

John Adams
Library.

IN THE CUSTODY OF THE
BOSTON PUBLIC LIBRARY.

SHELF N^o
★ ADAMS
212.7

Tho: Fryon.

1711

J. Adams.

Hague - 1784.

1511

1511

1511

1841

1842

2571. No. 1170

PLATE 38 ILLUSTRATIONS

Pho: Fryer.

Journal of the Mineralogical Society

1861

1861

P. OVIDII NASONIS

Metamorphoseon

LIBRI XV.

INTERPRETATIONE & NOTIS

ILLUSTRAVIT

DANIEL CHRISPINUS HELVETIUS

AD USUM *Adams 2/27*

Serenissimi Delphini.

IN HAC SECUNDA EDITIONE

Quarta fere Notarum Pars expungitur,

Quarum loco adjiciuntur aliæ: Et

Interpretatio passim emendatur.

2222

L O N D I N I,

Impensis J. NICHOLSON, J. SPRINT, T. CHILDE,

D. MIDWINTER, M. ATKINS, & J. HARTLEY,

M D C C V I I I. ✓

ADAMS 21217

Dupl. ** H. 73.5

I N D E X

Eorum quæ in unoquoque

LIBRO ET FABULA

Metamorph. Ovid.

CONTINENTUR.

LIBRI I.

METAMORPHOSEOS

CHAOS in quatuor elementa.
 Cælum & terra quinque distincta
 zonis.
 Quatuor ventorum regiones.
 Hominis origo.
 Quatuor ætatum descriptio.
 Gigantum sanguis in homines crudeles.
 Lycaon in lupum.
 Lactei circuli descriptio.
 Jovis oratio de Lycaone.
 Diluvii descriptio.
 Lapides in homines.
 Terra in varias animalium figuras.
 Pythonis serpentis cædes.
 Pythii ludi.
 Cupidinis sagittarum descriptio.
 Daphne in laurum.
 Tempe descriptio.
 Io in vaccam.
 Mercurius ad Argum missus.
 Syrinx nympa in calamum.
 Argus in caudam pavonis.
 Io vacca in humanam formam.
 Phaëtonis Epaphique contentio.

LIBRI II.

Fegizæ solis descriptio.
 Quatuor anni partes.
 Solis currus descriptio.

Equorum solis nomina.

Terræ incendium.

Telluris querelæ.

Phaëtonis castus.

Heliades in populos.

Heliadum lachrymæ in electrum.

Cygnus rex Lygurum in olorem.

Calisto Lycaonis filia in ursam.

Arca cum Calisto matre in sydera.

Corvus ex cand'lo niger.

Coronis in cornicem.

Erichthonius sine matre natus.

Nyctimene in noctuam.

Ocyroë Chironis filia in equam.

Apollo in pastorem.

Battus in lapidem indicem.

Agraulos Cecropis filia in saxum.

Invidiæ domus descriptio.

Invidiæ effusio.

Jupiter in taurum.

Europa ex Phœnicia in Cretam advecta.

10

11

LIBRI III.

12. Draconis dentes in viros armatos.

Fab. I.

13. Cadmus Bœotiæ conditor.

Aëxon in cervum.

14. Bacchus ex Semele Cadmi filia.

Juno in anum.

Bacchi educatio.

Tiresias in foeminam.

Tiresias in marem.

Echo in vocem.

Fab. I. Narcissus in florem.

Pentheus contra Bacchum furens.

Bacchus in puerum.

8.

Tyrreni nautæ in delphinos.
Pentheï mors.

LIBRI IV.

Bacchi nomina.
Dercetis Babylonia in piscem.
Semiramis in columbam.
Nais in piscem
Mora ex albis nigra Pirami & Thisbes sanguine effecta. 2.
Veneris cum Marte adulterium. 3.
Leucochoë in thuris arborem.
Clytie in heliotrop. herbam.
Daphnis Idæus in saxum.
Scython in fœminam.
Celmis puer in adamantem.
Crocus cum Smilace in flores.
Salmacidis fontis natura.
Hermaphroditus cum Salmacide nympha copulatus.
Minyides in vespertiliones.
Ino Athamantis uxor in deam.
Viæ ad inferos descriptio.
Juno ad inferos.
Melicerta in deum marinum.
Comites Inus in saxa & aves.
Cadmus cum uxore in anguem.
Jupiter in aurum.
Persei gesta.
Guttæ sanguinis Medusæ capitis in serpentibus.
Atlas in montem.
Andromeda ceto exposita.
Virgulta in coralia.
Andromedæ Perseique nuptiæ.
Pegasus equus alatus è sanguine Medusæ.
Medusæ capilli in serpentes.

LIBRI V.

Cephenei Perseum oppugnantes in saxa. Fab. 1.
Cepheum tumultus descriptio.
Phineus Cephei frater in statuum
Proteus in lapidem.
Polydectes in saxum.
Hippocrenes fontis descriptio.
Pyrenei sacrilegium.
Musæ in aves.
Gigantomachiæ descriptio.
Jupiter in arietem.
Apollo in corvum.
Bacchus in caprum.
Diana in felem.
Juno in vaccam.
Venus in piscem.
Mercurius in Ibim.
Cereris Laudes.

10. Proserpinæ raptus.
10. Pergusæ lacus descriptio.
Cyane nympha in stagnum.
Puer temerarius in stellionem. 7.
Acalaphus in bubonem. 8.
Sirenes in aves. 9.
Fab. 1. Arethusa Nympha in fontem. 10.
Lyncus rex Scytharum in Lyncem. 11.
Pierides in Picas. 12.

LIBRI VI.

Arachnes cum Pallade certamen. Fab. 1.
Pallas in vetulam. 4.
Telarum Paliadis Arachnesque descriptio. 5.
6.
7. Hamus & Rhodope in montes.
8. Pygmæa in gruem.
9. Antigone in ciconiam.
Cynaræ filiæ in saxa:
Jupiter in taurum.
10. Jupiter in aquilam.
11. Jupiter in cygnum.
Jupiter in satyrum.
Jupiter in Amphitryonem.
Jupiter in aurum.
12. Jupiter in ignem.
13. Jupiter in pastorem.
14. Jupiter in serpentem.
Neptunus in juvenem.
Neptunus in Enipeum fluvium.
Neptunus in arietem.
15. Neptunus in equum.
16. Neptunus in delphinem.
Apollo in pastorem.
17. Apollo in accipitrem.
Apollo in leonem.
Bacchus in uvam.
Saturnus in equum. 3.
Arachne in Araneam.
Niobes filiorum mors. 4.
Amphionis exitus.
Nobe in marmor.
Lycii rustici in ranas. 5.
Marsias in fluvium. 6.
Eburneus Pelopis humerus. 7.
2. Tereus in upupam. 8.
3. Frogne in hirundinem.
4. Philomela in lusciniam.
Orithyæ raptus. 9.
Zetes & Calais alati. 5.

LIBRI VII.

Draconis dentes in homines armatos. Fab. 1.
Jasonis in Colchos expeditio.
6. Phinei calamitas.
Medææ amores.

Tauri ignem efflantes.
 Pervigilis Draconis sopor.
 Æson ex fene juvenis.
 Aridus olivæ ramus in viridem.
 Guttæ aquæ in flores.
 Nutrices Bacchi ex vetulis juvenes.
 Aries senio confectus in agnum.
 Pelix cædes.

Famis patria. 12.
 Famis descriptio.
 2. Metra Eriſiſthonis filia in varias figuras.
 Fœdus Eriſiſthonis exitus.

LIBRI IX.

Cerambus in avem.
 Draco in faxum.
 Juvencus in cervum.
 Coæ mulieres cornutæ.
 Telchi viſu omnia mutantæ.
 Hyries filius in cygnum.
 Hyrie in lacum.
 Combe in avem.
 Fungi in homines.
 Phineus in avem.
 Periphas in avem.
 Polyphemous filia in avem.
 Medea ad Ægeum.
 Cerberi ſpuma in aconitum.
 Theſei geſta.
 Scironis latronis oſſa in ſcopulos.
 Minois bellum in Athenienſes.
 Sithonis in monedulam.
 Ægina inſula quæ & Oenona.
 Tæci filii.
 Peſtis deſcriptio.
 Formicæ in homines.
 Cephali & Procridis fabula.
 Vulpes & canis in ſaxa.
 Procridis mors.

3. Acheloi Herculiſque luſta. *Fab. 1.*
 5. & 6. Achelous in anguem.
 7. Achelous in taurum.
 10. Copiæ œornu.
 11. Neſſi centauri cædes. 2.
 13. Tunica à Deianira ad Herculem miſſa. 3.
 14. Herculis labores.
 15. & 16. Lichas in ſcopulum.
 16. Hercules in Deum. 4.
 20. Galanthis in muſſelam. 6.
 21. Dryope in arborem.
 Iolaus ſenex in juvenem. 9.
 22. Caſſirrhoes pueri in juvenes. 10.
 Miletus Mileti urbis conditor. 11.
 23. Byblis Mileti filia in fontem.
 Caunus Byblidos frater, Cauni urbis condi-
 tor. 12.
 24. Iphis puella in marem. 12.

LIBRI X.

Orpheus in ſaxa.
 Orpheus ad inferos deſcenſus.
 Atis in pinum.
 Cypariſſus in cupreſſum.
 Jupiter in aquilam.
 Hyacinthus puer in florem.
 Ceraſtæ in tauros.
 Hyacinthia feſta.
 Properides in ſaxa.
 Statua eburnea in virginem.
 Myrrha Cinyræ filia in arborem.
 Hippomènes in leonem.
 Atalanta in lænam.
 Adonis in florem.
 Mynte nympha in mentam.

26. Orpheus Euridiceſque nuptiæ. *Fab. 1.*
 27. Orpheus ad inferos deſcenſus. 2.
 28. Atis in pinum. 2.
 Cypariſſus in cupreſſum. 3.
 Jupiter in aquilam. 4.
 Hyacinthus puer in florem. 5.
 Ceraſtæ in tauros. 6.
 Hyacinthia feſta. 6.
 Properides in ſaxa. 7.
 Statua eburnea in virginem. 8.
 2. Myrrha Cinyræ filia in arborem. 9.
 Hippomènes in leonem. 10.
 3. Atalanta in lænam. 11.
 Adonis in florem. 11. & 12.
 Mynte nympha in mentam. 12. & 13.

LIBRI VIII.

Niſus in halizætum avem.
 Icylla in Cyrim avem.
 Labyrinthi Cretenſis deſcriptio.
 Ariadnæ corona in ſidus.
 Dædali volatus.
 cari mors.
 Talus puer, ferræ circinique inventor, in per-
 dicem.
 Dædalus ad Cocalum.
 Iſpri Calidonii deſcriptio.
 Atalantæ forma.
 Ithææ fratres à Meleagro cæſi.
 Iſteps in quo Meleagri vita.
 Meleagri mors.
 Meleagri ſorores in aves Meleagridas.
 Laiades in Echinadas inſulas.
 Erimele Nympha in inſulam.
 Ippidum in ſtagnum.
 Iſpiter cum Mercurio in homines.
 Iſa in templum.
 Iſilemon cum Baucide uxore in arbores.
 Iſroteus in varias formas.
 Iſriſiſthonis impietas.

Fab. 1.
 1. Niſus in halizætum avem. 7.
 2. Icylla in Cyrim avem. 8.
 3. Labyrinthi Cretenſis deſcriptio. 9.
 4. Ariadnæ corona in ſidus. 10.
 5. Dædali volatus. 11.
 6. cari mors. 11. & 12.
 7. Talus puer, ferræ circinique inventor, in per-
 dicem. 12. & 13.
 8. Dædalus ad Cocalum. 13.
 9. Iſpri Calidonii deſcriptio. 14.
 10. Atalantæ forma. 15.
 11. Ithææ fratres à Meleagro cæſi. 16.
 12. Iſteps in quo Meleagri vita. 17.
 13. Meleagri mors. 18.
 14. Meleagri ſorores in aves Meleagridas. 19.
 15. Laiades in Echinadas inſulas. 20.
 16. Erimele Nympha in inſulam. 21.
 17. Ippidum in ſtagnum. 22.
 18. Iſpiter cum Mercurio in homines. 23.
 19. Iſa in templum. 24.
 20. Iſilemon cum Baucide uxore in arbores. 25.
 21. Iſroteus in varias formas. 26.
 22. Iſriſiſthonis impietas. 27.

LIBRI XI.

Serpens in faxum. *Fab. 1.*
 Orpheus cædes. 2.
 Bacchæ Thraciæ in arboreſ: 3.
 Midæ ſtoliditas. 3.
 5. Contacta à Mida in aurum.
 6. Arena Pactoli in aurum.
 7. Midæ aures in aſſininas. 4.
 Cannæ vocales. 5.
 8. & 9. Apollo cum Nept. in homines. 6.
 Heſionæ Laomedontis filix liberatio. 7.
 10. Thetiſ in varias formas. 7.
 11. Dædalion in accipitrem. 8.

Lupus in faxum.
 Alcyone & Ceyx in aves.
 Somni domus descriptio.
 Dei somni affectio.
 Morpheus in homines.
 Phobetos in animalia bruta.
 Phantasos in inanimata.
 Morpheus in Ceycem.
 Æscapus in mergum.

LIBRI XII.

Serpens in faxum.
 Iphigenia Agamemn. filia in cervam.
 Famæ domus descriptio.
 Protefilai cædes.
 Cygnus puer in avem.
 Cæneus in avem.
 Cænis puella in marem.
 Pirithoi & Hippodamiæ nuptiæ.
 Lapitharum Centaurorumque prælia.
 Periclymenus Nelei filius in varias
 Achilles mors.

LIBRI XIII.

Ajax in hyacinthum florem.
 Armorum Achilles judicium.
 Ajacis oratio.
 Artificiofissima Ulyffis oratio.
 Hecuba in canem.
 Polydori cædes.
 Polyxenæ immolatio.
 Polymnestoris Thraciæ regis exccæatio.
 Memnonis cineres in aves.
 Æneæ in Latium navigatio.
 Anii filiz omnia suo tactu in frumentum,
 vinum, oleumve convertentes, in colum-
 bas.
 Duo juvenes ex rogi favilla.
 Index in faxum.
 Siciliæ descriptio:
 Scylla in monftrum.
 Acis in fluvium.
 Polyphemi cantilena.
 Glæucus in Deum marinum.

LIBRI XIV.

Scyllæ inguina in canes.
 Cercopes in simias.
 Sibylla in vocem.
 Socii Ulyffis in porcos.
 Socii Ulyffis in priſtinam formam.
 Picus in avem.
 Pici comites in feras.
 Cænens Pici uxor loci nomen.

9. Apulus paſtor in oleaſtrum. 17.
 Æneæ naves in nymphas. 12.
 Navis in ſcopulum. 13.
 Ardea in avem. 14.
 Æneæ in deum indigetem. 15.
 Albani reges. 16.
 Vertumnus in varias figuras.
 Vertumnus in vetulam.
 11. Anaxarete puella in faxum. 17.
 Urbis Romæ conditores. 18. & 19.
 Aquæ frigidæ in calidas.
 Romulus in Deum.
 Herſilia, Romuli uxor, in deam Horan

Fab. 1.
 2.

LIBRI XV.

3. Calculi albi in nigros. Fab. :
 4 & 5. Numa ad Pythagoram. :
 Pythagoræ dogmata. :
 Pythagoræ ſermo. :
 Pythagoræ metempsychosis. :
 6. Pythagoras in Euphorbum. :
 7. Omnium rerum viciffitudinem eſſe. :
 Annus in quatuor partes. :
 Quatuor hominis ætates. :
 Sperma hominis in hominem. :
 Ex quatuor elementis omnia fieri. :
 Fab. 1. Omnia in quatuor elementa reſolvi. :
 Terra in mare. :
 Mare in terram. :
 Mira Lyci fluminis natura. :
 2. Eraſinus fluvius. :
 Caycus fluvius. :
 Amafenus fluvius. :
 Anigrus fluvius. :
 Hypanis fluvius. :
 3. Inſulæ in continentem. :
 4. Ex continenti inſulæ. :
 Helice Buraque urbes ſubmerſæ. :
 Ex planicie montes. :
 5. Crathis & Sybaris fluvii. :
 6. & 7. Salmacidis fontis natura. :
 8. Æthiopiæ lacus. :
 Clitorii fluvii natura. :
 Lynceſtus fluvius. :
 Arcadiæ lacus. :
 9. Ortygia inſula immobilis. :
 Symplegades inſulæ olim inſtabiles. :
 Ætnæ montis incendium. :
 Homines in aves. :
 Fab. 1. Scythicæ mulieres in aves. :
 3. Apes ex vitulis. :
 4. Crabrones ex equis. :
 5. & 6. Scorpius ex cancro. :
 Tineæ agreftes in papiliones. :
 7. Limus in ranas. :
 8. Informis caro in urſum. :
 9. Apes ſine pedibus. :
 17.

Aves ex ovi medio.	35.	Thebæ.	
Hominis spinæ medulla in anguem,	36.	Romæ origo.	43.
Phoenix ex seipso.	37.	Numæ regnum.	44.
Hyenam feram modo marem modo feminam esse.		Hippolytus in Virbium.	45.
Mira chameleontis natura.	38.	Egeria Numæ uxor in fontem.	46.
Lyncurium ex lyncum urina.	39.	Gleba in puerum.	47.
Coralium ex molli durum.	40.	Hasta Romuli in arborem.	48.
Gentium vicissitudines.	41.	Cippi cornua.	49.
Trojæ ruina.	42.	Æsculapius in anguem	49.
Sparta.		Æsculapius Romam advectus.	50.
Mycenæ.		Julius Cæsar in cometen.	51.
Athenæ.		Augusti laudes.	
		<u>Metamorphoseos commendatio.</u>	

BOOKS

---

*BOOKS Printed for J. Nicholson, J. Sprint,
T. Childe, D. Midwinter, M. Atkins, and
J. Hartley.*

PUB. Ovidii Nasonis Epistolarum Heroidum Liber :
Interpretatione & Notis Illustravit Daniel Crispinus
Helvetius; Jussu Christianissimi Regis, in usum Serenissimi
Delphini. Accessit Index locupletissimus.

D. Junii Juvenalis & A. Persii Flacci Satiræ. Interpre-
tatione ac notis Illustravit Ludovicus Prateus, Rhetoricæ
Professor Emeritus. Jussu Christianissimi Regis, in usum
Serenissimi Delphini. Editio Tertia, prioribus multò
Correctior.

P. Virgilii Maronis Opera. Interpretatione & Notis il-
lustravit Carolus Ruæus, Soc. Jesu, Jussu Christianissimi
Regis, in usum Serenissimi Delphini. Juxta Editionem
novissimam Parisiensem.

C. Julii Cæsaris quæ extant. Interpretatione & Notis
Illustravit Joannes Godvinus Professor Regius, in usum
Delphini. Juxta Editionem Parisiensem. Editio Se-
cunda.

Novum Jesu Christi Testamentum à Sebastiano Casta-
lione Latinè Redditum. In Usum Scholarum. Editio
Novissima, Prioribus longè emaculatio.

Phœdri Augusti Cæsaris Liberti Fabularum Æsopi-
arum Libri V. Notis Doctorum Selectioribus, Novisque
passim & Conjecturis & Explicationibus Illustrati. Operâ
Tho. Johnson, A. M. in Usum Scholæ Etonensis.

P. OVIDII NASONIS

Metamorphoseon

LIBRI QUINDECIM.

LIBER I.

ARGUMENTUM.

Pincipio Chaos in elementa quatuor distinguitur. Quibus cum sui darentur singulis incola; homo ex terra & aqua creatus est. Secutae sunt aetates hominum quatuor. In quarum postrema de Gigantum sanguine nati sunt homines: qui cum essent impii, Jupiter, quamvis ante Lycaonem in lupum mutasset, generali nihilominus supplicio diluivum inducens, omnia in aquam convertit. Hic soli relinquuntur superstite Deucalion & Pyrrha. Qui post redditam terram, jactis post terga lapidibus, humanum repararunt genus. Nam reliqua quidem animali sponte sua ex humore & calore prodierunt; interque ea & Pytho serpens. Quem cum Apollo interemisset, Pythios ludos in rei memoriam instituit. In quibus victores esculea corona donabantur: nondum enim extiterat laurus, donec in eam Daphne puella fuit conversa. Quod cum accidisset, tum ad patrem ejus Peneum, cum reliqui fluvii sive congregulandi, sive etiam consolandi gratia convenissent; solus desideratus est Inachus: quod de filia sua Ione sollicitus esset, quam Jupiter post stuprum in juvencam mutarat. Ea cum ab Argo custodiretur, Mercurii eum, narrata prius Nymphae Syringis in arundinem transformatione occidit. Cujus oculi deinde a Junone in pavonem collati fuerunt. Tum Io, pristina mulieris forma recepta, Epaphum parit.

P. OVIDII NASONIS

Metamorphoseon.

LIBER I.

IN nova fert animus mutatas dicere formas
Corpora. Dii, coeptis (nam Vos mutastis & illas)
Adspirate meis: primaque ab origine mundi
Ad mea perpetuum deducite tempora carmen.

INTERPRETATIO.

*Mens mea cupit can-
tare formas versas in no-
va corpora. Dii (nam
vos quoque convertistis
illas) favete meis ausis;*

Et deducite poema continuum a primo exordio orbis ad meam aetatem.

NOTÆ.

1. *In Nova*] Omnium Poëtarum laudatissimo more hic noster scite, & breviter, totius operis sui proponit argumentum.

1. *Formas mutatas*] Hypallage ad scopum aptissima, pro *corpora mutata in novas formas*; consulto & eleganter a Poeta factum judicat Ger. Voßius; ut qui de corporum conversione esset dicturus, a verborum conversione auspicaretur.

2. *Nam vos*] Conjunctio et vim habet Emphaticam, quæ prorsus perit, si altera Interpretatio admittatur. *Sc. nam mutastis Vos, et illas*; quando vox ista *illas* includit etiam ipsas Deorum mutatas formas.

3. *Adspirate*] Metaphora a navigantibus, quibus adspirantes venti maximo sunt auxilio.

3. *Ab origine*] A Judæis ad Ægyptios, ab Ægyptiis ad Græcos, alias deinde gentes quali per manus pervenit Patriarcha-

rum traditio; ut, licet variis fabularum involucris obscuratam, ipsissimam tamen veritatem sæpissime retinuisse etiam Ethnicos nullus non possit jure suspicari. Cæterum haud scio (quanquam ex Platonicis, Hesiodo, aliis, plurima hausserit noster,) an non ex Judæis ipsis multa surripuerit.

4. *Perpetuum*] Continuum, nusquam interruptum. Quæ summa laus est tum ingenii, tum artificii Poëtæ, qui tot fabulas tam reconditas, tam varii argumenti, continua serie, & quasi contigua structura, ad modum annulorum in torque aut catena confectorum, ab orbe usque condito, ad Augusti tempora, tam aptè contexerit.

4. *Deducite*] Voci *perpetuum* verbum aptissime respondens; metaphora a lanam trahentibus, seu fila ducentibus, sumpta.

FABULA I.

1. Mare & terra, & cælum, quod involvit cætera, fuerant prius una facies nature in mundo uniuerso, quam vocauerunt Chaos; quæ quidem fuit massa crassa & confusa, nec aliud quam pondus ignavum, & semina dissidentia rerum male coherentiunt in unum coacta. Nullis Sol ministrabat adkuc lucem orti; nec Luna reuocabat nova cornua crescendo, nec terra pendebat in ære circumfusio suspensa sua gravitate; nec mare extenderat brachia, longa terrarum extremitate: & qua parte fuit terra, ibidem & mare & ær fuerunt. Eo modo terra non erat solida, nec aqua natalis aut fluida; ær erat luce carens: nulli sua forma constabat. Atque se invicem impediebant, quia in eadem mole frigida certabant cum calidis, humida cum aridis; mollia cum duris, gravia cum leuibus. Deus & æquior natura composuit hanc discordiam. Separavit enim terram a cælo, & aquam a terra & sejunxit ætherem puriorem ab ære crasso. Quæ postquam expeditur, & extraxit obscura congerie, ea locis suis distincta & separata amice composuit.

ANte mare & tellus, &, quod tegit }
omnia, cælum, } 5
Unus erat toto Naturæ vultus in orbe,
Quem dixere Chaos; rudis indigestaque moles;
Nec quicquam, nisi pondus iners; congestaque eodẽ
Non bene junctarum discordia semina rerum.
Nullus adhuc mundo præbebat lumina Titan; } 10
Nec nova crescendo reparabat cornua Phœbe;
Nec circumfuso pendebat in ære tellus
Ponderibus librata suis: nec brachia longo
Margine terrarum porrexerat Amphitrite.
Quaque fuit tellus, illic & pontus & ær: } 15
Sic erat instabilis tellus, innabilis unda,
Lucis egens ær. Nulli sua forma manebat.
Obstabatque aliis aliud: quia corpore in uno
Frigida pugnabant calidis, humentia ficcis,
Mollia cum duris, sine pondere habentia } 20
pondus.

Hanc Deus, & melior litem Natura diremit.
Nam cælo terras, & terris abscidit undas:
Et liquidum spisso secrevit ab ære cælum.
Quæ postquam evolvit, cæcoque exemit acervo,
Dissociata locis concordia pace ligavit. } 25

NOTÆ.

6. Unus] Antequam mundi partes erant distributæ, latuerunt rerum semina inerti mole promiscue confusa, quam Chaos Poëtæ; primam autem materiam indigitarunt Philosophi. Ο δ' ἀρχὴς τῆ γαῖα τ' ἢ πορὸς γαῖα. Euripid. Menalippa. Quæ lucem præfert sequentibus; Quæq; erat & tellus, &c.

9. Semina] Elementa quatuor.

10. Titan] Sol est, a patre Hyperione, ex Titanibus uno, sic appellatus.

11. Phœbe] Luna est, a fratre Phæbo seu Sole sic dicta.

13. Librata] Ita sustentata, ut nulla ex parte sursum versus trudi posset. Sed in imo semper sidat. Consule Cartesianos.

13. Brachia] Aquas Oceani intelligit, quibus veluti Brachiis uniuersam terram (quæ in medio æquarum sita est) amplectitur. Sic noster lib. 2. Met. Æquora medias cingentia terras.

14. Amphitrite] Neptuni fuit uxor, quæ

hic pro mari terram circumterente & alluente ponitur; παρὰ τὸ ἀμυρτεῖσθαι.

16. Instabilis] Mobilis. Significat enim nulli Elementorum in illo Chaos propriam fuisse naturam.

18. Obstabat] Quia contrariæ qualitate erant in eodem Subjecto.

21. Natura] Nihil autem aliud est Natura ut Seneca ait, quam Deus & diuina quædam ratio toti mundo & partibus ejus inserta. Proinde Particulam & expositive hic accipiunt Grammatici; quasi dicas, Deus, sive Natura: vel, ut vulgo loquuntur, Deus i. e. Natura.

23. Cælum] Pro æthere posuit, qui purissimus est, & clarissimus.

24. Cæco] Chaos Sc. Cecum τὰ δὲ τῶν Ποτῆς, quod non cernitur.

25. Concordia pace ligavit] Composuit Elementorum discordiam; prius enim dixit Frigida pugnabant calidis &c.

Igneæ convexi vis & sine pondere cæli
 Emicuit, summaque locum sibi legit in arce.
 Proximus est aer illi levitate, locoque :
 Densior his tellus : elementaque grandia traxit ;
 Et pressa est gravitate sui. Circumfluit humor 30
 Ultima possedit, solidumque coercuit orbem.

II. Sic ubi dispositam, quisquis fuit ille Deorū,
 Congeriem secuit, sectamq; in membra redegit ;
 Principio terram, ne non æqualis ab omni
 Parte foret, magni speciem glomeravit in orbis. 35
 Tum freta diffundi, rapidisq; tumescere ventis
 Jussit, & ambitæ circumdare littora terræ.
 Addidit & fontes, immensaq; stagna lacusque ;
 Fluminaque obliquis cinxit declivia ripis :
 Quæ diversa locis partim sorbentur ab ipsa ; 40

rauit maria diffuere, & turgescere ventis præcipitibus, & circumcingere oras telluris circumdata. Adjecit etiam scaturigines, & vasta stagna, & lacus ; & repressit amnes dequentes ripis sinuosis : qui quidem sedibus distiti partim absorbentur ab ipsa terra,

Igneus impetus convexi cæli, & sine gravitate exiliit, & sibi elegit sedem in parte suprema. Aer est illi proximus levitate & sede. Terra est spissior istis, & sumit principia crassiora : & depressa est suo pondere. Aqua circumfusa ultimam sedem obtinuit, & continuit durum terrarum orbem.

II. Postquam Deorum aliquis (quicumq; is fuit) eo modo divisit & ordinavit acervum, & dirisum in partes reduxit, primo rotundavit terram in modum ingentis globi, ne non esset æqualis ab omni parte. Deinde impe-

NOTÆ.

25. *Convexi*] Eo nomine appellatur corpus in orbem figuratum, cum extrinsecus consideratur ; intrinsecus *Concavum* dicitur.

26. *Igneæ Convexi vis*] Periphrasis est ætheris, atq; ignis, qui supremum propter levitatem sibi locum vendicavit.

28. *Proximus est aer*] Aer, inquit, & civitate & loco proxime ad ignem æthereumq; accedit. Nam aer, si terræ, aquæve omparetur, levis est ; si ætheri, gravis.

29. *Proximus est*] Jovis nomine æther, ive ignis ; Junonis aer *μυθολογικῶς* significatur. Et quoniam calor ille æthereus git in aërem, cujus summa pars ad ætheream puritatem propius accedit ; hinc Junonem Jovis & Sororem, & Conjugem dixerunt.

29. *Elementaq; grandia traxit*] Hæc est, artes gravioresex illo acervo secum traxit : vi enim naturali omnia gravia & ponderosa deorsum trahuntur.

30. *Humor*] De Aquæ elemento loquitur.

31. *Ultima*] Non dixit *infima*, quod Philosophis fallum fuisset ; nam secundum eorum opinionem, terra gravissima & in centro posita ; quod aperte indicat Poëta, cum amorem dicit *circumfluum*. Per ultima sic intelligit *extima*, qui sensus congruit quenti ;

— *Solidumq; coercuit orbem.*

32. *Dispositam*] Per sectionem & divisionem, scilicet. Non secuit dispositam, sed per sectionem disposuit.

32. *Quisquis*] Inquit Deum hunc creatorem majorem aliquem potentiorisque fuisse iis, qui vulgo pro Diis habiti sunt.

33. *Congeriem*] De Chæo loquitur.

33. *Membra*] Elementa scilicet.

35. *Magni glomeravit*] Effecit in similitudinem magni globi & pilæ ; ita tamen, ut Aqua simul cum Terra sumatur.

37. *Ambitæ*] Non omni quidem parte, sicuti aëre undiquaque Terra simul & aquis cingitur ; sed tamen ita, ut in illis quasi fluitet. Cæterum Pleonasmus est in verbis *ambitæ & circumdare*, cujusmodi sæpe utitur Naso.

39. *Obliquis*] Propter terræ flexuosam neque versus eandem partem continuatam declivitatem ; quæve fluenti aquæ serpentis in modum necesse est flexus capere.

40. *Sorbentur*] Talem memorat in Peloponneso Alpheum ; Virg. Æn. 3. Talis est in Hispania citeriore Anas ; in tali navigavimus nostro Rhodano : quanquam non ita sorbentur a Terra isti fluvii, quin post aliquod spatium renascantur, & aperto alveo in mare recurrant.

partim in mare devolvuntur, & recepti aquore liberiori, pro ripis obstrepunt littoribus: Imperavit etiam planitiem porrigi, valles ima petere, nemora vestiri foliis, montes saxosos eminere. Et sicuti duocingula dividunt cælum a dextra parte, & totidem a sinistra, quantum est fervidius illis; ita Dei providentia dividit molem inclusam pari numero; & totidem terra tractus urgentur. Quorum qui medius est non potest coli propter ardores: nives cumalata tegunt duos: posuit totidem inter utrumque: & temperavit calore cum frigore conjuncto. Aër imminet istis, qui tanto est gravior igne, quanto gravitas aquæ est minor gravitate terræ. Voluit etiam nubes & nebulas illic locum habere, & tonitrua concussura mentes hominum, fulminaq; & ventos procreantes frigus. Atque orbis conditor non illis dedit aërem passim pro libitu possidendum.

In mare perveniunt partim, campoque recepta
Liberioris aquæ, pro ripis littora pulsant.
Jussit & extendi campos, subsidere valles,
Fronde tegi silvas, lapidosos surgere montes.
Utque duæ dextra cælum, totidemque sinistra 45
Parte secant Zonæ, quinta est ardentior illis;
Sic onus inclusum numero distinxit eodem
Cura dei: totidemque plagæ tellure premuntur.
Quarum quæ media est, non est habitabilis æstu:
Nix tegit alta duas: totidem inter utramque }
locavit; } 50
Temperiemque dedit mista cum frigore flamma.
Imminet his aer, qui, quanto est pondere terræ
Pondus aquæ levius, tanto est onerosior igni.
Illic & nebulas, illic consistere nubes
Jussit, & humanas motura tonitrua mentes, 55
Et cum fulminibus facientes frigora ventos.
His quoq; non passim mundi fabricator habendū

N O T Æ.

41. Campo] Æquor dicit aut mare.
42. Liberioris] Quia non angustiis ripis in mari aqua coarctatur, ut antea cum alveo suo retinebatur.
42. Littora] Distinguit Poëta inter litus & ripam, ut hæc sit fluminum, illud maris: quanquam non semper observatur hæc differentia.
45. Utq; duæ dextra] Dextra pars mundi hic accipienda est de Septentrione; Sinistra de Meridie. Vide Turneb. lib. 18. cap. 35. Dividunt cælum Astronomi secundum latitudinem in quinque Zonas: mediam inter Tropicos *Torridam* vocant; duas extremas, polis subjectas, hanc ad polum Arcticum *Dextram*, illam ad Antarcticum *Sinistram*. Inter has & *Torridam* alterutrinq; *Temperatam* statuunt, cui divisioni & terram subjacentem respondere volunt. Mediam, sive *Torridam*; propter Solis ardores antiqui credebant inhabitabilem, ut & duas extremas propter frigus. Habent autem nomina Circuli, vel a regione cæli, ut *Arcticus* & *Antarcticus*; vel a Causis, ut *Tropicus Æstivalis*, *Tropicus Hyemalis*, sive *Hybernus*, & *Æquinoctialis*: nam sub hoc existente Sole æquinoctia fiunt; sub illis, *Solstitia*, quas Græci *τρεῖς* vocant.
Quinq; tenent cælum *Zonæ*; quarum una *circusco*
Semper Sole rubens, & torrida semper ab ignis;

Quam circum extrema dextra lavaque
trabuntur.
Cerulea glacie concreta, atque imbrilæ
atris.

Has inter, medianque, duæ mortalibus agris
Munere concessæ Divum.

47. Onus] Terram dicit, cujus partes non imperite dixerunt Astronomi partibus cæli oppositis, & ejus virtutibus respondere quanquam ea sapientia Deus omnia attemperavit, ut etiam sub Sole, & in ipsis arduibus, quod Veteres non satis cognoverunt, jucundissimam vitam brutis & hominibus liceat agitare.

47. Numero] Zonarum scilicet.

48. Cura Dei] Pro Deo ipso, Græcorum more venustissimo, Poëtis familiari.

48. Plage] Quæ cæli respectu dicuntur *Zonæ*, ex in se sunt *Plagæ* aut terræ partes quas cælum premit.

49. Quarum] Ita vero illi crediderunt, quæ ventis, terræ situ, aliisque plurimis nesciverunt, in experti temperari Solis ardores.

50. Duas] Quæ sunt versus Polos.

51. Mista] Temperatas dicit *Zonas* ab utroque latere *torridæ*; quæ Solis radii illustrantur quidem; non ita tamen, ut non Polorum frigus participant.

57. Non passim] Quia alter ab ortu, alium ab occasu spirat, &c.

Aëra permisit. Vix nunc obsistitur illis,
 Cum sua quisque regant diverso flamina tractu,
 Quin lanient mundū; tanta est discordia fratrum. 60
 Eurus ad Auroram, Nabathæaque regna recessit,
 Perfidaque, & radiis juga subdita matutinis.
 Vesper, & occiduo quæ littora Sole tepescunt,
 Proxima sunt Zephyro: Scythiam Septemque
 trionem

Horrifer invāsit Boreas: contraria tellus 65
 Nubibus assiduis, pluvioque madescit ab Austro.
 Hæc super imposuit liquidum & gravitate carentē
 Æthera, nec quicquam terrenæ fæcis habentem.
 Vix ea limitibus disseperat omnia certis;
 Cum, quæ pressa diu massa latuere sub illa, 70
 Sidera cœperunt toto effervescente cœlo.
 Neu regio foret ulla suis animantibus orba;
 Astra tenent cæleste solum, formæque Deorum:
 Cesserunt nitidis habitandæ piscibus undæ:
 Terra feras cepit: volucres agitabilis aër. 75

mole, cœperunt radiare toto cœlo. Et ne ulla ora esset expers suis animalibus, astra & forme Deorum occupant sedes cœlestes: aquæ fuerunt nitidis piscibus frequentandæ: terræ exceptit feras; aëri mobilis alites.

Æge jam illis resistitur, quanquam singuli moderentur, juos flatus alia plaga, quo minus orbem disserpant, tanta est fratrum dissensio. Subsolanus profugit ad Auroram & regionem Nabathæam, & Persidem, & montes subjectos radiis matutinis. Vesper, & ora quæ calescunt Sole occidente, juxta Favonium posita sunt; terribilis Aquilo occupavit Scythiam & Septentrionem. Terra opposita humida est a Notu pluviali, & nubibus perpetuis. Collocavit super hoc ætherem fluidum & destitutum pondere, nec retinentem quicquam terrestribus sedimentis. Vix disjunxerat ea omnia constitutis terminis, cum astra, quæ oppressa diu occultata fuerant sub illa

N O T Æ.

60. *Fratrum*] Ventorum, Auroræ & Altræi gigantantis, filiorum. Hel. Theog.

61. *Auroram*] Pro Oriente posita est, unde spirat Ventus *Eurus* seu *Subsolanus*, dictus.

61. *Nabathæaque*] Regio est Arabiæ, quam suo nomine appellasse voluit filium Ismaëlis *Nabath*: quæ regio ad ortum respectu Italiæ est porrecta.

62. *Perfidaque*] Est Persis Asiæ regio notissima.

62. *Radiis*] Periphrasis est terrarum, quæ Solem Orientem respiciunt, habita ratione Græcorum & Italicorum, a quibus ad nos pervenerunt scientiæ.

64. *Proxima*] Ita ut ad Zephyri seu Favonii ditionem spectent, qui ab illa parte spirat.

64. *Scythiam*] Scythia Asiæ ferocissimis populis notissima regio est.

64. *Septemque trionem*] Borealem plagam, frigore horridam, per signum cæleste describit, quod *Ursam* majorem vocant. *Septentriones* vero, aut *septem Trionem* dictum est hoc signum, quia planitri refert speciem cum septem bobus aratoris stellarum dispositio, quæ illud signum constituit; quos quidem boves aratorios

Triones prisca lingua dixerunt. Gell. lib. 2. c. 21.

65. *Contraria*] Meridionalis, Antartica scilicet, Septentrionali opposita.

66. *Pluvio*] Quia Austri seu Notus, a mari persians Italiam, Galliamque & ejus tractus Provincias, nubes quæ in aquam solvuntur secum volvit. Cæterum plurimi sunt venti intermedii, quos ex nautis præsertim licet cognoscere, de quibus Poëtam loqui non decuit.

67. *Liquidum*] *Purum* & ab omni face remotum.

70. *Massa*] *Chao*, scilicet.

71. *Sydera*] *Sydux* est, quod Græci *ἀστρον* vocant, signum ex multis stellis compositum, ut *Aries*, *Taurus*; stelle enim sunt singulæræ ac solæ, quæ *ἀστέρες*, a Græcis appellantur, ut sunt *Planete*.

73. *Astra*] Adeoque in *Platoniorum* descendit opinionem, qui *Astra* & *Deos* inter animantia recensent.

73. *Solum*] Eo nomine dicitur quicquid rem aliquam sustinet; atque ita nunc *pilcium Solum*; cœlum, astrorum, &c.

74. *Cesserunt*] *In orbis divisione piscibus obtigerunt, & in jus eorum venerunt.*

Desiderabatur adhuc animal sanctius his, & capacius excelso mentis, & quod posset imperium exercere in reliqua. Homo ortus est: seu ille rerum artifex, fons mundi præstantioris, illum genuit divino semine; seu terrano va, & modo a sublimi æthere discretâ servabat semina cæli congeniit. Quam dilutam aquis fluvialibus filius Japeti efformavit ad imaginem Deorum omniâ gubernantium. Et cum reliqua animalia inclinata intueantur humum; fecit homini vultum elatum, & imperavit cælum respicere, & erigere sublimem faciem ad astra. Sic Terra quæ nuper fuerat inculta atq; informis, immutata summi formâ hominum nondum cognitis.

III. Prima facta sunt tempora aurea, quæ ultro sine lege, ultore nullo, servabant fidem & æquum. Multa & timor proculerant: nec voces minas intentantes legebantur in ære affixo: nec supplex multitudo metuebat vultum sui iudicis, sed securi erant absq; ultore. Nondum abies ex montibus suis descenderat in aquas fluidas, ut terras alienas adiret: & nulla littora nisi sua hominibus perspecta.

Sanctius his animal, mentisque capacius altæ Deerat adhuc, & quod dominari in cætera posset. Natus homo est. Sive hunc divino semine fecit Ille opifex rerum, mundi melioris origo: Sive recens tellus, seductaque nuper ab alto 80 Æthere, cognati retinebat femina cæli. Quam satus Japeto, mistam fluvialibus undis Finxit in effigiem moderantum cuncta Deorum. Pronaque cum spectent animalia cætera terram; Os homini sublime dedit: cælumque tueri 85 Jussit, & erectos ad sidera tollere vultus. Sic, modo quæ fuerat rudis, & sine imagine tellus Induit ignotas hominum conversa figuras. III. Aurea prima fata est ætas, quæ vindice nullo; Sponte sua sine lege fidem rectumque colebat. 90 Pœna metusq; aberant: Nec verba minaciâ fixo Ære legebantur: nec supplex turba timebant Judicis ora sui: sed erant sine vindice tuti. Nondum cæsa suis, peregrinum ut viseret orbem, Montibus, in liquidas pinus descenderat undas: 95 Nullaque mortales, præter sua littora, norant.

NOTÆ.

76. Sanctius.] Hic ferè pro positivo ponitur comparativus, ut admirandum & suspiciendum dicat hominem.

77. Deerat.] Cui ante a sapientissimo opifice omnia in usum parata, quam crearetur.

78. Divino semine.] Est istud ex Platonis Academia & Zenonis porticu ortum; quibus Philosophis anima humana est scintilla cælestis, & uti ait Hor.

— Divinæ particula aurea.

79. Origo.] A quo omnia bona orta sunt.

81. Cognati.] Simul nati. Nam terra una cum cælo ex illo æcervo, quod Chaos vocantur, nata perhibetur. Vel etiam revera cognati, quoniam in eadem confusione, eademq; massa cum illo permixta fuerat.

81. Semina.] Vinâ quandam eadem producenti, quæ in cælo essent.

82. Satus Japeto.] Prometheus est, qui universi generis humani artifex, eo ipso tempore quo alterius filius, a Poëtis dicitur. Ridicule si fabulam spectes & in veritatis integumento hæreas; Apposite si agrestes & favos homines ad humanos mores informasse, eisdemque ignis inventionem

& usum, multa alia insuper docuisse Prometheus, virum a providentia sermone Græco sic dictum, satis intelligas.

82. Mistam.] Terram aqua temperavit, ut ea in humanam speciem formanda facilius tractaretur.

83. Conversa.] In figuram, quam habet, commutata.

84. Aurea.] In quatuor ætates hominum vitam partiti sunt Ethnici, quas metallorum nomine, auri, argenti, æris, & ferri, prout illi a nativa probitate ad omnem nequitiam desciverunt, non imperite inscripserunt. Quam fabulam ex statua per somnum Nabuchodonosori oblata, de qua aliquid inaudierant Græci, derivatam voluit; Daniele illam de quatuor Imperiis explicante.

85. Vindice.] Punitore. Nulli enim tum erant iudices, nulli lictores, nulli rerum capitalium vindices, nec ulli carceres.

91. Minaciâ.] Intelligit leges æreis tabulis inscriptas & loco conspicuo affixas ut publice legerentur: hinc figere & refigere, pro leges ferre, & abrogare.

94. Orbem.] Pro orbis parte posuit, synecdochice.

Nondum præcipites cingebant oppida fossæ :
 Non tuba directi, non æris cornua flexi,
 Non galeæ, non ensis, erant. Sine militis usu
 Molliâ securæ peragebant otia gentes. 100
 Ipsa quoque immunis rastroque intacta, nec
 ullis

Saucia vomeribus, per se dabat omnia tellus :
 Contentique cibis nullo cogente creatis,
 Arbuteos foetus, montanaque fraga legebant,
 Cornaque, & in duris hærentia mora rubetis, 105
 Et quæ deciderant patula Jovis arbore glandes.
 Ver erat æternum, placidique tepentibus auris
 Mulcebant Zephyri natos sine femine flores.
 Mox etiam fruges tellus inarata ferebat :
 Nec renovatus ager gravidis canebat aristas. 110
 Flumina jam lactis, jam flumina nectaris ibant :
 Flavaque de viridi stillabant ilice mella.

IV. Postquam, Saturno tenebrosa in Tartara
 misso,
 Sub Jove mundus erat ; subiit argentea proles,
 Auro deterior, fulvo pretiosior ære. 115
 Jupiter antiqui contraxit tempora veris :
 Perque hyemes, æstusque, & inæquales au-
 tumnos,
 Et breve ver, spatii exegit quatuor annum.

cessit pejor aurea, melior abenea. Jupiter minuit spatium veteris veris, & divisit annum in quatuor partes per hyemem, æstatem, autumnos varios, & ver contractum.

Nondum fossæ præruptæ circumdabant urbes ; neque tuba æris oblongi, neque cornua æris curvi, neque cassides erant, neque gladius : animi tranquilli fruebantur alma pace a militibus liberi. Ipsa quoque terra libera & rastro illesa, nec ullo aratri dente vulnerata, sponte cuncta præbebat : & leti esculentis natis sine omni cultura, carpebant fructus arbuteos, & fraga montana, & corna, & mora nascentia in asperis rubetis, & glandes quæ defluerant vasta arbore Jovis. Ver erat perpetuum, & Favonii mites flatibus temperatis blandiebantur floribus ortis sine semine. Statim etiam terra inculta proferebat fruges ; nec requietus ager (novale) albebat plenis aristis. Fluvii currebant nunc lactis, nunc nectaris ; & mella crocea fluebant de virenti quercu.

IV. Postquam orbis fuit sub Jove, Saturno deturbato in obscura Tartara, progenies argentea suc-

NOTÆ.

103. *Cogente*] Qui agros colit, cogere ipsos videtur, ut fructus emittant.

105. *Cornag;*] Poma sunt rubicunda, quæ propter Nucleorum duritiem *Lapidosa* à Virgilio dicuntur.

106. *Jovis arbore*] Quercu Jovi sacra ; sicuti laurus Apollini, Marti fraxinus, Herculi Populus, Baccho vitis, Plutoni cupressus, Minervæ olea, Veneri myrtus, &c.

107. *Ver erat*] Nullæ tunc, inquit, erant temporum variationes, sed Zephyri assidue flantes, ita flovebant flores sine ullo semine nascentes, ut *ver æternum* esse videretur.

110. *Renovatus*] Novale dicitur ager qui alternis annis feritur, quo genere nihil opus fuit hominibus, cum sponte e terra nascerentur omnia.

111. *Nectaris*] Nectar dicitur Deorum potio suavissima perpetuam fovens juventutem, quam ipsa Hebe Juventæ Dea ministrabat.

113. *Saturno*] Saturnum, qui primam ætatem tam suaviter administraverat, filius Jupiter sequentibus ætatibus imperaturus de solio deiecit ; & in Latio quod Virgilius, ipse etiam Naso alibi scribit, latere coëgit. Quæ omnia, quomodo quæve causa facta fuerint, si tanti est singularim cognoscere, apud omnes reperias Mythologos.

114. *Proles*] Ætas argenti nomine insignita, aurea durior.

116. *Antiqui*] Semper ante virentis, & æterni.

117. *Inæquales*] Temperie & tempestate incertos, modo calore æstuantem, modo frigore rigentes ; atque hinc morbidos.

Tum primum aer fervens aridis caloribus ignitus est, & glacies ventis concreta pependit. Tum primum homines ingressi sunt domos: domus fuerunt spelunca, itemque spissi frutices, & rami colligati cortice. Tum primum frumentaria semina, operata sunt longis sulcis, & juvenci iugo oppressi genuerunt.

V. Tertia ab illis sequuta est ætas ænea crudelior animis, & paratior ad arma terribilia; nec tamen scelesti. Postrema est de ferro rigido. Continuo scelus omne irruit in seculum venæ deterioris: verecundia, veritas, & fides recesserunt: in quorum locum & fraudes, & doli, & insidie, & violentia, & detestandum possidendi studium irrepserunt. Nauta pandebat carbasa ventis, quos nondum bene noverat: & naves, quæ diu erectæ fuerant in excelsis montibus, impetum fecerunt in undas ignotas.

Et peritus mensor distinxit productio termino terram antea communem, seu lumen Solis, & aer. Neque modo fruges & cibi debiti petebantur a terra opulenta; sed ventum est in eius præcordia; & dritiæ incitamenta scelerum, quas abdiderat, & removerat ad umbras Stygias, eruuntur. Jamque ferrum noxium, & aurum perniciosius ferro exierat:

Tum primum. siccis aer fervoribus ustus Canduit: & ventis glacies adstricta pependit. 120
Tum primum subiere domos. Domus antra fuerunt,

Et densi frutices, & vinctæ cortice virgæ. Semina tum primum longis Cerealia sulcis Obruta sunt, pressique iugo gemuere juvenci.

V. Tertia post illas successit ænea proles, 125
Sævior ingeniis, & ad horrida promptior arma;
Nec scelerata tamen. De duro est ultima ferro.

Protinus irrupit venæ pejoris in ævum.
Omne nefas: fugere pudor, verumque, fidesque:
In quorū subiere locū, fraudesque, dolique, 130
Insidiæque, & vis, & amor sceleratus habendi.

Vela dabat ventis, nec adhuc bene noverat illos,
Navita: quæque diu steterant in montibus altis,
Fluctibus ignotis insultavere carinæ.

Communemque prius, seu lumina Solis & auræ, 135
Cautus humum longo signavit limite mensor.

Nec tantum segetes alimenta que debita dives
Poscebatur humus; sed itum est in viscera terræ:
Quasque recondiderat, Stygiisque admoverat umbris,

Effodiuntur opes irritamenta malorum, 140
Jamque nocens ferrum, ferroque nocentius aurum

NOTÆ.

119. Tum] Post expulsū a Jove Saturnum.

119. Fervoribus] Æstatis veri succedentis.

123. Longis] In longum aratro ductis.

124. Cerealia] Quæ, vel quorum usum, & ferendi modum Ceres docuit, ut ipse postea docebit Ovidius.

125. Ænea proles] Ætas est præcedente adhuc durior, cui ab ære, viliori metallo, nomen inditum.

128. Venæ] Metallī deterioris, quod per venas in terræ visceribus distributum invenitur.

131. Habendi] ditescendi. Sic Phædrus; *Quamvis in ipsa natus sum pene Schola, Curamque habendi penitus corde eraserim.* &c.

132. Nec adhuc bene] Ut hinc hominum corda prorūsus invasisse avaritiam intelligas.

133. Steterant] Non naves quidem, sed arbores ex quibus constructæ sunt.

135. Lumina solis & auræ] Quibus nihil potest esse communis. Ita Virg.

-----Cunctis undæque; auræque; patentes.

136. Longo] Sunt vero agrorum limites seu termini longi; attamen per limites intelligi malim hoc in loco sulcos majores, seu fossas, quibus agrī discernuntur.

137. Debita] Propter culturam, & hominis laborem; cuius causa debet terra laboranti sudoris præmium.

138. Itum est] Video, inquit Sen. 7 lib. Benef. cap. 10. *ferrum ex iisdem tenebris prolatum, quibus argentum & aurum; ne aut instrumentum in cædes mutuas deesset, aut precium.*

139. Stygiisque; umbris] Id est, in terræ profundissimas speluncas abdiderat. Est enim Styx fluvius aut palus inferorum, ubi niger Deus habitat, & umbris imperat.

Prodierrat:

Prodierat: prodit bellum, quod pugnat utroque;
Sanguineaque manu crepitantia concutit arma.
Vivitur ex raptu. Non hospes ab hospite tutus,
Non focer a genero: fratrum quoq; gratia }
rara est. 445

Imminet exitio vir conjugis, illa mariti;
Lurida terribiles miscent aconita novercæ:
Filius ante diem patrios inquirat in annos.
Vincta jacet Pietas; & Virgo cæde madentes
Ultima cælestium terras Astræa reliquit. 150

VI. Neve foret terris securior arduus æther;
Affectasse ferunt regnum cæleste Gigantas,
Altaque congestes struxisse ad sidera montes.
Tum pater omnipotens misso perfregit Olympū
Fulmine, & excussit subjecto Pelio Ossam. 155
Obruta mole sua cum corpora dira jacerent;
Perfusam multo natorum sanguine terram

pater omnipotens protrivit Olympum fulmine intorto, & dejecit Ossam Pelio substrato. Cum immania Gigantum corpora sua prope mole victa caderent; dicunt terram delibutam multo cruore filiorum

bellum exit, quod utroq; ad pugnam utitur, & ciet arma sirenpenia cruenta manu, Præda vescuntur. Hospes non est tutus ab hospite; non focer a genero; amor etiam fratrum est rarus. Maritus invigilat pernicietoris, illa mariti: seve noverca miscent venena nigricantia: filius suis scitatur ante tempus ætatem patris. Pietas neglecta destituitur; & virgo Astræa deseruit postrema terras sanguine infectas.

VI. Et ne æther sublimis esset tutior tellure, aiunt Gigantes appetuisse cæleste imperium, & erexisse ad astra montes in cumulum coactos. Tum

NOTÆ.

142. *Utroq;*] Acrius tamen auro; nam ut elegantissime scripsit Horat. Carm. lib. 3. Ode 16.

*Aurum per medios ire satellites,
Et perumpere amat saxa, potentius
Icū fulmineo.*

147. *Lurida*] *Luridum* dicitur esse, quod eo est colore, qui in corporibus loro vexatis apparet, atque adeo ab effectu aconitum, herba venenosa, *luridum* dicitur; nisi magis ad ipsius plantæ folia suffiava autor respexit.

147. *Novercæ*] Quæ plerumque in prævignos sæviunt, non tantum ut suis liberis saveant, sed forte arcano quodam in illorum matres odio.

148. *Ante diem*] Sortilegos consulit filius, utrum multos annos pater sit victurus, an paucos.

149. *Vincta jacet*] Pietas ab impietate superata jacet i. e. *contemnitur, in nullo est precio.*

150. *Ultima*] Quia speris Diis, necesse tamen fuit utrunque brutis hominibus aliquam inter se, utilitatis causa, servare iusticiam.

150. *Astræa*] Filia fuit Astræi Gigantis,

vel Jovis, ut aliis placet; quæ propter insignem iusticiam pro ipsa sumitur.

151. *Neve foret*] Transitio est ad Gigantum fabulam, quos immensæ molis & similes matri filios Terra produxit, & quorum magnitudini par exaruit audacia.

152. *Gigantas*] Nati fuerunt gigantes Terra, & Cæli sanguine a Saturno castrati, ut plurimis visum; omnes itaturæ excellentissimæ, draconum pedibus horribiles, qui adversus Jovem etiam bellum ausi movere. Quorum fabulam alii ad res naturales spiritusque terræ concutientes, aut ex terra in cælum ascendentes, a quibus fulgura & tonitrua, ascenderunt; alii de quibusdam impiis hominibus, exponunt; alii alia excogitant. A Nimrodo, seu Nembrotho strenuo venatore, seu potius rebelli videtur derivata.

154. *Pater omnipotens*] Jupiter, qui audacissimorum monstrorum frustra conatus elusit.

154. *Olympum*] Montem in confinio Thesaliæ, & Macedoniæ, quem Pelio & Ossæ, ut ita in cælum ascenderent, gigantes imposuerant.

155. *Pelio*] Est Pelion mons Thesaliæ, ad Pelasgicum suum vergens, inter quem & Olympum tertius Ossæ porrigitur.

immaduiffe, & animasse sanguinem astantem: & ne nulla indicia seræ sobolis superessent, mutasse in formam humanam. Verum illa etiam progenies fuit impia, & cupidissima feræ stragis, & truculenta: cognoscere ortos fuisse ex sanguine.

VII. Quæ ut Parens Saturnius cognouit ex arce suprema, ingemit; & revolvens animo horrendas epulas mensæ Lycaoniæ, nondum in vulgus prolatas, quia modo admisum, ciet iras maximas & dignas Jove; & concilium cogit. Nulla cunctatio deinuit accitos. Est callis excelsus apertus cælo sereno; Lævæ dicitur, albore ipso conspicuus. Hac patet via Divis ad limina magni Jovis, & domum regiam. A dextra & sinistra frequentantur atria majorum Deorum, portis patentibus. Vulgus habent sedes locis diffitas. Dii potentes & illustres statuerunt suas domos a fronte. Hic locus est, quem, si licentia condonetur vocabulis, non re formidem appellasse Palatia vasti cæli. Postquam igitur Dii confederunt marmoreæ, secessit, ipse Jupiter sede sublimior, & incumbens scepro eburno, terq; quaterq; agitavit tremendam comam,

Immaduiffe ferunt, calidumq; animasse cruorem: Et, ne nulla feræ stirpis monumenta manerent, In faciem vertisse hominum. Sed & illa { 160
propago

Contemtrix Superum, sævæq; avidissima cædis, Et violenta fuit: icires è sanguine natos.

VII. Quæ pater ut summa vidit Saturnius arce; Ingemit: &, facto nondum vulgata recenti Foeda Lycaoniæ referens convivia mensæ, 165 Ingentes animo & dignas Jove concipit iras; Conciliumq; vocat. Tenuit mora nulla vocatos. Est via sublimis, cælo manifesta sereno: Lactea nomen habet; candore notabilis ipso. Hac iter est Superis ad magni tecta Tonantis, 170 Regalemq; domum. Dextra lævaque Deorum Atria nobilium valvis celebrantur apertis. Plebs habitant diversa locis. A fronte potentes Cælicolæ, clarique suos posuere penates. Hic locus est; quem, si verbis audacia detur, 175 Haud timeam magni dixisse Palatia cæli. Ergo ubi marmoreo Superi sedere recessu, Celsior ipse loco, sceproque innixus eburno, Terrificam capitis concussit terque quaterque

Hic locus est, quem, si licentia condonetur vocabulis, non re formidem appellasse Palatia vasti cæli. Postquam igitur Dii confederunt marmoreæ, secessit, ipse Jupiter sede sublimior, & incumbens scepro eburno, terq; quaterq; agitavit tremendam comam,

NOTÆ.

162. Scires e sanguine] Nimirum a crudelitate & barbarie.

163. Pater Saturnius] Jupiter Saturni filius.

164. Facto] De insidiis loquitur, quas Lycaon Jovi ipsi paraverat, sicuti ipse idem Jupiter mox narraturus est.

165. Convivia] In quorum ferculis Lycaon Pelasgi filius, sævissimus rex Arcadiæ, hospitem trucidatorum carnes convivis apponebat.

167. Concilium] Majorum gentium Deos, quos vocat, & selectos; vel ex iis Consentes duodecim in maximis rebus Consiliarios, Jupiter advocavit.

168. Via] Lacteus circulus Splendorem cepit ex lacte, quod Hercules, cum fatis superq; ex Junonis mamma hausisset, totum continere non potuit: quod cecidit, inter sidera fufum est, ex quo fulgor natus. Aristoteles vero è stellarum Splendore ortum ait. Utramq; opinionem complexus est Manilius lib. 1. Astronom.

172. Nobilium] Majorum gentium.

173. Plebs] Dii minores, Adscriptitii, Indigeres.

173. Potentes] Quales Consentes duodecim, quos duobus his versibus comprehendit Eonius;

Juno, Vesta, Minerva, Ceres, Diana, Venus, Mars, Mercurius, Jovis, Neptunus, Vulcanus, Apollo.

173. A fronte] Intellige quosdam nobiles Deos in aditu hujus viæ habitare. Vide Alex. ab Alex. lib. 6. c. 4.

176. Palatia] Ad Imperatorum alludit ædes magnificas, quæ a monte Palatino, Palatii nomen obtinuerunt.

179. Concussit] Indignationem significans. Descriptionem hanc Irati Jovis ab Homero expressit, Il. a.

Η η κυράρισον ἐπ' ὀφρύσι νεύου Κρονίων.
Ἀμείβεται δ' ἄρα χεῖται ἐπεβράσαντο
Ἄνακτι
Κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοις μέγαν δ' ἐλίλιξεν
Ὀλυμπυ.

Cæsariem;

Cæsariem; cum qua terram, mare, sidera } 180
 movit.

Talibus inde modis ora indignantia solvit:
 Non ego pro mundi regno magis anxius illa
 Tempestate fui, qua centum quisque parabat
 Injicere anguipedum captivo brachia cælo.

Nam, quanquam ferus hostis erat, tamen } 185
 illud ab uno

Corpore, & ex una pendebat origine bellum.
 Nunc mihi, qua totum Nereus circumtonat
 orbem,

Perdendum mortale genus. Per flumina juro
 Infera, sub terras Stygio labentia luco,
 Cuncta prius tentata: sed immedicabile } 190
 vulnus

Ense recidendum; ne pars sincera trahatur.
 Sunt mihi Semidei, sunt rustica numina Nymphæ,
 Faunique, Satyrique; & monticolæ Silvani:

Quos quoniam cæli nondum dignamur honore;
 Quas dedimus, certe terras habitare sinamus. 195
 An fatis, ô Superi, tutos fore creditis illos,
 Cum mihi, qui fulmen, qui vos habeoq;, regoq;,

incolere terram, quam iis sortiti sumus. An existimatis, o Dii,
 cum Lycaon immanitate cognitus paraverit perniciem mihi, qui
 tempero?

cum qua concussit terram, mare, astra. Tum aperuit os iratum hoc modo: Ego non fui magis sollicitus pro orbis imperio eo tempore, quo quisque Gigantum anguipedum conabantur immittere centum Lacertos celo domito. Quamvis enim hostis ferus esset, tamen illud bellum imminere ab una societate, & ex una causa: Nunc tota progenies humana est mihi delenda, qui Oceanus concutit universum terrarum ambitum. Juro per fluvios infernos fluentes sub terris, per silvas Stygias, omnia jamjudum experta sunt: sed malum insanabile rescandum est gladio, ne pars integra corrumpatur. Habeo Semideos, habeo Nymphas deas ruricolas, & Faunos & Satyros, & Silvanos montanos: quos, siquidem nondum cæli gloriam impertimur, certe patiamur illos futuros satis tutos, qui fulmen, qui vos etiam

N O T Æ.

184. *Anguipedum*] Gigantibus, ob naturæ & morum pravitatem, draconum, à Potætis, pedes, ascribuntur.

184. *Captivus*] Quod captivum reddere cupiebant. Assignat Jupiter rationem, cur magis nunc sollicitus sit, quam cum Gigantes cælum affectarunt. Nam quamvis Gigantes essent fortissimi, mihi tamen bellum minime cum toto hominum genere suscipiendum fuit, sed cum una solum Gigantum progenie.

186. *Corpore*] Gigantum sodalities. Ita Cic. in Phil. 2. ait, *Reip. Corpus*.

186. *Origine*] Causa. Alii sic; exponit id, quod ab uno corpore dixit: ab una enim Gigantum progenie bellum fuit Jovi iudicatum.

187. *Nereus*] Deus est marinus, qui sæpe pro Oceano ponitur, terram ambiente, undarumque mugitibus illi obstrepente.

188. *Flumina*] Stygem dicit, inferorum fluvium aut paludem, cujus nomen nullo jurejurando, nec Diis ipsis violare licet, ut Virg. *Dii cujus jurare timent & fallere fulmen*. Quia Styx conjuratorum contra

Jovem Deum, cum ipsum vincere voluerant, insidias patetecerat, hanc illi dignitatem concessit ut Dii jusjurandum per Stygem sanctissimum haberent.

190. *Vulnus*] Hac similitudine colligit Universum genus humanum esse perdendum, cum rotum sit corruptum; ne Satyri, Fauni, &c. (qui sunt pars sincera, incorrupta) trabantur, in corruptionem ducauntur, Scilicet hominum sceleribus inquinati.

192. *Nymphæ*] Terrestris fuerunt nymphæ Dryades & Hamadryades in Quercubus, aut cum iis natæ, à quibus etiam apud Græcos nomen acceperunt: Oreades seu Montanæ, quæ montium; Napææ, quæ salutarum convalliumque curam gesserunt. Fuerunt item marinæ & fluviales, ex quibus illæ Nereides à Nereo, & Oceanitides ab Oceano patribus; hæ Naiades à fluendo Græca Etymologia dictæ sunt.

194. *Nondum dignamur*] Siquis objiceret, si times Semideis, &c. ab humano genere, in cælum transferas: ac inquit Jupiter, nondum cælesti dignos, qui in cælum recipiantur.

cum indignatione assenti-
unt cuncti; & requirunt
flagrantibus desiderijs
cum, qui tam atrocia esset
conatus. Eo modo, cum
scelesti caterva furore
impulsa, ausa est eruere
nomen Romanum cæde
Cæsaris, gens humana
perculsa est tanto pavore
repentini exiti; & to-
tus mundus confremuit.
Nec, Auguste, Pietas tu-
orum tibi minus fuit ac-
cepta, quam illa fuit
Jovi. Qui postquam re-
pressu voce & manu tu-
multum, omnes prestite-
runt silentium. Ut seda-
tus fuit fremitus, repres-
sus dignitate moderan-
tis, Jupiter frangit den-
tibus silentium his verbis:
Ille equidem luit penas,
ne amplius suis solliciti:
& tamen narrabo quod-
nam sit flagitium, & que
sit ultio. Dedecus seculi
peruenerat ad nostras
aures; quod fictum ex-
optans, descendendo a supremo cælo, & Deus percuro terras sub forma humana, Prolixum
esset recensere quantum sceleris sit inuentum ubique. Infamia illa quam audiui minor erat,
quam re ipsa inueni. Præterieram montem Mænalum terribilem latibus ferarum, & pi-
neta Lycæi frigidæ, & Cyllenum;

Struxerit insidias notus feritate Lycaon?
Confremuere omnes: studiisq; ardentibus ausum
Talia deprecant. Sic, cum manus impia sævit
Sanguine Cæsareo Romanum extingueret nomen,
Attonitum tanto subitæ terrore ruinæ
Humanum genus est; totusq; perhorruit orbis.
Nec tibi grata minus pietas, Auguste, tuorum,
Quam fuit illa Jovi. Qui postquæ voce manuq; 205
Murmura compressit; tenuere silentia cuncti:
Substitit ut clamor pressus gravitate regentis;
Jupiter hoc iterum sermone silentia rumpit;
Ille quidem pœnas (curam dimittite) solvit;
Quod tamen admissum, quæ sit vindicta, } 210
docebo.

Contigerat nostras infamia temporis aures:
Quam cupiens falsam, summo delabor Olympo,
Et Deus humana lustris sub imagine terras.
Longa mora est, quantum noxæ sit ubiq; repertum,
Enumerare: minor fuit ipsa infamia vero. 215
Mænala transferam latebris horrenda ferarum,
Et cum Cylleno gelidi pineta Lycæi.

NOTÆ.

199. *Confremuere*] Simul omnes fremue-
re, facinoris immanitate commoti & te-
litantes assensum cum indignatione.

199. *Deprecant*] Ad supplicium. *Manus
impia*] Conjurantium in Augustum, quorum
meminit Suetonius cap. 19. Neque enim pla-
cet intelligere de Julio Cæsare, qui Conju-
rationi non superstitit.

207. *Substitit*] Postquam cessavit cla-
mor, Jovis (omnia regentis) auctoritate
cohibitus.

210. *Admissum*] Lycaonis crimen dicit.

211. *Infamia temporis*] Rumor aut fama
de perditissimis hominum moribus: quo prop-
temodum modo non Jovem, sed Jehovam
loquuntur Gen. 18. legimus: *Descendam,*
inquit, & videbo utrum clamorem, qui ve-
nit ad me, opere compleverint; an non sit
vera, ut sciam.

212. *Olympo*] Est proprie Olympus, mons

inter Thessaliam & Macedoniam, qui prop-
ter excelsum, pro ipso Cælo positus;
a quo Jupiter ipse, *Olympius* dicitur.

215. *Minor*] Atque adeo in peiori statu
omnia reperit Jupiter quam fama didi-
cerat.

216. *Mænala*] Est Mænalus, seu Mæna-
la plurali numero, mons Arcadiæ cele-
berrimus, a Mænalo Arcadis filio deno-
minatus: a quo & urbs eodem nomine
dicta.

217. *Cylleno*] Est Cyllene, seu Cyllenus,
mons Arcadiæ Mercurio (unde *Cyllenus*
appellatur) dicatus: cujus regem proreptice
Arcada Poëta nominat; cum postea ab
Arcade filio Calyptus, quæ filia erat Lyca-
onis, Arcadia (antea Pelasgis, Parrhasia, &c.)
cognominata fuerit.

217. *Lycæi*] Mons est Arcadiæ, Pani-
fascr;

Arcados hinc sedes & inhospita tecta tyranni
 Ingredior, traherent cum sera crepuscula nocte.
 Signa dedi venisse deum; vulgusq; precari 220

Cœperat, Irridet primo pia vota Lycaon.

Mox ait, experiar, Deus hic, discrimine aperto,

An sit mortalis; nec erit dubitabile verum.

Nocte gravem somno nec opina perdere morte

Me parat. Hæc illi placet experientia veri. 225

Nec contentus eo, missi de gente Molossa

Obsidis unius jugulum mucrone resolvit:

Atque ita femineces partim ferventibus artus

Mollit aquis, partim subjecto torruit igni,

Quos simul imposuit mensis; ego vindice } 230

flamma

In domino dignos everti tecta Penates:

Territus ille fugit; nactusque silentia ruris

Exululat, frustra que loqui conatur: ab ipso

Colligit os rabiem, solitæque cupidine cædis

Vertitur in pecudes: & nunc quoque san- } 235

guine gaudet;

In villos abeunt veltes, in crura lacerti;

Fit lupus, & veteris servat vestigia formæ;

Canities eadem est, eadem violentia vultu:

Idem Oculi lucent: eadem feritatis imago.

VIII. Occidit una domus: sed non do- } 240

mus una perire

etiam letatur cruore. Amictus mutantur in pilos, brachia in crura; fingitur in lupum, & habet indicia antique nature. Canities est eadem, eadem feritatis in ore, iidem oculi rubent, eadem forma immanitatis.

VIII. Una domus diruta est; sed non una tantum domus

NOTÆ.

218. *Arcados*] Lycaonis Regis Arcadiæ. Genitivus græcus.

219. *Crepuscula*] Eo nomine appellatur lux illa dubia, quæ Solis exortum præcedit, ejusdemque occasum sequitur.

226. *Molossa*] Fuerunt Molossi Epiri populi ad Ambracii sinus partem Orientalem, qui bello victi obsides Lycaoni dederant; quorum unum hic impius mactavit, Jovique epulandam apposuit. Quam quidem fabulam plane aliter tractant alii; & apud Hyginum, Apollodorum, aliosq; legere poteris.

227. *Resolvit*] Aperuit.

231. *Dignos*] Sunt Penates Dii maxime regioni, urbi, aut domui cuiquam proprii, qui in penetrabilibus, id est peccatis, & maxime domus abditis partibus cole-

bantur. In hos Lycaonis pravorum, qui tali monstro faverent, se domum evertisse testatur Jupiter.

232. *Territus*] Ædium ruina.

234. *Colligit os*] Lupini oris rabiem a Lycaonis interna rabie esse dicit: ut hinc, ex characteribus externis ad intima cordis aditum esse, quivis possit colligere.

238. *Canities*] Scilicet in proverbium abiit *Lupi senectus, & pravitas.*

240. *Domus*] Lycaonis; cujus & aliorum ejusmodi monstrorum causa terras Jupiter inviserat, quas postea, cognita hominum nequitia, diluvio perdere constituit.

240. *Non una*] Imo omnes, quia perditissimorum latronum latebræ, & speluncæ.

Inde sileo regnum, & feram domum Arcadiæ tyranni, quo tempore tarda crepuscula reducerent noctem. Feci indicium Deum advenisse; & plebs cœperat orare. Primo Lycaon contemnit religiosa vota: deinde dicit, experiar, an hic Deus sit, an mortalis, evidenti periculo; nec veritas erit incerta. Aggreditur me per noctem somno gravatum inopina morte opprimere. Hæc exploratio veri illi arridet. Neq; eo expletus, jugulavit cultro unum obsidem missum de gente Molossa: atq; ita partim concoquit membra semiviva aquis bullientibus, partim assat igne supposito. Que ut primum apposuit mensis, ego flamma ultricis subruo domum in Penates tam impio domino dignos. Ille tremefactus exilit, & natus solimanem agrorum exulavit, & nequi quam tentat loqui: natus sumunt feritatem ab ipso, & ruit in pecudes desideriosiragis consueta; & munc

meruit occidere. Quacunque tellus extenditur, vitium & crudelitas dominatur. Credis vorissimum in n. f. v. Exsolvant statim omnes pœnes, quæ digni sunt ferre, ita constitui. Pars assentiuntur verbis sententiæ Jovis, & infligant furentem: alii autibus assensum significant. Interim exitium humane gentis molustum est omnibus; & petunt quæ figura, quis status futurus sit terra, cum vacua fuerit hominibus; quis sit præbiturus thura altaribus; an velit homines feris devorandos permittere? Rex Deorum prohibet exquirentes talia metuere, se omnia curaturum dicit, & pollicetur progeniem a priori discrepantem, stupenda procreatione. Jamque erat immissurus fulmina per omnes terras; verum reformidavit, ne forte æther incenderetur tot ignibus, & longus mundi axis arderet. Recordatur etiam esse in fati futurum tempus, quo mare, quo terra, & cæli arces comburerentur, & orbis gravis machina premeretur. Fulmina facta manibus Cyclopium deposita sunt.

Digna fuit. Qua terra patet, fera regnat Erinny's
In facinus jurasse putes. Dent ocuis omnes,
Quas meruere pati, sic stat sententia, pœnas.
Dicta Jovis pars voce probant, stimulosque fre
menti

Adjiciunt: alii partes assensibus implent. 241
Est tamen humani generis jactura dolori
Omnibus: &, quæ sit terræ mortalibus orbæ
Forma futura, rogant; quis sit laturus in aras
Thura; ferisne paret populandas tradere gentes
Talia quærentes, sibi enim fore cætera curæ, 250
Rex Superum trepidare vetat; sobolemque
priori

Dissimilem populo promittit origine mira.
Jamque erat in totas sparsurus fulmina terras;
Sed timuit, ne forte sacer tot ab ignibus æther
Conciperet flammæ, longusque ardesceret } 255
axis.

Esse quoque in fati reminiscitur, affore tempus
Quo mare, quo tellus, correptaque regia cæli
Ardeat; & mundi moles operosa laboret.
Tela reponuntur manibus fabricata Cyclopium

NOTÆ.

241. Erinny's] Feritas, impietas, inhumilitas. Erinny's enim dicitur furia infernalis, discordia, bello, contentioneque gaudens. Sunt autem Erinnyes Dæe tres (Alecto, Tisiphone, & Megara) ultrices illorum, qui sunt impii erga parentes. Dictæ sunt *παιδες τῶν ἐν τῇ γῆ καί τῳ αἴθερι* quod in terris habitent, hominum facta speculantes. Eadem et Eumenides dicuntur Græcis per Antiphra-
sin; & *σευραὶ Ὀσάι* apud Atticos, ubi & ara illarum quædam fuit.

242. Facinus] Posses, inquit, putare omnes homines, se mala omnia perpetratos, conjurasse.

243. Stat] Fixa est, & immota.

244. Pars] Deorum: Atque ad Curiam Romanam allussile videtur Poeta, in qua majorum gentium patres, vel à Censoribus in Senatum lecti, sententiam dicebant; minorum vero, vel nondum in Senatum lecti, in aliorum sententias pedibus ire solebant; ex quo, vel eo quod pedibus in Senatum venissent, Pedarii dicti. A. Gel. lib. 3. c. 18. *Alinc* Laberii Verius,

Caput sine lingua Pedaria sententia est.

252. Mira] Sc. ex lapidibus.

255. Longus] Axem dicunt Mathematici lineam rectam, quæ ab una orbis extremitate ad aliam per centrum porrigitur: fluxerunt etiam circa ejusmodi lineæ extremitates, seu cardines, quibus totus Orbis innitatur, eundem verti.

256. Fatis] Nilil aliud per fatum intellige, quam quod à Deo constitutum est, ut necessario eveniat; vel indeclinabilem rerum seriem & catenam.

258. Ardeat] De hac ultima orbis per ignem, priorique per aquam devastatione, non modo multa a patribus Ethnici audiverunt, sed & multa fabularum titulo scripserunt: de conflagratione autem extat Sibyllæ carmen.

258. Operosa] Multi operis.

259. Cyclopium] Sunt illi monoculi Vulcani in subigendo terro, & Jovis fabricandis fulminibus, &c. administrari, Neptuno & Amphitrite natu, vel ut Hesiodo placet Cæli & Terræ filii.

Pœna placet diversa: genus mortale sub undis 260
 Perdere, & ex omni nimbos dimittere cælo.
 Protinus Æoliis Aquilonem claudit in antris,
 Et quæcunque fugant inductas flamina nubes:
 Emittitque Notum. Madidis Notus evolat alis;
 Terribilem picea tectus caligine vultum. 265
 Barba gravis nimbis; canis fluit unda capillis;
 Fronte sedent nebulæ; rorant pennæq;, sinusq;.
 Utq; manu lata pendentia nubila pressit;
 Fit fragor: hinc densi funduntur ab æthere nimbi.
 Nuncia Junonis varios induta colores 270
 Concipit Iris aquas, alimenta; nubibus adfert.
 Sternuntur segetes, & deplorata coloni
 Vota jacent; longique labor perit irritus anni.
 Nec cælo contenta suo Jovis ira: sed illum.
 Cæruleus frater juvat auxiliariis undis. 275
 Convocat hic amnes. Qui postquæ tecta tyranni
 Intravere sui, non est hortamine longo
 Nunc, ait, utendum: vires effundite vestras.
 Sic opus est. Aperite domos: ac mole remota
 Fluminibus vestris totas immittite habenas. 280
 Jufferat. Hi redeunt, ac fontibus ora relaxant:
 Et defrænato volvuntur in æquora cursu.
 Ipse tridente suo terram percussit: at illa

Supplicium aliud probatur: extinguere scilicet gentem humanam in aquis, & dimittere imbres ex toto cælo. Continuo Boream coerces in speluncis Æoliis, & ventos omnes, qui depellunt nubes inductas (ceu velum) terræ; & laxat Austrum. Auster prorumpit alis humidis, velatus faciem horrendam nigris tenebris. Barba onusta imbribus; aqua decurrit alba coma; nebule sparguntur per frontem; & pennæ, & amictus exudant. Et postquam compressit vastam manu nubes suspensas, erumpit sonitus: inde spissi imbres sparguntur ab æthere. Iris ministra Junonis ornata diversis coloribus haurit aquas, & ministrat pabula nubibus. Sata prote-runtur, & spes inanes agricoltæ prostratae sunt, & opera prolixi anni evanescent sine omni fructu. Neq; Jovis indignatio expleta suo cæle; sed illi frater Neptunus

aquas suas in auxilium accommodat. Hic arcessit fluviis; qui postquam subierunt domum sui regis. Nunc inquit, non est opus prolixa hortatione; exhaurite opes vestras. Ita expedit: reserate domos, & sublatis impedimentis laxate tota fræna vestris fluviis. Imperaverat: illi revertuntur, & resolvunt ora scaturiginibus; & ruunt in campos cursu indomito. Ipse impulit terram suo tridente: at illa

N O T Æ.

260. *Diversa*] Omnino, siquidem non igne, sed aqua genus mortale delere destinat Jupiter. Quod diluvium, regnante Deucalione, in Thesalia, anno mundi 1437, 219 ante universale Noëticum accidit, ut quibusdam placet; nisi, quod probabilius est, per Deucalionem Noam ipsum intelligas, siquidem Lucianus in libro de Dea Syria, & Deucalionis arcam, & ejus uxorem, & filios, & eundem nuntiam, & bina animalia ex omni genere memoret; quæ omnia vix quisquam de diluvio aliquo particulari possit exponere.

261. *Nimbos*] Eo nomine appellatur pluvia cum impetu ruens.
 262. *Æoliis*] Æoli ventorum regis, Jovis filii.

262. *Claudit*] Quia nubes depellit, cœcumque serenat ventus ab axe Septentrionali irens.

264. *Notum*] Ventum meridionalem Italis, & iis qui ex illorum parte Meditæraeo vari sunt subjecti, aquæ nuntium.

265. *Tectus vultum*] Phrasia Græca propriam habens vultum.

268. *Pressi*] Hoc verbum aquarum descenduntium copiam exprimit. Nubes enim, veluti Spongia ebria compressa, aquam effundebant.

269. *Fragor*] Ex præcipitatis aquis, aut nubibus.

270. *Nuntia*] Pluvias siquidem denunciat, quæ in aere, quem Juno suo nomine designat, concipiuntur: seu quoniam è nubibus hant, quibus Juno præest, ut Servius ait.

279. *Mole*] Obice quocunque.

279. *Domos*] Fontes, ubi habitant fluvi-orum Dii.

280. *Habenas*] Metaphora ab equis, qua, ut rapidissimo cursu in Terras leviant, flumina hortatur Neptunus.

282. *Æquora*] Camporum planitiem.

283. *Tridente*] Est Tridens Nepruni saxum gestamen, quo sceptri vice utitur, potestatemque suam exerces. Qua etiam terram concutit; unde apud Homerum dicitur *ἔρυσσεν* & *ἔσεισεν*.

concussa est, & mota aperuit recessus aquarum. Fluvii vagi impetum faciunt in vastos campos; & auferunt arbuta una cum segetibus, & pecudes, & homines, & domos, & penetralia cum suis sacris. Si qua domus siccit, & valuit obniti non obtenta tanta calamitate, nihilominus aqua altior occultit ejus fastigium, & turres submersa vacillant sub aquarum congeries. Jamq; nulla erat differentia inter æquor & terram. Omnia erant mare, & mare & arebat littoribus. Hic irvadit collem; alter sedet in curvo navigio, & ibi nuper remos, uti nuper araverat. Ille navigat suprasata, aut fastigia villæ absorpta: hic invenit piscem in suprema ulmo. Anchora forte jacitur in prato vivente; aut navis adunca radunt vineta subiecta. Et qua parte macilentæ capillæ nuper carpsere gramen, nunc ibi turpes phocæ demittunt sua corpora. Nereides admirantur lucos sub aqua, & oppida, & domos: & delphines possident nemora, & feruntur in excelsos ramos, & impingunt in quercus concussas. Lupus natat inter oves; aqua rapit rufos leones; aqua rapit tigres. Nec deutes fulminei juvant aprum, nec pedes celeres cervum undarum impetu abrepsum. Atq; avis vaga laliur in mare, alis depressis, postquam diu lustravit terras, uti liceat quiescere. Inmoderata licentia maris texerat colles, & inusitate undæ alluebant fastigia montium

Intremuit, motuque sinus patefecit aquarum. Exspatiata ruunt per apertos flumina campos; 285 Cumq; satis arbuta simul, pecudesq; virosque, Tecta que, cumque suis rapiunt penetralia sacris. Si qua domus mansit, potuitque resistere tanto Indejecta malo; culmen tamen altior hujus Unda tegit, pressæq; labant sub gurgite turres. 290 Jamq; mare & tellus nullū discrimen habebant. Omnia pontus erant. Deerant quoq; littora ponto. Occupat hic collem: cymba sedet alter adunca, Et ducit remos illic, ubi nuper ararat. Ille supra segetes, aut mersæ culmina villæ, 295 Navigat: hic summa piscem deprendit in ulmo. Figitur in viridi (si fors tulit) anchora prato: Aut subiecta terunt curvæ vineta carinæ. Et, modo qua graciles gramen carpsere capellæ, Nunc ibi deformes ponunt sua corpora phocæ. 300 Mirantur sub aqua lucos, urbescq; domosque Nereides: silvasque tenent delphines, & altis Incurfant ramis, agitataque robora pulsant. Nat lupus inter oves: fulvos vehit unda leones: Unda vehit tigres. Nec vires fulminis apro, 305 Crura nec ablato profunt velocia cervo. Quæsitisque diu terris, ubi sidere detur, In mare lassatis volucris vaga decidit alis. Obruerat tumulos immensa licentia ponti, Pulsabantq; novi montana cacumina fluctus. 310

N O T Æ.

286. Satis] Sata dicuntur frumenta, præsertim postquam in herbam eorum germen erupit.

287. Sacris] Penatibus quos supra in penetralibus colli diximus.

292. Omnia Pontus erant,] Egregie & pro rei magnitudine dixit, inquit Seneca. Male autem redundat altera pars carminis, minus enim dicit quam prius dictum est.

300. Phocæ] Vituli sunt marini.

302. Nereides] Maris nymphæ, Nerei filiæ.

304. Nat lupus] Hic pro more suo in divini descriptione nimium moratur: id tamen inique reprehendit Seneca quod ingenio suo lascive & pueriliter indulgeat: non enim, ut illi vitium est, negatur & quid oves & Lupi faciant, curat, sed serio dicit

lupum prædæ oblitum, ut pote qui de sua jam vita tuenda magis erat sollicitus. Ita summus Poëta in 3 Georg. levissimam petitem describens, ait.

Nec Lupus insidias explorat ovilia circum

&c. nimirum

Acrior illum

Cura domat.

305. Fulminis apro] Utram ab exertis utriusq; dentibus fulminis cuspides referentibus? an quia ut fulmen obliqua præstringit lumina flamma? Sic & aper obliquo latrantes dissipat: idem. lib. 8. 314.

306. Ablato] Alii alato.

308. Vaga] Tum vaga præsertim: que nulos sibi noros nec campos, nec arbores videat,

Maxima pars unda rapitur: quibus unda pepercit,
 Illos longa domant inopi jejunia victu.
 Separat Aönios Actæis Phocis ab arvis,
 Terra ferax, dum terra fuit; sed tempore in illo
 Pars maris, & latus subitarū campus aquarū. 315
 Mons ibi verticibus petit arduus astra duobus;
 Nomine Parnassus, superatq; cacumine nubes.
 Hic ubi Deucalion (nam cætera texerat æquor)
 Cum consorte tori parva rate vectus adhæsit;
 Corycidas Nymphas, & numina montis } 320
 adorant,
 Fatidicamq; Themis; quæ tunc oracula tenebat.
 Non illo melior quisquam, nec amantior æqui
 Vir fuit, aut illa metuentior ulla Deorum.
 Jupiter ut liquidis stagnare paludibus orbem,
 Et superesse videt de tot modo millibus unū, 325
 Et superesse videt de tot modo millibus unam;
 Innocuos ambos, cultores numinis ambos;
 Nubila disjecit: nimbisque Aquilone remotis,
 Et cælo terras ostendit, & æthera terris.
 Nec maris ira manet. Positoq; tricuspide telo 330
 Mulcet aquas rector pelagi: supraq; profundum
 Exstantem, atq; humeros innato murice tectum
 Cæruleum Tritona vocat; conchæque sonaci

Maxima pars aufertur
 aqua. jejunia illos vinciunt cibi indigentia, quibus aqua indulget. Phocis solum fertile, quamdiu solum fuit, sed tunc pars maris, & vastus campus aquarum repentinarum, dividit Aönios ab agris Atticis. Ibi mons excelsus, nomine Parnassus, porrigitur ad sidera duobus cacuminibus, & excedit nubes vertice. Postquam Deucalion huc (nem mare obruerat alia omnia) appulit cum uxore, vectus exigua navi, venerantur nymphas Corycidas, & Deos montanos, & Themis fatidicam, quæ tunc habebat oracula. Nullus vir fuit melior, nec magis additus justitiæ illo; aut ulla magis pia, quam illa fuit. Dum Jupiter videt mundum demersum liquidis paludibus, & unum restare de tot millibus, & unam restare de tot millibus, ambos insontes, ambos pios; nubes dispergit; & imbribus a Borea fugatis,

patefacit terras cælo, & cælum terris. Neque ætus maris durat: & moderator Ponti mitigat aquas, remoto telo tricuspide: & arcescit glaucum Tritonem eminentem super mare, & obduetos habentem humeros conchis congnitiss; & imperat instare concham personantem,

NOTÆ.

313. Aönios] Est Aönia Eæotiæ regio montana.

313. Actæis] Attica regione, quæ olim Actæa dicta est ab Actæo litus.

313. Phocis] Regio est inter Bæotiæm & Atticam, à Phoco denominata, in qua Mons Parnassus.

316. Verticibus] Parnassus Mons biceps est: alter vertex Titboreum, alter Hyampeum dicitur; hic Baccho, ille Musis, & Apollini sacer.

— Gemino petit æthera collo
 Mons Bromio Phæboq; sacer —

319. Consorte] Pyrrha, scilicet.

320. Corycidas] Nymphæ fuerunt antri Corycii, sic dicti à nymphea Corycia ex qua Apollo genuit Lycorūm, à quo Urbs nominata est Lycorea. Atq; hunc Lucianus in Timone ait, Arcam appulisse ad Lycorūm montem.

320. Numina montis] Deos Topicos adorare advenis moris erat.

321. Fatidicamq; Themis] Arcana fatiorum prædicentem. Themis Cæli terræq; fuit filia, quam Jupiter nuptias suas fugientem in Macedonia assecutus compressit, Minervamq; sustulit. Dea fuit, quæ præcipiebat hominibus, ut a Diis peterent quod fieri esset, unda etiam nomen accepit. Nam Θέμις Est, ac iustum significat. Oracula ante Apollinem Delphis edidit, ut patet ex Sidonio, & Am. Marcellino.

322. Murice] Est murex concha ex cujus sanguine purpureus color conficitur, qui sæpe per muricem intelligendus: Tritonis autem humeris ingenitas conchas voluit, pro squammis, honoris causa.

323. Tritona] Erat Triton Neptuni filius, Comes ejusdem, & Tubicen, ore hominem, cauda piscem referens.

& confestim revocare undas & fluvios signo dato. Ille corripit cornu cavum & intortum, quod ausum est in amplitudinem ab infimo orbe; quod quidem, ut spiritu inflatum est in medio mari, pervadit sonitū littora porreā sub utroq; Sole. Tum etiam, postquam admotum est ori Dei madida barba stillanti, & inflatum indicavit jussos regressus, pervasit ad omnes flūūs terræ & maris: & repressit omnes, ad quos penetravit. Nunc mare habet litus: fossa continet fluvios cumulosos: amnes deprimuntur: clivi videntur prodire. Terra apparet; loca augetur aquis desuentibus. Postque dies aliquot arbores exhibent fastigia spoliata, & habent lutum adhærens ramis. Mundus restitutus erat; quem ut Deucalion vidit vacuum, & terras afflictas late silere, hoc modo alloquitur Pyrrham lacrymis prorumpentibus: O soror, o uxor, o mulier sola superstes, quam sanguis idem cum meo, & origo patruelis, deinde læus consociavit, nunc ipsa pericula consociant; Nos duo sumus frequentia terrarum, quæcunque orientis & Occidens afficit: mare absorbit reliqua. Nunc etiam nondum satis est tuta vita nostra: nubes etiamnum concutiunt animum. Quis nunc tibi sensus esset, O misera, si fuisses liberata fatis sine me. Quomodo posses tolerare matrem sola? quo leniente dolores? Namq; ego, fidem mihi habe, siquidem jam mare te teneret, uxor, te comitaret, & mare me quoque haberet.

Inspirare jubet; fluctusque & flumina signo Jam revocare dato. Cava buccina sumitur illi 335
 Tortilis, in latum quæ turbine crescit ab imo:
 Buccina, quæ medio concepit ut aëra ponto,
 Littora voce replet sub utroq; jacentia Phœbo.
 Tum quoq; ut ora Dei madida rorantia barba
 Contigit, & cecinit jussos inflata receptus, 340
 Omnibus audita est telluris & æquoris undis:
 Et quibus est undis audita, cœrcuit omnes.
 Jam mare litus habet: plenos capit alveus amnes:
 Flumina subsidunt: colles exire videntur.
 Surgit humus: crescunt loca decrescenti- }
 bus undis. } 345

Postque diem longam nudata cacumina silvæ
 Ostendunt, limumq; tenent in fronde relictum.
 Redditus orbis erat. Quem postquā vidit inanem,
 Et desolatas agere alta silentia terras;
 Deucalion lacrymis ita Pyrrhā affatur obortis: 350
 O soror, ô conjux, ô fœmina sola superstes,
 Quam commune mihi genus, & patruelis origo,
 Deinde torus junxit; nunc ipsa pericula jungunt:
 Terrarum, quascunque vident occasus & ortus,
 Nos duo turba sumus. Possedit cætera pontus. 355
 Nunc quoq; adhuc vitæ non est fiducia nostræ
 Certa fatis: terrent etiamnum nubila mentem.
 Quid tibi, si sine me fatis erepta fuisses,
 Nunc animi, miseranda, foret? quo sola timorem
 Ferre modo posses? quo consolante dolores? 360
 Namq; ego, crede mihi, si te modo pontus haberet,
 Te sequerer, conjux, & me quoq; pontus haberet;

NOTÆ.

334. Signo dato] Signo intellige quod det Triton, buccina solitus aquas increpare.

336. Quæ turbine] Quæ ab ore angusto incipit, & in amplum definit ad urbinis speciem.

337. Medio] Quò possit commodius ex omni parte à marinis fluctibus, velut animatis exaudiri.

337. Concepit] Buccinam eam instante Tritone.

338. Sub utroque] Oriente & Occidente (quæ hyperbole est maxima) audita est

buccina, aquis canens receptui.

346. Longam] Post multos dies, imo & mentes, anni denique spatium, si de diluvio universaliter intelligas.

346. Nudata] scilicet & fructus & folia deciderant.

351. Soror] Patruelis, non germana.

352. Patruelis origo] Quippe Deucalion Promethei, Pyrrha Epimethei, Prometheus & Epimetheus Iapeti soboles.

358. Erepta fatis] Ut sola superstes fuisses,

O utinam possem populos reparare paternis
 Artibus; atq; animas formatæ infundere terræ!
 Nunc genus in nobis restat mortale duobus; 365
 Sic vici Superis: hominumq; exempla manemus.
 Dixerat, & flebant. Placuit cæleste precari
 Numen; & auxilium per sacras quærere fortes.
 Nulla mora est; adeunt pariter Cephisidas undas,
 Ut nondum liquidas, sic jam vada nota secantes. 370
 Inde ubi libatos irroravere liquores
 Vestibus, & capiti; flectunt vestigia sanctæ
 Ad delubra Deæ: quorum fastigia turpi
 Squallebant musco; stabantq; sine ignibus aræ.
 Ut templi tetigere gradus; procumbit uterq; 375
 Pronus humi, gelidoq; pavens dedit oscula saxo.
 Atq; ita, Si precibus, dixerunt, numina iustis
 Victa remollescunt, si flectitur ira Deorum;
 Dic, Themis, qua generis damnū reparabile nostri
 Arte sit: & meritis fer opem, mitissima, rebus. 380
 Mota Dea est; fortemq; dedit: Discedite templo;
 Et velate caput; cinctasq; resolvite vestes:
 Ossaque post tergum magnæ jactate parentis.
 Obstupuere diu: rumpitque silentia voce
 Pyrrha prior: jussuq; Deæ parere recusat: 385
 Detq; sibi veniam, pavido rogat ore: pavetq;

O utinam mihi liceret re-
 novare humanum genus
 calliditate patris, atq;
 immittere animas luto ef-
 fuso: Nunc gens humana
 superest in nobis duobus:
 Sic Diis placitum; &
 sumus exemplaria homi-
 num. Absolverat, & la-
 crymabantur. Libuit ora-
 re potentiam divinam, &
 opem petere per sacra
 oracula. Sine cunctatione
 descendunt simul ad a-
 quas Cephisidas, quem-
 admodum nondum pura,
 sic tamen nunc perva-
 dentes notum alveum.
 Tum postquam infude-
 runt aquas delibatas ve-
 stimentis & capiti, iter
 instituunt ad templum
 sacrae Deæ; cujus cacu-
 mina turpiter mucesce-
 bant, & faci erant sine
 ignibus. Ut tetigerunt
 gradus templi, uterq;
 pronus humi sternitur, &
 timidus deosculatus est
 petram frigidam: atque
 ita loquuti sunt: si Dii
 suppetati flectuntur aquis
 precibus, si ira eorum
 temperatur, dic, Themis

quomodo exitium nostræ gentis sit medicabile, & suavissima, succurre rebus obrutis. Dea
 vincta est, & responsum dedit: Anolixini vos a templo, & tegite caput, & discingite amictus
 adstrictos; & mittite post dorsum ossa magnæ matris. Diu admirati sunt: & Pyrrha prior
 loquuta est, & negat se obsecuturam mandatis Deæ: & precatur ore timido sibi ignoscat;
 & veretur

NOTÆ.

363. Paternis] Promethei, quem antea
 hominem ex luto finxisse, eumque igne co-
 litus surrepto animasse vidimus.
 368. Sortes] Oracula & Deorum responsa.
 Turneb. lib. 5. cap. 21.
 369. Cephisides] Cephisi amnis, ex Par-
 nasso manantis, & præterfluentis Delphos.
 Lucan. lib. 3. v. 177.
 Quos impiger ambit
 Fatidica Cephisis aqua
 370. Nondum liquidas] Imo limo turbidas.
 370. Vada nota secantes] Quia intra al-
 veum continebantur.
 371. Irroravere] Solenni sacra facientium
 more, aquæ vivæ, id est fluentis, & The-
 midis sacra aspergine sese lustraverunt. An-
 tiqui enim templum ingressuri, Deosq; pre-
 aturi, prius se aqua aspergebant, & lavabant.
 373. Deæ] Themidis, cui sacer Cephisus.

376. Pavens] Præsentis numinis horrore
 correpti sunt.
 381. Templo] Templum est locus Augu-
 ris manu, vel lituo designatus.
 381. Discedite] Istud ex veteribus riti-
 bus curiosius exponunt nonnulli, quod sim-
 pliciter accipiendum arbitror.
 382. Velate caput] Istud jam ex disciplina
 veteri: Nempe velato capite deos adora-
 bant, humiles se & indignos confessi, aut
 veriti, ne quid mali omnis sacra intertur-
 baret, id docente Plutarcho: Unde Hele-
 nus Æneid. 3. ad Æneam;
 Purpureo velare comas adopertus amictu,
 Ne qua inter sanctos ignes in honore Deorum
 Hostilis facies occurrat, & omina turbet.
 Hunc socii morem sacrorum, hunc ipse tenet os
 Hac casti maneant in religione nepotes.
 382. Cinctasq;] Picalum enim in sacrifici-
 o erat aliquid esse religatum.

violore munes matris, of-
 fibus jactatis. Interea re-
 volvantur, cum voces dati
 responsi obscuras arca-
 nis mysteriis, & in-
 ter se excutiunt. Postea
 Promethæ filius solatur
 Pyrrham lenibus verbis,
 & inquit, Aut me animus
 fallit, aut responsa Deæ
 sunt pia, & nullum nefas
 juadent. Terra est magna
 mater; opinor saxa vo-
 caxi ossa in corpore terræ:
 jubemur ea mittere pone
 dorsum. Quamvis Titania
 rassa est conjura mari-
 ti, tamen spes fluat: a-
 deo uterq; distidit iussis
 cælestibus. Verum quid o-
 berit periculum facere?
 Descendant, & caput ope-
 riant, & laxant vestes,
 & post terga jaciunt saxa
 prescripta ab oraculo ita
 jactari. Lapides (quis
 isti rei fidem adhibeat, nisi
 antiquitas probet?) cæ-
 perunt omittere suam
 duritatem, & suum rigo-
 rem; & emolli tempore,
 & emolli sumere for-
 mam. Mox ubi ausi sunt,
 & natura lenior illis da-
 ta est, ut aliqua dignosci
 potest figura hominis, sic
 non evidens, sed sicut de
 marmore sumto, non satis
 accurata, & simillima sta-
 tuis impolitus. Que tamen
 pars ex illis fuit madida
 aliquo humore, & terrestris, muta est in substantiam corporis: Quod durum est, & ne-
 quit molli transit in ossa: quod modo fuit vena perstitit sub eodem nomine. Atq; brevi,
 Deorum dono, lapides jacti manibus viri induerunt formam masculam; & femina restituta
 est jactu femineo.

Lædere jactatis maternas ossibus umbras.
 Interea repetunt cæcis obscura latebris
 Verba datæ fortis secum, inter seque volutant.
 Inde Promethides placidis Epimethida dictis 390
 Mulcet, & Aut fallax, ait, est sollertia nobis:
 Aut pia sunt, nullumque nefas oracula suadent.
 Magna parens terra est: lapides in corpore terræ
 Ossa reor dici: jacere hos post terga jubemur.
 Conjugis augurio quanquā Titania mota est; 395
 Spes tamen in dubio est. Adeo cælestibus ambo
 Diffidunt monitis. Sed quid tentare nocebit?
 Descendant; velantq; caput, tunicasq; recingunt;
 Et jussos lapides sua post vestigia mittunt,
 Saxa (quis hoc credat, nisi sit pro teste ve- }
 tuitas?) } 400

Ponere duritiem cæpere, suumque rigorem;
 Mollisque mora, mollitaque ducere formam.
 Mox, ubi creverunt, naturaque mitior illis
 Contigit, ut quædam, sic non manifesta, videri
 Forma potest hominis; sed uti de marmore }
 cæpto } 405

Non exacta satis, rudibusque simillima signis.
 Quæ tamen ex illis aliquo pars humida succo,
 Et terrena fuit, versa est in corporis usum.
 Quod solidū est, flectiq; nequit, mutatur in ossa:
 Quod modo venafuit, sub eodē nomine mansit. 410
 Inque brevi spatio, Superiorum munere, saxa
 Missa viri manibus faciem traxere virilem;
 Et de foemineo reparata est foemina jactu.

NOTÆ.

387. *Umbras*] *Animas*; quas lædi cre-
 debat Antiquitas, illata cadaveribus, aut
 temulis injuria.

388. *Latebris*] Latebat verò sensus sub
 obscurorum verborum ambage.

390. *Promethides*] Deucalion Promethei
 filius.

390. *Epimethida*] Pyrrham Epimethei
 filiam.

395. *Augurio*] Interpretatione, sanè felici.

395. *Titania*] Pyrrha, Japeti Titanis
 neptis.

404. *Ut quædam*] Lapides dicit, qui pro-

jecti fuerant, quanquam aliquam post mo-
 re tantillum formam induissent, imper-
 fectam tamen habuisse, ut nondum consta-
 ret quid essent.

405. *Cæpto*] Inchoato, & nondum ad si-
 mulacri alicujus perfectam formam exposito.

408. *Corporis*] Carnis, quæ tamen pro-
 prie de animalibus mortuis dicitur.

410. *Vena*] Habent etiam lapides suo
 modo venas, quas & oculis licet deprehen-
 dere.

413. *Femineo*] Pyrrhæ, quæ lapides post
 terga etiam projecerat.

Inde genus durum sumus, experiensq; laborum;
Et documenta damus, qua sumus origine nati. 415

IX. Cætera diversis tellus animalia formis
Sponte sua peperit; postquã vetus humor ab igne
Percaluit Solis; cænumque, udæque paludes
Intumuere æstu: fœcundaque femina rerum
Vivaci nutrita solo, ceu matris in alvo 420

Creverunt, faciemque aliquam cepere morando.
Sic ubi deseruit madidos septemfluvius agros
Nilus, & antiquo sua flumina reddidit alveo,
Æthereoque recens exarsit sidere limus;

Plurima cultores versis animalia glebis 425
Inveniunt, & in his quædã modo cœpta sub ipsã
Nascendi spatium: quædam imperfecta, suisq;
Trunca vident numeris: & eodẽ in corpore sæpe
Altera pars vivit; rudis est pars altera tellus.

Quippe ubi temperiem sumfere humorque } 430
calorque;

Concipiant: & ab his oriuntur cuncta duobus.
Cumq; sit ignis aquæ pugna; vapor humidus
omnes

Res creat, & discors concordia foetibus apta est.
Ergo ubi diluvio tellus lutulenta recenti
Solibus æthereis altoque recanduit æstu, 435

Edidit innumeras species: partimque figuras
Rettulit antiquas: partim nova monstra creavit.

tati, calor humidus creat res omnes, & discors concordia est idonea ad generationes. Postquam igitur terra cœnosa nupera eluvie incaluit Sole æthereo, & intensis caloribus, emisit species infinitas; & partim reddidit formas antiquas, partim formavit nova monstra:

Hinc progenies sumus aspera & graevus laborum; & sumus indicio, quod sumus principio orti.

IX. Terra produxit utro reliqua animalia variis formis, postquam vetus succus incaluit a radiis solis; & lutum, & humide paludes inflatae sunt calore; & semina fœcunda rerum in terra vegeta aucta sunt, sicut in utero matris, & induerunt aliquam formam tempore. Sic ubi Nilus septemfluvius desinit campos humidos, & reduxit suas undas in veterem fossam, & cœnum novum incaluit Sole; agricolæ reperiunt multa animalia cespitiibus inversis; atq; inter ea nonnulla primulum inchoata in ipso generationis tempore; vident alia nondum absoluta, & desituta suis partibus; & in eodem corpore pars altera vivit, pars altera est terra crassa. Nempe ubi calor & humiditas temperati sunt, concipiunt; & omnia initium habent ab istis duobus. Et cum calor sit contrarius humidi-

NOTÆ.

416. *Cætera*] Falso quidem hoc dicit; nam vel de insectis etiam, num sine semine aliquo generentur, non sine causâ dubitant nonnulli: sunt ergo hæc pura poëtarum figmenta.

417. *Vetus*] Ex diluvii aquis.

419. *Intumuere*] Ut prægnantes solent.

420. *Vivaci solo*] Terra vitam subministrante.

422. *Septemfluvius*] Quia per septem ostia præcipua in mare erumpit Nilus, qui singulis annis Ægyptum, regionem aliqui licetam, inundat & fœcundat.

424. *Sydere*] Sole.

425. *Animalia inveniunt*] Quæ per se sine semine, scilicet natura produxerit: quod & Mela historicus refert. Cæterum insecta quidem ex corruptione nasci plerique con-

cedunt; perfecta animalia sine semine generari posse naturaliter non is sum qui credam.

427. *Imperfecta*] Inchoatis equidem perfectiora, sed quæ omnibus membris nondum constiterint, terramque inanitatam secum traxerint, nondum numeris omnibus absoluta.

430. *Temperiem*] Quæ est medium siccitatis & frigiditatis participans, ex caloris & humiditatis pugna constatum.

431. *Concipiunt*] Ex humidi & calidi temperie fieri docet generationem: quam quidem sine illa dari posse, vix quilibet ausit affirmare.

432. *Vapor*] Pro calore sumitur; quomodo & Virgilius, alique sicut loquuntur.

Illa quidem invita, sed produxit te quoque eo tempore, maxime Python: & eras horror recentibus populis, serpens ignote; tantam tegebas partem montis. Deus arcu insignis, & nunquam usus antea ejusmodi telis, nisi adversus damas & capreas fugaces, interfecit hunc impedium mille sagittis, pharetra prope modum exinanita, tabo exhausto per atra vulnera. Et ne tempus posset oblivioni mandare gloriam facti, instituit sacros ludos claro certamine, ditios Certamina Pythia a nomine serpentis interfecti. Quicumque adolescentum victor discesserat pugilatu, cursu, aut curru, reportabat coronam ex ramis esculi. Laurus nondum extabat, & Apollo redimbat de quavis arbore tempora insignia proluxa coma.

X. Daphne Peneia fuit primus amor Apollinis, quem non fortuna inscia, sed atrox ira Cupidinis morat.

Illa quidē nollet, sed te quoq;, maxime Python, Tum genuit; populisq; novis, incognite serpens, Terror eras. Tantū spatii de monte tenebas. 440 Hunc Deus arcitenens, & nunquā talibus armis Ante, nisi in damis capreisq; fugacibus, usus, Mille gravem telis, exhausta pene pharetra, Perdidit effuso per vulnera nigra veneno. Neve operis famam possit delere vetustas; 445 Instituit sacros celebri certamine ludos; Pythia de domiti serpentis nomine dictos. His juvenū quicumq; manu, pedibusve, rotave Vicerat; esculeæ capiebat frōndis honorem. Nondū laurus erat; longoq; decentia crine 450 Tempora cingebat de qualibet arbore Phœbus.

X. Primus amor Phœbi Daphne Peneia; quem non Fors ignara dedit, sed sæva Cupidinis ira.

NOTÆ.

[439. Python] Serpens fuit miræ magnitudinis, ex terræ corruptione, post diluvium natus, quem Apollo interfecit. Qua fabula gravissimas à diluvio exhalationes radiis suis Solem attenuasse significare voluerunt Mythologi: quamquam alia alii, ad libitum quisque comminiscuntur.

441. Arcitenens] Apollo est seu Sol, jaculandi pericia, & radiantibus suis sagittis Poëtis decantatissimus.

443. Gravem telis] Quæ in ipsum serpentem Apollo conjecerat.

444. Nigra] Propter circumfusum sanguinem nigrum.

445. Instituit sacros] Vide Scal. poet. lib. 1. cap. 23. A Diomede tamen Pausanias in Corinthiacis Pythia instituta scribit: ab Eurylocho Thessalo, Pindari Interpres: ab Apolline, notter Poëta. Apud Græcos nobilitata sunt quatuor Ludorum genera, Olympiaci, Pythii, Isthmii, Nemeæ; de quibus Pausanias, lib. 2. cap. 3.

448. Manu] Id est Pugillatu, Cursu pedestri, & curui. Quamquam & certamina,

& victorum præmia, & tempora variè immutata fuisse, hinc inde, ut est tabularum præsertim, & veteris historię, itemque hominum ingenium, apud varios legere poteris.

449. Esculeæ] Ex esculi arboris fronde confecta corona donabantur victores; quæ quidem esculus ex glandiferarum est genere, ira dicta, autore Servio, quod ejus glandibus, ante fruges inventas, mortales profusa uterentur.

450. Longo] Ita verò pingebatur, & pingi decuit propter radios.

452. Primus] Lauri, aut ex ea arbore confecta corona, qua donabantur victores, occasione, ad Phœbi erga Daphnen amores Poëta descendit, quæ in Laurum, ejus nominis arborem, mutata est.

452. Daphne] Penei fuit Thessaliæ fluvii (vel ut alii placet Ladonis) filia, cujus consuetudine ripæ lauris: unde locus datus fabulæ; nam Laurus Græce Daphne dicitur.

453. Cupidinis] Amoris, Jovis & Veneris filii, ut nonnullis placet; vel, ut alii volunt, Martis & Veneris; vel Cæli & Terræ, &c.

Delius hunc, nuper victa serpente superbus,
 Viderat adducto flectentem cornua nervo: 455
 Quidque tibi, lascive puer, cum fortibus armis,
 Dixerat? ista decent humeros gestamina nostros;
 Qui dare certa feræ, dare vulnera possumus holti.
 Qui modò pestifero tot jugera ventre prementem
 Stravimus innumeris tumidū Pythona sagittis.
 Tu face nescio quos esto contentus amores
 Irritare tua: nec laudes asserere nostras.
 Filius huic Veneris; Figat tuus omnia, Phœbe;
 Te meus arcus, ait: quantoque animalia cedunt
 Cuncta tibi, tanto minor est tua gloria nostra. 465
 Dixit: & eliso percussis aère pennis,
 Impiger umbrosa Parnassi constitit arce:
 Eque sagittifera promisit duo tela pharetra
 Diversorum operum. Fugat hoc, facit illud
 amorem.

Quod facit, auratū est, & cuspidē fulget acuta: 470
 Quod fugat, obtusum est, & habet sub arundine
 plumbum.

Hoc Deus in Nympha Peneide fixit; at illo
 Læsit Apollineas trajecta per ossa medullas.
 Protinus alter amat; fugit altera nomen amantis,
 Silvarum latebris captivarumque ferarum 475
 Exuviis gaudens, innuptæque æmula Phœbes.
 Vittæ cœercebat positos sine lege capillos.
 Multi illam petiere: illa averfata petentes,

*Apollo, elatus ob nuper
 superatam serpentem,
 viderat hunc curvantem
 arcum nervo adducto; &
 dixerat, quid tibi cum du-
 ris armis, puer lascive?
 Ista gestamina conveni-
 unt nostris humeris, qui
 possumus certas plagas in-
 ferre feris & hostibus;
 qui nuper occidimus in-
 finitis spiculis Pythonem
 inflatum, tegentem tot
 jugera ventre venenato.
 Tili satis sit incendere,
 nescio quos, amores face
 tua, nec tibi arroga no-
 stram gloriam. Filius Ve-
 neris huic respondit: A-
 pollo, arcus tuus cætera
 transverberet, meus te
 figat: & quanto anima-
 lia omnia sunt te minora,
 tanto minores sunt tue
 laudes nostris. Absolve-
 rat, & celer, cære per-
 cussio alis agitatis, pe-
 cèdem posuit in cacumine
 umbroso Parnassi, & sum-
 sit duos sagittas ex pha-
 retrariorum eff. suum.
 Hec exovit, illa inducit
 amorem. Quæ inducit
 aurata est, & splendet
 mucrone acuminato. quæ
 excutit est hebes, & ha-
 bet plumbum sub canna.
 Deus immisit hanc in*

*Nympham Peneidem; at vulneravit illa medullas Apollinis per ossa transfixa. Continuo al-
 ter amat; altera odit nomen Amantis, sese oblectans antris silvarum, & spoliis ferarum cap-
 tarum, & imitans Dianam virginem. Vittæ retinebat comam incomitam. Plurimi illam
 concupiverunt: illa exosa ambientes,*

NOTÆ.

454. *Delius*] Apollo est, in Delo Ægæi
 maris insula, una cum Diana sorore natus.

455. *Flectentem cornua*] Sagittas arcu e-
 mittentem. Cornua autem, quæ ad arcus ex-
 tremitates aptantur, pro ipso arcu posuit.

458. *Qui dare*] Vide annon magnifice hæc
 omnia, & ut decuit mox superbia sua peri-
 urum.

461. *Nescio quos amores*] Cum quodam
 contemptu hæc dicuntur; ac si diceret, le-
 ves, molles, & hominibus negligendos.

461. *Face*] Faces videmus in Amoribus,
 icur & sagittas, arma Cupidinis.

467. *Arce*] Pro Cacumine posuit Par-
 nassi.

469. *Diversorum operum*] Id est, quorum

contrarius erat effectus.

471. *Arundine*] Est arundo aquaticus fra-
 tex, quo fiebant sagittæ: unde pro ipsis per-
 sæpe sumitur.

472. *Nympha*] Daphnen plumbo armata
 sagitta tetigit.

474. *Fugit altera*] Fingitur Daphne Apol-
 linem (seu solem) fugere, quod Laurus
 umbram et loca opaca amet.

476. *Phœbes*] Dianam dicit Phœbi soro-
 rem, quæ virgo incorrupta & venatrix.

477. *Vittæ*] Falcia est, qua matronæ pu-
 dicæ, Virgines, Vestalesque crines coerce-
 bant, & caput ornabant: sæpius pro pudici-
 tia indicanda Ovidius utitur.

478. *Multi*] Proci scilicet.

Impati.

impatiens & ex pers ma-
riti percurrit loca devia
& intercepta silvarum;
& neq; cogitat quid sit Hy-
men, quid sit Amor, quid
sint conjugia. Parens dix-
it sæpe, nata, debes mihi
generum. Parens dixit
sæpe, nata, debes mihi pos-
teros. Illa aversata faces
nuptiales, tanquam fla-
gitium, erubescit venusto
ore; & amplectens col-
lum patris mitibus bra-
chiis, dixit, concede mihi,
pater suavissime, indeli-
bata virginitate frui:
Parens istud concessit an-
tea Diana. Ille equidem
annuit; verum ista ele-
gantia prohibet esse quod
vovet: & tua pulcritudo
facit contra tuum deside-
rium. Apollo amat; &
optat conjugia visæ Daph-
nes: & sperat que optat,
& sua responsa illum de-
cipiunt. Et quemadmo-
dum levis culmus combu-
ritur sublatis aristis;
quemadmodum sepes fla-
grant tædis, quis forte
viator vel nimis admovit,
vel jam deseruit sub die;
sic Deus conflagravit; sic
fluat totis visceribus, &
alio sperando vanum a-
morem. Videt comam incomtam lapsam super collo; & dicit, Quid si componatur? Videt o-
culos radiantem luce pares astris, Videt os, quod non est satis vidisse. Probat digitos & ma-
nus, & brachia, & lacertos exteros plus dimidia parte.

Impatiens experisq; viri, nemorum avia lustrat
Nec quid Hymen, quid Amor, quid sint }
connubia curat. } 48

Sæpe pater dixit: Generum mihi, filia, debes
Sæpe pater dixit: Debes mihi, nata, nepotes.
Illa velut crimen tædas exosa jugales,
Pulcra verecundo suffunditur ora rubore:
Inque patris blandis hærens cervice lacertis, 48
Da mihi perpetua, genitor carissime, dixit,
Virginitate frui: dedit hoc pater ante Dianæ.
Ille quidem obsequitur: sed te decor iste, quo
optas,

Esse vetat: votoque tuo tua forma repugnat.
Phœbus amat; visæque cupit connubia }
Daphnes: } 49

Quæq; cupit, sperat: suaq; illum oracula fallunt
Utque leves stipulæ demtis adolentur aristis;
Ut facibus sepes ardent, quas forte viator
Vel nimis admovit, vel jam sub luce reliquit;
Sic Deus in flammis abiit: sic pectore toto 49
Uritur, & sterilem sperando nutrit amorem.

Spectat inornatos collo pendere capillos.
Et, Quid si comantur? ait. Videt igne micante
Sideribus similes oculos. Videt oscula; quæ non
Est vidisse satis. Laudat digitosq; manusq; 500
Brachiaque, & nudos media plus parte lacertos

NOTÆ.

480. Hymen] Fuit Hymen sive Hyme-
neus deus nuptiarum præses, Liberi pa-
tris & Veneris, vel ut aliis placet Uraniæ
filius; qui etiam pro ipsis nuptiis sumi-
tur.

483. Tædas jugales] Nuptias. Novis e-
nim Nuptiis (quæ in maritorum domum
noctu deducebantur) quinque faces præfe-
rebantur; ut scribit Plutarchus in Proble-
matis.

486. Da mihi perpetua] Ita Diana ipsa
apud Callimachum.

Δὸς μοι παρθενίῳ αἰώνιον ἄπλο ἐν-
λάσσειν,

487. Pater] Jupiter: quod jam sæpe
vidimus.

488. Ille] Peneus filix obtemperans.

489. Sed te] Daphnen ipsam alloquitur
Pœta, ingenii sui non inamemor.

489. Repugnat] Quia à multis expetun-
tur quæ pulcræ sunt.

491. Suaq;] Notiora sunt Apollinis ora-
cula quam ut toties recantata narrare in-
stituamus. Negat Nais sibi potuisse consu-
lere Apollinem, qui aliis ipsorum fata ape-
ruerit.

492. Demtis] Postquam pars major paleæ
una cum aristis collecta est, manente in cam-
po stipula.

494. Reliquit] Viatores, adventante lu-
ce, faces nullius jam usus obijciunt negli-
genter; unde sepius incendium.

Semustamque facem vigilata nocte viator
Ponit. Fast. lib. 4. Ver. 164.

495. Sterilem] Vanum, ex quo nullam
voluptatem est habiturus.

499. Non est vidisse] Quia enim non tan-
tum parva ora videre, sed ea oculari cu-
piebat.

Si qua latent, meliora putat. Fugit ocior aura
 Illa levi: neq; ad hæc revocantis verba resistit:
 Nympha, precor, Penei, mane: non insequor
 hostis.
 Nympha, mane. Sic agna lupum, sic cerva }
 leonem, } 505
 Sic aquilam penna fugiunt trepidante columbæ;
 hostes quæq; suos. Amor est mihi causa sequendi.
 Ne miserum! ne prona cadas, indignave lædi
 rura fecent fentes; & sim tibi causa doloris.
 Spera, qua properas, loca sunt. Modera- }
 tius, oro, } 510
 Curre, fugamq; inhibe: moderatius insequar ipse.
 Tu placeas, inquire tamen. Non incola montis,
 Non ego sum pastor: non hic armenta gregesve
 horridus observo. Nescis, temeraria, nescis
 quæ fugias: ideoq; fugis. Mihi Delphica tellus, }
 et Claros, & Tenedos, Pataræaq; regia servit, } 515
 Jupiter est genitor. Per me quod eritq; fuitque,
 itq; patet: per me concordant carmina nervis.
 Certa quidē nostra est: nostra tamen una sagitta
 certior, in vacuo quæ vulnera pectore fecit. }
 Inventū medicina meum est; opiferq; per orbem }
 laborator; & herbarum subjecta potentia nobis. }
 Mei mihi, quod nullis amor est medicabilis herbis:
 Nec profunt domino, quæ profunt omnibus, artes
 laborum locuturum timido Peneia cursu }
 fugit; cumque ipso verba imperfecta reliquit: }
 Num quoq; visa decens. Nudabant corpora venti,

Si quedam occultantur,
 creant formosiora. Illa ce-
 leriter vento levi prope-
 rat, neque remoratur ad
 hæc verba revocantis;
 Nympha Peneia, queso,
 expecta, inquit Apollo,
 non persequor insinju:
 Nympha expecta: Sic ag-
 na fugit lupum, sic cerva
 leonem, sic columbæ sese
 surripiunt ab aquila alis
 timidis: singule suos ho-
 stes: amor est mihi causa
 insequendi. Me infelicem,
 ne lataris prona, &
 vepres lacerent pedes
 immeritos vulnerari; &
 sim tibi causa mororis.
 Loca, qua festinas, sunt
 difficilia: curre, queso,
 lenius, & cohibe fugam:
 ipse persequar lenius.
 Quære tamen cui gratia
 sis: Ego non sum monti-
 cola, non sum pastor; non
 hic custodio hircus ar-
 menta vel greges: nescis
 inconulta quem vites, i-
 deoque vitas. Terra Del-
 phica, & Claros, & Te-
 nedos, & regia Pataræa
 mihi parat. Jupiter pa-
 ter est. Quodcumque fuit,
 est, & erit, apparet per
 me. Per me vixus conjo-
 nant chordis. Nestrum
 quidem spiculum certum
 est; attamen unum cer-
 tium quod læset cor libe-
 rum. Medicina est reper-

a me, & vocor Auxiliaris per mundum; & vires plantarum nobis subiciuntur. Mei mihi, quod amor nullis herbis est sanabilis: neq; scientia quæ omnes, juvat magistrum. Daphne fugit cursu pavido plura dicturum, & destituit verba incompleta cum ipso. Tum etiam a est pulcra: aura detegebat corpus, & venti

NOTÆ.

505. Sic agna] Non minus Phœbum
 Cyprine fugiebat, quam agna lupum: &c.
 507. Amor] Verba sunt Phœbi Daphnen
 sequentem sequentis.
 515. Delphica] Fuit urbs Delphi Phoci-
 e in Achaia, ad Parnassum, Apollinis o-
 culis clarissima.
 516. Claros] Oppidum fuit Ionæ, ubi
 templum & lucus Apollini sacer: itemque insula
 in mari Myrtois, de qua hic sermonem
 e voluerunt nonnulli.
 516. Tenedos] Insula fuit e regione Tro-
 je in mari Ægæo.
 516. Pataræaque] Sita fuerunt Patara
 in mare Lycium in minore Asia, ubi de-

lubrum fuit Apollini sacrum oraculorum
 fide celeberrimum.
 518. Concordant] Quia Musicæ & lyra
 inventor.
 519. Certa quidem nostra] Se peritum
 quidem Sagittarium profiteretur; sed Cupi-
 dinem, a quo erat percussus, peritorem es-
 se ait.
 520. Vacuo] Libero ab amoris affectu.
 522. Herbarum] Quia medicinæ inventor.
 Herbas autem in medicinâ potentes Sol
 (sive Apollo) e terra elicit. Hinc Apollo
 dicitur Medicinæ inventor.
 526. Imperfecta] Quæ nondum Apollo,
 plura dicturus, abolverat.

Obviaque

oppositi agitant aut amictus
reluctantes: & lenia fla-
mina rejiciant in lu-
micos comam inconstam:
& speciosior fuit fuga.
Verum juvenis Deus non
potest amplius profunde-
re sua blandimenta; &
pro impulsu ipsius amoris
sequitur vestigia festino
gressu. Quemadmodum
canis Gallicus, cum vi-
dit leporem in campo ra-
pento; & hic querit ra-
pinam pedibus, ille inco-
tamitatem: Alter similis
correcturo, jam jamque;
credit apprehendere, &
instat vestigiis porrecto
rostro: alter dubitat, an
sit correctus, & avellitur
ipsis moribus; & desti-
tuit ritus pertingentes.
Sic Deus & puella est:
hic spe velox, illa metu.
Qui tamen persequitur,
sustentatus pennis amo-
ris, celerior est, neque dat
spatium respirandi: &
instat tergo fugaci: &
ventilat spiritu capillos
diffusos per collum. Illa
expalluit viribus exhau-
stis, & superata labore
celeris fugæ aspiciens
aquas Peneidas, dixit,
Genitor succurre, si vos
fructu habetis aliquam
potestatem. Vel hic, à
Terra, in qua nimis gra-
ta fui, vel dele formam,
quæ causa est ut offender, eam transformando. Vix absoluta ora-
tione, gravis stupor coarctet membra: tenera viscera coarctantur subtili cortice. Capilli
augentur in frondes, lacerti in ramos: Pes, modo tam celer, affixus est segnibus radicibus:
fastidium habet vultus, solus splendor superest in illa. Apollo amat etiam hanc, & manu ad-
mota trunco,

Obviaque adversas vibrabant flamina vestes;
Et levis impexos retro dabat aura capillos:
Augetaque forma fuga est. Sed enim non } 53
sustinet ultra

Perdere blanditias juvenis Deus: utque moveba
Ipse Amor, admissio sequitur vestigia passu.
Ut canis in vacuo leporem cum Gallicus arvo
Vidit; & hic prædam pedibus petit, ille salutem
Alter inhæfuro similis, jam jamque tenere } 54
Sperat, & extento stringit vestigia rostro:
Alter in ambiguo est, an sit deprensus; & ipsi
Morsibus eripitur; tangentiæque ora relinquit
Sic Deus, & virgo est: hic spe celer, illa timore
Qui tamen insequitur, pennis adjunctus Amoris, } 54
Ocius est, requiemque negat: tergoque fugac
Imminet; & crinem sparsum cervicibus afflat
Viribus absumentis expalluit illa: citæque
Victa labore fugæ, spectans Peneidas undas,
Fer, pater, inquit, opem; si flumina nu- } 54
men habetis.

[Qua nimium placui, tellus, aut hisce, vel istam.
Quæ facit ut lædar, mutando perde figuram.
Vix prece finita, torpor gravis alligat artus:
Mollia cinguntur tenui præcordia libro.
In frondem crines, in ramos brachia crescunt: } 55
Pes modò tam velox pigris radicibus hæret:
Ora cacumen obit: remanet nitor unus in illa.
Hanc quoque, Phœbus amat: positaque, in stipite dextra

NOTÆ.

530. Augetaque forma] Amantium more,
qui omnia putant decere ut ait Lucret. lib. 4.
Hoc faciunt homines plerumque cupidine
capti,
Et tribuunt ea, quæ non sunt his commoda
vere.

532. Vacuo] Patente, ubi nec arbores,
nec lægetes, in quibus sese lepus occultare
posset: non enim vertagi aut canes Gallici,
odore feras investigant.

541. Tergo] Fugientis Daphnes.

544. Peneidas] Patris Penei Thessaliæ
fluvii: nam alius fuit Elidis in Peloponneso.

545. Numen] Potestatem & benefaciendi
potentiam.

546. Qua nimium] Hi duo versus tollen-
di sunt, quippe qui non sunt Ovidiani. He-
insius leg. i. inverto ordine,

Quæ facis, ut lædar, tellus, aut hisce, vel
istam,

Qua nimium placui, mutando perde figuram.

549. Libro] Cortice: nam ea est prima-
ria vocis significatio; quamvis potest etiam
in libris seu arborum tenuissimis corticibus
scribi ceptum, frequentius pro ipsis volu-
minibus usurpetur.

553. Amat] Atque etiam Apollini dicata
est Laurus: ut paulo infra.

Arbor eris certe, dixit, mea.

entit adhuc trepidare novo sub cortice pectus.
 complexusque suis ramos, ut membra, } 555
 lacertis,
 oscula dat ligno: refugit tamen oscula lignum.
 ui Deus, At conjux quoniam mea non potes esse,
 rbor eris certè, dixit, mea. Semper habebunt
 e coma, te citharæ, te nostræ, laure, pharetræ.
 u ducibus Latiis aderis, cum læta triumphum
 ox canet; & longæ visent Capitolia pompæ.
 ostibus Augustis eadem fidissima cultos
 nte fores stabis; mediâque tuebere quercum.
 tque meum intonsis caput est juvenile capillis;
 u quoque perpetuos semper gere frondis } 565
 honores.

nierat Pæan. Factis modo laurea ramis
 nnuit: utque caput, visa est agitate cacumen.
 XI. Est nemus Hæmonia, prærupta quod
 undique claudit
 lva: vocant Tempe. Per quæ Peneus ab imo
 fusus Pindo spumosis volvitur undis: 570
 ejectuque gravi tenues agitantia fumos
 ubila conducit, summasque aspergine silvas

*sensit pectus micare ad-
 huc sub recenti libro. Et
 amplexus ramos suos bra-
 chiis, tanquam artus,
 osculatur lignum: lig-
 num tamen oscula refu-
 git. Quam Deus sic al-
 loquitur, At siquidem non
 potes esse uxor mea, pro-
 fectio eris arbor mea: Tu,
 Laure, capillos, citha-
 ram, pharetram nostram
 semper ornabis. Tu
 comitaberis Imperatores
 Latinos, cum Triumphum
 cantu celebrantur, &
 productæ pompæ ascen-
 dent in Capitolium. Ea-
 dem affigeris custodia
 certissima postibus Au-
 gustis ante portam; &
 defendes mediâ quercum
 Et quemadmodum
 caput meum est juvenile
 coma intonsa, tu etiam
 habe semper gloriam illi-
 batam foliorum. Apollo
 finem fecerat: laurus an-
 nuit ramis modo creatis;
 & visa est movere verti-
 cem tamquam caput.*

quod silva alta circumdat undique, dicitur Tempe; per quæ Peneus defluens a radice Pindi, fluctibus spumosis fertur, & vehementi lapsu devolvit nebulas facientes subtilem am, & madefacit arbores extremas

N O T A E.

- 556. Refugit] Quia magis in locis um-
 olis, nec tam Solis radius oppositis, vi-
 cit.
- 558. Habebunt] Solebant Poëtæ, iteme
 Musici, & Duces, caput, & sua plera-
 e Lauri ramis decorare.
- 559. Te Citharæ] Hinc laureati in scena
 tharædi.
- 560. Triumphum] Mos erat Triumphan-
 us acclamare, cum in Capitolium & Jo-
 templum sacrificaturi ascenderent, Io
 mphe. Vide. *Alex. ab Alex. li. 6. ca. 6.*
- 561. Longas Pompas] Captivorum, ac
 rum omnium pretiosarum, in bello cap-
 tum; imaginum præterea urbium expug-
 narum, &c.
- 562. Custos] Quia in vestibulo ædium
 Agulli Imperatoris laurus fuit posita, in
 corona querna (quæ ob servatos cives
 Cica dicebatur) suspensa est. Vid. Dion.
- 563. De hac ita Plinius lib. 15. cap. ult.
 Lurus triumphis proprie dicatur, vel gratis-
 si domibus janitrix Cesarum, Pontificum, &
 sola & domos exornat, & ante limina
 cubat, &c.
- 564. Intonsis] Fingitur Apollo comatus
 & mberbis; qua re radiorum solarium vi-
 nunquam senescens significatur.

- 566. Pæan] Eo nomine Græcis dictus est
 Appollo, παιαν sagittis, id est, radiis fe-
 riens; vel παύει sedans, & coërens mor-
 bos, vel ab acclamatione matris dum Py-
 thonem interficeret *τε παι, face fili.*
- 566. Laurea] Laurus; quanquam pro
 ipsis soli s proprie laurea sumitur.
- 568. Est nemus] Tempe, amœnissimam
 Hæmonia vallem describit Pœta, quò com-
 modius lûs, Inachi amnis filia, Metamor-
 phosin in juvencam cum superiore connectat.
 Nam juxta Tempe est spelunca Penei fl.
 Daphnes patris, ad quem consolandum om-
 nes vicinæ amnes convenerunt, præter Ina-
 chum, qui amissam filiam lugebat.
- 568. Hæmonia] Thessalia, ab Hæmone
 Pelatgi filio ita dicitur.
- 369. Tempe] Cujus loci amœnitas, mul-
 tis, Æliano præsertim venustissime decanta-
 ta, in proverbium abiit, ut pro locis amœ-
 nis sumantur Tempe.
- 570. Pindo] Pindus Mons est Thessaliae,
 aut certè eam terminans.
- 570. Spumosis] Ex aquæ cursu præcipiti
 cum multo laxorem latentium collisum.
- 571. Fumos] Minutissimas dicit aquæ
 partes, quæ fluminis impetu dispersæ nu-
 bis aut fumi speciem referunt.

Implur

irrigatione, & gravis est
 Strepitu pluribus quam
 propinquis locis. Hæc re-
 gia, hæc sedes, hæc sunt
 penetralia magni fluvii;
 Fluvii vicinæ regionis il-
 lus concurrunt, dubitan-
 tes primo gratulenturne,
 an consolentur patrem:
 advenit multæ populi fe-
 rax Spercheus, & concitatus
 Enipeus, & senex
 Apidanus, & mitis Am-
 phrysos, & Æus, & statim
 cæteri fluvii. Qui qua
 rapiditas illos impulit,
 devolvunt in æquor a-
 quas lassis flexuosis cur-
 sibus. Solus Inachus desi-
 deratur, & latens specu
 profundissima crescere
 facit aquas lacrymis, &
 infelicitissimus desolat filiam
 Io, tanquam perditam.
 Ignorat vivatne, an sit
 apud inferos: verum nul-
 libi credit esse, quam nul-
 libi repperit, atq; secum
 timet graviora. Jupiter
 intuitus erat Io venien-
 tem a fluvio patrio; &
 dixerat, O puella digna
 Jovis, & tuo læto nescio quem felicem redditura, accede ad umbras excelsarum silvarum, (c
 ostenderit umbras silvarum) dum ætus est, & Sol est sublimis medio cælo. Quod si veres
 subire sola latibula ferarum, secura ingredieris recessus silvarum Deo duce; nec Deo
 infimo ordine, sed qui tracto sceptrâ cælestia ampla manu; sed qui jacio fulmina vaga.

Impluit; & sonitu plus quam vicina fatigat.
 Hæc domus, hæc sedes, hæc sunt penetralia magni
 Amnis: in hoc residens factus de cautibus antro, 57
 Undis jura dabat, Nymphisq; colentibus unda
 Conveniunt illuc popularia flumina primum;
 Nescia gratentur, consolenturne parentem,
 Populifer Spercheos; & irrequietus Enipeus,
 Apidanusq; senex, lenisq; Amphrysos, & Æas. 58
 Moxq; amnes alii. Qui, qua tulit impetus illo
 In mare deducunt festas erroribus undas.
 Inachus unus abest: imoq; reconditus antro
 Fletibus auget aquas: natamq; miserrimus Io
 Luget, ut amissam. Nescit vitæ fruatur, 58
 An sit apud manes. Sed quam non invenit usqu
 Esse putat nusquam; atq; animo pejora veretur
 Viderat a patrio redeuntem Jupiter Io
 Flumine: &, O virgo Jove digna, tuoq; beatus
 Nescio quæ factura toro, pete, dixerat, umbras 59
 Altorum nemorū (& nemorum monstraverat
 umbras,)
 Dum calet, & medio Sol est altissimus orbe:
 Quod si sola times latebras intrare ferarum;
 Præside tuta Deo nemorum secreta subibis;
 Nec de plebe Deo, sed qui cælestia magna 59
 Sceptrâ manu teneo; sed qui vaga fulmina mitte

NOTÆ.

574. *Domus*] Habebant aquarum numina, Poëtarum beneficium, domos suas in ipsius fontibus & scaruriginibus.

576. *Nymphis*] Nymphæ fluminum proprie dicuntur *Naiades*.

578. *Nescia gratentur*] Quia filiam Peneus quanquam amissit, Apollini adamantam, & Dei cumulata beneficiis cognoscit.

580. *Senex*] Quia lenis & tardus ejus lapsus. Sunt vero hæc Thessaliæ fluviorum nomina.

580. *Amphrysos*] Juxta hunc Admeti Regis armenta pavit Apollo.

582. *Æus*] Aliis dicitur *Aous*, qui ex iisdem prope montibus cum Peneo prodierit, longe diversissimas terras alluit, ad Occasum in Adriaticum mare sese exonerans, cum ille in Ægeum ad Ortum cursum suum dirigit.

582. *Erroribus*] Errores vocat flexuosos et obliquos fluminum cursus. Et cum errantibus dicat, non mirum, si eadem libertate *festus* vocat: nam qui errant in itineribus, fatigantur.

583. *Inachus*] Fluvius Achaicæ ab Inacho Rege dicitur.

584. *Io*] Accusativus est Græcus, a Io, Ius.

586. *Sit apud Manes*] Sit mortua. Pe Manes enim sæpe dii interi, itemque animæ corporibus egressæ intelliguntur.

587. *Animo pejora veretur*] Gravissimum omnia præ timore suspicatur. Vel forte, timet graviora pericula veris ut alibi loquitur Poëta.

596. *Vaga*] Non quidem si ad Jovem respicias, cujus ictus certissimi, sed habitum ratione hominum, quibus fortuiti videntur fulminis tactus.

Ne fuge me. Fugiebat enim. Jam pascua Lernæ,
 Consiatque arboribus Lircæa reliquerat arva ;
 Cum Deus inducta latas caligine terras
 Occuluit, tenuitq; fugam, rapuitq; pudorem. 600
 Interea medios Juno despexit in agros :
 Et noctis faciem nebulas fecisse volucres
 Sub nitido mirata die ; non fluminis illas
 Esse, nec humenti sentit tellure remitti :
 Atq; suus conjux, ubi sit, circumspicit ; } 605
 ut quæ

Deprensi toties jam nosset furta mariti.
 Quæ postquam cœlo non repperit; Aut ego fallor,
 Aut ego lædor, ait. Delapsaq; ab æthere summo
 Constitit in terris ; nebulasq; recedere jussit.
 Conjugis adventū præsenferat, inq; nitentē 610
 nachidos vultus mutaverat ille juvencam.
 Hos quoq; formosa est. Speciem Saturnia vaccæ,
 Quamquā invita, probat: nec non & cujus, & unde,
 Quo ve sit armento, veri quasi nescia, quærit.
 Jupiter e terra genitam mentitur, ut auctor 615
 Desinat inquiri. Petit hanc Saturnia munus.
 Quid faciat? crudele, suos addicere amores :
 Non dare, suspectū. Pudor est, qui suadeat illinc ;
 Hinc dissuadet amor. Victus pudor esset amore:
 Sed leve si munus sociæ generisq; torique 620
 Vacca negaretur ; poterat non vacca videri.
 Pellice donata, non protinus exiit omnem
 Diva metū ; timuitq; Jovem, & fuit anxia furti,
 Donec Aristoridæ servandam tradidit Argo.

Ne vita me, nam vitabat : jamque præterierat pascua Lernæ & campos Lircæos plenos arboribus ; cum Deus involvit vastas terras tenebris immissis, & repressit fugam, & abstulit pudicitiam. Interea Juno oculos convertit in latam planitiem, & mirata nebulas celeres induxisse speciem noctis sub luce clara, cognoscit eas non esse fluvii, nec reddi ab humida terra ; atque exquirat ubi sit suus maritus, utpote quæ jam perspecta haberet adulteria ejus toties deprehensi. Quem cum non invenit in cœlo ; Vel, inquit, ego decepta, vel injuria affecta sum : & postquam descendisset a supremo cœlo pedem fixit in terris ; & imperavit nubila discuti. Ille præviderat accessum uxoris, & transformaverat faciem filie Inachi in nitidam vaccam. Vacca quoque pulchra est. Filia Saturni, quamvis reluctanti animo laudat elegantiam vaccæ, & quasi incertam veritatis, petit cujus sit, & unde, & ex quo armento. Jupiter fragit e terra ortam esse, ne dominus ulterius petatur. Juno hanc postulat dono. Quid

pat? Durum in alterius potestatem tradere suos amores ; non tradere, suspectum : pudor sine sollicitate, hinc amor. Pudor fuisset superatus amore ; sed si juvenca donum tam exigentem recusaretur ei quæ pariter soror est & uxor, videretur non esse juvenca. Pellice tradita, dea non ponit statim omnem timorem, & metuit Jovem, & fuit sollicita de adulterio, usque dum dicitur Io custodiendam Argo Aristoris filio.

NOTÆ.

597. *Lernæ*] Fuit Lerna, palus in Peloponnesi agro Argivo, ubi vixit Hydra ferens quam Hercules occidit, juxta Inachum avium.

598. *Lircæa*] Urbs fuit ejus nominis in Beotia, itemque mons, ex quo Inachus nois decurrebat. Pausanias scribit in Corinthiacis Λυρκαία opp. unica mutata terra, dictam esse postea Lyrcaeam, a Lyræ Abantis Notho, qui eam occupavit.

603. *Fluminis*] Physici aiunt, nebulas a fluviiis, aut a vaporibus terræ generari.

608. *Lædor*] Mariti perfidia, qui furtivos quærat concubitus.

611. *Inachidos*] Ius Inachi filix, à quo Inachis dicta.

612. *Saturnia*] Juno Saturni filia.

615. *E Terra*] Ignotis parentibus natos, terra filios nominamus, Latæant. Sic Pers. Sat. 6. *Progenies terra*. Contra, quorum virtutem miramur, de cœlo cecidisse dicimus. Quod & Cicero, quasi cœlo delapsus, scribit.

621. *Poterat non vacca*] Quod ne cognosceret Juno, Jovi maxime cautum.

623. *Anxia*] Ne forte ad simulacra vaccæ consuetudinem rediret Jupiter.

Argus habebat caput circumdatum centum oculis: ex quibus duo suo ordine quiescebant, reliqui officio suo invigilarunt. Quocumque modo stetit, conversus erat ad Io; habebat Io præ oculis, quamvis ab ea faciem averteret. De die ad passum ducit: cum Sol sub terra est includit, & vinculo cingit collum vinculo indignum. Vescitur foliis arctui, & herba amara, & misera sternitur in terra non semper herbosa pro læto, & bibit undas lutulentas. Illa etiam supplex, cum vellet porrigere brachia Argo, non habuit brachia que porrigeret Argo: & mugivit ore volente conquiri: & metuit sonos, & tremefacta est voce propria. Descendit quoque ad ripas, ubi conjuerat sepe sese oblectare, ad ripas Inachidas; & ut vidit insolita cornua in aqua, exhorruit, & timore percussa sese voluit effugere. Naiades nesciunt, ipse Inachus nescit que sit. At illa sequitur patrem & sorores; & sinit se tangi, & exhibet se laudantibus. Senex Inachus obtulerat gramina revulsa; illa lambit & de osculatur manus patris; nec reprimit lacrymas: & si voces prodirent, auxilium peteret, & profert nomen suum & infortunata. Vice verborum, Littera, quam pes signavit in pulvere, dedit nullum indicium transformati corporis. Me infelicem! exclamat pater Inachus; & ingeminat, me infelicem! affixus cornibus & collo vaccæ candidæ conquerentis: Tu ne es que sum a me, filia, per omnes terras? tu, nondum inventa eras inerior tolerabilior, quam jam cum reperta es; Siles; nec reddis voces reciprocas nostris; emittis tantum suspiria ex imo corde; & quod solum licet, remugis ad mea dicta. At nescius ego tibi nuptias parabam:

625. Centum luminibus &c.] Fabulæ huius sensum quod attinet, alii ad historiam, quidam ad mores, plurimi ad physicam referunt. Vid. Nat. Com. Mythol. lib. 8. cap. 18.

627. In statione] Militum more qui agunt excubias. Oculi tanquam speculatores in arce collocati. Cic. de Nat. Deor.

Centum luminibus circumdatum caput Argus habebat. } 62

Inde suis vicibus capiebant bina quietem; Cætera servabant, atque in statione manebant. Constiterat quocumque modo, spectabat ad Io Ante oculos Io, quamvis averfus, habebat. Luce sinit pasci: cum Sol tellure sub alta est, 630 Claudit, & indigno circumdat vincula collo. Frondibus arbuteis, & amara pascitur herba: Proque toro, terræ non semper gramen habent Incubat infelix; limosaque flumina potat. Illa etiam supplex Argo cum brachia vellet 635 Tendere; non habuit, quæ brachia tenderet Argo Conatoque queri mugitus edidit ore: Pertimuitque sonos: propriaque; exterrita voce est Venit & ad ripas, ubi ludere sæpe solebat, Inachidas ripas: novaque ut conspexit in unda 640 Cornua, pertimuit, seque externata refugit. Naiades ignorant, ignorat & Inachus ipse, Quæ sit. At illa patrem sequitur, sequiturque sorores Et patitur tangi, seque admirantibus offert. Decerptas senior porrexerat Inachus herbas; 645 Illa manus lambit, patriisque dat oscula palmis; Nec retinet lacrymas: & si modo verba sequantur, Oret opem; nomenque suum, casusque loquatur, Littera pro verbis, quam pes in pulvere ducit, Corporis indicium mutati triste peregit. 650 Me miserum! exclamat pater Inachus: inque gementis Cornibus, & niveæ pendens cervice juvenæ, Me miserum ingeminat. Tune es quæ sita per omnes, Nata, mihi terras? Tu non inventa repertâ Luctus eras levior. Retices: nec mutua nostris 655 Dicta refers. Alto tantum suspiria prodis Pectore: quodque unum potes, ad mea verba reugnis. At tibi ego ignarus thalamos tædasque parabam:

NOTÆ.

653. Ingeminat] Exclamationem illam, Me Miserum, duplicat, repetit.

655. Luctus eras levior] Quia pejus erat vaccam invenisse quam omnino non reperisse; nec verè filiam invenerat, qui eam in vaccam mutatam cognoverat.

657. Remugis] Respondere volens, non hominum, sed boum more id prestatas.

Spes

Spesq; fuit generi mihi prima, secunda nepotū.
De grege nunc tibi vir, nunc de grege } 66^a
natus habendus.

Nec finire licet tantos mihi morte dolores :
Sed nocet esse Deum; præclusaque janua leti
Æternum nostros luctus extendit in ævum.
Talia mœrenti stellatus submovet Argus,
Ereptamque patri diversa in pascua natam 66^b
Abstrahit. Ipse procul montis sublime cacumen
Occupat: unde sedens partes speculetur in omnes.

XII. Nec superum rector mala tanta Phoro-
nidos ultra

Ferre potest: natumq; vocat; quem lucida partu
Pleias enixa est: letoq; det, imperat, Argum. 67°
Parva mora est, alas pedibus, virgamq; potenti
Somniferam sumfisse manu, tegimenq; capillis.
Hæc ubi disposuit, patria Jove natus ab arce
Desilit in terras. Illic tegimenque removit,
Et posuit pennas: tantummodo virga retenta est.
Hæc agit, ut pastor, per devia rura capellas,
Dum venit, abductas: & structis cantat avenis.
Voce novæ captus custos Junonius artis,
Quisquis es, hoc poteras mecum confidere faxo,
Argus ait; neq; enim pecori fœcundior ullo 68°
Herba loco est: aptamq; vides pastoribus umbrâ.

Et spes mihi fuit prior generi, altera nepotum. Nunc maritum habes de armento, nunc filius habendus de armento. Nec mihi concessum est tanto morori moriendo finem imponere; sed obest esse Deum; et porta mortis obserata producit nostros planctus in æternum. Argus oculatus subducit filiam patri querenti talia, et agit abstractam in disita pascua: ipse procul verticem excelsum montis insidet, ex quo circumspiciat in omnes partes.

XII. Neq; rex Deorum sustinet patri amplius tanta infortunia Phoronidos; et accersit filium, quem Pleias pendida emisit partu, et jubet ut interficiat Argum. Sine cunctatione accommodat alas pedibus, et caduceum somniferum potenti dextra, et pileum comæ. Postquam filius Jovis ista aptavit, delabitur ab arce patris in terras. Ibi deposuit velamen, et sustulit alas; retinuit solum caduceum. Eo cogit, ut pastor, cum

vertitur, capellas abstractas per campos devios, et canit compositis calamis. Argus pastor Junonius, delinitus sono inaudite artis, dixit, Quisquis es, licet consistere mecum in hac rupe; nam neq; herba copiosior est ullibi pecori; et cernis umbram utilem pastoribus.

NOTIÆ.

669. Phoronidos] Phoronei neptis. Phoneus Inachi pater fuit.

669. Quem] Mercurius est, Jovis ex Maja filius.

669. Lucida] Sunt Pleiades seu Vergiliæ illæ septem in Tauro, ita inter se confusæ, ut vix distingui possint; quas, priusquam in cælum reciperentur, plurimi Arturæ & Pleiones voluit fuisse filias. Sunt et illæ diversa inter se magnitudine, præsertim præclaro lumine illustrata, quæ Mercurii mater est.

70. Leto] Unde illi nomen Ἀργεῖος Ἰνός.

71. Alas] Alata talaria; quæ idcirco Mercurio attribuuntur, quia omnium Planetarum videretur velocissimus.

71. Virgam] Quæ Caduceus dicitur, quibus implicata serpentibus, quacumque vias ab inferis revocare, formam indu-

cere, multa alia, de quibus Poëtæ, posse creditur.

672. Tegimen] Petasum, & Pileum alatum, quem Causiam dicunt.

673. Patri arce] Cælo, quæ Jovis patris Mercurii sedes.

677. Abductas] Mercurius Deus furacissimus.

677. Structis cantat avenis] Pastoritio more carmen modulatur, calamis inæqualibus simul compactis (ut ipse Ovid. ait, lib. 8. v. 191.) in alæ formam. Hujusmodi fistula Virg. Ec. 2. dicitur

—Disparibus septem compæcta sicutis.

& expressius Tibull. lib. 2. El. 5.

Fistula cui semper decrevit arundinis ordo, Nam Calamus cera jungitur usq; minor.

678. Novæ] Non modo novissime inventæ: sed qua etiam novo & suavissimo modo Mercurius uretur.

D

Sedit

Mercurius confistit, & f. fellit diem labentem confabulationibus, multa narrando; & conatur sopire oculos vigiles cantando calamis cera conjunctis. Ille tamen nititur superare lenem soporem; & quamvis somnus est admissus parte oculorum, parte tamen experreatus est; petit etiam quomodo fistula sit inventa, namque recens inventa erat.

XIII. Tum Deus respondit, Una Naïas fuit notissima inter Hamadryadas Nonacrinas in montibus frigidis Arcadiæ. Nymphæ appellabant Syringa. Sepe illa fefellerat, & Satyros persequentes, & quoscunq; Deos seu nemus opacum, seu campus fertilis habet. Venerabatur Deam Ortygiam votis, & ipsa virginitate: imo cincta more Dianæ quovis deciperet, & posset sumi pro ipsa, nisi arcus esset corneus huic, nisi esset aureus illi. Ita etiam decipiebat. Pan spectat revertentem monte Lyceo, & redimitus caput pinu aculeata hujusmodi habet orationem; supererat voces repetere, & Nympham sese surripuisse per avia precibus neglectis, donec pervenerit ad pulcrum fluvium Ladonis

Sedit Atlantiades, & euntem multa loquendo Detinuit sermone diem: junctisque canendo Vincere arundinibus servantia lumina tentat. Ille tamen pugnat molles evincere somnos: 685 Et, quamvis sopor est oculorum parte receptus; Parte tamen vigilat. Quærit quoque, namque reperta

Fistula nuper erat; qua sit ratione reperta.

XIII. Tum Deus, Arcadiæ gelidis in montibus, inquit,

Inter Hamadrydas celeberrima Nonacrinas 690 Naïas una fuit. Nymphæ Syringa vocabant. Non semel & Satyros eluserat illa sequentes, Et quoscunq; Deos umbrosæ silva, feraxve Rus habet. Ortygiam studiis, ipsaque colebat Virginitate Deam. Ritu quoq; cincta Dianæ 595 Falleret; & credi posset Latonia, si non Corneus huic arcus, si non foret aureus illi. Sic quoq; fallebat. Redeuntem colle Lyceo Pan videt hanc, pinuq; caput præcinctus acuta, Talia verba refert. Restabat verba referre; 700 Et precibus spretis fugisse per avia Nympham; Donec arenosi placitum Ladonis ad amnem

NOTÆ.

682. Atlantiades] Mercurius, cui mater Maia, Atlantis filia.

684. Servantia lumina] Oculos observantes, & custodientes vaccam.

684. Vincere lumina] Donec cantus suavitate somno opprimerentur.

689. Tum Deus] Artificiosissime Syringis fabulam præcedenti inserit Poëta.

689. Arcadiæ] Fuit Arcadiæ Peloponnesi Provincia, per quam totam, præsertim vero in Lyceo & Mænalo montibus, Pan deus colebatur.

690. Hamadryadas] Sunt proprie Hamadryades Nymphæ simul cum quercubus genitæ, quæ cum iis pariter interire crederentur. Ex *αμα* & *δρυς*.

690. Nonacrinas] Arcadiæ: Nonacris enim mons est & oppidum Arcadiæ.

692. Satyros] Sunt illi capripedes, agrestes, dii salacissimi.

693. Quoscunq;] Fatuos dicit, Sylvanos, nomine fere à Satyris diversos, Terminos, &c.

694. Ortygiam Deam] Dianam dicit, quæ in Delo insula nata: insula, inquam, Græce ob coturnicum copiam, ortygia dicitur.

694. Studiis] Quia venatrix, & sylvis gaudens.

696. Latonia] Diana Latonæ filia.

699. Pan] Pastorum fuit ac nemorum deus, semicaper, hirsutus, cornutus, &c. descriptionem ejus vide apud Servium ad Virg. Ec. 2.

699. Pinuq;] Corona e pinu, quæ illi Deo arbor sacra.

700. Restabat] Supererat, inquit Poëta, ut Mercurius verba, quibus Pan nympham allocutus est, & reliquam fabulam Argo narraret; sed is interim obdormivit.

702. Ladonis] Ansam fabulæ dedit natura fluvii, quem Dionysius vocat, *Ευνάλαμον ποταμόν*. *Συριγῆ* Græce significat *fistulam* postoritiâ à *συριγῆ* sibilu. Et Zephyri cava per calanorum sibila primum Agrestes docuere, &c. Lucr. lib. 5.

Venerit.

Venerit. Hic illi cursum impredientibus undis,
 Ut se mutarent, liquidas orasse sorores :
 Panaq; cum prensam sibi jam Syringa }
 putaret, } 705
 Corpore pro Nymphæ calamos tenuisse palu-
 stres:

Dumq; ibi suspirat, motos in arundine ventos
 Effecisse sonum tenuem, similemque; querenti :
 Arte nova vocisq; Deum dulcedine captum,
 Hoc mihi conciliū tecū, dixisse, manebit : 710
 Atque ita disparibus calamis compagine ceræ
 Inter se junctis nomen tenuisse puellæ.

Talia dicturus vidit Cyllenius omnes
 Succubuisse oculos, adopertaq; lumina somno.
 Supprimat extemplo vocē: firmatq; sopore, 715
 Languida permulcens medicata lumina virga.
 Nec mora; falcato nutantem vulnerat ense,
 Qua collo confine caput: saxoque cruentum
 Dejicit; & maculat præruptam sanguine cautē.
 Arge, jaces: quodque in tot lumina lu- }
 men habebas } 720

Exstinctū est: centumque; oculos nox occupat una.
 Excipit hos, volucrisq; suæ Saturnia pennis
 Collocat; & gemmis caudā stellantibus implet.

XIV. Protinus exarsit, nec tempora distulit iræ;
 Horriferamque; oculis animoque; objecit }
 Erinnyn } 725

Pellicis Argolicæ, stimulosque; in pectora cæcos
 Condidit, & profugā per totum terruit orbem.
 Ultimus immenso restabas, Nile, labori.

arenosi: hic rogasse sorores fluidas ut se transformarent, fluctibus prohibentibus illi fugam; & Pana, cum arbitraretur Syringem jam sibi correptam, apprehendisse arundines palustres pro corpore Nymphæ: & dum ibi suspirat, auras agitatas inter calamos reddidisse sonum humilem & similem mœrenti: Deum motum arte inaudita & suavitate soni dixisse, Hec erit mihi conjunctio tecum: atq; ita arundinibus inæqualibus inter se connectis coagmentatione ceræ, eas servasse nomen virginis. Mercurius ejusmodi narraturus advertit cunctos Argi oculos victos, & lumina c'ausa esse sopore. Tacet illico, & somnum aggravat, deliniens oculos sopore gravis ferula incantata. Et sine cunctatione ferit nutantem acinace, ex ea parte qua caput jungitur collo; & devolvit a rupe sanguine infusum; & tingit cruore saxum præceps. Prostratus es, Arge, & lux, qua frueberis per tot oculos, oppressa est: & una caligo tenet centum oculos. funo hos colligit, & inserit pennis suæ avis; & plenam reddit caudam gemmis radiantibus.

XIV. Contino exarsit, nec spatium concedit exardescentiæ, & immisit furiam terribilem oculis & menti pellicis Argolicæ; & occultavit ignotos aculeos in corde, & meum percussit exulem per universum mundum. Nile, postremus supereris immoderata pœna.

NOTÆ.

704. Sorores] Nymphas Ladonis incolas.
 710. Concilium] Hoc me tibi conciliabit.
 Concilio contra rium discordium Lucret. lib. II.
 Conciliis & discordiis exercita crebris.
 712. Nomen] Græci namque situlam Syringa, vocant.
 713. Cyllenius] Mercurius est, a Cyllene Arcadiæ monte, ubi natus, sic dictus
 716. Medicata] Medicaminum vim habente.

722. Volucrisque] De Pavone loquitur, Junoni ave sacra.
 725. Erinnyn] Furia est, Rabies, aut furoris oestrum.
 726. Pellicis Argol.] Ius, Inachi Argivorum regis fil'æ.
 728. Nile] Est Nilus Ægypti fluvius, apud quem Jovis commiseratione formata pristina recuperasse lo vaccam, quæ deinceps Api regi nupsit, & sub Isidis nomine pro Dea culta sit, voluerunt veteres.

quem cum primum attingit, & procubuit genibus flexis ad extremam ripam, & elata collo reflexo, erigens ad astra faciem solam, quam potuit, visa est cum Jove expostulare gemitu, & fletibus, & lugubri mugitu, & poscere finem dolorum. Ille amplexu brachis collum suæ uxoris, orat ut denique finem imponat supplicio: & ait, Excute omnem timorem, hæc nunquam tibi erit causa mororis; & imperat Stygias paludes ista advertete. Postquam placata est Dea, illa sumit veterem formam, & fit quod fuit prius. Villi cadunt ex corpore: cornua evanescent; & globus oculi contrahitur; os coarctatur, humeri & manus renovantur; & ungula divisa in quinq; ungues tollitur. Nihil restat in illa de vacca, nisi nitor formæ; & Nympha, contenta auxilio duorum pedum, assurgit: & timet fari, ne mugiat ad modum bovis: & timide reiterat voces interruptas. Dea clarissima adoratatur a turba linigera. Deniq; Epaphus, procreatus ex semine magni Jovis, putatur esse huic filius: & habet per urbes delubra conjuncta delubris matris. Phæthon Solis filius illi par fuit ferocitate & ætate, quem olim magnifica proferentem, nec sibi concedentem, & elatum patre Apolline, Inachides non sustinuit: & inquit, Fidem adhibes matri in omnibus, insane, & superbis divisione sibi patris. Phæthon pudore suffusus est, atque eo cæcavit dolorem; & renunciavit matri Clymene opprobria Epaphi: Et quo magis irascaris, mater, inquit, ego ille effrenus, ille asper obtutui. Erubescō & hæc convicia potuisse jaci in nos, & non potuisse redargui. At tu, siquidem satem sum ortus genere cælesti, fac indicium tantæ originis, & me vindica de cælo ortum.

Quem simul ac tetigit, positusq; in margine ripæ Procubuit genibus, resupinoq; ardua collo, 730
Quos potuit, solos tollens ad sidera vultus,
Et gemitu, & lacrymis, & luctifono mugitu
Cum Jove visa queri est, finemq; orare malorum.
Conjugis ille suæ complexus colla lacertis,
Finiat ut pœnas tandem, rogat: Inq; futurū 735
Pone metus, inquit, nunquā tibi causa doloris
Hæc erit: & Stygias jubet hoc audire paludes.
Ut lenita Dea est, vultus capit illa priores:
Fitq; quod ante fuit. Fugiunt è corpore setæ:
Cornua decrescunt: fit luminis arctior orbis: 740
Contrahitur rictus: redeunt humeriq; manusq;
Ungulaq; in quinos dilapsa absumitur ungues.
De bove nil superest, formæ nisi candor, in illa:
Officioq; pedum Nymphe contenta duorum
Erigitur: metuitq; loqui, ne more juvencæ 745
Mugiat; & timide verba intermissa retentat.
Nunc Dea linigera colitur celeberrima turba.
Huic Epaphus magni genitus de semine tandem
Creditor esse Jovis: perq; urbes juncta parenti
Templa tenet. Fuit huic animis æqua- }
lis & annis } 750

Sole satus Phæton: quæ quondā magna loquentē,
Nec sibi cedentē, Phœboq; parente superbum,
Non tulit Inachides: Matriq;, ait, omnia demens
Credis; & es tumidus genitoris imagine falsi.
Erubuit Phæton, iramq; pudore repressit: 755
Et tulit ad Clymenen Epaphi convicia matrem.
Quoq; magis doleas, genitrix, ait: ille ego liber,
Ille ferox tacui. Pudet hæc opprobria nobis
Et dici potuisse; & non potuisse refelli.
At tu, si modo sum cælesti stripe creatus, 760
Ede notam tanti generis: meque afferre cælo.

NOTÆ.

731. Solos] Quia manus habebat nullas.
737. Stygias] Quas diis i; sis perjurio nefas violare; ut jam sepe diximus.
747. Linigera] Lino enim, ab Iside invento, ornati Isidis Sacerdotes, quam plerique Lunam esse viderant; sicuti Osirin

seu Apin ipsum Solem. Al. Niligena.
748. Epaphus] Hunc Herodotus in Euterpe Apin esse dicit.
753. Inachides] Epaphus Inachi nepos.
756. Clymenen] Quæ Nympha dicta est Oceani & Tethyos filia.

Dixit;

Dixit ; & implicuit materno brachia collo :
 Perq; suum, Meropisq; caput, tædasq; sororum,
 Traderet, oravit, veri sibi signa parentis.
 Ambiguum, Clymene precibus Phaëton- }
 tis, an ira } 765

Mota magis dicti sibi criminis; utraq; cælo
 Brachia porrexit : spectansq; ad lumina Solis,
 Per jubar hoc, inquit, radiis insigne coruscis,
 Nate, tibi juro, quod nos auditque videtque ;
 Hoc te, quem spectas, hoc te, qui tem- }
 perat orbem, } 770

Sole fatum. Si ficta loquor, neget ipse videndum
 Se mihi ; sitq; oculis lux ista novissima nostris.
 Nec longus patrios labor est tibi nosse penates :
 Unde oritur, terræ domus est contermina nostræ.
 Si modo fert animus ; gradere : & scita- }
 bere ab ipso. } 775

Emicat extemplo lætus post talia matris
 Dicta suæ Phaëthon ; & concipit æthera mente.
 Æthiopsq; suos, positosq; sub ignibus Indos
 Sidereis, transit ; patriosq; adit impiger ortus.

gabis. Illico Phaëthon hilaris profilit post talia verba matris suæ ; & cælum animo præsumit, Et pervadit suos Æthiopes, & Indos sitos sub caloribus sidereis, & gnarus pervenit ad ortus patris.

NOTÆ.

763. *Meropisq;*] Qui Merops Clymenen uxorem duxit.
 763. *Tædasq; sororum*] Quas matri curæ esse noverat.
 766. *Dicti sibi*] Cum adhuc innupta esset, credit sibi crimen objici, si diceretur Euphramum ex alio præter Deum habuisse.
 774. *Domus*] Solis regia, quæ in Oriente, ultra Indos esse fingitur.
 774. *Nostræ*] Æthiopiæ, non quidem recto sensu intellectæ, prout definiiverunt recentiores Geographi, quibus accuratius est tam multas navigationes, terrarum

situs cogniti ; sed lato modo, quo, usque ad Susianam etiam Æthiopiæ fines veteres promoverunt.

776. *Emicat*] Exilit. Nam emicare cum subsiliente corpore lætitiâ notat.

— *Juvenum manus emicat ardens
 Littus in Hesperium.* Virgil.

777. *Æthera*] Maxima quælibet, etiam patris currum ascendere.

778. *Ignibus sidereis*] Sole ipso, sub quo Indi vitam degunt.

LIBER II

ARGUMENTUM.

Qui cum aliquando Phaëtoni Apollinem, ut falsum ac supposititium patrem, objecisset; ille currus Solaris imperium ad diem unum à patre in pignus veræ stirpis petiit. Quo impetrato, terra ab eo tota accenditur, & inter cætera nigrescunt Æthiopes. Phaëthontem deinde fulmine percussum dum lugent sorores, & una cognatus Cygnus; ille in arbores, hic in cygnum mutatur. Tum Jupiter lustrato terrarum orbe, ac pristino vigori restituro, in Callistonem incidit, eamque, sumpta Dianæ forma, stupravit. Ob id irata Juno, Callistonem in ursam convertit: quam postea Arcas filius transfixurus fuerat, nisi utrumque Jupiter inter sidera retulisset. Qua de re cum apud Oceanum Juno conquesta esset, in cælum relata fuit humeris pavonum, qui nuper variegati fuerant: sicut & corvus nuper ex albo niger erat redditus, cum Cornicis monitis, quæ illi tum suam in cornicem, tum Nyctimenes in noctuam mutationem explicarat, non obtemperasset, sed audacter Coronidis adulterium ad Apollinem detulisset. Ejus deinde filio, Æsculapio, cum futura prædiceret Ocyroë, in aquam ira divina vertitur. Tum Chiron pater, Apollinis auxilium frustra invocavit: quod ille jam inde Elide pastor factus, aliud ageret, neglectis etiam bubus. Id quod Mercurio illos furandi occasionem dedit; qui deinde Batti, cum is solus esset furti conscius, perfidia se commutando deprehensa, in indicem lapidem eum convertit. Inde in Atticam ingressus, Herse, Cecropis filia, potitur. Cui dum invidet soror Aglauros, in saxum obrigescit. Postea Jupiter, cum ipsum boves Agenoris ad litus advertere jussisset, sumpta tauri specie, Europam per mare in Cretam transvexit.

P. OVIDII NASONIS

Metamorphoseon

LIBER II.

Regia Solis erat sublimibus alta columnis,
Clara micante auro, flammisque imi-
tante pyropo :

Cujus ebur nitidum fastigia summa tenebat ;
Argenti bifores radiabant lumine valvæ.
Materiem superabat opus: nam Mulciber illic 5
Æquora cælarat medias cingentia terras,
Terrarumq; orbem, cælumq; quod imminet orbi.
Cæruleos habet unda Deos ; Tritona canorum,
Protea; ambiguum, balænarumq; prementem
Ægeona suis immania terga lacertis, 10
Doridaq; , & natas : quarum pars nare videntur,
Pars in mole sedens virides ficcare capillos ;
Pisce vehi quædam. Facies non omnibus una,

*lenarum, & Doridem, & filias: quarum pars videntur natate, pars sedens super rupe
exficcare glaucam comam, & alia vehi a piscibus. Vultus non est idem omnibus,*

INTERPRATIO.

*Regia Solis erat excel-
sa columnis altis, insignis
auro radiante, & pyropo
scintillante: cujus cul-
men etur splendidum
tegebat. Valvæ duplices
micabant splendore ar-
genti: Ars vincebat ma-
teriam: nam Vulcanus
ibi sculpsit maria am-
bientia medias terras &
ambitum terrarum, &
cælum quod orbi super-
impositum est. Aqua
habet Deos glaucos, Tri-
tonem buccinatorem, &
Proteum mutabilem, &
Ægeonem argenteam suis
brachiis vasta terga ba-*

NOTÆ.

1. *Regia*] Sunt qui hic Augusti templum Apollini dicatum, aut Latini Regiam describi volunt, sed rectius Farn. ait, cum Phaëthonte suo *Æthera* concepisse Poëtam, & ex ingenio suo hanc regie Solis descriptionem hausisse.

2. *Micante*] *Per intervalla lucente.*

2. *Pyropo*] Carbunculum intellige lapillum, eo, quem vocant *Rubinum*, preciosiorem.

5. *Opus*] Omne id quod artificiosissimi Vulcanus in valvis cælaverat, adeoque artificium ipsum preciosius argento.

7. *Orbi*] Terrarum & aquarum.

8. *Tritona*] Quem antea Neptuni tubicinem fuisse diximus,

9 *Protea*] Antea etiam hunc marinum Deum vidimus, Phocarum seu vitulorum marinorum pastorem; quem voluerunt Poëtae quascumque libuisset posse formas induere: adeoque eum *ambiguum* vocat Poëta.

10. *Ægeona*] Quem cum Briareo unum & eundem facit Homerus; alii Deum marinum, Ponti & Terræ dicunt filium; quos quidem hic sequutus est Ovidius.

11. *Doridaq;*] Est Doris Nympha Oceanæ & Tethyos filia, Nerei conjux, ex qua Nymphae ortæ plurimæ, quas, de patris nomine Nereidas vocaverunt.

nec tamen omnino ab-
 simis, qualis debet esse
 fororum. Tellus fert ho-
 mines, & urbes, & ne-
 mora, & feras, & flu-
 vios, & nymphas, &
 reliquos Deos agrestes.
 Figura cæli splendentis
 est constituta super hæc :
 & sex constellationes
 valvis dextris, totidemq;
 levio. Quo statim atq;
 filius Clymenes pervenit
 ardua via, & subiti do-
 mum patris incerti, con-
 tinuo dirigit gressus ver-
 sus ejus faciem, & gra-
 dum fissit procul : neque
 enim ferre poterat lu-
 cem propiorum. Apollo
 p'stius erat in folio radi-
 ante pellucidis smarag-
 dis, iacens amicu pur-
 pureo. A dextra &
 sinistra Dies, & Mensis,
 & Annus, & secula, &
 Horæ distributæ pariter
 intervallis. Ver etiam
 novum aderat redimitum
 sectis florentibus. Æstas
 adlata nuda, & gesta-
 bat coronam spicam.
 Stabat insuper autum-
 nus turpis uvis pressis, &
 hyems frigida bifidos
 gerens & albos capillos.
 Sol in medio positus inde
 intuitus est oculis, qui-
 bus intuetur omnia, ado-
 lescentem percussum re-
 bus insolitis. Et, inquit,
 Quænam est tibi causa
 itineris, fili Phæthon,
 patri non abnegande?
 quid quesivisti in hac
 arce? Ille responder; O,
 lux communis vassi ortis,

Apollo pater, si finis me appellare te eo nomine; neq; Clymene tegit crimen mendacio, fac
 indicia, pater, per quæ ego existimè verus tuus filius, & tolle hac dubium ex mente no-
 sira. Absolverat. At pater removit radios splendentes circum totum caput, & imperavit
 adire propius; & postquam complexus esset, Neque, inquit, meritis es a me rejici, & Cly-
 mene tibi nuntiavit veram originem. Et ut minus incertus sis, posse quavis donum, ut illud

NOTÆ.

15. Terra] In valvis cælata.
 18. Signaq;] Sedebat itaque Phæbus in
 Equatore; hinc, inde Zodiaci signis divi-
 sis; Septentrionalibus ad Dextram, Au-
 stralibus, ad sinistram.
 26. Horæ] Quæ Homero Cæli janitricæ,
 Solis ministræ, &c.
 28. Nuda] Forte quia per id tempus
 Terra frugibus spoliatur.

Nec diversa tamen : qualē decet esse fororum.
 Terra viros, urbefq; gerit, silvasq; ferasq;, 15
 Fluminaq;, & nymphas, & cætera numina ruris.
 Hæc super imposita est cæli fulgentis imago :
 Signaq; sex foribus dextris, totidemq; sinistris.
 Quo simul acclivo Clymeneia limite proles
 Venit, & intravit dubitati tecta parentis; 20
 Protinus ad patrios sua fert vestigia vultus,
 Consistitq; procul : neq; enim propiora ferebat
 Lumina. Purpurea velatus veste sedebat
 In folio Phæbus claris lucente smaragdis :
 A dextra lævaq;, Dies, & Mensis, & Annus, 25
 Sæculaq;, & positæ spatiis æqualibus Horæ :
 Verq; novum stabat cinctum florente cōrona :
 Stabat nuda Æstas, & spicea ferta gerebat :
 Stabat & Autumnus calcatis fordidus uvis :
 Et glacialis Hyems canos hirsuta capillos. 30
 Inde loco medius, rerum novitate paventem
 Sol oculis juvenem quibus aspicit omnia, vidit.
 Quæq; viæ tibi causa? quid hac, ait, arce petisti,
 Progenies, Phæthon, haud inficianda parenti?
 Ille refert, O lux immensis publica mundi, 35
 Phœbe pater, si das hujus mihi nominis usum,
 Nec falsa Clymene culpam sub imagine celat ;
 Pignora da, genitor; per quæ tua vera propago
 Credar, & hunc animis errorem detrahe nostris.
 Dixerat. At genitor circum caput omne }
 micantes } 40
 Deposuit radios, propiusque accedere jussit :
 Amplexuque dato, Nec tu meus esse negari
 Dignus es; & Clymene veros, ait, edidit ortus.
 Quoque minus dubites; quodvis pete munus,
 ut illud

37. Falsa sub imagine] Falsa imago est
 falsum nomen patris, sub quo illa crimen
 celare poterat.

41. Radios] Quibus propius accedere
 Phæthon prohibebatur.

43. Veros edidit ortus] Hæc est, vel Cly-
 mene narravit tibi veram originem; vel
 edidit, i. e. peperit Te veros ortus, i. e.
 veram & legitimam prolem.

Me tribuente feras. Promissis testis adesto 45
 Dis juranda palus, oculis incognita nostris.
 Vix bene desierat: currus rogat ille paternos,
 Inq; diem alipedum jus & moderamen equorum.
 Pœnituit jurasse patrem: Qui terque quaterque
 Concutiens illustre caput, Temeraria, dixit, 50
 Vox mea facta tua est. Utinam promissa liceret
 Non dare! confiteor, solum hoc tibi, nate, negarē.
 Dissuadere licet. Non est tua tuta voluntas.
 Magna petis, Phæthôn; & quæ nec viribus istis
 Munera conveniant, nec tam puerilibus annis. 55
 Sors tua mortalis: non est mortale quod optas.
 Plus etiam, quam quod Superis contingere fas sit,
 Nescius affectas. Placeat sibi quisque licebit;
 Non tamen ignifero quisquam consistere in axe
 Me valet excepto. Vasti quoq; rector Olympi, 60
 Qui fera terribili jaculatur fulmina dextra,
 Non agat hos currus. Et quid Jove majus habemus?
 Ardua prima via est; & qua vix mane recentes
 Enitantur equi: medio est altissima cælo;
 Unde mare & terras ipsi mihi sæpe videre 65
 Fit timor, & pavida trepidat formidine pectus.
 Ultima prona via est; & eget moderamine certo.
 Tunc etiam, quæ me subjectis excipit undis,
 Ne ferar in præceps, Tethys solet ipsa vereri.
 Adde, quod assidua rapitur vertigine cælum; 70

a me consequaris. Palus juranda Diis; ignota nostris oculis, sui testis nostris promissis. Vix bene absolverat: ille orat currum patris, & potestatem & regimen equorum velocium in unum diem. Pœnituit genitorem quod jurasset; qui movens ter quaterque caput splendidum, dixit, tuis Verbis mea facta sunt inconsiderata: utinam concederetur non stare pollicitis. agnoscō, fili, recusarent tibi hoc unum. Licet aliud tibi suadere: votum tuum est periculosum. Rogas magna, Phæthôn, & dona quæ nec apta sunt tuis viribus, nec atari usq; adeo tenera. Conditio tua est mortalis; quod cupis non est mortale. Cupis insuper ignarus ultra quam liceat Diis consequi. Concedatur ut Deorum quisq; sibi plaudat, interim nullus quisquam, præter me, potest permanere in curru ignifero. Moderator etiam cæli magni, qui mittit terribilia fulmina tremenda manu, non possit regere

os currus: & quid habemus majus Jove? Primus callis præruptus est, & quem mane qui alacres vix superent: medio cælo est excelsissimus; unde ipse pæneo aspicere mare & erras, & cor micat trepido pavore. Extremus callis est declivis, & opus habet firmo egimine. Tunc etiam ipsa Tethys, quæ me accipit fluctibus substratis, solet metueræ ne uam. Adjice quod cælum aufertur revolutione continua,

NOTÆ.

45. Palus] Styx, Deus Deorum; Orcus: cuius jurare timent, & fallere numen, loquitur Virgil. Vide lib. I. v. 183.

46. Oculis] Quia ad inferos, aut Tartarum nullum Solis lumen penetrat.

48. Alipedum] Quos & postmodum vocæres appellat, quibusque pennas assignat.

51. Tua] Ex tua petitione patet mea romissâ fuisse temeraria. Utinam promissu liceret.] Sed non licet. ut ipse intrâstritur; Ne dubita, dabitur, Stygiæ juvimus undas.

59. Axē] Synecdochice axem seu lignum circa quod rota vertitur, pro toto curru posuit, cui Sol insidet.

63. Mane] Perinde loquitur ac si terra Sol ipse nocte quiesceret: atque ita præceps in aliis.

67. Ultima prona] Ascensus propter acclivitatem laboriosus; medium propter altitudinem terribile; descensus propter casum, plena metus sunt.

67. Eget moderamine] Quin sponte sua verius ruit, quam equis trahitur currus.

68. Quæ me subjectis] Videtur verò Sol in mare sese mergere, cum occidit.

69. Tethys] Quam Cæli & Terræ filiam vidimus antea Oceani uxorem, ponitur pro ipso mari.

70. Rapitur] Spatio nempe 24 horarum dicitur primum Mobile subjectos orbem ab ortu ad occasum super mundi polos violento motu rapere.

& rapit excelsa astra, & convertit pernici vorrice. Contendo in partem diversam: nec vis, quæ superat reliqua, me rapit: & sursum feror contra velocem cæli motum. Suppone concessos tibi currus; quid facias? poterisne obviam ire polis circumactis, ita ut Te cælum rapidum non abripiat? forte animo fingas illic esse lucos & urbes Deorum, & templa ditata muneribus: at nil tale est. Via est per insidias & figuræ ferarum. Et quamvis sequaris callem, neq; aberres; nihilominus incedes per cornua Tauri oppositi, & arcus Theſſalos & ritus serui Leonis, & Scorpionem flexentem fera brachia vasto ambitu, & Cancrum diverso modo flexentem brachia. Nunc tibi est facile moderari equos feroces illis ignibus quos gerunt in pectore, & emittunt ore naribus.

Sideraq; alta trahit, celeriq; volumine torque
 Nitōr in adversum: nec me, qui cætera, vinc
 Impetus: & rapido contrarius evehor orbi.
 Finge datos currus. Quid agas? poterisne rotat
 Obvius ire polis, ne te citus auferat axis? 7
 Forsitan & lucos illic urbesque deorum
 Concipias animo; delubraque ditia donis
 Esse. Per insidias iter est, formasque ferarum.
 Utque viam teneas, nulloque errore traharis
 Per tamen adversi gradieris cornua Tauri, &
 Hæmoniosque arcus, violentique ora Leonis,
 Sævaque circuitu curvantem brachia longo
 Scorpion, atq; aliter curvantem brachia Cancrum
 Nec tibi quadrupedes animosos ignibus illis
 Quos in pectore habent, quos ore & nari- }
 bus efflant, }

NOTÆ.

72. Nitōr in adversum] Cælum namq; ad Oriente in Occidentem volvitur, scilicet cumq; trahit et Solem, & reliquos Planetas. Sol verò cum reliquis Planetis, suo ac naturali motu; hoc est, cum quodam nisu, & conatu movetur. Nec me] Neque me sub Ecliptica linea manentem moratur illa Primi Mobilis impetuosa rotatio; sicut deviant cæteri Planetæ retrogradi, citius aut tardius moventes, propter Apſides.

75. Axis] Celerrima illa rotatio cæli, quam hic citum axem nominat; ut supra axem pro curru. Alioqui Axis est linea recta, per centrum spheræ ad illius circumferentiam transiens, circa quam Spheræ ipsa volvitur.

78. Formasque] Placuit enim Astronomis, Scorpionis, etiam & Leonis nomine, quædam signa cælestia posteris inculcare, per quæ Soli Zodiacum percurrenti transire necesse sit.

80. Gradieris] Neque verò ignoravit Ovidius anni spatium, non uno die, omnia Zodiaci signa Solem percurrere: sed perinde loquentem Solem induxit, ac si uno die cuncta illa perlustraret, quia ad ipsius temerarium filium, omni indiscriminatim periculo sese obicientem, verba spectant, si fortè imperitum à proposito valeant revocare.

80. Tauri] Est Taurus signum in Zodiaco Orientem spectans; dicitur ergo Sol adversum taurum tendere, quia diurno motu tendit ad occasum. Cæterum aspecta terribiliora signa Phæbus enumerat, ut imbrota currum suum regendi cupiditate Phætona filium deterreat.

81. Hæmonios] Per Hæmonios, Theſſalos intellige; per arcus, Sagittarium ipsum signum cæleste in Zodiaco; quem Sagittarium, alii, in quibus Ovidius, Centaurum Chironem, Theſſalum; alii Crotonem sive Crotonem filium Euphemes nutricis Musarum, suo tempore Parnassi aut Helicon accolan, volunt fuisse.

81. Leonis] Hic Nemæus creditus, quem Hercules interfecit, Junonis beneficio in astra relatus.

82. Longo] Brachia usque adeo porrigit, ut Libram, aliud signum, comprehendat.

83. Scorpion] Signum est cæleste in Scorpione ortum, quem adversus Orionem Terra immisit, indignata quod quæcumque ex ea orientur se posse interficere, gloriaretur quem Scorpionem Jupiter in cælum assumisit.

83. Aliter] Contrà quam Scorpium; hoc scilicet Occasum versus, ille Orientem spectat. Aut quia cancer non tam late divaricat brachia, ac Scorpio.

In promptu regere est. Vix me patiuntur, ut acres
 Incaluere animi; cervixque repugnat habenis.
 At tu, funestine sim tibi muneris auctor,
 Nate, cave: dum resque finit, tua corrige vota.
 Scilicet, ut nostro genitum te sanguine credas,
 Pignora certa petis. Do pignora certa timendo:
 Et patrio pater esse metu probor. Aspice vultus
 Ecce meos: utinamque oculos in pectora posses
 Inferere, & patrias intus deprendere curas!
 Denique quidquid habet dives circum- }
 spice mundus: } 95
 Equae tot ac tantis cæli terræque marisque
 Posce bonis aliquid: nullam patiēte repulsam.
 Deprecor hoc unum; quod vero nomine pœna,
 Non honor est: pœnam, Phaethon, pro mu-
 nere poscis.
 Quid mea colla tenes blandis, ignare, lacertis?
 Ne dubita; dabitur (Stygias juravimus undas)
 Quodcunque optaris: sed tu sapientius opta.
 Finierat monitus. Dictis tamen ille repugnat:
 Propositumq; tenet: flagratq; cupidine currus.
 Ergo, qua licuit genitor cunctatus, ad altos 105
 Deducit juvenem, Vulcania munera, currus.
 Aureus axis erat, temo aureus, aurea summæ
 Curvatura rotæ; radiorum argenteus ordo.
 Per juga chrysolithi, positæq; ex ordine gemmæ,
 Clara repercusso reddebant lumina Phœbo.
 Dumque ea magnanimus Phaëton miratur, opusq;
 Perspicit: ecce vigil rutilo patefecit ab ortu
 Purpureas Aurora fores, & plena rosarum

Ægre me ferunt, cum violenti animi sunt accensit, & coluam resistit habenis. At tu fili, tibi prospice, ne sim tibi causa doni luctuosi: & dum res patitur, corrige tua desideria. Nimirum potestis indubitata indicia, ut scias te esse satum nostro genere: do signa certa metuendo: & asserer pater timore paterno. En contemplare meam faciem; atque utinam liceret immittere lumina in cor, & videre sollicitudinem paternam intus! Silige tandem quicquid orbis opulentus continet, & pete aliquid ex tot & tantis bonis cæli, terræ, & maris: nihil denegabitur. Hoc unum averti, quod proprio nomine est supplicium, non gloria: Phaethon, petis supplicium pro dono. Quamobrem, inscie, implicas meum collum mitibus brachiis? Ne sis incertus, (juravimus aquas Stygias) quodcunque cupiveris concedetur; sed tu ex pete sapientius. Absolverat hortationes: ille tamen adversus monita nititur; & persiat in sententia sua, & ardet desiderio currus. Pater igitur moratus quantum potuit, deducit adolescen-

em ad excelsos currus, quos donavit illi Vulcanus. Axis erat aureus, temo aureus, orbis otæ extrema aureus; radii omnes argentei. Chrysolithi dispersi per juga, & gemmæ orinata remittebant clara lumina Soli reflexa. Et dum animo elatus Phaëthon admiratur, & elustrat opus, ecce Aurora experrecta aperit ab ortu rubicundo vultus purpureas, & atria omnis sparsa.

NOTÆ.

92. *Vultus*] Aspice, inquit, vultum meum (namque antea radios deposuerat) in vultu paterni affectus indicia deprehendes.

109. *Juga*] Cave pro equis accipias, ut nondum aderant. Potius per juga, quam currus sellam intelligas; quomodo in navibus transtra, seu remigum sedilia, juga etiam vocantur. Virg. En. 6.

109. *Chrysolithi*] Est Chrysolithus lapis preciosus, qui auri colore quia nitet, ab eo apud Græcos nomen illud accepit.

110. *Repercusso Phæbo*] Solis radiis a gemmarum solido corpore repulsis.

112. *Patefecit Aurora*] Aurora, siquidem dicitur lumen illud quod Solis ortum antevertit, venustissime certe cælum aperire fingitur.

113. *Rosarum*] Roseo colore perfusa est Aurora, eique rosas dicavit antiquitas.

— Per juga longa sedebam.

Atria

Stellæ recedunt, quarum
Lucifer ante se agit ex-
ercitus; & ultimus cœli
stationem relinquit. At
Sol pater ut cernit terras
& orbem rubere, & ex-
tremitates cornuum Luna-
rium quasi evanescere, ju-
bet Horas celeres admo-
vere equos curru. Citæ
Deæ exequantur manda-
ta, & ducunt ab excelsis
stabilibus quadrupedes
effantes ignem, plenos
succo Ambrosiæ, & ap-
tant fræna tinnientia.
Tum genitor unxit faci-
em sui filii sacro medi-
camento; & reddidit fir-
mam adversus flammam
fervidam. Et addidit
radios capillis: atque
ingeminans ex peñore
anxio suspiria prænan-
ciæ oris, dixit: Si jam
saltem obsequi vis præ-
ceptis paternis, omitte,
adolescens, instigare e-
quos meos; & attrabe
fortiter habenas. Ultra festinant, difficile est coercere ultra currentes. Neque teneas iter
per quinque zonas directus. Callis est porrectus in obliquum vasto volumine, qui contentus
limite trium circulorum, defleat a polo australi, & urfa conjuncta Boreæ. Hanc insiste-
viam: widebis signa aperta rotæ.

Atria. Diffugiunt stellæ: quarum agmina cogi
Lucifer, & cœli statione novissimus exit. II.
At pater ut terras, mundumque rubescere vidit
Cornuaque extremæ velut evanescere Lunæ
Jungere equos Titan velocibus imperat Horis.
Jussa Deæ celeres peragunt: ignemq; vomente
Ambrosiæ succo saturos præsepibus altis 120
Quadrupedes ducunt; adduntq; sonantia fræna
Tum pater ora sui sacro medicamine nati
Contigit; & rapidæ fecit patientia flammæ.
Imposuitque comæ radios: præfagaque luctus
Pectore sollicito repetens suspiria, dixit: 125
Si potes hic saltem monitis parere paternis,
Parce, puer, stimulis; & fortius utere loris.
Sponte sua properant: labor est inhibere volentes
Nec tibi directos placeat via quinque per arcus.
Sectus in obliquum est lato curvamine limes,
Zonarumque trium contentus fine, polumque
Effugit australem, junctamq; aquilonibus Arcton
Hac sit iter: manifesta rotæ vestigia cernes.

114. Diffugiunt.] Quia, ob majorem So-
lis lucem, non apparent.
115. Lucifer] Venus ita dicta quoniam
assidua Solis aslecla prima post illius obi-
tum, ultima ante ortum apparet; unde
Poëta dicit eam cæterarum stellarum ag-
men claudere, & quasi cogere.
115. Statione] Translatio à militibus
stationariis: videntur enim sidera noctu vi-
gilare atque excubias agere.
118. Horis.] Horæ supra ad v. 26. di-
ctæ sunt Solis Ministre, quippe quæ ex illius
motu pendent, ab illo mensurantur, & di-
stinguuntur.
120. Ambrosiæ] Est ambrosia Deorum
cibus, sicuti nectar eorum potus; quan-
quam confunduntur aliquando. Ambrosi-
am etiam, describit Plinius herbam odore
non injucundo.
124. Radios] Coronam radios emitten-
tem, quam Sol ipse solet gestare, ut videre
est ex v. 40. supra.
129. Nec tibi] Phaëthontem filium hor-
tatur Sol, ne eat per circulos parallelos,
sed per Zodiacum, qui Æquatore[m] obli-
que interfecat.
129. Quinq; per arcus] Æquinoctialem

NOTÆ.

dicit circulum, duos Tropicos, Cancrī, &
Capricorni, cum Arctico & Antartico.

130. Limes] Qui est Zodiacus.

131. Zonarum] Cælum & terram in
quinque partes divisērunt Mathematici,
quas zonas seu cingula vocaverunt, prout
diverse solaribus radiis subjiciuntur.

131. Fine] Duos Tropicos Cancrī & Ca-
pricorni, qui fines sunt duarum Zonarum
temperatarum, quos Sol non transgredi-
tur. Tertiam autem Zonæ limes, quem di-
cit Solem attingere, Æquator est.

132. Australem] Quem communiter vo-
cant Antarticum, id est Arctico opposi-
tum.

132. Arcton] Per Arcton seu Ursam,
quæ signum est cœleste in plaga Septentri-
onali, vel Boreali, polum Arcticum intelli-
ge, aut partem cœli quæ ultra Tropicum
Cancrī porrigitur. Est autem Urfa eadem
quæ ante Callisto fuerat, Lycaonis filia,
a Junone in Ursam mutata, deinde a Jove
in cælum translata. Aquilonibus jun-
ctam dicit Poëta, quia ex ea cœli parte,
qua posita est Urfa, spirant venti Septen-
trionales.

Utque

Itq; ferant æquos & cælum & terra calores,
Nec preme, nec summum molire per } 135
æthera currum.

Altius egressus, cælestia tecta cremabis;
inferius, terras: medio tutissimus ibis.

Neu te dexterioꝝ tortum declinet in anguem,
Neve sinisterioꝝ pressam rota ducat ad aram.

Inter utrumq; tene. Fortunæ cætera mando; 140
Quæ juvet, & melius, quam tu tibi, consulat, opto.

Dum loquor, Hesperio positas in littore metas
Humida nox tetigit. Non est mora libera nobis:

oscimur. Effulget tenebris Aurora fugatis.
Corripi lora manu: vel, si mutabile pectus 145

Est tibi, consiliis, non curribus, utere nostris:
Dum potes; & solidis etiamnum sedibus adstas;

Dumq; male operatos nondum premis inscius axes;
Quæ tutus spectes, sine me dare lumina terris.

Occupat ille levem juvenili corpore currum: 150
tatq; super; manibusq; datas contingere habenas

gaudet, & invito grates agit inde parenti.
Interæa volucres Pyroëis, & Eous, & Æthon,

olis equi, quartusq; Phlegon, hinnitibus auras
Inflammiferis implent, pedibusque repagu- } 155

la pulsant.
Quæ postquam Tethys, fatorum ignara nepotis,

reppulit; & facta est immensi copia mundi;
Corripuere viam, pedibusque per aëra motis

Obstantes findunt nebulas, pennisque levati

Et ut cælum & terra
fruantur æquis caloribus,
neque deprime, neque
age currum ad supre-
mum cælum. Sublimius
si tendas, incendes domos
cælestes; si inferius, ter-
ras: securus veberis me-
dio. Neve rota dextra
devehat te ad serpentem
sinuosum; neve levia
trahat ad aram depres-
sam: tende iter inter
utrumque. Committo
reliqua fortuna, que o-
pem ferat; & melius
(precor) prospiciat tibi
quam tu ipse prospicis.
Dum verba facio, nox
madida pervenit ad ter-
minos sitos in littore oc-
ciduo: non licet can-
dari: vocantur: Aurora
splendet tenebris discussis.
Sumo habenas manu, vel
si cor habes flexile, utere
mentis nostris, non ex-
eritus, dum licet, & in-
sistis adhuc sedibus fir-
mis; dumq; nescius non-
dum insides curru frulte
desiderato. Patere me
immittere terris lucem,
qua fruaris securus.
Ille presit in currum
levem corpore alaci: &
insidet; & exultat ap-
prehendere manus con-
cessa lora; deinde gra-
tias agit patri repugnan-

Interea equi Solis alati Pyroëis, & Eous, & Æthon, & quartus Phlegon, implent
aërem hinnitibus igniferis, & quatunt carceres pedibus. Quos ut Tethys nescia fatorum
nepotis removit, & apertus est vastus orbis, velocissime iter carperunt, & pedibus
levatis per aërem dividunt nebula opposta, & sustinenti penni

NOTÆ.

133. Anguem] Draconem dicit, signum
scorpiæ, clim Hesperidum aurea mala cu-
diendentem, quem Hercules interfecit;
uno inter duas Arctos seu Ursas ita collo-
vit, ut utramque corporis flexibus com-
prehendat.

139. Aram] Sidus Australe, constans 7
stellis non longe a cauda Scorpii, Latus au-
m mundi Austrinum depressus; Boreale,
obis sublime; Zodiacus medius.

142. Hesperio] Id est Atlantico, ab Hes-
perio Atlantis fratre sic dicto. Caterum
per Atlanticum litus Occidentale intel-
ligitur, quo cum nox pervenit, necesse est

dies, adeoque Sol, ad Orientale perve-
nerit.

150. Occupat] Celeritatem notat.

153. Pyroëis, & Eous &c.] Nomina 4 eqno-
rum à Græca origine derivantur. Pyroëis
ab igne, Eous ab Aurora, Æthon & Phle-
gon ab urendo sic dicti.

155. Repagula] Ad carceres alludit, è
quibus, in ludorum celebratione equi emit-
tebantur.

156. Tethys] Oceani conjux, & Cly-
menes marer, apud quam Sol pernoctare
creditur: quia in mare, cum occidit, sese
videtur immergere.

Prætereunt

antevertunt subsolanos, qui ex eadem plaga oriuntur. Sed onus erat parvum, & quod equi Solis non potuerunt sentire; & jugum carebat pondere consueto. Et sicuti adunca navis sine onere convenienti vacillat, atque incerte fluctuant nimia levitate; sic currus saltat in aërem sine pondere solito, & sursum valde concutitur, & est similis vacuo. Quod statim aëque equi quadrijugi advertunt, exiliunt, & deserunt viam calcatam; nec currunt eodem ordine quo antea. Ipse ttemit, neque novit qua torqueat lora sibi concredita, neque viam, qua sit insistendum: neque, si cognoscat, regere quæ illos. Tum primum frigidum Triones intepuerunt radiis, & conati sunt incassum mergi in mari prohibito. Et Anguis, qui situs est juxta polum gelidum, antea iners rigore, neque metuendus cuiquam arsit: & nova ira fertur per calores. Dicunt etiam, Boote, te trepidum celeriter discessisse, tamen si lentus esses, & tuus currus te remoraretur. Cum autem miser Phœton intuitus est a supremo cithero terras usque; & usque, apertus, expalluit, & repente genua concussa sunt favore: & caligo occupavit oculos per tantum lumen. Et jam præoptaret nunquam attigisse equos paternos: & jam penitet cognovisse stirpem, & patrem orando: Jam optans a pellari Filium Meropis, perinde agitur ut navis impulsæ ruente Aquilone, cui nauclerus sum permisit

Prætereunt ortos iisdem de partibus Euros. 16
Sed leve pondus erat; nec quod cognoscere possent
Solis equi: solitaque jugum gravitate carebat.
Utque labant curvæ justo fine pondere naves,
Perque mare instabiles nimia levitate feruntur
Sic onere assueto vacuos dat in aëra saltus, 16
Succutiturque; alte; similisque est currus inani.
Quod simul ac sensere, ruunt, tritumque; relinquunt
Quadrijugi spatia: nec, quo prius, ordine currunt
Ipse pavet; nec qua commissas flectat habenas
Nec scit, qua sit iter: nec, si sciat, imperet illis. 17
Tum primum radiis gelidi caluere Triones,
Et vetito frustra tentarunt æquore tingi.
Quæque polo posita est glaciali proxima serpens
Frigore pigra prius, nec formidabilis ulli;
Incaluit: summisque novas fervoribus iras. 17
Te quoque turbatum memorant fugisse, Boote;
Quamvis tardus eras, & te tua plaustra tenebant
Ut vero summo despexit ab æthere terras
Infelix Phaëton, penitus penitusque; patentes;
Palluit, & subito genua intremuere timore: 18
Suntque oculis tenebræ per tantum lumen obortæ
Et jam mallet equos nunquam tetigisse paternos
Jamque agnosce genus piget, & valuisse rogando
Jam Meropis dici cupiens; ita fertur, ut acta
Præcipiti pinus Borea, cui victa remisit 18

NOTÆ.

171. *Triones*] Urſa est major, cujus septem lucidiores stelle plauſtri formam referunt, cum bobus, (quos veteres Triones, à terenda terra, ut Varroni videtur, dixerunt.) Quod signum nunquam occidit; quia, si fabulam spectes, Juno pellicem Callisto cœlo receptam indignata, à Tethye, Oceani uxore, impetravit ne aquis ejus tingeretur; si veritatem quæras, quia polo ratione nostri situs elevato vicinior est Urſa, quam ut possit sub Horizontem descendere.

173. *Serpens*] Signum est; quod jam ante in Boreali plaga diximus esse.

176. *Boote*] Est Bootes, qui & Arctophylax dicitur, signum juxta Urſam majorem, quæ bubulci more plauſtrum sequi videtur.

Plauſtrum autem, Triones, & Urſam, unum & idem signum esse diximus.

177. *Tardus*] Utpote Polo vicinior, adeoque minor illi ambitus.

179. *Penitus penitusque*] Hoc est, valde depressas, ac longe à se remotas. Nam geominatum illud adverbium, immensum illud intervallum notat, inter cælum & terras.

181. *Tenebra*] Vertigo caligans offusa est oculis & animo in luce media, imo in tanta.

184. *Meropis*] Mallet se homine naturæ dici & salvum esse, quam Deo fatum & perire.

185. *Pinus*] Pro navi ex pinu facta metonymice.

fræna suus rector, quam Dis votisq; reliquit.
 Quid faciat? multum cæli post terga relictum:
 ante oculos plus est. Animo metitur utrumque.
 Et modo, quos illi fato contingere non est,
 respicit occasus: interdum respicit ortus. 190
 Quidq; agat ignarus, stupet: & nec fræna remittit,
 Nec retinere valet: nec nomina novit equorum.
 parsa quoque in vario passim miracula cælo,
 æstarumque videt trepidus simulacra ferarum.
 Est locus, in geminos ubi brachia conca- }
 vat arcus } 195
 corpios; & cauda, flexisque utrinque lacertis,
 torrigit in spatium signorum membra duorum.
 Tunc puer ut nigri madidum sudore veneni
 vulnera curvata minitantem cuspide vidit;
 Mentis inops, gelida formidine lora remisit. 200
 Quæ postquam summum tetigere jacentia tergum,
 exspatiantur equi: nulloque inhibente per auras
 ignotæ regionis eunt; quaque impetus egit,
 hac sine lege ruunt, altoque sub æthere fixis
 incursant stellis, rapiuntque per avia currum.
 Et modo summa petunt, modo per decliva, viasq;
 præcipites spatio terræ propiore feruntur.
 Inferiusque suis fraternos currere Luna
 admiratur equos: ambuſtaque nübila fumant.
 Torripitur flammis, ut quæq; altissima, tellus;
 effaſtaque agit rimas, & succis aret ademptis.
 Tabula canescunt: cum frondibus uritur arbor:
 Materiamque suo præbet seges arida damno.
 Larva queror. Magnæ pereunt cum mœnibus
 urbes:

Quumque suis totas populis incendia gentes 213
 in cinerem vertunt. Silvæ cum montibus ardent.
prema, modo currunt per depr. ſſa, & limites præruptos, aut loca terre viciniora. Et una stupet equos fratris ire inferius suis: & nubes incense fumum emittunt. Ut quæque terra sublimior est, accenditur, & divisa hiat, & arida est humore exhausto. Herbe aliant; arbor ardet cum foliis; & fruges arentes suppeditant pabulum suo incendio. De signis dâmnis queror: vâſta civitates intereunt cum muris, & conflagratio redigit in villas totas nationes cum ſuis atumnis. Nemora flagrant cum montibus.

gubernaculum, & illam concedidit Diis & precibus. Quid agat? Magna pars cæli relicta est a tergo: major est præ oculis: mensurat utrumque mente: & nunc e longinquo spectat occasum, quo facta non sinunt illum pervenire; nunc intuetur ortum. Atque nescius quid possit agere, obſtupescit: & neq; laxat habenas, neque potest tenere: neque scit nomina equorum. Spectat etiam timidus hinc inde prodigia posita in cælo diversis signis distincto, & imagines magnarum ferarum. Est locus ubi Scorpius hæc tit lacertos in duos arcus & extendit artus in spatium duorum siderum, cauda & brachiis curvatis utring; cum juvenis intuitus est, hunc squalentem sudore veneni atri, intentantem plagas cauda reflexa, deficiens animo laxavit habenas frigido timore. Quæ postquam collapsæ sunt equorum summa in dorſa, equi divagantur; & nemine obſtante feruntur per spatia incognitæ plagæ; & qua furor impulit, hæc currunt sine modo; & impetum faciunt in stellis positas sub summo æthere, & abſtrahunt currum per avia. Et modo eunt per

NOTÆ.

186. *Fræna*] Pro gubernaculo: quod Po-
 is familiare.
 196. *Scorpius*] Signum Zodiaci conſtans
 ellis 21. duorum pene ſigorum ſpatia oc-
 pars: Chetæ, ſeu brachia, Libram con-
 tuere videntur; Scorpium verò ipſum
 ada recurva deſignat.

In ſpatium duorum] Alterum namq;
 brachiis; alterum cauda facit.
 198. *Madidum*] Ex caloris vicinia sudan-
 tem, æſtuantem, ſævientem
 205. *Incurſant ſtellis*] Quippe cum nimi-
 um jam aſcenderent equi.

Arde

*Athos flagrat, & Taurus
Cilicis mons, & Imolus,
& Oeta, & Ida, jam arida,
olim nobilissima fontibus;
& Helicon virginibus sacer, & Hæmus
nondum Oeagrius dictus.
Æta flagrat flammis
duplicatis sine modo, &
Parnassus, in duos vertices
divisus, & Eryx,
& Cynthus, & Othrys,
& tandem Rhodope vacua
nivibus, & Mimis,
& Dindima & Mycale,
& Cithæron sacris dicaturus.
Nec sua frigora, opem
ferant Scythiæ, Caucasus
flagrat, & Ossa cum Pindo,
& Olympus major utroque:
& Alpes æriæ,
& Appenninus nubilosus.
Tunc v. ro Phaëthon
spectat mundum inflammatum
ex omnibus partitus;
nec patitur tantos ardores,
& haurit ore ærem calidum
tanquam ex fornace profunda,
& sentit suorum
currus ignescere. Et Neq; jam potest
sustinere cineres & favillam
jactatam.*

Ardet Athos, Taurusq; Cilix, & Tmolus, & Oeta
Et nunc sicca, prius celeberrima fontibus, Ida
Virgineusq; Helicon, & nondum Oeagrius Hæmus
Ardet in immensum geminatis ignibus Ætne, 21
Parnassusq; biceps, & Eryx, & Cynthus,

Othrys,

Et tandem Rhodope nivibus caritura, Mimasq;
Dindymaque, & Mycale, natusque ad faciem
Cithæron.

Nec profunt Scythiæ sua frigora: Caucasus arde
Ossaque cum Pindo, majorque ambobus } 22

Olympus :

Æriæque Alpes, & nubifer Apenninus.
Tunc vero Phaëthon cunctis è partibus orbes
Aspicit accensum: nec tantos sustinet æstus:
Ferventesq; auras, velut è fornace profunda,
Ore trahit, currusq; suos candescere sentit. 23
Et neque jam cineres ejectatamque favillam

NOTÆ.

217. *Athos*] Macedoniæ mons altissimus.

217. *Taurus*] Mons est totius Asiæ maximus, diversa nomina apud varias gentes in quas dividitur, sortitus, à Cilicibus *Taurus* dictus.

217. *Imolus*] Mons est Phrygiæ, vino, croco, & melle abundans.

217. *Oeta*] In Thessalia, Herculis rogo & morte celeberrimus.

218. *Ida*] Mons est, qui ad Troadem spectat, fontibus suis inclutus.

219. *Helicon*] Hic Bœotiæ est, Musis sacer, ideoque à Poëta *virginis* dictus.

219. *Hæmus*] Mons Thraciæ altissimus, in quo Orpheus, Oeagri & Calliopes filius, uti quidem voluerunt non nulli, à Mænadibus, seu furentibus Bacchis discerptus est: unde mons dictus est Oeagrius.

220. *Geminatis ignibus Ætne*] Nempe ram suis quam incendit Phaëthontæ ignibus; Æta enim Siciliæ mons flammam vomit.

221. *Parnassusque*] Mons Phocidis in duos vertices divisus.

221. *Eryx*] Huic, olim Veneri dicatum, habet Sicilia.

221. *Cynthus*] In Delo insula est, ubi Apollinem & Dianam Latona peperisse dicitur: à quo ille Cynthius, hæc Cynthia appellata.

222. *Rhodope*] Mons Thraciæ perpetuam nivibus horridus.

222. *Mimasq;*] Mons est Ioniæ, Icarum mari oppositus. Itemque Thraciæ contemnis obsessus imbribus.

223. *Dindima*] Montes Troadis, matrem deorum sacri; unde Cybele Dindymen dicta.

223. *Mycale*] Qui Cariæ est, è regione Sami insulæ.

223. *Cithæron*] Hic fuit Bœotiæ, Bacchi sacrificiis notissimus, ubi Pentheum Bacchi contemptorem Bacchæ discerperunt.

224. *Caucasus*] Scythiæ, regionis ac Septentrionem frigidissimæ, mons est, a quem Prometheus fuit religatus.

225. *Ossa cum Pindo*] Qui sunt Thessaliæ.

225. *Olympus*] In confinio est Macedoniæ & Thessaliæ, tam altus, ut cælum ipsum pertingere videatur: quare etiam pro ipso nonnunquam sumitur.

226. *Alpes*] Montes sunt excelsi, Italiam à Gallia disterminantes.

226. *Apenninus*] Longissimus est montium tractus, Italiam dividens. A sublimitate vocat Poëta *nubiferum* quasi ad nubes pertingeret, ita etiam *Alpes æriæ* quia in auras alte surgunt.

Ferre potest: calidoque involvitur undique fumo.
 Quoque eat, aut ubi sit, picea caligine tectus
 Nescit; & arbitrio volucrum raptatur equorum.
 sanguine tum credunt in corpora summa } 235
 vocato,

Æthiopum populos nigrum traxisse colorem.
 Tum facta est Libye, raptis humoribus æstu,
 Arida; tum Nymphæ passis fontesque lacusque
 Desflevere comis. Queritur Bœotia Dircen,
 Argos Amymonen, Ephyre Pirenidas undas. 240
 Nec sortita loco distantes flumina ripas
 Guta manent: mediis Tanaïs fumavit in undis,
 Peneosque senex, Theutranteusque Cæicus,
 Et celer Ismenos, cum Phocæico Erymantho,
 Arsurusque; irerū Xanthus, flavusque; Lycormas, 245
 Quisque recurvatis ludit Mæandros in undis;
 Mygdoniusque Melas, & Tænarius Eurotas.
 Arsit & Euphrates Babylonius, arsit Orontes,
 Thermodonque; citus, Gangesque, & Phasis, & Ister.

Et circumfunditur undique fumo fervido. Neque intelligit quo vadat, aut ubi sit, involutus obscuris tenebris; et auferitur pro libitu alatorum equorum. Credibile est populos Æthiopum tunc sumpsisse atrum colorem, sanguine educio ad extremas partes corporis. Tum Libya facta est sicca, humiditate sublata caloribus: tum Nymphæ ejulaverunt capillis sparsis, et fontes, et lacus. Bœotia conqueritur Dircen, Argos Amymonen, Corinthus aquas Pirenidas exsiccatas esse. Neque; fluvii nacti ripas loco distitas sunt securi: Tanaïs fumavit in mediis aquis, et senex Peneus, et Cæicus Theutranteus, et rapidus Ismenus cum Erymantho Phocæico, et Xanthus iterum defla-

raturus, et flavus Lycormas, et Mæander, qui ludit in aquis flexuosis; et Melas Mygdonius, et Eurotas Tænarius. Euphrates etiam Babylonius incensus est, arsit Orontes, et Ister Thermodon, et Ganges, et Phasis, et Danubius.

NOTÆ.

237. Libye] Africæ est pars aridissima, inter Mauritaniam, & Cyrenaicam regionem, cui limites accurate assignare erronei opuli non siverunt.

239. Dircen] Fontem, quo, caloribus in exhausto, uti non liceret. Atque in hac fontem non procul a Thebis niurata erat Dirce, Lyci, Thebarum regis, uxor.

240. Amymonen] Fuit Amymone Danaïa, in fontem, apud Argos conversa.

240. Ephyre] Corinthus ubi fons Pirene visus Sacer.

241. Nec sortita loco] Non exigui modo ntes, sed rarissimi fluvii exaruerunt.

242. Tanaïs] Fluvius est Scythiæ maximus, Europam ab Asia dividens.

243. Cæicus] Fluvius est Myssiæ, ideo Theutranteus dictus, quod ex Theutrantia Myssiæ parte Myssus fluvius terra hantus, deinde vicum efficiat.

244. Ismenos] Bœotiæ fluvius in Eurium influens.

244. Erymantho] Phocidis est, aut Phocius hic fluvius, in Arcadia, ubi & mons istem nominis.

245. Xanthus] Fluvius est Troiæ, qui in Trojani tempore, iterum Vulcani vi

arsit & exaruit. Vid. II. 6.

245. Lycormas] Euenus est Ætolici fluvius, flavas volvens arenas; aliis etiam nominibus appellatus.

246. Mæandros] Phrygiæ est hic, 600, ut numerant gyris, & sinuosis flexibus, ita fluens, ut in fontem suum sæpius recurrere videatur.

247. Melas] Fluvius est Mygdoniæ, qui oves nigras efficere dicitur. μέλας enim niger significat.

247. Tænarius] Eurotas Laconici fluvius, Tænarius dicitur a Tænaro, quod Solinus cap. 12. Laconiciæ ipiraculum dicitur.

248. Euphrates] Nobilissimus est Asiæ fluvius, ex Armenia, per Mesopotamiam, lota Babylone urbe, in Persicum sinum defluens.

248. Orontes] Hic Syriæ, ex Libano monte decurrens; Typhon, a Typhonte gigante illic fulminato, aliis etiam appellatus nominibus.

249. Thermodon] Thraciæ est; juxta quem sedes posuisse volunt Amazones, ex Scythia in Europam migrantes.

249. Ganges] Maximus & notissimus Indorum fluvius.

E

Æquat

Alpheus fervet: ripæ Spercheides flagrant: & aurum quod Tagus volvit suo flumine liquefcit per ardores. Et aves fluviatiles, quæ nobilitaverant ripas Mæonias cantu suo, arserunt in medio Caystro. Nilus tremefactus recessit ad ultimum orbem, & abscondit caput, quod adhuc tegitur. Septem ejus ostia pulvere respersa septem evadunt valles absque summe. Eadem sorte exaruerunt Hebrus & Strymon Thraciæ, itemque Rhenus & Rhodanus ad occasum porrecti, & Tybris cui mundi imperium fuit assignatum. Univerſa terra hiat; & lux pervadit usque ad inferos per fissuras, & terrefacit regem inferum cum uxore. Pelagus etiam coarctatur, & quod jam erat mare, est vastitus confrata glareæ: & montes, quos profundum mare operuerat, apparent, & Cycladas, quæ late huc illuc sparguntur, numerum augent. Pisces se recipiunt in profundum; neq; Delphines pandi audent se efferre super mare in cœrem assuetum. Corpora Phocarum mortua fluitant iuxta

Estuat Alpheos: ripæ Spercheides ardent: 250
Quodq; suo Tagus amne vehit, fluit ignibus aurum.
Et, quæ Mæonias celebrarant carmine ripas,
Flumineæ volucres medio caluere Caystro.
Nilus in extremum fugit perterritus orbem,
Occulitq; caput, quod adhuc latet. Ostia septem
Pulverulenta vacant septem sine flumine valles:
Fors eadem Ismarios Hebrum cum Strymone siccant,
Hesperiosque amnes, Rhenum, Rhodanumque,
Padumque,
Cuique fuit rerum promissa potentia, Tybrin.
Disilit omne solum; penetratque in Tara- } 260
tara rimis
Lumen, & infernum terret cum conjuge Regem.
Et mare contrahitur: siccæque est campus arenæ,
Quod modo pontus erat: quosque altum texerat æquor,
Exsistunt montes, & sparsas Cycladas augent.
Ima petunt pisces: nec se super æquora curvi 265
Tollere consuetas audent delphines in auras.
Corpora phocarum summo resupina profundo

NOTÆ.

249. *Phasis*] Colchorum est, qui Medææ etiam nomen suum dedit.

249. *Ister*] Europæ maximus est fluvius, qui & Danubius dicitur, in Pontum Euxinum influens.

250. *Alpheos*] Arcadiæ est hic in Peloponneso, qui ibi absorptus, impermixtis aquis, ex Græciâ, subter mare & terram eueniens, se in Sicilia rursus extollit, ubi Arethusæ fonti immixtus, sese deinde in mare siculum exonerat. Quam fabulam non modo Poëtæ, sed historici etiam scripserunt; de qua, suo loco nostrum quoque audiemus Nasonem.

250. *Spercheides*] Sperchii, Thessaliæ fluvii, qui in Maliacum situm illabitur.

251. *Tagus*] Hispaniæ fluvius, aureas vehens arenas, quas jam Sole liquet actas aquæ ritu devolutas insolenti hyperbole fingit Poëta.

252. *Mæonias*] Est Mæonia eadem quæ Lydia, Asiæ minoris regio, in qua Caystrus fluvius Cygnis suis à Poëtis celebratus.

253. *Volucres*] De Cygnis loquitur.

254. *Nilus*] Celeberrimus Ægypti flu-

vius, cujus fontes quia veteres ignoraverunt, ideo caput condidisse dicit Poëta; quod tamen in Lunæ montibus Ptolemæus, recentiores ex quibusdam lacubus quos *Zastan* & *Zembre* vocant, assignarunt.

256. *Vacant.*] Septem dicit alveos, per quos in mare erumpit Nilus, ita exaruisse ut valles apparent.

257. *Ismarios*] Thracios, ab Ismario, Thraciæ monte. Synedochè est.

257. *Hebrum*] Sunt Hebrus & Strymon duo Thraciæ fluvii in Ægæum mare influentes.

258. *Hesperios*] Id est, qui magis ad occidentalem plagam spectant. Nam Rhenus Germaniæ, Rhodanus Galliæ, Padus seu Eridanus Italiæ, fluvii notissimi.

259. *Cui*] Id est, Romanis, fluminis illius accolis. Metonymia est.

261. *Infernum*] *Plutonem* cum Proserpina conjuge.

264. *Cycladas*] Sunt Cyclades Ægæi maris insulæ, in orbem collectæ, quæ hic pro quibuslibet synedochicè sumuntur.

Exanimata

Exanimata natant. Ipsum quoque Nerea fama est,
 Doridaque, & natas, tepidis latuisse sub antris.
 Ter Neptunus aquis cum torvo brachia vultu 270
 Exserere ausus erat: ter non tulit aëris æstus.
 Alma tamen Tellus, ut erat circumdata ponto,
 Inter aquas pelagi, contractosque undique fontes,
 Qui se condiderant in opacæ viscera matris,
 Sustulit omniferos collo tenus arida vultus: 275
 Opposuitque manum fronti: magnoque tremore
 Omnia concutiens paullum subsedit, & infra,
 Quam solet esse, fuit: siccaque ita voce locuta est:
 Si placet hoc, meruiq; , quid ô tua fulmina cessant
 Summe Deum? liceat perituræ viribus ignis, 280
 Igne perire tuo; clademque auctore levare.
 Vix equidem fauces hæc ipsa in verba resolvo.
 (Presserat ora vapor) tostos en aspice crines,
 Inque oculis tantum, tantum super ora favillæ.
 Hofne mihi fructus, hunc fertilitatis honorẽ 285
 Officii que refers; quod adunci vulnera aratri,
 Rastrorumque fero, totoque exerceor anno?
 Quod pecori frondes, alimenta que mitia, fruges
 Humano generi, vobis quod thura ministro?
 Sed tamen exitiũ fac me meruisse: quid undæ, 290
 Quid meruit frater? cur illi tradita forte
 Æquora decrescunt, & ab æthere longius absunt?
 Quod si nec fratris, nec te mea gratia tangit;
 At cæli miserere tui: Circumspice utrumque;
 Fumat uterq; polus: quos si vitiaverit ignis, 295
 Atria vestra ruent. Atlas en ipse laborat:
 Vixque suis humeris candentem sustinet axem.
 Si freta, si terræ pereunt, si regia cæli;
 In chaos antiquum confundimur. Eripe flammis,

Super extremam maris faciem. Ajunt etiam ipsum Nereum, & Doridem, & filias sese addidisse in cavernis calidis. Neptunus conatus erat ter emitere aquis lacertos, vultu truci; ter non toleravit ardores aëris. Mitis tamen Terra, ut erat cincta mari, inter aquas Pelagi, & fontes undique congestos, qui sese receperant in præcordia vastæ matris, sicca extulit faciem omnia ferentem collo tenus; & prætulit manum fronti; & persellens cuncta ingenti pavore paullum subsedit; & constitit inferius quam solet esse; & hanc orationem habuit voce arida: Siquidem hoc gratum est, maxime Deorum, & digna sum, quam obrem tua fulmina quiescunt? Concedatur interitura fervore ignis interire igne tuo, & solatium habere exiti ab auctore. Ægre equidem os aperio in hanc ipsam orationem. (Calor præcluserat fauces.) En vide capillos assos, & nihil nisi cineres in oculis, & in vultum. Præstatne mihi hanc mercedem, atque hunc honorem feracitatis, & servitii; quod patior plagas curvi aratri & rastrorum, & torquor toto anno? quod exhibeo folia pecori, &

fruges cibos dulces humana genti; quod vobis præbeo thura? Sed pone tamen me dignam esse calamitate, aque quid merita sunt, quid meritis est frater? quamobrem maria illi data sorte minuuntur, & distant longius a cælo? Quod si neq; favor fratris, neque meus te movet, at miseraris cæli tui: intueri utrumq; polum, utrumq; polus fumum emittit; quos si ignis corrumperit, domus vestra cadent. Ecce ipse Atlas nitat, vixq; fert suis humeris ardentem polum. Si maria, si terræ intereunt, si fastigia cæli, ruimus in antiquum chaos. Aufer ex igne

N O T. Æ.

268. Nerea] Fuit Nereus Deus maris, rates insignis, in Ægeo mari præcipue habitans, qui Doridem uxorem habuit, ex qua 50 sulcepit filias, a patre Nereidas dictas.

273. Contractos] Intellige vel calore diminuto. & partim exliccatos, vel potius in patris gremium congregatos & coactos, ut atet ex versu sequenti.

275. Omniferos] Quia omnia alit Terra,

unde Græcis *πομπύρω* dicitur, & Virg. Æn. 6. Omniparens.

281. Auctore] Si Jovis potius quam Phæobontis manu periero.

296. Atlas] Mons Mauritanicæ, qui propter altitudinem cœlum sustinere dicitur; vel quia Atlas Rex Mauritanicæ, qui in illum montem fertur transmutatus, primus omnium Astrologica tractasse creditus.

si quid adhuc restat; & prospice summæ rerum. Terra hæc locuta erat; nec vero potuit pati diutius calorem, nec plura narrare; & recepit suum caput in se, & speluncas viciniore inferis. At pater omnipotens testatus Deos, & ipsum Phœdum qui tradiderat currus, omnia peritura luctuoso fato nisi succurrat, excelsus ascendit in supremam arcem, unde solet immittere nubila vastis terris, unde ciet tonitrua, & vibrat fulmina missa. Sed neq; tum habuit nubila quæ possent spargere in terras; neq; imbres quos a cælo miseret. Intonat & jecit in aurigam Phæthontem fulmen libratum ab aure dextra, & deturbavit pariter anima & rotis, & oppressit ignes feris ignibus. Equi attoniti sunt, & saltu retrorsum dato, subtrahunt colla iugo, & deserunt habentes laceratas. Fræna illic sunt strata, illic axis educus temone; ex hac parte radii rotarum quassatarum; & reliquæ currus fracti sunt late disjectæ. At Phæthontis flamma vastante comam flavam fuit præceps, & trahitur per æræm longo tramine; sicuti quandoque stella de cælo puro, quanquam non delapsa est, tamen potuit videri decidisse. Quem Eridanus maximus recipit longe a patria distito orbe; & lavit faciem estuantem.

Si quid adhuc superest: & rerum consule summæ. 300
Dixerat hæc Tellus: neq; enim tolerare vaporem
Ulterius potuit, nec dicere plura: suumque
Rettulit os in se, propioraque Manibus antra.
At pater omnipotens Superos testatus, & ipsum,
Qui dederat currus, nisi opem ferat, omnia fato
Interitura gravi; summam petit arduus arcem;
Unde solet latis nubes inducere terris:
Unde movet tonitrus, vibrataque fulmina jactat.
Sed neque, quas possent terris inducere nubes
Tunc habuit: nec, quos cælo dimitteret, } 310
imbres.

Intonat: & dextra libratum fulmen ab aure
Misit in aurigam: pariterque animaque rotisq;
Expulit, & lævis compescuit ignibus ignes.
Consternantur equi: & saltu in contraria facto,
Colla iugo excutiunt, abruptaq; lora relinquunt.
Illic fræna jacent, illic temone revulsus
Axis; in hac radii fractarum parte rotarum:
Sparsaque sunt late laceri vestigia currus.
At Phæthontis, rutilos flamma populante capillos,
Volvitur in præceps, longoq; per æræ tractu } 320
Fertur; ut interdum de cælo stella sereno,
Etsi non cecidit, potuit cecidisse videri.

Quem procul a patria diverso maximus orbe
Excipit Eridanus: spumantiaque abluit ora.

II. Naidæ Hesperiaë trifida fumantia } 325
flamma

Corpora dant tumulo: signantq; hoc carmine saxum.
Hic situs est Phæthontis, currus auriga paterni:

II. Naidæ Hesperiaë condunt sepulcro corpus fumans igne trifido; & inscribunt hoc epitaphium saxo sepulchrali; Hic positus est Phæthontis moderator currus paterni,

NOTÆ.

300. Summæ] Summa rerum, in qua re-
rum maxima pars consistit.

306. Summam petit arcem] Cum sit alti-
ssimam in natura cælum, est tamen in ipso
aliquid altius illo; verticem cæli vocat Virgil.

311. Ab aure] Qui telum vibrant, illud
prius, ut ærius emittant, ad aurem adducunt.

313. Ignibus] Οὐρανός Ignis ignem po-
tius auget: verum flamma valentior, minus
valentem oppressit, sicut infirmiora a ro-
bustioribus in natura subiguntur in eodem
genere.

321. Stella] Non stella quidem sed exhala-

tio quædam incensa, stellæ speciem referens.
323. Procu] Multum enim distat Italia
ab Æthiopia.

324. Eridanus] Fluvius Italiaë, qui & Pa-
dus dicitur.

325. Hesperia] Occidentales & Italiaë:
Hesperia enim fere pro Italia, sicut ultima
Hesperia pro Hispania sumitur. Naidæ
autem Hesperiaë, Phæthontis, Lampetie, &
Phæbe, sorores erant Phæthontis.

325. Trifida] Fulmine, quod trifida cus-
pide pinguit.

Quem

Quem si non tenuit, magnis tamen excidit ausis.
 Nam pater obductos luctu miserabilis ægro
 Condidit vultus: & si modo credimus, unum
 Ille diem sine Sole ferunt. Incendia lumen
 Præbebant; aliquisque malo fuit usus in illo.
 At Clymene postquam dixit, quæcunq; fuerunt
 In tantis dicenda malis; lugubris & amens,
 Et laniata sinus totum percensuit orbem: 335
 Exanimisque artus primo, mox ossa requirens,
 Repperit ossa tamen peregrina condita ripa.
 Incubuitq; loco: nomenq; in marmore lectum
 Perfudit lacrymis, & aperto pectore fovit.
 Nec minus Heliades fletus, & inania morti 340
 Munera, dant lacrymas: & cæcæ pectora palmis
 Non auditorum miseras Phaëthonta querelas
 Nocte dieque vocant: adsternunturque sepulcro.
 Luna quater junctis impleat cornibus orbem:
 Illæ more suo (nam morem fecerat usus) 345
 Plangorem dederant: e quibus Phaëthusa fororum
 Maxima, cum vellet terræ procumbere, quæsta est
 Diriguisse pedes: ad quam conata venire
 Candida Lampetie, subita radice retenta est.
 Tertia cum crinem manibus laniare pararet; 350
 Avellit frondes. Hæc stipite crura teneri,
 Illa dolet fieri longos sua brachia ramos.
 Dumq; ea mirantur, complectitur inguina cortex;
 Perq; gradus uterq;, pectusq;, humerosq;, manusq;
 Ambient: & exstabant tantum ora vocan- } 355
 tia matrem.

Quid faciat mater? nisi, quo trahat impetus illam,
 Huc eat, atq; illuc? & dum licet, oscula jungat?
 Non satis est: truncis avellere corpora tentat,
 Et teneros manibus ramos abrumpere: at inde

quem si tenere non potuit, frustratus est tamen inceptis ingentibus. Nam parens lamentabilis gravi ærumna velaverat faciem operatam; & si modo fidem adhibemus, ajunt unum diem præterisse absq; Sole. Desflagratio lucem afferebat; & nonnulla fuit utilitas in illo dispendio. At Clymene postquam protulit quæcumque fuerunt proferenda in tantis malis, tristis & furiosa, & scissas vestes habens perulstravit totum mundum, & exquirens primo membra mortua, mox ossa, invenit ossa quamquam sepulta ripa externa. Et ibi insedit; & irrigavit lacrymis nomen lectum in marmore, & calcescit gremio nudato. Neq; minus Solis filie præbent morti lacrymas & ejulatus, donavana: & plangentes pectora manibus explicitis citant nocte & die Phaëthontem non percepturum lamentabiles querimonias: & jacent ad tumulum. Luna quater absolverat orbem cornibus cœtantibus; illæ ex consuetudine sua (nam usus in consuetudinem aëbierat) lamentationes continuaverant: e quibus Phaëthusa grandior natu fororum, cum cuperet sese in terram mittere, ingemuit pedes induruisse; ad quam cum alba Lampetie vellet ac-

cedere, correpta est radice modo nato. Cum tertia vellet lacerare comam manibus, decerpit frondes. Hæc queritur crura correpta esse trunca, illa lacertos suos mutari in productos ramos, Et dum ea stupent, liber involvit inguina; & circumdat puericam ventrem, & pectus, & humeros & manus; & supererat tantum ora a dextra matrem. Quid agat mater? nisi feratur huc atque illuc, quo furor illam rapiat; & misceat luctu, dum datur? Non satis est: nititur eripere corpora stipitibus, & revellere ramos teneros manibus: at

N O T Æ.

328. Excidit] Magna tamen aggredi ausus est, quod quidem abunde pulchrum, atq; magnificum est.
 329. Ægro] id est, qui ægros facit. Metonym.
 335. Perc. nsuit] Inveniendi filii causa.
 336. Mox] Postquam corpus non invenerat.
 340. Heliades] Solis filie, a patre Græce sic dictæ, quæ & a fratre Phaëthontides, Tres

tantum hic memorat Poëta, alii plures, Hyginus usque ad septem; quæ postquam fratrem per quatuor menses assidue flevisset, tandem Jovis miseratione in populos, vel, ut alibi placet, in alnos, ipsarum vero lacrymæ in succina seu electra, mutare sunt.

344. Luna quater junctis] Quatuor Menses transierant.

gutta cruenta fluunt inde, tanquam de cicatrice. Ignosce queso, mater, vociferatur quocumque est vulnerata; ignosce, queso, corpus nostrum discerpitur in arbore. Jamque vale. Liber occupavit os ultima verba proterens.

III. Inde stillant lacryme, & electra derivata de novis ramis indurantur Sole: quæ fluvius purus excipit, & mittit Ialio puellis, induenda.

IV. Cycnus filius Stheneli adfuit huic prodigio, qui utcumque, tibi devinctus sanguine materno, Phaëthon, tamen fuit conjunctior benevolo animo. Ille neglecto regno, (nam imperium tenebat in gentem Ligurum, & amplas civitates) quibus impleverat ripas glaucas, & fluvium Eridanum, & nemus amplificatum sororibus, cum vox est imminuta viro, & plumæ candidæ imitantur comam, & collum productum a pectore extenditur, & ligamina committunt pedum articulos rubentes: Penna tegit latus, rostrum occupat os sine acumine; Cycnus mutatur in avem novam. Nec se committit celo, & Jovi, tanquam recordans fulminis injuste coniecti ab illo. Frequentat stagna, & vastus lacus, & aversatus ignem assumit flumina contraria flammis, quæ habitat. Inter a pater Phaëthontis horridus, & ipse spoliatus sua elegantia, qualis consuevit esse cum orbem suum obscurarum habet, & odio habet splendorem, seipsum, & diem: & animum adjicit ad mœrorum, & addit iram mœrori, & recusat officium suum præstare orbi. Satis, ait, conditio

N O T Æ.

361. Parce precor] Sic Polydorus apud Virg.

Quid miserum, Ænea, laceras? jam parce sepulto;

Parce pius scelerare manus.

362. In verba] Hoc est, cortex os obducens, verba Heliadum ultima occupavit.

367. Adfuit huic] Quo Heliades in arbores Populos, & lacrymæ in Electra convertæ sunt. Nunc ad Cycni Stheneli filii progreditur fabulam, qui Phaëthoni sanguine & amici in conjunctus, cum, relicta Liguria, ad Padi ripas venisset, multumque amici calum deservisset, in avem sui nominis fuit mutatus.

370. Ligurum] Sunt Ligures, quibus im-

Sanguinæ manant, tanquam de vulnere, guttæ. 360 Parce, precor, mater, quæcunq; est faucia, clamat: Parce, precor: nostrum laniatur in arbore corpus. Jamque vale. Cortex in verba novissima venit.

III. Inde fluunt lacrymæ: stillataq; sole rigescunt De ramis electra novis: quæ lucidus amnis 365 Excipit, & nuribus mittit gestanda Latinis.

IV. Adfuit huic monstro proles Stheneliæ Cycnus,

Qui tibi materno quamvis a sanguine junctus, Mente tamen, Phaëthon, propior fuit. Ille, relicto (Nam Ligurum populos, & magnas rexerat urbes) Imperio, ripas virides amnemque querelis Eridanum impleverat, silvamq; sororibus auctam: Cum vox est tenuata viro: canæque capillos Dissimulant plumæ: collumq; a pectore longum Porrigitur, digitosq; ligat junctura rubentes: 375 Penna latus vestit: tenet os sine acumine rostrum: Fit nova Cycnus avis. Nec se cæloque, Jovique Credit, ut injuste missi memor ignis ab illo.

Stagna colit, patulosq; lacus: ignemq; perosus, Quæ colat, elegit contraria flumina flammis. 380 Squallidus interea genitor Phaëthontis, & expers Ipse sui decoris, qualis, cum deficit orbem, Esse solet: lucemque odit, seque ipse, diemque: Datq; animum in luctus; & luctibus adjicit iram: Officiumq; negat mundo. Satis, inquit, ab ævi 385

perabat Cycnus, Italiæ Populi, inter Varum & Macram amnes siti, Tusciis ab ortu contermini.

372. Sororilum] Phaëthontis: Quas ante in Populos mutatas vidimus.

375. Functura] Pelliculam dicit rubentem, qua continentur Cycnorum digiti.

377. Nec se cæloque.] Naturalem causam petit ex fabula.

377. Jovique] Id est, æri.

382. Deficit orbem.] Ubi deliquium & eclipsim patitur, opaci Lunæ corporis inter se obsecutus.

385. Officiumq;] Curram regere, cujus beneficio illustratur orbis.

Sors mea principiis fuit irrequieta : pigetque
 Actorum sine fine mihi, sine honore, laborum :
 Quilibet alter agat portantes lumina currus.
 Si nemo est, omnesque Dei non posse fatentur ;
 Ipse agat: ut saltē, dum nostras tentat habenas, 390
 Orbatura patres aliquando fulmina ponat.
 Tum sciet, ignipedum vires expertus equorum,
 Non meruisse necem, qui non bene rexerit illos.
 Talia dicentem circumstant omniā Solem
 Numina: neve velit tenebras inducere rebus, 395
 Supplice voce rogant. Missos quoq; Jupiter ignes
 Excusat, precibusque minas regaliter addit.
 Colligit amentes, & adhuc terrore paventes,
 Phœbus equos: stimuloq; dōmans & verberare sœvit:
 Sœvit enim, natumq; objectat, & imputat illis. 400

V. At pater omnipotens ingentia mœnia cœli
 Circuit : &, ne quid labefactum viribus ignis
 Corruat, explorat. Quæ postquam firma, sui que
 Roboris esse videt : terras, hominumque labores
 Perspicit. Arcadiæ tamen est impensior illi 405
 Cura suæ, fontesque, & nondum audentia labi
 Flumina restituit : dat terræ gramina, frondes
 Arboribus ; læsasque jubet revirescere silvas.
 Dum redit, itque frequens; in virgine Nonacrina
 Hæsit : & accepti caluere sub otibus ignes. 410
 Non erat hujus opus lanam mollire trahendo ;
 Nec posito variare comas : ubi fibula vestem,
 Vittæ cœrcuerat neglectos alba capillos,
 Et modo leve manu jaculū, modo sumpserat arcū;
 Miles erat Phœbes: nec Mænalon attigit ulla 415

Gratior

mea fuit laboriosa ab in-
 itio temporum; & me
 ponit laborum exactio-
 rum sine fine, sine honore.
 Quivis alius regat currus
 ferentes lucem. Si nul-
 lus est, & omnes Dii con-
 cedunt se esse impares,
 ipse regat, ut saltem, dum
 tractat nostra lora, de-
 ponat quandoq; fulmina
 que p̄vent parentes lib-
 beris. Tum cognoverit,
 postquam tentaverit in-
 petum equorum ignipe-
 dum, non dignum esse
 morte qui non bene mo-
 deratus fuerat illos. Om-
 nes Dii circumdant so-
 lem talia prof̄rentem;
 & orant v. ce supplice ne
 placeat immittere caligi-
 nem mundo: Jupiter
 etiam excusat flammās
 à se coniectas, & adjicit
 pro imperio comminati-
 ones precibus. Sol cogit
 equos attonitos, & tre-
 mentes adhuc pavore: &
 compescens eos aculeo
 & scutica furit: furit
 enim, & obijcit filium, &
 eos accusat de eius morte.

V. At Pater omni-
 potens perlustrat vastum ar-
 bitum cœli, & prospicit,
 ne quid corruptum viri-
 bus ignis perierit: quæ
 postquam invenit inte-
 gra, & sibi constantia,
 intuetur terras & labores
 hominum. Magis tamen
 intendit animum ad su-

am Arcadiam: & renovat fontes & fluvios nondum ausos fluere: decorat terram herbis, ar-
 boret suis, & imperat nemora vastata revirescere. Dum sæpius meæ atque remeat, consti-
 tit defixis oculis in puella Nonacrina: & amor medullis receptus incaluit. Non erat hujus
 pensum lanam trahere & mell. m reddere, & varia p̄sura capillos disjungere. Postquam
 fibula college at amictus, vitta candida comam fluentem, & nunc corripuerat manu extoli-
 tum jaculum, nunc arcum; erat miles Diane: neque ulla magis accipit

NOTÆ.

390. Ipse] Jupiter, quem tamen iratus
 designatur a p̄sulare.
 405. Arcadiæ suæ] A se amatæ; sive
 propriæ Majum, quæ in Cydene, ipsius Ar-
 adie monte, Mercurium peperit. Vel suæ a t
 p̄sura, quod Arcades non minus, quam Cre-
 enses, apud se natum esse Jovem conten-
 dunt. Sic Paulānias in Arcadicis.
 409. Nonacrina] Arcadica; Synedochice.
 Callisto est Lyaonis filia, cui nomen fecit
 Mons Arcadiæ Nonacris.
 412. Positu variare] Id est, in varias fi-

guras componere.
 413. Vittæ alba] Quæ pudicitie symbolum.
 415. Miles erat.] Id est, Venationi erat
 dedita: nam & talis fuit Diana.
 415. Phœbes] Diane, Apollinis seu
 Phœbi sororis.
 415. Mænalon] Arcadiæ montem, ubi
 Diana venari solita.
 416. Trivis] Diane; quæ ideo Trivia
 dicitur, quod in trivitiis triformi, & tri-
 cipiti sacra fierent. Vid. Fast. lib. 1. Est
 nempe

hac Trivix tetigit Mænalon. Sed nulla gratia aut potentia est durabilis. Sol excelsus tenebat locum ulteriorem medio, cum illa intrat silvam, que nullo tempore descisa erat. Hic deposuit pharetram humero, & relaxavit arcum flexilem; & strata erat super terra, quam gramen vestiverat: & iustentabat picta pharetra caput impositum. Cum Jupiter aspexit defatigatam, & sine custode; certe dicit, uxor mea ignorabit istud stuprum; aut si cognoverit, sunt ne rixæ, o sunt ne tanti? Continuo assumit vultus & ornatum Dianæ; atque inquit, O puella pars una mearum comitum, in quibus collibus es venata? Puella surgit, & ait, Salve numen, mea sententia, majus Jovis, quamvis ipse me audiat: ipse audit & ridet, & letatur se sibi anteponi; & dat suavia, nec satis modesta, nec sic ut a puella dari oporteat. Implicat amplexu comantem referre qua silva venata sit; & se manifestat non sine crimine. Illa equidem (utinam videres, Juno, essem lenior!) Illa equidem contra nititur quantum saltem puella possit, sed que puella, quisve poterat vincere Jovem? Jupiter voti compos ascendit in supremum cælum. Hæc odit nemus & silvam consciam. Unde diædiana stipitata suis comitibus ambulans per excelsum Mænalon, et elata nece ferarum videt hanc, et arcum visam; hæc Vocata recedit, et metuit primo, ne Jupiter lateret in illa.

Gratior hac Trivix. Sed nulla potentia longa est. Ulterius medio spatium Sol altus habebat; Cum subit illa nemus, quod nulla ceciderat ætas. Exiit hic humero pharetram, lentosq; retendit Arcus: inq; solo, quod texerat herba, jacebat. 420 Et pictam posita pharetram cervice premebat. Jupiter ut vidit fessam, & custode vacantem; Hæc certe conjux furtum mea nesciet, inquit: Aut si rescierit; sunt ô, sunt jurgia tanti? Protinus induitur faciem cultumq; Dianæ: 425 Atque ait, O comitum virgo pars una mearum, In quibus es venata jugis? de cespite virgo Se levat: & Salve numen, me judice, dixit, Audiatur licet, majus Jove. Ridet, & audit; Et sibi præferri se gaudet; & oscula jungit; 430 Nec moderata fatis, nec sic a virgine danda. Qua venata foret silva narrare parantem Impedit amplexu: nec se sine crimine prodit. Illa quidē contra, quantum modo foemina possit, (Aspiceres utinam, Saturnia, mitior esses!) 435 Illa quidem pugnat: sed quæ superare puella, Quisve Jovē poterat? superū petit æthera victor Jupiter. Huic odio nemus est, & conscia silva. Unde, pedem referens, pæne est oblita pharetram Tollere cum telis, & quæ suspenderat, arcum. 440 Ecce, suo comitata choro Dictynna per altum Mænalon ingrediens, & cæde superba ferarum, Aspicit hanc, visamque vocat: clamata refugit; Et timuit primo, ne Jupiter esset in illa.

NOTÆ.

nempe Diana in terris, eadem quæ in cælo Luna, & inferis Proserpina, quam in triviis equino, canino, medioque humano capite repræsentabant.

417. *Ulterius Spatium*] Meridjem jam pertransisse significat.

418. *Quod nulla*] Quod nunquam cæsum erat, adeoque arboribus densissimum, unbraque gratissima.

424. *Sunt jurgia tanti?*] Sunt ne tanti momenti ut me ab hisce deliciis absterreant?

435. *Aspiceres*] id est, si vidisses, Juno, quam reluctanter Jovi cesserit, non adeo in

immerentem se vires.

438. *Conscia*] Stupri a Jove illati.

441. *Dictynna*] Diana, *Ἰκτὴν ὀνομαζομένη*, a retibus, quibus usæ Dea venatrix. Quamquam in Britoniaris nymphæ & comitis honorem hoc nomen sibi assumisse Dianam voluerunt alii. Illa nempe cum Minois amorem Jugeret, & sese in mare præcipitem dedisset, a Cretensibus, oraculo monitis ut hoc pacto grassantem pestem effugerent, retibus ex mari extracta est. Qui Cretenses Dianæ templum, sub Dictynnæ nomine, constructum dicaverunt.

Sed,

sed, postquā pariter Nymphas incedere vidit, 445
 sensit abesse dolos, numerumq; accessit ad harum.
 seu quā difficile est, crimen non prodere vultu!
 Vix oculos attollit humo: nec, ut ante solebat,
 uncta Deæ lateri, nec toto est agmine prima.
 sed filet; & læsi dat signa rubore pudoris. 450
 Et (nisi quod virgo est) poterat sentire Diana
 Mille notis culpam. Nymphæ sensitse feruntur.
 Orbe resurgebant Lunaria corrua nono;
 Cum Dea venatrix, fraternis languida flammis,
 Nacta nemus gelidum: de quo cum mur- } 455
 mure labens
 bat, & attritas versabat rivus arenas.
 It loca laudavit; summas pede contigit undas.
 His quoq; laudatis, procul est, ait, arbiter omnis:
 Parrhæsis erubuit; cunctæ velamina ponunt: 460
 Ina moras quærit. Dubitanti vestis adempta est:
 Qua posita, nudo patuit cum corpore crimen.
 Attonitæ, manibusque uterum celare volenti,
 procul hinc, dixit, nec sacros pollue fontes,
 Cynthia: deque suo jussit secedere cœtu. 465
 Conferat hoc olim magni matrona Tonantis:
 Distuleratque graves in idonea tempora pœnas.
 Causa moræ nulla est: & jam puer Arcas (id ipsū
 indoluit Juno) fuerat de pellice natus.
 Quo simul obvertit sævā cum lumine mentē; 470
 sicut hoc unum restabat, adultera, dixit,
 It fecunda fores: fieretque injuria partu
 Jota: Jovisque mei testatum dedecus esset.
 laud impune ferēs: adimā tibi nempe figuram,

Sed postquam cognovit Nymphas una antulare, intellexit fraudem non esse; & se addidit eorum choro. Hæc quam difficile est non inavere crimen ore! vix erigit oculos; neque, ut antea consueverat, affixa est lateri Deæ; neque est prima toto choro. Verum tacet; & rubore suo indicat pudicitiam violatam. Et, nisi ipsa esset virgo, Diana poterat cognoscere crimen mille micis. Nymphæ dicuntur cognovisse. Cornua Lunæ renovabantur nono mense, cum Diana Dea venatrix languens nimio fervore fratris, devenit in silvam opacam, ex qua manat rivus fluens cum strepitu, & verberat sabulum cœcivum. Postquam probavit loca, attingit pede aquas supremas, illis quoque probatis, longe adest, inquit, omnis restis, abluimus nuda corporo aquis superfusis. Parrhæsis rubore correpta est. Omnes exiunt vestes, ea sola cunctatur. Amicus derectus est moras necienti, quo exiit, culpa prodiit est cum nudo corpore. Diana dixit huic exterrita, & querenti tegere ventrem manibus, fuge hinc, neq; contamina jacros fontes; & imperavit abire

suo numero. Conjux magni Tonantis hoc olim adverterat; & dimiserat in tempus opportunum atrox supplicium. Non est causa diutius morandi; & jam puer Arcas erat natus de ultera: id ipsū Junoni mereri erat. In quem puerum statim atque conjecit furor oculos nunquam animum, scilicet, inquit, hoc unum supererat, pellex, ut fecunda esses, & inuata sceret partu, & crimen mihi Jovis esset hoc testimonio confirmatum. Non dicebas tibi, namque tibi eripiam formam,

NOTÆ.

- 452. Sensisse feruntur] Adeoque perspiciores, minusque, quam ipsa Diana, virgines: vel quia cum illa familiariter magis conversarentur.
- 453. Orbe] Nonus mensis aderat.
- 454. Fratris] Solis, qui Dianæ frater.
- 456. Attritas] Minutas, quæque adeo des non læderent.
- 460. Parrhæsis] Callisto, Arcadica, Memorantur enim Arcadiæ mons Parrhælius,

- nemus, oppidum, regiuncula; a Parrhæso Lycæonis filii.
- 461. Adempta] Puellari protervitate & joco.
- 464. Sacros] Fontes, quibus erat perennis scaturigo, Numen habere credebantur.
- 465. Cynthia] Diana, a Cyntho, Deli monte, ubi cum Apolline nata.
- 468. Causa moræ nulla] Juno non videt causam, quare iram suam diutius differat.
- 468. Arcas] Quem ex Jove peperit Callisto.

Qua

qua tibi plaudis, odiosa, & qua grata es, vico nostro. Loquuta est; & coma cor repa a fronte opposita, proturbatam project in terram. Supplex porrigit: lacertos: lacerti cœperunt rigere pilis atris, & manus flecti, & augeri in unguis hamatos, & vicem pedum præflare, & vultus olim probari a Jove fieri turpes vastis faucibus. Et ne precēs, & copia orationis moveat mentem, tollitur potestas loquendi: vox severa, infensa, & plena terroris emittitur de raucō gutture. Animus tamen pristinus inest in ursâ factâ, & ind cans pœnam suam continuo gemitu, tollit ad cælum & astramanequal. scunq; & cogitat Jovem ingratum, licet non possit ita predicare. Ah! quoties verita requiescere in nemore deserto, expatiata est ante domum, & in campis olim suis. Ah! quoties agitata est per rupes latra ille canum! Et venatrix effugit rem facta metu v. natorum. Sæpe se atdidit feru conspectis, non recordans quid esset; & u sa expavit urfos visos in collibus, & lupos, quamquam facinus esset immixtus illis.

VI. Ecce Arcus filius Callistus nescius incidit in matrem, omnes nam us propemodum quid cim; & dum persequitur feras, dum legit solus idoneos, & circumdat silvas Erymanthidas cassitus intextis, occurrit matri, que constitit Arcade conspecto, & visa est cognoscere illum. Ille recessit, & ignorans expavit harentem super in se oculis fixis; & jacurus erat telum vulneratum um pecti matris cupientis accedere propius: Omnipotens id vetuit, & simul ipsos corripuit, & prohibuit nefas.

473. Brachia] In ursam mutata est. Cupis fabule hanc vulnam assignat Palæphatus. Ingressa erat Cabisto venatrix urse cubile, a qua consumpta est: Exiit deinde ursâ, nec deinceps apparuit Callisto: eam ursam esse comites dieticarunt.

487. Tolli] Solent nempe ursi posterioribus tantum pedibus quandoque inlittere, more hominum.

Qua tibi, quaque places nostro, importuna, marito. } 4

Dixit: &, adversa prenis a fronte capillis, Stravit humi pronam. Tendebat brachia supple Brachia cœperunt nigris horrescere villis, Curvariq; manus, & aduncos crescere in unguis Officioq; pedum fungi: laudataq; quondam Ora Jovi, lato fieri deformia rictu.

Neve preces animos, & verba superflua flectant Possē loqui eripitur. Vox iracunda, minaxque Plenaque terroris raucō de gutture fertur.

Mens antiqua tamen facta quoque mansit in ursâ. } 48

Affiduoque suos gemitu testata dolores, Qualescunque manus ad cælum & sidera tollit Ingratumque Jovem, nequeat cum dicere, sent Ah quoties, sola non ausa quiescere silva, Ante domum, quondamque suis erravit in agris! } 49

Ah quoties per saxa canum latratibus acta est Venatrixque metu venantum territa fugit! Sæpe feris latuit visis; oblita quid esset: Ursaque conspectos in montibus horruit urfos: Pertinuitq; lupos; quamvis pater esset in illis. 49

VI. Ecce Lycaoniæ proles ignara parenti Arcas adest, ter quinque fere natalibus actis. Dumque feras sequitur; dum saltus eligit apto Nexilibusque plagis silvas Erymanthidas ambit Incidit in matrem. Quæ restitit Arcade viso; Et cognoscenti similis fuit. Ille refugit: Immotosque oculos in se sine fine tenentem Nescius extimuit: propiusque accedere aventi Vulnifico fuerat fixurus pectora telo: Arcuit omnipotens: pariterq; ipsosq; nefasq; 50

& circumdat silvas Erymanthidas cassitus intextis, occurrit matri, que constitit Arcade conspecto, & visa est cognoscere illum. Ille recessit, & ignorans expavit harentem super in se oculis fixis; & jacurus erat telum vulneratum um pecti matris cupientis accedere propius: Omnipotens id vetuit, & simul ipsos corripuit, & prohibuit nefas.

NOTÆ.

493. Quid esset] Eiusmodi nempe fera cui ab aliis nihil timendum esset.

475. Pater] Patrem illius Lycaoner antea in lupum Jovis ira mutatum vidimus, Lib. I.

499. Erymanthidas] Arcadicus; Erymanthus quippe Arcadiæ mons est, apud Hercule cæso tactus celebris.

Sustulit; & celeri raptos per inania vento
 Imposuit cælo, vicinaque sidera fecit.
 Intumuit Juno, postquam inter sidera pellex
 Fulsit: & ad canam descendit in æquora Tethyn,
 Oceanumq; senem; quorum reverentia movit 510
 Sæpe Deos: causamque viæ scitantibus infit:
 Quæritis æthereis quare regina Deorum
 Sedibus huc adsum? pro me tenet altera cælum.
 Mentiar, obscurum nisi nox cum fecerit orbem,
 Super honoratas summo mea vulnera cælo 515
 Videritis stellas illic, ubi Circulus axem
 Ultimus extremum spatiumque brevissimus ambit.
 Est vero, cur quis Junonem lædere nolit,
 Offensamque tremat; quæ prosum sola nocendo?
 En ego quantum egi! quam vasta poten- } 520
 tia nostra est!

Esse hominem vetui: facta est Dea. Sic ego poenas
 Pontibus impono: sic est mea magna potestas.
 Vindicet antiquam faciem, vultusque ferinos
 Detrahat; Argolica quod in ante Phoronide fecit.
 Cur non & pulsa ducat Junone, meoque 525
 Collocet in thalamo, focerumq; Lycaona sumat?
 At vos si læsæ contemptus tangit alumnae,
 Gurgite cæruleo septem prohibete Triones:
 sideraque in cælo stupri mercede recepta
 Pellite: ne puro tingatur in æquore pellex. 530
 VII. Di maris annuerant. Habili Saturnia curru

*Uti faciem belluinam; quod fecit antea in Phoronide Argolica. Cur non etiam eam utro-
 que ducat, Junone repudiata, et constituat in meo cubiculo, et accipiat Lycaonem in focerum?
 si fastidium alumnae sprete vos movet, arcete a glaucis mari septem Triones; et abigite
 sidera cælo, quod iis stupri premium est, admota; ne adultera mergatur in aqua pura.*

VII. Di maris assensu erant: filia Saturni

NOTÆ.

506. *Inania*] Per spatium ærium, quod
 cum videtur.

507. *Sidera*] Callisto fuit in Ursam ma-
 rem mutata, quam Arctophylax, in quem
 variatus Arcas, comitatur.

509. *Canam*] Spumis & ætate; nam om-
 nium rerum, etiam Deorum nutritrix creditur.

510. *Quorum reverentia*] Oceanus &
 Tethys magno sunt in honore apud omnes
 Deos, quia antiquissimi. Alter Deorum
 parens; altera mater, sive nutritrix. Vide
 Ital. lib. 8. cap. 1.

516. *Circulus*] Arcturus, qui minimus est
 polum Septentrionalem.

522. *Sontibus*] Nocentibus, & meis pel-
 libus.

523. *Vindicet*] Restituat illi priorem for-
 mam, sicut & restituit suam Iosephi kho-

*Et affixit cælo ablatos
 vento rapido per ætherem,
 Et astra efficit sibi invi-
 cem vicina. Juno excan-
 duit, postquam adultera
 micuit inter astra, et
 dixit. Ita est ad veterem
 Tethyn in mare, et se-
 nem Oceanum; quorum
 honos tetigit sæpe Deos:
 et ita incipit verba faci-
 ens ad eos qui de causa
 itineris interrogaverant.
 Peritis quamotrem regi-
 na Deorum huc adveni-
 rim ab arcibus cœlesti-
 bus? Alia habet cælum
 pro me. Sim mendax, nisi,
 cum Nox induxerit tene-
 bras mundo, aspexeritis
 Arcadem & Callistonem,
 meos dolores, stellas jam
 insignes supremo cælo, il-
 lic ubi circulus ultimus
 et minimus ambitu cir-
 cundat polum. Reliquum
 autem est aliquid, quam-
 obrem quisquam metuat
 effundere Junonem, et
 mutuat læsam, quæ sola
 juvem officendo? En
 quantum ego profeci!
 quanta est nostra potestas:
 prohibui esse hominem,
 facta est Dea. Ita ulci-
 scor noxias: ea est mea
 vasta potentia! Afferat
 ei pristinum formam, et*

ronei; quæ, cum in vaccam Junonis metu
 fuit conversa, humanæ tandem formæ à
 Jove fuit restituta.

525. *Duca*] Callistonem, quam in tanto
 dolore, multum cavet ne nominet.

527. *Alumna*] Jam antea Junonem à
 Tethy educatam diximus: cui fabulae na-
 tura ipsa anam præbuit. Per Junonem
 enim infimam æris regionem præsertim
 intelligent fabularum confarcinatos, qui
 quidem aer Tethy seu aqua rarefacta gignit-
 tur & nutritur.

528. *Septem Triones*] Id est, Ursam ma-
 jorem.

530. *Ne puro*] Hoc ideo fictum, quod
 Uria, & polo nobis sublaro vicina sidera
 non subeant horizontem, qui quidem Pœ-
 tis, ut & vulgo, videtur mare.

Ingréditur

ascendit in cælum fluidum
 curru agili pavonibus
 stellatis; stellatis inquam
 tam nuper Argo inter-
 fectò, quam tu, corvæ
 garrule, nuper eras re-
 pente mutatus in alas a-
 eras, cum prius albus fu-
 isse. Nam hæc avis fuit
 olim splendida pennis
 candidis, ut par esset co-
 lumbis prorsus sine omni
 macula; neq; cederet an-
 seribus custodituris voce
 experrecta Capitolium,
 neque Cycno prosequenti
 fluvios. Lingua nocuit,
 lingua garrula id præ-
 stante, ut color qui erat
 candidus, nunc sit con-
 trarius candido.

VIII. Non fuit puella
 formosior in tota Hæmo-
 nia, quam Larissæa Co-
 ronis. Sane grata tibi
 fuit, Delphice, dum vel
 pudica fuit, vel minus
 observata. Sed avis A-
 pollinis cognovit stuprum;
 & ut index inexorabilis
 revelaret vitium oculum,
 gressus dirigebat ad
 dominum: quem indicem cornix loquax persequitur alis
 agitatis, ut omnia percunctetur. Et
 cognita causa via, Non, ait, iter facis tibi commedum: ne contemne omnia linguæ meæ.
 Inspice quid sim, & quid fuerim, & percunctare de merito, reperies fidem mihi obfuisse.
 Nam aliquando Minerva

Ingreditur liquidum pavonibus æra pictis:
 Tam nuper pictis cæso pavonibus Argo;
 Quam tu nuper eras, cum candidus ante fuisset
 Corve loquax, subito nigrantes versus in alas. 53
 Nam fuit hæc quondam niveis argentea pennis
 Ales, ut æquaret totas sine labe columbas:
 Nec servaturis vigili Capitolia voce
 Cederet anseribus, nec amanti flumina cycno.
 Lingua fuit damno: lingua faciente loquaci, 54
 Qui color albus erat, nunc est contrarius albo.

VIII. Pulcrior in tota, quam Larissæa Coronis
 Non fuit Hæmonia; placuit tibi, Delphice, certe
 Dum vel casta fuit, vel inobservata. Sed Ales
 Sensit adulterium Phœbeius: utq; latentem 54
 Detegeret culpam non exorabilis index,
 Ad dominum tendebat iter: quem garrula moti:
 Consequitur pennis, scitetur ut omnia, cornix
 Auditaque viæ causa, Non utile carpis,
 Inquit, iter: ne sperne meæ præfagia linguæ. 55
 Quid fuerim, quid simque, vide; meritumque
 require:

Invenies nocuisse fidem. Nam tempore quodam

NOTÆ.

533. Pictis] Quorum caudas stellantibus
 gemmis, ex Argi oculis, nuper ornaverat
 Juno. Picti vero Pavones proprie trahunt
 currum Junonis propter diversam & multi-
 colorem æris naturam: qua de causa & Iris
 eidem nuncia, & ministra est.

534. Quam tu nuper eras] Corvus initio
 fuit candidus; sed quum ejus indicio Apollo
 cognovisset Coronidæ amicam cum alio
 Juvene (Ithyde sc.) rem habere, eamq;
 sagittis interfecisset, puerumq; Æsculapium
 exciso utero extraxisset; præsentia ductus,
 corvum indicem sibi aliquid præmii speran-
 tem, ex albo nigrum fecit.

534. Tam nuper] Repetitio est, ut ad
 sequentem fabulam facilius descendat, &
 lectoris animum præparet.

538. Nec servaturis] Alludit ad histo-
 riam Romanam, quæ Gallos testatur, olim
 per noctis silentiæ ad summum Capitolii
 obfelli ascendisse; ita ut non custodes so-
 lum, sed & canes fecellerint: anseres tamen
 clangore, & alacrum Itreput M. Manlium

excitasse, qui cum aliis Gallos de arce Ro-
 mana deturbavit.

542. Larissæa] Larissa Thessaliæ urbs
 oriunda; qua re ab alia Coronide Phocæicè
 distinguitur.

243. Hæmonia] Thessalia, ab Hæmo v-
 cino monte, ut placet Servio; at potius a
 aliquo rege, quorum causa sæpissime nome-
 mutavit.

543. Delphice] Apollinem compella-
 qui a Delphis, Phocidis urbe, ubi celeberrimum
 habuit templum & oraculum, hoc
 nomen consequutus est.

545. Phœbeius] Corvus est, propter au-
 guria, vaticinia, & præfagia Apollinis
 sacer.

546. Non exorabilis] Inexorabilis dic-
 tur corvus, quia cornicis monita audire ne-
 luerit; vel forte quia Coronis eum precibus
 frustra fatigavit ne rem proferret.

551. Quid fuerim] Comes namq; fui M-
 nervæ. Quid sim] Nunc a comitatu M-
 nervæ repulsa contemnor.

Pallas Erichthoniū, prolem sine matre creatam,
 Clauserat Actæo texta de vimine cista :

Virginibusq; tribus gemino de Cecrope natis 555
 Hanc legem dederat, sua ne secreta viderent.

Abdita fronde levi densa speculabar ab ulmo,
 Quid facerent. Commissa duæ sine fraude

tuentur,
 Pandrosos atq; Herse. Timidas vocat una sorores

Aglauros ; nodosq; manu diducit ; at intus 560
 Infantemq; vident, apporrectumque draconem.

Acta Deæ refero : pro quo mihi gratia talis
 Redditur, ut dicar tutela pulsa Minervæ ;

Et ponar post noctis avem. Mea pœna volucres
 Admonuisse potest ; ne voce periculâ quærant.

At puto non ultro nec quicquam tale rogantem
 Me petiit. Ipsa licet hoc a Pallade quæras :

Quamvis irata est, non hoc irata negabit.
 Nam me Phocæica clarus tellure Coroneus

(Nota loquor) genuit, fueramque ego re- } 570
 gia virgo :

Divitibusq; procis (ne me contemne) petebar.
 Forma mihi nocuit. Nam dum per litora lentis

Passibus, ut soleo, summa spatiarer arena,
 Vidit, & incaluit pelagi Deus: utque precando

Tempora cum blandis absumsit inania verbis ;
 Vim parat, & sequitur. Fugio, densumq; relinquo

la regia : & quærebar a procis opulentis ; ne me despice. Pulcritudo in hi obfuit. Nam dum
 ambularem in extrema pla... tardis gressibus per litora, ut consuevi, Deus maris Neptu-
 nus intuitus est me, & amore correptus est : & postquam contrivit orando vanum tempus &
 molles vices, vi nititur, & me persequitur. Profilio, & desituo littus solidum,

includerat Erichthonium,
 filium natum absq; matre,
 capsâ factâ de vimine A-
 ctæo: & posuerat hanc
 legem tribus puellis ortis
 ex Cecrope biforâ, ne in-
 tuerentur sua arcana. E-
 go testâ levitus foliis ob-
 servatam quid agerent
 ab ulmo spissa. Duæ Pan-
 drosos, & Herse fideliter
 servatam concredita: una
 Aglauros arcessit sorores
 meticulosas: & resolvit
 vincula manu: at intu-
 entur intus & puerum,
 & draconem iuxta strâ-
 tum. Renuncio Deæ quæ
 facta essent, pro quo hæc
 mihi gratia referitur, ut
 dicar rejecta a clientela
 Palladis; & habeat post
 alitem noctis. Meum
 supplicium potest docuif-
 se alites, ne arcessant
 damna loquacitate. At
 dices credo, Minerva non
 expetivit me sponte sua,
 cum ego ab illa tale nihil
 rogarem. Possis istud a
 Minerva ipsa exquirere:
 tametsi infensa est, infen-
 sa non istud distulit. Nam,
 dico quæ passim az-
 ta sunt, Coroneus illustri-
 ris terra Phocæica me
 progeniit: & eram puel-
 la

NOTÆ.

553. Erichthonium] Fuit hic suo tempo-
 re rex Atheniensium, ex Vulcani semine in
 terram effuso, dum vim Minervæ pararet,
 genitus; quem quidem draconis pedibus na-
 tum cista incluserat ipsa Minerva, tribusque
 Cecropis virginibus commendavit, &c.

554. Actæo] Ex Attica regione derectio.
 555. Gemino] Fuit Cecrops Atheniensium
 rex primus, a quo illi Cecropide: dictus ideo
 geminus, vel quod ex parte serpens; vel
 quod lingua duplici, Ægyptia, nempe Ægypto
 oriundus, & Attica. Alii alias causas asserunt.

562. Acta] A Cecropis filiabus.

563. Ut dicar] Cornicem ob garrulita-
 tem averfatur prudentiæ Dea: cujus generis
 aves in Minervæ templis lucitque raro, A-
 thenis omnino non conspici, scripsit Plinius.
 lib. 10, cap. 12.

564. Noctis avem] Noctivam; quæ Mi-
 nervæ sacra, quia in tenebris perspicit; atque
 in nocte consilium: ut & propter oculos
 cæcios, qui illi cum Minerva communes.

565. Voce] Plurimis nocet avibus, quæ
 per vocem & propter eam in aucupis manus
 deveniunt.

566. At puto] Tacitiæ occurrit objectioni.
 Diceret enim corvus, non ob indicium re-
 pulsa fuisti, o Cornix, sed quia nunquam
 Minervæ grata; quod omnem cornicis sua-
 tionem vim adimebat. Atque hanc postea ita
 dissolvit objectionem, ut sponte fuerit ab
 ipsa Minerva comes petita.

569. Phocæica] In Phocide Græciæ re-
 gione, Atticæ finitima, imperans.

572. Lentis] Qui cornicem etiam molles
 est.

Et frustra defatigor in
mollis sabulo. Postea precor
Deos & homines; neque
vox mea movit ullum ho-
minem; virgotacta est pro
virgine, & opem tulit.
Porrigebam lacertos ad
caelum, lacerti coeperunt
obscurari pennis leuibus.
Conabar deripere amictum
ab humeris; at ille erat
pluma; & fixerat radices
extremas in cutem. Moli-
bar percutere pectora nu-
da meis palmis: sed neq;
habebam palmas, neque
pectora nuda. Currebam;
neque uti prius sabulum
coerebat pedes: & leva-
bar extrema terra. Con-
tinuo vestra per aërem tol-
lor, & sum addita comes
illibata Palladi. Quid tam-
en iuvat istud, si Nycti-
mene, facta ales crimine
nefando, occupavit no-
strum honorem?

IX. An factum quod
vulgatum est per totam
Lesbon, est tibi inaudi-
tum? Nictimene violasse
leum patrum? Illa
quidem est ales; sed con-
scia criminis vitat omni-
um conspectum & diem.
& tegit pudorem caligi-
ne; & fugatur ab omni-
bus avibus toto caelo. Cor-
vus dicitur preferenti ta-
lia, oro ut ista r. voca-

tionem sint tibi exitio: nos contemnimus inane presagium. Neque desistit ab incepto it-
nere: & refert domino Apollini se vidisse Coronidem cubantem cum juvene Hæmonio. Lo-
ra corona excidit Deo, audito supra amantis, atq; simul alacritas, & plectrum, & color
& cum mens excandesceret ira turgente, sumit tela consueta, & curvat arcum tensum
cornibus; & sagitta ineluctabili transverberavit

Littus, & in molli nequicquam lassor arena.
Inde Deos, hominesque voco: nec contigit ullum
Vox mea mortalem. Mota est pro virgine virgo,
Auxiliumq; tulit. Tendebam brachia cælo: 50
Brachia coeperunt levibus nigrescere pennis.
Rejicere ex humeris vestem molibar; at illa
Pluma erat, inque cutem radices egerat imas
Plangere nuda meis conabar pectora palmis:
Sed neq; jam palmas, nec pectora nuda gerebat
Currebam: nec, ut ante, pedes retinebat arenam
Et summa tollebar humo. Mox acta per aëra
Evehor, & data sum comes inculpata Minerva.
Quid tamen hoc prodest, si diro facta volucris
Crimine Nyctimene nostro successit honori? 50

IX. An, quæ per totam res est notissima Lesbo
Non audita tibi est? patrium temerasse cubili
Nyctimenen? avis illa quidem: sed conscia culpæ
Conspectum lucemq; fugit, tenebrisq; pudore
Celat; & a cunctis expellitur æthere toto. 50
Talia dicenti, Tibi, ait, revocamina, corvus
Sint precor ista malo: nos vanū spernimus omer
Nec coeptum dimittit iter: dominoque jacente:
Cum juvene Hæmonio vidisse Coronida narra-
Laurea delapsa est audito crimine amantis: 60
Et pariter vultusque Deo, plectrumque, color
Excidit. Utque animus tumida fervebat ab ira
Arma affueta capit; flexumq; a cornibus arcum
Tendit: & illa suo toties cum pectore juncta

NOTÆ.

577. Nequicquam] Quia plus poterat
Neptunus insequendo, quam Coronis fu-
giendo.

579. Virgo] Minerva perpetua gaudens
virginitate, virginis Coronidis causa mo-
ta est.

583. Et summa] Jam levior facta est,
nec, ut ante, mollis arena cedit pedibus,
& gressus retardat.

589. Diro] Quia Nyctimene, Nyctæi
regis Lesbi filia, patris amore capta, cum
eo concubuisse dicitur. Hæc miserante Mi-
nerva, in noctuam mutata est: hinc luci-

fuga ab avibus, interdum si prodeat, ince-
ditur.

590. Nefro] Quia Minervæ carissima.

591. Lesbon] Est Lesbos maris Ægei
insula nobilis, Troadi a meridie opposita:
Hodie Metelin.

596. Tibi ait revocamina] Id est, mal-
tibi sit, quæ me ab incepto itinere revoca-
599. Coronida] Larissæam intellige
quam cum Iſchye, aut Iſchide concubuisse
supra diximus.

601. Plectrum] Quo citharam percutiebat

603. Arma] Arcum, & sagittas.

Indevitat

Indevitato trajecit pectora telo. 605
 Ista dedit gemitum, tractoque a vulnere ferro,
 Candida Puniceo perfudit membra cruore:
 Et dixit, potui poenas tibi, Phœbe, dedisse;
 Sed peperisse prius. Duo nunc moriemur in una.
 Hactenus; & pariter vitā cum sanguine fudit. 610
 Corpus inane animæ frigus letale secutum est.
 Pœnitet heu sero pœnæ crudelis amantem:
 Neque, quod audierit, quod sic exarserit, odit:
 Odit avem, per quam crimen caussamq; dolendi
 Scire coactus erat: nervumque, arcumque, } 615
 manumque

Odit; cumque manu temeraria tela sagittas.
 Collapsamque fovet: seraque ope vincere fata
 Nititur; & medicas exercet inaniter artes.
 Quæ postquam frustra tentata, rogumque parari
 Sensit, & arsuos supremis ignibus artus; 620
 Tum vero gemitus (neque enim cœlestia tingi
 Ora decet lacrymis) alto de corde petitos
 Edidit. Haud aliter, quam cum spectante juvenca
 Lactentis vituli, dextra libratus ab aure,
 Tempora discussit claro cava malleus ictu. 625
 At tamen ingratos in pectora fudit odores,
 Et dedit amplexus, injustaque iusta peregit:
 Non tulit in cineres labi sua Phœbus eisdem
 Gemina: sed natum flammis uteroque parentis
 Eripuit; geminique tulit Chironis in antrum. 630
 Operantemque sibi non falsæ præmia linguæ
 Inter aves albas vetuit confidere corvum.

X. Semifer interea divinæ stirpis alumno

arcuossoris perfrægit tempora depressa vituli sugentis i&u personam. Postquam tamen irro-
 vit pectus unguentis ingratis, & amplexus est, & absolvit exequias iniquas, non passus est
 pollo prolem suam cadere in cineres eosdem: sed exemit igni, & ventre matris filium, &
 oravit in speluncam Chironis qui formæ erat ambigue. Et prohibuit corvum expellentiem
 ercedem linguæ non mendacis emissiere inter candidas volucres.

X. Interca semifer. Centaurus obliat a. ur Æsculapio alumno

NOTÆ.

609. Duo] Ipsa cum filio Æsculapio,
 si iam in utero erat.
 610. Hactenus] Id est, parca dixit, quasi
 ura dicere volentem vita deseruerit.
 626. Ingratos] Utpote in re tali. Mu-
 s erat flebile & triste ministerium.
 627. Iusta] Exequias injustas vocat, qua-
 m se ingratum injustumq; damnabat au-
 rem.
 629. Natum] Æsculapium, quem utero
 chironis gestabat.

pectora toties connexa
 cum pectore suo. Coronis
 ta&ia ingemuit, & ferro
 eripto ex vulnere inse-
 cit artus niveos sanguine
 surpurco: & dixit, Po-
 tui tibi pœnas exsolvisse,
 ô Apollo, sed antea fr-
 um emisisse: nunc duo
 cademus in una. Huc usq;
 locuta est, & emisit pa-
 riter vitam cum sangui-
 ne. Frigus mortiferum cor-
 ripuit corpus vacuum a-
 nima. Heu! sero veni-
 tet amantem sœva vin-
 didi&e; & sese odio prose-
 quitur, quod aurem præ-
 tulerit, quod sic ira incen-
 sus fuerit. Odio habet a-
 licem per quem necesse
 fuerat cognoscere viti-
 um, & causam huius: &
 aversatur nervum, & ar-
 cum, & manum, & cum
 manu, tela illa inconside-
 rate emissa, sagittas. Et
 incensibilis jacenti, & co-
 natur superare fata aux-
 ilio, jam nimium sero, &
 nequiquam experitur
 artes medicas. Quæ post-
 quam vidit incassum ad-
 mota, & vidit regem a-
 dornari, & membra fla-
 gra ura ultima flamma,
 tum vero emisit suspiria
 dul&ia ex imo corde: (ne-
 que enim decet vultus ex-
 t&ies irrigari lacrymis)
 non aliter quam cum ju-
 v&ca inveni&te malleus
 impactus ab aure dextra

630. Chironis] Fuit Chiron Centaurus.
 Saturno & Philyre Oceani filia ortus, cu-
 jus ideo pars superior hominis, posterior
 equi dicitur fuisse, quod pater, re ab uxore
 Ope, amoribus interveniente, cognosceretur,
 in equum sese confectum mutaverit.
 Probitare autem, iustitia, medica arte, a-
 liisque fuit inclitus Chiron; quamobrem
 Achillis juventæ m&derator constitutus.

633. Semifer] Chiron, semivir & semie-
 quus Æsculapii institutor,

divinae originis, & letus erat honore conjuncto oneri. Ecce nata Centauri adest, humeros habens velatos crinibus rubentibus, quam Nympha Chariclo cum peperisset olim ad ripam fluvii impetuosi, appellavit Ocyroën. Huic non satis fuit doctamuisse artes paternas: aperiebat secreta fatorum. Postquam igitur correpta fuit impetu fatidico, & incaluit Deo, quem habebat conditum in corde, intuetur infantem, & inquit, Adolesce infans salutifer universo mundo: corpora mortalia sepe debebunt se tibi: Licebit tibi animas sublatis restituere. Postquam etiam id semel inceperis Diis repugnantibus, igne Aviri arceberis posse iterum hoc facere: atque ex Deo fies corpus inanimatum, & Deus, qui eras modo corpus; & bis mutabis tua fata. Tu etiam, pater amabilis, non jam morti obnoxius, & factus lege naturalium ut sis Jupiteris omnibus seculis, tunc optabis posse interire, cum torqueberis venenae crudelis serpentis admissa per artus vulneratos. Et Diis facient te mortalem ex immortalibus & tres Deae secabunt tua fila.

Lætus erat; mistoque oneri gaudebat honore. Ecce venit rutilis humeros protecta capillis 635
Filia Centauri; quam quondam Nympha Chariclo
Fluminis in rapidi ripis enixa, vocavit
Ocyroën. Non hæc artes contenta paternas
Edidicisse fuit: fatorum arcana canebat.
Ergo ubi fatidicos concepit mente furores, 640
Incaluitq; Deo, quem clausum pectore habebat
Aspicit infantem, totique salutifer orbi
Cresce puer, dixit: tibi se mortalia sæpe
Corpora debebunt: animas tibi reddere adempta
Fas erit. Idq; semel Dis indignantibus ausus, 645
Posse dare hoc iterum flamma prohibebere avita
Eque Deo corpus fies ex sanguine; Deusque,
Qui modo corpus eras: & bis tua fata novabis
Tu quoq; care pater, non jam mortalis, & ævi
Omnibus ut maneat, nascendi lege creatus; 650
Posse mori cupies tum, cum cruciaberis diræ
Sanguine serpentis per faucia membra recepto
Teque ex æterno patientem numina mortis
Efficient: triplicesque Deæ tua fila solvent.

NOTÆ.

636. Chariclo] Nympha fuit Apollinis, aut Oceani filia, ut alii tradunt, ab illa diversa, cujus Apollodorus meminit, quæ variis Tyresis mater fuit.

638. Ocyroën] Ab eo quod ad rapidi fluminis ripas nata Græce nomen habuit: unde enim celer, & per fluxum dicitur.

638. Paternas] Medicinam, Astronomiam, Musicam.

641. Deo] Afflatu aut Spiritu divino correpta est.

642. Totiq; salutifer orbi] Æsculapius enim adeo præstans in medicina fuit, ut etiam Hippolytum ab equis discerprum Superas revocavit ad auras, Virgil. propter quod a Jove fulmine fuit extinctus, ac postea Deus effectus.

645. Diis] Plutone scilicet querente, & Jove indignante, Hippolytum ab Æsculapio in vitam redditum posse.

646. Dare hoc] Mortuum ad vitam revocare.

648. Avita] Avi Jovis fulminis, quo occisus est Æsculapius.

648. Bis tua] Primo e matris morient utero raptus; secundo, ubi a fulminis cor flagratione reviviscens Divinitatem consecutus es. Vel quia ex Deo evasit corpus mortuum, & deinde Deus factus est post mortem.
649. Tu] Patrem Chironem compellit Ocyrhoë, cujus exitum prædicat.

652. Serpentes] Lernaë hydræ, cujus veneno Herculis sagittæ tinctæ erant, quæ aliquando cum Chiron attraxerit, earum una sortuito in ejus pedem decidit.

653. Teq;] Cum intolerandos ferre non posset Chiron ex vulnere cruciatus, mortuoque parente immortalis immortalis evasit; quod cum impetrasset, Deorum miseratione in cælum est translatus, ubi Sagittarii nomine signum in Zodiaco efficit.

654. Triplicesque] Paræ. Tres dicuntur esse Clotho, Lachesis, Atropos; quarum prima vitæ itamen ducit & nos in vitam vocat; altera fufum versat & sortem præfinit; tertia vitæ filium abruptit. Quæ tribula fatum, aut quod a Deo præfinitum est intelligitur.

Restab:

Restabat fatis aliquid : suspirat ab imis 655
 Pectoribus, lacrymæque genis labuntur obortæ :
 Atq; ita, prævertunt inquit, me fata; vectorque
 Plura loqui; vocisque meæ præcluditur usus.
 Non fuerant artes tanti, quæ numinis iram
 Contraxere mihi. Mallem nescisse futura. 660
 Jam mihi subduci facies humana videtur :
 Jam cibus herba placet : jam latis currere campis
 Impetus est; in equam, cognataq. corpora vertor.
 Tota tamen quare? pater est mihi nempe biformis.
 Talia dicenti pars est extrema querelæ 665
 Intellecta parum : confusaque verba fuere.
 Mox nec verba quidē, nec equæ sonus ille videtur;
 Sed simulantis equam : parvoq; in tempore certos
 Edidit hinnitus : & brachia movit in herbas.
 Tum digiti co unt, & quinos alligat ungues 670
 Perpetuo cornu levis ungula : crescit & oris,
 Et colli spatium : longæ pars maxima pallæ
 Cauda fit. Utque vagi crines per colla jacebant,
 In dextras abiere jubas : pariterque novata est
 Et vox & facies. Nomen quoque monstra 675
 dedere.

Supererat aliquid fatis ;
 ducit gemitus ex alto cor-
 d., & lacrymæ irruunt pen-
 tes flumini in genas, atque
 sic loquitur, fata me occupa-
 pant, & prohibeor plura
 dicere, & usus meæ vocis
 rigitur. Artes non fue-
 rant tanti, quæ derivave-
 runt in me iram Dei : opa-
 ar. m. ignorasse fu. ura.
 Jam vulnus humanus mi-
 hi videtur eripi: jam gra-
 men gra. a est esca : jam
 percipio procurrere in va-
 stos agros : mutor in e-
 quam, & corpora cognata.
 & quam herbam tamen tota est
 quandoquidem parens
 meus est biformis. Pars
 ultima querimonie Ocy-
 rhoes ejusmodi profere-
 nis parum audita est, & vo-
 ces fuerunt confusæ. Mox
 nequ. vox humana neque
 ille sonus videtur equæ,
 sed imitans equam, &
 post breve tempus emisit
 hinnitus apertus; & mo-
 vit armos in gramina.
 Tunc digiti committuntur,
 & levis ungula commit-
 tit quinos ungues cornu
 continuo : os quoque au-
 geur, itemque colum; &
 pars potior proluxæ pallæ
 mutatur in caudam : &
 sicuti capilli sparsi flue-
 bant per colla, mutati sunt in jubas dextras : & vox & vulnus sunt pariter mutati : prodigium
 dedit quoque illi nomen novum.

XI. Flebat, opemque tuam frustra Philyreus
 heros,
 Delphice, poscebat. Sed nec rescindere magni
 Jussa Jovis poteras, nec, si rescindere posses,
 Tunc aderas : Elin Messeniaque arva colebas.

bant per colla, mutati sunt in jubas dextras : & vox & vulnus sunt pariter mutati : prodigium
 dedit quoque illi nomen novum.

XI. Heros Philyreus ejulabat, & implorabat tuum auxilium, o Apollo; sed neq; poterat
 mutare decreta magni Jovis; neq; si posses mutare, tunc aderas: frequentabas Elin, &
 campos Messenios.

NOTÆ.

655. *Fatis*] Patris intelligo; nam non-
 dum ipsum in Zodiaci signum transmuta-
 tum iri prædixerat.
 657. *Prævertunt*] Ante me occupant,
 quam omnia, quæ dictura eram, effari potu-
 erim.
 660. *Contraxere*] Se ideo credit trans-
 formari, quod majora, quam quæ fert fors
 humana attrectaverit.
 663. *Cognata*] Quia pater media sui par-
 te equus fuerat.
 664. *Tota tamen quare?*] Vellet saltem, si
 mutaretur, aliqua parte humanam formam
 retineret, sicuti pater, qui partim homo erat.
 672. *Pallæ*] Vestimentum est, quo palam
 gemine utebantur.
 675. *Monstra*] Metamorphosin dicit O-

cyrhoës ipsius nomen mutasse, eum postea
 equa facta *Evippe*, id est equitatu præstans,
 dicta sit.
 676. *Elis*] *Chiron* est, Philyræ ex
 saturni filius, Ocyrhoës pater.
 677. *D. lphice*] Id est, o *Apollo*; qui
 a *Delphis*, ubi templum celeberrimum ha-
 buit, *D. lphicus* appellatur. Fuit vero ille
 Deus Medicinæ, cujus apposite hoc in loco
 meminit Poeta, ut ad sequentem ejus fa-
 bulam descendat.
 679. *Elis*] Est Elis & urbs, & regio
 Peloponnesi.
 679. *Messeniaque*] Est Messene urbs Pe-
 loponnesi, sicuti Messenia ejusdem regi-
 uncule, ubi Admeti boves parvule Apollin-
 em dicit Poeta.

Illud erat tempus, quo
pellis pastoris te v. stivii,
& baculus silvestris fuit
gestamen leve manus, al-
terius, fistula inæqualis
septem compacta arun-
dinibus. Et dum amor
te sollicitat; dum tua
fistula te oblectat, vacca
inobservata dicuntur a-
biisse in campos Pylus.
Filius Mæie Atlante satæ
has aspexit, & in nemus
abductas fraude sua ab-
scudit. Nullus adver-
terat hoc furtum, præter
senem cognitum in illo
agro. Omnes vicini il-
lum appellabant Battum.
Hic pastor custodiebat
saltus & pascua grami-
nea, & armenta præ-
stantissimarum equarum
Nelei. Metuit hunc Mer-
curius, & seorsum pre-
hendit molli manu; &
Eia, inquit, quisquis es,
amice, si forsan aliquis
querat istos greges, dic
te non advertisse: & ne
nullum premium detur
tibi pro hoc servitio, ac-
cipe in mercem bovum
splendidam: Atque ob-
tulit. Amicæ accepta

bove retulit has voces, discedas securus: istud saxum prius proferat tuam fraudem. Et sax-
um indicat. Mercurius sic similis discedenti, & statim rev. ritur; & mutata forma simul
cum voce; Rustice, inquit, si adv. ritisi quasdam vaccas discedentes ex istis regionibus, adjuva,
& ne premas furtum silentio. Mercurius tibi exhibebitur vacca cum suo tauro. At senex, post-
quam premium duplo auctum, Erunt, ait, sub illis collibus: & erant sub illis collibus.

N O T Æ.

680. *Pastoria pellis*] Ideo volunt Poëta cœ-
lo exulasse Apollinem, & ad pascendos Ad-
meti greges compulsum fuisse, quod, et Æscu-
lapii filii, a Jove fulmine perempti, necem
ulcisceretur, Cyclopas fulminum fabricato-
res ad unum sagittis confixisset; qua re of-
fensus Jupiter ipsum divinitate spoliavit.

684. *Pylus*] Tres sunt in Peloponnelo ur-
bes, quibus nomen *Pylus*, *Eliaca* una in Elide,
altera *Messeniaca* in Messenia, & tertia inter
duas, Nestoris patria, de qua hic agitur.

686. *Natus*] *Mercurium* dicit, qui Jovem
& Majam Atlantis filiam, parentes habuit.

686. *Arte sua*] Id est, furto; quia Mercurius
furum Deus, quem laudat Horat.

Callidum, quicquid placuit, jocosum.

Condere furto.

686. *Abaetas*] Buculas 12. boves 100. tau-
ramq; armentis virum abegisse Mercurium

Illud erat tempus, quo te pastoria pellis 680

Texit; onusque fuit baculum silvestre sinistrae:
Alterius, dispar septenis fistula cannis.

Dumq; amor est curæ, dum te tua fistula mulcet;
Incustoditæ Pylios memorantur in agros
Processisse boves. Videt has Atlantide Mæia 685
Natus; & arte sua silvis occultat abactas.

Senserat hoc furtum nemo, nisi notus in illo
Rure senex; Battum vicinia tota vocabant.

Divitis hic saltus herbosaque pascua Nelei,
Nobiliumq; greges custos servabat equarum. 690

Hunc timuit, blandaque manu seduxit: & Eia,
Quisquis es, hospes, ait, si forte armenta requiret

Hæc aliquis, vidisse nega: neu gratia facto
Nulla rependatur; nitidam cape præmia vaccam:

Et dedit. Accepta voces has reddidit hospes: 695
Tutus eas. Lapis iste prius tua furta loquatur.

Et lapidem ostendit. Simulat Jove natus abire.
Mox redit: & versa pariter cum voce figura,

Rustice, vidisti si quas hoc limite, dixit,
Ire boves; fer opem: furtoque silentia deme. 700

Juncta suo pretium dabitur tibi fæmina tauro.

At senior, postquam merces geminata, sub illis
Montibus, inquit, erunt. Et erant sub montibus
illis.

refert Ant. I liberalis Met. 23.

689. *Nelei*] Qui pater fuit Nestoris, rex Pylis
690. *Nobilitium*] Palmis in certaminibus:
vel communiter *nobilium*, sensu quo Horat.

*Est in juvenis, est in equis patrum
Virtus*—

691. *Timuit*] Ne furtum indicaret.

699. *Limite*] Pylios a Messeniis determi-
nante.

702. *Geminata*] Quia prius unam vaccam
dumtaxat dederat Mercurius; jam aliena in-
dutus forma taurum cum vacca pollicetur.

703. *Et erant*] Anulum voluit ad Battum
quendam ineptum Poëtam, qui in suis versibus
eadem identidem iterare solebat. Battum
eadem verba titubanter repetentem deride-
ritidem Mercurius. Vide Erasmi Adag
Ba 702. 712.

Risit Atlantiades: & me mihi, perfide, prodis?
 Me mihi prodis? ait. Perjuraq; pectora vertit 705
 In durum silicem; qui nunc quoq; dicitur Index:
 Inque nihil merito vetus est infamia faxo:

XII. Hinc se sustulerat paribus caducifer alis:
 Munychiosq; volans agros, gratamque Minervæ
 Despectabat humum, cultiq; arbuta Lycæi. 710
 Illa forte die castæ de more puellæ
 Vertice supposito festas in Palladis arces
 Pura coronatis portabant sacra canistris.
 Inde revertentes Deus aspicit ales: iterque
 Non agit in rectum; sed in orbem curvat }
 eundem. } 715

Ut volucris visis rapidissima miluus extis,
 Dum timet, & densi circumstant sacra ministri,
 Flectitur in gyrum; nec longius audet abire:
 Spemque suam motis avidus circumvolat alis.
 Sic super Actæas agilis Cyllenius arces 720
 Inclinat cursus: & easdem circinat auras.
 Quanto splendidior, quam cætera sidera, fulget
 Lucifer; & quanto te, Lucifer, aurea Phœbe;
 Tanto virginibus præstantior omnibus Herse
 Ibat: eratque decus pompæ, comitumque }
 suarum. } 725

Risit Atlantiades, & inquit prodis me mihi perfide? prodis me mihi? & matavit cor perjurum in rigidum lapidem, qui nunc etiam vocatur Index; & dedecus est in lapide qui nihil dedecoris meruit.

XII. Caducifer se inde subduxerat alis equalibus, & iis libratus contemplabatur arva Munychia & terram acceptam Palladi, & arbuta culti Lycæi. Forte virgines pudicæ ferebant de more sacra pura canistris coronatis in templa Minervæ, capite supposito: Deus alatus videt redeuntes inde; & non dirigit iter recta; sed flexit in eundem circulum; quemadmodum miluus avis v. locissima præcordiis visis, dum metuit, & ministri conferti adsunt sacris, movetur in orbem, neque audet longius discedere; & rapax circumvolat spem suam alis agitatis. Eo modo velox Cyllenius dirigit

volatum super arces Athenienses; & orbem describit per eundem dei tractum. Quanto Lucifer splendet lucidior quam reliqua astra; & quanto Luna splendida lucidior est te, o Lucifer, tanto Herse pulchrior cæteris puellis ambulabat, & erat honor pompæ & comitum suarum.

NOTÆ.

706. Index] Viæ & miliarium, aut etiam, ut quibusdam visum, metallorum: metallorum index lapis lydius sive Heraclius dicitur.

708. Caducifer] Mercurius est, caduceum, seu virgam alaram manu tenens duobus implicatam serpentibus.

709. Munychios] Atticos, juxta Athenas inter Pyræum, & Sunium promontoria; a promontorio Munychia sic dictos. Munychia dicta est a Munycho, qui ibi templum Munychiæ Dianæ edificavit.

710. Humum] De iisdem Atticis agris loquitur, aut Athenis, Minervæ olim sacris.

710. Cultis] Ex cultu Aristotelicis disputationibus.

710. Lycæi] Fuit Lycæus locus arcæus juxta Athenas a Lyco, Pandionis Athenienium regis filio, sic dictus; ubi deinde Athenienses gymnasium condiderunt, in quo & deambulans Aristoteles de philosophia disputavit.

711. Illa forte] In celeberrimo Palladis festo, cui hinc nomen Καρνόβεια, Virgines nobiles & nobiles canistra ferebant Deæ, in quibus inerant ea, quæ ad Panathenæorum, & aliarum pomparum sacra pertinebant. Suidæ. Nec non Cereris Theismophoriis aliisq; Orgiis suæ Καρνόβεια.

713. Coronatis] Corollis, sertisque redimitis.

713. Sacra] Quæcumque ad sacra præagenda spectabant.

715. In orbem] Ut Herles amatæ visu diutius frui liceret.

717. Timet] In exta victimarum non audet, circumstantibus ministris, irruere.

719. Spem] Pro re sperata posuit, nempe victimarum extis, quibus inhiat milvus.

720. Cyllenius] Mercurius est; a Cyllene Arcadiæ monte, ubi educatus, sic dictus.

724. Herse] Cec. opis fuit filia, Cephalis mater, ut placet Apollodoro.

725. Pompæ] In festo Minervæ.

Obstupuit

*Filius Jovis Mercurius at-
ronitus est specie, & li-
bratus in aere non aliter
incaluit, quam cum fun-
da Balearica emittit glandem:
Illa volat, & incal-
escit motu, & reperit in
aere calorem quem prius
non habuit. Flebit viam,
& remota loca petit cel-
relia, neque se ceat:
tanta est confidentia sua
elegantiae. Quae fiducia
quamvis non iniqua est,
illam tamen elegantiam
suam auget cura: & pe-
dit capillos, & accommo-
dat chlamydem ut bene
fluat; ut fimbria & to-
tum aurum eminea; ut
baculus, quo allicit &
subducit soporem, sit ex-
politus in manu; ut ta-
laria splendeant in pedi-
tus nitidis. Penetrata
domus habuerunt tria cu-
bicula ornata ebore &
testudine, quorum, tu,
Pandroso, dextrum, A
glauros tenebat sinistrum,
Herse medium. Quae ha-
buit sinistrum observavit
prior Mercurium acce-
dentem; neque verita
est requirere nomen Dei,
& causam accessus: cui nepos Atlantis & Hermes talia reddit; Ego sum qui f. ro mandata
patris, per aërem. Ipse Jupiter est meus pater. Neque dissimulabo causas adventus: tu
modo fidelis es: velis sorori, & appellari matertera mea progeniei. Herse est causa iuvenis
precamur indulgeas amanti. Intuetur hunc iisdem oculis, quibus*

Obstupuit forma Jove natus: & æthere pendens
Non secus exarsit, quam cum Balearica plumbū
Funda jacit: volat illud, & incandescit eundo:
Et quos non habuit, sub nubibus invenit, ignes.
Vertit iter: cæloque petit diversa relicto: 730
Nec se dissimulat: tanta est fiducia formæ.

Quæ quanquam iusta est; cura tamen adjuvat illā:
Permulcetq; comas, chlamydemq; ut pendeat
apte,

Collocat: ut limbus, totumque appareat aurū:
Ut teres in dextra, qua somnos ducit & arcet, 735
Virga sit: ut terfis niteant talaria plantis.

Pars secreta domūs ebore & testudine cultos
Tres habuit thalamos: quorum tu, Pandroso,
dextrum,

Aglauros lævum, medium possederat Herse.
Quæ tenuit lævum, venientem prima notavit 740
Mercurium: nomenque Dei scitarier ausa est,
Et causam adventus. Cui sic respondit Atlantis
Pleionesque nepos: ego sum, qui iussa per auras
Verba patris porto. Pater est mihi Jupiter ipse.
Nec fingam causas. Tutantum fida sorori 745
Esse velis, prolisque meæ matertera dici.

Herse causa viæ. Faveas oramus amanti.
Adspicit hunc oculis isdem, quibus abdita nuper

NOTÆ.

727. *Balearica*] Sunt Baleares insulæ sub Hispania, hodie *Majorca* & *Minorca* nomine, quarum incolæ olim peritissimi funditores; qua re etiam *Baleares* Græca etymologia dicti.

727. *Plumbum*] Aut ex eo pilam seu glandem factam, quam fervore motus liquefcere quoque hyperbolice admodum scripsit Virgilius.

732. *Cura*] Compositis omnibus quæ formam adjuvare possent.

733. *Chlamydem*] Est chlamys vestimentum quod thoraci, ornatus causa, superinduebatur.

737 *Pars secreta*] Cecropis domus eam partem describit, qua erant ejus filiarum thalami.

737. *Testudine*] Testudinum crustis, seu squamis ornabantur etiam thalami.

738. *Pandroso*] Tres habuisse filias Cecropem testatur etiam Apollodorus, qui pariter eas Pandrosion, Agraulon, & Herse nominat.

739. *Aglauros*] Aliis melius videtur, ut sicuti Pandrosos & Herse à rore apud Græcos nomen habuerint, Agraulos ab agri pariter seum obtinuerit. *Agraulos* enim non Aglauros ab Antigono scribitur.

743. *Pleionesq;*] Quæ Pleione Atlantis uxor, Maie mater fuit, ex qua Maia ortus Mercurius.

743. *Iussa per*] Mercurius, inquit Arnobius, quasi quidam Medicurrius dictus; quos inter loquentes duos media currat & reci procerur oratio. Sed, nisi Græca etymologia est, Mercurius à mercibus dictus.

748. *Isdem*] Id est, isdem.

Viderat Aglauros flavæ secreta Minervæ :
 Proque ministerio magni sibi ponderis aurum
 Postulat. Interea tectis excedere cogit.
 Vertit ad hanc torvi Dea bellica luminis orbem,
 Et tanto penitus traxit suspiria motu,
 Ut pariter pectus, positamque in pectore forti
 Ægida concuteret. Subit, hanc arcana profana
 Detexisse manu tum, cum sine matre creatam
 Lemnicolæ stirpem contra data fœdera vidit :
 Et gratamque Deo fore jam, gratamque sorori :
 Et ditem sumto, quod avara poposcerit, auro.
 Protinus Invidiæ nigro squallentia tabo 760
 Tecta petit. Domus est imis in vallibus antri
 Abdita, sole carens, non ulli pervia vento,
 Tristis, & ignavi plenissima frigoris ; & quæ
 Igne vacet semper. caligine semper abundet.
 Huc ubi pervenit belli metuenda virago ; 765
 Constitit ante domum, (neq; enim succedere tectis
 Fas habet) & postes extrema cuspide pulsat.
 Concussæ patuere fores. Videt intus edentem
 Vipereas carnes, vitiorum alimenta fuorum,
 Invidiam : visaque oculos avertit At illa 770
 Surgit humo pigra : semesarumque relinquit

Aglauros latens aspexerat mysteria flavicome Palladis ; & petiit sibi pro officio hoc aurum magni ponderis : interea cogit exire domo. Dea belli infensus oculis hanc intuetur, & ex alto duxit gemitus tanto impetu, ut percelleret pariter pectus & loricam strenuo peccatori adherent. m. Meminit hanc tum violasse manu impia secreta, cum aspexit sobolem Lemnicolæ, natam sine matre, contra fidem datam ; meminit etiam fore jam acceptam Deo, & acceptam sorori, & opulentam auro recepto, quod avara petierit. Continuo it domum Invidiæ madidam atra sanie. Domus latet in ul. imo secessu speluncæ, Sole carens, nulla aura recreanda, lugubris, & refertissima pigri frigoris, & quæ semper desinitur a sit igne, si imper sit tenebris obsita. Postquam illuc accessit tremenda virago belli, subsistit ante domum,

(neque enim licet illi subire eam ;) & concutit postes extrema parte cuspidis. Janua percussa aperta est : aspicit intus Invidiam devorantem carnes vipereas, escam suæ feritatis, & dimovet oculos a visa. At illa tollitur humo torpente, & relinquit partes

NOTÆ.

749. *Secreta*] *Erichthonium* nempe, de quo antea.

750. *Ministerio*] Si illa Mercurio in ejus Amoris faveret.

752. *Torvi*] Quod iræ indicium.

755. *Ægida*] Fuit Ægis lorica, seu potius scutum aut clypeus Jovis & Minervæ, deinde Deorum, atque etiam nonnunquam heroum, cujusmodi ex capræ Amalthææ pelle sibi Jupiter, ex aliis coriis seu pellibus alii sibi paraverunt, quibus deinde æs additum. A capra illud nomen ortum, quæ Græcis *αιξ* dicta. De Minervæ Ægide, quam Vulcani jussu fabricabant Cyclopes, ita Virgilius.

Ægida] horrificam turbat & Palladis arma, seriatim squamis serpentum, auroq; polibant ; Connexosq; angues, ipsamq; in pectore divæ Gorgona, desectio vertentem lumina collo.

755. *Concuteret*] Qua re bellum indicere, & terrorem incutere credebatur.

757. *Lemnicolæ*] *Erichthonium* filium Vulcani, qui, ob deformitatem, e cælo in Lemnon Ægæi maris insulam Septentrionalem præcipitatus, ibi etiam ferrariam exercuit.

757. *Contra*] Prohibuerat enim Minerva, ne cistulam, quæ *Erichthonium* Vulcano satum incluserat, Cecropis filix aperirent.

758. *Gratiam fore Deo*] *Mercurio*, cujus Amoris illa faveret ; quam tamen, utpote impiam, felicem esse non oportebat.

760. *Invidiæ*] *Furiarum* furia, potius quam *Dææ*, cujus opera tamen *Pallas* vitatur.

765. *Belli virago*] *Pallas* Dea belli.

766. *Neq; enim*] Nulli invidiæ pestifero astiati obnoxia esse potest, Jovis ex cerebro nata, Dea Sapientiæ.

771. *Pigra*] Quam Sol nullus, ars nulla mulceat, quæ vero pigritiam insuper Invidiæ fovet.

anguium semesorum, & ambulat gressu pigro. Et cum vidit Deam insignem specie & armis, suspiravit; & ad faciem Deæ duxit gemitum ex imo corde. Livor occupat faciem; macies totum corpus: semper oblique intuetur: dentes nigricant rubigine: pedes viret felle: lingua est plena veneno. Rufus nullus est, nisi quem faciunt ærumæ cognite. Neque dormit impulsæ curis pervigilibus: sed spectat letos eventus hominum cum molestia, & macrescit spectando: & lædit, & simul læditur: & sibi ipsa fit pœna. Quanquam tamen Tritonia illam aversabatur, alloquitur est breviter huiusmodi verbis, Inquina tabe tua unam filiarum Cecropis. Ita accessit. Ea est Aglauros. Postquam ea dixit, non plura, discedit, & iterum percussit terram hasta impatiens. Illa aspiciens Deam recedentem torvis oculis secreto murmuravit, & ingemuit istud hæne eventuram Palladi: & sumit baculum, quo totum nodi spinarum ambitant; & quacumque incedit velata nigris nubibus proculcat letos agros, & torret gramina, & vellic summa aristarum fastigia; & sedat contactu suo populos, & urbes, & domos; & denique videt arcem Tritoniam, florentem ingeniis, & divitis; & pace amabili; & ægre compefcit lacrymas, quia nihil intuetur descendendum. Verum ut subit cubiculum filie Cecropis Aglauri.

Corpora serpentum: passuque incedit inerti. Utque Deam vidit formaque armisque decoram; Ingemuit: vultumque ima ad suspiria duxit. Pallor in ore sedet: macies in corpore toto: 775 Nusquam recta acies: livent rubigine dentes: Pectora felle virent: lingua est suffusa veneno. Rufus abest, nisi quem visi movere dolores. Nec fruitur somno, vigilacibus excita curis: Sed videt ingratos, intabescitque videndo, 780 Successus hominum: carpitque & carpitur una: Suppliciumque suum est. Quamvis tamen oderat illam;

Talibus adfata est breviter Tritonia dictis: Infice tabe tua natarum Cecropis unam. Sic opus est. Aglauros ea est. Haud plura locuta 785 Fugit; & impressa tellurem reppulit hasta. Illa Deam obliquo fugientem lumine cernens; Murmura parva dedit; successurumque; Minervæ Indoluit: baculumque capit; quod spinea totum Vincula cingebant: adopertaque; nubibus atris, 790 Quacumque ingreditur, florentia proterit arva, Exuritque herbas, & summa cacumina carpit: Afflatuque suo populos, urbesque, domosque Polluit: & tandem Tritonida conspicit arcem; Ingeniis, opibusque, & festa pace virentem: 795 Vixque tenet lacrymas; quia nil lacrymabile cernit. Sed postquam thalamos intravit Cecrope natæ;

NOTÆ.

774. Vultumque] Ingemuit dolore, cum conspexerat decoram Minervæ vultum.

778. Nisi quem] Nam alienis malis, tanquam suis bonis læratur.

780. Ingratos] Videt successus qui sibi sint ingrati.

781. Carpit & Carpitur] Quia quod in bonos servit Invidus, illi ipsi labori & dolori est maximo: In ipsius visceribus fervet, quod in alios effundere studet, venenum.

783. Tritonia] Minerva; vel a Teste, quod lingua Cretum caput significat; eo quod ex capite Jovis nata sit: vel a Tritone palude Libyæ, juxta quam nata & educata est.

784. Infice] Ut invidia contabescat. Sed

breviter mandata sua expedit Dea, cui molestum est ad Invidiæ domos morari.

788. Successurumque] Quia Aglauron tabe sua inficere, Minerva imperante, cogebatur Invidia.

789. Quod spinea] Totum hamatis, ut infra, Sentibus, vel Spinis dicit horridum fuisse Invidiæ baculum: atque ita vincula pro cortice aut parte exteriori polierit Poëta, vel pro ipsi nodis baculo inuatis.

792. Summa] Enimvero que præstantissima sunt veneno suo corrumpit Invidia.

794. Tritonida arcem] Id est, Athenas, urbem Palladi Tritoniæ dicatam, omnibusque artibus & studiis florentem. Patronymicum posuit pro possessivo.

Jussa facit: pectusque manu ferrugine tincta
 Tangit: & hamatis præcordia sentibus implet.
 Inspiratque nocens virus: piceumq; per ossa 800
 Dissipat, & medio spargit pulmone, venenum.
 Neve mali spatium caussæ per latius errent;
 Germanam ante oculos, fortunatumque sororis
 Conjugium, pulcraque Deum sub imagine ponit:
 Cunctaq; magna facit. Quibus irritata, dolore 805
 Cecropis occulto mordetur: & anxia nocte,
 Anxia luce gemit; lentaque miserrima tabe
 Liquitur, ut glacies incerto faucia sole:
 Felicisque bonis non fecius uritur Herfes;
 Quam cum spinosis ignis supponitur Herbis; 810
 Quæ neq; dant flammæ, leniq; tepore cremantur.
 Sæpe mori voluit; ne quicquam tale videret:
 Sæpe velut crimen rigido narrare parenti.
 Denique in adverso venientem limine sedit
 Exclusura Deum: cui blandimenta, precesq; 815
 Verbaque jactanti mitissima, desine, dixit:
 Hinc ego me non sum nisi te motura repulso.
 Stemus, ait, pacto, velox Cyllenius, isto:
 Cælatasque fores virga patefecit. At illi
 Surgere conanti partes, quascunque sedendo 820
 Flectimur, ignava nequeunt gravitate moveri.
 Illa quidem recto pugnat se attollere trunco:
 Sed genuum junctura riget, frigusque per unguis
 Labitur; & pallent amisso sanguine venæ.
 Utque malum late solet immedicabile cancer 825
 Serpere, & illæsas vitiatis addere partes;

exequitur mandata, & tangit pectus manu imbuta ferrugine, & implet viscera spinis recurvis. Infundit etiam venenum pestiferum, & spargit per ossa atrum tabum, & immittit in medium pulmonem. Et ne cause doloris longius abcant, objicit sororem oculis, & felix connutium, & sistit Deum sub formosa specie, & facit omnia ingentia. Quibus Cecropis provocata cruciatur secreto dolore, & sollicita suspirat nocte, sollicita suspirat de die, & infelicitissima absumitur segni tabe, non aliter quam glacies liquifacita. Sile variæ: & ardet ex commoditatis beatæ Herfes, sicuti cum ignis subjicitur herbis spinosis, quæ neq; emittunt flammam, & uruntur lento calore. Sæpius optavit obire, ne tale quid intruere tur, sæpius referre tanquam delictum se vero patri. Denique sedit in limine adverso prohibitura Deum accedentem, cui præferenti blanditias, & preces, & voces suavissimas, Omitte, inquit, Ego non sum hinc discessura nisi te prestigato.

to. Consentiamus, ait celer Cyllenius, tuo illo pacto. Et aperuit bazulo januam insculptam. At partes, quæcumq; curvantur in nobis cum sedemus, non possunt moveri lento pondere, dum illa nititur se attollere. Illa quidem conatur se erigere corpore erecto; sed commissuræ genuum induruerunt, & frigus serpit per unguis, & venæ pallescunt sanguine deperdito. Et quemadmodum cancer pestis insanabilis consuevit late obreperere, & adiacere partes adhuc intactas corruptis;

NOTÆ.

798. Ferrugine] Invidia, quæ, ut rubigo ferrum, ita animum exedit.

802. Neve mali cause] Ne causæ doloris longius absint, efficit ut felicitatem sororis semper ante oculos maximo cum dolore & cruciatu habere videatur.

805. Magna facit] Non levis est invidiorum cruciatus, quod sua quæque parva, aliorum maxima vident, aut videre se credunt.

806. Cecropis] Aglauros Cecrope nata.

808. Incerto] Subinde & per vices radios suos vibrante, & proinde lente glaciem li-

quesfaciente. Acrior vero est doloris, post ejus remissionem, impetius.

813. Crimen] Quasi in concubinatum Herse Mercurio se dare pararet; crimen hoc ad Cecropeum parentem delatere, sororemq; accusare deseruit Aglauros. Morosum tenem, rigidum vocat.

816. Desine] Me illandis precibus sollicitare, & verba inania frustra jactare.

818. Stemus] id est, confirmabo tua illa verba, ut Tu hinc non prius movearis, quam ego discedam.

frigus mortiferum pedibus, im corripui. pectus, & obstruxit meatus vitales, & respirationem. Neque tentavit fari, neque, si tentasset, haberet transitum vocis: silex jam habebat colla, & os dirigerat, & erat statua exanimata. Neque petra erat candida, suus animus invidus illam inquinaverat.

XIII. Postquam filius Atlantis eo modo ulius sit verba & animum impium, deserit terras appellatas a Minerva, & intrat cælum alis manibus. Pater Jupiter eum forsimum prebendit, neque aperuit causam amoris. Fili, inquit, fidelis minister mandaorum meorum, fissa, & velox ascende motu affueto, & non in eam terram, que appicit tuam matrem sita a parte lava: (incole appellant Sidonidem) & age ad istius regem regium quem cernis pasci procul herba montana. Loquutus est; & ita juvenem abacti ex mente eunt ad littora prescripta, ubi filia magni regis consu verat se oblectari stipata puellis Tyriis. Majestas & amor non bene congruunt, nec consistunt in uno loco. Ille pater & rex superum, cui dextra

Sic letalis hiems paulatim in pectora venit: Vitalesque vias, & respiramina clausit. Nec conata loqui est; nec, si conata fuisset, Vocis haberet iter. Saxum jam colla tenebat. 830 Oraque duruerant: signumque ex sanguine sedebat. Nec lapis albus erat. Sua mens infecerat illam.

XIII. Has ubi verborum poenas mentisq; profanæ Cepit Atlantiades; dictas a Pallade terras Linqvit, & ingreditur jussu æthera pennis. 835 Sevocat hunc genitor: nec causam fassus amoris, Fide minister, ait, jussorum nate meorum, Pelle moram, solitoque celer delabere cursu: Quæque tuam matrem tellus a parte sinistra Sulpicit, (indigenæ Sidonida nomine dicunt) 840 Hanc pete: quodque procul montano gramine pasci

Armentum regale vides; ad littora verte. Dixit: & expulsi jam dudum monte juvenci Littora jussa petunt: ubi magni filia regis Ludere virginibus Tyriis comitata solebat. 845 Non bene conveniunt nec in una sede morantur, Majestas & amor. Sceptri gravitate relicta, Ille pater rectorque Deum; cui dextra trifulcis

NOTÆ.

827. *Letalis hiems*] *Mortiferum frigus.*

828. *Respiramina*] *ulmonis respirationes.*

831. *Signum*] *Statua sine sanguine.* In statuam namq; lapideam Aglauros fuit conversa. scripsit vero Pausanias Aglauron & Herfen, quæc statam, sibi & Pandroso à Minerva concēditam, resignassent, viso Erichthonio, furis agitata sese ex arce præcipites dedisse: quod de una saltem, in Doris adversus Ibin, comprobare videtur Poëta.

832. *Nec lapis albus*] *Dicit eam obnigrum invidi animi venenum, cum in saxum mutaretur, eundem retinuisse colorem.*

834. *Dictas a Pallade*] *Ante diximus Pallada seu Minervam, Neptuno victo, qui cum ipsa disceptaverat, uter novæ civitati nomen daret, cum munus præstantius oleam, quam Neptuni equum contulisset, Athenis nomen suum dedisse: ipsa enim Athēna dicitur.*

839. *Quæque tuam*] *Poëta non diserte dicit Phœnicem suæ vicem: Pleiades a sinistra parte (quæq; am & hoc detendi utcumque potuit) sed potius sitos ex sinistra parte respectu Pleiadum, & inde illas suspicere. Mater autem Mercurii mater una est Pleiadum.*

840. *Sidonida*] *Fuit Sidon antiquissima & celeberrima Phœnicæ Civitas ad maris Mediterranei oram Orientalem; à qua Sidonia patronymicum, quod hic pro terra Sidonia ponitur.*

842. *Regale*] *Agenoris Phœnicum regis, Beli filii.*

844. *Filia*] *Europa est Agenoris filia.*

845. *Tyriis*] *Tyro antiquissima & Sidonis vicina urbe oriondis.*

846. *Non bene conveniunt*] *Ante emollit Poëta quod ridiculum est in Jovis tabula, quam illud exponat.*

Ignibus armata est, qui nutu concutit orbem ;
 Induitur tauri faciem : mistusque juvencis 850
 Mugit, & in teneris formosus obambulat herbis.
 Quippe color nivis est ; quam nec vestigia duri
 Calcavere pedis, nec solvit aquaticus Auster.
 Colla toris extant : armis palearia pendent :
 Cornua parva quidem ; sed quæ conten- (855
 dere possis

Facta manu, puræque magis perlucida gemma.
 Nullæ in fronte minæ ; nec formidabile lumen :
 Pacem vultus habet. Miratur Agenore nata,
 Quod tam formosus, quod prælia nulla minetur.
 Sed, quamvis mitem, metuit contingere primo.
 Mox adit : & flores ad candida porrigit ora.
 Gaudet amans : & dum veniat sperata voluptas,
 Oscula dat manibus. Vix ah, vix cætera differt.
 Et nunc alludit, viridique exsultat in herba :
 Nunc latus in fulvis niveum deponit arenis. 865
 Paulatimque metu demto, modo pectora præbet
 Virginea plaudenda manu ; modo cornua fertis
 Impedienda novis. Ausa est quoque regia virgo,
 Nescia quem premeret, tergo considere tauri.
 Cum Deus a terra siccoque a littore, sensim 870
 Falsa pedum primis vestigia ponit in undis.
 Inde abit ulterius, mediique per æquora ponti
 Fert prædam. Pavet hæc : littusque ; ablata relicta
 Respicit : & dextra cornu tenet ; altera dorso
 Imposita est : tremulæ sinuantur flamine vestes.

fertis Puella regia ausa est quoque insidere dorso tauri, ignisrans quem premeret : cum Deus immittit paulatim fictis plantis pedum a terra & littore sicco in primis aquis. Inde sese promovet ulterius, & fert rapinam per æquora medii maris. Hæc timet, & abrepta oculos vertit ad littus relicta ; & dextra apprehendit cornu, altera est affixa tergo ; amidius fluctuantes corrugantur vincto.

NOTÆ.

850. *Tauri faciem*] Herodotus in ipso historię suæ limine refert Græcos quosdam, Cretenfes postea nominat, raptam Io ulturos, nav gassè in Phœniciam ; inde inter alias Europam Regis Agenoris filiam rapuisse. Navis insignis fuit *Taurus* ; vel, ut alii ferunt, Dux prædonum *Taurus*, antam dederunt tabulæ Europæ a Jove Tauro raptæ. Sed vide Seldeni Synagma de Diis Syris, 2 cap. 15.

854. *Toris*] Eo nomine eminentiores intellige muscutorum partes, quæ vires & naturæ robur indicant, in Tauri collo maxime laudatum.

854. *Palearia*] Pelles sunt ex boum collo pendentes, quæ, quo amplæ magis & ad genua productæ, eo pulchriores sunt.

855. *Sed quæ*] Nempe ita pulchra sunt, ut diceret arte elaborata esse & polita.

863. *Oscula dat*] Amanti pariter, & Tauro illud convenit.

867. *Plaudenda*] *Leviter percussendæ mulcenda* : nam eo modo equos & alia bruta mansuetacimus.

871. *Falsa*] Quia Tauri videntur esse, Jovis erant.

LIBER III.

ARGUMENTUM.

HIC Agenor, Cadmum jubet filiam amissam investigare. Quod dum ille facit, e dentibus draconis occisi in terra satis, enascuntur homines: cum quibus ille deinde Thebas condidit. Huic primum valde luctuosa fuit nepotis Actæonis in cervum mutati dilaceratio: quamvis Junon gratia fuerit, quæ Semelen pellicem oderat. Ideoque ad ipsam sub facie Beroës nutricis accedens, mortem illi procuravit. Paulo post Jupiter cum Junone disputans, utra Venus esset suavior, Tiresiam adhibet arbitrum quandoquidem sexum utrumque fuerat expertus. Is lata contra Junonen sententia, ab illa quidem visu privatus, a Fove autem vaticinandi scientiam consecutus est. Primum autem ejus oraculum in Narcisso comprobatum fuit: qui cum puellas omnes, inter quas & Echo præ amoris impatientia in vocem fuerat conversa, contempsisset; sui ipsius denique amor contabescens, in florem mutatus est. Pentheus tamen vatem hunc irridebat quanquam & ipsi vera prædixerat. Nam cum Bacchi celebrarentur Orgia, ille famulum quendam sacrorum, postquam nautas in pisces fuisse transformatos ab eo intellexerat, in vincula conjecit: & inde a Bacchi fuit discerptus. Id quod magnam apud omnes fidem sacris conciliavit.

P. OVIDII NASONIS

Metamorphoseon.

LIBER III.

Amque Deus posita fallacis imagine tauri,
 Se confessus erat; Dictæaque rura tenebat.
 Cum pater ignarus Cadmo perquirere raptâ
 Imperat: & pœnam, si non invenerit, addit
 Exilium, facto pius & sceleratus eodem. 5
 Urbe pererrato (quis enim deprendere possit
 Furta Jovis?) profugus patriamque iramque
 parentis
 Vitat Agenorides; Phœbique oracula supplex
 Consultit: &, quæ sit tellus habitanda, requirit.
 Hos tibi, Phœbus ait, solis occurret in arvis, 10
 Nullum passa jugum, curvique immunis aratri.
 Hac duce carpe vias: &, qua requieverit herba,
 Mœnia fac condas: Bœotiaque illa vocato.
 Vix bene Castalio Cadmus descenderat antro:
 Incustoditam lente videt ire juvencam, 15
 Nullum servitii signum cervice gerentem.
 Subsequitur, pressoque legit vestigia gressu;

INTERPRETATIO.

Jamq; Deus se Jovem esse manifestaverat, de-posita specie fidi tauri, & erat in agris Dictæis: cum pater nesciens filiam à Jove surreptam, jubet Cadmum perquirere ablatam, & pro supplicio minatur illi exilium, nisi reperiat, pius & sceleratus eodem facinore. Filius Agenoris, postquam frustra omnes terras lustrasset (quis enim possit detegere furta Jovis) exul fugit patriam, & iram patris; & supplex consilium petit ab oraculo Apollinis, et exquirat quæ terra sit sibi incolenda. Bos, inquit, nullum jugum passa, et libera ab aratro curvo, ibit tibi obviam in campis d' fertis. Ea indice

quere iter; et quo gramine procubuerit, fac ponas muros; & illos appellato Bœotios. Vix enim Cadmus digressus erat spelunca Castalia, cernit junicem absq; cusode lente incedere: dum habentem indicium servitii in collo. Subsequitur, & inspicit vestigia suspensio passâ,

NOTÆ.

2. *Dictæa*] Cretam insulam, in qua mons Dictæ.

3. *Cadmo*] Qui Europæ frater, Agenoris filius. Cæterum non Cadmo tantum. Et Phœnici, qui in Africam profectus, ubi enis nomen dedit, & Cilici, a quo Cilices, coris investigandæ curam Agenor demanavit. Hygin. Fab. 178.

5. *Facto pius*] Pius erga filiam, sceleratus erga filios.

11. *Immunis*] Expers, quæ nunquam tæxerit aratrum; *ἀζωγὸς*.

13. *Bœotiaque*] Bœotia ita dicta vel *Ἰσθμὸς τῆς Ἑλλάδος*, vel a Bœoto Neptuni & Arnes filio. Quidam etiam Thebas a *Thebæ* (quæ lingua Syra *bovem* significat) dici volunt.

14. *Castalio*] Id est, Delphis, ubi erant Apollinis Oracula. Nam mons est & mons Castalius inter Delphos & Parnassum, ad cujus Parnassi radices urbs *Delphi* posita. Adeoque hic Metonymia est adjuncti.

17. *Presso gradu*] Represso & tardo, ne anteiret vaccam.

Auctoremque

Et tacitus veneratur Apollinem, quo aurore iter hoc suscepit. Jam præterierat vada Cephisi, et campos Panopes; juvenca conlittit, et ergens ad cælum caput valium productis cornibus concussit ærem mugitibus. Atque ita, oculos convertens ad comites, gentes sua vestigia, in terram se demisit, et posuit latus in molli gramine. Cadmus agit gratias Apollini, et deosculatur terram ignotam, et salutem dicit campis et montibus inergnis. Voluit sacra facere Jovi: imperat famulis discedere, et haurire ex vivis fontibus aquam libandam. Vetus lucus erat, securi intactus. Est autem in medio oblitum virgis ac vimine, efficiens depressam cavernam junctura lapidum, abundans aqua multis. Serpens Martius conspicuus cristis et auro latebat in ea specu. Oculi radiant igne; totum corpus turgescit tabo; et tres lingue micant; dentes coherent triplici ordine. Quamvis nam pestquam digressi ex natione Tyria tetigerunt infelici passu, et situla projecta in aquam fecit strepitum, anguis eryleus emisit caput profunda spelunca, et sibila emittit terribilia. Situla exciderunt manibus, et sanguis desinit corpus, et horror repentini subit membra stupentia. Iste dicit spiras squameas nodis flexilibus, et curvatur in sinus immensos; et sublatus plus parte media in tenuem ærem ex alto aspicit totam silvam, et a tanto corpore, quanto Serpens qui dividit duas urbes, si totum simul aspiciere possis.

Auctoremque viæ Phœbum taciturnus adorat. Jam vada Cephisi, Panopesque evaserat arva: Bos stetit; et, tollens spatiosam cornibus altis Ad cælum frontem, mugitibus impulit auras. Atque ita, respiciens comites sua terga sequentes Procubuit, teneraque latus submisit in herba. Cadmus agit grates; peregrinæque oscula terræ Figit: et ignotos montes agrosque salutat. 29 Sacra Jovi factururus erat: jubet ire ministros, Et petere è vivis libandas fontibus undas. Silva vetus stabat, nulla violata securi; Est specus in medio virgis ac vimine densus, Efficiens humilem lapidum compagibus arcum Uberibus foecundus aquis. Hoc conditus antro Martius anguis erat, cristis præsignis et auro. Igne micant oculi; corpus tumet omne veneno Tresque vibrant linguæ: triplici stant ordine dentes Quem postquam Tyria lucum de gente profectus Infausto tetigere gradu; demissaque in undas Urna dedit sonitum; longo caput extulit antro Cæruleus serpens; horrendaque sibila misit. Effluxere urnæ manibus: sanguisque relinquit Corpus, et attonitos subitus tremor occupat artus Ille volubilibus squamosos nexibus orbes Torquet, et immensos saltu sinuatur in arcus Ac media plus parte leves erectus in auras Despiciat omne nemus: tantoque est corpore, quanto Si totum spectes, geminas qui separat Arctos. 4

NOTÆ.

19. Cephisi] Bœotiæ est fluvius ex Par-nalio fluens. Panops] Urbis Phœcidis.

22. Comites] Cadmium cum sociis, qui bovis vestigiis insuere.

27. Petere e vivis] Abesse a sacrificiis aqua non potest.

31. Uberibus] Fontem vocaverunt Dirceam per anticipationem, cum multo post in fontem Dirceam mutata fuerit Dirce Lyci Thebarum regis uxor.

32. Martius anguis] Marti dicatus ac bellidus, Marti filius, ut quibusdam placuit, nomen Dercyllus. Ut est videre in Comment. Euripidis in Phœnissis.

34. Vibrant] Neutraliter; id est celerrime

moventur: tanta enim celeritate plicatiles linguam serpens vibrat, ut triplex esse videatur; quam forte & revera tritidem fingit.

35. Tyria] Phœnicis, Cadmi loci; Tyrus enim & Sidon urbes fuerunt vicinæ, quæ à scriptoribus ita conjunguntur, ut prope multis confundantur.

41. Ille volubilibus] Id est, Corpus nodos aut spiras fingit; cauda orbes deserbit: Qui serpentum mos est.

44. Tam magno] Tam magnus erat ille serpens, quantus est is, qui inter duas Urbes in cælo spectatur. Est autem tantus, fluvius esse videatur; ut Virg. scribit.

Nec mora: Phœnicas (sive illi tela parabant,
Sive fugam: sive ipse timor prohibebat utrumq;)
Occupat; hos morsu, longis complexibus illos;
Hos necat afflatos funesti rabe veneni.
Fecerat exiguas jam Sol altissimus umbras: 50
Quæ mora sit fociis miratur Agenore natus;
Vestigatque viros. Tegimen direpta leoni
Pellis erat: telum splendenti lancea ferro,
Et jaculum; teloque animus præstantior omni.
Ut nemus intravit, lethataque corpora vidit, 55
Victoremque supra spatiosi corporis hostem
Tristitia sanguinea lambentem vulnera lingua;
Aut ultor vestræ, fidissima corpora, mortis,
Aut comes, inquit, ero. Dixit: dextraq; molarem
Sustulit; & magnum magno conamine misit. 60
Illius impulsu cum turribus ardua celsis
Mœnia mota forent: serpens sine vulnere mansit.
Loricæque modo squamis defensus, & atræ
Duritiam pellis, validos cute reppulit ictus.
At non duritia jaculum quoque vincit eadem, 65
Quod medio lentæ fixum curvamine spinæ
Constitit; & toto descendit in illa ferro.
Ille dolore ferox caput in sua terga retorfit:
Vulneraque adspexit, fixumq; hostile momordit.
Idque, ubi vi multa partem labefecit in omnem,
Vix tergo eripuit: ferrum tamen ossibus hæret.
Tum vero; postquam solitas accessit ad iras
Plaga recens, plenis tumuerunt guttura venis:
Spumaque pestiferos circumfluit albida rictus:
Terraq; rafa sonat squamis; quiq; halitus exit 75
Ore niger Stygio, viciatas inficit auras.
Ipse modo immensum spiris facientibus orbem
Cingitur: interdum longa trabe rectior exit.

Nec mora, seu Phœnicas
ad arma se accingentem,
seu ad fugam, seu ipse
metus impediebat utrum-
que, serpens illos invadit,
hos morsu, alios longa
corporis implicatione; a-
lios perimit afflatos sanie
mortiferi veneni. Jam
Sol nullimis sparserat
umbras parvas, filius A-
genoris stupet quæ sit
cunctatio comitum, &
querit viros. Pellis de-
tracta leoni erat ei ami-
cus, arma erant lancea
ferro radante, & jacu-
lum, & virtus fortior
omnibus armis. Pest-
quam locum subiit, &
perstravit corpora leho-
data, & hostem vastæ
molis viscerem insisten-
tem, & lambentem fu-
nestis plagas lingua cru-
enta; aut, inquit, o ca-
rissima pœnera, ero vin-
dex, aut comes vestræ
mortis. Absolvit; &
dextra corripit saxum
ingens, & jacit summo
nivo. Muri alii cum sub-
limitus turribus illius
impetu essent concussi;
anguis perfreuit involu-
eratus; & protectus squa-
mis tanquam thorace, &
rigore cutis remisit a se
gravis ictus. At non su-
perat quoque spiculum
eadem firmitate, quod
inhabuit admissum medio
flexu dorsi flexibilis, &
penetravit illa toto ferro.
Ille suens dolore reflexit
caput in suum dorsum,
& intuitus est plagas, &

dentibus apprehendit. missum jaculum. Et postquam illud in omnem partem versavit magno
conatu, vix revelit dorso: ferrum tamen adhuc manet in ossibus. Tum vero, postquam vul-
nus novum aug. bat iram solitam, collum intumuit plenis venis; & spuma albicans s' rafa est
per os mortis cum, & terra obteri a squamis edit sirepnum; & spiri us ater qui prodit
ritu Tar areo possit der. m peste afflaum. Nonnunquam ipse involvitur nodis describen-
tibus vastissimum circumlum, nunc extenditur rector longo igno.

NOTÆ.

50. Fecerat] id est, meridis erat.

52. Tegimen] Hieroum more, qui ejusmodi
virtutis lux symbolum gettebant & osten-
tabant; leon nam pel em Cadmus gerebat.

59. Molar. m] Maximum. Antiqui He-
roes, consumptis gadiis, neguntur ad gran-
tia coniugere saxa, quibus hostem obtere-
bant. Id quod ubique in Homero.

65. Vincit] Reppulit. Tunc enim jacula
vinci dicuntur, cum repelluntur.

76. Stygio] Venenato, qualis est Styx in-
ferorum palus.

78. Cingitur] Id est, in se ipsum convol-
vitur, & quam coarctatur; qui serpentis
velocitati nos est, se deinde explicantis,
atque in varias partes agitantis.

Impete

Interdum ruit magno impetu, sicut fluvius actus aquis pluvialibus, & præsternit pectore arbores oppositas. Filius Agenoris aliquantum cedit, & excipit impetum pelle Leonis; & arcet rictus urgentes mucrone opposito. Ille rabiem exercet, & infert plagas frustraneas rigido ferro; & mordet cuspidem. Et jam cruor cœperat fluere ex palato pestifero; & infecerat granina videntia irrigatione: sed plaga erat exigua, quia se recipiebat ab impressione, & retro agebat collum assitum, & recedendo prohibebat vulnus ne impingeretur, nec parietatur ulterius progredi: donec Cadmus usque persequens pressit ferrum gutturi infixum, quoad quercus restitit retro cedenti, & cervix trajecta est una cum quercu Arbor inclinata est onere draconis, & gemitum edidit eum sua ligna verberarentur parte extrema cauda Draconis. Dum victoria potius contempletur magnitudinem superati hostis, repente sonus auditus est: (neq; erat facile judicare unde; sed auditus est.) Quamobrem, fili Agenoris, intueris anguem interfectum? Tu quoq; aspiceris Anguis. Ille diu territus amiserat simul colorem atque animum; & capilli stabant frigido pavore. Ecce Pallas viro favens devoluta per æthera supremum adest, & imperat mandare terræ exculta dentes draconis incrementa populi futuri. Obtemperat, & postquam aperuit sulcum in partem aratro, in terram (uti iussit Minerva) mittit dentes semina hominum.

Impete nunc vasto, ceu concitus imbris amnis
Fertur, & obstantes proturbat pectore silvas 80
Cedit Agenorides paulum: spolioque leonis
Sustinet incurfus, instantiaque ora retardat
Cuspide prætenta. Furit ille, & inania duro
Vulnera dat ferro: figitque in acumine dentes.
Jamque venenifero sanguis manare palato 81
Cœperat; & virides aspergine tinxerat herbas:
Sed leve vulnus erat: quia se retrahebat ab ictu
Læsaque colla dabat retro; plagamque sedere
Cedendo arcebat, nec longius ire sinebat.
Donec Agenorides conjectum in gutture ferrum
Usque sequens pressit: dum retro quercus eunti
Obstitit; & fixa est pariter cum robore cervix.
Pondere serpentis curvata est arbor, & imæ
Parte flagellari gemuit sua robora caudæ.
Dum spatium victor victi considerat hostis; 90
Vox subito audita est: (neque erat cognoscere
promptum
Unde; sed audita est,) quid, Agenore nate
peremptum
Serpentem spectas? & tu spectabere serpens.
Ille diu pavidus, pariter cum mente colorem
Perdiderat; gelidoq; comæ terrore rigeabant. 100
Ecce viri fautrix superas delapsa per auras
Pallas adest: motæque jubet supponere terræ
Vipereos dentes populi incrementa futuri.
Paret: &, ut presso sulcum patefecit aratro,
Spargit humi iussos, mortalia semina, dentes. 105

NOTÆ.

81. *Figitque*] Aut certe figere nititur; magisque & dentes, & palatum lædit.

92. *Fixa est*] Per hanc Draconis mortem alia alii intelligunt, dum vel sensum historicum, aut ad mores spectantem investigant. Quoad historiam, narrat Palæphatus, Draconem quemdam fuisse Martis filium, Thebanorum regem, quem Cadmus interfecit, cujus filii cum amicis una adversus victorem Cadmum insurrexerint, donec & ipsi, mota à Cadmo inter eos discordia, ab eodem superarentur.

98. *Spectabere*] Regno pulsus ab Amphione & Zetho ad Ilyrios transit, ubi ipse &

uxor Hermione in serpentem transmutat sunt: Quam fabulam Naso ipse lib. 4. enarravit. Euripid. in Bacchis.

102. *Motæ*] Arate, vomere proficiscie.

103. *Populi*] Id est, ex quibus homines nascerentur.

103. *Incrementa*] *Γέρας ἰδὸς ἰσσοῦν.* Euripid. in Phœnissis. sarcinæ sutorum damno.

105. *Mortalia*] Hominum semina, non frugum. Nam homines armati ex illis dentibus orti finguntur. Partem tamen dentium ad Eetern miserunt Pallas & Mars. Vide Apollon. lib. 3. v. 1176.

Inde (fide majus) glebæ cœpere moveri :
 Primaque de sulcis acies apparuit hastæ.
 Tegmina mox capitum picto nutantia cono :
 Mox humeri, pectusque, onerataq; brachia telis
 Existunt: crescitq; seges clypeata virorum. 110
 Sic, ubi tolluntur festis aulæa theatris,
 Surgere signa solent; primumq; ostendere vultum;
 Cætera paulatim: placidoqueeducta tenore
 Tota patent; imoque pedes in margine ponunt.
 Territus hoste novo Cadmus capere arma }
 parabat. } 115
 Ne cape, de populo, quem terra creaverat, unus
 Exclamat; nec te civilibus inferre bellis.
 Atque ita terrigenis rigido de fratribus unum
 Cominus ense ferit: jaculo cadit eminus ipse.
 Hic quoque, qui leto dederat, non longius illo 120
 Vivit, & exspirat, modo quas acceperat, auras.
 Exemploque pari furit omnis turba: suoque
 Marte cadunt subiti per mutua vulnera fratres.
 Jamque brevis spatium vitæ fortita juvenus
 Sanguineam trepido plangebant pectore matrē;
 Quinque superstitibus: quorum fuit unus Echion.
 Is sua jecit humi monitu Tritonidis arma;
 Fraternalæque fidem pacis petiitque deditque.
 Hos operis comites habuit Sidonius hospes;
 Cum posuit jussam Phœbeis fortibus urbem. 130

Postea (incredibile) glebæ cœperunt agitari: & mucro lanceæ primus prodiit ex sulcis; mox galeæ nutantes pido apice; mox humeri, & pectus, & lacerti instructi armis apparent, & seges scutata virorum augetur. Eo modo imagines consueverunt prodire, cum vela picturata theatri tolluntur festis diebus, atque primo exhibere faciem; reliqua paulatim, donec æquabili motu surgentia tota signa se ostendant, & statuant pedes in extremam aream. Cadmus tremefactus repente hoste parabat arma sumere: Ne sume, vociferatur unus de populo, quem terra produxerat, nec te inimisce bellis civilibus. Atque ita cum dixerat, percussit cominus duro gladio unum de fratribus terra genitis: ipse procumbit spiculo eminus missò. Hic quoque, qui interfecerat, non diutius vitam profert, & emittit spiritum quem paulo ante hauserat. Atque tota turba furit simili

exemplo; & fratres repentini perimuntur suo bello per plagas reciprocas. Jamque adolescentes, nati exiguum tempus vitæ, verberabant terram matrem cruentam trepido pectore, quinque solum restantibus; quorum unus fuit Echion. Ille in terram abjecit sua arma iussu Minervæ, & poposcit, & dedit fidem pacis fraternalæ. Hospes Sidonius habuit hos socios laboris, cum statuit urbem præstium oraculo Apollinis.

NOTÆ.

108. *Cono*] A Coni forma ita appellatur galeæ apex, ubi variis coloribus pennæ, struthiocamelo præsertim dereptæ, apponi solent.
 111. *Sicubi &c.*] Ut hæc viris e terra surgentibus respondeant, cogitandum est aulæa circumvoluta & plicata lente evolvi atque in theatri parietis attolli; ita intextæ illis imagines paulatim se spectatoribus ostendant.
 111. *Aulæa*] Quibus theatra per ludorum tempus ornantur.
 112. *Signa*] Intellige imagines in aulæis pictas.
 116. *Unus*] Dicunt alij, Minervæ consilio, lapides aut lapidem inter eos conjecisse Cadmum, qui à se invicem feriri existiman-

tes, mutuam inter se pugnam inierunt; Cadmus tunc ex Phœnicia prius advenisse litteras in Græciam; unde Erasmus serpentinos dentes interpretatur litteras, quibus digladianter inter se, conficiuntque se invicem seditiosi e litteratis.
 123. *Subiti*] Id est, qui ex terra subito nati erant, & subito iterum perierunt.
 125. *Trepido plangebant pectore matrem.*] Id est, in terram palpantes jacuerunt.
 126. *Echion*] Quatuor alios Udeum, Chthonium, Hiperæorem, & Pelorem nominat Apollodorus.
 129. *Sidonius hospes*] Cadmus Phœnicis. Nam Sidon Urbis est Phœnicis.
 130. *Jussam Phœbeis*] Apollinis oraculo monitus erat Cadmus Thebas condere.

II. Jam Theba fuerant condita; poterat jam credi beatus exilio, Cadme; Mars & Venus tibi obveniant socii: adde insuper stirpem de tanta uxore, tot filios, filiaque, & nepotes dilecta pignora: hos quoque jam adultos: sed nimirum novissima semper dies est expectanda homini; & nullus debet predicari felix ante mortem & ultimis exequiis. Nescis, & cornua aliena inducta in hunc capiti, vos insuper, canes, expleta sanguine domini fuerunt tibi, Cadme, prima causa mœroris, inter tot res prosperas. At bene si scriveris, reperies in illo Nepote vitium fortunæ, non flagitium: quod enim flagitium erat in ignorantia? Mons erat in hunc sanguine diversarum ferarum; & jam dies breviores fecerat umbras mediarum rerum, & Sol aberat equaliter ab utroque termino, cum juvenis Thebanus sic alloquitur ore amico comites laborum errantes per latebras ferarum. Socii, retia & tela sunt madida sanguine ferarum, & dies fuit satis fastus. Cum altera Aurora rediens curru roseo reveherit, dum,

II. Jam stabant Thebæ: poterat jam, Cadme, videri

Exilio felix: socii tibi Marsque Venusque contigerant. Huc adde genus de conjuge tanta. Tot natos, nataque, & pignora cara nepotes. Hos quoque jam juvenes: sed scilicet ultima semper

Expectanda dies homini: dicique beatus ante obitum nemo supremaque funera debet. Prima nepos inter tot res tibi, Cadme, secundas causa fuit luctus, alienaque cornua fronti addita, vosque, canes, satiata sanguine herili. 140 At bene si quæras; Fortunæ crimen in illo, Non scelus invenies. Quod enim scelus error habebat?

Mons erat, infectus variarum cæde ferarum: Jamque dies rerum medias contraxerat umbras Et Sol ex æquo meta distabat utraque; 145 Cum juvenis placido per devia lustra vagante Participes operum compellat Hyantius ore; Lina madent, comites, ferrumque; cruore ferarum Fortunæque dies habuit satis. Altera lucem Cum croceis in vecta rotis Aurora reducet; 150

Socii, retia & tela sunt madida sanguine ferarum, & dies fuit satis fastus. Cum altera Aurora rediens curru roseo reveherit, dum,

NOTÆ.

132. *Marsque*] Quia Harmoniam, vel, ut alii scribunt, Hermonionem Martis & Veneris filiam, ut plurimis placet, uxorem duxit; in cujus nuptiis Dii omnes relicto cælo adfuerunt, qui sponsam quoque donis cumularunt.

133. *Genus*] Progenies fuit nobilissima quæ à Marte & Venere per Harmoniam fluxerit.

134. *Tot natos*] Unicum Polydorum Apollodorus, Hyginus, aliique memorant.

134. *Nataque*] Quas quatuor dicunt fuisse, Ino, Semele, Agave, Autonoe.

134. *Nepotes*] Quales Bacchus ex Jove & Semele; Pentheus, qui suo tempore Rex Thebarum, ex Echione, & Agave; Actæon, ex Aristæo & Autonoe; Melicerta & Learchus ex Athamante & Ino.

135. *Ultima semper*] Fuit hæc Solonis, ex Græciæ sapientibus unus, sententia ad Cræsum, quam prolixè narrat Herodorus, in Clio. Plinius, lib. 7. c. 40.

138. *Nepos*] *Actæon*, ad cujus hist.

riam pronam & facilem viam sibi munivi per æta.

139. *Aliena*] Quæ non sunt homini destinata, sed brutis propria. Tangit illud Poëta, quod in cervum fuerit mutatum Actæon.

140. *Canes*] Quibus Actæon præda fuit ut mox videbimus.

141. *Illo*] *Actæone*, qui inscius Dianam vidit sine vestibus.

143. *Mons*] *Citharon*, ut tradit Apollodorus.

145. *Meta utraq;*] Oriente & Occidentem Meridianam horam describit: ut supra v. 50.

147. *Hyantius*] Actæonem dicit Bœotium; nam fuerunt Hyantes veteres Bœotiae populi.

148. *Lina*] Id est, ex iis facta retia metonymice.

150. *Croceis*] Quia ut plurimum croce colore appareret cælum sub ipso lucis adventu. *Ἦες κροκοπιλά.*

Propositus

Propositum repetamus opus. Nunc Phœbus
 utraque
 Distat idem terra; finditque vaporibus arva.
 Sistite opus præsens: nodosaque tollite lina.
 Jussa viri faciunt; intermittuntque laborem.
 Vallis erat piceis, & acuta densa cupressu, 155
 Nomine Gargaphie; succinctæ sacra Dianæ:
 Cujus in extremo est antrum nemorale recessu,
 Arte laboratum nulla: simulaverat artem
 Ingenio Natura suo: nam pumice vivo,
 Et levibus tophis nativum duxerat arcum. 160
 Fons sonat a dextra tenui perlucidus unda,
 Margine gramineo patulos incinctus hiatus:
 Hic Dea silvarum venatu fessa solebat
 Virgineos artus liquido perfundere rore.
 Quo postquam subiit; Nympharum tradidit uni
 Armigeræ jaculum, pharetramque, arcusque
 retentos:
 Altera depositæ subjecit brachia pallæ:
 Vincla duæ pedibus demunt: Nam doctior illis
 Ismenis Crocale, sparsos per colla capillos
 Colligit in nodum; quamvis erat ipsa solutis. 170
 Excipiunt laticem Nepheleque, Hyaleque, Rha-
 nisque,
 Et Psecas, & Phiale; funduntq; capacibus urnis.
 Dumque ibi perluitur solita Titania lympha;
 Ecce nepos Cadmi, dilata parte laborum,
 Per nemus ignotum non certis passibus errans,

redeamus ad opus incœptum: nunc Sol distat æqualiter terra utraque, & dividit terram calore. Intermittite opus præsens, & colligite retia intexta. Viri exequuntur mandata, & ab opere desistunt. Vallis erat confita piceis, & cupressu acuta, nomine Gargaphie, sacra Dianæ expedita veste cinctæ; in cuius ultimo secessu est spelunca arboribus tectâ, nulla arte parata: natura imitata erat artem sua indole: nam struxerat fornicem naturalem vivo pumice & levibus tophis. A dextra fons perlucidus strepit aqua exigua, circumdatas habens patentes ripas margine herbofo. Hic Dea nemorum lassâ venatu consueverat lavare aqua fluente membra virgineâ. Quo postquam intravit, dedit uni Nympharum armigeræ jaculum, & pharetram, & arcus remissos: Alia lacertis accepit pallam vestem à Diana depositam: Dux tollunt cotburnos pedibus: nam Crocale Ismeni filia peritior illis religat comam diffusam per colla, & ipsa interim e-

at sparsis crinibus. Nephele, & Hyale, & Rhanis, & Psecas, & Phiale excipiunt aquas, & undant ex amplis situlis. Dumque Titania ibi abluitur aqua consueta, ecce Actæon nepos admi, parte operis venatorii remissa in diem sequentem, ambulans gressibus incautus per lvam minus cognitam,

NOTÆ.

- 152. Idem] Subaudi spatium.
- 156. Succinctæ] Qualem esse decet Deam enatricem, & Deam silvarum, ut magis sit abilis & expedita.
- 157. Nemorale] Id est, nemore amœno ætum.
- 159. Pumice Vivo] Naturali. Est pumex opis levis, & perforatus, poliendis rebus, radendis etiam pilis accommodatus.
- 162. Hiatus] Patentes Ripas. Hiare enim videntur ripæ, ut fluvii alveum efficiant.
- 167. Depositæ subjecit] Id est, exiit allam, aut cadentem exceptit.
- 168. Vincla] Quibus soleat, aut calcei pedibus adhærent.

- 169. Ismenis] Ismeni Bœotiæ fluvii filia, cui ex lingua Græca nomen conveniens dedit Poëta; quippe κερκάλη calculus est littoralis, vel qui in amnibus volvitur.
- 171. Laticem] Aquam ex antro secatentem.
- 171. Nephele] Nubes. Atque his omnibus Dianæ comitibus ingeniosè nomina ex Græca lingua affinxit Poëta.
- 171. Hyale] Vitrea, pellucida; ab ὑαλῶν, vitrum.
- 171. Rhanis] A ῥανίζω, aspergo.
- 172. Psecas] A ψέχας, guttula rosis.
- 172. Phiale] Quasi ἐπιάλης aut capacâ urnâ perfundat Dominam.

pervenit in lucum : fata sic illum agebant. Qui statim atque subiti speluncas aquis stillantes, Nymphæ nude, sicut erant, planxerunt sua pectora, viro conspecto, & impleverunt totam silvam repentinis clamoribus, & circumfusæ velaverunt Dianam suis corporibus. Nihilominus ipsa Dea est procerior illis, & apparet supra omnes collo tenuis. Color, qui consuevit esse nubibus tinctis irradiatione Solis oppositi, aut Auroræ rosæ, is fuit in facie Diane conspectæ sine amictu. Quæ quamvis circumdata choro comitantium suarum, tamen stetit latere in obliquum verso, & vultum retro vertit ; & sicuti optaret habuisse sagittas expeditas, sic sumisit aquas quas habuit, & sparsit in os hominis, & perfundens capillos aquis ultricibus, adjecit hæc verba præfata exitiis appropinquans : Jam lises ut renunties me conspectam a te absque amictu ; si poteris renuntiare. Neque minata plura aspsit capiti aquis perfuso cornua cervi diu viventis ; producit collum ; & acuit aures extremas ; & vertit manus in pedes, & tacertos in crura producta ; & tegit corpus pilis misti coloris : Adjectus est & metus. Hero Autoneus vertitur in fugam, & miratur se tam velocem in ipso cursu. Cum autem aspectu sua cornua in aquis consuetis, me infelicem ! dicturus erat, nullum verbum probatum est. Suspiravit, ille fuit sonus ; & lacrymæ decurrerunt per faciem

Pervenit in lucum : sic illum fata ferebant.

Qui simul intravit rorantia fontibus antra ;
Sicut erant, viso, nudæ sua pectora Nymphæ
Percussere, viro, subitisque ululatus omne
Implevere nemus : circumfusæque Dianam 180
Corporibus texere suis. Tamen altior illis
Ipsa Dea est, colloque tenuis supereminet omnes
Qui color infectis adversi Solis ab ictu
Nubibus esse solet, aut purpureæ Auroræ,
Is fuit in vultu visæ sine veste Dianæ. 185

Quæ quanquam comitum turba stipata suarum
In latus obliquum tamen adstitit : oraque retro
Flexit : & ut vellet promptas habuisse sagittas ;
Quas habuit, sic hausit aquas : vultumque virilem
Perfudit : spargensque comas ultricibus undis, 190
Addidit hæc cladis prænumcia verba futuræ :
Nunc tibi me posito visam velamine narres,
Si poteris narrare, licet. Nec plura minata,
Dat sparso capiti vivacis cornua cervi :
Dat spatium collo : summasque cacumi- } 195
nat aures :

Cum pedibusque manus, cum longis brachiis
mutat

Cruribus : & velat maculoso vellere corpus
Additus & pavor est. Fugit Autoneus heros :
Et se tam celerem cursu miratur in ipso :
Ut vero solitis sua cornua vidit in undis, 200
Memiserum ! dicturus erat : vox nulla secuta est
Ingenuit ; vox illa fuit ; lacrymæque per ora

NOTÆ.

181. *Corporibus texere*] Ne Dea nuda conspiceretur.

183. *Infectis*] Rubore suffusæ apparent nubes, cum certo quodam modo Solis radiis illustrantur.

187. *In latus*] Ut facilius, quod conspici nollet, occultaret.

187. *Oraque retro*] Ut respiceret Actæonem.

188. *Sagittas*] Quibus Actæonem conficeret.

194. *Vivacis*] Quem quadringentos annos implere nonnunquam scripsit Plinius.

195. *Spatium*] Cervi longius est collum quam hominis.

195. *Cacumina*] In acutum, ut sunt ceteri aures, effingit.

198. *Autoneus*] Actæonem Autoneus filius.

202. *Illu*] Ingemere. Fabulæ sensum quem attinet, plerique ad mores detorquent : de quibus minus scrutandis deorum aut regum consilia intelligunt (ut Fr. Baconus cap. 10. de sapientia veterum) : quæ cognita vitam suspitionibus implicant ; Palæphatus Actæonem caput studio rem suam dicit neglexisse, eoque periisse : quamvis & revera non Actæonem etiam, pelle circumdatum cervina, sed alios etiam venatores furoræ actis canibus læniat legimus.

Not

Non sua fluxerunt. Mens tantum pristina manfit.
 Quid faciat? repetatne domum & regalia tecta?
 An lateat silvis? timor hoc, pudor impedit illud.
 Dum dubitat, videre canes: primusq; Melampus,
 Ichnobatesque sagax latratu signa dedere;
 Gnoſſius Ichnobates, Spartana gente Melampus.
 Inde ruunt alii rapida velocius aura,
 Pamphagus, & Dorceus; & Oribasus; }
 Arcades omnes: } 210
 Nebrophonosque valens, & trux cum Lælape
 Theron,
 Et pedibus Pterelas, & naribus utilis Agre,
 Hylæusque fero nuper percussus ab apro,
 Deque lupo concepta Nape, pecudesque secuta
 Pœmenis, & natis comitata Harpyia duobus, 215
 Et substricta gerens Sicyonius ilia Ladon:
 Et Dromas, & Canace, Sticteque, & Tigris, &
 Alce,
 Et niveis Leucon, & villis Asbolus atris,

non suam. Solus animus prior superſuit. Quid agat? Redeatne domum & in tecta regia? An latitet memoribus? Metus obſtat huic rei, pudor illam prohibet. Dum hæret, canes aspexerunt, & primus Melampus, & Ichnobates sagax indicium fecerunt latratu: Ichnobates, inquam, Gnoſſius, Melampus stirpe Spartana. Poſtea alii incurrunt celerius vento ruente, Pamphagus, & Dorceus, & Oribasus, omnes Arcades; & fortis Nebrophonus, & terribilis Theron cum Lælape, & Pterelas pedibus, & Agre utilis naribus, & Hylæus nuper iâus ab apro ſavo, & Nape genita de lupo, & Pœmenis ſolita ſequi pecudes, & Harpyia ſtipata duobus filiis, & Ladon

Sicyonius habens ilia contracta, & Dromas, & Canace, Sticteque, & Tigris, & Alce, & Leucon pilis candidis, & Asbelus nigris,

NOTÆ.

230 Mens tantum] Hoc transformatis omnibus gravissimum erat supplicium, quod calamitatis læce essent conficii.
 206. Melampus] Id est, *Pedibus niger*. Nimus vero videtur Poëta, in recensendis aut fabricandis canum nominibus: atque etiam contra venatorum legem peccasse, quibus tantum est paucarum syllabarum nomina, ad pronuntiandum facilia, atque vocalia canibus suis assignare. Columella 12. cap. lib. 8.
 207. Ichnobatesq;] Id est, *per vestigia valens*.
 207. Signa dedere] Reliquos canes feram desse admonuerunt.
 208. Gnoſſius] *Cretensis*: est nempe Gnoſſus urbs Græcæ.
 208. Spartana] *Laconica*. Cretenses enim et Laconici canes aptissimi sunt venationibus.
 210. Pamphagus] *Omnia comedens*.
 210. Dorceus] *Acute videns*.
 210. Oribasus] *Montes ascendens*.
 211. Nebrophonos] *Hinnulos interficiens*.
 211. Lælape] Est Lælaps nomen venti rocellosi & vorticosi, quem Latini vocant urbinem; unde canis hujus velocitas atque nperus intelligitur.
 211. Theron] *Ferus*.
 212. Pterelus] *Alis impulsus, alatus*.

212. Agre] *Venatrix*.
 213. Hylæus] *Silvestris*. Quia vero ab Apro percussum dicit, forte ad Hylæum venatorem alluſit, qui cum Arcæo ab Apro Calydonio vulneratus interit, ut scribit Apollodorus.
 214. Nape] *Quod in selibus erraret*.
 215. Pœmenis] *Pastoralis*.
 215. Harpyia] *Rapax*; & rapacissimis Harpyis similis.
 216. Substricta] *Contracta*, qualia habeant vertagi. *Brevis avis*. Virgil.
 216. Sicyonius] A Sicyone urbe Peloponnesi, ad sinum Corinthiacum.
 216. Ladon] Nomen est fluvii Arcadiæ in Peloponneso, à quo huic cani nomen; nisi etymologia Græca est à *λαῖονος* capio.
 217. Dromas] *Cursor*.
 217. Canace] Hæc vox Græcæ *strepitum* significat; quare à *strepitui* & personanti latratu huic cani nomen inditum.
 217. Sticte] Id est *Pisla*; à *σῖς* distinguo, pungo.
 217. Tigris] *Tigridi velocissima fere similis*.
 217. Alce] *Robusta*.
 218. Leucon] *Albus*. Etymologiam ipse Nalò indcavit.
 218. Asbolus] *Euliginosus*.

& Lacon fortissimus, & Aëlo valens cursu, & Thous, & celer Lycisca cum fratre Cyprio, & Harpalus distinctam habens frontem atram a candido medio, & Melaneus, & Lachne bifido corpore; & Labros, & Agriodos sati patre Dictæo, sed matre Laconica, & Hylactor vocis acuta: & quos longum est memorare. Ea ca terva ruunt desiderio præde per saxa, & præruptas rupes, & perus inaccessas, qua iter asperum, & qua vix nullum datur. Ille fugit per loca, per que sepe fuerat insequutus cævos. Heu, ipse vivat servos suos. Volebat vociferari, Ego sum Aëcon! agnoscite Dominum vestrum: Voces desinuunt mentem, aër personat latratibus. Prima Melanchætes plagam impigit dorso: dein Theridamas; Oresitrophus corripuit humerum. Hi canes ferus reliquis prodierant, sed iter præoccupatum est per compendia montis. Dum illi exhibent dominum, cætera turba convenit, & confert dentes in corpore. Jam loca desunt ad plagas. Ille despirat, & reddit sonum, si non etiam hominis, qualis in tamen cervus nequiat reddere & implet cacumina cognita genitilis lugubribus: & præcumbens in genua flexa, & simul præcanti circumspicit faciem silentem, uti solebat sua brachia. At comites nequii irrita turbam canum infestam assuetis ululatibus,

Prævalidusque Lacon, & cursu fortis Aëlo,
 Et Thous, & Cyprio velox cum fratre Lycisca
 Et nigram medio frontem distinctus ab albo
 Harpalos, & Melaneus, hirsutaq; corpore Lachne
 Et patre Dictæo, sed matre Laconide nati,
 Labros, & Agriodos, & acutæ vocis Hylactor:
 Quosque referre mora est. Ea turba cu- } 22.
 pidine prædæ

Per rupes, scopulosque, adituque carentia saxa
 Qua via difficilis, quaque est via nulla, feruntur
 Ille fugit, per quæ fuerat loca sæpe secutus:
 Heu famulos fugit ipse suos! clamare libebat,
 Actæon ego sum! dominum cognoscite vestrum
 Verba animo desunt: resonat latratibus æther
 Prima Melanchætes in tergo vulnera fecit:
 Proxima Theridamas; Oresitrophus hæsit in
 armo:

Tardius exierant; sed per compendia montis
 Anticipata via est. Dominum retinentibus illi
 Cætera turba coit, confertque in corpore dente
 Jam loca vulneribus desunt. Gemit ille, sonumque
 Et si non hominis, quem non tamen edere possit
 Cervus, habet: mœstisq; replet juga nota quereli
 Et genibus supplex pronis, similisque roganti, 24
 Circumfert tacitos, tanquam sua brachia, vultu
 At comites rapidum solitis latratibus agmen

& confert dentes in corpore. Jam loca desunt ad plagas. Ille despirat, & reddit sonum, si non etiam hominis, qualis in tamen cervus nequiat reddere & implet cacumina cognita genitilis lugubribus: & præcumbens in genua flexa, & simul præcanti circumspicit faciem silentem, uti solebat sua brachia. At comites nequii irrita turbam canum infestam assuetis ululatibus,

NOTÆ.

219. Lacon] Sonans, crepans; à λαλέω. Vel à patria Laconia.

219. Aëlo] a procella; quod impetuose ferretur.

220. Thous] Thos, is, inquit Plinius, lupi est genus cæteris procerius, crurumque levitate dissimile, velox saltu, venatu vivens, innocuum homini, per hyemes hirsutum, æstate nudum. Atque ab eo luporum genere huic cani nomen videtur datum.

220. Lycisca] Canis lupo nata.

222. Harpalos] Rapax.

222. Melaneus] Niger.

222. Lachne] Hirsuta. Etymologiam Poëta ipse ad verbum expressit: Lachne enim lanugo est, seu villorum densitas.

223. Dictæo] Cretensi.

224. Labros] Avividus, Vorax, V. beme. Rapidus.

224. Agriodos] Dente agresivi, aut fero vel agresivus vis aptus.

224. Hylactor] Latrator.

232. Melanchætes] Pilos habens nigros.

233. Theridamas] Feras domans.

233. Oresitrophus] In montibus nutritus.

234. Compendia] Id est, per vias compendiosas. Contrarium appellavit Luca dispendia silvæ.

255. Anticipata] Al. Præcipitata, i. e. precipiti cursu peracta.

241. Circumfert] Ut supplices brachia ille ora extendit, & circumferte: t.

242. Comites] Qui cum Actæone fuerat

242. Latratibus] Clamoribus latrantium canum haud ab similibus canes hortantur.

Igni

Ignari instigant, oculisque Actæona quærunt ;
 Et velut absentem certatim Actæona clamant.
 Ad nomen caput ille refert, ut abesse queruntur,
 Nec capere oblatae segnem spectacula prædæ.
 Vellet abesse quidem; sed adest: velletque videre,
 Non etiam sentire canum fera facta suorum.
 Undique circumstant, merisique in corpore rostris
 Dilacerant falsi dominum sub imagine cervi. 250
 Nec, nisi finita per plurima vulnera vita,
 Ira pharetratae fertur fatiata Dianæ.

Et lustrant Actæonem oculis. Et vociferantur certatim Actæonem tanquam absentem. Ille reflexit caput ad nomen; dolent tanquam longe esset, et quia tardus non se oblectaret spectaculo prædæ oblata. Optaret quidem longe esse, sed presens est, et cuperet spectare, non etiam sentire secum impetum canum suorum. Sunt undique circumfusi, et rictibus fixis in corpore dilaniant dominum sub specie fisci cervi: Neque ira Dianæ pharetratae dicitur expleta, nisi vita exhausta per plurimas plagas.

III. Rumor in ambiguo est: aliis violentior æquo
 Visa Dea est: alii laudant, dignamque severa
 Virginitate vocant. Pars invenit utraque causas.
 Sola Jovis conjux, non tam culpetne probetne,
 Eloquitur; quam clade domus ab Agenore ductæ
 Gaudet: & a Tyriâ collectum pellice transfert
 In generis socios odium. Subit ecce priori
 Causa recens; gravidamque dolet de } 260
 semine magni
 Esse Jovis Semelen: tum linguam ad jurgia solvit.
 Profeci quid enim toties per jurgia, dixit?
 ipsa petenda mihi est: ipsam, si maxima Juno
 Rite vocor, perdam; si me gemmantia dextra
 Sceptra tenere decet; si sum regina, Jovisque 265
 Et soror & conjux; Certe soror. At puto furto
 Contenta: & thalami brevis est injuria nostri.
 Concipit; id deerat: manifesta que crimina pleno

III. Fama est dubia; Dea credita est a nonnullis ultra modum severa; alii celebrant, et appellant dignam rigida virginitate: pars utraque nititur rationibus. Sola uxor Jovis non tam dicit arguatne, an laudet, quam latetur damno domus ortæ ab Agenore; et traducit odium natum ab adultera Tyria in ipsius cognatos. Ecce nova causa accedit precedentij, et iniquo animo patitur Semelen esse pregnantem de semine magni Jovis.

Tum os aperit ad rixas. Quid vero, ait, promitti toties per rixas? Ipsa emele est mihi appetenda; ipsam perimam, si vere dicor maxima Juno; si me decet tractare extra sceptra splendentia; si sum regina, et soror et uxor Jovis: Certe soror sum. At credo emele expleta est furto; et injuria nostri lecti cito preterit. Concipit; id unum dedecori meo aberat: et cul pam apertam intumescente

NOTÆ.

252. Sola] Pertinet istud ad fabulæ sequentis connexionem.

257. Domus] Ex qua Actæon fuit; nam ut in oratione Cadmi filiam matrem habuit, Cadmum vero Agenoris filium antea vidimus.

258. A Tyria pellice] Ab Europa, quam e hæcænia rapuit Jupiter.

261. Semelen] Quam antea Cadmi filiam ximus, Bacchi matrem.

261. Tum linguam] Primo Jovem jurgio toriri cupit Juno; quod statim, ut iratorum & sui impotentium mos est, improbat; dolens ipsa Semelen dolo perdere.

266. Certe Soror] Hoc ita a Junone intratur, quasi desierit esse conjux, cum Jupi-

ter alias amet. Sic quoque apud Senecam ipsa loquitur: Soror Ionantis; hoc enim solum mihi relictum nomen est. Herc. Fur.

266. Puto furto] Id est; forsitan cum Jove semel concubuisse Semele contenta est. Quod quidem, ut fortius neget, non sine amarissima Ironia proponit.

268. Deerat] Ultimam innuit esse opprobrium Juno, quod sibi oblatae injuriæ perpetuos indices Semele in lucem proferat.

268. Manifestaque] Bacchum dicit puerum, quo Jovis & Semelæ adulteria manifesta habent. Argute vero manifesta dicitur que utero inclusa.

ventre gestat; & tanta est confidentia pulchritudinis, vult esse mater de Jove; quod vix mihi uni evenit: Efficiam ut Jupiter eam decipiat: nec dicar Saturni filia, si non descendat in aquas infernas deturbata ab Jove suo. Dein descendit folio; & velata flava nube accedit ad ades Semeles. Neque ante discussit nubes, quam formam induit amens, & affixit temporibus crimes albos. Et exaravit cutem rugis, & movit artus inflexos gressu tremulo; sinxit insuper vocem anilem. Mutatur in ipsam Beroën, Semeles nutricem Epidauriam. Postquam igitur, colloquio quesito, & diu confabulando venerunt ad nomen Jovis, gemit; & Velim, inquit, ut sit Jupiter qui te ytiavit: tamen omnia reformido. Plurimi Deorum titulo subierunt casta cubilia. Neque etiam satis est esse Jovem: conferat pignus amoris, siquidem saltem is est verus: & orato, ut veniat in tuos amplexus quantus & qualis recipitur ab ex-cisa Junone, & induat prius sua insignia. Juno eiusmodi verbis instruxerat filiam Cadmi nescientem se deludi. Illa petit a Jove donum, quod non indicavit. Ad quam Deus respondit, Elige; nullam feres repulsam. Et quo magis fidem adhibeas, numina stygii sunt etiam testes, ille Styx est terror & Deus Deorum.

Fert utero: & mater, quod vix mihi contigit uni, De Jove vult fieri. Tanta est fiducia formæ. 270
Fallat eam faxo: nec sim Saturnia, si non Ab Jove merfa suo Stygias penetrarit in undas. Surgit ab his folio, fulvaque recondita nube Limen adit Semeles. Nec nubes ante removit, Quam simulavit anum: posuitque ad tem- } 275
pora canos:
Sulcavitque cutem rugis: & curva trementi Membra tulit passu: vocem quoque fecit anilem. Ipsaque fit Beroë, Semeles Epidauria nutrix. Ergo ubi, captato sermone, diuque loquendo, Ad nomen venere Jovis; suspirat: &, optem 280
Jupiter ut sit, ait: metuo tamen omnia. Multi Nomine Divorum thalamos iniere pudicos. Nec tamen esse Jovem satis est: det pignus amoris;
Si modo verus is est: quantusque & qualis ab alta Junone excipitur; tantus talisque rogato 285
Det tibi complexus: suaque ante insignia sumat. Talibus ignaram Juno Cadmeida dictis Formarat: rogat illa Jovem sine nomine munus. Cui Deus, Elige, ait: nullam patiere repulsam. Quoque magis credas, Stygii quoque con- } 290
scia sunt
Numina torrentis. Timor & Deus ille Deorum.

NOTÆ.

269. Vix] Martem, Vulcanum & Heben Jove & Junone, quidam Junone sola ortos scripserunt. Bene itaque se vix de Jove matrem esse dicit.

269. Uni] Atqui pluribus de Jove matres esse contigit: adeoque non quod est, sed quod esse deberet, zelotypia commota, & pellices, quasi non essent, contemnens, superba Juno proruhit.

270. Tanta est] Exclamatio est ex indignatione.

272. Ego] Tam perditæ amato.

272. Stygias] Pellici ab ipso Jove ruinam punitatur.

275. Canos] Simpliciter canj appellantur albi senum capilli.

276. Sulcavi:] In sulcorum modum frontem contraxit, ut vetula videretur.

278. Ipsaque fit] Id est, tam accurate

nutricis, quæcunque essent, omnia imitatur, ut ea ipsa videatur.

278. Epidauria] Ex Epidauro, Argolidis in Peloponneso, urbe Æculapii templo nobili.

284. Simodo] Ἐὶ δὲ κῆ ᾧ: ἐπέειπες, σὸν νόμισας ἐστὶ Κρονίων, Ἐλθῆτω ἐς σὸν λένχη καὶ ἡμετέρι κεραύνα, &c. Nonn. Dionys.

286. Insignia] Fulvi er, & quæcunque deinceps enumerat Poëta.

217. Cadmeida] Semel. n. Cadmi filiam.

288. Formarat dictis] Id est, ita imbuerat ut eadem sequi constitisset.

288. Sine nomine] Rogat à Jove munus quale sit illud munus nondum dicit, id est rogat ut ille concederet quodcunque illa tacite cupierit.

291. Timor & Deus] Ille quem Dii tantum timent quantum homines Deos.

Læta

Læta malo, nimiumq; potens, perituraq; amanti
 Obsequio Semele, qualem Saturnia, dixit,
 Te solet amplecti, Veneris cum foedus initis;
 Da mihi te talem. Voluit Deus ora loquentis 295
 Opprimere. Exierat jam vox properata sub auras.
 Ingemuit: neq; enim non hæc optasse, neque ille
 Non jurasse potest. Ergo mœstissimus altum
 Æthera conscendit; nutuque sequentia traxit
 Nubila: queis nimbos, immistaq; fulgura ventis
 Addidit, & tonitrus, & inevitable fulmen.
 Qua tamen usque potest, vires sibi demere tentat.
 Nec, quo centimanum dejecerat igne Typhœa,
 Nunc armatur eo: nimium feritatis in illo.
 Est aliud levius fulmen; cui dextra Cyclopi
 Sævitiæ flammæque minus, minus addidit iræ:
 Tela secunda vocant Superi. Capit illa; domumq;
 Intrat Agenoream. Corpus mortale tumultus
 Non tulit æthereos; donisque jugalibus arsit.
 Imperfectus adhuc infans genitricis ab alvo 310
 Eripitur, patrioque tener (si credere dignum)
 Insuitur femori; maternaque tempora complet.
 Furtim illum primis Ino matertera cunis
 Educat. Inde datum Nymphæ Nyseides antris
 Occuluere

Semele gestiens damno, & nimium valens, & interitura obsequio amanti, Præbe te, inquit, mihi talem, qualem filia Saturni consuevit te complecti cum venitis ad gaudia Veneris: Deus voluit occludere os loquentis: Sed jam vox expedita exierat in ærem. Suspiravit: neque enim illa potest non vovisse ista, neq; ille non jurejurando confirmasse. Igitur tristissimus petiit supremum cælum, & corripuit nutu sequaces nubes, quibus adjecit nimbos, & fulgura immixta ventis, & tonitrua, & fulmen ineluctabile. Nititur tamen vires suas minuere quantum potest: neque instruitur ea flamma, qua deturbaverat centimanum Typhæum; nimia erat sævitiæ in illa. Est aliud fulmen mitius, cui dextra Cyclopi minus apposuit feritatis & ignis & minus excaudentis: Dii appellant, Secunda fulmina. Sumit illa; & subit domum Agenoris.

Corpus morti obnoxium non potuit pati tempestatem ætheream, & flagravat muneribus nuptialibus. Fœtus adhuc immaturus extrahitur ab utero matris, & si, credere fas est, tener insuitur femori patris, & ibi absolvit tempora quæ in matris utero complenda erant. Ino matertera clam Junone illum educat primis cunis. Deinde Nymphæ Nyseides sibi traditum suum antris

NOTÆ.

292. *Malo*] Quod quidem boni sub specie intuebatur, sese ideo offerens quod votis suis quibuscumque Jupiter indulgeret.

297. *Neque enim*] Præterita est jam & Semeles petitio, & Jovis Promissio; adeoque neutra potest revocari.

303. *Typhœa*] Fuit Typhæus gigas immanis, vertice cælum pertingens, centum draconum capitibus ex humeris pullulantibus, luminibus igneis, ore flammis eructante, aliisque rebus terribilis; quem bello adversus superos congressi ausum Jupiter tandem prostravit, insulaque Sicilia obruit.

305. *Cyclopium*] Cyclopes sunt Vulcani in fabricandis fulminibus ministri.

308. *Agenoream*] Semeles, cui avus fuit Agenor.

308. *Tumultus*] Ex fulmine & reliquo Jovis apparatu.

307. *Donis jugalibus*] Fulmine aliisque su-

pra recensitis, quæ amoris testimonia Semele à Jove expetierat.

310. *Infans*] Bacchus.

312. *Materna*] Decem menses Lunares; quamdiu in utero materno, ut plurimum, foetus soverur.

313. *Ino*] Quam ante Semeles sororem Cadmi filiam videmus.

314. *Antris suis*] Antrum illud, in quo Bacchus nutritus fuerat, *Dythyrites* vocatur. Unde & Bacchus *Dythyrambus* vocatur, eo quod *δύο θυράς* hoc est, duo januas antrum habuerit, ut quidam è Græcis narrent. Sed vide infra v. r. 397.

314. *Nyseides*] Plures Bacchi, plures Nyseæ urbes fuerunt; ex quo in unum congeffas Græcorum fitiones ad aliquam veritatis speciem difficile sit reducere. Plinius Nyfam Indiæ montem indicat, quem Strabo & Ælianus *Meron*, id est,

abdiderunt, & præbuerunt lac in alimentum.

IV. Et dum ea fatorum decreto sunt per terras, & incunabula Bacchi bis geniti sunt secura; Jovem dicunt delibutum nectare dimisisse curas asperas, & otiose luisse cum otiosa Junone, & dixisse, sane vestra gaudia sunt majora, quam que eveniunt maribus. Illa diffitetur. Utrique placuit petere, quodnam sit judicium experti Tiresiæ. Utraque voluptosærat ei perspicua. Nam vulneraverat virente baculo duo corpora cœuntia magnorum anguium, & micans in feminam de masculo (quod mirandum est) traduxerat septem Autumnos. Rursus octavo intuitus est eosdem serpentes: & inquit, si tanta est vis vestri vulneris, ut vertat sexum vulnerantis in oppositum, nunc iterum vos percutiam. Serpentes istos verberatis, forma pristina rediit, & species nativa successit. Hic ergo judex lætus de jurgio jocoso, confirmat sententiam Jovis. Filia Saturni dicitur tulisse iniquius, nec pro tam levi causa: & addixit oculos sui arbitri tenebris

æternis. At pater omnipotens (nam nefas est cuiquam Deo rescindere facta Dei alterius) dedisse futura pro oculis sublatis, & minuit supplicium bouere.

V. Ille notissimus fama per urbes Aoniæ reddebat certa oracula populo petenti. Cæruleæ Iriope prima tentavit fidem vocis certæ;

Occuluere suis; lactisque alimenta dedere. 315

IV. Dumque ea per terras fatali lege geruntur; Tutaque bis geniti sunt incunabula Bacchi: Forte Jovem memorant diffusum nectare curas Seposuisse graves, vacuaque agitasse remissos Cum Junone jocos: & Major vestra profecto est, } 320

Quam quæ contingit maribus, dixisse, voluptas. Illa negat. Placuit quæ sit sententia docti Quærere Tiresiæ. Venus huic erat utraq; nota. Nam duo magnorum viridi cœuntia silva Corpora serpentum baculi violaverat ictu: 325 Deque viro factus (mirabile) foemina, septem Egerat autumnos. Octavo rursus eosdem Vidit: &, Est vestræ si tanta potentia plagæ, Dixit, ut auctoris sortem in contraria mutet: Nunc quoque vos feriam. Percussis an- } 330

guibus istem, Forma prior rediit, genitivaque venit imago. Arbiter hic igitur sumtus de lite jocosa Dicta Jovis firmat. Gravius Saturnia iusto, Nec pro materia fertur doluisse: sui que Judicis æterna damnavit lumina nocte. 335 At pater omnipotens (neque enim licet irrita cuiquam

Facta Dei fecisse Deo) pro lumine adempto Scire futura dedit: pœnamque levavit honore.

V. Ille per Aonias fama celeberrimus urbes Irreprehensâ dabat populo responsa petenti. 340 Prima fidem vocisque ratæ tentamina sumsit

NOTÆ.

femur vocitant ad cujus radices Urbs Nyfa. Cum vero in illo monte Bacchum nutritum fuisse fabulata sit antiquitas, atque ille Jovi mons sacer fuerit, non abs re hinc Græccs mentiendi licentiam traxisse credideris, ut in Jovis Mero seu femore Bacchum suum nutritum fuisse dixerint.

317. Bis] Semel ex matris utero, deinde ex Jovis femore; unde & Dithyramus dicitur.

319. Remissos] Id est, qui remissorum sunt & otio abundantium.

323. Tiresiæ] Tiresiam Mythologi annum interpretantur; propter alternas anni vices,

modo marem, modo feminam.

327. Autumnos] Per septem annos mansi foemina.

329. Contraria] Atque ex mari feminam & ex femina marem faciat.

334. Nec pro materia] Gravius, quam tam levis & jocosa causa posceret.

339. Aonias] Bœotias. Est enim Aoniæ Bœotiæ regio montana, ab Aone Neptun filio, qui illic imperavit, sic dicta; quæ pro Bœotia tota per sæpe sumitur.

341. Ratæ] Cujus responsa rata & certa essent. Al data, i. e. concessæ artis vaticinandi

Cæruleæ

Cærule Liriope; quam quondam flumine curvo
 Implicuit; clausæque suis Cephisos in undis
 Vim tulit. Enixa est utero pulcherrima pleno
 Infantem, Nymphis jam tunc qui posset amari;
 Narcissumque vocat. De quo consultus, an esset
 Tempora maturæ visurus longa senectæ,
 Fatidicus vates, Si se non noverit, inquit.
 Vana diu visa est vox auguris. Exitus illam,
 Resque probat, letiq; genus, novitaq; furoris. 350
 Jamque ter ad quinos unum Cephisos annum
 Addiderat: poteratque puer, juvenisque videri.
 Multi illum juvenes, multæ cupiere puellæ.
 Sed fuit in tenera tam dira superbia forma;
 Nulli illum juvenes, nullæ tetigere puellæ. 355
 Aspicit hunc, trepidos agitantes in retia cervos,
 Vocalis Nymphæ, quæ nec reticere loquenti,
 Nec prior ipsa loqui didicit, resonabilis Echo.
 Corpus adhuc Echo, non vox erat: & tamen usu
 Garrula non alium, quam nunc habet, or-
 ris habebat; } 360
 Reddere de multis ut verba novissima posset.
 Fecerat hoc Juno: Quia, cum deprendere posset
 Sub Jove sæpe suo Nymphas in monte jacentes,
 Illa Deam longo prudens sermone tenebat,
 Dum fugerent Nymphæ. Postquam Sa-
 turnia sensit; } 365
 Hujus, ait, linguæ, qua sum delusa, potestas
 Parva tibi dabitur, vocisque brevissimus usus.

quam Liriope Cephisos olim clausit amne obliquo, & vitavit implicitam in suis aquis. Formosissima emisit ventre gravido puerum, qui jam tunc posset amari a Nymphis, & appellat Narcissum: de quo vates fatidicus interrogatus, an esset venturus ad tempora longa mature senectutis, respondit, si se non viderit. Responsum vatis diu creditum est inane: ventus & res illud confirmat, inique genus mortis, & novitas amoris. Jamque filius Cephisi adjecerat unum annum ad decimum quintum, & poterat videri puer & adolefcens. Multi adolefcetes, multæ virgines illum exoptarunt. Verum factus fuit usque ad ocrudelis in tenera pulcritudine, ut nulli adolefcetes, nullæ virgines illum moverint. Echo Sonora, Nymphæ garrula, quæ neq; didiciit flere ad loquentem, neque prior loqui, hunc vidit agentem pavidos cervos in plagas. Echo erat adhuc corpus, non sonus tantum, & tamen loquax nullum alium habebat usum quo quam nunc obtinet, ut possit

repetere ultimas voces de multis. Juno istud fecerat; quia cum posset sese prehendere Nymphas cum Jove suo versatas in collibus, illa de industria remorabatur Deam proluxa oratione, donec Nymphæ sese subducerent. Postquam Saturnia advixit, Potestas, inquit, hujus linguæ, qua ego sum decepta, exigua tibi concedatur, & usus vocis brevissimus.

NOTÆ.

342. *Liriope*] Nympha fuit Oceani & Te-
 thys filia, à Cephiso Bœotix fluvio com-
 pressa, unde & Narcissi Cephisi mater facta
 est. Ἀπὸ τοῦ λιλίου *Lilio* Narcissi matri con-
 gruum nomen habuit.

342. *Curvo*] Sinuosus verò admodum in
 tabulis nostris pingitur Cephisos, cujus cur-
 sus modo in Orientem, deinde Septentrio-
 nem, omnes denique mundi partes flexit.

346. *Narcissum*] Ἀπὸ τοῦ ναρσίσου, quod ci-
 tõ marcescat; verum & de flore, & de juve-
 ne Narcisso, quod citò marcescant.

348. *Si se noverit*] Quia postquam se vi-
 dit, sui ipsius cæco amore contabuit.

352. *Fur*] Propter pulchritudinem: Ju-

venis, propter magnitudinem.

357. *Prudens*] Terentianum est, *Prudens*,
 sciens, i. e. dedita operâ.

359. *Corpus*] Quia illi non Corpus, sed vo-
 cis usus à Junone ademtus; quod jam nar-
 rabit Poeta.

459. *Non vox*] Echo dicitur Sonus reper-
 cussus, aut Vox quam reddunt loca quædam
 concava. In ejusmodi Vocem nondum trans-
 mutatam fuisse dicit Echo nympham, cum
 tamen oris non alium um haberet, quam
 habet nunc; nec prior loqui, sed ultima ver-
 ba tantum referre posset.

363. *Monte*] Sæpissime verò in monti-
 bus Echo resonat.

Reque

Et certas facit minus re-
 ipsa. Hæc tamen iterat
 verba in fine sermonis &
 reddit voces acceptas.
 Cum vidit igitur Narcis-
 sum errantem per silvas
 invias, & amore corre-
 pta est; furtim legit gres-
 sus. Et quo magis se-
 quitur, amoris igne ar-
 dentiore uritur; non se-
 cus ac cum viva sulfura
 circumducta lignis corri-
 piunt ignem appositum.
 O quoties voluit admove-
 re se suavis verbis, &
 adacere blandas preces;
 Natura negat, nec patitur
 ut incipiat loqui:
 sed quod furti, illa insti-
 tuit expectare voces, ad
 quas reddat suos sonos.
 Forte adolefcens digres-
 sus a turba fideli comi-
 tum dixerat, Ecquis hic
 est? & Echo reulerat,
 Hic est. Hic miratur; &
 postquam oculos vertit in
 omnes partes, versatur
 voce elata, V. ni: illa
 arcescit arcescentem. Re-
 spicit; & cum nullus ad-
 esset, Quamotrem, ait,
 me vitas & r. missus ac-
 cepit tot voces quot pro-
 tulit. Fergit; & delusus
 similitudine soni recipro-
 ci, Huc, inquit, junga-
 mur: & ipsa obsequitur
 huc voci, & egressa silvis
 ita, ut inmitteret sacer-
 dos collo optato. Ille ex-
 silii, & fugiens, Tolle, ir-
 quit, manus ab amplexu,
 prius pericam, quam mi-
 potiaris. Ita nihil respon-
 dit, nisi, Me potiaris. Con-
 tenta se abat silvis, &
 recunda oculis ora foliis. & ab eo tempore etatem agit in speluncis. Sed tamen amor
 festat, & augetur indignatione repulsa. Sollicitudo assidua minuit luctuosum corpus; &
 macies contrahit cutem, & omnis humor corporis vanescit in auras: Sonus tantum atque ossa
 sunt reliqua. Sonus restat, dicunt ossa induisse formam saxi.

Reque minas firmat. Tamen hæc in fine loquendi
 Ingeminat voces: auditaque verba reportat.
 Ergo ubi Narcissum per devia lustra vagantē 370
 Vidit, & incaluit; sequitur vestigia furtim.
 Quoq; magis sequitur; flamma propiore calefcit.
 Non aliter quam cum fummis circumlita tædis
 Admotam rapiunt vivacia sulfura flammam.
 O quoties voluit blandis accedere dictis, 375
 Et molles adhibere preces! natura repugnat;
 Nec finit incipiat. Sed quod finit, illa parata est
 Expectare sonos, ad quos sua verba remittat.
 Forte puer, comitum seductus ab agmine fido,
 Dixerat, Ecquis adest? &, Adest, respon- } 380
 derat Echo.

Hic stupet: utque aciem partes divisit in omnes;
 Voce, Veni, clamat magna. Vocat illa vocantem.
 Respicit: & nullo rursus veniente, Quid, inquit,
 Me fugis? & totidem, quot dixit, verba recepit.
 Perstat; & alternæ deceptus imagine vocis; 385
 Huc coeamus, ait; nullique libentius unquam
 Responsura sono, Coeamus rettulit Echo:
 Et verbis favet ipsa suis; egressaque silvis
 Ibat, ut injiceret sperato brachia collo.
 Ille fugit: fugiensq; Manus complexibus aufer:
 Ante, ait, emoriar, quam sit tibi copia nostri.
 Rettulit illa nihil; nisi, Sit tibi copia nostri.
 Spreta latet silvis: pudibundaque frondibus ora
 Protegit: & solis ex illo vivit in antris.
 Sed tamen hæret amor; crescitq; dolore repulsæ.
 Attenuant vigiles corpus miserabile curæ:
 Adducitque cutem macies; & in aëra succus
 Corporis omnis abit. Vox tantum, atque ossa
 supersunt.

Vox manet. Ossa ferunt lapidis traxisse figuram.

379. Fucr] Narcissus, quem potius puerum
 amatorie nominat.
 282. Vocat illa] Quia Narcissi verbum re-
 petit. Veni.
 384. Et totidem] Echo illi remisit eadem
 verba quæ ipse protulerat, nempe Quid me
 fugis.

NOTÆ.

379. Fucr] Narcissus, quem potius puerum
 amatorie nominat.

282. Vocat illa] Quia Narcissi verbum re-
 petit. Veni.

384. Et totidem] Echo illi remisit eadem
 verba quæ ipse protulerat, nempe Quid me
 fugis.

385. Alternæ vocis] Alternatim emissæ
 primum à Narcisso, deinde ab Echo.

388. Favet] Quia ad Narcissum accedit.

394. Antris] In illis vero fiunt voci reper-
 cussus, quos Echo, id est, Sonos vocamus.

399. Ossa ferunt lapidis &c.] Nempe inter
 saxa, & rupes vox repercussa tortius resilit.

Inde

Inde latet filvis: nulloque in monte videtur; 400
Omnibus auditur. Sonus est, qui vivit in illa.

VI. Sic hanc, sic alias undis aut montibus ortas
Luserat hic Nymphas; sic cœtus ante viriles.

Inde manus aliquis despectus ad æthera tollens,
Sic amet iste licet, sic non potiaturo amato, 405
Dixerat. Affensit precibus Rhamnusia justis.

Fons erat illimis, nitidis argenteus undis,
Quem neque pastores, neq; pastæ monte capellæ
Contigerant, aliudve pecus: quem nulla volucris,
Nec fera turbarat, nec lapsus ab arbore ramus. 410

Gramen erat circa, quod proximus humor alebat:
Silvaque, sole lacum passura tepescere nullo.

Hic puer, & studio venandi lassus & æstu,
Procubuit; faciemque loci, fontemque secutus.

Dumque sitim sedare cupit; sitis altera crevit. 415
Dumque bibit, visæ correptus imagine formæ,

Rem sine corpore amat: corpus putat esse,
quod umbra est.

Adstupet ipse sibi: vultuque immotus eodem
Hæret, ut è Pario formatum marmore signum

Speçtat humi positus geminum, sua lumi- } 420
na, fidus,

Et dignos Baccho, dignos & Apolline crines;
Impubesque genas, & eburnea colla, decusque

Oris, & in niveo mistum candore ruborem:
Cunctaque miratur; quibus est mirabilis ipse.

Se cupit imprudens. Et, qui probat, } 425
ipse probatur.

Dumq; petit, petitur, pariterq; incendit, & ardet.
Irrita fallaci quoties dedit oscula fonti!

In mediis quoties visum captantia collum

Inde latitat in nemoribus, nec conspicitur in ullo monte. Auditur ab omnibus, sola vox illi superest.

VI. Iste sic fefellit hanc nympham, sic fefellerat alius ortas ex aquis aut colibus; sic fefellerat antea turbos masculas. Quamobrem aliquis contentus tollens manus ad astra, dixerat, Pari modo iste, quamvis diligit, pari modo non potiaturo dilecto. Rhamnusia annuit petitionibus. Fons erat sine luto, clarissimus lymphis, quem neque pastores, neque capræ paste in collibus, aut aliud pecus tetigerant, quem nulla avis nec fera turbaverat, neque ramus ab arbore deciderat. cinctus erat herba quam vicina aqua nutrebat; atque in more, quod non sine et stagnum ullo sole calefere. Juvenis defessus & studio venandi, & vehementi calore hic se in terram projecit, sequutus speciem amœnam. Loci & fontem. Et dum optat levare sitim, alia sitis aueta est, & dum potat, tactus simulacro pulcritudinis conspexit diligit rem sine corpore, artitratur esse corpus quod est umbra. Ipsemet seipsum admiratur, & torpet difixus in eadem facie, tanquam statua efficta ex marmore Pario. Stratus

lumi contemplatur suos oculos quasi duo astra, & comam digram Baccho, dignam etiam Phœbo, & malas imberbes, & colla nivea, & os juvenum, & ruborem jussusum niveo candore; & omnia suspicit, ob que ipse est admirandus. Incius se exopta; & ipse qui laudat, laudatur: Et, dum poscit, poscitur; pariterque inflammat & flagrat. Quoties obiulit vana juveni a fonti deloso! Quoties unxit lacertos captantes collum conspectum

NOTÆ.

406. *Rhamnusia*] Nemesin dicit, potentem deam, scelerum & superbix ultricem, Jovis & Necessitatis filiam, quæ Rhamnunte Artice pago templum habuit, unde Rhamnusia dicta. Pausan. Effigies erat coronata & alata; dextra gestabat hastam traxineam, sinistra Phialam, in qua inclusi erant Æthiopes; cervo infidebat. Vide Clariss. Baconum in Nemesi, seu vicibus rerum.

407. *Fons erat*] Ad Narcissi penam festinat Pæta, fonte descripto, ubi in sui amorem incidit.

414. *Secutus*] Oculis, Admirando, amœnitate captus.

415. *Alter*] Amor sui.

419. *Pario*] Pro quovis marmore candido, quale ex Paro Ægæi maris insula exportabatur.

Brachia

in aquis; neque cognoscit seipsum esse, qui in aquis illis apparet! Ignorat, quid cernat; ceterum amat illud quod cernit: atque error, qui fallit oculos, idem etiam eos movet. Credule, quamobrem captas incassum vanas imagines? Nullibi est quod cupis: Tu modo abi, & quod amas, dilabetur. *Ista quam vides est umbra imaginis reflexæ. Ista nihil habet sui: accedit & perstat tecum. Tecum abibit, si tu abire, possis. Neque tibi appetentia, neque desiderium somni potest illum inde avellere: sed stratus in gramine umbroso contemplatur oculus avidus falsam adolescentis speciem, & ipse marcescit per oculos suos, & paulum erectus, porrigens sua brachia ad memora circumfusa, Ecquis ait, in memora, iniquus amavit? Novissis etenim & fuistis plurimis latibula commoda: cum tot scacula vestre vite prætèrent, in longo illo ævo eum recordamini, qui ita maceratus fuerit? Et gratum est, & intueor; sed quod intueor & gratum est, non tamen reperio: tantus error implicat amantem. Et quo magis urar, neque vastum mare nos disjungit, neque via, neque montes, neque muri valvis obseratis: desperamus paucula aqua: ipse etiam exoptat comprehendendi; Nam quoties obtundimus suavia fluidis aquis, hic toties ad m-*

contendit ore reflexo. *Credas posse tangi; tenuissimum est, quod prohibet amantes. Quisquis es, huc prodi: quare me decipis, puer excellens? vel quo fugis accessus? profecto neque pulchritudo mea, neque ætas ejusmodi est quam spernere debeat; & Nymphæ me quoque dilexerunt. Spem mihi falsis nescio quam facie amica; & cum tetenai tibi lacertos, tendis sponte; cum risi, arrides; observavi insuper stertus tuos, me stenti; reddis etiam indicia nutu; & quantum conicio agitatione pueri oris, reddis voces non pertingentes aures nostras.*

NOTÆ.

433. *Avvertere*] Recede, & nulla erit umbra quæ te fallat. Laſcivit Poeta & ingenio indulget forte nimium in hoc Narcisso.

437. *Cereris*] Panis edendi cupiditas.

439. *Inexpleto lumine*] Oculis, qui sati-

Brachia merſit aquis; nec se deprendit in illis: Quid videat nescit; Sed quod videt, uritur illo: Atque oculos idem, qui decipit, incitat error.

Credule, quid frustra simulacra fugacia captas?

Quod petis, est nusquam: quod amas, avertere, perdes.

Ista repercussæ, quam cernis, imaginis umbra est.

Nil habet ista sui: Tecum venitque, manetque:

Tecum discedet; si tu discedere possis.

Non illum Cereris, non illum cura quietis

Abstrahere inde potest. Sed opaca fufus in herba

Spestat inexpleto mendacem lumine formam:

Perque oculos perit ipse suos. Paulumque levatus,

Ad circumstantes tendens sua brachia silvas;

Ecquis, iò silvæ, crudelius, inquit, amavit?

Scitis enim, & multis latebra opportuna fuistis.

Ecquem, cum vestræ tot agantur sæcula vitæ,

Qui sic tabuerit, longo meministis in ævo? 445

Et placet, & video: sed quod videoque; placetque;

Non tamen invenio. Tantus tenet error amantem.

Quodque; magis doleam, nec nos mare separat ingens,

Nec via, nec montes, nec clausis mœnia portis:

Exigua prohibemur aqua. Cupit ipse teneri: 450

Nam quoties liquidis porreximus oscula lymphis;

Hic toties ad me resupino nititur ore.

Posse putes tangi. Minimum est, quod amantibus

obstat.

Quisquis es, huc exi. Quid me, puer unice, fallis?

Quove petitus abis? certe nec forma, nec ætas

Est mea, quam fugias: & amarunt me quoque

Nymphæ.

Spem mihi nescio quam vultu promittis amico:

Cumque ego porrexi tibi brachia, porrigis ultro:

Cum risi, arrides: lacrymas quoque; sæpe notavi

Me lacrymante tuas: nutu quoque; ligna remittis:

Et, quantum motu formosi suspicor oris,

Verba refers aures non pervenientia nostras.

ari non poterant.

418. *Magis doleam*] Vehementior est cupiditas, quo propius objectum.

454. *Unice*] Unicus, quem amo, vel qui amari dignus est, unus multarum.

In te ego sum, sensi: nec me mea fallit imago.
 Uror amore mei: flammam moveoque feroque.
 Quid faciam? roger, anne rogem? quid?
 deinde rogabo? } 465

Quod cupio mecum est. Inopem me copia fecit.
 O utinam nostro secedere corpore possem!
 Votum in amante novum; vellem, quod amamus,
 abesset.

Jamque dolor vires adimit: nec tempora vitæ
 Longa meæ superant: primoque extin- } 470
 guor in ævo:

Nec mihi mors gravis est posituro morte dolores.
 Hic, qui diligitur, vellem diuturnior esset.

Nunc duo concordēs anima moriemur in una.
 Dixit, & ad faciem rediit male sanus eandem;
 Et lacrymis turbavit aquas: obscuraque moto } 475
 Reddita forma lacu est: Quam cum vidisset abire;

Quo fugis? oro, mane; nec me, crudelis, amantem

Desere, clamavit; liceat, quod tangere non est.
 Adspicere; & misero præbere alimenta furori.
 Dumque dolet, summa vestem deduxit ab ora,
 Nudaque marmoreis percussit pectora palmis.

Pectora traxerunt tenuem percussa ruborem.
 Non aliter quam poma solent; quæ candida parte,
 Parte rubent: Aut ut variis solet uva racemis
 Ducere purpureum, nondum matura, colorem.

Quæ simul aspexit liquefacta rursus in unda;
 Non tulit ulterius: sed, ut intabescere flavæ
 Igne levi ceræ, matutinæve pruina
 Sole tepente solent: sic attenuatus amore
 Liquitur; & cæco paulatim carpitur igni.

Ego sum in te, adverti; neque mea species me decipit. Ardeo mei ipsius amore: idem incendia moveo, & patior. Quid agam? Postea, an poscam? quid vero rogem? Quod opto, mecum est; abundantia me reddit egenum. O utinam liceat seungi a nostro corpore! Desiderium inustatum amantis; optarem ut, quod amo, longius at esset. Jamque morior vires consumit. Neque spatium meæ vitæ longum restat; & morior in flore juvenitæ. Neque tamen obitus est mihi molestus, qui obitu ab ærumnis absolvat. Optarim ut hic, qui amatur, esset ævi longioris. Nunc duo consentientes extinguemur in una anima. Dixit, & insanus revertitur ad eandem imaginem; & lacrymis miscuit aquas; & species representata est confusa agitato stagno: quam cum vidisset evanescere; Quo te suscipis, exclamat, consistite obscuro, neque me amantem desiliat, rigida. Concedatur intueri quod non licet tangere, & suppeditare formam infelicis amoris. Et dum quæritur, dilacerat amicum ab ora suprema, & planxit pectora nuda palmis candidis. Pectora verberata induerunt exiguum ruborem; non aliter quam poma consueverunt, quæ parte alba,

parte sunt rubra: vel ut uva nondum matura consuevit contrahere colorem purpureum racemis varicoloribus. Quæ statim atque rursus vidit in aqua quieta & composita, non pati potuit amplius; sed quemadmodum ceræ rubicundæ solent liquefcere igne modico, vel pruina matutine Sole levi, sic maceratus amore dissolvit; & paulatim absumitur secreto igne.

N O T Æ.

463. *Nec me mea fallit imago]* Nec latet me mei ipsius esse imaginem, quam ita perditæ amo. Agnoscit demum errorem, sed frustra.
 466. *Inopem me]* Optime inopem desinverunt nonnulli Philosophi, non cui parum esset, sed cui non esset quod cuperet.
 474. *Faciem]* De sui loquitur imagine, quæ in lacu representabatur.
 480. *Deduxit]* Ut nudaretur pectus; qui gestus est dolentium vehementissimus.

485. *Liquefacta]* Turbatam dixit supra lacrymis, ver. 475. Et lacrymis turbavit aquas: obscuraque; mo. o reddita forma locu est: Unde aqua crassior facta est; quæ liquefcere quodammodo videatur, dum sedatur & componitur: Ut non modo bene, contra quæ opinatus est Clariss. Heinius, sed eleganter loquutum Poëtam crediderim.

Et neq; jam color est albus confusus cum rubore; neq; vigor & vires, & quæcumq; nuper conspecta grata erant; neq; corpus restat quod Echo olim dilexerat. Quæ tamen cum aspexit, quamquam insensa & memor, ingemuit; & quoties deffendus adolescens Eheu! dixerat, hæc repetebat verbis repercussis, Eheu! Et cum ille planxerat lacertos suos manibus, hæc etiam referebat eundem sonum percussionis. Hæc novissima fuerunt verba intuentis in aquam confluxam, Heu juvenis nequicquam amate! & caritas loci reddidit totidem voces; & prolato Vale, Vale etiam respondit Echo. Ille posuit caput lassum in virente gramine. Mors pressit oculos admirantes pulcritudinem domini sui. Tum etiam, postquam se admisus in Jades Stygias, afflictebat se in stagnis infernis. Sorores Naides percusserunt pectora; & imposuerunt fratri crines detonsos. Dryades quoque percusserunt pectora: Echo simili sono respondet plangentibus. Jamque preparabant regum & tædæ quassatas, & feretrum: Corpus nullibi erat; & reperiunt florem puniceum pro corpore, cujus medium folia alba circumdant.

VII. Res vulgata comparaverat famam meritam auguri Tiresiæ per urbes Græcas; & gloria vatis erat maxima. Attamen Pentheus Echionis filius maximus contemptor Deorum hunc ex omnibus solus despicit; & irridet voces prænuntiiæ senis; & exprobrat cæcitatem, & damnum luminis sublatis. Ille concutiens tempora cana candidis capillis,

N O T Æ.

504. *Tum quoque*] Dicit Plato in Gorg. quascumque curas aut studia, a natura, aut affectibus, in hac vita contraxerimus, eadem retinemus etiam cum corpus exuerimus. ita Virg. Æn. 6.

Quæ cura nitentes

Pascere equos, eadem sequitur tellure repostos.

506. *Naides*] Cephissi & Liriope nymphæ viduas antea filium fuisse Narcissum: ejus sorores adeoque fuerunt fontium & fluviorum Nymphæ.

505. *Stygias*] Usque ab Homero ad Roma-

Et neque jam color est misto candore rubori; Nec vigor, & vires, & quæ modo visa placebant; Nec corpus remanet, quondam quod amaverat Echo.

Quæ tamen ut vidit, quamvis irata memorque, Indoluit: quotiesque puer miserabilis, Eheu, 495 Dixerat; hæc resonis iterabat vocibus, Eheu.

Cumque suos manibus percusserat ille lacertos, Hæc quoque reddebat sonitum plangoris eundem,

Ultima vox solitam fuit hæc spectantis in undam, Heu frustra dilecte puer! totidemque remisit 500

Verba locus: dictoque Vale, Vale inquit & Echo. Ille caput viridi fessum submisit in herba.

Lumina nox claudit domini mirantia formam.

Tum quoque, postquam est inferna sede receptus,

In Stygia spectabat aqua. Planxere sorores 505

Naides: & sectos fratri posuere capillos.

Planxere & Dryades. Plangentibus affonat Echo.

Jamque rogam, quassasque faces, feretrumque parabant:

Nusquam corpus erat. Croceum pro corpore florem

Inveniunt, foliis medium cingentibus albis. 510

VII. Cognita res meritam vati per Achaidas urbes

Attulerat famam: nomenque erat auguris ingens.

Spernit Echionides tamen hunc, ex omnibus unus

Contemptor Superum Pentheus: præsaq; ridet

Verba senis: tenebrasq; & cladem lucis ademptæ

Objicit. Ille movens albertia tempora canis,

Corpus nullibi erat; & reperiunt florem puniceum pro corpore, cujus medium folia

alba circumdant.

nos, in acerbissimo luctu mos ille manavit, ut mulieres saltem crines detonderent, atque etiam in defuncti corpus deponerent.

508. *Quassasque*] Noctu vero quia efferebatur corpus, facibus ad funera utebantur.

509. *Croceum florem*] *Narcissum. Florem*] Flos hic Diis Inferis lacer fingitur, ut quæ floreat tantum & transeat, neque ullum ex se fructum edat. Ita & ingenia præcocia haud facile perveniunt ad frugem.

513. *Echionides*] *Pentheus* est Echionis & Agaves filius, ad cujus fabulæ narrationem artificiose descendit Poëta.

Quant

Quam felix esses, si tu quoque luminis hujus
Orbus, ait, fieres; ne Bacchia sacra videres!
Jamq; dies aderit, jamq; haud procul auguror esse;
Qua novus huc veniat proles Semeleia Liber. 520
Quem nisi templorum fueris dignatus honore;
Mille lacer spargere locis: & sanguine silvas
Fœdabis, matremque tuam, matrisque sorores.
Evenient: neq; enim dignabere numen honore:
Meq; sub his tenebris nimiū vidisse quereris. 525
Talia dicentem proturbat Echione natus.
Dicta fides sequitur; responsaque vatis aguntur.
Liber adest; festisque fremunt ululatus agri.
Turba ruunt: mistæq; viris matresq; nurusque,
Vulgusque, proceresque, ignota ad sacra }
feruntur. } 530

Quis furor, anguigenæ, proles Mavortia, vestras
Attonuit mentes? Pentheus ait. Ærane tantum
Ære repulsa valent? & adunco tibia cornu?
Et magicæ fraudes? ut quos non belliger ensis,
Non tuba terruerint, non strictis agmina }
telis; } 535

Fœminæ voces, & mota infania vino,
Obscœnique greges, & inania tympana vincant?
Vosne senes, mirer? qui longa per æquora vecti

Quam beatus esses, inquit, si tu etiam bac luce privareris, ne sacra Bacchi cerneres, Jamque dies adventat, jamque prædico non longe abesse, qua Bacchus novus hospes filius Semele huc pergat: quem nisi colueris honore templorum, dilaniatus in mille loca disjiceris, & inficies silvas cruore, & matrem tuam, & materteras. Hæc sicut: neque enim honorabis Dei potentiam; & doletis me nimum intuitum esse in hac caligine. Filius Echionis proficit talia proferentem. Fides sequitur vocem, & oracula auguris exitum sortiuntur, & re comprobantur. Bacchus venit; campi personant suis clamoribus. Agmen cum impetu feruntur, & matres, & nurus, confuse cum matribus, & plebs, & primores concurrunt ad sacra iusticia. Que vesania, inquit Pentheus, percudit vestros animos; serpente orti,

ptogenies Marcia? Tantumne possunt æra percussa ære, & tibia cornu curvo, & incantationes sor. illegæ; ut quos non gladius bellicus, non tuba, non acies expeditis missilibus moverint, ululatus fœminei, & furor excitus mero, & turba infamis, & tympana vacua superent? dequirere vos senes, qui adducti per vastum mare

NOTÆ.

520. *Novus*] Nondum scilicet satis cognitus.
520. *Proles Semeleia*] Huic Jovis & Semeleis filio quæcumque ab aliis Bacchis facta, attributa sunt.
523. *Matrem*] Agaven, cujus sorores fuerunt Ino & Autonoe.
524. *Evenient*] Quæcumque prædico.
525. *Querereis*] Quia vellet omnino Pentheus cæcus fuisse, nec Bacchum vidisse cujus causa discerptus fuit. Adeoque acutissime advertebat invidendum proponit Tiresias illud ipsum quod sibi vitio & damno objecerat.
527. *Sequitur*] Quia eventu firmanitur quæ prædixerat vates.
527. *Aguntur*] Suo ordine geruntur quæcumque dicta fuerant.
528. *Festis*] In his Sacris Bacchantes, quæ Thyrsos gerebant, Pampinis hederæque coronatæ, gestabant vites, hircos, cophinos, phallos; per sylvas, montes, nemora furi-

bundæ saltabant; dissono clamore, ululatu, tibiarum cantu & cymbalorum tinnitu omnia replebant. Hinc stupra promiscua, & cædes nefandæ.
530. *Ignota*] Quippe quibus nunquam intertuerant.
531. *Anguigenæ*] Thebanos compellat Pentheus; quos v. dimus antea ex Draconis Marti dicari denibus, à Cadmo semina natis, ortos. Optime vero, quanquam infelicitate, generis eorum commemoratione, prudentes & Martios viros, à turpi mollium & ebriosis hominacionum, aucte muliercularum consortio studet retrahere.
532. *Ærane tantum ære*] Tympana æra æreis bacillis pulsata.
537. *Obscœnique greges*] Turpis & libidine corrupta multitudo; in qua & Saryri. Bacchi Sacerdotes, obscœnissimum genus.

statuistis Tyrum & Penates exules in his locis; nunc patimini superari sine pugna? an vos, o juvenes, ætas violentior, & propior mæ, quos decorum erat tractare arma non thyrsos, & velari galea, non frondibus? Mentem v. stram subeat, queso, quo genere sitis sati: & indute iras illius draconis, qui solus peremit multos. Ille periit pro fontibus & flagno: at vos vincite pro v. fra gloria. Ille morti dedit iuremuros; vos fugate effeminatos; & reparate laudem patriam. Si fata prohibebant Thebas diu manere, utinam machina bellicæ, & viri muros dericerent, & ferrum & flamma str. p. rent! Essemus infelices sine culpa, & fors esset descendenda non regenda, & fletus essent sine dæd. core. At nunc Thebæ capiuntur a puero armis destituto, quem neque acies, neque arma, aut usus equorum delectat, sed coma delibuta myrriba, & effeminata festa, & purpura, & aurum implicitum versicoloribus indumentis. Quam quidem ego confestim a. ligam (vos tantum quiescite) agnoscere & patrem fidum, & sacra per dolum excogitata. An satis est virtutis Acrisio spernere futilem Deum, & obsecrare valvas Argolicas accedenti; peregrinus tremefaciet Pentheum cum totis Thebis? Properate, (habet minister) properate, & huc per vim adducite ducem catenis constructum: nulla pigra cum statio diserat manda. a. Avus hunc coarguit verbis, hunc coarguit Athamas, & reliquum

Hac Tyron, hac profugos posuistis sede Penates; Nunc finitis sine Marte capi? vosne, acrior ætas, O juvenes, propiorq; mæ; quos arma tenere, Non thyrsos; galeaque tegi, non fronde decebat? Este, precor, memores, qua sitis stirpe creati: Illiusque animos, qui multos perdidit unus, Sumite serpentis. Pro fontibus ille lacuque 545 Interiit: at vos pro fama vincite vestra. Ille dedit leto fortes: vos pellite molles, Et patrium revocate decus. Si fata vetabant Stare diu Thebas; utinam tormenta virique Mœnia diruerent: ferrumq; ignisq; sonarent! 550 Essemus miseri sine crimine: forsque querenda, Non celanda foret: lacrymæque pudore carerent.

At nunc a puero Thebæ capiuntur inermi: Quem neque bella juvant, nec tela, nec usus equorum: Sed madidus myrrha crinis, mollesq; coronæ, 555 Purpuraque, & pictis intextum vestibibus aurum. Quem quidem ego actutum (modo vos absistite) cogam Assumptumq; patrem, comentaque sacra fateri. An satis Acrisio est animi, contemnere vanum Numen, & Argolicas venienti claudere portas Penthea terrebit cum totis advena Thebis? Ite citi, (famulis hoc imperat) ite, ducemque Attrahite huc vinctum. Jussis mora segnis abesto. Hunc avus, hunc Athamas, hunc cætera turba suorum

NOTÆ.

539. Tyron] Tyro aut Sidone antiquissimis Phœnicæ urbibus oriundum vidimus antea Cadmum, qui cum sociis Thebas Eœoticas condidit: adeoque verè nunc Pentheus ad illos senes Hac Tyron, &c. Dicitur verò, ut illud Virgiliti;

Ilum in Italiam transfer, victosq; penates.

545. Fontibus] Ex quibus aquam socii Cadmi haurire jussi sunt.

549. Tormenta] Instrumenta sunt aut machinæ bellicæ, lapidibus, aliisque torquendis millilibus aptæ.

552. Assumptum] Jovem dicit, quem falso

suum patrem Bacchus jactaret, uti quidem ipse Pentheus prædicabat.

559. Acrisio] Fuit Acrisius Abantis Argivorum regis filius, pater Danaës, qui neque Bacchum Deum, neque ejus sacra admisit occultis portis.

561. Advena] Bacchus; quem non civem agnoscit Pentheus, nedum Deum.

564. Avus] Cadmum intellige; namque ejus filia fuit Agave Penthei mater: Scripsit que Euripides in Bacchis, neque Cadmum neque Tiresiam audire voluisse Pent eum.

564. Athamas] Æoli fuit filius, Cadmi gener.

Corripiunt dictis : frustra; inhibere laborant. 565
 Acrior admonitu est ; irritaturque retenta
 Et crescit rabies : remoraminaque ipsa nocebant.
 Sic ego torrentem, qua nil obstabat eunti,
 Lenius, & modico strepitu decurrere vidi :
 At, quacunq; trabes obstructaq; saxa tenebant, 570
 Spumeus, & fervens, & ab objice sævior ibat.
 Ecce cruentati redeunt : &, Bacchus ubi esset,
 Quærenti domino, Bacchum vidisse negarunt.
 Hunc, dixere, tamen comitem, famulumq; sacrorū
 Cepimus : & tradunt manibus post terga ligatis. 575
 (Sacra Dei quondam Tyrrhena gente secutum.)

VIII. Aspicit hunc oculis Pentheus, quos ira tremendos

cecerat : &, quanquam pœnæ vix tempora differt,
) periture ; tuaque aliis documenta dature
 Morte, ait, ede tuum nomen, nomenq; parentū, 580
 ut patriam ; morisque novi cur sacra frequentes.
 Me metu vacuus, Nomen mihi, dixit, Accetes ;
 atria Mæonia est : humili de plebe parentes.
 Non mihi, quæ duri colerent pater arva juvenci,
 lanigerosve greges, non ulla armenta reliquit. 585
 Pauper & ipse fuit : linoque solebat & hamis
 percipere, & calamo salientes ducere pisces.
 Quis illi sua census erat. Cum traderet artem ;
 accipe, quas habeo, studii successor & hæres,
 dixit, opes : moriensque mihi nihil ille reliquit 590
 præter aquas. Unū hoc possum appellare paternū.
 Nox ego, ne scopulis hærerem semper in isdem,
 addidici regimen, dextra moderante, carinæ
 prætere : & Oleniæ fidus pluviale capellæ,

juvenci subigerent, vel greges lanigeros, neque ulla armenta. Ipse etiam fuit pauper, & consueverat
 percipere pisces filo & hamis, & exirabere saltantes virga. Sua ars erat illi reditus. Cum me
 ceret artem suam, Summe, ait, divitias, quas consequutus sum, successor & hæres sartis mææ ; &
 moriens ille nihil mihi reliquit præter aquas : possum vocare hoc solum paternum. Ego deinde, ne
 per manerem affixus isdem rupibus, doctus sum moderari clavum navis, dextra ministrante :
 observavi oculis fidus pluviale capra Oleniæ,

agmen suorum, & conantur frustra abstrere. Violentior est hortatus, & vesania correpta acutitur & augetur, & retardatio ipsa oberat. Sic ego adverti torrentem defluere lenius & exiguo murmure qua parte nihil impediebat ruentem : At quacumque tigna, & lapides congesti obstabant, spumeus & astuosus ruiebat fervidior ab impedimentis. Ecce sanguinolenti revertuntur, & abnuerunt se vidisse Bacchum interrogati à Domino, ubi is esset. Nihilominus, inquirunt, apprehendimus hunc comitem sacrorum, natione Tyrrhenum, secutum olim sacra Dei : & illum offerunt manibus revinctis à tergo.

VIII. Pentheus illum intruetur oculis, quos furor horrendos reddiderat, & quamvis agrè dimittit momenta supplicii, O, inquit, moriture, & exhibiture aliis exempla tua morte, dic tuum nomen, & nomen parentum, & patrium, & quamobrem colas sacra nuperorum rituum. Ille timoris expertus, Nomen, inquit, Accetes ; patria est Mæonia ; parentes de plebe infima. Mihi non reliquit campos quos fortes

NOTÆ.

72. Cruentati] Vulnerati à comitibus Bacchum & Bacchasprehendere tentant.

74. Hunc, dixere] Aliter tamen Euripides Bacchis, qui Bacchum simpliciter dicit aditum, quem hic noster sub Accetis imagine fingit latentem.

76. Tyrrhena] Hetruscum aut Thuscum fuisse hunc Acceten. Notissima est au-

tem Hetruria Italiæ regio, à qua Hetruscum seu Tyrrhenum mare nomen habuit.

583. Mæonia] Quia ex Mæonia seu Lydia prodierant coloni, qui Hetruriam tenuerunt.

594. Oleniæ] Amalthæam dicit, Jovis nutricem, Oleniam ab Oleno Bæotiæ urbe, ubi nutrita, sic appellatam; vel ab eo quod in Aurigæ ulnas aëreas cælo recepta sit. Ortu verò & occasu pluvias inducere voluerunt.

H ad R

Taygetenq;

& Taygeten, & Hyadas,
 & Urfam, & sedes ven-
 torum, & portus idoneos
 navibus, fortè cum cur-
 sus mihi esset versus De-
 lon, appello ad litus Diæ
 insula, & promoveor in a-
 renam remis ad dextram
 flexis & leviter exsilio,
 & me inmitto in terram
 humidam. Postquam te-
 nebrae sunt discussæ, Au-
 rora cæperat primùm ru-
 bere: excitor, & hortor
 apportare novas aquas,
 & ostendo iter, quod du-
 cat ad eas. Ipse specu-
 lor ab excelsò colle quid
 ventus mihi pelliceatur;
 & arcesso socios, & de-
 nuo conscendo navem. Ec-
 ce, adsumus, ait primus
 comitum Opheltes; &
 sicuti arbitrat, nactus
 prædam in campo vacuo,
 trahit per littora juve-
 nem specie virginea. Ille
 tardus somno & vino
 videtur vacillare, & vix
 sequi. Aspicio ornatum,
 & vultum, & incessum:
 Nihil in eo inveniebam
 quod pisset credi mor-
 tale. Et adverti, & in-
 dicavi comitibus, Nescio
 quæ Deorum potestas sit
 in isto corpore; sed potestas
 Deorum est in isto corpore.
 Quisquis es, ô propitius

sis, & nostros labores adjuves: ignosce etiam istis. Desine orare pro nobis, inquit Dictys, quo non
 alius velocior scandere supremas antennas, & descendere sume correpto. Libys hoc laudat, flavus
 Melanthus proreta hoc probat, itemque Alcimedon, & Eopæus portifculus, qui incendens animos
 iussu suo dabat remigibus requiem & modum remigandi.

NOTÆ.

595. Taygeten] Una est ex Pleiadibus, At-
 lantis filibus, in cælum translatis.

595. Hyadas] Stellæ sunt 7 in capite Tauri
 ὄνο τῆς ὕειν à pluendo. Nutrices volunt fu-
 isse Bacchi, Dodonides nomine, quas Jupiter in
 cælum transtulerit. Alii aliter.

595. Arcton] Urfam, quam præsertim nau-
 tas, cursus suos dirigendi causa, observare
 diximus: Cynosuram, vel Helicen.

596. Domos] Mundi dicit quatuor partes
 Orientem, Occidentem, Meridiem & Septen-
 tionem. unde flant quatuor, prout vocantur,
 venti cardinales.

597. Delon] Ægæi maris insulam, Apollini
 sacram, è regione Atticæ.

597. Diæ] Eadem est quæ Naxus, Baccho

Taygetenque, Hyadasque oculis Arctonq; }
 notavi, } 595
 Ventorumque domos, & portus puppibus aptos.
 Fortè petens Delon Diæ telluris ad oras
 Applicor, & dextris adducor littora remis:
 Doque leves saltus: udæque immittor arenæ.
 Nox ubi consumpta est; Aurora rubescere }
 primùm } 600

Cæperat: exurgo, laticesque inferre recentes
 Admoneo; monstroque viam, quæ ducat ad undas.
 Ipse, quid aura mihi tumulo promittat ab alto,
 Prospicio: comitesque voco, repetoque carinam.
 Adsumus en, inquit, sociorum primus Opheltes: 605
 Utque putat, prædam deserto nactus in agro,
 Virginea puerum ducit per littora forma.
 Ille, mero somnoque gravis, titubare videtur;
 Vixq; sequi. Specto cultum, faciemque, gradumq;
 Nil ibi, quod posset credi mortale, videbam. 610
 Et sensi, & dixi sociis, Quod numen in isto
 Corpore sit dubito: sed corpore numen in isto est
 Quisquis es, ô faveas, nostrisque laboribus adfis,
 His quoque des veniam. Pro nobis mitte precari,
 Dictys ait: quo non alius conscendere summas 615
 Ocior antennas, prensoque rudente relabi.
 Hoc Libys, hoc flavus proræ tutela Melanthus,
 Hoc probat Alchimedon: &, qui requiemque mo-
 dumque

Voce dabat remis, animorum hortator Eopæus:

sacra insula, juxta Delon ad meridiem.

598. Dextris] Ad dextram partem navem
 instentibus; fuit nempe Diæ insula, seu Nax-
 us, Delon eunti ad dextram.

611. Quod Numen] Ἡ γὰρ Ζεὺς ὁδε γ
 εἶεν, ἢ ἀργυρότοξος Ἀπόλλων, Ἡ Ποσειδάων
 &c. Gubernator ad socios in Hymno Homeri
 Διόνυσος ἢ ἄλλοι.

614. His] Qui Bacchum cæperunt.

615. Dictys] Nomen est unius ex Acæti
 sociis, quem alii malunt Prothin dictum. 20
 autem hic noxter, Hyginus tantum 12 me-
 morat Fab. 134.

618. Qui requiemque] Portifculus, κελύς
 moderator remigum, Gall. le Comite.

Hoc omnes alii. Prædæ tam cæca cupido est. 620
 Non tamen hanc sacro violari pondere pinum
 Perpetiar, dixi: pars hic mihi maxima juris,
 Inque aditu obfisto. Furit audacissimus omni
 De numero Lycabas: qui Thusca pulsus ab urbe
 Exilium, dira pœnam pro cæde, luebat. 625
 Is mihi, dum recto, juvenili guttura pugno
 Rupit: & excussum misisset in æquora, si non
 Hæsissem, quamvis amens, in fune retentus.

IX. Impia turba probat factum. Tum denique
 Bacchus,

(Bacchus enim fuerat) veluti clamore solutus 630
 Sit sopor, æque mero redeant in pectora sensus;
 Quid facitis? quis clamor, ait? qua, dicite, nautæ,
 Huc ope perveni? quo me deferre paratis?
 Pone metum Proreus, & quos contingere portus
 Ede velis, dixit. Terra sistere petita. 635
 Naxon, ait Liber, cursus advertite vestros.
 Illa mihi domus est: vobis erit hospita tellus.
 Per mare fallaces, perque omnia numina jurant
 Sic fore: meque jubent pictæ dare vela carinæ.
 Dextera Naxos erat. Dextra mihi lintea danti, 640
 Quid facis, ô demens? quis te furor, inquit, Acæte,
 Pro se quisque, tenet? lævam pete? maxima nutu
 Pars mihi significat; pars, quid velit, aure susurrat.
 Obstupui: Capiatque alius moderamina, dixi:
 Meque ministerio scelerisque artisque removi. 645
 Increpor à cunctis; totumque immurmurat agmen.
 E quibus Æthalion, Te scilicet omnis in uno
 Nostra salus posita est? ait, Et subit ipse: meumq;
 Explet opus, Naxoque petit diversa relicta.

Ceteri idem faciunt: tam cacum est desiderium prædæ. Non tamen, dixi, sinam violari hanc navem sacro onere: hujus pars maxima mei juris est: & contra nitor ingressu. Lycabas, qui e-jectus ab urbe Thusca, pro crudeli homicidio exsilium patiebatur, omnium violentissimus rabiem exercebat. Is, dum repugno, fregit mihi collum forti pugno; & me proturbatum eiecisset in mare, nisi ut exanimis adhesissem retentus in ru-
 dente.

IX. Perfidum agmen laudat hæc facta. Tum denique Bacchus, is enim erat, tanquam somnus sit excussus clamore, & sensus ebrietate soluti, redeant in pectus. Quid agitis, inquit; Quis fremitus, quo auxilio huc perveni, dicite nautæ, quo me vultis vehere? Omitte timorem, inquit ille qui prova præerat, & dic quos portus cupias intrare: duceris in terram optatam. Dirigite, inquit Bacchus, cursus vestros Naxon. Illæ sunt meæ sedes, & vobis etiam terra erit amica. Mendaces jurant per aquor, & per omnes Deos sic futurum, & imperant me pandere carbasia picta

navis. Naxos erat dextra: cum ego ad dextram vela expedirem, Quid agis, insane, quæ vesania e habet, Acæte, exclamant pro se singuli? Verte ad sinistram. Pars maxima mihi indicat signo vid cupiat, pars in aurem obmurmurat. Hæsi, & inquam, alius regat navem: & me subduxit scio scelerato & doloso. Arguo ab omnibus, & tota turba contra me murmurat; e quibus Æthalion, nimirum, inquit, omnis nostra salus à te solo pendet? & ipse succedit; & officio suo fungitur; & in partem diversam abit, Naxo relicta.

NOTÆ.

622. Pars hic] Navis bona pars ad illum rtinebat; atque adeo Gubernator erat, ut omerus hymno modò citato.

631. Sopor] Ebrietas, quam ille simulat.

632. Quid facitis?] Homerus & Nonnus lib. ferunt Bacchum à prædonibus vinculis arum fuisse, vincula autem ultro excidisse nibus, & pedibus,

634. Proreus] Ille est qui proræ præest, nempe Melanthus.

642. Pro se quisque] Cavens, intellige, ne Naxon veheretur.

644. Obstupui] Quia perfidos videbat al'ud præstare, atque adco cum illis operis particeps esse noluit.

647. Scilicet] Increpantis est & irriden-
 ris.

H ad R 2

X. Tum

X. Tum Deus nautis imponens, sicuti nunc denique dolum cognoverit, prospicit mare e puppi curva; & similis lacrymantis, Non, inquit, nautæ, polliciti estis mihi hæc littora, hæc terra non est exoptata à me. Qua re dignus sum hæc imperia? quanam est laus vestra, si adulti decipitis puerum, si multi unum? Jamdiu lacrymabar. Turba scelestæ irridet meus stertus; & pulsat aquas remis festinantibus. Nunc tibi juro per ipsum Bacchum (neque verò est Deus illo magis propitius) me tibi certa narrare, quanquam supra fidem videntur. Non aliter repressa est navis in mari, quam si esset in sicco navali. Illi stupentes pergunt insistere remis, & expandunt carbasa, & intuntur currere duplici auxilio. Hedera implicant remos, & diffunduntur nodis aduncis, & impediunt lineæ ponderosis corymbis. Ipse redimitam habens frontem uvis racemiferis hastam quatit obduclam frondibus tenera vitis: & circa illum tigres, & vana imagines lyncum, & macularum pantherarum ferocia corpora sternuntur. Viri emicuerunt, seu hoc præstitit vasania,

661. Navale] Navalia dicuntur loca, in quibus stant, aut reponuntur naves.

663. Deducunt] Vela prius collecta, & antennis adstricta jam solvunt, & explicant. Gemina] Remis velisque.

664. Impediunt] Ne moveri possint.

665. Corymbis] Eo nomine appellantur uvæ quas s. r. hedera.

667. Pampineis] Thyrsum quatit.

X. Tum Deus illudens, tanquam modo } 650
denique fraudem

Senferit, è puppi pontum prospicit adunca,
Et flenti similis, Non hæc mihi littora, nautæ,
Promisistis, ait: non hæc mihi terra rogata est.
Quo merui pœnam facto? quæ gloria vestra est,
Si puerum juvenes, si multi fallitis unum? } 655
Jamdudum flebam. Lacrymas manus impia nostras
Ridet: & impellit properantibus æquora remis.
Per tibi nunc ipsum (nec enim prælentior illo
Est Deus) adjuro, tam me tibi vera referre,
Quam veri majora fide. Stetit æquore puppis } 660
Haud aliter, quam si siccum navale teneret,
Illi admirantes remorum in verbere perstant:
Velaque deducunt; geminaq; ope currere tentant.
Impediunt hederæ remos, nexuque recurvo
Serpunt; & gravidis distringunt vela corymbis. } 665
Ipse, racemiferis frontem circumdatus uvis,
Pampineis agit velatam frondibus hastam.
Quem circa tigres, simulacraque inania lyncum,
Pictarumque jacent fera corpora pantherarum.
Exsiluere viri; sive hoc insania fecit, } 670
Sive timor: primusque Medon nigrescere pinnis
Corpore depresso, & spinæ curvamina flecti
Incipit. Huic Lycabas, In quæ miracula, dixit,
Verteris? & lati rictus, & panda loquenti
Naris erat, squammamq; cutis durata trahebat. } 675
At Libys, obstantes dum vult obvertere remos,
In spatium resilire manus breve vidit; & illas
Jam non esse manus, jam pinnas posse vocari.
Alter ad intortos cupiens dare brachia funes,
Brachia non habuit; truncoque repandus in } 680
undas

seu pavor; & Medon cepit prior nigrescere pinnis corpore submisso, & flexu spina dorsi incurvari: ad quem Lycabas, in qua monstris mutatis, dixit? & os vastum, & patula evadebant nares loquentis, & cutis rigens induebat squammas. At dum Libys tentat convertere remos obstantes advertit manus resilei in exiguum spatium, & jam non esse manus, jam posse dici pinnas. Alius nitens manibus apprehendere funes implicitos, non habuit lacertos, & curvatus exsilii in aquas

NOTÆ.

667. Agitat] Concut't, ad terrorem Nautis incuriendum.

668. Quem circa Tygres] Tygres & Lynces sunt feræ Baccho dicatæ, quæ idem nautarum oculis objecit Bacchus, ut earum aspectu terri in mare desilirent.

672. Curvamina flecti] Græcismus est.

674. Panda] Recurva, qualis est Delphini.

680. Trunco] Quia brachiis mutilatum.

Corpore

Corpore defiluit. Falcata novissima cauda est.
 Qualia dividuæ sinuantur cornua Lunæ.
 Undique dant saltus: multaque aspergine rorant:
 Emerguntque iterum: redeuntq; sub æquora rursus:
 Inque chori ludunt speciem: lascivaq; jactant 685
 Corpora; & acceptum patulis mare naribus efflant.
 De modo viginti (tot enim ratis illa ferebat)
 Restabam solus. Pavidum, gelidumque trementi
 Corpore, vixq; meum firmat Deus, Excute, dicens,
 Corde metum, Diamque tene. Delatus in illam 690
 Accensis aris Baccheia sacra frequento.
 Præbuimus longis Pentheus ambagibus aures,
 Inquit: ut ira mora vires absumere possit.
 Præcipitem famuli rapite hinc: cruciataque diris
 Corpora tormentis Stygiæ dimittite nocti, 695
 Protinus abstractus solidis Tyrrhenus Acœtes
 Clauditur in tectis: & dum crudelia jussæ
 Instrumenta necis ferrumque ignesque parantur;
 Sponte sua patuisse fores, lapsasque lacertis
 Sponte sua, fama est, nullo solvente catenas. 700
 Perstat Echionides: nec jam jubet ire, sed ipse
 Vadit, ubi electus facienda ad sacra Cithæron
 Cantibus & clara bacchantum voce sonabat.
 Ut fremit acer equus, cum bellicus ære canoro
 Signa dedit tubicen, pugnæq; assumit amorem: 705
 Penthea sic ictus longis ululatus æther
 Movit: & audito clangore recanduit ira.
 Monte fere medio est, cingentibus ultima silvis,
 Purus ab arboribus, spectabilis undique campus.
 Hic oculis illum cernentem sacra profanis 710
 Prima vider, prima est infano concita motu,
 Prima suum misso violavit Penthea thyrsos
 Mater: Io, geminæ, clamavit, adeste sorores.

corpore mutilato: ultima cauda est in modum falcis figurata: quomodo cornua Luna dimidia curvantur. Undiquaque profiliunt, & multo rore aspergunt. Erumpunt iterum, & sese rursus immergunt aquis; & ludunt in modum chori, & concutiunt luxuriantia corpora, & emittunt aquam hauriam patentiibus naribus. Solus supereram de viginti, (nam illa navis tot habebat) qui modo in nave erant. Deus erigit me iremesactum, torpentem corpore tremente, & vix mei compotem; dicens, Ejice metum animo, & Naxum pete. Illic appulsus celebros Bacchi festa aris incensis. Commodavimus, inquit Pentheus, aures prolixis verberum anfractibus; ut ira possit exhaurire suas vires cunctatione. Lictores tollite hinc sublimem ocyus; & derubate corpora punita horrendis cruciatibus ad tenebras infernas. Continuo Acœtes Tyrrhenus abreptus coercetur firmis carceribus; & dum saxa instrumenta constituta mortis, & ferrum & flammæ adoriantur, rumor invaluit portas ultro apertas esse. & ultro vincula soluta esse brachiis, nullo expediente. Pentheus obfirmat ani-

imum; neque nunc imperat alicui servorum ire, sed ipse it ubi Citharon delectus ad sacra peragenda fremebat cantibus & elata voce bacchantum. Quemadmodum generosis equus fremit, cum bellicus tubicen fecit indicia ære personante, & ducitur amore certaminis, sic æer concussus reperitis clamoribus perculit Pentheum; & furor iterum inflammatus est auditis ululatus. Planities est ex omni parte patens ferè in monte medio, vacua arboribus, qua circumdant extremas partes montis. Hic mater prima cernit illum spectantem sacra oculis profanis, prima est impulsiva furore infano, prima appetit suum Pentheum thyrsos jaculato: Io vociferata est, accurrite amba sorores.

NOTÆ.

683. Multaque] Delphinorum describit naturam, qui ludere, sese in gyrum versare, aquam etiam solent non agitare modo, sed longe emittere.
 701. Perstat] Obstinate Bacchum ejusque sacra contemnit. Pentheus Echionis filius.
 702. Citharon] Mens Buxotæ, Bacchi sacris

inclutus.
 706. Ululatus] Bacchantum, & Orgyæ celebrantium, clamoribus.
 707. Movit] Ad iram concitavit.
 708. Monte] Cithærone.
 713. Geminæ] Ino & Autonoe.

Ille aper vastissimus qui vagatur in nostris campis, ille aper est mihi mactandus. Totum agmen rabiosum irruit in unum Penthæ: omnes concurrunt, & omnes sequuntur nunc paventem, nunc proferentem voces minus feroces, quam modo protulerat, nunc se coarguentem, nunc se male fecisse confitentem. Ille tamē vulneratus, Veni, inquit, in auxilium matertera Autonœ manes Actæonis stellant corda. Illa ignorat quid sit Actæon, & abripuit dextram oranti: altera est avulsa raptu Iouis. Miser non habet lacertos quos porrigat matri; sed exhibens corpus mutilatum, artubus discriptis, Vide, mater, inquit. Agave ululavit, cum videret laceratos filii artus. Et excussit collum, & ja-

stavit comam per aërem, & tenens caput abstractum digitis sanguinolentis, Io comites, exclamat, hac victoria est opus nostrum. Ventus non citius deripit arbore excelsa folia ista frigore per Autummum, & tunc leviter affixa, quam artus viri sunt dilaniati manibus impiis. Thebana doctæ ejusmodi exemplis celebrant nova sacra Bacchi, & thuxa præbent, & venerantur sacra altaria.

NOTÆ.

714. *Aper*] Pentheum Aprum esse credit mater Bacchi & furoris plena.

718. *Jam se damnantem*] Pentheus agnoscit tandem se peccasse eo quod Bacchum & illius sacra contempserat.

720. *Moveant*] Ad misericordiam tuam animum stellant. Fuit verò Autonœ soror Agaves & Actæonis mater, quam filii non abli-

Ille aper, in nostris errat qui maximus agris,
Ille mihi feriendus aper. Ruit omnis in unum 715
Turba furens. Cunctæ coeunt, cunctæque sequuntur

Jam trepidum, jam verba minus violenta locutum,
Jam se damnantem, jam se peccasse fatentem.

Saucius ille tamen, Fer opem, matertera, dixit,
Autonœ: moveant animos Actæonis umbræ. 720

Illa quid Actæon nescit; dextramque precanti
Abstulit; Inoo lacerata est altera raptu.

Non habet infelix quæ matri brachia tendat;
Trunca sed ostendens disjectis corpora membris;

Adspice, mater, ait. Visis ululavit Agave; 725
Collaque jactavit, movitque per aëra crinem;

Avulsumque caput digitis complexa cruentis
Clamat, Io comites, opus hæc victoria nostrum est.

Non citius frondes autumnno frigore tactas,
Jamque malè hærentes alta rapit arbore ventus; 730

Quàm sunt membra viri manibus direpta nefandis,
Talibus exemplis monitæ nova sacra frequentant,

Thuraque dant, sanctasque colunt Ismenides aras.

milis casus mitiorem præstare debuisset, nisi tum ebrietas omnem rationem & memoriam sustulisset.

722. *Inoo*] Manum itaque alteram Autonœ, alteram Ino abstulit.

733. *Ismenides*] Thebanae mulieres, ab Ismeno Bœotiæ fluvio, sic dictæ.

LIBER IV.

ARGUMENTUM.

*ALcithoë tamen, una cum sororibus, constanter ea contemnebat. Adeo-
 ut in festo varias ad eorum historias illæ sibi invicem narrare cœpe-
 rint. Partim de moris denigratis, partim de Apolline in Eurynomen
 verso, ut cum Leucothoë concumberet: quamobrem Clytie, Zelotypa in
 Heliotropiam fuerit mutata: partim de Hermaphrodito & Salmacide
 nymp̃ha in unum corpus concretis. Quo factò, sorores ipsæ in vespertili-
 ones, earumque telæ in vitem & pampinos transformatæ sunt. Hac de
 re cum Agave letaretur, magnus ei dolor oblatus est: quando Ino & A-
 thamas in mare per insaniam profiluerunt, & facti sunt dii marini. Quos
 dum mulieres Thebancæ pro mortuis deplorant, in saxa & volucres commu-
 tantur. Cadmus quoque hac calamitate commotus, relictiis Thebis, in
 Illyrium cum uxore profectus est. Ubi uterque anguineam formam ac-
 cepit. Solus itaque restabat è Bacchi contemptoribus Acrisius, avus Per-
 sei: qui Gorgonis caput amputavit. E cujus guttis in terram delapsis
 angues exorti sunt, & Atlantem in montem, virgasque, post Androme-
 dam liberatam, in lapides convertit. Orto deinde in nuptiis tumultu,
 Phineum cum suis, unaque Prætum & Polydectem, saxeos reddidit,*

P. OVIDII NASONIS

Metamorphoseon

LIBER IV.

INTERPRETATIO.

1. *Alcithoë Minya filia non opinatur orgia Dei esse admittenda; sed insana profectur adhuc Bacchum non esse filium Jovis; & habet sorores participes ejusdem impietatis. Sacerdos monuerat frequentare festum, & dominas & ancillas vacantes à suis operibus velari pectora pellibus, solvere vittas crinales, impedire capillos coronis, & manus thyrsis frondosis; & praxerat indignationem Dei spreti fore violentiam. Et matres, & nurus obtemperant, & omittunt relas, & qualos, & pensa imperfecta, & immittunt thura, & citant Bacchum, & Bromium, & Lyam & Ignigenam, iterumque genitum, & solum bimatrem.*

I.

A

T non Alcithoë Minyëias orgia censet
Accipienda Dei: sed adhuc temeraria
Bacchum

Progenie negat esse Jovis: sociasque; sorores
Impietatis habet. Festum celebrare sacerdos,
Immunesque operum dominas famulasque suorum;
Pectora pelle tegi, crinales solvere vittas,
Serta coma, manibus frondentes sumere thyrsos,
Jusserat: & sævam læsi fore numinis iram
Vaticinatus erat. Parent matresque nurusque;
Telasque, calathosque, infectaque; pensa reponunt:
Thuraque dant: Bacchumque; vocant, Bromiumque;
Dyæumque,
Ignigenamque, satumque; iterum, solumque; bimatrem.

NOTÆ.

1. *Minyëias*] Ex Minya filio Orchomeni
prognata.

1. *Orgia*] Bacchi sacra fuerunt, alio nomine
Dionysia; itemque Bacchanalia dicta.

2. *Sed adhuc*] Etiam post funestum illud
Pentheï exemplum.

3. *Sorores*] Antoninus Lib. tres numerat so-
rores Leucippam, (quæ Ovidio Leucoë:)
Aristippam, (quam alii Aristippen, alii Arinoë
vocant,) & Alcithoë.

4. *Sacerdos*] Fortasse Tirefias.

6. *Pelle regi*] Νεβρῶν hiunulorum, & βρο-
χῶν volpium. *Crinales*] Quod in omnibus
sacris fieri solet.

7. *Sertas*] Ex Pampinis.

10. *Infecta*] Imperfecta, opere per festa in-
terminislo.

11. *Bacchumque*] Omnibus nominibus Deos
religiose appellare solebant, eorumque acta
recensere; quod illis gratissimum arbitrabantur.

11. *Bromium*] Id est, *frementem*: ἀπὸ τῆς
βρέμειν.

11. *Lyam*] Ἄπὸ τῆς λύειν, à solvendo,
quod vinum curas solvat: unde etiam Latinis
Liber pater.

12. *Ignigenam*] Quia fulminis ictu editus,
ut vidimus antea.

12. *Iterum*] Quia Jovis femori inclusus,
quod illi alterius matris loco fuit, unde &
bimatrem, & Dithyrambus.

Additur

Additur his Nyseus, indetonusque Thyoneus,
Et cum Lenæo genialis confitor uvæ,
Nycteliusque, Eleleusque parens & Jacchus, }
& Evan :

15

Et quæ præterea per Graias plurima gentes
Nomina, Liber, habes. Tibi enim inconsumta
Juventas.

Tu puer æternus, tu formosissimus alto
Conspiceris cælo: tibi, cum sine cornibus adstas,
Virgineum caput est: Oriens tibi victus, adusq; 20
Decolor extremo quæ cingitur India Gange.
Penthea tu, venerande, bipenniferumq; Lycurgū
Sacrilogos mactas: Tyrrenaque mittis in æquor
Corpora. Tu bijugum pictis insignia frænis
Colla premis lyncū Bacchæ Satyriq; sequuntur: 25

pennem tulit, & deturbas in mare corpora Thusca. Tu urges colla lyncum bijugum speciosa pictis
frænis: Baccha & Satyri te comitantur.

Adjicitur his Nyseus, & Thyoneus intonsus, & Lenæus & inventor genialis uvæ, & Nyctelius, & pater Eleleus, & Jacchus, & Evan, & insuper nomina plurima, quæ consecutus es inter nationes Græcas, ô Liber. Tibi enim integra Juventas: Tu puer æternus, tu es pulcherrimus in excelsis cælo: tibi est caput puella, cum te offero sine cornibus. Oriens à te superatus, usque ad Indiam, quæ fusca circumdatur ultimo Gange. Tu, venerande, perdis Pentheum & impium Lycurgum, qui in vites bipenni

NOTÆ.

13. *Nyseus*] A Nyfa nutrice, vel Nyfa monte, apud quem educatus, vel Nyfa indæ urbe quam Bacchus ædificavit.

13. *Indetonus*] Quipe Apollini & Baccho perpetuam esse juventutem voluerunt.

13. *Thyoneus*] A matre Semele, quæ etiam *Thyone* dicta. Macr. Satur. 1. 18.

14. *Lenæo*] A torculari seu lacu, qui ληνός Græcis dicitur.

14. *Genialis*] Genio & voluptati maxime accommodata.

15. *Nyctelius*] A nocturnis festis.

15. *Eleleusque*] A clamore Orgia celebrantium, & hortantis voce ἐλελεῦ, qua in hymnis Pæanibus itemque hortationibus bellicis utebantur.

15. *Jacchus*] Ἰακχὸς τῆς ἰαχῆς, hoc est à clamore.

15. *Evan*] Vox fuit bacchantium, qua ipse Bacchus intelligitur.

17. *Juventus*] Quæ Hebe est juventutis dea; quam pro ipsa juventute posuit.

18. *Formosissimus alto*] quibusdam videtur Bacchus pro Sole à Poëtis accipi, & eo more Virg. locutum volunt in 1. Georg.

— Vos ô clarissima mundi
Sidera; — Liber & alma Ceres —

19. *Cornibus*] An à truculentia ebriorum? an quod cornua veteribus in usum poculorum? an quod boves primus junxit Bacchus, unde & Osyris est Ægyptiis? an ob galeam capitis Atrieni forma (quam Turno rubra cornua

crista tribuit Virg.) insignem, in honorem patris sui Jovis Ammonis, cui & ipse templum & aram sub arietis specie erexit? an denique à cincinnis, utrinque in cornuum formam acuminatis atque retortis?

20. *Oriens*] Primus creditus, Indiam cædibus vexasse Bacchus, & victoris peragrassse; ubi columnas statuit sicuti Hercules in Hispania.

21. *Decolor*] Quia fusco sunt colore Indi.

21. *Gange*] Fluvius est Indiæ citeriorem ab ulteriore dividens.

22. *Lycurgum*] Rex fuit Thraciæ, quem bipenni, qua vites in Bacchi contemptum cædebar, sibi corporis extremas partes abscidisse fabulatus est Apollodorus.

23. *Sacrilogos*] Dicitur Bacchus orbem terrarum sacrilegis & Deorum contemtoribus purgasse.

23. *Tyrrenaque*] Nautas dicit, de quibus libro superiori.

24. *Bijugum lyncum*] Sunt lynces animalia Africæ familiaria, maculata pelle, & mira oculorum acie prædita, à quibus Bacchi currum trahi voluerunt.

25. *Satyriq;*] Satyri, ut refert Plinius, nihil aliud hominis quam figuram habent. In Æthiopia nascuntur, aduncis naribus, aspera cornibus fronte, pedes caprinos habentes. Non sunt verò illi aliud quam Poëtarum opus, ad brutorum & ferorum hominum imaginem effectum.

Quique

Et senex vini plenus, qui
suscipiat membra vacil-
lantia ferula, & non
bene insidet curvo asello.
Quacunque te confers,
clamor juvenilis, & si-
mul voces muliebres, &
tympana percussa palmis
& ara concava obstre-
puit, itemque buxus pro-
ducto foramine, *Isme-
nides* orant ut adsis pro-
pitius, & suavis, &
frequentant sacra indi-
cta. Solæ *Minyæides* do-
mi violantes festa operi-
bus parum convenienti-
bus, aut trahunt lanas,
aut torquent stamina pol-
lice, aut insidunt tela, &
premiunt ancillas operi-
bus. *Quarum* aliqua
trahens filum agili pol-
lice, Dum, inquit, alia
opus intermittunt, & ce-
lebrant festa fictitia, nos
quoque, quas *Minerva*
Dea venerabilior detinet,
leniamus opus utile ma-
num diverso sermone;
& alterna vice auribus
otiosis aliquid narremus

Quique senex ferula titubantes ebrius artus
Sustinet; & pando non fortiter hæret asello.
Quacunque ingrederis; clamor juvenilis, & una
Fœminæ voces, impulsæque tympana palmis,
Concavaq; æra sonant, longoque foramine buxus. 30
Pacatus mitisque, rogant *Ilmenides*, adsis:
Iussaque sacra colunt. Solæ *Minyæides* intus,
Intempestiva turbantes festa *Minerva*,
Aut ducunt lanas, aut stamina pollice versant,
Aut hærent telæ, famulasque laboribus urgent. 35
E quibus una levi deducens pollice filum:
Dum cessant aliæ, commentaque sacra frequentant,
Nos quoque, quas *Pallas* melior Dea detinet, inquit,
Utile opus manuum vario sermone levemus:
Perque vices aliquid, quod tempora longa videri 40
Non sinat, in medium vacuas referamus ad aures.
Dicta probant; primamque jubent narrare sorores.
Illa, quid è multis referat (nam plurima norat)
Cogitat; & dubia est, de te, *Babylonia*, narret,
Derceri, quam versa squamis velantibus artus 45
Stagna *Palæstini* credunt celebrasse figura:
An magis ut sumtis illius filia pennis

Extremos

quod non patiatur tempora videri longa. Sorores laudant ejus verba, & imperant ut illa prior incipiat aliquid referre. Illa secum perpenderit quid narret è multis: (nam multa sciebat) & incerta est an loquatur de te *Derceri* *Babylonia*, quam *Palæstini* arbitrantur frequentasse lacus mu-
tata figura squamis tegentibus membra: an potius loquatur quomodo filia illius adoptatis
pennis

NOTÆ.

26. *Quique senex*] *Silenum* dicit *Bacchi* nutritium, pædagogum & comitem assiduam, semper ebrium, cujus gestamen baculus ex ferula arbore. Atque illum tanquam parentem *Satyr*i observabant, qui & ipsi senes facti, *Sileni* dicebantur.

30. *Concava*] *Cymbala* dicit ærea, quibus & furentes ad insanum strepitum utebantur.

30. *Buxus*] *Pro tibia*, quam etiam ex buxo conficiebant.

31. *Rogant Ismenides*] *Thebanæ* matres, ut felix faustusque sis, præcantur.

31. *Pacatus*] ——— *Parce, Liber,*
Parce, gravi metuende Thyrs,
inquit *Horat.* *Carm.* lib. 2. *Ode* 19.

33. *Minerva*] Id est, artibus à *Minerva* inventis quas *Bacchi* festo die exercere nefas esset.

42. *Sorores*] *Minyæides*.

45. *Derceri*] *Veneris* filia aut *Venus* ipsa;

cujus imago superne mulierem, inferne piscem referebat, ita mutatam illam variis de causis fabulati sunt, unde & *Atergatis* dicta. Ab *Assyriis*, aliisque populis culta fuit.

46. *Palæstini*] *Palæstina* *Syriæ* Provincia.
46. *Celebrasse*] *Juxta* *Ascalonem* *Syriæ* urbem *Dio* stagnum esse scripsit seu lacum, in quem *Dercetis*, pudoris amissi dolore, ab adolescente quodam, *Veneris* instinctu, compressa, postquam filiam *Semiramidem* peperisset, sese conjecit. Cujus rei causa *Syri* piscibus illius stagni (in piscem juxta illorum opinionem mutata *Dea*) abstinuisset, templumque illi juxta lacum ædificasse scripsit *Diodorus*. Vide, si tanti videtur, *Lucianum* de dea *Syria*.

47. *Pennis*] *Hanc* *Semiramidem* *Dercetis* filiam, quæ *Babylonem* ampliavit in columbam fuisse mutatam nonnulli tradiderunt quos sequutus est *Ovidius*. Illam quidem primo à matre

Extremos albis in turribus egerit annos.
 Nais an ut cantu, nimiumque potentibus herbis,
 Verterit in tacitos juvenilia corpora pisces : 50
 Donec idem passa est. An, quæ poma alba ferebat,
 Ut nunc nigra ferat contactu sanguinis arbor.
 Hæc placet : hanc, quoniam vulgaris fabula non est,
 Talibus orsa modis, lana sua fila sequente :

II. Pyramus & Thisbe, juvenum pulcher- }
 rimus alter, } 55

Altera, quas Oriens habuit, præ'lata puellis,
 Contiguas tenere domos : ubi dicitur altam
 Coctilibus muris cinxisse Semiramis urbem.
 Notitiam primosque gradus vicinia fecit ;
 Tempore crevit amor : tædæ quoq; jure coissent ; 60
 Sed vetuere patres, quod non potuere vetare.
 Ex æquo captis ardebant mentibus ambo.
 Consciis omnis abest. Nutu signisque loquuntur.
 Quoque magis tegitur, tectus magis æstuat ignis.
 Fissus erat tenui rima, quam duxerat olim, 65
 Cum fieret, paries domui communis utrique.
 Id vitium nulli per sæcula longa notatum
 (Quid non sentit amor ?) primi sensistis amantes,
 Et voci fecistis iter, tuteque per illud
 Murmure blanditiæ minimo transire solebant. 70

trajecerit ævum ultimum
 in candidis turribus : an
 quomodo Nais cantu, &
 graminibus nimium ef-
 ficacibus corpora juveni-
 lia mutaverit in mutos
 pisces, donec ipsa ean-
 dem experta est meta-
 morphosin : an quomodo
 arbor, quæ quondam præ-
 ducebat poma alba, nunc
 emittat atra contactu
 cruoris. Hæc arridet :
 hanc, siquidem fabula
 non est trita, sic narrare
 cocepit, dum lana filo
 inter nendum continuo
 succedit.

II. Pyramus & Thisbe,
 alter elegantissimus juve-
 num, alter formosissima
 virginum quas Oriens
 habuit, incoluerunt domos
 conterminas, ubi Semi-
 ramis dicitur circumde-
 disse excessam urbem la-
 teribus excelsis. Proxi-
 mitas domuum causa
 fuit primæ consuetudinis.
 Amor aucltus est mora ;
 etiam nuptiarum ritibus
 convenissent, sed patres
 prohibuerunt, quod nos
 potuerunt prohibere. U-

terque pariter incensæ erant animis correptis. Omnis testis abest ; verba faciunt natu & notis : &
 quo magis ignis obducitur, magis obductus incalescit. Murus medius inter utramque domum biabat
 exigua fissura, quam quondam traxerat, cum strueretur. Ille defectus à nemine observatus per
 diutina tempora, (quid non animadvertit amor ?) à vobis amantibus primò fuit animadversus ;
 & fecistis viam voci ; & secunda blanditiæ solebant transire per eam, tenuissimo strepitu.

NOTÆ.

natæ expositam à columbis nutritam volue-
 unt ; ex quo illi nomen Semiramis, quod
 lingua Syria Columbam montanam significat.
 habuerunt præterea columbam in suis vex-
 illis Babylonii, Diodoro Siculo teste, lib. 3.

48. In turribus] Ubi nidificare solent co-
 umbæ. Quo, si ad historiam referas, Semi-
 amidem sese recepisse, vel filium ejus ean-
 em conclusisse haud absurde credideris.

49. Nais] Nympha hæc Solis insulam cui
 è nomen Nofala, & Nympharum cubile, inter
 aprobanam & Carnaniam sitam, incoluit ;
 uæ juvenes advenas quibuscum rem habu-
 set, veneficiis in pisces mutabat. Deinde &
 isa à Sole, Terræ sibi sacratæ vindice, in
 iscem versa est.

52. Arbor] Morum arborem intelligit, quam
 ante Pyrami & Thisbes facta dicit alba poma

tulisse.

58. Altam urbem] Ad murorum, & ædi-
 um magnificentiam respexit, qua facile Baby-
 lon alias urbes superabat.

58. Urtem] Babylonem dicit urbem maxi-
 mam ad Euphratem sitam inter septem or-
 bis miracula numeratam ; hanc Semiramis
 Nini Assyriorum regis uxor muro lateritio
 cinxit.

59. Primosque gradus] Ad amorem.

60. Tædæ] Nuptiæ ; in quibus, cum aquæ
 & ignis sacramenta adhiberentur, faces quin-
 que è tæda arbore, à totidem pueris patris
 & matris præferbantur.

61. Quod non potuere] Quia tametsi corpo-
 rum, non tamen animorum poterant prohibere
 conjugium.

Sæpe postquam convenissent, hinc Thisbe, Pyramus illinc; & spiritus oris esset utrobique captatus, Livide mure, dicebant quamobrem prohibes amante? Quam parum esset, ut patereris nos convenire toto corpore! Aut si hoc nimium, saltem apertus esses ad jungenda suavia! non tamen sumus ingrati: Agnoscimus tibi nos hoc debere, quod via facta est vocibus ad aures amicas. Postquam ejusmodi frustra è diverso loco dixissent, adventante nocte dixerunt Vale; & quisque obtulerunt basia muro qui ex sua parte fuit, non praterveuit in alteram. Sequens Aurora fugaverat sydera nocturna, atque Sol radiis excecaverat gramina pruina conspersa; conveniunt in eundem locum. Tum prius conquesti plurima voce summissa, secum decernunt ut nocte intempesta conentur saltere janitores, & valvis egredi; & postquam domo prodierint, egrediantur insuper urbe; & ne opus sit vagari per vastos agros, coeant ad tumulum Nini, & latitent sub umbra arboris. Ibi erat morus arbor procerâ fecundissima pomis candidis, proxima fonti frigidissimo. Conditiones probantur, & dies serò credita transire precipitatur in aquas, & nox excitatur ab iisdem aquis. Solers Thisbe erumpit per opaca noctis, cardine dimoto, & suos domesticos decipit, & velatum os habens pervenit ad sepulcrum, & substitit sub præstituta arbore. Amor præstabat eam audentem. Ecce leana adest infectum habens os astuans recenti cade boum, sedatura sitim aqua fontis proximi. Quam Thisbe Babylonia intuita est è longinquo ad Lucem Luna, & pede tremente tendit in tenebrosam speluncam: & fugiendo omittit à tergo lapsa velamina. Postquam crudelis leana sedavit sitim multa aqua, dum revertitur in nemus fortè dispersit rictus sanguinolento subtilem vestem repertam sine Thisbe. Pyramus qui tardius exierat aspexit in ultimo

74. Quantum] Quasi dicat minimum.

78. Diversa] Quia hinc Thisbe, illinc Pyramus sedebat.

84. Quæsti] De parentibus suis, aut facti iniquitate.

Sæpe ut constiterant, hinc Thisbe, Pyramus illinc; Inque vicem fuerat captatus anhelitus oris; Invide, dicebant, paries, quid amantibus obstas? Quantum erat, ut sineres nos toto corpore jungi! Aut hoc si nimium, vel ad oscula danda pateres! 75 Nec sumus ingrati: tibi nos debere fatemur, Quod datus est verbis ad amicas transitus aures. Talia diversa nequicquam sede locuti; Sub noctem dixere Vale: partique dedere Oscula quisque suæ, non pervenientia contra. 80 Postera nocturnos Aurora removerat ignes, Solque pruinosas radiis siccaverat herbas: Ad solitum coïere locum. Tum murmure parvo Multa prius quæsti, statuunt ut nocte silenti Fallere custodes, foribusque excedere tentent: 85 Cumq; domo exierint, urbis quoq; recta relinquunt: Neve sit errandum lato spatiantibus arvo; Conveniant ad busta Nini: lateantque sub umbra Arboris. Arbor ibi niveis uberrima pomis Ardua morus erat, gelido contermina fonti. 90 Pacta placent: & lux tarde discedere visa Præcipitatur aquis, & aquis nox surgit ab iisdem. Callida per tenebras, versato cardine, Thisbe Egreditur, fallitque suos: adopertaque vultum Pervenit ad tumulum; dictaq; sub arbore sedit. 95 Audacem faciebat amor. Venit ecce recenti Cæde læna boum spumantes oblita rictus, Depositura sitim vicini fontis in unda. Quam procul ad Lunæ radios Babylonia Thisbe Vidit: & obscurum timido pede fugit in antrum. 100 Dumque fugit, tergo velamina lapsa relinquit. Ut lea sæva sitim multa compescuit unda, Dum redit in silvas, inventos fortè sine ipsa Ore cruentato tenues laniavit amictus. Serius egressus vestigia vidit in alto

105

NOTÆ.

88. Busta] Ad Nini sepulcrum seu locum cum ubi ustus & sepultus fuerat, ubique, Didodoro teste, moles erat instar arcis cuiusdam, multis stadiis distans ab urbe.

95. Versato cardine] Aperta janua.

Pulvere

Pulvere certa feræ, totoque expalluit ore
 Pyramus. Ut verò vestem quoque sanguine tinctam
 Repperit; Una duos nox, inquit, perdet amantes:
 E quibus illa fuit longa dignissima vita.
 Nostra nocens anima est. Ego te, miseranda, }
 peremi, } 110

In loca plena metus qui iussi nocte venires:
 Nec prior huc veni. Nostrum divellite corpus,
 Et scelerata fero consumite viscera morsu,
 O quicumque sub hac habitatis rupe, leones.
 Sed timidi est optare necem. Velamina Thisbes 115
 Tollit, & ad pactæ secum fert arboris umbram.
 Utque dedit notæ lacrymas, dedit oscula vesti:
 Accipe nunc, inquit, nostri quoq; sanguinis haustus,
 Quoque erat accinctus, dimittit in ilia ferrum.
 Nec mora; ferventi moriens è vulnere traxit. 120
 Ut jacuit resupinus humi; cruor emicat altè.
 Non aliter, quam cum vitiato fistula plumbo
 Scinditur, & tenues stridente foramine longè
 Ejaculatur aquas; atque icibus aëra rumpit.
 Arborei fœtus aspergine cædis in atram 125

Vertuntur faciem: madefactaque sanguine radix
 Puniceo tingit pendentia mora colore.
 Ecce, metu nondum posito, ne fallat amantem,
 Illa redit: juvenemque oculis, animoque requirit:
 Quantaque vitarit narrare pericula gestit. 130
 Utq; locum, & versam cognovit in arbore formam;
 (Sic facit incertam pomi color) hæret an hæc sit.
 Dum dubitat, tremebunda videt pulsare cruentum
 Membra solum; retroque pedem tulit: oraq; buxo
 Pallidiora gerens, exhorruit æquoris instar, 135
 Quod fremit, exigua cum summum stringitur aura.
 Sed postquam remorata suos cognovit amores;
 Percutit indignos claro plangore lacertos:
 Et laniata comas; amplexaque corpus amatum,

nondum sedato; & vestigat juvenem oculis & mente, & lætatur quod mox referat quantum
 discrimen effugerit. Et postquam cognovit locum, & formam mutatam in arbore, dubitat an hæc
 sit, ita color fructus facit incertam. Dum hæret, aspicit artus trementes quaterre terram san-
 guinolentam; & gressum repressit, & vultus habens pallidiores buxo, exhorruit sicut mare quod
 strepit, cum superficies impellitur levi vento. Sed postquam per temporis spatium suum amaretens
 agnovisset, plangit immerita brachia magnis icibus? & discernens capillos, & complexa corpus
 dilectum,

NOTÆ.

114. Leones] A quibus nempe occisam
 credit Th. sben.

115. Timidi] Quia ex Stoicorum sententia
 in manu est cujusque.

137. Amores] Amatam Pyramum.

138. Claro] Id est, cum magno ejulatu, &
 planctu. Mora est cum nondum norat cujus
 erat, quod v. d. t. cadaver; quam primum
 novit esse Pyrami, in apertos planctus erumpit.

pulvere indubitata vesti-
 gia fera, & toto vultu
 expalluit. Postquam au-
 tem invenit ami-
 ctum insectum etiam
 cruore; Una nox, in-
 quit, conficiet duos a-
 mantes, è quibus illa
 fuit dignissima longiore
 vita. Anima nostra est
 in culpa. Ego te per-
 didi, deslenda, qui mo-
 nuì ut venires noctu in
 loca pavore obsita neque
 primus hæc adfui. O
 Leones, quicumque incol-
 tis hæc saxa convellite
 impia precordia savo
 morsu. Sed meticolosi est
 animi mortem cupere.
 Colligit velum Thisbes, &
 portat secum ad umbram
 arboris constituta. Et
 sicuti dedit lacrymas, de-
 dit quoque suavia a-
 mictui; deinde, inquit,
 habeas nunc etiam undas
 nostri sanguinis; & in-
 sfigit gladium, quo erat
 instructus, in suum la-
 tus; & sine cunctatione,
 moriens educit è vulnere
 exasstante. Cum fra-
 tus fuit humi resupinus,
 sanguis exilit in altum,
 non aliter quam cum
 tubus aperitur rupto
 plumbo, & longè expuit
 subtiles aquas, foramine
 strepente, atque impetu
 aërem verberat. Fructus
 arboris mutantur rore
 sanguinis in nigrum co-
 lorem, & radix cruore
 imbuta inficit mora pen-
 dentia colore rubro. Ecce
 illa, ne decipiat aman-
 tem, revertitur, pavore

opplevit plagas lacrymis, & miscuit fletum sanguine; & deoscularis os frigidum, Pyrame, clamavit, quod infortunium te mihi sustulit? Pyrame, responde, tua Thisbe te vocat, suavissime, exaudi, & erige vultus languentes. Pyramus aperuit oculos jam morte pressos ad nomen Thisbe, & ea conspecta iterum clausit. Quæ postquam & agnovit velum suum, & vidit eburneam vaginam inanem gladio, Manus tua, inquit, & amor te mactavit, miser. Manus est etiam mihi strenua ad hoc unum; est etiam amor: hic sufficiet vires ad plagas. Prosequar mortuum, & infelicissima dicar causa & socia tua mortis; & qui, heu! poteris sejungere à me sola morte, neque poteris sejungere morte At tamen, o parentes mei & illius valde infelices, estote rogati amorum nomine, ut non prohibeatis nos condi eodem sepulcro, quos hora ultima non divisit. At tu, arbor, qua nunc operis ramis corpus luctuosum unius, mox es apertura duorum corpora, habe indicia necis, & serva fructus nigros & idoneos luctibus, in memoriam sanguinis à duabus effusi. Dixit, & cuspidem accommodato ad infimum pectus immisit se gladio, qui adhuc calidus erat à sanguine Pyrami.

III. *Desiderat* & temporis interstitium fuit breve; & Leuconoe incepit narrare: sorores contulerunt. Amor corripuit etiam hunc Solem; qui cuncta moderatur lumine sidereo: narrabimus Solis amore. Hic Deus creditur primus conspexisse furtum Martis

N O T Æ.

147. *Vestem*] Velamina, qui supra lapsa reliquisset Thisben porta memoravit; ex quibus à Pyramo collectis concludit eum in propria viscera sævisse, quia Thisben suam laniatam crediderat.

148. *Ebur*] Pro vagina ex ehore.

150. *Hoc*] Ut nempè, me naea manu per-

Vulnera supplevit lacrymis; fletumque cruori 140
Miscuit: & gelidis in vultibus oscula figens,
Pyrame, clamavit, quis te mihi casus ademit?
Pyrame, responde. Tua te, carissime, Thisbe Nominat. Exaudi: vultusque attolle jacentes.
Ad nomen Thisbes oculos jam morte gravatos 145
Pyramus erexit, vifaque recondidit illa.
Quæ postquam vestemque suam cognovit, & ense
Vidit ebur vacuum; Tua te manus, inquit, amorque;
Perdidit, infelix. Est & mihi fortis in unum
Hoc manus; est & amor: dabit hic in vulnera } 150
vires.

Persequar extinctum: letique miserrima dicar
Causa comesque tui: quique à me morte revelli
Heu sola poteris, poteris nec morte revelli.
Hoc tamen amborum verbis estote rogati,
O multum miseri meus illiusque parentes, 155
Ut, quos certus amor, quos hora novissima junxit,
Componi tumulto non invideatis eodem.
At tu; quæ ramis arbor miserabile corpus
Nunc regis unius, mox es tectura duorum;
Signa tene cædis: pullosque, & luctibus aptos 160
Semper habe fœtus gemini monumenta cruoris.
Dixit: & aptato pectus mucrone sub imum
Incubitu ferro; quod adhuc à cæde tepebat.
Vota tamen tetigere Deos, tetigere parentes.
Nam color in pomo est, ubi permaturuit, ater: 165
Quodque rogis superest, una requiescit in urna.

III. *Desiderat* mediumque fuit breve tempus; & orsa est

Dicere Leuconoe. Vocem tenuere sorores.
Hunc quoque, siderea qui temperat omnia luce,
Cepit amor Solem. Solis referemus amores. 170
Primus adulterium Veneris cum Marte putatur

Caterum preces moverunt Deos, moverunt parentes. Nam color est niger in fructu mori, ubi ad maturitatem pervenit; & quod ex amborum pyris reliquum est compositum est in unam urnam.

dam, siquidem & amo:

167. *Desiderat*] Aliqua è sororibus quæ Pyrami & Thisbes fabulam narravit.

167. *Medium*] Breve tempus intercessit, inter fabulam quam altera soror, & illam, quam Leuconoe narravit.

Hic vidisse Deum. Videt hic Deus omnia primus.
 Indoluit factus: Junonigenæque marito
 Furta tori, furtique locum monstravit. At illi
 Et mens, & quod opus fabrilis dextra tenebar, 175
 Excidit. Extemplo graciles ex ære catenas,
 Retiaque, & laqueos, quæ lumina fallere possint,
 Elimat. Non illud opus tenuissima vincant
 Stamina, non summo quæ pendet aranea tigno.
 Utque leves tactus, momentaq; parva sequatur, 180
 Efficit: & lecto circumdata collocat apte.
 Ut venere torum conjux & adulter in unum;
 Arte viri, vincisque nova ratione paratis,
 In mediis ambo deprensi amplexibus hærent.
 Lemnius extemplo valvas patefecit eburnas: 185
 Admisitque Deos. Illi jacuere ligati
 Turpiter. Atque aliquis de Dîs non tristibus optet
 Sic fieri turpis. Superi risere: diuque
 Hæc fuit in toto notissima fabula cælo.
 Exigit indicii memorem Cythereia pœnam: 190
 Inque vices illum, tectos qui læsit amores,
 Lædit amore pari. Quid nunc, Hyperione nate,
 Forma, calorque tibi, radiataque lumina profunt?
 Nempe tuis omnes qui terras ignibus uris,

cum Venere: Hic Deus primus intuetur omnia. Tristis fuit ob id quod factum fuit, & indicavit marito Junone genito stupra & locum adulterii. Illi autem animus, & opus quod dextra fabricandi perita tractabat, excidit. Continuo lima percipit ex ære vincula tenuissima, & retia, & laqueos, qui possint decipere oculos. Neque filium subtilissimum, neque vela araneorum quæ pendet summa trabe possit superare illud opus. Atque dat operam ut cedat minimo tactui & re levissima flectatur; & toto circumfusis commode locat. Cum mæchus & uxor coiverunt in unum lectum, uterque manens correpti in mediis amplexibus industria Martii, & catenis intectis novo modo. Continuo Vulcanus aperuit fores eburneas, & introduxit Deos. Illi concubuerunt inde-

corè vincit: atque nonnulli Deorum minus severorum cupiat ita dedecorari. Dii irriserunt, & hac fabula fuit diu vulgatissima in toto cælo. Cythereia repetit supplicium insigne accusationis, & vicissim urit simili amore illum qui violavit amores occultos. Quid nunc te juvant, fili Hyperionis, species, & ignes, & splendidi radii? Tu nimirum, qui incendis totum orbem tuis flammis,

NOTÆ.

173. *Junonigenæque*] Vulcanum dicit, Veneris maritum, quem solum Junonis & Jovis nonnulli, alii Junonis unius filium fabulati sunt.

175. *Fabrilis*] Est nempe Vulcanus Deorum faber.

180. *Leves*] Flexibilia admodum retia, ut ne sentiri possent, aut facile rebus omnibus cederent: ita ut iis teneantur amatores, nec scii interim qua vi retenti sint. Alibi de hac catena ait

Lumina fallat opus.

185. *Lemnius*] *Vulcanus*, qui dum matris auxilio occurreret adversus Jovem, *per Jovis iras*, ut ipse narrat Iliad. α. præcipit: us à Jove de cælo, in Lemnum decidit, ubi eum Sinties exceperunt.

187. *Turpiter*] Mythologiam hujus fabulæ ita explicat Eustathius, *ignea Martis stella*, inquit, *significat calorem, Veneris autem stella humorem temperatum; ex horum conjunctione*

constat generatio: Quos Sol aspectu suo elicit detegitque; Vulcani immodicus calor impedit; Neptunus, ut habet Homerus 8 Odyss. ligatos solvit: aqua scilicet extinguit calorem.

187. *Aliquis*] Mercurium eum fuisse Jocatus est Lucianus: quod fortè non temerè jocatus.

190. *Memorem*] Quem Venus in memoria habebat. Sic Virgil.

Sava memorem Junonis ob iram.

190. *Cythereia*] Venus, à Cytheris, insula contra Cretam, quo primum appulsam eam è mari egredientem nonnulli fabulati sunt.

192. *Quid nunc*] Apollonem ad Solem; quæ sequentem fabulam in lucit.

192. *Hyperione*] Hunc Hyperionem Cæli filium Hesiodus & Apollodorus, scripserunt quoque Solis Patrem, quem pro Sole ipso positum non semel reperas.

ardēs recenti flamma :
 & qui debes cuncta in-
 zneri, vides solam Leu-
 cothoen : & intentos ha-
 bes oculos in una puella,
 quos debes orbi. Nunc
 oreris maturius in celo
 orientali ; nunc tardius
 te immergis aquis ; &
 producis horas hyemales
 dum diu in illius obtu-
 tu hares. Deliquium pa-
 teris nunquam ; & de-
 fectus mentis porrigitur
 ad lucem ; calliginosus
 terrorem incutis animis
 hominum. Neque expal-
 lescis quod Luna vicinior
 terris obfuerit : hic
 amor parit hunc colorem.
 Amas hanc solam : ne-
 que Clymene, neque Rhod-
 us, neque formosissima
 mater Circes *Ææa* te
 movet, quia quantumvis
 neglecta optabat tuos com-
 plexus ; & illo ipso tem-
 pore graviter amore alio
 vulneratus eras. Leu-
 cothœ delevit ex animo
 amicas multas ; quam
 Eurynome pulcherrima
 nationis odores ferentis
 peperit ; sed postquam na-
 ta adolevit, tantum filia

*superat matrem, quantum mater superat ceteras. Orchamus parens imperium tenuit in urbes
 Achæmenias, atque is censetur septimus à primo atque antiquo Belo. Pascua equorum sunt sub
 regione occidentali : habent Ambrosiam pro pabulo. Ea alit artus lassos laboribus diurnis, & re-
 stituit crastinum laborem. Et dum quadrupedes pascuntur cibis caelestibus, & nox vicem
 absolvit, Deus subit cubiculum Amica mutatus in vultus matris Eurynomenes ;*

NOTÆ.

196. *Leucothoen*] Orchami, Babyloniorum
 regis filiam, Soli adamatam.

198. *Temporius*] *Maturius, Citius.* Adver-
 bium est ab adverbio *Tempori*.

199. *Brumales*] Breviores horas, adeoque
 & dies.

202. *Nec, tibi*] Solem negat ex interpo-
 sit one Lunæ, passum deliquium pallere, quod
 illi quandoque accidit, sed obnubilari, quia
 Leucothœs amore teneatur, pallere propriè
 est amantum : unde alibi,

Palleat omnis amans, color hic est aptus amanti.

204. *Clymene*] Phætonis mater, de qua
 jam sæpe, Oceani filia.

204. *Rhodos*] Puella fingitur fuisse Rhodia,
 Neptuni &, secundum aliquos, Veneris filia,
 Phæto in primis adamata, ex qua septem
 genuit filios.

Ureris igne novo : quiq ; omnia cernere debes, 195
 Leucothœn spectas : & virgine figis in una,
 Quos mundo debes, oculos. Modo surgis Eo
 Temporius cœlo : modo serius incidis undis ;
 Spectandique mora brumales porrigis horas.
 Deficis interdum : vitiumque in lumina mentis 200
 Transit ; & obscurus mortalia pectora terres.
 Nec, tibi quod Lunæ terris propioris imago
 Obstiterit, palles. Facit hunc amor iste colorem.
 Diligis hanc unam : nec te Clymeneque, Rhodsq ;
 Nec tenet *Æææ* genitrix pulcherrima Circes, 205
 Quæque tuos Clytie, quamvis despecta, petebat
 Concubitus ; ipsoque illo grave vulnus habebas
 Tempore. Leucothœ multarum oblivia fecit ;
 Gentis odoriferæ quam formosissima partu
 Edidit Eurynome ; sed postquam filia crevit, 210
 Quàm mater cunctas, tam matrem filia vincit,
 Rexit Achæmenias urbes pater Orchamus : isque
 Septimus à prisca numeratur origine Beli.
 Axe sub Hesperio sunt pascua Solis equorum :
 Ambrosiâ pro gramine habent : ea fessa diurnis 215
 Membra ministeriis nutrit, reparatque labori.
 Dumque ibi quadrupedes cœlestia pabula carpunt ;
 Noxq ; vicem peragit ; thalamos Deus intrat amatos
 Versus in Eurynomes faciem genitricis, & inter

205. *Æææ genitrix*] Persa Oceani filia. Di-
 citur verò Circe *Æææ* ab *Ææa* urbe seu Penin-
 sula Colchidis, quanquam alii aliter.

206. *Clytie*] Una ex Oceani nymphis, Phœ-
 bi amore correpta, quam deinde odio maxi-
 mo prosequutus est, ut infra videbimus.

209. *Eurynome*] Oceani & Tethyos filia,
 uxorque Orchami.

209. *Odorifera*] Odores ferentis, hoc est,
 Arabicæ.

212. *Achæmenias*] Persicas, Arabiæ finiti-
 mas, quibus imperavit Achæmenes, à quo
 pars Persidis Achæmenia dicta est.

213. *Septimus*] A Belo ; Abas, Acrifus,
 Danaë, Perseus, Bochæmon, Achæmenes, Or-
 chamus.

214. *Axe*] Pro Cœli seu mundi parte oc-
 cidentali posuit.

Bis sex Leucothoën famulas ad limina cernit 220
 Lævia versato ducentem stamina fuso.
 Ergo ubi, seu mater, caræ dedit oscula natæ;
 Res, ait, arcana est: famulæ, discedite, neve
 Arripite arbitrium matri secreta loquenti.
 Paruerunt: thalamoq; Deus sine teste relicto, 225
 Ille ego sum, dixit, qui longum metior annum,
 Omnia qui video; per quem videt omnia tellus;
 Mundi oculus. Mihi crede, places. Pavet illa;
 metuque,
 Et colus & fusus digitis cecidere remissis.
 Ipse timor decuit. Nec longius ille moratus, 230
 In veram rediit faciem, solitumque nitorem.
 At virgo, quamvis inopino territa visu,
 Victa nitore Dei, posita vim passâ querela est.
 Invidit Clytie, (neque enim moderatus in illa
 Solis amor fuerat) stimolataque pellicis ira 235
 Vulgat adulterium: diffamatumque parenti
 Indicat. Ille ferox immanis etque precantem,
 Tendentemque manus ad lumina Solis, & Ille
 Vim tulit invitæ, dicentem, defodit alta
 Crudus humo: tumulumque super gravis }
 addit arenæ. 240
 Dissipat hunc radiis Hyperione natus: iterque
 Dat tibi, quo possis defossos promere vultus.
 Nec tu jam poteras enectum pondere terræ
 Tollere, Nympha, caput: corpusq; ex sanguine jacebas.
 Nil illo fertur volucrum moderator equorum 245
 Post Phaëthonteos vidiſſe dolentius ignes.
 Ille quidem gelidos radiatorum viribus artus,
 Si queat, in vivum tentat revocare calorem.
 Sed, quoniam tantis fatum conatibus obstat,
 Nectare odorato spargit corpusq; locumque: 145

Et videt ad januam inter
 duodecim ancillas Leucotho-
 en trahentem fila tenuia ſi-
 ſo versato. Postquam igitur
 obtulit suavia, tanquam
 mater, dilectæ filia, Rem,
 ait, habeo secretam, ancilla
 abite, neve velitis esse testes
 matri aperiendi arcana. Ob-
 temperaverunt, & Deus,
 arbitri è cubiculo remissis,
 dixit, Ego sum ille, qui
 mensuro longum annum, qui
 cuncta intueor, per quem
 terra cuncta cernit; orbis
 lumen: mihi fidem adhi-
 beat, mihi amata es. Illa
 metuit; & colus, & fusus
 exciderunt digitis timore la-
 xatis. Ipse metus decorus
 fuit; neque ille diutius hæ-
 rens, induit veros vultus, &
 consuetum splendorem. At
 puella, quanquam treme-
 facta insperato visu, supe-
 rata splendore Dei, vim tu-
 lit sine querimonia. Clytie
 invidit, (neque enim amor
 Solis fuerat medicoris in il-
 lam) & incitata ira ira
 adulteram propalat adul-
 terium, & vulgatum patri
 aperit. Ille crudelis, &
 inhumanus, & ferus tegit
 alta terra orantem, & por-
 rigentem manus ad lumina
 Solis, & dicentem, ille vio-
 lavit me repugnantem; &
 superinjicit cumulum pon-
 derosa arene. Sol filius
 Hyperionis arenam hanc dis-
 cutit radiis; & tibi, Leu-
 cothoë viam facit, qua
 passis emittere faciem terra
 obrutam. Tu vero, Nym-
 pha, jam non poteras erige-

re caput interfectum onere terra: & jacebas corpus examine. Nihil Sol rector equorum alatorum dicitur vidiſſe iniquius post flammam Phaëthontis. Ille quidem vitetur virtute radiatorum reducere, si possit, ad vivum calorem membra frigida. Sed, quia fatum impedit tantos nifus, imbut nectare odorato & corpus & locum;

N O T A.

234. Neque enim] Immoderatus erat adeo-
 que nimis apertus; dicit hoc; nequis fortasse
 Apollinis furta Clytiæ cognita miretur.
 235. Pellicis ira] Ira, qua in Leucothoëa
 pellicem flagrabat, vel potius ira qua pellices
 ardere solent cum rivalem invenerint; constat
 enim Clytiæ etiam fuisse Apollini quondam

amatam ex v. 257. seq. non amplius dicitur
 Lucæ adit &c.
 240. Crudus] Crudelis, immisus. Allusum
 forte ad supplicia Vestalium corruptarum.
 246. Ignis] Fulmina quibus à Jove missis
 Phaëton perit.

R

Multaque

Et prius multa conquestus, nihilominus, inquit, penetrabit calum. Continne corpus delibatum caelesti nectare emollitum est, & imbutum terram suo odore; & surculus thursifer prodit, radicibus porrectis paulatim per cespitem, & per arena aggerem vertice suo erupit.

IV. At Sol pater luminis non amplius accedit ad Clytien; (quamquam amor poterat excusare invidiam, & invidia indicium) & abstinuit à Venere cum illa: Clytie insaniſſimè usa amicibus consumta est ab illo tempore, Nymphas fugiens; & comam gerens inernatam atque nudam, jacet humi sub dio, & nocte & die: & per novem dies sine aqua & sine alimentis fovit jejunia solo rore, & suis lachrymis: neque se movit à terra: intuebatur solummodo vultus Dei pratercuntis, & convolvebat suam faciem ad illum. Dicunt artus ejus adhaesisse terrae; & pallor mutavit in herbas exsanguis partem coloris. Est rubor in parte; & flos simillimus viola occultus. Illa, tametsi impeditur radice, flectitur ad Solem suum: mutata adhuc tuetur suum amorem.

V. Absolverat fabulam: & factum stupendum demulserat aures. Pars dissentire fieri potuisse; pars dicunt veros Deos omnia posse: sed non est etiam Bacchus ex eo numero. Alcithæ petitur, postquam sorores conticuerunt; qua telam pendentem radio texens, Tritos inquit, praterco amores Daphnidis Idæi, quem Nymphæ mutavit

Multaq; præquestus, tanges tamen æthera, dixit. Protinus imbutum caelesti nectare corpus Delicuit, terramque suo madefecit odore: Virgaque per glebas sensim radicibus actis Thurea surrexit; tumulumq; cacumine rupit. 255

IV. At Clytien (quamvis amor excusare dolorè, Indiciumque dolor poterat) non amplius auctor Lucis adit: Venerisque modum sibi fecit in illa. Tabuit ex illo dementer amoribus usa, Nympharū impatiens; & sub Jove nocte dieq; 260 Sedit humo nuda nudis incomta capillis.

Perque novem luces expers undæque cibique Rore mero, lachrymisque suis jejunia pavit: Nec se movit humo. Tantum spectabat euntis Ora dei: vultusque suos flestebat ad illum. 265 Membra ferunt hæfisse solo: partemque coloris Luridus exsanguis pallor convertit in herbas. Est in parte rubor: violæque simillimus ora Flos tegit. Illa suum, quamvis radice tenetur, Vertitur ad Solem: mutataq; servat amorem. 270

V. Dixerat: & factum mirabile ceperat aures. Pars fieri potuisse negant; pars omnia veros Possè deos memorant: sed non & Bacchus in illis. Poscitur Alcithæ, postquam siluere sorores: Quæ radio stantis percurrens stamina telæ, 275 Vulgatos taceo, dixit, pastoris amores Daphnidis Idæi, Quem Nymphæ pellicis ira

N O T A.

253. Delicuit] Præteritum à deliquesco. Molle & liquidum factum est corpus.

252. Odore] Quia in arbusculam mutata est, ex cujus inciso cortice thus exsudat, quod fœco admodum Diis gratissimum præbet odorem, atque adeo æthera tangit.

257. Indiciumque] Quod Orchamo, Leucoshoes patri, fecerat.

259. Dementer usa] Dolore amens, quod se ab Apolline profus derelictam sentiret.

260. Nympharum impatiens] Commercium alium nympharum fugiens.

269. Flos tegit] Heliotropium describit, quod

se cum Sole circumagere, illumque sequi creditum, in quod mutata est Clytie.

271. Ceperat] Occupaverat, delectarat.

273. Sed non & Bacchus] Non imperite profecto istud à Poëta additum, ut Bacchi refrietur memoria, ad quem tandem redeundum, ut aptè inter se cohæreant hæ fabularum narrationes.

274. Poscitur] Ut etiam fabellam aliquam narret.

277. Idæi] Phrygiæ, vel Crætis; quippe & in Phrygia & in Cræta mons Ida. Siculum hunc fecerunt alii, nisi fortè plures fuerunt.

Contulit

Contulit in saxum. Tantus dolor urit amantes.

VI. Nec loquor, ut quondam naturæ jure novato
Ambiguus fuerit modo vir, modo sæmina, } 280
Scythron.

VII. Te quoque, nunc adamas, quondam fidif-
sime parvo,

Celmi, Jovi: largoque satos Curetas ab imbri.

VIII. Et Crocon in parvos versum cum Smilace
fiores

Prætereo. dulcique animos novitate tenebo.

IX. Unde sit infamis; qua re malè forti- } 285
bus undis

Salmacis enervet, tactosque remolliat artus;
Discite. Causa lætæ: vis est notissima fontis.

Mercurio puerum diva Cythereide natum

Naiades Idæis enutrivere sub antris.

Cujus erat facies, in qua materque paterque 290

Cognosci possent: nomen quoque traxit ab illis.

Is tria cum primum fecit quinquennia; montes

Deferuit patrios: Idaque altrice relicta

Ignotis errare locis, ignota videre

Flumina gaudebat; studio minuente laborem. 295

Ille etiam Lycias urbes, Lyciæque propinquos

Caras adit. Videt hic stagnum lucentis ad imum

Usque solum lymphæ. Non illic canna palustris,

Nec steriles ulvæ, nec acuta cuspidè junci.

Perspicius liquor est. Stagni tamen ultima vivo 300

in lapidem irata ob pellicem rivalem: tanta ira instigat amantes.

VI. Neque dico, ut olim Scythron, fuerat ambiguus, nunc mas, nunc sæmina, natura conditione mutata.

VII. Omitto te etiam Celmi, jam adamas, olim fidelissime parvo Jovi, omitto etiam Curetas iras ex ubere pluvia.

VIII. Et Crocon mutatum in tenues flores cum Smilace: & morabor mentes grata novitate.

IX. Audite quamobrem Salmacis sit dedecorata, quare vires auferat effeminatis aquis, & enervet membra contracta. Causa ignoratur: potentia fontis est vulgata. Naiades aluerunt sub spelæncis Idæis puerum natum Mercurio ex diva Cythereide; cujus visus erat, in quo pater & mater pressent diguisci: habuit etiam nomen ab illis. Is, statim atque implevit annum decimum quintum, destituit montes paternos, & Ida nutrice deserta, gestiebat vagari per ignota loca, & cernebat fluvios ignotos, dum inveniret alacritas levaret laborem. Ille etiam invenit urbes Lycias,

& Caras conterminos Lyciæ. Hic aspiciunt lacum aqua perspicua usque ad ultimum fundum. Illic neque arundo palustris, neque ulvæ inutiles, neque junci acuta cuspidè succreverunt. Aqua est pellicida, Margo tamen stagni

N O T A.

282. Celmi] Unus ex Idæis Dactylis, Jovis nutritius, cui parvulo multum dilectus, à quo postea, quod mortalem eum vulgavisset, in adamantem mutatus est.

282. Curetas] Diomedes ait, Opem in Idam Cretensem delatam ex fuga, cum puerperii tempus instaret, primam montis partem manibus prehensisse, atque ira partu solutam. Ex impressione vero palmarum Curetas prodidisse, quos ab effectu Græci nominis Dactylis i. e. digitos, & Idæos à monte nominaverunt. Strabo ait ἀπὸ τῆς κρητῆς, id est, à tontura Curetis appellatos, quod detonsi essent. Jovis fuerunt nutritii, & Cybeles sacerdotes. Dicti sunt item Corybantēs.

283. Smilace] Puella est, quæ Crocon ama-

vit, quo cum potiri non posset in Smilacis, quæ hederæ similis est, florem mutata est, sicuti & Crocus in Crocon.

285. Infamis] Fuit Salmacis fons Caris, in quem quicumque vir descenderet ita mollis fiebat, & feminæ naturam induebat, ut inde Hermaphroditus, hoc est utrumque sexum habens, exiret: qua re fons infamis factus. Unde verò illi tanta vis, melius erit ex ipso Poëta cognitum.

291. Nomen] Ἐρμῆ καὶ Ἀφροδίτης.

296. Lycias] Est Lycia Asiæ minoris Provincia ad mare Mediterraneum, aut ejus partem, quod à Lycia Lycium dicitur.

297. Caras] Accusativus Græcus. Sunt autem Caras Caris, incolæ, juxta Lyciam.

circundatur gleba vivente,
 & gramine semper viridi.
 Nympha frequentat; sed
 neque apta venationi, nec
 quæ consueverit curvare ar-
 cus, nec certare cursu, &
 sola Naiadum non cognita
 veloci Diana. Fama est
 suas sorores saepe illi dixisse,
 Salmaci, cape jaculum, vel
 pharetras versicolores, &
 misce tua otia cum laborio-
 sis venatibus. Neque illa
 capit jaculum, neque pietas
 pharetras, neque miscet sua
 otia cum laboriosis venati-
 bus. Sed tantum lavat pul-
 chra membra in fonte suo:
 saepe pelit capillos pectine
 buxco; & consulit aquas
 spectatas, quid sibi conve-
 niat: interdum induta cor-
 pus vestitus pellucido firmi-
 tur vel in teneris frondibus,
 vel in teneris graminibus.
 Sæpe colligit flores; & tum
 quoque fortè colligebat, cum
 aspectu juvenem, & cupivit
 frui conspecto. Neque ta-
 men prius accessit, quan-
 quam festinabat accedere,
 quam se ornavit, quam cir-
 cumspectu vestitus, & com-
 posuit faciem, & digna fuit
 videri pulchra. Tunc sic oc-
 cepit loqui, O Juvenis dig-
 nissime haberi Deus; si-
 ve tu Deus es, videris esse Cu-
 pido: seu es mortalis, qui te
 produxerunt sunt felices:
 frater est quoque beatus, &
 sanè soror, si quam habes est
 felix, & nutrix quæ tibi
 admodum mammam. Sed
 si quam habes sponsam, si
 quam dignam credideris
 face, ea longè multoque fer-
 tiorator illis omnibus. Seu aliquam habes, voluptas sit mihi secreta: seu nullam habes, ego sum tibi
 sponte, & convenientius in unum cubiculum. Post hac Naïs sinit: rubor tincti vultus adolescentis
 ignorantis quid sit amor: sed etiam decorum erat pudore suffusum fuisse. Hic est color pomis adha-
 rentibus arbori soli exposita, aut ebori colore infecto, aut Luna rubenti sub albedine, cum æra opife &
 nequiquam obstrepunt.

Cespitem cinguntur, semperque virentibus herbis.
 Nympha colit: sed nec venatibus apta, nec arcus
 Flectere quæ soleat, nec quæ contendere cursu:
 Solaque Naiadum celeri non nota Dianæ.
 Sæpe suas illi fama est dixisse sorores: 305
 Salmaci, vel jaculum, vel pietas sume pharetras;
 Et tua cum duris venatibus otia misce.
 Nec jaculum sumit, nec pietas ille pharetras;
 Nec sua cum duris venatibus otia miscet.
 Sed modo fonte suo formosos perluit artus: 310
 Sæpe Citoriaco deducit pectine crines;
 Et quid se deceat, spectatas consulit undas.
 Nunc perlucenti circumdata corpus amictu,
 Mollibus aut foliis, aut mollibus incubat herbis.
 Sæpe legit flores. Et tunc quoque, fortè legebat, 315
 Cum puerum vidit: visumque optavit habere.
 Nec tamen antè adiiit, etsi properabat adire,
 Quam se composuit, quam circumspectu amictus,
 Et finxit vultum; & meruit formosa videri.
 Tunc sic orsa loqui: Puer ô dignissime credi 320
 Esse Deus; seu tu Deus es, potes esse Cupido:
 Sive es mortalis; qui te genere beati:
 Et frater felix, & fortunata profecto
 Si qua tibi soror est, & quæ dedit ubera nutrix.
 Sed longè cunctis longeque potentior illis, 325
 Si qua tibi sponsa est; si quam dignabere tæda.
 Hæc tibi sive aliqua est; mea sit furtiva voluptas:
 Seu nulla est; ego sim: thalamumque ineamus
 eundem.

Naïs ab his tacuit: pueri rubor ora notavit
 Nescia quid sit amor: sed & erubuisse decebat. 330
 Hic color aprica pendentibus arbore pomis;
 Aut ebori tincto est, aut sub candore rubenti,
 Cum frustra resonant æra auxiliaria, Lunæ.

N O T A.

311. Cytoriaco] Buxco, à Cytoro Galatiæ monte buxo celebri.

319. Et finxit vultum] Sumit vultum blandum, amantique aptum.

322. Æra] Mulieres Astrologiæ peritiæ, Ægypteos lunæ præscire, quo sibi fidem apud vulgus hæcerent, simulabant se carmine magico,

veneficiis, & Rhombo posse lanam rubore suffusam deducere. Quod cum vulgo persuasum esset, laboranti lunæ auxiliari se credebant, si pelvium rinnitu, & tubarum strepitu obstrepent carminibus veneficarum, ne exaudirentur à Lunâ.

Poscenti

Poscenti Nymphæ sine fine sororia saltem
 Oscula, jamq; manus ad eburnea colla ferenti, 335
 Desinis? an fugio, tecumque, ait, ista relinquo?
 Salmacis extimuit; Locaq; hæc tibi libera trado,
 Hospes, ait: simulatque gradu discedere verso.
 Tum quoque respiciens, fruticumq; recondita silva
 Delituit: flexumque genu submisit. At ille 340
 Ut puer, & vacuis ut inobservatus in herbis,
 Huc it; & hinc illuc: & in alludentibus undis
 Summa pedum, taloque tenus vestigia tingit.
 Nec mora; temperie blandarum captus aquarum,
 Mollia de tenero velamina corpore ponit. 345
 Tum verò obstupuit, nudæque cupidine formæ
 Salmacis exarsit. Flagrant quoq; lumina Nymphes;
 Non aliter, quam cum puro nitidissimus orbe
 Opposita speculi referitur imagine Phœbus.
 Vixque moram patitur: vix jam sua gau- } 350
 dia differt.
 Jam cupit amplecti: jam se malè continet amens.
 Ille, cavis velox applauso corpore palmis,
 Desilit in latices: alternaque brachia ducens
 In liquidis translucet aquis: ut eburnea si quis
 Signa tegat claro, vel candida lilia, vitro. 355
 Vicimus, en meus est, exclamat Nais: & omni
 Veste procul jacta, mediis immittitur undis:
 Pugnacemque tenet: luctantiaque oscula carpit:
 Subjacetque manus, invitaque pectora tangit:
 Et nunc hac juveni, nunc circumfunditur illac. 360
 Denique nitentem contra, elabique volentem
 Implicat, ut serpens, quam regia sustinet ales;
 Sublimemque rapit: pendens caput illa, pedesque
 Alligat; & cauda spatiantes implicat alas.
 Utve solent hederæ longos intexere truncos:

Nympha petenti indefinenter
 saltem suavia sororia, jam-
 que manus ad candidum
 collum injucienti, dixit puer
 desine me sollicitare, aut
 discedam & tibi soli loca
 hæc relinquam. Salmacis
 expavit: & inquit, Hes-
 pes, tibi loca hæc libera re-
 linquo; & fingit abire gres-
 su averso. Tum etiam re-
 spectans, & recta in fruti-
 cetis se occultavit, & se in-
 flexit poplite curvato: At
 ille, utpote puer, & ran-
 quam non esset visus in
 gramine jam à Salmace re-
 lecto, huc vadit, & deinde
 illuc, & mergit ultimam
 partem pedum & plantam
 æque ad talos in aquis al-
 ludentibus. Et sine cuncta-
 tione, delinuit tepore ad-
 blandientium aquarum, ex-
 iit tenues amictus à molli
 corpore. Tum verò Salmacis
 mirata est, & incaluit a-
 more nuda forma. Oculi
 etiam Nymphæ ardent; non
 aliter quævis curas Sol splen-
 didus in sereno celo repercuti-
 tur à speculo sibi objecto.
 Vixque moram tolerat, vix
 jam prorogat suam volupta-
 tem. Jam optat complecti,
 vix jam furens se reprimat.
 Ille celer prorumpit in a-
 quam, corpore leviter per-
 cussus palmis; & movens
 lacertos per vices in nitidis
 aquis translucet; quemad-
 modum si quis operiat ima-
 gines ex ebore factas, vel
 alba lilia vitro pallucido.
 Vicimus, exclamat Nais,
 Ecce meus est, & omni a-

mictu procul deposito, sese injicit in medias aquas; & urget reluctantem, & desculatur nolentem, & subjicit manus, & tangit pectora invita, & modo hac circumcingit puerum, modo illas. Denique impedit reluctantem, & cupientem evadere, sicut anguis, quem avis regia tenet, & auferit sublimem: ille pendens implicat caput & pedes avis, & cauda sua involvit alas illius extensus. Vel ut hederæ consueverunt implicare productos stipites;

N O T Æ.

334. Sororia] Quælibet sorori frater honeste dare potest.
 347. Flagrant] Ex incendio amoris, qui in oculis se maximè prodit.
 353. Alternaque] Natantium more, qui

brachia vicissim movent.
 362. Ut serpens] Αἰεὶς ἐφ' ἡμέκῃς ποσειδέως δ' ἐξ' ἄλλῃ πέρων οὐχέσται πένταρον, &c. Hom. Il. 12.
 Ib. Regia ales] Aquila, Jovis armiger.

R 3 Utque

Et ut Polypos coereret hostem
 corruptum sub aquis, cirrus
 seu pedibus flagella imi-
 tantibus hinc inde sparſis.
 Atlantiades perseverat, &
 recusat Nympha volupta-
 tem expectatam. Illa urget
 & conjuncta toto corpore
 quemadmodum affixa erat,
 Quamvis, inquit, relucte-
 ris, pessime, non tamen di-
 laboris: ita velitis, Dii,
 neque illa dies hunc dis-
 jungat à me, nec me ab eo.
 Preces invenerunt Deos pro-
 pitios: nam corpora confusa
 duorum conneſtuntur, at-
 que unus vultus illis tribui-
 tur: quemadmodum, si
 quis videat ramos coalescere
 crescendo cortice connexo, &
 simul augeri. Sic postquam
 artus coaluerunt firmo com-
 plexu, neque duo sunt, &
 forma duplex, neque possint
 appellari femina, neque
 mas, & videntur neutrum
 & utrumque. Cum igitur
 Hermaphroditus cernit a-
 quas fluidas, in quas vir
 intraverat, ipsum reddi-
 disse semivirum, & artus
 esse effeminatos in illis, por-
 rigens manus dixit, sed non
 jam sono masculino, O pater
 & mater facite in gratiam
 filii qui habet nomen utrius-
 que vestrum, ut quicumque
 mas descendit in hos fon-
 tes, egrediatur inde semi-
 vir; & emolliatur in aquis
 quam primum eas tetigerit.

Utque sub æquoribus deprensus polypos hostem
 Continet, ex omni dimissis parte flagellis.
 Perſtat Atlantiades; sperataque gaudia Nymphæ
 Denegat. Illa premit; commissaque corpore toto
 Sicut inhærebat, Pugnes licet, improbe, dixit, 370
 Non tamen effugies. Ita Dî jubeatis, & istum
 Nulla dies à me, nec me seducat ab isto.
 Vota suos habuere Deos: nam mista duorum
 Corpora junguntur, faciesque inducitur illis
 Una. Velut si quis conducta cortice ramos 375
 Crescendo jungi, pariterque adolescere cernat.
 Sic ubi complexu coierunt membra tenaci,
 Nec duo sunt, & forma duplex, nec fœmina dici,
 Nec puer ut possint; neutrumque, & utrumque
 videntur.

Ergo ubi se liquidas, quo vir descenderat, undas 380
 Semimarem fecisse videt, mollitaque in illis
 Membra; manus tendens, sed jam non voce virili
 Hermaphroditus ait, Nato date munera vestro,
 Et pater & genitrix, amborum nomen habenti:
 Quisquis in hos fontes vir venerit, exeat inde 385
 Semivir; & tactis subito mollescat in undis.
 Motus uterque parens nati rata vota biformis
 Fecit, & incerto fontem medicamine tinxit.

X. Finis erat dictis; & adhuc Minyæa proles
 Urget opus, spernitque Deum, festumque } 390
 profanat:
 Tympana cum subito non apparentia raucis
 Obstrepuere sonis: & adunco tibia cornu,

Parens uterque annuens firmavit preces filii ambigui, & infecit fontem

X. Absolverant suas narrationes, & adhuc Minyæa progenies promovet opus, & aspernatur Deum,
 & violat festum, cum repente tympana illis non visa personant raucis strepitus; & tibia curvo cornu,

N O T A.

366. Polypos] Piscis est à pedum multitu-
 dine, quos Plinius crines & cirros, Nolter fla-
 gella appellat, sic dictus; quibus quamlibet
 prælam aut hostem, præcipe autem Conchylis,
 implicat. De eo Plinius, Helianus, alii.
 368. Atlantiades] Hermaphroditus prone-
 pos Atlantis; Hic nempe Majam, Maja Mer-
 curium, Mercurius genuit Hermaphroditum.
 388. Tinxit] Falſo creditum esse venerea
 mollitie implicare Salmacidem eos, qui ex suo
 fonte bibissent, scripsit Vitruvius: atque ait
 idem fabulæ locum dedisse, quod ab Argis

sedibus pulsi Ceres, cum ex montibus, ubi la-
 trocinia exercebant, ad notum fontem descen-
 derent; ibi in Græcorum consuetudinem &
 suavitatem sua voluntate reduci fuerint.
 389. Minyæa] Alcithoe, Arſinoë, & Len-
 cothea: vel ut Ant. Liberalis, Leucippe, Ar-
 ſippa, & Alcithoe.
 390. Opus] Telam die Baccho sacra nedit,
 lanificium exercet, quod antè vidimus.
 391. Non apparentia] Quæ Minyæides men-
 te captæ sibi vitæ sunt audire.

Tinnulaque

Tinnulaq; æra sonant: redolent myrrhæq; crociq;
 Resque fide major, cœpere virefcere telæ,
 Inq; hederæ faciem pendens frondescere vestis. 395
 Pars abit in vites: & quæ modo fila fuerunt,
 Palmite mutantur: de stamine pampinus exit:
 Purpura fulgorem pictis accommodat uvis.
 Jamque dies exactus erat, tempusque subibat,
 Quod tu nec tenebras, nec posses dicere lucem; 400
 Sed cum luce tamen dubiæ confinia noctis.
 Tecta repente quati, pinguesque ardere videntur
 Lampades, & rutilis collucere ignibus ædes:
 Falsaque sævarum simulacra ululare ferarum.
 Fumida jam dudum latitant per tecta sorores; 405
 Diversæque locis ignes ac lumina vitant.
 Dumq; petunt latebras, parvos membrana per artus
 Porrigitur; tenuique inducit brachia penna.
 Nec qua perdiderint veterem ratione figuram
 Scire sinunt tenebræ. Non illas pluma levavit: 410
 Sustinuere tamen se perlucentibus alis.

Conatæque loqui, minimam pro corpore vocem
 Emittunt; peraguntque leves stridore querelas.
 Tecta que, non silvas, celebrant: lucemq; perosa
 Nocte volant. Seroq; trahunt à vesperè nomen. 415

XI. Tum verò totis Bacchi memorabile Thebis
 Numen erat; magnasque novi matertera vires
 Narrat ubique Dei: de totque sororibus expers
 Una doloris erat, nisi quem fecere sorores.
 Aspicit hanc natis, thalamoque Athaman- }
 tis habentem } 420

Et ara stridula obstrepuunt &
 et myrrha, & croci exhalant;
 & resque incredibiles,
 tela cœperunt virere, & vestes
 pendula frondescere in
 modum hederæ. Pars mu-
 tatur in vitès; & quæ modo
 fuerunt fila vertuntur in
 palmitem: pampinus prodit
 ex stamine; purpura dat
 splendorem uvis rubro colore
 distinctis. Jamque dies ef-
 fluxerat, & tempus aderat,
 quod neque tu possis vocare
 caliginem, neque lucem,
 sed tamen conjunctionem
 incerta noctis cum luce:
 subito tecta videntur con-
 cussa, & pingues lampades
 lucere, & domus splendescere
 rutilis flammis, & fictas
 imagines crudelium fera-
 rum ululare. Jam diu so-
 rores sese abdunt per domum
 fumo plenam, & in varia
 loca disperse effugiunt flamma-
 mas atque lucem. Et dum
 querunt latibula, cuticula
 extenditur per exilia mem-
 bra & involvit brachia sub-
 tili penna. Neque tenebræ
 patiuntur cognoscere quo-
 modo amiserint priorem firmam.
 Pluma illas non sustulit:
 at tamen sustentatae
 sunt alis perucidis: & cum
 tentent loqui, efferunt exigu-
 um sonum pro corporis
 sui modulo; & queruntur
 tenui stridore; & frequen-
 tant tecta, non silvas; &

exosa lucem nocte volant, & ducunt nomen à vesperè.

XI. Tum verò petestas Bacchi erat celebris totis Thebis; & matertera refert ubique magnam potestatem novi Dei; & sola de tot sororibus erat arumna omni vacua, nisi illius quam sorores illi a. 2. tolerant. Juno hanc videt animo elatam ab filiis, & conjugium Athamantis,

N O T A.

392. Myrrhaque] Quibus fingitur Bacchus delibatus, ut supra lib. 3 v. 355.

395. Vestis] Lana in fufis & telis, quæ innuunt verius sequentes.

398. Purpura] Color lanarum purpureus, vel simpliciter color inftris uvis purpureus.

400. Quod tu] Crepusculum.

404. Ferarum] Tigres dicit & Lynces, quæ Bacchi dicuntur currum trahere.

407. Parvos] Quia in vespertilioes sorores mutata, quæ alarum loco membranam quandam habent, quæ illis etiam pedum usum præbet.

408. Penna] Duriter admodum per pennas membranam illam intelligas, qua instructos dicit vespertilioes alarum loco.

415. Nmen] Nudiæpidæ dicitur.

417. Matertera] Ino, soror Semeles.

418. Expers una] Sola erat inter tot sorores quæ nullum adhuc infortunium passa est, quippe Semele extincta, Autonè filium Actæonem in cervum mutatum viderat, filium Penthea Agave disceperat.

420. Athamantis] Fuit Athamas Æolii filius, rex Thebarum.

& Deum alumnum; & a-
gre hoc tulit; & secum di-
xit, Ortus ex adultera po-
tuit transformare nautas
Mæonios in delphinos, &
immegere mari, & tradere
præcordia filii discerpenda
sue generici, & tegere tres
Minyeïdas novis alis; Ju-
no nihil poterit, nisi plorare
inultas arummas? A que
id mihi satis est? hæc est sa-
la potentia quam nos habe-
mus? Ipse edocet quid fa-
ciam; licet etiam doceri
ab hoste; & satis superque
ræmstrat nec Penhei quid
furor possit. Quamobrem Ino
non incitetur furore, &
sequatur exempla scirorum
sciarum simili dementia ef-
fecta? Est iter depressum
obductum taxo pestifera;
ducit ad sedes Stygias muto
silentio. Pigra palus Sty-
gia emittit nebulas; & um-
bra nova & manes sepulchris
functi descendunt illos. Hor-
ror & frigus, obsident latè
loca squalida: Et recentes
umbra nesciunt qua sit via
que ducit ad urbem infer-
niam, eaq; ubi sit Palatium
atri Plutonis. Urbs magna
habet mille aditus, & fores
undique patentes: Et quæmadmodum mare recipit amnes totius terræ, sic ille locus omnes animas; ne-
que nimis est parvus ad continentiam ullam multitudinem, aut sentit agmina venire. Umbra ex-
sanguis vagantur sine corpore & ossibus; & pars frequentat forum, pars studia aliqua exercet ad
imitationem prioris vitæ

Sublimes animos, & alumno numine Juno;
Nec tulit: & secum, Potuit de pellice natus
Vertere Mæonios, pelagoq; immergere, nautas,
Et laceranda suæ nati dare viscera matri,
Et triplices operire novis Minyeïdas alis: 425
Nil poterit Juno, nisi inultos flere dolores?
Idque mihi satis est? hæc una potentia nostra est?
Ipse docet quid agam. Fas est & ab hoste doceri.
Quidque furor valeat, Penthæa cæde satisque
Ac super ostendit. Cur non stimuletur, eatq; 430
Per cognata suis exempla furoribus Ino?
Est via declivis funesta nubila taxo:
Ducit ad infernas per muta silentia sedes.
Styx nebulas exhalat iners: umbræque recentes
Descendunt illac, simulacraq; functa sepulchris. 435
Pallor Hiemsque tenent latè loca senta: novique,
Qua fit iter, manes, Stygiam quod ducit ad urbem,
[Ignorant: ubi sit nigri fera regia Ditis.]
Mille capax aditus, & apertas undique portas
Urbs habet. Utq; fretum de tota flumina terra, 440
Sic omnes animas locus accipit ille; nec ulli
Exiguus populo est, turbamve accedere sentit.
Errant exsanguis sine corpore & ossibus umbræ:
Parsque forum celebrant, pars imi tecta tyranni;
Pars aliquas artes antiquæ imitamina vitæ 445

N O T A.

421. Alumno numine] Baccho, cujus Ino erat nutritrix.

422. Natus] Bacchus Semeles ex Jove filius.

423. Mæonios] Tyrrenos, de quibus supra, qui à Mæonia Asiæ minoris Provincia erant priundi.

424. Nati] De quo jam sepe: nam de Pen-
theo à matre lacerato loquitur.

428. Ipse] Bacchus.

431. Cognata] His similia, quibus correptæ,
& Ino & Agave Pentheum laniaverunt.

435. Functâ] Non enim inséputorum um-
bris Stygem fas erat transire. Unde apud Virg.
Æn. 6. Sibylla ita alloquitur Palinurum.

Th Stygias inhumatus aquas &c.

436. Senta] Quippe inertia & squalida, quo nullus Solis radius pervadere potest.

438. Ignorant] Versum hunc ut ineptum tollit Heinſius Si retineas sensus se habet uti interpretati sumus.

441. Nec ulli exiguus] Quantacunque adveni-
at umbrarum multitudo, facile omnes recipit,
nec sentit numerum augeri; quia vel locus ipse vaste patet, vel animæ nullum occupant
spatium.

444. Forum] Ubi causas audit Minos.

445. Pars aliquas artes] Iisdem studiis tenentur apud inferos, quæ vivi in terris exercebant. Securus est Virg. Æn. 6. Pars in gra-
mmon exercens, &c.

Exercent : aliam partem sua pœna coërcet.
 Sustinet ire illuc, cœlesti sede relicta,
 (Tantum odiis iræque dabat) Saturnia Juno.
 Quo simul intravit, sacroque à corpore pressum
 Ingemuit limen ; tria Cerberus extulit ora : 450
 Et tres latratus simul edidit. Illa sorores
 Nocte vocat genitas, grave & implacabile numen.
 Carceris antè fores clausas adamante sedebant :
 Deque suis atros pectebant crinibus angues.
 Quam simul agnorunt inter caliginis umbras ; 455
 Surrexere Deæ. Sedes Scelerata vocatur.
 Viscera præbebat Tityos lanianda ; novemque
 Jugeribus distentus erat. Tibi, Tantale, nullæ
 Deprenduntur aquæ : quæque imminet, effugit
 arbos.

Aut petis, aut urges ruiturum, Sisyphæ, saxum. 460
 Volvitur Ixion ; & se sequiturque fugitque.
 Molirique suis letum patruelibus ausæ,
 Assiduæ repetunt, quas perdant, Belides undas.

niantur, & arbor quæ impendet, à te recedit. Aut petis lapsum aut sursum moves lapidem statim relapsum, Sisyphæ. Ixion rotatur, & se fugit & insequitur. Et Belides non verita parare necem suis patruelibus intenta repetunt aquas, quas necesse est itatim perdant.

N O T A.

448. *Daba?*] Juno, quæ Majestatis oblita, ad inferos descendere non dedignata est.

450. *Cerberus*] Ditis aulæ janitor Canis centiceps, ut Horatio visum, triceps secundum alios, leonis, lupi, & canis ora gerens.

452. *Nocte genitas*] *Furias* dicit, Acherontis & Noctis filias. Tres fuisse dicuntur Tiphone, Alesto, & Megera.

457. *Grave*] Potest hoc referri ad Junonem, sed potius ad furias, quas quasi sub uno numine comprehensas dicit.

453. *Adamante*] Id est seris firmissimis : ut nulla vi Pœnam effugere valeant, qui intus clausi sunt.

456. *Scelerata*] Quia ibi pleantur scelerati. *Sceleratum limen*. Vir. 6. Æn.

457. *Tityos*] Jovis fuit & Elaræ filius, quem ob corporis immensam magnitudinem Terra genitum fuisse fabulari sunt. Hic Latonam de stupro appellare ausus, sagittis Apollinis ad inferos deturbatus est, ubi jecur perpetuo renascens vulturi assiduè præbet exedendum.

458. *Tantale*] Tantalus Jovis ex Plote nympha filius, qui propter garrulitatem, Deorum secretis in vulgus prolatis, vel quia Pelopem filium diis epulandum apposuit, hac pœna apud Inferos est multatus, ut inter epulas famo, in medijs aquis sit torqueatur, cui

in terris acta ; alia pars supplicii urgetur. Juno Saturnia non veretur illuc descendere, cœlesti domo destituta : (Tantum indulgebat dolori atque edis.) Quo statim atque subit, & fores impulse a sacro corpore strepitum fecerunt, Cerberus erexit tria capita, & simul tres emisit latratus. Illa arcescit sorores nocte ortas, qua numina sunt sava & inexorabilia. Sedebant antè januam carceris obseratam adamante, & pectebant nigros serpentes ex suis capillis. Quam cum privatum Dea agnovissent inter tenebras opacas, surrexerunt. Locus appellatur Sceleratus. Ibi Tityus dabat præcordia discerpenda, & extensus erat per novem jugera. Tantale, nulla aqua à te inven-

etiam lapis imminet jamjam cadenti similis.

460. *Sisyphæ*] Æoli fuit filius latrocinio infamis, quem Thevæ detrusit ad inferos, ubi saxum habet ad montis verticem subvolvendum, quod simul ac in ascendendo elapsum est cogitur reperere.

461. *Ixion*] Qui à Jove in cælum elatus, ausus est Junonem sollicitare, cujus sub imagine nubem illi objecit Jupiter, & deinde ad inferos dejecit, ubi rotæ alligatus æternum volvitur.

461. *Et se sequiturque*] Nempe rotæ circumactæ affixus.

463. *Quas perdant*] Quia vas in quod aquas fundunt perforatum est.

463. *Belides*] *Beli nepotes*. Nam Belus duos habuit filios, Danaum & Ægyptum. Is quinquaginta Danaï filias toridem filis suis desponsavit. Sed Danaus, cum Apollinis oraculo didicisset, se quandoq; ab uno filiorum Ægypti, suo genero occisum iri, filiabus mandavit, ut prima nocte quæq; suos maritos occiderent. Quæ quidem omnes, præter unam Hypermetram natu minimam, quæ Lynceo sponsio pepercit, a quo postea Danaus fuit interfectus, patri sunt obsecratæ. Quare ea pœna apud Inferos damnatæ sunt, ut cribris aquam haurire nunquam desistant.

Quos omnes postquam Saturnia torva
 Vidit, & ante omnes Ixionem;
 rursus deflectens oculos ab
 illo & spectans Sisyphon,
 Quamobrem, ait, iste solus
 ex fratribus luit pœnas
 æternas; regia opulenta tenet
 ferocem Athamantem,
 qui semper me despexit
 cum uxore? & narrat
 causas & odii & iræ,
 & quid cupiat. Quod optaret,
 erat, ne regia Cadmi maneret,
 & sorores urgerent
 Athamantem in flagitium.
 Simul utitur jussis,
 sollicitationibus, precibus,
 & urget Deas. Postquam
 Juno ita hæc protulisset,
 Tisiphone confusam gerens
 comam albam, eam concessit,
 & dimovit ab ore
 serpentes molestos, atque ita
 incipit, Non opus est prolixæ
 verborum anfractibus:
 credito peracta quæcumque
 imperas: relinque regnum
 ædrosum, & redi in aërem
 casti melioris. Juno revertitur
 hilaris; & eam Iris
 Thaumantias purgavit
 aquis aspersis, cum calum
 subire vellet. Sine cunctatione
 gravis Tisiphone corripit
 eadem imbutam arnore,
 & tegitur palla qua
 sanguine liquido rubebat
 & circumdatur serpente intorto:
 & domo exit. Dolor,
 & Pavor, & Terror, &
 Infamia timide facie sequuntur
 discedentem. Ad fores
 pervenerat: postes Ælii dicuntur
 fuisse concussi, & pallor
 fœdavit portam ex acerno ligno
 factam. Solitiam vitat locum.
 Athamas expavit prodigiis,
 ejus uxor expavit, & quærebant
 egredi domo. Pestifera furia
 prohibuit, & occupavit
 in raitum; & porrigens
 brachia implicita nodis
 vipereis, comam agitavit.
 Serpentes agitati
 strepitum fecerunt: & pars
 in humeros sparsi, pars
 fluentes circum tempora
 sibila edunt, & tabum
 eructant, & emicant
 linguis.

Quos omnes acie postquam Saturnia torva
 Vidit, & ante omnes Ixiona; rursus ab illo 465
 Sisyphon aspiciens, Cur hic è fratribus, inquit,
 Perpetuas patitur pœnas; Athamanta superbum
 Regia dives habet: qui me cum conjuge semper
 Sprevit? & exponit causas odiique viæque;
 Quidq; velit. Quod vellet, erat, ne regia Cadmi 470
 Staret; & in facinus traherent Athamanta Sorores.
 Imperium, promissa, preces confundit in unum:
 Sollicitatque Deas. Sic hæc Junone locuta,
 Tisiphone canos, ut erat, turbata capillos
 Movit: & obstantes rejecit ab ore colubras. 475
 Atque ita, Non longis opus est ambagibus, inquit.
 Facta puta, quæcumque jubes. Inamabile regnum
 Desere: teque refer cæli melioris ad auras.
 Læta redit Juno: quam cælum intrare parantem
 Roratis lustravit aquis Thaumantias Iris. 480
 Nec mora; Tisiphone madefactam sanguine fumit
 Importuna facem: fluidoque cruore rubentem
 Induitur pallam; tortoque incingitur angue:
 Egrediturque domo. Luctus comitantur euntem,
 Et Pavor, & Terror, trepidoque Infamia vultu. 485
 Limine constiterat: postes tremuisse feruntur
 Ælii, pallorque fores infecit acernas:
 Solque locum fugit. Monstris exterrita conjux,
 Territus est Athamas: tectoque exire parabant;
 Obstetit infelix, aditumque obsedit, Erinny: 490
 Nexaque vipereis distendens brachia nodis,
 Cæsariem excussit. Motæ sonuere colubræ.
 Parsque jacens humeris; pars circum tempora lapsæ
 Sibila dant, saniemq; vomunt, linguaq; coruscant.

N O T A.

465. *Ante omnes*] Propter oblatum stuprum.

468. *Conjuge*] Ino, quam Athamas, Sisyphi frater, duxerat uxorem.

471. *Sorores*] Furia, quibus Athamas irabiens actus nefas aliquid pararet.

475. *Colubras*] Quas partim, pro capillis gerunt furæ.

480. *Lustravit*] Purgavit ab Inferorum contactu.

480. *Thaumantias Iris*] Thaumantis & Electræ filia, Deorum nurcia, Junonis præsertim famula.

487. *Ælii*] Athamantis Æoli filii.

488. *Conjux*] Ino.

Inde duos mediis abrumpit crinibus angues; 495
 Pestiferaque manu raptos immisit. At illi
 Inoösque sinus Athamanteosque pererrant;
 Inspirantque graves animas: nec vulnera membris
 Ulla ferunt. Mens est, quæ diros sentiat ictus.
 Attulerat secum liquidique quoq; monstra veneni, 500
 Oris Cerberei spumas, & virus Echidnæ,
 Erroresque vagos, cæcæque obliviam mentis,
 Et scelus, & lachrymas, rabiemque, & cædis amorē;
 Omnia trita simul: quæ sanguine mista recenti
 Coxerat ære cavo, viridi versata cicuta. 505
 Dumque pavent illi; vertit furiale venenum
 Pectus in amborum: præcordiaque intima movit.
 Tum face jactata per eundem sæpius orbem,
 Consequitur motos volociter ignibus ignes.
 Sic victrix, jussique potens, ad inaniam magni 510
 Regna redit Ditis: sumtumq; recingitur anguem.
 Protinus Æolides media furibundus in aula
 Clamat, Iö, comites, his retia pandite filvis:
 Hic modo cum gemina visa est mihi prole læna.
 Utque feræ, sequitur vestigia conjugis amens: 515
 Deque sinu matris ridentem & parva Learchum
 Brachia tendentem rapit, & bis terque per auras
 More rotat fundæ: rigidoque infantia saxo
 Discutit ossa ferox. Tum denique concita mater
 (Seu dolor hoc fecit, seu sparsi causa veneni;) 520
 Exululat; passisque fugit malè sana capillis.
 Teque ferens parvum nudis, Melicerta, lacertis;
 Evohe, Bacche, sonat. Bacchi sub nomine Juno

Postea reveilit ex mediis capillis duos serpentes, & revulsos conjecit letali manu. At illi serpunt per præmisiu Iöis & Athamantis, & immitunt pestiferos halitus: nec corpus ledunt ullo modo; animus est, qui patitur crudelēs plagas. Apportaverat etiam secum horrendum virus fluidum, spumas ex ore Cerberi fluentes, & toxicas fluctuationes, & obliviam caliginosam mentis, & nefas, & fletus, & furorem, & desiderium stragem, omnia simul mixta; quæ confusa cum cruore recenti coxerat abeno capaci, mixta cicuta virescente. Et dum illi tremunt, immitit tetrum toxicum in sinus amborum; & percussit ultima viscera. Tum rãdam sæpius per eundem circumculum, flammam vibratam celeriter persequitur aliis flammis. Sic voti coram, & Junonis mandato peracto, revertitur ad sedes exiles magni Pultonis, & silvit iterum à crinibus serpente quo cincta erat. Continuo filius Æoli sapiens in aula ut feratur, Iö socii tendite plagas his filvis: eonam hic conspexi modo cum duobus catulis. Atque rabidus insistit vestigiis

uxoris tanquam fera: & vellit ex gremio matris Learchum ridentem & porrigentem teneras ulnas; & crudelis bis terque in orbem jactat per æerem in modum fundæ, & discutit ossa infantis illisa dura petra. Tum denique mater furiosa, seu dolor hoc præstitit, seu diffusa virus insanix causa fuit, exululat; & vesana prorumpit sparsa cina. Et gestans te pusillum, Melicerta, brachis nudis; Evohe, Bacche, clamat, Juno risit ad nomen Bacchi.

N O T A.

498. *Inspirant graves*] Mentem pestifero aëtu turbabant, quod pejus adhuc fuit quam si moribus micros vexassent.

501. *Echidna*] Latine Vipera est femina. Sumitur verò sæpius pro Hydra Lernæa, quæ virgo partim, partim serpens fuit, Typhone gigante, una cum Cerbero, aliisque monstris genita: deinde etiam pro quovis maxime venenoso serpente usurpatur.

507. *Movit*] In furorem dedit.

509. *Consequitur*] Vibrat flammam circumro-

tatam, ut flammæ altera statim flamma succedere videatur. Reos autem perterrefaciendi causa facem in orbem jactabat Tiphone.

510. *Jussi potens*] Postquam effecisset quod jusserat Juno.

512. *Æolides*] Athamas Æoli filius.

514. *Cum gemina*] Iö uxor est illi visa læna; ut filii duo, Learchus & Melicerta, catuli seu leunculi.

522. *Melicerta*] Alrer filius.

523. *Evohe*] Vox Bacchantium.

Risit:

Et inquit, alumnus tuus re-
ferat tibi hunc fructum.
Promontorium impendens
mari: pars infima excavatur
undis, & tuctur fluctus
à pluvia: suprema pars
prærupta est, & promovet
verticem in profundum ma-
re. Ino illic celeriter
ascendit: (dederat vesania
vires) & nullo metus re-
presso injicit & se & suum
onus in mare. Aqua im-
pulsæ albicavit. At Venus
miserata dolores neptis ni-
hil tale merenti, ira de-
mulsit patrum suum; O
Neptune numen aquarum,
cui potestas proxima sorte
data est potestati in cælum,
rogo equidem ingentia; sed
tu miserere meorum, quos
vides agitari in vasto mari
Ionio; & adice Divi tuis
marinis. Est etiam mihi
aliqua gratia in mari; si
tamen olim nata in divo
ponto spuma fui, & Græcum
nomen mihi est ab illa. Nep-
tunus assensus est precanti,
& illis ademit quod fuit
morti obnoxium, & addidit
majestatem tremendam, &
mutavit simul nomen &
vultus; & vocavit Deum
Palæmonem cum matre Leucothoë.

XII. Comites Sidonia sequentes vestigia quantum potuerunt, viderunt ultima in extrema rupe: & credentes nullo modo de eorum morte dubitandum esse, laceratis crinibus & vestibus, desceverunt palmis percussis domum Cadmeiam. Et odium excitarunt in Junonem tanquam parum equam, & nimium crudelem in adulteram: Juno

Risit: & Hos usus præstet tibi, dixit, alumnus.
Imminet æquoribus scopulus: Pars ima cavatur 525
Fluctibus, & testas defendit ab imbribus undas:
Summa riget, frontemq; in apertū porrigit æquor.
Occupat hunc (vires insania fecerat) Ino:
Seque super pontum, nullo tardata timore,
Mittit, onusq; suum. Percussa recanduit unda. 530
At Venus immeritæ neptis miserata labores,
Sic patruo blandita suo est: O numen aquarum,
Proxima cui cælo cessit, Neptune, potestas;
Magna quidem posco: sed tu miserere meorum,
Jactari quos cernis in Ionio immenso: 535
Et Dis adde tuis. Aliqua & mihi gratia ponto est,
Si tamen in dio quondam concreta profundo
Spuma fui, Graiumque manet mihi nomen ab illa.
Annuit oranti Neptunus; & abstulit illis,
Quod mortale fuit, majestatemque verendam 540
Imposuit; nomenque simul faciemque novavit:
Leucothoëque Deum cum matre Palæmona dixit.

XII. Sidoniæ comites, quantum valere, secutæ
Signa pedum, primo videre novissima saxo:
Nec dubium de morte ratæ, Cadmeida palmis 545
Deplanxere domum sciissæ cum veste capillos.
Utque parum justæ, nimiumque in pellice sævæ
Invidiam fecere Deæ. Convicia Juno

NOTÆ.

524. Hos usus] Ut tanquam Baccho plena, hac rabie tenearis.

524. Alumnus] Bacchus, quem jam antea Inus alumnum vidimus.

525. Scipius] Mauris petra à Pausania appellatur, qui Athamantis insaniam ad Phryxi & Helles exilium transfert.

530. Onus] Melicertam filium, qui, autore Pausania, à Delphinis exceptus, & in Isthmum Corinthium expositus, in deorum marinorum numerum relatus est, dictusque Palæmon seu Portunus.

531. Neptis] Quia Inus, mater fuit Harmonia Cadmi uxor, quam Venus & Marte genuerat.

532. Patruus] Neptuno, Jovis fratri, quem Jovem Venus pro patre agnoscit.

535. Ionio] Mare est Ionium ad Occasum

Epiri & Peloponnesi.

538. Monet] Apposita enim dicitur Græcis à maris spuma.

541. Nemens; simul] Hoc est figuram & nomen Inus & Melicertæ commutavit. Nam Ino Leucothea Græce; Latine *Matuta* fuit appellata, Melicerta vero à Græcis *Palæmon*, à Latinis *Portunus* fuit nuncupatus. Hominibus enim in Deos relatis nomina nova indebantur.

543. Sidonia] Matræ Thebana, quæ Cadmi Sidone oriundi sociis nupsérant.

545. Cadmeida] Ino Cadmi filiam.

546. Deplanxere] Descevere, palmis pectora plangentes & percutientes.

547. Pellice] Semele, Bacchi matre, cujus causa universam Bacchi familiam infestissimo odio prolequebatur.

Non tulit : & Faciam vos ipsas maxima, dixit,
 Sævitiæ monumenta meæ. Res dicta secuta est. 550
 Nam quæ præcipuè fuerat pia, Persequar, inquit,
 In freta reginam. Saltumque datura, moveri
 Haud usquam potuit : scopuloque affixa cohæsit.
 Altera, dum solito tentat plangore ferire
 Pectora, tentatos sentit riguisse lacertos. 555
 Illa, manus ut fortè tetenderat in maris undas,
 Saxeæ facta manus in easdem porrigit undas :
 Hujus, ut arreptum laniabat vertice crinem,
 Duratos subito digitos in crine videres.
 Quo quæq; in gestu deprenditur, hæsit in illo. 560
 Pars volucres factæ; quæ nunc quoq; gurgite in illo
 Æquora distringunt sumptis Ismenides alis.

XIII. Nescit Agenorides natam parvumque nepotem

Æquoris esse Deos. Luctu serieque malorum
 Victus, & ostentis, quæ plurima viderat, exit 565
 Conditor urbe sua ; tanquam Fortuna locorum,
 Non sua se premeret : longisque erratibus actus
 Contigit Illyricos profuga cum conjuge fines.
 Jamque malis annisq; graves, dum prima retractant
 Fata domûs, releguntq; suos sermone labores ; 570
 Num sacer ille mea trajectus cuspide serpens,
 Cadmus ait, fuerit ; tum, cum Sidone profectus
 Vipereos sparsi per humum nova femina dentes ?
 Quem si cura Deum tam certa vindicat ira,
 Ipse, precor, serpens in longam porrigar alvum. 575

non passa est probra, & inquit, reddam vos ipsas maxima documenta mea crudelitatis. Res uti dixit evenit. Nam una è sociis quæ fuerat præsertim pia, Persequar, ait, reginam in mare : & cura voluisset se immittere, nusquam potuit moveri, & mansit alligata saxo. Altera nitens plangere pectora idem consuevit, videt brachia, quibus conata est se ferire, obduruisse. Illa, ut fortè porrexerat manus in fluctus maris, mutata in rupem, extendit manus jam saxeas in eodem fluctus. Cerneres digitos hujus, ut discernebat comam dereptam à vertice, diriguisse repente in coma. Singula manserunt in eodem gestu in quo eas tum invocera Juno. Pars Ismenidum mutata sunt in alites, quæ nunc etiam alis induta radunt aquas in illo mari.

XIII. Filius Agenoris ignorat filiam & parvum nepotem esse Deos marinus. Superatus arumnis, & numero malorum, & prodigiis, quæ viderat plurima, adificator egreditur urbe sua, quasi loci ipsius fortuna non sua urgeretur, & pressus longis erroribus venit ad oras Illyricas cum Hermione

ne uxore exule. Et jam fessi atate & arumnis, dura secum revolvunt primam fortunam domus sue, & recolunt oratione suos labores ; Anne, inquit Cadmus, sacer fuit ille draco transfusus meo mucrone, cum cum Sidone egressus mandavi terræ dentes vipereos novum seminis genus ? Si illum cura Divisus ulciscitur tam certa ira, ipse, oro, anguis fiam & extendar in productum ventrem.

N O T A.

562. Ismenides] Thebana, ut jam diximus, ab Ismeno fluvio sic dictæ.

563. Agenorides] Cadmus Agenoris filius.

563. Natam parvumque nepotem] Ino & Melicentam.

565. Viderat] Vidimus nos quoque supra, Poëta ipso ista referente.

566. Urbe sua] Thebis, quas condidit Cadmus.

568. Illyricos] Illyridis accolæ, quæ regio est ad mare Adriaticum Italiæ opposita, ab Illyrio Polyphemi filio ita dicta, ut scribit Appian.

571. Num sacer] Sacrum fuisse Draconem suspicatur Cadmus, quem olim interfecit, cujus causâ Deorum iram sit expertus.

575. In longam] Qualem serpentes gerunt. Cur verò in serpentem dicatur mutatus Cadmus, hanc rationem reddit summus Bochartus. Cadmonæi seu Orientales, de quibus Gen. 15. 19. qui, ut ex Josuæ cap. 11. 3. Chanaan terræ partem maxime Orientalem occupaverant, ad montem Hermonem (à quo Harmonia Cadmi uxor,) & cum Hevæis una gens fuerunt : Hevæus verò Syris est serpens.

Dixit :

Dixit, & tanquam anguis porrigitur in productum veni-
 ram; & advertit squa-
 mas innasci rigenti cuti;
 & corpus atrum distingui
 notis cæruleis; & dejicitur
 in ventrem, & pedes in u-
 num concreti paulatim cur-
 vantur acuminetereti. Su-
 persunt jam lacerti: porri-
 git lacertes qui supersunt;
 & lacrymis currentibus per
 faciem adhuc humana,
 Ades, ô uxor infelicissima,
 ades, inquit: & quamdiu
 aliquid restat de me, me
 tange, & tene manum, dum
 manus est, dum non adhuc
 totus evado serpens. Ille
 quidem cupit plura priferre;
 sed lingua subito est divisa
 in duas partes; nec verba
 succurrunt cupienti; & quo-
 ties aggreditur emitere ali-
 quam querimoniam, ducit
 sibila: Natura illi permisit
 eum tantum sonum. Uxor
 plangens nuda pectora ma-
 nu, vociferatur, siste, Cadme;
 & misere exime te his mon-
 stris. Quid istud, Cadme?
 Ubi pes? ubi sunt & hume-
 ri, & manus, & coler, &
 omnia, dum te alloquor?
 Quamobrem, Dii, non mu-
 tatis me etiam in eundem
 Serpentem? Absolverat.
 Ite lingua demittebat vul-
 tus sua uxoris, & serpebat
 in dilectos sinus tanquam co-
 gnoscere; & amplecteba-
 tur; & serpebatur in collum
 consuetum. Quisquis ad-
 stat (adstant secum) expavescit. At dracones gerentes colla lubrica cristis insignita permulcent illos.
 & repente duo evadunt serpentes, & obrepunt spiris concordibus, donec intraverint in cavernas silve
 vicina. Nunc etiam neque vitant hominem, neque mordent, & mites serpentes recedantur quod ante
 fuerint.

Dixit: & ut serpens, in longam tenditur alvum:
 Duratæque cuti squamas increfcere sentit,
 Nigraque cæruleis variari corpora guttis:
 In pectusque cadit pronus: commissaque in unum
 Paulatim tereti sinuantur acumine crura. 580
 Brachia jam restant: quæ restant brachia tendit;
 Et lacrymis per adhuc humana fluentibus ora,
 Accede, ô conjux, accede, miserrima, dixit:
 Dumqu; aliquid superest de me; me tange: manumqu;
 Accipe, dum manus est; dum non totum oc- } 585
 cupat anguis.

Ille quidem vult plura loqui: sed lingua repente
 In partes est fissa duas. Nec verba volenti
 Sufficiunt: quotiesque aliquos parat edere questus,
 Sibilat. Hanc illi vocem Natura relinquit.
 Nuda manu feriens exclamat pectora conjux, 590
 Cadme, mane: teque his, infelix, exue monstris.
 Cadme, quid hoc? ubi pes? ubi sunt humerique,
 manusque?
 Et color, & facies, & dum loquor, omnia? cur non
 Me quoque, cælestes, in eundem vertitis anguem?
 Dixerat. Ille suæ lambebat conjugis ora: 595
 Inque sinus caros, veluti cognosceret, ibat;
 Et dabat amplexus, affuetaque colla petebat:
 Quisquis adest (aderant comites) terretur; at illos
 Lubrica permulcent cristati colla dracones,
 Et subito duo sunt; junctoque volumine serpunt; 600
 Donec in appositi nemoris subiere latebras.
 Nunc quoque nec fugiunt hominem, nec vulnere
 lædunt:
 Quidque prius fuerint, placidi meminere dracones.

N O T Æ.

578. *Guttis*] Maculis subviridibus, quales in quorundam serpentum squamis conspiciuntur.

585. *Totum*] Heinſius malit *totam*, Sc. manum.

587. *Duas*] Uſque adeo plicatilis est ſerpentum lingua, tantaque eam celeritate vibrant, ut bifida aut etiam trifida videatur.

593. *Dum loquor, omnia*] Inceperat loqui dum aliquid hominis restabat, sed prius quam absol-

verat, totus evasit serpens.

598. *At illos*] Comites. Nam ut sequitur.

— Nec fugiunt hominem nec vulnere lædunt.

600. *Duo sunt*] Intellige igitur jam Cadm uxorem in anguem mutatam.

XIV. Sed tamen ambobus versæ solatia formæ
 Magna nepos fuerat ; quem debellata colebat 605
 India : quem positis celebrabat Achaïa templis.
 Solus Abantiades ab origine cretus eadem
 Acrisius superest, qui mœnibus arceat urbis
 Argolicæ ; contraque Deum ferat arma ; genusque
 Non putet esse Jovis. Neque enim Jovis esse } 610
 putabat

Persea ; quem pluvio Danaë conceperat auro.
 Mox tamen Acrisium (tanta est præsentia veri,)
 Tam violasse Deum, quam non agnosse nepotem,
 Pœnitet. Impositus jam cælo est alter : at alter
 Viperei referens spoliū memorabile monstri, 615
 Aëra carpebat tenerum stridentibus alis.
 Cumque super Libycas victor penderet arenas ;
 Gorgonei capitis guttæ cecidere cruentæ :
 Quas humus exceptas varios animavit in angues.
 Unde frequens illa est infestaque terra colubris. 620

XV. Inde per immensum ventis discordibus
 actus,
 Nunc huc, nunc illuc, exemplo nubis aquosæ,

fos serpentes : ex quo illa terra est infesta multis serpentibus.

XV. *Inde vectus ventis dissentientibus per vastum aërem, nunc huc, nunc illuc trahitur sicut nubes aquosa ;*

N O T A.

605. *Nepos*] Bacchus, ex Semele.

606. *Achaia*] Quæ pars est Græciæ, in qua Bœotia sita est : nisi major pro Græcia ipsa positam esse, ut sæpe alibi.

607. *Abantiades*] *Acrisius* est Abantis filius, rex Argivorum, illius Danaës pater, quæ a Jove gravida Perseum peperit, à quo postea ipse Acrisius disco per imprudentiam interfectus est.

607. *Origine eadem*] Voluerunt quippe nonnulli Abantem, Acrisi patrem, Beli fuisse filium, cui Belo Jupiter pater fuit, uti etiam & Baccho.

608. *Arceat*] Bacchum nempe Deum esse negabat.

608. *Urbis Argolicæ*] Est *Argos* ipsum, urbs Peloponnesi, quæ interdum plurali numero *Argi* dicitur, & pro tota Græcia ponitur.

611. *Persea*] Cognoverat oraculo Acrisius se à nepote aliquando occisum iri ; quamobrem filiam Danaën athena turri subterranea inclusit. *Huc in imbrem aureum conversus Jupiter pene-*

XIV. *Sed tamen nepos fuerat utrique magna consolatio mutata figuræ ; quem India vincta venerabatur, quem Achaia colebat extructis delubris. Solus restat Acrisius Abantis filius ductus ab eadem stirpe, qui prohibeat deum à muris urbis Argolicæ, & induat arma adversus illum, neque credat esse subilem Jovis. Neq; etiam arbitraberetur Perseum esse Jovis filium, quem Danaë conceperat auro pluviali. Brevi tamen Acrisium pœnitet, (tanta est vis veritatis) se tam lesisse Deum, quam non agnovisse nepotem. Jam unus (Bacchus) receptus est cælo ; at alius (Perseus) reportans insignes exuvias monstri viperei agitabat mollem aërem alis strepenti- bus. Cumque voti compes imminere arenis Libycas, gutta cruoris defluerant ex capite Gorgoneo, quas exceptas terra excitavit in diver-*

travit ; qui puellam gravidam fecit. Re cognita in Jovem facti culpam rejicit Danaë ; ast dum & sibi metuens pater illi fidem non habuit, quin eam cum filio Perseo una in arca lignea inclusam in mare dejecit ; quæ tamen à piscatore quodam extracta, Pilumno regi data est, cui nupsit.

614. *Pœnitet*] Qui Bacchum, Cælo receptum, nepotem Perseum, Jove digna gessisse accipiebat.

615. *Monstri Spoliū*] Caput dicit Medusæ, vipereis capillis formidabile, quod Plutonis galea, Minervæ ægide, & falce adamantina instructus Perseus amputavit, Minervæ scuto deinde apravit, cujus obtentu plurimos in saxa converterit. Fuerunt autem Medusa, Sthenio, & Euryale, Phorci Cetiisque filiæ, de quibus si piura cupis, passim invenies.

616. *Alis*] *Talaribus*, quæ à Nymphis, ut scribit Apollodorus, aut à Mercurio, ut placet aliis, Perseus acceperat.

619. *Animarum*] Fictum ex eo videret istud quod plurimis serpentibus infesta sit Africa.

Fertur ;

& ex sublimi aëre despicit
 terras longe distitas, & vo-
 lat super totum terrarum
 ambitum. Ter conspexit
 frigidus ursus, ter lacertos
 Cancræ. Sæpe abreptus est
 sub occasus, sæpe in ortus.
 Jamque die occidente metu-
 ens se committere tenebris,
 requieuit in parte orbis occi-
 dua, regnis Atlantis, &
 quarit brevem somnum, do-
 nec Lucifer arcessat lumen
 Auroræ; Aurora currus
 diei. Hic Atlas Iapeti fili-
 us præcellit omnibus homi-
 nibus proceritate corporis.
 Terra extrema & mare ul-
 timum quod subijcit aquas
 equis Solis exhaustis, & ex-
 cipit currus lassos, fuit sub
 hoc rege. Mille greges &
 totidem armenta illi vaga-
 bantur per gramina; & nul-
 los habuit vicinos qui
 terra quicquam iuxta cole-
 bant. Folia arborum splen-
 dentia auro micante tegebant
 aureos ramos, & aurea po-
 ma. Hæspes, inquit illi
 Perseus, seu gloria magna
 originis te movet, Jupiter
 est auctor mææ originis;
 seu es admirator rerum ges-
 tarum, admiraberis nostras:
 posco hospitium & quietem.
 Ille recordabatur antiqui fati: (nam Themis Parnassia hoc fatum aperuerat.) *Atla, dies aderit,*
quo arbor tua destituetur auro: & filius Jovis consequetur laudem rapti. Atlas id pavens cinxerat
pomaria firmis muris,

Fertur; & ex alto seductas æthere longe
 Despectat terras; totumque supervolat orbem.
 Ter gelidas Arctos, ter Cancræ brachia vidit: 625
 Sæpe sub occasus, sæpe est ablatus in ortus.
 Jamque cadente die veritus se credere nocti,
 Constitit Hesperio regnis Atlantis in orbe;
 Exiguamque petit requiem, dum Lucifer ignes
 Evocet Auroræ; currus Aurora diurnos. 630
 Hic hominum cunctos ingenti corpore præstans
 Iapetionides Atlas fuit. Ultima tellus
 Rege sub hoc & pontus erat, qui Solis anhelis
 Æquora subdit equis, & fessos excipit axes.
 Mille greges illi, totidemq; armenta per herbas 635
 Errabant: & humum vicinia nulla premebant.
 Arboreæ frondes auro radiante nitentes
 Ex auro ramos, ex auro poma tegebant.
 Hospes, ait Perseus illi, seu gloria tangit
 Te generis magni: generis mihi Jupiter auctor: 640
 Sive es mirator rerum; mirabere nostras.
 Hospitium requiemque peto. Memor ille vetustæ
 Sortis erat (Themis hanc dederat Parnassia sortem):
 Tempus, Atla, veniet, tua quo spoliabitur auro
 Arbor, & hunc prædæ titulum Jove natus } 645
 habebit.

Id metuens, solidis pomaria clauferat Atlas

N O T A.

624. Gelidas] Septentriones gelidos, ad quos sol nunquam pervenit.

628. Atlantis] Hic fuit Atlas Promethi frater, Iapeti filius, rex Mauritanæ, qui sibi à quodam Jovis filio exitium imminere, à Themide monitus, neminem profusus hospitio accipiebat. Hunc objecto clypeo Perseus ædibus exclusus in montem mutavit, qui propter altitudinem cælum pertingere, atque adeo sustinere creditus: Cui fabulæ locum dedit rerum Astronomicarum peritia, qua Atlas ille excellit.

628. Regnis] In appositione cum orbe.

629. Dum Lucifer] Id est, donec dies illucelcat. Est autem Lucifer Veneris stella, quæ prima post Solis occasum apparet, tumque dicitur Hesperus, ultima ejus ortum, atque adeo Auro-

ram, antegreditur, diciturque Phosphorus seu Lucifer.

631. Iapetionides] Atlas Iapeti filius, rex Mauritanæ ad Oceanum occiduum, qui ab illo Atlanticus dicitur. Ultima tellus] Mauritania cum reliquo occidente.

634. Subdit] Quia in illud Sol sese condere videtur.

638. Poma] Hesperidum, quæ Hesperii filiar fuerant, fratris Atlantis; fuisse & poma hæc, & hortum plerique tradiderunt.

643. Themis] Cœli & Terræ filia, quam ante Apollinem Delphis oracula edidisse, quodque fas fuerit præcepisse, fabulati sunt.

645. Et hunc] Hercules verò Jovis filius poma illa rapuit, ut ex fabulis notissimum.

Moenibus, & vasto dederat servanda draconi:
 Arcebatque suis externos finibus omnes.
 Huic quoque, Vade procul, ne longe gloria rerum,
 Quas mentiris, ait, longe tibi Jupiter absit. 650
 Vimque minis addit: foribusque expellere tentat
 Cunctantem, & placidis miscentem fortia dictis.
 Viribus inferior, (quis enim par esset Atlanti
 Viribus?) At quoniam parvi tibi gratia nostra est;
 Accipe munus, ait. Lævaque à parte Medusæ 655
 Ipse retroversus squalentia prodidit ora.
 Quantus erat, mons factus Atlas. Jam barba comæq;
 In silvas abeunt; juga sunt humérique manufque;
 Quod caput antè fuit, summo est in monte cacumen:
 Ossa lapis fiunt. Tum partes auctus in omnes 660
 Crevit in immensum (sic Dii statuistis,) & omne
 Cum tot sideribus cælum requievit in illo.

XVI. Clauserat Hippotades æterno carcere
 ventos:

Admonitorque operum cælo clarissimus alto
 Lucifer ortus erat. Pennis ligat ille resumtis 665
 Parte ab utraque pedes; teloque accingitur unco:
 Et liquidum motis talaribus aëra findit.
 Gentibus innumeris circumque infraque relictis,
 Æthiopum populos, Cephæia conspicit arva.
 Illic immeritam maternæ pendere linguæ 670
 Andromedam pœnas injustus jusserat Ammon,

Et tradiderat custodienda
 ingenti draconi, & prohibe-
 bat omnes peregrinos à suis
 finibus. Dixit quoque huic
 Perseo, discede, ne cum à
 me oppressus sis, gloria
 rerum, quas fingis, te desti-
 tuat. & ne Jupiter tibi lon-
 ge abesse Videatur. Atque
 vi auget minas, & nititur
 ejicere valvis hærentem, &
 miscentem verba aspera
 mitibus. Viribus impar fuit
 (nam quis aequalis esset At-
 lanti viribus?) At quan-
 doquidem, inquit, gratia
 nostra tibi est parvi, hoc
 pro dono habe: & ipse retro
 aspiciens ostendit à parte
 sinistra vultus horridos Me-
 dusæ. Atlas quantus quan-
 tus erat mutatus est in mon-
 tem. Jam barba & capilli
 fiunt silva: humeri & ma-
 nus sunt clivi: Quod fuit
 antè caput, est fastigium in
 supremo monte. Ossa mû-
 tantur in saxa. Tum aë-
 tus in omne latus surrexit
 in immensum, (ita voluistis
 Dii) & totum cælum curis
 et astris requievit super
 illum.

XVI. Hippotades obstru-
 xerat omnes ventos carcere
 æterno; & Lucifer hortat-
 or operum surrexerat splen-

*didissimus in sublimi cælo. Ille pennis resumtis pedibus nectit ab utraque parte, & accingitur ense fal-
 cato; & dividit aërem fluidum talaribus agitatum. Nationibus plurimis circum & infra omnis, in-
 tuetur campos Cephæos & populos Æthiopiæ. Illic iniquus Ammon coegerat Andromedam insententi
 exsolvere pœnas jactantia maternæ.*

N O T A.

647. Draconi] Ladonis nomine, quem flu-
 vium seu fossam circum hortos in Serpentis
 modum ductam interpretantur.
 656. Retroversus] Ne pariter in saxum, viso
 monstro, mutaretur.
 662. Requievit in illo] Propter Astronomiæ
 scientiam iphæramque ab illo inventam, singi-
 tur Atlas cælum sustinere.
 663. Hippotades] Æolus, Jovis ex Arcæta filius,
 Hippotæ nepos, Ἄϊολος Ἰσπότης παῖς τε κλέτορ,
 Apoll: lib. 4. Qui quum naturam ventorum
 adverteret, atque ex ortu & occasu siderum, stati-
 stique anni temporibus, ut & regionum maris-
 que ætus reciproci, ventos prædiceret, ταμίαν
 τῶν ἰσθμῶν καὶ βασιλέα vocarunt & crediderunt,
 inquit Strabo 2. & 6. lib. Virg. Æn.
 1b. Æterno] Firmissimo, quo olim solitus &
 illos coercere.

665. Pennis] Talaribus (de quibus supra)
 quæ per noctem deposuerat.
 666. Telo unco] Ense falcato, seu harpe.
 669. Cephæia] Cephei, Phœnicis filii, Andro-
 medæ patris, regis Æthiopiæ.
 670. Lingua] Quippe ausi erat Cassiope
 Andromedæ mater, de pulchritudine cum Ne-
 reidibus contendere.
 671. Ammon] Jupiter est, quem arænarium
 Græculi vocaverunt, qui in Libyæ desertis tem-
 plo celeberrimo sub arietis forma, ideo colebat-
 tur, ut visum iidem; quod ea forma sitientis
 Baccho apparuerit; eidemque pedis istu fontem
 aperuerit. Ille, de marino monstro, quod Ne-
 reidum precibus, Neptunus adversus Æthiopiæ
 immiserat, consultus, Cephei Cassiopeque pro-
 geniem monstro obijciendam respondere
 quod quidem jam, non sine causa, Poetæ in-

Quam statim atque Perseus Abantiæ pronepos, conspexit victos habentem Nactos ad rigidam rupem, arbitratus esset statuiam fuisse marmoream, nisi quod parvus ventus agitaverat comam, & oculi emiserant lacrymastrepide defluentes. Incantus concipit flammam; & hæret, & percussus specie pulchritudinis conspecta, propemodum non meminit agitare alas in aere. Postquam adstitit, O, inquit, non ejusmodi vinculis digna, sed quibus amantes avidi inter se copulantur; dic petenti nomen patriæ & tuum, & quamobrem geras catenas. Primo illa obricet, neque quia virgo erat audet aliquid virum; & velasset faciem verècundam manibus, si non fuisset victa. Quod licuit, applevit oculos lacrymarum erumpentibus. Ne crederetur nolle agnoscere sua peccata, proficitur nomen patriæ & suum, & quanta fuerit confidentia puritudo materna: & nondum omnibus enarratis, aqua strepitum edidit; & monstrum accedens ex alto mari apparet, & occupat vastum spatium maris sub pectore. Puella exclamat: pater præsens est; & mater insana præsens est; uterque miseri, sed æquius illa. Neque opem ferunt secum, sed lacrymas congruas tempesteri, & placentis; & arctè amplectuntur ligatum corpus. Cum sic bestes loquitur: Paterit vobis longum dari spatium flendi; exigua est mora ad opem præstandam. Si ego Perseus Jovis filius, atque Danaës illius, quam inclusam Jupiter gravidam fecit auro faciendo, Perseus qui vix Gorgonem anguicomam,

Quam simul ad duras religatam brachia cautes Vidit Abantiades; nisi quod levis aura capillos Moverat; & trepido manarant lumina fletu; Marmoreum ratus esset opus. Trahit in- } 675
scius ignes;
Et stupet: & visæ correptus imagine formæ, Pæne suas quaterere est oblitus in aëre pennas. Ut stetit, O, dixit, non istis digna catenis; Sed quibus inter se cupidi junguntur amantes; Pande requirenti nomen terræque tuumque; 686
Et cur vincla geras. Primò filet illa: nec audet. Appellare virum virgo: manibusque modestos Celasset vultus; si non religata fuisset. Lumina, quod potuit, lachrymis implevit obortis. Sæpius instanti, sua ne delicta fateri 685
Nolle videretur, nomen terræque suumque, Quantaque maternæ fuerit fiducia formæ, Indicat. Et, nondum memoratis omnibus, unda Insonuit: veniensque immenso bellua ponto Eminet; & latum sub pectore possidet æquor. 690
Conclamat virgo: genitor lugubris, & amens Mater adest; ambo miseri, sed justius illa. Nec secum auxilium, sed dignos tempore fletus, Plangoremq; ferunt, victoq; in corpore adherent. Cum sic hospes ait: Lacrymarū longa manere 695
Tempora vos poterunt; ad opem brevis hora ferendam est.
Hanc ego si peterem Perseus Jove natus, & illa Quam clausam implevit fecundo Jupiter auro, Gorgonis anguicomæ Perseus superator, & alis

N O T A.

justum videtur; cum mater, non filia in culpa fuisset.

675. *Trahit inscius*] Andromedam nescius quæ esset, amavit.

682. *Appellare*] Dubitat Heinſius an *Appellare virum* rectè dicatur, cum illa respondeat appellanti. Reponit igitur *Aspèctare*, quod sequentia confirmant.

685. *Sua ne*] Atque adeo ipsa sibi conscia videretur.

689. *Bellua*] Cujus ossa Romam ex oppid. Judæo Joppe allata ostendit M. Scaurus longitudine pedum 40. altitudine costarum Indicos Elephantas excedente, spinæ crassitudine sesquipedali; ut Plinius & Solinus referunt.

697. *Ida*] Danaë, Persei matre, de qua supra. Oprime verò Perseus virtutes suas apud ignotos exponit, quo facilius id, quod cupit accipiat; & brevissima usus est oratione, ut potest monstro & tempore urgente.

Ætherea

Æthereas ausus jactatis ire per auras; 700
 Præferret cunctis certe gener. Addere tantis
 Dotibus & meritum (faveant modo numina) tento.
 Ut mea sit, servata mea virtute, pacifcor.
 Accipiunt legem, (quis enim dubitaret?) & orant,
 Promittuntq; super regnum dotale, parentes. 705
 Ecce velut navis præfixo concita rostro
 Sulcat aquas, juvenum sudantibus acta lacertis;
 Sic fera dimotis impulsu pectoris undis
 Tantum aberat scopulis, quantum Balearica torto
 Funda potest plumbo medii transmittere cæli : 710
 Cum subito juvenis pedibus tellure repulsa
 Arduus in nubes abiit. Ut in æquore summo
 Umbra viri visa est, visam fera sævit in umbram.
 Utque Jovis præpes, vacuo cum vidit in arvo
 Præbentem Phœbo liventia terga draconem, 715
 Occupat aversum : neu sæva retorqueat ora,
 Squamigeris avidos figit cervicibus unguis :
 Sic celeri fissum præpes per inane volatu
 Terga feræ pressit ; dextroque frementis in armo
 Inachides ferrum curvo tenus abdidit hamo. 720
 Vulnere læsa gravi modo se sublimis in auras
 Attollit : modo subdit aquis : modo more ferocis
 Versat apri, quem turba canum circumsona terret.
 Ille avidos morsus velocibus effugit alis :
 Quaque patent, nunc terga cavis super } 725
 obsita conchis,
 Nunc laterum costas, nunc qua tenuissima cauda
 Desinit in piscem, falcato vulnerat ense.
 Bellua puniceo mistos cum sanguine fluctus
 Ore vomit. Maduere graves aspergine pennæ ;

nec veritus sum iter facere
 per ærem alis agitatæ, si
 inquam istam poscerem in
 matrimonium, anteponerer
 gener sine dubio cunctis. Co-
 nor adicere tantis virtuti-
 bus etiam beneficium, modo
 Divi annuant. Pactum facio
 ut mea sit, defensa mea for-
 titudine. Probant conditio-
 nem parentes (quis enim ab-
 nueret?) & precantur, &
 pollicentur in super regnum
 in dotem. Ecce, sicuti velox
 navis findit aquas rostro præ-
 fixo, impulsæ brachis sud-
 dantibus juvenum; sic bel-
 lua, aquis repulsis motu
 pectoris, tantum distabat à
 rupes, quantum spatii in
 medio aère pila plumbea ex
 funda Balearica contorta
 pertransire potest: cum re-
 pente juvenis, terra repressa
 pedibus, sublimis exiit in
 aërem. Cum umbra viri
 conspecta est in supremo mari,
 bellua fuit in umbram
 conspectam. Et sicut Jovis
 ales, cum intuitus est ser-
 pentem obvolutentem subni-
 gram dorsum Soli, in vasto
 agro, corripit aversum; &
 ne reflectat fera ora, im-
 mittit acres unguis colle
 squamifero: Sic velox Ina-
 chides præcipiti volatu per
 aërem divisam irruit in
 dorsum belluæ, & usque ad
 caput condidit ensam in
 armo dextro furentis. Illa
 graviter vulnerata, inter-
 dum se excelsa erigit in aë-
 rem, interdum mergitur aquis; interdum versatur in modum asperi apri, quem multitudo allatratorum canum tremefacit. Ille vitæ morsus asperos cutis alis; & modo lædit recurvo gladio dorsum rectum testis cavis, quæ apertum est; modo costas laterum, modo qua cauda subtilior terminatur in piscem. Fera expuit ore undas mistas cum sanguine purpureo. Pennæ uriorata graves factæ sunt un-

larum respergione.

N O T A.

709. Balearica] A Balearum insularum, Hispaniæ in Mediterraneo mari objectarum, in-
 olis, qui peritissimi habitus sunt funditores.

Ib. Torto] In orbem acto: qui mos est fun-
 ditorum.

714. Præpes] Aquilam dicit, Jovis alitem, ser-
 pentibus, uti quidem volent, maxime infestam.
 Præpetes vero majores dicuntur aves, quarum
 & volatu auguria colliguntur.

715. Præbentem Phæbo] Apriantem se ad
 solem.

718. Præpes] Id est; Velociter, opportunè
 & facili lapsu ex superiori loco involvitur.

720. Inachides] Perseus; ab Inachio præco-
 Argivorum rege, quibus Acrisius avus impera-
 bar; sic dictus.

729. Pennæ] Alarum Perseus;

Atque Perseus non ausus
 amplius confidere talaribus
 iam madefactis, intuitus est
 saxum, quod supremo cacu-
 mine eminet in aquas tran-
 quillas, et fluctibus obrui-
 tur cum mare agitatur.
 Stans ibi, & apprehendens
 supremum cacumen saxi si-
 nistra, ter quaterque feræ
 ilia ferro sæpe petita tran-
 segit. Vociferatio cum ap-
 plausu impleverunt littora,
 & supream domos Deorum:
 Cassiope & pater Cephæus la-
 tantur, & salutant gene-
 rum, & agnoscunt columen
 & servatorem domus. Pu-
 ella liberata vinculis exspa-
 riatur, Perseo præmium
 pariter & carissa laboris.
 Ipse lavat manus victrices
 aqua sancta. Et sternit
 terram frondibus, ne caput
 anguibus factum prematur
 nuda glareæ; & supponit
 virgas natas in mari, su-
 per quibus depmit caput Me-
 dusæ Phorcynidos. Virga re-
 cens, atque viva traxit
 vim monstri adhuc medulla
 facile subenti, & dirigit
 hujus contactu; & accepit
 novam duritiem in ramis
 & frondibus. At Nympha
 maris periculum faciunt
 fossi mirabilis in pluribus
 virgæ, & latantur idem
 omnibus evenire; & veni-
 unt ex illis semina sparsa
 per aquas. Nunc quoque eadem natura est curalii, ut rigescat ab aëre tacto, & quod erat vimen in
 mari lapidescat, quamprimum in aërem attollitur.

XVII. Ille statuit tribus Diis totidem altaria de globis, sinistrum Mercurio, dextrum tibi, Palla-
 virgo bellica; altare Jovis medium est. Junix immolatur Palladi; vitulus alipedi; taurus tibi, Je-
 piter, maxime Deorum. Continuo abripit Andromedam, mercedem

Nec bibulis ultra Perseus talaribus ausus 730
 Credere; conspexit scopulum, qui vertice summo
 Stantibus extat aquis; operitur ab æquore moto.
 Nixus eo, rupisque terrens juga prima sinistra,
 Ter quater exegit repetita per ilia ferrum.
 Littora cum plausu clamor, superasq; Deorum 735
 Implevere domos. Gaudent, generumq; salutant,
 Auxiliumque domus servatoremque fatentur
 Cassiope, Cepheusque pater. Resoluta catenis
 Incedit virgo, pretiumque & causa laboris.
 Ipse manus hausta victrices abluit unda: 740
 Anguiferumque caput nuda ne lædat arena,
 Mollit humum foliis: nataeque sub æquore virgas
 Sternit, & imponit Phorcynidos ora Medusæ.
 Virga recens, bibulaque etiamnum viva medulla
 Vim rapuit monstri, tactuque induruit hujus: 745
 Percepitque novum ramis & fronde rigorem.
 At Pelagi Nymphæ factum mirabile tentant
 Pluribus in virgis, & idem contingere gaudent:
 Seminaque ex illis iterant jactata per undas.
 Nunc quoque curalii eadem natura remansit, 750
 Duritiem tacto capiant ut ab aëre; quodque
 Vimen in æquore erat, fiat super æquora saxum.
 XVII. Diis tribus ille focus totidem de cespite
 ponit;
 Lævum Mercurio, dextrum tibi, bellica virgo;
 Ara Jovis media est. Mactatur vacca Minervæ; 755
 Alipedi vitulus; taurus tibi, summe Deorum.
 Protinus Andromedam, & tanti præmia facti

N O T A.

743. Phorcynidos] Phorci filiz.
 745. Monstri] Medusæ capitis, cui innata
 vis erat vivencia pleraque indurandi.
 746. Percepit] Ad curalii naturam alludit,
 quod in mari molle, extractum non multo post
 durefcit. Plin. lib. 32. C. 2.
 749. Seminaque] Id est, Nymphæ pluribus
 virgis vim Monstri gaudent experiri, ut cum
 illæ virgæ in curalium mutatz fuerint, seminis

loco illud idem per vastum mare propagent
 754. Lævum] Primus honoris locus medi-
 proximus sinister, inquit Lipsus.
 756. Alipedi] Mercurio alas in pedibus habentem
 ut qui & velocissimus sit planetarum, & cu-
 talaribus alatis pingatur. Taurus] Jovi macta-
 taurum negat Servius ad 3. Æneid. & Macro-
 Sat. 3. cap. 10. Afferit Xenophon Cyropæ
 & Julianus ad Libanium.

Indotat

Indotata rapit. Tædas Hymenæus Amorque
 Præcutiunt : largis satiantur odoribus ignes :
 Sertaque dependent testis : lotique, lyræque, 760
 Tibiaque, & cantus, animi felicia læti
 Argumenta, sonant. Referatis aurea valvis
 Atria tota patent, pulchroque instructa paratu
 Cephēni proceres ineunt convivā regis.
 Postquā epulis functi, generosi munere Bacchi 765
 Diffudere animos : cultusque habitusque locorum
 Quærit Abantiades ; quærenti protinus unus
 Narrat Lyncides, moresque, habitusque virorum.
 Quæ simul edocuit, Nunc, ô fortissime, dixit,
 Fare precor, Perseu, quanta virtute, quibusq; 770
 Artibus abstuleris crinita draconibus ora.
 Narrat Abantiades, gelido sub Atlante jacentem
 Esse locum, solidæ tutum munimine molis :
 Cujus in introitu geminas habitasse sorores
 Phorcydas, unius partitas luminis usum : 775
 Id se solerti furtim, dum traditur, astu
 Supposita cepisse manu : perque abdita longe,
 Deviaque, & silvis horrentia faxa-fragosis
 Gorgoneas tetigisse domos : passimque per agros,

indotatam tanti facinoris.
 Hymenæus & amor præcu-
 lerunt faces nuptiales : soci
 implentur multis odoribus :
 & corolla dependent testis :
 & loti, & lyra, & tibia,
 & cantus, indicia festivi
 animi, personant. Tota a-
 tria aurea aperta sunt, for-
 ribus patentibus. Et optima-
 tes Cephēni frequentant con-
 vivia regis specioso appa-
 ratu ornata. Postquam epu-
 lati essent, exhilararunt cor-
 da beneficio præstantissimi
 vini : & Abantiades sciscitatur ritus & mores loco-
 rum : continuo quidam
 Lyncides refert sciscitanti
 ritus & mores hominum.
 Quæ statim atque enarra-
 vit, Nunc, inquit, ô stre-
 nuissime Perseu, narra,
 quæso, quanta fortitudine,
 & quibus dolis abripueris
 caput Medusæ, hispidum
 Draconibus. Abantiades
 memorat, locum esse por-
 rectum sub frigido Atlante,
 securum septo vasti muri :
 in cuius ingressu sedem ha-

buisse duas sorores Phorcydas, quæ unius oculi usum inter se vicissim partitæ sunt, se eum oculum cor-
 ruipuisse clanculum callido dolo, manu submissa, dum ab una sorore ad alteram traditur, & subsisse
 sedes Gorgoneas per loca longe semota, & devia, & ripes horridas silvis lævis : & invenisse hinc inde

N O T A.

758 *Præmia indotata*] Andromedam, quam
 in dote poposcerat, ut virum fortem, atque
 adeo heroem decuit.

758. *Rapit*] Allusum forte ad Rom. morem,
 ubi virgines è gremio matris rapi solitæ, in
 memoriam & omen *nuptiarum* Sabinarum,
 quod Romulo & suis feliciter cessit. *Hymenæus*]
 Nuptiarum Deus.

759. *Largis*] De apparatu, ritibus, & festi-
 vitate celebri nuptiarum, vide Alex. ab Alex.
 ib. 2. cap. 5.

759. *Largis*] Non sine sacrificiis nuptiarum
 ceremoniæ absoluebantur.

760 *Lotique*] Id est tibiæ ex loto frurice, de
 quo in Amoribus : quæquam mallem *citharæ*
 quod in quibusdam reperitur, nisi Heinsio &
 Gronovio viris clarissimis aliter videretur.

664. *Cephēni*] Qui Cephei aulam frequen-
 abant.

766. *Diffudere*] Id est, Cor dilataverunt,

exhilararunt; nam lætitiæ auctor Bacchus, qui
 curis aut mœstiria contrastos resolvit.

768. *Lyncides*] Lyncei filius, nisi nomen est
 proprium.

771. *Ora*] Medusæ caput serpentibus hor-
 ridum, ut supra vidimus.

775. *Phorcydas*] Gorgonas dicit Pephredo
 & Enyo, quibus addunt nonnulli Dino, Phorci
 filias; quas, quod canæ natæ fuerint *Græas*
 vocitaverunt, quarum sorores fuerunt aliæ Me-
 dusa, Sthenyo & Euryale.

775. *Unius luminis*] *Oculi*, quo per vices
 utebantur; atque equidem eum *Consiliarium*
 volunt fuisse qui fabulam ad historiam referunt;
Frudentiam verò, qui ad mores.

779. *Gorgoneas*] In quibus Medusa, Sthenyo,
 & Euryale degebant. Consulendus omnino
 Natalis Comes, qui hanc fabulam egregie ad
 mores accommodat.

per campos & per vias imagines virorum & belluarum mutatas ex ipsis in saxa, conspecta Medusa: se tamen vidisse speciem terribilis Medusa are reflexo clypei, quem ferebat sinistra: & dum sopor altus haberet & ipsam & serpentes, abstulisse caput collo: & Pegasus celerem pennis, & fratrem Chrysaorem genitos de sanguine matris Adiecit etiam non ficta discrimina prolixi itineris; qua maria, quas terras intuitus esset sub se ab excelso cælo; & quibus sideribus admotus fuisset pennis agitatu. Siliuit tamen citius quam illi expectarunt. Unus ex primoribus interrogat, exquirens, quamobrem Medusa sola sororum habuerit serpentes immistos pilis alternis. Hospes, inquit, quandoquidem petis qua digna sunt memorari, habe rationem rei quam postulas. Illa fuit insignis pulcritudine, & spes invidiosa multorum procorum; neque pars ulla fuit speciosior in illa totâ crinibus. Vidi qui dicerent se aspexisse. Deus maris di-

citur hanc violasse in templo Minervæ. Minerva filia Jovis sese avertit, & aperuit pudicum os ægide: & ne hoc esset inultum, vertit comam Gorgonis in horrendos serpentes. Nunc etiam, ut tremefaciat hostes supidos, gerit in pectore opposito serpentes quos produxit.

N O T A.

783. *Ære repercusso*] Ne si ipsam Medusam sine clypeo, quo speculi loco usus est, incaute aspexisset, in saxum obriguisset.

786. *Pegasus*] Equus fuit alatus, quem cum Chrysaore fratre, ex Medusæ sanguine in terram delapso natum voluerunt.

787. *Non falsa*] Quippe fugientem persecutæ sunt Sthenyo & Euryale alatae, manibusque ferreis à natura instructæ: sed illum Plutonis obscura galea protexit.

790. *Ante expectatum*] Ut hinc gratissi-

Perque vias vidisse hominum simulacra ferarumque, } 780

In silicem ex ipsis visa conversa Medusa:

Se tamen horrendæ clypei, quod læva gerebat,

Ære repercusso formam aspexisse Medusæ:

Dumq; gravis somnus colubrasq; ipsamq; tenebat,

Eripuisse caput collo: pennisque fugacem } 785

Pegasus, & fratrem matris de sanguine natos.

Addidit & longi non falsa pericula cursus:

Quæ freta, quas terras sub se vidisset ab alto:

Et quæ jactatis tetigisset sidera pennis.

Ante expectatum tacuit tamen. Excipit unus } 790

E numero procerum, quærens, cur sola sororum

Gesserit alternis immistos crinibus angues.

Hospes ait, quoniam scitaris digna relatu,

Accipe quæsitæ causam. Clarissima forma, } 795

Multorumque fuit spes invidiosa procorum

Illa: nec in tota conspectior ulla capillis

Pars fuit. Inveni, qui se vidisse referrent.

Hanc pelagi rector templo vitiasse Minervæ

Dicitur. Aversa est, & castos ægide vultus

Nata Jovis texit. Neve hoc impune fuisset; } 800

Gorgoneum turpes crinem mutavit in hydros.

Nunc quoq; ut attonitos formidine terreat hostes,

Pectore in adverso, quos fecit, sustinet angues.

mam credas fuisse Persei orationem.

798. *Ægide*] Ægis thorax est & scutum Palladis, ita dicta *αἴγις* & *αἴγιον*, quod e *αἴριον*, & impetum facio; quod illa munita Pallas in hostes impetum faciat.

802. *Nunc quoque*] Jam diximus supra Medusæ caput Minervæ scuto aptatum, quo hosti in saxa transformet. Explicationem hujus fabulæ, quid per caput Medusæ, quid per homines in saxa convertos intelligant poëtæ, reperies apud Mythologos.

P. OVIDII NASONIS

Metamorphoseon

LIBER V.

ARGUMENTUM.

TUM Pallas, quæ illi hætenus comes fuerat, ipso relicto in Heli-
conem se confert, ut Hippocrenen inspiciat. Ibi narrant, illi Mu-
sæ de Pyreneo, & Pieridibus in picas conversis, postquam, cantu de
variis transformationibus instituto, cum ipsis contendissent.

I. **D**Umq; ea Cephenu medio Danaëius heros
Agmine commemorat; fremida regalia
turba

Atria complentur: nec conjugalia festa
Qui canat, est clamor; sed qui fera nunciet arma.
Inque repentinis convivium versa tumultus : 5
Assimilare freto possis; quod sæva quietum
Ventorum rabies motis exasperat undis.
Primus in his Phineus, belli temerarius auctor,
Fraxineam quatiens æratæ cuspidis hastam :
En, ait, en adsum præreptæ conjugis ultor. 10

agitans hastam fraxineam mucrone arato, Ecce, inquit, ecce hic sum vineæ ante ablatæ uxoris.

INTERPRETATIO.

I. Et dum heros Danaëius ea refert in medio cætu Cephenum, atria regia implentur turba furenti: neque vociferatio est, quæ indicet festa connubialia, sed quæ ferat sæva arma. Atque licet comparare convivium, mutata in subito tumultus, mari, quod tranquillum terribili impetu ventorum turbat atque eruit undis agitatæ. Inter hos prior Phineus, inconsideratus excitator tumultus,

NOTÆ.

1. Cephenum] Procerum Æthiopicorum, qui ad celebritatem nuptialium convenerant. Danaëius] Perseus, Danaës filius.

2. Regalia] Cephei Æthiopum regis.

3. Phineus] Hic Cephei fuit frater, cui de-
ponata erat Andromeda, antequam Ceto expo-

neretur. Fuit & alius celeberrimus Argonautarum hospes, de quo postea.

10. Prærepta] Andromedæ, quam quidem stulte veluti suam reposcebat Phineus, postquam à Perseo, monstro atque adeo certissimè morti erepta esset.

Neque ala, neque Jupiter mutatus in fictum aurum arpiet te mihi. Cepheus exclamat tentanti jacere telum, Quid agis? quis animus trudit in flagitium te vesanum, o frater? An hæc gratia refertur tantis beneficiis? Compensasne hac dote vitam servata Andromeda? quam, si veritatem spectas, non Perseus tibi praripuit, sed insensa potestas Nereidum; sed Ammon corniger; sed fera maris, quæ adevas explenda mea nata. Tibi ablata est illo tempore, quo fuit interitura: nisi si id ipsum, crudelis, patris, ut intereat; & solaprium habeas ex luctu nostro. Nimirum parum est, quod religata est te intuente, & quod tu patruus, simul & sponsus, nullum auxilium praripuit: Grave tibi erit insuper, quod sit servata à quoquam; & auferes mercedem: quam, si tibi ample videtur, debuisses quærere ex illis rupibus, ubi erat posita: jam sine eum qui questuisti, & per quem senectus mea non est destituta, habere Andromedam, quam pactus est & beneficiis & sermone: & eum scias non tibi propositum esse, sed morti indubitata. Ille (Phineus) nihil contra respondet: sed hunc afficiens & Perseum alternis oculis, nescit an scitum in hunc intenter an in illum: & aliquanti sperconimoratus, intorsit frustra in Perseum hastam luctatam viribus, quantas ira suppeditabat. Postquam illa affixa est lecto, tum denique Perseus emicat ex mensa, & servus penetrasset pectus inimicum jaculo rejecto, nisi Phineus effugisset pone aram; & (indignum) altare servavit sceleratum.

Nec mihi te pennæ, nec falsum versus in aurum Jupiter, eripient. Conanti mittere Cepheus, Quid facis, exclamat? quæ te, germane, furentem Mens agit in facinus? meritissine hæc gratia tantis Redditur? hæc vitam servatæ dote rependis? 15
Quam tibi non Perseus, verum si quæris, ademit; Sed grave Nereidum numen, sed corniger Ammon, Sed quæ visceribus veniebat bellua ponti Exsaturanda meis. Illo tibi tempore rapta est, Quo peritura fuit. Nisi si, crudelis, id ipsum 20
Exigis, ut pereat: luctuque levabere nostro. Scilicet haud satis est, quod te spectante, revincta est; Et nullam quod opem patruus sponsusve tulisti: Insuper, à quoquam quod sit servata, dolebis; Præmiaq; eripies? quæ si tibi magna videntur; 25
Ex illis scopulis, ubi erant affixa, petisses: Nunc sine, qui petiit, per quem non orba senectus, Ferre, quod & meritis & voce est pactus: eumq; Non tibi, sed certæ prælatum intellige morti. Ille nihil contra: sed & hunc, & Persea vultu 30
Alternò spectans, petat hunc, ignorat, an illum. Cunctatusque brevi, contortam viribus hastam, Quantas ira dabat, nequicquam in Persea misit. Ut stetit illa toro, stratis tum denique Perseus Exsiluit: teloque ferox inimica remisso 35
Pectora rupisset, nisi post altaria Phineus Iisset: & (indignum) scelerato profuit ara.

N O T A.

11. *Falsum*] Spurium innuit fuisse Perseum, qui matris suæ Danaës crimini falsò Jovis nomen obdenderet, eumque fingeret aureo imbre descendisse.

12. *Mittere*] Hastam, qua Perseum occideret.

14. *Meritissine*] Persei, intellige, qui Andromedam liberaverat, ut supra vidimus.

15. *Hac vitam*] Fratrem damnat, qui pro vitæ auxilio Andromedæ allato, Perseo mortem pro præmio offert.

17. *Nereidum*] Quæ, ut supra dictum, propter formam à Cassiope spectam, monstrum à Neptuno immiserant, cui Cephei & Cassiopeæ prolem exponendam Jupiter Ammon responde-

18. *Visceribus*] Sunt certè nati parentum suorum viscera. Sed emphasis est, quæ Cepheum excusat; quod alteri, Phineo desponsatam, puellam tradiderit.

22. *Scilicet*] Ironia, qua Phineo insultat frater Cepheus. Cum enim & patruus & sponsus esset Andromedæ, aliquid certe auxilii debuit: cum vero nihil prorsus tulerit, immerito eam reperit, quam tutari non est ausus.

34. *Stratis*] Lectis, in quibus cibum sumpturi veteres discumbebant.

35. *Remisso*] Rejecto: eandem namque hastam in Phineum Perseus rejecit.

36. *Altaria*] Nuptiis adhibebantur aræ & sacra, & Dii advocati erant.

Fronte tamen Rhœti non irrita cuspis adhæsit.
 Qui postquam cecidit, ferrumq; ex osse revulsū est,
 Calcitrat, & positas aspergit sanguine mensas. 40
 Tum verò indomitas ardescit vulgus in iras :
 Telaque conjiciunt. Et sunt, qui Cephea dicant
 Cum genero debere mori. Sed liminē tecti
 Exierat Cepheus, testatus jusque, fidemque,
 Hospitiique Deos, ea se prohibente moveri. 45
 Bellica Pallas adest, & protegit ægide fratrem :
 Datque animos. Erat Indus Athis, quem flumine
 Gange

Edita Limnate vitreis peperisse sub antris
 Creditur, egregius forma : quam divite cultu
 Augebat, bis adhuc octonis integer annis ; 50
 Indutus chlamydem Tyriam, quam limbus obibat
 Aureus : ornabant aurata monilia collum ;
 Et madidos myrrha curvum crinale capillos.
 Ille quidem jaculo quamvis distantia misso
 Figere doctus erat, sed tendere doctior arcus. 55
 Tum quoque lenta manu flectentem cornua Perseus
 Stipite, qui media positus fumabat in ara,
 Perculit ; & fractis confudit in ossibus ora.
 Hunc ubi laudatos jactantem in sanguine vultus
 Assyrius vidit Lycabas, junctissimus illi 60
 Et comes, & veri non dissimulatur amoris ;
 Postquam exhalantem sub acerbo vulnere vitam

Attamen mucro non iniustus infixus est fronti Rhœti ; qui postquam prostratus est, & ferrum extractum est ex osse, tundit humum, & inficit crure mensas juxta stantes. Tum verò cætera turba incenditur ira effranti, & simul mittunt jacula. Sunt qui dicant Cepheum debere mortem obire simul cum genero. Sed Cepheus prodierat extra limen domus, obstentatus & jus, & fidem, & Deos hospitaes, ea turbata esse se invito. Minerva bellica intervenit, & defendit fratrem ægide : & incendit animos. Erat Athis Indus, quem Limnate orta fluvio Gange dicitur peperisse sub speluncis perspicuus, pulchritudine conspicuus ; quam elegantiorum faciebat ornatu splendido, florens ætate annis sedecim, tectus chlamyde Tyria, quem fascia aurea circumdabat : aurea monilia decorabant collum, & curvum crinale comam delibaturam myrrha. Ille quidem didicerat attingere telo jaculato ea, quæ erant maxime remota ; sed peritior erat curvare arcus. Per-

seus percussit eum, curvantem quoque manu flexibilia cornua arcus, trunco, qui admodum fumabat in medio altari : & scœdavit vultus in ossibus contritis. Cum Lycabas Assyrius socius ejus amicitia devinctissimus, neque regens sincerum amorem, eum aspexit agitantem pulchram faciem in sanguine, postquam

N O T A.

- 38. Rhœti] Qui Phinei socius fuit.
- 40. Calcitrat] Ex more cadentium in pugna & acie, qui *κατὰ* aut *ὀδῶν* apud Poetas, terram indignanter petunt.
- 45. Hospitiique Deos] Jovem præsertim hospitii violati vindicem, de quo Virg.
- Jupiter, hospitibus nam te dare jura loquuntur, &c.
- Hospites enim nefas erat violari.
- 46. Bellica] Opportune Fortitudinî auxilio adest prudentia. Atq; hoc sibi volunt poëtæ, cum Deos introducunt auxiliares.
- 46. Fratrem] Perseum, cujus ut & ipsius Palladis pater fuit Jupiter.
- 47. Athis] Unus ex sociis Phinei. Indus est appositus, ob differentiam Phrygiæ à Cybele adamati.

- 47. Gange] Fluvius Indorum maximus.
- 48. Limnate] Nympha palustris, à palude, *ἀπό τῆς λίμνης*, Græcè sic dicta.
- 51. Tyriam] Purpuream ; Tyro enim, laudatissima purpura petebatur.
- 53. Myrrha] Liqueor è Myrrha stillans capillis unguentis adhibebatur, quò niterent & spirarent odorem suavissimum.
- 53. Crinale] Fascia aliqua cohibendis & ornandis crinibus, nè in frontem defluant.
- 57. Ara] Quæ Hymenæo nuptiarum Deo constructa fuit.
- 58. Confudit] Hypallage : hoc enim voluit, confudit in ore fracta ossa, ut Poëta ipse interpretatur lib. 12. v. 250.

Et ossa
 Non agnoscento confusa reliquit in ore.
 Deploravit

dessevit Athin efflantem vi-
tam sub crudeli plaga, cor-
ripit arcus, quos ille sinua-
verat; & inquit, Tibi
mecum pugnandum erit:
neque diu gaudetis morte
adolescentis, ex qua plus re-
portas odii, quam gloria.
Nondum hæc omnia absolue-
rat, cum sagitta acuta e-
missa est nervo; & affixa
est amictui sinuosa, quamvis
ictus illuderetur. Nepes A-
crifisi in hunc movet en-
sem falcatum, insignem mor-
te Medusa, & immittit in
pectus. At ille jam obiens,
oculis fluctuantibus in cali-
ginosa morte, circumspexit
Athin; & se reject in il-
lum; & tulit ad inferos
consolationem scia necis.
Ecce Phorbis Syenites ortus
Methione, & Amphimedon
Libys, cupidi certamen inire,
ceciderant, lapsi in sangui-
ne, quo humus latè delibuta
tepebat: Gladius Persei
inmissus jugulo Phorbantis,
& lateri alterius, prohibuit
eos jam sese erigentes. At
Perseus non invadit gladio
intencato Erithon Actoris
filium, qui pro armis gere-
bat vastam bipennem; sed
sumit utraque manu crate-
rem maximum prominen-
tem signis & magna molis
& ponderis, & illidit in vi-
rum. Ille eructat sangui-
nem rubrum, & resupinus
plangit terram capite mo-
ribundo. Postea proterit Po-
lydemonem ortum sanguine
reginæ Semiramidis, &

Deploravit Athin; quos ille tetenderat, arcus
Arripit: & Mecum tibi sint certamina, dixit:
Nec longum pueri fato lætabere; quo plus 65
Invidiæ, quam laudis, habes. Hæc omnia nondum
Dixerat: emicuit nervo penetrabile telum:
Vitatumque, tamen sinuosa veste pependit.
Vertit in hunc harpen spectatam cæde Medusæ
Acrifioniades, adigitque in pectus. At ille 70
Jam moriens, oculis sub nocte natantibus atra,
Circumspexit Athin: seque acclinavit in illum:
Et tulit ad manes junctæ solatia mortis.
Ecce Syenites genitus Methione Phorbis,
Et Libys Amphimedon, avidi committere } 75
pugnam,

Sanguine, quo tellus latè madefacta tepebat,
Conciderant lapsi: surgentibus obstitit ensis,
Alterius costis, jugulo Phorbantis adactus.
At non Actoriden Erithon, cui lata bipennis
Telum erat, admoto Perseus petit ense: sed altis 80
Exstantem signis, multæque in pondere massæ,
Ingentem manibus tollit cratera duabus;
Infligitque viro. Rutilum vomit ille cruorem:
Et resupinus humum moribundo vertice pulsat.
Inde Semiramio Polydæmona sanguine cretum, 85
Caucasiumq; Abarin, Sperchionidenq; Lycetum,
Intonsumq; comas Elycen, Phlegianque, Clytumq;
Sternit: & exstructos morientum calcat acervos.
Nec Phineus ausus concurrere cominus hosti,
Intorquet jaculum; quod detulit error in Idan, 90
Expertem frustra belli, & neutra arma secutum.
Ille tuens oculis immitem Phinea torvis,
Quandoquidem in partes, ait, abstrahor, accipe,
Phineu,

& Abarin Caucasium; & Lycetum Sperchioniden, & Elycen habentem capillos intonsos, & Phlegian, & Cly-
tum: & premit pedibus cumulos coæservatos obeuntium. Neque Phineus ausus committere certamen
propius cum hoste, vibrat telum, quod incerta manus detorsit in Idan, nequicquam abstinens a pugna,
& neutrum certamen tuentem. Ille aspiciens oculis acerbis ferum Phineum, Quandoquidem, inquit,
cogor in factiones, habes hostem,

N O T Æ.

69. Harpen] Harpe ensis est falcatus, quo
Perseus Medusæ caput amputavit.

74. Syenites] Syene, urbe Ægypti ad Nilum,
oriundus. Optime verò hos omnes Patronymico;
aliquo, aut re quâpiam distinguit, ne cum aliis
cognominibus imperite confundantur.

75. Libys] Ex Africa, quæ & Libya dicta
est, oriundus.

80. Altis signis] Alte eminentibus signis, &
cælaturis.

86. Caucasium] A Caucaso Scythiæ monte.

86. Sperchioniden] Sperchei, fluminis The-
salici, filium.

91. Expertem] Quia neutras sequutus partes,
telo tamen appetitus est.

concidit in terram, sicuti juvenis mactatus. Pelates Cinyphius conabatur etiam revellere obicem sinistra janua; sed dum hoc conaretur, Manus dextra transverberata est mucrone Corythi Marmari filii; & affixa est ligno. Dum tibi haesit, Abas transfixit latus: neque ille cadit; sed obiens pependit è poste qui manum transfixam retinuit. Melaneus, qui defenderat partes Persei, cadit etiam; itemque Dorylas ditissimus agri Nasamoniaci, Dorylas dives agri, quo alter non habuit agros latius patentes, aut cogebat totidem cumulos frumenti. Jaculum vibratum adhaesit hujus obliquo inguini: quæ pars est mortifera. Quem cum Halcyoneus Baëtrius auctor plagæ advertit emittentem animam, & torquentem oculos, possidens, inquit, hoc terræ quod tegis de tot jugeribus, quot possidebas; & deseruit corpus inane. Perseus vindex immittit in hunc hastam avulsam de vulnere serpente; quæ inducitur per mediam narem, prodit cervice, & apparet ex utraque parte. Et fortuna favente manui, Clytium & Clanm una matre genitos, interficit diversa plaga. Nam jaculum adactum valido brachio transfixit femur utrumque Clytii; Clanis recepit hastam ore. Ce' ad n Mendesium etiam procubuit: Aëtreus narus matre Palæstina, ortus patre incerto, procubuit. Aëthion etiam olim callidus cognoscere futura, nens delusus ave mendaci; & Thoaëtes armiger regis, & Agyrtes famosus ob patrem interfectum.

Procubuit terræ mactati more juveni.
Demere tentabat lævi quoque robora postis
Cinyphius Pelates: tentanti dextera fixa est
Cuspide Marmaridæ Corythi, lignoq; cohæsit. 125
Hærenti latus hausit Abas: nec corrui ille;
Sed retinente manum moriens è poste pependit.
Sternitur & Melaneus Perseia castra secutus,
Et Nasamoniaci Dorylas ditissimus agri;
Dives agri Dorylas: quo non possederat alter 130
Latius, aut totidem tollebat farris acervos.
Hujus in obliquo missum stetit inguine ferrum:
Letifer ille locus: Quem postquam vulneris auctor
Singultantem animam, & versantem lumina vidit
Baëtrius Halcyoneus, Hoc quod premis, } 135
inquit, habeto
De tot agris, terræ: corpusque ex sanguine reliquit.
Torquet in hunc hastam calido de vulnere raptam
Ultor Abantiades: media quæ nare recepta
Cervice exacta est, in parteque eminet ambas.
Dumque manum Fortuna juvat; Clytiumq; } 140
Clanisque,
Matre sâtos una, diverso vulnere fudit.
Nam Clytii per utrumque gravi librata lacerto
Fraxinus acta femur: jaculum Clanis ore momordit.
Occidit & Celadon Mendesium: occidit Aëtreus,
Matre Palæstina, dubio genitore creatus. 145
Aëthionque sagax quondam ventura videre;
Nunc ave deceptus falsa: regisque Thoaëtes
Armiger, & cæso genitore infamis Agyrtes.

N O T A.

123. Robora] Vectem ex robore seu quercu durissima.

124. Cinyphius] A Cinypho Africae propriæ fluvio.

126. Latus hausit] E Latere confosso sanguinem elicit. Per tunicam squalentem auro latus hausit apertum. FEN. 10.

129. Nasamoniaci] Fuerunt Nasamones populi Libyæ, juxta Syrtes, naufragis admodum infesti, furto viventes.

135. Baëtrius] A Baëtris urbe, quæ Baëtrianæ, regioni Indiæ, contermina, nomen quoque dedit.

138. Abantiades] Perseus Abantis pronepos.

Acrius enim Danaës pater erat filius Abantis.

143. Fraxinus] Pro hasta ex fraxino per Metonyonium.

144. Mendesium] Fuit Mendes urbs Ægypti, ubi Pana & hircos coluerunt, de qua Plinius; unde hic Celadon nomen videtur habuisse.

145. Palæstina] Palæstina Syriæ regione oriunda.

145. Dubio genitore] Adeoque spurius.

147. Deceptus] Quia instans fatum non præviderat, hæc dixit. Pari modo Virgil. de Rhamneta cæso augure,

Sed non augurio potuit depellere pestem.

Plus tamen exhausto superest : namq; omnibus unū
Opprimere est animus. Conjurata undique }
pugnant } 150

Agmina pro caussa meritum impugnante fidemque.
Hac pro parte focer frustra pius, & nova conjux,
Cum genitrice, favent ; ululatuque atria complent.
Sed sonus armorum superat, gemitusque cadentiam :
Pollutosque semel multo Bellona Penates } 155
Sanguine perfundit ; renovataque prælia miscet.
Circueunt unum Phineus, & mille secuti
Phinea. Tela volant hiberna grandine plura
Præter utrumque latus, præterq; & lumen & aures.
Applicat hinc humeros ad magnæ saxa co- }
lumnæ, } 160

Tutaque terga gerens, adversaq; in agmina versus,
Sustinet instantes. Instabant parte sinistra
Chaonius Molpeus, dextra Nabathæus Ethemon.
Tigris ut, auditis diversa valle duorum
Extimulata fame mugitibus armentorum, } 165
Nescit utro potius ruat ; & ruere ardet utroque :
Sic dubius Perseus, dextra lævane feratur,
Molpea trajecti submovit vulnere cruris :
Contentusque fuga est. Neque enim dat tempus
Ethemon ;

Sed furit ; & cupiens alto dare vulnera collo, } 170
Non circumspexit exactum viribus ensem
Fregit : & extrema percussæ parte columnæ
Lamina dissiluit ; dominique in gutture fixa est.
Non tamen ad lethum caussas satis illa valentes
Plaga dedit. Trepidum Perseus, & inermia }
frustra } 175

Superfunt tamen plures, quam sustulit : namque consilium est omnium, ut unum illum interficiant : turba conjurata certant undique pro caussa, quæ erat contra meritum & fidem. Uxor recens nupta cum matre stant ab hac parte, & implent aulas clamoribus. Verum strepitus armorum, & gemitus morientium vincit : & Bellona imbuat multo cruore domum semel infectam ; & auget certamina renovata. Phineus atque mille sequenti Phineum claudunt unum Persea : plura iacula grandine hiemali volant ab utroque latere, & præter aures & oculos. Dein Perseus admoveat humeros ad molem vasti columnæ ; & tutus à tergo, & conversus in turbam hostilem stat contra urgentes. Molpeus Chaonius premebat à lævo latere, Ethemon Nabathæus à dextro. Quæ admodum Tigris pressa fame, auditis mugitibus duorum armentorum diversa valle, dubitat, in quam partem impetum faciat ; & flagrat impetum facere in utramque ; sic incertus Perseus ruatne dextra aut sinistra, sustulit Molpeum plaga cruris transfixi : contentus est quod fugeret ; nam Ethemon spaciū persequendi non concedit : & furit ; &

parans infligere plagam excelsi collo, fregit gladium impactum viribus incautus : & lamina disiecta est ultima parte columna ista ; & adhesit jugulo domini. Illud tamen vulnus non fuit caussa satis potens ad mortem. Perseus transfixit acinace Cyllenio turbatum Ethemona

N O T A.

149. Plus] Hostes Perseo interficiendi plures superfunt, quam adhuc mactavisset.

151. Pro caussa] Hoc est, pro Phineo, qui & meritum Persei, quo Andromedam servaverat, & fidem ipsi à rege datam impugnabat.

152. Hac] Persei, cui pervertit litem moverat Phineus.

155. Bellona] Belli dea.

163. Chaonius] Sunt Chaones populi Arabibus contermi.

163. Nabathæus] Ex Nabathæa, Felicis Ara-

biæ regione, oriundus.

164. Diversa valle] Diversa vallis parte.

169. Contentus] Quia Perseum Ethemon urgebat, illi satis fuit quod Molpeus fugeret, cum alias non nisi peremptum dimiisisset.

171. Non circumspexit] Cum incaute in Perseum irruisset Ethemon, non ipsum sed columnam cui adstabat, attigit ; qua re fracta est lamina.

Et porrigentem incassum lacertos inermes. Verum, postquam Perseus advertit fortitudinem suam imparē esse agmini, siquidem vos sic impellit, inquit, advocabo hostem in opem: si quis benevolus hic est, dimoveat oculos suos: & depronset vultus Gorgonis.

Quære alium, inquit Theseus, quem tua monstra percellant; & cum vellet manu jacere telum mortiferum, evasit statua marmorea & constitit in hoc gestu. Ampyx proximus huic insurgit ense contra pectus Lyncidæ plenissimum ingentis animi, atque insurgendo dextera obdurui, neque citra neque ultra movebatur. At Nileus, qui falso jactaverat sortum Nilo septemfido, atque etiam insculperat clypeo septem ostia Nili, partim argenio, partim auro; Vide, inquit, Perseu, initia nostri generis, Portabis apud Manes quietos magnam consulationem necis, quod occisus fueris à tanto viro. Pars novissima vocis interclusa est in medio seno: & arbitraris os apertum optare fari, neque illud est pervium vobibus. Eryx objurgat istos, atque, ait, hercis culpa animi, non capillis Gorgoneis: irruite mecum, & in terram date adolescentem tractantem arma incantata. Parabat irruere;

terra compevit pedes; & haesit saxum immobile & signum armatum. Atque hi dederunt pœnas pro merito; sed unus, Aconteus, stabat à partibus Persei, pro quo dum certat, Gorgone visa, obduruit petrâ imnata. Quem cum Astyages crederet adhuc vivere, percutit longo gladio: gladius sonum edidit tintinibus acutis. Dum Astyages miratur, induit eandem naturam;

Brachia tendentem Cyllenide confodit harpe. Verum ubi virtutem turbæ succumbere vidit, Auxilium, Perseus, quoniam sic cogitis ipsi, Dixit, ab hoste petam: vultus avertite vestros, Si quis amicus adest: & Gorgonis extulit ora. 180 Quære alium, tua quem moveant miracula, dixit Theseus: utque manu jaculum fatale parabat Mittere, in hoc hæsit signum de marmore gestu. Proximus huic Ampyx animi plenissima magni Pectora Lyncidæ gladio petit: inque petendo 185 Dextera dirigit, nec citra mota, nec ultra. At Nileus, qui se genitum septempace Nilo Ementitus erat, clypeo quoque flumina septem Argento partim, partim cælaverat auro, Aspice, ait, Perseu, nostræ primordia gentis: 190 Magna feres tacitas solatia mortis ad umbras, A tanto cecidisse viro. Pars ultima vocis In medio suppressa sono est: ad aperta que velle Ora loqui credas; nec sunt ea pervia verbis. Increpat hos, Vitioque animi, non crinibus, } 195 inquit,

Gorgoneis torpetis, Eryx: incurrite mecum; Et prosterne humi juvenē magica arma moventē. Incursum erat, tenuit vestigia tellus: Immotusque silex armataque mansit imago: Hi tamen ex merito pœnas subiere. Sed unus 200 Miles erat Persei, pro quo dum pugnat, Aconteus, Gorgone conspecta saxo concrevit oborto: Quem ratus Astyages etiamnum vivere, longo Ense ferit: sonuit tintinibus ensis acutis. Dum stupet Astyages, naturam traxit eandem: 205

N O T A.

176. *Cyllenide ense*] Falcato ense, quem à Mercurio in Cyllene, Arcadiæ monte, nato, acceperat

179. *Hoste*] Medusæ capite.

183. *In hoc*] In statuam marmoream ita conversus est, ut jaculum emittere velle videatur.

187. *Septempace*] Quia per septem ostia majora subire mare dicitur.

191. *Tacitas umbras*] Animas voce carentes, & mutas.

192. *A tanti*] Ita Virgilius lib. Æneid. 10. de

Lauso ab Ænea interfecto:

*Hoc tamen infelix miseram solabere mortem,
Æneæ magni dextra cadis.*

195. *Vitio animi*] Ad historiam alludit fortè Tanta enim dicitur forma, præsertim verò crinum pulchritudine Medusæ præcelluisse, ut ad ejus conspectum stupidi amantes quasi obrigeferent.

202. *Conspecta*] Contra quam monuerat Perseus supra vers. 179.

Marmoreoq;

Marmoreoque manet vultus mirantis in ore.
 Nomina longa mora est media de plebe virorum
 Dicere. Bis centum restabant corpora pugnae:
 Gorgone bis centum riguerunt corpora visa.
 Pœnitet iniusti nunc denique Phinea belli. 210
 Sed quid agat? simulacra videt diversa figuris;
 Agnoscitque suos: & nomine quemque vocatos
 Pœscit opem: credensq; parum, sibi proxima tangit
 Corpora: marmor erant. Avertitur; atque ita
 supplex,
 Confessasq; manus, obliquaq; brachia tendens, 215
 Vincis, ait, Perseu: remove fera monstra; tuæque
 Saxificos vultus, quæcunque ea, tolle Medusæ.
 Tolle, precor. Non nos odium regnive cupido
 Compulit ad bellum: pro conjuge movimus arma.
 Causa fuit meritis melior tua; tempore nostra. 220
 Non cessisse piget. Nihil, ô fortissime, præter
 Hanc animam concede mihi: tua cætera sunt.
 Talia dicenti, neque eum, quem voce rogabat,
 Respicere audenti, Quod, ait, timidissime Phineu,
 Et possum tribuisse, & magnū munus inertis est; 225
 Pone metum, tribuam: nullo violabere ferro.
 Quin etiam mansura dabo monumenta per ævum;
 Inque domo soceri semper spectabere nostri:
 Ut mea se sponsi soletur imagine conjux.
 Dixit: & in partē Phorcynida transtulit illam, 230
 Ad quam se trepido Phineus obverterat ore.
 Tum quoque conanti sua flectere luminā cervix
 Dirigit, saxoque oculorum induruit humor.
 Sed tamen os timidum, vultusque in marmore
 supplex,
 Submissæque manus; faciesque obnoxia mansit. 235

& idem faciei stupor hæret in ore jam marmoreo. Longum est recensere nomina virorum de vulgo. Ducenti homines superant ex certamine, ducenti obdurerunt, conspici Gorgone. Nunc denique Phineum piget iniqui certaminis. Verum quid faciat? aspicit imagines diversis figuris; & agnoscit suos socios & auxilium petit à singulis nominatim citatis; & minus credens oculis tangit corpora sibi proxima; erant marmor. Detorquet faciem, atque supplex, & porrigens manus quasi confidentes & brachia obliqua, sic loquitur, Superior es, Perseu; tolle fera monstra, atque amove faciem tua Medusa, (quæcumque ea est) omnia in saxa convertentem. Summove oro. Non averfatio, aut desiderium regni me traxit in certamen: sumsimus arma pro uxora. Causa tua fuit potior meritis, nostra tempore. Me pœnitet tibi Andromedam nun permisisse. Nihil oro prabeas mihi, ô strenuissime, præter meam vitam; alia omnia sint tua. Dixit illi proferenti talia, neque audente convertere oculos in eum quem precabatur voce, dabo quod possum dare, & magnum videtur donum timido; nullo ferro ledere. Quin etiam prabebo monumenta duratura per ævum, & semper conspicietis in domo nostri

soceri, ut mea uxor se soletur specie sponsi. Absolvit, & transmovit caput Medusæ in illam partem, ad quam Phineus convertisset se vultu timido. Tum etiam caput obduruo, cum tentaret detorquere suos oculos, & humor oculorum dirigit in siliam. Sed tamen os pavidum, & vultus supplex, & manus demissa; & facies dejecta mansit in saxo.

N O T A.

214. Avertitur] A Persei conspectu oculos avertit.
 215. Obliqua] Quia averfus ne in Medusæ caput oculi incurrerent, loquebatur.
 217. Quæcunque ea] Ignorat Phineus, quænam fuerit Medusa.
 220. Tempore] Quia primum Phineo desponsata Andromeda, postea Perseo in meriti præmii cecidit.

226. Ferro] Monstrum reformidasse se testatus erat Phineus; Perseus ferrum reformidandum inuenit, ut ille virtute superiorem hostem confiteatur.
 230. Phorcynida] Medusam Phorci filiam.
 235. Obnoxia] Dejecta, qualis est hominis sibi conscii, culpam agnoscentis, poenamque deprecantis.

II. *Perseus petitus victoria tendit ad mœnia patria cum uxore; & vindex & ultor matris Danaëis immerita passa, bellum indicit Præto. Nam ille fratre Acrifiso expulso per arma obtinuerat arces Acrifisoneas. Sed neque auxilio armorum, neque arce, quam inique infederat, vicit oculos infestos monstri colubros ferentis.*

III. *Attamen neque virtus juvenis probata per tot labores, neque mala delinuerant te, ô Polydecta rex exigua insulæ Seriphi; sed crudelis exceres odium infractum; neque finis datur injusta iræ. Minus etiam laudes; atque conaris probare cadem Medusa esse falsam. Exhibebimus tibi, inquit Perseus, testimonia veri: avertite oculos; & obsecro Medusa vultus, fecit vultus regis saxum sine sanguine.*

IV. *Haëtenus Tritonia se præbuit comitem fratri, qui ex auro satius erat: inde velata nube opaca destituit Seriphon; Cythno Gyaroque emissis à dextra: & profiscitur Thebas & Heliconem virginum, qua iter visum compendiosissimum super mare: in quem montem cum pervenisset, consistit atque sic est alloquuta d. ctas sorores; fama nuperi fontis delata est ad nostras aures, quem rigida ungula volucris equi Medusæi aperuit. Is mihi causa itineris: optavi cernere monstrum*

II. *Victor Abantiades patrios cū conjugē muros intrat: & immeritæ vindex ultorque parentis Aggreditur Prætum. Nam fratre per arma fugato Acrifisoneas Præto possederat arces.*

Sed nec ope armorum, nec, quam malè ceperat, arce } 240

Torva colubriferi superavit lumina monstri.

III. *Te tamen, ô parvæ rector Polydecta Seriphi, Nec juvenis virtus per tot spectata labores, Nec mala mollierant: sed inexorable durus Exceres odium: nec iniqua finis in ira est.* } 245

Detrectas etiam laudes: fictamque Medusæ Arguis esse necem. Dabimus tibi pignora veri; Parcite luminibus, Perseus ait: oraque regis Ore Medusæo silicem sine sanguine fecit.

IV. *Haëtenus aurigenæ comitē Tritonia } 250*
fratri

Se dedit. Inde cava circumdata nube Seriphon Deserit; à dextra Cythno Gyaroque relictis.

Quaque super pontum via visa brevissima, Thebas, Virgineumque Heliconem petit; quo monte potita Constitit; & doctas sic est affata sorores: } 255

Fama novi fontis nostras pervenit ad aures, Dura Medusæi quem præpetis ungula rupit. Is mihi causa viæ. Volui mirabile monstrum

N O T A.

236. *Patrios]* Argos.

238. *Prætum]* Filium Abantis, Acrifisi fratrem.

242. *Polydecta]* Fuit Polydectes rex Seriphi, insulæ ex Sporadibus, ad quem inclusus arca pervenerat Perseus, una cum matre. Hanc ille amavit; quapropter Perseum juvenem, cujus etiam virtus sibi erat suspecta, æternæ gloriæ consequendæ titulo ad superandam Gorgonem impulit, ut illius matre libere potiretur. A quo contumeliose post expeditionem exceptus Perseus ostendit Medusæ caput, & eum in saxum convertit.

248. *Parcite luminibus]* Ut supra, ver. 179.

Vultus avertite vestros,

Si quis amicus adest.

250. *Aurigena]* Perseo, quem Jupiter in iram aureum conversus, inque Danaëis gremium delapsus, genuit.

250. *Tritonia]* Pallas, quæ à Tritone Africa palude, ubi educata & primum apparuit, hoc nomen habuit.

252. *Cythno Gyaroque]* Quæ insulæ sunt in Cycladibus in mari Ægæo ad dextram Seriphi Minervæ habita ratione quæ ad occasum, Bæotiam versus, iter dirigeret.

254. *Virgineumque]* Musis virginibus sacrum Heliconem Bæotiarum montem, sicuti & alios jam sæpe dictum.

255. *Sorores]* Musas, Jovis & Mnemosynæ filias.

256. *Fontis]* Hippocrene dictus est, quem ad Heliconis radices, pedis percussu aperuisse Pegasus alatus equum fabulati sunt Poetæ.

Cerner

Cernere : vidi ipsum materno sanguine nasci.
 Excipit Uranie : Quæcunq; est causa videndi 260
 Has tibi, Diva, domos ; animo gratissima nostro es.
 Vera tamen fama est : & Pegasus hujus origo
 Fontis. Et ad latices deducit Pallada sacros.
 Quæ mirata diu factas pedis ictibus undas,
 Silvarum lucos circumspicit antiquarum, 265
 Antraque, & innumeris distinctas floribus herbas :
 Felicesque vocat pariter studiique locique
 Mnemonidas. Quam sic affata est una sororum :
 O, nisi te virtus opera ad majora tulisset,
 In partem ventura chori Tritonia nostri, 270
 Vera refers ; meritoque probas artesque locumque :
 Et gratam forem, tutæ modo simus, habemus.
 Sed (vetitum est adeo scelere nihil) omnia terrent
 Virgineas mentes : dirusque ante ora Pyreneus
 Vertitur : & nondum me tota mente recepi. 275
 Daulia Threicio Phocæque milite rura
 Ceperat ille ferox, injustaque regna tenebat.
 Tempa petebamus Parnassia. Vidit euntes :
 Nostraque fallaci veneratus numina cultu ;
 Mnemonides (cognorat enim), consistite, dixit : 280
 Nec dubitate, precor, tecto grave sidus, & imbrem
 (Imber erat) vitare meo : subiere minores
 Sæpe casus Superi. Dictis & tempore motæ
 Annumusque viro, primasque intravimus ædes.
 Desierant imbres ; victoq; Aquilonibus Austro, 285
 Fusca repurgato fugiebant nubila cælo.
 Impetus ire fuit. Claudit sua tecta Pyreneus :

spendendum : vidi ipsum exoriri è sanguine matris. Urania respondet ; Quæcunq; est tibi causa cernendi has sedes, Diva, es acceptissima nostro animo. Caterum indubitata est fama ; atque Pegasus est causa hujus fontis : & perducit Mineruam ad sacras aquas. Quæ dicit admirata aquas dulcis percussis pedis, circumlustrat lucos nemorum antiquorum, & speluncas, & gramina exornata innumeris floribus : & dicit beatas Memoria filias quoad sedes & studia. Quam sic est alloquuta una sororum ; O Tritonia accessura in partem nostri cætus, nisi virtus genuisset te ad majora, vera pradicat ; & jure laudas & studia, & sedes : & conditione fruimur lauta, modo simus secura. Verum (usque adeo nihil est prohibitum nequitiæ) omnia sunt pavori virginis animis : atque crudelis Pyreneus adhuc obversatur mihi ante oculos & nondum ad me redii toto animo. Ille savus invaserat campos Daulios & Phocæos milite Tiracio, & possidebat regna iniqua. Ibamus in templa Parnassia : advertit euntes ; & postquam coluisset nostra numina honore doloso, Musæ, inquit (nam cognoverat,) gradum sistite ; neque quaeso, vereamini vitare nebulosum diem, & pluviam, (pluebat enim) sub mea domo : sæpe Dii intraverunt exitiores casus. Impulse verbis & tempestate, obsequuta sumus viro, & subimus primam domum. Pluvia cessaverat, & Noto superato à Borea, nubes opacæ deturbabantur cælo serenato. Voluimus abire : Pyreneus obserat suata domum.

Par-nassia : advertit euntes ; & postquam coluisset nostra numina honore doloso, Musæ, inquit (nam cognoverat,) gradum sistite ; neque quaeso, vereamini vitare nebulosum diem, & pluviam, (pluebat enim) sub mea domo : sæpe Dii intraverunt exitiores casus. Impulse verbis & tempestate, obsequuta sumus viro, & subimus primam domum. Pluvia cessaverat, & Noto superato à Borea, nubes opacæ deturbabantur cælo serenato. Voluimus abire : Pyreneus obserat suata domum.

NOTÆ.

259. Vidi ipsum] Adfuit Minerva cum ex Medusæ sanguine in terram delapso natus est Pegasus.
 260. Uranie] Quæ Musarum una.
 268. Mnemonidas] Musas, Mnemosynes nymphæ, seu potius Memoræ filias.
 274. Pyreneus.] Thrax fuit Tyrannus, qui Daulida Phocidis urbem occupavit, ubi cum quodam die pluvioso Musas ad Parnassum euntes vidisset, ut tecta sua subirent, dum pluvia cessaret invitavit cum vero, jam cessante

pluvia, Musæ discedere vellent, Pyreneus clausis foribus vim illis inferre parabat. Sed Musæ in aves conversæ evolaverunt, quas cum persequi Pyreneus veller, ex arce se præcipitem dans, caput terræ illisit, & expiravit.
 275. Nondum me] Quia exterrita.
 278. Tempa] Quæ Delphis Apollini sacra.
 284. Primas] Vestibulum.
 285. Aquilonibus] Qui à Septentrione flantes Austrum pluvium ad meridiem suum repulerant. Serenum inducit Aquilo.

Et vim intentat, quam nos vitavimus alis summis. Ipse similis secururo excelsus constitit arce, & inquit, qua iter est vobis erit & mihi eadem via; & vesanus se mittit è fastigio suprema turris, & ruit in faciem, & moriens ferit terram infectam crure scelerato offibus oris fracti. Mæsareferebas. Penna per aërem sonabant & vox salutantum veniebat à summis ramis. Sursum intuetur, & quarit ex qua parte lingua tam diserte loquentes sonent; & filia Jovis arbitratur hominem esse locutum. Erant volucres, atque pica novem numero imitantes omnia infederant ramis dolentes suam sortem. Dea sic occipit Deam alloquens qua mirabatur. Nuper ista etiam amplioem fecerunt numerum avium superata certamine. Pierus opulentus in agris Pelais has genuit. Mater fuit Evippe, Paonia oriunda. Illa novies factus enicura. Supplicavit novies potenti Lucina. Agmen stultarum sororum superbia elatum est ob numerum; & huc accesserunt per tot Hemonias, & per tot Achaidas ignarum iuani suavitate.

Dea Thespiades, liquidem audetis, certamen imite nobiscum: neque superabimur cantu, neque arte; quin & sumus pares numero. Vel vos si superata estis cedite fonte Medusæ, & Aganippe Hyantea; vel nos, si vestrum fuerit victoria, cedamus agris Emathiis usque ad Paonas hybernos. Litem dijudicent Nympha. Indecorum erat equidem certamen inire; sed cedere videbatur turpius. Nympha iudices electæ jurant per flumina.

N O T A.

295. *Salutantium*] Experimentium Salutantis vocem χαρπε, χαρπε. Quis expeditur Psittaco suum χαρπε, Picaq; docuit verba vestra conari. Perf. prolog.

300. *Dea Dea*] Palladi Musa,

302. *Pelleis*] Fuit Pella Macedoniæ oppidum, in Emathia regione, Philippi & Alexandri Magni natalibus clara.

303. *Paonis*] Ex Pæonia regione Macedoniæ montana Emathia finitima.

304. *Lucinam*] Juno Lucina, Diana, seu Iuna, parturientibus favens Dea, sic appellata à luce, quod in lucem educere infantes credebatur.

Vimque parat: quam nos sumtis effugimus alis.

Ipse secururo similis sterit arduus arce:

Quaque via est vobis, erit & mihi, dixit, eadem. 290

Seque jacit vecors è summæ culmine turris:

Et cadit in vultus, discussique offibus oris

Tundit humum moriens scelerato sanguine tinctam.

V. Musa loquebatur. Pennæ sonuere per auras:

Voxque salutantum ramis veniebat ab altis. 295

Suspicit; & linguæ quærit tam certa loquentes

Unde sonent: hominemq; putat Jove nata locutum.

Ales erant; numeroque novem sua fata querentes

Institerant ramis imitantes omnia picæ.

Miranti sic orsa Deæ Dea: Nuper & istæ 300

Auxerunt volucrum victæ certamine turbam.

Pieros has genuit Pellæis dives in arvis:

Pæonis Evippe mater fuit. Illa potentem

Lucinam novies, novies paritura, vocavit.

Intumuit numero stolidarum turba sororum: 305

Perque tot Hæmonias, & per tot Achaidas urbes

Huc venit: & tali committunt prælia voce:

Definite indoctum vana dulcedine vulgus

Fallere. Nobiscum, si qua est fiducia vobis,

Thespiades certate Deæ. Nec voce, nec arte 310

Vincemur, totidemque sumus. Vel cedite victæ

Fonte Medusæ. & Hyantea Aganippe.

Vel nos Emathiis ad Pæonas ulque nivofos

Cedamus campis. Dirimant certamina Nymphæ:

Turpe quidem contendere erat; sed cedere } 315
visum

Turpius. Electæ jurant per flumina Nymphæ;

urbes; & certamen indicunt hujusmodi verbis, Omittite decipere vulgus:

Dea Thespiades, liquidem audetis, certamen imite nobiscum: neque superabimur cantu, neque arte; quin & sumus pares numero. Vel vos si superata estis cedite fonte Medusæ, & Aganippe Hyantea; vel nos, si vestrum fuerit victoria, cedamus agris Emathiis usque ad Paonas hybernos. Litem dijudicent Nympha. Indecorum erat equidem certamen inire; sed cedere videbatur turpius. Nympha iudices electæ jurant per flumina.

306. *Hemonias*] Thesalicas, ab Hæmone Thesaliæ rege.

306. *Achaidas*] Græcas.

310. *Thespiades*] A Thespiis Bæotiæ urbe Musi sacra.

312. *Medusæo*] Hippocrenen dicit, quam Pegasus equus, Medusæ sanguine cretus, ungula aperuit.

312. *Hyantea*] Bæotica, Diæi enim Bæoti antiquitus Hyantes.

312. *Aganippe*] Qui fons fuit Bæotiæ Musi sacer, juxta Heliconem.

316. *Electæ*] Quæ litem dirimerent.

Factaque

Factaque de vivo pressere sedilia saxo.
 Tunc, sine sorte prior quæ se certare professa est,
 Bella canit Superum: falsoque in honore Gigantas
 Ponit, & extenuat magnorum facta Deorum; 320
 Emissumque ima de sede Typhoëa terræ
 Cælitibus fecisse metum; cunctosque dedisse
 Terga fugæ: donec fessos Ægyptia tellus
 Ceperit, & septem discretus in ostia Nilus,
 Huc quoq; terrigenam venisse Typhoëa narrat, 325
 Et se mentitis Superos celasse figuris:
 Duxque gregis, dixit, fit Jupiter; unde recurvis
 Nunc quoque formatus Libys est cum cornibus
 Ammon.

Delius in corvo, proles Semeleïa capro,
 Fele soror Phœbi, nivea Saturnia vacca, 330
 Pisce Venus latuit, Cyllenius Ibis alis.
 Hactenus ad citharam vocalia moverat ora:
 Poscimur Aonides. Sed forsitan otia non sint;
 Nec nostris præbere vacet tibi cantibus aurem.
 Ne dubita, vestrumq; mihi refer ordine carmen, 335
 Pallas ait: nemorisque levi confedit in umbra.
 Musa refert: Dedimus summam certaminis uni.
 Surgit, & immisos hedera collecta capillos

turnia in vacca alba, Venus in pisce, Cyllenius in alis Ibis. Hactenus illa pulsaverat citharam, voce interim accinente; nos Aonides vocamur. Sed forte non detur spatium, neque tibi liceat accommodare aurem nostris cantibus. Ne hæreas, inquit Pallas, quin mihi memora carmen vestrum ordine, & sedit in levi umbra silva. Musa narrat: credidimus uni totum certamen. Surgit Calliope, & religatam habens comam

NOTÆ.

319. Gigantas] De Gigantomachia vide Lib. 1. Fab. 5.

321. Typhoëa] Hic omnium fuit terribilis, quem Terra & Erebo satum Hesiodus, Homerus Terra Junonis jussa ortum fabulatus est. Centum draconum capita illius humeris Poëtæ affixerunt, ore flammæ eructante; caput ad cælum usque sustulerunt, manuum alteram ad Orientem, ad Occidentem alteram porrexerunt; impexum crinem, lumina ignea, omnia leniq; illi ad terrorem tribuerunt. Scribentium est Typhoëus non Typhæus; eu enim non e hic est diphthongus. Quippe Græcè scribitur Τυφῶν.

327. Donec] Gigantes Titanum filii, Typhoëo duce, imperum in Deos fecerunt, ac eos in Ægyptum usq; fugere cœgerunt, ubi se Typhoëi metu in varia animalia, ut perspicue describit Noster, converterunt; inde actum est, ut Ægyptii multa animalia pro his colant.

& insisterunt sedilibus paratis de viva rupe. Tunc una ex illis sotoribus, non expectato sortis decreto ura pars prior caneret, qua sese dixit velle contendere, cantat certamina Deorum, & false extollit Gigantes, & derahit factis magnorum Deorum; & narrat Typhoëum eductum de sede infima terra incussisse pavorem cælestibus, & omnes in fugam versos esse, donec terra Ægyptia, & Nilus divisus in septem flumina acceperit eos lassos. Dicit insuper Typhoëum terra ortum huc accessisse, & Deos se occulasse figuris simulatis: atque, inquit, Jupiter mutatur in arietem; ex quo nunc etiam Ammon Libycus effusus est cum cornibus recurvis. Apollo Delius delituit in corvo, Bacchus filius Semeles in capro, Diana soror Apollinis in fele, Juno Sa-

327. Duxq; gregis] Arietis, Nam Jupiter se in arietem mutavit; quare Jupiter Hammon in Libya sub figura arietis colitur.

331. Pisce] De Veneris in Pisces mutatione vide nostrum in 2 Factor. Terribilem quondam, &c.

331. Cyllenius] Mercurius, a Cyllene Arcadiæ monte ubi educatus.

331. Ibis] Est Ibis avis immunda, utpote rostro anum purgans, Ciconiæ similis, Ægypto peculiaris, serpentibus infesta.

333. Poscimur] Ut si quid voce possemus, illud proferemus. Nota verò Musarum modestiam, per oppositionem ad Pieridum impudentiam, quæ ne jactis quidem fortibus, priores auzæ canere.

333. Aonides] Musæ, quæ à Bœotiæ parte montana Aonia dicta hoc nomen sortitæ.

336. Levi] Suavi ac jucunda.

337. Uni] Calliope.

neglectam hedera ante
experitur pollice nervos
stridulos, atque subjicit
hos versus chordis tactis.

VI. Prima Ceres fudit
glëbam curvo aratro ;
prima præbuit fruges ter-
ris, & cibos suaves ; pri-
ma sanxit leges. Cuncta
fumus donum Cereris. Illa
est mihi celebranda : uti-
nam tantum possem pro-
ferre versus dignos Dea !
perfecto Dea digna est
carmine. Ampla insula
Trinacris imposita est ar-
tubus gigantum & pre-
mit ingenti pondere Ty-
phœum substratum, non
veritum appetere sedes
cælestes. Ille equidem co-
natur, & tentat sæpe ex-
surgere ; sed dextra ma-
nus est supposita Peloro
Ausonio ; sinistra tibi,
Pachyne ; tibia urgentur
Lilybæo. Ætna premit
caput, sub qua resupinus
eructat arenas, atque e-
mitit ignem ore sauo.
Sæpe nititur amoliri mo-
lem terræ, & corpore re-
movere urbes, & vastos
montes. Inde Terra tre-
mit ; & Deus ipse um-
brarum metuit ne hiet
solum & aperiatur vasta

rima ; & lux introducit metum incutiit timidis Manibus. Rex inferorum reformidans hanc cala-
mitatem prodierat domo obscura ; & vectus curru equorum nigrorum providus circumibat fundamenta
telluris Sicula. Ut provisum est abunde, nulla loca labare, & timor omissus, Erycina stans in

Calliope querulas prætentat pollice chordas :
Atque hæc percussis subjungit carmina nervis. 340

VI. Prima Ceres unco glebam dimovit aratro :
Prima dedit fruges, alimenta que mitia terris :

Prima dedit leges. Cereris fumus omnia munus.
Illa canenda mihi ste. Utinam modo dicere possem

Carmina digna Dæ ! certè Dea carmine } 345
digna est.

Vasta giganteis ingesta est insula membris
Trinacris ; & magnis subjectum molibus urget
Æthereas ausum sperare Typhœa sedes.

Nititur ille quidem, pugnatque resurgere sæpe :
Dextra sed Ausonio manus est subjecta Peloro : 350

Læva, Pachyne, tibi : Lilybæo crura premuntur :
Degravat Ætna caput : sub qua resupinus arenas

Ejectat, flammamque fero vomit ore Typhœus.
Sæpe remoliri luctatur pondera terræ ;

Oppidaq, & magnos evolvere corpore montes. 355
Inde tremit tellus : & Rex pavet ipse silentium,

Ne pateat, latoque solum recogatur hiatu ;
Immissusque dies trepidantes terreat umbras.

Hanc metuens cladem tenebrosa fede tyrannus
Exierat : curruque atrorum vectus equorum 360

Ambibat Siculæ cautus fundamenta terræ.
Postquam exploratum satis est, loca nulla labare,

Depositique metus : videt hunc Erycina vagantem
Monte

NOTÆ.

339. Calliope] Musarum præstantissima cui
à pulchritudine & vocis suavitate nomen indi-
tum.

341. Ceres] Frugum dea, Saturno & Ope
procreata.

343. Leges] Inde ipsa Ceres Legifera, Vir-
gil. Æneid. 4. Et quedam ejus sacra ob leges
de agrorum terminis latas, emptionibus ali-
isque, *Thestiphoria* Græcis appellata.

346. Giganteis] Typhœi, quem bello
giganteo Jupiter prostravit, Sicilia insula illi
superposita, ne quando posset resurgere.

347. Trinacris] Sicilia est, cui à tribus pro-
montoriis, quæ mox indicaturus est Poeta,
hoc nomen inditum.

349. Nititur] Hoc ideo fingitur, quia Sici-
lia terræ motu sæpe quatitur.

350. Ausonio] *Italæ*, quippe quod ad Ita-
liam spectat, quam ab Ausonibus, qui Italiæ
extrema litora Siciliam versus olim coluerunt,
eo nomine Poëtæ appellaverunt. Pelorus di-
ctus, est à Peloro, Classis Hannibalis guberna-
tore, interfectum Hannibal, cum crederet se
in insidias adductum, ibi sepeliendum cura-
vit.

351. Pachyne] Pachynus in Græciam, Li-
lybæus in Africam vergit.

352. Ætna] Qui mons est Siciliæ notissi-
mus flammis eructans.

356. Rex silentium] Pluto ad quem demic-
ti creduntur fato functi.

363. Erycina] Venus, cui ab Eryce Si-
ciliæ monte, in quo Eryx ejus filius tem-
plum nuncupavit, hoc datum nomen. Narra-
turus

Monte suo residens, natumque amplexa volucrem ;
 Arma, manusque meæ, mea, nate, potentia, }
 dixit, } 365
 Illa, quibus superas omnes, cape tela, Cupido,
 Inque Dei pectus celeres molire sagittas,
 Cui triplicis cessit fortuna novissima regni.
 Tu Superos, ipsumque Jovem, tu numina ponti
 Victa domas, ipsumque, regit qui numina ponti, 370
 Tartara quid cessant ? cur non matrisque tuumque
 Imperium profers ? agitur pars tertia mundi.
 Et tamen in cælo quoque tanta potentia nostro
 Spernitur : ac mecum vires minuuntur Amoris.
 Pallada nonne vides, jaculatricemque Dianam 375
 Abscessisse mihi ? Cereris quoque filia virgo,
 Si patiemur, erit : nam spes affectat easdem.
 At tu, pro socio si qua est mea gratia regno,
 Junge Deam patruo. Dixit Venus. Ille pharetram
 Solvit : & arbitrio matris de mille sagittis 380
 Unam seposuit. Sed qua nec acutior ulla,
 Nec minus incerta est, nec quæ magis audiat arcum.
 Oppositoque genu curvavit flexile cornu :
 Inque cor hamata percussit arundine Ditem.
 Laud procul Hennæis lacus est a mœnibus }
 alta, } 385
 Nomine Pergus, aquæ. Non illo plura Caystros

monte suo aspicit hunc er-
 rantem & complexa fili-
 um alatum, Arma, in-
 quit, & manus mea,
 mea potentia, fili Cupido,
 sume, illas sagittas, qui-
 bus vincis cunctos, atque
 dirige tela velocia in
 pectus Dei, cui fors ul-
 tima regni triplicis even-
 nit. Tu superas Deos,
 & Jovem ipsum, tu su-
 peras numina debellata
 maris, atque ipsum Nep-
 tunum qui temperat nu-
 mina maris. Cur inferi
 morantur ? quamobrem
 non extendis tuum &
 matris regnum ? de parte
 tertia orbis agitur. Et
 tamen tantum numen
 contemnitur etiam in cælo
 nostro, & potentia Amo-
 ris frangitur mecum.
 Annon cervis Minervam,
 & Dianam venatricem
 defecisse à me ? filia Ce-
 reris erit etiam virgo, si
 indulgeamus : nam &
 hoc animo presumit. At
 tu, si quid valeo apud
 te pro regno socio, con-
 necle Deam patruo. Fi-
 nierat Venus. Ille expe-
 diit pharetram ; & se-
 legit unum de mille spi-

ulis, ex voluntate matris, sed quo neque ullum acutius, neque minus incertum, neque quod magis
 sequatur arcui ; atq; genu opposito sinuavit lentum cornu, & vulneravit Ditis præcordia calama
 amato. Lacus est profunda aqua nomine Pergus, non longe à muris Hennæis. Caystrus non audire
 urus,

NOTA.

urus Poëta Cyanes Nymphæ transformatio-
 em in stagnum, prius Proserpinæ raptum ele-
 antissime describit.
 367. Dei] Plutonis.
 368. Triplicis] In tres partes nempe reg-
 um fuit divisum ; ita ut Jovi cælum, Nep-
 mo maria, Plutoni Tartara, vel ut aliis pla-
 ræ Terra cesserit.
 372. Agitur] Hoc est, tertia pars mundi
 periculo versatur, parumq; abest, quin &
 à nobis amittatur.
 373. Tamen] Correctio est, qua etiam Cu-
 dinem magis ad id quod cupit Venus hortatur.
 376. Abscessisse] Quia non Amoris indul-
 gent, sed virginitatem colunt.
 376. Cereris filia] Proserpina est, cujus
 bulam maximo cum artificio hic inferuit.
 379. Patruo] Plutoni qui Proserpinæ pa-

trius, siquidem illa Jovis filia, hic Jovis ejus-
 dem frater.
 382. Minus incerta] Id est, quæ rectius ad
 scopum festinet ; nam vacillant nonnullæ, &
 obliquo motu feruntur, alarum vitio. Audire
 arcum dicuntur sagittæ, quæ quod arcus de-
 signavit certo feriunt. Virgil. Georg. I. sub
 finem,
 ———— Audit curras habenas ;
 384. Hamata] Ferro armata & hæmo, quæ
 è corpore difficulter extrahi potest. Angl. a
 bearded Arrow.
 385. Hennæis] Henna Urbs Siciliæ.
 386. Pergus] Lacus ad Hennam, circa quem
 Proserpinam unâ cum æqualibus flores legen-
 tem Pluto rapuit.
 386. Caystros] Est hic Caystros seu Cayster
 Joniæ fluvius, Cygnorum copia celebris.

Carmina

canilenas cygnorum in aquis defluentibus. Nemus cingit aquas, claudens omne latus; & abarceat radios solares suis foliis, tanquam velo. Rami creant frigus, terra humida flores purpureos. Ver est perenne. Quia silva dum Proserpina sese oblectat, & legit aut violas, aut alba lilia; & dum implet puerili desiderio & quasillos, & sinum, & studet vincere comites capiendo, propemodum simul conspecta est, & amata, & ablata à Plutone: usq; adeo Amor acceleratur. Dea tremefacta vocat tristis ore & matrem, & aequales, sed matrem sapius: & cum lacerasset amictum ab extrema ora, flores collecti delapsi sunt tunicis laxatis. Et tanta fuit simplicitas annis juvenilibus, hoc etiam damnum fecit dolorem virginis.

Prædo agitatur currus, & instigat equos appellatos singulos suo nomine, per quorum colla & juba mox lora insecta ferrugine subnigra. Atque vehitur per profundos lacus, & stagna Palicorum sætentia sulphure ebullientia terra aperta:

Carmina cygnorum labentibus audit in undis,
Silva coronat aquas, cingens latus omne, suisque
Frondebis, ut velo, Phœbeos submover ignes.
Frigora dant rami, Tyrios humus humida } 390
fiores.

Perpetuum ver est. Quo dum Proserpina luco
Ludit, & aut violas, aut candida lilia carpit;
Dumque puellari studio calathosque sinumque
Implet, & æquales certat superare legendo,
Pæne simul visa est, dilectaque, raptaque Diti. 395
Usque adeo properatur amor. Dea territa mæsto
Et matrem, & comites, sed matrem sapius, ore
Clamat: &, ut summa vestem lanariat ab ora,
Collecti flores tunicis cecidere remissis.
Tantaque simplicitas puerilibus adfuit annis: 400
Hæc quoque virgineum movit jactura dolorem.
Raptor agit currus: & nomine quemque vocatos
Exhortatur equos. Quorum per colla jubaque
Excudit obscura tinctas ferrugine habenas.
Perque lacus altos, & olentia sulphure fertur 405
Stagna Palicorum rupta ferventia terra:

NOTÆ.

387. *Carmina*] Placuit etiam fabularum artificibus Poëtis mirificam, ne quid plumæ decori abesset, raucissimis cygnis vocem tribuere.

390. *Tyrios*] Puniceæ coloris, qualem in violis conspicimus.

390. *Humida*] Heinſius melius cenſet eſſe *uvida*.

395. *Pæne simul*] Similis Climax, Mars videt hanc, visamque cupit, potiturque cupita.

395. *Diti*] Quoniam è terra, cujus Deus est Pluto, effodiuntur divitiæ. Ut noster.

— *Itum est in viscera terra, Quasque recondiderat, syziisque admovent umbris, Effodiuntur opes.*

397. *Comites*] Earum nomina habes apud Pausaniam, ex Homero, in Messeniæcis.

400. *Tantaque*] Elegantissime hic, ut ubique, Poëta exprimit τὸ πρὸς puellæ, ut quæ collectos flosculos anxie studeat servare.

401. *Hæc quoque jactura*] Quia amifera flores.

402. *Nomine*] Orphnæus, Æthon, Nyctæus, & Alastor recententur à Claudiano.

404. *Obscura ferrugine*] Ferrugineo colore qui fulcus est ac terro similis.

406. *Palicorum*] Fuerunt Palici fratres duo Jovis & Thales nymphæ filii, ut quibusdam placet, ἀπὸ τοῦ πάλιν ἐκείνου, hoc est ab iterum veniendo in vitam sic dicti: optavit enim mater gravida, quo Junonis iram effugerei sibi terram dehiscere, quæ maturi partus tempore aperta est, ex qua Palici illi eruperunt qui Dii fuerunt indigenæ extra Siciliam nulli noti. Duos verò ostentabant lacus ac colæ, ex quibus emerſiſſe fratres mentirentur: tanta quidem veneratione habitos, ut à illos jurejurando controversias dirimeren perjuris in iis preuntibus, cum illæsi indinnoxii revertentur. Alia lege apud Macrobiū Saturnal. 5.

Et qua Bacchiadæ bimari gens orta Corintho
 Inter inæquales posuerunt mœnia portus.
 Est medium Cyanes, & Pisææ Arethusæ,
 Quod coit angustis inclusum cornibus æquor. 410
 Hic fuit, à cujus stagnum quoq; nomine dictum est,
 Inter Sicelidas Cyane celeberrima Nymphas;
 Gurgite quæ medio summa tenus exstitit alvo,
 Agnovitque Deum: Nec longius ibitis, inquit.
 Non potes invitæ Cereris gener esse. Roganda, 415
 Non rapienda fuit. Quod si componere magnis
 Parva mihi fas est; & me dilexit Anapis.
 Exorata tamen; nec, ut hæc, exterrita nupsi.
 Dixit: &, in partes diversas brachia tendens,
 Obstitit: haud ultra tenuit Saturnius iram: 420
 Terribilesque hortatus equos, in gurgitis ima
 Contortum valido sceptrum regale lacerto
 Condidit. Icta viam tellus in Tartara fecit:
 Et pronos currus medio cratere recepit.
 At Cyane, raptamq; Deam, contemptaq; fontis 425
 Jura sui mœrens, inconsolabile vulnus
 Mente gerit tacita; lachrymisque absumitur omnis;
 Et, quarum fuerat magnum modo numen, in illas
 Extenuatur aquas. Molliri membra videres;

Et qua Bacchiadæ natiæ
 orta Corintho bimari, con-
 diderunt muros inter por-
 tus inæquales. Est mare
 medium Cyanes & Are-
 thusæ Pisææ, quod con-
 jungitur comprehensum
 cornibus augustis. Cyane
 notissima inter Nymphas
 Siculas, à nomine cujus
 stagnum etiam appella-
 tum est, hic fuit, quæ
 exstitit medio mari su-
 prema parte ventris te-
 nus, & agnovit Deum.
 Neq; ait, longius ibitis.
 Non potes esse gener Ce-
 reris repugnantis. Fuit
 oranda, non auferenda.
 Quod si mihi licet con-
 ferre parva cum magnis,
 Anapis me quoque am-
 vit. Nupta sum nihilo-
 minus precibus delinita,
 neque tremefacta sicuti
 ista. Dixit; & porri-
 gens ulnas in partes con-
 trarias obnixæ est. Sa-
 turnius non diutius com-
 pescuit iram, & hortat-
 us favos quadrupedes
 immisit sceptrum regium

impactum strenuo brachio in profundissima abyssi. Terra percussa aperuit iter in inferos, & recepit
 currus sponte ruentes medio gurgite. At Cyane deflens jura sua scaturiginis neglecta, & Deam abrep-
 tam, fert animo silento plagam immedicabilem, & tota extenuatur fletibus, & defluit in illas aquas,
 quarum modo fuerat Dea. Cerneres artus emolliri.

N O T A.

407. Bacchiadæ] Archias est, Bacchiadum
 nus, Bacchia, Dionysii filio oriundus, qui
 orintho pulsus Syracusas in Sicilia condidit.
 Thucyd lib. 6.

407. Bimari] Quia Jonio simul & Ægæo
 mari alluitur, in Isthmo Peloponnesiaco sita,
 orinthus.

408. Inæquales] Duos habuerunt portus
 Syracusæ, majorem alterum, alterum minorem.

409. Est medium] Locum describit, ubi
 Cyane nympa Plutone inhibere voluit, ne
 Proserpinam raperet; cæterum a Plutone con-
 tempta, dolore in fontem sui nominis fuit
 conversa, qui Anapi fluvio commixtus juxta
 Ortygiam insulam in mare labitur.

409. Est medium] Inter Cyanes fontem,
 Ortygiam ponte Syracusis junctam, est pars
 quoris, quæ portum efficit ab altera parte
 Syracusarum.

409. Arethusæ] Nympha fuit Arethusæ,
 quæ comes, quatin cum Alpheus Peloponnesi
 fluvius juxta Pisas, amore incensus persequer-
 tur, Dana in fontem ejusdem nominis mu-

tavit. Hujus aquis cum suas Alpheus miscere
 veller, illa à terra absorpta in Siciliam delata
 est, quo & per cuniculos subterraneos, ean-
 dem secutum fuisse Alpheum Pisæum, & af-
 secutum fabulæ voluerunt. Hinc Arethusæ
 Pisææ. Atque huic fabulæ locum dedit, quod,
 ut scripsit Plinius, quæ apud Pisam in Alphe-
 um projiciuntur, eadem in Sicilia ab Arethu-
 sæ ejiciuntur. Vide plura in 10 Fab. hujus
 libri.

417. Anapis] Fluvius est Siciliæ, qui ideo
 Cyanen amare fingitur quod juncti una in
 mare defluant.

423. Condidit] Jecit tantis viribus, ut totum
 Sceptrum occultaretur.

424. Cratere] Eo nomine voraginem aut
 terræ hiatum appellat, quo Pluto cum Prose-
 pina absorptus est. Ut Lucretius lib. 6. de
 faucibus Ætnæ,

In summo sunt ventigeni crateres, ut ipsi
 Nominisant, nos quas fauces perhibemus & ora.

ossa flecti, unguis amississe duritiem. Atque subtilissima quæque ex illa prima solvuntur, capilli glauci, & articuli, & tibia, & pedes; nam levis est mutatio in aëreas frigidas artubus tenuibus: ab his, & dorsum, & humeri, & latera, & pectora defluentia solvuntur in subtiles undas. Denique aqua pura irrepit in venas corruptas pro vivo sanguine, neque quicquam superest quod possit arripere.

VII. Interea filia frustra est peruestigata omnibus terris, & omnibus aëquis, à matre turbata. Aurora coma flava exoriens non invenit illam quiescentem, non Vesperugo. Illa accendit utraque manu tadas ab Ætina ignifera, & anxiosa gestavit per noctes pruinosas. Rursus, postquam amabilis dies obscuraverat stellas, peruestigabat filiam ab ortu solis ad occasum. Defatigata labore contraxerat sitim, neque ulli fontes irrigaverant ora; cum fortè aspexit tugurium oportum culmo; atque percussit tenuem januam: At inde vetula exit; atque aspicit Deam, & obtulit, petenti aquam, quiddam suave quod antè coxerat polenta tosta. Dum illa potat quod oblatum fuerat, puer impudens & temerarius sterit coram Dea, atque irrigit, & appellavit voracem. Indignata est; neque adhuc exhausta parte, Dea perfudit loquentem polenta intrita cum liquoribus. Vultus contrahit maculas; & fert crura qua parte modo tulit lacertos: cauda est superinducta & tabus transformatis: atque cogitur in parvam figuram, ne sit magna potestas ladendi; & mensura est minor brevi lacerta. Vitat vetulam stupentem, & lacrymantem, & volentem

Ossa pati flexus; unguis posuisse rigorem: 430
Primaque de tota tenuissima quæque liquefunt;
Cærulei crines, digitique, & crura, pedesque:
Nam brevis in gelidas membris exilibus undas
Transitus est: post hæc tergumque, humerique
latisque,

Pectoraque in tenues abeunt evanida rivos. 431
Denique pro vivo vitiatas sanguine venas
Lympha subit: restatq; nihil, quod prendere possis

VII. Interea pavidæ nequicquam filia matri
Omnibus est terris, omni quæsitâ profundo.
Illam non rutilus veniens Aurora capillis 440
Cessantem vidit, non Hesperus. Illa duabus
Flammifera pinus manibus succendit ab Ætina;
Perque pruinosas tulit irrequieta tenebras.
Rursus, ubi alma dies hebetarat sidera, natam
Solis ad occasus, Solis quærebat ab ortu. 441

Fessa labore sitim collegerat; oraque nulli
Colluerant fontes: cum tectam stramine vidit
Fortè casam; parvasque fores pulsavit: at inde
Prodit anus; Divamq; videt, lymphamq; rogant
Dulce dedit, tosta quod coxerat antè polenta. 45
Dum bibit illa datum; duri puer oris & audax
Constitit ante Deam; risitque, avidamq; vocavit.
Offensa est: neque adhuc epota parte loquentem
Cum liquido mista perfudit Diva polenta.
Combibit os maculas; &, quomodo brachia } 45
gessit,

Crura gerit: cauda est mutatis addita membris:
Inque brevem formam, ne sit vis magna nocendi,
Contrahitur: parvaque minor mensura lacerta est
Mirantem, flentemque, & tangere monstra parant

NOTÆ.

441. Hesperus] Stella Veneris vespertina.

442. Succendit] Unde & in sacrificiis Ceteris, quæ Mystera & Initia vocantur, faces accensas jactare solebant, ad imitationem ipsius filiam inquirentis.

444. Hebetarat] Lumen siderum retruderat & occultaverat; nam adveniente die siderum fulgor non viderit. Metaphor.

447. Colluerant] Nihil aqua biberat, Pio-

prie autem os collii dicitur, quando abluitur.
449. Anus] Videtur hæc esse Baubo Arabi lib. 5. Nicandro in Theriacis v. 488. Μαύρα; Misiam appellat Ant. Liberali nofter vero 4 Fast. Melaninam.

451. Duri] Id est impudens.

455. Maculas] Quales habet Stellio, quem hic puer mutatus, Abas nonnullis, ab Alcalabus, id est Stellio, dicitur.

Fugit anum ; latebramq; petit : aptumq; colori 460
Nomen habet, variis stellatus corpora guttis.

VIII. Quas Dea per terras, & quas erraverit
undas,

Dicere longa mora est : quærenti defuit orbis.

Sicaniam repetit. Dumque omnia lustrat cundo ;

Venit & ad Cyanen : ea, ni mutata fuisset, 465

Omnia narraffer. Sed & os & lingua volenti

Dicere non aderant : nec, quo loqueretur, habebat.

Signa tamen manifesta dedit : notamque parenti

Illo fortè loco delapsam gurgite sacro

Persephones zonam summis ostendit in undis. 470

Quam simul agnovit, tanquam tum deniq; raptam

Scisset, inornatos laniavit Diva capillos :

Et repetita suis percussit pectora palmis.

Nec scit adhuc ubi sit : terras tamen increpat omnes ;

Ingratasque vocat, nec frugum munere dignas : 475

Trinacriam ante alias, in qua vestigia damni

Repperit. Ergo illic sæva verrentia glebas

Fregit aratra manu : parilique irata colonos

Ruricolatque boves leto dedit : arvaque jussit

Fallere depositum ; viciataque semina fecit. 480

Fertilitas terræ latum vulgata per orbem

Cassa jacet : primis segetes moriuntur in herbis :

Et modo sol nimius, nimius modò corripit imber.

Sideraque, ventique nocent : avidæque volucres

Semina jacta legunt : lolium, tribulique ; fatigant 484

Triticeas messes, & inexpugnabile gramen.

trastare prodigium ; &
quærit latibulum ; &
consequutus est nomen
idoneum colori ; habens
corpus distinctum diversis
guttis, quasi stellis.

VIII. Prolixum est
narrare per quas terras
& per quas aquas Dea
Ceres vagata sit. Am-
bitus terrarum per vesti-
ganti non restabat. Rediit
in Siciliam, & dum
scrutatur omnia mceden-
do, accessit quoque ad
Cyanen. Ea nisi trans-
formata fuisset, cuncta
memorasset : sed os &
lingua de rat cupienti lo-
qui, neque aderat quo
verba funderet. Atta-
mentum fecit indicia aper-
ta : atque monstrat cin-
gulum Persephones in a-
quis supremis, cogniturus
matri, quod forte cecide-
rat ibi in sacris aquis.
Quod statim atque Dea
agnovit, sicuti tum deni-
que cognovisset abreptam
filiam, discerpit comam
incompositam, & planxit
pectora iterum suis ma-
nibus. Nec novit etiam
num ubi sit ; ceterum ob-
jurgat omnes locos, &
inmemores appellat, ne-
que meritos donum frus-
menti ; Ante ceteros Si-

ciliam, in qua invenit signa damni. Atque adeò illic rupit manus terribili aratra subigentia glebas, atque insensa morti eidem opposuit agricolas, & tauros ruricolas ; & coegit agros interciperi de-positum, & corruptis semina. Feracitas terra celebrata per vastum mundum jacet inutilis : segetes pereunt in primis herbis : & modò Sol ardentior, modò imber densior ledit eas. Et sidera, & venti officiant ; & aves rapaces auferunt semina sparsa : lolium, tribulique & herba nulla arte eradicanda urgent messes triticeas.

NOTÆ.

461. Nomen] *Stellionis*. Animal est lacerto simile. *Stellatus*] Quia lucidis habet tergo distinctum maculis, quasi tot *Stellis*.

463. *Quærenti*] Nam cum Ceres totum perlustrasset orbem, ubi filiam quæreret, nihil ei loci restabat ; quare in Siciliam est reversa.

470. *Persephones*] *Proserpina*, quæ à Græcis illo appellatur nomine.

470. *Zonam*] Virginis raptæ & delibatæ indicium proprium, *Zona soluta*. Quam *Cotinus* vocat

— *Μενίππου δερπὸν ἐπώραν.*

476. *Trinacriam*] *Siciliam*, cui à tribus

promontoriis illud nomen, ut dictum antea : in qua quidem insula, quæ aliquando *Romanorum horreum* dicta, primò sua sponte natum triticum : ex qua verò *Triptoleum* ferendi artem petiisse, & per totum orbem homines docuisse ferunt.

476. *Vestigia damni*] *Zonam*.

479. *Arva*] Hoc est, arvis mandavit, ne ederent semina sibi credita, & deposita.

481. *Terra* ; *Siciliæ*.

486. *Inexpugnabile*] Quia ubique nascitur, radicibus circumquaque serpentiibus foliis tritico similibus.

Cum *Alpheias protulit caput ex aquis Eleis, & rejecit in aures capillos madidos, atque inquit; O mater puella peruestigata per totum mundum, & mater frugum, sinem impone immodicis laboribus; & ne sava ira exastues adversus terram tibi fidelem. Terra nihil descivit, atque nolens a-perta est furto. Neque precor pro patria; huc adsum peregrina. Pifa est mihi Patria; & originem habemus ab Elide. Advena colo Siciliam; sed hæc tellus mihi est magis accepta quam omnis locus. Ego Arethusa habeo nunc hanc domum, habeo has sedes; quas tu, alma mater, tutas presta: Quamobrem solum verterim, & appulsus fuerim Ortygia per aquas tanti maris, tempus mihi dabitur narrandi opportunum, cum tu eris libera à curis, & facies alacrioris. Terra tibi permeabilis dat viam; & fluens per antra inferna hic caput effero, & video astræ desueta. Dum igitur fluo sub terris per abyssum infernæ, tua Proserpina conspici est illic nostris oculis. Illa quidem mæsta, neque adhuc vultus tranquillo, sed tamen regina, sed maxima vasti orbis, sed tamen potens uxor regis Stygii. Mater hæsit tantam statua marmorea ad verba audita, & diu par fuit attonita: atque ubi magno dolore magna infania amota est, tellis se in aëras atherias currus: ibi turbata toto vultu invidiam motura constitit coram Jove sparsa coma: atque ait, Jupiter, Adsum tibi supplex pro meo sanguine, & pro tuo. Si nullus est favor matris, filia tangat patrem; & oramus ne amor sit tibi minor erga illam, quæ in lucem venerit nostro partu. Ecce diu quaesita filia denique à me est inventa:*

Cum caput Eleis *Alpheias* extulit undis:
 Rorantesque comas à fronte removit ad aures:
 Atque ait: O toto quaesitæ virginis orbe,
 Et frugum genitrix, immensos siste labores: 490
 Næve tibi fidæ violenta irascere terræ.
 Terra nihil meruit: patuitque invita rapinæ.
 Nec sum pro patria supplex: huc hospita veni.
 Pifa mihi patria est: & ab Elide ducimus ortum.
 Sicaniam peregrina colo: sed gratior omni 495
 Hæc mihi terra solo est. Hos nunc Arethusa pe-

nates,

Hanc habeo sedem; quam tu, mitissima, serva.
 Mota loco cur sim, tantique per æquoris undas
 Advehar Ortygiam, veniet narratibus hora
 Tempestiva meis: cum tu curisque levata, 500
 Et vultus melioris eris. Mihi pervia tellus
 Præbet iter: subterque imas ablata cavernas
 Hic caput attollo: desuetaque sidera cerno.
 Ergo, dum Stygio sub terris gurgite labor,
 Visa tua est oculis illic Proserpina nostris. 505
 Illa quidem tristis, nec adhuc interrita vultu;
 Sed regina tamen, sed opaci maxima mundi;
 Sed tamen inferni pollens matrona tyranni.
 Mater ad auditas stupuit, ceu saxea, voces:
 Attonitæque diu similis fuit: utque dolore 510
 Pulsa gravi gravis est amentia; curribus auras
 Exit in ætherias: ibi toto nubila vultu
 Ante Jovem passis stetit invidiosa capillis,
 Proque meo veni supplex tibi, Jupiter, inquit,
 Sanguine, proq; tuo. Si nulla est gratia matris; 515
 Nata patrem moveat: neu sit tibi cura precamur
 Vilior illius, quod nostro est edita partu.
 En quaesita diu tandem mihi nata reperta est:

NOTÆ.

487. *Alpheias*] Arethusam dicit, Elidis fontem; quæcum Alpheum fluvium suas in Sicilia aquas miscere, supra diximus.

491. *Fidæ*] Quia feracissima Sicilia.

494. *Pifa*] Urbs Peloponnesi ad Alpheum fluvium.

499. *Ortygiam*] Insula fuit juxta Syracusas; olim ponte, deinde aggere juncta continenti,

alia à Delo, quæ & Ortygia dicta.

503. *Desuetaque*] Non visa mihi sub terris labenti, dum sub terra fui.

510. *Pulsa dolore*] Infania gravis erat cum nesciret ubi esset filia, dolor jam gravis est, quia nescit quomodo inventam recuperet.

516. *Nata patrem*] Proserpina enim Jovis ex-Cerere filia fuit.

Si reperire vocas, amittere certius : aut si
Scire ubi sit, reperire vocas. Quod rapta }
feremus : } 520

Dummodo reddat eam. Neq; enim prædone marito
Filia digna tua est, si jam mea filia digna est.

Jupiter excepit : Commune est pignus onusque
Nata mihi tecum : sed, si modo nomina rebus
Addere vera placet, non hoc injuria factum, 525

Verum amor est : neq; erit nobis gener ille pudori.

Tu modo, Diva, velis. Ut desint cætera, quantum est

Esse Jovis fratrem ! quid quod nec cætera desunt,

Nec cedit nisi sorte mihi ? sed tanta cupido

Si tibi diffidii ; repetat Proserpina cælum : 530

Lege tamen certa ; si nullos contigit illic

Ore cibos. Nam sic Parcarum fœdere cautum est.

Dixerat. At Cereri certum est educere natam.

Non ita fata sinunt. Quoniam jejunia virgo

Solverat, & cultis dum simplex errat in hortis, 535

Puniceum curva decerpserat arbore pomum :

Sumtaque pallenti septem de cortice grana

Presserat ore suo. Solusque ex omnibus illud

Viderat Ascalaphus : quem quondam dicitur

Orphne,

Inter Avernales haud ignotissima Nymphas, 540

Ex Acheronte suo furvis peperisse sub antris.

Vidit : & indicio reditum crudelis ademit.

Ingemuit regina Erebi, testemque profanam

Fecit avem : sparsumque caput Phlegethontide

lympha

In rostrum, & plumas, & grandia lumina vertit. 545

de cortice pallido : atque filus Ascalaphus ex omnibus illud adverterat,

quem Orphne non ignobilis inter Nymphas infernas dicitur olim genuisse ex Acheronte suo sub cavernis nigris. Aspexit,

& savus prohibuit facultatem reditus delatione sua. Regina Orci ingemuit, & mutavit indicem in alitem infamem, & transformavit caput irrigatum aqua Phlegethontide in rostrum, & plumas, & magnos oculos,

si appellas invenire, certius perdere ; aut si appellas invenire, cognoscere ubi sit. Patiemur quod sublata fuerit ; dummodo eam restituat : neque enim filia tua meruit virum prædonem, si jam mea filia meruit. Jupiter respondit : filia est mihi tecum commune pignus & cura : sed si modo velimus imponere propria nomina rebus, hoc inceptum non est injuria, sed amor : neque ille gener nobis erit infamia. Modo tu Dea annuas : quanquam alia desiderantur, quantum est esse fratrem Jovis ! quid quod neque alia desiderantur, neque cedit sorte nisi mihi soli ? Verum si tantum tibi desiderium divortii, Proserpina repetat cælum, attamen conditione firma, si nullam escam illic tetigit ore : nam sic statutum est legibus fati. Absolverat. At Ceres decrevit abducere filiam. Fata non sic patiuntur : quia puella non servasset jejunia, sed dum incauta vagatur in hortis cultis, avulserat pomum puniceum ab arbore curvata fructu, & presserat ore suo septem grana excerpta

NOTÆ.

519. Amittere] Ac si diceret, Hoc esse potius amittere quam reperire.

529. Sorte] Qua Jupiter Cæli, Pluto inferni rex factus, & Deus.

535. Solverat] Quia septem grana mali Punici presserat ore suo, ver. 538.

535. Simplex] Rerum imperita.

539. Ascalaphus] Acherontis ex Orphne nympha (Gorgyan vocat Apollod. lib. 1.) filius, qui cum testatus esset Proserpinam in Plutonis hæris septem grana mali Punici comedisse, ab ipsa in Bubonem, pessimi ominis

avem, fuit commutatus.

540. Avernales] Infernas. Est nempe Avernus Campaniæ lacus prope Baias, quem inferorum limen esse Poëtæ fabulati sunt, unde & pro ipsis inferis ponitur.

543. Regina Erebi] Proserpina. Erebus enim, qui inferorum deus ex Chao & caligine ortus, pro ipsa inferorum sede sæpius sumitur.

544. Phlegethontide] Phlegethon unus est ex inferorum fluviiis & πῦρ τῶν φλεγόντων (i.e.) ab ardendo dicitur : Flammas enim æstuat.

Ille sua forma spoliatus, tegitur alis fulvis, & augetur in caput, & replicatus in prolixos unguis: atque egre agit at pennis ortas per pigros lacertos; & fit turpis avis, prasaga futuri doloris, bubo iners, crudelis prasagium hominibus.

IX. Caterum hic potest videri dignus pœna delatione & lingua garulitate. Unde vobis pluma, & pedes volucrum, Acheloides, cum habeatis vultus puellarum? An quia cum Proserpina colligoret flores vernos, vos Sirenes eratis mista in agmine comitum? Quam postquam peruestigastis incassum per omnes terras, repente ut maria cognoscerent vestram sollicitudinem, Cupiditis posse ire super undas remigio alarum; & inuenistis Deos fauentes & vidistis vestra membra flavescere pennis repentinis. Ne tamen illa cantandi peritia à natura concessa ad capiendas aures, & tanta facultas oris amitteret usu linguae, facies puellaris & sonus humanus superstit.

X. At Jupiter arbiter inter fratrem suum & tristem sororem partitus est aequaliter annum currentem. Nunc Dea numen commune duorum regnorum est totidem mensis cum matre, & totidem cum marito. Statim species animi & vultus mutatur: nam facies Dea quae poterat videri tristis etiam Plutoni, est alacris; tanquam Sol, qui prius obductus nebulis humidis, cum prodit disjectis nebulis. Ceres frugum altricis quæta, filia inventa, requirit quæ tibi causa itineris, Arethusa, quamobrem sis fons sacer.

Ille sibi ablatas fulvis amicitur ab alis; Inque caput crescit; longosque reflectitur unguis; Vixque movet natas per inertia brachia pennas: Fœdaque fit volucris, venturi nuncia luctus, Ignavus bubo, dirum mortalibus omen.

IX. Hic tamen indicio pœnam linguæque videri Commeruisse potest. Vobis, Acheloides, unde Pluma pedesque avium, cum virginis ora geratis? An quia, cum legeret vernos Proserpina flores, In comitum numero mistæ, Sirenes, eratis?

Quam postquam toto frustra quæstistis in orbe; Protinus ut vestram sentirent æquora curam, Posse super fluctus alarum insistere remis Opraestis: facilesque Deos habuistis, & artus Vidistis vestros subitis flavescere pennis.

Ne tamen ille canor mulcendas natus ad aures, Tantaque dos oris linguæ deperderet usum; Virginei vultus, & vox humana remansit.

X. At medius fratrisque sui mœstæque sororis Jupiter ex æquo volentem dividit annum. Nunc Dea regnorum numen commune duorum Cum matre est totidem, totidem cum conjuge menses.

Vertitur extemplo facies & mentis & oris: Nam, modo quæ poterat Diti quoque mœsta videri, Læta Deæ frons est: ut Sol, qui tectus aquosis Nubibus antè fuit, victis ubi nubibus exit. Exigit alma Ceres, nata secunda reperta, Quæ tibi causa viæ: cur sis, Arethusa, sacer fons.

NOTÆ.

557. Crescit] Quippe capito est Bisbo, magnumque gerit caput.

550. Dirum] Ex opinione Veterum.

552. Acheloides] Sirenes sunt, Acheloi fluvii & Calliopes Musæ, Melpomenes aut Terpsichores, filia; de quarum insidiosis cantibus voluptatum naturam declarantibus, notior fabula quam ut huc referatur.

561. Canor] Id est, Cantus elegantia à natura insita.

564. Medius] Id est, qui utriusque rationem haberet, nec tamen alterutri in totum faveret.

567. Cum matre] Ut per sex Menses, quibus Sol in signis est Australibus, apud maritum sit infra terram; sex alios, quibus vixt Borealia signa, emergant, maturescant, in horrea deportentur fruges. Vel etiam, quod Luna, eadem est quæ Proserpina & Diana, ex æquo utrumque, Hemisphærium, superius atque inferius illustrans.

571. Vidis ubi nubibus] Nubes dicuntur vinci à Sole, cum illius calore resolvuntur, atque depelluntur.

573. Sacer fons] Omnes fontes Nymphis sacri esse dicuntur.

Conticuere undæ : quarum Dea sustulit alto
 Fonte caput : viridesque manu siccata capillos, 575
 Fluminis Elei veteres narravit amores.
 Pars ego Nympharum, quæ sunt in Achæide, dixit,
 Una fui: nec me studiosius altera saltus
 Legit, nec posuit studiosius altera castes.
 Sed quamvis formæ nunquam mihi fama }
 petita est, } 580
 Quamvis fortis eram, formosæ nomen habebam :
 Nec mea me facies nimium laudata juvabat.
 Quaque aliæ gaudere solent, ego rustica dote
 Corporis erubui ; crimenque placere putavi.
 Lassa revertēbar (memini) Stymphalide silva. 585
 Æstus erat : magnumq; labor geminaverat æstum,
 Invenio sine vortice aquas, sine murmure euntes,
 Perspicuas imo ; per quas numerabilis alte
 Calculus omnis erat ; quas tu vix ire putares.
 Cana salicta dabant, nutritaque populus unda 590
 Sponte sua natas ripis declivibus umbras.
 Accessi, primumque pedis vestigia tinxi :
 Poplite deinde tenus. Neq; eo contenta, recingor :
 Molliaque impono salici velamina curvæ :
 Nudaque mergor aquis. Quas dum ferioque }
 trahoque } 595
 Mille modis labens, excussa que brachia jacto ;
 Nescio quod medio sensi sub gurgite murmur :
 Territa que insisto propioris margine ripæ,
 Quo properas, Arethusa ? suis Alpheus ab undis,
 Quo properas ? iterum raucò mihi dixerat ore. 600

Fluctus siluerunt, ex quorum profundo fonte Dea (Arethusa) exiit caput; & postquam exsiccasset comam glaucam, retulit amores antiquos fluvii Elei. Ego, inquit, fui una ex Nymphis, quæ sunt in Achæia: neque alia perstravit majoris affectu memora, neque alia retulit plagas majori studio. Sed tamen nunquam quasi laudem pulchritudinis, tamen strenua essem, consequuta fui tamen famam pulchra: nec mea forma nimium probata mihi grata erat. Atque ego agrestis rubore sum perfusa dote qua aliæ solent letari; atque credidi crimen esse placere. Desessa, (re-cordor,) redibam è silva Stymphalide. Calor erat intensus, & labor auxerat magnum calorem. Reperi latices sine voragine, fluentes sine strepitu, ad imum perlucidos, per quos omnis lapillus erit numerabilis in profundo; quos tu agre crederes currere. Salicta alba, & populus nutrita aqua præbebant ripis declivibus umbras ultro exortas. Adii, atque primo mersi plantam

edixit; deinde usque ad poplitem; neque eo expleta, exuo vestes; atque impono tensus amictus urva salici: atque nuda tingor aquis: quas dum plango, moveoque, mille modis me stellens, itaque agito motos lacertos, audivi nescio quod murmur sub aquis, & tremefacta recipio me ad marginem ripe proximæ. Quo festinas, Arethusa? Quo festinas? iterum dixerat mihi Alpheus raucò ore, ex suis aquis.

NOTÆ.

575. *Siccata*] Eorum more, qui ex aquis mergentes, capillos ad exprimendam aquam unum cogunt, quos deinde in humeros eijciunt.
 576. *Elei*] *Alpei* nempe, quem Elidem Peloponnesi provinciam rigare vidimus.
 577. *Achæide*] *Achæia*; quo nomine non præciam hoc in loco, sed Peloponnesi regionem intellige Elidi proximam, cui & illud latum nomen.
 578. *Nec me*] Adeoque venatrix fuit, & Dianæ comes fidelissima.
 583. *Rustica*] Simplex, neglecto formæ

cultu: quod aliæ sibi honori, hoc mihi crimini duxi, ut formam, qua placere possem, adstruerem.
 585. *Stymphalide*] Est *Stymphalus* urbis, fluvii, & montis Arcadici nomen, in Peloponneso, juxta Elidem & Achæiam.
 590. *Canæ*] Quia salicis folia, ex una parte præsertim, non tam ad viriditatem quam ad alborem accedunt.
 590. *Populus*] Arbor est notissima locis humidis gaudens, cujus generis hæc alba, alia nigra, foliorum habita ratione, appellatur.

Sicut

*Aufugio sine amictu sic
cui eram. Altera ripa
habuit mea velamina.
Tanto magis urget, & u-
ritur: & quia fui nuda,
sum illi visa paratior.
Ego sic currebam, ille
sævus mesic urgebat, ut
columba solent fugere ac-
cipitrem pennis timidis,
ut solet accipiter inse-
qui timidas columbas.
Ego volui fugere usque
Orchomenon, & Psophi-
dem, & Cyllenen, & re-
cessus Mænalios, & fri-
gidum Erimanthon, &
Elin: neque ille adhuc
me celerior fuit. Sed ego
minor viribus non pote-
ram diu sustinere cur-
sus; ille erat firmus ad
longum laborem. Nihilominus
cucurri per agros,
per colles confitos arbori-
bus, saxa etiam, & rupes,
& qua nullum erat iter.
Sol erat à tergo; aspexi
longam umbram antecede-
dere ante pedes, nisi si
metus illa cernebat. Sed
certè expavecebam eti-
am strepitu pedum, &
fortis spiritus oris afflabat
vittas crinales. Lassa
labore fuga, corripimur,
dixi, Dictynna succurre
armigera tua, cui saepe
tradidisti tuos arcus por-
tandos, & sagittas inclu-
sas pharetra. Dea tasta
est, & admovens unam
ex atris nubibus immisit
super me. Fluvius qua-
rit me obductam nebula,
& nefcius lustrat circum
inanem nubem: & ig-
narus bis circuit locum quo
Dea me occultaverat, & bis clamavit Jo Arethusa, Jo Arethusa.
Quid tunc fuit animi mihi misera? anne quod agna est, si qua audit lupos rabidos circum excelsa
stabula? Aut lepori, qui testis dumetis videt rictus inimicos canum, neque ullo modo audet
vere corpus? Non tamen abit longius; nam nulla cernit signa pedum longius. Custodit & nubes
& locum. Sudor gelidus corripit mea membra nube circumclusa, & gutta carulea fluunt
toto corpore.*

Sicut eram; fugio sine vestibus. Altera vestes
Ripa meas habuit. Tanto magis instat, & arde
Et quia nuda fui, sum visa paratior illi.
Sic ego currebam; sic me ferus ille premebat:
Ut fugere accipitrè penna trepidante columbæ, 6
Ut solet accipiter trepidas agitare columbas.
Usq; sub Orchomenon, Psophidaque, Cyllenenque
Mænaliosque sinus, gelidumq; Erimanthon, & Eli
Currere sustinui. Nec me velocior ille.
Sed tolerare diu cursus ego viribus impar 6
Non poteram: longi patiens erat ille laboris.
Per tamen & campos, per opertos arbore montes,
Saxa quoque, & rupes, & qua via nulla, cucurri.
Sol erat à tergo: vidi præcedere longam
Ante pedes umbram: nisi si timor illa videbat. 6
Sed certè sonituque pedum terrebar; & ingens
Crinales vittas afflabat anhelitus oris.
Fessa labore fugæ; Fer opem, deprendimur, inqua,
Armigeræ, Dictynna, tuæ; cui sæpe dedisti
Ferre tuos arcus, inclusaque tela pharetra: 6
Mora Dea est; spissisque ferens è nubibus unam
Me super injecit. Lustrat caligine tectam
Amnis; & ignarus circum cava nubila quærit.
Bisque locum, quo me Dea texerat, inscius amb
Et bis, Jo Arethusa, Jo Arethusa, vocavit. 6
Quid mihi tunc animi miseræ fuit? anne quæ
agna est,
Si qua lupos audit circum stabula alta frementes:
Aut lepori, qui vepre latens hostilia cernit
Ora canum, nulloque audet dare corpore motu
Non tamen abscedit: neq; enim vestigia cernit 6
Longius ulla pedum. Servat nubemque locumq;
Occupat obsessos sudor mihi frigidus artus;
Cæruleæque cadunt toto de corpore guttæ.

NOTÆ.

603. Paratior] Ad vim patiendam.
607. Orchomenon] Urbem Arcadiæ, non
procul à Mantinea. Sed & alia est cogno-
minis in Bæotia, inter Thepïam & Coro-
neam.
607. Psophidaque] Plures fuerunt eo nomine
urbes, Arcadicam intellige.

607. Cyllenenque] Cyllenen, Mænalion, &
Erimanthon Arcadiæ montes esse jam te
diximus.

619. Dictynna] Diana; quæ unde hoc
men habuerit vide supra lib. 2. versu 441.

623. Amnis] Alpheus.

quaque pedem movi, manat lacus : éque capillis
os cadit : & citius, quam nunc tibi fata } 635
renarro,

laticem mutor. Sed enim cognoscit amaras
mnis aquas, positoque viri, quod sumserat, ore,
ertitur in proprias, ut se mihi misceat, undas.
lia rumpit humum. Cæcis ego merfa cavernis
dvehor Ortygiam : quæ me cognomine Divæ 640
rata meæ superas eduxit prima sub auras.

XI. Hac Arethusa tenus. Geminos Dea fertilis
angues

urribus admovit ; frænisque coërcuit ora :
medium cæli terræque per aëra vecta est :

que levem currum Tritonida misit in arcem 645
riptolemo ; partimque rudi data femina jussit

argere humo, partim post tempora longa recultæ.
m super Europen sublimis & Afida terras.

ectus erat juvenis : Scythicas advertitur oras.
ex ibi Lyncus erat. Regis subit ille penates. 650

ua veniat, caussamque viæ, nomenque rogatus,
patriam ; Patria est claræ mihi, dixit, Athenæ,

riptolemus nomen. Veni nec puppe per undas,
ec pede per terras : patuit mihi pervius æther.

ona fero Cereris ; latos quæ sparia per agros 655
rugiferas messes, alimenta que mitia reddant.

arbarus invidit : tantique ut muneris auctor
le fit ; hospitio recipit : somnoque gravatum

Et qua pedem intuli, flag-
num oriur, atque ros
fluit ex coma ; & velo-
cius quam nunc tibi re-
fero fata, vertor in a-
quam. Sed enim flu-
vius cognoscit latices di-
lectos, & forma virili,
quam induerat, deposita,
mutatur in suas aquas, ut
misceat se mihi. Diana a-
perit terram : ego absorpta
nigris antris, appello ad
Ortygiam, quæ grata cog-
nomine Dea, mea prima
eduxit me sub auras su-
peras.

XI. Huc usque Arethusa
Dea frugum adjunxit gem-
inos dracones currui,
& compescuit eorum ora
frænis, & ablata est per
aërem, medium cæli &
terra : & misit Tripto-
lemo levem currum in
arcem Tritonidem, & im-
peravit mandare data se-
mina partim terra incul-
ta, partim post longum
spatium renovata. Jam
adulescens excelsus præ-
terierat Europam & A-
siam, appulit ad terras
Scythicas. Ibi regnabat
Lyncus. Ille ingreditur
domum Regis. Interro-
gatus unde veniat, &
quæ sit causa itineris,

quod sit nomen, & quæ sit patria ; Patria, inquit, est mihi celebres
que accessi navi per aquas, neque pede per terras : aër mihi aperitus est. Porto munera Cereris,
a jacta per vastos campos proferant messes frugiferas, & cibos dulces. Lyncus Barbarus invidit,
ut ipse sit auctor tanti doni excipit illum hospitio, & invadit ense dormientem.

NOTÆ.

639. Delia] Diana, in Delo insula nata.
640. Ortygiam] Quam supra insulam dixi-
is, primò ponte, deinde aggeribus Siciliæ
missam.
640. Cognomine] Dicta est nempe Diana
tygia ab insula Delo ; cui quidem insulæ, à
tunicum copia, Ortygiæ nomen apud
æcos.
642. Dea] Ceres, quæ frugum Dea.
642. Angues] Dracones, quibus currum
is trahi volunt Poëtæ. Sic Claud. de raptu
oserp. Sinuosa draconum membra regens ;
lucricque per avia nubila tractus signant.
645. Tritonida] Athenas dicit, quæ à Pallade
itonia, seu ad Tritonem paludem nata, hoc
men acceperunt.

646. Rudi humo] Non antea cultæ, indomitæ :
646. Triptolemo] Hic Eleusii cujusdam, vel
ut aliis placet, Celei fuit filius, quem satonis,
& totam panificii artem Cererem ideo volunc
docuisse, quod ab ejus patre, dum Proserpi-
nam filiam quæreret, benigne hospitio ex-
cepta fuisset.
647. Partim post] Postquam nempe per an-
ni spatium ager requieverit, & denuo cultus fu-
erit.
648. Afida] Asiam dicit minorem ; nana
majoris partem tenent Scythæ.
649. Juvenis] Triptolemus, cui ideo cur-
rum suum Ceres tradiderat, ut per varias
gentes artem quam ab ea didicerat claram
faceret.

Aggreditur

Ceres mutavit illum in Lynceum dum aggreditur ferro penetrare Triptolemi pectus; & denuo jussit Mopsopium adolescentem agere sacros dracones per aërem.

XII. Maxima è nobis absoluerat cantus memoratos. At Nympha dixerunt una voce Deas incolentes Heliconem vicisse. Cum victa maledictis insurgerent, Quandoquidem, inquit, leve est vobis dignas esse pœna per certamen, & augetis delictum convitiis, neque secura sumus à vobis, vos panis afficiemus, & ibimus qua iracundia suadet. Emathides irident, & contemnunt minas; & cum niterentur loqui, & immittere manus petulantes cum ingenti vociferatione, viderunt plumas prodire per unguis suos, & lacertos tegi pennis, & cernunt invicem vultus extendi in durum rostrum, accedere novas aves silvis. Et dum cupiunt percutere pectora, sublata per lacertos agitato penabant pica in aëre, convicia & iurgia silvarum. Nunc etiam antiqua eloquentia superest in avibus & aspera loquacitas, & desiderium pertinax loquendi.

Aggreditur ferro. Conantem figere pectus
Lynca Ceres fecit: rursusque per aëra misit 66
Mopsopium juvenem sacros agitare jugales.

XII. Finierat dictos è nobis maxima cantus.
At Nymphæ vicisse Deas Helicona colentes
Concordi dixere sono. Convicia victæ
Cum jacerent; Quoniam, dixit, certamine vobis 66
Supplicium meruisse parum est, ma' edictaq; culpa
Additis, & non est patientia libera nobis;
Ibimus in pœnas; &, qua vocat ira, sequemur.
Rident Emathides, spernuntq; minacia verba;
Conatæque loqui, & magno clamore protervas 67
Intentare manus, pennas exire per unguis
Aspexere suos, operiri brachia plumis.
Alteraque alterius rigido concretere rostro
Ora vident, volucresque novas accedere silvis.
Dumq; volunt plangi; per brachia mota levatæ 67
Aëre pendebant nemorum convicia picæ.
Nunc quoque in alitibus facundia prisca remansit
Raucaque garrulitas, studiumq; immane loquend

NOTÆ.

660. *Lynca*] Accusativus Græcus est: Lynx enim dicitur genus quoddam cervi, visu acutissimo & maculis distincto tergore, cujusmodi Bacchi currum trahunt.

661. *Mopsopium*] Atheniensem. Mopsopiæ enim à Mopsopo rege Athenæ dictæ, quæ & ab aliis alia nomina acceperunt.

661. *Jugales*] Dracones, eidem jugo subiectos, quibus Triptolemi currus trahebatur.

662. *Nobis*] Musis, quas supra versu 337. pro se respondendi curam adversus Pieri filias,

Calliopæ Musarum maximæ & præstantissimæ commisisse vidimus.

663. *Nympha*] Quas judices elegerant Muitemque Pieri filiarum.

669. *Emathides*] Pieri filiarum, ab Emath regione oriundæ.

675. *Plangi*] Dolentium more; qui pedibus manibus percutiunt.

676. *Nemorum convicia*] Quia jam pro à Musis convicia jactabant, jactare tamen eorum videntur.

P. OVIDII NASONIS

Metamorphoseon

LIBER VI.

ARGUMENTUM.

QUO exemplo mota Dea, animum se fecit. Itaque invito cum Arachne texendi certamine, postquam utriusque tela varias transformationes representavit, ipsam in araneam mutavit. Nihil tamen hoc Nioben movit, quo minus amissis liberis in saxum obduresceret. Quo quidem cognito, vulgus Lycios rusticos in ranas à Diana versos, & Marsyam ab Apolline excoxiatum, in memoriam revocavit. Cum verò ad consolandos Thebanos urbes finitime convenissent, soli defuerunt Athenienses: quoniam à Tereo Rege infestabantur. Qui deinde stuprata Philomela, in upupam transformatus fuit: quemadmodum & Philomela in lusciniam, ac Progne in hirundinem. Quae res Pandionii socero intellecta, mortem attulit. Huic in regno successit Erechtheus. E cuius filia Orithyia, Boreas Calaim procreavit & Zethen. Qui in Argonautarum numero quondam fuerunt; cum Jason, seminatæ serpentis dentibus, è quibus homines armati prodierunt, & dracone sopito, vellus aureum retulit.

I. PRæbuerat dictis Tritonia talibus aurem; Carminaque Aënidum, justamq; probaverat iram.

INTERPRETATIO.

I. Tritoniã admovent aurem ejusmodi sermonibus, & laudaverat versus Musarum, & justam iram. Tum apud se dixit, parum est aliorum vindictam laudare; Nos etiam ob similem

Tum secum, Laudare parum est; laudemur & ipsæ: Numina nec sperni sine pœnâ nostra sinamus. Mœoniæque animum fatis intendit Arachnes:

laudemur: neque patiamur potestatem nostram contemni sine vindicta. Atque recordatur fatorum Arachnes Mœonia;

NOTÆ.

1. Tritonia] Minerva, à Tritone flu. Bœotiz. alii autem Bœotiorum lingua τριτων caput significare volunt; quod si ita sit, conveniet fabula de Minerva ex Jovis capite prognata.

5. Arachnes] Hæc filia fuit Idmonis Colophoni, lanificæ peritissima. Mania] Lydia, à Mæone fluvio, vel à Rege.

quam didicerat sibi non
cedere laudibus artis la-
nifica. Illa non fuit
illustris genere, neque o-
rigine familia, sed arte.
Idmon Colophonius ejus
pater imbebat murice
Phocæico lanas bibulas.
Mater mortua erat: sed
illa quoque fuerat de
vulgo, & marito suo
equalis. Illa tamen com-
paraverat magnam fam-
mam sua arte per urbes
Lydia, tametsi orta domo
exigua, & incoletet exi-
guas Hypasas. Nympha
desituerunt saxe vineta
sui Tymoli, ut viderent
opus mirandum. Nympha
Pactolides desituerunt
suas undas. Neque gra-
tum erat tantum inspi-
cere vestes perfectas, tum
etiam gratum erat cum
fierent, tanta fuit artis
elegancia. Sive digereret
crudam lanam in primos
glomos; sive emolliret o-
pus digitis, & sapius
pelleret velleria imitantia
nebulas diffuso tractu;
sive verteret teretem fufum
agili pollice; sive pinge-
ret acis, cognosceres eru-
ditam fuisse à Minerva.
Quod tamen ipsa diffire-
tur, & agrè serens tan-
tam magistram, conten-
dat, inquit mecum; ni-

hil est quod abnuam, siquidem discendum inferior. Minerva imitatur anum, atque amellit sicut
canes temporibus, & sulcit quoque debilia membra bacillo. Tum sic occipit loqui. Aetas proveciu
non habet omnia qua odio habeamus; experientia oritur ab annis senilibus. Ne contempnas meum
monitum. Quæ tibi laudem maximam in subigenda lana inter mortales: sed cede Dea: e-
nimium audax ora verbis supplicibus ut ignoscat tuis sermonibus: illa ignoscat oranti. Contueta
hanc insensis oculis, atque emittit fila inchoata;

Quam sibi lanificæ non cedere laudibus artis
Audierat. Non illa loco, nec origine gentis
Clara, sed arte, fuit. Pater huic Colophonius Idmon
Phocæico bibulas tingebat murice lanas,
Occiderat mater: sed & hæc de plebe, suoque
Æqua viro fuerat. Lydas tamen illa per urbes
Quæsierat studio nomen memorabile; quamvis
Orta domo parva, parvis habitabat Hypæpis.
Hujus ut aspicerent opus admirabile, sæpe
Deseruere sui Nymphæ vineta Tymoli: 10
Deseruere suas Nymphæ Pactolides undas.
Nec factas solum vestes spectare juvabat;
Tum quoque, cum fierent; tantus decor affuit arti
Sive rudem primos lanam glomerabat in orbes:
Seu digitis subigebat opus, repetitaque longo 20
Vellera mollibat nebulas æquantia tractu;
Sive levi teretem versabat pollice fufum;
Seu pingebat acu; scires à Pallade doctam.
Quod tamen ipsa negat: tantaque offensa magistra
Certet, ait, mecum: nihil est quod victa recusem. 2
Pallas anum simulat: falsosque in tempora canos
Addit, & infirmos baculo quoque sustinet artus.
Tum sic orsa loqui: Non omnia grandior ætas,
Quæ fugiamus, habet. Seris venit usus ab annis:
Consilium ne sperne meum. Tibi fama petatur 3
Inter mortales faciendæ maxima lanæ.
Cede Deæ: veniamque tuis temeraria dictis
Supplice voce roga. Veniam dabit illa roganti.
Aspicit hanc torvis, inceptaque fila relinquit;

NOTÆ.

6. Non cedere] Quamquam non belli tantum,
sed artium Dea est ipsa Pallas.

7. Loco] Locus sæpe est genus, parentes,
avi; hinc quempiam claro loco natum dicimus.
Gens totius familiæ, seu stemmatis est. Priori
respondet, quod statim de patre, & matre
subijcit: posteriori, quod ait, orta domo parva:
domus enim est gens, & familia.

8. Colophonius] Ex Colophone, Lydiæ urbe,
Apollinis oraculo clara.

9. Murice] Est enim Murex piscis ex cujus
sanguine purpureus conficitur color.

9. Phocæico] Fuit Phocæa Æolidis Civit
quæ pupura claruit.

11. Illa] Arachne Idmonis filia.

13. Hypæpis] Oppidulo Lydiæ in descen-
Tmoli montis ad Caystri pratum.

16. Pactolides] Fuit Pactolus Lydiæ fluvii
aureas arenas volvens, à quo Nymphæ Pacto-
lides.

20. Repetita] Id est, iterum atque iterum
carminata, & in floccos protrahos pexa,
nubis speciem præberent.

Vixq; manum retinens, confessaq; vultibus iram, 35
 Talibus obscuram resecuta est Pallada dictis :
 Mentis inops, longaque venis confecta senecta :
 Et nimium vixisse diu nocet. Audiatur istas,
 Si qua tibi nurus est, si qua est tibi filia, voces.
 Consilii satis est in me mihi. Neve monendo 40
 Profecisse putes ; eadem sententia nobis.
 Cur non ipsa venit ; cur hæc certamina vitat ?
 Tum Dea, Venit, ait ; formamq; removit anilem ;
 Palladaq; exhibuit. Venerantur numina Nymphæ,
 Mygdonidesq; nurus. Sola est non territa virgo. 45
 Sed tamen erubuit, subitusque invita notavit
 Ora rubor : rursusque evanuit. Ut solet aër
 Purpureus fieri, cum primum Aurora movetur ;
 Et breve post tempus candescere Solis ab ictu.
 Perstat in incepto, stolidæque cupidine palmæ 50
 In sua fata ruit. Neque enim Jove nata recusat:
 Nec monet ulterius: nec jam certamina differt.
 Haud mora ; constituunt diversis partibus ambæ,
 Et gracili geminas intendunt stamine telas.
 Tela jugo vincita est : stamen secernit arundo : 55
 Inferitur medium radiis subtemen acutis ;
 Quod digiti expediunt, atq; inter stamina ductum
 Percusso feriunt insecti pectine dentes.
 Utraque festinant : cinctæque ad pectora vestes
 Brachia docta movent, studio fallente laborem. 60
 Illic & Tyrium quæ purpura sensit ahenum

& agrè confescens manus, & prodens iram vultu, prosequuta est Minervam sub vetulæ larva latentem hujusmodi oratione, Amens adest, & exhausta nimia senecta, & obest tibi diutius vixisse. Si quam habes nurum, si quam habes filiam, ea audiat ista verba. Satis est mihi consilii in me : & ne credas promovisse quicquam hortando, idem est nobis animus. Quamobrem ipsa non adest : quamobrem fugit has contentiones? Tum Dea, Adest, inquit, & deposuit figuram anilem, & ostendit se esse Minervam. Nymphæ & puellæ Mygdonides colunt Deam, sola virgo non est commota. Sed tamen pudore suffusa est, & rubor repentinus invasit vultus invitos, rursusque discussus est ; sicuti aër consuevit fieri rubicundus, cum primum surgit Aurora, & post aliquod spatium albescere ab irradiatione Solis. Obfirmat se incepto, & properat ad exitium suum stulto desiderio victoria : neque

enim filia Jovis refugit ; neque hortatur amplius ; neque jam protrahit certamen. Sine cunctatione utraque statuit duas telas diverso loco ; atque intexit tenui stamine. Tela est alligata jugo : junctus dividit stamen : subtemen medium intexitur radiis oblongis ; quod digiti celeriter iaciunt, atque dentes inserti percutiunt diffusum inter stamina, pectine ictu. Ambæ properant : & habentes amictus collectos ad pectora, agitant peritos lacertos, affectu decipiente laborem. Ibi & inseritur purpura qua sensit ahenum Tyrium,

NOTÆ.

- 38. Nocet] Deliram dicit verulam.
- 38. Istas] Ineptas, quibus mihi opus non est.
- 45. Mygdonidesque] Quæ ex Mygdonia, Phrygiæ regiuncula Lydiæ vicina, ad Arachnen convenerant.
- 45. N. n. territa] Reverentiæ significationem nullam dedit Arachne.
- 46. Sed tamen] Non ita pudorem, & verecundiam penitus decoxerat, quin rubor vel invitæ offusus fuerit.
- 54. Stamine] Fila quæ in longum ducta alligantur liciis (quæ sunt prima fila, jugo juncta, telamque ordientia) & subinde attolluntur deprimunturque, dicuntur Stamina.

- 55. Jug] Jugum dicitur in lanificio lignum illud teres, quo telæ stamen alligatur & involvitur.
- 55. Arundo] Instrumentum quo deprimuntur attolliturque stamen.
- 56. Radiis] Radius Instrumentum quo subtemen inferitur.
- 56. Subtemen] Fila quæ inter stamina transversim inferuntur, alterna staminum depressione & sublacione sunt subtemina dicta quasi substamina.
- 58. Pectine] Instrumentum quo addensatur subtemen, cum stamine dicitur Pecten.
- 61. Ahenum] In quo lana purpureo colore imbuebatur,

Et umbra leves minima differentia: qualis arcus solet colorare longam aëris partem vasto arabitu, solis radiis fractis à pluvia: in quo cum mille cloros varii splendeant, tamen ipsa junctura decipit oculos intrinsecus; usque adeo quod contiguum est idem est, tamen extrema differunt. Ibi etiam ductile aurum inseritur. Et antiqua fabula effingitur in tela.

II. Pallas describit collem Martis in arce Cecropia, & vetus dissidium de nomine terræ. Duodecim Dii sedent cum augusta maiestate in sedibus excelsis, Jove medio. Suus vultus exprimit unumquemque Deorum. Facies Jovis est regia. Facit Deum maris stantem, & percutientem longo tridente duram rupem, & equum prodeuntem ex meda fissura rupis, quo munere sibi asserat nomen urbis. At aptat sibi scutum, aptat hastam mucronis acuti, aptat galeam capiti: pectus regitur ægide. Atque fingit terram istam sua hasta edere factum alba oliva una cu baccis: & Deos admirari. Victoria sua finis operis. Ut tamen invidia honoris sui cognoscat exemplis quam mercedem possit animo presumere pro inceptis tam insanis; adiecit in quatuor angulis quatuor certamina

Textitur, & tenues parvi discriminis umbræ:
Qualis ab imbre solet percussis solibus arcus
Inficere ingenti longum curvamine cælum:
In quo diversi niteant cum mille colores, 65
Transitus ipse tamen spectantia lumina fallit:
Usque adeo quod tangit idem est; tamen ultima
distant.

Illic & lentum filis immittitur aurum,
Et vetus in tela deducitur argumentum.

II. Cecropia Pallas scopulum Mavortis in arce 70
Pingit, & antiquam de terræ nomine litem.
Bis sex cælestes, medio Jove, sedibus altis
Augusta gravitate sedent. Sua quemque Deorum
Inscribit facies. Jovis est regalis imago.
Stare Deum pelagi, longoque ferire tridente 75
Aspera faxes facit, medioque è vulnere faxi
Exfluuisse ferum; quo pignore vindicet urbem.
At sibi dat clypeum, dat acutæ cuspidis hastam:
Dat galeam capiti: defenditur ægide pectus.
Percussamque sua simulat de cusptide terram 80
Prodere cum baccis foetum canentis olivæ:
Mirarique Deos. Operi victoria finis.
Ut tamen exemplis intelligat æmula laudis,
Quod pretium speret pro tam furialibus ausis;
Quatuor in partes certamina quatuor addit 85

Atque fingit terram istam sua hasta edere factum alba oliva una cu baccis: & Deos admirari. Victoria sua finis operis. Ut tamen invidia honoris sui cognoscat exemplis quam mercedem possit animo presumere pro inceptis tam insanis; adiecit in quatuor angulis quatuor certamina

NOTÆ.

62. Tenues parvi] Umbræ, inquit, gradatim per colorum levia discrimina declinantes, faciunt ut imagines surgere ac extare videantur; non secus ac radii solis in roridam cavamque nubem se fundentes refractique faciunt visum, varioque representant Iridis colores.

66. Transitus] Unius coloris ad alium.

70. Cecropia] Atheniensis, à Cecrope Athenarum rege.

70. Scopulum] Per Martis scopulum Areopagum intellige, (nam illa est hujus vocis interpretatio) quo in loco Mars apud 12. deos de cæde Halirrhothii causam dixit, accusante hujus patre Neptuno.

71. Antiquam] Quæ inter Neptunum & Palladem mota, utri Cecropiæ urbi nomen imponere jus esset, decreta antè à diis, ut qui humano generi rem commodiorem in-

venisset, ille urbi nomen imponeret: in quodam certamine vicit Minerva, utpote quod olivam, equo à Neptuno producto, munus hujus minibus magis acceptum protulit; unde Athenis nomen suum imposuit.

72. Cælestes] Dii majorum Gentium
Vulcanus, Mars, Sol, Neptunus, Jupiter
Hermes,
Vesta, Diana, Ceres, Juno, Minerva
Venus.

73. Sua quemque] Hoc est, unusquisque Deorum propria effingitur figura.

77. Ferum] Equum. Ita Virgilius 2. Æ de equo Trojano,

In latus, inque feri curvam compagilalum.

78. At sibi] Ita se Pallas effingit in tela.

82. Operi] Opu clausit oliva, pacis symbolum, in suffragiis victoria.

Clara colore suo, brevibus distincta sigillis.
Threïciam Rhodopen habet angulus unus, & Hæ-
mon ;

Nunc gelidos montes, mortalia corpora quondam ;
Nomina summorum sibi qui tribuere Deorum.

Altera Pygmææ fatum miserabile matris 90

Pars habet. Hanc Juno victam certamine jussit :

Esse gruem ; populisque suis indicere bellum.

Pingit & Antigenonem ausam contendere quondam

Cum magni consorte Jovis ; quam regia Juno

In volucrem vertit : nec profuit Ilion illi, 95

Laomedonve pater, sumptis quin candida pennis

Ipsa sibi plaudat crepitante ciconia rostro.

Qui superest solus Cinyran habet angulus orbum :

Ique gradus templi natarum membra suarum

Amplectens, saxoq; jacens, lacrymare videtur. 100

Circuit extremas oleis pacalibus oras.

Is modus est, operique sua facit arbore finem.

xx. Maonis elusam designat imagine tauri

Europen : verum taurum, freta vera putares.

Ipsa videbatur terras spectare relictas, 105

Et comites clamare suas, tactumque vereri

Affiliantis aquæ ; timidaque reducere plantas.

Is fuit finis ; atq; absolvit opus sua arbore.

xx. Maonia Arachne pingit Europam deceptam forma Tauri : arbitraveris verum esse taurum,

crederes vera esse maria. Ipsa videbatur respicere terras desertas, & invocare suas aquales, &

timere tactum aquæ affluentis, & retrahere plantas pavidas.

NOTÆ.

86. Sigillis] Intelæ quatuor angulis, quasi
appendicis loco, minoribus figuris pinxerat
Pallas quæ recenset Poëta.

87. Rhodopen] Strymonis fuit filia, quam
Æmus rex Thraciæ duxit uxorem. Hanc verò
ille Junonem suam ; Jovem suum illa Æmum
appellabat : quare in montes mutati sunt.

89. Summorum Deorum] Jovis, & Junonis.

90. Pygmææ] Gerana matrona à populari-
bus suis Pygmæis pro numine culta Deos præ
se contempsit, Junonem maxime & Dianam ;
quarum indignatione in gruem est conversa,
infestissimam Pygmæis hostem, qui illam ve-
nerat fuerant. Pygmæos quod attinet, alii
in India, in Arabia alii, alibi collocave-
runt, homunculos non ultra duos pedes altos,
quos cum gruibus bellum gerere voluerunt
Poëtæ.

93. Antigenonem] Laomedontis filiam, ob-

spretam Junonis formam, mutatam in Cico-
niam.

98. Cinyram] Fuit hic Assyriorum rex, (ab
illo diversus quem supra vidimus Myrthæ pa-
rentem) qui filias habuit pulcherrimas, atque
adeo de more superbia elatas cum Junone de
forma contendere ausas. Eas indignata Dea
in sui templi gradus, patrem frigida filiarum
corpora amplectentem in saxum mutavit.

101. Circuit] Mansit hodieque mos idem,
ut ad aulæorum seu peristromatum oras, sarta
& corollæ, aut ejusmodi leviora adjficiantur.

101. Pacalibus] Pacem significantibus, &
conciliantibus, quam quidem Pallas sapientia
sua magis quam armis inter furentes solet con-
stituire.

104. Europen] Quam Agenoris filiam, supra
in Taurum mutatum Jovem rapuisse, & in
Cretam avexisse legitur.

conspicua colore suo, ef-
sicta parvis figuris. Una
pars habet Rhodopen Thra-
ciam, & Hamum, nunc
montes frigidos, olim cor-
pora mortalia, qui sibi
dederunt nomina supre-
morum Deorum. Alter
angulus refert fatum
luctuosum matris Pyg-
mææ. Juno jussit hanc
superatam certamine esse
gruem, & inferre bellum
suis populis. Pingit quo-
que Antigenonem non veri-
tam certare olim cum
conjuge magni Jovis,
quam Juno regia muta-
vit in alitem ; neque Troja
illi opem tulit, neque pater
Laomedon, quin acceptis
pennis ipsa alba Ciconia
sibi plaudat rostro cre-
pitante. Solus angulus
qui restat habet Cinyran
filiabus privatum : at-
que is amplectens gradus
templi qui antè fuerant
arius suarum filiarum,
& stratus in pectus vide-
tur flere. Pingit ultra-
mas oras oleis paciferis.

*Finxit quoque Asterien
corrupti ab aquila cer-
dante: finxit Ledam strata
sub alis cygni. Ad-
fecit, ut Jupiter rectus
specie Satyri gravidam
fecerit formosam Nyctei
filiam gemello factu: ut
fuerit Amphitryon, cum
Tirynthia te cepit: ut
aureus fefellerit Danaën,
igneus Asopi filiam; pa-
stor Mnemosynen, anguis
versicolor Proserpinam.
Finxit te etiam Neptune,
versum in juvencum se-
rum pro virgine Æolia.
Tu visus Enipeus gignis
Aloidas: aries ludis Bi-
saltida. Alma mater*

*frugum comam gerens flavam sensit te equum, mater equi alati comam gerens serpentibus hor-
ridam te sensit aliter: Melantho sensit Delphinum. Dedit his omnibus & imaginem suam &
imaginem locorum.*

Fecit & Asterien aquila luctante teneri;
Fecit olorinis Ledam recubare sub alis:
Addidit, ut Satyri celatus imagine pulchram 110
Jupiter implevit gemino Nyctei da foetu:
Amphitryon fuerit, cum te Tirynthia cepit;
Aureus ut Danaen, Asopida luserit igneus;
Mnemosynen pastor: varius Deoïda serpens.
Te quoq; mutatum torvo, Neptune, juvenco 113
Virgine in Æolia posuit. Tu visus Enipeus
Gignis Aloïdas; aries Bisaltida fallis.
Et te, flava comas, frugum mirissima mater,
Sensit equum; te sensit avem crinita colubris
Mater equi volucris: sensit Delphina Melantho. 120
Omnibus his faciemque suam faciemque locorum

NOTÆ.

108. *Aquila*] Jove aquilæ formam assu-
mente; ut Asterien in *coturnicem* mutatam ra-
peret.

109. *Olorinis*] Jovis in Cygnum mutati,
qui ut Ledam Tyndari uxorem violaret eam
formam induisse dicitur.

111. *Nyctei*] Antiopen dicit, Nyctei fi-
liam.

112. *Amphitryon*] Jupiter Alcmenæ amore
captus, in Amphitryonem illius maritum con-
versus cum ea concubuit, Herculemq; ex eâ
suscepit.

112. *Tirynthia*] Alcmena est, quæ à Tiryn-
the urbe Argis vicina, in qua natus & educa-
tus Hercules, hoc nomen habuit.

113. *Aureus*] Danaë Acrisii, Argivorum
Regis, filia, à Jove in aureum imbrem muta-
to compressa, Perseum peperit; ut lib. 4.

113. *Asopida*] HEGina est Asopi Bœotiæ re-
gis filia, quam in ignem mutatus Jupiter
compressit; ex qua Æacum suscepit.

114. *Mnemosynen*] Nympha fuit quam La-
tine *Memoriam* dixerit, ex qua novem Musas
suscepisse Jovem ideo voluerunt Poëtæ, quod
memoriæ beneficio scientiæ omnes comparen-
tur & conserventur.

114. *Varius*] Urpote qui maculis distinctus.

114. *Deoïda*] *Proserpina* est Cereris filia,
quæ à Græcis Δειδῆ nominatur, unde femini-
num Patronymicum Deoïis. Ceres autem ap-

pellata est Δειδῆ (ut Græci tradunt) παρ
τῆ Δειδῆ, invenio. Quando enim Ceres quæret
filiam varia loca circuibat, omnes bene il-
ominantes dicebant Δειδῆ, invenies.

116. *Æolia*] Arne Æoli filia, de qua Dic
odorus, lib. 5.

116. *Enipeus*] Fluvius est Thessaliæ, cujus su-
specie Neptunus, Othum, & Ephialten, ex Iph-
media Aloeï gigantis conjuge, genuit.

117. *Bisaltida*] Theophane est, Bisaltid
filia, (de qua Higynus fab. 188.) arietis i-
lius mater, qui Phryxum in Colchos vexit.

118. *Frugum*] Ceres est, quæ Nepruni si-
giens insidias in equam mutata, ab ipso, equi
facto, vim passa est: quo ex concubitu
quæmne, nomine Arionem, an filiam, quæ
nominare hefas erat, Ceres pepererit, incertum
Pausan. in Arcad.

119. *Crinita*] Medusa est, quam in Pa-
ladi templo Neptunus compressit; quan-
obrem irata dea crines quibus maxime pl-
cuerat in angues transmutavit. Atque hi
natum Pegasus, alarum equum nonnulli tr-
dunt, quanquam ex ejusdem Medusæ sa-
guine cretum volunt alii, quo tempore ej-
caput Perseus abscidit.

120. *Melantho*] Hanc alii Protei, Deucal-
onis alii filiam scriptitarunt, ex qua Neprun-
in Delphinum versus, suscepit filium nomine
Delphum.

Reddidit. Est illic agrestis imagine Phœbus.
 Utque modo accipitris pennas, modo terga leonis
 Gesserit: ut pastor Macareïda luserit Issen.
 Liber ut Erigonen falsa deceperit uva: 125
 Ut Saturnus equo geminum Chirona crearit.
 Ultima pars telæ, tenui circumdata limbo,
 Nexilibus flores hederis habet intertextos.

III. Non illud Pallas, non illud carpere Livor
 Possit opus. Doluit successu flava virago: 130
 Et rupit pictas cælestia crimina vestes.

Utque Cytoriaco radium de monte tenebat;
 Ter quater Idmonia frontem percussit Arachnes.
 Non tulit infelix: laqueoque animosa ligavit
 Guttura. Pendentem Pallas miserata levavit: 135

Atq; ita, Vive quidem, pende tamen, improba, dixit:
 Lexque eadem pœnæ, ne sis secura futuri,
 Dicta tuo generi, serisque nepotibus esto.
 Post ea discedens succis Hecateïdos herbæ

Spargit. Et extemplo tristi medicamine tactæ 140
 Defluxere comæ: cumque his & naris & auris.
 Fitque caput minimum toto quoq; corpore parvæ.
 In latere exiles digiti pro cruribus hærent.

Cætera venter habet. De quo tamen illa remittit
 Stamen; & antiquas exercet aranea telas. 145

IV. Lydia tota fremit: Phrygiæque per oppida
 facti

Rumor it, & magnum sermonibus occupat orbem.

*illi infesti noxio veneno, cumque his natus & auris deciderunt: atque caput sit minimum, licet
 tiam ipsa valde parva sit toto corpore, Digiti tenues manent in latere pro pedibus. Alvus habet
 eliqua: ex qua tamen illa educit stamen, & in araneam mutata textit veteres telas.*

*IV. Tota Lydia fremit, & fama rei currit per urbes Phrygiæ, & invadit magnum orbem ru-
 noribus.*

NOTÆ.

122. *Illic*] In Arachnes tela depictum.
 122. *Agrestis*] Cum Admeti pavit armen-
 123. quod supra lib. 2. vidimus,
 124. *Issen*] Hanc Lesbiam fuisse, ejus Ma-
 carei filiam, de quo Diodorus, qui Jovis & Cy-
 ones fuit filius, Mycillus arbitratus est.
 125. *Erigonen*] Videtur de ea Erigone hic
 intelligendum, quæ Icaro fuit filia, & postea
 iter fidera relata, ut ab Higyno dicitur. Nam
 ejus patri Icaro vitis propagationem Bacchus
 edit, ipsius puellæ mortem contra rusticos
 atticos pestilentia ultus.

126. *Equo*] Cujus formam, Saturnus assu-
 nit; unde & filius Chiron parte anteriore ho-
 minis, posteriore equi formam referebat.
 130. *Flava*] *Formosa*: quod flavi crines
 pulcherrimi haberentur.
 131. *Cælestia*] Id est, quæ Deorum adul-
 teria, ab Arachne picta, haberet.
 132. *Cytoriaco*] Pro buxco posuit, à Cytoro
 Galatiæ monte buxo abundante.
 139. *Hecateïdos*] Aconiti, ab Hecate filia
 Persæ, quæ mater erat Medæ, inventi, quod
 alias tamen è spuma Cerberi natum dicitur.

Niobe cognoverat illam ante nuptias suas, tum cum virgo habitabat Sipyli & in Maonia. Neque tamen est docta pœna popularis suæ Arachnes cedere Diis, & liqui molestius. Multa augebant fastus. Verum neque artes mariti, neque stirps utriusque, & vires magni regni tam placuerunt illi, quamvis ea omnia placebant, quam sua soboles: & Niobe dicta fuisset beatissima matrum nisi sic visa fuisset sibi. Manto enim filia Tiresia fatidica, impulsa afflatu divino prœdixerat per medias vias, Ismenides, ite omnes, & essete pia thura Latona, & duplici ejus proli cum prece, atq; inserite laurum coma. Latona hoc imperat meo ore. Obsequuntur omnes Thebæides & decorant sua tempora ramis, & thura imponunt sacris focis, & preces fundunt. En Niobe adest stipitata comitum cæterva, insignis auro inserit o vestibus Phrygiis, & pulchra quantum ira paritur, & agitans cum specioso capite comam sparsam per utrumque humerum. Constitit, & postquam excelsa circumjecit oculos superbia elatos, quæ vesania, imit, præferre Deos rumore tantum cognitos iis quos quotidie videtis? aut quamobrem Latona honoratur per altaria; numen meum est adhuc sine thure? Tantalus est mihi pater, cui soli concessum est accedere ad epulas Deorum:

Ante suos Niobe thalamos cognoverat illam,
Tum cum Mæoniam virgo Sipylumque colebat:
Nec tamen admonita est pœna popularis } 150

Arachnes

Cedere cælitibus, verbisque minoribus uti.
Multa dabant animos. Sed enim nec conjugis artes
Nec genus amborum, magnique potentia regni,
Sic placuere illi, quamvis ea cuncta placebant,
Ut sua progenies: & felicissima matrum 15
Dicta foret Niobe, si non sibi visa fuisset.
Nam fata Tiresia venturi præscia Manto
Per medias fuerat, divino concita motu,
Vaticinata vias: Ismenides, ite frequentes:
Et date Latonæ, Latonigenisque duobus, 16
Cum prece thura pia; lauroque innectite crinem
Ore meo Latona jubet. Paretur: & omnes
Thebæides jussis sua tempora frondibus ornant:
Thuraq; dant sanctis, & verba precantia, flammæ
Ecce venit comitum Niobe celeberrima turba, 17
Vestibus intexto Phrygiis spectabilis auro:
Et, quantum ira finit, formosa: movensque deco
Cum capite immixtos humerum per utrumq; capillo
Constitit: utque oculos circumtulit alta superbo
Quis furor auditos, inquit, præponere visis 18
Cælestes? aut cur colitur Latona per aras;
Numen adhuc sine thure meum est? mihi Tantalus
auctor;
Cui licuit soli Superorum tangere mensas.

NOTÆ.

148. *Illam*] Arachnen popularem suam, quandoquidem Phrygiæ & Lydiæ imperitabat Tantalus Niobes pater.

149. *Sipylumque*] Fuit Sipylus montis & urbis nomen in Lydia.

152. *Artes*] Intelligit artes Lyre Amphionæ, per quas Thebani muri sunt extructi. Alii legunt *arces*, sed de regno Amphionis statim agitur.

153. *Nec genus*] Nam ab Jove ambo ducebant genus. Amphion enim Jovis ex Antiope filius fuisse dicitur: Niobe vero neptis ipsius Jovis, cum Tantalii filia fuerit.

156. *Si non*] Niobe, quia plus æquo visa est felix, evasit in felicissima.

157. *Tiresia*] Qui insignis vates fuit Cæbanus, Everi filius.

159. *Ismenides*] Thebææ scæminæ, ab Ismeno Bœoticiæ fluvio sic dictæ.

173. *Superorum*] Illos verò hospitio apertos ad convivium invitavit, in quo Pelam filium membratum disceptum, eorum dicitur exploraturus, admovit: qua re ad altaria detrusus est, ubi æterna fame & in mediis aquis & epulis torquetur.

Pleiadum soror est genitrix mihi : maximus Atlas
 Est avus, ætherium qui fert cervicibus axem ; 175
 Jupiter alter avus. Socero quoque glorior illo.
 Me gentes metuunt Phrygiæ : me regia Cadmi
 Sub domina est : fidibusque mei commissa mariti
 Mœnia cum populis à meque viroque reguntur.
 In quamcunq; domus adverto lumina partem, 180
 Immensæ spectantur opes. Accedit eodem
 Digna Dea facies. Huc natas adjice septem,
 Et totidem juvenes, & mox generosque nurusque.
 Quærite nunc, habeat quam nostra superbia causam :
 Nescio quoque audete satam Titanida Cæo 185
 Latonam præferre mihi ; cui maxima quondam
 Exiguam sedem paritura terra negavit.
 Nec cælo, nec humo, nec aquis Dea vestra recepta est.
 Exul erat mundi ; donec miserata vagantem,
 Hospita tu terris erras, ego, dixit, in undis, 190
 Instabilemque locum Delos dedit. Illa duobus
 Facta parens : uteri pars est hæc septima nostri.
 Sum felix. Quis enim neget hoc ? felixq; manebo.
 Hoc quoque quis dubitet ? rutam me copia fecit.
 Major sum, quam cui possit Fortuna nocere. 195
 Multaque ut eripiat ; multo mihi plura relinquet.

Soror Pleiadum est mea mater : maximus Atlas est avus, qui fulcit collo axem cali : Jupiter alius avus. Glorior etiam quod ille meus socer sit : Nationes Phrygia me timent : regia Cadmi est, sub me domina : & muri constructi Lyra mei coniugis, populisque reguntur à me & conjugibus. In quamcumque partem domus conjicio oculos, infinita divitiae conspiciuntur. Est mihi quoque forma digna Dea. Huc adde septem filias, & totidem adolescentes ; & mox generos & nurus. Petite jam quam rationem habeat nostra gloriatio ; & vereamini proponere Latonam Titanidem, filiam nescio cuius Cæi, cui quidem Latonæ paritura vastissima Tellus olim denegavit parvum locum. Vestra Dea neque recepta est cælo, neque terra, neque aquis. A toto exulabat mundo, do-

nec Delos, miserata errantem, dixit, tu vagaris per terras, ego per aquas, & obtulit sedem fluctuantem. Illa facta est mater duorum : hæc est pars septima nostra stirpis. Sum beata : quis enim istud diffiteatur ? & perstabo beata. Quis etiam istud inficiatur ? Numerus me fecit securam. Major sum, quam cui fortuna queat obesse. Et tamen multa auferat ; relinquet mihi multo plura.

NOTÆ.

174. Pleiadum soror] Taygete, una ex Pleiadibus, Atlantis filia. Pleiades verò dictæ sunt Græcis à navigando, quas stellas Latini *Veridias*, à verni temporis indicatione, appellaverunt.
 174. Atlas] Mauritaniæ rex : Dictus est celum humeris sustentare Atlas, ideo quod ærum cælestium peritissimus fuerit scrutator.
 176. Alter] Jupiter enim Tantalus pater.
 176. Socero] Quippe patrem habuit Jovem Amphion Niobes maritus.
 182. Septem] Tzetzes dicit fuisse duodecim, quos nominat lib. 4. chil. 141. Sed vide Agell. b. 20. c. 7. Nat. Com. lib. 6. c. 13. & Hygin fab. 9.
 85. Quoque] Ordo est : & audete præferre mihi Latonam genitricem nescio quo Cæo ?
 185. Nescio quo] Per contemptum loquitur. Latona filia fuit Cæi Gigantis, quæ à Jove compressa Apollinem simul & Dianam concepit : quod quidem adeo ægre tulit Juno,

ut Serpentem Pythonem immiserit, qui eam per totum terrarum orbem insectaretur nec usquam parere permetteret. Ubi autem Apollo & Diana nati sunt, Pythonem sagittis contixerunt, & Delon, in qua nati sunt, immobilem reddiderunt.
 188. Negavit] Quippe terras omnes jurando obstrinxerat Juno, ne parturienti Latonæ locum concederet : latuit tum sub aqua Delos, quam emergere iussit Neptunus, & locum parturienti præbere.
 191. Delos] Dicta est *Delos*, seu *Manifesta*, quod cum sub aquis diu latuisset, tandem apparuit : vel potius quod Græcis ortum versus respicientibus maxime appareat. Unde fabula nata est, quod Apollo (seu Sol) & Diana (seu Luna) in ea cunabula habuerunt : cum inde oriri quotidie viderentur, vario eorum motu per Zodiacum ad Insulæ fluctuationem attributo.

Mea bona jam superaverunt timorem. Ponite aliquid posse subtrahi huic numero meorum filiorum; nihilominus destituta non reducar ad numerum duorum Latonæ; que exiguo numero quantulum distat ab iis qua orba sunt! Descendite à sacris, festinate; & avellite laurum à comis. Deripiunt, & mittunt sacra imperfecta: & quod solum conceditur, colunt numen murmure secreto. Dea inique tulit; & sic affata est dupliem suam sobolem in cacumine Cynthi. Ecce ego mater vestra magnifica vobis genitis, neque cessura cuiquam Dearum nisi Junoni, arguor an sim Dea; & proterreor ab altaribus honoratis per omne ævum, nisi vos opem fertis, ô filii. Neque hic solus est dolor, Tantalus addidit probra savis factis: neque verita est vobis præferre suos filios: neque insuper, quod in ipsam redundet, appellavit prole destitutam; & scelestâ specimen dedit lingua paternâ. Latona parabat addere preces cum hæc retulisset: Omitte, inquit Apollo, conqueri, (supplicii spatium longum) Phæbe idem dixit: & obducti nubibus pervenerant ad arcem Cadmeida celeri descensu per ærem. Erat planities vasta non longe à mœnibus proculcata assiduo equorum cursu, ubi numerus rotarum, & rigida ungula in pulverem resolverent glebas suppositas. Ibi pars septem filiorum Amphionis fatigant equos, & urgent terga; bentia purpura Tyria; & trahant habenas auro intextas. E quibus Ismenus, qui olim primus uteri onus fuerat suæ matri, dum agit in certum gyrum cursus equi sui, & reprimat ora spumantia, Hei mihi! vociferatur, & trajectus per medium pectus fert sagittas, & habenis elapsis moriente,

Excessere metum mea jam bona. Fingite demi Huic aliquid populo natorum posse meorum; Non tamen ad numerum redigar spoliata duorum Latonæ: Turba quo quantum distat ab orba! 200
Ite sacris, properate sacris; laurumque capillis Ponite. Deponunt; infectaque sacra relinquunt: Quodque licet, tacito venerantur murmure numen Indignata Dea est: summoque in vertice Cynthi Talibus est dictis gemina cum prole locuta: 205
En ego vestra parens, vobis animosa creatis, Et nisi Junoni, nulli cessura Dearum, An Dea sim, dubitor: perque omnia sæcula cultis Arceor, ô nati, nisi vos succurritis, aris. Nec dolor hic solus. Diro convicia facta 210
Tantalus adjecit: vosque est postponere natis Ausa suis: & me (quod in ipsam recidat) orban Dixit; & exhibuit linguam scelerata paternam. Adjectura preces erat his Latona relatis: Desine, Phœbus ait (pœnæ mora longa) } 21
querelas.

Dixit idem Phœbe. Celerique per æra lapsu Contigerant tecti Cadmeida nubibus arcem. Planus erat lateque patens prope mœnia campus, Assiduis pulsatus equis; ubi turba rotarum, Duraque mollierant subjectas ungula glebas. 22
Pars ibi de septem genitis Amphione fortes Conscedunt in equos, Tyrioque rubentia fucos Terga premunt; auroque graves moderantur habenas.

E quibus Ismenos, qui matri sarcina quondam Prima suæ fuerat, dum certum flectit in orbem 22
Quadrupedes cursus, spumantiaque ora coërcet; Hei mihi! conclamat; medioque in pectore fixa Tela gerit; frænisque manu moriente remissis

NOTÆ.

204. Cynthi] Qui Deli mons fuit, à quo Apollo Cynthius, Diana Cynthia dicta est.

211. Tantalus] Niobe Tantali filia.

213. Paternam] Linguam paternam dicit, quod deorum secreta mortalibus effutisse dicitur Tantalus.

216. Phæbe] Diana, quæ & Luna dicitur.

217. Cadmeida] Thebanam à Cadmo constructam.

218. Campus] Hippodromus.

222. Terga] Equorum ostro infratorum.

222. Rubentia] Quia purpureis ephippiis phaleris equi instructi & infrati.

224. Sarcina prima] Maximus natu.

In latus à dextro paulatim defluit armo.
 Proximus, audito sonitu per inane pharetræ, 230
 Fræna dabat Sipylus : veluti cum præcius imbris
 Nube fugit visa, pendentiaque undique rector
 Carbasa deducit, ne qua levis effluat aura.
 Fræna dabat. Dantem non evitabile telum
 Consequitur : summaq; tremens cervice sagitta 235
 Hæsit ; & exstabat nudum de gutture ferrum.
 Ille, ut erat pronus, per colla admissa jubasque
 Volvitur ; & calido tellurem sanguine fœdat.
 Phædimus infelix, & aviti nominis hæres
 Tantalus, ut solito finem imposuere labori ; 240
 Transferant ad opus nitidæ juvenile palæstræ :
 Et jam contulerant arcto luctantia nexu
 Pectora pectoribus ; cum tento concita cornu,
 Sic erant juncti, trajecit utrumque sagitta.
 Ingemuere simul ; simul incurvata dolore 245
 Membra solo posuere ; simul suprema jacentes
 Lumina versarunt ; animam simul exhalant.
 Aspicit Alphenor, laniataque pectora plangens
 Advolat, ut gelidos complexibus allevet artus :
 Inque pio cadit officio. Nam Delius illi 250
 Intima fatifero rumpit præcordia ferro.
 Quod simul eductum, pars est pulmonis in hamis
 Bruta : tumque anima cruor est effusus in auras.
 At non intantum simplex Damascithona vulnus
 Afficit. Ictus erat, qua crus esse incipit, & qua 255
 Mollia nervosus facit internodia poples.
 Dumque manu tentat trahere exitiabile telum ;
 Altera per jugulum pennis tenus acta sagitta est.
 Expulit hanc sanguis : seque ejaculatus in altum
 Micat, & longe terebrata profilit aura. 260
 Ultimus Ilioneus non profectura precando
 Brachia sustulerat : Diæque ô communiter omnes,
 Dixerat, (ignarus non omnes esse rogandos)

decidit paulatim in latus à dextro humero. Sipylus proximus relaxabat habenas, audito strepitu pharetra per aërem ; veluti cum nauclerus præcognoscens tempestatem fugit nube conspecta, & explicat vela pendentia undique, ne qua levis ventus elabatur. Laxabat habenas. Sagitta ineluctabilis peringit laxantem, & tremens adhsit summitati cervicis : & ferrum nudum prominēbat ex gutture. Ille, ut erat pronus, defluit per colla equi concitati, & jubas ; & insicit terram cruore tepido. Miser Phadimus, & Tantalus hæres nominis avi, postquam desissent à labore solito, transferant ad opus juvenile splendida palæstra : & jam commiserant pectora luctantia pectoribus stricto amplexu, cum sagitta impulsæ arcu adducto transfixit utrumque, sicut erant connexi. Una conquesti sunt, una demiserunt in terram artus protritos dolore, una prostratâ torserunt oculos ultimos, una spiritum efflaverunt : Alphenor intuetur, & percussus pectus apertum accurrit, ut soletur membra frigida complexibus ; & sternitur in piâ sedulitate : nam Delius per rumpit illi intima viscera ferro mortifero. Quod cum extractum est, pars pulmonis est ab-

N O T A.

229. Armo] Equi.
 231. Fræna dabat] Ut fugeret.
 237. Colla admissa] Equi colla in fugam
 concitati, laxatis illi frænis.
 240. Labori] Agitationi equorum.
 241. Nitidæ] Quia oleo perungebantur

luctaturi.
 255. Qua crus] Adeoque in genu, ab eo enim crus incipit & protenditur usque ad talos, è sura & tibia constans.
 263. Non omnes] Sola enim Latona cum Apolline & Diana placanda erat.

Apollo Arcitenens misericordia tactus fuerat, cum jam sagitta non fuit revocabilis. Ille tamen procubuit levissimo ictu, corde afflicto non profundo vulnere. Rumor damni, & dolor plebis, & fletus suorum fecerunt matrem certam cladis repentina, qua stupebat Deos potuisse tot filios suos interficere, & indignabatur non veritos esse hoc, & quod tantum haberent potestatis. Nam pater Amphion, ferro trahente per pectus, obitus simul finem imposuerit vita & dolori. Heu! quantum hac Niobe dispar erat ab illa Niobe, qua modo arcuerat populum ab altaribus Latona, & superba ambulaverat per urbem mediam, suorum invidiam in se concitans; at nunc flenda etiam inimicis! Devolvitur in corpora frigida, & passim dat oscula ultimis omnibus suis filiis. A quibus porrigens lacertos planctu lividos ad sidera, Pascere sava Latona, inquit, nostro dolore, pascere, & exple cor tuum mea arumna: & exple sava viscera: effero per septem natorum obitus: exsili, & triumpham hostis superior. Quambrem vero superior? plura mihi restant infelici, quam tibi beata. Superior sum etiam post tot obitus. Finierat; nervus strepuit ab arcu adducto, qui tremefecit omnes excepta Niobe. Illa est audax & dolorem. Sorores aderant cum pullis vestibus coma projecta ad lectos fratrum: è quibus inavelles sagittas infixas cordi, moriens defecit ore imposto ori fratris. Altera aggressa delinire dolorem infelicitatis matris repente siluit, & est incurvata ad terram improvisa plaga, neque clausit nisi dum anima recessit. Hac nequicquam fugiens cadit; illa procumbit morsens in sororem: hinc sese occultat, cerneret illam tremere.

Parcite. Motus erat, cum jam revocabile telum Non fuit, Arcitenens. Minimo tamen occidit ille } 265

Vulnere; non alta percusso corde sagitta. Fama mali, populique dolor, lacrymæque suorum Tam subitæ matrem certam fecere ruinæ, Mirantem potuisse; irascentemque quod ausi Hoc essent Superi, quod tantum juris haberent. 270 Nam pater Amphion, ferro per pectus adacto, Finierat moriens pariter cum luce dolorem. Heu quantum hæc Niobe Niobe distabat ab illa, Quæ modo Latois populum submoverat aris: Et mediam tulerat gressus resupina per urbem, 275 Invidiosa suis; at nunc miseranda vel hosti! Corporibus gelidis incumbit: & ordine nullo Oscula dispensat natos suprema per omnes. A quibus ad cælum liventia brachia tendens, Pascere, crudelis, nostro, Latona, dolore; 280 Pascere, ait; satiaque meo rua pectora luctu: [Corque ferum satia, dixit: per funera septem] Effero: exulta; victrixque inimica triumpham. Cur autem victrix? miseræ mihi plura supersunt Quam tibi felici. Post tot quoque funera vinco. 285 Dixerat: insonuit contento nervus ab arcu; Qui, præter Nioben unam, conterruit omnes, Illa malo est audax. Stabant cum vestibibus atris Ante toros fratrum demisso crine sorores. E quibus una, trahens hærentia viscere tela, 290 Imposito fratri moribunda relanguit ore. Altera, solari miseram conata parentem, Conticuit subito; duplicataque vulnere cæco est. (Oraque non pressit, nisi postquam spiritus exit. Hæc frustra fugiens collabitur; illa sorori 295 Immoritur: latet hæc; illam trepidare videres.

NOTÆ.

273. Hæc] Mærens; non jam, prole extincta, superbiens.

275. Resupina] Id est, quæ elato & superbo vultu per urbem incesserat. V. 168.

283. Effero] Viva ad sepulchrum feror, filiorum mortis. Videtur enim Niobe una cum filiis septies quasi efferi. Effero vox sepul-

turae propria.

284. Plura] Hæc Niobe furiosa idcirco jactat, quod septem ei filia supererant.

289. Demisso crine] Dissolutis capillis, ut luctu fieri solet. Toros] Lectulos, in quibus erant ad funus compositi.

Sexque datis leto, diversaque vulnera passis,
 Ultima restabat : quam toto corpore mater,
 Tota veste regens, Unam, minimamque relinque ;
 De multis minimam posco, clamavit, & unam. 300
 Dumque rogat, pro qua rogat, occidit. Orba resedit
 Exanimis inter natos natasque, virumque :
 Dirigitque malis. Nullos movet aura capillos.
 In vultu color est sine sanguine : lumina mœstis
 Stant immota genis : nihil est in imagine vivi. 305
 Ipsa quoque interius cum duro lingua palato
 Congelat, & venæ desistunt posse moveri.
 Nec flecti cervix, nec brachia reddere gestus,
 Nec pes ire potest. Intra quoque viscera saxum est.
 Met tamen, & validi circumdata turbine venti 310
 In patriam rapta est. Ibi fixa cacumine montis
 Liquitur, & lacrymas etiamnum marmora manant.
 V. Tum verò cuncti manifestam numinis iram
 Cœmina virque timent : cultuque impensius omnes
 Magna gemelliparæ venerantur numina Divæ. 315
 Itque sit, à factò propiore priora renarrant.
 Quibus unus ait : Lyciæ quoque fertilis agris
 Laud impune Deam veteres sprevere coloni.
 Res obscura quidem est ignobilitate virorum ;
 Mira tamen. Vidi præsens stagnumq; lacumq; 320
 Prodigio notum. Nam me jam grandior ævo,
 Impatiensque viæ genitor deducere lectos
 Ufferat inde boves ; gentisque illius eunti
 Ipse ducem dederat. Cum quo dum pascua lustro,
 Ecce lacus medio sacrorum nigra favilla 325
 Terra vetus stabat, tremulis circumdata cannis.

Et sex interfectis, & passis varias plagas, uliima supererat ; quam mater operiens toto corpore, toto amictu, vociferata est, concede unam & natu minimam ; peto de multis minimam, & unam. Et dum precatur, obit ea pro qua precatur. Orba resedit inter filios mortuos, & filias, & maritum, & indurata est arumnis. Nullus ventus agitat eam. Color est exsanguis in facie : oculi hærent rigidi in genis tristibus ; nihil est vivi in statua. Ipsa quoque lingua intus dirigit cum duro palato ; & vena non amplius possunt palpitare. Neque collum potest flecti, neque lacerti agitari, neque pes incedere. Est lapsa etiam intra præcordia. Luget tamen, & corvepta impetu potentis venti ablata est in patriam. Ibi liquefit imposta vertici montis, & saxum exstillat etiamnum lacrymas.

V. Tum verò omnes & viri & femina metuant iram numinis ; & omnes magis colunt ingentem potestatem Deæ gemelliparæ : atque, ut mos est, recensent præterita à factò recentiore. Et quibus unus inquit ; in-

la etiam feracis Lycia non contempserunt inulti Divam. Factum est quidem minus cognitum in temtu virorum, sed tamen stupendum: Vidi ipse cum ibi adessem & stagnum, & locum novem miraculo. Nam pater meus jam atate provector, & impar itinere faciundo imperaverat e deducere inde boves electos ; & ipse dederat mihi proficiscenti ducem ex illa natione : quocumq; in circummeo pascua, ecce antiquum altare erectum erat in medio stagni, fuscum atro cinere, cinctum undinibus tremulis.

NOTÆ

303. *Dirigit*] Petrefacta est, quia stupet.
 311. *In patriam*] Thebis, inquit Apollonius, lib. 3. relictis vidua jam atque orba in pylum ad patrem Tantalum rediit, &c.
 312. *Lacrymas*] utrum hoc propter sudorem marmoris? an à rupis, & metalli vapore? Namque Sipyllum, referent Plinio lib. c. 29. quod ante Tantalus vocabatur, caput Mæoniæ, ubi nunc est stagnum sale abun-

dans. An denique quod in liberorum Sepulchro statua lapideam, quæ lachrymari videbatur, sibi Niobe erexerit?
 315. *Gemelliparæ*] Latonæ, quæ Apollinem & Dianam uno partu edidit.
 317. *Lyciæ*] Regio est minoris Asiæ ad mare mediterraneum porrecta, infra Lydiam.
 323. *Gentisque*] Mihi itineris ducem addidit Lycium.

Dux meus substitit, & dixit murmure timido, Adfis, Dea; & ego dixi pari murmure, Adfis. Nilominus exquirebam an altare esset Naiadum, an Fauni, an Dei aliojus indigena: ô Juvenis, non Deus monticola huic altari praest. Illa dicit hoc suum, quam olim regia Juno orbe expulit; quam precantem vix Delos incerta excepit, tum cum insula levis circum fluctuabat. Latona inmixta palmae simul & (olivæ) arbori Minerva, peperit gemellos, noverca nolente. Et cum peperisse dicitur etiam hinc fugisse Junonem, & tulisse in suo sinu duo numina ex se orta. Et jam, cum Sol ardens incenderet agros, Dea oppressa longo labore in campis Lycia Chimæras ferentis, exhausta contraxit sitim à calore Solis; & filii quidi exsuxerant mammas lac emittentes. Fortè vidit è longinquo stagnum aqua dulcioris in infimis vallibus: rustici ibi coligebant fruticosa viminalia cum juncis, & ulvam nascentem in paludibus. Titania adiit, & genu flexo demisit se in terram; ut bibitura traheret frigidam aquam, Agrestis multitudo prohibent. Dea sic est al-lequuta prohibentes: qua-

330. Indigenane] Qui non aliunde venerit, sed ibi ortus sit ubi colitur: quasi inde genitus.
336. Noverca] Junone Jovis conjuge, quæ adeo Apollinis & Dianæ noverca,
339. Chimæris] Fuit Poëtis Chimæra monstrum caput habens Leonis, ventrem Capræ, & caudam Draconis; revera autem mons Lyciæ ignivomus, cujus cacumen leones,

Restitit; & pavido, Faveas mihi, murmure dixit Dux meus: & simili, Faveas, ego murmure dixi. Naiadum, Faunine foret tamen ara rogabam, Indigenæne Dei: cum talia reddidit hospes: 330 Non hac, ô juvenis, montanum numen in ara est Illa suam vocat hanc, cui quondam regia Juno Orbe interdixit: quam vix erratica Delos Orantem accepit, tum cum levis insula nabat. Illic, incumbens cum Palladis arbore palmæ, 33 Edidit invita geminos Latona noverca. Hinc quoque Junonem fugisse puerpera fertur: Inque suo portasse sinu duo numina natos. Jamque Chimæris, cum Sol gravis ureret arva Finibus in Lyciæ, longo Dea fessa labore, 34 Sidereo ficcata sitim collegit ab æstu: Uberaque ebiberant avidi lactantia nati. Fortè lacum melioris aquæ prospexit in imis Vallibus: agrestes illic fruticosa legebant Vimina cum juncis, gratamq; paludibus ulvam. 34 Accessit, positoque genu Titania terram Pressit; ut hauriret gelidos potura liquores: Rustica turba vetant. Dea sic affata verantes: Quid prohibetis aquis? usus communis aquarum. Nec Solem proprium Natura, nec aëra fecit, 35 Nec tenues undas. Ad publica munera veni. Quæ tamen ut detis supplex peto. Non ego nostrum Abluere hic artus, lassataque membra parabam: Sed relevare sitim. Caret os humore loquentis; Et fauces arent; vixque est via vocis in illis. 35 Haustus aquæ mihi nectar erit: vitamque fatebor Accepisse simul. Vitam dederitis in unda. Hi quoq; vos moveant; qui nostrum brachia tendunt Parva sinu. Et casu tendebant brachia nati.

NOTÆ.

medium capræ, radices autem serpentes frequentabant.

341. Sidereo] Sidus aliquando non est pro sole ponitur.

343. Locum] Fontem Melam vocat Prob. Virg. Georg. 2. lib. & pastorem, qui probebat, Neoclem.

358. Hi] Infantes, Apollo & Diana.

Que

Quæ non blanda Deæ potuissent verba movere? 360
 Ii tamen orantem perstant prohibere: minasque,
 Ji procul abscedat, conviciaque insuper addunt.
 Nec satis hoc. Ipsos etiam pedibusque manumque
 Urbavere lacus: imoque è gurgite mollem
 Iuc illuc limum saltu movere maligno. 365
 Distulit ira sitim. Neque enim jam filia Cœi
 applicat indignis; nec dicere sustinet ultra
 Verba minora Dea: tollensque ad sidera palmas,
 Eternum stagno, dixit, vivatis in isto.
 veniunt optata Deæ. Juvat isse sub undas; 370
 et modo tota cava submergere membra palude:
 Iunc proferre caput; summo modo gurgite nare:
 epe super ripam stagni considerare: sæpe
 et gelidos resilire lacus. Et nunc quoque turpes
 et vitibus exercent linguas: pulsoque pudore, 375
 quamvis sint sub aqua, sub aqua maledicere tentant.
 vox quoq; jam rauca est, inflataq; colla tumescunt:
 et palæque dilatant patulos convicia rictus.
 et erga caput tangunt; colla intercepta videntur:
 et poena viret: Venter, pars maxima corporis, } 380
 albet;

imofoque novæ saliunt in gurgite ranæ.
 VI. Sic ubi nescio quis Lycia de gente virorum
 rettulit exitium; Satyri reminiscitur alter:
 quem Tritoniaca Latoüs arundine victum
 effecit pœna. Quid me mihi detrahis? inquit. 385
 h piget: ah non est, clamabat, tibia tanti!
 lamanti cutis est summos derepta per artus:
 nec quicquam, nisi vulnus, erat. Cruor undique
 manat;

Quem non potuissent flectere lenis oratio Dea? Ipsi tamen pertinaciter arcens precantem: atque insuper, adjiciunt minas, nisi procul eat, & probra. Neque istud satis: lutulenta fecerunt insuper ipsa stagna pedibus & manibus: & huc illuc agitaverunt cænum ex ultimo gurgite saltu protervo. Ira paulisper remisit sitim: neque verò jam filia Cæi precatorem rusticos indigna hæc praterantes, neque potest amplius proferre voces humiliores Dea, & porrigens manus ad astra, in omne ævum, inquit, vivatis in isto stagno. Vota Dea absolvuntur. Gaudent se condere sub aquas, & nunc tingere totum corpus profundo stagno, nunc exereere caput, nunc natant in supremo lacu, sæpe requiescere ad ripam ejus, sæpe resilire in frigida stagna. Et nunc etiam utuntur contumeliosis linguis ad iurgia, & pudore amisso, quanquam sint sub undis, sub undis tamen nituntur convicia jactare. Vox etiam est rauca, & colla tumida inflantur, & ipsa probra diducunt ora hiantia. Dorsum junctum est capiti, collum videtur quasi de medio re-

um; tergum est viride; alvus, pars maxima corporis, alba est, & recentes ranæ sese jactant in paludibus lutenta.

VI. *Postquam nescio quis sic narravit interitum hominum de natione Lycia, alius commemorat Marsyam Satyrum, quem Apollo Latona filius multavit supplicio, postquam illum vicisset calamo Tritonico. Quamobrem, ait, meam pellem mihi deripis? Ah pœnitet: ah, vociferabatur, fistula est tanti, ut hæc pœna affici debeam. Cutis est ablata vociferanti ab extremis membris: que erat quicquam nisi plaga. Sanguis fluit ex omni parte.*

NOTÆ.

376. *Sub aqua*] Repetitio hæc immediata sub aqua, sub aqua, ranarum coaxationem exprimit videretur.
 383. *Satyri*] Marsyas fuit, qui certamine Mus, pelle privatus est ab Apolline; ex eodem verò corpore tantus defluxit sanguis, ut in rivum fuerit commutatus, qui dicebatur Marsyas. Cujus elegantem descriptionem vide

apud Q. Curtium lib. 4. sub initio.
 384. *Tritoniaca*] Tibiam dicit, quam Palælas ad Tritonem paludem nata invenit: Sed oris sui deformitate dum eam inflaret, indignata, eam abjecit. Reperit Marsyas, & usque adeo sibi placuit ejus sono, ut Apollinem ipsum ad Musicæ certamen provocare ausus fuerit.

detectique

Et nervi nudati appa-
rent; & vena tremantes
sine ulla cute palpant.
Liceat numerare præcor-
dia micantia, & fibras
genitus conspectas in pe-
ctore. Faunæ agrestes Di-
nemorum, & fratres Sa-
tyri, & Olympus tunc e-
tiam illestris, & Nym-
pha luxerunt eum, &
quisquis pavit greges o-
vium lanas ferentium, &
armenta boum cornuta in
illis montibus. Terra
ferax irrigata est, &
irrigata exceptit lacry-
mas cadentes, ac absor-
buit profundis meatibus.
Quas ubi fecit aquam,
ejecit in aërem inanem.
Inde descendens in mare
astuosum per pronas ripas
nomen consequutus est
Marsya, fluvius limpi-
dissimus Phrygia.

VII. Talibus narratis,
statim plebs revertitur ad
præsentia infortunia, &
desert Amphionem mor-
tuum una cum prole. In-
vidiam omnem in ma-
trem conjiciunt: ceterum
unus Pelops fertur
etiam luxisse hanc, at-
que exhibuisse ebur in
humero laevo, postquam
deripuit amictus suos ad
pectus. Hic humerus fuit
ex carne & ejusdem co-
loris ac dexter quando
natus est: dein dicunt

Deos conferuisse artus dissectos manibus parentis; ceterisque inventis, pars qua est inter collum & extremum lacertum desiderata est. Ebur affixum est in locum ejus partis qua non inveniebatur. *7*
so Deorum beneficio Pelops fuit restitutus.

VIII. Optimates proximi conveniunt: & oppida vicina Argos, & Sparta, & Mycenæ Pelopis,
& Calydon nondum odio habita Diane iratæ,

Detectique patent nervi: trepidæque sine ulla
Pelle micant venæ. Salientia viscera possis, *39*
Et pellucentes numerare in pectore fibras.
Illum ruricolæ, sylvarum numina, Fauni,
Et Satyri fratres, & tunc quoque clarus Olympu
Et Nymphæ flerunt: & quisquis montibus illis
Lanigerosque greges, armenta; buccera pavit. *39*
Fertilis immaduit, madefactaque terra caducas
Concepit lacrymas, ac venis perbibit imis.
Quas ubi fecit aquam, vacuas emisit in auras!
Inde petens rapidum ripis declivibus æquor,
Marsya nomen habet, Phrygiæ liquidissimus } *40*
amnis.

VII. Talibus extemplo redit ad præsentia dic
Vulgus; & extinctum cum stirpe Amphiona luger
Mater in invidia est. Tamen hanc quoque dicit
unus

Flesse Pelops: humeroque suas ad pectora postquam
Deduxit vestes, ebur ostendisse sinistro. *4*

Concolor hic humerus, nascendi tempore, dextro
Corporeusque fuit. Manibus mox cæsa paternis
Membra ferunt junxisse Deos: Aliisque repertis,
Qui locus est juguli medius, summique lacerti,
Defuit. Impositum est non comparentis in usum *4*
Partis ebur: factoque Pelops fuit integer illo.

VIII. Finitimi proceres coeunt: urbisque pi-
pinquæ

Oravere suos ire ad solatia reges,
Argosque, & Sparte, Pelopeiadesque Mycenæ,
Et nondum torvæ Calydon invisa Dianæ, *4*

Orcl-

393. Olympus] Satyrus etiam, qui Mar-
sya fuit discipulus, alii frater.

397. Venis] Venas terræ puta esse meatus
Aquarum & Spirituum.

404. Pelops] Tantali filius, Nobes frater.

405. Deduxit] Lugentium more vestes di-
vellit.

405. Ebur ostendisse] Pelopem discerptum
Tanealus Diis epulantibus obtulerat, quod
illi nefas cum advertissent, Pelopis membra

iterum composuerunt, nisi quod humeri i-
stri loco, quem Ceres comederat, eburnum
apposuerunt.

409. Qui locus] Humerus qui medius est
inter jugulum & brachii summitatem.

414. Argos] Urbs est clarissima Pelopon-
nesi, sicut & Sparta, itemque Mycenæ, ad
Pelops vel certè ejus posterius auxiliis ferun-

415. Calydon] Urbs Ætolia, à Calydone Epi-
mionis filio cognominata, ad Peloponnesi p-
trentio,

Orchomenosque ferox, & nobilis ære Corinthos,
 Messeneque ferax, Patræque, humilesque Cleonæ,
 Et Nelæa Pylos, neque adhuc Pittheia Trœzen;
 Quæque urbes aliæ bimari clauduntur ab Isthmo,
 Exteriusque sitæ bimari spectantur ab Isthmo. 420
 Credere quis possit? solæ cessatis Athenæ.
 Obstitit officio bellum; subvecta que ponto
 Barbara Mopsopios terrebant agmina inuros.
 Thracicus Tereus hæc auxiliariis armis
 Fuderat: & clarum vincendo nomen habebat. 425
 Quem sibi Pandion opibusque virisque potentem,
 Et genus à magno ducentem forte Gradivo,
 Connubio Procnes junxit. Non pronuba Juno,
 Non Hymenæus adest, non illi Gratia lecto.
 Eumenides tenuere faces de funere raptas: 430
 Eumenides stravere torum: tectoque profanus
 Incubuit bubo, thalamique in culmine sedit.

Et Orchomenus sava, & Corinthus celebris ære, & Messene fertilis, & Patræ, & exigua Cleonæ, & Pylos Nelæa, & Trœzen nondum Pittheia dicta, & urbes aliæ quæ clauduntur ab Isthmo bimari, quæque extra Isthmum sitæ ab illo conspiciuntur, rogaverunt suos reges ut accederent consolandi gratia. Quis possit fidens adhibere? Solæ Athenæ deestis humanitatis officio: Cui bellum impedimento fuit, & exercitus barbarus adductus per mare imminēbat muris Mopsopiis: Tereus Thracicus hunc exercitum fugaverat armis auxiliariis; & habebat nomen magnū ex victoria.

Quem potentem divitiis & viris, & trahentem genus clarum à magno Marte, Pandion sibi dedit conjugio Procnes. Juno pronuba non favit illi toro, neque Hymenæus, neque Gratia. Furia ratulerunt tadar novæ nuptæ, quas de funebribus rogis rapuerunt: Furia adornaverunt lectum; & bubo obscurus insedit tecto, & sedit in fastigio thalami.

NOTA.

entriorem, cujus agris irata Diana, quod ab Deneo rege primitias diis omnibus reliquis offerente præterita esset, aprum ferocissimum immittit, quem Meleager interemit.

416. *Orchomenos*] Arcadiæ urbs; alia est & Bæotiæ.

416. *Ære*] Æs Corinthium magno in pretio fuit, & ad vasa expetitum. Capta à L. summo & incensa Corintho, incendio permissis plurimis statuis ætque simulacris, æris, argenti, argentique venæ in commune fluxere.

417. *Humiles*] Non à situ, sed incolarum auiditate.

417. *Messene*] Messene est in Peloponneso, hinc incolæ bellis plurimis adversus Lacedæmonios claruerunt.

417. *Patræ*] Sunt in Achaiâ, ad Septentrionem.

417. *Cleonæ*] Oppidulum Argolidis.

418. *Nelæa*] A Neleo Nestoris patre regnans in Messenia sita.

418. *Nec adhuc*] Nondum Pittheus, Thesei pater maternus, ibi regnavit. Trœze urbs est Peloponnesi.

419. *Bimari*] Isthmus dicitur terra inter duo maria coarctata, atque adeo bimariis, quomodolibet hic Corinthiacus Ægeus & Ionio alitur. Extra Isthmum sunt Peloponnesi ur-

bes, extra vero Achaiæ.

419. *Clauduntur*] Isthmo clausas intellige urbes quas habet Peloponnesus.

421. *Credere*] Quis crederet urbem humanitatis studiis adeo claram officio defuturam? Sed excusanda erat, quippe offensione pressa à Barbaris, forte Amazonum, copiis.

423. *Mopsopios*] Athenienses, à Mopsopo rege sic dictos, in quos Amazones illo tempore, auxilio assumtis Scythiis, incurserunt; quæ de re Justinus.

424. *Tereus*] Thraciæ rex fuit, Martis filius.

426. *Pandion*] Rex Athenarum.

427. *Gradivo*] Mars est à gradiendo, vel ab hastæ vibratone Græce sic dictus. Viz. à *gradivus* vel *gradivus*.

428. *Procnes*] Quæ Pandionis fuit filia.

428. *Juno*] Quæ Jura & Pronuba dicitur, sine cujus numine nullum posset feliciter coalescere conjugium.

429. *Hymenæus*] Quem jam sæpe ad nuptias invocatum deum diximus.

429. *Gratia*] Tres fuerunt, perpetuæ Veneris comites, Aglaia, Thalia, Euphrosyne.

430. *Eumenides*] Hæc omnia inauspicatas nuptias prædicunt. Vide similia de Idisiis & Æneæ conjugio Virgil. Lib. Æn. 4.

Procne & Tereus commiſſi ſunt hoc augurio; facti ſunt parentes hoc augurio. Scilicet Thracia gratulata eſt illis; & ipſi gratias egerunt Diis, & voluerunt appellari diem feriatum, quo filia Pandionis nupta eſt regi illuſtri, & quo Ilys natus eſt. Uſque adeo ignoratur quod bonum eſt! Jam Titan vexerat tempora per quinque Autumnoſ anni renovati, cum Procne demulcens maritum, ſi quid apud te poſſum, inquit, vel mitte me ſorori viſenda, vel ſoror huc accedat. Pollicearis ſocero eam brevi reverſuram. Concedes mihi inſtar numinis ſi vidiffe me feceris ſororem. Ille imperat naſes provehi in mare, atque ingreditur portus Athenienſes velis & remigibus, atque appellit ad littora Attica. Ut primum licuit videre ſocerum, & dextram dextra conjungere, oratio incloatur infelici praſagio. Cœperat narrare cauſam itineris & juſſa uxoris, & promittere veloces reditus Philomelæ, ſiquidem miſſa fuerit: ecce Philomela adeſt ſplendida ſuperbo ornatu, ſplendidior pulchritudine; & quales ſolemus auatæ Naiadas & Dryadas ambulare in mediis ſilvis, ſi modo addas illis ornatuſ & ſimiles apparatus. Tereus non aliter incenſuſ eſt viſa puella,

Hac ave conjuncti Procne Tereuſque; parentes
 Hac ave ſunt facti. Gratata eſt ſcilicet illis
 Thracia: Diſque ipſi grates egere: diemque, 435
 Quaque data eſt claro Pandione nata tyranno,
 Quaque erat ortuſ Ilys, feſtam juſſere vocari.
 Uſque adeo later utilitas! jam tempora Titan
 Quinque per autumnos repetiti duxerat anni:
 Cum blandita viro Procne, ſi gratia, dixit, 440
 Ulla mea eſt, vel me viſendæ mitte ſorori;
 Vel ſoror huc veniat. Redituram tempore parvo
 Promittes ſocero. Magni mihi numinis inſtar
 Germanam vidiffe dabis. Jubet ille carinas
 In freta deduci: veloque & remige portuſ 44
 Cecropioſ intrat; Piræaque littora tangit.
 Ut primum ſoceri data copia, dextraque dextræ
 Jungitur; infauſto committitur omine ſermo.
 Cœperat, adventuſ cauſam, mandata referre
 Conjugiſ; & celeres miſſæ ſpondere reſcuſuſ. 45
 Ecce venit magno dives Philomela paratuſ;
 Divitior forma: quales audire ſolemuſ
 Naiadaſ & Dryadaſ mediis incedere ſilviſ:
 Si modoſ deſ illiſ cultuſ, ſimileſque paratuſ.
 Non ſecus exarſit conſpecta virgine Tereuſ; 45
 Quam ſi quiſ canis ignem ſupponat ariſtiſ:
 Aut frondem, poſitaſque cremet ſœnilibuſ herbaſ.
 Digna quidem facieſ. Sed & hunc innata libido
 Exſtimulat: pronumque genuſ regionibuſ illiſ
 In Venerem eſt. Flagrat vitio gentiſq; ſuoque. 46
 Impetuſ eſt illi, comituſ corrumpere curam,
 Nutriciſque fidem: nec non ingentibuſ ipſam
 Sollicitare datiſ; totumque impendere regnuſ:
 Aut rapere, & ſævo raptam defendere bello.
 Et nihil eſt, quod non effræno captuſ amore 46
 Auſit; nec capiunt incluſaſ pectora flammaſ.
 Jamque moras malè fert; cupidoque revertitur or

quam ſi quiſ ſubjiciat ignem ſilviſ ariſtiſ, aut incendat ramuſculoſ & herbaſ impoſitaſ ſœnilibuſ Vultuſ quidem inſignis, ſed ingenuſ libido etiam hunc excitat; & in illiſ terris homineſ ſunt maxime propenſi in Venerem. Uritur vitio gentiſ & ſuo. Impenſuſ ſtimulatur corrumpere cuſtodia comituſ, & fidem nutriciſ, aut etiam delinire illam magniſ muneribuſ, atque injumere totum renum; vel auferre, & tueri ablatam crudeli bello. Neque quicquam eſt quod non audeat irretit inmoderato amore: neque pectus eſt capax reconditi igniſ. Jamque inique fert moras, & redit commemoranda juſſa

NOTÆ.

437. Ilys] Terei & Procneſ filiuſ.
 446. Cecropioſ] Athenienſeſ, à Cecrope rege
 Ath. natuſ.
 446. Pir. a] Fuit Piræum navale & por-

tus Athenienſiſ, à Themiftocele inſtruſtuſ.
 453. Dryadaſ] Nympheæ inter ſilveſtreſ
 formoſiſſimæ, quæ tamen Philomelæ ſpecie
 non æquarent, niſi pari etiam ornatu indu-

Ad mandata Procnes ; & agit sua vota sub illis.
 Facundum faciebat amor. Quotiesque rogabat
 Ulterius iusto ; Procnen ita velle ferebat. 470
 Addidit & lacrymas ; tanquam mandasset & illas.
 Prò Superi, quantum mortalia pectora cæcæ
 Noctis habent ! ipso sceleris molimine Tereus
 Creditur esse pius : laudemque à crimine sumit.
 Quid quod idem Philomela cupit ? patriosq; }
 lacertis 475

Blanda tenens humeros, ut eat visura sororem,
 Perque suam, contraq; suam, petit usque, salutem.
 Spectat eam Tereus ; præcontrectatque videndo :
 Osculaque, & collo circumdata brachia cernens ;
 Omnia pro stimulis, facibusque, ciboque }
 furoris 480

Accipit. Et quoties amplectitur illa parentem ;
 Esse parens vellet ; neque enim minus impius esset.
 Vincitur ambarum genitor prece. Gaudet, agitque
 Illa patri grates : & successisse duabus
 Id putat infelix, quod erit lugubre duabus. 485

Am labor exiguus Phœbo restabat : equique
 Ulfabant pedibus spatium declivis Olympi.
 Regales epulæ mensis, & Bacchus in auro
 Coniuratur. Hinc placido dantur sua corpora somno.
 Rex Odrysius, quamvis secessit, in illa 490
 Instuat : & repetens faciem, motusque, manusque,
 Qualia vult fingit, quæ nondum vidit : & ignes
 Quos suos nutrit, cura removente soporem.

Lux erat : &, generi dextram complexus euntis
 Pandion, comitem lacrymis commendat obortis : 495
 Hanc ego, care gener, quoniam pia causa coëgit,
 Et voluere ambæ, voluisti tu quoque, Tereu,
 Pro tibi : perque fidem, cognataq; pectora supplex,
 Pro Superos oro, patrio tuearis amore :
 Pro mihi sollicitæ lenimen dulce senectæ 500

*At rex Odrysius, quanquam seorsum se receperat, ardet tamen in Philomela, & revolvens
 ante vultum, & motus, & manus, putat qualia vult, ista quæ nondum vidit : & ipse alit suas
 lacrymas, amore impediente somnum. Dies adueverat, & Pandion amplexus dextram generi abituri
 commendat illi comitem lacrymis prorumpentibus. Ego, (siquidem utraque exoptavit, & tu quo-
 que cupivisti Tereu) committo tibi hanc, dilecte gener, quoniam pia causa suavit : & precor supplex
 pro fidem, & corda cognata, & per Deos ut protegas eam amore patrio : & remittas mihi ocyus
 abile solatium senectutis*

NOTÆ.

477. Contraque suam] Quia Tereus non solum
 orata, sed etiam lingua fuit privata.
 478. Præcontrectat] Tanto libidinis ardore
 Philomelam intuetur, ut oculis antequam ma-
 nus contrectare videatur.

486. Equi] Solis trahentes currum.
 486. Exiguus] Pene erat diei finis.
 490. Odrysius] Tereum dicit, ab Odrysis
 Thraciæ populis, sic dictum.

*Procnes ore cupido, &
 promouet sua vota sub
 simulatione desiderii quo
 flagrat Procne. A-
 mor reddebat disertum :
 & quoties orabat plus
 quam iustum esset, dice-
 bat Procnen sic optare.
 Adiecit etiam lacrymas,
 quasi etiam imperasset
 illas : Proh Dii, quan-
 tum corda hominum ha-
 bent obscura ignorantia !
 Tereus creditur esse pius
 ipso conatu facinoris, &
 habet laudem à crimine.
 Quid quod Philomela
 idem optat ? & blandè
 amplectens ulnis humeros
 patris, poscit usque & per
 suam, & contra suam
 salutem, ut discedat vi-
 sura suam sororem. Te-
 reus eam intuetur, &
 ante eam contrectat vi-
 dendo, & cernens cra,
 & lacertos circumductos
 collo, sumit omnia pro
 aculeis, & tadis, & esca
 furoris. Et quoties illa
 complectitur patrem, opt-
 taret esse pater ; neque
 enim esset minus impius.
 Pater superatur prece u-
 triusque. Illa latatur
 & gratias agit patri, &
 misera arbitratur tene
 id cessisse duabus, quod
 erit luctuosum duabus.
 Jam parvus labor supe-
 rerat Soli, & ejus equi
 feriebant pedibus spati-
 um cali deorsum vergen-
 tis (i. e. occidui.) Dapes
 regia, & vinum in va-
 sis deauratis apponitur
 mensis : inde sua corpora
 committuntur somno sua-*

anxia de reditu filix,
 (omne spatium erit no-
 bis longum.) Tu quoque,
 Philomela, si pietas est
 aliqua, revertere ad me
 ocys: satis est, quod so-
 ror tua Procne longe à
 me abest. Hujusmodi
 mandata dedit: atque
 simul basia præbebat sua
 filia; & molles lacrymæ
 fluebant inter juvendum.
 Et postquam petiit dex-
 tras utriusque in testi-
 monium fidei, & conse-
 ruit junctas inter se,
 mandant ut salutem imp-
 ertiantur ore memori
 & filia sua Procne, &
 nepoti Ity qui absuerunt:
 Et vix potuit dicere ex-
 trorsum, vale, ita vox
 impediatur suspiriis:
 & reformidavit divi-
 nationes sua mentis. At
 cum primum Philomela
 est imposta pictæ navis,
 & mare percussum re-
 vis, & terra relicta,
 Vicinus, vociferatur: mea
 desideria avehuntur me-
 cum. Atque barbarus
 triumphat, & agre dif-
 fert animo sua gaudia;
 & nusquam dimovit o-
 culos ab illa. Non secus
 ac cum avis Jovis, ra-
 pax aquila unguibus a-
 guttis deposuit leporem in
 excelsa nido; lepus cor-
 reptus non potest effuge-
 re, illa autem avida in-
 ructur suam pradam.
 Jamque itinere confecto
 descenderant in sua lit-
 tora de navibus jactatis,
 cum rex ducit filiam
 Pandionis in excelsa sta-
 bulis, testæ amissis arbo-
 ribus; atque ibi includit
 pallidam, tremem &
 omnia motu mentem, & jam
 lacrymantem, & petentem
 tibi sit sua soror; & post-
 quam professus esset amo-
 rem insanabilem, vi vincit puellam, & unam, patre sæpe nequicquam citato, sæpe sorore sua, maxime à
 Diis magnis: illa trepidat tanquam agna timida, quæ vulnerata erepta faucibus veteris lupi, non
 sibi videtur secunda; & tanquam columba, plumis suis insectis suo sanguine, timet adhuc
 horret unguis asperos quibus inclusa erat. Mox ubi animus rediit, disceptam comam habens
 militis lugentis, brachiis contusis plangendo, porrigens manus, Proh, inquit, Barbare, nefando f-
 noxe, proh, inhumane, neq; iussa patris cum lacrymis piis te tetigerunt, neque mea virginitas,
 quæ fœdera connubialia? Orania confudisti. Ego sum facta adultera sorori, tu maritus utri-
 usque. Non sum digna hoc supplicio.

Quamprimum (omnis erit nobis mora longa)
remittas.

Tu quoq; quamprimum (satis est procul esse sororē),
Si pietas ulla est, ad me, Philomela, redito.

Mandabat; pariterque suæ dabat oscula natæ:

Et lacrymæ mites inter mandata cadebant. 50

Utque fide pignus dextras utriusque poposcit;

Inter seque datas junxit; natamque nepotemque

Absentes memori pro se jubet ore saluent:

Supremumque vale, pleno singultibus ore,

Vix dixit: timuitque suæ prælagia mentis. 51

At simul imposita est pictæ Philomela carinæ;

Admotumque fretum remis, tellusque repulsa est

Vicinus, exclamat: mecum mea vota feruntur.

Exsultatque, & vix animo sua gaudia differt

Barbarus: & nusquam lumen detorquet ab illa. 51

Non aliter, quam cum pedibus prædator obuncis

Deposuit nido leporem Jovis ales in alto:

Nulla fuga est capto: ipse stat sua præmia raptor

Jamque iter effectum; jamque in sua littora festi

Puppibus exierant: cum rex Pandione natam 52

In stabula alta trahit, silvis obscura vetustis:

Atq; ibi pallentem, trepidamq; & cuncta timentē

Et jam cum lacrymis, ubi sit germana, roganter

Includit: fastusque nefas, & virginem, & unam

Vi superat; frustra clamato sæpe parente, 53

Sæpe sorore sua, magnis super omnia Divis.

Illam tremit, velut agna pavens, quæ faucia can

Ore excussa lupi, nondum sibi ruta videtur:

Utque columba, suo madefactis sanguine plumis

Horret adhuc, avidosq; timet, quibus hæserat, } 5

ungues.

Mox ubi mens rediit; passos laniata capillos,

Lugenti similis, cæcis plangore lacertis,

Intendens palmas, Pro diris, Barbare, factis,

Pro crudelis, ait! nec te mandata parentis

Cum lacrymis movere piis, nec cura sororis, 54

Nec mea virginitas, nec conjugalia jura?

Omnia turbasti. Pellex ego facta sorori:

Tu geminis conjux. Non hæc mihi debita pœna.

Quin animam hanc (ne quod facinus tibi, perfide, restet)

Eripis? atque utinam fecisses ante nefandos 540
Concubitus! vacuas habuisses criminis umbras.

si tamen hæc Superi cernunt; si numina Divum
sunt aliquid; si non perierunt omnia mecum;

Quandocunque mihi pœnas dabis, Ipsa pudore
projecto tua facta loquar. Si copia detur; 545

n populos veniam: si filvis clausa tenebor;
implebo silvas, & conscia saxa movebo.

Audiat hæc æther, & si Deus ullus in illo est.
salibus ira feri postquam commota tyranni;

Nec minor hac metus est: caussa stimulat } 550
utraque;

Quo fuit accinctus, vagina liberat ensem:
arreptamque coma, flexis post terga lacertis,

vincula pati cogit. Jugulum Philomela parabat;
pempque suæ mortis viso conceperat ense.

le indignanti, & nomen patris usque vocanti, 555
uctantique loqui comprehensam forcipe linguam

bstulit ense fero. Radix micat ultima linguæ.
osa jacet, terræque tremens immurmurat atræ.

Utque salire solet mutilatæ cauda colubræ,
alpirat: & moriens dominæ vestigia quærit. 560

loc quoq; post facinus (vix ausim credere) fertur
æpe sua lacerum repetisse libidine corpus.

ustinet ad Procnen post talia facta reverti:
onjuge quæ viso germanam quærit: at ille

Dat gemitus fictos, commentaq; funera narrat. 565
t lacrymæ fecere fidem. Velamina Procne

deripit ex humeris auro fulgentia lato:
nduiturque atras vestes: & inane sepulcrum

onstituit: falsisque piacula manibus infert:
t luget non sic lugendæ fatâ sororis. 570

Quamobrem non eripis hanc animam, ne quod nefas tibi maneat perpetrandum, perfide? atque utinam eripuisses ante scelestos concubitus; crimine caruisses moriens. Si tamen Dii hac vident, si potestas eorum est aliquid, si omnia non interierunt mecum, aliquando exsolves mihi pœnas. Ego ipsa propalabo tua facinora pudore deposito. Siquidem mihi liceat accedam ad homines; si tenebor clausa in nemoribus, implebo nemora, & movebo lapides conscios. Cælum istud audiat, & si quis Deus est in illo. Postquam ira crudelis tyranni est excita ejusmodi vocibus, neque timor est ira levior, impulsus utraque causa ira & timore, educit vagina gladium quo fuit instructus, & cogit correptam capillis ferre vincula, brachiis retortis in tergum. Philomela parabat jugulum, & conceperat spem suam necis gladio conspecto. Ille absceidit duro gladio linguam correptam forcipe, dum illa interim indignatur & usque citat nomen parentis, & conatur loqui: ultima radice lingua movetur. Ipsa lingua jacet, & palpitantans murmurat super terram sanguine ipsius nigramentem. Atque ut cauda serpentis intercisit

usuevit micare, vibrat; & moriens videtur quærere vestigia dominæ. Dicitur etiam iterum tentasse sua libidine corpus lingua mutilatum post hoc scelus: (O rem penè incredibilem.) Audet reverti ad Procnen post talia facinora: quæ marito conspecto rogat de sorore; at ille emittit gemitus ululatos, & refert mortem fictam Philomelæ. Et lacrymæ Tereï persuaserunt ei, ut sororis mortem veram esse crederet. Procne lacerat ab humeris vestes micantes lato auro. Et tegitur pullo nictu: & struit vacuum sepulcrum; & infert piacula fictis umbris; & desert sortem sororis non descendens.

NOTÆ.

560. *Dominæ*] *Philomelæ*, ad quam modo quasi dominam pertinēbat.
568. *Inane*] *Cadavere vacuum*, quod Græci *κενὸν*, Latini *Tamulum Honorarium* vocant, quale ad eorum manes, qui peregre in-

terierant, placandos, transitumque Strygium impetrandum, solebant extrinere.
569. *Falsis*] *Quia nondum mortua erat Philomela.*
570. *Non sic*] *Quia potius erat ulciscenda.*

Apollo Deus Lucis per-
 exerat duodecim signa
 exacto anno. Quid fa-
 cere possit Philomela? Cu-
 stodes obstant effugio ;
 mari stabulorum alte
 sunt adificati duris la-
 pidibus : os mutum se-
 ptus indicare non potest.
 Magna sagacitas oritur
 ex anxietate ; & calli-
 ditas adest rebus afflictis.
 Illa astuta tela barba-
 rica inseruit liciis, & im-
 plicuit rubras literas fi-
 lis candidis, indicium fa-
 cinoris ; & postquam ab-
 soluta essent dedit uni
 ex ancillis, & precatur
 gestis ut portet ad do-
 minam. Illa portavit ad
 Procnen quæ rogata fue-
 rat portare, neque no-
 vit quid offerat in illis.
 Coniux crudelis tyranni
 explicat telam, & legit
 literas luctuosas sua sor-
 cis : & (mirum potuisse
 eam tacere) tacet : dolor
 oculosit os ; & voces sa-
 cis insensa destituerunt
 linguam quarentem :
 neque spatium datur lu-
 gendi. Sed perturbata
 va omne fas & nefas
 prorumpit ; & tota ver-
 satur in imaginatione
 supplicii quo maritum
 afficiat. Tempus erat

quo mulieres Thraciæ consueverunt celebrare sacra Trieterica Bacchi. Nox conscia sacris. Rhode
 fremit nocte tinnitibus æris acutè tonantis : regina est egressa domo sua nocte : & ornatur mu-
 Bacchantium ; & sumit arma furialia. Caput obducitur pampinis : pellis cervina pendet à la-
 latere ; hasta levis imponitur humero. Procne furens per silvas, agmine comitante suarum, terr-
 bilis, & impulsiva furis ira, imitatur tuas furias, Bacche: Pervenit denique ad stabula devio-
 atque exululat, Evoëque persreperit, & proterit portas ;

N O T Æ.

571. *Lustraverat*] Irradiaverat, aut circum-
 erat.

576. *Barbarica*] Telam Phrygio more tex-
 uisse dicit, qua fati sui iniquitatem perscrip-
 serit.

581. *Vestes*] A Philomela missas.

582. *Carmen*] Narrationem, indicium.

583. *Mirum potuisse*] Siquidem femina, &
 vehementer dolens

583. *Dolor*] Quia maximus, quique ad cer-
 tam vindictam attenuus.

587. *Trieterica*] Festa, Græcè à tribus annis
 dicta, tertio quoque anno, in triennialis expedi-
 tionis memoriam, quam in Indiam Bacchus
 suscepit.

Signa Deus bis sex acto lustraverat anno,
 Quid faciat Philomela? fugam custodia claudit:
 Structa rigent solido stabulorum mœnia saxo:
 Os mutum facti carer indice. Grande dolori
 Ingenium est: miserisque venit solertia rebus. 57
 Stamina barbarica suspendit callida tela:
 Purpureasque notas filis intexuit albis,
 Indicium sceleris: perfecta que tradidit uni:
 Utque ferat dominæ gestu rogat. Illa rogata
 Pertulit ad Procnen: nec scis quid tradat in } 58
 illis.

Evolvit vestes sævi matrona tyranni:
 Germanæque suæ carmen miserabile legit:
 Et (mirum potuisse!) filet. Dolor ora repressit
 Verbaque quærenti satis indignantia linguæ
 Defuerunt: nec flere vacat. Sed fasque nefasque 58
 Confusura ruit: pœnæque in imagine tota est.
 Tempus erat, quo sacra solent Trieterica Bacchi
 Sithoniæ celebrare nurus. Nox conscia sacris.
 Nocte sonat Rhodope tinnitibus æris acuti:
 Nocte sua est egressa domo regina: Deique 59
 Ritibus instruitur, furialiaque accipit arma.
 Vite caput regitur: lateri cervina sinistro
 Vellera dependent: humero levis incubat hasta.
 Concita per silvas, turba comitante suarum,
 Terribilis Procne, furiisque agitata doloris, 59
 Bacche, tuas simulat. Venit ad stabula avia tandem
 Exululatque, Evoëque sonat, portasque refringit:

588. *Sithonia*] Thraciæ; nam Sithonia pa-
 est Thraciæ.

588. *Nox conscia*] Quia sacra Bacchi nocte
 solebant celebrari.

589. *Rhodope*] Mons Thraciæ.

589. *Æris acuti*] Id est, tympanorum e-
 ære acute sonantium, quibus infantes etia
 utebantur.

593. *Vellera*] Nebrides dicit, seu damaru
 aut cervorum pelles, quas in Bacchi faci
 adhibebant.

593. *Hasta*] Thyrsum dicit, quod gest
 men erat Bacchantium, hasta pampinis v
 hedera involuta.

597. *Evoëque*] Vide supra lib. 4. v. 522.

Germa

ermanamque rapit: raptæque insignia Bacchi
 nduit: & vultus hederarum frondibus abdit:
 ttonitamque trahens intra sua limina ducit. 600
 It sensit tetigisse domum Philomela nefandam,
 corruit infelix; totoque expalluit ore.
 Jacta locum Procne, sacrorum pignora demit,
 traque develat miseræ pudibunda sorori;
 mplexuque petit. Sed non attollere contra 605
 sustinet hæc oculos; pellex sibi visa sororis:
 reiectoque in humum vultu, jurare volenti,
 estarique Deos, per vim sibi dedecus illud
 latum, pro voce manus fuit. Ardet, & iram
 on capit ipsa suam Procne: fletumque sororis 610
 orripiens, Non est lacrymis hic, inquit, agendum,
 ed ferro; sed si quid habes, quod vincere ferrum
 possit. In omne nefas ego me, germana, paravi.
 ut ego, cum facibus regalia tecta cremaro,
 rtificem mediis immittam Terea flammis: 615
 ut linguam, aut oculos, aut quæ tibi membra
 pudorem
 ostulerunt, ferro rapiam: aut per vulnera mille
 entem animã expellã. Magnũ quodcunq; paravi:
 uid sit, adhuc dubito. Peragit dum talia Procne;
 l matrem veniebat Itys. Quid possit, ab illo 620
 lmonita est: oculisq; tuens immitibus, Ah quam
 similis patri! dixit. Nec plura locuta,
 ciste parat facinus; tacitaque exæstuat ira.
 t tamen accessit natus, matrique salutem
 tulit, & parvis adduxit colla lacertis, 625
 istaque blanditiis puerilibus oscula junxit;
 ota quidem est genitrix, infractaq; constitit ira:
 vitique oculi lacrymis maduere coactis.
 d simul ex nimia matrem pietate labare

Et auferit sororem, &
 aprat ablata habitus Ba-
 chi, & tegit faciem foliis
 hederarum, & ducens
 stupefactam trahit ad do-
 mum suam. Cum misera
 Philomela advertit se in-
 trasse domum scelestam,
 horrore extimuit & exp-
 palluit toto vultu. Procne
 adepta locum secretum,
 deponit ornamenta sacrifici-
 orum, & aperit vultus
 verecundos infelicis sorori-
 ris; & illam amplectitur.
 Verum hac non audent
 contra erigere oculos, cum
 sibi visa esset adultera
 sororis: atq; facie in ter-
 ram demissa, cum velles
 jurare & Deos in testi-
 monium vocare, illis d ep-
 probrium sibi oblatum
 fuisse per vim, manu il-
 lud significat quod voce
 indicare non poterat.
 Procne ipsa astuat, neque
 continet iram suam, &
 reprehendens lacrymas so-
 roris: Non, ait, hic est
 faciendum fletibus sed
 ferro, sed si quid habes
 quod possit superare fer-
 rum. O soror ego me
 infirmi ad omne nefas
 perpetrandum. Aut
 postquam ego incendero
 domum regiam radiis,
 injiciam persidum Tere-
 um in medios ignes: aut
 excubabo cultro linguam,
 aut oculos, aut membra
 qua tibi rapuerunt pud-
 citiam; aut exturbabo
 corpore animam scele-
 stam per mille plagas.

quodcumque institui magnum est: nescio tamen adhuc quale sit futurum. Dum Procne talia exequitur,
 I properabat ad matrem: docta est ab illo quo malo posset Tereum afficere: atq; illum adspiciens
 is oculis, Ah, inquit, quam similis es genitori! nec plura locuta luctuosum factum meditatatur, &
 erdet secreta ira. Postquam tamen filius adit, atque matrem salutavit, & implicuit collo parva
 lchia, & dedit suavia juncta adulationibus puerilibus, mater tacita est quidem, & ira imminuta est:
 a se oculi coacti humidi facti sunt lacrymis obortis. Sed cum primum advertit se genitricem ad
 ericordiam

NOTÆ.

100. Pignora] Hederas, Cervinas pelles,
 Et tam.
 115. Artificem] Auctorem & nefandi in-
 eum auctorem.
 118. Magnum] Supplicium scilicet vel malum.
 118. Quid sit] Nondum decrevi, quo malo
 eum affectura sim. Peragit talia] Dam-
 loquatur, & minatur.

620. Ab illo] Quia illo præsentem, eundem
 in dapibus patri apponendum Procne excogi-
 tavit.
 627. Infractaque constitit ira] Hoc est, ira,
 quam conceperat in filium Procne, ipsius blan-
 ditiis infracta i. e. penitus, aut multum fracta.
 629. Matrem] Matrem hic pro affectu ma-
 terno Procnes ponit Poëta,

Sensit :

*flecti ex nimio amore ;
 rursus deflexit oculos à
 filio ad faciem sororis ;
 & intuens ambos alter-
 nis vicibus, quamobrem,
 ait, unus me demulcet
 blandimentis, altera ta-
 cet sublata lingua ?
 Quamobrem illa non ap-
 pellat germanam, quam
 hic dicit genitricem ? Co-
 gita, ó filia Pandionis,
 cui viro sis nupta. De-
 sciscis à pristina clari-
 tate. Scelus est pietate
 tuti in maritum Tereum.
 Et sine omni cunctatione,
 corripuit Ityn ; veluti
 cum Tigris Gangetica rap-
 pit foetum lactantem cer-
 va per obscuras silvas.
 Cumque essent in vasta
 domus parte secretiore,
 Procne percussit gladio
 puerum porrigentem ma-
 nus, & jam cognoscens
 suam mortem, & jam
 vociferantem, Eia geni-
 trix ; & insipientem in
 collum ; percussit eum
 qua parte pectus com-
 mittitur lateri. Neque
 detorquet oculos. Unus
 ictus satis erat illi ad
 necem ; Philomela aperit
 ejus jugulum gladio. At-
 que discerpunt artus
 adhuc vivos, & habentes
 adhuc aliquid animæ.
 Pars eius fervet in am-
 plis casibus ; pars cre-
 pitat in verubus : pars
 domus secreta infecta est
 sanie. Coniux admovet*

*his mensis Tereum cædis filii nescium ; cumque simul esset sacrificium ritu patrio, ad quod sit
 soli marito accedere, amandavit comites & servos. Ipse Tereus pelirus in excelso atque in folio a-
 solulatur, & demittit in suum ventrem filium suum. Et tanta erat cæcitas mentis, Adducite
 Ityn, inquit, Procne nequit occultare inhumanam lætitiã ; & jam exoptans esse nuntia exiti
 se facti. Habes, inquit, intra te ipsum quod petis. Ille oculos versat in omnes partes & petit
 sit. Cum illum quæreret, atque citaret, Philomela, sicut habuit crines selutos nefanda cade,
 rupit, & jecit caput sanguinolentum Ityos in faciem genitoris : neque unquam magis optavit
 furi, atque indicare lætitiã digna oratione. Tereus Rex Thracius evertit mensas magno clamore*

Sensit : ab hoc iterum est ad vultus versa sororis ; 63
 Inque vicem spectans ambos, Cur admovet, inquit
 Alter blanditias ; rapta filet altera lingua ?
 Quam vocat hic matrem, cur non vocat illa sororẽ
 Cui sis nupta vide, Pandione nata, marito.
 Degeneras. Scelus est pietas in conjugè Tereo. 63
 Nec mora ; traxit Ityn : veluti Gangetica cervæ
 Lactantem foetum per silvas tigris opacas.
 Utque domus altæ partem tenere remotam ;
 Tendentemque manus, & jam sua fata videntem,
 Eia, & jam, mater, clamantem, & colla petentẽ 64
 Ense ferit Procne, lateri qua pectus adhæret ;
 Nec vultum avertit. Satis illi ad fata vel unum
 Vulnus erat : jugulum ferro Philomela resolvit.
 Vivaq; adhuc, animæq; aliquid retinentia membra
 Dilaniant. Pars inde cavis exultat ahenis : 64
 Pars verubus stridet : manant penetralia tabo.
 His adhibet conjux ignarum Terea mensis :
 Et patrii moris sacrum mentita, quod uni
 Fas sit adire viro, comites famulosque removit.
 Ipse sedens folio Tereus sublimis avito 64
 Vescitur : inque suam sua viscera congerit alvum
 Tantaque nox animi est, Ityn huc arcessite, dixit
 Dissimulare nequit crudelia gaudia Procne :
 Jamque suæ cupiens existere nuncia cladis,
 Intus habes, quod poscis, ait. Circumspicit ille, 6
 Atque ubi sit, quærit. Quærenti, iterumq; vocan
 Sicut erat spartis furiali cæde capillis,
 Profiliit, Ityosque caput Philomela cruentum
 Misit in ora patris : nec tempore maluit ullo
 Possè loqui, & meritis testari gaudia dictis. 60
 Thracius ingenti mensas clamore repellit,

NOTÆ.

634. Cui sis] Seipsam alloquitur, Ego sum
 nata è Pandione viro generosissimo, omnique vir-
 tute prædito rege : nupta tamen conjugì tur-
 pissimo.

635. Degeneras] A tuis degeneras, si tan-
 tum scelus inultum patiaris : hoc ideo di-
 cit ; quod materno affectu sese ab ulciscenda

injuria revocari sentiret.

636. Gangetica] Indica, à Gange max-
 Indis fluvio.

648. Parvii] Atheniensis.

660. Meritis] Appetit, convenientibus,
 tantum gaudium seu vindictæ solatium
 posceret.

Vipereasque ciet Stygia de valle sorores :
 Et modo, si possit, reterato pectore diras
 Egerere inde dapes, semesaque viscera gestit :
 Et modo, seque vocat bustum miserabile nati : 665
 Nunc sequitur nudo genitas Pandione ferro.
 Corpora Cecropidum pennis pendere putares ;
 Pendebant pennis. Quarum petit altera silvas :
 Altera tecta subit. Neque adhuc de pectore cædis
 Excessere notæ ; signataq; sanguine pluma est. 670
 Ille dolore suo, pœnæque cupidine velox,
 Vertitur in volucrem ; cui stant in vertice cristæ :
 Prominet immodicum pro longa cuspide rostrum.
 Nomen Epops volucris : facies armata videtur.
 Sic dolor ante diem longæq; extrema senectæ 675
 Tempora, Tartareas Pandiona misit ad umbras.

VIII. Sceptra loci, rerumque capit moderamen
 Erechtheus ;
 Constituta dubium, validisne potentior armis,
 Quatuor ille quidem juvenes, totidemque creatat
 Gemineæ fortis : sed erat par forma duarum. 680
 Quibus Æolides Cephalus te conjugæ felix,
 Procri, fuit : Boreæ Tereus Thracæq; nocebant :
 Dilectaque diu caruit Deus Orithyia,
 Num rogat, & precibus mavult quam viribus uti.

VIII. Erechtheus sumit imperium loci, & regni gubernationem, atque incertum est fueritne
 major aequitate, an armis potentibus. Ille quidem genuerat quatuor mares & totidem conditionis
 gemineæ : sed pulchritudo duarum erat aequalis, & quibus Cephalus Æolides fuit beatus te uxore,
 Procri, Tereus & Thracæ oberant Boreæ ; & hic Deus diu desideravit amatam Orithyiam, dum
 vit, & satius credit orare quam vim facere.

NOTÆ.

662. *Vipereas*] Furias vocat Tereus, quas
 circa colubris, capillorum loco, horridas vi-
 nus.
 664. *Viscera*] Ityn dicit: Sunt namque
 in parentum viscera.
 667. *Cecropidum*] Atheniensium, Procnes &
 Philomelæ.
 667. *Pennis*] Ita velociter à Tereo fuge-
 rit, ut volare crederes.
 668. *Alterâ sylvas*] Philomela in Luscinia
 mutata.
 669. *Alterâ tecta*] Procne in hirundinem
 figurata.
 672. *Volucrem*] Upupam, quæ à Græcis
 Epops dicitur, quam quidem Terei tempore
 in Daulide, & quidem in Terei tu-
 o vitam scriptura runt.
 674. *Armata*] Ita pennæ circa oculos sunt dif-

positæ, ut eos galea ferè tectos habere videatur.
 677. *Erechtheus*] Qui rex fuit Athenis ante
 Pandionem posteriorem, Procnes & Philomelæ
 patrem, ut regum Atheniensium seriem tur-
 basset Poëta videatur, quam Pausanias & Eu-
 sebius tradiderunt. Ita enim illa se habet.
Ægeus, ut nonnullis placet, primus Atticam
 tenuit, deinde *Cecrops*, *Cranaus*, *Amphichyon*,
Erichthonius, *Pandion*, *Erechtheus*, *Cecrops* II.
Pandion II. *Ægeus* Thesei pater.
 680. *Duarum*] Procri, & Orithyia.
 681. *Æolides*] Cephalus erat filius Deio-
 nei, cui pater fuit Æolus, juxta Pausaniam ;
 Deionei gener juxta Strabonem lib. 10.
 682. *Boreæ*] Hoc est, facinus recens Terei,
 & Thracum nota sævitia, nocebant Boreæ
 (qui Thrax, & Strymonis fil. filius) Orithyia
 nuptias ambiens.

atque vocat sorores vipereas de valle inferna
 & nritur, modo ut possit
 evomere ex aperto pectore
 cibos, & viscera dimi-
 dia parte comesa : Num
 luger, & se appellat triste
 sepulcrum filii, nunc per-
 sequitur stricto ense fi-
 lias Pandionis. Arbitra-
 reris harum corpora tolli
 pennis : & revera sub-
 lata erant pennis : qua-
 rum una it in nemora ;
 altera se recipit in domi-
 cilia. Neque adhuc sig-
 na necis abierunt à pec-
 tore, & pluma est mac-
 culata cruore. Ille celer
 sua irâ, & desiderio vin-
 dicta mutatur in avem ;
 in cujus summo capite
 crista eminent : Rostrum
 nimium extenditur vice
 longi mucronis, quo fu-
 gientes sequebatur. A-
 vis vocatur Upupa :
 vultus videtur armis in-
 structus. Hac arumma
 deturbavit Pandionem ad
 Manes inferos ante tem-
 pus & ultimos dies pro-
 ducta senectutis.

At postquam nihil profecerat leuibus verbis, terribilis indignatione, qua familiaris est & nimium frequens illi vento; Et iure, inquit, quamobrem enim omisi mea arma, feritatem, & potentiam, & iram, & spiritus minaces: Atque adhibui blandas voces, quibus mihi turpe est uti? Violentia me decet, fugo per vim opacas nubes; commoueo mare per vim, & desicio nodosas quercus, & facio duras nives, & verbero tellurem grandine. Ego idem, cum incurri in fratres in aëre patenti, nam is mihi est campus, tantis viribus certo, ut aër medius personet nostris certaminibus, & flamma erumpant elisa ex amplis nubibus. Ego idem cum intravi cavas speluncas terra, & turbidus submissi meum dorsum infimis antris, perterrefacio Umbras & totum mundum. Operuit me ambire nuptias his auxiliis; & Erechtheus erat parandus socer per vim, non rogandus. Postquam Boreas hac dixisset, aut non minora istis, agitavit pennas, quarum motibus tota terra est agitata, & vastum mare fremuit: atque ducens pallam pulverulentam per suprema fastigia, radi terram, & obductus tenebris amans comprehendit nigris alis Orithyiam timore exsanguem. Dum volat, amor concussus validius astuavit: neque ante prado lora traxit aut colibuit cursum aërium quam pervenerat ad populos & muros Ciconum. Ibi Atheniensis facta est & uxor Borea frigid tyranni,

Ast ubi blanditiis agitur nihil, horridus ira, 685
 Quæ solita est illi nimiumque domestica vento;
 Et merito, dixit: quid enim mea tela reliqui,
 Sævitiâ, & vires, iramque, animosque minaces,
 Admovique preces; quarum me dedecet usus?
 Aptâ mihi vis est: Vi tristia nubila pello: 690
 Vi freta concutio, nodosaque robora verto,
 Induroque nives, & terras grandine pulso.
 Idem ego, cum fratres cælo sum nactus aperto,
 (Nam mihi campus is est) tanto molimine luctor;
 Ut medius nostris concursibus intonet æther; 695
 Exiliantque cavis elisi nubibus ignes.
 Idem ego, cum subii convexa foramina terræ,
 Supposuique ferox imis mea terga cavernis;
 Sollicito manes, totumque tremoribus orbem.
 Hac ope debueram thalamos petiisse: socerque 700
 Non orandus erat, sed vi faciendus Erechtheus.
 Hæc Boreas, aut his non inferiora locutus;
 Excussit pennas. Quarum jactatibus omnis
 Afflata est tellus; latumque perhorruit æquor.
 Pulvereamque trahens per summa cacumina } 705
 pallam,
 Verrit humum, pavidamque metu caligine tectus
 Orithyian amans fulvis amplectitur alis.
 Dum volat; arserunt agitati fortius ignes.
 Nec prius aërii cursus suppressit habenas,
 Quam Ciconum tenuit populos & mœnia, } 710
 raptor.
 Illic & gelidi conjux Actæa tyranni,

NOTÆ.

687. Et merito] Dilecta, supple, careo Orithyia. Sed terribilis & indignantis venti impetum oportuit præcipiti illa oratione expi- mere.

694. Campus] In aëre libero campus meus est, in quo pro arbitrio volito ac discurro.

695. Inonet] Ex physicorum mente, qui ex collisione nubium tenuitru aiunt commo- veri, & fulmina emitti.

696. Elisi] Excussi è nubibus, earum explo- sione.

697. Idem ego] Hoc etiam ex eorum sen- tentia: volunt enim Terræ motus fieri per ventos in cavernis terræ clausos, unde sine

magno impetu exire non possint.

697. Convexa] Pro concava, ut passim apud Poëtas: convexus enim proprie de exteriori globi rotunditate dicitur; concavus de interiore.

703. Pennas] Quas ventis affigere ob celerem motum placet Poëtis.

705. Pulveream] Eleganter, & ex natura sicci venti; unde Boreas vocatur Scopa virum, & versu sequenti verrit humum.

710. Ciconum] Qui populi sunt Thraciæ juxta Hebrum.

711. Actæa] Atheniensis Orithyia.

Et genitrix facta est ; partus enixa gemellos ;
 Cætera qui matris, pennas genitoris haberent.
 Non tamen has una memorant cum corpore natas :
 Barbaque dum rutilus aberat submissa capillis ; 715
 Implumes Calaisque puer Zethesque fuerunt.
 Mox pariter ritu pennæ cœpere volucrum
 Cingere utrumque latus ; pariter flavescere malæ.
 Ergo, ubi concessit tempus puerile juventæ,
 Vellera cum Minyis nitido radiantia villo
 Per mare non motum prima petiere carina.

Et mater, cum emisisset
 gemellos, qui habebant
 pennas patris, reliqua
 matris. Dicunt ta-
 men has pennas non
 fuisse ortas simul cum
 corpore : Et Calais
 Et Zethes fuerunt im-
 plumes, dum barba pro-
 lixa rubicunda coma dec-
 rat. Mox penna cœpe-
 runt simul tegere utrumq;
 latus in modum avium,
 Et mala simul flavescere.

720

Ergo ubi atas puerilis locum dedit juventuti, ierunt prima navi cum Minyis ad vellera fulgentia
 plendente lana, per mare non prius agitatum.

NOTÆ.

712. Gemellos] Calain & Zethen.
 720. Vellera] De aureo illo arietis vellere
 quitur, qui Phryxum in Colchos portavit ;
 quod ille, immolato ariete, in luco Martis sus-
 pendit, Argonautæ, Jafone duce, surripue-
 runt. De quibus deinceps.
 720. Minyis] Argonautas dicit, qui à Mi-
 nis omnium præstantissimis id nomen habu-
 erunt. Fuerant autem Minyæ Thessaliæ po-
 poli, quibus Minyas, Orchomeni fluvii filius,
 nomen imposuit.
 721. Per mare] Pelias, quo sibi retineret
 Thessaliæ regnum, quod tutelæ suæ commis-
 sion fuerat ab Æsone patre Jasonis sub hac
 lege, ut restitueretur Jasoni adulto, simul ora-
 lo monitus, ut sibi caveret ab Æolidis, cum

ex his mulsos de medio sustulisset, neque
 idem in Jafone liceret, sub prætextu specioso
 immortalis gloriæ ex repetito vellere aureo,
 quod Phryxus in Colchidem portaverat, in
 certum mortis discrimen illum amandavii, qui
 tamen victor rediit. If. Tzetzes ad Lycoph-
 ronem ibi: τῆς ξεινοφάκχης οἱ πῶτ' Οὐρανὸς
 φογῶτ.
 721. Non motum] Quia primam longam
 navem fuisse volunt Argo, quam Argos qui-
 dam à nonnullis dicitur texuisse, qui & illi
 nomen imposuit. Quamquam alii aliter : non
 primam, ne quidem apud Græcos voluerunt
 multi : plures denique ad expeditionem Col-
 chicam profectas non pauci arbitrantur.

P. OVIDII NASONIS
Metamorphoseon

LIBER VII.

ARGUMENTUM.

Postquam Jason domum cum Medea rediit, Æsoni socero suo illa juven-
 tutem reddidit. Eandemque & Pelie pollicita, præmissa arietis i-
 agnum transmutati specimine, dolo eum occidit. Inde per varia loca
 multis insignia transformationibus delata; post occisos liberos, Æg-
 nupsit. Contra hunc postea bellum movit Minos, collectis undique copiis:
 ut & è Paro. Quam cum Arne quondam prodidisset, in monedulam fu-
 rat conversa. Æacus verò ab Ægeο stetit, & ad eum Myrmidones suo
 è formicis ortos, auxilio misit, duce Cephalo: qui aliquando uxorem suam
 mutata sibi forma, in adulterium pellexerat, canemque suum simul cu-
 vulpe in saxa converti viderat.

INTERPRETATIO.

I. Et jam Minya sul-
 cabant mare navi Paga-
 sœa; & Phineus visus
 erat agens miseram sen-
 tentem in cecitate con-
 tinua; & juvenes Borea sati abegerant aves virgineas ab ore infelicis senis;

I. Amq; fretū Minyæ Pagasæa puppe secaban
 Perpetuaq; trahens inopem sub nocte senec
 Phineus visus erat; juvenesq; Aquilone crea
 Virgineas volucres miseri senis ore fugarant

NOTÆ.

1. Minya] Argonautæ vide vers 720 libri superioris.

2. Pagasæa] Argo est à Pagasis Theſſaliæ urbe, non procul à Pelio monte, juxta quam fabricata est navis, sic dicta.

2. Perpetua sub nocte] Quis occæcatus; hæc est enim Phinei fabula. Agenoris, seu Phœnicis fuit filius, rex Arcadiæ vel potius Thraciæ, qui Cleopatra, Boreæ filia, in uxorem sumpta, duos quos ex ea susceperat filios, Harpalices vel Idææ superinductæ novercæ consilio, oculis privavit: quamobrem à diis eo supplicio affectus, ut cæcus ipse Harpyias assiduas ha-

beret sceleris viudices, quæ mensam deprarentur. Argonautas verò cum benigne accepisset, tanto malo ab illis liberatus et quippe qui adversus Harpyas Calain & Zethalatos fratres immiserunt, à quibus usque Strophadas insulas profligatæ sunt.

3. Juvenes] Calain dicit & Zethen, quæ Borea satos antè diximus.

4. Virgineas] Harpyias dicit, quæ virgineo, auribus urinis, corpore vulturis manibus uncis, volatiles sicutæ Ponti ac Theriacis, vide Virg. Æn. v. 212.

Multaq;

Multaque perpeffi claro sub Iäfone, tandem 5
 contigerant rapidas limofi Phafidos undas.
 Dumq; adeunt regem, Phryxæq; vellera pofcunt;
 Phryxæq; datur numeris magnorum horrenda laborum:
 concipit interea validos Ætias ignes:
 et luctata diu, poftquam ratione furorem 10
 vincere non poterat; Frufta, Medea, repugnas;
 Nefcio quis Deus obftat, ait. Mirumq;, nifi hoc eft,
 ut aliquid certè fimile huic, quod amare vocatur.
 Nam cur juffa patris nimium mihi dura videntur?
 aut quoque dura nimis. Cur, quem modo }
 denique vidi, } 15
 fe pereat, timeo? quæ tanti cauffa timoris?
 excute virgineo conceptas pectore flammæ,
 quæ potes, infelix. Si poffem, fanior efferem.
 Sed trahit invitam nova vis: aliudque Cupido,
 melius aliud fuadet. Video meliora, proboque; 20
 teriora fequor. Quid in hofpite, regia virgo,
 moreris? & thalamos alieni concipis orbis?
 nec quoque terra poteft, quod ames, dare. Vivat,
 an ille
 decidat, in Diis eft. Vivat tamen. Idque precari
 melius fine amore licet. Quid enim commifit Iäfon? 25
 quam nifi crudelem, non tangat Iäfonis ætas,
 nec genus, & virtus? quam non, ut cætera defint,

& perpeffi plurima sub
 illuftri Jafone, appulerant denique ad fuiffus
 impetufos lutulentis Phafidis. Et dum invifunt
 regem, atque petunt pellem Phryxi, & conditio
 tremenda proponitur numero ingentium certaminum,
 interea Ætias admittit violentum amorem:
 & poftquam diu refiftiffet, neque poffet
 superare amoris ætium ratione; Nequicquam, dicit,
 refiftiffi, Medea, nefcio quis Deus prohibet:
 mirumque nifi hoc eft quod appellatur amare,
 aut certè aliquid fimile huic. Nam quamobrem
 mandata parentis mihi videntur nimium afpera?
 Sunt etiam nimium afpera. Quamobrem metuo,
 ne is, quem modo denique fum intuita, occidat?
 qua cauffa tanti metus? Mifera expelle ignes
 ferventes corde virgineo, fi queas. Siquidem
 liceret, fupientior efferem. Sed vis novæ
 rapit nolentem: atque amor aliud infinuat, ratio

ad: video potiora, atque iis affentior, in pejora ruo. Quamobrem ardes in advena, puella re-
 gis: atque cupis nuptias peregrina regionis? Hac quoque regio poteft dare quod diligas. Penes Deos
 an ille vivat an intereat. Vivat nihilominus, atque licet id orare fine amore. Nam quid
 movit Jafon? quam, nifi immitem, non moveat juventus Jafonis, & nobilitas, & virtus?
 nec non poffit tangere ejus elegantia,

NOTÆ.

Iäfone] Qui Argonautarum dux, Æfonis
 filius: adi notus in vers. 721. libri fuperioris.
 Phafidos] Phafis fluvius eft Colchidis.
 Regem] Æeten Medæ patrem.
 Phryxæque] Pellem dicit arietis, quo
 Phryxus in Colchos veftus: quem quidem ari-
 etem pædagogum fuiffe nomine Crinum, La-
 tini Arietem nonnulli; alii navem volunt fu-
 iffe, cujus in prora infigne Arietis. Phryxum
 quoque attiner, Athamantis fuit & Nepheles fili-
 um, per multas ambages cum Ino, fupre-
 mæ lucta noverca, infidias ftrueret, Mater ari-
 etem vellere aureo Neptuno & Theophane
 regem, ut nonnullis placet, tradidit, quo per
 unam cum fore Helle afortaretur. Atque
 quidem incolumis in Colchicam ter-

ram pervenit, fore tamen amiffa, quæ pe-
 riculi magnitudine exterrita in mare decidit,
 quod ab ea Hellefontus dictum.

8. Numeris laborum] Plurimos superandos
 esse labores, priusquam vellus aureum deripe-
 ret, Æeta Jafoni, illud pofcanti, responderat.

9. Concipit] Juno & Pallas de Jafone folli-
 citæ, propter certamina tam periculofa, illi
 ab Æeta propofita, Veneri perfuafere, ut
 Cupidinem ad Medeam mitteret, qui Jafonis
 amore ipfam inflammaret.

9. Ætias] Medea eft Æetæ filia, quæ
 amore flagrans, quo confilio pericula vitare
 poffet, Jafonem perdocuit.

19. Nova vis] Magna amoris potentia mi-
 hi nunquam ante hæc experta,

quonquam reliqua desiderentur? Sane tetigit mentem cor. At, nisi invero, inficietur spiritu taurorum, & dimicabit eum sua segete nempe eum hostibus terra genitibus, aut obicietur fera præda rapaci draconi. Si ego hoc tulerò, tum me agnoscam ortam ex tigride, & gereve ferrum & silices in corde. Quamobrem etiam non video procumbentem, & reos facio oculos spectando? quamobrem non instigo tauros adversus illum, & crudeles homines terra genitos, & draconem pervigilem? Dii latiora concedant. Quonquam non ista mihi oranda, sed facienda. Egone verò iradam regna genitoris, & nescio quis peregrinus incolumis erit nostro auxilio, ut, per me salvus, tamen sine me navem solvat, & sit maritus alterius; ego interium Medea tradar supplicio? Si potest tale facinus admittere, vel præferre nobis aliam, ingratus pereat. Verum non

ea est illius facies, non ea generositas in ingenio, aut elegantia pulchritudinis, ut metuum dolorem & contemtum nostri beneficii. Atque prius quam eum juvero, promittet me sibi uxorem feram: & vocabo Deos testes ad fœdera. Quid metuis cum sis certa? Aggredere, & submovenam cunctationem. Jason se debet semper tibi, Te sibi adjunget tædæ solenni, & cantaberis à perurbes Gracas Servatrix matrum. Ergo ego deseram sororem, & fratrem, & patrem, & terram patriam averta ventis?

Forma movere potest? certè mea pectora movit. At, nisi opem tulerò, taurorum afflabitur ore: Concurretque suæ segeti, tellure creatis Hostibus: aut avido dabitur fera præda draconi. Hoc ego si patiar, tum me de tigride natam, Tum ferrum & scopulos gestare in corde fatebor. Cur non & specto pereuntem? oculosque vident. Conscelero? cur non tauros exhortor in illum, Terrigenasque feros, insopitumque draconem? Dii meliora velint. Quonquam non ista precanda: Sed facienda mihi. Prodamne ego regna parentis. Atque ope nescio quis servabitur advena nostra, Ut, per me sospes, sine me det lintea ventis, Virque sit alterius; pœnæ Medea relinquitur? Si facere hoc, aliamve potest præponere nobis, Occidat ingratus. Sed non is vultus in illo, Non ea nobilitas animo est, ea gratia formæ; Ut timeam fraudem, meritique oblivia nostri. Et dabit ante fidem: cogamque in fœdera teste Esse Deos. Quid tuta times? accingere; & omni Pelle moram. Tibi se semper debet Jason, Te face solenni junget sibi: perque Pelasgas Servatrix urbes matrum celebrabere turba. Ergo ego germanam, fratremque, patremque Deosque,

Et natale solum ventis ablata relinquam?

NOTÆ.

29. *Taurorum*] Hi erant labores quos Jasoni Æta imposuit vers. 8. ut ignivomos boves iugo subiceret; homines armatos è terra ortos, & Draconem superaret.

30. *Sua segeti*] De armatis hominibus loquitur, qui ex facis draconis dentibus exurgentes, Jasonis satoris seges dicuntur.

31. *Draconis*] Immanis ille erat & pervigil, qui velus aureum custodiebat.

34. *Cur non & specto*] Ingeniosissime seipsam à crudelitate dehortatur Medea, quæ ad usque crudelitatis metas ultimas pervadit, quibus terreatur.

37. *Quonquam non*] Quasi dicat. Sed non opus est precari me, ut Dii hæc avertant infortuniam, cum ipsa possim avertere.

38. *Prodamne*] Statim retrahit se, & minit quantum scelus sit Patrem & ipsius numerum prodere: deinde in priorem sententiam iterum iterumque relabatur, huc illuc ventis impulsus.

41. *Pœna*] Aut dolori, quo afficiat ex amore, aut potius supplicio, quod mihi affiget pater.

49. *Pelasgas*] Gracas; antiqui enim erant Graciæ populi, qui Pelasgi dicti sunt, errabundi, à Pelasgo Jovis filio nonnullis nominati, qui & Pelasgiæ provinciæ, infra Thæcedoniam, nomen dederunt.

51. *Germanam*] Chalciopen, quæ Phœnias nuperat. *Fratrem*] Absyrtum.

empe pater sœvus, nempe est mea barbara tellus,
 ater adhuc infans : stant mecum vota sororis.
 aximus intra me Deus est. Non magna }
 relinquam ; } 55
 agna sequar : ritulum servatæ pubis Achivæ,
 otitiamque loci melioris, & oppida, quorum
 c quoq; fama viget, cultusque, artesq; virorum:
 nemque ego cum rebus, quas totus possidet orbis,
 soniden mutasse velim : quo conjuge felix 60
 Diis cara ferar, & vertice sidera tangam.
 id, quod nescio qui mediis concurrere in undis
 cuntur montes, ratibusque inimica Charybdis,
 inc forbere fretum, nunc reddere ; cinctaq; sævis
 ylla rapax canibus Siculo latrare profundo ? 65
 mpe tenens quod amo, gremioque in Iasonis
 hærens,
 freta longa ferar. Nihil illum amplexa verebor :
 t, si quid metuam, metuam de conjuge solo.
 njugiumne vocas, speciosaque nomina culpæ
 onis, Medea, tuæ ? quin aspice quantum 70
 grediare nefas : & dum licet, effuge crimen.
 xit : & ante oculos rectum, pietasque, pudorque
 nstiterant : & victa dabat jam terga Cupido.
 t ad antiquas Hecates Perseidos aras :
 as nemo umbrosum, secretaq; silva tegebant. 75
 iam fortis erat, pulsusque residerat ardor.

Scilicet genitor est terribilis, scilicet mea terra est barbara, frater adhuc infans, desideria sororia faciunt mecum. Deus maximus est in me : non deseram magna, sequar magna : laudem liberata juventutis Achivæ, & cognitionem terra humanioris, & urbes, quarum hic etiam laus est clara, & cultus, & artes virorum : & Aesonis filium, pro quo ego optarim commutare opes quas universus mundus continet ; quo marito dicar beata, & Diis accepta, & tangam astra capite. Quid si montes, nescio qui, dicuntur congredi in mediis aquis, & Charybdis insensa navibus nunc haurire aquor, nunc egerere ; & Scylla vorax circumdata feris canibus latrare in mari Siculo ? Nimirum amplectens quod amo, & manens in sinu Iasonis vehar per vastum mare : illum tenens nihil timebo : aut si quid verear, verear de solo marito. At verò hoc

las conubium, Medea, & ab umbras pulchris nominibus crimen tuum ? Immo vide quantum scis incipias, & dum datur, vita crimen. Absolvit ; & Equum, & Pteras, & Pudor hese- pre oculis, & Amor jam discedebat visus. Ibat ad vetera altaria Hecates Perseidos, qua opaca, & arbores occulta velabant. Et iam firma erat ad resistendum amorem, & amor sus remissus erat.

NOTÆ.

. Sororis] Quæ de filiorum salute anxia, Argonautæ naufragium passos, cum in iam parimonii repetendi causa naviga- oportune servaverant, Medæ sororis implorabat. Atque adeo rationes om- dissolvit Medea, quæ suo amori officia-

. Maximus.] Videor mihi à Deo quodam moveri & vehementius ad hoc impelli : intelligit Deum Cupidinem.

. Pubis Achivæ] Argonautas dicit ex omni tate Græca delectos.

. Quem] Iasonem.

. Sidera tangam] Tangere sidera dicuntur, ubi felices videntur.

. Montes] Cyaneas dicit seu Symplegades

insulas, vel potius scopulos, in ipso Ponti Euxini ostio, non magno intervallo distantes, qui longè navigantibus modo coire, modo disjungi videntur.

63. Charybdis] Gurges est in freto Siculo, obvia quæque absorbens, iterumque revo- mens.

65. Scylla] Scopulus est in freto Siculo è regione Charybdis ; de quo ante.

74. Hecates] Tam multa & tam diversa tradunt de Hecate ista, ut vix certi quicquam de ea dici possit. Quidam, cum quibus facit Poëta noster, illam Persæ faciunt filiam, quæ Hecæ patruo, Solis filio nupsit, cum Cicer, Medeam, & Absyrtum pepererit : atque eam cum Diana, Luna, & Proserpina confundunt.

Cum

*eam aspicit Æsonidem :
 cum ignis oppressus recan-
 duit. Mala sunt pudore
 suffusa, & erubuit toto
 vultu. Quæmadmodum
 exigua scintilla, & qua
 relecta est sub injecto cine-
 re, solet capere escam ab
 aura, & augeri, & mota
 renovari in antiquos ca-
 lores ; sic jam segnis a-
 mor, quem jam crede-
 res marcescere, excita-
 tus est forma presentis
 Juvenis, postquam aspe-
 xit illum. Et forte fi-
 lius Æsonis fuit specio-
 sior solito, illa die. Posses
 veniam dare amanti. In-
 tuetur ; & habet oculos
 intentos in ejus faciem,
 quasi nunc primum vi-
 disse : & arbitratur in-
 sana se cernere vultum
 plusquam humanum ;
 neque destitit ab illo.
 Postquam autem capit
 loqui, & manum cor-
 ripuit, & quatenus ho-
 spes fuit, petiit opem
 verbis supplicibus, &
 pollicitus est lectum ;
 illa dicit non sine lacry-
 mis prorumpentibus,
 Quid agam scio, neque
 ignorantia illius quod
 agum est me faller,
 sed amor. Tutus eris
 auxilio nostro : spes me-
 mineris stare promissis.
 Ille jurat per sacra Dea
 triformis, & divinitatem
 qua erat in illo luco,*

*& per parentem soceri futuri intuentem omnia, & per successus suos, & per tanta discrim-
 inibus suis fidem inveniens, continuo accepit gramina incantata, & perdoctus est eorum usum ;
 que hilaris domum rediit. Sequens Aurora dispurare fecerat sidera radiantia ; populi concurrunt
 campum sacrum Martis, & harent in collibus. Rex ipse purpura indutus, & conspicuus
 sceptro eburno sedit in media turba. Ecce tauri abenipedes, expirant ignem naribus adamantinis
 gramina afflata incenduntur. Et sicuti camini reserti consueverunt strepere, aut cum saxa ex
 fornace terrena*

NOTÆ.

88. *Nec se declinat*] Nec oculos suos ab illo
 avertit spectando.

94. *Triformis*] Hecaten dicit, quæ cum
 una sit, triplex vulgo putatur, Luna in cœlis,
 Diana in terris, & Hecate in inferis : quam
 etiam triplici capite, equi, canis, & hominis,
 nonnulli finxerunt. vide infra vers. 194.

96. *Soceri*] Solem dicit Æetæ patrem ;
 quanquam proprie Æetem ipsum socerum Ja-
 son appellare debuisset.

97. *Eventus*] Quos in tantis periculis per-

*Cum videt Æsonidem : extinctaq; flamma revixit
 Erubere genæ ; totoque recanduit ore.
 Ut solet à ventis alimenta assumere, quæque
 Parva sub inducta latuit scintilla favilla,
 Crescere ; & in veteres agitata resurgere vires :
 Sic jam lentus amor, jam quem languere putares
 Ut vidit juvenem, specie præsentis inarsit.
 Et casu, solito formosior Æsone natus
 Illa luce fuit. Posses ignoscere amanti.
 Spectat ; & in vultu, veluti nunc denique viso,
 Lumina fixa tenet : nec se mortalia demens
 Ora videre putat : nec se declinat ab illo.
 Ut verò cœpitque loqui, dextramqueprehendit ;
 Hospes & auxilium submissa voce rogavit,
 Promisitque torum ; lacrymis ait illa profusis,
 Quid faciam video : nec me ignorantia veri
 Decipiet, sed amor. Servabere munere nostro :
 Servatus promissa dato. Per sacra triformis
 Ille Deæ, lucoque foret quod numen in illo,
 Perque patrem soceri cernentem cuncta futuri,
 Eventusque suos, per tanta pericula jurat.
 Creditus, accepit cantatas protinus herbas,
 Edidicitque usum ; lætusque in tecta recessit.
 Postera depulerat stellas Aurora micantes :
 Conveniunt populi sacrum Mavortis in arvom ;
 Consistuntque jugis. Medio Rex ipse resedit
 Agmine purpureus, sceptroque insignis eburno.
 Ecce adamanteis Vulcanum naribus efflant
 Æripedes tauri : tactæque vaporibus herbæ
 Ardent. Utque solent pleni resonare camini,
 Aut ubi terrena filices fornace soluti*

inde sibi lætos optat, ut fidem servabit.

101. *In arvom*] Campum dicit Mart
 cruim, ubi Æripedes tauri domandi, dra
 dentes feminandi, terrigenæ prius del
 quam ad lucum Jason pergeret, & ex
 vellus aureum deriperet.

104. *Adamanteis*] Quas ignis efflatus in
 possit destruere.

105. *Æripedes*] Habentes pedes ex
 à Vulcano factos.

107. *Silices*] Periphrasis est calcis.

Concipit

Concipiunt ignem liquidarum aspergine aquarum :
 Pectora sic intus claudas volventia flammam,
 Gutturaque uista sonant. Tamen illis Ætone }
 natus } 110
 Obuius it. Vertere truces venientis ad ora
 Terribiles vultus, præfixaque cornua ferro ;
 Pulveremque solum pede pulsavere bisulco ;
 Umificisque locum mugitibus implevere.
 Diriguere metu Minyæ. Subit ille ; nec ignes } 115
 entit anhelatos : tantum medicamina possunt.
 Endulæque audaci mulcet palearia dextra :
 appositosque jugo pondus grave cogit aratri
 lucere, & insuetum ferro profcindere campum.
 firantur Colchi : Minyæ clamoribus implent, } 120
 djiciuntque animos. Galea tum sumit athena
 ipereos dentes ; & aratos spargit in agros.
 imina mollit humus valido præincta veneno :
 crescunt, fiuntque sati nova corpora dentes.
 itque hominis speciem materna sumit in alvo, } 125
 erque suos intus numeros componitur infans ;
 ec nisi maturus communes exit in auras :
 o ubi visceribus gravidæ telluris imago
 fecta est hominis, fœto consurgit in arvo :
 quodque magis mirum, simul edita concutit }
 arma. } 130
 uos ubi viderunt præacutæ cuspidis hastas
 caput Hæmonii juvenis torquere parantes ;
 emisere metu vultumque animumque Pelasgi.
 sa quoque extimuit, quæ tutum fecerat illum :
 tq ; peri vidit juvenem tot ab hostibus unum, } 135
 lluit ; & subito sine sanguine frigida fedit.
 eve parum valeant à se data gramina, carmen

astuant irrigatione aquarum
 fluentium ; sic
 pectora volventia intus
 ignes, & fauces ardentes
 perstreperunt. Nihilominus
 filius Ætonis obuius
 procedit. Tauri truce-
 lenti arreperunt horren-
 dos oculos, & cornua ser-
 ro instructa ad vultus ve-
 nientis, & percusserunt
 terram pulverulentam
 pede bisulco, & impleve-
 runt locum mugitibus
 fumantibus. Minyæ ob-
 stupuerunt pavore. Ille
 accedit, neque tangitur
 flammis efflatis : tantum
 valent incantamenta. At-
 que palpat manu penden-
 tia palearia, & cogit
 tauros submissos jugo
 trahere ponderosum onus
 aratri, & findere agrum
 insolitum. Colchi stu-
 pent ; Minyæ acclama-
 tionibus hortantur atque
 addunt animos. Tum Ja-
 son caput ex galea athena
 dentes draconis, & jacet
 in arvom subactum. Ter-
 ra emollit semina ante
 imbuta potenti medica-
 mine ; quæ statim au-
 gentur ; & dentes sparsi
 mutantur in nova cor-
 pora. Et quemadmodum
 puerulus induit formam
 hominis in ventre matris ;
 atque fingitur intus pes
 suas omnes particulas ;
 neque prodit in aërem
 publicum nisi maturus ;
 sic ubi absoluta est species

in visceribus terræ pregnantis, erigitur in campo sæcundo : & quod magis stupendum erat,
 et arma una nata. Quos ubi Græci conspexerunt nitentes jaculari hastas mucrone acuto præ-
 ses in caput juvenis Hæmonii, dejecerunt faciem & cor pavore. Ipsa Medea etiam, quæ illum
 rum præstiterat, exterrita atque exanimata est, cum advertit juvenem solum impugnari à tot
 bus ; & statim gelida facta est & exsanguis. Et ne herba à se oblata parum possint, canas
 emen

NOTÆ.

20. Colchi] Scythiæ sunt populi, Ægypti-
 con coloni.
 20. Implent] Pro hortari hic & aliis in
 apud Poëtâ sumitur. Ut Virg. in Æn. 7.
 Turinus Rutislos animis audacibus
 implet.
 22. Vipereos] Partem dentium Serpentis à
 no interfecti ad Ætætem miserunt Pallas,

& Mars.
 123. Valido] Quippe quod armatos homi-
 nes ex dentibus educeret.
 132. Hæmonii] Jasonem dicit Thessalum ;
 nam & ab Hæmo monte Thessaliæ vicinæ,
 aut Æmone Deucalionis filio Thessalia Hæmonia
 seu Amonia dicta.
 133. Pelasgi] Minyæ Thessali.

opiferum; & accersit artes arcanas. Postquam ille projecisset magnam lapidem in hostes medios, convertit in ipsos bellum à se summum. Fratres terra sati procumbunt per plagas reciprocas, & intereunt bello sociali. Graci gratulantur, & amplectuntur victorem, & manent in amplexibus. Tu etiam, barbara Medea, cuperes tenere victorem: Verecundia impedit incaptum: at amplexa esses; sed cura famæ compefcuit te ne faceres. Quod conceditur, gaudes secreto amore, & gratias agis incantamentis, & Diis auctoribus eorum. Restat sopire graminibus draconem insopitum, qui quidem crista & tribus linguis conspicuus, atque acutis dentibus terribilis, cufsus erat velleris aurei. Postquam in hunc iniecit herbis succi Lethæi, terque protulit voces indiscientes quietum soporem, quis possint pacare aquor citum, & flumina agitata; sopor illabitur in oculos somni nescios: & Heros Æsonius potitur vellere aureo, atque elatus spolio, & ferens secum, altera spolia, auctorem deni, voti compos appulit ad portus Iolciacos cum uxore.

II. Matres Hæmonia, & patres ætate proveci ad templa portant munera pro filiis receptis, thura cumalata liquefcunt in igne, & victima devota halens cornua illita auro mactatur. Sed jam vicinior morti, & confectus senio deest gratulantibus: Cum ita Æsonides, ait, O uxor, cui nosco me debere salutem, tamen si mihi omnia indulxisti, & numerus tuorum beneficiorum sum fidem,

Auxiliare canit; secretaque advocat artes.
 Ille, gravem medios filicem jaculatus in hostes,
 A se depulsum Martem convertit in ipsos. 14
 Terrigenæ pereunt per mutua vulnera fratres;
 Civilique cadunt acie. Gratantur Achivi:
 Victoremq; tenent; avidisque amplexibus hærent
 Tu quoque victorem complecti, barbara, velles;
 Obstitit incepto pudor: at complexa fuisses; 14
 Sed te, ne faceres, tenuit reverentia famæ.
 Quod licet, affectu tacito lætaris: agisque
 Carminibus grates, & Diis auctoribus horum.
 Pervigilem superest herbis sopire draconem:
 Qui crista linguisque tribus præsignis, & uncis 15
 Dentibus horrendus, custos erat arietis aurei.
 Hunc postquam sparsit Lethæi gramine succi;
 Verbaque ter dixit placidos facientia somnos,
 Quæ mare turbatum, quæ concita flumina fistan
 Somnus in ignotos oculos subrepat: & auro 1
 Heros Æsonius potitur: spolioque superbus,
 Muneris auctorem secum spolia altera portans,
 Victor Iolciacos retigit cum conjuge portus.

II. Hæmonia matres pro gnatis dona receptis,
 Grandævique ferunt patres; congestaque }
 flamma } 1

Thura liquefcunt, inductaque cornibus aurum
 Victima vota cadit. Sed abest gratantibus Æson
 Jam propior leto, festusque senilibus annis.
 Cum sic Æsonides: O cui debere salutem
 Confiteor, conjux, quanquam mihi cuncta }
 dedisti, } 1

Excessitque fidem meritorum summa tuorum;

NOTÆ.

137. Auxiliare] Reservarat sibi Medea Carmen magicum potentissimum, quod adjuvandi veneficiis adhiberet. Hoc ab effectu auxiliare & secreta artes optimè vocat Poëta.

148. Diis] Inferis, Hecatæque imprimis.

150. Tribus] Trifurca videtur serpentum lingua, quia eam celerrime vibrant.

152. Lethæi] Id est, oblivionem inducens; somniferi.

155. Oculos] Draconis pervigilis, qui nun-

quam antea dormire consueverat.

157. Muneris auctorem] Medeam, quæ non ad velleris aurei custodes per dolum adnata, simul Argonutas introduxit, raptoque ve cum Jasone aufugit.

158. Iolciacos] Thessalicos: Fuit enim Iolciacos urbs Thessaliæ, non longe à mari, Jalis patria.

161. Inducta] De more sacrorum, inibus majorum hostiarum cornua inaurabant

si tamen hoc possunt; quid enim non carmina
 possunt?
 Deme meis annis; & demtos adde parenti.
 Nec tenuit lacrymas. Mota est pietate rogantis:
 Dissimilemque animum subiit Ætæa relictus. 170
 Non tamen affectus tales confessa, Quod, inquit,
 excidit ore pio, conjux, scelus? ergo ego cuiquam
 posse tuæ videar spatium transcribere vitæ?
 Nec sinat hoc Hecate; nec tu petis æqua: sed isto,
 Quod petis, experiar majus dare munus, Iāson. 175
 arte mea foceri longum tentabimus ævum,
 Non annis revocare tuis. Modo Diva triformis
 djuret; & præfens ingentibus annuat ausis.
 Tres aberant noctes, ut cornua tota coïrent
 efficerentque orbem. Postquam plenissima }
 fulsit, } 180
 solida terras spectavit imagine Luna;
 greditur tectis vestes induta recinctas,
 nuda pedem, nudos humeris infusa capillos:
 ortque vagos mediæ per muta silentia noctis
 comitata gradus, Homines, volucresq; , ferasq; 185
 olverat alta quies: nullo cum murmure sepes,
 motæque silent frondes; silet humidus aër.
 dera sola micant. Ad quæ sua brachia tendens
 er se convertit; ter sumtis flumine crinem
 oravit aquis; ternis ululatus ora } 190
 olvit: & in dura submisso poplite terra,
 ox, ait, arcanis fidissima, quæque diurnis
 rea cum Luna succeditis ignibus astra,
 uque triceps Hecate, quæ cœptis conscia nostris
 d jutrixque venis, cantulque, artesq; magarum, 195
 quæque magas, Tellus, pollutibus instruis herbis;
 aræque, & venti, montesque, amnesque, lacusq; ,

si tamen carmina hoc
 possunt; quid enim car-
 mina non possunt? tolle
 de meis annis & adice
 eos sublato meo patri.
 Neque compefcuit stertus.
 Tacta est Medea pietate
 orantis: & Pater Ætæa,
 quem deseruit venit in
 mentem non simili affectu
 motam: Non tamen ag-
 noscit ejusmodi affectus.
 Quod, ait, nefas, erupit
 ex ore tuo, marite? Ego
 igitur credat posse tran-
 sponere in quemquam
 tempus vitæ tuæ? Verum,
 Hecate hoc concedat, neque
 tu postcis iusta: Neque
 Jason, nitat largiri do-
 num majus isto quod pos-
 cis: Enitemur nostra
 scientia producere ata-
 tem foceri, non demere
 ex amnis tuis: Hecate
 Dea triformis faveat, &
 propterea adsit magnis co-
 natibus. Tres deerant
 noctes, ut cornua integra
 Luna concurrerent, & im-
 plerent Orbem. Postquam
 plenissima splenduit, ac
 vidit terras tota forma,
 prodit domo Medea tecta
 amictu soluto, nuda uno
 pede, sparsam habens co-
 mam per humeros nudos;
 & sola dirigit gressus in-
 certos per alta silentia
 mediæ noctis. Sopor tran-
 quillus tenuerat homines,
 & aves, & feras: sepes
 sine omni strepitu, &
 folia quieta iacent; aër
 madidus tacet, sola astra
 splendent: ad qua porri-

8 suos lacertos ter se convertit; ter aspersit aquis haustis ex fluvio comam, ternis clamoribus
 9 quit os, atque genu posito in solo arido, Nox, inquit, certissima secretis, atque sidera splendida
 9 succenturiata estis Luci diurna pariter cum Luna, Tuque triceps Hecate, qua conscia nostris
 as & opifera ades, & incantamenta, & artes Magarum, & Terra, qua illis præbes potentia gramina,
 cura, & venti, & montes, & fluvii, & stagna,

NOTÆ.

71. Tales] Quales ex pio Jasonis pectore
 patrem erumpebant.
 73. Transcribere] Metaphora ab iis, qui
 mina aut pecuniam aliis creditoribus tran-
 scribunt.
 79. Tres aberant] A plenilunio tres abe-
 rant dies. Luna autem veneficiorum præfes,
 9 plena efficacius despumat in herbas, &

largius virus lunare ministrat. Lucan. 6.
 183. Nuda pedem] Ex solenni ritu. Maga-
 rum Nudipedalia, Nyctelia, & ritus certos
 habes apud Theoc. Idyll. 2. Virg. Ecl. 4. &
 Æn. 4, aliosque. Triceps] Cui caput dex-
 trum equinum, sinistrum caninum, medium
 humanum vel suillum.
 183. Nudos] Legendum potius nudis.

& Dii omnes silvarum,
 & Dii omnes noctis ad-
 esse; quorum beneficio,
 quando libuit, fluvii re-
 currerunt in suas scatu-
 rigines, ripis stupentibus;
 cohibeo maria quæ mota
 sunt, & cieo quæta car-
 mine, fugo nebulas, &
 nubes immitto, expello &
 ar.esso ventos, elido vo-
 cibus & cantu guttura
 serpentum, & quatio vi-
 vas rupes, & quercus
 eruat suo solo, & cogo
 montes trepidare, & Ter-
 ram loare, & umbras
 prodire ex sepulchris. Du-
 co te etiam, Luna, quam-
 vis a.ri Temesæa leniant
 tuos labores. Currus e-
 tiam avi pallet nostro
 carmine, Aurora sit
 pallida nostris succis. Vos,
 O succi, mihi oppressistis
 ignes taurorum, & coe-
 gistis collum impatiens
 jugi ferre curvum ara-
 trum. Vos incendistis in
 vicem anguigenas in saxa
 certamina: & somnum
 induxistis custodi pervi-
 gili, & missistis aurum
 in urbes Græcæ custode
 eluso. Nunc opus est
 venenis, per quæ senecta
 reparata revertatur ad
 florem ætatis, & denio
 sumat primos annos. At-
 que hoc concedetis; nam
 neque astra incassum ni-
 tuerunt: neque currus
 adductus cervice dra-
 conum aliterum frustra adest. Currus devolutus ab aere aderat. In quem statim atque insiliit, at-
 delimit colla frenata draconum, & concussit manibus lævia lora, in altum tollitur, & ex sub-
 iacetur Thessalia Tempe subiecta, & admovet dracones regionibus cretensis, diligenter inspicit g-
 mina quæ Ossa, quæ excelsus Pelion, & Othrys, & Pindus, & Olympus major Pindo protulerunt.

Diique omnes nemorum, Diique omnes nocti
 adette:

Quorum ope, cum volui, ripis mirantibus amnes
 In fontes redire suos: concussaque sisto, 20

Stantia concutio cantu freta; nubila pello;

Nubilaque induco; ventos abigoque vocoque:

Vipereas rumpo verbis & carmine fauces:

Vivaque saxa, sua convulsaque robora terra,

Et silvas moveo; jubeoq; tremiscere montes: 20

Et mugire solum, manesque exire sepulchris,

Te quoque, Luna, traho, quamvis Temesæa labor

Æra tuos minuant. Currus quoque carmine nosti

Pallet avi; pallet nostris Aurora venenis.

Vos mihi taurorum flammæ hebetastis; & unco 21

Haud patiens oneris collum pressistis aratro.

Vos serpentigenis in se fera bella dedistis:

Custodemque rudem somni sopistis: & aurum

Vindice decepto Græcæ misistis in urbes.

Nunc opus est succis; per quos renovata } 2
 senectus

In florem redeat, primosque recolligat annos.

Et dabitis: neque enim micuerunt sidera frustra

Nec frustra volucrum tractus cervicæ draconum

Currus adest. Aderat demissus ab æthere currus:

Quo simul ascendit; frænataq; colla draconum 21

Permulsit, manibusque leves agitavit habenas;

Sublimis rapitur: subiectaque Thessalia Tempe

Despicit, & creteis regionibus applicat angues:

Et quas Ossa tulit, quas altus Pelion herbas,

Othrysque, Pindusque, & Pindo major } 2
 Olympus,

Currus devolutus ab aere aderat. In quem statim atque insiliit, at-
 delimit colla frenata draconum, & concussit manibus lævia lora, in altum tollitur, & ex sub-
 iacetur Thessalia Tempe subiecta, & admovet dracones regionibus cretensis, diligenter inspicit g-
 mina quæ Ossa, quæ excelsus Pelion, & Othrys, & Pindus, & Olympus major Pindo protulerunt.

NOTÆ.

207. Temesæa a.ri] Pro quibusvis ex ære ad-
 rinitum paratis instrumentis posuit, quorum
 sono vim carminum, quæ audire non possit
 Luna, frangere se veteres arbitrabantur. Est
 vero Temesæa Brutorum oppidum ære clarum.

209. Avi] Solis neptæ, quem curru vehi
 voluerunt.

212. Serpentigenis] De armatis hominibus
 loquitur, qui ex draconis à Jafone feminatis
 ænibus nati erant.

213. Custodem] Draconem pervigilem.

214. Vindice] Custode Dracone.

222. Tempe] Eo nomine appellabatur l. s
 Thessaliæ amoenissimus juxta Peneum, sicut
 à Poëta descriptus.

223. Creteis] Creta abundantibus, quæ
 quidem est Thessalia. Duæ posteriores syllabæ
 in creteis contrahuntur.

224. Ossa Pelion] Sunt hi omnes montes
 Thessaliæ.

Perspicit

erspicit: & placita partim radice revellit ;
 artim succidit curvamine falcis ahenæ.
 Multa quoque Apidani placuerunt gramina ripis,
 Multa quoque Amphrysi: neque eras immunis,
 Enipeu :
 Nec non Penææ, nec non Spercheïdes undæ 230
 Contribuere aliquid, juncosaque littora Bœbes.
 Carpit & Euboïca vivax Anthedone gramen,
 pondum mutato vulgatum corpore Glauci.
 Et jam nona dies curru pennisque draconum,
 sonaque nox omnes lustrantem viderat agros ; 235
 cum rediit : neq; erant pasti, nisi odore, dracones ;
 tamen annotæ pellem posuere senectæ.
 Constitit adveniens citra limenque, foresque ;
 tantum cælo tegitur : refugitque viriles
 contactus ; statuitque aras è cespite binas, 240
 exteriore Hecates, at læva parte Juventæ.
 Quas ubi verbenis, silvaque incinxit agresti ;
 aud procul egesta scrobibus tellure duabus
 cra facit : cultrosque in guttura velleris atri
 onjicit ; & patulas perfundit sanguine fossas. 245
 cum super invergens liquidi carchesia Bacchi,
 neaque invergens tepidi carchesia lactis ;
 verba simul fundit, terrenaque numina poscit :
 Umbrarumque rogat rapta cum conjugè regem,
 ne properent artus anima fraudare seniles. 250

& partim revellit radice probata, partim succidit curvamine falcis ahenæ. Multa etiam herba probata sunt in ripis Apidani, multa etiam Amphrysi, neque eras immunis Enipeu: fluvius etiam Peneus, atque Spercheus aliquid contulerunt, nec non littora juncosæ Bœbes. Colligit etiam herbam ex Anthedone Euboïca, cuius virtus, Glauci corpore nondum transformato, non vulgo cognita est. Et jam nona dies & nona nox conspexerat Medeam percurrentem campos curru & pennis draconum; cum rediit; neq; dracones erant refecti nisi odore, & tamen exuerunt pellem longava senectutis. Adveniens substitit citra limen & januam; & nullum habet telum præter calum, atque secubat à marito, & ponit duo altaria ex cespite, dexteriore Hecates, at parte sinistra Juventæ. Quæ postquam circumdedit verbenis, & frondibus silvestribus, non longe e-

a terra, sacra facit duabus fossis: atque immittit cultros in jugula ovium nigrarum, & spargit obes apertas cruore. Tum super invertens pocula liquidi vini, atque invertens area pocula calidius, una voces profert, & vocat Deos terrestres, & precatur Deum Umbrarum cum uxore non rapuit, ne festinent privare anima membra senilia.

NOTÆ.

227. Curvamine] Falce ærea curva. *Ahenæ*]
 is, utpote purioris metalli, quam ferri
 s in herbis secandis, spectris fugandis,
 æ laboribus sublevandis. Macrobi. Sat. lib.
 . 9. Cæl. Rhod. lib. 19. cap. 20.
 228. Apidani] Theffaliæ est fluvius; uti
 m & Amphryfus.
 229. Immunis] Apostrophe ad fluvium,
 m non immunem i. e. sine munere, fuisse
 quia Medea in illius æque, ac cæterorum
 ninum ripis, herbas collegit.
 231. Bœbes] Bœbeïdis Theffaliæ lacus juxta
 ben, cujus meminit Strabo.
 232. Anthedone] Urbs fuit Bœotiæ ad Ege-
 um seu Euboicum sinum posita.
 233. Glauci] Qui piscator in Deum mari-
 mutatus; de cujus metamorphosi infra
 13. v. 904.
 241. Juventæ] Quæ alio nomine *Hebe* di-
 citur, juvenutis Dea.

242. Verbenis] Est verbena herba notissima,
 in sacris assidua, cujus nomine quælibet aris
 adhibitæ sæpe intelliguntur.
 244. Atri] Rite hæc omnia: Sacrificium
 nempe Diis Inferis nigræ necudes, nocturno
 tempore, sub terra nempe in scrobe depressa
 victimæ capite, latice & omnibus inversis
 immolabantur.
 246. Invergens] Vergere, inquit Servius, est
 conversa in sinistram partem manu ita fundere,
 ut patera convertatur, quod in sacris inferis fit:
 fundere autem est supina manu libare, quod fit
 sacris supernis.
 246. Carchesia] Pocula sunt, quæ Græcis
 tantum nota esse scripsit Macrobius.
 249. Rapta cum] Platonem dicit cum Pro-
 serpina ab eo rapta.
 250. Seniles] Æsonis, cujus causa hæc om-
 nia Medea paraverat.

Quos postquam delinivit
precibus & longo mur-
mure, imperavit exhan-
stum corpus Æsonis pro-
duci ad altaria, & ex-
tendit in graminiibus pas-
sis alit̄ sopitum Æsonem
& similem mortuo. Co-
git Jasonem, & servos
hinc procul recedere, at-
que hortatur accere oculo-
rum profanos à mysteriis.
Admoniti abeunt. Me-
dea fluente coma incedit
circum altaria incensa
movere Bacchantium, &
imbuat tadas in mille
partes fissas in nigra cris-
oris serobe, & imbutas
accendit super duo alta-
ria. Atque ter purgat
senem igne, ter aqua,
ter sulfure. Interea po-
tens medicamen bullit
in admoto cacabo, & salit̄
& albicat spumis
surgescentibus. Illic ex-
coquit radices excisas
valle Hamonia, & semina,
& flores, & succos acres.
Addit lapides, allatos
ex ultimo Oriente, & a-
renas quas aqua recur-
rentes Oceani abluerunt.
Adjicit insuper pruinas
collectas cum Luna tota
nocte lucret, & alas
surpes strigis, cum ipsis
carnibus, & intestina
lupi dubii soliti mutare
faciem feram in homi-

nem. Neque ibi desinit spodium squameum tenuis Chelydri Cinyphii, aut jecur longavi cervi
quibus adhuc adjicit rostrum & caput cornicis passæ novem secula. Postquam peregrina para
Æsoni medicamen inceptum his & mille aliis rebus sine nomine, omnia miscet ramo jam diu ar-
mitis olivæ, atque confudit quæ in profundo erant cum iis quæ erant in summo. Ecce virga i-
mersa ferventi lebeti

Quos ubi placavit precibusque & murmure longo
Æsonis effectum proferri corpus ad aras
Jussit : & in plenos resolutum carmine somnos
Exanimi similem stratis porrexit in herbis.
Hinc procul Æsoniden, procul hinc jubet ire } 25
ministros :

Et monet arcanis oculos remove profanos.
Diffugiunt jussi. Passis Medea capillis
Bacchantium ritu flagrantes circuit aras :
Multifidasque faces in fossa sanguinis atra
Tingit ; & intinctas geminis accendit in aris. 26
Terque senem flamma, ter aqua, ter sulfure lustra
Interea validum posito medicamen aheno
Fervet, & exultat ; spumisque tumentibus albet.
Illic Hamonia radices valle resectas,
Seminaque, floresque, & succos incoquit acres. 25
Adjicit extremo lapides Oriente petitos,
Et, quas Oceani refluxum mare lavit, arenas.
Addit & exceptas Luna pernocte pruinas,
Et strigis infames, ipsis cum carnibus, alas ;
Inque virum soliti vultus mutare ferinos 27
Ambigui profecta lupi. Nec defuit illic
Squamea Cinyphii tenuis membrana chelydri,
Vivacisque jecur cervi : quibus insuper addit
Ora caputque novem cornicis sæcula passæ.
His & mille aliis postquam sine nomine rebus 27
Propositum instruxit mortali barbara munus ;
Arenti ramo jam pridem mitis olivæ
Omnia confudit ; summisque immiscuit ima.
Ecce vetus calido versatus stipes aheno

NOTÆ.

256. Profanos] Non initiatos.
268. Pruinas] Illud est proculdubio, quod
spumam luna, & Lunare virus Lucanus vocitat,
apud quem magicæ hujusmodi farraginis
plurima invenies.
269. Strigis] Quæ avis est nocturna, mali
ominis, magno capite, rostro adunco ; in cujus
generis volucres sagas vetulas infantibus,
quorum sanguinem fugerent, vel quibus ube-
ra admoverent, insidiantes, sese vertere fabulati
sunt ; quamobrem præsertim infames.

271. Ambigui] Quia luporum induere fa-
mam, quos lycanthropos dixerunt, crediderunt
veteres.

271. Profecta] Eo nomine, itemque profi
appellabantur viscera seu intestina, quæ in
crificiis profecissent.

272. Cinyphii Chelydri] Testudinis aquati-
cujus generis habet Ciayps Africæ prop
fluvius.

274. Novem] Ætatem hominum novies
perat cornix : Aratus in Phænom. vocat eam

χρησ κοράνη.

viridis primò: nec longo tempore frondem
 duit; & subitò gravidis oneratur olivis.
 quacunq; cavo spumas ejecit ahenis,
 & in terram guttæ cecidere calentes;
 ernat humus: floresq; & mollia pabula surgunt.
 quod simul ac vidit, stricto Medea recludit
 285. Ise senis jugulum: veteremq; exire cruorem
 illa, replet succis. Quos postquam combibit Æson
 ore acceptos, aut vulnere; barba comæq;
 unitie posita nigrum rapuere colorem.
 illa fugit macies: abeunt pallorque situsq;
 290. Ijectoque cavæ suppletur sanguine venæ;
 embraque luxuriant. Æson miratur, & olim
 te quater denos hunc se reminiscitur annos.
 VIII. Viderat ex alto tanti miracula monstri
 ber: & admonitus juvenes nutricibus annos
 295. Ise suis reddi; capit hoc à Tethye munus.
 IV. Neve doli cessent; odium cum conjugè falsum
 Phasias assimulat: Pelixque ad limina supplex
 confugit. Atq; illam (quoniam gravis ipse senecta)
 accipiunt natæ. Quas tempore callida parvo
 300. Colchis amicitix mendacis imagine cepit.
 Iamque refert, inter meritorum maxima, demtos
 ionis esse situs; atque hac in parte moratur;
 Ses est virginibus Pelia subjecta creatis,
 te suum parili revirescere posse parentem.
 305. Ique petunt: pretiumque jubent sine fine pacifici.

V. Neve fraudes omittantur, Phasias fingit odium falsum cum marito; atque fugit supplex ad
 quam Pelia: & ejus filia, quoniam ipse tardus fuit senio, illam excipiunt: quas brevi astuta
 Colchis delusit specie ficta benevolentia. Dumque narrat atque recenset in numero maximorum bene-
 ficiorum, senium Æsonis esse sublatum, atque insitit in hac parte orationis; spes est injecta filia-
 bus Pelia, patrem suum posse juvenilibus annis restitui pari artificio. Atque id poscunt; &
 petuntur eam mercedem proponere quantam vellet.

N O T A.

84. Vernat] Ut veris tempore solet, vi-
 rit.
 88. Barba] Medea, inquit Palæphatus,
 venit quæ canos capillos in nigros verteret.
 Pona quoque lavacrum calidum repperit,
 cuius vis medica vegetiores redderet homines
 & unitati restitueret. Eam quoque testatur
 Digenes apud Stobæum, rationem invenisse
 quæ molles & inertes, fortes & prudentes fi-
 eret. Atque hinc locus datus fabulæ.
 95. Nutricibus] Quas lib. 3. v. 314. Ny-
 ctis dixit; sed Fast. 5. Hyadas: Pherecydes
 Homeri comment. Dodonæas.
 96. Tethye] Apud quam (Oceani uxorem)
 esse Bacchum, dum Lycurgum fugeret,
 filia tradiderunt.
 97. Deli] Medea fraudibus assuetæ,

fit primò viridis: nec
 multo post emittit folia,
 & statim regitur gravi-
 bus olivis. At qua-
 cumque flamma eructa-
 vit spumas ex profundo
 cacabo, & gutta calida
 ceciderunt in terram, ea
 viret, & ibi flores & te-
 nera gramina succrescunt.
 Quod statim atque Me-
 dea advertit, evaginatis
 gladio aperuit guttur se-
 nis, & morata dum ve-
 tus sanguis esset exhau-
 stus, implet illud succis.
 Quos postquam Æson
 absorbuisset aut acceptos ore
 aut plaga, barba & ca-
 pilli celeriter acceperunt
 atrum colorem, candore
 deposito. Macies expulsa
 abiit: pallor & squalor
 excedunt, & vena capa-
 ces turgescunt cruore in-
 jecto; & artus pingues-
 cunt. Æson super, &
 se talem recordatur fu-
 isse ante cum quadra-
 ginta annos natus; esset.

III. Bacchus conspex-
 erat ex cælo prodigia
 tanti miraculi, & videns
 atatem juvenilem posse
 repmi suis nutricibus,
 accipit hoc beneficium à
 Tethye.

298. Phasias] Medea ipsa, à Phasi Colcho-
 rum fluvio sic dicta.
 298. Pelia] Qui Pelias, Æsonis frater, The-
 salix regnum sibi à fratre commissum quod
 Jasoni adulto restitueret, per fraudem retine-
 bat: quamobrem, dolis quoque, & simulato
 Jasonis odio Medea illum de medio tollere
 aggreditur.
 302. Meritorum] Quibus ingratum Jasonem
 sibi maxime devincire studuerat.
 303. Situs] Squalores, & Senium.
 303. Moratur] Ut puellis illis suum quoque
 patrem ad juveniles annos revocandi studium
 injiceret.
 306. Pretium sine fine] Maximum, & in-
 mensum.

Ille aliquantum tacet ; & videtur harere, atq; incertas facit mentes precantium, simulata vultus gravitate. Mox postquam promissit, ut fides, inquit, huius beneficii sit certior ; Aries dux gregis qui est provektor atate inter oves vestras, fiet agnus medicamento. Continuo villosus aries, qui jam exhaustus fuit multis annis, adducitur, cornu sinuato circum vacua tempora : cuius postquam venefica aperuit flaccidum iugulum cultro Hamonio, & tinxit ferrum pauculo cruore, miscet simul arvens pecudis & potentes succos in profundo cacabo. Membra corporis contrahuntur, atque spoliatur cornibus & annis simul cum cornibus ; & teneri agni balatus auditur in medio aheno. Nec mora, agnus erumpit dum mirantur balatum ; & exsultat fuga, & sequitur ubera lactea. Filie Pelie admirando haserunt, & postquam promissa fecerunt fidem, tum verò acrius urgent. Sol ter exuerat iugo equos ingressos Oceanum occidentalem, & astra splendentia radia-

bant quarta nocte, cum Aetias fallendi perita imponit igni puram aquam, & gramina inuoluit. Jamque somnus morti similis opprimerat regem, corpore resoluta, atque custodes cum rege suo, quod quidem somnum incantamenta & vis magica lingua creaverat. Filie admonita subierant biculum cum Colchide, atque circumsteterant lectum ; Quid nunc haretis pigra ? Nudate et, inquit, atque extrahite saniosum sanguinem, ut repleam inanes venas sanguine juvenili.

*Ille brevi spatio silet ; & dubitare videtur : Suspenditque animos, ficta gravitate, rogantes. Mox ubi pollicita est, Quo sit fiducia major Muneris hujus, ait : qui vestras maximus ævo est ; Dux gregis inter oves, agnus medicamine fiet. Protinus innumeris effœtus laniger annis Attrahitur, flexo circum cava tempora cornu : Cujus ut Hæmonio marcentia guttura cultro Fodit, & exiguo maculavit sanguine ferrum ; ; Membra simul pecudis, validosque venefica succo Mergit in ære cavo. Minuuntur corporis artus : Cornuaque exiit, nec non cum cornibus anno. Et tener auditur medio balatus aheno. Nec mora ; balatum mirantibus exsilit agnus : ; Lascivitque fuga ; lactantiaque ubera quærit. Obstupuere fatæ Pelia : promissaque postquam Exhibuere fidem ; tum verò impensius instant. Ter juga Phœbus equis in Ibero gurgite mersis Demserat, & quarta radiantia nocte micabant ; ; Sidera ; cum rapido fallax Æëtias igni Imponit purum laticem, & sine viribus herbas. Jamque neci similis, resoluta corpore, regem, Et cum rege suo custodes somnus habebat, Quem dederant cantus, magicæque potentia } 31
linguæ.*

Intrarant jussæ cum Colchide limina natæ : Ambierantq; torum : Quid nunc dubitatis inertes ? Stringite, ait, gladios : veteremq; haurite cruore, Ut repleam vacuas juvenili sanguine venas.

NOTÆ.

308. *Ficta gravitate*] Quasi difficile fuisset tantum beneficium impetrare ; quod quidem eo Medea simulabat, ut magis rogantium accenderet desiderium, ipsa verò proditiōnis suspitione liberaretur.

308. *Animos rogantes*] Sic dextram precantem dixit Virgilius.

309. *Quo sit*] Quo firmiter credatis me largiri vobis posse, quod rogatis.

315. *Exiguo*] Non enim sanguine abundant animalia senio confecta.

323. *Exhibere fidem*] Quandoquidem aries

Medeæ opera agni lasciviam receperat.

324. *Ter juga*] Hoc est ; tres dies traherant. Nam Phœbus, adveniente nocte, nititur demere juga equis, qui curram ejus trahunt.

324. *Ibero*] Marii occiduo seu Atlantico quod Iberus fl. Hispaniæ se exonerat. X sensu vulgi sol dicitur se in in æq e Hesperio mergere, ibique diurnum emul s iter, equos reficere.

328. *Resoluta*] In somno partes corporis dissolvi videntur.

In manibus vestris vita est ætasque parentis.
 Si pietas ulla est, nec spes agitat inanes ;
 Officium præstate patri : relisque senectam
 Exigite ; & sanie[m] conjecto emittite ferro.
 His, ut quæq; pia est, hortatibus impia prima est :
 Et ne sit scelerata, facit scelus, Haud tamen ictus
 Ulla suos spectare potest : oculosque reflectunt ;
 Cæcaque dant sævis aversæ vulnera dextris.
 Ille, cruore fluens, cubito tamen allevat artus :
 Semilacerque toro tentat consurgere : & inter
 Tot medius gladios pallentia brachia tendens ;

335

Vita atque anni vestri patris sunt in vestris manibus. Si pietas est aliqua, nec spes concepit frustra, bene meremini de parente, atque expellite senium cultus, atque tabum educite immisso ferro. His moniti, ut quæq; maxime est pia, prima est impia & ne sit nefaria admittit nefas. Nulla tamen potest intueri suos ictus & detorque[n]t oculos, atque aversa infligunt plagas incertas crudelibus manibus. Ille tamen in sanguine mersus sustinet membra cubito, & semilacer conatur exsilire lecto, atque medius inter tot enses, porrigens lacertos exsangues, Quid agitis, filia, inquit, quid vos od arma compellit contra vitam vestri patris? Animi & manus earum elanguerunt. Medea præscidit iugulum & voces illius plura locuturi, & discerptam projecit in ferventem cacabum.

Quid facitis, gnata? quid vos in fata parentis
 armat, ait? cecidere illis animique manusque.
 Plura locuturo cum verbis guttura Colchis
 abstulit, & calidis laniatum merisit ahënis.
 V. VI. Quod nisi pennatis serpentibus ïffet }
 in auras ;

350

Non exempta foret pœnæ, fugit alta superque
 Pelion umbrosus Philyreia tecta, superque
 Othryn, & eventu veteris loca nota Cerambi.
 Sic ope Nympharum sublatus in aëra pennis,
 tum gravis infuso tellus foret obruta ponto,
 Deucalionæas effugit inobrutus undas.

VII. Æoliæ Pitane læva parte relinquit,
 actaque de saxo longi simulacra draconis :
 læumque nemus : quo raptum furta juvencum
 Occuluit

V. VI. Quod nisi in aërem se evexisset alatis draconibus, non impune id facinus tulisset: sub-

NOTÆ:

239. *Ut quæque*] Quo magis quæque pia sit, eo magis festinat Patris sanguinem mittere, quod revera erat impium.
 352. *Philyreia tecta*] Quia in illis Thessaliæ montibus versatus est Chiron, Saturni & Philyreæ filius.
 342. *Cæca vulnera*] Quæ non videbant.
 353. *Othryn*] Qui mons Thessaliæ.
 353. *Cerambi*] Hic in avem a Nymphis raptus, ut alii in Scarabæum, in Parnassum (nem intelligit per loca nota) sublatus fuit diluvio Deucalioneo, Veteris] Antiquissimi, quippe qui ante diluvium vixerit.
 356. *Deucalionæas*] Quæ Deucalionis tempestatem terram obruerunt.
 357. *Pitane*] Urbs est Æolis, hæc procul

à Cæci fluminis ostio, in minore Asia.
 358. *Draconis*] De Lesbio illo loqui videtur, de quo Postea Meram. II. qui quod Orpheus caput in Hebrum abjectum, & ad Lesbum inde delatum, morsu violare tentasset, ab Apolline in saxum mutatus fuit. Atque ita optime locorum ratio se habebit, siquidem juxta Lesbum, vel saltem ex ejus insulæ adverso, sita est Pitane, quæ loca una cum dracone ad sinistram reliquerit.
 359. *Idæumque nemus*] Phrygium dicitur nam & alius in Creta fuit mons Ida, qui non à sinistra Medæ iter facienti parte cum Lesbos & Pitane stare potuisset.
 359. *Juvencum*] Fuit Hyonæus Bacchi filius, ut scripsit Acro ad Horat. carm. lib. I.

sub specie cervi.

VIII. Et qua genitor
Corythi sepultus est exi-
gua arena.

IX. Itemque campos
quos Mæra tremefecit
novo latratu.

X. Deserit insuper ur-
bem Eurypyli, qua ma-
res Coæ induerunt cor-
nua, quo tempore exer-
citus Hercules abiret.

XI. Et Rhodon Phœ-
beam, & Telchinas Ja-
lyfios, quorum oculos in-
ficientes omnia aspectu
Jupiter exofus, subjecit
aquis fraternis.

XII. Præterit etiam
muros Carthæos antiqua
Cæa, qua pater Alcidas
erat admiraturus mitem
columbam potuisse orri-
de corpore filia.

XIII. Postea intuetur
stagna Hyries, & Tempe
Cycnæia, qua Cycnus repentinus frequentavit, Nam Phyllius illic obtulerat alites, & crude
leonem superatos jussu pueri: domerat etiam taurum, quem jussus erat domare, atque an-
teries contempto indignam

Occuluit Liber falsi sub imagine cervi : 36

VIII. Quaque pater Corythi parva tumulatu
arena.

IX. Et quos Mæra novo latratu terruit agros.

X. Eurypylique urbem, qua Coæ cornua matre
Gesserunt, tum cum discederet Hercules agmen.

XI. Phœbeamque Rhodon, & Ialyfios } 36
Telchinas,

Quorum oculos ipso vitiantes omnia visu
Jupiter exofus, fraternis subdidit undis.

XII. Transit & antiquæ Carthæia mœnia Cææ
Qua pater Alcidas placidam de corpore natæ
Miraturus erat nasci potuisse columbam. 37

XIII. Inde lacus Hyries videt, & Cycne
Tempe,

Quæ subitus celebravit olor. Nam Phyllius illuc
Imperio pueri volucresque ferumque leonem
Tradiderat domitos: taurum quoque vincere jussu
Vicerat; &, spreto toties iratus amore, 3

NOTÆ.

Od. 17. quem Phrygiis pastoribus juvenum
volunt abegisse, cujus causa ab illis require-
retur: Ipsum verò, ne furtum patesceret, in
venatorem, juvenum in cervum à Baccho
mutatum fuisse.

361. *Quaque*] Cebrenam dicit Troadis
oppidulum, ubi Paris, (Strabo lib. 13.) qui ex
Oenone suscepit Corythum, sepultus fuit.

364. *Mæra*] Icarii fuit canis, nomine Mæ-
ra, quæ Erigonæ patrem à pastoribus peremtum
ululatuibus suis indicavit: unde & deorum
voluntate in cœlum translata, & communiori
nomine Canicula dicta. Verum de ea hic
agi non est verisimile, siquidem in Attica
Mæram illam fuisse constat, cum jam quæ ad
Medææ sinistram essent loca, Naso percurrat.

362. *Eurypyli*] Hic fuit Hercules filius, qui
in insula Co regnavit, augur peritissimus:
Qua Coæ cornua matres] Cos insula est in
Ægæo mari. Mulieres autem Coæ, cum ægre
ferrent ab Hercule armenta Geryoni erepta
per agro suos fuisse acta, Junoni dicuntur
convictatæ: quare Juno eas omnes in vaccas
transformavit.

364. *Herculis*] In Co insula urbem cog-

nominem expugnavit Hercules, cæso Eurypyli
abductaque filia ejus Chalciopæ.

365. *Rhodon*] Quæ insula est Mediter-
maris, Soli sacra, ejus Colosso olim nobilissi-

365. *Ialyfios*] Qui Jalysum unam ex Rhodis
urbibus tenuerunt.

365. *Telchinas*] Fuerunt Telchines Jæ-
incolæ ex Creta profecti, periti artifices,
fascinatores, quos Jupiter perdidit.

368. *Carthæia*] A Carthæa Cææ insulæ ur-
bis, quæ quidem Cæa Atticæ ab Oriente est
posita in mari Ægæo.

371. *Lacus Hyries*] Id est, quem fecit He-
Cycni mater, amissi filii dolore in insula
soluta.

371. *Cycnæia Tempe*] Non Thessalica
celeberrima dicit, sed Bœotica *Teumessa* à
vicino Teumeso monte appellata, quæ à Cy-
casu Poëta jam videtur denominasse.

373. *Pueri*] *Cycni*, cujus amore Phyllius
ille tenebatur.

373. *Volucres*] Vultures, quos amoris
mium Cycnus quoque petiverat, ut ex
nini Liberalis Metam. didicimus.

præmia poscenti taurum suprema negabat.
Ille indignatus, Cupies dare, dixit : & alto
desiluit saxo. Cuncti cecidisse putabant :
actus olor niveis pendebat in aëra pennis.

XIV. At genitrix Hyrie servari nescia } 380
flendo

delicuit : stagnumque suo de nomine fecit.

XV. XVI. Adjacet his Pleuron : in qua trepidantibus alis

phias effugit natorum vulnera Combe:

XVII. XVIII. Inde Calauræ Latoïdos aspicit arva,

volucrem versi cum conjuge conscia regis. 385

extera Cyllene est : in qua cum matre Menephron concubiturus erat, sævarum more ferarum.

XIX. Cephison procul hinc desientē fata nepotis aspicit in tumidam Phocen ab Apolline versi :

Eumelique domum lugentis in aëre natam. 390

XX. Tandem vipereis Ephyren Pirenida pennis contigit. Hic ævo veteres mortalia primo corpora vulgarunt pluvialibus edita fungis.

XX. Sed postquam Colchis arsit nova nupta venenis,

nolebat tradere taurum
petenti eum pro ultima
mercede. Ille dolens, Voles,
inquit, præbere : atque
se precipitem dedit de
rupe. Omnes arbitratur
dejectum esse : at ille
mutatus in Cygnum tol-
lebat in aërem pennis
candidissimis.

XIV. At mater Hyrie
ignara ejus salutis ex-
hausta est lacrymando, &
fecit lacum de suo nomine.

XV. XVI. Pleuron sita
est Juxta illum ; in qua
Combe Ophias vitavit
plagas filiorum agitata
alis.

XVII. XVIII. Inde vi-
det campos Calauræ La-
toïdos, conscios regis mu-
tati in avem cum uxore.
Cyllene est dextera : in
qua Menephron erat con-
cubiturus cum genitrice,
pro consuetudine crude-
lium ferarum.

XIX. Hinc procul
spectat Cephisum lügen-
tem fata nepotis murati
ab Apolline in grandem

elum marinum ; & domum Eumeli, qui filiam in aëre morientem lugebat.

XX. Denique Medea pervenit Corinthum Pirenida pennis draconum. Antiqui dixerunt corpora
Latona hic cetera primis temporibus ex fungis pluvialibus.

XXI. Sed postquam nova nupta flagravat venenis Medæ,

NOTÆ.

- 77. Ille] Puer Cygnus.
- 82. Pleuron] Ætolizæ est urbs multum ab
Phocis lacu & Bœotia distita, quamobrem
Pleuron reponendum cum viris doctis arbi-
trari, qui Atticæ vicus est Geographis notis-
simus, Bœotizæ vicinus.
- 83. Ophias] Ophii filia,
- 84. Calauræ] Quæ insula est sinus Ar-
golicæ inter Cretam & Peloponnesum, Demo-
phionis morte nota.
- 84. Latoïdos] Quam Latona pro Delo
dicitur cum Neptuno permutasse.
- 85. In volucrem] Hic fuisse videtur Ceyx
Trachinis, qui cum tempestate in mari
perisset, postea una cum uxore Halcyone in
Halcyonides conversi sunt, ut in lib. 11.
describitur.
- 86. Cum matre] Cum Bliade matre sua,
Cyllene filia in Arcadia (ubi Mons Cyl-
lene) concubuit, Hygin. fab. 253.
- 88. Cephison] Plures fuerunt Cephissi, sed

- hic de Bœotico agi verisimile est.
- 389. Phocen] Vitulum dicit marinum.
- 390. Eumeli domum] Patras dicit Achaizæ
urbem maritimam, in qua regnavit Eumelus,
cujus filius Antheas, Triptolemi à patre ho-
spitio accepti curram, dormiente illo, con-
scendit, ex quo dejectus interiiit. Atque adeo
pro natam, natum legendum esse autumant.
Antheam insuper Eumeli filiam fuisse dicunt
nonnulli, quam in avem mutatam Eumelum
ploravisse conjiciunt.
- 391. Ephyren] Corinthum dicit, ab Ephyre
Oceanî filia, quæ ibi prima habitavit, sic
dictam.
- 391. Pirenida] A Pirene fonte, qui ad
Acrocorinthi montis radices situs
- 394. Nova nupta] Creusa Creontis Corin-
thorum regis filia ; ad quam Medea, dolens
sibi eam à Jafone præpositam, vestes venenis
imbutas misit : per quam non Creusa, sed
Creontis regia deflagravit.

Et mare utrumque spe-
flavit domum regis in-
censam, Medea gladium
impium tingit sanguine
suorum filiorum: & sic
evater iniquam de patre
vindictam sumens, vi-
gavit arma Jasonis. Hinc
abrepta draconibus Tita-
niacis, subit arces. Athe-
nienses, quæ conspexerunt
pariter te, æquissime Phi-
neus, teque senem Peri-
pha, volantes, & nep-
tem Polypemonis suspen-
datam novis alis.

XXII. *Ægeus hanc
hospitio suscipit, vitupe-
randus in hoc uno sa-
cinore: neque hospitium
est satis, jungit eam sibi
etiam jure connubii.
Jamque Theseus advene-
rat filius incognitus patri,
qui pacem firmaverat in
Isthmo bimari sua vir-
tute. Medea parat in
hujus cladem venenum,
quod olim advexerunt se-
cum à regionibus Scy-
thicis. Illud dicunt sa-
tum ex dentibus canis
Echidneæ. Est antrum
obscurum caliginoso adi-
tu, est iter devexum, per
quod heros Tyrrhæus abstraxit vinculis firmiter & quasi adamante complicatis Cerberum reluctanti
& detorquentem oculos à die & radiis splendidis; qui impulsus ira rabiosa simul replevit aë-
m latratu triplicis oris; & infecit viventes campos spumis albis. Has credunt coactas, & nal
succum feracis & fecunda terra, assumpsisse potentiam nocendi. Quæ vivacia, quia progermin
in dura rupe,*

Flagrantemq; domum regis mare vidit utrumq; 39:
Sanguine natorum perfunditur impius ensis:
Ultraque se male mater, Iasonis effugit arma.
Hinc Titaniacis ablata draconibus, intrat
Palladias arces: quæ te, justissime Phineu,
Teque, senex Peripha, pariter videre volantes, 40
Innixamque novis neptem Polypemonis alis.

XXI. Excipit hanc Ægeus, facto damnandus in
uno:

Nec satis hospitium est, thalami quoq; fœdere jungi
Jamque aderat Theseus proles ignara parenti;
Qui virtute sua bimarem pacaverat Isthmon. 40
Hujus in exitium miscet Medea, quod olim
Attulerunt secum Scythicis aconiton ab oris.
Illud Echidneæ memorant è dentibus ortum
Esse canis. Specus est tenebroso cæcus hiatus:
Est via declivis, per quam Tyrrhæus heros 41
Restantem, contraque diem radiosque micantes
Obliquantem oculos, nexis adamante catenis,
Cerberon abstraxit: rabida qui concitus ira
Implevit pariter ternis latratibus auras;
Et ipsarum virides spumis albis agros. 41
Has concreffisse putant; noctasque alimenta feraci
Fœcundique soli, vires cepisse nocendi.
Quæ quia nascuntur dura vivacia caute,

NOTÆ.

395. *Utrumque*] Ionium & Ægeum, inter
quæ posita est Corinthus.

396. *Natorum*] Mermeri & Pheretis, quos
ex Medea Jason susceperat, ipsa dolore amens
in patris vindictam mactavit. Quamquam à
Corinthiis trucidatos alii voluerunt.

398. *Titaniacis*] Ex Titanum sanguine or-
pis, vel quos à Titane, seu Sole Medea cum
curru acceperat,

399. *Palladias*] Athenas à Pallade, quæ
ibi præcipue colebatur, ira dictas.

401. *Polypemonis*] Cui & *Proculus* nomen
fuit, quem quidem latronem Theseus occidit.
De nepti, ut de Peripha & Phineo, non
habeo quod referre possim.

402. *Ægeus*] Qui Thesei pater.

404. *Ignara*] Quia Ægeus Æthram uxorem
sed Pithium patrem suum commemorantem

jusserat, non prius ad se filium miete
quam saxum, cui calceos & enses subjece-
per se adultus revolvere posset.

405. *Isthmon*] Corinthiacum, quem Iatro
insederant à Theseo peremti.

407. *Aconiton*] Herba veneni, ut ait
præstantissimi, quam quidem ex Cerberi can-
ad superos ab Hercule tracti, bile natam
isse volunt. Plin. 27 l. 2. cap.

408. *Echidneæ*] Quia ex Echidna mon-
natus Cerberus.

409. *Specus*] Apud Heracleam Pontica
ubi monstratur is ad Inferos aditus, copio-
nascitur. Plin. ibid.

410. *Tyrrhæus heros*] Herculem dicitur
Tyrrhæe ubi natus est.

411. *Contraque diem*] Quam non consue-
taveri inferorum canis.

grestes aconita vocant. Ea conjugis astu
 ose parens Ægeus nato porrexit, ut hosti.
 umferat ignara Theseus data pocula dextra ;
 um pater in capulo gladii cognovit eburno
 igna sui generis: facinusque excussit ab ore.
 Ifugit illa necem, nebulis per carmina motis.

XXIII. At genitor, quanquam lætatur }
 sospite nato ;

tonitus tantum leti discrimine parvo
 omitti potuisse nefas, fovet ignibus aras,
 lueribusque Deos implet: feriuntque secures
 olla torosa boum victorum cornua vittis.

ullus Erechthidis fertur celebrator illo
 luxisse dies. Agitant convivia patres,
 medium vulgus: nec non & carmina, vino
 genium faciente, canunt. Te, maxime Theseu,

irata est Marathon Cretæi sanguine tauri:
 quodque suis securus arat Cromyona colonus,
 unus opusque tuum est. Tellus Epidauria per te
 avigeram vidit Vulcani occumbere prolem:
 dit & immitem Cephefias ora Procrusten:
 Cercyonis letum vidit Cerealis Eleusin.

rustici appellant aconita
 Ipse pater Ægeus illa
 tulit filio tanquam hosti,
 uxoris dolo. Theseus nes-
 cius acceperat oblata po-
 cula dextra: cum parens
 cognovit in capulo eburno
 ensis indicia sua stirpis,
 & depulit scelestum ven-
 enum ab ore. Illa
 vitavit mortem, incaa-
 tatione sua nebulas sibi
 inducens.

XXIII. At pater Æge-
 us, quamvis gaudet filio
 incolumi, stupens tantum
 facinus potuisse patrari,
 levi intervallo mortis,
 incendit ignem super al-
 taria; & cumulans dona
 diis offert; secures per-
 cutium colla nervosa tau-
 rorum habentium cornua
 religata tenuis. Nullus
 dies dicitur illuxisse ma-
 jori cultu ab Erechthidis
 celebrato. Patres & ipsa
 plebs frequentant epulas;
 atque, Baccho stimulante
 ingenium, cantant ver-

Te mirata est Marathon, maxime Theseu, sanguine tauri Cretæi; & tuum est donum atque
 quod agricola tutus ab apro Cromyonio colit agros. Terra Epidauria vidit progeniem Vulcani
 avigeram a te obrutam; Regio Cephefias vidit quoque serum Procrusten peremtum. Eleusini
 Cercyonis letum vidit mortem Cercyonis.

NOTÆ.

- 19. Aconita vocant] Από τῆς ἀκόνιτος, à
 te, quod in coribus nascatur.
- 19. Conjugis] Medææ, quæ ut regni suc-
 cessionem ad filium Medum derivaret, adve-
 nientem Theseum è medio tollere properabat.
- 23. Signa sui generis] Id est, quibus pro-
 priam suam cognoscere antè instituerat, cum
 in infernum cum calceis supposuit.
- 23. Facinus] Aconitum, quod ipse Theseo
 pinaverat.
- 24. Nebulis] Quibus illa deliravit
- 26. Discrimine] Differentia. Parum enim
 distat, quin Theseus venenum hauriret.
- 30. Erechthidis] Atheniensibus, ab Erech-
 tho sic dictis.
- 33. Te maxime Theseu] Hoc pro carmine
 quod in Thesei laudem cecinerunt Athe-
 nes.
- 34. Marathon] Urbs est agri Attici.
- 34. Cretæi] Taurum dicit efferatum, Cre-
 tenses, infestantem, quem demandum Eurytheus

- Herculi proposuit. Illum verò ad se perdu-
 ctum Eurytheus dimisit, quem, cum Atticam
 devastaret, Theseus mactavit.
- 435. Suis] Cromyoniam dicit suam à The-
 seo interfectam, quæ Cromyonem agri Corin-
 thiaci vicum infestabat.
- 435. Tellus Epidauria] Fuit Epidaurus Pe-
 loponnesi oppidum, Æsculapii templo clarum.
- 437. Prolem] Periphetan dicit circa Epi-
 daurum latrocinia sua exercentem, qui à κρυπῆ
 seu clava Corynetas dictus est.
- 438. Cephefias] Qua Cephissus præterfluit
 Eleusin urbem Atticæ.
- 438. Procrusten] Hic hospites in lecto quo-
 dam prostratos, longiores decurtabat, brevio-
 res extendebat.
- 439. Cercyonis] Qui viatores in palæstra
 victos, aut etiam certare recusantes interficie-
 bat. Pausan. in Atticis.
- 439. Cerealis] Quia in illo Atticæ vico
 majora Cereris mysteria celebrabantur.

Occidit

Ille Sinis interit, per-
verse usus ingentibus vi-
ribus; qui poterat flecte-
re firmas arbores; &
cogebat à fastigio ad ter-
ram pinus latè dejectu-
ras corpora hominum.
Iter ad Alcatthoën &
muros Lelegeios est se-
curum & apertum Sci-
rone occiso: & Terra,
& Aqua recusat locum
ossibus disjecti latronis,
qua diu agitata tempus
dicitur mutasse in Pe-
tras: & nomen Scironis
illis manet. Si velimus
recensere laudes tuas &
annos tuos, præclara gesta
superent annos. Concepimus
vota publica pro te,
ô invide: in tuâ gra-
tiam indulgemus Baccho.
Regis domus personat
acclamationibus populi,
& precibus benevolentis-
simis; neque locus ullus
lugubris est in tota urbe.

XXIV. Neque tamen
(usque adeo nulli lætitia
pura est, atque aliquid
iristitia objicitur festivis)
Ægeus sensit volupta-
tem tutam, filio recupe-
rato. Minos vocat ad
arma; qui tametsi potens
est militibus, & navibus,
Androgei aquis armis. Tamen ante bellum comparat copias auxiliares, & qua classe creditus
valere, percurrit maria celeri classe. Hinc sibi adjungit Anaphen & regna Astypaleia, Anaph
sollicitis, regna Astypaleia minis:

Occidit ille Sinis, magnis male viribus usus; 44
Qui poterat curvare trabes; & agebat ab alto
Ad terram latè sparsuras corpora pinus.
Tutus ad Alcatthoën Lelegeia moenia limes
Composito Scirone patet: sparsique latronis
Terra negat sedem, sedem negat ossibus unda: 44
Quæ jactata diu fertur durasse vetustas
In scopulos. Scopulis nomen Scironis inhæret.
Si titulos annosque tuos numerare velimus,
Facta premant annos. Pro te, fortissime, vota
Publica suscipimus: Bacchi tibi sumimus } 45
haustus.

Consonat assensu populi, precibusque faventum
Regia: nec tota tristis locus ullus in urbe est.

XXIV. Nec tamen (usque adeo nulli sine
voluptas;

Sollicitique aliquid lætis intervenit) Ægeus
Gaudia percepit nato secura recepto. 45
Bella parat Minos: qui quanquam milite, quanquam
Classe valet, patria tamen est firmissimus ira:
Androgeique necem justis ulciscitur armis.
Ante tamen bellum vires acquirit amicas:
Quaque potens habitus, volucris freta classe } 46
pererrat.

Hinc Anaphen sibi jungit, & Astypaleia regna;
Promissis Anaphen, regna Astypaleia bello:

NOTÆ.

440. Sinis] Latro fuit Isthmum obsidens,
qui obvios quosque ad pinus vi maxima in-
flexas alligabat, quibus emissis miseri distra-
herentur. Pari vero supplicio à Theseo affectum
fuisse eum refert Pausanias.

443. Alcatthoën] Megaras ab Alcattho re-
stauratas, postquam sublato Niso vastatæ fu-
issent à Minõe. Pausan. in Att.

443. Lelegeia] A Lelege ædificata.

444. Composito Scirone] Quia hunc Scironem
in illis locis grassantem, quæ ab eo Scironia
fæxa dicta sunt, ex iisdem scopulis Theseus
in mare deturbavit; unde alios latro ille pe-
dibus, quos sibi lavari jubebat, præcipites dare
solutus fuerat.

446. Scopulis] Scironides petra dicuntur.

449. Facta premant] Id est, Annos num-
falta superabunt.

449. Vota] Theseia festa significat, Athe-
ensibus in Thesei honorem instituta.

456. Minos] Jovis filius ex Europa, à
Cretæ, qui Atheniensibus pestem imprecatur
quod filium Androgeum per invidiam oc-
dissent, grave quoque adversus eosdem belli
excitavit.

457. Paterna ira] Patri conveniente
cædem filii Androgei.

491. Anaphen] Cretici pelagi est insula.

461. Astypaleia] Ab Astypalæa insula C
pathii maris.

hinc humilem Myconon, cretosaque rura Cimoli,
lorentemq; Cythnon, Scyron, planamq; Seriphon,
Marmoreamq; Paron, quaq; impia prodidit }
arcem 465

ithonis accepto, quod avara poposcerat, auro.
lutata est in avem, quæ nunc quoq; diligit aurum ;
ligra pedem ; nigris velata monedula pennis.

XXV. At non Oliaros, Didymæque, & Tenos,
& Andros,

Gyaros, nitidæque ferax Peparethos olivæ, 470

Gnosfiacas juvere rates: latere inde sinistro

Oenopiam Minos petit Æacideia regna.

Oenopiam veteres appellavere : sed ipse

Æacus Æginam genitricis nomine dixit.

urba ruit, tantæque virum cognoscere famæ 475

petit. Occurrunt illi Telamonque minorque

quam Telamon, Peleus, & proles tertia Phocus.

se quoque egreditur tardus gravitate senili

Æacus : & quæ sit veniendi causa, requirit.

Edmonitus patrii luctus suspirat, & illi 480

dicta refert rector populorum talia centum :

arma juves oro pro gnato sumpta ; piæque

ars sis militiæ. Tumulo solatia posco.

hinc parvam Myconon, & campos cretosos Cimoli, & Cythnon claram, Scyron, & Seriphon planam, & Paron marmore abundantem, & qua impia Sithonis prodidit arcem, auro accepto, quod avara expetierat. Versa est in avem, quæ etiamnum amat aurum ; atra pedibus monedula, resta atris pennis.

XXV. At non Oliaros, & Didymæ, & Tenos, & Andros, & Gyaros, & Peparethos fertilis splendida olivæ opem tulerunt navibus Cretensibus. Postea Minos venit Oenopiam, regna Æacideia, à parte leva. Antiquè dixerunt Oenopiam, sed ipse Æacus vocavit Æginam, nomine matris. Populus accurrit, & cupit cernere virum tanta laude celebratum. Telamon, & Peleus junior quam Telamon, & Phocus tertius filius, obviam illi procedunt. Ipse etiam Æacus gravatus tardit-

senili ex ædibus prodit ; & petit quæ sit causa adventus. Rex centum civitatum recordatus patrum suspirat, & illi narrat talia ; Precor, ut tuearis arma capta pro ulciscenda filii, & venias in societatem belli pia causa suscepti : peto ultionem, quæ sepultos manes placeat. quem Aspiades respondit ; Possis impossibilia, & non

NOTÆ.

463. Myconon] Est Mycone seu Myconus Ægæi insula, una ex Cycladibus.
463. Cimoli] Quæ insula est in Cretico mari inter Sporadas.
464. Cythnon] Hæc cum tribus sequentibus inter Cycladas recensetur.
465. Quaque] Locus hic procul dubio ruptus. Nec satis sequentia inter se coerent.
466. Sithonis] Thracia aliqua mulier à Simonia Thraciæ parte.
468. Nigra] Rubris pedibus esse monedula, quibus monetæ amor & furacitas nomen dicit, scripserunt alii.
469. At non Oliaros] Insulæ sunt Ægæi Cycladibus, quæ Minoi auxilium adversus venientes non tulerunt. Didymæ] Ita dictæ gura ; gemella namque videntur. Tenos] Ioni tempore celebris fuit. Andros] Ad Andro Anii filio cognominata.
470. Gyaros] Hanc inter Sporadas recensent nonnulli, quæ ad Cycladas referri debet.

Sterilissima fuit insula, quo etiam noxios Romanum deportabant.
470. Peparethos] Inter Cycladas etiam numeratur, oleo abundans.
471. Gnosfiacas] Naves Minois, cui Gnosus urbs Cretica regia fuit.
472. Oenopiam] Æginam dicit insulam in Sinu Saronico, Æacidarum origine marisque imperio olim nobilem, cujus nomen mutavit Ægina Asopi filia, Æaci mater, illac à Jove translata.
472. Æacideia] Ubi Æacus Jovis filius regnavit.
474. Nomine] Hinc orta Junonis invidia, immittitque pestilentia.
476. Telamon] Æaci filius, ut & Peleus & Phocus.
480. Luctus] Propter Androgeum Minois filium interfectum.
480. Rector] Minos Cretæ insulæ, centum urbibus olim celebris, Rex ipse celeberrimus.

Huic

admittenda mea civitati; neque enim ulla est terra magis amica, quam hæc Cecropidis: ea sunt fœdera inter nos. Ille mœstus discedit, atque, inquit, Magno tibi constabunt tua fœdera: & satius ducit esse bellum militari quam gerere, atque ibi ante perdere suas opes. Classis Lyctia poterat videri ex mœnibus Oenopiis; cum navis Attica impulsâ pleno velo appellit, & subit portus amicos, quæ vehebat Cephalum, atque unâ jussa patria. Æacida juvenes agnovērunt Cephalum, quamvis non visum longo tempore, & dextras junxerunt, & duxerunt ad domum genitoris. Heros corpore præstans, & habens etiamnum indicia pristina forma ingreditur; & generis ramum olivæ domesticæ, ætate provectior, habet à dextra & sinistra, duos juniores Clyton & Buten Pallante sotos. Postquam primi congressus exhausserunt suam orationem, Cephalus exponit mandata quæ ab Athenien sibus acceperat, & petit auxilium; & memorat fœdus, & jura majorum; atque adjicit imperium totius Achæiæ affectari. Postquam ita defendisset causam concreditam eloquio, Æacus, lava posita in capite, Ne, inquit, opem poscite, Athenæ, sed accipite. Neque parum fidenter existimate opes, hæc insula habet, esse vestras; immo omnis iste splendor rerum mearum discedat. Non cœlestibus superest mihi miles, atque in hostem. Diis gratia, tempus est prosperum & quod excitationem negandi auxilii non patitur. Immo, inquit Cephalus, ita eveniat, voveo ut tua opes geantur civibus.

484. *Asopiades*] Æacus ex Ægina Asopia ortus.

490. *Lyctia*] Cretensis, in qua quidem classe Lyctus etiam urbs Cretæ suos habebat milites.

495. *Cephalum*] Dejonis, vel ut alii volunt, Mercurii & Herfes, quam Cecrops genuit, filium, virum formosissimum, quem etiam Aurora amavit.

498. *Olivæ*] pacis signi.

500. *Major*] Cephalus natu grandior.

500. *Pallante*] Qui Pallas Pandionis Athe-

Huic Asopiades, Petis irrita, dixit, & urbi Haud facienda meæ: neq; enim conjunctior ulla 48
Cecropidis hac est tellus. Ea fœdera nobis. Tristis abit; Stabuntque tibi tua fœdera magno, Dixit: & utilius bellum putat esse minari, Quam gerere, atque suas ibi præconsumere vires
Classis ab Oenopiis etiamnum Lyctia muris 49
Spectari poterat; cum pleno concita velo Attica puppis adest, in portusque intrat amicos: Quæ Cephalum, patriæque simul mandata ferebat
Æacidæ longo juvenes post tempore visum Agnovere tamen Cephalum; dextrasq; dedere: 40
Inque patris duxere domum. Spectabilis heros, Et veteris retinens etiamnum pignora formæ, Ingreditur; ramumque tenens popularis olivæ
A dextra lævaque duos ætate minores Major habet, Clyton & Buten, Pallante creatos. 50
Postquam congressus primi sua verba tulerunt; Cecropidum Cephalus peragit mandata, rogatq; Auxilium; fœdusque refert, & jura parentum: Imperiumque peti totius Achæidos addit. Sic ubi mandatam jovit facundia causam; 5
Æacus in capulo sceptri nitente sinistra, Ne petite auxilium, sed sumite, dixit, Athenæ. Nec dubie vires, quas hæc habet insula, vestras Ducite, & omnis eat rerum status iste mearum. Robora non desunt. Superat mihi miles, & } 5
hosti.

Gratia Diis; felix & inexcusabile tempus.

Immo ita fit, Cephalus, crescat tua civibus opto

NOTÆ.

narum regis fuit filius.

50. *Fœdus*] Quod Æginetas inter & Athenienses percussum fuerat.

504. *Peti*] A Minœ. Quod, ut causæ faveret, Æacumque periculi metu moveret, Cephalus addebat.

510. *Mihi*] Hoc est; supersunt mihi milites & ad juvandos amicos, & repellendos hostes.

590. *Omnis eat*] In vestrum auxilium. Non legere cum Heinsio, communis rerum status mearum est; mihi scilicet cum Athenis.

Res, ait. Adveniens equidem modo gaudia cepi ;
 Cum tam pulchra mihi, tam par ætate juvenus
 Obvia processit. Multos tamen inde requiro, 515
 Quos quondam vidi vestra prius urbe receptus.
 Æacus ingemuit ; tristisque ita voce locutus :
 Læbile principium melior fortuna sequetur.
 Hanc utinam possem vobis memorare ! sine ullo
 Ordine nunc reperam. Neu longa ambage } 520
 morer vos ;
 Ossa cinisque jacent, memori quos mente requiris.
 Et quota pars illi rerum periere mearum !
 Ira lues ira populis Junonis iniquæ
 Occidit exosæ dictas à pellice terras.
 Num visum mortale malum, tantæque latebat 525
 Ausa nocens cladis ; pugnatum est arte medendi.
 Vitium superabat opem ; quæ victa jacebat.
 Incipio cælum spissa caligine terras
 Effit ; & ignavos inclusit nubibus ætus.
 Numque quater junctis implevit cornibus orbē 530
 Luna, quater plenum tenuata retexuit orbem ;
 Triferis calidi spirarunt flatibus Austri.
 Constat & in fontes vitium venisse, lacusque ;
 Illiaque incultos serpentum multa per agros
 Rasse ; atque suis fluviis temerasse venenis. 535
 Rage canum prima, volucrumque, oviumque,
 boumque,
 Que feris subiti deprensa potentia morbi.
 Occidere infelix validos miratur arator
 Inter opus tauros ; medicque recumbere sulco.
 Unigeris gregibus balatus dantibus ægros 540
 Fonte sua lanæque cadunt, & corpora tabent.
 Inter equus quondam, magnæque in pulvere famæ,
 Regenerat palmas ; veterumque oblitus honorum,
 Ad præsepe gemit, morbo moriturus inertis.

Equidem modo appellens
 latatus sum, cum tam
 elegans juvenus, tam
 similis ætate mihi occur-
 rit : attamen multos in-
 de exquiro, quos vidi olim
 cum excepius cœsem in
 vestra urbe. Æacus su-
 spiravit, atque sic locutus
 est lugubri sono : Latior
 fortuna sequetur triste
 principium. Utinam pos-
 sem vobis hanc referre !
 nunc narrabo sine ullo
 ordine : & ne vos detri-
 neam prolixo verborum
 circuitu, quos expetis
 mente memori, jacent nil
 nisi ossa & cinis : & cum
 illi occiderunt, quota pars
 occidit rerum mearum !
 Crudelis pestis immissa
 est populis ira Junonis
 insensa atque odio perse-
 quentis tellurem appella-
 tam ab adultera. Quam-
 diu strages credita ter-
 restris, & prava causa
 tanti mali nos fugit,
 medica arte utebamur
 Atqui Clades vincebat
 auxilium, quod nihil
 profuit. Initio aer in-
 cubuit terris opaca cali-
 gine, & inclusit calores
 inertes nubibus. Et dum
 Luna quater implevit or-
 bem cornibus concurren-
 tibus, & quater dimis-
 nuta dissolvit orbem ple-
 num, noti repentes flave-
 runt auris pestiferis. Cer-
 tum est corruptionem
 aëris irrepisse in fontes,
 & stagna, atque multa
 millia anguim serpisse
 per campos desertos, &

irripisse flumina suis venenis. Vis mali præcipitis primò nota est interitum canum & avium, & boum, & boum itemque ferarum. Miser agricola stupet fortes tauros procumbere inter arandum, atque cadere in medio sulco. Vellera ultro defluunt ovium gregibus emittentibus balatus languidi & corpora extenuantur. Equus nuper generosus, multa laude nobilis in campo contemnit viciniam, atque immemor honorum præteritorum gemit ad præsepe periturus morbo ignavo.

NOTÆ.

18. Melior] Quia postquam suorum jactu enarraverit Æacus, Jovis beneficium memorabit.

23. Lues] Pestem dicit, cujus descriptio. Plerique omnes Poëtæ ex Thucydide. Pestem Atheniensem elegantissime expresserunt.

524. Exosæ] Æginam insulam, à pellice quam odit denominatam.

536. Strage canum] Hæc ex primo Iliad. Sumpta videntur. Pecudes animæ ad terram pronæ, & cerebro minus frigidæ quam homines eas vocales artibus hauriebant, & ex his primum quibus odora vis.

Aper oblitus est frendere: Cerva non credit curfui; neque urfi invadunt valida armenta. Morbus retinet omnia; atque corpora turpia strata sunt per nemora, per campos, & per vias. Aer est infectus odoribus. Stupenda dico. Neque canes, neque aves rapaces, neque lupi villis candentes illa cadavera gustaverunt: liquefacta diffiunt, atque officium halitu, & spargunt latè contagia. Lues dimanavit ad infelices agricolas clade majore, atque grassatur intra muros magna urbis. Primò præcordia astuant: atque rubor & difficilis respiratio sunt signa arboris inclusi. Lingua aspera turget, atque ora exsiccata hiant venis exsultantibus; & aer infectus attrahitur per hiatus. Næqueunt tolerare suppositas vestes, aut ullos amictus: sed immittunt pectora inflata in humum: neque corpus refrigeratur terra, sed terra ardet ex corpore imposito. Neque medicus opem ferre potest, & ipsa fera lues invadit eos; atque artes nocent iis qui illas profitentur. Quo quisque propius accedit, & fidelius fert opem morbo, celerius mortem incurrit. Et cum spes salutis recessit, & cognoscunt finem contagii in obitu, obsequuntur libidini; neque ullo modo sunt solliciti de eo quod juvat: nihil enim juvat. Hinc inde, & pudore abjecto consistunt ad fontes, & flumina, & amplos puteos: neque ante est in adempta potando, quam vita. Multi ibi oppressi non possunt inde sese tollere; atque pereunt in ipsis aquis: nonnullus tamen etiam illas bibit. Et, adeo tadet odiosi tori infelices, ut inde dormant; vel si vires impediunt stare, devolvant corpora in terram, & quisque vitet ad domos; sua sedes cuique videntur exitiales. Et quia causa ignoratur, locus causa creditur. Cerneret semimortuos vagari per vias, dum poterant consistere; alios lugentes & humi strato torquentes oculos ultimo motu.

Non aper irasci meminit; non fidere cursu
Cerva; nec armentis incurrere fortibus urfi. 54
Omnia languor habet. Silvisque, agrisque, viisque
Corpora sæda jacent. Vitiantur odoribus auræ.
Mira loquor. Non illa canes, avidæque volucres,
Non cani tetigere lupi: dilapsa liquefcunt, 55
Afflatuque nocent; & agunt contagia latè.
Pervenit ad miseros damno graviore colonos
Pestis, & in magnæ dominatur mœnibus urbis.
Viscera torrentur primò; flammæque latentis
Indicium rubor est, & ductus anhelitus ægrè. 56
Aspera lingua tumet; trepidisque amentia venis
Ora patent: auræque graves captantur hiatu.
Non stratum, non ulla pati velamina possunt;
Dura sed in terra ponunt præcordia: nec fit
Corpus humo gelidum, sed humus de corpore } 57
ferver.

Nec moderator adest: inque ipsos sæva medente
Erumpit clades; obsuntque auctoribus artes.
Quo propior quisque est, servitque fidelius ægro
In partem leti citius venit. Utque salutis
Spes abiit, finemque vident in funere morbi; 58
Indulgent animis: & nulla, quid utile, cura est
Utile enim nihil est. Passim, positoque pudore,
Fontibus, & fluviis, puteisque capacibus hærent
Nec prius est extincta sitis, quam vita, bibendo
Inde graves multi nequeunt consurgere, & ipsis 59
Immoriuntur aquis: aliquis tamen haurit & illa
Tantaque sunt miseris invisæ tædia lecti;
Profiliunt: aut, si prohibent consistere vires,
Corpora devolvunt in humum; fugiuntque pena
Quisque suos: sua cuique domus funesta videtur, 60
Et quia causa latet, locus est in crimine notus.
Semianimes errare viis, dum stare valebant,
Aspiceres; flentes alios, terræque jacentes;
Lassaque versantes supremo lumina motu.

NOTÆ.

530. Dilapsa] Cadavera intacta à canibus
& vultuibus tabes absumebat.
551. Afflatuque nocent] Expirant enim odor
doris sæditatem intolerabilem.

561. Moderator] Medicum dicit.

562. Obsunt] Quia dum apud ægros
santur, peste quoque corripuntur.

Membraque pendentis tendunt ad sidera cæli, 580
 ic, illic ubi mors deprenderat, exhalantes.]
 Quid mihi tunc animi fuit? an, quod debuit esse,
 t vitam odissem, & cuperem pars esse meorum?
 quo se cunque acies oculorum flexerat; illic
 vulgus erat stratum. Veluti cum patria motis 585
 poma cadunt ramis, agitataque illice glandes.
 templa vides contra gradibus sublimia longis:
 piter illa tenet. Quis non altaribus illis
 ita thura tulit? quoties pro conjuge conjux,
 o gnato genitor, dum verba precantia dicit, 590
 on exoratis animam finivit in aris:
 que manu thuris pars inconsumta reperta est!
 moti quoties templis, dum vota sacerdos
 incipit, & fundit purum inter cornua vinum,
 ud exspectato ceciderunt vulnere tauri! 595
 e ego sacra Jovi pro me, patriaque, tribusque
 m facerem natis, mugitus victima diros
 dit: & subito collapsa sine ictibus ullis
 guo tinxit subjectos sanguine cultros.
 ra quoq; ægra notas veri, monitusq; Deorum 600
 diderat. Tristes penetrant ad viscera morbi.
 te sacros vidi projecta cadavera postes:
 te ipsas, quo mors foret invidiosior, aras.
 s animam laqueo claudunt; mortisque timorem
 rte fugant: utroque vocant venientia fata. 605
 pora missa neci nullis de more feruntur
 eribus: neque enim capiebant funera portæ.
 At inhumata premunt terras: aut dantur in altos
 otata rogos. Et jam reverentia nulla est:
 que rogis pugnant; alienisq; ignibus ardent. 610

Atque hinc inde ubi mors
 corripuerat efflantes ani-
 mam, soluitur artus ad
 astra cæli imminentiæ.
 Quid mihi fuit tunc
 mentis? an, quod oportu-
 it esse, ut vitam odio
 haberem, & optarem esse
 pars meorum qui occu-
 buerunt? In quamcun-
 que partem lumen oculo-
 rum sese obverterat ibi
 erat plebs jacens: que-
 madmodum cum poma
 corrupta defluunt ramis
 agitatis, aut glandes
 quercu concussa. Cernis
 è regione templa excelsa
 longis gradibus: Jovi
 dicata sunt. Quis nos
 immisit thura inutilia
 illis aris? Quoties dum
 confors tori fundit pre-
 ces pro consorte, pater pro
 filio, efflavit spiritum ad
 altaria Deorum vota non
 audientium? Atque pars
 thuris inventa est integra
 in manu. Quoties boves
 adducti ad templa pro-
 cubuerunt non exspectato
 ictu, dum sacerdos fun-
 dit preces, & spargit vi-
 num purum inter cornua.
 Cum ipse ego sacra fa-
 cerem Jovi pro me, pro
 patria, atque tribus hor-
 liliis, victima emisit hor-
 rendis mugitus; atque
 statim procumbens sine
 ullis ictibus, infecit cul-
 tros immixtos pauco san-
 guine. Filia etiam mor-

amiserat signa quibus verum cognoscitur & voluntas Deorum: fera lues grassatur in pra-
 ca. Conspexi cadavera prostrata ad sacra templorum limina; immo ad altaria ipsa, ut mors
 magis odiosa. Pars suffocant spiritum fune, atque depellunt metum obitus obitu, & arcessunt
 sponte accedentia. Corpora morti iradita nullis exsequiarum honoribus efferruntur pro more:
 nec enim valvæ erant capaces exsequiarum. Vel sternuntur humi absque sepultura; vel inhono-
 rant tolluntur in excelsos rogos. Neque jam ulla est veneratio: atque certant de rogis, & com-
 untur alienis flammis.

NOTÆ.

o. Pendentis.] Undique suspensi, convexi.
 7. Vides.] Hoc dicit Æneas, digito tem-
 demonstrans.
 4. Fundit.] Post libatam, avulsis fetis,
 immolaram, sale & farre fronti insperfis,
 ta est hostia, vino, eoque mero, inter
 a fuso.
 5. Haud exspectato.] Luc, non securi ce-
 dunt.
 6. Filia.] Per viscerum partes extremas

futorum veritatem rimari solebant Haruspices;
 quæ quidem partes cum morbo absorptæ &
 vitiatæ essent, nullum indicium habebant.

606 Nullis de more.] Nullo exequiarum hono-
 nore honestata dicit cadavera, cum ea ne qui-
 dem portæ capere potuissent quæ efferre stu-
 duissent. Funus est pompa exequiarum.

606. Indotata.] Nec thure in rogam ingesto,
 nec ab amicis collatis muneribus: contra
 quam vulgo fiebat,

Nulli sunt qui luceant :
 atque anima nullis lacrymis honorata liberorum,
 & virorum, & juvenum & senum errant.
 Neque locus est satis vastus ad sepulchra,
 neque ligna satis copiosa ad ignes.
 Stupens tanta perturbatione rerum miserarum,
 ô Jupiter, dixi, siquidem non falso dicunt
 te venisse in amplexus Ægina Aspidos,
 neque te pudet esse nostrum patrem,
 magne pater; vel reſtue mihi meos,
 vel compone me etiam tumulo.
 Ille favoris indicium fecit fulgure,
 & tonitru proſpero. Accipio inquam,
 atque oro ista sint iata indicia tua
 voluntatis; pro pignore felici
 accipio præſagium quod mihi offers:
 Fortè adſiit quercus de semine Dodonæ,
 Jovi sacra, rarissima amplis ramis.
 Nos ubi vidimus formicas grana colligentes
 & trahentes parvo cre longo ordine
 magnum pondus, atque tenentes suam
 semitam per asperum corticem quercus.
 Cum copiam admirarer, Totidem,
 inquam, concede mihi cives,
 Parens optime, atque imple urbem
 hominibus vacuum. Quercus excelsa
 concussa est, atque strepitum edidit,
 ramis agitatis sine vento.

Artus tremuerant mihi timido, & capilli erant erecti horrore. Nihilominus deſculatus terram atque quercum: neque teſtabar me ſperare, ſperabam tamen, atque ſervabam mente deſideria. Nox ſubſequitur, atque ſopor invadit corpora deſatigata ſolicitudinibus. Eadem que viſa eſt mihi aſſeſſe coram oculis, totidem habens ramos, & totidem animalia ramis; atque tre e eadem agitatione; atque diſſundere in proximos campos turbans formicarum grana ſerent. Qua reſpõe viſa eſt augeri, & major atque major fieri,

NOTÆ.

611. Vagantur] Ex veterum opinione, qui inſepulcorum vel minus ſplendide compoſitorum umbras errare dicitabant.

616. Aspidos] Filiz Æſopi, qui Bæotiz a. in ſinum Corinthiacum labens.

620. De ſemine Dodonæo] Id eſt, ex illarum quercuum generi, quæ apud Dodonam creverunt. Dodona autem eſt civitas Chaoniæ reg. Epiri, ſic dicta à Dodone Jovis & Europæ

Qui lacryment, deſunt : in deſſetæque vagantur
 Natorumq; virumq; animæ, juvenumq; ſenumque
 Nec locus in tumulos, nec ſufficit arbor in ignes.
 Attonitus tanto miſerarum turbine rerum,
 Jupiter ô, dixi, ſi te non falſa loquuntur
 Dicta ſub amplexus Ægina Aspidos iſſe :
 Nec te, magne pater, noſtri pudet eſſe parentem
 Aut mihi redde meos : aut me quoque conc
 ſepulchro.

Ille notam fulgore dedit, tonitruque ſecundo.
 Accipio, ſintque iſta præcor felicia mentis
 Signa tuæ, dixi : quod das mihi, pigneror, omen
 Fortè fuit juxta patulis rariffima ramis
 Sacra Jovi quercus de ſemine Dodonæo.
 Hic nos frugilegas aſpeximus agmine longo
 Grande onus exiguo formicas ore gerentes,
 Rugoſoque ſuum ſervantes cortice callem.
 Dum numerum miror, Totidem, pater optime, di
 Tu mihi da cives : & inania mœnia reple.
 Intremuit, ramisque ſenum ſine flamme motis
 Alta dedit quercus. Pavidò mihi membra }
 timore } 6

Horruerant, ſtabantq; comæ. Tamen oſcula teri
 Roboribusque dedi : nec me ſperare fatebar ;
 Sperabam tamen ; atque animo mea vota foveba
 Nox ſubit : & curis exercita corpora ſomnus
 Occupat. Ante oculos eadem mihi quercus }
 aſſeſſe, } 6

Et ramos totidem, totidemque animalia ramis
 Ferre ſuis viſa eſt ; parilique tremiſcere motu :
 Graniferumque agmen ſubjectis ſpargere in arvi
 Creſcere quod ſubito, & majus majusque videri

ſilia; huic propinquum erat nemus Jovicum, ubi templum Jovis Dodonæi ſiſtebatur. Columbas in hac ſylva vaticinez ſingunt; quod Theſſali mulieres faciunt, i. e. columbas vocarunt : alii autem quercus ipſas vocales volunt, & conſulentes edere oracula ſolitas.

629. Intremuit] Firmandi omnis exaudiis precibus,

Ac se tollere humo ; rectoque adfistere trunco : 640
 Et maciem numerumque pedum, nigrumq; colorem
 Honore ; & humanam membris inducere formam.
 omnus abit. Damno vigilans mea visa ; querorq;
 in Superis opis esse nihil. At in ædibus ingens
 Murmur erat : vocesque hominum exaudire }
 videbar, 645

nam mihi desuetas. Dum suspicor has quoq; somni,
 ecce venit Telamon properus : foribusque reclusis,
 peque fideque, pater, dixit, majora videbis.
 egredere. Egredior : qualesque in imagine somni
 visus eram vidisse viros, ex ordine tales 650
 aspicio, agnoscoque. Adeunt ; regemq; salutant.
 ora Jovi solvo, populisque recentibus urbem
 artior, & vacuos priscais cultoribus agros,
 Myrmidonasque voco ; nec origine nomina fraudo.
 corpora vidisti. Mores, quos ante gerebant, 655
 hunc quoque habent : parcumq; genus, patiensq;
 laborum,

quæsitique tenax, & qui quæsitâ reservent.
 in te ad bella pares annis animisque sequentur ;
 primum, qui te feliciter attulit, Eurus
 Eurus enim attulerat) fuerit mutatus in }
 Austros. 660

XXVI. Talibus atq; aliis longum sermonibus illi
 implere diem. Lucis pars ultima mensæ
 est data, nox somnis. Jubar aureus extulerat Sol :
 abbat adhuc Eurus ; redituraque vela tenebat.
 ad Cephalum Pallante sati, cui grandior ætas ; 665
 ad regem Cephalus, simul & Pallante creati
 conveniunt. Sed adhuc regem sopor altus habebat.

... annis atque fortitudine similes comitabuntur te ad pugnas, statim atque Subsolanus, qui te
 ceter adduxit, (Subsolanus enim adduxerat) fuerit versus in Noxos.
 XXVI. Illi consumpserunt longum diem huiusmodi atque aliis colloquiis. Pars diei novissima
 cessa est epulis, nox sopori. Sol splendidus advexerat lucem ; Subsolanus adhuc spirabat ;
 ne impediabat carbasa reversura. Filii Pallantis cœvunt ad Cephalum, qui provecior erat atate ;
 Cephalus & filii Pallantis una adeunt regem Æacum : sed somnus gravis adhuc illum tenebat.

Et se efferre supra ter-
 ram, & stare erecto cor-
 pore, & deponere graci-
 litatem, & copiam pe-
 dum & colorem atrum,
 & induere figuram hu-
 manam per artus. Sopor
 excussus est. Experietus
 condemno mea insomnia ;
 atque doleo nihil esse
 auxilii à Diis. At mur-
 mur magnum erat in
 regia mea, atque vide-
 bar audire sonitum vi-
 vorum cui jamdiu non
 fueram assuetus. Dum
 dubito ne & de hoc sono
 somniavi tantum, ecce
 Telamon adest festinans
 atque janua aperta, gen-
 itor, inquit, comperies
 majora spe atque fide tua.
 Prodi quæsitio. Prodeo,
 atque video & cognosco
 tales viros singulatim,
 quales credideram vidisse
 per simulachra soporis.
 Accedunt, & salutant
 me tanquam suum regem.
 Rependo vota Jovi,
 & distribuo urbem atque
 arva orba antiquis co-
 lonis in novis populis ;
 atque appello Myrmido-
 nas ; neque spolio eos na-
 tivo nomine. Aspexisti
 corpora. Hisdem vivunt
 moribus, quibus prius
 imbuti erant : gens par-
 timentia studens, & la-
 bori addicta, & servans
 quod lucrificat, & repo-
 nens parva in futurum.

NOTÆ.

640. *Recto*] Qualis est hominum.
 646. *Desuetas*] Quia omnes prope tabe in-
 erant.
 646. *Somni*] Quia res videbatur incredi-
 tis.
 654. *Myrmidonasque*] Μύρμιξ nēp̄e Græ-
 formica dicitur : Rév̄era autem illud ideo
 nēn Ægiiētis impostum quod formicarum
 re, prædonum metu in antris degerent ;
 am foderent & agriculturam exercerent :

qui Æaci precibus in homines mutari sin-
 guntur, quod docent illo, naves ædificare,
 hostibus resistere, in hominum denique con-
 spectum prodire incepterint. Strabo. lib. 8.
 660. *Austros*] Quibus ex Ægina ad A-
 thenas navigatio opportuna.
 662. *Pars ultima mensæ*] Prandia enim ve-
 tustiori ævo prorsus ignota.
 665. *Pallante sati*] Pallantis Atheniensis
 filii duo Clytus & Butes.

Excipit

Phocus excipit illos ad fores: nam Telamon atque ejus frater Peleus habebant delectum virorum pro militia. Phocus ducit Athenienses in penetralia, atque ornatos secessus regiae: cum quibus statim atque sedit, videt Æolidem gerere manu telum fabricatum ex ligno ignoto, cujus mucro fuit aureus. Ille prius pauca prafatus ex usu communi, inquit, gaudeo sylvis & ferarum interitus; quo tamen ex ligno sit desumptum jaculum, quod tractas, jam diu incertus sum; certè si esset ex fraxino, esset colore flavo; si ex cornu, nodus inesset. Nescio ex quo ligno sit: sed nostri oculi non aspexerunt hostile missile pulchrius isto. Unus ex fratribus Atheniensibus respondet: Atque, inquit, miraberis in isto utilitatem majorem forma. Attingit quicquid appetit; & nulli subjicitur fortuna; & redit sanguine infectum nemine referentem. Tum verò invenis Nereius percunctatur cuncta; quamobrem, & unde sit ablatum; quis auctor tanti doni. Ille reddit qua poposcit; sed tacet qua indecorum est referre, & qua mercede

acceperit; atque mœrore commotus propter uxorem perditam, sic incipit, lachrymis profluentibus. Hoc jaculum, nate Dea, (quis possit fidem adhibere) mihi movet fletus, & movebit diu, si fati nobis concesserint vivere diu. Hoc me prodidit cum dilecta uxore: utinam caruissem semper isto dono! Procris (si fortè potius Orithyia pervenit ad aures tuas) erat soror Orithyia ablata. Atque equidem ipsa Procris dignior atripi, si velis comparare formam & mores utriusque. Pater Erechtheus mihi hanc dedit conjugem;

NOTÆ.

672. *Æolidem*] Cephalum Deionis filium, Æoli nepotem, siquidem Deionem Apollodorus inter Æoli liberos recenset.

679. *Mediis*] Id est, quæ in medium sine omni peculiari scopo proferri solent.

681. *Alter*] Clytus nempe, seu Butes, de quibus supra.

683. *Consequitur*] Videtur ex Aquifolia factum, de qua vide Pin. lib. 24. cap. 13.

685. *Nereius*] Phocus, quem ex Psamathe

Excipit Æacides illos in limine Phocus: Nam Telamon fraterque viros ad bella legebant. Phocus in interius spatium pulchrosque recessus Cecropidas ducit. Cum queis simul ipse resedit, Aspicit Æolidem ignota ex arbore factum Ferre manu jaculum, cujus fuit aurea cuspis. Pauca prius mediis sermonibus ille locutus, Sum nemorum studiosus, ait, cædisque; ferinæ: 67] Qua tamen è silva teneas hostile recisum, Jamdudum dubito: certe, si fraxinus esset, Fulva colore foret: si cornus, nodus inesset. Unde sit ignoro: sed non formosius isto Viderunt oculi telum jaculabile nostri. 68] Excipit Actæis è fratribus alter: & usum Majorem specie mirabere, dixit, in isto. Consequitur, quodcumque petit: Fortunaque; missum Non regit; & revolat nullo referente cruentum. Tum verò juvenis Nereius omnia quærit: 63] Cur sit, & unde datum; quis tanti muneris auctor Quæ petit, ille refert; sed, quæ narrare pudori est Qua tulerit mercede, filet: tactusque dolore Conjugis amissæ, lachrymis ita fatur obortis: Hoc me, nate Dea, (quis possit credere?) telum 69] Flere facit, facietque diu; si vivere nobis Fata diu dederint. Hoc me cum conjugem cara Perdidit. Hoc utinam caruissem munere semper Procris erat (si fortè magis pervenit ad aures Orithyia tuas) raptæ soror Orithyia. 69] Si faciem moresque velis conferre duarum; Dignior ipsa rapi. Pater hanc mihi junxit Erechtheus:

Nerei filia Æacus sustulit.

688. *Mercede*] Procri nempe uxori per communicato lecto jaculum ab ipsa Cephalus accepit; cum sese illa in hospitium murasset suam verò esse Cephalus non cognovisset.

690. *Dea*] Psamathe nympha, quam Phocum marem diximus.

695. *Orithyia*] Erechthei Atheniensium regis filia, quam ob formam Boreas rapuisse dicitur.

anc mihi junxit Amor. Felix dicebar, eramque :
 Non ita Diis visum est) ac nunc quoq; forsitan esē.
 lter agebatur post pacta jugalia mensis; 700
 um me cornigeris tendentem retia cervis
 ertice de summo semper florentis Hymetti
 utea mane videt pulsas Aurora tenebris :
 vitumque rapit. Liceat mihi vera referre,
 ice Deæ; quod sit roseo spectabilis ore, 705
 quod teneat lucis, teneat confinia noctis,
 ectareis quod alatur aquis; ego Procrin amabā:
 ctore Procris erat, Procris mihi semper in ore.
 cra tori, coitusque novos, thalamosq; recentes,
 imaque deserti referebam fœdera lecti. 710
 ora Dea est : & Siste tuas, ingrate, querelas;
 ocrin habe, dixit. Quod si mea provida mens est;
 on habuisse voles. Meque illi irata remisit.
 um redeo, mecumque Deæ memorata retracto;
 se metus cœpit, ne jura jugalia conjux 715
 on benè servasset. Faciesque ætasque jubebant
 edere adulterium : prohibebant credere mores.
 d tamen abfueram : sed & hæc erat, unde redibā,
 iminis exemplum : sed cuncta timemus amantes.
 ærere, quo doleam, studeo ; donisq; pudicā 720
 llicitare fidem. Favet huic Aurora timori :
 imutatque meam (videor sensitse) figuram.
 lladias in eo non cognoscendus Athenas :
 grediorque domum. Culpa domus ipsa carebar ;
 astaque signa dabat : dominoque erat anxia } 725
 rapro.

x aditu per mille dolos ad Erechthida factō ;
 t vidi, obstupui : meditataque pæne reliqui
 entamenta fide: malè me, quin vera faterer,
 ontinui; malè quin, ut oportuit, oscula ferrem.
 Verum tamen discesseram ; verum & hæc Aurora, à qua revertēbar, erat exemplum adul-
 terii : verum nos amantes omnia reformidamus. Nitor fingere quod me sollicitet ; atque tentare
 meribus fidem pudicitia. Aurora favet huic pavori ; atque vertit meam formam : (videor sen-
 sitse) Subeo Athenas Palladius nulli cognoscendus, atque intro domum. Ipsa domus vacabat cri-
 mine, & indicia faciebat castitatis, atque erat sollicita ob dominum ablatum. Accessu vix dato
 Erechthei filiam per mille artes, cum inquisitus sum, obstupui : atque propemodum deserti fidei
 erimenta animo instituta : egre me repressi, quin agnoscerem vera ; egre quin, ut decuit, suavia
 dixi.

NOTA.

02. Hymetti] Qui Atticæ mons est, thymo,
 nle, apibus, & marmore nobilis.
 04. Rapit] Formosissimi juvenis amore
 infa,
 10. Prima] Nam Procridi dederat fidem
 um alia mulere non coiturum. Deserti
 ] Derelictæ uxoris.
 19. Criminis] Aurora enim exemplo mon-

Amor hanc mecum so-
 ciavit. Beatus credebatur.
 & beatus eram : (Non
 ita placitum erat Diis)
 & nunc essem fortè si
 modo iis placuisset.
 Secundus mensis incipi-
 ebat post sponsalia, cum
 Aurora crocea me conspi-
 cit mane disjectis tenebris
 ex fastigio Hymetti sem-
 per florentis, struentem
 plagas cervis cornutus ;
 atque me aufert repug-
 nantem. Concedatur mihi
 narrare vera, sine odio
 Deæ, quod sit pulcherri-
 ma facie rosea, quod me-
 dia sit inter confinia diei
 & noctis, quod vivat li-
 quore nescitæ ; Ego ama-
 bam Procrin : Procris
 erat semper mihi in corde,
 Procris erat in ore. Re-
 petebam sacra lecti, &
 recentes concubitus, &
 nuptias nuperas, & pri-
 ma jura tori derelicti.
 Dea est accusa ; atque,
 inquit, reprime tuas que-
 rimonia, ingrate, Pro-
 crin obtineas. Quod si
 meus animus aliquid
 prospicit, optabis non ha-
 buisse eam : atque irata
 me illi reddidit. Dum
 revertor, atque revolvo
 mecum Deæ monita, oc-
 cæpi timere, ne uxor
 non benè custodisset fœ-
 dera connubialia : atque
 pulchritudo & anni ssa-
 debant mihi credere eam
 adulterium commississe :
 mores debortabantur cre-

stravit, quam facilè mulieres in adulterium
 incidant.
 720. Quarere] Tzerzes 1 Chil. 20 narrat
 deprehensam à Cephalo cum Pteleonte juvene,
 à quo acceperat auream coronam.
 726. Erechthida] Quæ ipsa Procris est E-
 rechthei filia.
 728. Fide] Pro fidei : Antiquè.

Mæsta erat: verum tamen nulla potest esse pulchrior quam illa etiam dum mæsta fuit; atque flagrabat desiderio mariti sublati. Tu, Phoece, conjice, qualis fuerit in illa venusta, quam arumna ipsa sic decebat. Quamobrem dicam, quoties honesti mores coarguerint nostros conatus? quoties dixerit, Ego servor uni, ubicunque est; servo meam voluptatem uni? Cui sapienti istud periculum fidei non sit satis tutum? Non sum expletus; & vendo in meum exitium: dum spondeo pretium pro nocte, atque cumulando dona, subegi eam denique vacillare. Vociferor; Ecce ego malè occultus, malè promissus adulter, eram verus maritus: coargueris me teste, infida. Illa nihil respondit: sed tantum superata secrete pudore vitat domum, in qua sibi insidiae erant structæ, cum perverso conjuge: atque odio habens totam gentem virorum ob meam injuriam per montes vagatur de dita ministeriis Diana. Tum amor vehementior pervadit ossa mea cum derelictus essem; precabar ut ignosceret, & agnoscebam me in culpa esse: & potuisse etiam in ejusmodi crimen venire latis donis, siquidem tanta dona offerrentur. Rediit ad me postquam ea agnovissem antè ultra pudor offensum; atque unanimes transigit annos amabiles. Dat mihi insuper, (sicuti dedisset se tanquam exiguum munus,) canem, quem cum sua Diana illi daret, dixerat, anteverteret cunctos cum Tradit mihi una telum, quod, ut vides, tractamus manibus.

Tristis erat: sed nulla tamen formosior illa 73
Esse potest tristi; desiderioque calebat
Conjugis abrepti. Tu collige, qualis in illa,
Phoece, decor fuerit; quam sic dolor ipse decebat.
Quid referam, quoties tentamina nostra pudici
Reppulerint mores? quoties, Ego, dixerit, uni 73
Servor, ubicunque est: uni meæ gaudia servo?
Cui non ista fide satis experientia sano
Magna foret? non sum contentus; & in mea pugna
Vulnera; dum census dare me pro nocte pacifico
Muneraque augendo tandem dubitare cœgi. 74
Exclamo: Malè tectus ego en, malè pactus adultus
Verus eram conjux: me, perfida, teste teneris.
Illa nihil: tacito tantummodo victa pudore
Insidiosa malo cum conjuge limina fugit:
Offensaque mei genus omne perosa virorum 74
Montibus errabat studiis operata Dianæ.
Tum mihi deserto violentior ignis ad ossa
Pervenit: orabam veniam; peccasse fatebar.
Et potuisse datis simili succumbere culpæ
Me quoque muneribus; si munera tanta } 7
darentur.

Hoc mihi confesso, læsum prius ultra pudorem,
Redditur, & dulces concorditer exigit annos.
Dat mihi præterea, tanquam se parva dedisset
Dona, canem munus: quem cum sua traderet illi
Cynthia, Currendo superabit, dixerat, omnes. 7
Dat simul & jaculum; manibus quod (cerni
habemus.

NOTÆ.

732. *Conjugis*] Mariti Cephalo, quem putabat ab Aurora fuisse raptum.

737. *Fidei*] Pro fidei, iterum; nisi mavis cum uno Vaticano, Cui non ista [satis fidei, ut observavit] Ciosanus.

739. *Census*] Amplas suas divitias pro concubitu.

744. *Fugit*] Atque tum ad Minoem Cretæ regem pervenit, à quo jaculum inevitabile & canem Lælapa accepit quem nulla fera posset evitare; quibus quidem muneribus ipsa quoque, specie mutata Cephalum maritum ad

fictum adulterium pellexit, quod & pariter prehensio exprobravit. Quæquam aliter ginus, itemque Ovidius noster.

745. *Offensaque mei*] Quod me offendam active vox illa plerumque sumitur, quo passivè.

746. *Studiis*] Venationi.

751. *Hoc*] Non tamen fatis aperte, ne uti supra indicavimus, sese à Procri decipit, at obscure fatetur.

755. *Cynthia*] Diana, à Cyntho Deli in monte, ubi nata dicitur.

XXVII. Muneris alterius quæ sit fortuna requiris?

accipe. Mirandi novitate movebere facti, carmina Laiades non intellecta priorum, verat ingenii; & præcipitata jacebat in memor ambagum vates obscura suarum. Illicet alma Themis non talia linquit inulta.

Corinus Aoniis immittitur altera Thebis, stis; & exitio multi pecorumque suoque, irigenæ pavere feram. Vicina juvenus nimus; & latos indagine cinximus agros.

In levi velox superabat retia saltu: innaque transibat positarum lina plagarum. Cupula detrahitur canibus, quos illa sequentes fugit, & volucris non secius alite ludit.

Cor & ipse meum consensu Lælapa magno, muneris hoc nomen. Jamdudum vincula pugnat, vere ipse sibi, colloque morantia tendit.

Vix bene missus erat; nec jam poteramus, ubi esset, e; pedum calidus vestigia pulvis habebat: 775 oculis ereptus erat. Non ocior illo

ta, nec excussæ contorto verberare glandes,

nomen dono. Fani diu ipse nititur se expedire loris, & collo ea detrahere quæ morabuntur inter curiendum. Vix bene solutus erat, neque jam poteramus nosse ubi esset. Pulvis calidus erat impressionem pedum: ipse erat sublatus ab oculis. Jaculum non fertur velocius illo, globi emissi funda contorta,

XXVII. Possisne quæ sit fors alterius doni? Audi. Tangeris novitate facti stupendi. Laiades explicuerat enigmata quæ majores non poterant comprehendere, atque vates ambigua dejecta humi procubuit oblita enigmatum suorum. Nimirum alma Themis non finit talia impunita. Exemplo aliud monstrum excitatur in Thebas Aonias, atque plurimi coloni aluerunt feram damno pecorum atque suo. Proxima juvenus accurrimus, atque circumdedimus vastos campos indagine. Illa agilis superabat plagas facili saltu, atque transgrediebatur supremos funes retium extensorum. Canes solvuntur, quos insequentes illa prævertit, neque aliter eos frustra tur quam avis volatilis. Meus Lælaps petitur à me unanimo voto. Hoc

760

765

770

NOTÆ

7. Alterius] Canis nempe.
9. Carmina] Quibus Sphingis monstri, exone & Echidna nati, ænigma continbatur. Montem Sphingium juxta Thebas illa infederat, unde in viatores imperfacere solebat. Quodnam illud esset animal, mane quadrupes, meridie bipes, vespere esset? interrogabat: cui rei cum nullus satisfacere, imperitos laniabat. Ænigma dissolvit Oedipus, qui Hominem animal esse dixit de quo Sphinx loquebatur; si ille in infantia manibus & pedibus repens, quam incedens quadrupes videretur, cum ens bipes, senio consecutus & baculo nitens dici mereretur. Atque hujus solutionis sese Sphinx de saxo præcipitem dedit.
70. Laiades] Oedipus, Laii Thebanorum filius,
7. Vates obscuras] Sphinx monstrum, cavultu puellam, alis avem, reliquo cornem referens; à Junone adversus Theimmissum;

762. Themis] Cæli ac Terræ filia, quæ homines quod fas sit servare docebat, cujus vultuosissimum fuit in Bœotia oraculum.
762. Talia] (i. e.) Cædem Laii & nuptias Oedipi cum matre sua Jocasta.
763. Aoniis] Bœotias; est enim Aonia Bœotias pars montana.
764. Pestis] De Vulpe intelligit, quemodò & alibi pestis Nemea pro Leone sumitur.
765. Pavere] Non modo eam feram pueros rapuisse, sed ei trigesimo quoque die unum expositum fuisse, quem ablatum devorabat; narrat Ant. Liberalis.
766. Indagine] Hoc est, Hominum, plagarum, retium; formidinum circumductu. Venationi vox propria.
770. Ludit] Deludit, decipit Vulpes enim circumcurrendo maxime canes eludunt.
771. Lælapa] Qui canis fuit Cephalo à Procri datus, ab impetu & velocitate sic dictus.
772. Vincula] Vinculum, quo tenebatur;

neque levis sagitta ab arcu Gortyniaco. Culmen montis medii tollitur super campos subiectos: Illuc ascendo, atque specto novos cursus: unde fera conspeta est interdum corripit, nunc se subtrahere ab ipso vulnere. Neque vaftra fugit recto calle, & in campum, sed eludit viculus insequentis: & recurrit in circuitum, ne hostis laps utatur suis viribus. Hic urget, & sequitur eam in cursu sibi aequali, atque similis corripienti non corripit, atque intentat morsus inanes in aërem. Confugiebam ad auxilium reli: quod dum dextera vibrat, dum conor inferere digitos in amenta, dimovi oculos, atque reflexerant rursus reductos ad eundem locum, video (monstrum) duo marmorea signa in media planitie: crederes hoc fugere, illud latrare. Nempe Deus voluit utrumque indomitum esse in contentione cursus, si quis Deus auxilio fuit illis.

XXVIII. Huc usque locutus est Cephalus, dein siluit. Qua in culpa fuit telum, inquit, Phocus? Ille sic exposuit culpam reli. Letitia sit initium nostra arumna,

Phoce: eam prius narrabo. Gratum est, o Æacida, recordari felicitis temporis, quo eram per beatum uxore primis annis; illa erat beata viro. Sollicitudo reciproca, atque amor conjugalis tibat ambos: neque illa anteponeret lectum Jovis meo amori; neque ulla erat, qua me amore inceperet, non si Venus ipsa adesset. Par amor flagrabat in corde utriusque. Quam primum ferè sol intraverat montium fastigia radiis suis, consueveram proficisci ad venationem in nemora more venum: neque patiebar servos, neque equos, neque canes odoros mecum

Nec Gortyniaco calamus levis exit ab arcu.
Collis apex medii subiectis imminet arvis:
Tollor eo, capioque novi spectacula cursus: 78
Qua modo deprendi, modo se subducere ab ipso
Vulnere visa fera est. Nec limite callida recto,
In spatiumque fugit; sed decipit ora sequentis:
Et redit in gyrum, ne sit suus impetus hosti.
Imminet hic, sequiturque parem: similisque tenenti 79
Non tenet, & vacuos exercet in aëra morsus.
Ad jaculi vertebar opem: quod dextera librat
Dum mea; dum digitos amentis indere tento;
Lumina deflexi: revocataque rursus eodem
Rettuleram, medio (mirum) duo marmora } 79
campo

Aspicio; fugere hoc, illud latrare putares.
Scilicet invictos ambo certamine cursus
Esse Deus voluit; si quis Deus adfuit illis.

XXVIII. Hactenus: & tacuit. Jaculo quocrimen in ipso?

Phocus ait. Jaculi sic crimina reddidit ille. 79
Gaudia principium nostri sint, Phoce, doloris.
Illa prius referam. Juvat o meminisse beati
Temporis, Æacida, quo primos ritè per annos
Conjuge eram felix; felix erat illa marito.
Mutua cura duos, & amor socialis habebat. 80
Nec Jovis illa meo thalamos præferret amori:
Nec me quæ caperet, non si Venus ipsa veniret,
Ulla erat. Æquales urebant pectora flammæ.
Sole ferè radiis feriente cacumina primis,
Venatum in silvas juveniliter ire solebam: 81
Nec mecum famulos, nec equos, nec naribus ac

NOTÆ.

778. Gortyniaco] Cretensi; Gortyn enim, quæ & Gortys dicitur, Cretæ insulæ urbs est, sagittaria arte celeberrimæ.

782. Fera] Vulpem hanc Teumessiam, à Teumesso Thebanorum vico, vocat Pausanias in Bœoticis. Palæphatus vero & Tzerzes 1. Chil. 20 virum fuisse aiunt, cui nomen Aloper, &c.

784. Ne sit suus] Non enim possunt toto impetu currere canes, cum tergivo tantem per-

que varios orbes sese morsibus subtraherent feram persequuntur.

788. Amentis] Amenta sunt lora, quibus jacula facilius longiusque emittuntur.

790. Marmora] In quæ fera & canis tati sunt, uti quidem Nasoni placuit, ut alii aliter.

792. Ambo] Pro ambos: antique.

798. Æcida] Phocum Æaci filium a-

e canes, nec lina sequi nodosa sinebam.
 utus eram jaculo. Sed cum satiata ferinæ
 extera cædis erat; repetebam frigus, & umbras,
 quæ de gelidis halabat vallibus, auram. 810
 ara petebatur medio mihi lenis in æstu:
 auram expectabam: requies erat illa labori.
 ara (recordor enim) venias, cantare solebam:
 neque juves, intresque sinus, gratissima, nostros:
 quæ facis, relevare velis, quibus urimur, æstus. 815
 Procris addiderim (sic me mea fata trahebant)
 mendicias plures: & Tu mihi magna voluptas,
 Proceres sim solitus: tu me reficisque fovesque:
 quæ facis, ut silvas, ut amem loca sola: meoque
 Procris iste tuus semper captatur ab ore. 820
 Proceribus ambiguis deceptam præbuit aurem
 Procris nescio quis: nomenque auræ tam sæpe vocatum
 Proceres: putans Nymphæ, Nymphâ mihi credit amari.
 Proceris criminis extemplo ficti temerarius index.
 Proceris adit: linguaque refert audita susurra. 825
 Proceris dulda res amor est. Subito collapsa dolore,
 Proceris sibi narratur, cecidit: longoque refecta
 Proceris in dolore, se miseram, se fati dixit iniqui:
 Proceris que fide quæsta est. Et crimine concita vano,
 Proceris quod nihil est, metuit; metuit sine corpore } 830
 nomen:

Proceris vollet infelix veluti de pellice vera.
 Proceris Saæpe tamen dubitat; speratque miserrima falli:
 Proceris in cunctis fides negat; & nisi viderit ipsa,
 Proceris damnata sui non est delicta mariti.
 Proceris Proceres depulerant Auroræ lumina noctem; 835
 Proceris Egredior, silvasque peto: victorque per herbas,
 Proceris Aura veni, dixi, nostroque medere labori.
 Proceris Et subito gemitus inter mea verba videbar
 Proceris Nescio quos audisse. Veni, tamen, optima, dixi.
 Proceris Et ride levem rursus strepitum faciente caduca, 840
 Proceris Suratus esse feram: telumque volatile misi.
 Proceris Proceris erat: medioque tenens in pectore vulnus,

venire, neque vetia nodosa
 apporari. Securus
 eram ielo. Sed cum ma-
 nus expleta erat nec fe-
 rina, me recipiebam ad
 frigus & umbras atque
 auram, quæ oriebatur ex
 frigidis vallibus, auram
 à me requirebatur in
 medio calore: Expecta-
 bam auram: illa erat
 recreatio labori. Consue-
 veram canere, (nam me-
 mini) Accedas auram &
 atque mihi sis solario, sub-
 beams gremium nostrum,
 amabilis; atque, ut soles,
 velis lenire calores qui-
 bus ardemus. Fortè ad-
 jecerim plura lenocinia;
 (ita me fata cogebant)
 atque consueverim dice-
 re, Tu mihi summa vo-
 luptas, tu me restituis,
 atque solaris; tu facis
 ut diligam nemora, &
 loca deserta; & tuus ha-
 litus semper captatur
 ab ore meo. Nescio quis
 adhibuit aures falsas sonis
 ancipitibus; atque cre-
 dens nomen auram toties
 citatum esse Nympham, ar-
 bitratur Nympham à me
 diligi. Continuo incon-
 sultus delator falsi cri-
 minis adoritur Procris,
 atque narrat quæ audie-
 rat lingua trepida. Am-
 antes omnia facile cre-
 dunt. Cum sibi referret
 Proceris, procubuit oppressa do-
 lore repentino: & recre-
 ata post longum tempus,
 se infelicem, se perverſi
 fati foeminam prædica-
 vit, atque conquesta est
 de fide mea: atque im-
 pulsa falso delicto, timet
 quod nihil est; timet no-
 men sine re; atque misera

est tanquam de certa adultera. Attamen sæpe hæret, atque infelicissima sperat decipi, & non
 fidem accusationi, & nisi ipsa conspexerit, non est damnatura crimina sui viri. Cum se-
 Aurora lumen fugaverat tenebras, discedo, atque me confero in nemora; & voti compos, atque
 in herba, Aura ades, dixi, atque succurre nostro labori. Atque repente videbar auduisse
 mea suspiria inter meas voces; Accede, tamen, optima, dixi. Cum denuo folia cadentia le-
 vitem strepitum ederent, credidi adesse feram aliquam: atque contorsit jaculum volatile. Procris erat;
 habens plagam in medio pectore.

NOTÆ.

8. Sinus] Qui æstuant, pectus captandæ | sentiuntur.
 836. Victor] Ferarum cade satiatus;

Hei mihi! exclamat. Postquam ego cognovi vocem fida uxoris, accurri festinans atque exanimis ad vocem Infelix reperio semivivam, & insipientem amictus suo cruore, atque evellentem jaculum, quod mihi dono dederat, ex plaga; & sublevo corpus mihi carius meo manibus scelestus; & amictus decepto a pectore curavi crudele vulnus; atque nitor reprimere sanguinem, & precor ne me scelestum destituat suo obitu. Illa exhausta viribus, & jam obiens, sibi vim fecit, ut hac pauca proferret; Precor humilis per Deos cœlestes, & meos, per si quid bene sum merita de te, & per amorem causam mea necis, nunc etiam perseverantem cum morior, ne sinas Auram succedere nostris thalamis. Sic ait; & tum denique & cognovi, & admonsi eam erravisse de nomine. Verum quid proderat admonuisse? Desicit, & exigua vires abeunt cum cruore. Et dum licet aliquid intueri, me intuetur, atque expirat miseram animam in me, & in nostro ore. Secura verò facta videtur obire minus inquietis. Lugens Cephalus narrabat ista lugentibus; & ecce Æacus intrat cum du filius, atque milite recenter conscripto, quem Cephalus accipit cum strenuis viris armatis.

Hei mihi! Conclamat. Vox est ubi cognita fida
Conjugis; ad vocem præceps amensque cucurri.
Semivivam, & sparsas scindantem sanguine } 80
vestes,

Et sua (me miserum!) de vulnere dona trahente
Invenio; corpusque meo mihi charius ulnis
Sontibus attollo; scissaque à pectore veste
Vulnera sæva ligo; conorque inhibere cruorem:
Neu me morte sua sceleratum deserat, oro. 81
Viribus illa carens, & jam moribunda, coëgit
Hæc se pauca loqui: per nostri fœdera lecti,
Perque Deos supplex oro, superosque, meosque;
Per si quid merui de te bene; perque manentem
Nunc quoque, cum pereo, causam mihi } 82
mortis, amorem;

Ne thalamis Auram patiari innubere nostris.
Dixit: & errorem tum denique nominis esse
Et sensi, & docui. Sed quid docuisse juvabat?
Labitur; & parvæ fugiunt cum sanguine vires.
Dumque aliquid spectare potest, me spectat; } 83
& in me

Infelicem animam nostrosque exhalat in ore.
Sed vultu meliore mori securam videtur.
Flentibus hæc lachrymans heros memorabat;
ecce

Æacus ingreditur duplici cum prole, novoque
Milite; quæ Cephalus cum fortibus accipit armis. 84

NOTÆ.

830. *Nomen*] Auræ, quæ non minus illi fatale, quam Auroræ prius. Namque Procris timens Auroram, ut habet Hygin. fab. 189. matutino tempore securam eum, ut observaret, inter virgulta delituit: quæ cum Cephalus moveri vidit, jaculum inevitabile misit, & Procrip conjugem suam interfecit.

853. *Meos*] Inferos dicit, ad quos descendebat.

857. *Errorum nominis*] Credidit nempe Procris Auram, amictus nomen esse, quæ sibi suum Cephalum subtraheret.

861. *Nostrosque*] Ad veterum alludit morem, quibus, prout quisque moribundo cha-

rissimus, solemne fuit expirantis fugientem animam & extremum halitum excipere, & culos claudere. *Et extremos siquis super halitat errat, ore legam* — Anna Didonis soror. Æt.

862. *Secura*] Pellicis cura liberata. enim ex Cephalo cognoverat auram non Nympham, ut ipsa putabat, sed levem virorum statum. *Melior*] Ante diem morior nulla pellice lasa, Hoc facies possiam te terra levem. Hæc eadem Procris lib. 3. Ante amandi.

864. *Duplici*] Telamone, & Peleo, copias, Atheniensibus auxilium, conscripserunt.

P. OVIDII NASONIS
Metamorphoseon

LIBER VIII.

ARGUMENTUM.

Minos interim Alcatheon obsidet. Qua capta, Nisus in Haliæetum & Scylla in Cirin fuerunt translati. Hinc in Cretam ille reversus est, i Minotaurus labyrintho erat inclusus. Quem cum Theseus deinde de dio sustulisset, cum Ariadne in patriam rediens, eam in itinere dereliquit. Hinc eam Bacchus assumpsit, ejusque coronam inter sidera collocavit. Icarus verò, cum ex insula conaretur post patrem evolare, submersus est: ejusque exsequias celebrantem patrem vidit perdis, è Talo nuper transformata. Theseus interea cum valde celebris jam esset, ad aprum Sydonium, (cujus interfectore sublato, sorores ejus in Meleagrides aves mutatae sunt,) fuit convocatus. Inde ad Acheloum divertitur, & Echides insulas conspicit, in quas Naiades erant conversae. Quod ita fieri voluisse, Lelex primum Baucidis & Philemonis probat exemplo, qui in labores fuerint commutati: sicut & domus ipsorum in templum, ac pagus in stagnum. Achelous deinde Protei & Mestræ transformationes indicit, ac suas denique, quibus usus quondam fuerat, cum ipsum preme- Hercules, gratia Deianiræ.

JAM nitidum retegente diem, noctisq; fugante
 Tempora Lucifero, cadit Eurus; & humida
 surgunt
 Nubila. Dant placidi cursum redeuntibus
 Austri
 Baucidis, Cephaloque; quibus feliciter acti

INTERPRETATIO.

I. Lucifero jam aperiente clarum diem, atque depellente tempora noctis, Sulsolanus stare desinit, atque nubes humidas ingruunt. Noti lenes permittunt reditum Baucidis reverentibus, atque Cephalo: à quibus feliciter impulsis.

NOTÆ.

Cadit Eurus] Qui Cephalo ex Regina Athenas redituro adversus erat.
 Lucifero] Lucifer stella est Veneris, quæ errantium infima, terræque proxima.

4. Baucidis] Militibus ab Bæaco in auxilium Athenas missis, & Cephalo datis. Nam Telamon fraterque viros ad bella parabant. 6. 7. v. 7. lib.

appulerunt ad portus Athenienses opatos priusquam expectarentur. Interea Minos depopulatur oras Lelegeias, & periculum facit virum suarum bellicarum in urbe Alcatheo, quam Nisus possidet; cui pilus insignis coloris purpureo de medio vertice inter venerandos canos erat firmamentum potentis regni. Sexta cornua Luna resurgentis renovabatur; & belli eventus erat adhuc incertus; & Victoria diu fertur inter utrumque incertis pennis. Terris regia erat adjuncta maris resonantibus, in quibus Apollo filius Latona dicitur deponisse lyram: sonus ejus mansit in lapidibus. Nata Nisi consueverat illuc sepe ascendere, atque percutere vocales lapides parvo silice dum esset tempus pacis. Consueverat quoque sepe inde intueri exercitus, & pugnas Martis. Jamque etiam didicerat per diuinitatem belli nomina ducum, & arma, & equos, & cultus & pharetras Eretenses. Noverat praesertim vultus du-

cis Europaei, plus etiam quam nosse expedire. Ejus arbitrio, seu Minos texerat caput galeae suis ornata, in galea pulcher erat: seu corripuerat clypeum radiantem auro, pulchrum erat corripuisse clypeum. Vibraverat longa jacula brachiis istum librantibus, puella probabat solertiam ditam viribus. Adduxerat arcus curvatos aptata sagitta, jurabat Apollinem sic consistere sagittis correptis.

NOTAE.

6. *Lelegeia*] Megarensis dicit, Atticis proxima, à Lelege Ægyptio advena, qui Megara instauravit, incolaque à se Lelegas nominari voluit: cujus nepotes Scirones & Nisus de regno disceptantes, arbitrum delegerunt Æacum, is regnum Niso adjudicavit; Pausan. in Atticis. Vide Farnab.

8. *Alcatheo*] Megara dicit, ab Alcathoo Pelopis filio restaurata & munita,

8. *Nisus*] Pandionis, Athenarum regis filius, cui in divisione regni à patre facta Megara obtrigerunt. Strabo lib. 9.

10. *Fiducia*] Siquidem quamdiu illum crimen Nisus haberet, in satis erat ut regno privari non posset.

11. *Sexta*] Adeoque sextus mensis erat ab

Ante expectatum portus tenuere petitos. Interea Minos Lelegeia litora vastat: Prætentatque sui vires Mavortis in urbe Alcatheo, quam Nisus habet; cui splendidus osti Inter honoratos medio de vertice canos Crinis inhærebat, magni fiducia regni. Sexta resurgebant orientis cornua Phœbes: Et pendebat adhuc belli Fortuna: diuque Inter utrumque volat dubiis Victoria pennis. Regia turris erat vocalibus addita muris: In quibus auratam proles Latoia fertur Deposuisse lyram: saxo sonus ejus inhæsit. Sæpe illuc solita est ascendere filia Nisi; Et petere exiguo resonantia saxa lapillo; Tum cum pax esset. Bellum quoque sæpe solebat Spectare, eque illa rigidi certamina Martis. Jamque mora belli procerum quoque nomina nora Armaque, equosque, habitusque, Cydonæasque pharetras.

Noverat ante alios faciem ducis Europæi; Plus etiam, quam nosse sat est. Hac judice Minos Seu caput abdiderat cristata casside pennis, In galea formosus erat: seu sumplerat auro Fulgentem clypeum, clypeum sumfisse decebat. Torserat adductis hastilia lenta lacertis; Laudabat virgo junctam cum viribus artem. Imposito patulos calamo sinuaverat arcus: Sic Phœbum sumtis jurabat stare sagittis.

incepta obsidione.

13. *Dubiis*] Quibus modo in hanc, modo in adversam partem inclinare solet.

14. *Vocalibus*] Alcathoo Megara manibus cingenti operam navans Apollo lyram deposuit: sonus autem lyrae in subjectos lapides transiit, ita ut siquis calculo eos percussisset, sonum redderent. Paus. in Att.

17. *Filia Nisi*] Scylla est.

22. *Cydoneasque*] Cretenses, à Cydone Crete urbe.

23. *Europæi*] Minois, Europæ ex Jo filii.

24. *Plus*] Quia ejus amore correpta, patriæ proditionem pellecta fuit.

um verò faciem demto nudaverat ære,
 urpureusque albi stratis insignia pictis
 erga premebat equi, spumantiaque ora regebat:
 ix sua, vix sanæ virgo Niseïa compos 35
 lentis erat. Felix jaculum, quod tangeret ille,
 quæque manu premeret, felicia fræna vocabat.
 impetus est illi, (liceat modo) ferre per agmen
 virgineos hostile gradus: est impetus illi,
 urribus è summis in Gnossia mitterere corpus 40
 strâ; vel æratas hosti recludere portas:
 vel si quid Minos aliud velit. Utque sedebat
 indida Dictæi spectans tentoria regis:
 ter, ait; doleamne geri lacrymabile bellum,
 dubio est. Doleo quod Minos hostis }
 amanti est. } 45

id nisi bella forent, numquid mihi cognitus esset?
 e tamen accepta poterat deponere bellum
 obside: me comitem, me pacis pignus habere,
 quæ te peperit, talis, pulcherrime rerum,
 qualis es ipse, fuit: merito Deus arsit in illa. 50
 Ego ter felix, si pennis lapsa per auras
 Gnossiaci possem castris insistere regis:
 istaque me, flammâsq; meas, qua dote, rogarem,
 vellet emi! tantum patrias ne posceret arces.
 Nam pereant potius sperata cubilia; quam sim 55
 conditione potens. Quamvis sæpe utile vinci
 Historis placidi fecit clementia multis.
 ista gerit certè pro nato bella peremto:
 ista caussaque valet, caussamque tuentibus armis.
 Vt puto, vincemur. Qui si manet exitus urbem: 60
 Cur suus hæc illi referabit mœnia Mavors,
 Non noster amor? melius sine cæde, moraque,

Qualis sit meus amor, rogarem ipsum qua dote vellet emi! Tantum ne peteret arces patrias. Ne excidam potius thalamis expetiris, quam vestis potiar prodendo patrem: quamquam clementia vestris modesti causa est ut bonum fuerit multis subigi. Profecto arma inserta justa pro filio occiso, ante potentior est in causa, & in armis quibuscum defendit causam. Credo equidem superabimur: quod si nisi si destinetur urbi; quamobrem sua vis bellica aperiet illi istos muros, & non noster amor? Melius poterit vincere sine strage,

NOTÆ.

35. *Gnossia*] Minois, cui Gnossus, Cydon, Gyn, centum denique, ut volunt, Cretæ urbes serviebant, à quibus Poëtæ sua sumpserunt insulæ epitheta.

40. *Dictæi*] Minois iterum, à Dictæ Cretæ urbe sic dicti.

45. *Obside*] Et sane regum liberi *oblides* placis & fœderum poscebantur *ostm* & *ostm* dicitur.

Cum verò retexerat vultus deposita arca galea, atque purpura indutus infidebat dorso equi candidi decorato phaleris, & coercerat ora frementia, vix puella Niseïa erat in sua potestate, vix sani animi. Dicebat telum beatum quod ille traheret, & habenas beatas, quas manu teneret. Optat, modo concedatur inferre gressus virgineos in exercitum hostilem: optat impellere corpus suum ex culmine turris in castra Gnossia; vel aperire valvas æs munitas hosti: vel si Minos aliquid aliud cupias. Cumque sederet aspiciens alba tentoria regis Dictæi; Nescio, inquit, an latandum mihi potius sit quam dolendum quod hoc bellum luctuosum generetur. Molestum est quod Minos est hostis amanti. Verum, nisi bellum esses, an me mihi esset notus? Nihilominus poterat bello finem imponere me acceptæ obside, poterat habere me comitem, & pignus pacis. Si illa qua te genuit, formosissime omnium rerum, fuit talis qualis tu es, jure Deus illam perditæ amavit. O ego ter beata, si vestra pennis per ærem, possim pervenire ad castra regis Gnossiaci, & confessæ qua ego sim,

49. *Qua*] *Europa*, ex qua Jupiter Minorem cum Rhadamantho & Sarpedone suscepit.

53. *Me*] Quod Nisi regis esset filia.

54. *Vellet emi*] Alludit fortè Poëta ad consuetudinem veterum, apud quos tribus modis nuptiæ fiebant, *usu*, *confarreatione*, & *coemptione*.

58. *Nato*] *Androgee*, ab Atheniensibus ex invidia cæso. lib. 7. ver. 461.

Impensa que

& cunctatione, & dis-
 pendio sui sanguinis.
 Quam timo certè, ne
 aliquis temerarius ladat
 tuum cor, Minos! quis
 enim tam crudelis, ut,
 nisi ignarus, non vereatur
 intendere in te saxum ha-
 stile? Consilia mihi pro-
 bantur, & decrevi offerre
 mecum patriam in do-
 zem; atque exitum sta-
 tuere bello. At leve est
 optare. Præsidia custo-
 diunt ingressus; & pa-
 ter habet firmamenta val-
 varum. Misera hunc
 unum reformido: ille
 unus obstat meis deside-
 riis. Urinam sine pa-
 rente essem! quilibet sane
 sibi fit Deus: fortuna
 resistit votis inertibus.
 Quævis alia puella
 astutus tam gravi amore
 tam diu lataretur prodere
 quidquid moraretur a-
 morem. Et quamobrem
 ulla esse debeat me au-
 dentior? Non reformidem
 incedere per flammam aut
 per enses. Neque tamen
 ad hoc ego ullis flam-
 mis aut ensibus; ego pilo
 paterno. Ille purpureus
 crinis est mihi carior auro,
 ille me faciet felicem &
 compotem mei desiderii.
 Nox maxima saurix so-
 licitudinum corripuit ta-
 lia volentem, atque con-
 fidentia aucta est caligine.
 Primum tempus somni
 aderat, quo sopor retinet
 corpora defatigata solici-
 tudinibus diurnis. Subit
 cubiculum patris, sine
 strepitu, & (heu nefas!) filia revellit patri pilum fatalem: & compos rapina nefaria secum
 stat pradam festina, & egressa porta (tanta est spes beneficii,) per medios hostes accedit ad regem
 quem novitate rei obstupescit sic alloquuta est: Amor auctor fuit facinoris. Ego Scylla
 regis Nisi, tibi prodo Deos patrios & meos. Nullam opto mercedem præter te. Summe pilum
 brum pignus amoris. Neque arbitris me nunc tibi offerre pilum, sed vitam paternam. At
 72. Sibi quisque] Ut apud Virg. sua cuique
 Deus sit dira cupido.
 85. Fatali crine] In quo urbis fata conti-
 nebantur. Crinis hic fatalis significat secretum
 Nisi consilium, quod in capite summo fuit:

Impensa que sui poterit superare cruoris.
 Quam metuo certè, ne quis tua pectora, Minos,
 Vulneret imprudens! quis enim tam dirus,
 ut in te

Dirigere immitem, nisi nescius, audeat hastam?
 Cœpta placent, & stat sententia tradere mecum
 Dotalem patriam: finemque imponere bello.
 Verum velle parum est. Aditus custodia servat:
 Claustraq; portarum genitor tenit. Hunc ego
 solum

Infelix timeo: solus mea vota moratur.
 Dii facerent, sine patre forem! sibi quisq; profecti
 Fit Deus. Ignavis precibus Fortuna repugnat.
 Altera jamdudum succensa Cupidine tanto
 Perdere gauderet, quodcunque obstatet amori.
 Et cur ulla foret me fortior? ire per ignes,
 Per gladios ausim. Neq; in hoc tamen ignibus ulli
 Aut gladiis opus est: opus est mihi crine paterno
 Illa mihi est auro pretiosior; illa beatam
 Purpura me, votique mei factura potentem.
 Talia dicenti, curarum maxima nutrix,
 Nox intervenit; tenebrisque audacia crevit.
 Prima quies aderat; qua curis fessa diurnis
 Pectora somnus habet. Thalamos taciturna paterno
 Intrat: & (heu facinus!) fatali nata parentem
 Crine suum spoliat: prædaque potita nefanda
 Fert secum spoliolum celeris; progressaque porta
 Per medios hostes (meritis fiducia tanta est)
 Pervenit ad regem: quem sic affata parentem:
 Suasit amor facinus. Proles ego regia Nisi
 Scylla, tibi trado patriosque meosque Penates.
 Præmia nulla peto, nisi te. Cape pignus amoris
 Purpureum crinem. Nec me nunc tradere crinem
 Sed patrium tibi crede caput. Scelerataque dextr

NOTÆ.

72. Sibi quisque] Ut apud Virg. sua cuique
 Deus sit dira cupido.

85. Fatali crine] In quo urbis fata conti-
 nebantur. Crinis hic fatalis significat secretum
 Nisi consilium, quod in capite summo fuit:

hoc autem hostibus prodito, nil superets,
 urbis expugnatio.

88. Meritis] Cum Minoi patrem patriam
 perfidia proderet.

funera porrexit. Minos porrecta refugit.
 Urbatufque novi respondit imagine facti :
 ni te submoveant, ô nostri infamia sæcli,
 urbe suo : tellusque tibi pontusque negentur.
 certe ego non patiar Jovis incunabula Creten,
 quæ meus est orbis, tantû contingere monstrû. 100
 ixit : &, ut leges captis justissimus auctor
 ostibus imposuit, classis retinacula solvi
 ixit ; & æratas impelli remige puppes.
 ulla, freto postquam deductas nare carinas,
 nec præstare ducem sceleris sibi præmia vidit ; 105
 consumptis precibus violentam transit in iram :
 tendensque manus, passis furibunda capillis,
 10 fugis, exclamat, meritorum auctore relicta,
 patriæ prælate meæ, prælate parenti ?
 10 fugis, immitis ? cujus victoria nostrum 110
 scelus & meritû est. Nec te data munera, nec te
 pater movit amor ; nec quod spes omnis in unum
 mea congesta est ? nam quo deserta revertar ?
 patriam ? superata jacet. Sed finge manere :
 conditione mea clausa est mihi. Patris ad ora ? 115
 hæc tibi donavi. Cives odere merentem :
 inimici exemplum metuunt. Obstruximus orbem
 terrarum nobis, ut Crete sola pateret.
 nec quoque sic prohibes ? sic nos, ingrata, relinquis ?
 non genitrix Europa tibi, sed inhospita Syrtis, 120
 non veniæve tigres, Austrove agitata Charybdis.
 nec Jove tu natus : nec mater imagine tauri
 facta tua est. Generis falsa est ea fabula vestri.

95 sua dona nefanda. Mi-
 nos averfatur oblata :
 atque tēritus cogitatione
 inauditi sceleris, Dii,
 inquit, te tollant suo
 polo, ô dedecus nostri avi,
 terraque & aqua tibi
 interdicanur. Prefectô,
 inquit, ego non sinam
 tantum monstrum tange-
 re Creten cunas Jovis,
 quæ meum est regnum.
 Sic ait, & postquam
 legislator aqvisimus de-
 didit leges devictis ho-
 stibus, imperavit vincula
 classis solvi, & naves
 are instructas agi. Cum
 Scylla advertit puppes
 immiffas pelago natate,
 neque ducem sibi reddere
 mercedem flagitii, ex-
 hauffis precibus erumpit
 in acrem iram ; & ve-
 sana porrigens manus,
 sparsa comâ, vociferatur,
 Quo fugis ô præpositæ
 patriæ meæ, præpositæ pa-
 tri, me, quæ beneficii il-
 lius auctor fui, derelicta ?
 Quo fugis, barbare ? cu-
 jus victoria fuit per no-
 strum flagitium & be-
 neficium. Neque oblata
 dona, neque noster amor
 tetigit te ; neque quæd
 omnis spes mea posita est
 in te solo ? Nam quo
 redeam destituta ? In pa-
 triam ? Illa victa jacet.

pone eam stare : mihi est denegata ob meam prodicionem. In conspectum patris ? quem tibi
 reddi. Cives odio prosequuntur me, quæ id merita sum : Vicini reformidant exemplum. Exclamamus
 ita ut sola Crete ex toto mundo nobis aperta esset. Sic arces etiam ab ea ? Sic nos deseris,
 in te ? Europa non te genuit, sed Syrtis inhospita, & tigres Armenia, vel Charybdis vento vexata.
 nec tu Jove factus ; neque mater delusa est specie tauri : ea fabula vestra stippis est ficta.

NOTÆ.

1. Refugit] Quippe justitiæ fama apud in-
 constitutum judicem denique, tantum
 admittere dedecisset. Neque ve-
 ôetarum fuit commentum ejusmodi Eth-
 nicæ virtus : illius exempla plurima ha-
 bent Historici.
 2. Dii te] Supplicium, quo olim affici-
 tur Parricidæ, Scyllæ Minos impre-
 Corio namque insuebantur cum simia,
 & serpente, ac in mare aut fluvium
 iebantur, ne aut cælum aspicerent, aut in
 aqueave quiescere possent.
 3. Monstrum] Quod contra naturam,

monstrum vocatur ; patrem autem proli à fi-
 lia maximè contra naturam est.
 111. Scelus] Quia prodidit patrem. Me-
 ritum] Quia victorem effecit Minorem.
 120. Syrtis] Syrtis dicuntur loca illa va-
 dosa & scopulosa litoris Africi, cujus accolæ
 feri, & peregrinis infestissimi habiti sunt.
 121. Armeniæve tigres] Quæ in Armenia
 Asiæ regione ferocissimæ inventiuntur.
 122. Tauri] Pulcherrimi tauri formam in-
 duisse Jovem, quæ Europam delulsit & rapuit,
 supra vidimus.

Taurus qui te genuit & fuit ferus, & nullius iuvenca amore tactus. Pater Nise, repete pœnas. Muri modo à me traditi exultate gaudio ex nostris arumms: agnosco enim, merui, & sum digna mori. Cæterum aliquis ex illis, quos offendi impia, me interficiat: quamobrem tu, qui victoria potitus es nostro scelere, scelus ulcisceris? Hoc flagitium in patriam atque parentem sit tibi beneficium. Adultera, qua ferus taurum sefellit lignea vaccæ forma, atque sætum dissimilis nature gestavit venire, verè digna est te marito. Pertinguntne tuas aures mea verba? an venti auferunt ea irrita, iidemque tuas naves, ingratae? Jam jam non est mirum Pasiphaën pluris fecisse taurum, quam te: tu plus habebas ferocitatis. Me infelicem! festinare tibi est gratum; atque fluctus eruti remis strepitum edunt: ah meum solum recedere videtur una mecum. Frustra laboras, ô incassum immemor beneficiorum meorum. Persequar nolentem; atque correpta curva navi, abripiar per vastum mare. Vix desierat; sese immittit in aquas: & pertingit naves, Amore præbente visæ & comes odiosa affixa est navi Gnossiacæ. Quam postquam parens intuitus est, (nam jam sebrabat in aère, & modo mutatus fuerat in Haliaetoni rufis alis) accedebat, ut discerneret affixam rostro recurvo. Illa remittit puppim timere: at levis aër visus est sustentasse eam ruente in mare decideret. Pluma fuit: facta avis per plumas appellatur Ciris: atque nomen habuit à tonsa coma.

II. Postquam Minos egressus navibus appulit ad terram Curetum, persolvit Jovi vota centum co.

Et ferus, & captus nullius amore juvenca, Qui te progenuit, taurus fuit. Exige pœnas, Nise pater. Gaudete malis modo prodita nostris Mœnia: nam fateor, merui; & sum digna perire Me ramen ex illis aliquis, quos impia læsi, Me perimat. Cur, qui vicisti crimine nostro, Insequeris crimen? scelus hoc patriæq; patriq; Officium tibi sit. Te verè conjuge digna est, Quæ torvum ligno decepti adu'tera taurum; Dissortemque utero sætum tulit, Ecquid ad aure Perveniant mea dicta tuas? an inania venti Verba ferunt; idemque tuas, ingratae, carinas? Jam jam Pasiphaën non est mirabile taurum Præposuisse tibi: tu plus feritatis habebas. Me miseram! properare juvat: divulsaque remi Unda sonat. Mecum simul ah mea terra recedit Nil agis, ô frustra meritorum oblite meorum. Insequar invitum: puppimque amplexa recurva Per freta longa trahar. Vix dixerat; insilit unda Consequiturque rates, faciente Cupidine vires. Gnossiacæque hæret comes invidiosa carinæ. Quam pater ut vidit, (nam jam pendebat in auras, Et modo factus erat fulvis Haliaëtos alis) Ibat; ut hærentem rostro laniaret adunco. Illa metu puppim dimittit: at aura cadentem Sustinuisse levis, ne tangeret æquora, visa est. Pluma fuit, Plumis in avem mutata vocatur Ciris: & à tonsa est hoc nomen adepta capillo.

II. Vota Jovi Minos taurorum corpora centum Solvit, ut egressus ratibus Curetida terram

NOTÆ.

132. *Quæ torvum*] Pasiphaë est, Minois conjux, cui, Tauri amore incensæ, vaccam ligneam Dædalus fabricavit, cujus ope cum bruto corpus commiscuit: unde Minotaurus, monstrum media parte hominem, reliqua taurum referens, procreatus est.

133. *Dissortem*] Nam vir & taurus videbatur Minotaurus.

139. *Recedit*] Videtur recedere terra, abentibus navibus, ex opinione vulgi.

146. *Haliaëtos*] Quoddam genus est aquilæ,

Ciri, cujus formam induit Scylla, maximum sensus.

151. *Tonsa*] Από τῆς κείρας, à tondendo, patris crinem purpureum torondisset. Im quod atinet, plurimi alaudam esse volunt solitariam avem, vertice in medio cristantem purpuream, cæteris plumis varie ratis, quæ in rupibus, scopulis, itemque littoribus ævum exigit.

153. *Curetida*] Cretam dicit, quam iruerunt olim Curetes nutritii Jovis.

Conti;

ontigit; & spoliis decorata est regia fixis.
 reverat opprobriū generis: fœdumq; patebat 155
 matris adulterium monstri novitate biformis.
 estinat hunc Minos thalamis removere pudorem;
 multiplicique domo, cæcisque includere tectis.
 Dædalus ingenio fabræ celeberrimus artis
 nit opus: turbatq; notas, & lumina flexum 160
 icit in errorem variarum ambage viarum.
 on secus ac liquidus Phrygiis Mæandros in arvis
 dit; & ambiguo lapsu refluitque fluitque:
 currensque sibi venturas aspicit undas:
 nunc ad fontes, nunc in mare versus apertū, 165
 ertas exercet aquas. Ita Dædalus implet
 umeras errore vias: vixque ipse reverti
 limen potuit; tanta est fallacia tecti,
 o postquam tauri geminam juvenisque figuram
 usit; & Actæo bis pastum sanguine monstrū 170
 tia fors annis domuit repetita novenis;
 que ope virginea nullis iterata priorum
 ua difficilis filo est inventa relecto;

taurorum; atque basilica ornata est appositis spoliis. Dedecus gentis auctum erat; & turpe adulterium matris manifestum erat novitate monstri biformis. Minos constituit tollere illud probrum ex cubiculis, atque coercere domo sinuosa, & occultis tectis. Dædalus insignis periticia artis fabrilis struit opus, & confudit indicia, & inducit oculos in errorem ancipitem flexu diversarum viarum. Quemadmodum fluidus Maander ludit in campis Phrygiis, atque currit & recurrit fluxu dubio, & modo flexus ad scaturigines, modo ad mare agit aquas ambiguo cursu fluentes: ita Dædalus intexit infinitas vias fallacis; atque ipse agere potuit redire ad januam;

est error domus. Quo postquam conjecit duplicem formam tauri & hominis; & tertia fors e post novem annos superavit monstrum bis relectum sanguine Atheniensi; & porta abstrusa repetita priorum reperta est auxilio puella a filo relecto,

NOTÆ.

4. *Spoliis*] Ex more victoris. Hostium
 ni Spoliis postes, ædium limina, atria, ut
 nis, clypeis, galeis, navium rostris conde-
 re Romani consueverunt; quibus antiqui-
 senerationem & majestatem augebant.
 on quippe aspectus ad similia facinora in-
 ces horrabatur.
 155. *Opprobrium*] *Minotaurus*, supernè ho-
 no inferne bos. Filius sane fuit Pasiphaës
 x turo Minois duce, vel scriba. De quo
 si fatal. Com. lib. 6. cap. 3.
 160. *Multiplici*] De labyrintho loquitur,
 unis sinuosis erroribus viarumque irreme-
 bilis ambagibus, à Dædalo constructo, in
 ae Minotaurum monstrum Minos concludi
 ff.
 165. *Dædalus*] Faber fuit Atheniensis, qui
 etiam usque adeo mirabilis structuræ
 fecisse, ut spirare & ambulare vide-
 re.
 170. *Notas*] *Signa*, quibus aliquis, labyrin-
 ingressus, iter relegere posset, seu ex-
 nvenire.
 175. *Mæandros*] Fluvius est Phrygiæ in
 Asia, qui ita sinuosus, ut sæpe ad ca-

put recurrere videatur: unde & pro perplexis
 & involutis rebus significandis, quas *Mæan-
 dros* dicimus, usurpatur.

163. *Ambiguo*] Quia quorsum fluat am-
 bigitur.

170. *Actæo*] *Atheniensi*. Durissima enim
 lege tenebantur Athenienses, Androgei inter-
 fecti causa, quotannis, ut quibusdam plerumque,
 septem puberes mares sorte delectos, à Mi-
 notauris vorandos, totidemque virgines, ex
 nonnullorum sententiâ, tributum loco in Cretam
 mittere.

171. *Annis novenis*] Nono quoque anno:
 Quamquam quotannis repetitum fuisse tributum
 alii scripserunt.

172. *Virginea*] Posteaquam, inquit, aux-
 ilio *Virginis* Ariadnes è Labyrintho The-
 seus est egressus, navem conscendit. *Nullis
 iterata*] Ad quam nemo eorum, qui prius ab
 Atheniensibus missi fuerunt, in Cretam redire
 potuit.

173. *Relecto*] Ad limen filum altera ex-
 mitate alligare doctus fuerat, quod continuum
 progrediendo evolvens, regressus indicem se-
 queretur.

statim *Ægides*, carbasa explicuit versus *Dian*, abduela *Minoide*: atque ferus desituit sociam in illo litore. *Bacchus* auxiliium atque amplexus tulit desituta, & multa dolenti: atque ut esset illustris immortalis sidere, intulit cœlo coronam dereptam fronte. Illa volat per subtilem aërem; & dum volat, uniones mutantur in stellas reperiunt, & figura *Corona* remanente, stant in loco qui medius est insistentis genu, & tractantis serpentem.

III. Interea *Dædalus* exosus *Creten* & longum exilium, & tactus amore terra patriæ retentus erat mari. Quamvis, air, claudat *Minos* terram & aquam, aër est apertus. Discedemus illac. *Minos* imperet licet cunctis, non imperium obtinebit in aërem. Dixit, & convertit ingenium ad artes inauditas, & novitatem excogitat in natura; nam concinnat pennas cœptas à minima, brevior sequente longior ut credas in modum collis paulatim aucltas esse. Pari modo fistula agrestis sensim fuit composita inaequalibus arundinibus. Tum comedit mediam pensarum partem lino, & infinitis ceris: atque ita constructas curvat exiguo flexu,

Protinus *Ægides*, rapta *Minoide*, *Dian* Vela dedit: comitemque suam crudelis in illo Litore deseruit. Desertæ, & multa querenti, Amplexus & opem *Liber* tulit. Utque perenni Sidere clara foret, sumtam de fronte coronam Immisit cœlo. Tenues volat illa per auras: Dumque volat; gemmæ subitos vertuntur } in ignes: 18

Consistuntque loco, specie remanente *Coronæ*: Qui medius nixique genu est, anguemque tenentis

III. *Dædalus* interea *Creten* longumque perosum Exilium, tactusque soli natalis amore; Clausus erat pelago. Terras licet, inquit, & undas } 18

Obstruat: at cœlum certè patet. Ibimus illac. Omnia possideat; non possidet aëra *Minos*. Dixit: & ignotas animum dimittit in artes: Naturamque novat. Nam ponit in ordine pennas: A minima cœptas, longam brevior sequenti: Ut clivo crevisse putes. Sic rustica quondam Fistula disparibus paulatim surgit avenis. Tum lino medias, & ceris alligat imas. Atque ita compositas parvo curvamine flectit;

NOTÆ.

174. *Ægides*] *Theseus* *Ægei* filius, qui juvenes liberandi causa in *Cretam* cum illis navigaverat.

174. *Minoide*] *Ariadna*, *Minois* filia.

174. *Dian*] Insula est una ex *Cycladibus*, quæ & *Naxos* dicitur, multis iremque aliis nominibus insignita, in qua *Ariadne*, *Bacchi* admonitu, ut nonnullis placet, à *Theseo* relicta.

176. *Deserta*] In patris domo à *Baccho* viatam, quo tempore ad *Minoa* pervenit, coronæ pretio illectam, quidam prodidit, qui conscripsit *Cretica*.

178. *Sidere*] *Corona* est signum, *Bootæ* ab humero sinistro proximam, novem in orbem dispositis stellis lucidum. Illam verò dicitur *Vulcanus* ex auro & gemmis *Indicis* fabricasse, quarum splendore dicitur *Theseus* labyrinthi tenebras discussisse. De qua alia alii scripserunt.

178. *Fronte*] *Ariadnes*.

182. *Qui*] Locus, in quo *Corona* est, inter *Herculem* & *Ophiuchum*.

182. *Medius*] Inter *Engonasin*, & *Ophi-*

chum.

182. *Nixi*] De *Hercule* loquitur, qui cetero genu nixus in cœlo figuratur, (in *Ἰνδῶν* dicitur,) draconem *Hesperica* custodem interficere tentans. Quia de re *Hyginum*.

182. *Anguemque*] *Ophiuchus* Græcis dicitur, sydus cæleste, quem nonnulli *Æsculapium*, alii in cœlum translatum comminiscuntur.

184. *Exilium*] *Athenis* enim profugit, cædis reus, ob interfectum per invidiam *Scipulum*, quem nonnulli sororis filium sciferunt.

185. *Pelago*] Nam in *Creta* insula est clausus insuper labyrinthi sui custodia, ob proper navatam *Pasiphae* in amoribus *Crete* ram, à *Minoë* detrusus erat.

189. *Novat*] Quia, ut inquit *Horatius* *Expertus vacuum Dædalus aera Pennis non homini datis*.

189. *Ponit*] Quomodo alitibus natura avit, ut aërem valide possint impellere.

Ut veras imitentur aves. Puer Icarus una
 tabat : & ignarus sua se tractare pericla,
 Ore ridenti, modo quas vāga moverat aura,
 Captabat plumas : flavam modo pollice ceram
 Mollibat ; lusuque suo mirabile patris
 Impediebat opus. Postquā manus ultima cœptis 200
 Imposita est ; geminas opifex libravit in alas
 Ipse suum corpus : motaque pependit in aura.
 Instruit & narum : Medioque ut limite curras,
 Care, ait, moneo. Ne, si demissior ibis,
 Unda gravet pennas ; si celsior, ignis adurat. 205
 Inter utrumque vola : nec te spectare Booten,
 Ut Helicen jubeo, strictumque Orionis ense.
 Se duce carpe viam. Pariter præcepta volandi
 Tradit ; & ignotas humeris accommodat alas.
 Inter opus monitusque genæ maduere seniles : 210
 Et patriæ tremuere manus. Dedit oscula nato
 Non iterum repetenda suo : pennisque levatus
 Ante volat ; comitique timet, velut ales, ab alto
 Quæ teneram prolem produxit in aëra nido.
 Ortaturque sequi ; damnosæque erudit artes : 215
 Quæ movet ipse suas, & nati respicit alas.
 Quos aliquis, tremula dum captat arundine pisces,
 Ut pastor baculo, stivave innixus arator,
 Redidit ; & obstupuit : quiq; æthera carpere possent,
 Redidit esse Deos. Et jam Junonia læva 220
 Arte Samos fuerant, Delosque, Parosque relictæ :
 A dextra Lebynthos erant, iocundaque melle Calymne.

ut simulent veras aves.
 Puer Icarus una aderat,
 & nescius se tenere sua
 discrimina, nunc lato
 vultu corripiebat pennas,
 quas ventus mobilis ab-
 stulerat ; nunc subiebat
 flavam ceram pollice, at-
 que morabatur opus ad-
 mirandum parentis suo
 ludo. Postquam novissima
 manus addita est incœp-
 tis, ipse artifex commi-
 sit suum corpus in alas,
 & sustentatus est aëre
 agitato. Accommodat et-
 iam alas filio ; atque in-
 quit, hortor te, Icare, ut
 voles medio spatio : ne, si
 inferior eas, aqua impe-
 diat pennas ; si altior, ig-
 nis inflammet : Vola in-
 ter utrumque. Neque
 impero te intueri Booten
 aut Ursam, aut gladium
 evaginatam Orionis : tene-
 iter me duce. Docet si-
 militer leges volandi ; &
 aptat humeris alas igno-
 tas. Genæ seniles humi-
 da sunt facta inter opus,
 & præcepta ; atque ma-
 nus patriæ trepidarunt.
 Obtulit suavia filio suo
 non iterum renovanda ;
 atque pennis sustentatus
 ante volat, & metuit
 comiti ; sicut avis, quæ
 protulit mollem progeniens
 in aërem ab excelso ni-

Admonet sequi, & docet artes noxias, & ipse agitat suas, & respicit alas filii. Dum aliquis
 captatur virga tremula, aut pastor fultus scipione, vel arator stiva, intuitus est istos, & miratus
 ; atque arbitratus est esse Deos, qui possunt tenere aërem. Et jam Samos Junonia, & Delos,
 Paros fuerunt præterita à parte sinistra : Lebynthos, & Calymne melle affluens, erant à dextra :

NOTÆ.

201. Libravit] Alligatis namque sibi illis
 titiis alis, se agitato illarum in aërem sus-
 tultisque expansis aliquandiu pependit.

206. Nec te] Neque ad sinistram declina,
 que ad dextram.

206. Booten] Signum cœleste, sicut & He-
 licen seu Urfa, de quibus antea ; quibus qui-
 n nautæ iter suum solebant dirigere.

207. Orionis] Orion ἀπὸ τοῦ ὕψους, hoc est,
 a urina fuit cognominatus, quod ex Jovis &
 Jovis urina fingitur natus.

210. Maduere] Lacrymavit periculi novi-
 : exterritus, quod puero præsertim immi-

nere sentiebat.

212. Non iterum] Quod quidem nesciebat
 Pater Dædalus, sed ex ingenio est Poëtæ.

215. Damnosæ] Quia per illas Icarum fi-
 lium perdidit Dædalus.

220. Junonia] Junoni ibi natæ, educatæ,
 & Jovi in uxorem traditæ, sacra ; Carisæ ad-
 jacens.

221. Delos, Paros] Ægæi insulæ Cyclades,
 ut sæpe dictum.

222. Lebynthos] Hanc cum sequente alii
 inter Cyclada, inter Sporadas alii recensent.

Cum

cum adolescens cœpit exultare volatu temerario, & reliquit ducem, atque impulsus desiderio cœli, carpsit viam sublimius. Propinquitas Solis feruidi liquefacit ceras odoratas, quæ erant vincula pennarum. Cerae taluerant: ille movet brachia nuda, & destitutus remigio, nullo sustentatur æere: & ora citantia nomen patrium excipiuntur aqua carulea, quæ habuit nomen ab illo. At miser parens, neque jam parens, Icare, inquit, Icare inquit, Ubi es? qua orâ te vestigem, Icare, dicebat? vidit pennas inter fluctus, & maledixit suis artibus; & sepultura mandavit corpus; atque terra appellata est à nomine Icarum ibi inhumati. Perdix loquax prospexit ab ilice frondosa hunc sepelientem corpus infelicis filii; & alas concussit, & indicia fecit latitanti canendo: Perdix quidem tunc avis sola, neque conspecta superiore ætate, & nuper facta avis, tibi magnum probrum, Dædale. Namque soror ejus, fati nescia, huic dederat suum filium instituendum, puerum

natum annos duodecim, ingenio discendi avido. Ille etiam imitatus est spinas, quas observabat medio pisce: atque incidit ferro acuto dentes continuos; & invenit usum serræ. Primus etiam junxit duo brachia ferrea ex uno nodo; ut illis dissitis equali spatio, pars altera hæreret, pars altera describeret circulum. Dædalus livore tactus est, atque illum dejecit ex sacra arce Minervæ,

Cum puer audaci cœpit gaudere volatu;
 Deferuitque ducem: cœlique cupidine tactus
 Altius egit iter. Rapidi vicina Solis
 Mollit odoratas pennarum vincula ceras.
 Tabuerant ceræ: nudos quatit ille lacertos:
 Remigioque carens non ullas percipit auras.
 Oraque cœrulea patrium clamantia nomen
 Excipiuntur aqua: quæ nomen traxit ab illo. 23
 At pater infelix, nec jam pater, Icare, dixit,
 Icare, dixit, ubi es? qua te regione requiram,
 Icare, dicebat? Pennas aspexit in undis.
 Devovitque suas artes; corpusque sepulchro
 Condidit; & tellus a nomine dicta sepulti. 23
 Hunc miseri tumulo ponentem corpora nati
 Garrula ramosa prospexit ab ilice perdix:
 Et plausit pennis: testataque gaudia cantu est;
 Unica tunc volucris; nec visa prioribus annis,
 Factaque nuper avis, longum tibi, Dædale, } 24
 crimen.

Namque huic tradiderat, fatorum ignara, docenda
 Progeniem germana suam, natalibus actis
 Bis puerum senis, animi ad præcepta rapacis.
 Ille etiam medio spinas in pisce notatas
 Traxit in exemplum: ferroque incidit acuto 24
 Perpetuos dentes; & serræ repperit usum.
 Primus & ex uno duo ferrea brachia nodo
 Vinxit; ut, æquali spatio distantibus illis,
 Altera pars stare; pars altera duceret orbem.
 Dædalus invidit; sacraque ex arce Minervæ 25

NOTÆ.

223. Puer] Icarus, Dædalum patrem sequi contemnens.

228. Remigio] Alarum remigio usus quoque Virgilius; non abs re profecto, siquidem non alas, sed navi, velis novi cujusdam artificii instructa, regiam Minois classis Dædalus effugerit, quæ tamen Icarum, scopulo cum navi impactum, corripuit.

230. Aqua] Mari, quod ab Icaro Icarium dictum est, sicuti & insula Samo proxima ab eodem Icaris nomen accepit.

237. Ab ilice] Quamquam rarissime arbo-

ribus perdices insident.

240. Longum] Quippe perdices, quem a Calum, diversis itemque nominibus nonnu appellat, sororis filium, Dædalus per invicam, quod multo ingenio valeret, de tectodejecit: quem quidem excipiens Minerva, perdices avem mutavit.

245. Traxit] Quia ad spinæ exemplum feram invenit.

247. Ex uno] Illum circini quoque inventorem fuisse ait.

Præcipite

recipitem mittit, lapsum mentitus. At illum,
 quæ favet ingeniis, excepit Pallas; avemque
 reddidit: & medio velavit in aëre pennis.
 Sed vigor ingenii quondam velocis in alas,
 atque pedes abiit; Nomen, quod & ante, } 255
 remansit.

Non tamen hæc altè volucris sua corpora tollit,
 nec facit in ramis altoque cacumine nidos;
 propter humum volitat: ponitque in sepibus ova;
 antiquique memor metuit sublimia casus.

IV. Jamque fatigatum tellus Ætnea tenebat 260
 ædalon: & sumtis pro supplice Cocalus armis
 litis habebatur. Jam lamentabile Athenæ
 videre desierant Thesea laude tributum.
 empla coronantur: bellatricemque Minervam
 um Jove Diisq; vocant aliis: quos sanguine } 265
 voto,

uneribusque datis, & acerris thuris adorant.
 arserat Argolicas nomen vaga Fama per urbes
 oseos: & populi, quos dives Achæia cepit,
 ejus opem magnis imploravere periclis:
 ejus opem Calydon, quamvis Meleagron } 270
 haberet,

Illicita supplex petiit prece. Causa petendi
 s erat, infestæ famulus vindexque Dianæ.
 enea namque ferunt, pleni successibus anni,
 imitias frugum Cereri, sua vina Lyæo,
 Palladios flavæ latices libasse Minervæ.
 ceptus ab agricolis Superos pervenit ad omnes

falso prædicans eum incaute cecidisse. At Pallas, quæ amplectitur ingenio præditos, illum excepit, & mutavit in alitem, & induit pennis in medio aëre. Sed vis ingenii olim celeris concessit in alas atque pedes: nomen, quod etiam antè illi erat, remansit. Ea tamen avis non effert suum corpus in sublime, neque fruit nidos in ramis, & excessu fastigio: volitat iuxta terram, & ponit ova in sepibus, & recordans veteris lapsus timet excelsa.

VI. Jamque terra Ætnea habebat Dædalum defessum: & Cocalus habebatur lenis, armis captis in gratiam supplicis Dædali: Jam Athenæ miserant solvere luctuosum tributum, virtute Thesei. Tempora coronis decorantur; atque invocant Palladem belli præsidem cum Jove & cateris Diis, quos honorant sanguine promissis, & donis oblatis, & acerris thuris. Fama velox impleverat urbes Argolicas laudibus Thesei: & populi, quos dives Achæia habuit, ejus petiverunt auxilium in urgentibus

primibus: Calydon supplex imploravit prece anxia ejus auxilium, quamvis haberet Meleagrum, er minister & ultor Diana infensa erat causa implorandi. Namque aiunt Oeneum ob fertilem anni copia redundantis obtulisse primitias, frumentum Cereri, sua vina Baccho, oleum Minervæ. Honor sacrificiorum invidiosus ortus ab rusticis permanavit ad omnes reliquos

N O T A.

255. Nomen quod & ante] Nam Talus Per-
 quoque fuit cognominatus.
 260. Tellus] Sicilia, ubi Mons Ætina.
 261. Cocalus] Siciliae rex, ad quem Dæda-
 confugit, quique Minoem dicitur sustulisse.
 262. Mitis habebatur] Quanquam interfe-
 rat Minoa.
 263. Thesea] Thesei enim virtute inter-
 tus est Minotaurus. Hæc vero ad connecten-
 fabulas narrantur. Tributum] Ob cædem
 drogei Atheniensibus à Minoe impostum.
 265. Voto sanguine] Victimarum, quas vo-
 rant, si Theseus victor ex Creta revertetur.
 270. Calydon] Urbs Ætolie, contra quam
 rum ferocissimum, seu potius latronem in-

nitissimum Diana, in sacrificio quodam ab Oe-
 neo rege neglecta, immisit.
 270. Meleagron] Oenei regis filium.
 273. Successibus] De frugum copia loquitur.
 274. Lyæo] Latine Libero patri, Baccho;
 cui vinum dicatum, sicuti Minervæ oleum,
 frumenta prima matura Cereri.
 275. Palladios latices] Oleum dicit, ex bac-
 cis, quas fert arbor à Pallade producta, expres-
 sum. Sic laticemque lyæum pro vino. Virg.
 276. Agricolis] Agricolæ vocat Deos agri-
 culturae, aut certè earum rerum, quæ per a-
 griculuram comparantur, tutores, quales Bac-
 chus, Ceres, Minerva.

Deos : aiunt sola alia-
ria Diana filia Latona
neglecta vacua fuisse, sine
sacrificio. Dii etiam mo-
ventur ira. At, ait, non
inulta patiemur ; & qua
contemta, non appellabi-
mur etiam sine vindice :
atque contemta excitaui
per campos Oeneos suam
ultorem, quanto Epirus
herbosa non habet tauros
majores ; sed agri Siculi
habent minores. Oculi
rubent sanguine & igne ;
cervix horrenda stat e-
rectis setis, & illa rigent
pares spissis spiculis : &
sunt sicuti excelsa lancea.
Spuma bulliens currit per
vastos armos cum magno
strepitu : dentes sunt pares
dentibus Indis. Fulmen
erumpit ex ore : solia
incendi videntur anheli-
tu. Is modo proterit se-
getes in herba crescente
& refecat spes agricola
ploratur nondum matura-
ras : atque praecipit
segetem in spicis. Area
& granaria expectant in-
cassum messes promissas.
Racemi uvis pleni proe-
runtur cum longis fron-
dibus, atque bacca cum
ramis olivæ semper vi-
rescentis. Rabiem etiam
exercet in pecora. Neque

Pastor, neque canes, neque torvi tauri possunt tueri armenta. Populi diffugiunt : neque sese se os
arbitrantur nisi intra muros urbis, donec Meleager atque simul delecta cohors juvenum convenit
desiderio gloriae. Ambo Tyndarida, alter insignis cestibus, alter equo, & Jason auctor prima n. s.
& Theseus amicitia conjunctissimus cum Pirithoo,

Invidiosus honos : solas sine thure relictas
Præteritæ cessasse ferunt Latoïdos aras.
Tangit & ira Deos. At non impune feremus ;
Quæque inhonoratæ, non & dicemur inultæ, 2
Inquit : & Oeneus ultorem spreta per agros
Misit aprum : quanto majores herbida tauros
Non habet Epiros : sed habent Sicula arva minor
Sanguine & igne micant oculi, riget horri-
cervix :

[Et setæ densis similes hastilibus horrent]
Stantque velut vallum, velut alta hastilia setæ.
Fervida cum raucis latos stridore per armos
Spuma fluit : dentes æquantur dentibus Indis.
Fulmen ab ore venit : frondes afflatibus ardent.
Is modo crescenti segetes proculcat in herba : 2
Nec matura metit fleturi vota coloni,
Et Cererem in spicis intercipit. Area frustra,
Et frustra expectant promissas horrea messes.
Sternuntur gravidi longo cum palmitæ fœtus,
Baccaeque cum ramis semper frondentis olivæ. ;
Sævitur & in pecudes. Non has pastore canesve
Non armenta truces possunt defendere tauri.
Diffugiunt populi : nec se, nisi mœnibus urbis,
Esse putant tutos : donec Meleagros, & una
Lectæ manus juvenum coïere cupidine laudis. ;
Tyndaridæ gemini, spectatus cestibus alter,
Alter equo ; primæque ratis molitor Iáson,
Et cum Pirithoo felix concordia Theseus,

NOTÆ.

277. Invidiosus] Qui Dianæ spretæ invidiam
in alios Deos, qui sibi præferrebantur, pare-
ret.

283. Epiros] Regio ab ortu est Græciæ si-
nitima, quæ & Chaonia dicta.

288. Dentibus] Elephantinis. Calydonii apri
dentes apositavit Cæsar Augustus, devicto
Antonio. Pausan. in Arcad. è quibus unus
in templo Liberi patris suspensus, in hortis Cæ-
saris erat unius pedis & quadrantis. Natal.
Com. lib. 7. cap. 4.

229. Fulmen] De dentibus loquitur ex apri
ore prominentibus, quibus, fulminis in modum,
obvia quælibet fiendens proterit.

291. Fleturi] Postquam perditam mem-
cogoverit.

301. Tyndarida] Castor & Pollux, qui il-
go Tyndari filii crediti, erant tamen Iis,
qui, in Cyncum mutatus, Lædæ, Tyndar. x-
ori, vitium obtulit.

301. Cestibus] Κάσπερ δ' ἰπποδάμορ, καὶ
πυρρὸν ἀγαθὸν Περσέων. Homer. Iliad. 2. De
cestibus vid. lib. 5. 107.

302. Ratis molitor] Argo, cujus extru-
auctor fuit Jason.

303. Pirithoo] Ixionis fuit filius, firmi-
amicitia fadere cum Theseo conjunctus.

Et duo Theftiadæ, prolesque Aphareja Lynceus,
 Et velox Idas; & jam non fœmina Cæneus, 305
 Leucippusque ferox, jaculoque insignis Acastus,
 Hippothoosque, Dryasque, & cretus Amyntore
 Phœnix,
 Actoridæque pares, & missus ab Elide Phyleus.
 Nec Telamon aberat, magnique creator Achilles:
 Cumque Pheretiade & Hyanteo Iolao 310
 Impiger Eurytion, et cursu invictus Echion,
 Naryciusque Lelex, Panopeusque, Hyleusque,
 feroxque
 Hippafus, & primis etiamnum Nestor in armis.

& duo Theftiada, & Lynceus filius Apharei, & citus Idas, & Cæneus nunc non fœmina, & fœvus Leucippus, & Acastus spectatus jaculo, & Hippothoos, & Dryas, & Phœnix filius Amyntoris, & Actorida æquales, & Phyleus missus ab Elide. Neque Telamon aberat, & pater magni Achillis, & acer Eurytion cum Pheretiade & Iolao Hyanteo, & Echion invictus cursu, & Lelex Narycius, & Pæ-

nopus, & Hyleus, & ferox Hippafus, & Nestor adhuc in primis armis.

NOTÆ.

304. *Theftiada*] Toxeum dicit & Plexippum, estii filios, Althææ fratres, Meleagri avunos, quos ipse postea interfecit: quemadmodum in sequentibus videbimus.
 304. *Lynceus*] Apharei fuit filius, qui propeximiam rerum cœlestium & terrestrium, rorum præsertim & metallorum notitiam, nis æthera terræque barathra visu penetrasse dicitur. Argonauta etiam fuit.
 305. *Idas*] Lyncei fuit frater.
 305. *Cæneus*] Fuit Cæneus Elati filia, in irem à Neptuno, pro dereptæ virginitatis ratio, mutata, cujus fufe historiam Metam. à 179. versu refert Poëta.
 306. *Leucippus*] Apharei fuit frater, Perieris seu Perieris filius, pater Phæbes & Eryx, quas Castor & Pollax rapere conati sunt.
 306. *Acastus*] Pelix Theffalorum regis fuit us.
 307. *Hippothoos*] Hujus, ut & Dryantis, 173. ante meminit Hyginus. Illum autem Geryonem facit filium; cum *Cercyonis*, ex Pausania legendum sit.
 307. *Phœnix*] Hic, postquam matris suafu, in Paris pellice rem habuisset, ejus iram fugiens ad Peleum pervenit, à quo perbene acceptus, Achillis institutioni præfectus est.
 308. *Actorida*] Actoris Eliensis par fratrum dicit Eurytion & Creatum, ab Hercule postea missos.

308. *Phyleus*] Augeæ fuit filius, quem Hercules, patre occiso, quod purgati stabuli mercedem denegaret, ejus loco regnare jussit.
 309. *Telamon*] Rex fuit Salaminis, Æacii filius, Ajacis pater.
 309. *Creator*] Peleum dicit Telamonis fratrem.
 310. *Pheretiade*] Admetum intellige, Pheretis filium, Alcestis maritum.
 310. *Iolao*] Hunc Iphicli filium Hercules in interficienda hydra socium habuit. *Hyanteus* dicitur quia Bœoticus: Hyantes enim Bœotix populi.
 311. *Eurytion*] Argonauta, Iri filius, qui filius fuit Actoris, ut ex Apollonio colligitur.
 311. *Echion*] Hujus etiam meminit idem Apollonius, qui eum Mercurii facit filium.
 312. *Lelex*] Locrensis, qui Narycem urbem antiquissimam obtinuerant, à Plinio & Strabone *Leleges* etiam dicuntur; nomine forsitan, ut conjecit Commentator, ab isto Lelege mutato.
 312. *Panopeus*] Phoci videtur esse filius; à quo *Panopaa* urbs Phocidis nomen habuit, ut notat Pausanias.
 312. *Hyleus*] Hic una cum Rhoeto ab Atalanta, cui vim afferre paraverat, occisus.
 313. *Hippafus*] Hunc quoque Euryti filium Hyginus inter Apti venatores recenset.
 313. *Primis Nestor*] Primum jam, ex tribus quas vixit, ætatem agens: & ex his nonnullis ipse recenset Iliad. 1.

Et quos Hippocoon misit antiquis Amyclis, & socer Penelopes, cum Ancæo Parhasio, & Callidus Ampycides, & Oeclides adhuc securus ab uxore, & Tegeæa honos memoris Lycæi. Fibula exposita huic connectebat extremam vestis partem; Capillus erat simplex coactus in unum nodum: Pharetra eburnea pendens ex humero sinistro strepebat; sinistra etiam trahebatur arcum. Hujusmodi erat ornatus: vultus, quem verè posses appellare virgineum. Heros Calydonius hanc simul intuitus est, & simul cupivit, Deo averso: atque amorem oculium concepit & ait, O beatus, si ista aliquem virum respexerit! neque tempus & pudor patiuntur plura proferre: opus majus ingentis pugna illum impellit. Silva spissa arboribus, quam nullum ævum resciderat incipit a plano, & prospicit delivros campos. Quo postquam viri adventarunt, pars ponunt plagas, pars

collunt vincula canibus, pars legunt vestigia pedum, atque optant invenire id quod sibi futurum periculosum. Vallis erat curva, quo cogebantur rivi aqua pluvialis. Salix flexilis, & leves uli, & junci palustres, & vimina, & parva canna sub longa arundine sunt in parte infima lacus. Hæc aper inde excitatus ruit in hostes confertos, tanquam ignis excussus nubibus disjectis.

Et quos Hippocoon antiquis misit Amyclis; Penelopesque socer, cum Parhasio Ancæo, 31
Ampycidesque sagax, & adhuc à conjugè tutus Oeclides, nemorisque decus Tegeæa Lycæi. Rafilis huic summam mordebat fibula vestem; Crinis erat simplex nodum collectus in unum: 32
Ex humero pendens resonabat eburnea lævo Telorum custos: arcum quoque læva tenebat. Talis erat cultus: facies, quam dicere verè Virgineam in puero, puerilem in virgine posses. Hanc pariter vidit, pariter Calydonius heros Optavit renuente Deo: flammæque latentes 33
Haufit, &, O felix, si quem dignabitur, inquit, Ista virum! nec plura sinunt tempusque pudorquè Dicere; majus opus magni certaminis urget. Silva frequens trabibus, quam nulla ceciderat atque Incipit à plano: devexaque prospicit arva. 5
Quo postquam venere viri; pars retia tendunt: Vincula pars adimunt canibus: pars pressa sequuntur Signa pedum: cupiuntque suum reperire periculum Concava vallis erat: qua se demittere rivi Assuerant pluvialis aquæ. Tenet ima lacunæ 34
Lenta salix, ulvæque leves, juncique palustres, Viminaque, & longa parvæ sub arundine cannæ. Hinc aper excitus medios violentus in hostes Fertur, ut excussis elisi nubibus ignes.

NOTÆ.

314. Hippocoon] Lacedæmonius fuit, cujus filios Enæum, Alcon, Amycum & Dexippum, (priorè excepto, qui ab apro interiit,) Hercules una cum patre occidit.

314. Amyclis] Fuerunt Amyclæ urbs Lacedæmonie, ab Amycla Lacedæmonis filio ædificatæ & cognominatæ.

315. Penelopesque socer] Laërtes est Ulyssis pater.

315. Ancæo] Huic Lycurgum patrem assignaverunt Apollonius & Hyginus in venatorum catalogo. Arcas fuit; nam Pharahasia urbs est & Arcadiæ regiuncula.

316. Ampycides] Mopsus est Ampyci filius, ideo sagax quod vates fuit.

317. Oeclides] Amphiarum intellige Oeclides filium; qui, vaticinandi peritissimus, cum

à Thebano bello se non rediturum cognovisset, ita (ne eo proficisceretur,) latitavit, ut tantum uxori Eriphylæ, quam fidissimam credebat, omnia indicaverit. Illa verò, aureo monente Adrasto corrupta, maritum prodidit; qui Thebanum agrum ingressus, una cum curru à tege fuit absorptus.

317. Tegeæa] Atalantam dicit, formosissimam puellam, Tegeæ Arcadiæ urbe oriundam.

317. Lycæi] Qui Arcadiæ est. Calydone oriundum, ut supra dictum.

325. Renuente] Illi enim malè suus Amphydæ cessit, ut infra patebit.

333. Suum periculum] Aprum nempe, à quo sibi periculum immineret.

ternitur incurſu nemus : & propulſa fragorem 340
 ilva dat. Exclamant juvenes : prætentaque forti
 tela tenent dextra, lato vibrantia ferro.
 le ruit ; ſpargitque canes, ut quiſque ruenti
 obſtat : & obliquo latrantes diſſipat ictu.
 ſuſpis Echioneo primum contorta lacerto 345
 ana fuit : truncoque dedit leve vulnus acerno.
 proxima, ſi nimis mittentis viribus uſa
 non foret, in tergo viſa eſt hæſura petito :
 longius it : auctor teli Pagæus Iāſon,
 Phæbe, ait Ampycides, ſit te colique, coloque ; 350
 a mihi, quod petitur, certo contingere telo.
 qua potuit, precibus Deus annuit. Ictus ab illo,
 id ſine vulnere aper : ferrum Diana volanti
 obſtulerat jaculo ; lignum ſine acumine venit.
 a feri mota eſt : nec fulmine lenius arſit : 355
 iæ micat ex oculis, ſpiratque è pectore flamma.
 atque volat moles adducto concita nervo,
 tum petit aut muros, aut plenas milite turres ;
 juvenes certo ſic impete vulnificus ſus
 ertur : & Eupalamon Pelagonaque dextra } 360
 tuentes

cornua proſternit. Socii rapuere jacentes.
 non letiferos effugit Enæſimus ictuſ
 oppoſcente ſatus. Trepidantem, & terga parantē
 ertere ſuccifo liquerunt poplite nervi.
 rſitan & Pylius citra Trojana periffet 365
 tempora : ſed ſumto poſita conamine ab hafta,
 boris inſiluit, quæ ſtabat proxima, ramis :
 pexitque loco tutus, quem fugerat, hoſtem.
 dentibus ille ferox in querno ſtipite tritis

*Arbores proteruntur impe-
 tu, & impulſa perſonant.
 Juvenes vociferantur, &
 tenent ſtrenua manu ve-
 nabula oppoſita, radiantia
 amplo ferro. Ille ruit,
 & proturbat canes, ut
 quiſque ſeſe opponit ru-
 enti, & prævertit la-
 trantes ictu obliquo. Mu-
 cro primò impulſus bra-
 chio Echionio ſuit inui-
 lis, & leviter vulneravit
 ſtipitem acernum. Proxi-
 mus, niſi impulſus eſſet
 nimis viribus jaculantis,
 viſus fuit hæſurus in
 tergo apri petito : fertur
 longius : Jaſon Pagæus
 illum jaculatus fuerat.
 Phæbe, inquit Ampy-
 cides, ſite honoravi, atque
 honora, concede mihi fe-
 rre certo jaculo quod
 petitur. Deus ſavit præ-
 cibus qua licuit. Aper
 fuit taſus ab illo, ſed
 ſine vulnere : Diana re-
 vellerat ferrum telo vo-
 lanti: haſtile ſine mucrone
 acceſſit. Ira ſeri exci-
 tata eſt, neque modera-
 tius efferbuit quam ful-
 men : ignis ſplendet ex
 oculis, & aſtus prodit ex
 pectore : Et quemadmo-
 dum glans impulſa ner-
 vo circumaſſo volat, cum
 petit aut mœnia, aut
 turres confertas militi-
 bus ; ſic aper vulnera in-
 tentans ruit in juvenes
 certo impetu ; atque pro-
 Commilitones abſtulerunt*

*Eupalamon & Pelagonem deſcendentes dextrum cornu agminis ſui.
 prios. At Enæſimus filius Hippocoontis non vitavit ictuſ mortiferos. Nervī deſtituerunt tre-
 tem & conantem fugere, poplite reſciſſo. Fortè etiam Pylius occidiſſet antè Tempora Trojana, ſed
 o impetu ab hafta impacta immiſit ſe in ramos arboris quæ erat proxima, atque ſecurus in
 oris cacumine deorſum aſpexit hoſtem quem fugerat. Ille ſavus dentibus exacuatſ in trunco
 quo*

NOTÆ.

45. Echionio] Echionis.
 49. Pagæus] Pro Theſſalo; à Pagafis
 Ithacæ urbe, haud procul à monte Pelio.
 50. Ampycides] Mopſus Ampyci filius,
 Aſlinis ſacerdos.
 57. Moles] Saxa intelligit, vel ejuſmodi
 baliſta aut ſimili machina emiſſa.
 60. Eupalamon] Ignobilioreſ fuerint hi
 d. verſimile eſt, ſiquidem non aliter quam

ſua morte, quod quidem ſciam, cogniti.
 361. Cornua] Aciem nempe in aprum in-
 ſtruxerant, in cujus dextro cornu duo iſti fato
 iniquo reperti ſunt.
 365. Pylius] Neſtor, qui Pylo imperavit.
 Quod Neſtori hic poëta, commentator Homeri
 tribuit Therſitæ, qui ut Agrii filius, Meleagri
 patruelis, huic venationi interſuit.

minatur cladem, & confidens armis recentibus laceravit femur magni Othriadae dente recurvo. At fratres gemelli, nondum astra caelestia, ambo insignes vehebantur equis candidioribus nive alba, ambo librabant agitatione tremula hastiliis mucrones aëtos per aërem. Infixissent plagas nisi sus fetis horridus transisset inter obscuras arbores & loca invia telis & equis. Telamon persequitur; & inprovidus desiderio currendi cecidit pronus, correptus radice arboris. Dum Peleus hunc tollit, atalanta Tegea aptavit nervo expeditam sagittam, & contorsit arcu curvato. Sagitta effixa sub aure fera, leviter vulneravit corpus extremum, & rubescit setas paucis cruore. Neque tamen illa erat alacrior successu sui ictus quam Meleager. Creditur advertisse primus, & primus monstrasse focus sanguinem aspectum: & dixisse, Reportabis gloriam qua digna est tua virtus. Viros pudit, Aprum à virgine primò percussum fuisse; seque exhortantur, & incendunt animos cum vociferatione, & vibrant jacula sine ordine. Numerus obest jaculis immixtis, & prohibet ictus, quos studet figere. Ecce Arcadius

Ancæus bipenni instructus & incensus contra sua fata, Cognoscite, inquit, o juvenes quantum avirilia antecellant fœmineis, & locum date meæ virtuti. Quamvis ipsa Diana hunc tueatur armis, tamen manus mea hunc mastrabit nolente Diana. Talia inflatus protulerat ore super & tollens bipennem ambabus manibus, imitebatur elatus in primas partes digitorum pedum. Triper prævertit audentem; & qua iter est morti proximum, immittit geminos dentes in estre inguina.

Imminet exitio, fidesque recentibus armis
Othriadae magni rostro femur hausit adunco.
At gemini, nondum caelestia sidera, fratres,
Ambo conspicui nive candidioribus alba
Vectabantur equis: ambo vibrata per auras
Hastarum tremulo quatiebant spicula motu. 37
Vulnera fecissent; nisi seriger inter opacas
Nec jaculis isset nec equo loca pervia silvas.
Persequitur Telamon: studioque incautus eundi,
Pronus ab arboreâ cecidit radice retentus;
Dum levat hunc Peleus; celerem Tegea } 38
sagittam

Imposuit nervo, sinuatoque expulit arcu.
Fixa sub aure feri summum destrinxit arundo
Corpus: & exiguo rubescit sanguine setas.
Nec tamen illa sui successu lætior ictus,
Quam Meleagros erat. Primus vidisse putatur; 38
Et primus fociis visum ostendisse cruorem:
Et, Meritum, dixisse, feres virtutis honorem.
Erubuere viri: seque exhortantur; & addunt
Cum clamore animos: jaciuntque sine ordine tela
Turba nocet jactis: & quos petit, impedit } 39
ictus.

Ecce furens contra sua fata bipennifer Arcas,
Discite fœmineis quam tela virilia præstent,
O juvenes, operique meo concedite, dixit.
Ipsa suis licet hunc Latonia protegat armis;
Hunc tamen invita perimet mea dextra Diana. 39
Talia magniloquo tumidus memoraverat ore:
Ancipitemque manu tollens utraque securim,
Institerat digitis primos suspensus in artus.
Occupat audacem: quaeque est via proxima leto
Summa ferus geminos direxit in inguina } 40
dentes.

NOTÆ.

370. Recentibus armis] Quæ modo in stipite
guerno exacuerat

371. Othriada] Quis sit, incertum.

372. Nondum caelestia] Gemini, qui animum
ex Zodiaci signis constituunt; Castor ac
Pollux esse dicuntur.

391. Arcas] Vide supra ver. 315.

397. Ancipitem] Ἀμφίτρομος.

398. Digitis] Ita verò in illos solent
surgere, qui totis viribus ictum nituntur
pingere.

oncidit Ancaeus: glomerataque sanguine multo
 viscera lapsa fluunt: madefactaque terra cruore est.
 at in adversum proles Ixionis hostem
 rithous, valida quatiens venabula dextra.
 ni procul Ægides, O me mihi carior, inquit, 405
 rs animæ consiste meæ: licet eminus esse
 rtibus: Ancaeo nocuit temeraria virtus.
 xit: & ærata torsit grave cuspide cornum:
 o bene librato, vorique potente futuro,
 ostitit esculea frondosus ab arbore ramus. 410
 isit & Æsonides jaculum: quod casus ab illo
 rtit in immeriti fatum latrantis, & inter
 a conjectum, tellure per ilia fixum est.
 manus Oenidæ variat: missisque duabus,
 ista prior terra, medio stetit altera tergo. 415
 c mora: dum sævit, dum corpora versat in
 orbem;

identemque novo spumam cum sanguine fundit;
 lneris auctor adest: hostemque irritat ad iram:
 endidaque adversos venabula condit in armos.
 udia testantur socii clamore secundo; 420
 tricemque petunt dextræ conjungere dextram:
 manemque ferum multa tellure jacentem
 rantes spectant: neque adhuc contingere tutum
 e putant: sed tela tamen sua quisque cruentant.
 e pede imposito caput exitiabile pressit: 425
 que ita, Sume mei spoliū, Nonacria, juris,
 xit: & in partem veniat mihi gloria tecum.
 otinus exuvias rigidis horrentia fetis
 rga dat, & magnis insignia dentibus ora.
 llatitiæ est cum munere muneris auctor. 430
 idere alii; totoque erat agmine murmur.
 uibus ingenti tendentes brachia voce,
 e age, nec titulos intercipe fœmina nostros,
 Testiadæ clamant: neu te fiducia formæ

*Aprum porrectum vasto spatio: neque arbitrantur eum adhuc secure tangi posse: sed tamen
 errore inficiunt sua jacula. Ipse calcavit caput horrendum pede imposito, atque ita, Accipe,
 Nonacria, exuvias, qua jure mihi ipsi debentur, & mihi sit laus communis tecum. Con-
 porrigit spolia viz. tergora rigentia fetis horridis, & caput conspicuum magnis dentibus.
 or doni illi gratus est pariter ac ipsum donum. Cateri livore tacti sunt, & murmur erat
 otium cœtum. E quibus Thestiada porrigentes brachia cum magno clamore, depone, age, mu-
 neque praripe nostram gloriam: neve confidentia pulchritudinis tibi*

NOTÆ.

- 5. Ægides] Theseus Ægæi filius.
- 8. Cornum] Hastile ex cornu arbore.
- 4. Oenida] Meleagri, Oenei filii.
- 8. Auctor vulneris] Meleager.
- 6. Nonacria] Atalana, à Nonacri Arca-

diz monte.

- 426. Juris mei] Quia aprum occiderat.
- 427. Tecum] Quæ primo vuluerasti.
- 434. Thestiada] Plexippus & Toxus, The-
stii filii, Meleagri avunculi.

Decipiat:

*Ancaus lapsus est: &
 intestina involuta multo
 cruore loco mora spar-
 guntur: atque humus
 infecta est sanguine. Pi-
 rithous filius Ixionis fe-
 rebatur in hostem opposi-
 tum, agitans spicula for-
 ti manu. Ad quem The-
 seus è longinquo, ô air,
 Pars anima mea mihi
 carior me, mane; non
 dedecet strenuos longe
 abesse: virtus imprudens
 obsuit Ancaeo. Dixit;
 & jaculatus est hastile
 corneum instructum mu-
 crone aneo. Cui fortiter
 jacto, aprumque percussu-
 ro, ramus frondosus escu-
 li impedimento fuit. Ja-
 son Æsonis filius jacu-
 latus est etiam telum,
 quod fors ab illo detorsit
 in exitium canis tale fa-
 tum non meriti, & actum
 inter ilia, impingebatur
 per ilia in terram. At
 dextra Oenida diversum
 habuit eventum: &
 duobus jaculis libratis,
 prius adhasit solo, alte-
 rum tergo medio feri:
 & sine cunctatione, dum
 furit, dum torquet cor-
 pus in gyrum, & emit-
 tit spumam stridentem
 cum novo cruore; qui
 plagam inflixit adest, at-
 que provocat hostem ad
 iram; & immittit co-
 ruscantem hastam in ar-
 mos oppositos. Comites in-
 dicant letitiam fervente
 vociferatione; aique ap-
 petunt conferere dextram
 cum dextra viatrice: &
 stupentes intuentur in-*

imponat; & auctor muneris tactus tuo amore procul erat. Atque ita Atalantæ auferunt donum, & jus illud offerendi Meleagro. Vir bellicosus non passus est, & fremens ira ardente, Discite, inquit, predones gloria aliena, quantum differant acta à minis: atque percussit exitiali ense pectus Plexippi nihil ejusmodi resformidantis. Non sinit, hæere diu Toxeum dubitantem quid agat, atque cupientem ulcisci fratrem, simul & metuentem cladem eandem, qua frater modo ereptus est; atque recalcificat ferrum, quod nece priori erat calidum, cruore fraterno. Althæa deorum altaribus accumulabat munera pro filio victoria posito, cum statim intueretur fratres mortuos. Qua his visis pectus plangit & implet urbem tristibus clamoribus: & induit vestes pullas positis iis qua auro erant in-texta. At statim atque auctor eorum mortis nuntiatus est, omnis moeror omisus est, & mutatus est à fletibus in desiderium vindictæ. Caudex erat, quem, cum Thestias esset puerpera, tres sorores injecerunt in ignem: atque trahentes fila fatalia admoto pollice, dixerunt, o modo in lucem, edite, præstamus eadem tempora & tibi & titioni. Qua sententia prolata postquam Dea abierit mater absulit lignum ardens à flamma; atque irrigavit aquis fluentibus. Ille stipex fuerat diu cultus in intimis penetralibus; atque ibi custoditus defenderat tuam vitam, o adolescens. M. hunc depromisti, atque jussit ligna scindi in assulas, & supponit flammam insensam iis in compositis. Tum quater aggressa immittere sibi in ignem, quater ab incæpto desistit. Affert matris & sororis in animo Althææ inter se certant, & duo nomina in diversum trahunt unum. Sape vultus expallescebat timore facinoris futuri:

435. Longe] Id est, Ne interficiaris, sicque longe ab amatore tuo separeris.

437. Mavortius] Bellicosus, vel ex Marte genitus; siquidem una & eadem nocte, referente Hygino, Mars & Oeneus cum Althææ concubuerunt.

439. Nefando] Quia eo avunculum suum Meleager appetit.

Decipiat; longeque tuo sit captus amore 43
 Auctor: & huic adiungunt munus, jus muneris illi.
 Non tulit; & tumida frendens Mavortius ira,
 Discite raptores alieni, dixit, honoris,
 Facta minis quantum distent. Hausitque nefando
 Pectora Plexippi, nil tale timentia, ferro. 44
 Toxea, quid faciat, dubium, pariterque volentem
 Ulcisci fratrem, fraternaue fata timentem,
 Haud patitur dubitare diu: calidumque priori
 Cæde recalcificat consorti sanguine telum.
 Dona Deum templis nato victore ferebat; 44
 Cum videt extinctos fratres Althææ referri.
 Quæ plangore dato, mœstis ululatibus urbem
 Implet: & auratis mutavit vestibibus atras.
 At simul est auctor necis editus; excidit omnis
 Luctus: & à lachrymis in pœnæ versus } 45
 amorem est.

Stipes erat: quem, cum partus enixa jaceret
 Thestias, in flammam triplices posuere sorores:
 Staminaque impresso fatalia pollice nentes;
 Tempora, dixerunt, eadem lignoque tibi que,
 O modo nate, damus. Quo postquæ carmine } 4
 dicto

Excessere Deæ; flagrantem mater ab igne
 Eripuit torrem: sparsitque liquentibus undis.
 Ille diu fuerat penetralibus abditus imis:
 Servatusque tuos, juvenis, servaverat annos.
 Protulit hunc genitrix, tædasq; in fragmina } 4
 poni

Imperat: & positus inimicos ad movet ignes.
 Tum conata quater flammis imponere ramum,
 Cœpta quater tenuit. Pugnant materque soror que
 Et diversa trahunt unum duo nomina pectus.
 Sæpe metu sceleris pallebant ora futuri: 4

N O T A.

444. Consorti sanguine] Toxei; qui Plexippi frater fuit.

452. Thestias] Althæa Thestii filia.

463. Pugnant] Suadebat dolor, ut Meleager, fratrum interfectorem, soror ulciscatur: Dolori obstabar, quod in filium meum sciveret.

pe suum fervens oculis dabat ira ruborem.
 modo nescio quid similis crudele minanti
 ultus erat; modo quem misereri credere posses.
 amque ferus lachrymas animi ficcaverat ardor;
 veniebantur lachrymæ tamen. Utq; carina, 470
 uam ventus, ventoque rapit contrarius ætus,
 in geminam sentit, paretque incerta duobus:
 bestias haud aliter dubiis affectibus errat,
 que vices ponit, positamque resuscitat iram.
 cipit esse tamen melior germana parente: 475
 , confanguineas ut sanguine leniat umbras,
 pietate pia est. Nam postquam pestifer ignis
 nvaluit; Rogus iste cremet mea viscera, dixit.
 que manu dira lignum fatale tenebat;
 te sepulchrales infelix adstitit aras. 480
 narumque Deæ triplices furialibus, inquit,
 menides, sacris vultus advertite vestros.
 ciscor facioque nefas. Mors morte pianda est:
 scelus addendum scelus est, in funera funus.
 coacervatos pereat domus impia luctus. 485
 felix Oeneus nato victore fruatur:
 estius orbus erit? melius lugebitis ambo.
 modo fraterni manes, animæque recentes,
 cium sentite meum: magnoque paratas
 cipite inferias, uteri mala pignora nostri. 490
 mihi! quo ravior? fratres ignoscite matri.
 ciant ad cœpta manus. Meruisse fatemur
 um, cur pereat: mortis mihi displicet auctor.
 est expiandum funere: facinus augendum est facinore, mors
 diatur per mœores cummulatos. An beatus Oeneus gaudet filio victore, Thesius erit
 privatus? Uterque justius fiebitis. Vos tantum Umbrae fraterna, atque anima recens in orcum
 asse experimini meum officium; atque sumite inferias magno pretio comparatas, mala pignora
 i ventris. Hei mihi! quo auferor? fratres parcite matri. Manus non sufficiunt ad ausus
 peragendos. Agnosimus illum dignum esse, qui occidat; hoc tamen mihi displicet, ut ego
 meo forem funeris causa.

*sape ira ardens spargebas
 suum ruborem in oculos.
 Et nunc facies erat simili
 minanti nescio quid
 atrox, nunc verò eam
 posses arbitrari tangi mi-
 sericordia. Et postquam
 vehemens animi indigna-
 tio ficcaverat lachrymas,
 tamen lachrymæ reperie-
 bantur: & quemadmo-
 dum navis quam aura, at-
 que fluctus contrarius au-
 ra, aufert, patitur dupli-
 cem violentiam, atque flu-
 ctuans vicissim obsequitur
 duobus; similiter Thesias
 vagatur huc illuc incen-
 tis animi motibus; at-
 que alternis vicibus omit-
 tit iram, & excitat om-
 missam. Nihilominus sero
 incipit esse fortior matre
 & ut mulceat fratrum
 manes filii sanguine, pia
 est impietate. Nam post-
 quam exitiales flammae
 aucta sunt, Pyra ista,
 inquit, depascat mea pra-
 cordia. Utque tractabat
 stipitem fatalem sœva
 manu, misera stetit ad
 altaria sepulchralia, at-
 que, inquit, Tres furia,
 Deæ penarum, conver-
 tite vestros oculos ad sa-
 cra feralia. Punio atra-
 que admitto scelus: su-
 morte. Domus nefaria*

NOTÆ.

472. *Vim geminam*] Duplicem violentiam,
 enti & ætus maris.
 475. *Melior*] Quia filium perdere statuit.
 477. *Impietate pia*] Pia, in ulciscendo fra-
 cædem; Impia necando filium.
 480. *Sepulchrales aras*] Rogum dicit, in-
 , stipitem, quo filii fata continebantur,
 ctura erat, quem quidem rogum venuste
 dicit, ubi occisis fratribus viscera sua
 labat.
 482. *Eumenides*] Furia, Alecto, Tisiphone,
 egæra, Noë & Acheronte satæ, male-
 um infernales ultricæ

483. *Mors morte*] Cædes fratrum morte filii
 purganda est. *Nefas*] Quod Meleager in inter-
 ficiendis avunculis nefas patraverat dum Althææ
 ulciscitur, aliud in occidendo filio admittit.
 487. *Thesius*] Althææ, itaque Plexippi
 & Toxei, quos Meleager interfecerat, pater.
 488. *Recentes*] Novi Orci incolæ, recens ad
 inferos depulsi.
 489. *Magno*] Filii sc. mei nece.
 490. *Inferias*] Eo nomine appellantur, quæ
 Manibus fiebant, sacrificia.
 491. *Ignoscite*] Ita loquitur mater quæ
 fratribus filium immolare veretur.

Ergo

Adeoque inultus discedet, atque vivus & victor & inflatus lato eventu obtinebit regnum Calydonis? Vos jacebitis cinis paucis & manes frigidi? Non equidem feram. Occidat ille sceleratus; atque secum trahat spem patris, & simul cladem regni & patria. Ubi est animus maternus? ubi sunt pia jura parentum? & labores decem mensium quos tuli? O utinam infans combustus suis primis ignibus, atque ego id permissem! Vixisti nostro beneficio: jam obibus tuo delicto: sume mercedem facinoris, atque redde spiritum bis datum, primo partu, deinde torre ablato; vel me adjuce bustis fraternis. Et voveo, & nequeo. Quid faciam? Nunc plaga fratribus impacta, & simulachrum tanta stragis observatur meis oculis: Nunc Pietas & nomina materna molliunt mentem. Me infelicem! modo calamitoso vincetis: sed vincite fratres: dummodo, inquit, ego ad mortem sequar vos, & solatia qua vobis prabero: atque averfa immisit in flammis medias manus trepida stipitem funestum. Ille aut ingemuit, aut saltem visus est ingemiscere, atque correptus ab ignibus cunctibus flagravat. Meleager ignarus atque absens absumitur eo igne, atque sentit praeordia in creta flamma: at vincit ingentes cruciatus virtute. Dolet tamen quod pereat morte segni et vulnere: atque ait plagas Ancaei esse beatas. Et appellat patrem atate provestum cum genibus, & fratrem, & pias sorores, & Cleopatram consortem lecti ultima voce;

Ergo impune feret; vivusque, & victor, & ipso
 Successu tumidus regnum Calydonis habebit? 497
 Vos cinis exiguus, gelidæque jacebitis umbræ?
 Haud equidem patiar. Pereat sceleratus: & ille
 Spemque patris, regnique trahat, patriæq; ruina
 Mens ubi materna est? ubi sunt pia jura parentum
 Er, quos sustinui, bis mensum quinque labores? 500
 O utinam primis arsis ignibus infans:
 Idque ego passa forem! vixisti munere nostro:
 Nunc merito moriere tuo. Cape præmia facti:
 Bisque datam, primam partu, mox stipite raptu,
 Redde animam: vel me fraternis adde sepulchris. 502
 Et cupio, & nequeo. Quid agam? modo vulnere
 fratrum

Ante oculos mihi sunt, & tantæ cædis imago:
 Nunc animum pietas, maternaq; nomina frangunt
 Me miseram! malè vincetis: sed vincite, fratres
 Dummodo, quæ dederò vobis solatia, vosque 504
 Ipsa sequar, dixit: dextraque averfa trementi
 Funereum torrem medios conjecit in ignes.
 Aut dedit, aut visus gemitus est ille dedisse,
 Stipes: & invitis correptus ab ignibus arsit.
 Inficius atque absens flamma Meleagros ab illa. 506
 Uritur: & cæcis torreri viscera sentit
 Ignibus: at magnos superat virtute dolores.
 Quod tamen ignavo cadat, & sine sanguine leto
 Mœret: & Ancaei felicia vulnera dicit.
 Grandævumque patrem, fratremque, piasq; }
 sorores }

Cum gemitu, sociamque tori vocat ore supremo

NOTÆ.

497. Ille] Alios quidem filios habuit Oeneus, sed Meleagro longe dispares, qui que in bello ob Plexippi & Toxei mortem orto perierunt.

500. Bis quinque] Lunares.

501. Primis] Quo tempore torrem, submoventibus Paris, Althœa flammis subtraxerat.

502. Munere nostro] Quæ stipitem seu torrem in hunc usque diem servavi.

506. Cupio] Fratres ulcisci, & vice versa filium servare. Nevirum potest, quia utrum-

que per alterum impeditur.

509. Malè vincetis] Malè fratres dicit accere, quos ut ulciscatur, filium perdere sit

511. Averfa] Dolens, & invita ex ore funebri, averfi tenere facem. Æn. 6.

512. Funestum] Funereum, funerisq; & mortis Meleagri causam.

516. Cæcis] Maximis, internis, oculis, quorumque causam ignorabat

520. Fratrem] Tydeum intelligo, in quoniam alios Oeneo assignat Antron. Lib. 11.

orsitan & matrem. Crescunt ignisque dolorque ;
 anguescuntq; iterum. Simul est extinctus uterque,
 que leves abiit paulatim spiritus auras :
 ita jacet Calydon. Lugent juvenesq; senesq; : 525
 ulgusque, proceresque gemunt : scissæque capillos
 anguntur matres Calydonides Eveninæ.
 ilvere canitiem genitor vultusque seniles
 edat humi fusus ; spatiosumque increpat ævum.
 am de matre manus, diri sibi conscia facti, 530
 regit pœnas, acto per viscera ferro.
 on mihi si centum Deus ora sonantia linguis,
 geniumque capax, totumque Heliconæ dedisset ;
 istia persequerer miserarum dicta sororum.
 memores decoris liventia pectora tundunt : 535
 amq; manet corpus, corpus refoventq; foveatque :
 cula dant ipsi, posito dant oscula lecto.
 st cinerem, cineres haustos ad pectora versant :
 usæque jacent tumulo : signataque saxo
 nomina complexæ, lachrymas in nomina } 540
 fundunt.

ias, Parthaoniæ tandem Latoia clade
 satiata domus, præter Gorgenque nurumque
 bilis Alcmenæ, natis in corpore pennis
 evat ; & longas per brachia porrigit alas :
 rneaque ora facit ; versasque per aëra mittit. 545
 V. Interea Theseus sociati parte laboris
 nctus, Erechtheas Tritonidos ibat ad arces.

ant cinerem collectum ad pectora atque jacent prostrata ad sepulchrum : & complexa nomen Meleagrisculptum lapidi fundunt lachrymas in nomen. Quas tandem Latonia expleta exitio domus Parthaonia in aërem tollit, pennis genitis in corpore, præter Gorgen & nurum celebris Alcmenæ ; at extendit prolixas alas per lacertos, & ora in rostra vertit ; & ablegat eas in aves mutatas per mare.

Interea Theseus defunctus parte laboris sibi cum multis communis, revertebatur ad arces Erechtheas Minervæ,

NOTÆ.

- 27. *Eveninæ*] Eveni, Ætolixæ fluvii, accolæ.
- 28. *Pulvere canitiem*] Quod in magnis oribus fieri consuevit.
- 29. *Spatiosum*] Quia, si maturius obiisset, mortem non vidisset.
- 31. *Ferro*] Laqueo vitam finivit, inquit lor. Sic. 5. lib.
- 37. *Lecto*] Funebris feretra.
- 41. *Parthaoniæ*] Oenei est, à patre Parne sic dicti.
- 42. *Nurum*] *Deianira* est, uxor Herculis.
- 44. *Porrigit*] In aves sunt mutatæ, quas Meleagro fratre Meleagrides dixerunt. Ideo

fortasse & matrem. Flammæ & cruciatus au-
 gentur ; minuuntur de-
 nuo ; ambo una sunt ex-
 hausti, & spiritus paul-
 latim dissipatus est in te-
 nuem aërem. Excelsa
 Calydon luctu prostrata
 est : juvenes & senes mœ-
 rent : plebs & primores
 gemunt : matres Calydo-
 nides Eveninæ laceras ha-
 bentes comas se tundunt.
 Pater Oeneus humi ja-
 cens deturpat canos &
 faciem suilem pulvère ;
 atque damnat longam
 atatem. Namque matrem
 quod atinet, manus sibi
 conscia repetivit pœnas
 facinoris, ense trajecto per
 præcordia. Si Deus præ-
 buisset mihi ora loquen-
 tia centum linguis, &
 ingenium capax, & uni-
 versum Heliconem, non
 enarrarem lugubres ser-
 mones infelicium soror-
 rum. Illæ obliata decoris
 plangunt livida pectora :
 & quamdiu corpus su-
 perest, foveat atque refo-
 vent corpus : Illud corpus
 deosculantur, deosculan-
 tur lectum appositum.
 Postquam in cinerem red-
 ductum esset cadáver ;

verd Meleagri nomine insignitæ illæ aves,
 quod certis quibusdam temporibus in Bœotiam
 ex Africa circa Meleagri tumulum convola-
 rent. Vide Plin. lib. 10. cap. 26.
 546. *Laboris*] In interficiendo Apro.
 547. *Erechtheas*] Athenienses ; in quibus
 olim Erechtheus regnaverat.
 547. *Tritonidos*] Palladem dicit, cui à Tri-
 tone Libyæ palude, ubi primum apparuit &
 educata est, hoc nomen impositum. Athenis
 verd suum dedisse illam nihil est opus toties
 repetere.

*Achelous auctus pluvia
obstruxit viam, & remo-
ratus est redeuntem. Subi
domum meam, inquit,
illustis Cecropida; neque
te obijce undis furentibus.
Consueverunt abripere
signa integra, & devolv-
ere moles transversas
cum magno sonitu. Vidi
excelsa stabula propin-
qua ripa avelli cum gre-
gibus: neque illic profuit
quicquam armentis quod
essent valida, neque equis
quod essent celeres. Hic
etiam torrens, nivibus
liquefactis de monte, ab-
sorbet multo corpora
juvenilia vortice in mo-
dum turbini se volven-
te. Securius est mora do-
nec fluentia ferantur in-
tra consuetas ripas; do-
nec sua fossa contineat
paucas aquas. Theseus
assensus est, & inquit,
utar, Achelœ, & domo
& suavis tuo; atque usus
est utraque. Intrat atria
exstructa pumice multum
concauo, & topis asperis.
Terra erat madida lento
musco. Concha distin-
guebant supremum la-
cunar alterno murice.
Jamque Sole permenso
duas partes diei, These-
us, & socii laborum sese*

*composuerunt in lectos; hac parte Ixionides, illa Lelex heros Træzenius, jam distincta habens tempe
paucis crinibus canis; alique quos fluvius Acarnanum, festivissimus ob tantum hospitem, dig-
judicaverat eo honore. Continuo Nympha nudos pedes habentes apposuerunt dapies mensis admotis,
epulis sublatis fuderunt vinum in gemmeum poculum. Tum heros maximus procul videnti ma-
sculis obversa, Quis ait ille locus? & indicat digito: atque assigna nomen*

Claudit iter, fecitque moras Achelous eunti,
Imbre tumens. Succede meis, ait, inclyte, tectis,
Cecropida; nec te committe rapacibus undis. 55
Ferre trabes solidas, obliquaque volvere magno
Murmure saxa solent. Vidi contermina ripæ
Cum gregibus stabula alta trahi: nec fortibus illi
Profuit armentis, nec equis velocibus esse.
Multa quoque hic torrens nivibus de monte }
solutis } 55

Corpora turbineo juvenilia vortice merfit.
Tutior est requies; solito dum flumina currant
Limite; dum tenues capiat suus alveus undas.
Annuit Ægides: Utarque, Achelœ, domoque
Consilioque tuo, respondit: & usus utroq; est. 56
Pumice multicavo, nec lævibus atria tōphis
Structa lubit. Molli tellus erat humida musco.
Summa lacunabant alterno murice conchæ.
Jamque duas lucis partes Hyperione menso,
Discubere toris Theseus comitesq; laborum: 56
Hac Ixionides, illa Træzenius heros
Parte Lelex, raris jam sparsis tempora canis:
Quosque alios parili fuerat dignatus honore
Annis Arcarnanum, lætissimus hospite tanto.
Protinus appositas nudæ vestigia Nymphæ 57
Instruxere epulis mensas: dapibusque remotis
In gemma posuere merum. Tum maximus heros
Æquora prospiciens oculis subjecta, Quis, inquit.
Ille locus? digitoque ostendit: &, Insula nomen

NOTÆ.

548. *Achelous*] Fluvius Acarnaniam ab Æ-
tolia dividens. Vel igitur multum ad occasum
expatiatus erat Aper, nec à Calydone venire
Theseum est arbitrandum; vel circa locorum
situm multum errasse Poëtam est consistendum:
nam Calydone Athenas petenti nullo modo
obstare potest Achelous, qui hinc longe ma-
gis ad occasum aquas suas devolvit.

550. *Cecropida*] *Atheniensis*; à Cecrope pri-
mo Atheniensium rege.

561. *Nec lævibus*] Tophus nempe lapis asper
& cavernosus.

563. *Lacunabant*] Laquear muricibus, (qui
ochlæ sunt genus,) iterque conchis distin-

ctum, & tessellatum erat.

564. *Duas*] Ut tertia reliqua esset, q
ferè Romani, cibum sumturi, ad quorum m
res videtur alludere Poëta, solebant discun
bere.

564. *Hyperione*] Sole; qui à patre Hyp
rione Cæli filio illud etiam nomen habuit.

566. *Ixionides*] *Pirithous* Ixionis filius, Th
sei perpetuus comes.

566. *Træzenius*] Sic dictus Lelex à Træze
ubi Pitheus regnavit, ille verò habitavit.

572. *Gemma*] Phiala gemmea, potius que
gemmata, ut quæ fluyiatili Deo magis con
niat.

Quod gerat illa, doce. Quanquam non una }
 videtur. } 575
 mn's ad hæc, Non est, inquit, quod cernimus, unū.
 Quinque jacent terræ: spatii discrimine fallunt.
 Quoque minus spretæ factum mirere Dianæ;
 Jædes hæ fuerant: quæ, cum bis quinq; juvencos
 factassent, rurisque Deos ad sacra vocassent; } 580
 nmemores nostri festas duxere choreas.
 tumui: quantusque feror, cum plurimus, unquā;
 tantus eram: pariterque animis immanis & undis,
 filvis filvas, & ab arvis arva revelli.
 umq; loco Nymphas, memores tum deniq; }
 nostri, } 585
 freta provolvi. Fluctus nosterque marisque
 ontinuum diduxit humum; partesque resolvit
 totidem, mediis quot cernis Echinadas undis.
 VI. Ut tamen ipse vides, en procul, en procul una
 recessit
 sula grata mihi. Perimelen navita dicit. } 590
 uic ego virgineum dilectæ nomen ademi.
 quod pater Hippodamas ægre tulit: inq; profundū
 opulit è scopulo parituræ corpora natæ.
 xcepi; nantemque ferens, O proxima cælo
 eagna vagæ, dixi, sortite, tridentifer, undæ, } 955
 quo desinimus, quo sacri currimus amnes,
 uc ades, atq; audi placidus, Neptune, precantem.
 uic ego, quam porto, nocui. Si mitis, & æquus,
 pater Hippodamas, aut si minus impius esset;
 ebuit illius misereri; ignoscere nobis. } 600
 fer opem; mersæque precor feritate paterna

quod illa insula habeat: quanquam non videtur unica. Ad hæc fluvius, Non est, inquit, unum quod videmus. Quinque terra sunt porrecta: decipiunt oculos parva differentia intervalli. Atque, ut minus suspectam vindictam Diana neglecta; ha insula fuerant Naiades: quæ, cum immolassent decem juvencos, atque invitassent Deos ruris ad sacra, agitarunt choreas festas nostri oblita. Inflatum, atque tantum intumescens excurro quantum cum maxime exundo: & aequaliter terribilis ira & fluctibus abrupi nemora à nemoribus, & campos à campis. Et protraxi in mare Nymphas tum denique nos reveritas, cum loco. Unda nostra & freti divellit solum conjunctum, atque divisit in totidem partes, quot vides Echinadas in mediis fluctibus.

VI. Ceterum uti cernis ipse procul, ecce una insula mihi accepta procul abiit. Nauta vocant Perimelen. Ego sustulæ huic amata nomen virgineum. Quod parens Hippodamas inique animo passus est: & derubax

ex caute corpus filia factum enixura. Excepi; & sustentans natantem, o dixi, tridentifer, qui secutus es sorte imperium in aquas incertas proximum calo, in quo nos fluvii sacri subsistimus, quem fluvius, huc adsis, atque æquus auscultanti oranti, Neptune. Ego obsui huic, quam fero. Si pater Hippodamas esset lenis & iustus, aut minus impius, debuit illius misereri, & nobis parcere, veni, & prabe quæso, submersa sevitia paterna locum habitationis:

NOTÆ.

577. Spatii discrimine] Quia parvum, vix è longinquo prospicientibus conspicuum.
 578. Factum] Vindictam, qua sui contemnit ultra est in Oeneo & suis.
 581. Immemores] Non enim rivulos suos, prius, in Acheloum devexerunt.
 582. Intumui] Optime & fluvii iram, & erumpentem impetum ob oculos ponit.
 585. Memores tum] Tum demum intellexit, quem, per ludibrium, de Diis agrestibus honoratum præterissent.
 588. Echinadas] Quæ insulae sunt ad Ache-

loi Ætoliaæ fluvii ostium, ex limo ab eo de-vecto constaræ; quibus quidem, vel Echinis quibus abundare dicuntur, vel ab Ech no quodam vate, ut sensit Apollodorus, nomen, illud impositum.
 590. Perimelen] Est una Echinadum. Antea os sinus Corinthiaci.
 591. Virgineum] Illam vitiavi.
 595. Tridentifer] Neptunum dicit, cui tridens pro sceptro attributum.
 597. Huc ades] Ex precantium formula Deos orantium ut adsint.

vel concedatur ut ipsa sit locus. Complectar hanc etiam. Deus maris capere annuit, atque movit omnes aquas suo nutu. Nympha exterrita est: natabat: egomet tangebam pectus natantis palpitans motu timido: & dum illud tango, adverti universum corpus indurari, & viscera premi terra apposita. Dum verba facio, nova terra complexa est membra nantia, & in insulam ponderosam aucta est versis artibus.

VII. Post hæc fluvius siluit. Factum mirandum omnes tetigerat. Filius Ixionis exhibet fidem adhibentes; atque ut erat Deorum contemtor, & superbo animo, Vana memoras, inquit, atque credis Deos nimium posse, Achelœ, siquidem præbent atque tollunt formas. Omnes mirati sunt, neque ejusmodi verbis fauerunt: & Lelex ante omnes, mente sapiens atque atate, sic dicit: Proctestas Deorum est infinita: neque terminis ullis comprehenditur: & quodcumque Diî cupierunt absolutum est. Et ut minus hæsites, quercus est proxima tiliæ in vallibus Phrygiis cincta parvo muro. Ego vidi locum: nam Pitheus misit me

in agros Pelopeios, qui olim sub potestate fuerant Pelopis sui patris. Non longe inde lacus, et olim hospitalis: Nunc aquæ frequentata à mergis & fulicibus palustribus. Jupiter figura humi & caducifer Atlantiades descendit cum patre, omissis alis. Accesserunt ad mille domos, roga hospitium & requiem: Obices offerarunt mille domos. Tamen una accepit illos,

Da, Neptune, locum: vel sit locus ipsa licebit. Hanc quoque complectar. Movit caput æquorei rex:

Concussitque suis omnes assensibus undas. Extimuit Nymphæ: nabat tamen. Ipse natantis 60 Pectora tangebam trepido salientia motu: Dumque ea contrecto, torum durefcere sensi Corpus; & inducta condi præcordia terra. [Dum loquor; amplexa est artus nova terra natante Et gravis increvit mutatis insula membris.] 61

VII. Annis ab his tacuit. Factum mirabiles cunctos

Moverat. Irridet credentes: utque Deorum Spretor erat, mentisque ferox Ixione natus; Ficta refers, nimiumque putas, Achelœ, potens Esse Deos, dixit; si dant adimuntque figuras. 60 Obstupuere omnes, nec talia dicta probarunt: Ante omnesque Lelex, animo maturus & ævo, Sic ait: Immensa est, finemque potentia cæli Non habet: & quidquid Superi voluere, peractum quoque minus dubites; tiliæ contermina } 61 quercus

Collibus est Phrygiis, modico circumdata muro. Ipse locum vidi: nam me Pelopeia Pitheus Misit in arva, suo quondam regnata parenti. Haud procul hinc itagnum; tellus habitabilis olim Nunc celebres mergis fulicisque palustribus } 62 undæ.

Jupiter huc, specie mortali, cumque parente Venit Atlantiades positus caducifer alis. Mille domos adire, locum requiemque petentes Mille domos clausere feræ. Tamen una recepit,

NOTÆ.

603. Hanc quoque complectar] Hoc est, postquam in insulam erit conversa. Perimela enim, ut reliquas Echinadas Achelœus alluit.

603. Movit caput] Annuendi causa.

605. Nabat tamen] Modum quo insulæ nonnunquam ex advectis varii generis quitquillis, lignis, &c. intermixto fluctuante limo formantur, planissime sub fabulæ titulo descripsit Poeta.

613. Ixione natus] Pirithous ex Centauro, Superum contemtorum, genere.

622. Pelopeia] Phrygiam dicit, Asiae minoris regionem, Tantalus Pelopis patri regnante in quam à Pittheo Pelopis filio Lelex dimisit.

625. Fulicibus] Aves sunt aquaticæ. Coots

626. Parente] Maja Atlantidis filia, à Mercurio dicitur, Atlantiades.

arva quidem, stipulis & canna recta palustri : 630
 ed pia Baucis anus, parilique ætate Philemon
 la sunt annis juncti juvenilibus ; illa
 onfenuere casa : paupertatemque fatendo
 ffecere levem, nec iniqua mente ferendam.
 lec refert, dominos illic, famulosne requiras ; 635
 ora domus, duo sunt : idem parentque jubentque.
 rgo ubi Cælicolæ parvos tetigere penates ;
 ubmissoque humiles intrarunt vertice postes ;
 sembra senex posito jussit relevare sedili :
 uo superinjecit textum rude sedula Baucis. 640
 de foco tepidum cinerem dimovit : & ignes
 uscitat hesternos ; foliisque & cortice sicco
 utrit ; & ad flammam anima producit anili :
 ultifidasque faces, ramaliaque arida tecto
 etulit, & minuit, parvoque admovit aheno. 645
 uodque suus conjux riguo collegerat horto,
 runcat olus foliis. Furca levat ille bicorni
 rdida terga suis, nigro pendentia tigno :
 rvatoque diu resecat de tergoque partem
 ciguam ; sectamque domat ferventibus undis. 650
 terea medias fallunt sermonibus horas :
 ntrique moram prohibent. Erat alveus illic
 gineus, curva clavo suspensus ab ansa :
 tepidis impletur aquis ; artusque fovendos
 cipit. In medio torus est de mollibus ulvis 655
 npositus lecto, sponda pedibusque salignis.
 estibus hunc velant, quas non nisi tempore festo
 ernere consueverant : sed & hæc vilisque verusque
 estis erat, lecto non indignanda saligno.
 acubuere Dei. Mensam succincta tremensq ; 660
 onit anus. Mensæ sed erat pes tertius impar :
 esta parem fecit. Quæ postquam subdita clivum

exigua quidem, testæ sti-
 pulis & arundine palu-
 stri. Verum Baucis pia
 vetula, atque Philemon
 in illo tugurio conven-
 runt ætate integra : illo
 senectutem contraxerant :
 & inopiam agnoscendo
 reddiderunt (am facilem,
 neque tolerandam averso
 animo. Neque interest
 ibi utrum voces heros an
 servos : universa familia
 duo sunt, idem & im-
 perant & obtemperant.
 Postquam igitur Dii ad-
 dierunt exiguam casam,
 atque subierunt parvum
 jansuam capite inclinato,
 senex hortatus est quietem
 præbere artibus, oblato
 sedili, quod officiosa Bau-
 cis sternit crasso tecto.
 Deinde abstulit calidum
 cinerem foco, atque ex-
 citat ignes hesternos, at-
 que fovet frondibus &
 cortice arido, & perdu-
 cit ad flammam spiritus
 anili ; & attulit ligna
 in multa segmenta di-
 visa, & ramusculos sic-
 cos tecto dereptos, & fre-
 git, & admovit exiguo
 cacabo ; & concidit olera
 qua suus conjux college-
 rat in horto riguo. Ille
 deripit furca bicorni tur-
 pia terga porci pendentia
 trabe sumida, atque ab-
 scindit de tergo diu ser-
 vato parvam partem, &
 elixat abscissam aquis
 bullientibus. Interea ta-
 dium tollunt temporis
 interjecti colloquio, &

sumunt ne cunctatio molesta sit. Ibi erat crater fagineus suspensus clavo ab ansa curva : is impletur
 aqua calidis, atque accipit membra lavanda. In medio erat torus de lentis ulvis impositus lecto.
 sponda & pedibus salignis. Hunc sternunt veste, quam non nisi tempore festo soliti erant depromere :
 & illa vestis & vilis & vetus erat, non erubescenda lecto saligno. Dii accubuerunt. Anus
 succincta & tremens admovet mensam ; verum pes tertius mensæ erat inæqualis, later fecit aequalem :
 postquam subdita demisit

N O T A.

631. Philemon] Hunc Poëtæ villicum fuisse
 nulli volunt.
 641. Dimovit] Ea cura mores, rotamque
 culæ rationem ob oculos ponit, ut ipsam
 eam cernere videarj.
 643. Anima] Spiritu & flatu utens pro folle.
 651. Medias] Donec fumosum & durum

ardum domitum & coctum esset.
 654. Artus] Priscus ille mos fuit lavandi
 hospites. Athen. lib. 1. cap. 9.
 662. Testa] Fragmentum aliquod testæ, quod,
 ne mensa titubaret, pedis brevitati opitula
 tur.
 662. Clivum] Inæqualitatem mensæ.

Sustulit ;

inæqualitatem, menta vi-
rides deterferunt aqua-
tam. Tum apponitur
bacca bicolor intemerata
Palladis, & corna au-
tumnalia defruo condi-
ta, & cichoreum, & ra-
phanus, & caseus recens,
& ova leviter versata in
levi cinere: atque hæc
omnia in vasibus ex ar-
gillafactis. Postea scul-
ptus urceus ex eodem
luto apponitur in mensa,
& pocula facta ex fago,
obducta intus ceris flavis.
Breve est tempus, & foci
dederunt dapes calidas:
& rursus apponitur vi-
num novum. Atque hæc
paulum seposita vicem
prestant bellariis. Tum
nux, tum ficus arida
juncta sunt corrugatis
dactylis, itemque pruna
& mala fragrantia in
corbibus, cum racemis
collectis ex rubris vitibus,
Favus albus est in medio.
Lata facies addita est
super omnia, & voluntas
neque segnis neque par-
ca. Interea cum adver-
sunt urceum repleri per
se quoties evacuatus esset,
atque ultro vina augeri,
supentes novitate timent, & Baucis & pavidus Philemon ad preces confugiunt manibus in cælum si-
latis, & veniam implorant epulis, atque exiguo apparatusi. Unicus anser erat, custos vilissima vi-
quem domini volebant occidere in gratiam Deorum hospitium. Ille velox peninis lassat lentos an-
& diu effugit, atque tandem visus est confugisse ad Deos ipsos. Illi prohibuerunt occidi,

Sustulit; æquatam mentæ terfere virentes,
Ponitur hic bicolor sinceræ bacca Minervæ,
Conditaque in liquida corna autumnalia fœce, 66
Intubaque, & radix, & lactis massa coacti;
Ovaque, non acri leviter versata favilla;
Omnia fictilibus. Post hæc cælatus eadem
Sistitur argilla crater; fabricataque fago
Pocula, qua cava sunt, flaventibus illita ceris. 67
Parva mora est; epulasque foci misere calentes:
Nec longæ rursus referuntur vina senectæ;
Dantque locum mensis paulum seducta secundis.
Hic nux, hic mista est rugosis carica palmis,
Prunaq; & in patulis redolentia mala canistris, 67
Et de purpureis collectæ vitibus uvæ.
Candidus in medio favus est. Super omnia vultus
Accessere boni: nec iners pauperque voluntas.
Interea, quoties haustum cratera repleri
Sponte sua, per seque vident succrescere vina, 68
Attoniti novitate pavent, manibusque supinis
Concipiunt Baucisq; preces timidusque Philemon
Et veniam dapibus, nullisque paratibus orant.
Unicus anser erat, minimæ custodia villæ:
Quæ Dîs hospitibus domini mactare parabant: 68
Ille celer penna tardos ætate fatigat;
Eluditque diu: tandemque est visus ad ipsos
Confugisse Deos. Superi vetere necari;

NOTÆ.

663. *Mentæ*] Quæ attritu gratum odorem
emitterent.

664. *Bicolor*] Alia parte virentibus, altera
nigricantibus.

664. *Sinceræ*] Quia Minerva, in cujus tutela
erat oliva, virgo est castissima.

665. *Face*] Qua condita servantur. *Pickle*.
665. *Autumnalia*] Quæ Autumnno maturef-
cunt; tunc etiam, sicuti alia, musto condi-
untur.

666. *Intuba*] Est intubus seu intubum ge-
nus herbæ, sub quo cichoreum etiam intelli-
gitur. *Succory*.

666. *Radix*] Raphanus à Græcis dicitur.
Radish.

667. *Non acri*] Ut paulatim & moderato
calore præparentur.

670. *Ceris*] Multus est nimirum in lig-
illindo ceræ usus.

671. *Epulas*] Lardum nempe cum olerib

673. *Secundis*] Cænæ apud Romanos t
fuisse missus nemini non notum. 1. Ante
nam Promulsidem, sive Gustum. 2. Cæ
caput, ex cibis firmis & præcipuis. 3. F
laria, sive mensas secundas.

674. *Carica*] Eo nomine appellantur fic
cujus generis in Syria esse Plinius meminit.

674. *Palmis*] *Dactylos* volgo vocitant. *Da*

678. *Nec iners*] Voluntas est, quæ a
nos beneficium ponit.

684. *Custodia*] Anseres etiam in Capitol
quod sopitos custodes ad arcis defensione
adversus Gallos excitavissent, publice ali
Plutarcho discimus.

que sumus; meritaque luet vicinia pœnas
 pia, dixerunt. Vobis immunibus hujus 690
 le mali dabitur: modo vestra relinquite tecta;
 nostros comitate gradus; & in ardua montis
 simul. Parent ambo, baculisque levati
 tuntur longo vestigia ponere clivo.
 ntum aberant summo, quantum semel ire }
 sagitta 695
 fissa potest: flexere oculos, & mersa palude
 cetera prospiciunt: tantum sua tecta manere.
 VIII. IX. Dumque ea mirantur; dum desilent
 fata suorum:

Ia vetus dominis etiam casa parva duobus,
 rritur in templum: furcas subiere columnæ: 700
 Samina flavescent; adopertaque marmore tellus,
 Clatæque fores, aurataque tecta videntur.
 Tilia cum placido Saturnius edidit ore:
 Ite, juste senex, & fœmina conjuge justo
 Iana, quid optetis. Cum Baucide pauca }
 locutus, 705

Consilium Superis aperit commune Philemon:
 E: sacerdotes, delubraque vestra tueri
 Petimus: & quoniam concordēs egimus annos;
 A erat hora duos eadem: nec conjugis unquam
 Bta meæ videam; neu sim tumulandus ab illa. 710
 Va fides sequitur. Templi tutela fuere;
 Nec vita data est. Annis ævoque soluti
 A e gradus sacros cum starent fortè, locique
 N rarent casus; frondere Philemona Baucis,
 Baida conspexit senior frondere Philemon. 715
 Iaque super geminos crescente cacumine vultus,
 M tua, dum licuit, reddebant dicta; Valeque,
 O njuX, dixere simul: simul abdita textit
 O frutex. Ostendit adhuc Tyaneius illic
 Inola de gemino vicinos corpore truncos. 720

*liens ab illa. Eventus respondet desideriis: fuerunt aditui quandis vita concessa est. Consecti
 ann. atque senio cum fortè essent ante gradus sacros, & referrent ea qua loco illi evenerant:
 Baucis vidit Philemonem frondescere, Philemon senex pariter vidit Baucidem. Jamque fastigio cres-
 cent super utriusque faciem mutuos commutabant sermones, dum licuit; & dixerunt simul, Vale
 Com, simul arbor obduxit ora condita. Incola quidam ex Tyana oppido ibi adhuc monstrat sis-
 pite ropinquos factos ex duobus corporibus.*

*Diique sumus, inquam; & vicini inhospitales da-
 bunt pœnas quas meru-
 erunt: vobis concedetur
 esse expertibus hujus cla-
 dis: Deserite tantum ve-
 stras sedes, atque sequi-
 mini nostra vestigia, &
 venite una in cacumen
 montis. Uterque obse-
 quuntur, & sustentati
 scipionibus conantur as-
 cendere excelsum montem:
 Tantum distabant à ca-
 cumine quantum jactus
 sagitta potest comprehen-
 dere: converterunt ocu-
 los, & prospiciunt suam
 domum solam superesse,
 alia omnia aspersa lacu.*

VIII. IX. Et dum ea
 stupent; dum lugent sor-
 tem suorum, illud anti-
 quum tugurium, etiam
 angustum duobus dominis,
 mutatur in adem: co-
 lumnæ vices præstiterunt
 furcarum, tectum flavescit,
 & solum templi con-
 spicitur stratum marmo-
 re, janua sculpta, & do-
 mus auro obita: cum
 Jupiter ejusmodi verba
 protulit amico ore. Dicite
 juste senex, & fœmina
 digna justo marito, quid
 cupiatis. Postquam Phi-
 lemon paucis locutus esset,
 cum Baucide Diis pate-
 facit commune desideri-
 um; Petimus esse Sacer-
 dotes, & servare vestra
 templa; & quoniam æ-
 ratem transigimus una-
 nimes, eadem hora u-
 trumque tollat; neque
 unquam aspiciam funera
 mea uxoris, neve sim sepe-

NOTÆ.

1. Comitatus] Pro comitamine.
 2. Furcas] Furcæ in columnas fuerunt
 computatæ.
 3. Flavescent] Quia in aurum mutata.

719. Frutex] Mutatus enim est Philemon
 in quercum; Baucis in tiliam.
 719. Tyaneius] Ex Tyana Cappadociæ urbe
 in Phrygiam advectus

Hæc

Senes nequaquam mendaces mihi ista retulerunt: neque erat cur vellet mentiri. Equidem vidi corollas pendentes ex ramis; atque affigens novas dixi, Pii sunt cura Diis, & qui eos honorant, honorantur.

X. Absolverat; & factum, & ejus causa omnes tetigerat: praesertim Theseum; quem cupientem audire miracula à Diis exhibitam fluxus Calydonius cubito incumbens ita affatur. Sunt, ô generose, quorum figura mutata est semel, atque perstitit in hac mutatione. Sunt quibus est potestas concedere in plures formas; quemadmodum tibi, Proteu, habitator aquoris cingentis tellurem. Nunc enim te conspexerunt hominem, nunc leonem; modo eras sus ferus, modo serpens quem metuerent tangere: quandoque propter cornua fuisti taurus. Sæpe poteras speciem induere saxi, sæpe etiam arboris. Nonnunquam simulans vultus fluidarum aquarum eras fluxus; nonnunquam ignis contrarius aquis.

XI. Neque Autolyçi uxor, filia Erisichthonis, minori gaudet potestate. Parentem habebat, qui gligeret Deorum imperia, neque praberet ulla ihera eorum altaribus. Ille quoque creditur violatam Cereris sacram bipenni; atque vastasse lucos antiquos securi. Quercus vasta antiquo ligno his erat, sola instar silvæ: Vittæ, & tabulæ grati animi indicia, & corollæ,

Hæc mihi non vani (neque erat cur fallere vellem) Narravere senes. Equidem pendentia vidi Serta super ramos: ponensque recentia, dixi, Cura pii Dîs sunt, &, qui coluere, coluntur.

X. Desierat: cunctosq; & res & moverat } 72
auctor;

Thesea præcipue: quem facta audire volentem Mira Deum; nixus cubito Calydonius amnis Talibus alloquitur: Sunt, ô fortissime, quorum Forma semel mota est, & in hoc renovamur mansit.

Sunt, quibus in plures jus est transire figuras: 73
Ut tibi, complexi terram maris incola, Proteu.
Nam modo te juvenem, modo te videre leonem:
Nunc violentus aper; nunc, quæ retigisse timeren
Anguis eras: modo te faciebant cornua taurum.
Sæpe lapis poteras, arbor quoque sæpe videri. 73
Interdum, faciem liquidarum imitatus aquarum,
Flumen eras: interdum undis contrarius ignis.

XI. Nec minus Autolyçi conjux Erisichthonis nata

Juris habet. Pater hujus erat, qui numina Divûm Sperneret; & nullos aris adoleret honores. 74
Ille etiam Cereale nemus violasse securi
Dicitur; & lucos ferro temerasse vetustos.
Stabat in his ingens annofo robore quercus;
Una nemus: vittæ mediam, memoresque tabellæ

NOTÆ.

727. Calydonius amnis] Achelous.

731. Complexi] Nam terra omnium elementorum infima, quam aqua ambit.

731. Proteu] Quis fuerit Proteus iste formam identidem immutans, haud facile est assequi. Deum marinum Nepruni & Phœnicis filium faciunt nonnulli; alii Oceani & Tethyos, Herodotus regem dicit fuisse Ægypti, qui Trojani belli temporibus floruerit. Quisquis ille fuerit non modo varias formas induisse, sed aliis alias induxisse videtur. Proteum deinde mimum artificiosissime quosvis imitantem; vel nautam ventis omnibus utentem, Sophistam, præterea Philosophum, Magum, Politicum præsertim rebus omnibus sese accommodantem hic aut ille scripserunt.

738: Nec minus] Non minorem habet tentiam se in varias figuras mutandi.

738. Autolyçi] Fuit Autolyceus Anticlus quæ Ulyssæm peperit, genitor; furandi scititia à Mercurio donatus, cujus quidem uxore nomine Metra, Erisichthonis filia varias quoque indueret formas.

744. Memores] Gratum eorum animi significantes, qui, Nymphæ, in quercu habitantis, seu magis, Cereris beneficio, votorum compotes facti fuerant. De Platano à Xerxes torquibus & armillis ornata, Ælian. lib. 2. c. 14. Qui mos quidem memores tabellas ex arboribus suspendendi ex Poëtis patet cognoscitur.

terraque cingebant voti argumenta potētis. 745
 saepe sub hac Dryades festas duxere choreas :
 saepe etiam, manibus nexis ex ordine, trunci
 Circuere modum : mensuraque roboris ulnas
 Quinque ter implebat. Nec non & cætera tanto
 silva sub hac, silva quanto jacet herba sub omni. 750
 Non tamen idcirco ferrum Triopēius illa
 Abstulit ; famulosque jubet succidere sacrum
 robur : & ut iustos cunctari vidit, ab uno
 didit hæc rapta sceleratus verba securi :
 Non dilecta Deæ solum, sed & ipsa licebit 755
 et Dea, jam tanget frondente cacumine terram.
 Dixit : &, obliquos dum telum librat in ictus,
 contremuit, gemitumque dedit Deoia quercus :
 et pariter frondes, pariter pallefcere glandes
 cæpere ; ac longi sudore madescere rami. 760
 ut ujus ut in trunco fecit manus impia vulnus ;
 aud aliter fluxit discussa cortice sanguis ;
 quam solet, ante aras ingens ubi victima taurus
 occidit, abrupta cruor è cervice profusus.
 Abstupuere omnes : aliquisque ex omnibus }
 audet } 765
 et terrere nefas, sævamque inhibere bipennem.
 percipit hunc, Mentisque piæ cape præmia, dixit
 nefsalus : inq; virum convertit ab arbore ferrum :
 et truncatque caput ; repetitaque robora cædit.
 titus è medio sonus est cum robore talis : 770
 Nympha sub hoc ego sum Cereri gratissima ligno :
 quæ tibi factorum pœnas instare tuorum
 iusticinar moriens nostri solatia leti.
 Insequitur scelus ille suum : labefactaque tandem
 libris innumeris, adductaque funibus arbor 775
 Orruit, & multam prostravit pondere silvam.
 et tonitæ Dryades damno nemorisque suoque,

qua signa erant desideriorum expletorum, complectebantur mediam. Dryades agitaverunt saepe festivas choreas sub ea. Sape etiam, manibus conjunctis ex ordine, complexa sunt ambitum stipitis ; & mensura ejus exaquaret quinddecim ulnas : atque reliqua arbores non minus hac inferiores erant, quam herba est infra omnes arbores. Non tamen ideo Triopēius avertit securim ab illa quercu ; atque servis imperat excindere sacrum lignum : atque ut vidit eos, postquam iusti essent, morari, correpta securi ab uno protulit has voces : Quamquam non modo sit Dea Nympha cara, sed & ipsa etiam Dea, jam feriet solum frondoso culmine. Dixit : &, dum tollit bipennem in ictus obliquos, quercus Deoia contremuit : & folia simul & glandes cæperunt pallefcere, & rami protensi humescere sudore. In cuius stipitem postquam manus impia impexit plagam, non aliter cruor manavit disjecto cortice, quam silet sanguis emissus ex collo alscisso, cum taurus magnus procubuit victima ante altaria. Omnes admirati sunt ; atque aliquis inter cæteras non veretur debortari flagitium, atque removere securim. Thestalus tunc

retur, atque, inquit, Sume mercedem animi pii ; & convertit bipennem ab arbore in virum, & induit caput, & quercum iterum ictu petitam sternit. Vox eiusmodi prædicit è media arbore : Ego sum Nympha carissima Cereri sub hoc ligno, qua obiens tibi prædico pœnas tuorum scelerum imminere, & sunt consolatio nostra mortis. Ille perficit facinus suum, atque arbor denique evicta iustibus innumeris, & attracta funibus collapsa est, & in terram dejecit multas arbores pondere. Dryades errita strage silva & sua,

N O T A E.

46. Dryades] Nympha silvas incolentes, quarum vita in quercubus præsertim, à quibus nomen acceperunt.
 51. Triopēius] Erisichthon Triopæ filius.
 52. Triopēius, i.e. Th. stalus.
 55. Dea] Cereri.
 58. Deoia] Cerealis ; ἀπὸ τῆς Δείης, à

Cerere. Vid. lib. 6. 114.
 765. Aliquis] E servis, quamquam aliter Callimachus.
 768. Thestalus] Erisichthon.
 771. Nympha] Fuit ex Hamadryadibus, quæ cum arboribus nascuntur & pereunt.

omnes sorores accedunt ad Cererem lugentes cum pallis vestimentis, atque rogant supplicium Erisichthonis. Illis assentitur, & formidissima agitavit campos graves messibus copiosis nutu sui capitis: atque parat genus mortis miserandum, nisi ille nulli esset desendus ob sua flagitia; parat cruciare eum Fame crudeli. Quæ quia non convenienda ipsi Diva, (neque enim fata patiuntur Cererem & Famem convenire,) alloquitur ejusmodi verbis unam Oreadem agrestem, numen montanum: Est locus in ultimis regionibus gelida Scythia, solum lugubre, terra infœcunda, sine segete, sine arboribus: frigus ignavum, & pallor & tremor illic sedes habent, cum vacua fame: fac ea se abscondat in viscera impii. Neque bonorum affluentia eam superet; & vincat meam potentiam contentione. Ne verò loci distantia te moveat, sume currus, sume dracones, quos per aërem regas frenis: atque dedit dracones. Illa vesta curru donato per aërem pervenit in Scythiam: atque juga ademit cervicibus draconum in vertice montis prærupti

Omnes germanæ, Cererem cum vestibus atris Mœrentes adeunt; pœnamq; Erisichthonis orant. Annuit his: capitisque sui pulcherrima motu 78c
Concussit gravidis oneratos messibus agros: Moliturque genus pœnæ miserabile, si non Ille suis esset nulli miserabilis actis, Pestifera lacerare Fame. Quæ quatenus ipsi Non adeunda Deæ, (neque enim Cereremq; } 78.

Famemque

Fata coire sinunt) montani numinis unam Talibus agrestem compellat Oreada dictis: Est locus extremis Scythiæ glacialis in oris, Triste solum, sterilis, sine fruge, sine arbore, tellus Frigus iners illic habitant, Pallorque, Tremorq; 79
Et jejuna Fames: ea se in præcordia condat Sacrilegi scelerata jube. Nec copia rerum Vincat eam; superetque meas certamine vires: Neye viæ spatium te terreat; accipe currus: Accipe, quos frænis altè moderere, dracones. 79
Et dedit. Illa dato subvecta per aëra curru Devenit in Scythiam: rigidique cacumine montis (Caucasum appellant) serpentum colla levavit: Quæsitamque Famem lapidoso vidit in agro, Unguibus & raras vellentem dentibus herbas. 80
Hirtus erat crinis; cava lumina: pallor in ore: Labra incana situ: scabræ rubigine fauces: Dura cutis, per quam spectari viscera possent: Ossa sub incurvis exstabant arida lumbis: Ventris erat pro ventre locus. Pendere putares 8c
Pectus, & à spinæ tantummodo crate teneri. Auxerat articulos macies, genuumque rigebat

(quem Caucasum nominant:) atque intuita est famem quam quasivit in campo saxis obliqua carpebat unguibus & dentibus rara gramina. Capillus erat hispidus; oculi depressi pallor in vultu; labia albicantia squallore; fauces aspera rubigine; pellis dura, per quam præcordia possent cerni: ossa exsiccata eminebant sub lumbis gibbosis. Locus tantum alvi erat pro alvi crederes pectus esse suspensum, & teneri tantum à texto spinæ dorsi. Macies amplificaverat non artuum, & orbis genuum tamebat,

NOTÆ.

782. Miserabile] Quod ad misericordiam quovis commoveret.

787. Oreada] Montanam nympham. Ἄρεος ὄρεος, à monte enim quâdam cognominavit superstitiosa antiquitas.

788. Scythia] Quæ Europæ est regio in Asiam vastissime prorumpens.

762. Sacrilegus] Erisichthonis.

793. Neas] Quæ in alendo & exsaturando fitæ tant.

795. Altè moderere] Per aërem mode-

rere, & regas:

795. Dracones] Cerevis jugales. Sic Triptolemo dedit currum, quò vectus in tales agriculturam doceret.

798. Caucasum] Qui Scythiæ mons est altissimus, perpetuis nivibus horridus.

806. Spina crate] Pro ipsa dorsi spina, cratis modum compacta.

807. Auxerat] Ausci videntur, cum adjunctis carnibus plures conspiciuntur.

Orbis, & immodico prodibant tubera talo.
 (anc procul ut vidit, (neq; enim est accedere juxta
 usa) refert mandata Deæ; paulumq; morata, 810
 quanquā aberat longe, quanquā modo venerat illuc,
 isa tamen sensisse Famem; retroque dracones
 git in Hæmoniam versis sublimis habenis.

XII. Dicta Fames Cereris (quamvis contraria
 semper

lius est operi) peragit; perque aëra vento 815
 d jussam delata domum est: & protinus intrat

acilegi thalamos: altoque sopore solum
 Noctis erat tempus) geminis amplectitur alis:

aque viro inspirat, faucesque, & pectus & ora
 fflat; & in vacuis spargit jejunia venis. 820

unctaque mandato fœcundum deserit orbem;
 que domos inopes assueta revertitur arva.

enis adhuc somnus placidis Eriſichthona pennis
 sulcebat. Petit ille dapes sub imagine somni:

raque vana mover, dentemque in dente } 825
 fatigat;

exercetque cibo delusum guttur inani:
 roque epulis tenues nequicquam devorat auras.

ut verò est expulsa quies; furit ardor edendi:
 que avidas fauces, immensa que viscera regnat.

ec mora: quod pontus, quod terra, quod } 830
 educat aër,

oscit, & appositis queritur jejunia mensis:
 que epulis epulas quærit. Quodque urbibus esse,

quodque satis populo poterat; non sufficit uni.
 usque cupit, quo plura suam demittit in alvum.

utque fretum recipit de tota flumina terra; 835
 ec satiatur aquis; peregrinosque ebibit amnes;

utque rapax ignis non unquam alimenta recusat;
 numerasque trabes cremat; & quo copia major

est data, plura petit; turbaque voracior ipsa est:

explebilia. Et sine cunctatione, petit quod mare, quod tellus, quod aër pascit, & queritur de fame
 mens stratis; & quarit dapes in dapibus. Atque illi unico non est satis quod poterat esse satis
 iratibus & plebi. Et quo plura devolvit in ventrem plura optat. Atque ut mare recipit amnes
 universa terra, neque cumulatur aquis, & absorbet fluvios dissipatos; & sicut ignis vorax nun-
 um respuit escam, & consumit infinita tigna; & quo major abundantia est concessa, plura poscit,
 est rapacior ipso numero;

& tubera extabant im-
 mense talo. Cum adver-
 tit eam procul, (neque
 enim ausu est propius ac-
 cedere) memorat jussu
 Deæ; & cum paululum
 substitisset, tamen si longe
 staret, tamen si modo ve-
 nerat illuc, visa tamen
 sensisse famem; & excelsa
 retro flexit serpentes in
 Thessaliam mutatis ha-
 benis.

XII. Fames exequitur
 jussa Cereris, quanquam
 semper solet esse opposita
 illius actionibus, a que
 vecta est vento per aërem
 ad domum Eriſichthonis
 prescriptam; & statim
 subit cubiculum scelesti;
 & fovet ambabus alis vi-
 rum pressum profundo
 sonano: (tempus erat
 noctis;) & se insinuat in
 illum, & insicit anhelitu
 & gulam, & pectus &
 ora, & effundit famem
 per inanes venas; &
 postquam jussa perfecisset,
 recedit ab ora fertili, &
 redit ad sedes vacuas &
 campos solitos. Placidus
 sopor resiciebat adhuc Eri-
 ſichthonem mitibus pen-
 nis. Ille flagitat epulas
 per simulachra soporis, &
 agitat os vacuum, &
 lassat dentem in dente,
 & negotium facessit gutturi
 decepto esca vana, &
 frustra absorbet subtilem
 ventum pro dapibus. Post-
 quam verò sopor excus-
 sus est, desiderium voran-
 di scivit, & imperium
 habet & in gulam fa-
 melicam & in viscera

NOTÆ.

813. Hæmoniam] Thessaliam, quæ à suis
 tribus Pelasgicam Argos, Hellas, Driopis,
 ecia, & Hellenis nominatur.
 814. Quamvis] Assiduum enim est famis
 is Cereris fruges, quibus alma Dea voracem

profigat, avide consumere, illarumque vias
 infringere.
 825. Dentemque] Unum dertem in alte-
 rum conterit.
 839. Turba] Ipsa rerum copia.

ita os impij Erisichthonis
capit omnes dapes, atque
simul petit. Omnes epu-
la sunt illi causa cur
alias epulas cupiat; &
spatium fit semper cibi
vacuum vorando. Jam-
que minuerat divitias à
patre acceptas fame &
ingluvie immensi al domi-
nis: sed fames crudelis
tum quoque integra su-
pereras; & ardor ventris
impatiens vigeat. De-
nique consumpto patri-
monio, nata supererat,
merita patrem minus im-
pium. Egenus hanc eti-
am vendit. Ingenua ser-
vitutem pati noluit; atque
porrigens suas manus su-
per maria proxima, ò,
inquit, qui gaudes præ-
mio virginitatis nobis e-
repta, vindica me à do-
mino. Neptunus ea ra-
pueat: qui, prece nequa-
quam neglecta, quan-
quam paulo ante conspecta
esset à domino sequente,
& mutat figuram, &
faciem virilem tradit,
& cultus idoneos piscatori-
bus. Herus hanc aspi-
ciens, O, inquit, guber-
nator virga, qui tegis
hamos areos pendentes
exigua esca, sic aquor sit
tibi placidum, sic sit pis-
cis facilis in aqua, neque
illos uncis sentiat nisi
corruptus; Aperi ubi sit
puella, qua modo erat:
in hoc littore cum amictu
tenui, coma incondita,
(namque intuitus sum
stantem in littore) neque

enim pedum signa longius apparent. Illa animadvertit Dei donum in bonum sibi cedere, atque late-
re à se expecti, ita respondit petenti: Quisquis es veniam concedas; in nullam partem detorsi ocu-
ab isto mari, atque penitus intentus sum huic operi. Et quo minus diffidas, ita Deus maris fav-
isti meo studio, ut nullus jam diu, neque ulla puella constitit in isto littore, si me excipias. Herus fid-
adhibuit, & calcavit arenam pede reflexo, & deceptus excessit. Virginis propria figura est i-
restituta. At postquam parens adverrit suam filiam habere corpus quod possit transformari
varias formas,

Sic epulas omnes Erisichthonis ora profani 84
Accipiunt, poscuntque simul. Cibus omnis in illo
Causa cibi est: semperque locus fit inanis edend
Jamque fame patrias atque voragine ventris
Attenuarat opes. Sed inattenuata manebas
Tum quoque, dira fames; implacataeq; vigebat 84
Flamma gulæ. Tandem, demisso in viscera censu
Filia restabat, non illo digna parente,
Hanc quoque vendit inops. Dominum genero
recusat:

Et vicina suas tendens super æquora palmas,
Eripe me domino, qui raptæ præmia nobis 84
Virginitatis habes, ait. Hæc Neptunus habebat.
Qui prece non spreta, quamvis modo visa sequer
Esset hero; formamque novat; vultumque virile
Induit, & cultus piscem capientibus aptos.
Hanc dominus spectans, O qui pendentia parvo 84
Æra cibo celas, moderator arundinis, inquit,
Sic mare compositam, sic fit tibi piscis in unda
Credulus, & nullos, nisi fixus, sentiat hamos:
Quæ modo cum vili turbatis veste capillis
Littore in hoc steterat, (nam stantē in littore } 80
vidi)

Dic ubi sit: neque enim vestigia longius exstant
Illa Dei munus bene cedere sentit: & à se
Se quæri gaudens, his est refecuta rogantem:
Quisquis es, ignoscas; in nullam lumina partem
Gurgite ab hoc flexi; studioq; operatus inhæsi. 80
Quoque minus dubites, sic has Deus æquoris art
Adjuvet, ut nemo jam dudum littore in isto
(Me tamen excepto) nec fœmina constitit ulla.
Credidit; & verito dominus pede pressit arenam;
Elususque abiit. Illi sua reddita forma est. 87
Ast ubi habere suam transformia corpora sentit,

NOTÆ.

842. Fit inanis] H. e. tantum abest ut e-
dendo impletus sit Erisichthon, ut potius inde
magis vacuum videretur.

851. Hæc] Exponit Poëta quod puella ta-
cuerat, eam à Neptuno fuisse raptam.

853. Hero] Domino, qui à patre Erisich-
thone vendita.

861. Vestigia] Significat eam non longi
processisse, cum pedum vestigia non appar-
ant.

866. Artes] Ambigue dictum: nam
Artem piscandi, & fraudes, quibus utebatur
intelligere possumus.

sæpe pater dominis Triopëida vendit. At illa
Junc equa, nunc ales, modo bos, modo cervus
abibat:

ræbebatque avido non justa alimenta parenti,
istamen illa mali postquã consumserat omnẽ 875
lateriam, dederatque gravi nova pabula morbo;
se suos artus lacero divellere morsu
cepit: & infelix minuendo corpus alebat.

quid moror externis? etiam mihi sæpe novandi
corporis, ô juvenes, numero finita potestas. 880
am modo, quod nunc sum, videor: modo flector
in anguem:

armenti modo dux vires in cornua sumo.
cornua, dum potui. Nunc pars caret altera telo
frontis, ut ipse vides. Gemitus sunt verba secuti.

*Sum, nunc vertor in serpentem: nunc dux armenti induo vires in cornua: Cornua, quamdiu
vit: nunc pars una frontis spoliata est armis suis, ut ipse cernis. Gemitus sunt secuti voces.*

*Sæpe vendit Metram do-
minis: & illa nunc e-
qua, nunc avis, vacca
nonnunquam, interdum
cervus aiscedebat, & ex-
hibebat cibos injustos fa-
melico patri. Postquam
tamen illa morbi rabies
exhauferat omnem copi-
am, atque tulerat ultî-
mos cibos diro morbo
ipse occæpit discerpe-
re sua membra morsis
voraci; & miser susten-
tabat corpus destruendo:
Quamobrem hæreo in
alienis transformationi-
bus? Mihi quoque est
vis numero statuta sæpe
mutandi corporis. Nam
aliquando conspicio quod*

NOTÆ.

871. *Transformia*] Hoc idcirco fictum est,
quod Metra adeo pulchra fuit, ut qui illam
viderent, statim amore ipsius caperentur.
Cum autem illius temporis homines pecunia
intererentur, alii quidem ex Metræ procis
aves, alii equos, alii oves, alii capras ei lar-
giantur. Quod quidem cum viderent Thes-
tes, ac undique Erisichthoni victum viderent
congregatum, aiebant Metram, patri fuisse &
Thes-tem, & equum, & ovem, & capram, &
cumque ea dono accepisset. Idem natum
est proverbium, quod in levis a Græcis di-
cit, Μεταβλητότερον Μήδρας, hoc est, muta-
bilis Metra.

872. *Triopëida*] Metram, Triopæ neptem;
nam Metræ pater fuit Erisichthon, qui Triopæ
filius.

874. *Non justa*] Quia dolo malo & furtis
quæsit.

879. *Moror*] Achelous, Theseum & Lele-
gem alloquitur.

880. *Numero finita*] Non infinita, ut Proreos
& Metræ; sed numero præscripto, ternario
scilicet in hominem, taurum, anguem.

883. *Telo*] Cornu nimirum, quod Acheloo
Hercules eripuit, ut in sequentibus videbi-
mus.

P. OVIDII NASONIS
Metamorphoseon

Th. LIBER IX. *Trigon.*

ARGUMENTUM.

HÆC illi postea vestem misit, qua periit (postquam Lichas in scopulum fuit translatus) & in cælum traductus est. Tum verò Alcme ad Iolen se contulit: eique Galanthidem in mustelam, & illa vicissim rorem suam in arborem conversam narravit. Interim supervenit ipse Iolaus, reparata per Heben juventute. Id quod non posse omnibus contingere, Jupiter Æaci exemplo docet. Hunc fugiens Miletus, in Asiu discessit, & Byblidem procreavit atque Caunum: cujus illa amore facta, in fontem periit. Quæ quidem res magis mira omnibus vis fuisset; nisi paulo ante Iphis, ipso nuptiarum die, virilem sexum accipisset.

INTERPRETATIO.

I. Heros Neptunius petit quæ sit Deo causa gemitus, & frontis mutilata: cum fluvius Calydonius sic orsus est, cinctos habens crines incertos jenco: Poseis lugubre officium: quis enim superatus velit narrare sua certamina? Tamen narabo ordine: neque tantum dedecus fuit superari, quanta gloria certasse;

I. **Q**UÆ gemitus, truncæque Deo Neptunius heros

Causa rogat frontis: cum sic Calydoniamis

Cœpit, inornatos redimitus arundine crines:
 Triste petis munus. Quis enim sua prælia victus
 Commemorare velit? referam tamen ordine.

Nec tam

Turpe fuit vinci, quam contendisse decorum est.

NOTÆ.

1. *Trunca*] Quia cornu altero carebat.
 1. *Neptunius*] Theseus est Neptuni, ab Ægeæo patre, nepos.
 2. *Calydonius*] Achelous nempe.

3. *Arundine*] Corona ex arundinibus, bus ferè fluviorum ripæ abundant. Sic V. Crines umbrosa tegebat arunda.

agnaque dat nobis tantus solatia victor.
 omine si qua suo tandem pervenit ad aures
 Deianira tuas, quondam pulcherrima virgo,
 ultorumque fuit spes invidiosa procorum. 10
 um quibus ut foci domus est intrata petiti ;
 cipe me generum, dixi, Parthaone nate.
 xit & Alcides. Alij cessere duobus.
 Jovem focerum dare se, famamque laborum,
 superata suæ referebat iussa novercæ. 15
 ntra ego: (turpe Deum mortali cedere duxi:
 nondum erat ille Deus) Regem me cernis aquarū
 rribus obliquis inter tua regna fluentem :
 c gener externis hospes tibi missus ab oris,
 popularis ero, & rerum pars una tuarum. 20
 ntum ne noceat, quod me nec regia Juno
 it, & omnis abest iussorum pœna laborum.
 m quod te jactas Alcmena matre creatum ;
 iter aut falsus pater est, aut crimine verus.
 tris adulterio patrem petis. Elige, fictum 25
 Jovem malis, an te per dedecus ortum.
 ia dicentem jamdudum lumine torvo
 stat ; & accensæ non fortiter imperat iræ,
 baque tot reddit: Melior mihi dextera lingua.
 mmodo pugnando superē: tu vince loquendo. 30
 ngrediturq; ferox. Puduit modo magna locutum
 clere. Rejeci viridem de corpore vestem ;

Et tantus victor nobis prebet magnam consolationem. Si nomen cujusdam Deianira aliquando pervenit ad aures tuas, fuit illa divina puella formosissima, & spes invidiosa multorum amatorum. Cum quibus ut subii domum foci expetiti, habeto me generum, dixi, fili Parthaonis. Alcides idem etiam dicebat: ceteri cesserunt nobis duobus. Ille dicebat se offerre Jovem focerum, & gloriam laborum, & mandata sua noverca evicta. Ego contra: (quia indecorum credidi Deum cedere mortali: nam ille nondum erat Deus:) Vides me moderatorem aquarum, currentem fluxu obliquo per tuum regnum: neque ero gener peregrinus tibi missus a regionibus externis, sed popularis, & pars una rerum tuarum. Solummodo ne obstit, quod neque regina Juno me odio habet, & omnis pœna laborum praescriptorum abest. Nam quod gloriaris te natum

Alcmena matre, aut Jupiter est pater fictus, aut verus per flagitium. Asseris hunc Patrem quia matrem fecit adulteram. Dispice an malis Jovem esse fictum patrem, an te natum per opprobrium: dicit me jam diu talia proferentem insensis oculis, neque satis reprimit ardentem iram; atque per has voces reponit; Manus mihi est fortior lingua: dummodo vincam certando; tu prior es licendo. Atque savus me adoritur. Puduit, modo professum magna, cedere. Deripui amictum, & vestem à corpore,

NOTÆ.

Tantus] Quantus fuit Hercules, à quo suatus Achelous.
 Deianira] Oenei Ætoliæ regis filia, de Herculis uxor.
 Parthaone nate] Oeneus, cui tamen Homerus Portheum patrem assignat. Περθεῖ δὲ τῷ πατρὶος &c. τῷ πατρὶος δὲ τῷ πατρὶος Oeneus.
 Cessere] Ut jam Deianiram uxorem nec peterent.
 Socerum] Siquidem Jupiter, Herculis pater, Deianiræ focer fuisset.
 Laborum] Decantatos illos in sequentibus videbimus.
 Novercæ] Junonis, quæ Jovis conjux, iussa per Eurytheum tot labores subivit Hercules.

17. Nondum] Nam postea in cælum relatum videbimus.
 18. Tua] Achelous nempe Ætoliæ est fluvius, quam ab Acarnania dividit.
 21. Tantum ne] Acutissime ea excusat quæ sibi laudi, Herculi probro ducenda videbantur.
 22. Pœna] Junonis enim odium tantis laboribus Herculem objecit, ut postea videbimus.
 23. Alcmena] Cum qua Electryonis filia, Amphitritonis verò uxore Jupiter mariti formam indutus rem habuit: unde natus Hercules.
 32. Viridem] Qui color flavio convenientissimus.

Brachiaque.

atque opposui lacertos; & tenui in loco ad resistendum apto ulnas incurvatas à pectore; & institui artus ad prælium. Ille me tegit pulvere suscepto manibus capacibus; & vicissim flavescit jactu flava arena. Atque jam insurgit in collum, jam corripit crura lubrica, aut velle corripere credas: & adoritur omni ex parte. Meum pondus me tutabatur, & incassum appetebat. Non aliter quam moles, qua undia pulsatur cum magno sono: illa stat, & secura est sua gravitate. Divellimur paululum; & rursus concurrimus ad certamen, & stetimus invicti, obfirmati non cedere; atque pes erat connexus cum pede; & ego incumbens toto pectore & urgebam digitos digitis, & frontem fronte. Non aliter affixi validos tauros congradi, cum vacca petitur pulcherrima toto nemore, pramium certaminis. Armenta intuentur, atque timent, ignara ad quem spectet victoria tanti regni. Alcides ter nixus est frustra à se dimovere mea pectora contra luctantia: quarto se expedit ab amplexu, & avellit lacertos affixos: atque continuo me avertit à se impulsu manus: (decrevi agnoscere vera) atque ponderosus dorso incubuit. Si qua fides, (neque enim honorem aucupor falsis sermonibus,) mihi videbar oppressus monte. Vix tamen eui lacertos stillantes multo sudore; vix explicui arctos nodos à corpore. Urget me egre respitem; atque impedit resumere vires: & corripit meum collum. Tum denique terra impulsu genu nostro, & terigi pulverem ore. Minor viribus recurro ad proprias artes, atque viri manus effugavi mutatus in oblongum serpentem. Qui ut contraxi corpus in gyros, & linguam bis agitavi cum terribili sibilo,

Brachiaque opposui: renuique à pectore varas
In statione manus; & pugnae membra paravi.
Ille cavis hausto spargit me pulvere palmis;
Inque vicem fulvae jactu flavescit arenæ.
Et modo cervicem, modo crura micantia capta
Aut captare putes: omnique a parte laceffit.
Me mea defendit gravitas; frustra que petebar.
Haud secus ac moles, quam magno murmure
fluctus

Oppugnant; manet illa suoque est pondere tuti
Digredimur paulum: rursusque ad bella coim
Inque gradu stetimus, certi non cedere; eratque
Cum pede pes junctus: totoque ego pectore proi
Et digitos digitis, & frontem fronte premebam.
Non aliter fortes vidi concurrere tauros,
Cum pretium pugnae toto nitidissima saltu
Expeditur conjux. Spectant armenta, paventque
Nescia quem maneat tanti victoria regni.
Ter sine profectu voluit nitentia contra
Rejicere Alcides à se mea pectora: quarto
Excutit amplexus, adductaque brachia solvit:
Impulsusque manu (certum mihi vera fateri)
Protinus avertit: tergoque onerosus inhæsit.
Si qua fides, (neque enim ficta mihi gloria voce;
Quæritur) imposito pressus mihi monte videbar.
Vix tamen exferui sudore fluentia multo
Brachia; vix solvi duos à corpore nexus.
Instat anhelanti; prohibetque resumere vires:
Et cervice mea potitur. Tum denique tellus
Pressa genu nostro est; & arenas ore momordi
Inferior virtute meas devortor ad artes;
Elaborque viro longum formatus in anguem.
Qui postquam flexos sinuavi corpus in orbes;
Cumque fero movi linguam stridore bisulcam;

NOTÆ.

35. Spargit] Solebant luctantur, ut corpus agile & lubricum fieret, firmaretur cutis adversus aeris injurias, pori, roboris causa, stiparentur, oleo seu ceromate sese perungere. In sperferunt sibi crenam, quam ἀπὸν vocabant, ut firmiter tenerent corpora oleo lubrica: ma-

gis tamen gloriosum erat ἀκροῖσι vincere. n. 35. c. II.

36. Flavescit] Quia & Achelous arena cuculem sparsit.

32. Adducta] Quibus Herculem Achelous complectebatur premebatque.

Risit, & illudens nostras Tiryntius artes ;
 Cunarum labor est angues superare mearum,
 Dixit : &, ut vincas alios, Acheloë, dracones ;
 Pars quota Lernææ serpens eris unus Echidnæ ?
 Vulneribus fœcunda suis erat illa : nec ullum 70
 De centum numero caput est impune recisum ;
 Quin gemino cervix hærede valentior esset.
 Hanc ego ramosam natis è cæde colubris,
 Crescentemque malo, domui ; domitamq; peremi.
 Quid fore te credas, falsum qui versus in anguem 75
 Arma aliena moves ; quem forma precaria celat ?
 Dixerat : & summo digitorum vincula collo
 Projicit. Angebar, seu guttura forcipe pressus :
 Pollicibusque meas pugnabam evellere fauces.
 Sic quoque devicto restabat tertia tauri 80
 Forma trucidis : tauro mutatus membra rebello.
 Induit ille toris à læva parte lacertos ;
 Admissumque trahens sequitur : deprensaque dura
 Cornua figit humo ; meque alta sternit arena.
 Nec satis id fuerat : rigidum ferâ dextera cornu 85
 Num tenet, infregit ; truncaque à fronte revellit.
 Sædes hoc, pomis & odoro flore repletum,
 Accratarunt ; divesque meo bona Copia cornu est.

risit Tiryntius, atque contemnens nostras artes, Labor est, ait, infantia mea elidere serpentes : & quamvis superes ceteros angues, Acheloë, tu qui unus es anguis quonia pars eris Echidna Lernææ? Illa erat avicula suis plagis, neque ullum ex centum capitibus est abscissum frustra, quin collum esset fortius duplici capite succrescente. Ego hanc superavi multiplicem serpentem ortis ex mutilatione, & validiorem ob detrimentum, atque occidi superatam. Quid spes futurum de te, qui mutatus in falsum serpentem tractas arma aliena ; quem figura emendicata tegit? Dixerat ; & immittit nodos articularum suorum gutturi meo. Urgebar, quasi habuissem collum constrictum forcipe : & nitebar exsolvere meam cervicem ex digitis ejus. Tertia signi-

savi tauri supererat mihi sic etiam superato : transformatus in artus tauri bellum redintegravit. Injicit brachia in toros à parte sinistra ; & trahens me sequitur fugere conantem, atque affigit terra cornua correpta, & me dejecit in suprema arena. Neque id satis fuerat, sed manus impie durum cornu dum tractat, & abripit à fronte mutilata. Nides dicaverunt hoc cornu repletum pomis & floribus odoriferis, & bona Abundantia est opulenta meo cornu.

NOTÆ.

66. *Tiryntius*] Hercules est à Tirynthe Argivæ vicinia, in qua educatus, sic dictus.
 67. *Cunarum*] Duos à Junone immisos dracones infantem Herculem elisisse ferunt.
 68. *Vincas*] *Astutia, viribus, &c. sis metuens.*
 69. *Echidna*] Quæ vipera Latine. De illa sem hoc in loco agitur ab Hercule sublata, & Lernæam Argivi agri paludem infestavit.
 70. *Centum*] Septem, novem, quinquaginta capita alii hydræ assignant: centum plerique, quod non mirum est siquidem ex uno amputato duo renascerentur, donec, ne de novo crescerent, candenti ferro usus est Hercules.
 71. *Copia*] Non hoc Acheloi, sed Amaltheæ cornu, Copiæ dicatum fingit noster idem poeta Factor. 5. Acheloi fabulam quod attinet, sensum habet profus historicum. Illum prope Ætolix regem voluit fuisse, qui Tho-

anti fluvio, in quo submersus erat, nomen suum imposuerit. Una cum Hercule Deianix nuptias nonnullis dicitur ambivisse cum homo esset, atque ex eo mutationum suarum famam consecutum, quod non vi aperta, sed dolis uteretur: qui tandem tamen bonam regni sui partem, quam cornu Copiæ vocitarunt, amiserit. Alii Acheloum fluvium ideo Deianiram dicunt cupivisse, quod in ejus regna frequens irrumperet: Hominis formam illi attributam quod aliquando leniter flueret; Serpentis, quod obliquo cursu; Tauri, quod cum magis tumidus ferretur. Ab Hercule præterea faciunt superatum, quod ab illo in multos rivos divisus ab agrorum vastatione fuerit prohibitus: Cornu denique ablatum, Copiæ volunt dicatum, quod agri aqua ex Acheloo derivata irrigui fertiliores esse multo quam antè cœperint.

Absolverat: at Nympha una famularum collectas habens vestes more Diana, coma utrimque sparsa, venit, & portavit totum Autumnum cornu copiosissimo, & poma optima pro bellariis. Dies succedit, & juvenes abeunt, sole primulum illustrante vertices montium: neque verò expectant donec torrentes subsident & placide fuisant, & aqua rapida quiescant. Achelous occultavit ora deformia, & mutilum caput in mediis aquis.

Attamen morebatur solo dispendio laudis sublata; quoad cetera erat incolumis: vitium etiam capitis tegitur foliis salignis, aut Corona juncea superstrata.

II. At, Nefse improbe, amor ejusdem puella te perdidit cum gereres dorsum transfixum levi arundine. Namque filius Jovis revertens ad patria mania cum nova nupta, devenerat ad aquas furentes Eveni. Fluvius erat tumidior solito imbribus hyemalibus, exundans voraginibus, atque inivius. Nefus corpore strenuus, & peritus locorum transitum praebentium accedit ad Herculem nihil sibi timentem, sed de uxore anxium, atque, inquit, Hac tibi reddetur mea opera ad illam ripam, Alc-

cide: tu utere viribus natando. Aonius credidit Nefso timidam Calydonidem, pallidam paratam, atque metuentem & torrentem, & ipsum Nefsum. Dein, sicuti erat, onustus pharetra, & exuviis leonis, (nam jecerat clavam, & sinuatos arcus trans ripam) siquidem capsi, pergam fluvium transire. Neque basit, neque curat qua fluvius sit placidissimus: & negligit transmitti obsidio aquarum. Jamque ad ripam appulsus, cum colligeret arcus trajectos agnovit vocem uxoris: tunc Nefso studente retinere depositum, Quo, vociferatur, inutilis confidentia

N O T A.

92. Autumnum] Fructus quoscumque fert Autumnus.

94. Juvenes] Pirithous, Theseus, &c.

96. gressus] Deformes, cornu altero avulso.

101. Nefse] Unus fuit ex Centauris, Ixionis filius, adeoque biformis, parte altera homo, altera equus.

Dixerat: at Nymphe ritu succincta Dianæ Una ministrarum, fufis utrimque capillis, Incessit, totumque tulit prædivite cornu Autumnum, & mensas felicia poma secundas. Lux subit: &, primo feriente cacumina Sole, Discedunt juvenes. Neq; enim dum flumina pacæ Et placidos habeant lapsus, motæque residant, Opperiuntur, aquæ Vultus Achelous agrestes, Et lacerum cornu mediis caput abdidit undis. Hunc tamen ablati domuit jactura decoris; Cætera sospes erat. Capitis quoque fronde saligna Aut super imposita celatur arundine damnum. 10

II. At te, Nefse ferox, ejusdem virginis ardor Perdiderat volucris trajectum terga sagitta. Namque, nova repetens patrios cū conjugē mure Venerat Eveni rapidas Jove natus ad undas. Uberius solito nimbis hiemalibus auctus,

Vorticibusq; frequens erat, atq; impervius amni Intrepidum pro se, curam de conjugē agentem Nefsus adit, membrisque; valens, scitusq; vadorum; Officioque meo ripa sistetur in illa

Hæc, ait, Alcide: tu viribus utere nando. Pallentemque metu, fluviumque, ipsumq; timeri

Tradidit Aonius pavidam Calydonida Nefso.

Mox, ut erat, phatetraque gravis, spolioq; leonæ, (Nam clavam, & curvos trans ripam miserat arcus)

Quandoquidem cæpi, superentur flumina, } dixit.

Nec dubitat; nec, qua sit clementissimus amnis

Quærit: & obsequio deferri spernit aquarum.

Jamque tenens ripam, missos cum tolleret arcus

Conjugis agnovit vocem: Nefsoque parante

Fallere depositum, Quo te fiducia, clamat,

104. Eveni] Qui Ætolia est fluvius, tunc Lycormas dicitur.

112. Aonius] Hercules, Thæbis Bœæ, cujus montana pars Aonia dicuntur, oritur.

112. Calydonida] Deianiram, Calydon oriundam.

120. Fallere depositum] Hoc est Herculem concredita Deianira fraudare

Vana pedum, violente, rapit? tibi, Nefse biformis,
 Dicimus. Exaudi: nec res intercipe nostras.
 i te nulla mei reverentia movit; at orbes
 Concubitus vetitos poterant inhibere paterni.
 laud tamen effugies, quamvis ope fidis equina. 125
 vulnere, non pedibus te consequar. Ultima dicta
 e probat: & missa fugientia terga sagitta
 trajicit. Exstabat ferrum de pectore aduncum.
 Quod simul evulsum est, sanguis per utrumque
 foramen

micuit, mistus Lernæi tabe veneni. 130
 excipit hunc Nefsus: Neq; enim moriemur inulti,
 tecum ait: & calido velamina tincta cruore
 lat munus raptæ, velut irritamen amoris.

III. Longa fuit medii mora temporis: actaque
 magni
 Herculis implerant terras, odiumque novercæ. 135
 victor ab Oechalia Cenæo sacra parabat
 vota Jovi, cum Fama loquax præcessit ad aures,
 Deianira, tuas, (quæ veris addere falsa
 audet, & è minima sua per mendacia crescit)
 Amphitryoniaden Ioles ardore teneri.

cedit amans: Venerisque novæ perterrita fama
 dulcit primò lachrymis; flendoque dolorem
 effudit miseranda suum: mox deinde, Quid autè
 emus, ait? pellex lachrymis lætabitur istis:

*minor Oechalia adornabat sacra promissa Jovi Censo, cum fama garrula, (qua amat adjicere falsa
 is, & ex parvula augetur per sua mendacia,) antevenit ad aures tuas, ô Deianira, Amphitry-
 adem correptum esse amore Ioles. Amans fidem adhibuit, atque exterrita fama novi amoris,
 nõ convertit se ad lachrymas, atque miserabilis amplificat mestitiam suam lachrymando: mox
 ade, quamobrem verò, inquit, lachrymas diffundimus, adultera gaudebit isto fletu?*

NOTÆ.

- 123. *Orbes*] Rota, cui pater tuus Ixion affuit, versatusque est assidue ob interpellatam nonem, te moneat.
- 130. *Veneri*] Quo tinctæ Herculis sagittæ, earum vulnera immedicabilia essent.
- 133. *Irritamen*] Quod ad amandum posset licere.
- 134. *Medii*] Longum tempus intercessit, ex quo mortuus est Nefsus, ad diem illum quo Hercules vota hæc fecit.
- 135. *Noverca*] Junonis; quæ pellicibus omnis infensa, Jovis quoque adulterio ortam olem perdere, quoad licuit, nunquam desistit. Cæterum, utut Herculem per Eurysthe-

pedum te abripit? Te alloquor, Nefse ambigue; responde, neque suffurator res nostras. Si nullus mei timor te retinuit; at rota cui pater tuus affixus est, poterat debortari te à supro. Nequaquam tamen elaboris, quanquam confidit viribus equinis. Te corripiam non pedibus sed plaga: Confirmat novissima verba reipsa; & transigit dorsum fugientis sagitta impulsæ. Ferrum recurvum prominebat ex pectore. Quod statim atque extractum est, cruor exfliit per utrumque foramen & tergi & pectoris, confusus cum veneno Lernææ serpentis. Nefsus illum excipit. Neque, apud se dicit, occidemus inulti: & offert in donum Deianiræ sublata indusium infectum sanguine tepido, tanquam philtum amatorum.

III. *Spatium temporis medii longum fuit; & facta magni Herculis vulgata fuerant per orbem, sicut & odium novercæ.*

um, cui illum per dolum subjecit, in primis vexaverit, non aliud consequura, quam ut ab Hercule superatis omnibus difficultatibus, & exantlatis laboribus, major illi novercalibus odiis gloria accreverit.

136. *Cenæo Jovi*] Jupiter dictus est *Cenæus* à *Cenæo* promontorio Eubææ; ubi ab Oechaliæ expugnatione Hercules reversus Joviam extruxit. *Victor*] Eurytum Oechaliæ Euboicæ regem (quod Iolen filiam sibi uxorem negaverat) cum filiis interfecit Hercules, Iolen captivam secum abducens.

141. *Veneris*] Amorum, quibus Herculem indulgere audierat.

Quæ quoniam accedit, festinandum est, atque aliquid incipiendum quamdiu concessum est, neque adhuc alia regnat in nostris conclavibus. Quæstum eloquar an taceam? redeamne Calydonem, an maneam? Egrediarnedomo, an, si nihil amplius, omittar? Quid, si recordans me esse tuam germanam, Meleager, virile decerno factum, & indico quantum injuria & moxor femineus possit, mactata adultera? Mens fertur in diversas cogitationes. Præposuit omnibus ad Herculem mittere amictum tinctum sanguine Nessæo; qui redintegret vires amoris languentis; atque imprudens quid det, ipsa dat quod sibi majori futurum est, inscio Lichæ; atque jubet lenibus verbis ut tradat marito suo illa infelicissima munera. Heros ignarus sumit, atque aptat hiemeris venenum Echidna Lernææ. Immittebat thura primis ignibus, & fundebat preces, atque spargebat vinum patera in altaria marmorea: Illa potentia veneni excitata est, & per ignem soluta est & sparsa latè fluxit per membra Herculis: Quatenus licuit, cohibuit gemitum; tute consueta. Postquam patientia superata erat doloribus, deseruit altaria, atque implevit Oetæ fronsolum suis clamoribus. Et continuo niritur lacerare amictum fatalem. Ille, qua parte discerpit, discerpit simul pellem, atque, dictu horrendum, aut affixus est artibus nequicquam tentatus exsidi, aut nudat membra discerpta, & magna ossa. Ipse sanguis crepitat, sicut aliquando bractea igneversa stagno frigido, & torretur furente tabo.

Quæ quoniam adventat, properandum, ali- } 14
quidque novandum est,
Dum licet; & nondū thalamos tenet altera nostros.
Conquerar, an fileam? repetā Calydonā, morerne
Excedam tectis? an, si nihil amplius, obstem?
Quid si, me, Meleager, tuam memor esse sororem
Forte paro facinus; quantumq; injuria possit, 15
Fœmineusque doior jugulata pellice testor?
In cursus animus varios abit. Omnibus illi
Prætulit imbutam Nessæo sanguine vestem
Mittere; quæ vires defecto reddat amori.
Ignaroque Lichæ, quid tradat nescia, luctus 16
Ipsa suos tradit: blandisque miserrima verbis
Dona det illa viro, mandat. Capit inscius heros
Induiturque humeris Lernææ virus Echidnæ.
Thura dabat primis, & verba precantia, flammis
Vinaque marmoreas patera fundebat in aras: 17
Incaluit vis illa mali; resolutaque flammis
Herculeos abiit latè diffusa per artus.
Dum potuit, solita gemitum virtute repressit.
Victa malis postquam patientia, reppulit aras;
Implevitque suis nemorosum vocibus Oeten. 18
Nec mora: letiferam conatur scindere vestem:
Qua trahitur, trahit illa cutem; fœdumque relat
Aut hæret membris frustra tentata revelli;
Aut laceros artus, & grandia detegit ossa.
Ipse cruor, gelido ceu quondā lamina candens 19
Tincta lacu, stridit; coquiturque ardente veneno

NOTÆ.

147. *Repetam, &c.*] Hoc est; An revertar ad Patrem, maneamve in domo Herculis? An Meleagry sororem me approbans, ulciscar conjugem meum, & pellicem.

148. *Obstem*] Pellicis præsertim, tum etiam Herculis voluptatibus.

151. *Fœmineus*] Qui tanto gravior & impotentior, quanto fœminis animus imbecillior & levior.

152. *In cursus*] Verba sunt Poëtæ.

152. *Omnibus*] Quæ animo voluerat.

155. *Lichæ*] Herculis servo; quem ille ad Perianiram miserat, ut sibi vestem, que in sa-

cris uti consueverat afferret.

156. *Suos*] Siquidem per indulum, quo marito mittebat, illum perdidit.

158. *Virus*] Quo imbuta tunica.

161. *Vis illa*] De veneno loquitur, quem tunica induerat.

161. *Oeten*] Qui mons est Thessaliæ, Hercules Apollinis jussu, quem de morbo remedio per Iolaum & Lycimnum interrogaverat, pyram Jovis voluntate struxit, in quo quicquid mortale habuit reliquit, & ipse Deorum numerum relat est.

Jec modus est: sorbent avidæ præcordia flammæ:
 æruleusque fluit toto de corpore sudor:
 ambustique sonant nervi: cæcaque medullis
 abe liquefactis, tendens ad sidera palmas, 175
 gradibus, exclamat, Saturnia, pascere nostris:
 ascerere: & hanc pestem specta, crudelis, ab alto:
 orque ferum satia. Vel si miserandus & hosti;
 hostis enim tibi sum) diris cruciatibus ægram,
 visamque animam, natamq; laboribus, aufer. 180
 fors mihi munus erit. Decet hæc dare dona
 novercam.

ego ego sædantem peregrino templa cruore
 visum domui? sævoque alimenta parentis
 Antæo eripui? nec me pastoris Iberi
 forma triplex, nec forma triplex tua, Cer- }
 bere, movit? } 185
 Vosne manus validi pressistis cornua tauri?
 Vestrum opus Elis habet, vestrum Stymphalides
 undæ,

Neque mensura est: ignis
 rapax exhaurit viscera:
 & sudor ater manat ex
 toto corpore; & nervi to-
 sti strident; & medul-
 lis fluentibus latente pe-
 ste, tollens manus ad a-
 stra exclamat, Gaude
 Juno nostris infortunis;
 atque seva contemplare
 hanc rabiem ab excelso:
 & exple cor crudele:
 vel si miserandus sum
 etiam hosti, (namque sum
 tibi hostis) tolle animam
 exhaustam crudelibus do-
 loribus, atque tibi odio-
 sam, & factam ad la-
 borem. Letum erit mihi
 beneficium, pulchrum est
 noverca ejusmodi præbere
 munera. Ego igitur su-
 peravi Buisim polluen-
 tem? atque crudeli An-
 tæo abstuli auxilium ma-
 tris? neque triplex cer-
 tris?

pastoris Iberi, neque figura tua triformis me percussit, Cerbere? Vosne o manus meæ ligastis
 cornua fortis tauri? An Elis sensit vestrum laborem, an aqua Stymphalides insuper,

NOTÆ.

- 76. Saturnia] Juno nocitura ut plurimum Saturnia à Poëtis appellatur.
- 78. Si miserandus & hosti] Quæ extrema miseriam.
- 83. Buisim] Ægypti rex fuit Buisim, Nubini ex Libya filius, qui ad provocandam inundationem, hospites aris admovebat; hinc una in parte justus, quod Thrasium quendam tam atrocis facinoris autorem primum immisit. illum autem super iisdem aris, quibus scelestus solebat peregrinos, Hercules jugavit.
- 83. Parentis] Terra matris. Alimenta] renovatas ex tactu terræ.
- 84. Antæo] Hunc volunt fuisse gigantem in Libya, qui peregrinos quoslibet ad luctum provocatos, dein victos interficiebat. Cum autem esset filius, vires ab illa quotiescunque peteretur, accipiebat; quamobrem gravis siturque Herculi fuit cum illo pugna. Dolo cognito è terra sublatum invictus heros fugavit.

- 184. Pastoris] Geryonem dicit, ideo tricorporum à Poëtis dictum, quod tria in Iberia aut Hispania regna, seu adjacentibus insulis, cum duobus fratribus concordissime administraret.
- 185. Cerbere] Qui canis fuit triceps, nonnullis centiceps, inferorum custos, Eurysthei jussu ad superos pertractus.
- 186. Tauri] Ignivomum illum dicit Nepertuni ira adversus Minos immisum, quem ad se adducere Herculem jussit Eurystheus.
- 187. Vestrum] Augiæ nempe regis Elis in Peloponneso stabulum, in quo tria bouum millia per annos triginta, nunquam egesto fimo, stabulata fuerant, uno die, immisso Alpheo, ab Hercule expurgatum.
- 187. Stymphalides] Fuit Stymphalus, seu Stymphalis, agri Arcadici lacus & fluvius, ubi aves fuerunt miræ magnitudinis, rostro, unguibus & pennis ferreis, humanis vescentes carnibus, quas Hercules occidit partim, partim æris tinnitu fugavit.

Et silva Parthenia? Balteus distinctus auro Thermodontiaco reportatus est vestra virtute, itemque mala à pervigili serpente malè servata? Neque Centauri valuerunt stare contra me; neque sus populator Arcadia? Neque utile fuit Echidna angeri per dispendia, & geminare vires. Quid? quod intuitus sum equos Diomedis saginatos sanguine humano, & stabula referta corporibus disceptis, atque dirui ea conspècta, atque illos cum hero jugulaui? Ingens Leo Nemeus humi sternitur suffocatus meis brachiis? fulsi cælum hoc colio? Crudelis uxor Jovis defatigata est imperando; ego vero sum indefatigatus laborando. Verum inauditum malum me urget, contra

quod neque licet stare fortitudine, neque jaculis, neque armis. Ardor rapax voluitur peritimum pulmonem, atque fovetur per omnia membra. At Eurytheus prospera fruitur valetudine: & conspiciuntur, inquit, qui possint credere Deos esse? Atque afflictus haud aliter fertur pericelsum Oeten, quam si Taurus ferat iacula impacta corpori, & auctor vulneris sese subduxerit.

Partheniumque nemus? vestra virtute relatus Thermodontiaco cælatus balteus auro, Pomaque ab infomni malè custodita dracone? Nec mihi Centauri potuere resistere, nec mihi Arcadiae vastator aper? nec profuit Hydræ Crescere per damnum, geminasque resumere vires. Quid? cum Thracas equos humano sanguine pingues,

Plenaque corporibus laceris præsepia vidi, Visaque dejeci, dominumque ipsosque peremi? His elisa jacet moles Nemeæa lacertis? Hac cælum cervice tuli? defessa jubendo est Sæva Jovis conjux: ego sum indefessus agendo. Sed nova pestis adest: cui nec virtute resisti, Nec telis armisve potest. Pulmonibus errat Ignis edax imis, perque omnes pascitur artus. At valet Eurytheus. Et sunt, qui credere possunt: Esse Deos, dixit? Perque altum faucibus Oeten Haud aliter graditur, quam si venabula tigris Corpore fixa gerat, factique refugerit auctor.

NOTÆ.

188. Parthenium] Quod etiam Arcadiæ est, in quo eximie velocitatis cervam Dianæ sacram pedibus æreis, aureis cornibus, Hercules tandem currendo est assecutus.

189. Thermodontiaco] Id est, quod Amazonum esset, juxta Thermodonta Scythiæ fluvium habitantium. Herculeum enim jusserat Eurytheus, ut Hippolytæ Amazonum reginæ balteum ad se adferret; quamobrem illas debellavit.

190. Poma] Hesperidum, quæ Hesperii, Atlantis fratris, filix fuerunt, à dracone pervigili servata; quo occiso, ab Hercule rapta sunt, & ad Eurytheum delata.

191. Centauri] Qui Thessaliæ populi anteriore parte viri, posteriore equi ideo crediti, quod primi equos domare, & ex illis pugnare cœperint, quos Hercules superavit.

192. Aper] Quem in Erymantho Arcadiæ monte latentem, magnitudine & feritate terribilem Hercules vincitum ad Eurytheum deduxit.

193. Hydræ] De ea supra 70. v.

194. Thracas] Diomedis fuerunt Thraciæ

regis, quos ille hospitem carnibus alere: quem quidem tyrannum Hercules iisdemque visceribus discernendum objecit.

197. Moles Nemeæa] Leonem illum inntem dicit, ferro omnique telo inviolabilem, qui Argivi agri Nemeam silvam infestavit. Illum autem in spelunca, cujus alterum litum obstruxerat, Hercules comprehendi & suffocavit; cujus detractam pellem deirps corpori munimentum, & insigne gestavit.

198. Cælum] Illud in gratiam Atlantis Mauritanæ regis, à quo hospitio excus fuerat, humeris sustentavit. Quod quum idcirco fictum est, quod ab Atlante Alogiam Hercules didicerit.

178. Jubendo] Per Eurytheum, Scheli filium, Mycenarum regem, qui Junoni obsequens, Herculem ad difficillima quæ coegit: cum ille Jovis edicto & Apollinis honore persuasus libens labores omnes exuriret.

206. Refugerit] Quod præsertim exactionem iram reddidit.

æpe illum gemitus edentem, sæpe frementem,
 æpè retentantem totas infringere vestes,
 tærentemque trabes, irascentemque videres
 fontibus, aut patrio tendentem brachia cælo. 210
 ecce Lichan trepidum, & latitantem rupe cavata
 aspicit; utque dolor rabiem collegerat omnem;
 tunc, Licha, dixit, feralia dona tulisti?
 tunc meæ necis auctor eris? tremis ille, pavetque
 allidus; & timide verba excusantia dicit. 215
 timentem, genibusque manus adhibere parantem,
 orripit Alcides; & terque quaterque rotatum
 littit in Euboicæ, tormento fortius, undas.
 le per aërias pendens induruit auras.
 itque; ferunt imbres gelidis concrefcere ventis; 220
 inde nives fieri; nivibus quoque molle rotatis
 dstringi, & spiffa glomerari grandine corpus;
 c illum validis actum per inane lacertis,
 clanguemque metu, nec quicquam humoris ha-
 bentem,

rigidos versum filices prior edidit ætas. 225
 tunc quoque; in Euboico scopulus brevis emicat altè
 argite, & humanæ servat vestigia formæ.
 nem, quasi sensurum, nautæ calcare verentur;
 oppellantque Lichan. At tu, Jovis inclyta proles,
 boribus cæsis, quas ardua gesserat Oete, 230
 que pyram structis, arcus, pharetramque; capacem,
 ægnaque visuras iterum Trojana sagittas,
 terre jubes Pæante fatum: quo flamma ministro

Sape illum cerneres gementem, sape fremendum, sape iterum conantem discerpere amidum totum, & proterentem arbores, & objugantem montes, vel tollentem lacertos ad caelos patrios. En videt Lichan timentem & sese regentem rupe arcuata: atque ut dolor coegerat omnem furorem, Tunc, Licha, ait, obtulisti munera fatalia? tunc eris causa mea mortis? Ille exsanguis tremis & timet, & pavide profert voces supplices. Hercules tollit loquentem, & conantem admovere manus genibus, & jacet illum fortius quam machina bellica terque quaterque circumactum in mare Euboicum. Ille sublatus dirigit per aërem. Atque ut dicunt nimbos coalescere ventis frigidis; inde nives procreari; nivibus insuper circumactis; per gravitatem, coarctari; & corpus conglomerari densa grandine; ita verteret dixerunt, illum missum per vacuum aërem fortibus brachiis, sanguine per timorem exhausto, neque habentem quicquam

viditatis, mutatum fuisse in durum saxum. Nunc etiam extat parvus scopulus in mari Euboico, quæ retinet signa figura humana; quem, quasi sentire possit, nauta timent tangere, & vocant Lichan. tu clare Jovis filii, arboribus excisis, quas excelsa Oete produxerat, iisque compositis in rogam, eras filio Pæantis tollere arcum & vastam pharetram, & spicula visura denuo regna Trojana; as administratione ignis suppositus;

NOTÆ.

216. Genibus] Quæ, quia iis advolvuntur supplices, misericordiæ sedes dicta sunt.
 218. Euboicæ] Quæ inter Cænæum promontorium ubi Hercules facturus sacrum, & Eubœi montem ubi cremandus, extendebant.
 De Euboico mari loquitur.
 218. Tormento] Instrumentum est bellicum torquendis saxis dictum.
 21. Rotatis] Conglobatis, validius flante ea aut frigido aliquo vento.
 28. Quasi sensuram] Imo quia sensuri ipsi, ubi enim Græcis abruptum dicitur seu truncum: ut scopulum fuisse Lichan intelli-

gamus à reliquo Cænæo divisum.
 232. Visuras iterum] Namque sine illis Trojam capi non posse erat in fati: quapropter Philocteten una cum sagittis ad bellum Græci perduxerunt. Illas autem Trojantè senserat, cum Laomedontis perfidia accensus esset Hercules, qui cum ab illo sibi promissam filiam Hesionem à Ceto liberatam non posset impetrare, urbem totam diripuit.
 233. Pæante] Philocteten dicit, Hercules comitem, Pæantis filium, qui illius rogo flammam supposit.

Subdita

*Et dem strues corrigitur
flammis rapacibus; im-
ponis summitati pyræ lig-
norum pellem Nemeæi le-
onis, & capite in clavam
demisso non minus læto
vultu decumbis, quam si
accumberes conviva or-
natus coronis inter crate-
ras vino plenas.*

IV. Et jam flamma
fortis, atque sparsa in
omnes partes strepebat, &
ferebatur in membra mi-
nime anxia, & suam
contentorem. Dii me-
tuerunt pro ultore Terra.
Quos (nam advertit)
Jupiter Saturnius sic
compellat vultu hilari:
Hic metus nobis est gra-
vissimus, ô Calicola, at-
que ultrâ gandeo toto
corde, quod perhibeor &
rex & pater populi hand
ingrati, & mea soboles
secura quoque est vestra
benevolentia. Nam siqui-
dem istud conceditis ejus
factis incredibilibus, ego
tamen me vobis debere
fateor: ceterum ne cara
peffora extimescant sine
causa, contemnite ignes
Oetæos: qui superavit om-
nia, superabit etiam flam-
mas, quas videtis. Neque
nisi ex ea parte, quam
à matre habuit mortali,
experietur validum igne-
nem: Quod habuit à me
est æternum, & intaßum
atque inaccessum morti,
& nullo igne superandum.

Atque ego illum laboribus suis in terra defunctum admittam in cælum; & credo meum vi-
nus futurum gaudio omnibus Diis. Si quis tamen, siquis, inquam, deorum erit agrè passurus ter-
culem Deum, nollet mercedem collatam; ist sciet meruisse conservi, & nolens assentietur. Dii amant.
Uxor etiam regia visa est accepisse alia omnia verba Jovis facie satis placida, postrema tam sa-
cie parum placida: atque agrè tulisse se tactam. Interea Vulcanus rapuerat quicquid sui igni
corruptibile: neque forma Herculis remansit cognoscenda;

Subdita. Dumque avidis comprehenditur ignis
agger;

Congeriem silvæ Nemeæo vellere summam
Sternis: & imposta clavæ cervice recumbis,
Haud alio vultu, quam si conviva jaceres
Inter plena meri redimitus pocula fertis.

IV. Jamque valens, & in omne latus diffa-
sonabar,

Securosque arrus, contemptoremque petebat
Flamma suum. Timuere Dei pro vindice terræ.
Quos ira (sensit enim) læto Saturnius ore
Jupiter alloquitur: Nostra est timor iste voluptas,
O Superi: totoque libens mihi pectore grator,
Quod memoris populi dicor rectorq; paterq;:
Et mea progenies vestro quoque tuta favore est
Nam quanquam ipsius datur hoc immanibus ac;
Obligor ipse tamen. Sed enim, ne pectora var-
Fida metu paveant, Oetæas spernite flammæ.
Omnia qui vicit, vincet, quos cernitis, ignes:
Nec nisi materna Vulcanum parte potentem
Sentiet. Æternum est, à me quod traxit, & exerts
Atque immune necis, nullaque domabile flammæ.
Idque ego defunctum terra cœlestibus oris
Accipiam, cunctisque meum lætabile factum
Diis fore confido. Si quis tamen Hercule, si quis
Fortè Deo doliturus erit, data præmia nolet:
Sed meruisse dari sciet; invitæque probabit.
Assensere Dei. Conjux quoque regia visa est
Cætera non duro, duro tamen ultima vultu
Dicta tulisse Jovis; seque indoluisse notatam.
Interea, quodcunque fuit populabile flammæ,
Mulciber abstulerat; nec cognoscenda reman-

NOTÆ.

234. *Agger*] Pro lignorum strue posuit; quanquam proprie terræ est congeries.

235. *Silva*] Lignorum, ex quibus rogos constabat, super quæ Nemeæi leonis pellem, in qua moriturus decumberet, Hercules stravit.

236. *Clava*] Clava Herculis insigne, ut fulmen Jovis, Tridens Neptuni, &c.

241. *Vindice*] Hercule nimiram, qui omnes

terras à monstris, latronibus, & nefariis hominibus purgabat.

243. *Nostra*] Jovi nempe gratum fuit eos Herculi filio faventes, & erga se benedictos cernere.

259. *Conjux*] Juno est Herculi sempiternæ, quam oblique tetigit Jupiter.

263. *Mulciber*] Vulcanus est, à mundo ferro, qui pro igne sapissime ponitur.

Her lis

Herculis effigies ; nec quidquam ab imagine ductū
 Matris habet : tantumque Jovis vestigia servat. 265
 Itaque novus serpens, posita cum pelle senecta,
 luxuriare solet, squamamque nitere recenti ;
 hic, ubi mortales Tirynthius exiit artus ;
 arte sui meliore viget ; majorque videri
 cepit ; & augusta fieri gravitate verendus. 270
 Quem pater omnipotens, inter cava nubila raptum,
 Quadrijugo curru radiantibus intulit astris.

V. Sensit Atlas pondus. Neque adhuc Stheneleius iras

olverat Eurystheus ; odiumque in prole paternum
 exercebat atrox. At longis anxia curis 275
 Argolis Alcmena, questus ubi ponat aniles,
 cui referat nati testatos orbe labores,
 vive suos casus, Iölen habet. Herculis illam
 operiis, thalamoque animoque receperat Hyllus :
 impleratque uterum generoso germine. Cui sic 780
 incipit Alcmena : Faveant tibi numina saltem :
 corripiantque moras, tum cum matura vocabis
 repositam timidis parientibus Ilithyiam ;
 quam mihi difficilem Junonis gratia fecit.
 namque laboriferi cum jam natalis adesset 285
 Herculis, & decimum premeretur sidere signum,
 tendebat gravitas uterum mihi : quodq; ferebam,
 tantum erat, ut posses auctorem dicere tecti
 ponderis esse Jovem. Nec jam tolerare labores
 ulterius poteram : quin nunc quoq; frigidus } 290
 artus,
 tum loquor, horror habet ; parsque est meminisse
 doloris.

Item ego per noctes, totidem cruciata diebus,
 natalis Herculis laborem ferentis appropinquaret, & decimum sidus à sole teneretur, in-
 tis gravitas tendebat mihi ventrem, & quod gestabam erat tantum, ut pronum esset dicere
 laborem tanta sarcina esse Jovem: neque jam poteram amplius pati labores: quin nunc etiam
 aus timor habet membra, dum verba facio, & ipsa recordatio est pars laboris. Ego torta per
 em noctes, atque totidem dies,

neque habet quicquam
 ortum à ferma matris ;
 & servat tantum ima-
 ginem Jovis. Atque ut
 anguis novus consuevit
 exsilire, senio depresso
 cum exuviis, & micare
 squamma nova ; ita post-
 quam Tirynthius depresso
 membra morti obnoxia,
 viget parte sui potiore ;
 cepit videri major, &
 fieri colendus veneranda
 gravitate. Quem pater
 omnipotens sublatum cur-
 ru quadrijugo inter opa-
 cas nubes collocavit inter
 splendentia sidera.

V. Atlas sensit onus &
 neque adhuc Eurystheus
 Stheneleius odium exple-
 verat ; & servus iram,
 quam olim in patrem,
 in filium exercuit. At
 Alcmena Argolica sol-
 licita assiduis curis
 habet Iölen cui cre-
 dat querimonias aniles,
 cui narret labores filii to-
 to orbe cantatos, vel sua
 infortunia. Hyllus illam
 benevole acceperat lecto,
 jussu Herculis ; & im-
 plevrat alvum semine
 nobili ; cum Alcmena sic
 incipit ; Dii tibi nunc
 saltem sint auxilio, &
 non morentur, cum par-
 turiens appellabis Ilithy-
 iam jus habentem in pa-
 vidas puerperas, quam
 Junonis potentia mi-
 hi reddidit minus a-
 quam. Namque, cum

NOTÆ.

265. Vestigia] Animam à Jove ortam.
 272. Quadrijugo] Inovit Herculem, trium-
 ntium more, in cælum sublatum.
 273. Sensit pondus] Quasi Hercules, novus
 pes cælis, illius pondus auxerat.
 278. Iölen] Quæ Euryti Oechaliæ regis fi-
 ab Hercule adamata, deinde Hyllō filio
 in uxorem tradita.
 283. Ilithyiam] Dianam volunt esse, & Ju-

nonem Lucinam, quæ parturientibus opifera
 adveniat.
 284. Gratia] Ironice.
 285. Laboriferi] Laboribus nati, ut supra
 v. 180, quem consule.
 286. Decimum] Sol singulis mensibus Zodiaci
 signum perlustrat : unde per decimum signum
 decimus mensis intelligitur.

defatigata doloribus, & tendens brachia ad cœlum, vocabam magno clamore Lucinam & duos Deos partus. Illa quidem accessit, sed ante à Junone corrupta, & qua cuperet meam vitam prodere infesta Junoni. Et cum audivit meos gemitus, constitit ad illud altare præ foribus: & imposuit dextrum poplitem sinistro genu, atque digitis inter se connexis ad modum festinis, remorata est partus; protulit quoque carmina voce summissa: atque carmina cobibuerunt partus inchoatos. Contendo, & amens jacio nihil profutura convitia in Jovem immemorem, & opto obire, & conqueor vocibus taciturnis rigida saxa. Matrone Cadmeïdes adstant, & concipiunt preces, & animos augent laborantis. Una famularum Galanthis nomine ex media plebe, flavos habens capillos, sedula in mandatis exequendis, amata suis officii, adstabat: ea intellexit nescio quid agi Junone aversa: & dum prodit sapius, atque subit januam, advertit Deam sedentem super altari, atque habentem lacertos genibus commissos digitis: Et, quacumque es, inquit, gratulare domina: Alcmena Argolica liberata est, & factum est a fruitur voto. Dea ventri præposita emicuit, atque exterrita solvit manus connexas: ego absolvere culis solutis.

VI. Aiunt Galanthisa risisse numine eluso. Dea crudelis prostravit ridentem & traxit correpta ipsa coma, atque prohibuit conantem tollere corpus ex terra: & convertit brachia in pedes anseris. Vetus agilitas superest: neque dorsum deposuit suum colorem: figura alia est à priore. Qua a opem tulerat parienti ore fallaci, fetus emittit ore; atque colit nostras domos, ut & prius cubat.

NOTÆ.

294. Nixos] Duos fratres nixuum seu partuum adjutores, de quibus Festus, qui tres tamen fuisse scribit.

299. Pectine junctis] Pectinatim, decussatim.

300. Sustinuit] Pio retardavit. Tali autem gestu impediri partus scripsit quoque Plinius.

304. Cadmeïdes] Thebaræ, à Cadmo Thebarum ædificatore.

310. Divam] Lucinam, seu Ilythiam.

Fessa malis, tendensque ad cœlum brachia, magnam Lucinam Nixosque pares clamore vocabam.

Illa quidem venit, sed præcorrupta, meumque

Quæ donare caput Junoni vellet iniquæ.

Utque meos audit gemitus; subsedit in illa

Ante fores ara: dextroque à poplite lævum

Pressa genu, digitis inter se pectine junctis,

Sustinuit partus: tacita quoque carmina voce

Dixit: & inceptos tenuerunt carmina partus.

Nitor, & ingrato facio convicia demens

Vana Jovi: cupioque mori; moturaque duras

Verba queror filices. Matres Cadmeïdes adstant

Votaque suscipiunt; exhortanturque dolentem.

Una ministrarum media de plebe Galanthis,

Flava comas, aderat, faciendis strenua jussis;

Officiis dilecta suis. Ea sensit iniqua

Nescio quid Junone geri: dumque exit, & intus

Sæpe fores; Divam residentem vidit in ara;

Brachiaque in genibus digitis connexa tenentem

Et, quæcunque es, ait, dominæ gratare; levata

Argolis Alcмене: potiturque puerpera voto.

Exsiluit, junctasque manus pavefacta remisit

Diva potens uteri. Vinculis levor ipsa remissis.

VI. Numine decepto risisse Galanthisa fama

Ridentem, prensamque ipsis Dea sæva capillis

Traxit, & è terra corpus relevare volentem

Arcuit; inque pedes mutavit brachia primos.

Strenuitas antiqua manet: nec terga colorem

Amisere suum: forma est diversa priori.

Quæ, quia mendaci parientem juverat ore,

Ore parit: nostrasq; domos, ut & ante, frequenter

315. Potens uteri] Lucinam dicit, quæ turientibus adest.

320. Nec terga] Mustela nempe cujus comam induit Galanthis, sicuti ipsa flava comas, colore est flavo.

323. Ore parit] Hoc ideo fictum quod tercaules suos subinde ex uno loco in alium transferat.

VII. Dixit : & admonitu veteris commota ministræ,
 gemuit. Quam sic nurus est affata dolentem : 325
 : tamen, ô genitrix, alienæ sanguine vestro
 apta movet facies. Quid si tibi mira sororis
 ta meæ referam? quanquã lachrymæque, dolorq;
 pediant, prohibentque loqui. Fuit unica matri
 le pater ex alia genuit) notissima forma 330
 :chalidum Dryope : quam virginitate carentem,
 nque Dei passam, Delphos Delonque tenentis,
 cipit Andræmon; & habetur conjugæ felix.
 : lacus, acclivi devexo margine formam
 : oris efficiens : summum myrteta coronant. 335
 nerat huc Dryope fatorum nescia; quoque
 lignere magis, Nymphis latura coronas.
 que sinu puerum, qui nondum impleverat annû,
 lce ferebat onus : tepidique ope lactis alebat.
 ud procul à stagno, Tyrios imitata colores, 340
 spem baccarum florebat aquatica lotos :
 pferat hinc Dryope, quos oblectamina nato
 rigeret, flores : & idem factura videbar ;
 mque aderam. Vidi guttas è flore cruentas
 cidere ; & tremulo ramos horrore moveri. 345
 licer, ut referunt tardi nunc denique agrestes,
 tis in hanc Nymphæ, fugiens obscœna Priapi,
 ntulerat versos servato nomine vultus.

VIII. Nescierat soror hoc ; quæ cum perterrita
 retro
 & adoratis vellet discedere Nymphis ; 350
 ferunt radice pedes. Convellere pugnat :

relio ad oblectationem : atque videbar idem factura, nam adstabam.
 utas desuere ex flore, & ramos agitari horrore trepido. Nempe, uti rustici nunc denique sero
 morant, Nymphæ Lotis vitans pudenda Priapi, faciem in hanc arborem mutaverat nomine
 ic servato.

II. Soror meâ istud ignoraverat, quæ tremefacta, cum niteretur refugere, & discedere à
 Nymphis venerandis, pedes correpti sunt radice. Tentat avellere ;

VII. Absolvit, &
 tacta recordatione veteris
 famula, condoluit :
 quam gementem nurus
 sic alloquuta est: Atta-
 men, ô mater, figura ab-
 lata illius, quæ aliena est
 à vestro sanguine, te tan-
 git. Quid si tibi narrem
 stupendam sortem meâ so-
 roris? Tametsi fetus & im-
 mæror obstant, & im-
 pediunt sermonem. Dry-
 ope pulchritudine notissi-
 ma Oechalidum puella-
 rum fuit sola filia ge-
 nitrici: pater me suscepit
 ex alia. Andræmon illam
 duxit spoliata virginitate,
 & violatam à Deo obtinente
 Delphos & Delon: atque creditur
 beata fuisse marito. Est
 stagnum præbens figuram
 littoris acclivis margine
 declivi: myrteta cingunt
 extremam partem. Dry-
 ope ignara infortunii huc
 appulerat, & quo magis
 doleat, portatura ferta
 Nymphis. Atque gestabat
 ulnis gratum onus
 puerum, qui nondum
 absolverat annum: & nutrie-
 bat auxilio lactis tepidi. Non
 longe à lacu Lotos aquatica,
 exhibens colores Tyrios,
 florebat in spem baccarum.
 Dryope inde divi-
 puerat flores, quos offer-
 Averti guttas sanguinis

NOTÆ.

35. Nurus] Iole uxor Hylli, qui Herculis
 ex Deianira.
 37. Raptâ] De Galanthide loquitur, quæ
 sustelam conversa.
 33. Dryope] Quæ Euryti Oechalix regis
 2. Delphos] In hac enim Phocidis urbe
 oraculum tenuit Apollo.
 2. Delon] Quæ Cycladum omnium insula
 prima, ubi Apollinem & Dianam Latona

enixa: quamobrem & Diis illis sacra.
 341. Lotos] Quæ arbor est Africæ familia-
 ris, baccas ferens tam grati saporis, ut ho-
 spitibus patriæ oblivionem injicere dicatur. A
 quo fabula non abludit.
 346. Tardi] Qui arborem sacram fuisse antè
 admonere debuissent.
 347. Priapi] Qui Bacchi & Veneris fuit
 filius, inguine famosus, ob fecunditatem; Hor-
 torum deus.

neque quicquam movet nisi supremas partes: cortex mollis adnascitur ab ãma parte, & paulatim regit tota inguina. Postquam advertit, tentans discerpere comam manus, implevit manum foliis: folia occupabant totum caput. At puer Amphissus (namque avus Eurytus illi imposuerat hoc nomen) sentit mammam maternam indurescere: neque succus lacteus sequitur ubera lactentem. Adstabat spectatrix dura sortis; neque tibi poteram auxilium esse, soror: atque amplexa rezardabam stipitem crescentem & ramos quantum poteram: & agnosco, optavi velari sub eodem cortice. Ecce Andramon illius maritus, & pater infelicitis adveniunt, & quarunt Dryopen: cum quærent Dryopen, ostendi illis eam in loton conversam: præbent suavia ligno calido: & manent porrecti ad radices sua arboris. Nihil jam tibi supererat, quod non esset arbor præter vultus, dilecta soror. Lachryma defluunt in frondes natas ex corpore maturo: & dum potest, atque os præbet viam voci, emittit ejusmodi querimoniam in auras: Si aliqua est fides miseris, juro per Deos me non meruisse hoc nefarium supplicium; do pœnas sine

crimine. Vitam egimus innocentem: si falsum loquor exsiccata sim, & amittam folia quæ gero; a te excisa securibus incendar. Caterum tollite ex ramis maternis puerum, & committite nutrici, a te curate, ut bibat sæpe lac sub nostra arbore, & sub eadem sese oblectet: & cum didicerit fari, facit salutem matrem: & mortuus dicat, Genitrix conditur sub hoc trunco. Reveretur tamen lac, neque deripiat flores ab arbore, atque arbitretur omnes frutices esse corpus Dearum. Valeas, lacte matris, & tu soror, atque genitor:

Nec quicquam, nisi summa, movet. Succrescit ab imo,

Totaque paulatim lentus premit inguina cortex.
Ut vidit; conata manu laniare capillos,
Fronde manū implevit: frondes caput omne } 35
tenebant.

At puer Amphissos (namque hoc avus Eurytus illi Addiderat nomen) materna rigescere sentit Ubera: nec sequitur ducentem lacteus humor. Spectatrix aderam fati crudelis: opemque Non poterā tibi ferre, soror: quantumq; valebā, 3
Crescentem truncum ramosq; amplexa, morabar Et (fateor) volui sub eodem cortice condi. Ecce vir Andræmon, genitorq; miserrimus, adsur: Et quærent Dryopen: Dryopen quærentibus illi Ostendi loton. Tepido dant oscula ligno: 3
Affusique suæ radicibus arboris hærent. Nil nisi jam faciem, quod non foret arbor, habet, Cara soror. Lachrymæ verso de corpore factis Irrorant foliis: ac, dum licet, oraque præstant Vocis iter, tales effundit in aëra quæstus: 3
Si qua fides miseris, hoc me, per numina juro, Non meruisse nefas. Patior sine crimine pœnam. Viximus innocuæ: si mentior, arida perdam, Quas habeo, frondes; & cæsa securibus urar. Hunc tamen infantem maternis demite ramis; 3
Et date nutrici: nostraque sub arbore sæpe Lac facitote bibat; nostraque sub arbore ludat Cumque loqui poterit, matrem facitote salutem. Et tristis dicat, Latet hoc sub stipite mater. Stagna tamen timeat; nec carpat ab arbore } 3
flores:

Et frutices omnes corpus putet esse Dearum.
Care, vale, conjux, & tu germana, paterque:

NOTÆ.

352. Nisi summa] Inferius enim in arborem dudum mutata fuit.

363. Genitor] Eurytus, qui Dryopes pater.

366. Sux] Eadem nimirum Dryope Euryti filia, & Andræmonis conjux, utriusque,

quancquam jure diverso, erat.

380. Stagna tamen timeat] Meo scilicet obnitus exemplo.

380. Timeat] Revereri nempe debuit, ubi mater habitavit.

queis si qua est pieras, ab acuræ vulnere falcis,
 pecoris morfu frondes defendite nostras.
 quoniam mihi fas ad vos incumbere non est ; 383
 rigite huc artus, & ad oscula nostra venite,
 tum tangi possunt, parvumque attollite natum.
 lura loqui nequeo. Nam jam per candida mollis
 olla liber serpit : summoque cacumine condor.
 oculis removete manus. Sine munere vestro 390
 ontegat inductus morientia lumina cortex.
 esierant simul ora loqui, simul esse : diuque
 orpore mutato rami caluere recentes.

IX. Dumq; refert Iöle fatum miserabile, dumq;
 Eurytidos lachrymas admoto pollice ficit 395
 Alcmena, flet & ipsa tamen : compescuit omnem
 res nova tristitiam. Nam limine constitit alto
 ene puer, dubiaque regens lanugine malas
 ra reformatus primos Iölaus in annos,

X. Hoc illi dederat Junonia muneris Hebe, 400
 cta viri precibus. Quæ cum jurare pararet
 ona tributuram posthac se talia nulli ;
 on est passa Themis. Nam jam discordia Thebæ
 lla movent, dixit : Capaneusq; nisi ab Jove vinci
 aud poterit : ibuntq; pares in vulnera fratres : 405

tulus velans maxillas lanugine vix videnda, vultus habens restitutos in primos annos, sese obtulit excelsas fores.

*Hebe Junonia, pellecta precibus mariti, illi prabuerat hoc beneficium : qua cum vellet sacra-
 to sese obstringere, se nulli prabituram posthac ejusmodi munera, Themis non sivit. Nam jam
 ba, inquit, cient bella discordia: & Capaneus non poterit superari nisi à Jove: & fratres aequales
 or in plagas :*

NOTÆ.

- 90. *Sine munere*] Pietatis fuisse officium, sed ad sanguine vel affinitate Proximos spectet, morientium claudere oculos, jam aliter vidimus.
- 95. *Eurytidos*] Iöles, Euryti filia.
- 99. *Iölaus*] Qui Iphichi Herculis fratris filius, ideo juvenili ætati restitutus, quod bene multa egregia facinora præstiterit.
- 100. *Hebe*] Quæ Junonis filia, juventutis, Junone etiam assentiente, Herculi in cœlo recepto nupsit.
- 102. *Talia*] Ut quempiam juventuti restitueret.
- 103. *Themis*] *Justitiæ dea*, quæ fas jubet, res vetat, nihil impunitum sinit, vaticiniis eligioni præest.
- 103. *Nam*] Multa vaticinatur Themis quæ vera erant, ut ad rem possit descendere, causa à jurando Heben absterruerat.
- ona tributuram posthac se talia nulli :*

quibus si qua est pieras, turba præstate nostra solia à plaga acuta falcis, & à morfu pecoris. Et siquidem mihi non licet ad vestros amplexus flecti, tollite huc membra, atque accedite ad nostra suavia, dum possunt sentiri, atque admovete parvum filium. Non possum plura proferre: nam jam lentus cortex curri per collum album, & tegor summo fastigio. Tollite manus ab oculis: liber adnatus sine vestro officio oculos morientes ultro condet. Os simul desierat verba fundere, atque esse: & rami novi diu calidi fuerunt corpore verso.

XI. *Et dum Iöle narrat sortem lugubrem, & dum Alcmena abstergit lachrymas Eurytidos pollice admoto, & ipsa tamen lachrymatur, res nova submovit omnem moestitiam: namque Iölaus propemodum adole-*

ut lectorem ad versum usque 416. antè-pervenire oporteat, quam Deæ scopum assequatur.

404. *Movement*] Autores ejus fuerunt Eteocles & Polynices, Oedipi ex Jocasta matre & uxore filii; qui, se cum ex nefariis nuptiis ortos cognoscerent, regnum eo fœdere diviserunt, ut alternis annis imperarent. Prior Eteocles natu major solium occupat; verum exacto anno fratri regnum reposcenti non tradit. Polynices ad Adrastum Argivorum regem confugit; hinc bellum confatur.

404. *Capaneus*] Unus è septem ducibus ad Thebas, Deorum contemtor maximus, qui, cum mœnia scalis conscendere tentasset, lapidibus à propugnantibus est obrutus: quapropter fulmine tactum fabulati sunt.

405. *Fratres*] Eteocles nempe & Polynices, qui mutuis tandem vulneribus ceciderunt.

Seductaque

Et vates etiam vivus aspiciet suos manes terra subtracta : & filius ulciscetur patrem matre, pius & scelestus eodem facinore : & stupefactus malis, demens & domo fugiens, vexabitur facie furiarum, & Manibus genitricis ; donec uxor ab eo petiverit aurum pestiferum, & gladius Phegeius transfixerit latus consanguineum. Tum denique Callirhoë Achelöia supplex poscet summum Jovem hanc aetatem filii infantibus. Jupiter his præsiuit mœnera privigna & nurus, & præsiavit viris aetatem puerilem.

XI. Postquam Themis prudens futuri hac dixit ore fatidico, Dii murmurabant diversa oratione ; & fremitus erat quamobrem non fas esset præbere aliis eadem munerum Pallantias queritur aetatem sui mariti esse exhaustam : alma Ceres queritur Iasonem canescere Vulcanus petiti annos

Seductaque suos manes tellure videbit
 Vivus adhuc vates : ultusque parente parentem
 Natus erit factus pius & sceleratus eodem :
 Attonitusque malis, exul mentisque domusque,
 Vultibus Eumenidum, matrisque agitabitur } 4.
 umbris ;
 Donec eum conjux fatale poposcerit aurum ;
 Cognatumque latus Phegeius hauserit ensis.
 Tum demum magno petet hos Achelöia supplex
 Ab Jove Callirhoë natis infantibus annos.
 Jupiter his motus, privignæ dona nurusque 4
 Præcipiet : facietque viros impubibus annis.
 XI. Hæc ubi faticano venturi præscia dixit
 Ore Themis ; vario Superi sermone fremebant :
 Et, cur non aliis eadem dare dona liceret,
 Murmur erat. Queritur veteres Pallantias annos 4
 Conjugis esse sui : queritur canescere mitis
 Iasonia Ceres : repetitum Mulciber ævum

NOTÆ.

406. Videbit] Amphiarus, Oecli filius, vates ille de quo hic agitur, vivus ad Manes, hiatus terræ absorptus, descendit.

407. Ultus] Præviderat Amphiarus se à bello Thebano non reversurum ; quamobrem nullis precibus à Polynice adduci poterat, ut ad illud proficisceretur. Eriphyle verò ab Adrasto aureo monili corrupta, quod Hermione à Venere acceperat, maritum & prodidit, & ad bellum compulsi : qua re ab Amphiarao intellecta, Alcæon filio mandavit ut suæ moris autorem Eriphylen occideret. Patri obsequens Alcæon matrem sustulit.

408. Pius] Ulciscendo patrem. Sceleratus] Occidendo matrem.

409. Exul mentis] Demens, furens.

420. Eumenidum] Furiarum, quibus vexatus fuit Alcæon parricida.

421. Donec] Furiis agitatus Alcæon ad Phegeum confugit, à quo purgaretur ; filiamque ejus Alpheioboam duxit uxorem, cui monile matri detractum obulit. Cum autem apud Phegeum furoris remedium non invenisset, consulto oraculo se ad Acheloum contulit : ubi pariter Callirhoës Acheloi filia amore captus, fatale aurum, de quo hoc in loco agitur, ab ea poscitur. Ille se monile datu-

rum pollicetur, atque ea causa ad Alpheiam reperiturus illud contendit, verum à Phegei filio est occisus.

413. Hos] Juveniles nempe ad quos ductus fuerat Iolaus, ut, præproperata illius ventute, patris necem ulcisci possent.

415. Privigna] Hebes, quæ Junonis fuerit filia, Pallantis Jovis privigna dicitur ; nurus verò, siquidem ejusdem filio Heleni nupsit.

415. Dona] Juventutem, Alcæonis filii

416. Præcipiet] Ante capiet.

420. Pallantias] Auroram dicit, Hypionis filiam, Pallantis gigantis Creofati formam patruelam.

421. Conjugis] Tithoni, Laomedontis, Tæonorum regis, filii, cui à Paris immortalitas, oblita perpetuam juventutem poscere, Aura impetraverat : qui senio confectus in cicam mutatus est.

422. Iasonia] Jovis ex Electra filium, erei adamatam, cui Plutum divitiarum dicitur cæcum, claudum, timidumque peperit.

422. Mulciber] Vulcanus ; ex cujus semine in terram prolapsus, cum Minervæ castitatem temerare intentasset, Erichonius, puer à conis pedibus horribilis, natus est.

scit Erichthonio. Venerem quoque cura futuri
angit, & Anchisæ renovare paciscitur annos.
si studeat, Deus omnis habet : crescitq; favore 425
urbida seditio ; donec sua Jupiter ora
olvit : &, O, nostri si qua est reverentia, dixit,
uo ruitis ? tantumne sibi quis posse videtur,
ta quoque ut superet ? fatis Iolæus in annos,
nos egit, rediit : fatis juvenescere debent 430
Callirhoë geniti ; non ambitione, nec armis.
nos etiam, quoque hoc animo meliore feratis,
e quoque fata regunt : quæ si mutare valerem,
e nostrum seri curvarent Æacon anni :
perperumque ævi florem Rhadamanthus }
haberet 435

in Minoë meo : qui propter amara senectæ
ndera despicitur ; nec, quo prius, ordine regnat.
sta Jovis movere Deos. Nec sustinet ullus
um videant fessos Rhadamanthon & Æacon
annis,
Minoa) queri ; qui, dum fuit integer ævi, 440
rruerat magnas ipso quoque nomine gentes.
nc erat invalidus : Deionidemque juventæ
bore Miletum, Phæboque parente superbum,
timuit : credensque suis insurgere regnis,
ud tamen est patriis arcere penatibus ausus. 445
nte fugis, Milete, tua ; celerique carina
eas metiris aquas ; & in Afide terra
enia constituis, positoris habentia nomen,
tibi, dum sequitur patriæ curvamine ripæ,
a Mæandri toties redeuntis eodem, 450

validas nationes vel sola fama. Tunc erat infirmus, & extimuit Miletum Deionidem el-
viribus juventutis, & patre Apolline : atque suspicatus eum aspirare ad suum regnum,
amen sustinuit prohibere sedibus patriis. Discedis ultro, Milete, atque transis mare Ægaum
navi, & ponis muros in terra Asia obtinentes nomen conditoris. Hic Cyanea, nata Mæandri
recurrentis eodem, tibi cognita, dum sequitur flexus ripæ patriæ,

renovatos Erichthonio.
Solicitude de futuro mo-
vet etiam Venerem, &
spondet reparare annos
Anchisæ. Quilibet Deus
habet cui faveat : & in-
multuosa seditio augetur
favore, donec Jupiter os
suum aperuit ; atque, &
inquit, si quis est metus
nostri, quid sine ulla ra-
tione affectatis ? tan-
tumne posse aliquis sibi
videtur, ut vincat eti-
am fata ? Iolæus repe-
vit per fata annos quos
exegit : filii Callirhoës
debent revirescere per
fata ; non per ambitio-
nem, neque arma. Fata
imperant quoque vobis,
&, ut patiamini equi-
ore mente, mihi etiam ;
qua si possem mutare,
neque atas senilis incur-
vum redderet nostrum
Æacum, & Rhadaman-
thos fruere flore eta-
tis minime marcescente,
cum Minoë meo, qui
propter trisæ unus se-
nectutis contemnitur, ne-
que imperium obtinet ea
dignitate qua antè vale-
bat. Verba Jovis reti-
gerunt Deos : neque quis-
quam audent conquiri,
cum cernant Rhadaman-
thon, & Æacon, etate
defatigatos, Minoë in-
super, qui, dum visis
etate integra, metu per-

NOTÆ.

4. Anchisæ] Quem Æneæ patrem Vene-
amasse Virgiliano carmine notius est quam
exponendum.
5. Favore] Dum quisque huic aut illi
& juventutem possit.
4. Nostrum] Filium supple. Tres verò
Jupiter memorat, post fata ob Justitiam
inferos constitutos judices.
2. Tunc] Cum Jupiter loqueretur.
2. Deionidem] Deiones filium, ut aspi-

cari licet, namque huic aliam matrem, patre
eodem Apolline, alii assignant. Cræta reg-
num invadere molitus fuerat : sed à Jove
Minois patre deterritus in Asiam navigavit,
ubi Miletum Cariæ urbem celeberrimam con-
didit.
447. Ægeas] Mare Ægaum, quod Miletò
Asiam petenti trajiciendum erat.
450. Mæandri] Qui l'hygiæ sinuosus fluvius,
de quo jam sepe.

Cognita

peperit Byblidem atque Cannum, geminam sobolem, atque corpora eximia forma. Byblis exemplo est, ut puella ament licita. Byblis flagrans desiderio fratris Apollinis, ex Mileto nepotis, non dilexit fratrem ut soror, nec quo amore decebat. Illa quidem primo nullum amorem cognoscit, neque arbitratur male facere, quod sapius præbeat suavia; quod amplectatur collum fraternum suis lacertis, & diu decipitur specie ficta pietatis. Amor paulatim flectitur in fratrem, atque eum visura adest exornata, & perditè optat videri pulchra: & si qua est ibi pulchrior, illi invidet. Sed nondum est sibi perspecta, neque, quanquam amore tacite correpta est, nullum votum illicitum fovet; verum tamen torretur intus. Jam Dominum vocat; jam refugit nomina consanguinitatis; jam mavult ille appeller se Byblidem quam sororem. Verita est tamen dum vigilaret vota turpia obijcere menti sua: certum saepe quod amat superata leni somno. Visa est etiam jungere corpus fratri; & pudore suffusa est, quanquam dormiens iacebat. Sopor discutitur: illa diu obtumescit, atque revolvit imaginem sui somni, atque ita loquitur animo incerto. *Me infelicem! quid portendit simulacrum noctis tranquilla? quod nolim sit verum. Quamobrem ego intuita sum hac somnia? Ille quam videtur pulcher, etiam inimicorum oculis: & gratus est, & nisi germanus sit, pro amare: & me dignus erat: at obest esse germanam. Dummodo nihil ejusmodi coner adire dum vigila licet somnus recurat saepe sub ejusmodi specie. Testis nullus est sopori, neque est simulata voluptas. Pro Venus, & Amor alate cum matre molli, quantam sensi voluptatem quam aper ta lidido*

Cognita Cyanæe, præstanti corpora forma;
Byblida cum Cauno prolem est enixa gemellam.
Byblis in exemplo est, ut ament concessa puellæ
Byblis Apollinei correpta cupidine fratris,
Non soror ut fratrem, nec qua debebat, }
amavit. } 4

Illam quidem primò nullos intelligit ignes:
Nec peccare putat, quod sæpius oscula jungat:
Quod sua fraterno circumdet brachia collo:
Mendacique diu pietatis fallitur umbra.
Paulatim declinat amor; visuraque fratrem }
Culta venit; nimiumque cupit formosa videri }
Et, si qua est illic formosior, invidet illi. }
Sed nondum manifesta sibi est; nullumq; sub illo }
Igne facit votum: veruntamen æstuat intus. }
Jam dominū appellat: jam nomina sanguinis }
odit: } 5

Byblida jam mavult, quam se vocet ille sororem:
Spes tamen obscenas animo dimittere non est
Ausa suo vigilans. Placida resoluta quiete
Sæpe videt, quod amat. Visa est quoq; jungere fratri
Corpus; & erubuit, quamvis sopita jacebat.
Somnus abit: filet illa diu; repetitque quietis
Ipsa suæ speciem; dubiaque ita mente profatur
Me miseram! tacitæ quid vult sibi noctis imago
Quam nolim rata sit. Cur hæc ego somnia videt
Ille quidē est oculis quamvis formosus iniquis:
Et placet, & possum, si non sit frater, amare:
Et me dignus erat. Verum nocet esse sororem.
Dummodo tale nihil vigilans committere tenter
Sæpe licet simili redeat sub imagine somnus.
Testis abest somno; nec abest imitata voluptas.
Pro Venus, & tenera volucer cum matre Cupido
Gaudia quanta tuli! quam me manifesta libido

NOTÆ.

451. Cyanæe] Aliam alii: Eidotheam Caurum regis filiam, Canni & Byblidis matrem fecit Antonius Liberalis.

460. Declinat] Augetur; ad nefandam flectitur libidinem.

463. Sed nondum] Nondum, inquit, se a-

more esse captam intelligit. Nullumquid illo] Quod nondum tam magnus erat is, ut propterea votum aliquod susciperet, od facere solent, qui vehementer amant.

463. Illo] Amore nondum satis amant manifesto.

contigit ! ut jacui totis resoluta medullis !
 Et meminisse juvat ! quamvis brevis illa voluptas,
 Quæque fuit præceptis, & cœptis invida nostris. 485
 Ego, si liceat mutato nomine jungi,
 Quam bene Caune, tuo poterā nurus esse parenti !
 Quā bene, Caune, meo poteras gener esse parenti !
 Omnia, Dii facerent, essent communia nobis ;
 Præter avos. Tu me vellem generosior esses. 490
 Nescio quam facies igitur, pulcherrime, matrem :
 An mihi, quæ malè sum, quos tu, sortita parentes,
 Nil nisi frater eris. Quod obest, id habebimus unū.
 Quid mihi significant ergo mea vîsa ? quod autem
 Omnia pondus habent ? an habent & somnia } 495
 Nil melius ! Dii nempe suas habuere sorores.
 Saturnus Opim junctam sibi sanguine duxit,
 Oceanus Tethyn, Junonem rector Olympi.
 Non Superis sua jura. Quid ad cælestia ritus
 Irigere humanos ; diversaque fœdera tento ? 500
 Et nostro vetitus de corde fugabitur ardor :
 Et tunc, hoc si nequeo, peream precor ante ; toroque
 Fortuna componar : positæque det oscula frater.
 Sed tamen arbitrium quærit res ista duorum.
 Quæge placere mihi : scelus esse videbitur illi. 505
 Non Æolidæ thalamos timuere sororum.
 Unde sed hos novi ? cur hæc exempla paravi ?
 Quo feror ? obscœnæ procul hinc discedite flammæ.

me delectat ! ut jacui
 resoluta totis medullis !
 ut delectat recordari !
 quanquam illa gaudia
 momentanea, atque nox
 fuit velocissima, & in-
 vida nostris cœptis. O,
 si fas sit convenire nomi-
 ne mutato, quam bene
 poteram esse nurus tuo
 patri, Caune ! Quam
 bene poteras esse gener
 meo patri, Caune ! uti-
 nam Dii annuerent, ut
 omnia essent nobis commu-
 nia, præter avos : optarem
 tu me esses stirpe nobiliori
 oriundus. Nescio igitur
 quamnam per te mater fiet,
 formosissime ; at mihi,
 quæ malè habui eosdem
 parentes quos tu forti-
 tus es, nihil eris nisi
 frater. Habebimus id
 unum quod nocet. Quid
 ergo mihi designant mea
 vîsa ? Quam vim autem
 habent somni imagines ?
 an & somni imagines
 vim habent ? Dii meli-
 us ! Dii nimirum dux-
 erunt suas sorores. Sic
 Saturnus habuit Opim
 sibi conjunctam sanguine,
 Oceanus Tethyn, Mode-
 rator Olympi Junonem.
 Dii habent sua jura ;
 quamobrem comparo con-

judines humanas cum cælestibus ; atque ambio aliena fœdera ? Vel amor prohibitus abijciatur ex
 corde ; vel, si istud non licet, oro prius inteream, & mortua lecto condar, & frater offerat
 sua composita. Et tamen res ista indiget voluntate duorum. Puta placere mihi ; videbitur illi
 non. As Æolida non metuerunt connubia sororum. Sed unde hos novi ? quamobrem ista ex-
 empla ante me statui ? Quo ruo ? Turpes amores vos hinc procul amolimini :

NOTA.

97. Generosior] Nobiliori, atque adeo alia,
 98. Opim] Quæ Cœli filia, aliis nomini-
 99. Tethyn] Quæ Cœli & Vestæ filia O-

debere negat. An ex animo mox patebit.
 500. Diversa] Alia enim Deorum, alia ho-
 minum.
 504. Et tamen] i. e. quanquam ego huic
 506. Æolida] Flures equidem memorat
 Æoli filios Homerus, at tamen ex illis Maca-
 ream solum cum sorore Canace rem habuisse
 novimus, ex qua filium habuit qui seipsum
 vagitu prodidit: ut videre est in hujusce au-
 thoris Epist. Verum puellæ criminibus aucto-
 ritatem querenti pronum fuit numero uti mul-
 tudinis.

M m

Nec,

neque frater ametur, nisi quantum licet sorori. Si tamen ipse esset prior correptus mei amore, fortè possem favere illius ardori. Ego igitur ipsa requiram, quem non eram repulsura si posceret? Poterisne fari? Poterisne consilium? Amor impellet; potero, vel si pudor os comprimet, litora secreta agnoscat amores occultos. Hæc sententia arridet animo, hæc superat mentem incertam; exsurgit in latus, atque recumbens in lævum cubitum, quicquid sit, inquit, profiteamur violentos ardores. Hei mihi! quo rivo! quem ardorem concipit meus mea? Atque ordinat voces conquisitas trepidante manu. Dextra manus tractat stylum, altera tabulam vacuum. Incipit, & haret: scribit, & corrigit quod tabellis mandaverat: & signat, & abstergit: invertit, & damnat, & laudat: atque vicissim deponit acceptas, & denovo capite depositas. Nescit quid cupiat: quicquid videtur factura displicet: est audacia in facie confusa cum pudore. Soror fuerat exarata in tabellis, placuit expungere sororem, atque insculpere ejusmodi verba ceris correctis: Amans tibi mittit hanc salutem, quam non est habitura nisi tu dederis. Pudet ah, pudet proferre nomen! Atque, si poscis, quid velim: optarem mea causa posset defendi sine nomine: neque essem Byblis prius cognita, quam votorum fuisset tuta. Et color, & macies, & facies, & oculi sæpe madidi, & gemitus ejus causa latente, & frequentes amplexus, & suavia, quæ, si forsitan observasti, possent sentiri non à sorore, poterant quidem tibi esse signa cordis vulnerati. Quanquam tamen ego graviter a læsa eram, quanquam intus erat ardor igneus, omnia tentavi, (Dii sunt conscii,) ut denique sanior: atque misera diu conata sum evitare sæva arma

Nec, nisi qua fas est germanæ, frater ametur: Si tamen ipse mei captus prior esset amore, 5
Forfitan illius possem indulgere furori,
Ergo ego, quem fueram non rejectura petentem
Ipsa petam? poterisne loqui? poterisne fateri?
Coget amor; potero. Vel, si pudor ora tenebit.
Littera celatos arcana fatebitur ignes. 5
Hæc placet, hæc dubiam vincit sententia mentem
In latus erigitur; cubitoque innixa sinistro,
Viderit: insanos, inquit, fateamur amores.
Hei mihi! quo labor? quem mens mea concipit
ignem?

Et meditata manu componit verba trementi. 5
Dextra tenet ferrum: vacuum tenet altera cera.
Incipit; & dubitat: scribit; damnatque tabellam:
Et notat; & delet: mutat, culpatque, probatque:
Inque vicem sumtas ponit, positasque resumit.
Quid velit, ignorat: quicquid factura videtur, 5
Displicet. In vultu est audacia mista pudori.
Scripta soror fuerat: visum est delere sororem,
Verbaque correctis incidere talia ceris:
Quam, nisi tu dederis, non est habitura salutem
Hanc tibi mittit amans: pudet ah, pudet }
edere nomen! 5

Et, si quid cupiam, quæris; sine nomine vellem
Possent agi mea causa meo: nec cognita Byblis
Ante forem, quam spes votorum certa fuisset.
Esse quidem læsi poterant tibi pectoris index,
Et color, & macies, & vultus, & humida sæpe 5
Lumina, nec causa suspiria mota patenti;
Et crebri amplexus; & quæ, si fortè notasti,
Oscula sentiri non esse sororia possent.
Ipsa tamen, quamvis animo grave vulnus habebam,
Quamvis intus erat furor igneus, omnia feci, 5
(Sunt mihi Dii testes) ut tandem sanior essem:
Pugnavi que diu violenta Cupidinis arma

NOTÆ.

518. Viderit] i. e. faciat Caenus quicquid sibi visum fuerit; certum est me amores profiteri, quicumque sequatur eventus.

521. Ceram] Tabellam ceream, in qua quid delendum erat, obruta styli parte levigabant: hoc erat stylum vertere.

Effuge

effugere infelix ; & plus, quam ferre puellam
 offe putes, ego dura tuli. Superata fateri
 logor, opemque tuam timidis exposcere votis. 545
 tu servare potes, tu perdere solus amantem.
 luge utrum facias. Non hoc inimica precatur :
 sed quæ, cum tibi sit junctissima, junctior esse
 appetit ; & vinclo tecum propiore ligari.
 ara senes norint : & quid liceatque, nefasque, 550
 usque sit, inquirant ; legumque examina servent :
 conveniens Venus est annis temeraria nostris.
 quid liceat, nescimus adhuc : & cuncta licere
 credimus : & sequimur magnorū exempla Deorū.
 nec nos aut durus pater, aut reverentia famæ, 555
 aut timor impediunt ; tantum absit causa timendi.
 vulcia fraterno sub nomine furta tegemus.
 tibi mihi libertas tecum secreta loquendi.
 damus amplexus ; & jungimus oscula coram.
 tantum est, quod desit ! miserere fatentis }
 amorem, } 560
 non fassuræ, nisi cogeret ultimus ardor :
 neve merere, meo subscribi causa sepulchro.
 illa nequicquam perarantem plena reliquit
 ora manum : summusq; in margine versus adhæsit.
 rotinus impressa signat sua crimina gemma ; 565
 nam tinxit lachrymis : linguam defecerat humor.
 que suis unum famulis pudibunda vocavit :
 pavidum blandita, Fer has, fidissime, nostro,
 dixit, & adjecit post longo tempore, fratri.
 cum daret ; elapsæ manibus cecidere tabellæ. 570
 quine turbata est : misit tamen. Apti ministri
 tempora nactus adit ; traditque latentia verba.
 tonitus subita juvenis Mæandrius ira,
 projecit acceptas, lecta sibi parte, tabellas :
 atque manus retinens trepidantis ab ore }
 ministri, } 575

*Amoris ; atque ego plus
 passa sum, quam credas
 puellam posse pati. Victa
 cogor confiteri, & pete-
 re tuum auxilium votis
 dubiis. Tu solus potes in-
 columem præsare, tu so-
 lus perdere amantem. Eli-
 ge utrum facias. Non hostis
 istud orat, sed quæ, cum
 sit tibi conjunctissima,
 optat tibi esse conjun-
 ctior, atque connecti tibi
 copulâ arctiore. Senes
 cognoscant jura, atque
 perscrutentur quid li-
 ceat, quid sit fas, aut
 nefas ; & observent de-
 creta legum : Venus
 inconsiderata apta est
 nostræ aetati. Ignoramus
 adhuc quid fas sit, at-
 que existimamus omnia
 esse concessa ; & sequi-
 mur exempla magnorum
 Deorum. Neque aut pater
 severus, aut pudor fame,
 aut metus obstant : ab-
 sit tantum causa timen-
 di. Velabimus jucunda
 furta sub nomine fra-
 terno. Licet mihi tecum
 arcana communicare : Et
 nos amplectimur, & con-
 serimus suavia palam.
 Quantum est quod desi-
 deratur ! miserere agnos-
 centis amorem, neque ag-
 nitura, nisi extremus &-
 sius impelleret. Neve
 merearis subscribi meo
 tumultu causa mortis.
 Plena tabella destituit
 frustra scribentem talia :
 atque novissimus versus
 inscriptus est margini.
 Continuo sigillum apponit
 suo crimini gemma im-*

*præ : quam madefecit lachrymis : humor destituerat linguam. Atque verecunda arcessivit unum
 servus ; & blandita timido, Porta, inquit, fidissime, nostro, & longo post tempore, addidit, fratri.
 offerret, tabella elapsa exciderunt manibus. Turbata est præfatio : at tamen misit. Famulus
 eius tempus opportunum accedit, & porrigit verba secreta. Juvenis Mæandrius suspens repentina
 projecit tabellas acceptas, parte à se lecta : atque agrè comescens manus à facie trementis famuli,*

N O T A.

54. Deorum] Quorum modo meministi.
 56. Tantum absit] i. e. fingamus modo
 tantum esse timendi causam.
 50. Quantum est] Quantum est quod
 desideria nostra impedit, quo sensu prius de
 P. 1. mo & Thisbe dixerat.

— Minimum est quod amantibus obstat.
 568. Blandita] Ut mos est illis qui aliena
 opera indigent.
 573. Mæandrius] Caenus Mæandri nepos,
 ut ex superioribus patet.

*Dum licet, inquit, pro-
ripe te, ô auctor nefarie
libidinis prohibita; qui,
nisi mors tua dedecus
mibi allatura esset, mor-
te exsoluisses pœnas. Ille
prorumpit timidus, atque
revertat ad dominam sava
verba Cauni. Expallescis,
Bybli, cognita repulsa,
atque cor oppressum fri-
gore gelido pavet. Post-
quam tamen mens rediit,
juxta amor rediit: at-
que lingua agrè protulit
hos sonos aëre percusso:
Atque jure, inquit re-
pulsam tuli; quamobrem
enim inconsiderata pro-
fessa sum istud vulnus?
Cur credidi tam citò
voces, qua non erant pro-
ferende, acceleratis ta-
bellis? Mens ejus erat
mibi antè cognoscenda
verbis anticipibus. De-
bueram observare parte
aliqua veli, qualis esset
ventus, ne non sequeretur
discedentem; atque ire
certo mari, quæ nunc
implevi vela non praten-
tatis ventis. Abstrahor
ergo in cautes, atque
submersa obruor toto ma-
ri; neque mea carbasa
habent reditus. Quid quod
etiam absterrebar favere
meo amori indubitatis
presagiis, tum cum ta-
bella exciderunt mihi
imperanti eas deferre,
& fecerunt spes no-
stras inanes. Annon vel
illa dies fuerat mutan-
da? vel omnis ustum: sed
potius dies mutanda:
Deus ipse hortabatur, at-*

*que præbebat fida indicia; nisi fuisset vecors. Et tamen ipsa debueram loqui, neque me credere tabel-
atque præsens indicare meos amores. Vidisset stetus, vidisset faciem amantis. Poteram plura dice-
quam quæ tabella continere potuerunt. Potui amplexi colum inuitum brachiis, atque comprehend-
pedes, atque ibi projecta petere vitam; & si repellerer, potui videri mortem obitura. Omnia fecisset
quorum si singula non poterant mollire asperum animum, omnia certè potuissent. Fortè & aliqui
esse possit peccatum famuli missi. Non accessit opportune; credo non dispexit*

NOTÆ.

584. Merito] Vim habet ellipsis, quæque adeo Byblidis affectum & furorem manifestiorem facit.

589. Veli] Metaphora à navigantibus sumpta, qui antequam parant vela, solent

*Dum licet, ô vetitæ scelerate libidinis auctor,
Effuge, ait: qui, si nostrum tua fata pudorem
Non traherent secum, pœnas mihi morte dedisses.
Ille fugit pavidus: dominæque ferocia Cauni
Dicta refert. Palles audita, Bybli, repulsa: 58
Et pavet obsessum glaciali frigore pectus.
Mens tamen ut rediit; pariter rediere furores:
Linguaque vix tales iccto dedit aëre voces:
Et merito; quid enim temeraria vulneris hujus
Indicium feci? quid, quæ celandâ fuerunt, 58
Tam cito commisi properatis verba tabellis?
Ante erat ambiguus animi sententia dictis
Prætentanda mihi. Ne non sequeretur euntem;
Parte aliqua veli, qualis foret aura, notare
Debueram; tutoque mari decurrere: quæ nunc 59
Non exploratis implevi linthea ventis.
Auferor in scopulos igitur, submersaque toto
Obruor Oceano: neque habent mea vela recursum
Quid quod & omnibus certis prohibebam amori
Indulgere meo, tum cum mihi ferre jubenti 59
Excidit, & fecit spes nostras cera caducas?
Nonne vel illa dies fuerat, vel tota voluntas,
Sed potius mutanda dies? Deus ipse monebat;
Signaque certa dabat: si non malè sana fuisset.
Et tamen ipsa loqui, nec me committere ceræ 60
Debueram; præsensque meos aperire furores.
Vidisset lachrymas: vultus vidisset amantis.
Plura loqui poteram, quam quæ cepere tabellæ.
Invito potui circumdare brachia collo:
Amplectique pedes: affusaque poscere vitam: 60
Et, si rejicerer, potui moritura videri.
Omnia fecissem. Quorum si singula duram
Flectere non poterant, potuissent omnia, mentem.
Forfitan & missi sit quædam culpa ministri.
Non adiit apte: non legit idonea, credo,*

notare quales venti sunt flaturi.

589. Aura] Qualis foret Cauni voluntas.

592. Auferor] Prolixè lascivit Poëta, niteriam sequacem pactus, & suo ingenio commodatam.

Tempora

tempora: nec petiit horamq; animumq; vacantē.
 Nec nocuere mihi. Neque enim de tigrīde natus;
 Nec rigidas filices, solidumve in pectore ferrum,
 Nec adamantā gerit: nec lac bibit ille leænæ.
 Vincetur. Repetendus erit. Nec tædia cœpti
 La mei capiam; dum spiritus iste manebit.
 In primum (si fata mihi revocare liceret)
 Non cœpisse fuit: cœpta expugnare, secundum est.
 (Ipse nec ille potest (ut jam mea vota relinquam)
 Non tamen auctorum semper memor esse
 meorum. } 620

Quia deserim, leviter voluisse videbor:
 Etiam tentasse illum, infidiisque petisse.
 Vix certè non hoc, qui plurimus urit & ussit
 Vota nostra, Deo, sed victa libidine credar.
 Quicquid jam nequeo nil commississe nefandum. 625
 Scripsi, & petii: temerata est nostra voluntas.
 Nihil adjiciam, non possum innoxia dici.
 Quod superest, multū est in vota, in crimina parvū.
 Sicut: & (incertæ tanta est discordia mentis)
 Quæ pigeat tentasse, libet tentare: modumq; 630
 ; & infelix committit sæpe repelli.
 Quæ ubi finis abest; patriam fugit ille, nefasque:
 Quæ peregrina ponit nova mœnia terra.
 Quæ verò mœstam tota Miletida mente
 Decisisse ferunt. Tum verò à pectore vestem 635
 Depulit: planxitque suos furibunda lacertos.
 Quæ palam est demens; in excessamq; fatetur
 Non Veneris. Sine qua patriam, inviolq; penates
 Perierit; & profugi sequitur vestigia fratris.
 Quæ tuo motæ, proles Semeleia, thyrso 640
 Thraciæ celebrant repetita triennia Bacchæ;
 Byblida non aliter latos ululasse per agros

tempora apta: neque petiit horam & animum aliis curis vacuum. Ista mihi olsuerunt. Neque enim ille ortus ex tigrīde, neque habet dura saxa, aut ferrum rigidum aut adamantem in pectore: neque suxit lac leana. Flestetur. Repetendus erit. Neque me tadebit unquam mei incepti, dum anima ista supererit. Nam primum fuit non incepisse, si fas esset mihi revocare fata: aliterum est absolute institutum. Namque, tamen si nunc mea desideria omittam, neque ille potest tamen non recordari inceptorum meorum; & quia omiserim, videbor levi amore esse impulsus, vel etiam illum tentasse, & fraudibus adortam esse: vel certè non credat superata Deo amoris, qui violentissimus torruit & torret, verum libidine. Denique nunc non possum nihil patrassse nefandum. Et scripsi, & poposci: corruptus est meus animus, & quamvis nihil addam iis quæ commisi, non possum tamen dici innocens. Quod restat multum est ad desideria explenda, exiguum in crimina. Absolvit: & tanta est fluctuatio mentis dubia, cum pœniteat tentasse, libet tentare, & modum transgreditur, & misera committit sæpe

pellatur. Dein ubi finis nullus Bylidos amori, ille fugit patriam & nefas, & statuit noverberum in terra extranea. Tum ve à aiunt tristem Miletii filiam defecisse animo. Tum verò it amittit à pectore, atque furore correpta percussit sua brachia. Jamque aperte est veniatque agnoscit spem illegitimam amoris; qua erepta destituit patriam atque domum infestatur atque festatur vestigia fratris exulis. Et quemadmodum, ô nate Semeles, Bacchæ Thraciæ tuo thyrso frequentant trieterica renovata; sic puella Bubasides viderunt Byblidem vociferan-

NOTÆ.

1. Mœnia] Caunum, Cariæ urbem.
 2. Miletida] Byblida Miletii filiam.
 3. Proles Semeleia] Bacchus est, cui à matre illud datum nomen.
 4. Thyrso] Per quem thyrsium, quæ hasta hedera seu pampino vestita, Bacchis, Bac-

chantiumque gestamen, vini furor intelligitur.
 641. Ismaria] Thracia; ab Ismaro Thraciæ monte sic dictæ.
 641. Triennia] Trieterica, festa quæ tertio quoque anno recurrebant; de quibus supra lib. 6.

Bubasides

per vastos campos: quibus
 emissis percurrit Caria in-
 colas & Lelegas bellicosos,
 & Lyciam. Jam præte-
 rierat Cragon, & Lymi-
 ren, & aquas Xanthi, &
 montem, quo Chimæra
 habebat ignem in mediis
 partibus, pectus & vul-
 tum leana, & caudam
 draconis. Nemora te de-
 stituunt, cum desessa se-
 quendo cadis, Bybli, at-
 que obmutescis, crinibus
 demissis in terra rigida;
 atque incumbis tuo ore
 super folia jacentia. Sape
 etiam Nymphæ Lelegum
 terram incolentes nitun-
 tur erigere mollibus bra-
 chiis: sepe hortantur ut
 minuatur amorem, & præ-
 bent solatia animo ea
 non recipienti. Muta
 Byblis prostrata est, at-
 que vult virentia gra-
 mina suis unguibus: at-
 que ea irrigat torrente
 lacrymarum. Dicunt Na-
 iadas his subjecisse ve-
 nam, quæ nunquam posset
 exsiccari. Quid enim
 majus dare poterant?
 Continuo, sicuti guttæ pi-
 ceæ fluunt de cortice scisso,
 vel glutinosum bitumen
 ex terra tumida, vel a-
 qua, quæ congelata est
 frigore, liquescit Sole sub
 adventum favonii leniter flantis, sic Byblis Phæbeia exhausta suis lacrymis mutatur in fontem.

hodie etiam habet nomen domina in illis vallibus, atque fuit sub atra quercu.

XII. Fama recentis prodigii implevisset urbes Cretenses; nisi Creta nuper tulisset monstra propi-
 a Iphide transmissata. Nam terra Phæstia vicina regni Gnoffiaco

Bubafides videre nurus: quibus illa relictis
 Caras, & armiferos Lelegas, Lyciamque pererr
 Jam Cragon, & Lymiren, Xanthique reli- }
 querat undas, } 6

Quoque Chimæra jugo mediis in partibus igne
 Pectus & ora lææ, caudam serpentis habebat.
 Deficiunt silvæ: cum tu lassata sequendo
 Procidis; & dura positis tellure capillis,
 Bybli, taces: frondesque tuo premis ore caducas. 6
 Sæpe etiam Nymphæ teneris Lelegeïdes ulnis
 Tollere conantur: sæpe, ut moderetur amori,
 Præcipiunt; surdæque adhibent solatia menti.
 Muta jacet; viridesque suis terit unguibus her-
 Byblis: & humectat lachrymarum gramina rivo. 6
 Naiadas his venam, quæ nunquam arescere posse
 Supposuisse ferunt. Quid enim dare majus habeba-
 Protinus, ut secto piceæ de cortice guttæ,
 Utve tenax grava manat tellure bitumen;
 Utve sub adventum spirantis lene Favoni
 Sole remollescit, quæ frigore constitit unda,
 Sic lachrymis consumpta suis Phæbeia Byblis
 Vertitur in fontem, qui nunc quoque vallibus illi
 Nomen habet dominæ; nigraque sub ilice mana-

XII. Fama novi centum Cretæas forsitan }
 urbes } 6

Implevisset monstri; si non miracula nuper
 Iphide mutata Crete propiora tulisset.
 Proxima Gnoffiaco nam quondam Phæstia regno

NOTÆ.

643. Bubafides] Caria; Bubafus enim Ca-
 riæ est regio, cujus etiam Plinius meminit.

644. Lelegas] Qui Carie populi bellicosissi-
 mi ex Græcia illuc advehi.

644. Lyciam] Quæ Provincia est minoris
 Asiæ, Carie adjacens, ad ortum sita.

645. Cragum] Qui Lyciæ mons est.

645. Lymiren] Lyciæ urbem juxta Cra-
 gon.

645. Xanthi] Qui fluvius est Lyciæ maxi-
 mus.

646. Chimæra] Mons fuit Lyciæ ignivomus,
 in cujus cacumine Leones, in medio, ubi
 pascua, sæpræ, in radicibus serpentes frequen-

tes erant: unde locus datus fabulæ.

656. Venam] In fontem mutata est.

657. Quid enim] Nimirum flere vo-
 tum maximum fuit beneficium ministrare lac-
 rimas.

659. Bitumen] Limus videtur esse te-
 quanquam sulphurei odoris, de quo præ-
 Plinius lib. 35. cap. 15.

665. Cretæas] Unde Miletus excefferat

668. Gnoffiaco] Fuit Gnoffus una ex
 tum præstantissimis Cretæ urbibus.

668. Phæstia] Phæstus urbs quoque
 Cretæ à Minocæ ædificata.

rogenuit tellus, ignoto nomine Ligdum ;
 ingenua de plebe virum. Nec census in illo 670
 obilitate sua major : sed vita fidesque
 culpata fuit. Gravidæ qui conjugis aures
 ocibus his movit ; cum jam prope partus adesset :
 uæ voveam duo sunt : minimo ut relevere labore ;
 tque marem parias. Onerosior altera fors est : 675
 vires Natura negat. Quod abominor, ergo
 lita fortè tuo fuerit si fœmina partu ;
 ivitus mando : pietas ignosce) necetur.
 xerat : & lachrymis vultum lavere profusis,
 um qui mandabat, quã cui mandata dabantur. 680
 d tamen usque suum vanis Telethusa maritum
 llicitat precibus ; ne spem sibi ponat in arcto.
 erta sua est Ligdo sententia. Jamque ferendo
 x erat illa gravem maturo pondere ventrem ;
 m medio noctis spatio sub imagine somni 685
 achis ante torum, pompa comitata suorum,
 t stetit, aut visa est. Inerant lunaria fronti
 rnuâ, cum spicis nitido flaventibus auro,
 regale decus ; cum qua latrator Anubis,
 actaque Bubastis, variusque coloribus Apis ; 690
 ique premit vocem, digitoque silentia suadet ;
 traque erant, nunquamque satis quæsitus Osiris,

rogenuit olim Ligdum,
 nomine ignobili, virum
 de plebe honesta. Neque
 illi opes majores sua
 stirpe ; sed vita & fides
 fuit integra ; qui per-
 culit aures uxoris gra-
 vida his verbis, cum
 jam prope partus adesset :
 Duo sunt quæ votis pos-
 cam ; ut parias mini-
 mo labore ; & ut marem
 in lucem emittas. Fors
 altera est molestior, cui
 natura vim non concedit.
 Ergo, si forsitan fœmina
 (quod omen Dii avertant
 oro) fuerit proclita tuo
 partu, (iubes invitus :
 Pietas da veniam,) mortè
 tradatur. Dixerat, &
 tam qui iubebat, quam
 illa cui jussa dabantur
 tinxerunt faciem lachry-
 mis prorumpentibus. Sed
 tamen Telethusa usque
 pellicit maritum suum
 inutilibus precibus, ne
 sibi spem figat in angusto.
 Sua est sententia firma
 Ligdo. Jamque illa vix
 par erat gestando gravi-
 dam alvum onere ma-

*in medio noctis tempore, Inachis stipata pompa suorum aut stetit, aut visa est consistere
 lectum, sub specie somni. Cornua lunaria erant affixa fronti cum spicis flaventibus puro auro,
 & cornos regius ; cum qua Anubis latrator, & sacra Bubastis, & Apis distinctus coloribus, & quæ
 premit vocem, & mandat silentia digito : Sistra insuper aderant, & Osiris nunquam satis
 quæsitus.*

NOTÆ.

670. *Alterâ fors*] Fœminea nempe.
 676. *Inachis*] De Io Inachi filia vide Met.
 Fab. x. quæ Isis nomine apud Ægypti-
 pro Dea culta est. Eam verò nonnulli
 rem, plerique Lunam, alii aliam fuisse
 terent.
 679. *Anubis*] Hunc Semitanem Deum,
 murium volunt fuisse, quem canino capite
 ab Ægyptiis cœli quidam scriptitarunt,
 canibus, ad Osiridis à Triphone fratre
 facti corpus investigandum, Isis ejus con-
 & soror usa fuerit. Quanquam alii A-
 n, Osiridis filium volunt fuisse, patrem
 ella secutum, qui, cum Galeam cane in-
 m gestaret, canino capite fingi meruerit.
 690. *Bubastis*] Dianam esse scripsit Hero-
 : quanquam pro ipsa quoque Iside ac-
 ur, ut ex Diodoro patet.

690. *Apis*] Osiris ipse esse à multis cre-
 ditur, cujus sepulto cadavere, cum præstanti
 specie Ægyptiis bos quidam apparuisset, il-
 lum Osirim rati pro Deo coluerunt, & Apim.
 hoc est eorum lingua Bovem appellarunt. Epæ-
 pham Isis filium facit Herodotus ; cui cæ-
 tera nigro, in fronte maculam albam formæ
 quadratæ, in tergo effigiem aquilæ, cantha-
 rum in palato, duplices in cauda pilos tri-
 buit. Aliter eum describit Plinius, itemque
 Solinus ; variusque à variis habitus, quem
 Bacchum, Plutonem, Ammonem, Solem, Jo-
 vem quoque fecerunt.

691. *Quique*] Harpocrates Deus taciturni-
 tatis, qui digito ori admoto indicere videba-
 tur, ne quis homines fuisse argueret, quos tara
 turpi idolatria venerabantur.

Et anguis extranea tur-
gida veneno soporifero.
Cum Dea sic alloquuta
est veluti experrectam,
atque intuentem eviden-
tia: ô Telethusa pars
mearum, omitte molestas
solicitudines, atque elude
jussa viri: neque cur-
tator educere quicquid
erit, cum Lucina te
absolverit à partu. Sum
Dea opifera, atque aux-
ilium præbeo propitia:
neque indignaberis te ho-
norasse ingrata Deam.
Monuit & excessit cu-
biculo. Cretensis lata ex-
surgit lecto, atque supplex
porrigens innocentes ma-
nus ad astra, orat sua
visa sint firma. Ut do-
lor auctus est, atque ip-
sum onus sese protrudit
in aërem, & puella nata
est nescio parenti, geni-
trix imperavit tolli, men-
tita marem esse: atque
res credita est: neque erat
quisquam conscius facti
nisi nutritæ. Pater exsol-
vit vota, & dat nomen
avitum. Iphis fuerat
avus. Mater latata est
nomine, quod esset ambi-
guum, nec quemquam
per illud deciperet. Men-
dacia incognita tegebantur

Plenaque somniferi serpens peregrina veneni,
Cum velut excussam somno, & manifesta vident
Sic affata Dea est: Pars ô Telethusa mearum, 6
Pone graves curas; mandataque falle mariti.
Nec dubita, cum te partu Lucina levarit,
Tollere quicquid erit. Dea sum auxiliaris, open
Exorata fero. Nec te coluisse quereris
Ingratum numen. Monuit, thalamoq; recessit. 7
Læta toro surgit, purasque ad sidera supplex
Cressa manus tollens, rata sint sua visa precatur
Ut dolor increvit; seque ipsum pondus in auras
Expulit, & nata est ignaro foemina patri;
Jussit ali mater, puerum mentita: fidemque
Res habuit: neque erat facti nisi conscia nutri-
Vota pater solvit, nomenque imponit avitum.
Iphis avus fuerat. Gavisa est nomine mater,
Quod commune foret, nec quenquam falleret in
Impercepta pia mendacia fraude latebant.
Cultus erat pueri: facies, quam sive puellæ,
Sive dares puero, fieret formosus uterque.
Tertius interea decimo successerat annus;
Cum pater, Iphi, tibi flavam despondit Ianthæ
Inter Phœstias quæ laudatissima formæ
Dote fuit virgo, Dictæo nata Teleste.
Par ætas, par forma fuit: primasque magistris
Accepere artes elementa ætatis ab iisdem.
Hinc amor ambarum tetigit rude pectus: & æqu

pio dolo. Cultus erat maris: vultus quem sive dares foemina, sive
merque esset pulcher. Interea tertius annus supervenerat decimo, cum parens despondet tibi si-
Ianthæ, Iphi, qua puella fuit dote forma pulcherrima inter Phœstias, sata Teleste Dictæo.
par, forma fuit æqualis, atque habuerunt ab iisdem magistris elementa artium qua prima
erant congrua. Hinc amor permulsi pectus utriusque; & inussit

NOTÆ.

692. *Sistra*] Crepitacula erant ænea, quo-
rum agitatione strepitum in sacris Iſidis ede-
bant.

692. *Nunquam*] A Triphone fratre occisum
Osirim jam supra diximus. Illum autem diu
quæſivit Iſis conjux, quem tandem canum sa-
gacitate usa invenit. & monumento intulit.
Atque hinc apud Ægyptios sacerdotes ritus
manavit, ut singulis sacris cum fleu amissum
Osirim quæſturi prodirent, mox cum lætitia,
tanquam recuperato Deo redirent: ut sic nun-
quam satis quæſitus eſſet.

693. *Serpens*] M. cyllus crocôdilum Ægypti
indigenam suspicatur intelligendum; alii au-

tem aspidem eidem regioni familiarem tu-
jus morsus letiferum somnum inducit.

698. *Quicquid erit*] Seu mas seu foemina.

698. *Auxiliaris*] Talem verò prædicant
Iſidem, quæ plurima bona in hominibus
nux contulerit, per somnos etiam multis em-
tulerit.

703. *Dolor*] Qui partum comitatur.

703. *Pondus*] Infans.

709. *Commune*] Quod pariter masculi &
foeminis imponi posset.

716. *Dictæo*] Cretensi; à Dictæo ero-
monte.

Vulnus utrique tulit. Sed erat fiducia dispar. 720
 Conjugii pactæque expectat tempora tædæ:
 Quamq; virum putat esse, suum fore credit Ianthe.
 Phis amat, qua posse frui desperat, & auget
 Hoc ipsum flammæ: ardetque in virgine virgo.
 Quisque tenens lachrymas, Quis me manet } 725
 exitus, inquit,
 Cognita quam nulli, quam prodigiosa, novæque
 iura tenet Veneris? si Dii mihi parcere vellent;
 Perdere debuerant: si non & perdere vellent;]
 Naturale malum saltem & de more dedissent,
 Nec vaccam vaccæ, nec equas amor urit equarum. 730
 rit oves aries: sequitur sua fœmina cervum.
 c & aves cœunt: interque animalia cuncta
 xmina fœmineo correpta cupidine nulla est.
 ellem nulla forem. Ne non tamen omnia Crete
 ònstra ferat; taurum dilexit filia Solis. 735
 emina nempe marem. Meus est furiosior illo,
 verum profitemur, amor. Tamen illa secuta est
 em Veneris: tamen illa dolis & imagine vaccæ
 ffa bovem est: & erat, qui deciperetur, adulter.
 ic licet è toto sollertia confluat orbe, 740
 se licet revolet ceratis Dædalus alis;
 id faciet? num me puerum de virgine doctis
 tibus efficiet? num te mutabit Ianthe?
 in animum firmas, teque ipsa recolligis, Iphi:
 nsiliique inopes & stultos excutis ignes? 745
 id sis nata vide (nisi te quoque decipis ipsam:)
 pete quod fas est: & ama, quod fœmina debes.
 pes est quæ capiat: spes est quæ pascat amorem.]
 inc tibi res adimit: non te custodia caro

eandem plagam ambobus. Sed spes erat dissimilis Ianthe expectat tempus connubii & facis promissa, & credit Iphin suum fore maritum, quam credit esse virum. Iphis amat, qua desperat posse potiri, atque hoc ipsum irritat ignem, & puella flagrat in puella. Atque agre compescens lachrymas, que sers, inquit, mihi futura est, quam cura inaudita Veneris, nulli cognita, & monstrosa tenet? Si Dii mihi vellent parcere; debuerant perdere; si non & vellent perdere;] dedissent saltem impetum naturalem, atque solutum. Neque amor vaccam incendit vaccam, neque amor equarum incendit equas. Aries incendit oves; sed fœmina sequitur cervum. Aves etiam sic junguntur; atque inter omnia animalia nulla fœmina est tacta amore fœmineo. Optarem nulla essent. Ne tamen Creta non habeat monstra omnis generis, filia Solis amavit taurum: nempe fœmina marem. Amor meus est insanius illo, si verum agnoscimus. Tamen illa secuta est spem Veneris: tamen illa tulit taurum fraudibus, & specie vaccæ, & erat adulter qui deludebatur. Tametsi astutia huc concurrat ex toto mundo; quanquam ipse Dædalus revolet ceratis alis, quid a-

num me doctis artibus præset marem de puella? num te mutet Ianthe? Quin roboret mentem, ipsa te recolligas, Iphi, atque abjicias amores insanos & expertes consilii? Adspice qualis sis nata; nam te ipsam ludis; atque posse quod licitum est, & dilige puella quod debes. Spes est quæ concitat, spes est quæ amat amorem. Res tibi hanc tollit: non custodia te prohibet

N O T A.

720. Dispar] Quia se viri partes tueri posse diffidebat; viro verò maturam se Ianthe dicebat.
 729. Naturale malum] Naturalem amorem; viri, non virginis amore caperetur.
 735. Filia Solis] Pasiphæa, Minois uxor, fabulam libro superiore vidimus.
 739. Adulter] Taurus nempe, quem lignæque, à Dædalo fabricatæ, ope inclusit Pasiphæe

741. Dædalus] Faber Atheniensis, qui in labyrintho suo à Minoë conclusus, una cum Icaro filio, alarum beneficio sese extricarit.
 744. Quis animum] Scipiam increpat Iphis; & à vano amore revocat.
 746. Nisi te] Non solum alios, qui te Macculum esse credunt.
 749. Hanc tibi] Necessitas & sexus qualitas hanc tibi eripit, quæ uxorem ducere cupis.

ab amplexu caro, neque sollicitudo callidi viri. Non parentis duritas, non ipsa se recusat oranti. Neque tamen est potienda tibi: neque potes esse beata, tamen si omnia eveniant, atque Dii & homines in id incumbant. Nunc etiam nulla pars morum desideriorum est inanis, & Dii mihi propitui indulserunt, quicquid potuerunt. Et quid ego cupio, pater cupit, ipsa cupit, & socer futurus; at Natura fertur istis omnibus, quae sola mihi obest, non patitur. Ecce tempus amabile appropinquat, & dies nuptialis dictus instat, ut Ianthe jam fiat mea; neque tamen erit mea: arescemus in mediis aquis. Juno pronuba, tuque Hymenæe, cur acceditis ad hæc sacra; quibus abest qui ducat, ubi utraque caput obvelamus? Postea conticuit. Neque altera puella minus uenit; & orat ut velox accedat Hymenæe. Telethusa metuens quod hoc psetu, nunc prerogat tempus, nunc nescit moras simulato morbo. Sæpe auguria & somnia causam moræ esse ait. Sed jam contriverat omnem causam simulationis: atque tempora protracta nuptiarum appropinquabant, & unus dies supererat: at illa sibi deripit viam crinalem & capiti filia; & complexa altare, criminibus solutis; Ipsi, ait, quæ tenes Paratonium, & Campos Mareoticos, & Pharon, & Nilum usam in septem ostia, succurre, oro, atque silatium præbe nostro pavore. Vidi te olim o Dea, atque tua signa, & agnovi omnia, & comites, & tædas, & strepitum sistrorum: atque observavi tua merite attentâ.

Arcet ab amplexu, nec cauti cura mariti. 750
Non patris asperitas, non se negat ipsa roganti.
Nec tamen est potiunda tibi: nec, ut omnia fiant,
Esse potes felix; ut Diique hominesque laborent.
Nunc quoque votorum pars nulla est vana meorum:
Diique mihi faciles, quicquid valuere, dederunt. 755
Quodque ego, vult genitor, vult ipsa, focerque
futurus:

At non vult Natura, potentior omnibus istis;
Quæ mihi sola nocet. Venit ecce optabile tempus
Luxque jugalis adest: ut jam mea fiat Ianthe,
Nec mihi continget. Mediis sitiemus in undis. 76
Pronuba quid Juno, quid ad hæc, Hymenæe, venit
Sacra; quibus qui ducat abest, ubi nubimus ambæ
Prestit ab his vocem. Nec lenius altera virgo
Æstuat: utque celer venias, Hymenæe, precatu
Quod petit hæc, Telethusa timens, modo } 76
tempora differt:

Nunc ficto languore moram trahit. Omina sæpe
Visaque caussatur, sed jam consumserat omnem
Materiam ficti: dilataque tempora tædæ
Institerant; unusque dies restabat: at illa
Crinalem capiti vittam natæque sibi que } 7
Detrahit: & passis aram complexa capillis,
Ipsi, Paratonium, Marcoticaque arva, Pharonque
Quæ colis, & septem digestum in cornua Nilum,
Fer, precor, inquit, opem: nostroque medere timore.
Te Dea, te quondam, tuaque hæc insignia vidi: 7
Cunctaque cognovi; comitesque, sacelque, sonumque
Sistrorum: memorique animo tua jussa notavi

N O T A.

754. Nulla est] Sensus est, etiam nunc ea, quæcumque votis experiri, mihi contingunt, & Dii faciles dant quæcumque optavi: Sc. ut Ianthem, & patrem illius, & item meum faventes habeam. At non vult Natura, &c.

761. Pronuba] Quæ nuptiis præidebat, quæque cum Hymenæe invocabatur.

771. Detrahit] Luctus testificandi causa.

772. Paratonium] Oppida, ubi perihimum Isis colebatur commemorat supplex Telethusa. Fuit autem Paratonium Ægypti urbs ampla cum portu vastissimo.

772. Mareotica] Quæ Mareotidi lacui in Alexandria proxima.

772. Pharon] Alexandriae objectam in insula dicit, ubi celeberrima fuit turris illa & si lucernis instructa, quarum beneficio navium ingressari iter suum noctu inter cauta & brevia dirigebant.

773. Cornua] Ostia. Nam Nilus septem in mare influit. Cornua dicit propter oblongum cursum fluvii.

775. Hæc] Quæ jam in ara apposita Telethusa intuebatur, olim per somnum vi-

Quod videt hæc lucem, quod non ego punior ipsa ;
 Consilium, monitumq; tuum est : miserere duarū ;
 Auxilioque iuva. Lachrymæ sunt verba secutæ. 780
 Visa Dea est movisse suas (& moverat) aras.

Et templi tremuere fores. Imitataque Lunam
 Cornua fulserunt, crepuitque sonabile sistrum.
 Non secura quidem, fausto tamen omine læta,
 Mater abit templo. Sequitur comes Iphis euntē, 785
 Quam solita est, majore gradu : nec candor in ore
 Permanet ; & vires augentur ; & acrior ipse est
 Vultus : & incomtis brevior mensura capillis.

Plusq; vigoris adest, habuit quam fœmina : jam quæ
 fœmina nuper eras, puer es. Date munera }
 templis. 790

Nec timida gaudete fide. Dant munera templis.
 Addunt & titulum : titulus breve carmen habebat :
 Dona puer solvit, quæ fœmina voverat, Iphis.
 Postera lux radiis latum patefecerat orbem ;
 Cum Venus, & Juno, sociosque Hymenæus }
 ad ignes 795

Conveniunt : potiturque sua puer Iphis Ianthæ.

Quod hæc fruitur luce, quod ego ipsa non malè mulctor, est consilium & iussum tuum. M serere duarum, atque tuere nos tua ope: lachrymæ comites fuerunt verborum. Dea visa est concessisse suum altare, (atque revera concesserat) Atque valva templi tremuerunt, & cornua similia Luna micuerunt, sistrum etiam tinnulum strepuit. Mater quidem non sine cura, sed tamen hilaris felici presagio, discedit a templo. Iphis comes sequitur discedentem passim majore, quam consuevit: neque albus color perstat in vultu, & vires crescunt, & facies est ferocior, & longitudo minor impæta comæ. Atque plus nunc habet vigoris, quam habuit puella: jam qua modo eras puella, es puer. Afferre dona templis, & latamini non dubia fide. Afferunt dona templis. Adjiciunt quoque inscriptionem. Inscriptio habet brevem versum; Iphis puer præbet munera, quæ promiserat cum fuit puella. Sol alter manifestaverat vastum mundum radiis, cum Venus, & Juno, & Hymenæus coeunt ad amores conjugales: & puer Iphis fruitur sua Ianthæ.

N O T A.

778. *Quod videt hæc lucem*] Quod hæc vivit. igitur enim puellam ostendit.

778. *Punior*] A marito, qui femineæ sexus olem tollendam prohibuerat.

782. *Imitataque Lunam Cornua*] Ita supra 689. *Inerant lunaria fronti Cornua.* Cobatur Isis sub specie Vaccæ, cujus corniculata rima Lunam referret. Vide quæ ibi annotamus.

783. *Sistrum*] *Dextra ferebat (Sistrum) æreum crepitaculum; cujus per angustam laminam, in modum Balthei recurvatam, trajectæ mediæ pauca virgula, crispante brachio tergeminos jacius, reddebant argutum sonorem.* Apul. de Iside lib. 2. *Metamorph.*

786. *Majore*] Quia in marem mutata.

795. *Socios ignes*] Qui Diis illis conjugalibus de more in aris accendebantur.

P. OVIDII NASONIS

Metamorphoseon.

LIBER X.

A R G U M E N T U M.

HIS porro nuptiis qui interfuerat Hymeneus, ad Orpheum inde contulit; sed malo omine. Quandoquidem mox obiit Eurydic & postea secundo. Cum quidem non aliter obstupuit Orpheus, quam qui Cerbero conspecto saxeus est effectus. Postea cum in monte quoda varias transformationes lyra exprimeret, accurrerunt ad eum arbor omnes, & inter ceteras pinus ex Aty, & cupressus è Cyparisso mutat

INTERPRETATIO.

I. Hymeneus tectus veste
 pavâ inde abit per vastum
 aërem, & petis regionem
 Ciconum: atque frustra in-
 vocatur voce Orpheus. Ille
 quidem adfuit, ast neque
 attulit voces solemnes, ne-
 que faciem hilarem, neque
 lætum presagium. Teda
 etiam, quam traxit, cre-
 pitans fumo lacrymas cien-
 de, & sicuti fuit, nullam
 flammam concepit concus-
 sione. Eventus tristior fuit
 quam omen; nam dum nova nupta stipata cœtu Naiadum ambulat per gramina,

I. **I**NDE per immensum croceo velatus amictu
 Aëra digreditur, Ciconumq; Hymenæ
 ad oras

Tendit; & Orpheâ nequicquâ voce vocatu
 Adfuit ille quidem: sed nec solennia verba,
 Nec lætos vultus, nec felix attulit omen.
 Fax quoque, quâ tenuit, lachrymoso stridula fum
 Utque fuit, nullos invenit motibus ignes.
 Exitus auspicio gravior: nam nupta, per herb
 Dum novâ Naiadum turba comitata vagatur,

N O T Æ.

1. Croceo] Qui concolor flammeo, quo nova nupta pudoris & ominis boni gratia velatur.

2. Ciconum] Populi fuerunt Thraciæ ad Hebrum hincque Bistonidem.

3. Orpheâ] Orphei, Apollinis ex Calliope Musa filii, qui à patre lyra accepta mira, que deinceps videbimus, fecit.

3. Nequicquam] Quia infelicitæ cesserunt nuptiæ.

4. Solemnis] Quæ faustitatis gratia ab Hyme-

næo proferrentur, qualia hæc essent, fausti-
 licisque sint hæc nuptia, &c.

6. Fax quoq;] Quinque faces ante no-
 nuptam præferri solebant. Vide Alex. ab A.
 Lib. 2. Cap. 5.

6. Lachrymoso] Qui Orpheo præsertim lac-
 rimas excuteret.

7. Nullos] Concussionem non sequetur
 flamma. Pineam quare pedem. Catull.

ccidit, in talum serpentis dente recepto. IO
 uam fatis ad superas postquam Rhodopeius auras
 efflevit vates; ne non tentaret & umbras,
 Styga Tænaria est ausus descendere porta.
 Erq; leves populos simulachraq; functa sepulchris
 Persephonen adiit, inamœnaq; regna tenentem
 Inbrarum dominum: pulsisque ad carmina nervis
 ait: O positi sub terra numina mundi,
 quem recidimus quicquid mortale creamur;
 licet, & falsi positis ambagibus oris,
 vera loqui finitis; non huc, ut opaca viderem
 Tartara, descendi; nec uti villosa colubris
 Medusæi vincirem guttura monstri.
 Iussa viæ conjux: in quam calcata venenum
 perera diffudit; crescentesque abstulit annos.
 esse pati volui: nec me tentasse negabo. 25
 cit Amor. Supera Deus hic bene notus in ora est.
 sit & hic, dubito: sed & hic tamen auguror esse:
 maque si veteris non est mentita rapinæ,
 os quoque junxit Amor. Per ego hæc loca plena
 timoris,
 Chaos hoc ingens, vastique silentia regni, 30
 Eurydices oro properata retexite fila.
 omnia debemur vobis: paulumque morati,
 citius aut citius sedem properamus ad unam.
 andimus huc omnes. Hæc est domus ultima: vosq;
 humani generis longissima regna tenetis. 35
 nec quoque, cum iustos matura peregerit annos,
 ris erit vestri. Pro munere poscimus usum.

interiit, dente anguis illiso
 in talum. Quam ubi vates
 Rhodopeius satis deploravit
 in regione supera, ne non
 exploraret etiam Manes,
 ausus est descendere ad Sty-
 gema per portam Tænariam.
 Atque accessit ad Proserpi-
 nam, & regem Umbrarum,
 habentem imperia tristia,
 per exiles populos, & ima-
 gines potitas tumulis; atque
 chordis tactis ad versus sic
 inquit; O Dii mundi siti
 sub terra, in quem recidi-
 mus, quicquid producimur
 morti obnoxium, si concedi-
 tur, & patimini dicere vera,
 omisissis anfractibus fidei oris,
 non huc descendi ut cerne-
 rem atra Tartara, neque ut
 constringerem tres fauces
 monstri Medusæi hispidas
 anguibus. Uxor est causa
 itineris, in quam viperæ pres-
 sa sparsit venenum, atque
 rapuit annos venientes. Cu-
 pivi posse sufferre, neque
 diffitebor me conatum esse:
 Amor fuit valentior. Hic
 Deus est bene notus in re-
 gionibus superis: nescio an
 sit etiam hic, sed conficio
 tamen etiam hic esse. Et si
 fama antiqui raptus non est
 falsa, Amor etiam vos so-
 ciavit. Ego oro per loca
 plena pavoris, per hoc van-
 stum Chaos, & silentium
 amplii imperii, revoluite fila

erata Eurydices. Cuncta ad vos venire necesse est; & paululum morati festinamus tardius, aut
 urius ad unam hanc domum. Omnes huc collinamus, hæc sunt sedes novissima, usque habetis im-
 perii generis humani maxime diuturna. Hæc etiam, cum matura absoluerit annos debito, erit sub ve-
 stigatione: petimus usum Eurydices pro beneficio.

N O T A.

1. Rhodopeius] Orpheus Thracius; nam
 Thraciæ mons est Rhodope altissimus.
2. Styga] Quæ inferorum palus, pro inferis
 posita.
3. Tænaria] A Tænaro littore, de quo sic
 Pous in 4. Georg. Tænaros est Laconicæ littus,
 in quo est specus, per quem Hercules existimatur
 inferos descendisse, & Orpheus.
4. Leves] Umbras, seu Manes Corporibus
 cientes.
5. Persephonen] Proserpina est, inferorum
 regina, Dis seu Plutonis conjux.
6. Umbrarum Dominum] Plutonem.
7. Medusæi] Cerberum dicit inferorum ca-

- nem tricipitem, anguibus villorum loco horri-
 dum, Echidnæ ex Typhaone progeniem, à Me-
 dusæ sanguine ortam.
24. Crescentes] Significat Eurydicem in juven-
 tutis flore à vitâ excessisse.
28. Rapina] Supra lib. 5. v. 386. Proserpi-
 nam vidimus à Plutone raptam.
32. Morati] Heinsius censet scribendum mo-
 rata; quia ab initio versus dixit Omnia debemur;
 & paulo antè, quicquid mortale creamur.
36. Iustus] Hominum opinione injusti sunt
 anni eorum, qui citius de vitâ demigrant, di-
 cunturque ante diem rapi seu emori.

Quod si fata recusant hoc beneficium pro uxore peti-
tum, constium non reverti:
frumini morte duorum. A-
nimæ pallida lugebant sa-
lia præferentem, & pulsantem
citharæ chordas inter
dicendum. Neque Tantalus
captavit aquam effluentem:
& rotæ Ixionis constitit. Ne-
que aves laniantur jecur
Titii, & Belides abstine-
runt urnis: & tu Sisyphæ
requievisti super tua silice.
Tum primum avertunt vultus
furiarum, delimitarum ver-
sibus, irrigatos fuisse lachry-
mæ: neque uxor regia,
neque qui imperat inferis,
potest repellere precantem:
& arcessum Eurydien. Iliæ
erat inter novæ Umbræ,
atque accessit gressu lento
propter recentem plagam.
Heros Rhodopæus simul ac-
cipit hanc, & legem, ne re-
trorsum ferat suos oculos,
donec egressus sit ex valli-
bus Averni; vel minere
fore inania. Callis ac-
clivus, arduus, caliginosus,
plenus densis tenebris calcatur
per tacita silentia. Ne-
que longe distabant ab extre-
mitate supremæ terræ. Tum
timens Orpheus, ne illa de-
esset, atque cupidus viden-
di retrorsit oculos, & continuo
illa revoluta est: atque por-
rigens brachia, & nitens
corripere atque corripri, mi-
ser nihil capit nisi mobilem
aërem Jamque iterum fa-

Quod si fata negant veniam pro conjugè, certum
Nolle redire mihi. Leto gaudete duorum.
Talia dicentem, nervosq; ad verba moventem,
Exsangues flebant animæ. Nec Tantalus unda
Captavit refugam: stupuitque Ixionis orbis.
Nec carpere jecur volucres: urnisque vacarunt
Belides: inque tuo sedisti, Sisyphæ, saxo.
Tum primum lachrymis victarum carmine }
fama est

Eumenidum maduisse genas: nec regia conjux
Sustinet oranti, nec qui regit ima, negare:
Eurydicenque vocant: Umbras erat illa recens
Inter: & incessit passu de vulnere tardo.
Hanc simul, & legē Rhodopæus accipit heros,
Ne flectat retro sua lumina; donec Avernas
Exierit valles: aut irrita dona futura.
Carpitur acclivus per muta silentia trames,
Arduus, obscurus, caligine densus opaca.
Nec procul absuerunt telluris margine summæ
Hic, ne deficeret, metuens, avidusque videndi
Flexit amans oculos: & protinus illa relapsa e
Brachiaq; intendens, prendiq; & prendere certa
Nil nisi cedentes infelix arripit auras.
Jamque iterum moriens non est de conjugè
quicquam

Quæstæ suo: quid enim sese queretur amatam
Supremumque vale, quod jam vix auribus illi
Acciperet, dixit: revolutaque rursus eodem
Non aliter stupuit gemina nece conjugis Orphæ
Quam tria qui timidus, medio portante catena

to fungens nihil quicquam est quæstæ de suo marito: quamobrem enim quereretur sese dilectam? quæ
dixit ultimum Vale, quod jam vix ille apprehenderet auribus: rursus, iuc ad eundem, in quo jam
locum relapsa est. Orpheus non aliter attonitus est duplici morte uxoris, quam qui pavidus intravit
canem tria colla habentem, quorum medium catens

N O T A.

41. Flebant] Vide Virgil. Georg. 4. Quin
ipsa stupuere domus &c. Ubi elegantissime descri-
bitur Orphæi descensus ad inferos, & quomodo
manes musica demulserit.

41. Tantalus] Vide lib. 4. v. 457.

42. Ixionis] De eo supra Metam. 4. v. 460

43. Volucres] Quæ Titii jecur exedunt, de
quo etiam Metam. 4. v. 456.

44. Belides] Vide iterum Met. 4. v. 462.

44. Sisyphæ] Metam. 4. v. 459.

46. Eumenidum] Met. 4. v. 451.

46. Regia Conjux] Proserpina Plutonis

51. Avernas] Fuit Avernus Lacus Cam-
quem Plutoni vetustas fabulosa, propter
thureas quas emittit exhalationes, dicatum

65. Qui timidus] Vir quidam sui
cum metu Herculis in speluncam sese

olla canis vidit: quem non pavor ante reliquit,
 uam natura prior, saxo per corpus oborto:
 uique in se crimen traxit; voluitque videri
 lenos esse nocens: tuque o confixa figuræ,
 felix Lethæa, tuæ; junctissima quondam 70
 etora, nunc lapides, quos humida sustinet Ide.
 rantem, frustra que iterum transire volentem,
 portitor arcuerat. Septem tamen ille diebus
 uallidus in ripa Cereris sine munere sedit.
 ira dolorq; animi, lachrymæq; alimenta fuere. 75
 se Deos Erebi crudeles questus, in altam
 recipit Rhodopen, pulsumque Aquilonibus
 Hæmon.

ertius æquoreis inclusum Piscibus annum
 nierat Titan: omnemque refugerat Orpheus
 emineam Venerem; seu quod male cesserat illi; 80
 re fidem dederat. Multas tamen ardor habebat
 ngere se vati: multæ doliuere repulsæ.
 e etiam Thracum populis fuit auctor, amorem
 teneros transferre mares: citraque iuventam
 tatis breve ver, & primos carpere flores. 85

II. Collis erat, collemque super planissima
 Campi

ea: quam viridem faciebant graminis herbæ.
 mbra loco deerat. Qua postquam parte resedit
 tis genitus vates, & fila sonantia movit;

I. Mons erat, & super montem spatium campi planissimum, quod grammibus virebat. Umbra
 erat nulla: ubi postquam Dis ortus vates confedit, & pulsavit nervos sonoros,

est ligatum; quem timor
 non prius omisit, quam na-
 tura prior, silue per mem-
 bra exorta: vel Olenus, qui
 in se derivavit culpam, &
 voluit videri reus; tuque
 o misera Lethæa confixa for-
 mæ tuæ, olim junctissima
 pectora, nunc saxa, qua Ide
 aquosa sustinet. Portitor
 prohibuerat precantem, &
 frustra denuo transire ni-
 tentem. Ille tamen sedit
 septem diebus ad ripam,
 sordidus, sine pane. Solici-
 tudo, & moror animi, at-
 que lachryma fuerant illi
 in escam. Postquam questus
 esset Deos Inferorum esse sa-
 uos, se recipit in excessam
 Rhodopen, & Hamum agi-
 tatum Borea. Sol tertio ab-
 soluerat annum comprehen-
 sum piscibus æquoreis; &
 Orpheus sibi temperauerat
 ab omni fæminea Venere,
 sive quod malè illi verterat;
 sive quod fidem obstrinxerat.
 Multa tamen maximopere
 cupiebant copulari cum va-
 te; multa ab illo neglecta
 agrè illud passa sunt. Ille
 etiam suavis Thracibus po-
 pulis amorem transmittere
 in melles pueris, & deripere
 primos flores cura iuventa-
 tem & breve ver aratus.

N O T A.

episset, unde capite inclinato proficeret,
 o Cerbero quem ille trahebat, dirigit.
 hoc proverbium extat δειλότος; & παρα-
 φλοῖσθαι. Vide Suidam.

55. Medio] Cerberi collo.

58. Quique] Olenus est Lethææ conjux,
 oris crimen, quæ se pulchritudine deabus
 eponere ausa fuerat, non veritus sumi fa-
 e; quamobrem una cum illa in lapidem ver-
 est.

59. Confixa] Turneb. lib. 1. cap. 23. legit,
 que o confixa figura, atque interpretatur; Tu,
 Lethæa, cum figura tua in lapidem obril-
 isti.

71. Ide] Mons Phrygiæ plurimis fontibus
 tens.

73. Portitor] Charon, qui Inferorum portui
 est.

74. Ripa] Stygis.

76. Erebi] Ex Chaos & caligine progenitus
 fuit hic Lethi pater, qui sæpissime pro ipsa In-
 ferorum sede à Poëtis sumitur.

77. Hæmon] Mons Thraciæ, Boreæ maximè
 obnoxius.

78. Inclusum Piscibus] Piscibus terminatum.
 Nam Pisces Zodiaci ultimum sunt signum, an-
 numque terminant. Significat igitur tres annos
 transiisse à morte Eurydices. Aquoreis] Ita
 veteres Scribe nihilominus ætheres; de signo
 enim cælesti hic agitur. Ham].

81. Fidem dederat] Sive, inquit Poëta, infel-
 lici conjugii dolore, sive quod ita uxori polli-
 citus esset, nullam faminam mortua Eurydice
 Orpheus attigerat.

89. Dis genitus] Apolline scilicet & Musæ
 Calliope, ut plurimis placet.

Umbra

umbra adfuit loco. Non arbor Chaonia defuit, non silva Heliadum, non esculus excelsis foliis, nec tilia laevis, nec fagus, & casta laurus, & coryli fragiles, & fraxinus idonea jaculis, & abies enodis, & ilex sinuata glandibus, & platanus genialis & acer discolor, & simul salices iuxta fluvios, & lotos iuxta aquas fluentes, & Buxus semper virens, & exiles myrica, & myrtus bicolor, & tinus cœrulea baccis. Vos etiam hederæ flexipedes adfuitis, & ulmi maritata vitibus, & Orni, & piceæ, & arbutus onusta pomo rubenti, & palma flexiles præmia victoris, & pinus succincta comas, atque hispida in fastigio, placens matri Deorum; siquidem Attis Cybeleius spoliatus hominis figura, in mutatus erat, & dirigit illo stipite.

III. Cupressus speciem exhibens pyramidum

Umbra loco venit. Non Chaonis abfuit arbor, Non nemus Heliadum, non frondibus esculus alti
Nec tilia molles, nec fagus, & innuba laurus.
Et coryli fragiles, & fraxinus utilis hastis,
Enodisque abies, curvataque glandibus ilex,
Et platanus genialis, acerque coloribus impar,
Amnicolæque simul salices, & aquatica lotos,
Perpetuoque virens buxus, tenuesque myricæ,
Et bicolor myrtus, & baccis cœrula tinus:
Vos quoque flexipedes hederæ venistis, & una
Pampineæ vites, & amictæ vitibus ulmi:
Ornique, & piceæ, pomoque onerata rubenti
Arbutus, & lentæ victoris præmia palmæ:
Et succincta comas, hirsutaque vertice pinus;
Grata Deum matri. Siquidem Cybeleius Attis
Exiit hac hominem, truncoque induruit illo.
III. Adfuit huic turbæ metas imitata cupressus

N O T A.

90. Umbra] Quia Arbores, cantus dulcedine illectæ, illuc confluerunt.

90. Chaonia] Quercum dicit, cujus generis arboribus Chaonia Epiri provincia, in qua etiam vocalibus quercibus celeberrima silva Dodonæa, imprimis abundat, à Chaone fratre Heleni dicta.

91. Nemus Heliadum] Populus dicit, in quas Heliades seu Solis filias Phaërontis sorores mutatas fuisse supra lib. 2. vidimus.

91. Esculus] Arbor est glandifera, Jovi sacra, cujus glandibus, nondum inventis frugibus, primi mortales pro etca utebantur.

92. Innuba] Quia, Daphne, quæ in laurum mutata est, nunquam Apollinis amoribus aurem præbere voluit.

95. Genialis] Genio & voluptati dicata. Virg. 4 Georg. Ministrantem platanum potantibus umbram.

95. Coloribus impar] Acer arbor est variis coloribus distincta, unde acerna mensæ post citreas in pretio apud præcos fuerunt.

96. Lotos] Arbor est Africae familiaris fructum ferens adeo gratum, ut hospitibus patriæ oblivionem inducere dicatur.

98. Myrtus] Arbucula est Veneri dicata, cujus altera parte folia paulo ad nigritiem vergunt.

98. Tinus] Laurus est sylvestris, cœrulea ca. ut refert Plinius.

99. Flexipedes] Hedera verò, quæ Baccho sacra, nodosis & errabundis flagellis, tanquam flexis & curvis pedibus serpit.

100. Amicta] Quia vites ulmis fulcire sueverant.

101. Orni] Eo nomine montanæ arboris quælibet intelliguntur, in specie tamen finus sylvestris

102. Lentæ] Flexiles equidem Palmæ sunt, attamen oneri cedere nesciunt: unde & victoribus, honoris causa, tribuebantur.

103. Succincta] Quia in vertice tantum latus des Pinus emittit.

104. Deum matri] Quæ Cybele est, cui Rhea, plurimis itemque aliis nominibus inscripta.

104. Attis] Qui puer Cybele adamas, sacrisque suis ea lege præpositus, ut castus servaret, cum in Sagarithide nympa peccasset, in furorem versus sese exsecuit. Sibi in manus violentas parabat; verum Deæ misericordione in Pinum mutatus. Vide Cat. Super vestus Atys, &c.

106. Metas] Ejusmodi etiamnum hodie pyramidata forma in hortis conspicimus.

Nunc arbor, puer ante Deo dilectus ab illo,
 Qui citharam nervis, & nervis temperat arcus:
 Namque facer Nymphis Carthæa tenentibus arva
 Ingens cervus erat: lateque patentibus altas 110
 Ipse suo capiti præbebat cornibus umbras:
 Cornua fulgebant auro: demissaque in armos
 Pendebant tereti gemmata monilia collo.
 Bulla super frontem parvis argentea loris
 Vincita movebatur: parilique ex ære nitebant 115
 Auribus in geminis circum cava tempora baccæ.
 Ique metu vacuis, naturalique pavore
 Deposito, celebrare domos, mulcendaque colla
 Quamlibet ignotis manibus præbere solebat.
 Sed tamen ante alios, Cææ pulcherrime gentis, 120
 Gratus erat, Cyparisse, tibi. Tu pabula cervum
 Ad nova, tu liquidi ducebas fontis ad undam:
 Tu modo texebas varios per cornua flores:
 Tunc, eques in tergo residens, huc latus & illuc
 Sollia purpureis frænabas ora capistris. 125
 Istus erat, mediusque dies: Solisque vapore
 Concava littorei fervebant brachia Cancri.
 Effusus in herbose posuit sua corpora terra
 Cervus: & arborea ducebat frigus ab umbra.
 Tunc puer imprudens jaculo Cyparissus acuto 130
 Ixit: & ut sævo morientem vulnere vidit,
 Ille mori statuit. Quæ non solatia Phœbus
 Ixit? & ut leviter, pro materiaque doleret,
 Edmonuit. Gemit ille tamen: munusq; supremum,
 Hoc petit à Superis, ut tempore luceat omni. 135
 Quamque, per immensos egesto sanguine fletus,
 Viridem verti cœperunt membra colorem;

nunc arbor, prius puer amatus ab illo Deo, qui aptat citharæ nervos, & aptat arcui nervos, fuit ex eo numero. Namque vastus cervus erat dicatus Nymphis tenentibus agros Carthæos; atque ipse præstabat excelsus umbras suo capiti vastis cornibus. Cornua radiabant auro, atque torques gemmati pendebant ex collo tereti defluentes in armos. Baccæ argentea alligata fronti tenuibus loris agitabatur; atque bulla ex eodem ære fulgebant in ambabus auribus circum depressa tempora. Atque is expertus temporis, & omisso naturali metu, consueverat celere domos, & exhibere collum palmandum etiam manibus ignotis. Sed tamen tibi placebat præ cæteris, Cyparisse formosissime ex natione Cææ. Tu agebas cervum ad instar pabula, & ad aquas puri fontis. Tu modo intexebas varios flores cornibus: modo eques sedens in dorso, huc & illuc vestis fræna adhibebas oris facile capistris purpureis. Caler erat interitus, & dies medius, atque brachia sinuosa Cancri littorei æstuebant. Cervus lassus demisit corpus suum in terram gramineam: & captabat frigus ab umbra arborea. Puer Cyparissus nescius hunc transfixit telo acuto;

que ut vidit obuentem crudeli plaga, decrevit velle obire. Quam consolationem Apollo non insinuat? & hortatus est ut parce lugeret, & prout tam levis causa piscit. Tamen suspirat, & piscit hoc unum donum à Diis, ut semper fleat. Jamque sanguine exhausto per immoderatas lachrymas, arceperunt mutari in viridem colorem;

N O T A.

107. *Nunc arbor*] Fuit Cyparissus puer formosissimus, Apollini gratus, qui cervum quem deliciis habebat cum imprudens occidisset, tanto est affectus dolore, ut mori omnino vellet; quamobrem in Cupressum ab Apolline mutatus.

109. *Carthæa*] Id est, quæ ad Carthæam urbem spectarent. Fuit autem Carthæa una ex quatuor Cææ insulæ urbibus, Cyparissi patria.

116. *Baccæ*] Margaritæ, Uniones.

120. *Cææ*] Quæ Cycladum est una in mari Ægeæ.

127. *Cancri*] Syderis celestis, quod postquam Sol est ingressus excitantur æstus vehementissimi.

133. *Pro materia*] Cervo rimirum, cui non absimilem reperire, cujus insuper amissis dolorem plurimis aliis rebus lenire possent.

Et crines, qui modo pendebant ex fronte candida, mutari in cornam hispida, atque duritia induta ferri versus cælum sidereum tenui fastigio. Deus mæstus indoluit, atque, inquit, Deploraberis à nobis, & deplorabis alios, & ad eris lugentibus.

Et modo, qui nivea pendebant fronte capilli, Horrida cæsaries fieri: sumtoque rigore Sidereum gracili spectare cacumine cælum. 140 Ingemuit, tristisque Deus, Lugebere nobis, Lugebisque alios, aderisque dolentibus, inquit.

IV. Tale nemus vates attraxerat: inq; ferarum Concilio medius, turbæ volucrumque sedebat.

Ut fatis impulsas tentavit pollice chordas; 145

Et sensit varios, quamvis diversa sonarent,

Concordare modos; hoc vocem carmine movit:

Ab Jove, Musa parens (cedunt Jovis omnia regno)

Carmina nostra move. Jovis est mihi sæpe potesta

Dicta prius. Cecini plectro graviore Gigantas, 15

Sparsaque Phlegræis victricia fulmina campis.

Nunc opus est levioere lyra: puerosque canamus

Dilectos Superis: inconcessisque puellas

Ignibus attonitas meruisse libidine pœnam.

Rex Superum Phrygii quondam Ganyme-

dis amore } 15

Arfit: & inventum est aliquid, quod Jupiter esset

Quam quod erat, mallet. Nulla tamen alite ver

Dignatur; nisi quæ possit sua fulmina ferre.

Nec mora: percusso mendacibus aëre pennis

Abripit Iliaden. Qui nunc quoq; pocula miscet, 16

Invitæque Jovi nectar Junone ministrat.

atque aliquid est reperit, quod Jupiter mallet se esse, quam id quod erat. In nullam tamen ar vult mutari, nisi qua possit gestare sua fulmina. Nec mora, aëre acto simulata aquilæ pennis ab Iliaden: qui nunc etiam temperat pocula, atque offert nectar Jovi, nolente Junone.

N O T A.

142. *Lugebis*] Hoc ex Romanâ consuetudine dictum est. Nam (ut Servius scribit) cupressi rami ante fores domûs, in qua cadaver esset, ponebantur, ne quis per imprudentiam ingrediens pollueretur, unde illum inferis consecratam, i. e. lacrymis & luctibus: vel, quod cæsa nunquam revirescit. Plinius Diti sacram Cupressum scribit, coque funebri signo ante domos poni solitam: eamque rogis adhiberi scribit Varro propter gravem Ustrinæ odorem; terti ex cadavere odoris amovendi causâ. *Plin. lib. 16. cap. 33.*

148. *Paréns*] Calliopen Musam Orphei matrem fuisse supra diximus.

150. *Graviore*] Quali bella cantari decet.

Ib. Gigantas] Qui adversus Deos bellum movere non sunt veriti, sicuti in primo videmus.

151. *Phlegræis*] Quos alii in ea Macedoniae parte quæ *Pallens* postea dicta est, in penin-

sula ad sinum Thermaicum; alii in Thessalia, in Thracia, in Campania denique collocant, in forum Vulcani.

152. *Levior*] Amoribus convenienti (1) molliore.

153. *Puellis*] Qualis fuit Myrrha.

155. *Ganymedis*] Qui Trois Phrygiæ 15 fuit filius.

158. *Quæ possit*] Aquila est, quæ in volucrum divisione Jovi cessit, altius quam cæteræ 15 volat; Solem fixis oculis audet intueri, fulmine non tangitur; imo Jovi fulmina ministrat: citur cum adversus Titanas proficisceretur; æ denique in cælum relata fulmen unguibus 16 nêre fingitur; hinc Jovis Armiger dicitur.

160. *Iliaden*] Ganymedem dicit Ili fratrem, Ilio oriundum.

161. *Invita*] Tum propter filiam Hebe 16 Jovis poculis, Ganymedis causâ remotam; tum propter Amores.

V. Te quoque, Amyclide, posuisset in æthere
Phœbus;

Tristia si spatium ponendi fata dedissent.

Qua licet, æternus tamen es: quotiesque repellit
Ver hiemem, Piscique Aries succedit aquoso; 165

Tu toties oreris: viridique in cespite flores.

Te meus ante alios genitor dilexit: & orbis

in medio positi caruerunt præside Delphi;

Dum Deus Eurotan, immunitamque frequentat

Sparten; nec citharæ, nec sunt in honore } 170
sagittæ.

Immemor ipse sui non retia ferre recusat;

Non tenuisse canes; non per juga montis iniqui

esse comes: longaque alit assuetudine flammæ.

namque ferè medius Titan venientis & actæ

locus erat, spatioque pari distabat utrimque; 175

Corpora veste levant, & succo pinguis olivi

plendescunt, latique ineunt certamina disci.

Quem prius aërias libratum Phœbus in auras

misit, & oppositas disjecit pondere nubes.

Decidit in solidam longo post tempore terram 180

condus: & exhibuit junctam cum viribus artem.

rotinus imprudens, actusque cupidine ludi,

toltere Tænarides orbem properabat: at illum

dura percussum subjecit in aëra tellus

in vultu, Hyacinthe, tuos. Expalluit æque, 185

V. Apollo te etiam statuisse in cælo, Amyclide, si fata tristia tempus indulissent statuendi. Tamen immortalis es, quantum licet; & quoties Ver fugat hiemem, atque Aries subsequitur piscem aquosum, tu toties appares, & flores in viridi gleba. Meus pater Apollo te amavit præ cæteris, & Delphi siti in medio orbe destituti sunt relictore, dum Deus celebrat Eurotan, & Spartam nullis muris civitatem; neque citharæ, neque sagittæ illi cura sunt. Ipse sua divinitatis oblitus non renuit portare plagas, aut tenere canes, aut ire comes per cacumina montis asperi: atque fovet amorem longa consuetudine. Jamque Sol erat ferè medius noctis præterita & subsequens, & distabat utrimque aequali intervallo. Tollunt amictum à corpore, & fulgent humeris pinguis olei, atque veniunt in certamen vultu disci. Quem antè libratum Apollo jecit in aërem & discussit nubes objectas pondere. Pondus recidit in dextram terram

longo post tempore, & ostendit illius peritiam, simul & vires. Continuo temerarius Tænarides, impulsu desiderio ludi, festinabat tollere discum: at solida terra sursum jecit percussam in aërem super vicem tuam, Hyacinthe. Ipse Deus aequè expalluit

N O T A.

162. Amyclide] Hyacinthus est Amyclæ, Amyclarum in Laconia conditoris, filius.

165. Aries] Qui sydus est in Zodiaco quod, licetis piscibus, postquam Sol est ingressus, benignius radios suos ad nos transmittit, vernamque tempestatem inchoat.

166. Flores] Quia in florem mutatus Hyacinthus.

168. Medio] Lutarius exponens illud Statii 1. Thebaid. *Audiit & medius cæli Parnassus*, scribit; bene *medius*; Nam cum Jupiter medium mundi locum veller agnoscere, duas aquas ab ortu & occasu dimisisse fertur, quæ vultu lassæ in Parnassi vertice quieverunt, quem *Medius* & *ἠμεσάλδρ* appellat: Vel quod Callistini tempore; *Terra fuerat discrimen & alysi*. Lucan.

169. Eurotan] Qui fluvius est Laconia,

Amyclæ Hyacinthi patriam præterfluens.

169. Immunitam] Quippe quam satis civium virtute custoditam Lacedæmonii diu arbitrati sunt.

170. Citharæ & sagittæ] Quæ sunt Apollinis insignia.

174. Medius Titan] Meridies erat.

177. Disci] Qui Orbis fuit ex ferro, ære, lapide, ligno etiam; quem medium loro, amenti vice trajectum ita in sublime jaci oportebat, ut intra præscriptos fines decideret.

183. Tænarides] Hyacinthus Lacon, à Tænaro Laconia promontorio sic dictus.

184. Dura] Zephyrum Apollinis rivalem & sibi in amore prælati vehementer flantem divertisse discum in pueri caput, scribunt Palæphatus lib. 1. & Tzerzes 1. Chil. 11. & Lucianus in Dialogo Apollinis & Martis.

ac puer, & tollit membrum
 collapsa: & modo te reficit;
 modo abstergit luctuosas
 plagas; modo retinet spiritum
 erumpentem medicinis
 adhibitis. Artes nullius
 sunt auxilii. Vulcanus erat
 insanabile. Quemadmodum
 si quis atterat violas; vel
 papaver in horto rigo, aut
 lilia juncta subnigris caulibus;
 illa flaccida statim demittant
 caput grave, neque se sustineant,
 & capite demisso respiciant terram:
 sic facies moribunda languet,
 & cervix destituta viribus ipsa
 est sibi oneri, & recidit in
 humerum. Cadis, Oebalide,
 private prima juvenile, inquit
 Apollo, atque intueor tuam
 plagam, quod est meum crimen.
 Tu es dolor & flagitium meum:
 mea manus est insimulanda
 de morte tua: ego sum tibi
 causa obitus. Quod tamen est
 meum flagitium? nisi si potest
 dici flagitium luisse; nisi si
 etiam potest dici flagitium
 dilexisse. Atque utinam mihi
 concessum esset mori pro te,
 vel tecum! sed quoniam nos
 Dii prohibemur lege fati,
 ne unquam moriamur,
 semper eris mecum, atque
 manebis in ore non obli-
 viso. Lyra tacta manu,
 versus nostri te laudabunt,
 & flos novus representabis
 literis in folio tuo scriptis
 nostros gemitus. Tempus
 etiam quo heros strenuissimus
 se adjuvat in hunc florem,
 & legatur eodem folio. Dum
 talia referuntur veridico
 Apollinis, ecce sanguis, qui
 sparsus per terram infecerat
 herbam, cessat esse sanguis
 & splenditur purpura Tyria
 nascitur, atque induit formam
 similem ei, quam habent lilia;
 nisi color purpureus huius,
 niveus esset in illis.

Ac puer, ipse Deus: collapsosque excipit artus:
 Et modo te refovet: modo tristitia vulnera siccant
 Nunc animam admotis fugientem sustinet herbis.
 Nil profunt artes. Erat immedicabile vulnus.
 Ut si quis violas, rigoque papaver in horto,
 Liliaque infringat, fulvis hærentia virgis;
 Marcida demittant subito caput illa gravatum;
 Nec se sustineant; spectentque cacumine terram
 Sic vultus moriens jacet; & defecta vigore
 Ipsa sibi est oneri cervix; humeroque recumbit.
 Laberis, Oebalide, prima fraudate juvena,
 Phœbus ait: videoque tuum mea crimina vulnus
 Tu dolor es, facinusque meum. Mea dextera leti
 Inscribenda tuo est. Ego sum tibi funeris aucto
 Quæ mea culpa tamen? nisi si luisse, vocari
 Culpa potest. Nisi culpa potest, & amasse, vocari
 Atque utinam pro te vitam, tecumve liceret
 Reddere! sed quoniam fatali lege tenemur;
 Semper eris mecum, memorique hærebis in ore
 Te lyra pulsa manu, te carmina nostra }
 sonabunt: } 20

Flosque novus scripto gemitus imitabere nostrum
 Tempus & illud erit; quo se fortissimus heros
 Addat in hunc florem; folioque legatur eodem
 Talia, dum vero memorantur Apollinis ore,
 Ecce cruor, qui fusus humi signaverat herbam,
 Desinit esse cruor: Tyrioque nitentior ostro
 Flos oritur; formamque capit, quam lilia: si ne
 Purpureus color huic, argenteus esset in illis.

N O T A.

186. Deus] Apollo, qui maceratum puerum vidit.

196. Oebalide] Hyacinthum compellat, cui ab Oebalia Laconicæ urbe nomen illud.

199. Inscribenda] Ut mortis causa habeatur.

203. Tenemur] Dii enim cum natura sunt immortales, nullâ ratione vitam possunt deponere.

206. Flosque] Videtur namque syllaba ai, seu interjectio gemitum significans, in Hyacin-

tho flore quodammodo inscripta.

207. Heros] Ajax Telamonius; è cuius sanguine natus flos Hyacinthus, in cuius foliis præ syllaba, τῷ αἵμα inscripta videtur, lib. v. 396.

209. Vero] Quippe qui Delphis oraculabatur.

211. Tyrio] Id est pulcherrimo, cuiusmodi Tyro Phœnicicæ urbe celeberrima olim præbatur.

non satis hoc Phœbo est: is enim fuit auctor honoris.
 ose suos gemitus foliis inscribit: & ai ai 215
 los habet inscriptum: funestaq; littera ducta est.
 ec genuisse pudet Sparten Hyacinthon: honorq;
 urat in hoc ævi: celebrandaque more priorum
 unua prælata redeunt Hyacinthia pompa.

VI. At si fortè roges sæcundam Ama- } 220
 thunta metalli,

n genuisse velit Propœtidas; abnuat æque,
 tque illos, gemino quondam quibus aspera cornu
 ons erat; unde etiam nomen traxere Cerastræ.
 nte fores horum stabat Jovis hospitis ara,
 igubris sceleris: quam si quis sanguine } 225
 tinctam

avena vidisset; mactatos crederet illic
 ctantes vitulos, Amathusiacasve bidentes:
 ospes erat cæsus. Sacris offensa nefandis,
 sa suas urbes, Ophiusiaque arva parabat
 eferere alma Venus. Sed quid loca grata, } 230
 quid urbes

accavere meæ? quod crimen, dixit, in illis?
 ilio pœnam potiùs gens impia pendat,
 el nece; vel si quid medium mortisq; fugæque.
 que quid esse potest, nisi versæ pœna figuræ?
 im dubitat, quo mutet eos; ad cornua vultû } 235
 exit: & admonita est hæc illis posse relinqui:
 randiaq; in torvos transformat membra juvencos.

& exilium. Atque id quid potest esse, nisi pœna mutata forme? Dum incerta est, in quam signi-
 eos vertat, detorquet faciem ad cornua, atque admonita est hæc posse illis relinqui: & mutat vastos
 in truces juvencos.

N O T A.

- 216. *Funesta*] Qua in funeribus utuntur.
- 217. *Sparten*] Quod nomen non modo Hyacinthi patriæ seu urbi Sparte, sed ejusdem aviæ Medæmonis uxori, ut Paulânias tradit.
- 219. *Hyacinthia*] In Hyacinthi honorem quoniam celebrata.
- 220. *Amathunta*] Cypri urbem.
- 223. *Cerastræ*] *Cerastris* dicta est olim insula, quæ ob multa *κέραια* seu promontoria: ex qua fortè datus locus fabulæ. Quanquam alii ex insularum feritate, vel etiam ex tumoribus quos in capite cornuum vice gerebant tractam dederunt.
- 224. *Jovis*] Qui hospitibus, quos in tutela

habet, jura dare creditus: unde & Hospitalis dicitur: à Græcis *ἑνὶ* &.

225. *Lugubris sceleris*] Hæc mendosa esse dicit Hienfius, sed in tribus MSS. invenit, *lugubris sceleri*, i. e. ara lugens seu luctum ferens, propter scelus in ea commissum. Si legatur *sceleris*, subaudi *causa*, eodem prorsus sensu.

227. *Amathusiacas*] Cyprias. Nam Cyprus *Amathusia* etiam fuit appellata.

229. *Ophiusia*] Cypria. Cujus tamen nominis, Cypro competentis, neque mentio ulla apud Geographos, neque ratio apud Interpretes.

232. *Gens impia*] *Cerastræ*.

Non satis est istud Apollini: namque n fuit causa honoris. Ipse inscribit suos gemitus foliis: & flos habet inscriptum ai, ai, & tristis littera exarata est. Neque Sparten pudet tulisse Hyacinthon; & gloria perstat usque ad hoc tempus: atque Hyacinthia annua, celebranda ritu veterum, recurrunt precedente pompa.

VI. At si fortè exquiras ab Amathunte metallis abundante, an cupiat produxisse Propœtidas, perinde neget ac negat illos, quibus olim frons erat scabra duplici cornu, unde etiam nomen habuerunt Cerastra. Altare Jovis hospitale erat ante horum ostia, lugubre causâ sceleris: quod si quis peregrinus vidisset infectum cruore, arbitraretur vitulos lactentes, vel oves Amathusiacas illic casus: sed advena erat jugulatus. Ipsa alma Venus lapsa sacris horrendis volebat destruire campos Ophiusios & suas urbes. Verum, ait, quid loca dilecta, quid urbes meæ deliquerunt, quod vitium est in illis? Gens scelestâ exsolvat potiùs pœnas exilio, vel morte, vel si quid medium est inter mor-

VII. Tamen turpes Propoetides non sunt verita inficiari Venerem esse Deam : quamvis ejus ira dicuntur prima prostituisse corpora cum plebriudine. Postquam autem pudor ejectus est, & sanguis oris dirigit, mutat & sunt in durum saxum levi differentia.

VIII. Quas quia Pygmalion viderat artem transigentes per crimen, deterritus vitii, qua natura indidit plurima ingenio muliebri, vivebat caeleus absque uxore, atque diu carebat focia thalami. Interea sculpsit feliciter ebur candidum mira arte, atque addidit speciem, qua nulla puella potest nesci; & tactus est amore sui operis. Vultus est vera puella, quam arbitraris vivere, & nisi prohibeat modestia, velle moveri: usque adeo ars celatur arte sua. Pygmalion miratur, & pectore concipit ardores erga corpus fictum. Sæpe admovet operi manus explorantes an illud sit corpus an ebur: neque tamen agnoscit esse ebur. Offerri suavia, & credit reponi: & affatur, & tangit; & putat digitos infigi artibus tactis, & timet ne livor succedat in membra pressa. Et nunc blanditis utitur, nunc illi porrigit conchus, & lapillos expolites, dona accepta puellis, itemque arviculus, & flores diversorum colorum, & lilia, & pilas pictas, & gintas lapsas ab arbore Heliadum. Decorat quoque membra vestibus, inserit gemas articulis, operat amples torques collo. Expolita margarita pendent ex auribus, redimicula ex pedibus. Omnia sunt decori, neque minus palatra videtur nuda.

VII. Sunt tamen obscenæ Venerem Propoetides ausæ

Esse negare Deam: pro quo sua numinis ira Corpora cum forma primæ vulgasse feruntur. 24
Utque pudor cessit, sanguisque induruit oris,
In rigidum parvo silicem discrimine versæ.

VIII. Quas quia Pygmalion ævum per crimina agentes

Viderat, offensus vitiiis, quæ plurima menti
Fœminæ Natura dedit, sine conjugæ cœlebs 24
Vivebat: thalamique diu consorte carebat.

Interea niveum mira feliciter arte
Sculpsit ebur: formamque dedit, qua fœmina nana
Nulla potest: operisque sui concepit amorem.

Virginis est veræ facies; quam vivere credas: 2
Et, si non obstat reverentia, velle moveri:

Ars adeo latet arte sua. Miratur, & haurit
Pectore Pygmalion simulati corporis ignes.

Sæpe manus operi tentantes admovet, an sit
Corpus, an illud ebur: nec ebur tamen }
esse fatetur. 2

Oscula dat, reddiq; putat: loquiturque; tenetque
Et credit tactis digitos insidere membris:

Et metuit, pressos veniat ne livor in artus.

Et modo blanditias adhibet: modo grata puellæ
Munera fert illi conchas, teretesque lapillos, 2

Et parvas volucres, & flores mille colorum,
Liliaque, pictasque pilas, & ab arbore lapsas

Heliadum lachrymas. Ornat quoque vestibibus artibus
Dat digitis gemmas; dat longa monilia collo.

Aure leves baccæ, redimicula pectore pendent. 2
Cuncta decent: nec nuda minus formosa videtur.

N O T A.

238. Sunt tamen] Quamvis Cerastas in juvenecos converterit Venus, Propoetides tamen ausæ sunt eam negare Deam esse.

240. Vulgasse] Fabulæ locum dedit Cypriarum puellarum turpitudine, quæ, ut Herodotus & Justinus referunt, corporis quæstu dotem comparare solitæ erant.

241. Induruit] Ut nihil erubescerent.

251. Si non obstat] Arguè profecto & ad

hujus simulachri statuendam elegantiam aspicite, quod non natura, sed pudore immo fit.

253. Simulati] Ad virginis similitudinem sculpti.

263. Heliadum] Armillas & lineas ex electo seu succino stillante à populis, in quas Penthontis soreores versæ sunt.

collocat hanc fratis concha Sidonide tinctis :
 appellatque tori sociam : acclinataque colla
 collibus in plumis, tanquam sensura, reponit.
 Ista dies Veneri, tota celeberrima Cypro, 270
 venerat : & pandis inductæ cornibus aurum
 conciderant ietæ nivea cervicæ juvencæ ;
 huraque fumabant : cum munere functus ad aras
 onstitit ; & timide, Si Dii dare cuncta potestis ;
 t conjux opto, non ausus, eburnea virgo, 275
 cere Pygmalion, similis mea, dixit, eburnæ.
 nfit, ut ipsa suis aderat Venus aurea festis,
 ota quid illa velint : & amici numinis omen
 amma ter accensa est ; apicemq; per aëra duxit.
 t rediit, simulacra suæ petit ille puellæ : 280
 cumbensque toro dedit oscula. Visa teperere est.
 dmovet os iterum : manibus quoq; pectora tentat.
 entatum mollescit ebur : positoque rigore
 bsfidit digitis, ceditque : ut Hymettia sole
 era remollescit, tractataque pollice multas 285
 uestitur in facies, ipsoque fit utilis usu.
 am stupet ; & timide gaudet ; fallique veretur ;
 rrsus amans, rursusque manu sua vota retractat.
 orpus erat : saliant tentatæ pollice venæ.
 um verò Paphius plenissima concipit heros 290
 erba ; quibus Veneri grates agat : oraque tandem
 re suo non falsa premit ; dataque oscula virgo
 nfit, & erubuit : timidumque ad limina lumen
 tollens, pariter cum cælo vidit amantem.
 onjugio, quod fecit, adest Dea. Jamq; coactis 295
 ornibus in plenum novies lunaribus orbem,
 a Paphon genuit : de quo tenet insula nomen.
 IX. Editus hac ille est, qui, si sine prole fuisset,
 ter felices Cinyras potuisset haberi.
 ra canam. Procul hinc natæ, procul este }
 parentes : 300

Hanc componit in stratis in-
 fectis concha Sidonia, & vo-
 cat consortem lecti, atque
 collocat collum demissum in
 mollibus plumis, tanquam
 pñsi sentire. Dies Veneri si-
 cri, celeberrima toto Cypro
 aderat : & vacca candida
 collo habentes cornua curva
 circumdata auro, percussa
 procubuerant : & thura ja-
 mabant, cum donis exhibitis
 constitit Pygmalion ad altaria,
 atque parvula, Si Dii
 potestis omnia prætere, cupio
 fit uxor, non ausus est dicere,
 puella eburnea, dixit similis
 eburnæ. Cum Venus spen-
 dida adest suis sacris, cog-
 novit quid illa vota signifi-
 cent ; atque in præfugium be-
 nevuli numinis flamma ser-
 emicuit, & impulsæ verti-
 cem per aurum. Postquam ille
 rediit, adit effigiem suæ vir-
 ginis : atque devolutus os
 lectum obtulit suavia. Visa
 est teperere. Denno os adve-
 vet ; explorat etiam pectus
 manibus ; ebur manu tra-
 ctatum mollescit, atque em-
 missa duritie flectitur & ce-
 dit digitis, sicut cera Hymet-
 tia rem liescit sole, atque
 si. La pollice ducitur in mul-
 tas figuras, & fit utilis
 ipso usu. Dum hæret &
 cunctanter latatur, & is-
 met decipi, iterum emans,
 iterum manus tractat sua
 desideria. Statim evasa e-
 pus, vena explorata pulve
 micant. Tum verò beatus
 Paphius excogitavit orati-
 tissimas voces, quibus gra-
 tias agat Veneri ; & deni-
 que tangit ora non jam ul-
 tra sita ore suo : atque pu-

sentit suavia oblata, & erubuit ; & erigens oculos timidos versus æstium eodem tempore spectavit
 amantem, quo primum spectavit cælum. Dea Venus adest conmutio, quod ipsa paravit ; atque illa,
 nubus lunaribus jam novies coactis in plenum orbem, peperit Paphon, de quo insula habet nomen.

X. Ille est hac genitus, qui, si fuisset sine prole, Cinyras potuisset reputari inter beatos. Horrenda
 gram. Filia, hinc longe staret, longe este parentes :

N O T A.

267. Concha] Purpura Sidonia seu Tyria.
 273. Munere] Sacrificio.
 279. Flamma] Felicis utique omnis erat,
 in sacris & libaminibus crebrius, & altius
 icarent ignis scintillæ, & flammæ. 4 Georg.
 385. Ter flamma ad lecti summum subjecta
 exit, Omine quo firmans animum, &c.
 284. Hymettia] Ab Hymetto Atticæ monte

optimi & laudatissimi mellis fertilissimo, diæta
 cera Hymettia
 290. Paphius] Pygmalion Cyprius ; per pro-
 lepsim ita appellatur.
 298. Editus hac] Micyllus legit, Editus ex
 illo est, aut editus hinc ille est ; ut Cinyras non
 Pygmalionis, sed Paphi filius accipiatur.

Aut,

Vel, si mei versus tangunt
 vestros animos, ne mihi
 credite in hac parte, neque
 fidem habete facti: vel si
 fidem habeatis, credite eti-
 am pœnam qua secuta est
 factum. Si tamen Natura
 patitur hoc videri patria-
 tum, gratulor populis Thra-
 cibus & nostris oris, gra-
 tulator huic terra, quod dis-
 stat ab illis regionibus, qua
 protulerunt tantum mon-
 strum. Terra Panchaia sit
 opulenta amomo, & pro-
 ducat Cinnama, & costum
 suam, & thura stillata ex
 ligno, & flores alios, modo
 producat etiam Myrrham:
 Nova arbor non fuit tanti.
 Ipse amor diffitetur sua
 spicula tibi hoc amoris vul-
 nus dedisse, Myrrha, atque
 immunes praestat suas ta-
 edas ab isto scelere. Al-
 tera ex tribus sororibus te-
 rigit te torre Stygio & vi-
 peris turgidis. Nefas est
 odio habere patrem: hic
 amor patris est majus fla-
 gitium, quam si patrem
 oderis. Nobiles undique lecti
 te optant; atque iuventus
 concurrat ad pugnam pro
 tuo thalamo ex toto Ori-
 ente. Disce unum tibi
 ex omnibus, Myrrha, modo
 ne sit pater unus inter om-
 nes. Illa quidem cognoscit,
 atque resistit turpi amori;
 atque apud se, inquit, Quo sum abeo votis? quid conor? Dii, cro, atque Pietas, & jura sacra pe-
 tum, avertite hoc nefas. Verum enim Pietas dicitur minime imprare hunc Amorem; aliaque
 nia amantia junguntur nullo discrimine: Neque videtur fœdum juncti sustinere patrem tergo;
 filia sit uxor equo; atque caper insilit in pecora, qua genuit; & velucris

Aut, mea si vestras mulcebunt carmina mentes;
 Desit in hac mihi parte fides; nec credite factum
 Vel, si credetis, facti quoque credite pœnam.
 Si tamen admissum finit hoc natura videri;
 Gentibus Ismariis, & nostro gratulor orbi: }
 Gratulor huic terræ, quod abest regionibus ill
 Quæ tantum genuere nefas. Sit dives amomo,
 Cinnamaque, costumque suam, sudataque ligno
 Thura ferat, floresque alios Panchaia tellus,
 Dum ferat & Myrrham. Tanti nova non }
 fuit arbos. } 3

Ipse negat nocuisse tibi sua tela Cupido,
 Myrrha: facisque suas à crimine vindicat isto.
 Stipite tē Stygio tumidisque adflavit Echidnis
 E tribus una soror. Scelus est odisse parentem
 Hic amor est odio majus Scelus. Undique lecti }
 Te cupiunt proceres; totoque Oriente juvent
 Ad thalami certamen adest. Ex omnibus unum
 Elige, Myrrha, tibi, dum ne sit in omnibus un
 Illa quidem sentit; fœdoque repugnat amori:
 Et secum, Quo mente feror? quid molior? }
 inquit. } 3

Dii, precor, & Pietas, sacrataque jura parentu
 Hoc prohibete nefas: scelerique resistite tanto
 Si tamen hoc scelus est. Sed enim damnare negat
 Hanc venerem pietas: coeuntque animalia null
 Cætera dilectu. Nec habetur turpe juvencæ:
 Ferre patrem tergo: fit equo sua filia conjux:
 Quasque creavit, inquit pecudes, caper: ipsaque cu

N O T A.

305. Nostro orbi:] Thraciæ. Nam Orpheus
 Thrax fuit. Gentibus] Thraciæ nostræ gelidæ,
 que non calet amore incesto.

306. Abest] Quantum enim Thracia Or-
 pheï, qui hæc loquitur, patria à Cypro, Arabia
 deinde quo confugit Myrrha, distat est?

307. Amomo] Qui frutex est exoticus lau-
 datissimi odoris.

308. Costum] Frutex est etiam gratissimi
 odoris.

309. Panchaia] Arabiæ est felicitis pars
 cissima, non procul à Sinu Arabici ostio.

310. Tanti] Ut per nefandam libidine
 eam arborem Myrrhi mutaretur.

313. Stipite] Face Infernali.

313. Echidnis] Viperis, quibus furæ
 præsertim habent horridum.

314. Soror] Tiphone, Alecto, seu
 gæra.

318. Unus] Pater.

emine concepta est, ex illo concipit ales:
 felices, quibus ista licent! humana malignas
 Jura dedit leges: & quod Natura remittit, 330
 avida jura negant. Gentes tamen esse feruntur,
 a quibus & nato genitrix, & nata parenti
 angitur; & pietas geminato crescit amore.
 O miseram, quod non nasci mihi contigit illic,
 fortunaq; loci lædor! quid in ista revolvor? 335
 res interdictæ discedite. Dignus amari
 es, sed ut pater, est. Ergo si filia magni
 non essem Cinyræ; Cinyræ concumbere possem.
 nunc quia tam meus est, non est meus; ipsaque
 damno
 tibi mihi proximitas. Aliena potentior essem. 340
 et libet procul hinc, patriæque relinquere fines,
 nam scelus effugiam. Retinet malus error amanti;
 præsens spectem Cinyram; tangamq; loquarq;
 culaque admoveam, si nil conceditur ultra.
 tra autem sperare aliquid potes, impia virgo? 345
 c, quot confundas & jura & nomina, sentis?
 ne eris & matris pellex, & adultera patris?
 ne soror gnati, genitrixque vocabere fratris?
 c metues atro crinitas angue sorores,
 las facibus lævis oculos atque ora patentes 350
 xia corda vident? at tu, dum corpore non es
 fla, nefas animo ne concipe: neve potentis
 concubitu vetito Naturæ pollue fœdus.
 lle puta: res ipsa vetat. Pius ille, memorque
 is. Et o vellem similis furor esset in illo! 355
 terat: at Cinyras, quem copia digna procorum,
 id faciat, dubitare facit, scitatur ab ipsa,
 minibus dictis, cujus velit esse mariti.
 filet primò: patriisque in vultibus hærens,
 tuat: & tepido suffundit lumina rore. 360
 ginei Cinyras hæc credens esse timoris,
 re vetat; siccatque genas; atque oscula jungit,

concepit ex illo, cujus semi-
 ne creata est. Beati quibus
 ista sunt concessa? Solici-
 tudo humana invexit leges
 perversas: & jura maligna
 prohibent, quod natura con-
 cedit. Dicuntur tamen esse
 nationes, inter quas & ma-
 ter rem habet cum filio, &
 filia cum patre, atque pie-
 tas augetur duplici amore.
 Me infelicem, quid mihi
 non obvenit illis digni, at-
 que male mihi est sorte loci?
 quamobrem ea cogito? Spes
 prohibita procul abite. Ille
 est dignus diligi, sed tan-
 quam genitor. Adeoque ni-
 si essem nata magni Cinyra,
 possem jungi cum Cinyra.
 Nunc quia tam meus est
 pater, non potest esse meus
 maritus: atque ipsa propin-
 quitas est mihi dispendio.
 Magis valerem si essem a-
 liena. Fert animus hinc
 longe discedere, atque dese-
 rere fines patrios, modo ut
 vitæ nefas. Turpis amor
 retinet amantem, ut ad-
 stans videam Cinyram, &
 tangam, & colloquar, &
 adhibeam suavia, si nihil
 præterea permittitur. Potes
 autem sperare aliquid a-
 liud, puella scelestâ? Ne-
 que sentis, quot perturiet
 jura & nomina? Tunc eris
 & pellex genitricis, & a-
 dultera patris? Tunc soror
 filii, atque dicem mater
 fratris? Neque reformida-
 bis sorores comatas nigra
 serpentibus, quas pectora
 conscia vident irruentes in
 oculos, atque vultus talis
 ferilibus? At tu, dum nos
 admittis scelus corpore; ne
 admittes animo; neve fœda
 jura Natura invictâ coitit

no. Finge te cupere: rei ipsius turpitudine prohibet. Ille sanctus, & servantissimus equi: & o con-
 par esset vesania in illo. Absolverat: at Cinyras, quem magnus numerus procorum cogit ambi-
 re, quid agat, exquirat ab ipsa, prolatis nominibus, cujus viri optet esse. Lia primò tacet, atque st-
 n facie paterna, ardet, & opplet oculos calidis lacrymis. Cinyras putans hæc esse signa mentis pueri
 jubet a lacrymis temperare, & abstergit genas, atque suavia dat.

N O T A E.

1. Gentes] Hi sunt Trogloditæ, Æthio-
 qui & uxores habent communes, & bru-
 more vivunt.

339 Meus] Conjux.

340. Proximus] Sanguinis & generis pro-
 pinquitas.

349. Sorores] Furias, seclerum ultices.

P p

Myrrha

*Myrrha esse letatur datis
oculis, atque interrogata
qualem maritum cupiat ha-
bere, Tibi parem, ait. At
ille prebat verba non intel-
lecta, & verba, mouit, Esto
semper tara pia. Puella sibi
confesa si gignit deiecit occu-
los in terram ad prolatum
nomen peitatis. Nox erat
media: atq; sp. r. oppresse-
rat sollicitudines & p. c. t. r. a
hominum. At puella Ciny-
reia experreia estuat am-
re, quem vincere non p. t. e-
rar, & reuoluit desideria
insana. Et modo despondet
animo; modo vult pericu-
lum facere: & pudet, &
cupit: neque reperit quid
incipiat. Atque ut alta pi-
nus percussa bipenni, incerta
est in quam partem ruat,
cum ictus ultimus superest;
atque metuitur ab omni
latere: Ita mens incerta
vario affectu emota, huc
atque illuc vacillat, & im-
pellitur utroque. Neque finis
aut requies amoris inueni-
tur, nisi obitus. Obitus pla-
cet. Exsurgit, atque parat
gulam premere laqueo: &
cingulo ad supremam pos-
stem alligato, Dilecte Ciny-
ra, vale, inquit; atque
scias te caussam esse necis:
atque accommodabat laque-
um collo pallenti. Anus
streptum vocum permeasse
ad fideles aures nurricis
custodientis fores alumnae.
Exiit anus, atque aperit
januam: & intuens instru-
menta necis decreta, eodem
tempore uociferatur, seque
plangit, & vestes discerpi,
atque frangit laqueos derep-
tos collo. Tum denique spa-
tium fuit ejulandi, & am-
plēctendi, atque petendi causam suspendii. Puella tanquam muta tacet, atque harena spectat terras
& dolet conatus tarde mortis a nutrice deprehensus esse. Urget vetula ut revelet; atque aetogens capilla
albos & vacuas mammas, orat per incunabula & prima nutrimenta, ut sibi credat quicquid mol
est. Illa repellens orantem suspirat. Nutrix obfirmata est sciscitari: neque modo promittere fiden
citans auxilium. Indica, ait, atque patere me tibi succurrere: Mea senectus non est uers,*

Myrrha datis nimium gaudet: consultaq; quale
Optet habere virum; Similem tibi dixit. At il
Non intellectam vocem collaudat; &, Esto 30
Tam pia semper, ait. Pietatis nomine dicto,
Demisit vultus, sceleris sibi conscia, virgo.
Noctis erat medium, curasque, & pectora somn
Soluerat. At virgo Cinyreia pervigil igni
Carpitur indomito; furiosaq; vota retractat. 31
Et modo desperat; modo vult tentare: pudetqu
Et cupit; &, quod agat, non invenit, Utq; secu
Saucia trabs ingens, ubi plaga novissima restat
Quo cadat, in dubio est; omnique a parte timeti
Sic animus vario labefactus vulnere nutat 3
Huc levis, atque illuc; momentaq; sumit utroq;
Nec modus aut requies, nisi mors, reperit
amoris.

Mors placet. Erigitur: laqueoq; innectere fau
Destinat: &, zona summo de poste revincta,
Care vale Cinyra, caussamq; intellige mortis, 3
Dixit: & aptabat pallenti vincula collo.

Murmura verborum fidas nutricis ad aures
Pervenisse ferunt, limen servantis alumnae.
Surgit anus, referatque fores: mortisque para
Instrumenta videns, spatio conclamat eodem,
Seque ferit, scienditque finis, ereptaque collo
Vincula dilaniat. Tum denique flere vacavit;
Tum dare complexus, laqueiq; requirere caussi
Muta filet virgo, terramque immota tuetur:
Et deprensa dolet tardæ conamina mortis.
Instat anus; canosque suos, & inania nudans
Ubera, per cunas alimenta que prima precatur
Ut sibi committat, quicquid dolet. Illa rogant
Aversata gemit. Certa est exquirere nutrix:
Nec solam spondere fidem. Dic, inquit; }
opemque }

Me sine ferre tibi. Non est mea pigra senectus

N O T A E.

365. Non intellectam] Non eo quidem sensu,
quo dicitur Myrrha.

380. Cinyra] Amatoris; nam patri nomen
tantum invidiosum.

382. Nutricis] Nutricem hanc Libera
Fab. appellat Hippolyren.

385. Instrumenta] Zonam laquei vice
mo de poste vincitam.

tu furor est; habeo quæ carmine fanet, & herbis.
 ve aliquis nocuit; magico lustrare ritu.
 ve est ira Deum, sacris placabilis ira.
 uid rear ulterius? certè fortuna domusque 400
 spes, & in cursu est: vivunt genitrixque, paterq;
 yrrha, patre audito, suspiria duxit ab imo
 ctore. Nec nutrix etiamnum concipit ullum
 ente nefas: aliquemq; tamen præsentit amorē.
 opositique tenax, quodcunque sit, orat, }
 ut ipsi } 405

dicet: & gremio lachrymantem tollit anili:
 que ita complectens infirmis colla lacertis,
 nimis, inquit; amas: & in hoc mea (pone
 timorem)
 dulitas erit apta tibi: nec sentiet unquam
 oc pater. Exsiluit gremio furibunda, torumq; 410
 re premens, Discede, precor; miseroq; pudori
 rce, ait. Instanti, Discede, aut desine, dixit,
 ærere quid dolē: scelus est, quod scire laboras.
 rret anus; tremulasque manus annisque metuq;
 ndit: & ante pedes supplex procumbit }
 alumnae. } 415

modo blanditur; modo, si non conscia fiat,
 rret: & indicium laquei, cœptæque minatur
 ortis: & officium commissio spondet amori.
 tulit illa caput, lachrymisque implevit obortis
 ctora nutricis: conataque sæpe fateri; 420
 pe tenet vocem: pudibundaque vestibus ora
 xit: &, O, dixit, felicem conjugē matrem!
 ctenus: & gemuit. Gelidos nutricis in artus,
 (saque (sensit enim) penetrat tremor: albaq; toto
 rtice canities rigidis stetit hirta capillis. 425
 altaque, ut excuteret diros, si posset, amores,
 didit. At virgo scit se non falsa moneri,
 rta mori tamen est; si non potiat amorato.
 ve, ait hæc; potiere tuo; non ausa, parente,

eri, saepe opprimis vocem; & velavit vultus verecundos amictu; & o, inquit, beatanz
 mem merito? Hæstentis: & suspiravit. Pavor curris per membra frigida & per ossa nutricis, nam
 gem cognovit: & candida coma stetit arrecta toto capite rigidis crinibus. Atque pluvium suscecit,
 liceret, depelleret nefandos amores. At puella conscia est, non falsa esse que nutrix munit; timor
 tuit mori, nisi potiat amor dilecto. Vive, inquit hæc, potieris tuo, verua dicere, pa 73;

Sive est Amor; habeo rædi-
 cinam, qua carmine & gra-
 mibus tibi medeatur. Sive
 aliquis laferit te, purgaberis
 ritu magico. Sive est ira
 Deorum, ira est nullienda
 sacris. Quid amplius conji-
 ciam? Cerè fortuna & do-
 mus est integra, atque flo-
 rens: pater & mater vi-
 vunt. Myrrha trahit ge-
 mitus ab infimo pectore, au-
 dito patre: neque nutrix
 adhuc intelligit animo ul-
 lum scelus: ninleminus
 prævidet aliquem am rem:
 atque obfirmata mente pre-
 catur, ut sibi confiteatur
 quodcunque sit, atque tollit
 flentem suu vetulo: & sic
 complectens colluro debilibus
 brachiis, Advertimus, ait,
 Amore correpta es: & o-
 mitte metum, mea indis-
 stria tibi erit utilis ad hanq
 rem: neque patens usquam
 istud advertet Vesana se-
 se proripuit ex sinu, & ur-
 gens lætum facie, quaso,
 inquit, credere, & ignose
 desendo pudori. Egredero,
 inquit, cum magis illa ur-
 geret; aut emitta sciscitari
 quamobrem mihi egrè sit:
 quod cupis cognoscere est ne-
 fas. Vetula exhorrescit, &
 tollit manus trementes eta-
 te & timore; & supplex
 devolvitur ante pedes alum-
 nae. Et nunc blanditur;
 nunc matum injicit, nisi fiat
 conscia, & minatur indi-
 cium suspendii & necis
 tentata: atque pollicetur
 obsequium amori concer-
 dito. Illa erexit cervicem,
 implevit gremium nutricis
 lachrymis præsumptibus,
 & cum sape tentasset

N O T A

01. In cursu est] Fortuna domus tue adhuc
 est & manebit. Locutio nostro perquam fa-
 maris. Sic Pont. 4. Eleg. II.
 dum dolor in cursu est, dum patit ager opem.
 07. Cella] al. Nata. Alumna enim à Nutri-

cibus appellabantur Nata; & illæ contrà ab a-
 lumnis Matres Ut passim apud Tragicos.
 417. Indicum laquei] Minatur se indicatur
 ram patri, quod se suspendere volberit Myr-
 rha.

ob mutuū, & confirmat promissa sacramento. Matres celebrabant solennia illa sacra pia Cereræ, quibus induta corpus candido amictu offerunt coronas spicas primitias suarum frugum: atque recensent inter prohibita Venerem & tactus viriles per novem noctes. Cenchreis regis uxor adest in solenni hoc catu, atque celebrat festa secreta. Dum igitur torus vacuus legitima conjugē, perverso officiosa nutrix nacta Cinyram vinopressum, indicat illi veros filices amores nonne ficto aliterius; & prædicat formam. Atque puella ab eo petita, inquit, similis est Myrrhæ. Quam postquam iussa est adducere, atque redisti domum; Latære, ait, mea alumna, Vicimus. Misera puella non sentit gaudium per totum corpus; & pectus omnium suum luget. Sed tamen etiam gaudet: tanta est dissensio animi. Tempus erat quo omnia conticebant; & Bootes verterat currum temone obliquo inter boves septentriones. Illa accedit ad flagitium suum. Luna aurea discedit ex cælo: nubes atra condunt astra latitantia; nix caret luce sua. Icare, jam primum velas vultus; tuque, Erigone, ob pium amorem patris mori devota. Ter fuit repressa omine pedis lapsi: ter bubo feralis præfatio cantus funereo. Nihilominus abit: & tenebra atque nex caliginis mununt pudorem. Atque tenentur nutricis sinistra; altera tentat viam obscuram manus agitatione, Jam tangit ostium cubiculi;

Dicere, conticuit: promissaq; numine firmat. 43
Festa piæ Cereris celebrabant annua matres
Illa, quibus nivea velatæ corpora veste
Primitias frugum dant spicea ferta suarum:
Perque novem noctes Venerem tactusque viriles
In vetitis numerant. Turba Cenchreïs in illa 43
Regis adest conjux: arcanaque sacra frequenta
Ergo legitima vacuus dum conjugē lectus;
Nacta gravem vino Cinyram malè sedula nutri
Nomine mentito, veros exponit amores:
Et faciem laudat. Quæsitis virginis annis, 44
Par, ait, est Myrrhæ. Quam postquam adduce
iussa est,
Utque domum rediit, Gaude mea, dixit, alumn
Vicimus. Infelix non toto corpore sentit
Lætitiâ virgo; præfagaque pectora mœrent.
Sed tamen & gaudet. Tanta est discordia } 4
mentis.

Tempus erat quo cuncta silent; interque Trior
Flexerat obliquo plaustrum temone Bootes.
Ad facinus venit illa suum. Fugit aurea cælo
Luna: tegunt nigræ latitantia sidera nubes;
Nox caret igne suo. Primos tegis, Icare, vultus; 4
Erigoneque pio sacrata parentis amore.
Ter pedis offensi signo est revocata: ter omen
Funereus bubo letali carmine fecit.
It tamen: & tenebræ minuunt, noxq; atra pudor
Nutricisque manum læva tenet; altera motu 4
Cæcum iter explorat. Thalami jam limina tangi

N O T A.

432. Illa] Nam & alia fuerunt.

436. Adest] Heinſius vult abest, atque ita plerique omnes: & tunc arcana exponas privata, sc. domi. Sed quia in Cereris sacris (quæ Græcis Eleusinia, & Theſſophoria; Romanis Cercalia appellantur) tanta erat taciturnitas, ut quidpiam vulgare nefas duceretur, ideo Noster ea vocat arcana, atque his Cenchreis adest.

446. Trior] Redi ad lib. 2. v. 171.

447. Bootes] De eo etiam lib. 2. v. 176. Medix autem noctis tempus hac periphrasi indicatur.

448. Fugit] Quis, ne tantum Myrrhæ scelus

videret, inter nubes scilicet occultavit.

450. Icare] Icarus ab aliis dicitur pater gones, qui a Pastoribus occisus hinc tam at doloris fuit causa, ut sibi laqueo mortem contulerit. Ille autem Jovis miseratione in cœlum translatus signum effecit quem Bootes appellamus, Erigone vero Virginem. Nota autem quod pios & castos Poëta elegit, qui tantum nefas Myrrhæ perhorrescerent.

452. Offensi] Ter enim, cum ad cubiculum patris duceretur, offendit pedes, quod eadem tanto scelere revocare videretur.

amque fores aperit; jam ducitur intus: at illi
 oplite succiduo genua intremuere; fugitque
 color, & sanguis: animusque relinquit euntem.
 Quoq; suo propior sceleri, magis horret, & ausi 460
 ænitet; & vellet non cognita posse reverti.
 Instantem longæva manu deducit: & alto
 admotam lecto cum traderet, Accipe, dixit;
 læta tua est, Cinyra. Devotaque corpora junxit.
 Accipit obscæno genitor sua viscera lecto; 465
 virgineosque metus levat; hortaturque timentem.
 orsitan ætatis quoque nomine, Filia, dicat:
 icat & illa, Pater, sceleri ne nomina desint.
 Iena patris thalamis excedit: & impia diro
 emina fert utero; conceptaq; crimina portat. 470
 ostera nox facinus geminat. Nec finis in illa est.
 um tandem Cinyras, avidus cognoscere amantem
 ost tot concubitus, illato lumine vidit
 t scelus, & natam. Verbisque dolore retentis,
 endenti nitidum vagina deripit enssem. 475
 Myrrha fugit, tenebris & cæcæ munere noctis
 intercepta neci: latosque vagata per agros,
 palmiferos Arabas, Panchæaque rura relinquit.
 erque novem erravit redeuntis cornua Lunæ;
 um tandem terra requievit fessa Sabæa. 480
 ixque uteri portabat onus. Tum nescia voti,
 tque inter mortisque metus, & tædia vitæ,
 st tales complexa preces: O si qua patetis
 umina confessis; merui, nec triste recuso
 applicium. Sed, ne violem vivosq; superstes, 485
 sortuaque extinctos, ambobus pellite regnis:
 lutatæque mihi vitamque necemque negate.
 umen confessis aliquod patet. Ultima certè
 ota suos habuere Deos: nam erura loquentis
 erra supervenit; ruptosq; obliqua per ungues 490
 orrigitur radix longi firmamina trunci:

jamque aperit januam; jam
 introducitur: at genua ille
 tremuerunt poplite vacillan-
 te; atque color & sanguis
 evanescit; & animus desti-
 tuit accedentem. Et quo
 vicinior flagitio magis ti-
 met, & pœnitet incœpti, &
 cuperet posse redire non cog-
 nita. Anus perducit dubi-
 tantem manū; & cum il-
 lam patris daret admotam
 sublimi lecto, Accipe, in-
 quit, ista tua est, Cinyra, &
 junxit corpora execranda.
 Pater excipit turpi toro sua
 præcordia, atque minuit ti-
 morem puellarem, & ani-
 mus addit pœnitenti. Fortè
 & vocet filiam ratione etæ-
 tes; atque illa appellet pa-
 trem; ne desiderentur no-
 mina flagitio. Gravida ex
 patre discedit ex cubiculo,
 & gestat alvo femina nefan-
 da, atque fert flagitia con-
 cepta. Nox sequens iterat
 flagitium: neque est finis in
 illa: Cum denique Cinyras
 cupidus cognoscere amantem
 post tot congressus, admoto
 lumine spectavit & nefas &
 filiam; atque sermone re-
 presso per dolorem; deripit
 gladium coruscum vagina
 pendenti. Myrrha prorun-
 pit, mortem vitans & be-
 neficio tenebrarum & caligi-
 nosa noctis; atque errans per
 vastos campos, præterit
 rabas palmiferos, & agros
 Panchæos. Atque vagata
 est per novem menses luna-
 res, cum denique lassæ ve-
 quievit in tellure Sabæa:
 Vixque gestabat pondus al-
 vi. Tum ignara quid optet,
 atque inter pavores mortis

radia vira, hujusmodi concepit preces: O si qui Dii estis propitii consuetudinibus, digna sum atroci suspi-
 cio, neque detrecto. Verum ne & offendam vivos vita fruens, & mortua fato functos, excludite
 quoque regno, atque tollite mihi transformata & vitam & mortem. Aliquis Deus favet iis qui cri-
 ma consistunt. Certè novissima preces nacta sunt propitios Deos: nam terra inducta est pedibus de-
 tentis, & radix tortuosa quæ est firmitas præceri stipitis serpit per ungues divisos;

N O T A.

478. Arabas] Asiæ sunt populi, Cypro op-
 tati; apud quos Palmarum copia.
 479. Panchæa] Arabica. Est enim Panchaia
 regio Arabiæ felicitis.

480. Sabæa] Quæ Asiæ est regio, ad finem
 Arabicum; thuris, myrrhæ, aliorumque odo-
 rum fertilis.

486. Ambobus] Et viverum, & mortuorum.

Ossaque

Et ossa protrudunt lignum,
 Et medulla permanente me-
 dia sanguis mutatur in hu-
 morem, lacerti in vastos ra-
 mos, digiti in tenues; cutis
 induratur cortice. Jamque
 arbor crescens coarctaverat
 plenum ventrem, & oppres-
 serat pectus, atque festina-
 bat obvelere collum. Illa
 non est passa retardationem;
 atque se demisit occurrens
 ligno succrescenti: & occu-
 lit suam faciem in libro.
 Quæ tamesi perdidit anti-
 quos sensus cum corpore, ni-
 bilominus lacrymatur, &
 gutta calida exsulant ex
 arbore. Lacrymæ quoque
 sunt in honore; & succus
 Myrrha expressus per librum
 retinet nomen Domine, ne-
 que silentio premetur ulla
 atate.

X. At puer flagitiosè
 conceptus autus erat sub li-
 gna, & querebat iter, quo
 prorumperet & matrem re-
 linqueret. Plenus uteris tur-
 gescit in media arbore. Sar-
 cinus insulat matrem; neque
 dolores habent suas voces:
 neque Lucina potest appel-
 lari verbis parientis. Si-
 milis est tamen ententi; &
 arbor curvata frequenter
 genuit, & irrigatur lacry-
 mis defluentibus. Lenis Lu-
 cina adfuit ramis pressis, &
 adhiuit manus. & pronun-
 ciavit voces fatum expel-
 lentes. Arbor diffunditur &
 druso libro præfert sarcin-
 nam; atque infans vagit,
 quem Naiades imbuerunt la-
 crymis matris, postquam
 collicassent in multi gramine.
 Ipsa invidia non potuit non
 laudare vultus pulchritudinem.

Nimirum talis erat, qualia corpora nudorum Amorum exhibentur
 tabula picta. Sed ne ornatus pariat differentiam, vel adjice huic leves pharetras, aut tolle illis,
 erant omnino similes. Anni volucres tacitè effluunt nobis non cogitantibus, neque est quicquam
 celerius. Ille ortus sore atque arbor suo, qui nuper abditus arbore, nuper erat in lucernæ editus, nunc
 puer pulcherrimus, nunc juvenis, nunc vir, nunc pulchrior est seipso:

N O T A.

492. *Ossaque robur agunt*] Hoc est, Ossa in lignum crassius convertuntur.

498. *Subfedit*] Moræ impatiens seipsam Myrrha præ dolore sub corticem occultavit.

500. *Flet*] Ad Myrrhæ arboris naturam ludit, quæ arbor sponte etiam & illæsa guttas quas *Stactas* vocant, preciosissimamque Myrrhæ emittit. *Plin.*

am placet & Veneri, matrisque ulciscitur ignes.
 Jamq; pharetratus dum dat puer oscula matri, 525
 nscius exstanti destrinxit arundine pectus.
 æsa manu natum Dea reppulit, altius actum
 vulnus erat specie: primoque fefellerat ipsam.
 apta viri forma non jam Cythereia curat
 littora: non alto repetit Paphon æquore } 530
 cinctam,
 piscosamque Cnidon, gravidamve Amathunta
 metalli.
 abstinet & cælo: cælo præfertur Adonis.
 hunc tenet: huic comes est: assuetaque semper
 umbra
 indulgere sibi, formamque augere colendo,
 per juga, per silvas, dumosaque saxa vagatur 535
 luda genu, vestem ritu succincta Dianæ;
 ortaturque canes; tutæque animalia prædæ,
 ut pronos lepores, aut celsum in cornua cervum,
 ut agitat damas: à fortibus abstinet apris.
 aptoresq; lupos, armatosque unguibus urfos 540
 itat, & armenti saturatos cæde leones.
 e quoq;, ut hos timeas (si quid prodesse monendo
 ossit), Adoni, monet. Fortisque fugacibus esto,
 inquit: in audaces non est audacia tuta.
 arce meo, juvenis, temerarius esse periclo: 545
 neve feras, quibus arma dedit Natura, laceffe:
 et mihi ne magno tua gloria. Non movet ætas,
 nec facies, nec quæ Venerem movere, leones,
 tigerosque suos, oculosque, animosque ferarum.
 fulmen habent acres in aduncis dentibus apri, 550
 npetus est fulvis & vassa leonibus ira:
 ivisumque mihi genus est. Quæ caussa, roganti;

nunc etiam gratus est Veneri, atque vindicat amores genitricis. Namque dum puer pharetratus præbet sua via parenti, imprudens vulneravit ejus pectus sagitta prominente Dea vulnerata manu rejecti filium. Plaga erat profundior quam videbatur, atque primo ipsam latuerat. Corrupta pulchritudine viri jam contemnit oras Cythereias: non revertitur Paphon circumdatam profundo mari; aut Cnidon piscosam, aut Amathunta abundantem metallo. Relinquit etiam cælum: Adonis antepunitur cælo. Hunc tenet, hunc comitatur: & quæ solita erat semper sibi placere in umbra, & otio, atq; augere pulchritudinem colendo, errat per cacumina montium, per nemora, & rupes sentibus hispidas, nuda genu, atque habens vestes collectas ad modum Diana. Atque instigat canes, & persequitur animalia quæ sine magno periculo possunt capi, aut veloces lepores, aut ceruum cornibus sublimem, aut damas: Recedit à truncibus apris. Effugit lupos rapaces, & urfos instructos unguibus, & leones expletos cæde armenti. Hortatur rē etiam, Adoni, ut bes metuas, si quid possit promovere hortando. Atque, inquit, Esto acer in timidus feras: fortitudo non est secura adversus audaces. Noli esse

prudens meo damno juvenis; neve irrita feras, quibus natura præbuit tela; ne tua laus mihi magno neat. Neque anni, neque ferma, neque ea qua Venerem demulserunt, tangunt leones, & apros setos, & oculos & feracitatem ferarum. Suos asperi gerunt fulmen in obliquis dentibus: Est imperus & ris ira fulvis leonibus; atque genus est mihi odiosum. Quæ obrem, afferam rationem petenti,

N O T A.

524. Ignis] Quos, ut refert Apollodorus, ignis Myrrhæ à qua contemnebatur, immiserat
 525. Puer] Amor, Veneris filius.
 529. Cythereia] Cythera insula juxta Cretam, Veneri dicata, quod è terna maris nata, ad eam inum conchæ pervenisse fertur.
 531. Cnidon] Urbs fuit in Carie promontorio, Veneri sacra, quo ad videndum Deæ fig-

num, quod sculpsit Praxiteles, undique olim confluabant.
 538. Pronos] In fugam propensus; quibus etiam natura pedes anteriores finxit breviores.
 550. Fulmen] Quia vis fulminea esse videtur, ita obvia quæque dentibus apri proterunt. Vide lib. 1. v. 305.

Dicam,

inquit; & miraberis prodigium ex antiquo scelere ortum. Verum labor infestus jam me defatigavit; atque ecce Populus idonea invitat nos sua umbra: & cespes præbet lectum. Placet requiescere tecum in hoc solo, atque requievit: & in herbam atque in ipsum recubuit. Atque festiva demisso capite in gremium juvenis sic ait; ac interponit suavia mediis verbis.

XI. Fortè audieris quandam puellam vicisse viros celeres certamine cursus. Ille rumor non fuit falsus, nam mehercule vicit. Neque posses cognoscere essetne melior virtute pedum, an laude pulchritudinis. Cum interrogaret Deum de marito; nihil inquit tibi opus est marito, Atalanta. Vita usum mariti. Neque tamen vitabis: atque adhuc viva tua forma privaberis. Attonita responso Dei, vitam agit calibem per obscura nemora; atque seva à nuptiis suis deterret importunum numerum procorum duram illis proponendo legem; neque, ait sum obtinenda, nisi antè superata sim cursu. Certate mecum pedibus. Uxor & thalamii sedent in mercedem ei qui me cursu vicerit; mors erit premium lentis: ea sit conditio contentionis. Illa quidem crudelis: sed, tanta est vis pulchritudinis, cætera imprudens procorum accessu ea lege. Hippomenes federat spectator cursus iniqui, atque dixerat, Et Uxor à quoquam expetitur per tanta discrimina? atque arguerat immodicos amores juvenum. P quam spectavit vultus, & corpus derepro amictu, quale meum esset, vel quale tuum si muteris in eam, attonitus est; & tendens manus, Parce, inquit, quos modo damnavi: merces, quam cupendum erat mihi perspecta. Laudando incidit in Amorem, atque cupit ne quis juvenum curras lerus, & metuit præ livore. Verum, ait, quamobrem fors hujus a me omittitur inexperta.

Dicam, ait; & veteris monstrum mirabere culpe Sed labor insolitus jam me lassavit: & ecce Opportuna sua blanditur populus umbra: 55
Datque torum cespes. Libet hac requiescere tecum
Et requievit, humo: pressitq; & gramen, & ipsum
Inque sinu juvenis posita cervice reidens
Sic ait: ac mediis interferit oscula verbis.

XI. Forsitan audieris aliquam certamine cursus } 50

Veloces superasse viros. Non fabula rumor Ille fuit. Superabat enim. Nec dicere posses, Laude pedum, formæne bono præstantior esset Scitanti Deus huic de conjugè, Conjugè, dixit Nil opus est, Atalanta, tibi. Fuge conjugis usum. } 50

Nec tamen effugies: teque ipsa viva carebis. Territa forte Dei per opacas innuba silvas Vivit: & instantem turbam violenta procorum Conditione fugat: Nec sum potiunda, nisi; inquit Victa prius cursu. Pedibus contendite mecum. 5; Præmia veloci conjux thalamicque dabuntur; Mors pretium tardis. Ea lex certaminis esto. Illa quidè immitis: sed (tanta potentia formæ est Venit ad hanc legem temeraria turba procorum Sederat Hippomenes cursus spectator iniqui: 5; Et, Petitur cuiquam; per tanta pericula conjux Dixerat: ac nimios juvenum damnarat amores Ut faciem, & posito corpus velamine vidit, Quale meum, vel quale tuum, si fœmina fias; Obstupuit: tollensq; manus, Ignoscite, dixit, 5; Quos modo culpavi: nondum mihi præmia nota Quæ peteretis, erant. Laudando concipit ignem Et, ne quis juvenum currat velocius, optat: Invidiaque timet. Sed cur certaminis hujus Intentata mihi fortuna relinquitur? inquit. 5;

N O T A.

565. Atalanta] Hæc Schœneï fuit filia, quamquam cum alia Jasiï ita confuderunt Autoxos, ut utrius fuerit difficile sit cognoscere.

566. Teque ipsa viva carebis] Quia in Leæni mutata est.

567. Sorte Dei] Apollinis responso.

579. Fias] Adonin Venus alloquitur.

Audent

Audentes Deus ipse iuvat. Dum talia secum
 Exigit Hippomenes: passu volat alite virgo.
 Quæ quanquam Scythica non scius ire sagitta
 Aonio visa est juveni; tamen ille decorem
 Miratur magis: & cursus facit ipse decorem. 590
 Aura refert oblata citis talaria plantis:
 Tergaque jactantur crines per eburnea; quæque
 Poplitibus suberant picto genualia limbo:
 Inque puellari corpus candore ruborem
 Traxerat. Haud aliter; quam cum super } 595
 atria velum

Candida purpureum similitas inficit umbras.
 Dum notat hæc hospes; decursa novissima meta est:
 Et tegitur festa victrix Atalanta corona.
 Dant gemitum victi; penduntq; ex fœdere pœnas.
 Non tamen eventu juvenum deterritus horum 600
 Constitit in medio; vultuque in virgine fixo,
 Quid facilem titulum superando quæris inertes?
 Necum confer, ait. Seu me fortuna potentem
 ecerit; à tanto non indignabere vinci.
 Namque mihi genitor Megareus, Onche- } 605
 stius illi;

Est Neptunus avus; pronepos ego regis aquarum:
 Nec virtus citra genus est. Seu vincar, habebis
 Hippomene victo magnum & memorabile nomen.
 Talia dicentem molli Schœneia vultu
 respicit: & dubitat, superari an vincere malit. 610
 Itaq; ita; Quis Deus hunc formosis, inquit, iniquus
 perdere vult? charæque jubet discrimine vitæ
 conjugium petere hoc? Non sum me iudice tanti.
 Nec forma tangor. Poterā tamen hac quoq; tangi.

*Hippomene superato. Schœneia intuetur talia proferentem languentibus oculis; & incerta est malis vinci
 vincere. Atque ita, inquit, Quis Deus infensus pulchris cupit istum perimere, atque cogit quærere
 conjugium periculo vitæ? Non sum tanti, meo iudicio. Neque moveor pulchritudine: attamen po-
 am etiam moveri ista.*

N O T A E.

588. Scythica] Quam Scythæ, Europæ item-
 e Asiæ populi Septentrionales, maximis viri-
 s & summa arte solent emittere.

589. Aonio] Bœotico: namque Aonia dicta
 Bœotiae regio montana. Bœoticum autem
 esse Hippomenem in sequentibus patebit.

592. Talaria] Ut alatos calceos intelligas.

595. Haud aliter] Non aliter, inquit, candi-

dum Atalantæ corpus ruborem contraxerat,
 quam cum aulæum purpureum in dealbatis a-
 triis extentum solet umbra rubicunda parietes
 inficere.

597. Hæspes] Hippomenes in Scyron delatus.

605. Onchestius] Megareo tamen Hyginus
 Neptunum patrem assignat.

611. Atque ita] Et sicum liquita est.

Verum quia adhuc est adolescens: ipse non me tangit sed illius adolescentia. Quid quod virtute est praeclatus, & animus mortis contemptor? Quid quod recensetur quartus à stirpe aërorea? Quid quod amat, & tanti ducit nostra conjugia, ut intereat, si crudelis fortuna me ab eo abstulerit? Disce de dum potes, ô peregrine, atque desere thalamos sanguinolentos. Meum connubium est ferale. Nulla puella non cupiet tibi nubere; & potes desiderari à prudenti virgine. Quamobrem tamen sim de te sollicita, tot jam ante cecisus? Cogitet ipse: pereat; siquidem non est deterritus nece tot procorum; atque fertur in odium vitæ. Adeoque hic maerabitur, quia cupivit vitæ frui mecum? Atque immeritam patietur mortem primum amoris? Victoria nostra non poterit sustinere invidiam. Ad vitio non sit meo. Vinam velles incæpium omittere! Vel siquidem es insanus, utinam esses celerior! At quam virgini conveniens est vultus in facie puerili! Ah infelix Hippomene, nollem à te conspecta fuisset! Meritis eras vivere. Quod si essem beator, neque fors difficilis me prohiberet a nuptiis, unus eras cum quo possem communes habere thalamos. Absolverat; atque tanquam amandi imperita, & primo Amore correpta, nesciens quid agat, amat, neque sentit amorem. Jam populus & parens flagitant cursus consuetos, cum Hippomenes filius Neptunus precatur veris auxiliis. Cythereia, quæso, adjuvet nostra incæpta; & tueatur amorem quos non injecit. Ventus benignior pertulit ad me humilem orationem; atque tacta sum, agnosco. Neque enim tempus concedebatur ad auxilium ferendum. Est aruum pars optima terra Cypriæ.

Sed quod adhuc puer est. Non me movet } ipse, sed ætas. } 615

Quid, quod inest virtus, & mens interrita leti?

Quid, quod ab æquorea numeratur origine quartus?

Quid, quod amat, tantique putat connubia nostra?

Ut pereat; si me Fors illi dura negarit?

Dum licet, hospes, abi; thalamosq; relinq; } } 620
cruentus.

Conjugium crudele meum est. Tibi nubere nulli
Nolet: & optari potes à sapiente puella.

Cur tamen est mihi cura tui, tot jam ante peremptis

Viderit: intereat: quoniam tot cæde procorum

Admonitus non est; agiturque in tædia vitæ. 62

Occidet hic igitur, voluit quia vivere mecum?

Indignamque necem pretium patietur amoris?

Non erit invidiæ victoria nostra ferendæ.

Sed non culpa mea est. Utinam desistere velles!

Aut, quoniam es demens, utinam velocior } } 63
esses!

At quam virgineus puerili vultus in ore est!

Ah, miser Hippomene, nollem tibi visa fuisset

Vivere dignus eras. Quod si felicior essem;

Nec mihi conjugium fata importuna negarent;

Unus eras, cum quo sociare cubilia possem. 63

Dixerat: utque rudis, primoque Cupidine tactus

Quid facit ignorans, amat, & non sentit amorem

Jam solitos poscunt cursus populisque paterque

Cum me sollicita proles Neptunia voce

Invocat Hippomenes: Cythereia, com- } } 64
precor, ausis

Adsit, ait, nostris; & quos dedit, adjuvet igne

Detulit aura preces ad me non invida blandas:

Motaq; sum, fateor; nec opis mora longa dabatur

Est ager, indigenæ Tamafenum nomine dicunt

N O T A.

617. *Ærorea*] Neptuni, Hippomenis avi.

620. *Dum licet hospes*] Apostrophe est ad Hippomenem, quem etsi amicè videtur admonere Atalanta, ne secum currendo cœtet, secum tamen ipsa hæc loquitur.

639. *Me*] Me Venerem. Venus enim refert Adonidi.

644. *Tamafenum*] Tamafenum in quindecim Cypri oppidis à Plinio, itemque aliis recensetur. Verum non inde, sed ex Hesperidum hoc Theocriti interpret hæc mala allata scripsit.

Tellu

Telluris Cypriæ pars optima : quem mihi prisci 645
 Sacravere senes : templisque accedere dotem
 Hanc jussere meis. Medio nitet arbor in arvo ;
 Fulva comam, fulvo ramis crepitantibus auro.
 Hinc tria fortè mea veniens decerpta ferebam
 Aurea poma manu : nullique videnda, nisi }
 ipsi : 650

Hippomenen adii ; docuique, quis usus in illis.
 Signa tubæ dederant ; cum carcere pronus uterq ;
 Emicat, & summam celeri pede libat arenam.
 Possè putes illos sicco freta radere passu,
 Et fegetis canæ stantes percurrere aristas. 655
 Adjiciunt animos juveni clamorque, favorque,
 Verbaque dicentum, Nunc, nunc incumbere
 tempus,

Hippomene : propera. Nunc viribus utere totis.
 Tolle moram : vinctus. Dubium Megareius heros
 gaudeat, an virgo magis his Schœneia dictis. 660
 quoties, cum jam posset transire, morata est :
 peccatosque diu vultus invita relinquit !
 Aridus è lassò veniebat anhelitus ore :

Metaque erat longe. Tum deniq ; de tribus unum
 cœtibus arboreis proles Neptunia misit. 665
 Obstupuit virgo ; nitidique cupidine pomi
 declinat cursus ; aurumque volubile tollit.
 Præterit Hippomenes. Resonant spectacula plausu.
 Tolle moram celeri, cessataque tempora cursu
 corrigat : atque iterum juvenem post ter- }
 ga relinquit. 670

Et rursus pomi jactu remorata secundi,
 Consequitur transitq ; virum. Pars ultima cursus
 restabat : Nunc, inquit, ades, Dea muneris auctor :
 atque latus campi, quo tardius illa rediret,
 Cecidit ab obliquo nitidum juveniliter aurum. 675
 Non peteret, virgo visa est dubitare : cœgi

accola appellant Tamase-
 num ; quod antiqui senes
 mihi sacrum fecerunt, at-
 que voluerunt hoc donum
 jungi meo templi. In me-
 dio campo splendet arbor
 flavas habens frondes, ramis
 strepentes fulvo auro. In-
 de rediens fortè portabam
 tria poma aurea direpta
 mea manu ; atque nemini
 inspicenda, nisi ipsi : ad
 Hippomenem accessi ; atque
 indicavi quæ eorum esset
 utilitas. Tubæ indicium fe-
 cerant, cum uterque para-
 ti evulsi repagulo, atque
 leviter tangant supremam
 arenam veloci pede. Cre-
 deres illos posse percurrere
 æquora sicco passu, atque
 incidere super spicas flavas
 fegetis erectas. Clamor &
 favor addunt animos juve-
 ni, itemque voces dicen-
 tium, Nunc, nunc tempus
 instandi, Hippomene : festi-
 na. Nunc utere totis vi-
 bus. Tolle moras, victor eris.
 Incertum est heros Mega-
 reius, an puella Schœneia
 magis lateat his verbis. Quoties distulit, cum jam
 posset præterire, atque egre
 deseruit faciem diu spoliata-
 tam ! Siccus spiritus pro-
 dibat ex despresso ore ; atque
 meta præcul stebat. Tum
 deniq ; pronepos Neptuni ab-
 jecit unum ex fructibus ar-
 boreis. Puella mirata est,
 atque correpta desiderio
 pulchri pomi, desistit à
 cursu, & colligit rotundum
 aureum malum. Hippome-
 nes antevertit. Circus per-
 sonat plausu. Illa reparat
 moram, & tempora omnia
 velocitate cursus ; atque ne-

non deserit juvenem à tergo : atque rursus retardata jactu secundi pomi assequitur & præterit virum.
 Pars novissima cursus supererat ; Jam, inquit, propitia esto Dea auctor doni ; atque, ut illa serius rever-
 retur, misit strenue splendidum pomum ab obliquo. Puella visa est ambigere an peteret : cœgi

N O T A.

652. Signa] Quibus currendi tempus signifi-
 catur.
 Ibid. Carcere] Pro Carceribus. Carceres enim
 sunt funes illi, qui prætenduntur equis cursoris,
 ut omnes unâ emittantur.

663. Aridus] Siccus & difficilis. Significat
 Hippomenem lassum fuisse.
 669. Cessataque] Quibus Atlanta ab iustituto
 cursu cessaverat.

Q q 2

Tollere ;

colligere; atque addidi gravitatem porno corrupto; atque cohibui cursam pariter pondere oneri, & mora. Neve mea oratio sit longior illo cursu, puella est pone relicta: victor duxit Atalantam successus sui premium. Dignane fui, cui gratias ageret, cui praberet honorem thuris, Adoni? Neque ingratus egit gratias, neque mihi thura obtulit. Continuo irascor, atque indignans me esse neglectam, caveo exemplo ne contemnar à posteris: atque meipsam incendo adversus utrumque. Præteribant delubra, quæ olim inclytus Echion posuerat ex voto mari Deorum in nemore ipso: atque longa via coëgit eos requiescere. Ibi importunum desiderium concubitus, immissum à nostra potentia, invadit Hippomenen. Locus secessus aptus antro erat similis, & paucò lumine illustratus prope templum, obdutus nativo pumice, sacer antiqua religione: quo Sacerdos comportaverat plurimus effigies ligæis antiquorum Deorum. Hunc ingreditur, atque violat sacraria coitu prohibito. Simulacra Deorum reserunt oculos. Mater turrita incerta fuit an deturbaret nocentes ad inferos. Supplicium visum est parvum. Adeoque fulvæ jubæ tegunt cervicem paulò ante mollem & sine pilis, digiti sinuantur in ungues:

armi sunt ex humeris: tota moles ducitur in pectus: ultima terra trahitur cauda. Facies præ se iram: emittunt murmura pro vocibus; pro cæcibus colunt nemora; atque leones alis metuenti mandant fræna quæ Cybele imponit dente mansuato. Tu, Adoni, mihi dilecte, hos vira, & cum his ovis genus ferarum, quæ non fugæ, sed pugnæ pectora præber

Tollere; & adjeci sublato pondera malo:
Impediique oneris pariter gravitate, moraque.
Neve meus sermo cursu sit tardior illo;
Præterita est virgo: duxit sua præmia victor. 68
Dignane, cui grates ageret, cui thuris honorem
Ferret, Adoni, fui? nec grates immemor egit:
Nec mihi thura dedit. Subitam convertor in iram
Contemnique dolens, ne sim spernenda futuris,
Exemplo caveo: meque ipsam exhortor in } 68
ambos.

Templa Deum Matri, quæ quondam clarus Echion
Fecerat ex voto, nemorosus abdita silvis,
Transibant: & iter longum requiescere suavit.
Illic concubitus intempesta cupido
Occupat Hippomenen, à numine concita } 69
nostro.

Luminis exigui fuerat prope templa recessus,
Speluncæ similis, nativo pumice tectus;
Religione sacer prisca: quo multa sacerdos
Lignea contulerat veterum simulacra Deorum.
Hunc init; & vetito temerat sacraria probro. 69
Sacra retorserunt oculos; turritaque Mater,
An Stygia fontes, dubitavit, mergeret unda.
Pœna levis visa est. Ergo modo lævia fulvæ
Colla jubæ velant: digiti curvantur in ungues:
Ex humeris armi fiunt: in pectora totum } 70
Pondus abit: summæ cauda verruntur arenæ.
Iram vultus habet: pro verbis murmura reddunt
Pro thalamis celebrant silvas: aliisque timendi
Dente premunt domito Cybeleia fræna leones.
Hos tu, care mihi, cumque his genus omne } 71
ferarum,

Quæ non terga fugæ, sed pugnæ pectora præber

N O T A.

686. Deum matri] Cybele.

Ibid. Echion] Unus fuit ex Cadmi sociis.

696. Turrita] Cybele est, quam turrigeram, seu turrita corona ideo ornatam, voluerunt; quod, cum sit Terra ipsa, turribus munitas urbes sustineat: vel, ut in Fastis ipse docet Ovid.

Quod primis turres urbibus illa dedit.

701. Cauda] Caudam leonam animi indicera, ut aures equorum, scribit Plinius. Nam immota placidum, mota iratum significat.

704. Premunt] Hoc ideo dicit quod Cybellam à leonibus trahi Antiqui voluerunt.

Effug:

fuge: ne virtus tua sit damnosa duobus.

XII. XIII. Illa quidem mouit; junctisque per
aëra cygnis

arpit iter: sed stat monitis contraria virtus.

ortè suam latebris vestigia certa secuti 710

xcivere canes; sylvisque exire parantem

ixerat obliquo juvenis Cinyreus ic̄tu,

rotinus excussit pando venabula rostro,

anguine tincta suo: trepidumque, & tuta petentē

ruux aper insequitur: totosq; sub inguine } 715

dentes

bdidit; & fulva moribundum stravit arena.

ecta levi curru medias Cytherea per auras

ypron olorinis nondum pervenerat alis.

gnovit longe gemitum morientis: & albas

exit aves illuc. Utque æthere vidit ab alto 720

xanimem, inque suo jactantem sanguine corpus;

esiluit: pariterque sinus, pariterque capillos

upit; & indignis percussit pectora palmis.

vestaque cum fati, At non tamen omnia vestri

iris erunt, inquit. Luctus monumenta } 725

manebunt

mp̄er, Adoni, mei: repetitaque mortis imago

nnua plangoris peraget simulamina nostri.

t cruor̄ in florem mutabitur. An tibi quondam

emineos artus in olentes vertere menthas,

ersephone, licuit? nobis Cinyreus heros 730

vidiæ mutatus erit? Sic fata, cruorem

ectare odorato spargit: qui tactus ab illo

tumuit; sic, ut pluvio perlucida cælo

rgere bulla solet. Nec plena longior hora

cta mora est, cum flos è sanguine conco- 735

lor ortus.

ne tua virtus sit luctuosa
utrique nostrum.

XII. XIII. Illa quidem

sic hortata est; atque cyg-

ni curru adactus viam

ingreditur per aërem: sed

virtus Adonidis adver-

satur monitis. Fortè canes

insistentes certis vestigiis ex-

civerunt aprum latibulum;

& juvenis Cinyreus vulne-

raverat illum ic̄tu obliquo

volentem egredi silvis. Con-

tinuo saxus aper excussit

venabula infecta suo san-

guine rostro adunco; atque

persequitur pavidum &

quarentem locum securum,

& infixit totos dentes sub

inguine: & prostravit mor-

ibundum in flavam are-

nam. Nondum Cytherea

vesta levi curru per medi-

um aërea alis cygnorum

appulerat Cyprum; agnovit

longe gemitum morientis;

atque illuc flexit candidas

vulvres: & cum vidit ex-

sanguinem ab excessu aëre, &

volventem corpus in suo cru-

ore; prope descendit, at-

que simul dispersit vestes

& coram, & plangit

pectus manibus immeritis.

Atque objurgans fata, At-

tamen, ait, cuncta non e-

rum vestra ditionis: semper

supererunt indicia mei de-

loris; atque annua celebra-

tio mortis exhibita referet

imaginem nostri luctus. At

sanguis veteretur in florem.

Potuisse olim, Proserpina,

mutare membra muliebria

in fragrantem mentham? Et

invidet aliquis Cinyreum

rum transformari? Sic loquuta, injicit nectar odoratum in sanguinem; qui ab illo tinctus inflatus est, eodem modo bulla pellucida consuevit excitari cælo pluvio. Neque spatium longius fuit integra hora, sed flos ejusdem coloris natus est ex cruore.

N O T A.

703. Cygnis] Quibus, ut & Columbibus, Ven-

715. Aper] Cujus formam Martem volunt

723. Indignis] Id est, indigne.

727. Simulamina] Adonia vocabantur sa-

cræ, quæ in Adonidis honorem quotannis

730. Proserpina] Proserpina est Ditis conjux,

quæ pellicem Mentham in cognominem her-

730. Nobis invidia erit] In nos invidiam

Qualem,

*Qualem Punica consue-
runt producere, qua te-
gunt granum sub molli cor-
tice: caterum brevis est
ejus usus: namque venti
iidem, qui illi præbent no-
men, dejiciunt parum fir-
mum, & fragilem nimia*

Qualem, quæ lento celant sub cortice granum
Punica ferre solent: brevis est tamen usus in il-
Namque male hærentem, & nimia levitate c-
ducum

Excutiunt iidem, qui præstant nomina, venti.

levitate.

N O T A.

737. *Punica*] Quæ & Mala granata dicuntur.
739. *Nomina*] In Anemonen Adonis conver-
sus fuit, cujus flos, ut inquit Plinius lib. 1. cap.

23. *Nunquam se aperit, nisi vento spirante, & nomen accepit. ἀνεμῶν enim significat.*

P. OVIDII NASONIS

Metamorphoseon

LIBER XI.

A R G U M E N T U M.

HINC cum Thraciæ mulieres illum discerpissent, in arbores mutatae sunt. Tum Bacchus è Thracia recessit, & Mida pro Sileno titulo auri copiam fecit. Cujus cum illum pœniteret, in Pactolo locus, arenas ejus aureas reddidit. Postea Phæbus pro iniquo judicio res illi asininas tribuit. Quo factò, Trojæ mœnia, humanam induens formam, extruxit. Hanc urbem postquam cepit Hercules, Hesiom Telamoni uxorem dedit: quandoquidem Peleus jam Thetidem post ultas ejus transformationes duxerat: & ad Ceycem postea profectus, Adalionem in accipitrem, & lupum in lapidem conversum, partim tellexerat, partim ipse viderat. Accidit deinde, ut Alcyone, matris post naufragium sub Morphei figura per somnum conspecto, in avem, sicut & maritus, mutaretur. Quos in aëre volantes cum advertissent quidam, Æsacum quondam in mergum, qui tum forte perierat, meminerunt transformatum.

CArmine dum tali silvas, animosq; ferarum
Threïcius vates, & saxa sequentia ducit;
Ecce nurus Ciconum tectæ lymphata
ferinis
pectora velleribus, tumuli de vertice cernunt
Orphea percussis sociantem carmina nervis. 5
advertunt Orpheum jungentem versus chordis tactis è cacumine collis.

INTERPRETATIO.

I. Dum Poëta Thracius trahit ejusmodi carmine memora, atque ferocitatem brutorum, cum filicibus obsequentibus; ecce Cicones mulieres habentes pectora insana velata pellibus feri-

N O T A E.

1. *Animosque ferarum*] Intelligamus ferorum animinum animos ab Orphea fuisse excultos.

2. *Vates*] Orpheum Thracium.

3. *Nurus Ciconum*] Pro bacchantibus Thraciis mulieribus posuit: sunt enim Cicones Thraciæ populi ad Iliarum montem.

Ex quibus una capillis agilitatis leni vento, Ecce, inquit, ecce, hic est nostri contemtor; atque intorsit jaculum in os sonorum Pitis Apollinei. Quod etiam frondibus inisset signum sine plaga. Alteri fuit saxum pro telo, quod iactum superatum est in ipso aere concentu vocis & lyra, ac veluti supplex pro talibus incaptis jacuit ante pedes. Verum tumultus audax augetur; & modus nullus est; atque vesana furia inter illas dominantur. Atque omnia iacula essent super ita cantu; sed insana vociferatio, & tibia Bercynthia cornu inflato, & tympana, & plausus, & Bacchi ululatus obstiterunt sono citharæ. Tum denique lapides rubuerunt cruce Poeta non exauditi. Ac primum Bacchæ disjecerunt aves innumeras, & serpentes, & turbam ferarum, etiamnum admirantium vocem cantantis, quæ gloria erant theatri Orphici: inde vertuntur in Orpheum manibus sanguinolentis, atque concurrunt ut aves, si quando vident noctuam errantem de die: atque ut in Amphitheatro urinque repleto cervus mane periturus in arena, est præda canum; ita Bacchæ invadunt Poëtam, & simul jaciunt in illum thyrsos solis virentibus, neutiquam paratos in hunc usum. Ha jaciunt cespites, illa ramos cisos ex arboribus, pars saxa. Et ne arma desint vesana, ferte tauri arabant agros vacuare impa nec longe hinc fertes agricola eruebant terram asperam, parantes fructum multo sudore:

E quibus una, levem iactato crine per auram, En, ait, en hic est nostri contemtor: & hastam Vatis Apollinei vocalia misit in ora.

Quæ foliis præfuta notam sine vulnere fecit. Alterius telum lapis est: qui missus, in ipso Aëre concentu victus vocisque lyræque est; Ac veluti supplex pro tam furialibus ausis, Ante pedes jacuit. Sed enim temeraria crescant Bella: modusque abiit: insinuaque regnat Erynn Cunctaque tela forent cantu mollita: sed } ingens }

Clamor, & inflato Bercynthia tibia cornu, Tympanaque, plaususque, & Bacchi ululatus Obstrepere sono citharæ. Tum denique saxa Non exauditi rubuerunt sanguine vatis.

Ac primum attonitas etiamnum voce canentis Innumeras volucres, anguesque, agmenque ferarum Mænades Orphici titulum rapuere theatri: Inde cruentatis vertuntur in Orphicæ dextris: Et coeunt, ut aves; si quando luce vagantem Noctis avem cernunt: structoque utrinque } teatro }

Ceu matutina cervus periturus arena, Præda canum est: vatemque petunt; & fronde virenti Conjiciunt thyrsos, non hæc in munera factos Hæ glebas, illæ direptos arbore ramos, Pars torquent filices. Ne defint tela furori; Fortè boves presso subigebant vomere terram: Nec procul hinc multo fructum sudore parant Dura lacertosi fodiebant arva coloni:

N O T A.

9. Folis] Thyrsos seu hastas Baccharum hederæ vel pampino vestitas.

11. Victus] Ut hinc quantum ad mitigandos ferorum hominum animos valeat eloquentia, liceat colligere.

16. Bercynthia] Cujusmodi in sacris Cybeles, quæ Bercynthia à Bercyntho Phrygiæ monte dicitur, uti consueverant.

22. Mænades] Bacchæ, quibus ἀπὸ τῆς μῆτις ἀπὸ τῆς ἀφροδισίας, a furendo, illud datum nomen.

22. Rapuere] Solent vero seditiosi homines

in illos primum furem, qui sapientibus atque præbent facilem; ut tandem hos quoque redant.

25. Noctis avem] Noctuam, bubonem, ut hujus generis aliquam.

25. Utrinque] Amphitheatro, in quo spectacula matutina, ubi cum bestiis pugnabant meridiana, ubi qui superfluerunt ex bestiarum pugna, inter se dimicabant. Lips. Saturn. Lib. Cap. 15.

28. Non hac] Sed magis ad lætitiæ usum

Agme

Agmine qui viso fugiant, operisque relinquunt
 Arma sui: vacuosque jacent dispersa per agros 35
 Sarculaque, rastrique graves, longique ligones.
 Quæ postquam rapuere feræ, cornuque minaci
 Divellere boves; ad vatis fata recurrunt:
 Tendentemq; manus, atque illo tempore primùm
 Irrita dicentem, nec quicquam voce moventem, 40
 Acrilegæ perimunt. Perq; os (proh Jupiter!) illud,
 Auditu saxi, intellectumque ferarum
 Sensibus, in ventos anima exhalata recessit.
 Te mœstæ volucres, Orpheu, te turba ferarum,
 Te rigidi silices, tua carmina sæpe secutæ 45
 Leverunt silvæ: positis Te frondibus arborum
 Consa comam luxit: lachrymis quoque flumina
 dicunt
 crevisse suis: obscuraque carbasa pullo
 laïdes, & Dryades, passosque habuere capillos.
 Membra jacent diverſa locis. Caput, He- }
 bre, lyramque } 50
 excipis; & (mirum) medio dum labitur amne,
 flebile nescio quid queritur lyra, flebile lingua
 lurmurat exanimis: respondent flebile ripæ.
 amq; mare in vectæ flumen populare relinquunt;
 t Methymnæ potiuntur littore Lesbî. 55
 ic ferus expositum peregrinis anguis arenis
 s petit, & sparsos stillanti rore capillos.
 andem Phœbus adest; morsusq; inferre parantem
 recet; & in lapidum rictus serpentis apertos
 ongelat; & patulos (ut erant) indurat hiatus. 60
 mbra subit terras: & quæ loca viderat ante,
 uncta recognoscit. Quærensq; per arva piorum

Qui visa turba evadunt,
 & abiciunt instrumenta sui
 facinoris: atque sarcula &
 ponderosa rastro, & longi
 ligones jacent sparsi per la-
 tes campos. Quæ postquam
 sive Bacchæ, abstulerunt;
 atque sustulerunt cornua
 minacia tauris, recurrunt
 ad necem Poëtæ; atque sce-
 lestæ mactant porrigentem
 manus, & tunc primùm
 vana verba profertentem;
 nec quicquam moventem
 voce: & (proh Jupiter!)
 Spiritus emissus in auras a-
 biit per illud es quod etiam
 silices secuti sunt, & quod
 erat intellectum sensibus fe-
 rarum. Tristes aves, ag-
 mina ferarum, dura saxa,
 nemora sæpe flexa tuis ver-
 sibus, te luxerunt, Orpheu:
 Arbores habentes comam
 tonsam te fleverunt foliis a-
 missis: ferunt etiam amnes
 auctos fuisse suis fletibus: &
 Naiades & Dryades gesta-
 verunt vela obscura nigro
 colore, & comam scissam.
 Artus jacent locis dispersi.
 Hebre, excipis caput & ci-
 tharam: atque, mirum;
 dum cithara feritur medio
 flumine; queritur nescit
 quid lugubre, lingua e-
 sanguis murmurat lugubre:
 ripæ reddunt lugubre. Fami-
 que perducta ad mare de-
 ferant amnem patrium, &
 fruuntur littore Lesbî Me-
 thymnæ. Hic serpens
 Orphei vultum appetit por-

*Sum in littore extero, & comam madidam defluente aqua. Apollo adest denique, atque prohibet nig-
 tem admovere dentes: & indurat in solum os apertum anguis, & congelat rictum (uti tum erant)
 rictos. Orpheus jam umbra pervadit terras, & relegit omnia loca quæ ante conspexerat: atque la-
 ans campos piorum*

N O T A.

38. Divellere] Ritus fuit discerpenti Tauros
 sacris Bacchicis.
 49. Noides] Fontium & fluviorum nym-
 phæ; ut Dryades sylvarum.
 50. Membra] Membra tamen Orphei dis-
 cepti à Musis collecta, & in Dio Macedoniæ
 indita refert Pausanias in Bœotiis, Caput in
 eubum; Lyram in sidus novem insignitum
 illis relatum ferunt.
 54. Flumen populare] Fluvium patriam: He-
 bre enim Thraciæ fluvius.

55. Methymnæ] Fuit Methymna urbs Lesbî
 optimo vino celebris.
 55. Lesbî] Est Lesbos Ægæi insula clarissima
 Thraciæ opposita, quam hodie Mitylênem ab
 urbis nomine appellant.
 58. Phœbus] Apollo Orphei pater; qui filii
 curam post fata suscepit.
 61. Umbra] Imago, animæ & corporis simul
 lachrum.
 62. Arva piorum] Campos Elysios.

reperit Eurydicen, & amplectitur avidis brachiis. Hic modo uterque ambulat & quibus gressibus: modo sequitur antecedentem: modo præcedens anteverit; atque Orpheus jam retorquet visum in suam Eurydicen secure.

II. Non tamen Bacchus patitur hoc flagitium esse inultum; atque indignans vate sublato sacrorum suorum, repente compercit sinuosa radice in sylvis omnes mulieres Thracias, quæ admiserunt scelus. Namque corripuit digitos pedum, sicuti qualibet secuta est, & immisit in terram duram pedum extremitates. Et scubi avis eum implicavit suum pedem laqueis, quos subdolos auceps texit, & advertit se captum esse, sese torquet, & sese agitans coarctat laqueos motus: sic, ut qualibet harum terra affixa coheserat, attonita incessum meditabatur fugam: quippe radix flexilis illam impedit, & reprimit sese jactantem. Et dum scrutatur ubi sint articuli, ubi pedes, & ungues, advertit lignum supervenire in suras & pedes politos. Cumque tristis tentasset percutere femur manu, percussit lignum: humeri sunt lignum: & credas lacertos extensos esse veros ramos; neque decipiariis credendo.

III. Neque istud satis est Baccho: destituit etiam ipsos Thraciæ campos; atque concedit cum enine meliore in vineta sui Tymoli & ad Pactolum; quanquam neque tunc erat aureus, neque invidiosus preciosis arenis. Hæc celebrant turba solita Satyri, & Baccha.

Invenit Eurydicen, cupidisq; amplectitur ulnis
Hic modo conjunctis spatiantur passibus ambo
Nunc præcedentem sequitur, nunc prævius } 6.
anteit:

Eurydicenque suam jam tuto respicit Orpheus.

II. Non impune tamen scelus hoc finit esse
Lyæus;

Amissoque dolens sacrorum vate suorum,
Protinus iu silvis matres Edonidas omnes,
Quæ fecere nefas, torta radice ligavit. 7
Quippe pedum digitos, in quantum quæq; secuta est
Traxit: & in solidam detrufit acumine terram.
Utque suum laqueis, quos callidus abdidit auceps
Crus ubi commisit volucris, sensitque teneri,
Plangitur; ac trepidans adstringit vincula motu;
Sic, ut quæque solo defixa cohæserat harum,
Exsternata fugam frustra tentabat: at illam
Lenta tenet radix, exsultantemque cœrcet.
Dumque ubi sunt digiti, dum pes ubi quærit,
ungues,

Aspicit in teretes lignum succedere suras.
Et conata femur mœrenti plangere dextra;
Robora percussit, pectus quoque robora finem
Robora sunt humeri. Porrectaque brachia verum
Esse putes ramos; & non fallare putando.

III. Nec fatis hoc Baccho est. Ipsos quoq; }
deserit agros:

Cumque chorō meliore, sui vineta Tymoli,
Pactolonque petit: quamvis non aureus illo
Tempore, nec caris erat invidiosus arenis.
Hunc afflueta cohors Satyri, Bacchæque frequen-
tant:

N O T A E.

66. Tutu] Cum vivus eandem videndi desiderio perdidisset.

67. Lyæus] Liber est Pater, seu Bacchus, qui curas solvit: ἀπό τῆς λύειν, a solvendo.

68. Vate] Orpheus enim plurimos in Bacchum pulcherrimos hymnos conscripserat; atque insuper sacra ejus in Græciam invexit.

69. Edonidas] Thracias; Edones namque populi sunt Thraciæ.

86. Meliore] Quàm qui Orpheum discerunt. Sui] A se amati.

Ibid. Tymoli] Qui mons est Lydiæ vini fertilis.

87. Pactolon] Fluvius est Lydiæ aureis auro notissimus.

At Silenus abest. Titubantem annisque meroq; 90
 Ruricolæ cepere Phryges : vinctumque coronis
 Ad regem traxere Midan : cui Thracius Orpheus
 Orgia tradiderat cum Cecropio Eumolpo.
 Qui simul agnovit focium comitemque sacrorum,
 Hospitis adventu festum genialiter egit 95
 Per bis quinque dies, & junctas ordine noctes.
 Et jam stellarum sublime coëgerat agmen
 Lucifer undecimus, Lydos cum lætus in agros
 Rex venit ; & juveni Silenum reddit alumno.
 Illic Deus optandi gratum, sed inutile, fecit 100
 Luneris arbitrium, gaudens altore recepto.
 Male malè usurus donis, ait, Effice, quicquid
 orpore contigero, fulvum vertatur in aurum.
 Annuit optatis : nocituraque munera solvit
 Liber ; & indoluit, quod non meliora petisset. 105
 Rex abijt ; gaudetq; malo Berecynthius heros :
 Pollicitamque fidem tangendo singula tentat.
 Hesperisque sibi credens, non alta fronde virentem
 Hæc detrahit virgam : virga aurea facta est.
 Tollit humo saxum : saxum quoq; palluit auro. 110
 Contigit & glebam : contactu gleba potenti
 Massa fit. Arentes Cereris decerpit aristas :
 Aurea messis erat. Dentum tenet arbore pomum :
 Hesperidas donasse putes. Si postibus altis
 Admouit digitos ; postes radiare videntur. 115
 Et etiam liquidis palmas ubi laverat undis,
 Unda fluens palmis Danaën eludere posset.

At Silenus desideratur. Agrestes Phryges comprehenderunt vacillantem aetate & vino ; atque duxerunt coronatum fertim ad regem Midan ; quem Orpheus Thracius docuerat Orgia cum Eumolpo Atheniensi. Qui statim atque cognovit sodalem & consocium sacrorum, festum celebravit voluptuose ob hospitis adventum, decem diebus ; & continuis noctibus. Et jam Phosphorus undecimus congregaverat excelsum chorum stellarum ; cum Rex hilaris intrat agros Lydiae, & restituit Silenum Baccho juveni alumno. Deus lætus Sileno nutritio recuperato potestatem dedit gratam, sed frustraneam, petendi quodvis donum. Ille malè collocaturus beneficium, Fac, inquit, ut quicquid attigero corpore mutetur in flavum aurum. Bacchus favet voti, atque præstitit dona obitura ; atque indoluit, quod non potuisset potiora. Heros Berecynthius discedit hilaris, & lætatur malo, & periculum facit veritatis promissa qualibet tangendo. Atque agrè sibi confidens, dempsit quercus humidi virgam virentem foliis ; virga facta est aurea. Tollit humo sili-

... ; silex etiam flavet auro. Tetigit etiam cespitem, cespes mutatur in massam auream potenti contactu. Detrahit spicas aridas frumenti, messis erat aurea. Trahat pomum decerptum ex arbore, credas Hesperidas id dedisse. Si admouit digitos excelsis postibus, postes videntur fulgere. Cum ille insuper abluerat manus aquis liquidis, aqua liquida posset decipere Danaën.

N O T A.

- 1. Silenus] Bacchi fuit nutritius & pædagogus, ejusdem comes assiduus, semper ebrus, do asello vehi solitus : de quò jam supra 114.
- 2. Phryges] Qui populi fuerunt minoris Asiae Lydis finitimi.
- 3. Midan] Phrygiæ rex fuit per avaritiam sum opulentissimus, auri pretio jura omnia exarare solitus : ex quo locus datus fabulæ.
- 4. Cui Thracius] Midan sacrorum solennibus Orpheo initiatum, Phrygiam religione exiisse, scribit Justin. lib. 2.
- 5. Cecropio] Atheniensi ; Musæi filio, Orphei discipulo, ad differentiam Thracensis, qui

- filius Neptuni & Chiones;
- 97. Coëgerat] Id est undecimus dies advenerat. Fingitur autem stellas cogere Lucifer seu Veneris stella, quod ultima, adventante die, luceat.
- 102. Malè usurus] In suam perniciem ; perurum enim abfuit, quin fame periret Midas.
- 106. Berecynthius] Midas Rex Phrygiæ à Berecynthio monte sic dictus.
- 114. Hesperidas] Hesperii filiarum hortos, aureis pomis pretiosos, habuisse dicuntur.
- 117. Danaën] Quæ Acrisii filia imbre aureo, in quem Jupiter se mutaverat, elusa fuit : ut dictum in superioribus.

Vix ipse cominet mente spes suas, fingens omnia aurea. *Famuli admiraverunt letanti meritis congestas epulas, neque vacuus panis. Tum vero, siue ille attigerat sua manu parem, panis durus fēbat. Sive cupiebat mandere epulas dente famelico, epula radiabant flava lamina dente apposto. Temperaverat Bacchum auctorem doni aquis limpidis, cerneres aurum liquefactum per os currere. Exsternatus novitate mali, & epulenti, & infelix, cupit vitare divitiis, atque ave-satur quo modo expectivrat. Nulla affluentia minuit famem: Sicut urens inflammat fauces, & meritis cruciatur ab auro nunc inuisi. Atque tendens palmas & splendida brachia ad cælum, Ignosce, ait, pater Lenæ, deliquimus. Sed, oro, miserere, atque subtrahe me huic ruina, qua pra se fert pulchritudinis speciem. Bacchus lenè Deorum numen in pristinum statum reduxit agnoscentem deliquisse, & irritam facit fideis promissam dona que exhibita. Neque, inquit, sis obductus auro rave desiderato, ito ad furtivum proximum claris Sardibus, atque incede accurrens aquas fluentibus per cacumen montis, usquequum pervenias ad fontes fluvii: & submite riuum caput scaturizimi spumanti qua uberrima erumpit: & ablue simul corpus & crimen. Rex aq̄i aquam ad quam iussus erat ire, Vis aurea infecit fluvium, & transiit corpore humano in flumen. Nunc etiam campi, pallidi glebis plenis auro, indurescunt, semine ad hunc vena jam vetera.*

IV. Ille edis habens divitias, frequentabat silvas & arva, & Pana degentem semper in spelunca rēganis. Sed stupidi moles permansit; & cor fatuum denu obstrutum erat domino ut prius. *Tmolus excelsus difficili adsensu riget latè.*

N O T A.

118. Aurea] Aqua hæc igitur erat instar

aurei illius imbris.

122. Rigebant] Quia in aurum murabantur.

125. Auctorem muneris] Bacchum, per quem vinum intelligitur.

127. Miser] Quia auro frui non posset.

132. Lenæ] Basche: nam id illi apud Græ-

cos à torculari datum nomen.

135. Fidem data munera] Elegans appo-

Heins.

137. Sardibus] Sardes urbs Lydiæ, Cræ-

gia, quam Pactolus præterfluebat.

147. Panaque] Pan pastorum Deus, semicor-

& cornutus, de quo Metam. I.

molus in adscensu: clivoque extensus utroque,
ardibus hinc, illinc parvis finitur Hypæpis.
an ibi dum teneris jactat sua carmina Nymphis,
t leve cerata modulatur arundine carmen ;
usus Apollineos præ se contemnere cantus, 155
idice sub Tmolo certamen venit ad impar.
fonte suo senior iudex confedit ; & aures
liberat arboribus. Quercu coma cærulea tantum
ingitur ; & pendent circum cava tempora glandes.
que Deum pecoris spectans, In iudice, dixit, 160
ulla mora est. Calamis agrestibus insonat ille :
arbaricoq; Midan (aderat nam forte canenti)
armine delinit. Post hunc facer ora retorfit
molus ad os Phœbi: vultum sua filva secuta est.
le caput flavum lauro Parnasside vinctus 165
errit humum, Tyrio saturata murice palla :
structamque fidem gemmis & dentibus Indis
ustinet à læva : tenuit manus altera plectrum.
ctificis status ipse fuit. Tum flamina docto
ollice sollicitat : quorum dulcedine captus 170
una jubet Tmolus citharæ submittere cannas.
idicium sanctique placet sententia montis
mnibus. Arguitur tamen, atque injusta vocatur
nius fermone Midæ. Nec Delius aures
umanam stolidas patitur retinere figuram ; 175
d trahit in spatium. Villisq; albensibus implet ;
stabilestque imo facit ; & dat posse moveri.
ætera sunt hominis : partem damnatur in unam :
duiturque aures lente gradientis aselli.

prospiciens maria ; & por-
rectus colle duplici hinc
terminatur Sardibus, illinc
exiguus Hypæpis. Dum Pan
ibi gloriose commendat suos
versus mollibus Nymphis,
& canit tenuem cantile-
nam fistula cera compa-
cta, non verius est sper-
nere carmina Apollinea præ-
fuis : Descendit ad in-
iquum certamen Tmolo ar-
oitro. Arbitrer ætate pro-
vectior sedit super suo mon-
te, & removet arbores ab
auribus : Capilli carulei
tantum sunt redimii quer-
cu, & glandes pendent cir-
cum depressa tempora. If-
que intuens Deum pecoris,
nulla, inquit est cunctatio
in arbitro. Ille sonum inspi-
rat arundinibus campestri-
bus, atque demulcet Midæ
aures (nam forte presens
erat cantanti) cantu incul-
to. Post hunc Tmolus sa-
cer convertit vultus ad ora
Apollinis : sua filva secuta
est vultus. Ille habens caput
aureum redimitum lauro
ex Parnasso petita radit
terram palla imbuta mu-
rice Tyrio ; atque tenet à
sinistra citharam decoram
gemmis & ebore : manus
altera tractavit plectrum.
Ila fuit pistoria artificis
Tum tangit chordas perito
pollice ; quarum suavitate

inutus Tmolus, Pan cogitur subijcere fistulam suam Apollinis lyra : atque iudicium & arbitrium san-
montis probatur omnibus. Impr. batur tamen, & dicitur iniquum oratione filius Midæ, ergo Delius
nibet aures sativas servare formam humanam ; sed amplas facit, atque impiet pulis albis, & reddidit
biles ab infima parte, & facit ut possint agitari, Reliqua sunt hominis. Punitur in uno membro,
oneratur auribus asu tardè incedentis.

N O T Æ.

152. Hypæpis] Hypæpæ, seu Hypæpa, fuit
Lydiæ Veneri sacra.

156. Tmolo] Deo montis Tmoli. Nam mon-
tus sua fuerunt Numina, æquæ ac fontibus.

157. Liberat] Ab auribus removet : vel au-
removet ab arboribus, quibus cingebatur,
commodius audiat litigatores.

165. Parnasside] Ex Parnasso, Apollini sacro
monte, decerpta.

166. Saturata] Dibapham seu bis tinctam
puram intelligit ; quam preciosissimam Ty-

ro Phœnicæ urbe peti jam sæpe diximus

171. Cannas] Ex quibus constabat victi Dei
fistula.

174. Delius] Apollo in Delo natus.

175. Stolidas] Hæc Midæ aurium metamor-
phosis, vel ex earum naturali præteritate, vel
ex eo quod hinc inde & ubique Corycæos ha-
beret omnia subauscultantes, quæ sibi referrent,
nata videtur. Cæterum appositissime ea parte
multatus Midas, qua deliquerat.

V. Ille quidem occultat
caput, atque conatur tegere
tiaris purpureis tempora
gravata pudendo probro.
Ast servus ejus qui confuse-
verat ferro zondere prolixos
ovines istud spectaverat :
qui cum veretur propalare
spectatum probum, cupiens
aliquid in publicum preferre ;
neque tamen possit silentio
premere, seorsum abit, &
eruit terram, & narrat
exiguo sono quales viderit
aures Domini, & immur-
muras terra eruta : atque
regit indicium sua voce
terra sterum congesta, &
fossis testis, silens abit. Sil-
va spissa mobilibus canis
ubi cepit crescere ; atque,
ubi primum maturuit ec-
casso anno indicavit eum
qui terram effoderat : nam-
que agitata a munitore red-
dit voces defessus, & culpam
aures dominum.

VI. Latœus postquam
relatus esset Midam, discedit
à Trolo, atque sustentatus
aëre fluido substitit citra
angustum mare Helles
Nepheleides in campis Laome-
donis. Velus est altare di-
catum Jovi Panomphæo in-
ter promontorium Sigæum
à dextra, & altum Rhe-
tæum, à sinistra. Inde ad-
spicit Laomedontem primum
statuentem muros nove Troje ;
atque videt magna incæpta tolli la-
zamentoso ; neque requirere exiguas
divitias. Atque assumit figuram
humanam cum rege tridentis
turgidi maris : & fruunt
mœnia regi Phrygio, auro
promisso pro muris. Opus
absolutum erat :
parvas recusat mercedem,
atque cumulat.

V. Ille quidem celat, turpiq; onerata pudore 18
Tempora purpureis tentat velare tiaris.
Sed, solitus longos ferro refecare capillos,
Viderat hoc famulus. Qui, cum nec prodere visum
Dedecus auderet, cupiens efferre sub auras,
Nec posset reticere tamen, secedit ; humumq; 18
Effodit : &, domini quales aspexerit aures,
Voce refert parva ; terræq; immurmurat hausta
Indiciumque suæ vocis tellure regeſta
Obruit ; & scrobibus tacitus discedit opertis.
Creber arundinibus tremulis ibi surgere lucus 19
Cœpit : &, ut primum pleno maturuit anno,
Prodidit agricolam. Leni nam motus ab Austro
Obruta verba refert ; dominique coarguit aure
VI. Ultus abit Tmolos ; liquidumque per aë-
veſtus

Angustum citra pontum Nepheleidos Helles 19
Laomedontem Latoius adstitit arvis.
Dextera Sigæi, Rhœtæi læva profundi
Ara Panomphæo vetus est sacra Tonanti.
Inde novæ primum meliori mœnia Trojæ
Laomedonta videt : susceptaq; magna labore 20
Crescere difficili ; nec opes exposcere parvas.
Cumque tridentigero tumidi genitore profundi
Mortalem induitur formam ; Phrygioq; tyranni
Ædificant muros, pacto pro mœnibus auro.
Stabat opus : pretium rex inficiatur ; & addit 20

N O T A.

192. *Agricolam*] Tonforem, & simul Midam, quem ille alini aures habere terræ immurmuraverat.

193. *Obruta verba*] Sc. Rex Midas aures asini habet.

194. *Ultus*] Apollo, qui Midæ aures protulerat.

195. *Helles*] Quæ Athamantis & Nepheles fuit filia, Phryxi soror, quocum novæ infidias fugiens in mare decidit, quod ab ea Hellespontus dictus est.

196. *Laomedontes*] Quæ Laomedontis erant Trojanorum regis.

196. *Latoius*] Apollo Latonæ filius.

197. *Sigæi*] Sigæum & Rhœtæum notissima sunt Trojæ promontoria, inter quæ Ara Jovi

Panomphæo fuerat erecta.

198. *Panomphæo*] Id est, Eustathio interpreti, qui omnium voces audiat, vel omnium vocatur ; ex πᾶν & οὐρανόν.

202. *Tridentigero*] Neptuno, cujus insigne Tridens.

203. *Phrygio*] Qui Phrygiæ minori, quæ Troas dicitur, imperavit.

204. *Ædificant*] Herodotus scribit, Laomedontem templa Apollinis & Nepruni deperitum, Thesaurus Deorum sacris dicatos, ad extendenda Trojæ mœnia convertisse. Quaravis familiaris est, lutea vel etiam latericia mœnia aqua Neptunia primum mista, Phæbæa deinceps auriſſe.

perfidia cumulum falsis perjuria verbis.
 Non impune feres, rector maris inquit: & omnes
 inclinavit aquas ad avaræ littora Trojæ.
 Neque freti formam terras convertit; opesque
 abstulit agricolis; & fluctibus obruit arva. 210
 Cæna neque hæc fatis est: Regis quoque filia
 monstro
 oscitur æquoreo. Quam dura ad saxa revinctam
 indicat Alcides; promissaque munera dictos
 oscit equos: tantique operis mercede negata,
 is perjura capit superatæ mœnia Trojæ. 215
 Nec pars militiæ Telamon sine honore recessit:
 Hesioneque data potitur. Nam conjuge Peleus
 larus erat Diva. Nec avi magis ille superbit
 nomine; quam sœceri. Siquidem Jovis esse nepoti
 contigit haud uni: conjux Dea contigit uni. 220
 VII. Namque senex Thetidi Proteus, Dea,
 dixerat, undæ,
 concipe: mater eris juveni, qui fortibus actis
 Æta patris vincet; majorque vocabitur illo.
 Ergo, ne quicquam mundus Jove majus haberet,
 quamvis haud tepidos sub pectore senserat }
 ignes; 225
 Jupiter æquoreæ Thetidis connubia vitat:
 suaque Æacidem succedere vota nepotem
 possit; & amplexus in virginis ire marinæ.
 Et finis Hæmonia curvos falcatus in arcus:
 Machia præcurrunt. Ubi, si foret altior unda, 230
 portus erat: summis inductum est æquor arenis.

perfidiam filii vocibus & perjurio. Non discedes un-
 ultus, inquit moderator
 aquoris: atque impulit
 omnes aquas ad littora
 sordida Troja. Et mutat
 solum in speciem aquoris,
 & rapuit divitias colonis;
 & opprimit campos undis.
 Neque hæc undicta satis
 est; filia etiam tyranni
 petitur ceto marino. Quam
 rupi rigida alligatam Her-
 cules liberat; atque petit
 equos pactos, quos illi
 mercedis loco promiserat
 Laomedon; & pramis
 negato tanti operis potitur
 mœnia Troja victa bis per-
 jura. Neque Telamon unus
 ex exercitu abiit sine glo-
 ria: & fruitur Hesione
 ab Hercule tradita. Nam
 Peleus inclitus erat Deæ
 uxore: neque ille magis
 gloriatur nomine avi quam
 sœceri: siquidem non solum
 Peleo evenit esse nepoti
 Jovis: Dea uxor evenit
 sibi.

VII. Namque senex Pro-
 teus dixerat Thetidi,
 Dæ æquoris concipe; eris
 genitrix juvenis, qui su-
 perabit facinora patris stre-
 nuus facinoribus; & di-
 cetur major illo. Adeoque,
 ne mundus quicquam ha-
 beret majus Jove, quan-
 quam Jupiter corde arisset

ma violenta; fugit conjugium Thetidis marina, & imperavit Æacidem nepotem suum succedere
 votis, & venire in amplexus puella æquoreæ. Est sinus in Thessalia curvus flexibus arcuatus in
 altitudinem falci: Eminentia promontoria in mare protenduntur; ubi si fluctus essent ramiore
 portus: mare est extensum super extremis arenis.

N O T A.

- 211. *Filia*] Hesione est.
- 214. *Equos*] Quos quidem ex solis equorum
 genie esse dicebant.
- 215. *Bis*] In Deos Neptunum viz. & Apolli-
 onem primo, deinde in Herculem.
- 216. *Sine honore*] Huic namque, Æaci filio,
 Hercules Hesionen, ob rem præclarissime ge-
 nium præmii loco dedit: ex qua Ajacem &
 Telamum suscepit.
- 217. *Peleus*] Qui Telamonis frater, Jovisque
 Telamonis, Thetidi, Nerei & Doridis filia, matris
 conjugio est conjunctus.
- 219. *Sœceri*] Nerei, Oceani & Techyos filii,

- Vatis Deique antiquissimi.
- 221. *Proteus*] Deus marinus fuit, Neptuni
 filius, Phocorum seu vitulorum marinorum Pa-
 stor.
- 225. *Haud tepidos*] Nam Thetidis amore Ju-
 piter vehementer correptus fuerat.
- 226. *Vitat*] Jovi, inquit Fulgentius, qui
 ignis est, cum Thetide i. e. aqua, coire non
 licet.
- 227. *Nepotem*] Peleum Æaci filium, quem
 quidem Æacum Jupiter ex Ægina Alope filia
 suscepit.
- 229. *Hæmonia*] Thessalia,

Habet litus firmum, quod neque accipiat pedum signa, neque impediatur inaccessum, neque sit molliter lectum alga. Silva Myrtea illud cingit confixa bacca bicoloribus. Est antrum in medio: dubium paratumne arte an natura; magis arte tamen: quo sæpe venire consueveras nuda, Theti, veta delphino franato. Peleus illic te invadit cum strata esses, & fopere devincta: & quoniam precibus delimita recusas, vim intentat, complectens colla ambobus brachiiis. Quod nisi confugisses ad consuetas artes firmis sæpe mutatis, ille concubitu appetito potitus esset. Verum tu nunc avis; (tamen illo premebat avem) nunc magna eras arbor: Peleus tenebat arborem. Tertia figura fuit tigridis maculata: Æacides illa tremefactus tollit lacertos a corpore. Tum sacrum facit Diis maris, mero sparso super maria, & fibris pecudum, & fumo thuris: donec vates Carpathius dixerit de media abyssu, Æacide fruaris optatis thalamis. Tu tantum, cum illa dormiens jacebit in spelunca frigida, ligato nesciam funibus, & firmis vinculis Neque te fallat mutata in mille firmas; sed urge quicquid erit, donec restitit prius se in eam formam quam primo vidisti eam habuisse. Prius hæc fatus erat; & obdidit faciem in mari; & recepit se in suas undas statim post verba ulatæ. Sed vergebat ad occasum, & tenebat mare occidentale curru primo, cum firmata Nereis, (Thetidis filia) mari deserto, subito lectos solitos.

Littus habet solidum, quod nec vestigia ferve
Nec remoretur iter; nec opertum pendeat algæ
Myrtea silva subest bicoloribus obsita baccis.
Est specus in medio; natura factus, an arte, 233
Ambiguum; magis arte tamen: quo sæpe venit
Frænato delphine sedens, Theti, nuda solebas.
Illic te Peleus, ut somno vinceta jacebas,
Occupat: & quoniam precibus tentata repugna
Vim parat, innectens ambobus colla lacertis. 234
Quod nisi venisses variatis sæpe figuris
Ad solitas artes; auso foret ille potitus.
Sed modo tu volucris (volucrem tamen ille tenebat;)

Nunc gravis arbor eras: hærebat in arbore Peleus
Tertia forma fuit maculosæ tigridis: illa 235
Territus Æacides à corpore brachia solvit.
Inde Deos pelagi, vino super æquora fuso,
Et pecoris fibris, & fumo thuris adorat.
Donec Carpathius medio de gurgite vates,
Æacide, dixit thalamis potiere petitis. 236
Tu modo, cum gelido sopita quiescet in antro,
Ignaram laqueis vincloque innecte tenaci.
Nec te decipiat centum mentita figuras:
Sed preme quicquid erit: dum, quod fuit antro, reformet.

Dixerat hæc Proteus: & condidit æquore vultu; 237
Admisitque suos in verba novissima fluctus.
Pronus erat Titan, inclinatoque tenebat
Hesperium temone fretum: cum pulchra relicta
Nereis ingreditur consueta cubilia ponto.

N O T A E.

233. Pendeat] Pendere videtur litus, cum alga opertum est, quæ pedibus cedit.

238. Vinceta] Reclius quam vinceta. Sic enim passim loquuntur Poætæ; & somnus Δεσμός Græcis dicitur. Sic Orpheus Hymno in somnum; Σάμωλα Δεσμός, &c.

247. Vincto] Sicut Diis aliis in ara, mensa, loco, aut terra libatum est. Sic Virgil.

Extraque salsis

Projiciam in fluctus, & vina liquentia fundam

248. Pecoris fibris] Sacrificiis nempe marino-

rum Deorum favorem sibi conciliare studium
249. Carpathius] Proteus est, qui in Carpathio mari, à Carpatho insula dicto, habitabat de quo Virg. Geor. 4.

Est in Carpatho Nepruni gurgite Vates
Caruleus Proteus.

252. Vinclo] Ad imitationem Homericæ rei, à Menelao constricti. Odys. 4.

258. Fretum] Atlanticum mare, in quo condi videtur Sol vespertinus.

Vix bene virgineos Peleus invaserat artus; 260
 Illa novat formas; donec sua membra teneri
 entit: & in partes diversas brachia tendi.
 Tum demum ingemuit: Neque, ait, sine numine
 vincis:

Exhibita estq; Thetis. Confessâ amplectitur heros,
 Et potitur votis; ingentique implet Achille. 265
 VIII. Felix & nato, felix & conjugè Peleus;
 Et cui, si demas jugulati crimina Phoci,
 Omnia contigerant. Fraternali sanguine fontem,
 Expulsumque domo patria Trachinia tellus
 Excipit. Hic regnum sine vi, sine cæde, tenebat 270
 Lucifero genitore satus, patriumque nitorem
 Ire ferens Ceyx; illo qui tempore mæstus,
 Dissimilisque sui, fratrem lugebat ademptum.
 Quo postquam Æacides fessus curaque viaque
 Venit; & intravit paucis comitantibus urbem; 275
 Quosque greges pecorum, quæ secum armenta
 Trahebat,
 Aud procul à muris sub opaca valle reliquit;
 Oppia cum facta est adeundi prima tyranni,
 Elementa manu prætendens supplice, qui sit;
 Quoque satus memorat. Tantum sua cri- } 280
 mina celat.

lentitusque fugæ causam, petit urbe vel agro
 Juvet: Hunc contra placido Trachinius ore
 Alibus alloquitur: Mediæ quoq; commoda plebi

ens velamina manus supplice, quis sit referi, & quo patre genitus: tantum obtinet sua flagitia:
 Que fugens causam exiti poscit ut sibi auxilium præbeat urbis vel agri. Trachinius Ceyx huic
 Assis respondet leni vultu: Nostra bona concessa sunt etiam

NOTÆ.

260. *Peleus*] Peleus, inquit Fulgentius, est
 Iovis lutum; terra, i. e. caro; Thetis aqua,
 i. e. humor; Jupiter, qui utraq; gignit, &
 conjungit, est ignis; i. e. anima. Hinc natus
 Achilles, i. e. homo perfectus.

267. *Phoci*] Quæm Æaci filium fuisse lib. 7.
 limus; atque adeo, quanquam alia matre,
 Amphimache nimirum Nerei filia; Pelei fratrem
 esse constat. Sævus fuit; quamobrem disce
 re quinquertium ludum à Peleo, matri suæ gra-
 tificato, occisus.

269. *Trachinia*] Thessaliæ regio, in qua urbs
 Trachin ab Hercule condita. infra v. 627. Apol-
 lonius tamen lib. 3. refert, Peleum non Tra-
 chin, sed Phthiam exulatum pervenisse.

Vix Peleus bene occupaverat
 membra virginea, illa mu-
 tat figuras, donec sentis
 suos artus esse ligatos, &
 lacertos in partes varias esse
 porrectos. Tum demum in-
 gemuit; Neque, inquit, es-
 set fortior sine Dei auxilio:
 atque cum reddita erat ad
 formam, fuit Thetis. He-
 ros amplectitur confessam,
 & fruatur desiderio, &
 gravidam fecit magno A-
 chille.

VIII. Peleus & beatus
 filio, & beatus uxore; &
 cui, si tollas flagitium Pho-
 ci mactati, omnia bene
 cesserant. Terra Trachinia
 excipit reum nec fraternali,
 atque exulem domo patria:
 Ceyx genitus patre Pho-
 phoro, atque vultu refe-
 rens splendorem paternum,
 hic habebat imperium sine
 vi, sine cæde, qui eo
 tempore tristis, atque sibi
 dispar sebat fratrem sub-
 latum. Quo postquam Æa-
 cides lassus sollicitudine &
 itinere accessu, atque sub-
 iit urbem paucis stipantibus,
 & relictis gregibus
 pecudum, & armentis quæ
 secum ducebat, non longe à
 mœnibus in obscura valle;
 cum primum datus est lo-
 cus conveniendi regni, per-

271. *Nitorem*] Luciferi enim stella valde
 clara est & radians.

273. *Dissimilis*] Nam præ se antea animi
 quandam hilaritatem ferre consueverat; at nunc
 mæstus.

273. *Fratrem*] Dædalionem hominem vio-
 lentum, in Accipitrem mutatum, cujus mox fata
 Poeta enarrabit.

279. *Velamenta*] Pacem aut veniam peten-
 tes præferbant Oleæ ramos, lanceis virtus obvo-
 lutos, qui repræsentarent manus vincas, & se
 dedentes.

280. *Crimina*] Phoci fratris cædem.

283. *Mediæ*] Ut multo magis Peleo ejusque
 comitibus Ceycis regnum patere intelligatur.

infimo populo, Peleu, neque possidemus imperium barbaris. Adhuc huic nostra voluntati validas rationes, nomen illustre, & Jovem avum: neque abutere tempore orando: habebis quodcumque polcis: atque credas hac qualiacumque cernis tua esse pro parte: utinam potiora cerneres: Atque lachrymabatur. Peleus & socii exquirunt qua causa cieat tantos mœrores. Quibus ille respondet: Fortè existimens hanc avem qua vestitur præda, & persequitur omnes aves, semper etiam fuisse plumis. Homo fuit, nomine Dædalion & tantum est mentis robur, quantum serus erat, & bello acer, atque expeditus ad cadem, genius illo patre qui præcedit Auroram, & ultimus egreditur calo. Ego pacem amavi, sollicitus fui pacis servandæ atque connubii: crudelia bella grata erant fratri. Illius virtus vicit reges & nationes, qua nunc transformata vexat columbas Thisbeas. Filia ei fuit Chione: qua cum esset pulcherrima placuit mille rivalibus, viro matris quatuordecim annis. Fortè Apollo, & filius Mæiæ redeuntes, ille suis Delphis, hic cacumine lenes, hanc simul adfexerunt, simul amore correpti sunt. Apollo producit spem Veneris in tempus nuptiarum, ille non passus est cunctationem, atque tangit os puella baculo inducente somnum. Illa sternitur in potenti;

Nostra patent, Peleu; nec inhospita regna tenemus
Adjicis huic animo momenta potentia clarum
Nomen, avumque Jovem. Nec tempora per
precando:

Quod petis, omne feres. Tuaque hæc pro parte
videto,

Qualiacumque vides. Utinam meliora videres!
Et flebat. Moveat quæ tantos causa dolores,
Peleusque comitesque rogant. Quibus ille } 29
profatur:

Forfitan hanc volucrem, rapto quæ vivit, & omnem
Terret aves, semper pennas habuisse putetis.

Vir fuit: & tanta est animi constantia, quantum
Acer erat, belloque ferox, ad vimque paratus,

Nomine Dædalion; illo genitore creatus 2

Qui vocat Auroram, cæloque novissimus exit.

Culta mihi pax est; pacis mihi cura tenendæ,

Conjugiique fuit: fratri fera bella placebant.

Illius virtus reges, gentesque subegit:

Quæ nunc Thisbeas agitat mutata columbas. 3

Nata erat huic Chione: quæ dotatissima formæ

Mille procis placuit, bis septem nubilis annis

Fortè revertentes Phœbus, Mæiæque creatus,

Ille suis Delphis, hic vertice Cyllenæo,

Videre hanc pariter, pariter traxere calorem. 4

Spem Veneris differt in tempora noctis Apollo

Non tulit ille moras: virgaque movente sopora

Virginis os tangit. Tactu jacet illa potenti:

N O T A.

285. Huic animo] Nostro animo per se benigno & liberali.

291. Volucrem] De accipitre loquitur, in quem Ceycis frater Dædalion mutatus.

296. Qui vocat] Periphrasis est Luciferi, qui, appropinquante Aurora, quam vocare videtur, cæli statione novissimus exit, ut ait noster lib. 2. v. 115. Utpote Sphæra terræ propiore vectus.

300. Thisbeas] Thisbe est urbs Bæotiæ, à Thisbe Afopi filia cognominata, columbis abundans, unde Thisbeus. Hic autem per Synecdochen pro quibusvis columbis.

Ibid. Mutata] In Accipitrem mutatam dædalionem Ceycis fratrem diximus.

303. Mæiæ] Mercurius est, Jovis, ex sua Atalanta sata, filius.

304. Delphis] Urbs ad Parnassi radicem, Apollinis oraculo clarissima.

304. Cyllenæo] Cyllene Arcadiæ mons in quo Mercurius natus dicitur.

305. Traxere calorem] Chionen ambulantem amare cœperunt.

307. Virgaque] Alata ea fuit, duobusque implicata serpentibus, quam Caduceum vocitant.

imque Dei patitur. Nox cælum sparserat astris ;
 hæbus anum simulat ; præceptaq; gaudia }
 sumit. } 310

t sua maturus complevit tempora venter ;
 ipedis de stirpe Dei versuta propago
 nascitur Autolycus, furtum ingeniosus ad omne :
 ni facere assuerat, patriæ non degener artis,
 indida de nigris, & de candentibus atra.
 nascitur è Phœbo (namque est enixa gemellos)
 armine vocali clarus, citharaque Philammon.
 quid peperisse duos, & Diis placuisse duobus ;
 forti genitore, & progenitore Tonanti
 se fatam prodest ? an obest quoq; gloria }
 multis ? } 320

osuit huic certè. Quæ se præferre Dianæ
 stinuit ; faciemque Deæ culpavit. At illi
 ferox mota est : Factisque placebimus, inquit.
 nec mora ; curvavit cornu : nervoque sagittam
 pulit ; & meritam trajecit arundine linguâ. 325
 lingua tacet : nec vox tentataq; verba sequuntur :
 manentemque loqui cum sanguine vita reliquit.
 tem (misera ô pietas !) ego tum patruoque
 dolorem

orde tuli, fratrique pio solatia dixi.
 Quæ pater haud aliter, quam cautes mur- }
 mura ponti, } 330
 cipit : & natam delamentatur adentam.

ic verò ardentem vidit ; quater impetus illi
 medios fuit ire rogos ; quater indè repulsus
 concita membra fugæ mandat : similisq; juvenco

fr. Quis pater non secus audit quam rupes audiunt strepitum maris ; atque usque valde la-
 tatur filiam sublatam. Cum verò adspexit eam flagrantem, quater ille conatus est sese immittere
 in medios rogi ignes : quater inde prohibitus in fugam vertit celeres pedes ; atque similis juvenco

Et violatur à Deo. Nox
 sparserat cælum sideribus,
 Apollo sinit se anum, ai-
 que capit gaudia præcepta.
 Postquam uterus maturus
 absolvit sua tempora, Au-
 tolycus nascitur proles a-
 stuta de stirpe Dei ali-
 pedis, versutus ad omne
 furtum, qui, non alienus
 ab arte paterna, solitus erat
 vertere alba in atra, at-
 que atra in alba. Phi-
 lammon insignis carminis
 sonoro, atque lyra, nasci-
 tur ex Apolline. (Nam-
 que emisit geminos.) Quid
 juvat genuisse duos, Et
 gratam fuisse duobus Diis,
 Et esse genitam strenuo pa-
 tre, Et avo Jove ? An
 etiam gloria multum nocet ?
 Nocuit certè huic, qua non
 verita est se antepicere
 Diana, atque reprehendit
 vultus Deæ. At illa in-
 censa est ira crudeli : at-
 que, inquit, Placebitus
 factis. Nec mora, sinu-
 vit arcum, atque emisit
 sagittam nervo, Et trans-
 fixit calamo linguam me-
 ritam. Lingua fiet ; ne-
 que vox, neque verba, quæ
 emittere conabatur Chio-
 ne, sequuntur ; Et vita
 Et sanguis destituit nien-
 tem loqui. Quam dolorem
 (ô infelix Pietas !) ega tum
 passus sum animo patruo,
 Et consolationes obtuli pio

N O T Æ.

10. Anum] Similiter lib. 6. 26. Pallas anum
 simulat, falsisque ad tempora canos Addit &c.
 11. bid. Præcepta] Hoc est vel prius capta à Mer-
 curio ; vel gaudia præcepta sunt, quæ Apollo
 in animo conceperat ; quippe ver. 306. Poëta
 præcipuum Veneris differt in Tempora noctis Apollo.

12. Alipedis] Mercurii, cujus talaria ideo
 a finguntur, quod omnium planetarum sit
 velocissimus.

14. Patria] Patris Mercurii, qui Deus fu-
 erit. Кикъ коремъ и камоъ авъ.

317. Philammon] Huic, ut & fratri alium
 alii patrem assignavere.

319. Progenitore] Jove, qui Luciferi pater,
 Dædalionis avus, Chiones fuit proavus, quan-
 quam Progenitorem, seu avum, licentia fami-
 liari dixit Poëta.

323. Factisque] Sarcastrus est, ac si Diana
 irata diceret, si non forma, certè factis placebo.

328. Patruo] (Id est,) forti vel duro, ut ex-
 ponit Heinsius. Sic Horatius ait, ne sis patruus
 mihi.

329. Dixi] Flentem eum supra vidimus, cum
 primò Peleum est alloquutus.

ferenti cervice onusta acubos vestiarum, qua nullum ferè est iter, prorumpit. Jam tum mihi visus est currere plus quam homo possit; atque crederes pedes induisse alas. Adeoque sese subtraxit omnibus; & celer mortis desiderio, pervenit ad cacumen Parnassi. Cum Dædalion se dedisset præcipitem ab excelsa rupe, Apollo miseratus mutavit in accipitrem, & levavit cadentem alis subitò natæ; atque rostrum aduncum fecit, adiecit uncas hamatos unguibus; præbuit quidem fortitudinem pristinam, vires verò ampliores quam ut illi tam parvo corpori convenirent. Atque nunc accipiter nulli non inimicus feritatem exercet in omnes; & dolens est causa dolendi alii.

IX. Quæ monstra dum filius Phosphori refert de suo fratre; Anetor Phocæus Pastor armenti festino cursu anhelans adcurrit. Heu Peleu, Peleu, inquit, hic sum tibi nuntius magni damni! Peleus hortatur aperire quodcumque habeat. Ipse heros Trachinius sollicitus est. & tremit ex timore. Ille narrat: Egeram tauros lassos ad obliqua littora, cum Sol excelsissimus medio orbe, tantum retro cerneret quantum videret superesse. Atque pars juvenorum genua flexerat in flavis arenis, & recubans præspiciebat aquor vastarum aquarum: pars huc & illuc vagabatur lentis passibus: alii natant, & eminent altis cervicibus super aquas. Templum adjacet mari, neque timore insigne neque auro; sed opacum spissis arboribus & antiquo luco. Nereidibus & Nereo sacra. Nauta qui siccata retia in litore dixit his esse Deos tempis. Palus consistit spissis salictis est huic proxima, quam aqua maris æstuantis fecit. Hic Lupus ingens fera, cuius fauces, fumini instar, omnia proterva infecta erant spumis & crasso tabo.

Spicula crabronum pressa cervice gerenti, 335
Qua via nulla ruit. Jam tum mihi currere visus
Plus homine est: alasque pedes fumisse putares.
Effugit ergo omnes; veloxque cupidine leti
Vertice Parnassi potitur. Miseratus Apollo,
Cum se Dædalion saxo misisset ab alto, 340
Fecit avem, & subitis pendentem sustulit alis;
Oraq; adunca dedit, curvos dedit unguibus hamos;
Virtutem antiquam, majores corpore vires.
Et nunc accipiter, nulli satis æquus, in omnes
Sævitur aves; aliisque dolens fit causa dolendi. 34

IX. Quæ dum Lucifero genitus miracula narra-

De consorte suo; cursu festinus anhelos
Advolat armenti custos Phocæus Anetor.
Heu Peleu, Peleu, magnæ tibi nuntius adsum
Cladis, ait! quodcumque ferat, jubet edere } 35

Peleus:

Pendet & ipse metu trepidat Trachinius heros.
Ille refert: Fessos ad littora curva juvenos
Appuleram, medio cum Sol altissimus orbe
Tantum respiceret, quantum superesse videret
Parsque boum fulvis genua inclinarat arenis, 3
Latarumque jacens campos spectabat aquarum:
Pars gradibus tardis illuc errabat, & illuc:
Nant alii, celsoque exstant super æquora colle
Templa mari subsunt, nec marmore clara, nec auro
Sed trabibus densis, lucoque umbrosa vetusto. 3
Nereides Nereusque tenent. Hos navita temp
Edidit esse Deos, dum retia littore ficcata.
Juncta palus huic est densis obsessa salictis,
Quam restagnantis fecit maris unda paludem.
Inde fragore gravi itrepitans loca proxima } 3
terret

Bellua vasta lupus, silvisque palustribus exit,

N O T A.

347. Consorte] Dædalions fratre.
348. Phocæus] Ex Phocide Achaiæ regiuncula oriundus.

352. Littora] Aquatum, aut ad refrigerium.
353. Medio cum] Periphrasis est meridiei.
Sic lib. 3.

Jamque dies medius rortem contraxerat umbras;

Et Sol ex aquo meta distabat utraque.

356. Campos aquarum] Uti campus noster dicitur, sic & æquor soli, ut Juvenal. de equo. Qui fervet in aquare primus.

363. Palus] Locum luporum latebris accommodatissimum describit.

Obli

oblitus & spumis & spisso sanguine rictus
 ulmineos; rubra suffusus lumina flamma.
 Qui, quanquam sævit pariter rabieque fameque,
 prior est rabie, neque enim jejunia curat 370
 læde boum, diramque famem fatiare, sed omne
 fulnerat armentum, sternitque hostiliter omne.
 ars quoque de nobis funesto faucia morsu,
 dum defensamus, leto est data. Sanguine littus
 undaq; prima rubent, demugitæque paludes. 375
 sed mora damnosa est, nec res dubitare remittit.
 Num superest aliquid, cuncti coëamus, & arma,
 arma capeffamus, conjunctaque tela feramus.
 Dixerat agrestis. Nec Pelea damna movebant:
 sed memor admissi Nereïda colligit orbam 380
 damna sui inferias extincto mittere Phoco.
 induere arma viros, violentaque sumere tela
 Rex jubet Oetæus; cum queis simul ipse parabat
 se. Sed Halcyone conjux excita tumultu
 rosilit, &, nondum totos ornata capillos, 385
 disjicit hos ipsos: colloque infusa mariti,
 littat ut auxilium sine se, verbisque precatur
 et lachrymis; animasque duas ut fervet in una.
 Hacides illi, Pulchros, Regina, piofque
 one metus: plena est promissi gratia vestri. 390
 Non placet arma mihi contra nova monstra moveri.
 lumen adorandum pelagi est. Erat ardua turris;
 arce focus summa; fessis loca grata carinis.
 descendunt illuc, itratofque in littore tauros
 dum gemitu aspiciunt, vastatoremq; cruento 395

atque oculi erant pleni rutilante igne, erumpit silvis palustribus cum ingenti strepitu, atque frendens terrorem incutit locis proximis. Qui licet simul furit propter famem atque rabiem, vehementior est tamen propter rabiem. Neque enim intendit explere jejunia & atrem famem morte taurozum, sed mactat totum armentum, & proterit hostiliter. Pars etiam nostrum vulnerata letali morsu, dum conamur arceri, interfecta est. Littus & prima aqua & paludes mugitu boum repletae rubent sanguine. Sed cunctatio est perniciofa, neque res fuit hesitare. Quamdiu aliquid restat, omnes conveniamus, & arma, arma induamus, & feramus jacula sacra. Rusticus absolverat. Neque clades tangebatur Peleum: Verum recordans faënoris patrati, variocinatur Nereidem filiq; privatam mittere Phoco mactato inferias ex suis dispendiis. Rex Oetæus imperat viros sumere arma, & capere sacra missilia; cum quibus ipse volebat proficisci. Sed uxor Halcyone evocata strepitu prorumpit ex Gynæteo, & nondum compositos habens omnes capillos, disturbat hos ipsos, atque

jecta in collum conjugis, orat voce atque lachrymis ut mittat auxilium, & ipse non proficiscatur, sed præfens tueatur duas animas in una. Hacides illi dixit, Omite Regina, honestos & pios timores: gratia vestri promissi est integra. Mihi non est animus arma parare adversus nova monstra. Nympha arvis est adoranda. Erat turris excelsa, atque focus in summa arce; loca jucunda navibus fatigatis, nec scandunt, atque vident cum dolore boves mactatos in littore, atque sævum populatorem rictu

N O T A.

368. Fulmineos] Sic sæpe de apri dentibus dicitur, ut lib. 8. 289. & Lib. 10. 550. quod danti afflatu sint rictus, & omnia proterant star fulminis.

280. Sed memor] Conscius sibi parricidii Phoco suspectatur Psamathen, Nerei filiam, quæ in templo illo colebatur, sibi infensam, boum de filio suo Phoco Inferias referre velle; remittit ergo se suosque ab armis & vindicta, que ad placandum Numen se convertit.

381. Damna sui] Id est, eadem Boum. Sui

382.

383. Rex Oetæus] Ceyx rex Thrachinis, quam urbem Hercules sub Oeta monte condidit.

388. Una] Halcyones vitam à Ceycis vitæ perpendisse exitus declarat: illo enim in mari submerso, ipsa quoque dolore vitam finit.

389. Pulchros] Laudabiles; uptote pro mariti salute.

392. Numen] Psamathe nympha marina.

393. Focus] Pharos seu ignita turris, noctu lucens, cujus beneficio nautæ iter suum ad portum dirigerent.

sanguinolenti, gerentem pro-
bratas pilos inquinatos san-
guine. Peleus porrigens mam-
mas versus litora vastissima
maris, precatur glaucam
Pfamathen, ut ponat iram,
atque prebeat auxilium. Ne-
que illa movetur precibus
Æacida orantis. Thetis sup-
plex respexit hanc ve-
neriam, pro marito. At enim
lupus imperterritus perstat
in violenta strage, dulce-
dine sanguinis irritatus, do-
nec vertis in saxum lupum
efficitur collo dilaniata ju-
venca: atque corpus reti-
nit omnia præter colorem.
Color saxi declarat illum
jam non esse lupum, jam
non debere reformidari. Ne-
que tamen fata patiuntur
Peleum manere in hac ter-
ra. Erro profugus pergit
ad Magnetes, atque ibi ex-
pectantem accipit ab Acasto
Theſſalico.

X Interea Ceyx antoni-
tas, & habens peltus soli
civitas monſtris fratris sui,
et ut qua secuta sunt fra-
trem, constituit proficisci ad
Deum Clarium, ut consulat
sacra oracula, qua solatia
afferunt hominibus anxis;
nam impius Phorbas reddebat
templa Delphica inaccessa
cum Phlegyis. Attamen, Ha-
lyone fidelissima, is tibi antea
indicat sententiam suam,
cujus statim tremor

Ore ferum, longos infectum sanguine villos.
Inde manus tendens in aperti littora ponti,
Cæruleam Peleus Pfamathen, ut finiat iram,
Orat; opemq; ferat. Nec vocibus illa rogantis
Flectitur Æacidæ. Thetis hanc pro con- } 400
juge supplex

Acceptit veniam. Sed enim irrevocatus ab acri
Cæde lupus perstat, dulcedine sanguinis asper;
Donec inhærentem laceræ cervicæ juvencæ
Marmore mutavit. Corpus, præterque colorem
Omnia servavit: lapidis color indicat illum 405
Jam non esse lupum, jam non debere timeri.
Nec tamen hac profugum consistere Pelea terra
Fata sinunt: Magnetæ adit vagus exsul, & illi
Sumit ab Hæmonio purgamina cædis Acasto.

X. Interea fratrisque sui, fratremq; secutis 410
Anxia prodigiis turbatus pectora Ceyx,
Consulat ut sacras hominum oblectamina sortes,
Ad Clarium parat ire Deum: nam templa profanu
Invia cum Phlegyis faciebat Delphica Phorbas.
Consilii tamen ante sui, fidissima, certam 415
Te facit, Halcyone, cui protinus intima frigus

N O T A.

400. Æacida] Pelei. Conjuge] Peleo, cui
Thetis nupta.

404. Marmore] Hoc ideo fictum; quod vel
lupus, vel aliquis parricidii ultor quod in fra-
tre Peleus admisserat, placata Pfamathe, ab eo
perseguendo desierit.

408. Magnetæ] Fuerunt Magnetes Theſſa-
liæ populi, equorum domitores clarissimi, Mag-
netiæ regionis incolæ.

409. Acasto] Qui Pelix filius, uxorem Hip-
polyten duxit: Illa Pelei amore capta est:
Iprera autem illum marito accusavit quod se
de stupro interpellasset. Atque ea causâ quasi
ad venationem eductum, dein armis spoliatum
in monte Pelio feris lacerandum Peleum reli-
quit Acastus. Sed illi Mercurius, seu Chiron,
opem tulit, enseque à Vulcano fabricatum
præbuit, quo Acastum una cum uxore inter-
fecit. Hinc illud Horatii. Od. 7. lib. 3.

Narrat pene datum Pelea Tartaro,
Magnetæ Hippolyten dum fugit abstinentes.

410. Fratris] Dadalionis qui in accipitre
mutatus.

Ibid, Fratrem secutis] Interfecta utpote
Diana Chione, fratris filia: quibus adde quod
Pelei causâ evenerant, lupum viz. in lapide
mutatum.

413. Clarium] Ad Apollinis Clarii oraculo
Fuit namque Clarus Ionix civitas, juxta Col-
phonem, Apollinis oraculo nobilis.

413. Templa] Quæ quidem, cum propiora
sent, breviori tempore & minori labore, non
Phorbas obstitisset, Ceyx adire potuisset.

414. Phlegyis] Populi fuerunt Theſſaliæ
crilegi, templum etiam Delphicum spoliare a-
gressi, qui tandem ab irato Neptuno dilus
sunt perdit.

Ibid. Phorbas] Theſſalus, Lapithæ filius,
atro ferus qui obvius ad pugillatum coge-
bat, interfecit. Deos quoque provocare ausus, c
nec ab Apolline superatus morte est mulctat
Pausan.

Ossa receperunt ; buxoque simillimus ora
 Pallor obit : lachrymisque genæ maduere profusis.
 Ter conata loqui, ter fletibus ora rigavit :
 Singultuque piæ interrumpente querelas, 420
 Quæ mea culpa tuam, dixit, carissime, mentem
 Vertit ? ubi est, quæ cura mei prius esse solebat ?
 Nam potes Halcyone securus abesse relicta.
 Nam via longa placet. Jam sum tibi carior absens.
 At (puto) per terras iter est, tantumq; dolebo ; 426
 Non etiam metuam ; curæque timore carebunt.
 Equora me terrent, & ponti tristis imago.
 Et laceras nuper tabulas in littore vidi ;
 Et sæpe in tumultis sine corpore nomina legi.
 Neve tuum fallax animum fiducia tangat,
 Quod socrer Hippotades tibi sit ; qui carcere fortes
 Contineat ventos ; & cum velit, æquora placet.
 Cum semel emissi tenuerunt æquora venti,
 Nil illis vetitum est ; incommendataque tellus
 Omnis, & omne fretum. Cæli quoque nu- }
 bila vexant ; 435
 Excutiuntque feris rutilos concursibus ignes.
 Quo magis hos novi (nam novi, & sæpe paterna
 Parva domo vidi,) magis hoc reor esse timendos.
 Quod tua si flecti precibus sententia nullis,
 Care, potest, conjux ; nimiumque es cer- }
 tus eundi ; 440
 Me quoque tolle simul. Certè jactabimur una :
 Nec, nisi quæ patiar, metuam : pariterq; feremus

occupavit ima præcordia,
 pallor simillimus buxo vultum
 invasi ; & Genæ irri-
 gate sunt fletibus profusis.
 Ter conata fari, ter
 madefecit faciem lachry-
 mis ; & singultu intermit-
 tente questus ex pio amore
 provenientes. Quodnam
 meum crimen, inquit, di-
 lectissime, mutat animam
 tuam ? Ubi est sollicitudo de
 me, quæ antea esse consue-
 verat ? Nunc potes absens esse
 sine ulla anxietate, Halcyone
 destituta. Nunc longum iter
 est gratum. Nunc sum tibi
 dilectior, cum absens fuerim.
 At, credo, via est per tel-
 lurem carpenda, & tan-
 tum tristis ero : non insuper
 timebo ; & solitudines er-
 runt sine metu. Maria &
 aspera facies æquoris me
 terrefaciunt. Atque nuper
 spectavi disjectas tabulas in
 littore ; & legi sæpe nomina
 in sepulchris inanibus. Neve
 spes mendax moveat tuam
 mentem, quod Hippotades
 sit tibi socrer, qui reprimis
 ventos vehementes clax-
 stris, & componit maria
 quandocunque liber. Post-
 quam venti semel laxati
 invaserunt maria, nihil illis
 est sacrum ; neque ulla ter-
 ra aut ullum mare illis
 cura est. Agitant etiam

425. *Per terras*] Dicit Alcyone Ceycem per
 continentem posse, si volueris, proficisci : quod
 fecerit, se interea, propter mariti absentiam,
 istem quidem fore ; non autem timidam
 deo atque anxiam de salute, ac si mare tran-
 sisset.
 426. *Tumulis*] Cenotaphia dixerunt tumulos
 vanes seu imaginarios, quos honoris causa illis
 ruebant quorum corpora inveniri non possent.
 Invaluerat enim apud Ethnicos opinio, eorum
 animas, quorum corpora omni exequiarum
 honore caruissent, per 100 annos ad Infero-
 rum plaudem, quam trahere non possent, non

N O T A.

sine dolore maximo errare. *Tumulum inane*
 vocat Virgil.

431. *Hippotades*] *Aeolus*, rex ventorum Hip-
 potæ Trojani ex filia Segesta, quam Jupiter
 compressit, nepos : quem quidem Æolum Hal-
 cyone patrem habuit, siquidem Nasoni nostro
 fides ; Si Luciano, Æolum Hellenem, Deu-
 calionis nepotem.

434. *Incommendataque*] Ut passim sine om-
 ni respectu & cura, obvia quæque venti pro-
 terant & perturbent.

442. *Nisi quæ patiar*] Siquidem absens fidis
 etiam periculis terreteretur.

Quicquid

quicquid erit; simul vehe-
mur super vasta maria.
Maritus siderens flebitur
talibus verbis & fletibus
Halcyones Æolidos: neque
enim minori amore teneur.
Sed neque vult omittere
navigationem designatam;
neque vult admittere Hal-
cyonen in societatem discrimi-
nini; atque retulit multa
lenientia cor pavidum. Ne-
que tamen ideo approbat
causam, qua uxori per-
suadet, ut se discedere
permitteret. Adicit illis hoc
quoque solamen, quo solo
movit amantem: Omnis
quidem cunctatio nobis e-
rit prolixa; sed tibi juro
per ignes patrios (si modo
fata me reducant) prius
rediturum, quam Luna bis
cœat pleno orbe. Postquam
res est facta velocis redi-
tus his promissis, statim
imperat navem extractam
navalibus in aquor deduci,
atque infirmi suis instru-
mentis. Qua visa rursus
Halcyone, quasi presentiens
futurum malum, expavit,
atque emisit fletus erum-
pentes; & amplexa est; &
infelicissima denique Vale
dixit mœsto ore; & semimortua in terram decidit. Ast remiges, Ceyce fingente impedimenta,
trahunt remos geminis ordinibus ad valida pectora, & frangenti fluctus pari impulsu. Illa lev-
oculos madidos, atque adspicit conjugem stantem in puppe panda, & facientem sibi prima indicia
nu agitata: atque reddidit signa. Postquam tellus est

Quicquid erit: pariter super æquora lata feremus.
Talibus Æolidos dictis lachrymisque movetur
Sidereus conjux: neque enim minor ignis } 44
in ipso est.

Sed neque propositos pelagi dimittere cursus,
Nec vult Halcyonen in partem adhibere pericli:
Multaque respondit timidum solantia pectus:
Nec tamen idcirco caussam probat. Addidit illi
Hoc quoque lenimen, quo solo flexit amantem: 45
Longa quidem nobis omnis mora: sed tibi juro
Per patrios ignes (si me modo fata remittent)
Ante reversurum, quam Luna bis impleat orbes
His ubi promissis spes est admota recursus;
Protinus eductam navalibus æquore tingi, 46
Aptarique suis pinum jubet armamentis.
Qua rursus visa, veluti præfaga futuri,
Horruit Halcyone: lachrymalque emisit oborta
Amplexusque dedit: tristisque miserrima tandem
Ore, Vale, dixit: collapsaque corpore tota est. 47
Ast juvenes, quærente moras Ceyce, reducunt
Ordinibus geminis ad fortia pectora remos:
Æqualique ictu scindunt freta. Sustulit illa
Humentes oculos; stantemque in puppe recur-
Concussa que manu dantem sibi signa maritum 48
Prima videt: redditque notas. Ubi terra recel-

N O T A.

445. Sidereus] Ceyce Luciferi filius, per cujus
stellam mox jurabit, ver. 452.

452. Si me] Nisi fati reverti prohibear, &
toga in peregrina regione mori.

461. Quærente] Lachrymis enim uxoris mo-
tus, discedit invitus.

Ibid. Reducunt] Gestus exprimit remigantium.

462. Gemini] Nam biremis erat navis. Quid
fit autem in navibus ordo remorum duplex, tri-
plex, quadruplex, &c. unde biremes, triremes,
quadriremes, &c. appellantur, ambiguum est.
Sed quia dicit Virgilius ÆN. 5. 119.

surrexisset, alios aliis superpositos: non ita
men ut superiorum remigum pedes inferiorum
capitibus impenderent, perpendiculari, ut ai-
rectaque linea; (sic enim latera navium
trueda altius fuissent;) sed ita, ut transris
lique à summo ad imum instar graduum
positis insisterent remiges, quorum superiorum
ibi figebat pedes, ubi ordo inferior insidebat.
ro series illæ remigum, à summo latere ad im-
carinam obliquè numeratæ, ordines dicebat
& pro multiplici ordine navis erat biremis, trir-
&c. at eadem series à proâ ad puppim nu-
ratæ, dicebantur versus.

463. Æquali] Concordes enim remi
remos & tingunt & tollunt.

466. Recesu] Navigantibus terræ urbes
videntur recedere, ipsi autem stare.

Triplici pubes quam Dardana versus
Impellunt, terno conjungunt ordine Remi:

Constat in utroque navis latere remigum ordines

Longi

longius, atque oculi nequeunt cognoscere vultus ;
 Dum licet, insequitur fugientem lumine pinum.
 hæc quoq; ut haud poterat spatio submota videri ;
 Vela tamen spectat summo fluitantia malo. 470
 It nec vela videt ; vacuum petit anxia lectum :
 eque toro ponit. Renovat lectusque locusque
 halcyones lachrymas : & quæ pars admonet absit.
 Tortubus exierant ; & moverat aura rudentes ;
 Obvertit lateri pendentes navita remos : 475
 Cornuaque in summa locat arbore ; totaque malo
 carbasa deducit, venientesque accipit auras.
 Aut minus, aut certè medium non amplius æquor
 cuppe secabatur ; longeque erat utraque tellus ;
 cum mare sub noctem tumidis albescere cœpit 480
 luctibus ; & præceps spirare valentius Eurus.
 cornua, jamdudum, demittite cornua, rector
 clamat ; & antennis totum subnectite velum.
 Sic jubet ; impediunt adversæ jussa procellæ ;
 nec finit audiri vocem fragor æquoris ullam. 485
 ponte tamen properant alii subducere remos ;
 ars munire latus ; pars ventis vela negare.
 gerit hic fluctus ; æquorque refundit in æquor :
 sic rapit antennas. Quæ dum sine lege geruntur ;
 spera crescit hyems ; omniq; è parte feroces 490
 cella gerunt venti ; fretaq; indignantia miscent.
 sese pavet ; nec se, qui sit status, ipse fatetur
 ire ratis rector ; nec quid jubeatve, vetetve :
 tanta mali moles, totaque potentior arte est.
 quippe sonant clamore viri, i tridore rudentes, 495
 indarum incurfu gravis unda, tonitribus æther.
 luctibus erigitur, cælumque æquare videtur
 montus ; & inductas aspergine tangere nubes.

remotior, atque oculi non
 possunt cognoscere faciem,
 quatenus licet insequitur
 oculis navem abeuntem.
 Cum hæc etiam selmota non
 pisset dignosci propter di-
 stantiam, at tamen intuetur
 carbasa muta in extremo
 malo. Postquam neque cer-
 nit carbasa, sollicita secedit
 in manem torum, sequæ in
 eo collocat. Et torus & locus
 revocat fletus-Halcyone, at-
 que indicio est quæ pars de-
 sideretur. Exierant portu ;
 & ventus agitaverat cras-
 sos funes, & nauta vertunt
 in latus remos pendentes ;
 & statunt antennarum
 extrema in supremo malo ;
 & detrahunt ab eo tota
 vela, atque excipiunt ver-
 tos affluens. Aut minus ;
 aut certe non amplius quam
 medium mare navi sulcari
 batur, atque utraque terra
 erat remota, cum æquor
 cœpit album fieri circa no-
 ctem fluctibus turpidis, &
 Eurus vehementer flare vio-
 lentius. Jamdudum nau-
 clerus vociferatur, Deorsum
 trahite excessu cornua, at-
 que alligatæ tota carbasa
 antennis. Hic imperat ;
 ventorum impetus contrarii
 obstant mandatis ; neque
 maris strepitus patitur ul-
 lam vocem audiri. Alii
 tamen utro festinant re-
 trahere remos, alii defen-
 dere latus, pars complicare
 lintea. Hic haurit aquam ;
 atque rejicit eam in mare ;

celeriter detrahunt antennas. Quæ cum sine ordine sunt, sævæ tempestas augetur, & venti ex om-
 mundi parte vehementes certant, & turbant aquora tumentia. Ipse navis gubernator errore coh-
 ditur, & fœtetur se nescire qui sit verum status, nec quid imperare aut prohibere debeat ; tanta est
 gutturo tempestatis, & furor est tota arce. Nantique viri obstrepunt vociferationibus, rudentes stre-
 pite, vasti fluctus collisione fluctuum, aer tonitribus. Mare tollitur undis, & videtur par esse cælo ;
 que tangere nubila superstrata aspersine.

N O T A E.

473. Quæ pars] Ceyx maritus lecti, pars
 tima.
 474. Rudentes] Funes nauticos: dicitur quod
 nio agitati rudente (i.e.) strepere videntur.
 475. Obvertit] In latus convertit, quod
 idem inter remigandum fieri solet.
 477. Cornua] Antennarum.

476. Summa] Ut majorem ventum accipi-
 ant vela.
 479. Utraque] Et à qua discesserat; Tra-
 chini; & quam Ceyx perebat, Ionia.
 484. Procella] Ventorum impetus.
 488. Fluctus] Qui in naves per tempestatem
 solent infilire.

Et nunc, cum eruit flavas arenas ex imo fundo, eundem cum ipsis habet colorem, nunc nigrior est aqua Stygia: nonnunquam stratum videtur & aequale, atque albicat spumis stridentibus. Ipsa etiam navis Trachinia jactatur his agitationibus; & nunc excelsa videtur deorsum aspiciere valles & insinuum Acherontem, veluti de apice montis, nunc, ubi mare sinuatum circumstuit eam depressam, suspicere supremum cælum de abisso inferorum. Sæpe verberata undis à latere reddit magnum sonitum; neque impulsa minus sonat, quam cum aliquando ferreus aries, vel balista quatit arces ruinisus. Et quemadmodum sevi leones, viribus impetu autis, consueverunt ruere pectore in arma & venabula opposita; sic ubi fluctus proruerant ventis consistentibus, feribantur adversus armamenta navis; atque erant multo altiores illis. Jamque subsedes solvantur; & hiatus destituti limine picis apparent; & aditum faciunt fluctibus mortiferis. Ecce densi imbres decidunt ex nubibus solutis; atque arbitreris totum cælum rursere in mare, & mare tumidum descendere in regionem cæli. Lintea stillant imbribus, & aqua marina confunduntur cum cælestibus. Aër nullis sideribus illustratur; & nox opaca obscuratur caligine sua & procella. Tamen fulgura splendentia hanc pellunt; & fœnerantur lucem: fluctus incenduntur ignibus fulmineis. Toci etiam fluctus insiliunt tra concavitatem carinæ, atque, ut miles fortior tota multitudine, cum sæpe impetit muros defensa, ut fit videri compositus denique, & flagrans desiderio gloriæ inter mille viros, tamen solus invadit mœnia; postquam violenta unda vexarunt excelsa latera,

Et modo, cum fulvas ex imo vertit arenas, Concolor est illis; Stygia modo nigrior unda: 50
Sternitur interdum, spumisque sonantibus albe
Ipsa quoque his agitur vicibus Trachinia puppis:
Et modo sublimis veluti de vertice montis
Despicere in valles, imumque Acheronta videtur
Nunc, ubi demissam curvū circumstetit æquor, 50
Suspiciere inferno fœnum de gurgite cælum.
Sæpe dat ingentem fluctu latus icta fragorem:
Nec levius pulsata sonat, quam ferreus olim
Cum laceras aries balistave concutit arces.
Utque solent, sumtis in cursu viribus, ire 51
Pectore in arma feri, prætentaque tela leones;
Sic ubi se ventis admiserat unda coortis,
Ibat in arma ratis; multoque erat altior illis.
Jamque labant cunei, spoliataque tegmine cera
Rima patet; præbetq; viam lethalibus undis. 5
Ecce cadunt largi resolutis nubibus imbres:
Inque fretum credas totum descendere cælum:
Inq; plagas cæli tumefactum adscendere pontu
Vela madent nimbis: & cum cælestibus undis
Æquoræ miscentur aquæ. Caret ignibus } 5
æther;
Cæcaque nox premitur tenebris hyemisq; suisque
Discutiunt tamen has, præbentq; micantia lum
Fulmina: fulmineis ardescunt ignibus undæ.
Dat quoque jam saltus intra cava texta carinæ
Fluctus: & ut miles numero præstantior } 5
omni,
Cum sæpe assiluit defensæ mœnibus urbis,
Spe potitur tandem; laudisque accensus amore
Inter mille viros, murum tamen occupat unus.
Sic ubi pulsarunt acres latera ardua fluctus,

N O T A.

504. Acheronta] Infernum: Ex ejus enim fluvii Acheron est unus.

509. Aries] Instrumentum bellicum, ad diuendos muros; uti etiam & Balista.

513. Arma] Quæ (supra armamenta dixit, instrumenta etiam nominantur.

514. Cunei] Subsedes, quibus navium t. balæ

inter se committuntur.

514. Cera] Picis; quæ navium rimæ obcuntur.

520. Ignibus] Stellis, quæ nubibus obducuntur.

524. Dat saltus] Non per rimas tantum prius, illabebatur aqua in navem; sed insiliunt fluctus insiliabant.

Vast

fastius insurgens decimæ ruit impetus undæ : 530
 nec prius absistit fessam oppugnare carinam,
 quam velut in captæ descendat mœnia navis.
 ars igitur tentabat adhuc invadere pinum ;
 ars maris intus erat. Trepidant haud segnius
 omnes ;
 quam solet urbs, aliis murû fodientibus extra, 535
 tque aliis murum, trepidare, tenentibus intus.
 efficit ars ; animiq ; cadunt : totidemq ; videntur,
 quot veniunt fluctus, ruere atq ; irrumpere mortes.
 non tenet hic lachrymas : stupet hic : vocat ille
 beatos,
 mœra quos maneat : hic votis numen adorat : 540
 achiaq ; ad cælum, quod non videt, irrita tollens
 scit opem : subeunt illi fratresque parensque ;
 hic cum pignoribus domus, & quod cuique re-
 lictum est.
 Halcyone Ceyca movet : Ceycis in ore
 nulla nisi Halcyone est : & cum desideret unâ, 545
 videt abesse tamen. Patriæ quoque vellet ad oras
 respicere, inque domum supremos vertere vultus.
 verum ubi sit nescit. Tanta vertigine pontus
 urvet : & inducta piceis è nubibus umbra
 omne latet cælû : duplicataq ; noctis imago est. 550
 tangitur incurso nimbo turbini arbor :
 tangitur & regimen : spoliisq ; animosa superstans
 unda, velut victrix, sinuatas despicit undas.
 nec levius, quam si quis Athon Pindumve revulsos
 de sua totos in apertum everterit æquor, 555
 læcipitata ruit : pariterque & pondere & ictu

vehementius incurrens furit
 impetus fluctus decumani :
 neque ante omittit appetere
 oppressam navim, quam de-
 fluxat velut in muros navis
 subdita. Pars ergo maris
 nitetur adhuc opprimere
 navem, pars erat intus.
 Non minus tremunt omnes,
 quam urbs consuevit treme-
 re, cum hostes alii susse-
 diunt mœnia extrinsecus,
 atque alii occupant mœnia
 intrinsecus. Ars succum-
 bit tempestati, & animus
 deficit ; & quot undæ incur-
 runt, totidem mortes viden-
 tur impetere & irrumpere. Hic
 non temperat à stertibus, hic
 stupet ; hic dicit felices, qui
 exequiarum honore non pri-
 ventur ; hic Deum venera-
 tur precibus, atque porrigens
 lacertos inutiles ad cælum
 quod non cernit, petit auxi-
 lium. Pater & germani
 veniunt in mentem illius ;
 domus & filii in animum
 huius, & quicquid à quo-
 quam relictum est. Hal-
 cyone tangit Ceycam ; nulla
 est in ore Ceycis nisi Halcyo-
 ne ; & cum cupiat solam,
 tamen latetur abesse. Op-
 taret etiam convertere ocu-
 los ad littora patria & di-
 rigere ultimos adspetus do-
 mum versus, verum ubi sit
 ignorat : tanta perturbatio-
 ne mare turbatur, & omne
 cælum subducitur caligine
 immissa ex nebulis, & non

facta est. Malus rumpitur impetu vorticis nimbo : clavus etiam rumpitur, & fluctus ferox em-
 mit, quasi victoria peritus, deficit undas quasi in sinum convolutas. Neque ventis impulsus minori
 metu ruit, quam si quis dejecerit in vastum mare Athon & Pindum sedibus suis erutas ; & de-
 ceat simul incurso & gravitate

N O T Æ.

30. Decima] Quæ & decumana nominatur,
 est maxima ; quomodo & ova, poma, alia-
 q ; scuta, decumana dicimus. Denarium quippe
 verum volebant esse perfectissimum, ut qui
 tet ex uno, duobus, tribus & quatuor. Un-
 ad numerum denarium progressi, redimus
 unitatem. Sic Noster Trist. lib. 1. Eleg. 2.
 Qui venit hic fluctus, fluctus supereminet omnes,
 posterior nno est, undecimoque prior.

runt fortes, ubi virtuti suæ non erat locus, ut
 pulchre exirent vita. Adde quod animam cen-
 sèbant veterum plerique igneam esse, quam in
 aquis extinguere naturæ contrarium videbatur.
 Super omnia exequiarum honore destituti hor-
 rebant : sine quibus styga transvehi per 100
 annos desperabant. Vide vers. 429.
 554. Athon] Hunc montem Macedoniæ esse,
 Pindum Thessaliæ jam sæpe diximus.

40. Funera] In mari interire acerbe tute-

navem in profundam: cum qua bona pars hominum ab-
scripta altis aquis, neque re-
missa in aërem, meritum op-
petiit. Alii navis innun-
tur partibus & frustis la-
ceris. Ceyx ipse tenet frag-
mentum navis dextra, qua
cessueverat tractate scep-
trum; atque, heu! incas-
sum orat & focerum & pa-
triam. At nomen uxoris
Halcyones sapius recurrit in
os natantis. Ejus recorda-
tur, atque illam memorat;
desiderat ut unda vehant
suum corpus ante oculos il-
lius, & exsanguis sepelia-
tur manibus amicis. Dum
nat, quoties unda spatium
concedit os aperiri, nomi-
nat Halcyonem, & immur-
raturat ipsis fluctibus. Ecce
ater fluctus sinuatus instat
arcus rumpitur super me-
das undas, & involvit &
submergit caput aqua dif-
fracta. Lucifer æaliginosus
fuit ea nocte, nec potuit
cognosci, & quādiū quidem
non concessum fuerit illi de-
scendere cælo, velavit suam
faciem opacis nubilis. In-
terea Æolis nescia tanta
cladis dinumerat noctes: &
jam festinanter texit ami-
citus quos ille assimat; jam
quos ipsa induat, ubi illic re-
dierit; & sibi pollicetur re-
cursum vanos lila quidem
efferebat pia thura singulis
Dis; celebrabat tamen præ
aluis templa Junonis; & ibat

Mergit in ima ratem. Cum qua pars magna virori
Gurgite pressa gravi, neque in aëra reddita, fate
Functa suo est. Alii partes & membra carinæ
Trunca tenent. Tenet ipse manu, qua } 560
sceptra solebat,
Fragmina navigii Ceyx: focerumque patremque
Invocat (heu!) frustra. Sed plurima nantis in or
Halcyone conjux. Illam meminitque refertque;
Illius ante oculos ut agant sua corpora fluctus,
Optat; & exanimis manibus tumuletur amicis. 56
Dum natat; absentem, quoties finit hircere fluctu:
Nominat Halcyonem, ipsisque immurmurat undi
Ecce super medios fluctus niger arcus aquarum
Frangitur: & rupta mersum caput obruit undi
Lucifer obscurus, nec quem cognoscere posses, 57
Illa nocte fuit: quoniamque excedere Olympo
Non licuit, densis textis sua nubibus ora.
Æolis interea tantorum ignara malorum
Dinumerat noctes: & jam, quas induat ille,
Festinat vestes; jam quas, ubi venerit ille, 58
Ipsa gerat: reditusque sibi promittit inanes.
Omnibus illa quidem Superis pia thura ferebat
Ante tamen cunctos Junonis templa colebat:
Proque viro, qui nullus erat, veniebat ad aras
Utque foret sospes conjux, suus utque rediret, 59
Optabat; nullamque sibi præferret. At illi
Hoc de tot votis poterat contingere solum.
At Dea non ultra pro functo morte rogari
Sustinet; utque manus funestas arceat aris;
Iri, meæ, dixit, fidissima nuncia vocis, 58
Vile soporiferam Somni velociter aulam:

ad altaria pro marito, qui jam nullus erat. Atque volebat ut maritus esset inclumis, & ut re-
teretur suus; nullamque sibi proponeret. At hoc solum poterat illi evenire de tam multis. At
non potest amplius orari pro mortuo; & ut prohibeat ab altaribus manus funere pollutas, Iri, aut, n-
cia certissima jussorum, Adi prope sedes Dei Somni soporem inducentes,

N O T A.

561. Socerum] Æolum.
561. Patrem] Luciferum.
568. Nig-r arcus] Nubes atra aquis graviora:
feu potius unda decumana ex imo gurgite cum
limo (ablata, atque instar arcus triumphalis ad-
voluta.
571. Olympo] Cælo: ex quo siquidem Lu-
cifero non licuit descendere, ut filio Ceyci o-
pem ferret, vulnus saltem, ne ejus cæsus cerne-
ret, nubibus obduxit.

573. Æolis] Halcyone Æoli filia.
575. Festinat] Non Patronis tantum pur-
ras trahebant clientæ plebeicæ, ut Hor. 18. C.
lib. 2. Sed & nobilissimæ faminæ, viris, tra-
bus, sibi, liberique vestes sua manu texeb-
Imo Augustus ipse non alia est usus, quæ
quæ ab uxore, sorore, filiarum confecta est
Suet. August. Cap. 73.
584. Funestas] Funere & mariti morte
lutas.

Extinctiq

Extinctique jube Ceycis imagine mittat
 omnia ad Halcyonen veros narrantia casus.
 Dixerat. Induitur velamina mille colorum
 ris, & arquato cælum curvamine signans, 590
 tecta petit jussi sub rupe latentia regis.
 Est prope Cimmericos longo spelunca recessu,
 Mons cavus, ignavi domus & penetrabilia Somni;
 Quo nunquam radiis oriens, mediisque, cadensve
 hæbus adire potest. Nebulæ caligine mistæ 595
 exhalantur humo: dubiæque crepuscula lucis.
 Non vigil ales ibi cristati cantibus oris
 vocat Auroram: nec voce silentia rumpunt
 sollicitive canes, canibusve sagacior anser.
 Non fera, non pecudes, non moti flamine rami, 600
 humanæve sonum reddunt convicia linguæ.
 Luta quies habitat. Saxo tamen exit ab imo
 rivus aquæ Lethes: per quem cum murmure labens
 vivit somnos crepitantibus unda lapillis.
 Ante fores antri sæcunda papavera florent, 605
 numeræque herbæ: quarum de lacte soporem
 nox legit, & spargit per opacas humida terras.
 Inuvia, quæ verso stridorem cardine reddat,
 nulla domo tota; custos in limine nullus.
 In medio torus est, ebano sublimis in atra, 610
 luteus, atricolor, pullo velamine tectus:
 Quo cubat ipse Deus, membris languore solutis.
 Tunc circa passim varias imitantia formas
 omnia vana jacent totidem, quot mellis aristas,
 silva gerit frondes, ejectas littus arenas. 615

atque hortare mittat sub specie
 Ceycis oppressi somnia ad
 Halcyonen exhibitia veros
 eventus. Dixerat. Irre-
 gitur amictu mille colorum,
 Et imprimens arcum in aere
 proficitur dumum regis as-
 signati sub rupe conditam.
 Est juxta Cimmericos antrum
 remoto recessu, mons cavus,
 aula & adytum inertis Som-
 ni; quo nunquam Sol ori-
 ens, meridianus, vel occi-
 dens potest accedere radius.
 Nebula confusa cum cali-
 gine exsurgunt ex terra:
 Et crepuscula incerti lumi-
 nis. Ales experrectus cri-
 stati capitis non ibi arces-
 sit Auroram cantibus: ne-
 que canes custodes, aut an-
 ser sagacior canibus turbant
 silentia voce. Non fera, non
 frondes agitata ventis, vel
 probra lingua humana e-
 dunt strepitum. Quies mu-
 ta permanet. Nihilominus
 rivus aqua Lethes, per quem
 aqua fluens cum susurro, la-
 pillis strepentibus, conciliat
 soporem. Papavera ferti-
 lia & innumera gramina,
 de quorum lacte nox humi-
 da parat somnum, & spar-
 git per caliginosas terras,
 strent in aditu speluncæ.
 Nulla valva in tota domo,
 quæ strideant moto cardine:
 nulla excubia ad fores. In
 in medio est lectus sublatus

per nigra ebano, plumeus, ater, stratus nigris vestibus; super quem ipse
 Deus languore. Circa hunc somnia inania exhibitia diversas species tot
 has habet spicas, silva solva, littus arenas expulsas.

Deus decumbit, artubus op-
 hinc inde sunt strata, quæ

N O T A E.

592. Cimmericos] Populi fuerunt Sarmatiæ,
 paludem Mæoticam & Bosphorum, quod ab
 his Cimmericum appellatur. Accommodatissime
 tem Somni regiam in frigidam, tenebrosam
 humidam regionem Poëta removit.
 597. Ales cristati] Gallus, qui adventantem
 em cantu prænuntiare solet.
 599. Sagacior] Hanc præcipue laudem me-
 terunt anseres, qui clangore suo sopitos Capi-
 lii custodes excitarunt, deque ingruentibus
 illis admonuerunt.

602. Saxo tamen] Quia somnos quoque in-
 ducere solet aquarum murmur.
 603. Lethes] Id est, oblivionis: per som-
 num enim vitæ videmur oblivisci. Ad infe-
 rorum verò fluvium Lethen respexit Poëta, cu-
 jus aquam si quis gustasset, præteritorum om-
 nium statim oblivisci voluerunt.
 605. Ante fores] Elegantissime apponit Poe-
 ta, quæ somnum concilient; amover, quæ som-
 num impediant.
 Ib. Papavera] Quorum vis est soporifera.

Quo

Quæ statim atque Dea accessit, & discussit manu somnia obstantia, sacra domus fulsit splendere amictus: atque Deus agre aperiens oculos gravatos segni languore, iterum atque iterum recidentem, & percutiens supremum pectus nutanti mento, tandem expers factus est; atque sustentatus cubito, petris quamobrem accesserit; mox cognoverat quæ esset.

At illa, Somne, Pax rerum, Somne mitissime Deorum, solatiurus mentis, quem sollicitudo vitat, qui lenis pectora fatigata laboribus diurnis, atque restitutus ad munus; fac somnia, quæ imitentur veras figuras rerum, accedant ad Halcyonem, quæ nunc est in Trachine Herculeæ, sub forma regis, atque exhibeant imaginem naufragam. Juno hoc jubet. Hæc discedit, postquam iussa perfecit: neque enim poterat sufferre amplius vim vapores: & ut advertit scoporem insuere in membra, prorumpit, & revertitur per arcus, per quos modo accesserat. At pater excutit ex turba mille suorum filiorum Morpheum artificem & imitativum figurarum. Alii non imitatur accuratius præscriptis incessus, & faciem, & modum loquendi. Addit & amictus & voces siveque usitatis. Atque hæc exhibet flos homines: &

Quo simul intravit, manibusque obstantia virgo
Somnia dimovit; vestis fulgore relaxit
Sacra domus: tardaque Deus gravitate jacentes
Vix oculos tollens; iterumque iterumque relabens
Summaque percutiens nutanti pectora mento, 62
Excussit tandem sibi se: cubitoque levatus,
Quid veniat (cognorat enim) scitatur. At illa:
Somne, quies rerum, placidissime Somne Deorum
Pax animi, quem cura fugit, qui corda diurnis
Fessa ministeriis mulces, reparasque labori; 62
Somnia, quæ veras æquent imitamine formas,
Herculeæ Trachine jube, sub imagine regis,
Halcyonen adeant; simulachraq; naufraga fingan
Imperat hoc Juno. Postquam mandata peregit
Iris, abit. Neque enim ulterius tolerare vapores 63
Vim poterat. Labique ut Somnum sensit in artus
Effugit; & remeat per quos modo venerat arcus.
At pater è populo natorum mille suorum
Excitat artificem simulatoremque figuræ
Morpheæ. Non illo jussos solertius alter 64
Exprimit incessus, vultumque modumq; loquens
Adjicit & vestes, & consuetissima cuique
Verba. Sed hic solos homines imitatur: at alter
Fit fera, fit volucris, fit longo corpore serpens.
Hunc Icelon Superi, mortale Phobetora vulgus 64
Nominat. Est etiam diversæ tertius artis
Phantasos. Ille in humum, faxumque, undamqu
trabemque,

Quæque vacant anima feliciter omnia transit.
Regibus hi, ducibusque suos ostendere vultus
Nocte solent: populos alii plebemq; pererrant. 64

alii fit fera, fit ales, fit anguis longo corpore. Dii hunc appellant Icelon, gens humana Phobetora Phantasos est tertius diversæ etiam artis. Ille mutatur facile in terram, lapidem, aquam, arbor, atque omnia, quæ sunt inanimata. Isti consueverunt exhibere suam faciem Tyranni & Imperatori de nocte: alii vagantur per populos & vulgus.

N O T A.

616. *Virgo*] Iris Junonis nuncia.
627. *Regis*] Ceyx, quem Trachine ab Hercule edificata regnasse diximus.
624. *Cura fugit*] Qui enim curis premuntur, dormire non possunt.
631. *Labique*] Ita & Cereris nympha lib. 8. ver. 814. fame affecta.
633. *Pater*] Somnus somniorum pater.
1b. *È populo*] Ex numero innumero somniorum

evocat Morpheæ.

634. *Simulator*] Morpheï nomen hæc voce interpretantur.

640. *Icelon*] Similem interpretaberis.

1b. *Phobetora*] Perterrefacientem.

642. *Phantasos*] Imaginatorem dices, nisi prohiberent Grammatici. Pro triplici autem rerum natura, quæ phantasiam per somnos turbare solent, apposite Poëta tres Somni filios fecit.

Præter

Præterit hos senior : cunctisque è fratribus unum
Morphea, qui peragat Thaumantidos edita,
Somnus

Eligit : & rursus molli languore solutum
Deposuitque caput, stratoque recondidit alto.

Ille volat, nullos strepitus facientibus alis, 650

Per tenebras : intraq; moræ breve tempus in urbem

Peruenit Hæmoniam : positisque è corpore pennis

In faciem Ceycis abit : formaque sub illa

Viridus, exanguis similis, sine vestibus ullis,

Conjugis ante torū misere stetit. Uda videtur 655

Verba viri, madidisq; gravis fluere unda capillis.

Tum lecto incumbens, fletu super ora refuso,

Hæc ait : Agnoscis Ceyca, miserrima conjux ?

Non mea mutata est facies nece ? respice ; nosces ;

Conueniesq; tuo pro conjugis conjugis umbram. 660

Nil opis, Halcyone, nobis tua vota tulerunt.

Occidimus. Falsæ tibi me promittere noli.

Subilus Ægæo deprendit in æquore navim

Auster, & ingenti jactatam flamine solvit :

Traque nostra tuum frustra clamantia nomen 665

Implerunt fluctus. Non hæc tibi nunciat auctor

Ambiguus : non ista vagis rumoribus audis.

Prose ego fata tibi præsens mea naufragus edo.

Proge, age : da lachrymas ; lugubriaque indue :

nec me

Indeploratum sub inania Tartara mitte. 670

Indicij hic vocem Morpheus, quam conjugis illa

Crederet esse sui. Fletus quoque fundere veros

Quisquis erat : gestumque manus Ceycis habebant.

Halcyone gemit lachrymans, motatq; lacertos

Per somnum, corpusque petens amplecti- } 675

tur auras :

Morpheus his addidit vocem, quam illa arbitraretur esse sui mariti.

Manus lachrymas ; & manus imitabantur gestum Ceycis. Halcyone fletus suspirat, & movet brachia

Quærendo, & quærens corpus amplectitur aërem,

Senex Somnus hos omittit,

atque eligit unum Morpheum

ex cunctis fratribus, qui

exequatur iussa Thaumantidos :

& rursus demisit caput

oppressum suavi saporis,

& textit de novo alis

vestibus. Ille volat per ca-

lignem, alis nullum sonum

reddentibus, & intra exi-

guum spatium temporis

peruenit in urbem Hæmoni-

am ; & pennis ex corpore

seuulatis induit vultus Cey-

cis, & sub illa specie livi-

dis, inanimi similis, sine

omni amictu constitit ad le-

ctum infelicis uxoris. Bar-

ba viri videtur madida, &

gravis aqua stillare ex uir-

dis crinibus. Tum super toro

stratus, lachrymis expressis

super ora, hæc dicit, Cognos-

cis Ceycem, uxor infelicis-

ma ? an meus vultus est

deformatus morte ? Intuere ;

agnosces ; atque reperies pro-

terito marito umbram mari-

te. Tuæ preces, Halcyone,

nobis nullo auxilio fuerunt :

Periimus. Ne me speres de-

cepta. Auster pluvius cor-

ripuit navem in mari Æ-

gæo, & disjecit agitatum

spiritu vehementi, & undæ

impleverunt os nostrum ci-

tans frustra nomen tuum :

Nuncius incertus non tibi

hæc refert ; non accipis ista

per dubios rumores. Ego

ipse naufragus tibi adstans

tibi narro meam sortem.

Erige te, queso, exhibe ste-

tus, atque assume vestes pul-

latas ; neque me mitte non

desertum sub exilia Tarta-

ra mitte.

N O T A.

646. Senior] Somnus.

647. Thaumantidos] Iridis, Thaumantis filia,

sa.

Ibid. Somnus] Deus Somni.

651. Urbem] Trachinem, ubi Halcyone ha-

at : ut supra, ver. 269.

653. In faciem] Ceycis figuram induit : atque

, ut si modo attendas, ipsam esse tibi fingas.

663. Ægæo] Cui mari se, Trachine in Ionia

iturus, Ceyx crederat.

670. Indeploratum] Multæ etiam utilitatis

credebant esse apud Inferos, plurimos habuisse

in Superis qui sublato flevisent.

675. Corpus] Ceycis sui, quem per somnum

Morphei ope viderat.

Excipiatque,

æque vociferatur, Mane ;
 quo profugus ; proficiscemur
 una. Tremefacta sua voce,
 & imagine mariti, excutit
 somnum ; atque primo cir-
 cumspicit num is adfuit, qui
 modo erat visus : nam sa-
 muli excitati illius clamore
 admoverant luminaria.
 Cum nusquam inveniret,
 perculit faciem manu, &
 discerpit amictus à pectore,
 & plangit ipsam pectus, ne-
 que meminit solvere comam ;
 dilaniat : atque inquit nu-
 trici petenti causam doloris,
 Halcyone nulla est, Nulla est :
 interit cum Ceyce suo. Ab-
 stinete sermonibus consolato-
 riis. Naufragus obit. Ad-
 spexi, atque cognovi, & ob-
 tuli manus abenti, volens
 retinere. Umbra fugit ; sed
 Umbra tamen clara & ve-
 ra mei mariti. Si exquiras,
 ille quidem non habebat fa-
 ciem solitam ; neque lucebat
 eodem vultu quo ante. Mi-
 sera intuita sum pallidum,
 nudumque, & coma ad-
 huc madida. Ecce constitit
 flebilis hoc ipso loco : atque
 lustrat si qua supersint in-
 dicia. Hoc erat, hoc quod
 metuebam mente præfaga ;
 atque creabam ne me fugi-
 ens te crederes ventis. At
 certe optarem, siquidem dis-
 cedebas interiturus, me eti-
 am duxisses. Mihi bonum
 fuit tecum, tecum proficisci.
 Neque enim quicquam um
 una transmissem de tem-
 pore vita : neque mors fu-
 isset divisa ; nunc remota
 intereo, nunc remota agitor
 undis ; & mare me habet
 sine me. Meus animus sit
 mihi savior ipso mari, si
 cupiam vivere diutius, &
 coner superesse tanto dolori.
 Verum neque conabor, neque te destituam, ò desende, & saltem
 te comitaber : atque in tumulo si urna non copulet nos, at tamen epitaphium id præstabit : si
 tangam ossa meis ossibus, at tangam nomen numine. Mæror obstat pluribus, & se percutit ad singu-

Exclamatque, Mane. Quo te rapis ? ibimus una
 Voce sua specieque viri turbata soporem
 Excutit : & primò si sit circumspicit illic,
 Qui modo visus erat. Nam moti voce ministri
 Intulerant lumen. Postquam non invenit } 68
 usquam ;

Percutit ora manu : laniatque à pectore vestes :
 Pectoraque ipsa ferit. Nec crinem solvere curat
 Scindit : & altrici, quæ luctus causa, roganti,
 Nulla est Halcyone, nulla est, ait : occidit una
 Cum Ceyce suo. Solantia tollite verba. 68

Naufragus interiit. Vidi, agnovique ; manusque
 Ad discedentem, cupiens retinere, tetendi.

Umbra fugit : sed & umbra tamen manifesta, viri
 Vera mei. Non ille quidem, si quæris, habebat

Assuetos vultus : nec quo priùs ore nitebat. 69
 Pallentem, nudumque, & adhuc humente capil-

Infelix vidi. Stetit hoc miserabilis ipso
 Ecce loco : & quærit vestigia si qua supersint.

Hoc erat, hoc animo quod divinante timebam ;
 Et, ne, me fugiens, ventos sequerere, rogabam. 69

At certè vellem, quoniam sum periturus abibas,
 Me quoque duxisses. Tecum fuit utile, tecum

Ire mihi. Neque enim de vitæ tempore quicquam
 Non simul egissem : nec mors discreta fuisset.

Nunc absens pereo, jactor nunc fluctibus } 70
 absens :

Et, sine me, me pontus habet. Crudelior ipso
 Sit mihi mens pelago, si vitam ducere nitar

Longius ; & tanto pugnem superesse dolori.
 Sed neque pugnabo : nec te, miserande, relinq :

Et tibi nunc saltem veniam comes. Inque } 71
 sepulchro,

Si non urna, tamen junget nos littera : si non
 Ossibus ossa meis, at nomen nomine tangam.

Plura dolor prohibet ; verboque intervenit on-

N O T Æ.

690. Vultus] Heinsius legit *Cultus*, ne bis
 Idem dicat, atque ita hæc respondebunt se-
 quentibus, *Pallentem, nudumque* &c.

698. Neque enim] Tecum omne vitæ tem-

pus exegissem, tecumque fuisset.

706. Si non urna] Quia Ceycis corpus
 derabatur.

Id. Littera] Epitaphium.

Plangit

Plangor ; & attonito gemitus è corde trahuntur.
 Mane erat : egreditur tectis ad littus ; & illum
 Mœsta locum repetit, de quo spectarat euntem.
 Dumque, Moratus ibi ; dumque, Hic retinacula
 solvit,
 Hoc mihi discedens dedit oscula littorè, dicit :
 Dumq; notata oculis reminiscitur acta, fretumq;
 Prospicit ; in liquida spatio distantè tuetur 715
 Nescio quid, quasi corpus, aqua ; primoque, quid
 illud
 Effet, erat dubium. Postquam paulò appulit unda ;
 Et, quamvis aberat, corpus tamen esse liquebat ;
 Qui foret, ignorans, quia naufragus, omnie mota est :
 Et, tanquam ignoto lachrymam daret, }
 Heu miser, inquit, } 720
 Quisquis es, & si qua est conjux tibi ! fluctibus actū
 it propius corpus. Quod quo magis illa tuetur,
 loc minus, & minus est amens sua. Jamque pro-
 pinquæ
 d motum terræ, jam quod cognoscere posset,
 Bernit : erat conjux. Ille est, exclamat : & una 725
 Ora, comas, vestem lacerat : tendensq; trementes
 d Ceyca manus, Sic, o carissime conjux,
 ic ad me, miserande, redis ? ait. Adjacet undis
 acta manu moles : quæ primas æquoris iras
 rangit ; & incurfus quæ prædelassat aquarum. 730
 nsilit huc : mirumque fuit potuisse ; volabat :
 ercutiensque levem modo natis aëra pennis,
 tringebat summas ales miserabilis undas.
 umque volat ; mœsto similem, plenumq; querelæ
 Ora dedere sonum tenui crepitantia rostro. 735
 t verò tetigit mutum & sine sanguine corpus ;
 dilectos artus amplexa recentibus alis.
 rigida nequicquam duro dedit oscula rostro.
 enlerit hoc Ceyx, an vultum motibus undæ
 ollere sit visus, populus dubitabat : at ille 740

voces : & gemitus ducuntur
 è corde stupefacto. Manè
 erat, domo profusciuitur ad
 littus, & tristis redit ad il-
 lum locum, de quo intrata
 erat descendentem : Atque,
 inquit, Dum ibi cunctatus,
 dum hic solvit vincula, pro-
 fusciscens mihi obtulit suavia
 h c littore Et dum relegit
 oculis facta qua observave-
 rat, atque prospicit mare,
 videt longe in aqua fluida
 nescio quid quasi corpus ;
 atque primò vicertum erat
 quid esset. Postquam flu-
 ctus paulum appulit ; &
 tamen si longè erat, consti-
 bat tamen esse corpus, ne-
 sciens quis esset, quia nau-
 fragus, præfugio tacta est ;
 & quasi peregrino sietus in-
 dulgeret, Hæc, infelix, ait,
 quisquis es, & si qua uxor
 est tibi ! Corpus vectum un-
 dis accedit propriis. Quod
 quo magis illa adspicit, hoc
 minus atque minus vesana
 est sui compos. Jamque
 appulsum terra proxima
 jam spectat quid posset co-
 gnoscere : maritus erat. Il-
 le est, vociferatur ; atque
 simul dilaniat faciem, cap-
 pillos, amictum : & purni-
 gens manus pavidus ad Cey-
 cem, Ita, inquit, o marite
 dilectissime, ita reverteris
 ad me, descendere ? Agger
 arte structus junctus est ju-
 ctibus, qui minuit primarum
 vim maris, quique frangit
 impetum aquarum. Huc
 ascendit ; atque mirum
 fuit potuisse ; volabat : &
 verberans tenues auras pen-
 nis modo oris, lactu sa ra-
 debat extremas aquas. Et
 dum volat, os stridulum
 emisit scilicet exiguo rostro

*silena lugubri, & plenum querimonis. Cum verò tetigit corpus mutum & exanguine, amplexa novis alè
 umbra carissima, frustra obiit gelida suavia rigido rostro. Vulgus incertum erat an Ceyx istud ad-
 terit, an sit visus erigere faciem agitatione fluctuum : at ille.*

N O T A.

712. Moratus ibi] Verba sunt Halcyones,
 e extra narrationis seriem ex ejus persona
 enteruntur.

730. Prædelassat] Lassos & debiles reddit.

antequam in portum perveniant.

732. Modo natus] Nam in Halcyonem avem
 mutata est.

U U

Senserat

senferat: & denique Diis miserescens, uterq; vertuntur in aves. Amor superstiti tunc etiam subditus isdem fati: neque fœdus connubiale diremitum in avibus. Funguntur, fiuntque parentes; atque Halcyone incubat per septem dies quietos tempore hyemis, nidus natantibus super mari. Tum navigatio fecit a per aquar: Æolus compefcit auras, & prohibet exspatiari, atque concedit mare nepotibus.

XI. Senex aliquis adspicit volantes circum vasta maria; atque laudibus excolit amores inviolatos. Proximus, cui forte idem, hic etiam, inquit, quem vides stringentem aquor, atque habentem tibi exiles (ostendens mergum qui habet fauces amplas) est ex prole regia, & si cupis devonire ad ipsum serie continua, sunt huius majoris, ille, & Assaracus, & Ganymedes sublatus à Jove, & senex Laomedon, & Priamus, ultimus rex Troja. Germanus iste fuit Hectoris; qui nisi experius esset sortem mauditam prima juventute, forte non consequutus esset minorem famam quam Hector, quamquam filia Dymantis illam peperit. Alexirhoë filia bicornis Granici dicitur

Æsacon furtim peperisse sub Ida opaca. Hic odio habuit urbes, atque diffitus à splendida regia sequebatur remotos montes, & campus ab ambitione alienus; neque accedebat frequens ad turbas Trojan. Non gerens tamen cor asperum, neque Amori inaccessum, videt Hesperien Cebreni filiam quasitam sequebatur granis silvas, que effuscabat ad Solem

Senferat. Et tandem, Superis miserantibus, ambo Alite mutantur. Fatis obnoxius isdem Tunc quoq; mansit amor. Nec conjugiale solum Fœdus in alitibus: coeunt, fiuntque parentes: Perque dies placidos hiberno tempore septem 745 Incubat Halcyone pendentibus æquore nidis. Tum via tuta maris: ventos custodit, & arcet Æolus egressu: præstatque nepotibus æquor.

XI. Hos aliquis senior circum freta lata volantes Spectat: & ad finem servatos laudat amores. 750 Proximus, aut idem, si fors tulit, Hic quoq;, dixit. Quem mare carpentem substrictaq; crura gerentis Alpicias, (ostendens spaciosum guttura mergum) Regia progenies. Et, si descendere ad ipsum Ordine perpetuo quæris, sunt hujus origo 755 ille, & Assaracus, raptusque Jovi Ganymedes, Laomedonque senex, Priamusque novissima Troja Tempora fortitus. Frater fuit Hectoris iste: Qui, nisi sensisset prima nova fata juvena, Forsitan inferius non Hectore nomen haberet: 760 Quamvis est illum proles enixa Dymantis. Æsacon umbrosa furtim peperisse sub Ida Fertur Alexirhoë Granico nata bicorni. Oderat hic urbes: nitidaque remotus ab aula Secretos montes, & inambitiosa colebat 765 Rura: nec Iliacos cœtus, nisi rarus, adibat. Non agreste tamen, nec inexpugnabile Amori Pectus habens, silvas captatam sæpe per omnes Aspicit Hesperien patria Cebrenida ripa,

N O T A.

745. Septem] Simonides undecim esse ait, Philochorus novem, Demagoras vero septem, cuius Opinioni adhæret Ovidius.

746. Pendentibus nidis] Halcyonum nidi admirationem habent, ut refert Plinius. Pilæ figura patulum eminentiores, ore perquam angusto, grandium spongiarum similitudine, intercidit non queunt, franguntur ictu valido, ut spuma maris arida: nec unda confinguntur, invenitur; putant ex spinis aculeatis.

748. Nepotibus] Ex Halcyone filia procreatis.

755. Sunt Uivus] Ille, Assaracus, & Gany-

medes fratres fuerunt filii Trois. Ex Ilo nato Laomedon, ex Laomedonte Priamus, qui Jæci seu mergi, de quo nunc agitur, fuit pater 753. Gutturum] Quoad Græcismum.

761. Proles] Hecuba, Priami uxor, qua Dymantis filiam facit Homerus, Euripides filiam Cissei Regis Thracum, peperit Priamo 11 liberos.

763. Alexirhoë] Nympha Granici filia; qua Priamus Æsacon suscepit.

769. Cebrenida] Cebreni ignobilis Troas rivuli filiam.

Inject

Injectos humeris ficcantem sole capillos. 770
 Visa fugit Nymphæ: veluti perterrita fulvum
 Cervæ lupum, longæque lacu deprensâ relicto
 Accipitrem fluvialis anas. Quam Troïus heros
 Insequitur: celeremque metu celer urget amore.
 Ecce latens herba coluber fugientis adunco 775
 Dente pedem stringit: virulq; in corpore linoquit.
 Cum vita suppressa fuga est. Amplectitur amens
 Exanimem: clamatque, Piget, piget esse secutum:
 Sed non hoc timui: nec erat mihi vincere tanti.
 Perdidi miserram nos te duo. Vulnus ab }
 angue, } 780
 A me caussa data est. Ego sim sceleratior illo,
 Ni tibi morte mea mortis solatia mittam.
 Dixit: & è scopulo, quem rauca subederat unda,
 se dedit in pontum. Tethys miserata cadentem
 Molliter excepit: nantemq; per æquora pennis 785
 Texit: & optatæ non est data copia mortis.
 Indignatur amans invitum vivere cogi;
 Obstarique animæ misera de sede volenti
 Exire. Utque novas humeris assumserat alas,
 subvolat: atque iterum corpus super æ- }
 quora mittit. } 790
 Pluma levat casus. Furit Ætacos: inq; profundum
 Pronus abit, letique viam sine fine retentat.
 Cecit amor maciem: longa internodia crurum,
 Longa manet cervix: caput est à corpore longe.
 Equor amat: nomenq; manet, quia mer- }
 gitur, illi. } 795

comam sparsam per humeris in ripa patria. Nymphæ visa prorumpit tanquam cervæ exterrita à flavo lupo, aut ut anas fluvialis correpta procul a stagno relicto fugit accipitrem. Quam heros Trojanus persequitur, & velox amore premit velocem timore. Ecce anguis testis gramminibus vulnerat dente recurvo pedem fugientis, atque spargit venenum in corpus. Fuga repressa est cum vita. Insanus complectitur, exsanguem, atque clamat, Pœnitet, pœnitet esse persequutum: Verum istud non reformidavi; neque mihi erat tanti superiorem esse. Nos duo te infelicem perdidimus. Plaga impacta est à serpente, ego occasionem præbui. Ego sim facinorosior illo, nisi tibi offeram consolationem necis meo interitus. Dixit: & immisit se in mare ex promontorio, quod aqua sonora correferat. Tethys miserata labentem excepit leniter, operuit pennas natantem per mare: neque concessa est facultas moriendi quemadmodum optaverat. Amans irascitur quod invitum cogitur vitam ducere, quodque anima prohibeatur capiens excedere misero corpore. Atque ut induerat recentes alas hu-

eris, sursum volat. atque denuo præcipitat corpus in mare. Pluma sustentat casum. Ætacos indignatur; & præceps in altum feritur, atque mortem experitur indefinenter. Amor induxit maciem: internodia crurum sunt longa, colium est longum: caput longe est à corpore. Amat equor, & nomen habet quia in illud mergitur.

N O T A.

772. Lacu] Ad quem, ut se aquis immergat, non legniter anas confugit.
 777. Amens] Ætacos.
 786. Et optatæ] Heinsius autem legit; Ut optata non est data copia mortis, Indignatur amans, &c.

788. Misera de sede] Corpore, carcere, custodia, ergastulo corporis, animæ sepulchro. Lege quæ Seneca in Consolatione ad Helviam cap. 11. & quæ Macrobius lib. in somn. Scip. cap. 11.
 792. Pronus] Eleganter hujus avis naturam Poeta describit.

P. OVIDII NASONIS

Metamorphoseon

LIBER XII.

ARGUMENTUM.

HUIC tum Priamus pater, tanquam mortuo, exequias fecit una cum filiis, excepto tamen Paride, qui in Græciam profectus erat: quemque deinde persecuti Græci, draconem Aulide lapideum viderunt redditum. Inde Cygnus ab Achille occisus in avem vertitur, cum invulnerabilis fuisset. Sicut & Cænis olim in Caneum, & postea in avem, commutata. Quod cum narrasset Nestor, Periclymeni quoque transformationes adjunxit.

INTERPRETATIO.

1. Priamus ignorans Æsacem vita frui alii indutis, morebat: Hector etiam præbuerat inferias inutiles, cum consoribus, sepulchro nomen ejus habenti. Paris non adsuit luctuoso honori, qui paulo post advenit in patriam longum bellum cum uxore rapta: et mille naves conjuratæ sequuntur.

I. **N**escius assumtis Priamus pater Æsacoralis
Vivere, lugebat: tumulo quoque nomen habenti
Inferias dederat cum fratribus Hector inanes.
Defuit officio Paridis præsentia tristi:
Postmodo qui rapta longum cum conjuge bellum
Attulit in patriam: conjuratæque sequuntur

NOTÆ.

2. Tumulo] Cenotaphio, in quo Æsaci nomen sine corpore erat.

3. Inferias] Xols. Tumulis enim lac, mel, vinum, lachrymas, sanguinem, flores, thura, alia interdum honoris causa, vel etiam ad lætorem defuncti statum apud Inferos, ingerere solent. Atque hæc deinceps sacrificia inferias

dicebantur:

4. Paridis] Priami quoque filii, qui a rapiendam Helenam in Græciam profectus fuerat.

5. Conjuge] Helena.

6. Conjurate] In Aulide enim bellum adversus Trojam conjuraverant Græciæ Principes.

Mill

ille rates, gentisque simul commune Pelasgæ.
 ec dilata foret vindicta; nisi æquora sævi
 via fecissent venti: Bœotaque tellus
 ulide piscosa puppes tenuisset ituras.
 ic patrio de more Jovi cum sacra parassent;
 t vetus accensis incanduit ignibus ara;
 rperere cæruleum Danaï videre draconem
 platanum: cœptis quæ stabat proxima sacris.
 idus erat volucrum bis quatuor arbore }
 summa: } 15

uas simul, & matrem circum sua damna volantē,
 orripuit serpens; avidaque recondidit alvo.
 ostupuere omnes. At veri providus augur
 thestorides, Vincemus, ait: gaudete, Pelasgi.
 roja cadet; sed erit nostri mora longa laboris. 20
 que novem volucres in belli digerit annos.
 ; ut erat, virides amplexus in arbore ramos,
 : lapis: & servat serpentis imagine saxum.
 II. Permanet Aōniis Nereus violentus in undis:
 :aque non transfert: & sunt, qui parcere }
 Trojæ } 25

Optunum credant, quia mœnia fecerit urbi.
 non Thestorides. Nec enim nescitve, tacetve
 sanguine virgineo placandam virginis iram
 Deæ. Postquam pietatem publica caussa,
 Rexq; patrem vicit; castumq; datura cruorem 30
 tentibus ante aram stetit Iphigenia ministris;

atque una pupulus ex omni
 Gracia. Neque ultio lon-
 gius abisset, nisi venti ter-
 ribiles reddidissent maria
 inaccessa; & terra Bœo-
 tia retinisset naves disses-
 suras in Aulide piscosa. Cum
 Graci ibi obulissent sacra
 Jovi ritu patrio, cum ve-
 tus altare micuit ignibus
 accensis, viderunt serpencem
 cæruleum repere in plata-
 num, quæ erat proxima
 sacrificiis incipiti. Nidus
 erat octo pullorum suprema
 arbore, quos angus corripuit
 una cum matre volitante
 circum suam cladem, &
 aldidit in rapacem ven-
 irem. Omnes obstupuerunt.
 At Thestorides vates, veri
 prescius, Vincemus, inquit,
 exultate, Graci. Ilium ruet;
 sed spatium nostri laboris
 erit longum: atque sta-
 tuit novem volucres pro an-
 norum numero qui in bel-
 lo forent conterendi. Li-
 le, sicuti erat, amplexus
 ramos virides in arbore,
 mutatur in petram, &
 manet petra specis an-
 guis.

II Nereus stat acer in
 fluctibus Aōniis; neque
 transfert naves; & sunt
 qui arbitrentur Neptunum

igere Trojæ, quod illam muris cinxerit. Thestorides tamen non ita arbitratur. Neque enim aut igno-
 rant aut tegit iram Dea virginis esse mulcendam sanguine virgineo. Postquam caussa communis supe-
 rit pietatem, rexque patrem, atque Iphigenia constitit præ altari, famulis morantibus,

N O T A.

Mille] Numero, ut loqui amant, rotundo;
 que Homero 1186. Dycti. 1225. Dareti
 P. gio, 1140. dicitur.
 Commune] Pro populo universo; quo sen-
 sifico Verr. 4. Statua à communi Sicilia
 di.
 Pelasga] Pro Gracis universis sæpissime
 vet gens Pelasga, quæ Theffaliam, cui & Pe-
 lasgæ datum nomen, incoluit.
 Bœota] Bœotia, Graciæ regio, in qua
 un Aulis Chalcidi finitima, ubi non parvo
 tempore per tempestatem Græcorum naves
 miserunt.
 Velucrum] Passeres dixit Homerus; ex
 Iliad. 2. tota hæc desumpta fabula. Pas-

ser hieroglyphice annum denotat.
 16. Circum] Circum sua pignora, quæ cum
 maximo suo damno devorari à Dracone videbat.
 19. Thestorides] Calchas est Thestoris filius,
 Græcorum vates, genus ducens ab Apolline.
 24. Permanet] Id est, sedit mare quod Bœotiæ
 adjacet. Aōniam namque Bœotiæ montanam
 partem; Nereum maris Deum sæpe diximus.
 29. Dea] Diāna, cujus cervam Agamemnon
 imprudens occiderat: quæ & tempestatibus &
 pestis causa fuit.
 30. Rex] Agememnon, qui Iphigeniæ pa-
 trem se esse quodammodo oblitus est, cum il-
 lam aris addixit, ut regis nomine Græcis omni-
 bus consuleret.

Dea lenita est: & velavit
oculos nube, & dicitur trans-
formasse Mycenam, cervam
callosa, inter ministerium
& turbam sacri, & voces
precantium. Postquam igitur
Diana est peccata necesse,
qua par fuit, & simul fu-
ror ejus & aquarum composi-
tus est, mille naves acci-
piunt ventos à puppi; & plu-
rima gasse appellant ad lit-
tora Phrygia. Locus est in
medio munda inter tellurem
& mare, & oras sidereas,
fines triplicis orbis, unde spe-
ctatur quaecumque est us-
quam, tamen si distet regio-
nibus; & omnis sonus per-
meat ad sanctus aures. Fa-
ma illum obtinet, atque pos-
sunt sibi sedem in supremo
fastigio: & dedit innumeros
ingressus, ac mille ostia do-
mni: nulli sive parvis obtu-
ravit aditus. Perui sunt
die & nocte. Tota est ex
sonanti ore; tota fremit;
& reddit sonos, & repetit
quod audit. Nulla quies
intus, & nullibi silentium.
Dique tamen est visiferatio,
sed susurri submissæ vocis:
quod solet esse fremitus flu-
entium aquarum, si quis ex
longinquo accipiat; vel qua-
les strepitum ultima toni-
trua reddunt, cum Jupiter
perculit nebulas. Multitudo
accipiat atria; & plebs intrat
atque prodit. Mille rumores
falsi hinc inde errant una
cum veris, & voces per-
missa volvantur. Atque ex-
emnibus hi referunt inna-
torem sermonebus: a-
di possunt aliis quæ prolata
sunt, & motus falsi auge-
rar; atque aliqui auctor
aliquid addiderit acceptis.

Victa Dea est: nubemque oculis objecit; & inter
Officium turbamque sacri, vocesque precantum,
Supposita fertur mutasse Mycenida cervam.
Ergo ubi, qua decuit, lenita est cæde Diana; 3
Et pariter Pœbes, pariter maris ira recessit;
Accipiunt ventos à tergo mille carinæ:
Multaque perpessæ Phrygia potiuntur arena.
Orbe locus medio est inter terrasque, fretumque
Cælestesque plagas, triplicis confinia mundi; 4
Unde, quod est usquam, quamvis regionibus ablit
Inspicitur; penetratque cavas vox omnis ad aures
Fama tenet, summaque domum sibi legit in arce:
Innumerosque aditus, ac mille foramina testis
Addidit, & nullis inclusit limina portis. 4
Nocte dieque patent. Tota est ex ore sonanti:
Tota fremit: vocesque refert: iteratque quod audi
Nulla quies intus, nullaque silentia parte.
Nec tamen est clamor, sed parvæ murmura vocis
Qualia de pelagi, si quis procul audiat, undis 5
Esse solent: qualemve sonum, cum Jupiter atras
Increpuit nubes, extrema tonitura reddunt.
Atria turba tenent: veniunt leve vulgus, euntque
Missaque cum veris passim commenta vagantur
Millia rumorum: confusaque verba volutant. 5
E quibus hi vacuas implent sermonibus auras:
Hi narrata ferunt alio: mensuraque ficti
Crescit; & auditis aliquid novus adjicit auctor
Illic Credulitas, illic temerarius Error,
Vanaque Lætitia est, consternatique Timores, 6
Seditioque repens, daboque auctore Susurri.
Ipsa quid in cælo rerum, pelagoque geratur,
Et tellure, videt; totumque inquirat in orbem
III. Fecerat hæc notum, Grajas cum milite for
Adventare rates: neque inexpectatus in armis
Hostis adest. Prohibent aditu, Littusque tuenti

Illic est credulitas, illic Error imprudens, & vane Gaudium, & Pavores
timor, & seditio subreptus, & Susurri incerto auctore. Ipsa cernit quid rerum agatur in cælo, in
re, & sollicita est de toto mundo.

III. Hæc unguerat, naves Graecus adesse cum strepens maris: neque hostis accedit non expectata
in armis. Trojani prohibent eum accessu, & defendunt litus;

N O T A E.

34. Mycenida | Iphigenia Mycenis oriun-
dum; quam in Tauricam regionem avertam
scripsit Euripides; alii Scythicæ Dianæ immo-
lataam afferunt.

40. Triplicis | In tres partes divisæ, cælum,

mare, & terram.

46. Ore | Sic Virg. Tot lingua, totidem
sonant, tot subrigit aures. Alii legunt au-
alii ars, male.

Troj.

Proës : & Hectorea primus fataliter hasta,
 Protefilæ, cadis : commissaque prælia magno
 tant Danaïs, fortesque animæ, neque cognitus
 Hector.

Jec Phryges exiguo, quid Achaïa dextera posset, 70
 anguine senserunt. Et jam Sigæa rubebant
 littora : jam leto proles Neptunia Cygnus
 mille viros dederat. Jam curru instabat Achilles :
 Troaque Peliacæ sternebat cuspidis ictu
 agmina : perq; acies aut Cygnum aut Hecto- } 75
 ra quærens,

congreditur Cygno : decimum dilatus in annum
 lector erat. Tum colla jugo candentia pressos
 hortatus equos, currum direxit in hostem :
 concutiensque suis vibrantia tela lacertis,
 quisquis es, ô juvenis, solatia mortis habeto, 80
 ixit, ab Hæmonio quod sis jugulatus Achille.
 hæc tenus Æacides. Vocem gravis hasta secuta est.
 ed quamquam certa nullus fuit error in hasta ;
 nil tamen emissi profecit acumine ferri :
 tque hebeti pectus tantummodo contudit ictu ; 85
 ate Dea (nam te fama prænovimus,) inquit
 le, quid à nobis vulnus miraris abesse ?
 Mirabatur enim.) Non hæc, quam cernis, equinis
 ulva jubis castis, neque onus cava parma sinistra
 uxilio mihi sunt : decor est quæsitus ab istis. 90
 lars quoque ob hoc capere arma solet. Remo-
 vebitur omne

atque primus occumbis fa-
 taliter jaculo Hectoreo, Pro-
 tesilæ ; & prælia incepta,
 & strenua anima, nec dum
 cognitus Hector magno con-
 stant Græci. Neque Troja-
 ni senserunt pauco sanguine
 quid Græca manus pesseret.
 Et jam littora Sigæa rubebant
 sanguine : jam Cygnus
 filius Neptuni morti opposue-
 rat mille viros. Achilles
 jam urgebat curru, &
 conficiebat cateruas Trojanas
 ictu mucronis Peliaci ; at-
 que lustrans per agmina aut
 Cygnum, aut Hectorem, in-
 currit in Cygnum : Hector
 erat servatus in annum de-
 cimum Tum mulcens equos
 habentes albas cervices onu-
 stas jugo, dirigens currum
 in hostem ; atq; librans tre-
 mens hastile suis brachiis.
 Quisquis es, inquit, ô Ju-
 venis, habeto solamen cli-
 tus, quod sis mactatus ab
 Achille. Hæc tenus Æaci-
 des. Ponderosum hastile se-
 cutum est vocem. Sed quam-
 vis nullum vitium fuerit in
 telo inerranti, nihil tamen
 promovit mucrone ferri im-
 pulsus ; atque ut percussus tax-
 us pectus ictu vano, Fili
 Dea, ait ille, nam te ante
 cognovimus fama, cur stu-
 pes quod intacti simus ?
 (Namque Stupidus lixerat.)

in hac galea flava, quam vides, equinis jubis, neque scutum curvum onus sinistra sunt mihi ad utili-
 tem ; s. d. tantum ornamenti gratia geruntur. Mars etiam ea gratia consuevit induere arma. Omne
 vilium

N O T A.

- 67. Hectorea] Alii tamen Æneæ, alii Acha-
 manu cecidisse eum aurumant.
- lb. Fataliter] Oraculo monitus fuerat ne ad
 ojanum bellum proficisceretur ; ibi namque
 iturum. Atque in fatis erat occubiturum il-
 n, qui primus ex Græcis in litus Trojanum
 scenderet.
- 68. Protefilæ cadis] Protefilæus Laodamiæ
 asti filia maritus. Hujus pater Iphiclus, cur-
 velocitate celebris.
- 70. Phryges] Seu Trojani, qui Phrygiam
 norem seu Troadem incolabant.
- 71. Sigæa] Promontorium Trojæ.
- 74. Peliacæ] Ex Pelio monte recitæ ; quæ

- Peliæ ideo dicitur ; &
 Ipse suas quamvis vires inhiberet Achilles,
 Missa graves ictus Peliæ hasta dabit.
- 76. Decimum] Decennalis fuit Trojæ obsidio.
- 79. Vibrantia] Al. Vulcania, ut ad arma
 ejus à vulcano fabricata alludat.
- 82. Æacides] Achilles Pelei & Theridis filius :
 Æacides ab Avo Æaco dictus.
- 88. Equinis jubis] lis verò galeatum cristas
 decorare quoque solebant herces : hinc illud
 Virgil.
 Cristæque hirsutus equina.

Tegminis

armorum tolletur; tamen descendam invulneratus. Est aliquid non esse natum Nereide, sed qui regat Nereum, & ejus filias, & universum mare. Dixit, & intorsit in Æaciden jaculum adhasurum umboni clypei; quod penetravit & as, & curia novem boum: decimo tamen tegmine repressum, heros illud excutit, rursusque impulsit strenua dextera vibrans hostile; rursus corpus fuit integrum sine plaga: neque tertius mucro potuit vulnerare Cygnum pectus suum exhibentem. Non aliter excanduit, quam taurus Circo spatio, cum incurrit cornu fulmine in vestes purpureas sic irritamenta, & sentit impetum deceptum. Respicit tamen num ferrum hastæ lapsus su. Ligno affixum erat. Mea igitur dextra ait est infirma: atque vires, quibus pollebat, amisit, dum unum hunc Cygnum peti. Nam profecto fortis fuit, vel cum cum primis diris mures Lyrnessis; vel cum spasi Tenedon, & Thebas Eëtionæ suo sanguine; vel cum Caycus fluxit ruber cruora populi sui, & Telephus bis expertus est vim mea lanceæ. Manus mea etiam hic potens fuit, interfectis, quorum feci cumulos per littus & cerno; atque fortis est. Dixi & quasi purum confidens ante factis, impulsit hastam in adversum Menæten, ex gente Lycia,

Tegminis officium; tamen indefrictus abibo. Est aliquid, non esse fatum Nereide, sed qui Nereaque, & natus, & totum temperet æquor. Dixit: & hæsurum clypei curvamine telum 9 Misit in Æaciden: quod & æs, & proxima rupi Terga novena boum: decimo tamen orbe morat Excudit hoc heros: rursusque trementia forti Tela manu torsit: rursus sine vulnere corpus, Sincerumque fuit, nec tertia cuspis apertum, 10 Et se præbentem valuit desfringere Cygnum. Haud secus exarsit, quam Circo taurus aperto, Cum sua terribili petit irritamina cornu Pœniceas vestes, elusaque vulnera sentit. Num tamen exciderit ferrum considerat hastæ. 10 Hærebat ligno. Manus est mea debilis ergo; Quasque, ait, ante habuit vires effudit in uno. Nam certè valuit, vel cum Lyrnessia primus Mœnia disjeci; vel cum Tenedonque, suoque Eëtionæas implevi sanguine Thebas. 11 Vel cum purpureus populari cæde Caycus Fluxit; opusque meæ bis sensit Telephus hastæ Hic quoque tot cæsis, quorum per littus acerv Et feci, & video, valuit mea dextra, valetque. Dixit: &, ante actis veluti male crederet, } 11 hastam Misit in adversum Lycia de plebe Menæten:

N O T A.

93. Nereide] Qualis fuit Thetis Achillis mater, quam gloriam Cycnus, qui Neptunum ipsius patrem haberet, quinquam modeste, extenuat tamen.

1b. Sed qui] Neptuno, cui simulatur Nereus, matris tuæ pater. Nereide] Thetide nympha, Nerei filia.

97 Terga] Id est novem terga quibus clypeus confabatur.

102. Circo] In quo venationes exhibebantur.

104. Paniceus] Effigies hominum coccineis indutas vestibus, quas stramento aut feno sarciebant, tauris in arena objectare sunt soliti, quo eos ad pugnam irritarent. Senec. 3, lib. de Ira.

108. Lyrnessia] Fuit Lyrnessus urbs Troadis, Hippodamiae Briseidos patria.

109. Tenedon] Que insula Trojano littori opposita, decennali illo bello cum multis aliis à

Græcis fuit direpta.

110. Eëtionæas] Thebas Ciliciæ, in quibus regnavit Eëtion Andromaches pater: pro Trojanis enim arma sumserunt.

111. Caycus] Fluvius Myssiæ; nam & hoc regionem Græci cum multis aliis, ne Trojæ auxilium essent, devastarunt.

112. Opus] Vulcanus, & auxilium.

112. Telephus] Herculis fuit filius ex Antiope nympha, Myssorum rex, qui cum Græcos ad Trojam pronitentes transitu prohiberet, Achilles est vulneratus. Insanabile erat vulnus, quamobrem ille ad oraculum confugit, à quo eadem qua vulneratus fuerat hasta sanandum se vulnus edoctus, Achilli reconciliatus, cuius auxilium, pristinae valetudini restitutus est.

116. Lycia] Nam & Lycii; tamen non diversa ora & ad Mediterraneum siti, Trojæ auxilium erant.

Loricamque simul, subjectaque pectora rupit.
 Quo plangente gravem moribundo vertice terrā,
 Extrahit illud idem calido de vulnere telum :
 Atque ait; Hæc manus est, hæc, qua } modo vicimus, hasta. 120

Ut in hunc iisdem: sit in hoc precor exitus idem.
 Sic fatus, Cygnumque petit, nec fraxinus errat :
 Inque humero sonuit non evitata sinistro.

Inde, velut muro, solidave à caute, repulsa est.
 Qua tamen ictus erat, signatū sanguine Cygnū 125
 Viderat, & frustra fuerat gavisus, Achilles.
 Vulnus erat nullum: sanguis fuit ille Menœtæ.

Tum verò præceps curru fremebundus ab alto
 Desilit: & nitido securum cominus hostem
 Ense petens, parmam gladio, galeamq; cavari 130
 Cernit, & in duro lædi quoque corpore ferrum.

Haud tulit ulterius: clypeoq; adversa reducto
 Ter quater ora viri, capulo cava tempora pulsat.
 Cedentique sequens instat: turbatque, ruitque.

Attonitoq; negat requiem. Pavor occupat } illum; 135

Ante oculosq; natant tenebræ: retroque ferenti
 Aversos passus medio lapis obstitit arvo.

Quem super impulsus resupino pectore Cygnum
 Vi multa vertit, terræque adflixit Achilles.
 Tum, clypeo genibusque premens præcor- } dia duris, 140

Vinclâ trahit galeæ. Quæ pressio subdita mento
 Clidunt fauces; & respiramen, iterque
 Eripiunt animæ. Victum spoliare parabat :
 Arma relicta videt. Corpus Deus æquioris albam
 Contulit in volucrem; cujus modo nomen } habebat. 145

Ante oculosq; natant tenebræ: retroque ferenti
 Aversos passus medio lapis obstitit arvo.

Quem super impulsus resupino pectore Cygnum
 Vi multa vertit, terræque adflixit Achilles.
 Tum, clypeo genibusque premens præcor- } dia duris, 140

Vinclâ trahit galeæ. Quæ pressio subdita mento
 Clidunt fauces; & respiramen, iterque
 Eripiunt animæ. Victum spoliare parabat :
 Arma relicta videt. Corpus Deus æquioris albam
 Contulit in volucrem; cujus modo nomen } habebat. 145

atque transfixit simul thora-
 cem, & pectus subjectum.
 Quo obeunte & percussiente
 durum solum capite, eripit
 illud idem hastile ex vulnere
 calido, atque, inquit, Hæc
 est dextra, hæc est lancea,
 qua modo vicimus; Utar in
 hunc iisdem, ero idem sit
 successus contra hunc: Sic lo-
 quutus est, & petit Cygnum,
 neque hasta aberrat, atque
 non elusa strepitum edidis
 in sinistro humero. Inde
 repulsa est taquam à muro
 aut rupe firma. Achilles
 tamen adverterat Cygnum
 infectum sanguine qua par-
 te tactus fuerat, & in cas-
 sura letatus erat. Plaga
 nulla erat; ille fait sanguis
 Menœtæ. Tum verò furens
 præceps descendit ab excelsio
 curru, atque petens comi-
 nus gladio cursu hostem
 tutum, videt securum atque
 cassidem penetrari gladio, &
 ferrum etiam retundi in ri-
 gido corpore. Non amplius
 passus est; & clypeo repetito
 ter quater percussit vultum
 viri, & depressa tempora
 capulo. Atque persequens
 urget cedentem, atque tur-
 bat, & agit, & non permit-
 tit quietem exterrito. Pa-
 vor illum corripit, & caligo
 obversatur oculis: & saxum
 in medio campo obstitit retro
 ferenti aversis gressibus. Sis-
 per quem Achilles dejicit
 magno nisu impulsam Cyg-
 num pectere resupino, atque
 in terram prestravit. Tum
 urgens pectus clypeo & va-
 lidis genibus, trahit retina-

la cassidē, qua subiecta mento pressio frangunt gulam, atque tollunt spiritum & viam anhelitus. Vo-
 bat victum exuere armis, advertit arma relicta. Deus mars mutavit corpus in avem candidam,
 ius modo habebat nomen.

N O T A.

129. *Securum hostem*] Cygnum nihil timen-
 tem, qui erat toto corpore invulnerabilis, ex-
 cepit capite.

132. *Clypeoque adversa reducto*] Innuit os
 igni adversum clypeo impacto indentidem ab
 achille fuisse pulsum. Sic *reducta hasta* apud
 Virg. lib. X. *Æneid.*

136. *Natant tenebræ*] Attonitus enim nihil

prospicere poterat.
 145. *Volucrem*] Cygnum, cujus alitis Cyg-
 num alium Scheneli filium lib. 2. fornam quo-
 que induisse vidimus. Ex hac autem transmuta-
 tione, post fata maxime vivere bonos, quorum
 virtutibus nihil amplius aut invidia aut inimi-
 corum impetus possint detrahare, pronum est
 mente consequi.

VI. V. Hic labor, hoc certamen causa fuit induciarum multorum dierum; & pars utraque requievit, omnis armis. Et dum vigil presidium custodit membra Trojana; & vigil custodia servat munitiones Graecas; festa dies erat, qua Achilles victoria potitus adversus Cygnum sacrum faciebat Minerva sanguine vacca vittata. Cujus postquam imposuit extra calidus altaribus, & nidor Diis gratus pervenit in caelum, sacra habuerunt suam diei partem: reliqua est adhibita epulis. Accubuerunt excelsis lectis; & satiaverunt corpora carnibus assis, & leniunt mero & solitudines & sum. Neque lyra, neque carmina cantata, vel longa tibia buxi multifori illos oblectat: sed transigunt noctem colloquiis; atque virtus est materia confabulationis. Narrant certamina hostium atque sua. Atque gratum est vicissim narrare discrimina crebro tentata atque exacta. Quid enim diceret Achilles! vel quid potius memorarent apud magnam Achillem? Ultima victoria praesertim victo Cygno commemorata fuit. Visum mirabile omnibus quod corpus juvenis nullo telo violari potuit, neque Graeci hoc admirabantur: cum ita Nestor loquitur, Cygnus suu solus vestra atate securus ferri, nullo ictu penetrabilis. At ego quondam aspexi Caneum Perrhaebum ferentem nullo ictu corpore illa-

IV. V. Hic labor, haec requiem multorum pugna dierum

Attulit: & positis pars utraque substitit armis. Dumque vigil Phrygios servat custodia muros; Et vigil Argolicas servat custodia fossas: Festa dies aderat; qua Cygni victor Achilles 150 Pallada vittatae placabat sanguine vaccae. Cujus ut imposuit profecta calentibus aris; Et Dis acceptus penetravit in aethera nidor; Sacra tulere suam: pars est data caetera mensis. Discubere toris proceres; & corpora tosta 155 Carne replent: vinoque levant curasque; sitimque Non illos citharae, non illos carmina vocom, Longave multifori delectat tibia buxi: Sed noctem fermone trahunt: virtusque loquend Materiam est. Pugnae referunt hostis; suamque. 16 Inque vices adita atque exhausta pericula saepe Commemorare juvat. Quid enim loqueretur Achilles?

Aut quid apud magnam potius loquerentur Achillem Proxima praecipue domito victoria Cygno In sermone fuit. Visum mirabile cunctis; 16 Quod juveni corpus nullo penetrabile telo, Inviatumque ad vulnera erat, ferrumque tereba Hoc ipsum Aecides, hoc mirabantur Achivi. Cum sic Nestor ait: Vestro fuit unicus aeo Contemptor ferri, nulloque forabilis ictu 17 Cygnus. At ipse olim patientem vulnera mille Corpore non laeso Perrhaebum Canea vidi:

plagis erat obnoxium, atque ferrum retunderet. Aecides hoc mirabat cum ita Nestor loquitur, Cygnus suu solus vestra atate securus ferri, nullo ictu penetrabilis. At ego quondam aspexi Caneum Perrhaebum ferentem nullo ictu corpore illa-

N O T A E.

149. Argolicas] Fuit Argolis regio Peloponnesi, quae pro tota Graecia, sicuti & ejus populi pro omnibus Graecis, nonnunquam sumitur.

152. Profecta] Carnes hostiarum, quas profecabant, i. e. primum secebant; Diisque adolebant partem, sacerdotibus partem dabant, partem sibi apponebant. Turneb. lib. 15. cap. 17.

155. Tosta] Namque elixa heroicis temporibus non vesciebantur. Servius.

157. Non illos] Lepidissimum, inquit Plutarchus, est illud convivium in quod non intrat Pisceen. Quibus de rebus in convivio disse-

rendum sit, docet A. Gellius, lib. 13. cap. & Macrobius. 7. lib. Saturn. 1. cap. Hic duces virtute bellica, & pugnis.

168. Achivi] Graeci, qui & Achaei sunt ab Achaia, quam incolerunt.

169. Nestor] Nelei fuit filius, rex Pyli, a te, eloquentia & prudentia clarus.

172. Perrhaebum] Fuerunt Perrhaebi Thelae populi, qui, a Lapithis devicti, in Peloponneso confugerunt.

172. Canea] Caneis Elati Lapitharum fuit filia, in virum mutata, cujus ex Poetis candius poteris cognoscere historiam.

Cænea Perrhæbum ; qui factis inclytus Othryn
Intoluit. Quoque id mirum magis esset in illo ;
Fœmina natus erat. Monstri novitate mo- } 175
ventur,

Quisquis adest : narretque rogant. Quos inter
Achilles,

Dic age, (nam cunctis eadem est audire voluntas)
O facunde senex, ævi prudentia nostri ;

Quis fuerit Cæneus, cur in contraria versus ;
Qua tibi militia, cujus certamine pugnae } 180
Cognitus ; à quo sit victus, si victus ab ullo est.

Tum senior : Quamvis obstet mihi tarda vetustas ;
Multaque me fugiant primis spectata sub annis ;

Plura tamen memini : nec, quæ magis hæreat illa,
Pectore res nostro est, inter bellique } 185
Acta tot. Ac si quem potuit spatiosa senectus

spectatorem operum multorum reddere ; vixi
Annos bis centum : nunc tertia vivitur ætas.

Clara decore fuit proles Elateia Cænis,
Thessalidum virgo pulcherrima ; perque } 190
propinquas,

perque tuas urbes (tibi enim popularis, Achille)
Aultorum frustra votis optata procorum.

Tentasset Peleus thalamos quoque forsitan illos ;
sed jam aut contigerant illi connubia matris,

aut fuerant promissa, tuæ. Nec Cænis in ullos } 195
Denupsit thalamos : secretaque littora carpens

Equorei vim passa Dei est. Ita Fama ferebat.
Itque novæ Veneris Neptunus gaudia cepit ;

int tua vota licet, dixit, secura repulsæ ;
Nolige quid voveas. Eadem hoc quoque Fa- } 200
ma ferebat.

Magnum, Cænis ait, facit hæc injuria votum,
tale pati nil posse mihi. Da fœmina ne sim :

Omnia præstiteris. Graviore novissima dixit

qui celeberrimus facinoribus
frequentavit Othryn : & ut
illud magis esset stupendum
in eo ; natus erat fœmina.
Quicumque adest tanguntur
novitate prodigii, atque
orant ut referat. Inter quos
Achilles, Narra, quæso, o,
diserte senex, prudentia no-
stri sæculi, (nam omnes cu-
piunt cognoscere eadem)
quis fuerit Cæneus ; quam-
obrem in aliam formam
mutatus ; quo bello ; cujus
contentionis discrimine tibi
cognitus ; à quo sit domitus ;
si modo à quoquam est do-
mitus. Tum senex, Quam-
vis mihi obstet longa senec-
tus, multorumque sim ob-
litus qua vidi prima ætate,
recordor tamen plurimo-
rum : neque est quicquam
quod tenacius affixum sit
memoria nostra inter tot
facta pace & bello, quam
illud. Et si longa vetustas
potuit præstare aliquem tes-
tem multorum factorum,
vixi annos ducentos ; nunc
tertia ætas agitur. Cænis E-
lati filia inclyta fuit forma
puella pulcherrima Thessala-
rum : & frustra fuit petita
votis multorum procorum
per urbes vicinas, & per tuas,
Achille. (Namque tuus fuit
popularis.) Fortè etiam Pe-
leus petisset illos thalamos :
sed aut jam illi obtigerant
conjugia genetricis tuæ, aut
fuerant concessa. Neque Cæ-
nis nupta est in ullos tha-
lamos ; atque ambulans in
littore remoto compressa est
à Dei maris potenti. Sic
rumor increbuerat. Et post-
quam Neptunus pititus est
voluptate nova Veneris, con-

ditur, inquit, ut Tua desideria sint tuta ab omni repulsa, Dispice quid cupias. Idem rumor etiam
ad prædicabat. Hoc dedecus, inquit Cænis, facit magnum votum, scilicet ut nihil simile pati possim. Fac
sunt fœmina, omnia feceris. Protulit ultimas voces

N O T A.

173. Othryn] Qui mons est Thessaliæ.
179. Contraria] In marem ex fœmina.
188. Bis centum] Ut ita fallôs liqueat, qui
es Nestoris ætates per 30 annorum secula
inora metiuntur ; siquidem Oyidio fides.

201. Injuria] Qua mihi virginitatem eri-
puiti, effecit, ut magna petere audeam.
203. Graviore] Quia in marem mutata : hoc
est, quia effœminatus qui erat, graviore viri
mores induit.

X X 2

Verba

voce majore, atque ille sonus poterat videri masculi, qualis erat. Nam jam Deus profundi maris audiverat vota; atque insuper fecerat, ne posset vulnerari ullo modo, vel occidi ferro. Hilaris dono discedit Atracius; atque transfugit atatem studiis virilibus. & exspatiatur per campos Peneios. Filius temerarii Ixionis duxerat Hippodamen, atque jusserat sævus nubigenas discumbere mensis ex ordine constitutis in spelunca velata arboribus. Thessali principes coeuvant; nos quoque aderamus; atque ausla festa personabat confusa turba. Ecce cantant Hymenæum; atque atria fumant ignibus: & puella vultu pulcherrima accedit stipata turba matronarum & puellarum Beatum predicavimus Pirithoum illa uxore: quod presagium prope falsum fuit. Namque Euryte, crudelissime crudelium Centauro-rum, tam tibi cor uritur puella conspecta quam mero; & ebrietas duplicata libidine dminat. Continuo mensis disjecta sedant convivia; atque recens nupta exabitur per vim capillis correptis. Eurytus abripit Hippodamen, alii quam quæque laudaverant, aut poterant rapere; atque erat species urbis direpta. Do-

Verba sono: poteratque viri vox illa videri: Sicut erat. Nam jam voto Deus æquoris alti 209
Annuerat: dederatque super; ne saucius ullis
Vulneribus fieri, ferrove occumbere posset.
Munere lætus abit: studiisque virilibus ævum
Exigit Atracides, Peneiaque arva pererrat.
Duxerat Hippodamen audaci Ixione natus: 210
Nubigenasque feros, positis ex ordine mensis,
Arboribus tecto discumbere jusserat antro.
Hæmonii proceres aderant; aderamus & ipsi:
Festaque confusa resonabat regia turba.

Ecce canunt Hymenæon; & ignibus atria } 21
fumant:

Cinctaq; adest virgo matrum nuruumque caterv
Præsignis facie. Felicem diximus illa
Conjuge Pirithoum: quod pœne fefellimus omer
Nam tibi, sævorum sævissime Centauro-rum
Euryte, quam vino pectus, tam virgine visa 22
Ardet: & ebrietas geminata libidine regnat.
Protinus eversæ turbant convivia mensæ:
Raptaturq; comis per vim nova nupta prehenfis.
Eurytus Hippodamen, alii, quam quisq; probaran
Aut poterant, rapiunt; captæque erat } 22
urbis imago.

Fœmineo clamore sonat domus. Ocius omnes
Surgimus: & primus, Quæ te vecordia, Theseu
Euryte, pulsat, ait; qui me vivente laceffas
Pirithoum, violesque duos ignarus in uno?
Neve ea magnanimus frustra memoraverit } 21
heros;

zans personat ululatus muliebribus. Confestim omnes exsurgimus: atque prior Theseus, Qua, inquit, sania te urget, Euryte, qui me vivo ladas Pirithoum, atque nescius duos violes in uno? Neve heros trisimus nequicquam ea dixit.

N O T A.

209. Atracides] Caneus Thessalus: fuit enim Atrax seu Atracia Thessaliæ oppidum, apud Peneum fluvium.

ib. Peneia] Per quæ Peneus Thessaliæ fluvius volvitur.

210. Hippodamen] Ichomachen nominat Propert. lib. 2. El. 2. Deidamiam, Platarchi, in Theseo.

ib. Audaci] Pirithoum dicit Ixionis filium; qui quidem Ixion Junonem etiam de stupro interpellare est ausus; qua re à Jove intellecta nubem illi Junonis specie suppositur, unde nati Centauri.

211. Nubigenas] Centauros nube genitos
215. Hymenæon] Nuptiale carmen frequentabant: Hymenæumque nuptiarum Deum celebrabant.

ib. Ignibus] Nuptiis non faces modo, & aræ, & sacra adhibita, Diique advocati.
218. Fefellimus] Propter ortam rixam inde & pugnam.

221. Geminata] Nam Baccho & Venere ebriati sunt.

229. Pirithoum] Proverbio etiam cogit Thesei & Pirithoi mutua amicitia.

Submovet instantes : raptamq; furentibus aufert.
 Ille nihil contra : neque enim defendere verbis
 Talia facta potest : sed vindicis ora potervis
 Insequitur manibus, generosaque pectora pulsat.
 Fortè fuit juxta signis extantibus asper 235
 Antiquus crater, quem vastum vastior ipse
 Sustulit Ægides ; adversaque misit in ora.
 Sanguinis ille globos pariter, cerebrumque, me-
 rumque,
 Vulnere & ore vomens, madida resupinus arena
 Calcitrat. Ardescunt germana cæde bi- }
 membra : } 240
 Certatimq; omnes uno ore, Arma, arma, loquuntur.
 Vina dabant animos : & prima pocula pugna
 Missa volant, fragilesque cadi, curvique lebetes :
 Res epulis quondam, nunc bello & cædibus, aptæ.
 Primus Ophionides Amycus penetralia donis 245
 Haud timuit spoliare suis ; & primus ab æde
 Lampadibus densum rapuit funale coruscis :
 Elatumque alte, veluti qui candida tauri
 Rumpere sacrificia molitur colla securi ;
 Illisit fronti Lapithæ Celadontis : & ossa 250
 Non agnoscendo confusa reliquit in ore.
 Exfluere oculi ; disjectisque ossibus oris,
 Acta retro naris, medioque infixæ palato est.
 Hunc pede convulso mensæ Pellæus acernæ
 Stravit humi Belates, dejecto in pectora mento : 255
 Cumque atro mistos sputantem sanguine dentes,
 Vulnere Tartareas geminato mittit ad umbras.
 Proximus ut steterat, spectans altaria vultu
 Fumida terribili, Cur non, ait, utimur istis ?
 Cumq; suis Gryneus immanem sustulit aram 269

nam repelli violentos, atque avelit sublatam furentibus. Ille nil dixit contra : neque enim potest iuri vicinus ejusmodi facinora : sed insurgit in vultum ulcers manibus temerariis, & impetum facit contra magnanimum pectus. Fortè prope fuit vetus crater, durus sanguis prominentibus, quem magnum ipse major Ægides corripuit, atque jecit in faciem adversam. Ille eructans simul spissam saniem & cerebrum, & vinum per os atque per plagam, resupinus percussit terram humidam calcibus. Omnes bifformes Centauri incensinoce fratris, certatim uno ore clamant, ad arma, ad arma. Merum augebat animos : atque primo certamine pocula jacta, & cadi fragiles, & cavi lebetes, res olim idoneæ convivii, nunc bello & cædibus, volant. Amycus Ophionis filius primus non veritus est to. ere munera sua ex penetralibus ; atque primus sustulit ex sacrario candelabrum instructum lucernis splendidibus : & mista, atque sublatum in frontem Lapithæ Celadontis, veluti qui conatur frangere cervicem albam tauri sacrificia bipenni : atque relinquit ossa quassata in facie non agnoscenda. Oculi sunt eruti, & ossibus oris sparsis, naris retro pressa est, atque infixæ

medio palato. Belates Pellæus, pede mensæ acernæ extracto, hunc dejecit in terram, mento delapso in vultus ; atque icu repetito dimitit ad Manes inferos, expuentem dentes confusus cum nigro sanguine. Gryneus, cum proximus esset, adspiciens aram fumantem oculis atrocibus, Quamobrem, inquit, non utimur istis ? atque sustulit ingens altare cum suis

N O T A.

233. Vindicis] Thesei, qui novam nuptam, à Centaurorum injuria liberat : pugnos in faciem, & pectus Thesei ingerit.
 237. Ægides] Theseus Ægeæ filius.
 240. Bimembres] Centauri bifformes, media parte homines, altera equi.
 243. Fragiles] Ex creta confecti.
 245. Penetralia] Sacrarium dicit, seu locum ubi sacra reponerentur ; sacrificia etiam pera-

gerentur.
 247. Funale] Lynceuchum intelligo, de laqueari fortè pendentem.
 250. Lapithæ] Thessaliæ populi, Pindum & Othryn montes præsertim incolentes, Pirithoi olim imperio parentes.
 254. Pellæus] Pella Thessaliæ urbe, ut verè simile est, oriundus : quanquam plures Pellæ fuerunt.

Ignibus,

ignibus, & immisit in mediam turbam Lapitharum; & protrivit duos, Brotean & Orion. Orius matrem habebat Mycaleu; quam certum erat crebro subtraxisse incantationibus cornua Luna resistenti. Non discedes inultus, modo inveniā aliquid telum, dicebat Exadius: atque pro tello arripit cornua cervi Dianæ consecrati, quæ pendebant ab excelsa pinu. Gryneus figitur ab eo duplici ramo in oculos; atque is privatur; quorum pars hæret cornibus, pars fluit in barbam, & coagulata sanguine pendet. Ecce Rhætus tollit ex medio altari magnum stipitem ardentem; & à dextra parte penetrat tempora Charaxi obducta flavis crinibus. Coma incensa igne fervido flagravat sicuti mæsis fusca: & sanguis adustus illu strepitum fecit horrendum crepitanda, qualem ferè ferrum candens consuevit reddere, quod cum faber extraxit forcipe adunca, injicit in lacum. At illud mersum crepitat, atque sibilat in aqua tremente. Vulneratus excutit ignem rapacem de coma hispidâ; atque tollit in humeros saxum ex terra extractum, onus magnum lætis plaustro, quod ne peritus jaciât in hostem, ipsa gravitas prohibet. Ponderis lapidis oppressi etiam Cometem propius stantem. Neque Rhætus di simulat latissam. Ita cro, ait, sit validum reliquum agmen tuorum socorum, atque geminat plagam reuocantem torre semiufo: perfregit terque quaterque commissuras capitis savo ictu, & emanserunt in fluido cerebro. Victor transit ad Evagrum, Corythumque, atque Dryantem: è quibus postquam Corythus, velatq; habens maxillas prima lanugine, humi stratus est, Qua laus tibi comparata

Ignibus, & medium Lapitharum jecit in agmen:
 Depressitque duos, Brotean, & Orion. Orio
 Mater erat Mycale: quam deduxisse canendo
 Sæpe reluctanti constabat cornua Lunæ.
 Non impune feres, teli modo copia detur, 265
 Dixerat Exadius. Telique habet instar, in alta
 Quæ fuerant pinu, votivi cornua cervi.
 Figitur huic duplici Gryneus in lumina ramo:
 Eruiturq; oculos. Quorum pars cornibus hæret:
 Pars fluit in barbam; concretaque sangui- } 270
 ne pendet.
 Ecce rapit mediis flagrantem Rhætus ab aris
 Primitium torrem: dextraque à parte Charaxi
 Tempora perfringit fulvo protecta capillo.
 Correpti rapida, veluti seges arida, flamma
 Arserunt crines: & vulnere sanguis inustus 275
 Terribilem stridore sonum dedit; ut dare ferrum
 Igne rubens plerumque solet, quod forcipe curva
 Cum faber eduxit, lacubus demittit. At illud
 Stridet: & in trepida submersum sibilat unda.
 Saucius hirsutis avidum de crinibus ignem 280
 Excutit: inque humeros limen tellure revulsum
 Tollit, onus plaustris: quod ne permittat in hostem
 Ipsa facit gravitas. Socium quoque faxea moles
 Oppressit spatio stantem propiore Cometem:
 Gaudia nec retinet Rhætus: Sic compre- } 285
 cor, inquit,
 Cætera sit fortis castrorum turba tuorum;
 Semicremoque novat repetitum stipite vulnus:
 Terque quaterque gravi juncturas verticis ictu
 Rupit: & in liquido sederunt ossa cerebro.
 Victor ad Evagrum, Corythumque, Dry- } 290
 antaque transit.

E quibus ut prima tectus languine malas
 Procubuit Corythus; Pueri quæ gloria fuso

N O T A.

263. *Quam*] Veneficiis & incantationibus infames præteritum mulieres Thessaliæ.

267. *Quæ fuerant*] Virg. Eclog. 7. Dianæ vocet ramosa Mycon vivacis cornua cervi. Cornibus itaque pinu, in qua figebantur votiva

Dianæ, direptis, subitorum vice armorum utur Exadius.

285. *Sic &c.*] Utinam cæteri Cometis fortam auster accederent, ut eadem cum illa fortuna urantur.

Parta tibi est? Evagros ait. Nec dicere Rhœtus
 Plura finit: rutilasque ferox in aperta loquentis
 Condidit ora viri, perq; os in pectora, flammæ. 295
 Te quoque, sæve Drya, circum caput igne rotato
 Insequitur: sed non in te quoque constitit idem
 Exitus. Assiduæ successu cædis ovantem,
 Qua juncta est humero cervix, sude figis obusta.
 Ingemuit, duroque sudem vix osse revellit 300
 Rhœtus; & ipse suo madefactus sanguine fugit.
 Fugit & Orneus, Lycabasque, & faucibus armo
 Dexteriore Medon, & cum Pisenore Thaumæs:
 Quique pedum nuper certamine vicerat omnes
 Mermeros; accepto nunc vulnere tardius ibat: 305
 Et Pholus, & Melaneus, & Abas prædator aprorū:
 Quique suis frustra bellum dissuaserat augur
 Astylos. Ille etiam metuenti vulnera Nesso,
 Ne fuge; ad Herculeos, inquit, servaberis arcus.
 At non Eurynomus, Lycidasque, & Aræos }
 & Imbreus } 310
 Effugere necem: quos omnes dextra Dryantis
 Perculit adversos. Adversum tu quoque, quamvis
 Terga fugæ dederas, vulnus, Crenæe, tulisti.
 Nam grave respiciens inter duo lumina ferrum,
 Qua naris fronti committitur, accipis, imæ. 315
 n tanto fremitu ductis sine fine jacebat
 iopitus vinis, & inexperrectus Aphidas;
 languentique manu carchesia mista tenebat,
 usus in Ossæ villosis pellibus ursæ.
 Quem procul ut vidit frustra nulla arma }
 moventem, } 320
 nferit amento digitos, Miscendaque, dixit,

inquit Evagrus, adolescentem prostrato? Neque Rhœtus patitur plura præferre: atque sevens immisit ignes corrosivos in os apertum viri loquentis, & per os in pectus. Persequitur te etiam, crudelis Drya, flamma circum caput acta: verum successus non fuit etiam idem in te: vulneras stipite præstata triumphantem successu cædis continua, qua parte calum commissum est humero. Rhœtus ingemuit, vixque evellere potuit stipitem ex offerigido, & ipse conspersus suo sanguine profugit. Recedit etiam Orneus, atque Lycabas, & Medon vulneratus humero dextro, itemque Thaumæs cum Pisenore, atque Mermerus, qui nuper superaverat omnes certamine pedum, jam plaga impacta segnius incedebat, & Pholus, & Melaneus, & Abas venator aprorum, & Astylos vates, qui necququam debortatus erat suis Centauros à pugna. Ille quoque dixit Nesso sibi caventi a vulneribus, Ne aufugias, servaberis ab arcu Herculeo occidendus. At Eurynomus, & Lycidas, & Aræus, & Imbreus, non vitaverunt mortem, quos omnes oppositis dextra Dryantis prostravit. Tu quoque Crenæe, quamquam tergo verteras in fugam, accepisti plagam in parte anteriore;

am retro spectans accipis ferrum inter duos oculos qua naris jungitur infima fronti. Aphidas vero hausto sine modo, stratus erat, somno victus, neque excitatus tanto strepitu, atque tractabat manus sopita carchesia temperata, porrectus super pelle hispida ursæ Ossæ. Quam Phorbas us adstantis oculi, necququam bello carentem, aperit amentum digitis, atque, inquit,

N O T A.

296. *Circum caput*] Quo motu gravior & arator fit ictus.
 299. *Figis*] Dryantem alloquitur, cujus quod Homerus meminit.
 309. *Servaberis*] Jam Nessum illum Deianiræ inimicam parantem ab Hercule inersum vidimus.
 314. *Respiciens*] Ad historiam fortè alludam quam refert Quintilianus. Pomponius quidam silvus in ore acceperat, quod Cæsari ostendebat: nunquam igitur, inquit ille, fugiens respexeris.

318. *Carchesia*] Eo nomine appellantur pocula procera, & circa mediam partem compressa, quorum ansæ à summo ad imum pertinent. Carchesium autem hoc in loco pro vino ipso positum.
 319. *Ossæ*] In Ossæ monte nutritæ, aut etiam captæ.
 321. *Amento*] Lorum erat, quo jaculum medium, seu hasta, ut jaci posset, religabatur.

Cum

Haurias merum cum Styge: neque diutius cunctatus, jecit hastile in virum; curaque forte stratus esset resupinus, jaculum infixum est collo. Mors fuit sine sensu; atque cruor ater manavit ex pleno collo in lectos, inque ipsa pecula. Ipse vidi Petræam nitentem revellere solo quercum glandiferam; quam dum complectitur, & huc illuc impellit, acque agitat arborem concussam, hasta Pirithoi impacta costis Petræi, penetravit pectora pugnantis rigido ligano. Atabant Lycem peremptum viribus Pirithoi, Pirithoi quoque Chromin: sed uterque minorem laudem attulerunt quam Diictys & Helops. Helops filius fuit hastili, quod transiit tempora, impulsus a dextra pervasit in aurem sinistram. Diictys delapsus a dubio vertice montis, dum pavidus vitat filium Ixionis urgentem, pronus cecidit, & supit vastam ornum gravitate corporis, atque latera sua transfixa iniecit super illam ruptam. Aphareus iudex adest, atque nititur facere lapidem ex monte extractum. Egides præverit nitentem vecte querno, atque conterit vasta cubiti; neque amplius moratur, aut cupit mittere Orco corpus mutilum: atque se immittit dorso excelsi Bianoris, non assueto quemquam vehere præter ipsum: & pressit costas genibus, atque comprimens iugas sinistra correptas, vulneravit faciem atque vultum minitantem, & tempora rigida clava nodosa. Prostermit clava Nedymnum, & Lycotan jaculatorem, & Hippasum habentem pectora velatum barba promissis, & Ripheum manentem in altis silvis; & Tereum, qui consueverat rare domum ursos vivos atque rigentes, correptos in montibus Thessalis. Demoleon non passus est ultra Theseum prosperam fortunam in certamine habentem, atque nititur extrahere

Cum Styge vina bibas, Phorbas. Nec plura moratus
In juvenem torfit jaculum: ferrataque collo
Fraxinus, ut casu jacuit resupinus, adacta est.
Mors caruit sensu: plenoque è gutture fluxit 325
Inque toros, inque ipsa niger carchesia sanguis.
Vidi ego Petræum conantem evellere terra
Glandiferam quercum: quam dum complexibus
ambit;

Et quatit huc illuc, labefactaque robora jactat,
Lancea Pirithoi costis immissa Petræi 330
Pectora cum duro luctantia robore fixit.
Pirithoi virtute Lycum cecidisse ferebant:
Pirithoi cecidisse Chromin. Sed uterque minorem
Victori titulum, quam Diictys Helopsq;, dederunt
Fixus Helops jaculo, quod pervia tempora fecit; 335
Et missum a dextra lævam penetravit in aurem.
Dyctis ab ancipiti delapsus acumine montis,
Dum fugit instantem trepidans Ixione natum,
Decidit in præceps: & pondere corporis ornum
Ingentem fregit; suaque induit ilia fractæ. 34
Ultor adest Aphareus: saxumq; è monte revullus
Mittere conatur. Conantem stipite querno
Occupat Egides; cubitique ingentia frangit
Ossa: nec ulterius dare corpus inutile leto
Aut vacat, aut curat: tergoque Bianoris alti 34
Insilit, haud solito quenquam portare, nisi ipsum
Opposuitque genu costis: prensamque sinistra
Cæsariem retinens, vultum; minitantiæque ora
Robore nodoso, præduraque tempora fregit.
Robore Nedymnum, jaculatoremq; Lycotan 35
Sternit, & immissa protectum pectora barba
Hippasum, & summis exstantem Riphea silvis;
Tereaque; Hæmoniis qui prensos montibus ursi
Ferre domum vivos, indignantesque solebat.
Haud tulit utentem pugnae successibus ultra 3
Thesea Demoleon: solidoque revellere dumo

N O T A E.

325. Mors caruit sensu] Propter altum soporem. Alii (Histris sc.) mors somno continuata est. Liv. Dec. 5. lib. 2.

346. Haud solito] In duplici Centauro natura ludit Naso.

349. Robore] Clava nodis plena.

Annos

Annosam pinum magno molimine tentat.
 Quod quia non potuit, præfractam misit in hostem.
 Sed procul à telo Theseus veniente recessit,
 Pallados admonitu. Credi sic ipse volebat. 360
 Non tamen arbor iners cecidit: Nam Crantoris
 alti

Abcidit jugulo pectusque humerumque sinistrum.
 Armiger ille tui fuerat genitoris, Achille:
 Quem Dolopum rector bello superatus Amyntor
 Æacidæ dederat pacis pignusque fidemque. 365
 Hunc procul ut fœdo disiectum vulnere Peleus
 Vidit, At inferias, juvenum gratissime Crantor,
 Accipe, ait. Validoque in Demoleonta lacerto
 Fraxineam misit, mentis quoque viribus, hastam:
 Quæ laterum cratem perrupit: & ossibus } 370
 hærens

Intremuit. Trahit ille manu sine cuspide lignum:
 Id quoq; vix sequitur. Cuspis pulmone retenta est.
 Ipse dolor vires animo dabat. Æger in hostem
 Erigitur: pedibusque virum proculcat equinis.
 Excipit ille ictus galea clypeoque sonantes. 375
 Defensatque humeros: prætentaq; sustinet arma:
 Perque armos uno duo pectora perforat ictu.
 Ante tamen leto dederat Phlegæon, & Hylen
 Eminus: Hiphinoum collato Marte, Claninque.
 Additur his Dorylas: qui tempora tecta gerebat 380
 Pelle lupi, sævique vicem præstantia teli
 Cornua vara boum multo rubefacta cruore.
 Huic ego, nam vires animus dabat, Aspice, dixi,
 Quantum concedant nostro tua cornua ferro:
 Et jaculum torisi. Quod cum vitare nequiret, 385
 Opposuit dextram passuræ vulnera fronti:
 Affixa est cum fronte manus. Fit clamor: at illum
 Hærentem Peleus, & acerbo vulnere victum
 (Stabat enim propior) mediam ferit ense sub alvū.

magno coriati è spissa silva
 veterem pinum. Quod quia
 non potuit, jecit partem il-
 lius ruptam in hostem. Ast
 Theseus vitavit telum è lon-
 ginq; veniens hortatu Mi-
 nervæ. Ipse volebat sic cre-
 di. Arbor tamen non ce-
 cidit inutilis; nam revulsit
 pectus & humerum sini-
 strum a collo excelsi Cranto-
 ris. Achille, ille fuerat ar-
 miger tui patris, quem A-
 myntor, rex Dolopum bello
 victus, dederat Æacide in
 obsidem & fidem pacis. Cum
 Peleus illum procul aspexit
 lacerum horrendo vulnere,
 At; inquit, inferias accipe,
 Crantor dilectissime juve-
 num: atque intorsit hastile
 fraxineum in Demoleontem
 forti brachio, atque etiam
 animi impetus: quod per-
 fregit texturam laterum;
 atque ossibus infixum con-
 tremuit. Ille eripit manus
 lignum sine mucrone: atque
 lignum ipsum aggre trahenti
 cedit. Ferrum retentum
 est pulmone. Ipse dolor da-
 bat vires animo. Vulnera-
 tus insurgit in hostem, &
 proterit virum Peleum pedi-
 bus equinis. Ille eludit ictus
 strepentes casside & clypeo,
 & tegit humeros, & sustinet
 arma opposita; & transfigit
 uno ictu duo pectora per ar-
 mos. Nilominus prius mor-
 te oppesuerat eminus Phle-
 gæonem & Hylen; atque Hi-
 phinoum, & Clanin cominus.
 Adjicitur Dorylas, qui hæ-
 bebatur tempora velata pelle
 lupi, atque cornua pandit
 taurorum, qua illi erant
 vice duri teli multo san-
 guine tincta. Ego huic dixi.

vide quantum tua cornua sint inferiora nostro ferro; atque immissi telum; quod cum non posset effu-
 dere, objecit dextram fronti acceptura plagam. Manus simul cum fronte percussa est. Exclamat; ac
 Peleus (nam erat propior) percussit gladio sub medio ventre illum stantem & domitum sua plaga.

N O T A.

364. Dolopum J. Dolopes Thessaliæ populi,
 a Phrictidis extremis finibus: qui nonnun-
 quam pro Græcis sumuntur.

365. Pacis J Significat Crantora Peleo obli-
 em ab Amyntore fuisse datum.

369. Mentis J Mentis indignatione: nonnun-

quam enim sine odio, aut omni etiam anima
 perturbacione certatur.

374. Virum J Peleum.

377. Duo J Equi, & hominis: nam Cæ-
 taurus fuit.

Dorylas emicuit, atque ferus humi raptavit sua iustissima: & prostravit raptata, & discessit prostrata: atque in illis etiam impedivit pedes; tum procubuit vacuo ventre. Neque Cyllare, tua pulchritudo servavit te certantem, si modo tribuimus pulchritudinem illi monströse naturæ. Barba habebat lanuginem; lanuginis color erat flavus; flavi insuper capilli fluebant ex humeris in armos medios. Jucunda alacritas in vultu, collum, humeri, manus, pectora & partes, quibus est homo, haud absumiles erant statuis probatis artificum: neque equi species culpanda sub illa forma, aut pejor homine. Adjice collum & caput, dignus erit Castore; ita dorsum latum & sed aptum, ita elata pectora consistunt toris; totus nigrior pice atra. Attamen cauda alba; color est etiam albus pedibus. Plurima de gente sua illum optaverunt; sed sola Hylonome illum devinxit; qua nulla femina formosior mansit inter semibrutos Centauros in excelsis silvis. Ista & lenibus verbis, & amando, & amorem agnoscendo sola tenet Cyllaron sibi devinctum. Ornatum etiam habuit, quantum esse licet in istiusmodi artibus; ut capilli sint pectine nitidi, ut nunc se impediatur rore marino, nunc viola aut rosa; nonnunquam ferat lilia alba; bisque die abluat faciem ad fontes fluentes ex cacumine silva Pagasæ, bis lavet corpus flumine; neque tegat aut humeros, aut latus sinistram nisi pellibus ferarum delectarum. Est illi amor aequalis; vagantur una per montes: una etiam intrant speluncas; atque tum simul venerant ades Lapitheis, & pariter saxa bella exercebant. Auctor vulneris est dubius: Telum actum est parte sinistra;

Profluit, terraque ferox sua viscera traxit; 390
Tractaque calcavit; calcataque rupit: & illis
Crura quoque impediit; & inani concidit alvo.
Nec te pignantem tua, Cyllare, forma redemit,
Si modo naturæ formam concedimus illi.

Barba erat incipiens: barbæ color aure- } 295
us: aureaque

Ex humeris medios coma dependebat in armos.
Gratus in ore vigor: cervix, humerique, manusque.
Pectoraque artificum laudatis proxima signis;
Et qua parte viri est: nec equi mendosa sub illa
Deteriorque viro facies: da colla, caputque; 400
Castore dignus erit. Sic tergum sessile, sic stant
Pectora celsa toris: totus pice nigrior atra.
Candida cauda tamen: color est quoque cruribus
albus.

Multæ illum petiere sua de gente; sed una
Abstulit Hylonome: qua nulla decentior inter 405
Semiferos altis habitavit fœmina silvis.
Hæc & blanditiis, & amando, & amare fatendo
Cyllaron una tenet. Cultus quoque quantus in illi
Esse potest membris, ut sit coma pectine lævis:
Ut modo rore maris, modo se violave rosave 410
Implicet: interdum candentia lilia gestet:
Bisque die lapsis Pagasæ vertice silvæ
Fontibus ora lavet: bis flumine corpora tingat.
Nec, nisi quæ deceant electarumque ferarum,
Aut humero, aut lateri prætendat vellera lævo. 415
Par amor est illis: errant in montibus una:
Antra simul subeunt: & tum Lapitheia tecta
Intrant pariter; pariter fera bella gerebant.
Auctor in incerto est: jaculum de parte sinistra

N O T A.

393. Cyllare] Fuit & istud nomen equi Castore domiti: ad quem etiam Poëta alludit, ut mox videbimus. Vers. 406.

402. Toris] Tori sunt carnes eminentiores.

410. Rore maris] Rosmarinus & rosmarinum quoque dicitur: qui frutex est nullibi non obvius.

412. Pagasæ] Pagasis Thessaliæ Urbis, fontibus abundanti, vicinæ:

415. Vellera] Pelles, quibus sinistram lavellasse fingit Poëta.

417. Lapitheia] In Antro arboribus tecti Pirithoi Lapitharum regis celebratæ sunt nuptiæ, supra. Vers. 212.

419. Auctor] Ecce viro stridens alis dilapsa sagitta est:

Incertum qua pulsa manu, quo turbine adact.

Virgil.
Venit

Venit; & inferius, quam collo pectora subsunt, 420
 Cyllare, te fixit: parvo cor vulnere læsum
 Corpore cum toto post tela educta refrixit.
 Protinus Hylonome morientes excipit artus:
 Impositaque manu vulnus fovet; oraque ad ora
 Admouet: atque animæ fugienti obsistere }
 tentat. 425

Ut videt extinctum: dictis, quæ clamor ad aures
 Arcuit ire meas, telo, quod inhæserat illi,
 Incubuit: moriensq; suum complexa maritum est.
 Ante oculos stat & ille meos: qui sena leonum
 Vinxerat inter se connexis vellera nodis 430
 Phæocomes, hominemq; simul protectus equumque.
 Codice qui misso, quem vix juga bina moverent
 Juncta, Phonoleniden à summo vertice fregit.
 Fracta volubilitas capitis latissima: perque os,
 Perque cavas nares, oculosque, auresque }
 cerebrum 435

Molle fluit. Veluti concretum vimine querno
 Lac solet; utve liquor rari sub pondere cribri
 Manat; & exprimitur per densa foramina spissus.
 Ast ego, dum parat hunc armis nudare jacentem,
 (Scit tuus hoc genitor) gladium spoliantis }
 in ima 440

Ilia dimisi. Chthonius quoque Teleboasque
 Ense jacent nostro: Ramum prior ille bifurcum
 Gesserat; hic jaculum. Jaculo mihi vulnera fecit.
 Signa vides: apparet adhuc vetus ecce cicatrix.
 Tunc ego debueram capienda ad Pergama }
 mitti: 445

Tunc poteram magni, si non superare, morari
 Hectoris arma meis. Illo sed tempore nullus,
 Aut puer, Hector erat. Nunc me mea deficit ætas.
 Quid tibi victorem gemini Periphanta Pyreti;

Et te vulneravit, Cyllare, inferius quam pectora subiecta sunt collo: Cor destrictum levi plaga dirigit cum toto corpore postquam jaculum esset extractum. Continuo Hylonome excipit membra cadentia, atque contrahit plagam manu admota, & jungit os ori, & nititur retinere spiritum effluentem. Postquam cognoscit esse mortuum, & dixit ea quæ confusa vociferatio prohibuit pervenire ad aures meas, fecit se in jaculum quod illum transfuderat, & moriens anplexa est suum virum. Ille etiam Phæocomes meis oculis observatur, qui junxerat nodis inter se complicatis sex pelles leonum, velatus simul qua parte hominis & qua parte equus erat, qui jacto stipite, quem non facile quatuor boves traherent, divisit Phonoleni filium à summo capite. Rotunditas vasti capitis quasi suta est; & tenerum cerebrum emittitur per os, per cavum nasum, & oculos, & aures, ut lac coagulatum consuevit excerni vimine querno; veluti liquor fluit pressus sub onere raris cribri, & crassus exsudat per spissa foramina. At ego, dum conatur spoliare armis hunc prostratum, abdidit gladium in extrema latera spoliantis. Pater tuus scit istud. Chthonius etiam, & Teleboas occubuerunt nostro gladio. Ille prior instructus erat sude bifida, alter ja-

culo. Me vulneravit jaculo. Cernis vestigia: ecce antiqua cicatrix adhuc conspicitur. Tunc ego debueram mitti ad Trijam eruendam; tunc poteram, si non vincere, at detinere arma fortis Hectoris mei. Verum illa tempestate, aut Hector nondum natus erat, aut puer erat. Nunc mei anni me destituerunt. Cur tibi narrem Periphantem dumitorem duplicis Pyreti?

N O T A.

434. *Fracta volubilitas*] Latissimum seu maximum, & volubile seu rotundum caput fractum est ea plaga.

440. *Tuus genitor*] Peleus. Nam Achillem alloquitur Nestor.

445. *Tunc ego*] Quia jam nihil possunt senes, jaçantia sui contempnum, quem maxime metuunt, solent ferè amoliri.

449. *Gemini*] Quia Centaurus b. membris.

cur Ampycem? qui fixit in
faciem oppositam Oëcli qua-
drupedantis hastile sine mu-
rone. Macareus interfecit
Erigdupum Pelethronium
stipite fixo in pectus. Recor-
dor etiam jaculum missum
manibus Nessi abditum su-
isse in inguine Cymeli. Ne-
que arbitreris Mopsium Am-
pyciden tantum pradixisse
ventura: Nam & Mopso
jaculum mittente Odites bi-
membris prostratus est, &
frustra conatus est loqui,
lingua cum mento commissa,
& mento cum faucibus. Cæ-
neus morti tradiderat quin-
que, Stipelum, & Bromum,
& Antimachum, & Heli-
mum, & Pyracum bipen-
ni armatum. Non recordor
quali plaga ceciderunt; ob-
servavi tamen eorum nu-
merum & nomina Latreus
vastissimus artubus, atque
corpore, instructus exuvias
Halesi, quem mactaverat,
acurrit. Huic ætas inter ju-
venem & senem, vires erant
juveniles. Capilli albi di-
stinguiebant tempora. Qui
insignis clypeo, & casside,
& Macedonia hasta, &
vultus habens conversos in
utrumque exercitum, & a-
gitavit arma, & equitavit
in certum gyrum, atque fe-
rox emisit has voces in ma-
nem aërem; Te insuper fe-
ram, Cæni? Namque tu
semper mihi femina, Tu
mihi eris Cænis. Neque na-
talis origo tibi animum infregit? aut in mentem venit, quo facinore mercedem, aut quo premio fictam
formam maris retulisti. Adspice vel qualis sis nata, vel quid sis à Neptuno passa; atque abi, sume
colum cum quasillis, & ducas fila pollice. Concede arma viris. Cæneus effudit jaculo intorto latus ja-
ctantis talia extantum cursu quâ parte homo conjunctus erat equo. Ille furit dolore,

Ampyca quid referā? qui quadrupedantis Oëcli 450
Fixit in adverso cornum sine cuspide vultu.
Veste Pelethronium Macareus in pectus adacto
Stravit Erigdupum. Memini & venabula condi
Inguine, Nesses manibus conjecta, Cymeli. 455
Nec tu credideris tantum cecinisse futura
Ampyciden Mopsium: Mopso jaculante biformis
Occubuit, frustra que loqui tentavit Odites,
Ad mentum lingua, mentoque ad guttura fixo.
Quinque neci Cæneus dederat, Stipelumque,
Bromumque,
Antimachumque, Helimumque, securife- } 460
rumque Pyracmon.
Vulnera non memini: numerum, nomenq; notavi.
Provolat Emathii spoliis armatus Halesi,
Quem dederat leto, membris & corpore Latreus
Maximus. (Huic ætas inter juvenemque, senemq;,
Vis juvenilis erat: variabant tempora cæni) 465
Qui clypeo, galeaque, Macedoniaque sarissa
Conspicuis, faciemq; obversus in agmen utrumq;,
Armaque concussit, certumq; equitavit in orbem:
Verbaque tot fudit vacuas animosus in auras:
Et te, Cæni, ferā? nam tu mihi fœmina semper, 470
Tu mihi Cænis eris. Nec te natalis origo
Comminuit? mentemq; subit, quo præmia facta,
Quaque viri falsam speciem mercede pararis?
Vel quid nata vide, vel quid sis passa: columque,
I, cape cum calathis; & stamina pollice torque: 475
Bella relinque viris. Jactanti talia Cæneus
Extentum cursu missa latus eruit hasta,
Qua vir equo commissus erat. Furit ille dolore,

N O T A.

450. Quadrupedantis] Equorum more qua-
tuor pedibus currentis.

451. Cornum] Telum ex Cornu arbore.

452. Pelethronius] Lapitha Pelethronium
Thessaliæ montem incolens; Ecana Pelethronii
Lapithæ. Georg. 3.

453. Erigdupus] Erigdupus significat gra-
viter strepens. Epitheton Homero frequens.

457. Mopsium] Qui vates Ampyci filius La-
pitha fuit, cum aliis duobus non confundendus.

462. Emathii] Proprie Emathia Macedonia
est; sed tuo quodam jure Poëta pro Thessalia
vicinitatis specie sumunt.

466. Macedoniaque Sarissa] Hasta Macedo-
nia. Macedo justa arma sumserat, arcum cli-
peum, hastam, quam sarissam vocant, &c. Cur-
tius. lib. 9.

468. Equitavit] Quippe Centaurus.

474. Quid sis nata] Nam fœmina. Quid si-
passa] Namque Neptuni viri passa es.

Nudaque

Iudaque Phyllei juvenis ferit ora fariffa.
 Non secus hæc resilit, quam tecti à culmine }
 grando : } 480
 ut si quis parvo feriat cava tympana saxo.
 Lominus aggreditur : laterique recondere duro
 uctatur gladium. Gladio loca pervia non sunt.
 laud tamen effugies : medio jugulaberis ense,
 quandoquidem mucro est hebes, inquit ; & }
 in latus ensem } 485
 obliquat : longaque amplectitur ilia dextra.
 Iuga facit gemitus, ceu corpore marmoris icti :
 fractaque dissiluit percussio lamina collo.
 Et fatis illæsos miranti præbuit artus ;
 Nunc age, ait Cæneus, nostro tua corpora ferro 490
 tentemus. Capuloque tenus dimisit in armos
 cæcæ fatiferum, cæcamque in viscera movit,
 insavitque manum : vulnusque in vulnere fecit.
 Ecce ruunt vasto rabidi de more bimembres :
 Ilaque in hunc omnes unū mittuntq; feruntq; 495
 Ila retusa cadunt. Manet imperfossus ab omni,
 que cruentatus Cæneus Elateius ictu.
 Cecerat attonitos nova res. Heu dedecus ingens !
 Morychus exclamat : populus superamur ab uno,
 Ixique viro. Quanquam ille vir est ; nos }
 segnibus actis, } 500
 quod fuit ille, fumus. Quid membra immania
 profunt ?
 Quid geminæ vires ? quid, quod fortissima rerum
 nobis natura duplex animalia junxit ?
 Nec nos matre Dea, nec nos Ixione natos
 Te reor ; qui tantus erat, Junonis ut altæ 505
 sem caperet. Nos semimari superamur ab hoste.
 Ixa, trabesq; super, totosque involvite montes :
 Vivacemque animam missis elidite silvis.

atque vibrat hastam in faciem apertam juvenis Phyllei. Hasta ea non aliter percussa est, quam grando à fastigio tecti ; vel si quis percutiat cava tympana exiguo lapide. Cominus invadit, atque nititur abdere eisem in rigido latere. Loca non sunt penetrabilia ensi. Non tamen evades, ait, mactaberis medio gladio, siquidem cuspis est retusa : atque adigis transversum gladium in costas, & amplectitur ilia longa dextra. Tectus strepitum facit, tanquam à corpore marmoris percussus ; & lamina fracta est percussio collo. Postquam satis corpus sumus Latreo percutiendum exhibuerat, qui miratur illud non vulnerari, Nunc age, inquit Cæneus, tentemus tuum corpus nostro ense ; atque abdidit gladium herosiferum capulo tenus in humeros ; & agitavit & versavit manum cæcam per præcordia, & fecit plagam in plaga. Ecce Centauri bifurmes cum impetu feruntur suo impetuoso more, atque omnes jaciunt & ferunt arma in hunc unum. Fascicula obtusa cadunt. Cæneus Elateius stat illesus atque incruentatus ab omni ictu. Nova res rapuerat illos in admirationem. Heu ingens opprobrium ! exclamat Morychus, nos tota gens vincimur ab uno viro, qui vix vir est. Tametsi ille est vir, nos sumus inertibus factis quod ille fuit. Quid juvant

us ingentes ? Quid presunt duplices vires hominis & equi ? Quid quod natura duplex commisit in validissima animalia omnium ? Neque arbitror nos natos matre Dea, nec Ixione, qui tantus erat, sem conciperet Junonis excelsa. Nos vincimur ab hoste semiviro. Desicite super illum lapides, arbores & montes integros, atque opprimite animam vivacem immisis silvis.

N O T A.

479. Phyllei] Canei, Phyllo Thessaliæ oppido oriendi.
 488. Percussio] In Centauri collum lamina diluit.
 493. Vulnus] Manum enim versando, nova vulnera faciebat.
 497. Inque cruentatus] Tmesis:

500. Quanquam] Centaurorum magis arguit turbam hac correctione, quam Cæneum laudat.
 501. Quod fuit ille fumus] Femina. Nam Cæneus antea femina fuit.
 504. Dea] Junone, quam stultè gloriabatur matrem, quoniam eam Ixion ausus esset sollicitare.

Silva opprimit jugulum, & onus erit pro vulnere. Dixit, & casu nactus arborem prostratam impetu furentis Austri, misit in strenuum hostem: atque lociis exemplo fuit; & statim Othrys erat spoliatus arboribus; neque Pelion habebat umbras. Cæneus oppressus vasta congerie astuat sub onere arborum, & fert fortibus humeris ligna congesta. Verum enimvero postquam pondus additura est super os atque caput, neque anima habet aërem quem hauriat, nonnunquam deliquium patitur, interdum incissum tentat sese erigere in aërem, atque excutere immixtos arbores. Atque interdum movet se; tanquam Ide illa, quam en videmus, si ageretur motibus terra. Eventus incertus est. Nonnulli dicebant corpus coactum ad Inferos exiles pondere arborum. Ampycides diffusetur; atque vidit illum muræum in alitem pennis subitarum mittere se in aërem fluidum ex medio cumulo, quæ a me tum primò tum ultimò est visa. Cum Mopsus eam vidit obeuntem sua rectoria lento volatu, & circum strepentem magna voce, profregit simul oculis & mente, ô inquit, salve Cæneus, gloria nationis Lapithææ, olim vir maximæ, sed nunc avis unica. Res fidem invenit ab illo quæ illius author erat. Dolor adjecto iram, atque iniquo animo passi sumus unum obrutum à tot hostibus. Neque enim omisimus ferro sanguinem profundam, quam pars interfecta erat, & nox & fuga dissipavit aliam partem.

VI. Pylio narrante hac certamina inter Lapithas & semiferos Centauros, Tlepolemus non tacite, quæ concepit, passus est dolorem quoniam Hercules non erat memoratus:

Silva premat fauces: & erit pro vulnere pondus. Dixit: & insani dejectam viribus Austri 510 Fortè trabem nactus, validum coniecit in hostem Exemplumque fuit: parvoque in tempore nudus Arboris Othrys erat; nec habebat Pelion umbras Obrutus immani cumulo, sub pondere Cæneus Æliuat arboreo; congestaque robora duris 515 Fert humeris. Sed enim postquam super ora caput Crevit onus; neq; habet, quas ducat, spiritus auras Deficit interdum: modo se super aëra frustra Tollere conatur, jactasque evolvere filvas. Interdumq; movet. Veluti, quæ cernimus ecce, 520 Ardua si terræ quatiatur motibus Ide. Exitus in dubio est. Alii sub inania corpus Tartara detrusum silvarum mole ferebant. Abnuvit Ampycides; medioque ex aggere fulvis Vidit avem pennis liquidas exire sub auras: 525 Quæ mihi tunc primum, tunc est conspectus supremum.

Hanc ubi lustrantem leni sua castra volatu Mopsus, & ingenti circum clangore sonantem Adspexit, pariterque oculis animoque secutus; O salve, dixit, Lapithææ gloria gentis, 530 Maxime vir quondam, sed nunc avis unica, Cæne Credita res auctore suo est. Dolor addidit iram Oppressumq; ægrè tulimus tot ab hostibus unum Nec priùs abstinitus ferrum exercere cruore; Quam data pars leto, partem fuga noxque } 535 diremit.

VI. Hæc inter Lapithas, & semihominum Centauros Prælia Tlepolemus Pylio referente dolorem Præteriti Alcidiæ tacito non pertulit ore:

N O T A.

521. *Ide*] Mons Phrygiæ.
524. *Ampycides*] Mopsus Ampyci filius.
Ib. *Filium*] In aquilam mutatum fuisse voluit Cæneum.
527. *Castra*] Quæ fixerant Lapithæ ad Pirithoi nuptias venientes.
531. *Unica*] Propter virtutem, & peculi-

- arem metamorphosim. Quoniam in aquila mutatum fuisse Cæneum minus constat.
532. *Auctore*] Moplo ita varicinanter.
537. *Tlepolemus*] Filius Herculis ex Alce, iniquè ferens silentio præteriti patris laudatam operam in Centauroreum devicta gloria.

Atque ait ; Herculeæ mirum est obliviam laudis
 Acta tibi, senior. Certè mihi sæpe referre 540
 Nubigenas domitos à se pater ipse solebat.
 Tristis ad hæc Pylus: Quid me meminisse malorū
 Logis ; & obductos annis rescindere luctus ?
 Inque tuum genitorem odium, offensasque fateri ?
 Ille quidem majora fide (Dī !) gessit ; & orbem 545
 Implevit meritis ; quod mallem posse negari :
 Sed neque Deiphobum, nec Pulydamanta, nec
 ipsum
 Hæc tectora laudamus. Quis enim laudaverit hostem ?
 Ille tuus genitor Messenia mœnia quondam
 travit ; & immeritas urbes Elinque Pylonque 550
 Diruit : inque meos ferrum flammamque penates
 Impulit. Utque alios taceam, quos ille peremit ;
 His sex Nelidæ fuimus conspecta Juventus :
 His sex Herculeis ceciderunt, me minus uno,
 Viribus. Atq; alios vinci potuisse ferendum est. 555
 Mira Periclymeni mors est : cui posse figuras
 Sumere quas vellet, rursusque reponere sumtas
 Neptunus dederat, Nelei sanguinis auctor.
 Hic, ubi nequicquā est formas variatus in omnes,
 Vertitur in faciē volucris : quæ fulmina curvis 560
 erre solet pedibus, divum gratissima Regi.
 Viribus usus avis, pennis rostroque redunco,
 Jamatisque viri laniaverat unguibus ora.
 Tendit in hunc nimium certos Tirynthius arcus :
 Atque inter nubes sublimia membra ferentem, 565
 Pendentemque ferit, lateri qua jungitur ala.
 Nec grave vulnus erat : sed rupti vulnere nervi

atque inquit, Mirum est, senex, te oblivioni tradidisse gloriam Herculeam. Sane pater consueverat mihi dicere nube genitos à se fuisse victos. Ad hæc Pylus mœsius ; Quamobrem cogis me recordari malorum, & refricare dolores sepitos tempore ? atque agnoscere odium in tuum patrem, & ejus injurias ? Ille quidem (Dii) patravit facinora qua exsuperant fidem ; atque cumulavit mundum beneficis ; quod mallem posse dissimulari : sed neque laudibus extollimus Deiphobum, nec Pulydamantem, nec ipsum Hæctorem : quis enim laudaverit hostem ? Ille tuus pater olim diruit muros Messenias, atque delevit urbes immeritas & Elin, & Pylon : atque immisit ferrum & ignem in meam domum. Atque ut silentio prætermittam ceteros, quos ille leto dedit, duodecim fuimus Nelei filii, juvenute conspicui ; duodecim occubuerunt viribus Herculeis, me excepto. Atque tolerandum est ceteros potuisse sperari. Mors Periclymeni est admiranda, cui Neptunus auctor Nelea familia concesserat posse induere quas formas vellet, rursusque exuere indutas. Hic postquam frustra est immutatus in omnes figuras, induit vul-

um avis, qua dilectissima consuevit gerere aduncis unguibus fulmina regis Deorum. Usus viribus vis, pennis, & rostro curvo, & unguibus uncinatis discerpserat vultum viri. Tirynthius in hunc irigit arcus nimium certos, atque attingit agentem excelsa membra inter nubes, & libratum, qua la committitur lateri, Neque plaga erat alta ; sed nervi fracti vulnere illum

N O T A.

540. Senior] Nestorem appellat.
 543. Obductos] Temporis diuturnitate quasi illo obductos & sopitos.
 547. Deiphobum] Qui Priami fuit filius.
 Ib. Pulydamanta] Nobilis fuit Trojanus inter fortissimos, Priami gener.
 549. Messenia] Messene & urbs est, & regio djacens Arcadiæ ; à qua non multum distabat pylus Nestoris.
 550. Elin] Quæ urbs fuit Elidis, etiam in

Peloponneso, Pylus vero Messeniæ.
 553. Nelidæ] Nelei, Neptuno sari, filii.
 556. Periclymeni] Qui unus erat de fratribus Nestoris.
 560. Quæ fulmina] Aquilam dicit ; quam in muicam mutatum Periclymenum scripsit Apollonii interpret, ad ver. 159. lib. 1.
 564. Tirynthius] Hercules ; à Tirynthe patriâ, urbe Peloponnesi, non longe ab Argis.

Deficiunt ;

destituunt, atque subtrahunt
motum & vires volandi.
Decidit in terram, pennis
debilibus non capientibus
aërem; & calamus qui
leviter inflexus fuerat ala,
impactus est pondere corporis
afflicti, & eductus est ju-
guli sinistra parte per supre-
mum latus. Num videor
debere laudes factis tui Her-
culis, ó dux spectatissime
classis Rhodia? Ne tamen
ulciscar fratres amplius
quam tacendo pulchra faci-
nora, gratia est mihi inte-
gra tecum. Postquam Ne-
leius hæc protulit suavi lin-
gua, dono Bacchi repetito
ab oratione seniori, à mensa
recesserunt. Reliqua n. x. est
concessa spiri.

VII. At Deus qui mo-
deratur tridente fluctus
marinos, dolet animo pater-
no corpus filii mutatum in
avem Steneleiam; atque
exosus crudelem Achillem
exereet hostiliter iras quas in
memoria habebat. Jamque
bello serè producto per decem
annos, affatur Sminthem
intonsum hujusmodi verbis,
O mihi carissime omnium
fratrum meorum, qui me-
cum statuisti muros inutiles
Troja; Ecquid doles cum
vides has arces jam jam
ruituras? vel ecquid luges
tot mille homines mactatos
qui tuebantur muros? Eccequid (ne omnes recenseam) umbra Hæctoris raptati circum muros patri-
mentem recurrit? cum tamen ille sevens Achilles, & truculentior ipso bello vastator nostri
adhuc fruitur vita. Occurrat mihi: faxo sentiat, quid valeam tridente. At siquidem non licet
gredi cominus cum hoste,

Deficiunt, motumque negant viresque volandi.
Decidit in terram, non concipientibus auras
Infirmis pennis: & qua levis hæserat alæ, 57
Corporis affixi pressa est gravitate sagitta;
Perque latus summum jugulo est exacta sinistro.
Num videor debere tui præconia rebus
Herculis, ó Rhodiæ ductor pulcherrime classis?
Ne tamen ulterius, quam fortia facta silendo, 57
Ulciscar fratres, solida est mihi gratia tecum.
Hæc postquam dulci Neleius edidit ore;
A sermone senis repetito munere Bacchi,
Surrexere toris. Nox est data cætera somno.

VII. At Deus æquoreas qui cuspide tem- } 58
perat undas,

In volucrem corpus nati Steneleida versum
Mente dolet patria: sævumque perosus Achille
Exercet memores, plus quam civiliter, iras.
Jamque ferè tracto duo per quinquennia bello,
Talibus intonsum compellat Sminthea dictis: 5
O mihi de fratris longe gratissime natis,
Irrita qui mecum posuisti mœnia Trojæ;
Ecquid, ut has jam jam casuras aspicias arces,
Ingemis? aut ecquid tot defendentia muros
Millia cæsa doles? ecquid (ne persequar omnes) 5
Hæctoris umbra subit circum sua Pergama tracto?
Cum tamen ille ferox, belloque cruentior ipso
Vivit adhuc operis nostri populator Achilles.
Det mihi se: faxo, triplici quid cuspide possim
Sentiat. At quoniam concurrere cominus hosti 5

N O T A.

574. Rhodia] In Rhodum insulam, inter-
fecto Licymnio matris germano, Tlepolemus
una cum multis comitibus profugerat, ubi im-
perium adeptus est: Atque adeo inde cum no-
vem navibus ad bellum Trojanum est profectus,
& Sarpedone interficiendus.

580. Cuspide] Tridente, qui Neptuni erat
sceptrum.

581. Volucrem Steneleida] Cygnum dicit, in
quem mutatus Cygnus Steneli filius; cujus
etiam volucris Cycnum Neptuni filium formam
induisse supra vidimus.

585. Sminthea] Apollinem dicit, cui à mu-

ribus, qui Cretensium lingua *σμίθιοι* appe-
tur, illud nomen impostum. Sed ejus ce-
lo-minis rationes seu fabulas, quas piget e-
bere, apud Lil. Gyraldum Syntagm. 7. hæ-

586. Fratris] Jovis.

591. Tracti] Bigis raptatum, & circum-
ros Iliacos ab Achille tractum; Hæctore in
superioribus vidimus.

593. Operis] Murorum Trojanorum; de mi-
bus lib. superiore.

594. Det mihi] Naviget modo seque-
credat, sentiat faxo ultorem.

Non datur; occulta nec opinum perde sagitta.
 Annuit: atque animo pariter patruoque suoque
 Delius indulgens, nebula velatus in agmen
 Pervenit Iliacum; mediaque in cæde virorum
 Rara per ignotos spargentem cernit Achivos 600
 Tela Parin: fassusque Deum, Quid spicula perdis
 sanguine plebis? ait. Si qua est tibi cura tuorum;
 Vertere in Æaciden, cæsosque ulciscere fratres.
 Dixit: & ostendens sternentem Troia ferro
 Corpora Peliden, arcus obvertit in illum: 605
 Certaue letifera direxit spicula dextra.
 Quo Priamus gaudere senex post Hectora posset,
 Hoc fuit. Ille igitur tantorum victor Achille,
 Vinceris à timido Grajæ raptore maritæ?
 At si fœmineo fuerat tibi Marte cadendum; 610
 Thermodontiaca malles cecidisse bipenni.
 Jam timor ille Phrygum, decus & tutela Pelasgi
 Nominis Æacides, caput insuperabile bello,
 Arserat; armarat Deus idem, idemque cremarat.
 Jam cinis est; & de tam magno restat Achille 615
 Nescio quid, parvâ quod non bene compleat urnâ.
 At vivit, totum quæ gloria compleat orbem.
 Hæc illi mensura viro respondet: & hac est
 Par sibi Pelides: nec inania Tartara sentit.
 Ipse etiam, ut cujus fuerit cognoscere possis, 620

confiso eum, nihil tale me-
 iuentem calamo occulto.
 Assentitur: atque Delius
 obsequens simul sua ira &
 patris, tectus nube descen-
 dit in castra Trojana; &
 videt Paridem in media
 strage virorum plebeios ac
 viles Græcos interficientem:
 atque indicans se Deum,
 Quamobrem, inquit, tela
 spargis in funera plebis? Si
 sollicitus es pro tuis, con-
 verte te in Æaciden, at-
 que ulciscere fratres perim-
 tos. Dixit: & monstrans
 Peliden proterentem ferro
 viros Trojanos, intendit ar-
 cum in illum, & direxit
 certam sagittam manu fa-
 tiferâ. Hoc fuit, quo Pria-
 mus senex posset latari post
 Hectorem cæsum. Tu igitur
 Achilles domitor tan-
 torum heorum, cadis per
 timidum prædonem puellæ
 Græcæ? At si tibi fuerat
 occumbendum manus fœmini-
 nea, malles occubuisse secus
 Thermodontiaca. Jam ille
 terror Trojanorum Æacides,
 honor & præsidium gloria
 Græcæ, vir bello invictus,
 crematus erat: idem Deus
 armis instruxerat, atque

idem iusserat. Jam cinis est, & de tanto Achille superest nescio quid, quod non satis impleat parvam
 urnam. At laus permanet, quæ impleat totum mundum. Hæc mensura convenit gloriæ illius viri;
 atque ea Achilles est sibi equalis, neque damnatur exilibus Inferis. Ipse etiam clypeus, ut pronum sit
 cognoscere cujus fuerit,

N O T A.

596. Non datur] Quia tum Achilles non
 navigabat.

597. Patruo] Cyeni enim Nepruni filii pa-
 truelis fuit Apollo; qui iræ indulgens ob He-
 ctorem clientisque Trojanos occisos, patris
 Nepruni animum quoque induit, cum Achillem
 ulciscitur.

598. Delius] Apollo; quem toties in Delo
 insula natum diximus.

606. Direxit] Ut ita non tam à Paride,
 quam ab Apolline ipso, ut Calaber indignatur,
 accisus videatur Achilles. Cæterum per insidias
 in Apollinis Thymbraei templo, quo ad Po-
 lyxenæ nuptias invitatus fuerat, ab eodem ta-

men paride post simulachrum latente, alii in-
 terfectum scripserunt. Deo verò, sagittam di-
 rigente opus fuit, siquidem ille calcaneum di-
 duntaxat vulnerabile habuit, qua parte infan-
 tem Stygiis undis immergens mater Venus
 prehenderat.

609. Grajæ] Helens.

611. Thermodontiaca] Qualem gerebat Penthe-
 stlea Amazonum, Thermodontis Scythiæ fluvio acco-
 larum, regina. Bipennis erat Amazonum Telum.

614. Deus] Vulcanus, qui Thetidis rogatu
 Achilli arma fabricaverat.

618. Hæc Mensura] Totus terrarum orbis
 videtur Mensura gloriæ Achillis.

*ciat certamina; atque bella
excitantur ob arma Achil-
lis. Tydides non audet ea
petere, non etiam Oilei filius
Ajax; non Atrides mi-
nor, non major atate &
belli peritia, non alii: spes
tanta gloria movit solum
filium Telamonis, atque La-
ërta. Tantalides à se repu-
lit onus & odium; atque
voluit duces Græcos sedere
in mediis castris, & transiit in oranes judicium litis.*

Bella movet clypeus: deque armis arma feruntur.
Non ea Tydides, non audet Oileos Ajax,
Non minor Atrides, non bello major & ævo
Pescere, non alii: soli Telamone creato
Laërtaque fuit tantæ fiducia laudis. 625
A se Tantalides onus invidiamque removit:
Argolicosque duces mediis considerare castris
Jussit: & arbitrium litis trajecit in omnes.

N O T A.

621. *Bella movet*] Gravissimæ enim inter
Ajacem Telamonis filium & Ulyssæm de Achil-
lis armis contentiones ortæ.

622. *Tydides*] *Diomedes* est Tydei filius,
unus ex Græcis principibus.

Ib. Oileos] *Oilei* Locrorum regis filius.

623. *Minor*] *Menelaus*, Atræi filius.

Ib. Major] *Agamemnon*, frater Menelai.

624. *Telamone creato*] *Ajaci*, qui patrem
habuit Telamonem, Æaci filium.

625. *Laërta*] Sc. creato, *Ulyssæ*. Nam Ulyf-
ses fuit Laërtae filius.

Ib. Tantæ] *Ut Achillis armis potirentur.*

626. *Tantalides*] *Agamemnon* Atræi filius,
à Proavo Tantalos Pelopis patre sic dictus: qui
prudentissime judex inter tantos dissidentes so-
lus federe noluit.

627. *Argolicosque duces*] Menelaum, Diome-
dem, Idomeneum, &c.

628. *Trajecit*] Sunt inter Græcos, qui judi-
cium armorum captivis Trojanis delegatum ab
Agamemnone tradunt, quo ille invidiam à se
derivaret, idque Nestoris consilio. Vidè Cala-
brum, lib. 5. & Odyss. 11,

P. OVIDII NASONIS

Metamorphoseon

LIBER XIII.

A R G U M E N T U M.

Neptunus deinde Achilli mortem procurat. De cuius armis Ajax & Ulysses post mortem contendunt. Ajace verò hac de causa mortuo, sanguis ejus in hyacinthum convertitur. Capta postea Troja, Hecuba in canem mutata est. Cujus fortunam cum Dii omnes deplorarent, Aurora sola Memnonem duntaxat, avem jam factum, lugebat. Aeneas autem profugus ad Anium, cuius filia in columbas erant conversa, aliaque deinceps loca transformatiõibus celebrata delatus est. In Latium denique ut venit, bellum cum Turno suscepit.

I. **C**onfedere duces: &, vulgi stante corona,
Surgit ad hos clypei dominus septemplex
Ajax.

Utque erat impatiens iræ, Sigeia torvo
Littora respexit, classemque in littore vultu:
Intendensq; manus, Agimus, pro Jupiter, inquit, 5

bus; atque porrigens manus, Proh! Jupiter, inquit,

INTERPRETATIO.

I. *Duces confederunt: atque multitudine circumstante, Ajax dominus clypei septemplex ad hos surgit. Atque siquidem ire non temperavit, respexit littora Sigeia, & classem que erat in littore oculis indignanti-*

N O T Æ.

1. *Duces*] Agamemnon, Menelaus, Nestor, Diomedes &c.

2. *Septemplex*] Ex Taurorum septem tergoribus facti. Σῆξ & ἑπτάκις.

1b. *Ajax*] Telamonius, homo vehemens, quem primum causam suam dicere prudens voluit Poeta. Utrique personæ affingit pro decoro orationem aptam & moribus convenientem. Ajacis oratio militaris est, incitata, plena jactantiæ, plena indignationis: è contra Ulyssis oratio est urbana & lenis, & quodammodo etiam

veteratoria. Vicit equidem, nec immerito, Ulyssis facundia; at certe, ut videtur, non magis facundia ipsa quam causa.

3. *Sigeia*] A Sigæo Trojæ promontorio.

5. *Agimus*] Exordium acre est & abruptum, maxime ex personæ militaris, ejusdemque non sine causa indignantis, decoro, atque idem causæ convenientissimum. Orditur à re præsentis: nam in eo loco causa agitur, unde conspiceret Græcorum classem, quam paulo ante virtute sua servaverat.

Dicimus caussam in conspectu navium, & Ulysses mecum componitur! At non puduit illum cedere ignibus Hectoreis, quos ego sustinui; quos ego depuli ab hac classe. Adeoque magis expedit certare fucatis verbis, quam dimicare dextra. Sed neque mihi facile est, orationem instituire; neque istum rem gerere: & quantum ego possum salvo bello, atque certamine, tantum iste potest dicere. Neque tamen opinor, Græci, me facinoræ vobis esse referenda; namque ipsi ea spectasti Ulysses memoret sua, quæ gestu sine spectatore, quorum uix sola est testis. Agnosco ingentem mercedem posci: sed competitor Ajacis tollit laudem. Quantumvis hoc præmium sit magnum, non est gloriosam id consequi, siquidem Ulysses illud speravit. Iste jam nunc mercedem reportavit hujus contentionis, ex qua cum superatus discesserit, dicitur mecum contentasse. Atque ego, si virtus mea esset incerta, valerem genere, citius ex Telamone: qui potius est miris Iliacis sub stremitu Hercule, atque adit littora Colcha navi Pagasæ Æacus est huic pater, qui jus dicit mortuus illic, ubi saxum ingens excorcat Sisyphum Æolidem. Si primus Jupiter conficitur Æacum esse filium suum. Atque ita Ajax est tertius a Jove.

Ante rates caussam, & mecum confertur Ulysses!
 At non Hectoreis dubitavit cedere flammis:
 Quas ego sustinui; quas hac à classe fugavi.
 Tutius est fictis igitur contendere verbis,
 Quam pugnare manu. Sed nec mihi dicere } IC
 promptum;
 Nec facere est isti. quantumq; ego Marte feroci.
 Quantum acie valeo, tantum valet iste loquendo.
 Nec memoranda tamen vobis mea facta, Pelasgi,
 Esse reor: vidistis enim. Sua narret Ulysses;
 Quæ sine teste gerit, quorū nox conscia sola est. 15
 Præmia magna peti fateor: sed demit honorem
 Æmulus Ajaci. Non est tenuisse superbum,
 Sit licet hoc ingens, quicquid speravit Ulysses.
 Iste tulit pretium jam nunc certaminis hujus;
 Quo eum victus erit, mecum certasse feretur. 20
 Atque ego, si virtus in me dubitabilis esset,
 Nobilitate potens essem, Telamone creatus:
 Mœnia qui forti Trojana sub Hercule cepit:
 Littoraque intravit Pagasæa Colcha carina.
 Æacus huic pater est: qui jura silentibus illic 2
 Reddit, ubi Æolidem saxum grave Sisyphon urget
 Æacon agnoscit summus, prolemque fatetur
 Jupiter esse suam. Sic ab Jove tertius Ajax.

N O T A.

6. Rates] A quibus ego solus Hæctoris faces reputi, cum alii Græci, imprimitque Ulysses illius viri imperum non sustinentes, eas deseruerint. Vide infra V. 92. Ego mille meo fratrei corpore prepes.

8. Hac] *Dei* hanc: manum enim ad classem intendit, & sic illum Græcis monstrat.

9. Fictis] *Ue* ficti veteratur Ulysses, supple.

11. Iste] *Sæpe* usurpat Ajax cum contentu maximo.

15. Nix] Ut aut nulla sine Ulyssis facta, aut quæ tantum ab ignavis approbari possint.

16. Magna] Quippe arma Achillis à Vulcano fabricata.

17. Æmulus] Ulysses.

23. Cepit] Telamon Ajacis pater primum Trojæ muros superavit, quo tempore ab Hercule expugnata est.

28. Pagasæa] *Thessalica*; à Pagasis Thessaliæ urbe.

24. Colcha] In Colchos enim cum Jasonem profectum Telamonem notum ex superioribus.

25. Huic] *Telamoni*.

25. Qui jura] Apud inferos judicem confutum fuisse Æacum sæpius monuimus.

26. Sisyphon] Læro fuit Sisyphus, à Thel occisus, cui in inferis id supplicii datum, ingens saxum ad excelsi montis verticem pervolvatur, quod simul ac cacumen attingit continenter revolvitur. Hujus autem hoc in lo Ajax meminit in Ulyssis opprobrium; namque ejus matrem Anticleam compressisse Sisyphi priusquam ad Lærtem duceretur, nonnulli scriperunt.

28. Sic ab Jove tertius] Jove excluso tertius Primus enim ab Jove Æacus, secundus Telamon tertius Ajax: ita Ajax Jovis pronepos, Telamon nepos.

Nec tamen hæc series in caussa proſit, Achivi ;
 ſi mihi cum magno non eſt communis Achille. 30
 Frater erat: fraternam peto. Quid ſanguine cretus
 ſiſyphio, furtiſque, & fraude ſimillimus illi,
 inferit Æacidis alienæ nomina gentis?
 An quod in arma prior, nulloque ſub indice veni,
 Arma neganda mihi? potiorque videbitur ille, 35
 Ultima qui cepit; detrectavitque furore
 Militiam ficto: donec ſollertior iſto,
 ſed ſibi inutilior timidi commenta retexit
 Naupliades animi, vitataque traxit in arma?
 Optima nunc ſumat, qui ſumere noluit ulla. 40
 Nos inhonorati, & donis patruelibus orbi,
 Obtulimus qui nos ad prima pericula, ſimus.
 Atque utinam aut verus furor ille, aut creditus, eſſet ;
 Nec comes hic Phrygias unquam veniſſet ad arces
 hortator ſclerum! non te, Pœantia proles, 45
 Expoſitum Lemnos noſtro cum crimine haberet.

Neque tamen hic ſtemmatis
 ordo cauſam juvet, o Græci,
 niſi mihi ſit communis gens
 cum illuſtri Achille. Erat
 patruelis: peſco patruelia.
 Quamobrem ortus ex ſan-
 guine ſiſyphi, atque illi ſi-
 millimus dolis & furtis, an-
 numerat Æacidis genti
 nomina diuerſe gentis? An
 arma mihi auferenda ſunt
 quia prior acceſſi, atque
 nullo indicante? Atque ille
 dignior videbitur, qui cepit
 noſtiſſima, atque vitavit
 bellum ſimulata inſania,
 donec callidior illo, ſed ſibi
 improvidus Naupliades pro-
 didit ſigmenta ingenii me-
 ticuloſi, atque reſpuit in ar-
 ma que vitaverat. Nunc
 conſequatur præſtantiſſima
 arma qui reſuſcit capere
 ulla: Nos contemti ſimus,
 atque ſpoliati muneribus pa-

truelibus, qui nos objecimus primis diſcriminibus. Atque utinam, aut hæc inſania vera fuiſſet, aut edita; neque hic ſuaſor flagitiarum unquam acceſſiſſet ſocius ad arces Trojanas! ſili Pœantis, Lemnos in te haberet expoſitum per noſtrum flagitium.

N O T A.

31. Frater] Patruelis: Fratres namque erant Pelamon Ajacis, & Peleus Achillis pater. Patruelis autem fratres dicuntur, qui è fratribus riuntur.

33. Inferit] Ille verò in familiam aliquam ooptari videtur, qui ejus bona appetit.

34. Indice] Ulyſſi tacite exprobrat, quod coactus ad bellum Trojanum venerit. Is enim, & ſcriperunt Tragicæ, uxoris amore detentus, inſaniæ ſimulatione litus, diverſi generis junctis animalibus, proſcindens, ſalemque frugum loco ſpargens, militiam ſubterfugere voluit. Hæc fraus Palamedem virum prudentiſſimum equaquam latuit: qui inſuper doſoſum virum in ſuis ipſius dolis, vomeri in ſulcum obſecto Telemacho, corripuit. Ille enim aratrum à filii orpore avertit, quo argumento facile viri mulatam eſſe inſaniam deprehenſum eſt. Vide Lucian. de Domo.

38. Sibi mutilior] Solertia enim ſua Ulyſſem contra ſe irritavit Palamedes, qui illius deinde dolis hoc modo ſublarus eſt. Literas finxit Ulyſſes à Priamo ad Palamedem, quibus obreſtitam operam huic tranſmiſſum auri ponus commemorabat; illudque idem Ulyſſes per

ſervos corruptos in Palamedis tentorio deſodi curaverat. Perlatiſ ad Agamemnonem litteris, Palamedes proditiſ arguitur. Ibi tum reo adedeſe ſimulans Ulyſſes, hoſti fidem non habendam eſſe contendit, reipſa fraudem poſſe coargui, ſiquidem aurum nullum apud Palamedem inveniretur, &c. Miſſi itaque qui ejus tentorium perſcrutarentur, à quibus aurum inventum: quamobrem Palamedes, utcumque immeritus, lapidibus obrutus eſt.

39. Naupliades] Palamedes eſt Nauplii Nep- tuni fil. Eubœæ regis alius.

43. Atque utinam] Hactenas in contemptum, nunc in odium Ajax Ulyſſem adducere nititur.

45. Pœantia] Philoſteten dicit Pœantis filium, cui Hercules in Oeta arſurus Lernææ hydræ felle tinctas ſagittas, ſine quibus Troja capi non poſſet, dederat. Ille autem unius ſagittæ caſu vulnere pene immedicabili pede ſaucius, cum propter ſcætoſem à Græcis ferri, aut propter dolorem navigare non poſſet, in Lemno inſula, Ulyſſis præfertim ſuaſu, eſt relictuſ.

46. Lemnos] Inſula eſt è regione Thraciæ, Vulcano dicata; una ex Cycladibus.

Qui nunc, (ut referunt,) occultatus speluncis silvestribus tangis silices questibus; atque optas ea Laërtiada quibus dignus est: qua Dii, Dii faciant non frustra voveas. Et nunc ille, qui no- viscum juraverat in eadem arma, Heu! pars una ducum, qui successor est sagittarum Herculis, confectus morbo & fame, & tegitur & nutritur avibus, atque alites jaculando utitur sagittis excidio Trojano destinatis. Ille tamen vita fruitur quia non comitatus est Ulyssem. Miser Palamedes mallet etiam esse destitutus. Viveret; aut certe mortem appetisset sine preditionis infimalacine. Quem iste, nimium miratur vesania infelicis detecta, commentus est prodere rem Græcam; atque confirmavit inventum crimen; & monstravit aurum quod ipse ante humo texerat. Adeoque subraxit vires Græci aut exilio, aut morte. Ulysses sic certat, sic est referendus. Qui quamvis superet etiam fidelem Nestorem eloquentia, non tamen præstiterit, ut credam nullam esse illi flagitium destituisse Nestorem. Qui lentus vulnere equi, & confectus atate proventa, cum ipse peteret ab Ulysses, destitutus est à comite. Tydides necit certo probra à me non extari; qui exprobatum illum saepe ciatum nomine tuo, atque conavit fugam timidi amici. Dii videterristra oculis justis. Ecce qui Nestorem non tulit, ipse caret auxilio: atque ut destituit, ita e destitutus. Ipse sibi præserat legem. Vicat comites. Accedo, & invenio pavidum,

Qui nunc (ut memorant) silvestribus abditus antri Saxa moves gemitu: Laërtiadæque precaris, Quæ meruit: quæ Di, Di dent non vana preceris, Et nunc ille eadem nobis juratus in arma, 5 (Heu!) pars una ducum, quo successore sagitte Herculis utuntur, fractus morboque fameque, Velaturque aliturque avibus; volucresq; petend Debita Trojanis exercet spicula fatis. Ille tamen vivit, quia non comitavit Ulyssem. 5 Mallet & infelix Palamedes esse relictus. Viveret; aut certe letum sine crimine haberet. Quem malè convicti nimium memor iste furoris Prodere rem Danaam finxit: fictumque probav Crimen. Et ostendit, quod jam præfoderat } aurum.

Ergo aut exilio vires subduxit Achivis, Aut necesse. Sic pugnat, sic est metuendus Ulysses Qui, licet eloquio fidum quoque Nestora vincat Haud tamen efficiet, desertum ut Nestora crime Esse rear nullum. Qui, cum imploraret Ulysses Vulnerere tardus equi, fessusque senilibus annis, Proditus à socio est. Non hæc mihi crimina fini Scit bene Tydides: Qui nomine sæpe vocatum Corripuit; trepidoque fugam exprobravit amic Aspiciunt oculis Superi mortalia iustis. 7 En eget auxilio, qui non tulit: utque reliquit Sic linquendus erat. Legem sibi dixerat ipse. Conclamat socios. Adsum; videoque trementem

N O T A.

47. Qui nunc] Philocteræ miserias, ut majorum Ulyssi conciliet invidiam, oratorie amplificat.

53. Velatur] Pennatum contextu corpori tegumenta fecisse Philocteren ex Attio Poëta, quem & citat Cicero, contumatur.

54. Debita] Quia sine illis capi Troja non poterat.

58. Furoris] Derestavitque furore — Militiam fito. Suprà v. 36.

60. Præfoderat] In tentorio Palamedis, per servos illius corruptos.

61. Exilio] Exilio Philocteris, morte Palamedis.

62. Sic pugnat] Hæc sunt ejus facinora mætaria, hi terrores, fraudes, insidie, &c.

64. Desertum] Nestor, Græcis fulmine trinitis, & altero jugali ab Alexandro [Paride] vulnerato, pene interisset ab Hectore intercepto, nisi auxilio occurrisset Diomedes, frustra incato Ulysses, & ipso jam fuga sibi consulente Iliad. 8.

68. Tydides] Diomedes Tydei fil.

69. Trepido] Alludit ad verba, quæ Diomedes attribuit Homer.

Διογάνης Αλεπτιζοη πολυμήχαν' Οδυσσευ
Π* φοβηεις; &c.

Pallentemq;

allentemque metu, & trepidantem morte futura.
 Opposui molem clypei; texique jacentem; 75
 servaviq; animam (minimum est hic laudis) inertē.
 si perstas certare, locum redeamus in illum:
 Redde hostem, vulnusq; tuum, solitumq; timorem:
 Post clypeumq; late: & mecum contende sub illo.
 At postquam eripui; cui standi vulnura vires 80
 Non dederant, nullo tardatus vulnere fugit.
 Hector adest: secumque Deos in praelia ducit.
 Quaque ruit, non tu tantum terreris, Ulyssē;
 sed fortes etiam: tantum trahit ille timoris.
 Hunc ego sanguineæ successu cædis ovantem 85
 Dominus ingenti resupinum pondere fudi.
 Hunc ego poscentem, cum quo concurreret, unus
 sustinui: sortemque meam vovistis, Achivi:
 ut vestræ valere preces. Si quæritis hujus
 fortunam pugnæ; non sum superatus ab illo. 90
 ecce ferunt Troës ferrumque, ignemque, Jovemq;
 Danaas classes. Ubi nunc faciendus Ulysses?
 Nempe ego mille meo protexi pectore puppes,
 pem vestri reditus. Date tot pro navibus arma.
 Quod si vera licet mihi dicere; quæritur istis, 95
 quam mihi, major honos: conjunctaque gloria
 nostra est.

atque Ajax armis, non Ajaci arma petuntur.
 Conferat his Ithacus Rhesum, imbellemq; Dolona,

*fertus Ulysses? Nempe ego defendi meo pectore mille naves, in quibus erat spes vestri recursus. Con-
 dide arma pro tot navibus. Quod si mihi licet profiteri vera, magis decus istis quam mihi quaritur.
 honor est inter me & illa conjunctim: atque Ajax ab armis poscitur, non ab Ajace arma. Ithacis
 proponat cum istis Rhesum, & Dolonem inermem,*

*Et ex sanguinem timore, atque
 trementem instanti morte.
 Objeci vastum clypeum, &
 deflexi prosternam: atque
 servavi animam (in hoc mi-
 nimum est gloria) scordem.
 Si pergis contendere, rever-
 tamur in illum locum: pone
 denso hostem, atque plagam
 tuam, & melum consue-
 tum: atque latita pone
 scutum meum, & certa
 mecum sub illo. At post-
 quam retraxi; cui vulnera
 non concesserant facultatem
 consistendi, in pedes se conse-
 cit nullo impeditus vulnere.
 Hector adest, atque rapit
 secum Deos in certamina:
 & qua fertur non tu modo
 trepidas, Ulyssē, sed etiam
 strenuus; tantum ille incutit
 pavoris. Ego prostravi cum
 resupinum cominus saxo
 ingenti, cum triumphares
 successu stragis cruenta. Ego
 solus steti adversus eum pe-
 tentem cum quo certaret,
 & optastis ut fors mea pro-
 ferretur, ô Græci: & vota
 vestra pravaluerunt. Si pe-
 titis eventum hujus certa-
 minis, non sum victus ab
 illo. Ecce Trojani ferunt fer-
 rum, & ignem, & Jovem
 in naves Græcas. Ubi nunc*

N O T A.

- 75. Molem] Σάκος ἢ ἄλλο τι στήθος
- 78. Vulnus] Quod à Soco Ulysses acceperat, cuiusquam illum interfecisset, ut refert Ho-merus.
- 79. Clypeum] Quo Ajax, monitu Menelai, vulneratum Ulyssē protexit.
- 82. Deos] Non semel à Jove sustentatos fuisse Trojanos scripsit Homerus; qui Iliad 15. o illo missum dicit Apollinē, qui debiles actosque restitueret.
- 86. Pondere] Saxo Sc. quo Hectoris pectus a percussit, ut cum ingenti armorum strepitu lum terræ affligeret.
- 88. Sortemque] Græcos omnes ad certamen agulare Hector provocaverat: quàm obrem Hectoris consilio novem eorum fortissimi for- ti sunt, inter cum illo congregaretur, voven-

- tibus interea Achivis omnibus, ut Ajacis Te- lamonii, aut Ajacis Oilei, aut Agamemnonis fors exiret. Quæ omnia ex Homeri Iliad. Z. Ζεὺ ἀπατήρ Ἀιακία λαχέειν, &c.
- 89. Et vestra] Ἐκ δ' ἑσθρα κλήρω κούεις, ὅν ἄρ' ἠθέλον αὐτοῖς, Ἀιακίῳ, Il. Z.
- 91. Jovem] Jovis auxilium Hectori faventis.
- 98. Ithacus] Ulysses, quem non sine con- temtu à parva insula, in qua ille imperabat, eo nomine appellat.
- 1b. Rhesum] Regem Thraciæ, qui ea nocte qua Trojanis in auxilium venerat à Diomede & Ulyssē fuit interemptus. Il. 10.
- 1b. Dolona] Qui ab Hectore speculatum mis- sus, à Diomede & Ulyssē interceptus atque interfectus est. Il. 10.

Priamidenque

Adstitit : atque oculos paulum tellure moratos 125
 Sustulit ad proceres ; expectatoque resolvit
 Ora sono : neque abest facundis gratia dictis.
 Si mea cum vestris valuissent vota, Pelasgi,
 Non foret ambiguus tanti certaminis hæres :
 Tuquetuis armis, nos te poteremur, Achille. 130
 Quem quoniam non æqua mihi vobisque negarunt
 Fata, (manuque simul veluti lachrymantia tersit
 Lumina) quis magno melius succedat Achilli ;
 Quam per quem magnus Danaïs successit Achilles?
 Huic modo ne profit, quod, ut est, hebes esse }
 videtur : } 135

Neve mihi noceat, quod vobis semper, Achivi,
 Profuit ingenium : meaque hæc facundia, si qua est,
 Quæ nunc pro domino, pro vobis sæpe locuta est,
 Invidia careat : bona nec sua quisque recuset.
 Nam genus, & proavos, & quæ non fecimus }
 ipsi, } 140

Vix ea nostra voco. Sed enim, quia rettulit Ajax
 Esse Jovis pronepos, nostri quoque sanguinis auctor
 Jupiter est, totidemque gradus distamus ab illo.
 Nam mihi Laërtes pater est, Arceſius illi,
 Jupiter huic : neq; in his quisquam damnatus }
 & exsul. } 145

Est quoque per matrem Cyllenius addita nobis
 Altera nobilitas. Deus est in utroque parente.
 Sed neque materno quod sim generosior ortu,
 Nec mihi quod pater est fraterni sanguinis insons,
 Proposita arma peto : meritis expendite caussam. 150
 Dummodo quod fratres Telamon Peleusq; fuerunt,

surrexit : atque sustulit ad Primates oculos paulum terra affixos ; atque aperuit os voce expectata ; neque desideratur lepos dissertæ orationi. Si mea desideria valuissent cum vestris, ô Graci, successor horum armorum, de quibus tanta nunc est contentio, non esset dubius, tuq; gauderes tuis armis, nos te frueremur, Achille. Quens quoniam fors iniqua mihi atque vobis non indulserunt, (atque simul quasi lachrymantes oculos manus absterſit) quis æquus succedat forti Achilli, quam qui Achillem Gracis auxiliatorum adduxit. Modo ne huic proſit, quod, ut est, videtur esse stupidus ; neque mihi obſte solertia, quæ vobis semper utilis fuit, Graci ; atque hæc mea eloquentia. (si qua est) quæ nunc dicit pro domino, sæpe dixit pro vobis, invidia careat ; neq; quisquam negligat sua bona. Nam vix dico nostra, stirpem & majores, & quæ ipsi non gessimus. Verum enimvero, qui Ajax memovit se esse pronepotem Jovis, Jupiter est etiam auctor nostræ stirpis ; & distamus ab illo totidem gradus. Nam patrem habeo Laërtes, ille Arceſium, hic Jovem ; neque inter illos quisquam damnatus & profugus. Cyllenius, è quo mater mea orta est, ex altera parte genus meum nobilitat. Deus est in utroque parente. Verum neque posco arma de quibus agitur, quia sum nobiliter originæ materna, neque quia habeo patrem inſontem fraterni sanguinis, dirimite licet merito. Modo ne sit meritum Ajaxis, quod Telamon & Pelæus,

sum, hic Jovem ; neque inter illos quisquam damnatus & profugus. Cyllenius, è quo mater mea orta est, ex altera parte genus meum nobilitat. Deus est in utroque parente. Verum neque posco arma de quibus agitur, quia sum nobiliter originæ materna, neque quia habeo patrem inſontem fraterni sanguinis, dirimite licet merito. Modo ne sit meritum Ajaxis, quod Telamon & Pelæus,

N O T A.

125. Adstitit] Στασιον ὄψατ δὲ ἰδὼνσ κατά χθονὸς ὀμματὰ πύζας Il. 3. Moratos] Per moram illam dicturi cura indicatur, quæ maxime auditoris, quem ille revereri videtur, benevolentiam conciliat.
 126. expectato] Atque adeo experito, quemque avidè curios s auditor excipiat.
 132 Veluti] Ut neque Oratorem irasci, ita nec flere decet, simul, re non dedecet.
 134. Per quem] Ὀδυσσέμ, qui inter Lycœnedis Scyri insulæ regis filias latitantem Achillemprehendit, ut infra videbimus.

139. Bona &c.] È. e. nemo modeste nimis merita sua silentio premit.
 145. Damnatus] Tacite Ajaci, Pelei patris, ut & Telamonis patris crimen objectat ; Phocium namque fratrem ab utroque interfecit nonnulli scripserunt.
 146. Cyllenius] Mercurius, à Cyllene Arcadæ monte ubi natus dicitur. Anticlea autem Ulyssis mater Antolyci fuit filia ; Antolycus Mercurii ex Chione Dedalionis filia.
 146. Deus est in utroq;] In patre Jupiter, in matre Mercurius.

B B Ajacis

fuerunt fratres; neque scires consanguinitatis, sed gloria virtutis quaratur ad ista arma adipiscenda. Vel si propinquitas & proximus haeres requiritur, ille habet patrem Peleum, qui habet filium Pyrrhum. Quis locus Ajaci? ferantur ad Phthian, vel Scyron. Neque Teucer est minus patruelis Achilli, quam iste. An tamen ille poscit, an sperat consequi arma? Adeoque, siquidem agitur tantum de meritis, equidem plura peregi, quam quae mihi sit facile oratione assequi. Attamen dirigar serie rerum. Mater Nereia prudens futuri interitus filii, oculis filium ornatum muliebri, fraus amictus induti se fellerat omnes, inter quos etiam Ajacem. Ego immiscui mercibus muliebribus arma accensuracorum virile. Neque adhuc heros deposuerat ornatus puella; cum dixi arripienti scutum & lanceam,

fili Dea, illum vulturum se tibi reservat. Quamobrem differs delere magnam Trojam? Atque immisi manum, & duxi strennum ad opera belli. Ergo quicquid praclare ab illo gestum est, mihi deberetur. Ego vici Telephum certantem hasta: sanavi domitum atque supplicem. Mihi debet quod Thebae sunt diruta. In animum inducite me expugnasse Lesbon,

Ajaci meritum non sit: nec sanguinis ordo, Sed virtutis honos spoliis quaratur in istis. Aut si proximitas primusque requiritur haeres; Est genitor Peleus, est Pyrrhus filius illi. Quis locus Ajaci? Phthian Scyronve ferantur. Nec minus est isto Teucer patruelis Achilli. Num petit ille tamen? num sperat, ut auferat arma Ergo operum quoniam nudum certamen habetur Plura quidem feci, quam quae comprehendere } dictis 16

In promptu mihi sit. Rerum tamen ordine duca Praescia venturi genitrix Nereia leti Dissimulat cultu natum. Deceperat omnes, In quibus Ajacem, sumtae fallacia vestis. Arma ego foemineis animum motura virilem Mercibus inserui. Neque adhuc projecerat heros Virgineos habitus, cum parmam hastamque tenent Nate Dea, dixi; tibi se peritura reservant Pergama. Quid dubitas ingentem evertere Trojan Injecique manum; fortemque ad fortia misi. Ergo opera illius mea sunt. Ego Telephon hastam Pugnantem domui; victum orantemque refeci. Quod Thebae cecidere, meum est. Me credi Lesbon,

N O T A E.

152. Ajacis] Qui sanguinis jure armis potius, quam Ulysses potiri debuerat.

155. Illi] Achilli.

156. Phthian] Quae urbs fuit Thessalicae, ubi Peleus Achillis pater commorabatur.

156. Scyron] Pyrrho Achillis filio servanda arma dicit; qui in Scyro insula, ubi Deidamia mater, Lycomedis filia, tunc temporis imperium habebat.

157. Patruelis] Frater, filius Telamonis ex Hesione, uti Ajax ex Eubaea. Ver. 31. supra, frater ponitur pro patruelo.

162. Nereia] Tritis Nerei filia Achillis mater, quae, cum filium bello Trojano periturum cognovisset, muliebri habitu illum inter Lycomedis regis filias occultandum naviavit. Inchoat narrationem ab Achille ad bel-

lum adducto, colligens omnia facinorosa sibi esse adscribenda: se enim eorum sumptu causam.

164. Ajacem] Hoc Scopitice dicitur Irenice.

197. Tenenti] A matre enim, neglectis muliebribus omnibus quae puellae ceterae sibi elegerat, Achilles corripuit: quae ex re illius esse compertum est.

171. Telephon] Herculis filium, de quo supra lib. 12. 112. quae mihi à Trojanorum partis stantem Achilles vulneravit, deinde tamen navit.

173. Theba] Cilicia scilicet, de quibus libro superiori, quos Achilles diripuit.

173. Lesbon] Quae insula, Troadi propere dum opposita, ab Achille direpta erat; Alibi carminibus & Sapphus clara.

Me Tenedon, Chrysenque, & Cyllan Apollinis
urbes,

Et Scyron cepisse. Mea concussa putate 175
Procubuisse solo Lyrnessia moenia dextra.

Utque alias taceam; qui sævum perdere posset
Hectora, nempe dedi: per me jacet inclytus Hector.

Illis hæc armis, quibus est inventus Achilles,
Arma peto. Vivo dederam, post fata reposco. 180

Ut dolor unius Danaos pervenit ad omnes;
Aulidaque Euboicam compleverunt mille carinæ;

Expectata diu, nulla, aut contraria classi,
Flamina sunt: duræque jubent Agamemnona sortes

Immeritam sævæ natam mactare Dianæ. 185
Denegat hoc genitor: Divisque irascitur ipsis:

Atque in rege tamen pater est. Ego mite parentis
Ingenium verbis ad publica commoda verti.

Nunc equidem fateor, fassoque ignoscat Atrides;
Difficilem tenui sub iniquo iudice causam. 190

Hunc tamen utilitas populi, fraterque, datique
Summa movet sceptri; laudem ut cum sanguine

penset.
Mittor & ad matrem: quæ non hortanda, sed astu

Decipienda fuit. Quo si Telamonius isset,
Orba suis essent etiamnum lintea ventis. 195

Mittor & Iliacas audax orator ad arces:
Visaque & intrata est altræ mihi curia Trojæ.

& Tenedon, & Chrysen,
& Cyllan urbes Apollinis,
& Scyron. Existimate
muros Lyrnessios funditus
deletos fuisse mea manu.
Atque prætermittam a-
lias; Scilicet obruli, qui
peste vincere ferocem
Hectorem; fama celebra-
tus Hector per me occu-
bit. Quare his armis,
quibus ego tunc Achillem
indui, me pro tantis ma-
ritis nunc donari æquum
censeo. Dederam ea vi-
vo Achilli, repeto post il-
lius mortem. Postquam
dolor unius permovit om-
nes Græcos; atque mille
naves impleverunt uli-
dem Euboicam, venti diis
expectati, aut nulli sunt,
aut adversi navibus: &
crudelia oracula jubent
Agamemnonem immolare
inense Dianæ filiam im-
meritam. Pater istud re-
cusat; atque Diis ipsis
succenset: & amor paren-
tis est in rege. Ego ora-
tione flexi lenem animum
patris ad communia com-
munia. Nunc equidem
agnosco, atque Atrides
parcat consenti; mag-
na cum difficultate obtinui

causam sub duro iudice. Attamen commoda populi, & fratris, & auctoritas collati sceptri illum tangit, ut expendat gloriam sanguine filix immolandæ. Mittor etiam ad genetricem; quæ non fuit ratione inducenda, sed acie fallenda. Quo si Telamonius ivisset, nostra classis etiam nunc destituta ventis secundis hæretet in portu. Mittor etiam orator intrepidus ad arces Trojanas: & regia superba Trojæ à me est spectata & penetrata:

N O T A.

174. Tenedon] Trojæ proximam insulam.

174. Chrysen & Cyllan] Quæ Troadis urbes.

175. Scyron] Insula est Ægæi quidem eo no-
mine; verum inter Cycladas recensetur, quas
expugnasse Græcos nullibi legitur. Quare
nisi in voce mendum irrepserit, haud absurdum
videtur credere Scyron unam esse ex urbibus
undecim, quas ante expugnationem Trojæ A-
chilles cepisse dicitur.

176. Lyrnessia] Lyrnessi, Troadis urbis, ex
qua Hippodamia seu Briseis abducta.

179. Quibus] Redi ad versum 165.

181. Unius] Menelai, cui à Paride adempta
conjux Helena.

182. Aulida] Fuit urbs Bæotiæ juxta
Chalcidem; portum habens amplissimum, quo

ex tota Græcia naves ad bellum Troj. num
convenerunt.

187. Pater] Qui filix plus, quam dignitati &
Reipublicæ consulat. Pater pro paterna cha-
ritate.

190. Iniquo] Agamemnone patre, quem filix
amor movebat magis, quam publica utilitas.

191. Dati] Rex enim regum dictus Agame-
non, qui omnibus de voluntate eorum imperabat.

193. Mittor] Arcessita adducitur Iphigenia,
quali nuptura Achilli, qui idè a Lycophrone
vocatur Iphigeniæ Ἐύρευς &.

195. Orba] Quia nunquam à Clytemnestræ
amplexibus Iphigeniam hebes Ajax avellisset
neque adeo ea Dianæ aris admota: neque
Dea placata fuisset.

Qua erat adhuc referta multis proceribus. Impavidus dixi causam, quam tota Græcia mihi commiserat: & accuso Paridem & repto Helenam rapisam; & flexi Priamum, & Antenorem una cum Priamo. At Paris & fratres, & qui pradati sunt Helenam sub illius ductu, agere compescuerunt manus selestas: (Tibi istud compertum est, Menelaë) atque ille fuit primus dies mei discriminis & tui. Longum est memorare quæ in rempublicam exegi consilio & factis per spatium longi belli. Post primam pugnam hostes se continuerunt diu intra urbis muros: neque locus ullus datus est aperto certamini. Certavimus denique anno decimo: Quid agis interea, qui tantum manu strenuus es? Quæ tua Græcis utilitas? nam si interrogas de meis factis, insidias struxi hostibus, navalia fossis communiavi, socios animavi ut paterentur æquo animo rædia longi belli: curavi quomodo essentus commensu atque armis instruendi: mitti quo necessitas vocavit. Ecce Rex deceptus specie somni Jovis instinctu, hortatur duces

omittere curam belli incepti. Ille potest tueri suam causam auctore. Ajax ne istud patiar, & que insiet Trojam esse evitendam; & quod potest, ceret. Quamobrem non retineo discessuros? non sumit arma? cur non dicit vel facit aliquid, quod incertum virgus cohileat? Hoc non est difficile Ajaci magna semper dicenti. Quid quod & ipse fugis? Spectavi, atque puduit spectare, cum tu pedem retro ferres, atque turpiter injireres naves. Nec mora, Quid agitis? dixi; & resania vos cogit,

Plenaque adhuc erat illa viris. Interritus egi,
Quam mihi mandarat communis Græcia, causam
Accusoque Parin, prædamque, Helenamque } 20
reposito;

Et moveo Priamum, Priamoque; Antenora junctur
At Paris, & fratres, & qui rapuere sub illo,
Vix tenere manus (scis hoc, Menelaë) nefanda
Primaque lux nostri tecum fuit illa pericli.

Longa referre mora est, quæ consilioq; manuq; } 20
Utiliter feci spatiosi tempore belli.

Post acies primas, urbis se mœnibus hostes
Continuere diu; nec aperti copia Martis
Ulla fuit. Decimo demum pugnavimus anno.

Quid facis interea, qui nil nisi prælia nosti? } 20
Quis tuus usus erat? nam si mea facta requiris,
Hostibus insidior, fossas munimine cingo:

Consolor socios, ut longi rædia belli
Mente ferant placida: doceo, quo simus alendi
Armandique modo: mittor, quo postulat usus. } 20
Ecce Jovis monitu deceptus imagine somni

Rex jubet incepti curam dimittere belli.
Ille potest auctore suam defendere causam.

Non finat hoc Ajax: delendaque Pergama posca:
Quodq; potest, pugnet. Cur non remoratur } 20
iturus?

Cur non arma capit? dat, quod vaga turba sequar?
Non erat hoc nimium, nunquã nisi magna loqueri.

Quid quod & ipse fugis? vidi, puduitque vide,
Cum tu terga dares, inhonestaque vela parare
Nec mora, Quid facitis: quæ vos dementia, dixi, } 20

N O T A.

200. Prædam] Vel prædam, Helenam ipsam, quam prædo Paris avexit; vel prædam, quæ cum Helena abducta erit, intellige.

201. Antenora] Qui quidem, cum ex Trojanorum principibus esset,

— Censet belli videri causam.

Hor. Epist. lib. 1. 2.

201. Junctum] Vel affinitate, vel quia assentiebatur Priami sententiæ.

203. Nefandas] Siquidem, jure gentium, Legatos inviolatos esse decet.

212. Fossas] Ad illam respicere videtur, quæ à Græcis ante navium stationem ducta muro cincta fuit, quam postea Neptunus emissis Phrygiæ fluminibus delevit.

215. Mittor] N ipse ad Chrysem Apollinis Sacerdotem, cui filiam restitit.

317. Rex] Agamemnon, qui ut suorum nimos tentaret, de reditu à Jove per sonos admonitum sese simulavit. Vid. Hom. I. 3. sub initio.

218. Auctore] Jove.

Concili.

Concitatur, ô focii, captam dimittere Trojam?
 Quidve domum fertis decimo, nisi dedecus, anno?
 Talibus atque aliis, in quæ dolor ipse disertum
 Fecerat, averfos profuga de classe reduxi.
 Convocat Atrides socios terrore paventes: 230
 Nec Telamoniades etiam nunc hiscere quicquam
 Ausit. At ausus erat incessere dictis
 Therfites, etiam per me haud impune, protervis.
 Erigor: & trepidos cives exhortor in hostem:
 Amissamque mea virtutem voce reposco. 235
 Tempore ab hoc quodcunque potest fecisse videri
 Fortiter iste, meum est: quem dantem terga retraxi.
 Denique de Danaïs quis te laudatve petivæ?
 At sua Tydides mecum communicat acta:
 Me probat; & socio semper confidit Ulysse. 240
 Est aliquid, de tot Graiorum millibus, unum
 A Diomede legi. Nec me fors ire jubebat:
 Sic tamen & spreto noctisque hostisque periclo,
 Ausum eadem, quæ nos, Phrygia de gente Dolona
 Interimo: non ante tamen, quam cuncta cœgi 245
 Prodere, & edidici, quid perfida Troja pararet.
 Omnia cognoram: nec, quod specularer, habebam:
 Et jam præmissa poteram cum laude reverti.
 Haud contentus ea, petii tentoria Rhesi:
 Inque suis ipsum castris comitesque peremi. 250

ô comites, relinquere Trojam jam ferè captam? aut quid reportatis in patriam anno decimo nisi opprobrium? Talibus atque aliis, in quæ ipse dolor fecerat faciendum, reduxi contumaces de classe ad fugiendum parata. Agamemnon Atræi filius ad concilium ciet comites pavore territos: neque Ajax Telamonis filius etiam nunc audeat quicquam dicere. At Therfites non veritus erat conviciis laesere reges: cuius protervitatem etiam ego vade castigavi. Exsurgo; atque exhorror in bellum socios timidos, & animos eorum jam dejectos erigo atque accendo. Quicquid iste, quem fugientem reduxi, potest videri fecisse ab eo tempore, mihi debet referri. Denique quis ex Grecis te probat, aut focium sibi experit? At Tydides me pariteripem adfiscit in omnibus suis laboribus: me laudat, & semper bene sperat, Ulysses comites. Est aliquid deligi solum à

Diomede inter tot millia Græcorum. Neque fors cogebat me proficisci: sic tamen & non deterritus discrimine noctis & hostis, interficio Dolonem de natione Trojana, conantem eadem qua nos: neque tamen prius, quam cœgi omnia aperire, & exploravi quid perfidi hostes machinarentur, Cuncta resciveram; neque supererat quod explorarem: & iam poteram redire magna cum gloria, cuius modo memini. Sed ad ampliorem aspirans, adii tentoria Rhesi, atque interemi ipsum cum comitibus in suis castris:

N O T A E

228. *Dolor*] Non sine artificio maximo dolor attribuit, quod arrogantiae videri potuisset: ira ex eo, quod invidiosissimum fuit, sibi gratiam conciliavit.
 233. *Therfites*] Deformosissimus & impudensissimus Græcorum:
 Φόξος ἔην κεφαλήν &c. Iliad. B.
 233. *Haud impune*] Graviter Ulysses sceptrum percussit hominem inentum.
 236. *Potest*] Non dixit fecit, aut fecisse videtur, sed potest videri fecisse: ut maxima sit factorum Ajacis extenuatio.
 238. *Denique de Danaïs*] Inversio est Argumenti, quo utitur Ajax in Ulysses (cum inquit, *Luce nihil gestum est* &c.) & amplificatur ex signis consequentibus, quibus Ulysses

probat se pugnasse acrius ipso Ajace, quia exceperit vulnera non clypeo, sed adverso corpore: Ajacem verò semper sibi cavisse ne vulneretur.
 242. *Nec me fors*] Veteratorie profecto: quod laudi erat adversario, in sese Ulysses cum illius diminutione derivat. Tacite enim Ajacem quasi sorte coactum cum Hectoris congressum innuit; cum ipse sua pericula sponte subiret.
 241. *Ausum eadem*] Missum ab Hectoris ad explorandum castra Græcorum, sicut & nos speculatum res Trojanas. *Dolona*] Qui intercepit ab Ulysses, omnia Trojanorum consilia Rhesique adventum indicavit; hinc proverbium Δόλων ὁ ἀνεύρετο.
 249. *Rhesi*] *Thracia regis*, de quo supra.

atque ita victor & voti
 compos capto regio curru
 similis triumphanti rever-
 sus sum. Nunc (si Diis
 placet) mihi denegate il-
 lius arma, cujus equos
 Dolon Trojanorum spe-
 culator ausus erat petere
 pro nocturna sua opera,
 sit que melius de vobis me-
 ritus Ajax, quam ego.
 Cur memorem copias Sar-
 pedonis Lycii prostratas
 mea manu? Prostrigavi
 cum multa strage Cœra-
 non Iphitiden, & Alasto-
 rem, & Chromium, &
 Alcandrum, & Halium,
 & Noëmonem, & Prys-
 tannin; atque interemi Tho-
 nem cum Chersidamante,
 & Charopen, & Ennomon
 impulsam ad prælia fortis
 iniqua: & quinq; minus
 inclyti interierunt nostra
 dextra ad muros urbis. Nec
 mihi desunt cicatrices ad-
 verso corpore exceptæ,
 quas, si verbis meis fidem
 non habetis, en aspici-
 te: Libet enim eas exhibere
 tanquam testes meæ vir-
 tutis, id quod Ajax non
 potest. Atque submo-

vet amictum manus; & Hæc sunt, inquit, pectora semper exercitata in vestrum commodum.
 At Telamonijs nihil fudit sanguinis per tot annos pro comitibus: nec ullum vulnus corpore a-
 cepit. Quid tamen istud interest, si narrat se cepisse arma pro classe Græca tuenda contra Troi-
 nos & Jovem? Atque agnosco gessit; nolo enim tanquam invidus, hanc laudem ei detrahere. Si
 neque solus sibi arroget, quod omnium est; atque concedat etiam vobis aliquam laudem.

N O T A.

252. Curru] Conscendo currum Rhesi, qui
 Triumphum pene referebat. Obiter ad Trium-
 phales equos & currus, quibus Romani vi-
 ctories vehi solebant, alludit.

253. Cujus equos pretium] Ordo est; ne-
 gate mihi arma ejus viri, cujus equos
 Dolon pro nocturna speculatione poposcerat.
 Illa vero Ionias Ulysses arma Achillis, &
 Ajaci neganda, & sibi adjudicanda ostendit.
 Cujus Achillis, cujus iππας η̄ ἀγέλα πεί-
 κηλα χαλκῷ speculationis suæ pretium ab
 Hecatore poposcerat Dolon.

255. Sarpedonis] Qui Jovis fuit ex Euro-
 pa filius, rex Lyciæ, Trojanis favens, à Pa-
 troclo, post multos ex ejus sociis ab Ulyssè ma-
 ctatos, tandem interfectus.

257. Iphitiden] Iphiti filium Sarpedonis
 una cum sequentibus comitem.

Atque ita captivo victor votisque potitus
 Ingredior curru lætos imitante triumphos.
 Cujus equos pretium pro nocte poposcerat hostis,
 Arma negate mihi: fueritque benignior Ajax.

Quid Lycii referam Sarpedonis agmina ferro 255
 Devastata meo? cum multo sanguine fudi
 Cœranon Iphitiden, & Alastoraq; Chromiumque,
 Alcandrumque, Haliumque, Noëmonaque, Prys-
 tannique,

Exitioque dedi cum Chersidamante Thoona,
 Et Charopen, fatisque immitibus Enno- } 26
 mon actum:

Quinque minus celebres nostra sub mœnibus urbi
 Procubuere manu. Sunt & mihi vulnera, cives
 Ipso pulchra loco. Nec vanis credite verbis.
 Aspiciate en. Vestemq; manu deducit; & Hæc sunt
 Pectora semper, ait, vestris exercita rebus. 26

At nihil impendit per tot Telamonijs annos
 Sanguinis in socios: & habet sine vulnere corpus.
 Quid tamen hoc refert; si se pro classe Pelasga
 Arma tulisse refert contra Troasque Jovemque
 Confiteorque, tulit; neque enim benefacta } 27
 maligne

Detrectare meum est: sed nec communia solus
 Occupet; atq; aliquem vobis quoq; reddat honorem

263. Loco] Adverso pectore, non tergo.

267. Sine vulnere] Habent fabulæ, Hercu-
 lem aliquando Salaminem venisse ad Telamoni-
 nem, ibiq; cum Ajacem adhuc infantem col-
 spexisset, circumdixisset illi pellem suam le-
 ninam, precatumq; ut qui puer illa tegetetur
 invulnerabilis foret, atq; ita fuit toto corpore
 nisi latere, quod pelle contextum non fuerat.
 Hinc infra,

Dixit, & in pectus tum demum vulnera passus
 Qua patuit ferro, lethalem condidit enses.

Sed hic Ulysses exprobrat Ajacem, quod si
 cavebat, ne vulneraretur.

268. Quid tamen] Concedit esse quidem
 vera; sed non uni arroganda, quæ Ajax retulit
 de classe & Monomachia.

Et urbes varias, & gladium corsusum [Orionis. Opat habere arma quæ non intelligit. Quinetiam reprehendit me, qui detrectavi officia belli & tarde veni ad incæptum laborem? neque videt se eoarguere generosum Achillem? Si vocat flagitium finxisse; uterque finximus. Si cunctatio vitio vertitur, ego sum celesior illo. Uxor pia me prohibuit; mater pia Achillem: atque prima tempora sunt concessa illi, reliqua vobis. Nequaquam meuerem, si jama non possem diluere hoc crimen, quid cum tanto viro commune habeo. Ille tamen detectus solertia Ulyssis; at non Ulysses Ajacis. Neve admiremur eum facere in me probralingua lobutis; exprobrat vobis etiam digna dedecore. An enim mihi flagitiosum est arguisse Palamedem fisci facinoris, vobis honestum damnasse? At neque Naupliades potuit resellere tantum crimen & imque manifestum: neque fando accepistis illius facinora, spectastis; atque ea quæ mihi exprobrata sunt, vobis patefacta erant auro in tentoriis invento. Neque dignus fui reprehensione, quocumque Pæantiades sit in Lemno Vulcania insula. Afferite vestrum factum: namque vos hoc comprobastis. Neque inficiabor me consuluisse, ut se redimeret à labore belli atque itineris, & conaretur minueri per quietem acres dolores. Obsequutus est, atque visa fruitur. Hoc consilium non modo fidele, sed & faustum; quancquam satis est quod fuerit fidele. Quem quoniam vates petunt ad diruendam Trojam,

Diversasque urbes, nitidumque Orionis ense.
Postulat ut capiat, quæ non intelligit, arma. 295
Quid? quod me duri fugientem munera belli
Arguit incæpto ferum accessisse labori?
Nec se magnanimo maledicere sentit Achilli?
Si simulasse vocat crimen; simulavimus ambo.
Si mora pro culpa est; ego sum maturior illo. 300
Mepia detinuit conjux; pia mater Achillem:
Primaque sunt illis data tempora, cætera vobis.
Haud timeo, si jam nequeo defendere crimen
Cum tanto commune viro. Deprensus Ulyssis
Ingenio tamen ille; at non Ajacis Ulysses. 305
Neve in me stolidæ convicia fundere linguæ
Admiremur eum: vobis quoque digna pudore
Objicit. An falso Palamedem crimine turpe
Accusasse mihi, vobis damnasse decorum est?
Sed neq; Naupliades facinus defendere tantum, 310
Tamque patens valuit: nec vos audistis in illo
Crimina; vidistis: pretioque objecta patebant
Nec Pæantiaden quod habet Vulcania Lemnos,
Esse reus merui. Factum defendite vestrum:
Consensistis enim. Nec me suavisse negabo; 315
Ut se subtraheret bellique viæque labori,
Tentaretque feros requie lenire dolores
Paruit; & vivit. Non hæc sententia tantum
Fida, sed & felix; cum sit satis, esse fidelem,
Quem quoniam vates delenda ad Pergamam } 320
poscunt;

N O T A.

291. *Diversas urbes*] Al. *diversos orbes*, ut stellas innuat. Rectius tamen *urbes*; quippe in scuto Achillis duæ *diverse urbes* a Vulcano (ut narrat Homerus) cælatae fuerunt; quarum altera pace frui, altera bello & obsidione præmi videtur.

294. *Orionis*] Qui Dianæ comes post mortem ab ipsa in cælum translatus & gladio cinctus, pulcherrimum 17 stellarum sydus juxta Taurum efficit.

297. *Laboris*] Bello Troiano.

298. *Maledicere*] Namque & Achilles bellum detrectaverat.

300. *Maturior*] Qui insuper Achillem ad idem bellum proraxit.

302. *Illis*] Vide quam callide per Achillem sese Ulysses excuset; imo & ejus laudem in se transmoveat.

310. *Naupliades*] *Palamedes Nauplii filius*.

313. *Pæantiaden*] *Philoctetes* est Pæonii filius.

313. *Vuleania*] In quam Vulcanus, cælo ob deformitatem despectus, præcipitatus est ubi ferrariam exercuit.

220. *Quem*] In satis erat, sine Herculis fagittis, quas Philoctetes habebat, Trojam capere non posse.

Ne mandate mihi. Melius Telamonius ibit ;
 Bloquioque virum morbis iraque furentem
 Molliet : aut aliqua producet callidus arte.
 Ante retro Simois fluet, & sine frondibus Ide
 stabit, & auxilium promittet Achæia Trojæ ; 325
 Quam, cessante meo pro vestris pectore rebus,
 Ajacis stolidi Danais solertia profit.
 His licet infestus sociis, regique, mihi que,
 Dure Philoctete ; licet execrere, meumque
 Devoveas sine fine caput ; cupiasque dolenti 330
 Me tibi fortè dari, nostrumque haurire cruorem ;
 Utque tui mihi, sic fiat tibi copia nostri :
 Te tamen aggrediar ; mecumque reducere nitar.
 Tamque tuis potiar (faveat Fortuna) sagittis ;
 Quam sum Dardanio, quem cepi, vate potitus : 335
 Quam responsa Deum, Trojanaque fata retexi :
 Quam rapui Phrygiæ signum penetrale Minervæ
 hostibus è mediis. Et se mihi comparat Ajax ?
 Nempe capi Trojam prohibebant fata sine illo.
 Fortis ubi est Ajax ? ubi sunt ingentia magni 343
 Verba viri ? cur hic metuis ? cur audet Ulysses
 Ire per excubias, & se committere nocti ?
 Verque feros enses, non tantum mœnia Troïum,
 Verum etiam summas arces intrare : suaque
 Irripere æde Deam : raptamque efferre per }
 hostes? } 345

ne mihi hoc imperate
 Telamonius aptius proficietur ; atque deliniet
 facundia virum ferocem
 morbis atque ira, vel solers
 protrahet aliqua astutia.
 Prius Simois retro curret,
 & Ide erit sine foliis, &
 Gracia promittet opes Troia,
 quam animo meo emittente vestra commoda,
 prudentia hebetis Ajacis
 juvet Græcos. Quamquam,
 sive Philoctete, sis iniquus sociis, atque regi
 mihi que quamquam detesteris,
 & usque diriv addicas meum caput,
 atque forsitan optes me tibi
 irascenti occurrere, &
 fundere nostrum sanguinem ;
 si non aliter copia tui mihi dari potest, nisi
 tibi etiam mei cepia detur ;
 te tamen adoriar ; &
 conabor reducere mecum :
 & ita obtinebo tua spicula,
 (modo fortuna sit propitia)
 sicuti sum potitus vate Dardanio,
 quem cepi ; sicuti aperui
 oracula Teorum & fata Trojana ;
 sicuti sustuli ex mediis
 hostibus simulachrum reconditum Phry-

gia Minervæ. Atque se Ajax maculo confert ? Nempe fata negabant Trojam capi sine illo. Ubi strenuus Ajax ? Ubi sunt magnifica verba fortis viri ? Quamobrem hic times ? Quamobrem Ulysses non reformidat pervadere vigilias, & se credere nocti ? atque subire per sævos gladios, in modo muros Hicæos, verum etiam supremas arces ; atque revellere Deam suo templo, & efferre ablatam per hostes ?

N O T A.

321. Ne mandate] Ne mihi hoc mandate, ducam Philoctetem.
 321. Melius] Ajacem, tanquam nullius consilii hominem, irridet.
 324. Simois] Troadis rivus.
 325. Achæia] Gracia, quæ Trojam obsidione premebat.
 320. Regi] Agamemmoni. Ad Sophoclis fabulam alludit Poeta, in qua Philoctetes tum illum, tum Ulysssem præsertim, plurimis insectavi verbis fingitur.
 334. Tamq; tuis potiar] Sic in potestate mea tuas sagittas habebō, ut habui Helenum vatem egregium, & Palladium ; quod isti hostibus abstulissim, Troja nunquam caperetur.
 335. Dardanio vate] Heleno, Priami filio,

cujus, ut & Palladii raptum, Ajax Ulyssi criminari dabit, & furtum nominabat ; hic pro summa gloria ducit. & accusatori insultat.
 337 Signum] Palladium, quo Trojanis incolumi, αὐτὰ λωπὸν fore Trojam in fatis erat. Sapientia scilicet ex urbibus sublata, tum demum eversa sunt.
 338. Et se] Vel per furta ipsa, quæ maxime Ulyssi Ajax exprobraverat, sese Ulysses Ajacem multo majorem contendit : idque jure optimo.
 340. Ingentia verba] Vide quam acute Ulysses Ajacis molem vimque consilii expertem exagitet : quamque callide, derivavit in se, si qua fuit, Ajacis virtute, vaniloquentiam, quam huic objecerat, in eundem cum ipsius rusticitate rejicit.

Que

Qua nisi fecissem, filius Telamonis nequicquam tulisset sinistra terga septem boum. Victoria Troia à me parata est illa nocte: cum domui Pergama, cum coëgi posse subigi. Omittit nobis ostentare oculis & susurris meum Tydidem. Sua est pars gloria in illis. Neque tu solus eras, cum tractabas scutum pronauibus sociis; tibi totum agmen opem tulit, mihi unus obiigit socius: Qui nisi intellexeret militem esse inferiorem sapienti; neque præmia deberi manus inuictæ, ipse etiam hæc posceret: aliter ille lenior Ajax posceret, atque sauus Eurypilus, & filius illustris Andromonis: neque minus Idomeneus, & Meriones eodem loco oris undus; frater maioris Atidae posceret. Quippe manus strenui (neque sunt tibi inferiores bello) cesserunt consiliis meis. Habes manum bello utilem; ingenium est quod opus habet regimine nostro. Tu geris vires sine prudentia; ego curam habebo futuri. Tu potes certare: sed me consulit Agamemnon, quam tempora certamina idone sunt. Tu uilis es tantum corpore, nos ingenio: & quanto qui moderatur nauis præponitur muneri remigis; quanto dux præstantior milite, tanto ego tibi præcellō. atque est animus excellentior manus in nostro corpore. Nostra vis omnis in illo sita est. At vos, ô Optimates, conferte mercedem in uestram vigilem;

Quæ nisi fecissem; frustra Telamone creatus Gestasset læua taurorum tergora septem. Illa nocte mihi Trojæ victoria parata est: Pergama tum vici, cum vinci posse coëgi. Desine Tydidem vultuque & murmure nobis 35 Ostentare meum. Pars est sua laudis in illis. Nec tu, cum focia clypeum pro classe tenebas, Solus eras; tibi turba comes, mihi contigit unus Qui, nisi pugnacem sciret sapiente minorem Esse, nec indomitæ deberi præmia dextræ, 35 Ipse quoque hæc peteret: peteret moderatior Ajax Eurypilusque ferox, claroque Andremonie natus Nec minus Idomeneus, patriaque creatus eadem Meriones: peteret maioris frater Atridæ. Quippe manu fortes (nec sunt tibi Marte } 36 secundi)

Consiliis cessere meis. Tibi dextera bello Utilis; ingenium est, quod eget moderamine nostrum Tu vires sine mente geris: mihi cura futuri est. Tu pugnare potes: pugnandi tempora mecum Eligit Atrides. Tu tantum corpore prodes; 36 Nos animo. Quantoque ratem qui temperat, ante Remigis officium; quanto dux milite maior; Tanto ego te supero. Nec non in corpore nostrum Pectora sunt potiora manu. Vigor omnis in illis. At vos, ô Proceres, vigili date præmia vestro; 37

N O T A.

346. *Frustra*] Quia Troja, antequam ablata esset Palladium, capi non poterat.

347. *Taurorum*] Ex quibus Ajacis scutum constabat. Nota autem de industria multitudinis numero usum Ulysses; ut bajulum magis quam militem aduersarium irriteret.

350. *Tydidem meum*] Diomedem, Tydei filium, mihi amicum.

351. *Ostentare*] Diomedem comitem habuit Ulysses prope in omnibus: quomobrem id sibi vultu, aut gestu obijcere Ajacem finxit.

355. *Indomita dextræ*] Temeritati, & viribus ratione carentibus.

356. *Ajax*] Ilii filius, qui inter for-

tilissimos numerabatur. Vide autem, quam artificiosè iudicium favorem sibi conciliet Ulysses.

357. *Eurypilus*] Hic Evæmonis fuit filius ex Ormenio Thessaliæ urbe, qui, ut scripsit Homerus, cum 40. navibus Agamemnonem in expeditionem Trojanam effecutus.

357. *Natus*] Thoas princeps Ætolorum qui cum 40. navibus itidem ad bellum Trojanum est profectus.

358. *Idomeneus*] Rex fuit Cretensium, qui se quoque fortissime in bello Trojano gessit.

359. *Meriones*] Fortissimus fuit Idomenei auriga, Marti ipsi comparandus.

359. *Frater*] Menelaus Agamemnonis frater, Atrei quoque filius.

Proqu

roque tot annorum cura, quos anxius egi,
 hunc titulum meritis pensandum reddite nostris.
 am labor in fine est. Obstantia fata removi:
 itaque, posse capi faciendo, Pergama cepi.
 er spes nunc socias, caesuraque mœnia Trœum, 375
 erque Deos oro, quos hosti nuper ademi;
 er, si quid superest, quod sit sapienter agendum;
 i quid adhuc audax, ex præcipitique petendum;
 i Trojæ fatis aliquid restare putatis;
 iste mei memores: aut si mihi non datis } 380
 arma;

huic date. Et ostendit signum fatale Minervæ.
 Mota manus procerum est: & quid facundia posset,
 le patuit; fortisque viri tulit arma disertus.
 Iectora qui solus, qui ferrum, ignemque, Jovemque
 ustinuit toties; unam non sustinet iram: 385
 nvictumque virum vincit dolor. Arripit ensen:
 it; Meus hic certe est. An & hunc sibi poscet
 Ulysses?

loc, ait, utendum est in me mihi: quique cruore
 æpe Phrygum maduit, domini nunc cæde madebit:
 Ne quisquam Ajacem possit superare, nisi Ajax. 390
 Dixit: & in pectus tum denique vulnera passum,
 Qua patuit ferro, letalem condidit ensen:
 Nec valuere manus infixum educere telum.
 xpulit ipse cruor. Rubefactaque sanguine tellus
 urpureum viridi genuit de cespite florem, 395
 Qui prius Oebalio fuerat de vulnere natus.
 itera communis mediis pueroque viroque
 nscripta est foliis: hæc nominis, illa querelæ.

uisquam valeat vincere Ajacem, nisi Ajax. Dixit; & abdidit gladium letiferum in pectus
 um denique passum plagas, qua apertum fuit ferro neque manus potuerunt extrahere gladium
 mpatum; ipse sanguis eiecit: & terra rubefacta cruore produxit florem rubrum de cespite viri-
 li, qui antea fuerat ortus ex plaga Oebalia. Litera communis puero Hyacintho, & viro Ajaci
 nscripta est foliis, hæc nominis, illa querimonia indicium.

N O T A.

373. Labor] Quo in eruenda Troja opus
 fuit.

376. Quos] De Palladio loquitur.

377. Si quid superest] Quam opportune
 sub finem orationis de usu futuro admovit!
 Nulla potior ratio apud homines, qui ut pluri-
 mum ob præterita beneficia sunt infensi.

387. Meus] Dono ab Hectore acceperat,
 cui vicissim balteum funestum dederat, quo
 circum muros Iliacos ab Achille raptatus
 fuit.

& pro solitudine tot an-
 norum, quos transegi ir-
 requietus, concedite hunc
 honorem expendendum no-
 stris beneficiis. Jam labor
 noster finitur. Sustuli fa-
 ta obnitentia, & cepi ex-
 celsa Pergama faciendo
 posse capi. Precor nunc per
 spes communes, & muros
 ruituros Trojanorum, &
 per Deos, quos nuper su-
 stuli ab hostibus, per si
 quid est reliquum quod sit
 prudenter & caute exe-
 quendum; si quid adhuc
 audax est, & petendum
 ex difficili loco, si quid ex-
 istimatis superesse satis
 Trojæ, estote mei memores:
 vel si non conceditis mihi
 arma, concedite huic: at-
 que monstrat simulacrum
 fatale Minervæ.

Primarii tacti sunt;
 & re ipsa apparuit quid
 eloquentia posset, & fa-
 cundus reperavit arma
 viri strenui. Qui solus
 toties sustinuit ferrum, &
 ignem, & Jovem, est ir-
 par ferenda ira: & dolor
 superat virum indomi-
 tum. Corripit gladium;
 atque ait Hic certe meus
 est. An Ulysses etiam sibi
 hunc petet? Hoc, inquit,
 est mihi utendum in me;
 & qui sæpe tinctus est
 sanguine Phrygum, nunc
 tingetur nece domini; ne

396. Oebalio] Hyacinthi Oebalii seu
 Laconis intellige, quem lib. 10. à ver-
 su 195. in Hyacinthum florem mutatum
 vidimus.

398. Hæc nominis] Flos Hyacinthus in-
 scriptum habet in foliis, Ai, quæ notant
 priores duas literas vocis, Ajax, & pari-
 ter querimoniam Apollinis ob occisum Hy-
 acinthum; Nam, Ipse suos gemitus foliis in-
 scribit; & ai, ai Flos habet inscriptum. lib.
 10. v. 215.

II. *Victor Ulysses na-
vem vertit ad patriam
Hypsipyles, & inclyti Tho-
antis, & tellurem insa-
nuerit nece antiquorum vi-
rorum, ut reduceret spi-
cula, missilia Tirythia.
Quæ postquam reduxit ad
Gracos, domino comitante,
finis denique impostus est
sævo bello. Troja & Pri-
amus una pereunt: mi-
sera uxor Priami post om-
nia amisit figuram huma-
nam; atque tremefecit
aërem peregrinum novo
latratu: Troja flagrabat,
qua Hellepontus longus
terminatur in angustum:
nigrae flamma adhuc op-
pressa erat; & altare
Jovis sorbuerat paucum
sanguinem Priami
senis, Sacerdos Phœbi rap-
ta capitis porrigebat ad
cælum munus non profec-
turas. Graci victores po-
titi templis incensis rap-
pizunt maternas Troianas
amplexas (quam diu po-
terant) simulachra Deo-
rum patriorum, prædam
invidia pleram. Sty-
anax deficitur ex illis tur-
ribus, unde consueverat
sæpe cernere parentem monstratum à matre certantem pro se, atque tuentem regna antiqua. Jam-
que Aquilo inuit ad discessum, & vela agitata flumine propitio strident; nautæ illos hortantur ut
ventis secundis. Troja, vale; auferimur, clamant Trojana, atque desculantur solum; & dese-
runt domos fumantes patria. Hecuba reperta in mediis tumulis filiorum, mississima ascendit na-
vem (visu lamentabile)*

II. *Victor ad Hypsipyles patriam, clariq; Thoantis
Et veterum terras infames cæde virorum, 400
Vela dat; ut referat, Tirythia tela, sagittas.
Quæ postquam ad Graios domino comitante re-
vexit;
Imposita est sero tandem manus ultima bello.
Troja simul Priamusque cadunt: Priameia conjux
Perdidit infelix hominis post omnia formam, 405
Externasque novo latratu terruit auras.
Longus in angustum qua clauditur Hellepontus,
Ilion ardebat; neque adhuc confederat ignis:
Exiguumque senis Priami Jovis ara cruorem
Combiberat. Tractata comis antistita Phœbi 410
Non profecturas tendebat ad æthera palmas.
Dardanidas matres patriorum signa Deorum
Dum licet amplexas, succensaque templa tenentes
Invidiosa trahunt victores præmia Graii.
Mittitur Astyanax illis de turribus, unde 415
Pugnantem pro se proavitaque regna tuentem
Sæpe videre patrem, monstratum à matre, solebat
Jamque viam suadet Boreas; flatuque secundo
Carbasæ mota sonant: jubet uti navita ventis.
Troja, vale; rapimur, clamant: dantque } 420
oscula terræ*

Troades; & patriæ fumantia tecta relinquunt.
Ultima conscendit classem (miserabile visu)

N O T Æ.

399. *Hypsipyles patriam*] Lemnum Ins. ubi Hypsipyle regnabat, quæ Patris Thoantis vitæ sola peperit, cum cæteræ omnes Lemniades maritos suos, patres, filiosq; interfecissent; sive maritis propter factorem a Venere irata iis immisum fastiditæ; sive Zelotypia in eos actæ, qui rem habuerant cum captivis ancillis, ut Smyrn. lib. 9. v. 337. sive publica tum in Atticis ultæ, ut habet Herod. lib. 6. Hinc τὴ σφέλια ἔργα πάντα Λήμνια vocantur.
401. *Tirythia*] *Herculis, Tirythæ Peloponnesi urbe nutriti.*
402. *Domino*] *Philottete, cui sagittas suas Hercules dederat.*
404. *Conjux*] *Hecuba, de cujus Metamorphosi in sequentibus.*
406. *Externas*] *Thracias nimirum procul*

à patria, ut videbimus postea; quanquam diversa alii scripserunt.

407. *Qua*] *Angustatur maxime Hellepontus, ubi olim Sestos & Abydos fuerunt: protenditur autem ad Troadem usque, in qua fuit Ilium, seu Trojana civitas. Asiam ab Europa dividit.*

409. *Exiguum*] *Quem in Jovis ara, ad quam stabat Priamus, Pyrrhus effudit.*

410. *Antistita*] *Castandram dicit Apollinis Sacerdotem, Priami filiam.*

413. *Astyanax*] *Hectoris ex Andromachæ filius.*

418. *Boreas*] *Qui ventus à Septentrione spirans Græcis in Patriam reversuris secundus erat.*

In mediis Hecube natorum inventa sepulchris.
 Prenfantem tumulos, atque ossibus oscula dantem
 Dulichiae traxere manus: tamen unius hausit, 425
 Inque sinu cineres secum tulit Hectoris haustos.
 Hectoris in tumulo canum de vertice crinem,
 Inferias inopes, crinem lachrymasque relinquit.
 Est, ubi Troja fuit, Phrygiae contraria tellus,
 Bistonis habitata viris. Polymestoris illic 430
 Regia dives erat, cui te commisit alendum
 Clam, Polydore, pater, Phrygiisque removit ab
 armis.

Consilium sapiens: Sceleris nisi praemia magnas
 Adjecisset opes, animi irritamen avari.
 Ut cecidit Fortuna Phrygum, capit impius ens 435
 Rex Thracum, juguloque sui defigit alumni:
 Et, tanquam tolli cum corpore crimina possent,
 Exanimem e scopulo subjectas misit in undas.
 Littore Threicio classem religarat Atrides,
 Dum mare pacatum, dum ventus amicior esset. 440
 Sic subito, quantus, cum viveret, esse solebat,
 Exit humo late rupta; similisque minaci
 Temporis illius vultum referebat Achilles,
 Quo ferus injusto periit Agamemnona ferro.
 Immemoresque mei disceditis, inquit, Achivi? 445
 Obrutaque est mecum virtutis gratia nostrae?
 Ne facite. Utque meum non sit sine honore se-
 pulchrum,

Placer Achilleos mactata Polyxena Manes.
 Dixit: & immiti fociis parentibus umbrae,
 Rapta sinu matris, quam jam prope sola sovebat, 450

*Illius, quo savus insurrexit iniquo ense adversus Agamemnonem: atque, inquit, proficiscimini, o
 iraci, mei obliti? Atque gratia nostrae virtutis est sepulta mecum? Ne facite: atque ut tumulus
 meus ne sit absque honore, Polyxena jugulata leniat umbram Achillis. Dixit, & fociis obsequen-
 tibus manibus Achillis, puella generosa atque misera, & plusquam famina sublata ex gremio
 matris, quam jam prope sola amplectebatur,*

N O T A.

425. Dulichia] Ulyssis Dulichii insula regis.
 430. Bistonis] Thraciae est periphrasis
 Synecdochica: Bistonia enim Thraciae urbs
 fuit, à Bistone Martis & Callirhoës filio cog-
 nominata.
 430. Polymestoris] Thraciae tyranni,
 Priami generi, avaritia & Polydori caede fa-
 nosissimum.
 432. Polydore] Priami fuit filius, natu mi-
 nimus, quem cum magnis divitiis belli incertus
 pater nescio amico, & hospiti infeliciter
 tradiderat.

436. Sui alumni] Polydori, quem à Patre
 alendum nutriendumque suscepit.
 438. Misit] Euripidem sicutus est noster:
 nam terra obitum Polydorum narrat Virgi-
 lius Æneid. 3.
 439. Atrides] Agamemnon in Græciam
 post Trojae excidium revertens.
 448. Polyxena] Priami & Hecubæ fuit filia;
 quam vitus amaverat Achilles, mortuus sibi
 immolati jacet.
 450. sola] Utpote ceteris liberis
 orbis.

*Manus Ulyssis abripue-
 runt complectentem sepul-
 chra atque deosculantem
 ossa. Antamini sumpsit
 cineres unius Hectoris, &
 portavit secum sumptos in
 gremio. Relinquit in se-
 pulchro Hectoris comam
 albam recisam ex capite,
 comam atque stertus infe-
 rias pauperiorum. Est
 terra adversa Phrygia, ubi
 Troja fuit, culta a vi-
 ris Thracibus. Illic erat
 opulenta aula Polymesto-
 ris; cui pater dedit Te-
 clam edocandum, Polydo-
 re, & removit ab armis
 Phrygiis. Institutum pra-
 dens, nisi addidisset mag-
 nas divitias mercedem fla-
 gitii, & irritamentum
 mentis avora. Postquam
 fortuna Phrygum eversa
 est, re & se eratus Tir-
 cum sumit gladium, at-
 que demittit in guttura
 alumni; & quasi flagitia
 possent removeri cum cor-
 pore, impulit eum exsan-
 guem ex caute in aquas
 suppositas. Atrides ap-
 pulerat littori Thracio, de-
 nec mare tranquillum,
 donec ventus esset mitior.
 Hic repente Achilles, quan-
 tus esse solebat cum in vi-
 vis esset, prodit, terra la-
 te aperta, atque similis
 minanti, exhibebat ter-
 ribilem faciem temporis*

rapitur ad sepulchrum,
 & fit uictima crudeli tu-
 mulo. Quæ non oblita fui,
 postquam adnota est feris
 altaribus, atque cognovit
 sibi dira sacra adornari;
 & postquam advertit Ne-
 optoleum stantem &
 tractantem cultum, &
 torquentem oculos in suam
 faciem, statim inquit,
 accipe sanguinem nobilem.
 Nulla est cunctatio per
 me. At tu, abde cul-
 trum jugulo vel pectore:
 atque simul nudavit col-
 lum & pectus. Quasi
 verò aut Polyxena paterer
 cuiquam servire; aut ul-
 lus Deus leniatur per ejus-
 modi sacrum. Optarem
 tantum, ut mors mea pos-
 set latere matrem. Mater
 impedit, quo minus liben-
 ter moriar, atque minuit
 mihi solatia mortis: quan-
 quam non meus obitus, sed
 ipsius vita est illi lugenda.
 Vos tantum abistite, ut
 videar sponte ire ad um-
 bras inferas: postulo aqua;
 atque arcece manus a
 contactu virgineo. San-
 guis libenter effusus erit
 gratior illi, quisquis est,
 quem institutus delinire
 mea morte. Attamen,
 si preces supreme nostri o-
 ris tangunt aliquos, filia
 regis Priami, non capti-
 va, vos orat. Restituite
 corpus inemtum matri;
 neve redimat auro, sed fletibus, jus luctuosum tumuli. Tunc, cum poterat, redimebat etiam pi-
 tio. Absolverat. & populus non compefcit fletus, quos illa compefciebat. Ipse etiam Sacerdos
 chrymans atque coactus, aperuit viscera obiata cultro immisso. Illa cadens in terram puplite flus
 vultus gefu interritos ad fata ultima. Tunc etiam, cum laberetur, curavit tegere partes obu-
 vendas; & custodire honorem pudica verecundia.

Fortis, & infelix, & plusquam fœmina, virgo
 Ducitur ad tumulum; diroque fit hostia busto.
 Quæ memor ipsa fui, postquam crudelibus aris
 Adnota est; sensitque sibi fera sacra parari;
 Utq; Neoptoleum stantem, ferrumq; te-
 nentem,

45

Inque suo vidit figentem lumina vultu;
 Utere jamdudum generoso sanguine, dixit.
 Nulla mora est. Aut tu jugulo, vel pectore telum
 Conde meo: jugulumque simul pectusque retexi
 Scilicet aut ulli servire Polyxena ferrem,
 Aut per tale sacrum numen placabitur ullum.
 Mors tantum vellem matrem mea fallere posset.
 Mater obest; minuitq; necis mihi gaudia. Quamv
 Non mea mors illi, verum sua vita gemenda est.
 Vos modo, ne Stygios adeam non libera Manes,
 Este procul; si justa peto: tactuque viriles
 Virgineo removete manus. Acceptor illi,
 Quisquis is est, quem cæde mea placare paratis.
 Liber erit sanguis. Si quos tamen ultima nost
 Vota movent oris; Priami vos filia regis,
 Non captiva, rogat, genitrici corpus inemtum
 Reddite: neve auro redimat jus triste sepulchri,
 Sed lachrymis. Tunc, cum poterat, redimebat & aur
 Dixerat. At populus lachrymas, quas illa teneba
 Non tenet. Ipse etiam flens invitusque sacerdos
 Præbita conjecto rupit præcordia ferro.
 Illa, super terram defecto poplite labens,
 Pertulit intrepidus ad fata novissima vultus.
 Tunc quoque cura fuit partes velare tegendas,
 Cum caderet; castique decus servare pudoris.

46

46

47

47

48

N O T A.

452. Tumulum] Ad Achillis sepulchrum,
 quod in Sigæo Troje promontorio fuit.

455. Neoptoleum] Pyrrhus est, Achil-
 lis filius, cui & illud nomen à Græcis impo-
 situm, quod juvenis admodum ad bellum pro-
 ceptus fuerit.

457. Generoso] De suo loquitur.

460. Polyxena] Quasi diceret, Regia puella,
 Hectoris soror, &c. Emphasis est.

461. Aut per tale] Optime profec-
 ejusmodi sacrum: quod lubentis non
 animi, nullius momenti apud Deos proficere

463. Mater obest] Dolor, quo mater af-
 citur morte mea, animum meum cruciat.

479. Cura fuit] Quam curam Cæsi-
 fuisse narrat Sueton. ut togam ad pedes den-
 teret, quò a conjuratoribus vulneratus hor-
 stius caderet.

Troas

Troades excipiunt; deploratosque recensent
 Priamidas: & quid dederit domus una cruoris.
 Teque gemunt, virgo; teque, ô modo regia conjux,
 Regia dicta parens, Asiæ florentis imago;
 Nunc etiam prædæ mala fors: quam victor }
 Ulysses } 485

Esse suam nolle, nisi quod tamen Hæctora partu
 didideras. Dominum matri vix repperit Hæctor.
 Quæ corpus complexa animæ tam fortis inane,
 Quas toties patriæ dederat, natisque, viroque,
 Huic quoque dat lachrymas; lachrymas in }
 vulnera fundit. } 490

Osculaque ore legit: consuetaque pectora plangit:
 Sanitiamque suam concreto in sanguine verrens,
 Plura quidem, sed & hæc, laniato pectore dixit:
 Nata tuæ (quid enim superest?) dolor ultime matri,
 Nata, jaces: videoq; tuum mea vulnera vulnus. 495
 En, ne perdiderim quenquam sine cæde meorum,
 Tu quoq; vulnera habes. At te, quia fœmina, rebar
 A ferro tutam: cecidisti & fœmina ferro.

Totque tuos idem fratres, te perdidit idem,
 Exitium Trojæ nostrique orbator, Achilles. 500
 At postquam cecidit Paridis Phœbique sagittis;
 Nunc certe, dixi, non est metuendus Achilles.
 Nunc quoque mihi metuendus erat. Cinis ipse sepulti
 In genus hoc fœvit: tumulo quoque sensimus
 hostem.

Æacidæ fœcunda fui. Jacet Ilion ingens: 505
 Eventuque gravi finita est publica clades;
 Si finita tamen. Soli mihi Pergama restant:

erro: Idemque Achilles clades Troja, & nostri orbator exitio dedit tot
 dixit. At postquam occubuit spiculis Paridis & Apollinis, nunc certe, dixi, Achilles non est
 reformidandus. Nunc etiam mihi erat reformidandus. Ipse cinis Achillis in sepulchro conditi
 urit in nostram progeniem: experta sumus hostem etiam in sepulchro existentem. Pepervi multos
 iberos ad voluntatem Achillis. Superba Troja prostrata est, & commune exitium absolutum est
 risti exitu, siquidem absolutum tamen. Troja mihi soli superest;

N O T A.

482. Quid cruoris] Nam Priamidæ om-
 nes fuerunt interfecti.
 483. Regia conjux] Hecubam dicit.
 485. Mala fors] Quippe quam, ob senectutem,
 vix quiquam Græcorum sibi contingere optaret.
 501. Phœbi] Qui Paridis sagittam direxisse
 licitur.

504. Genus hoc] Priamidas.
 504. Tumulo quoque] Nimis redundans est
 hoc Hemistichium; uti & alibi passim ultra mo-
 dum luxuriat. Habet hoc Montanus vitium, in-
 quit Seneca, Sententias suas repetendo circum-

Trojana suscipiunt cada-
 ver, atque dinumerant in-
 felices Priamidas, &
 quantum una domus de-
 derit sanguinis. Tigme
 stent, puella; teque ô mo-
 do appellata uxor regia,
 regia mater, imago Asia
 florentis: nunc etiam fors
 prædæ contemnenda, quam
 Ulysses victor vellet non
 esse suam, nisi quod tamen
 enixa eras Hæctorem partu.
 Illa magni Hæctoris mater
 adeo abjecta est, ut vix in-
 veniat dominum, cui ser-
 viat. Qua complexa cor-
 pus orbaturum anima tam
 generosa, dat etiam huic
 stetit, quos tuos dederat
 patriæ, & filiis, & ma-
 rito. Irrigat vulnus la-
 chrymis, & deosculatur os,
 & percutit pectus soliti-
 tum, atque inficiens cap-
 put suum canum sanguine
 coagulato, dixit qui-
 dem plura, sed hæc etiam
 pectore discipulo. filia, do-
 lor novissime matri, (quid
 enim restat?) filia extin-
 cta es: atque cerno tuarum
 plagam, tanquam esset
 mea, dolore afflicta. Ecce,
 ne amiserim quemquam
 meorum sine cade, tu et-
 iam vulnere succumbis.
 At te putabam securam
 ferri, quia fœmina eras:
 occubisti etiam fœmina

pit, &c. Solebat itaque Scaurus eum inter Oratores
 Ovidium vocare. Nam & Ovidius nescit, quod bene
 cessit relinquere. Ovidium autem vindicant H.
 Stephanus lib. de Criticis, & Joh. Passeratius
 præstat. in armorum judicium.

505. Æacido] Ut essent, quos Achilles,
 Æaci nepes, mactaret.

507. Soli mihi] Aliis jam fato functis
 Troja diruta est, mihi vero soli restat. viz.
 quia hostes perinde in Hecubam fœviunt, ac
 si Troja ipsa staret, nec finis esset bello impo-
 situs.

atque arumna mea etiam
adhuc non finitur. Modo
maximarum rerum posita,
pollens tot generis, tot fili-
liis, & filiabus, atque
marito, nunc rapier extor-
ris, egena, tracta à sepul-
chris meorum, donum Pe-
nelopæ. Quæ monstrans me
trahentem pensa exhibita
fæminis libacensibus, Hæc,
inquiet, illa est mater
incolta Hectoris; hæc est
uxor Priami. Atque tu,
quæ nunc sola leniebas
mæores maternos post tot
perditos, placasti sepul-
chra hostilia. Enixa sum
inferias hosti. Ad quem
vita terminum ego in me
ipsam crudelis reservor?
Vel quid exspecto? quo me
servas, senectus damnosa?
Quamobrem, Dii savi, in
longum tempus differtis
vivacem animum, nisi ut vi-
deam nova funera? Quis
crederet Priamum posse
vocari beatum post Tro-
jam eversam? Beatus
morte sua, neque te cer-
nit matrem, mea filia;
atque deseruit simul vi-
tam & regnum. Ac cre-
do ornaberis exequiis,
puella regia; atque tuum
corpus sepelietur in tumu-
lis avorum. Non ea est
fors domus. Tibi obvæ-
nient ultima dona matris
nempe lacrymæ, atque
insectio pulveris peregrini.

Restat Polydorus filius acceptissimus matri, nunc solus, olim minimus prole mascula, concreditus regi Thracio in istis regionibus, ob quem possim vivere in exiguum te poris spatium. Quamobrem cesso interea lavare aqua pura seva vulnera, & faciem insectam fo cruore? Absolvit; atque accessit gressu anili ad littus discerptos habens crines albos. Troja dixerat arumna, admovete situlam, ut sumeret aquas puras; Videt corpus Polydori repulsum littus, & plagas vastas impactas ferro Thracio. Trojana vociferantur; illa obmutuit dolore,

N O T A.

509. Tot] Priami 54 liberorum nomina habes apud Hyginum, cap. 90. & Apollodorum, lib. 3. quorum decem masculos, septem fæminas ex Hecuba suscepit.

511. Penelopæ] Quia Ulyssi, Penelopes marito, sorte Hecuba obtigerat.

516. Ferrea] Vel in memet crudelis; vel quæ per tot calamitates extinguere non potuit.

523. Funeribus] Exequiarum magnifico apparatu. I. onice autem loquitur.

In cursuque meus dolor est. Modo maxima rerum
Tot generis nati que potens, nuribusque, viroque
Nunc trahor exsul, inops, tumulis a vulla meorum,
Penelopæ munus. Quæ me data pensa trahente
Matribus ostendens Ithacis, Hæc Hectoris illa est
Clara parens: hæc est, dicet, Priamæia conjux.
Postque tot amissos tu nunc, quæ sola levabas
Maternos luctus, hostilia busta piasti. 51
Inferias hosti peperit. Quo ferrea resto?
Quidve moror? quo me servas, damnosa senectus
Quid, Dî crudeles, nisi quo nova funera cernant
Vivacem differtis animum? quis posse putaret
Felicem Priamum post diruta Pergama dici? 52
Felix morte sua nec te, mea nata, peremptam
Aspicit; & vitam pariter regnumque reliquit.
At (puto) funeribus dotabere, regia virgo;
Condeturque tuum monumentis corpus avitis:
Non hæc est fortuna domus. Tibi muneram matris;
Contingent fletus, peregrinæque haustus arenæ
Omnia perdidimus: superest, cur vivere tempus
In breve sustineam, proles gratissima matri,
Nunc solus, quondam minimus de stirpe virili,
Has datus limario regi Polydorus in oras. 53
Quid moror interea crudelia vulnera lymphis
Abluere, & sparsos immitti sanguine vultus?
Dixit: & ad littus passu processit anili,
Albentes laniata comas. Date, Troades, urnam
Dixerat infelix, liquidas hauriret ut undas: 54
Aspicit ejectum Polydori in littore corpus,
Factaque Threiciis ingentia vulnera telis.
Troades exclamant: obmutuit illa dolore;

Restat Polydorus filius acceptissimus matri, nunc solus, olim minimus prole mascula, concreditus regi Thracio in istis regionibus, ob quem possim vivere in exiguum te poris spatium. Quamobrem cesso interea lavare aqua pura seva vulnera, & faciem insectam fo cruore? Absolvit; atque accessit gressu anili ad littus discerptos habens crines albos. Troja dixerat arumna, admovete situlam, ut sumeret aquas puras; Videt corpus Polydori repulsum littus, & plagas vastas impactas ferro Thracio. Trojana vociferantur; illa obmutuit dolore,

526. Peregrina arena] Insectæ tibi pro patria, in externa regione.

530. Ismario] Polymeftori Thraciæ regis Ismarus enim Thraciæ mors est.

536. Aspici] Diversa est Euripidis Cœnomia; ubi ancilla aquam peritum missa ad luendum corpus Polyxenæ, corpus Polydori littore invenit, & pallio involutum ad Doriam portat.

537. Threiciis] Polydorum enim Polydorus Thraciæ tyrannus jugulaverat.

Et pariter vocem, lachrymasque introrsus obortas
 Devorat ipse dolor; duroque simillima saxo 540
 Corpet: & adversa figit modo lumina terra;
 Interdum torvos sustollit ad æthera vultus:
 Nunc positi spectat vultum, nunc vulnera, nati;
 Vulnera præcipue: seque armat & instruit ira.
 Qua simul exarsit, tanquam regina maneret, 545
 Hecubi statuit; pœnæque in imagine tota est.
 Itque furit catulo lactente orbata læana;
 Ignaque nacta pedum sequitur, quem non videt,
 hostem:

hic Hecube, postquam cum luctu miscuit iram,
 Non oblita animorum, annorum oblita suorum, 550
 Vadit ad artificem diræ Polymestora cædis:
 Colloquiumque petit; nam se monstrare relictum
 Velle latens illi, quod nato redderet, aurum.
 Credidit Odrysius: prædæque assuetus amore
 In secreta venit. Cum blando callidus ore, 555
 Tolle moras, Hecube, dixit: da munera nato.
 Minne fore illius quod das, quod & ante dedisti,
 Per superos juro. Spectat truculenta loquentem,
 Alsaque jurantem; tumidaque exæstuat ira.
 Atque ita correptum captivarum agmine matrum 560
 Involat, & digitos in perfida lumina condit,
 Exspoliaturque genas oculis, (facit ira potentem)
 Immergitque manus: fœdataque sanguine fonti
 Non lumen, neque enim superest, loca luminis
 haurit.

Uade sui Thracum gens irritata tyranni 565
 Troada telorum lapidumque incessere jactu
 Cœpit. At hæc missum rauco cum murmure saxum
 Morsibus insequitur: rictuque in verba parato
 Intravit, conata loqui. Locus exstat, & ex re

igitas in perfidos oculos, & illos revellit ex genis, (ira ministrat vires) & intravit manus, & immergit qui nata cruce eruit non oculos, neque enim restant, sed fides oculorum. Natio Thracia offensæ. Natio sui regis, cœpit invadere Trojanam jactu saxorum & missilium. At hæc persequitur lapides & morsibus simul & murmure rauco: & conata fari ore in verba parato, intravit. Locus exstat & nominatur ex re:

N O T A.

546. Pœna] Qua Polymestorem afficeret.
 554. Odrysius] Polymestor Thracius: sunt enim Odrysi Thraciæ populi.
 564. Loca luminis] Oedipus apud Senec.
 965. Suos radice ab ima funa, us vulso si-
 mul Evolvit orbes; Hæret in vacuo manus, &c.
 566. Troada] Hecubam Trojanam.

568. Morsibus] In canem propter animi rabiem & acerbiteram mutatam voluit Hecubam; nisi forte per contentum ita appellatam credideris: Utut, ejus sepulchrum, quod in Chersoneso Thraciæ juxta Seston Strabo collozat, canis sepulchrum, κυνός σήμα, dicitur.

C C

Nomen

& ipse dolor simul absorbet vocem & stertus introrsum excitos: atque simillima aspero silici riget & interdum demittit oculos in terram oppositam, nunc tollit ad caelum insensam faciem: nunc aspiciit vultum, nunc plagas filii iacentis, plagas præsertim: seque ira armat & accendit ad viadictam. Qua statim atque excauduit, quasi esset adhuc regina, decrevit ulcisci, atque tota est in cogitatione pœne. Et sicut læana privata catulo lactente furit, & consecuta vestigia sequitur hostem quem non videt; sic Hecuba postquam miscuit iram cum luctu, non immemor irarum, immemor tamen senectutis, ut ad Polymestorem auctorem crudelis necis, & pesit ostendere quia cuperet illi offerre aurum relictum, occultum, quod traderet filio. Thracius fidem habuit: atque concessit in secretum assuetus cupidine præda. Noli cunctari, Hecuba, inquit versurus mollibus verbis: porrige dona filio. Juro per Deos, omne quod offers, & quod antea obtulisti, futurum illius. Atrox aspiciit loquentem, & ficta jurantem, atque furit ira turgida. Et injicit se cum turba feminarum captivarum in illum prehensum, & abdit

atque illa deus recordans
antiquarum arumarum,
tum etiam tristis ululavit
per campos Sithonios. Sors
illiustingerat & Trojanos,
& etiam hostes eorum
Græcos, atque omnes Deos
præterea: ita omnes, ut &
ipsa Jovis uxor & soror
dixerit Hecubam non esse
dignam hujusmodi exi-
tus

III. Non est otium Au-
roræ, tametsi saurix fue-
rat eorumdem armorum,
tangi damnis atque inte-
ritu Troja, atque Hecuba.
Solicitudo propior, & mor-
ror domesticus Memnonis
perditi movet Deam,
quem mater crocea vidit
occumbentem in agris Tro-
janis ense Achillis. Af-
pexit, & ille color, quo
tempora matutina rubent,
palluerat: atque celum
obscuratum est nebulis.
At mater non potuit in-
tueri membra imposta ul-
timis flammis; sed contra
lacera, sicut erat, non ab-
nuit sese demittere ad ge-
nuâ magni Jovis, atque
adjicere hæc verba fletu-
bus: Minor omnibus inter
cælestes, (nam mihi sunt
rarissima templa in orbe)
attamen Dea accedo, non
ut mihi tribuas delubra
& dies festos, aut alteria
sacrificiis flagratura. Si
tamen consideres, quantum
tibi profum quamvis sim
fœmina, tum cum custo-
dio fines noctis luce nova, arbitraris mercedem rependendam. Verum non ea sollicitudo, neque hu-
est nunc status Auroræ, ut petat dignos honores. Adsum privata meo Memnone, qui nequiqua-
gestit strenua arma pro patruo suo, atque (ita vobis volentibus) ineunte juventute mactatus est
frenu Achille: Concede, quaeso, aliquem honorem huic, in consolationem obitus, supreme arbitri
Deorum, atque mitiga dolores maternos.

Nomen habet. Veterumque diu memor illa }
malorum, } 57^e

Tum quoque Sithonios ululavit mœsta per agros
Illius Troasque suos hostesque Pelasgos,
Illius Fortuna Deos quoque moverat omnes:
Sic omnes, ut & ipsa Jovis conjuxque sororque
Eventus Hecubam meruisse negaverit illos. 57^e

III. Non vacat Auroræ, quamquam isdem fa-
verat armis,

Cladibus & casu Trojæque Hecubæque moveri.
Cura Deam propior, luctusque domesticus angit
Memnonis amissi. Phrygiis quem lutea campis
Vidit Achillea pereuntem cuspide mater. 58^e
Vidit; & ille color, quo matutina rubescunt
Tempora, palluerat: laruitque in nubibus æther
At non impositos supremis ignibus artus
Sustinuit spectare parens: sed crine soluto,
Sicut erat, magni genibus procumbere non est 58^e
Dedignata Jovis, lachrymisque has addere voces
Omnibus inferior, quas sustinet aureus æther,
(Nam mihi sunt totum rarissima templa per orbem
Diva tamen venio: non ut delubra, diesque
Des mihi sacrificos, caliturasque ignibus aras. 59^e
Si tamen aspicias, quantum tibi fœmina præsteri
Tum cum luce nova noctis confinia servo;
Præmia danda putes. Sed non ea cura; neq; hic el
Nunc status Auroræ, meritos ut poscat honores.
Memnonis orba mei venio: qui fortia frustra 59^e
Pro patruo tulit arma suo; primisque sub annis
Occidit à forti (sic vos voluistis) Achille.
Da, precor, huic aliquem solatia mortis honorem
Summe Deum rector: maternaque vulnera leni.

N O T A.

571. Sithonias] Toracios; quorum pars
fuerunt Sithonii.

574. Ipsa] Utcunque Trojanis infensis-
sima.

576. Isdem] Trojanis, propter Tithonum
maritum, Laomedontis filium Priamique
fratrem.

579. Memnonis] Quem scum ex Ti-
thono filium, Æthiopum regem, ad

Trojanum bellum misit Aurora.

579. Lutea] Aurora enim Memnonis ma-
ter rutila ac rubicunda apparet.

592. Noctis confinia servo] Custodio neno
fines suas transeat. Nisi enim Aurora vig-
lans esset, non semper videretur duratura.

596. Patruo] Priamo,

597. Sic vos] Ut non inferior Memno
manu Achillis cecidisse videatur.

Jupite

Jupiter annuerat ; cum Memnonis arduus alto 600
 Corruit igne rogos : nigrique volumina fumi
 Infecere diem. Veluti cum flumina natas
 Exhalant nebulas, nec Sol admittitur infra.
 Atra favilla volat : glomerataque corpus in unum
 Denfatur, faciemque capit ; sumitque calorem 605
 Atque animam ex igni. Levitas sua præbuit alas.
 Et primò similis volucris, mox vera volucris
 Insonuit pennis. Pariter sonuere sorores
 Innumeræ ; quibus est eadem natalis origo.
 Terq; rogam lustrant : & consonus exit in auras 610
 Ter clangor. Quarto seducunt castra volatu.
 Tum duo diversa populi de parte feroces
 Bella gerunt : rostrisque, & aduncis unguibus iras
 Exercent ; alasque adversaque pectora lassant.
 Inferiæque cadunt cineri cognata sepulto 615
 Corpora : seque viro forti meminere creatas.
 Præpetibus subitis nomen facit auctor ; ab illo
 Memnonides dictæ, cum Sol duodena peregit
 Signa, parentali perituræ Marte rebellant.
 Ergo aliis latrasse Dymantida flebile visum : 620
 Luctibus est Aurora suis intenta ; piasque
 Nunc quoque dat lachrymas, & toto rorat in orbe.

IV. Nec tamen everfam Trojæ cum mœnibus esse

Spem quoq; fata sinunt. Sacra, & sacra altera patrem,
 Fert humeris, venerabile onus, Cythereius heros. 625

licuntur, moritura bellum gerunt Marte parentali, cum Sol permeavit duodecim signa. Adeoque illis visum erat lugubre quod Hecuba in canem verteret: Aurora vacat suis doloribus; & nunc etiam fundit pios fletus, & rorem spargit toto orbe.

IV. Neque tamen fata patiuntur spem Trojanorum periisse una cum muris. Heros Cythereius fertat sacra, & patrem Anchisem altera sacra humeris, pondus venerabile.

N O T A.

606. Animam] Propter motum celerem quidam Philosophi animam igneæ naturæ dixerunt.
 612. Duo] Ad sepulchrum Memnonis in lio ex Æthiopia advolare aves Memnonides, & parentalia quasi celebrantes depugnare, scribit Plinius lib. 10. cap. 26. Fabulam autem quod attinet, inde natam volunt, quod ex Æthiopia, quæ magis ad ortum & Auroram peccat, aves quædam quotannis aut certe, ut illis placet, quinto quoque anno, in Phrygiam advolarent ; quas quidem aves ibi Memnoni leo parentare voluerunt, quod illic sepultus fuit rex Æthiopicus.
 618. Cum Sol] (i. e.) Quotannis.
 619. Parentali Marte] Alludit ad Gla-

diatores in Patriciis funeribus exhiberi solitòs.
 620. Dymantida] Hecubam Dymantis filiam.
 622. Rorat] Pœrico more rorem matutinum, Auroræ lachrymas dixit.
 624. Sacra] Sacra suosque tibi commendat Troja Penates, per somnum Æneæ dixerat Hector apud Virgilium.
 624. Sacra] Patrem dicit sacrum : non enim minus pium est parentibus quam sacris auxilium ferre.
 625. Fata] Vaticinium Neptuni de redivo Trojanæ stirpis, in Æneæ posteris, imperio ; lege Homer. Iliad. 20. v. 306.
 625. Cythereius] Æneas filius Veneris, quæ Cytherea dicta est, à Cytheris insula contra Cretam : de quibus sæpius.

Ille pius eligit illam prædam de tantis divitiis, atque suum filium Iulum: & vehitur ab Antandro classe exsule per maria: atque deserit oras facinorosas Thracum, & tellurem persusam cruore Polidori: & ventis secundis & cursu per undas felicit subit urbem Apollinis una cum comitibus. Anius, quo rege homines, quo Sacerdote Apollo bene colebatur, eum excepit delubro & domo: atque monstravit urbem, & templa dedicata, & duas arbores quas olim Latona paritura amplexa est. Thure admoto ignibus, & mero sparso in thura, atque accitis taurorum mactatorum igne consumtis de more, recedunt in sedes regias: & postquam confedissent in excelsis toris, qui intrati erant tapetibus, sumunt dona (cerealia panem) cum vino liquido. Tum pius Anchises, o deesse antistes Apollinis, Decipior? an, cum primum invisi hanc urbem habebas, quantum recorder, & filium, & quatuor filias? Anius concutiens tempora cincta

De tantis opibus prædam pius eligit illam, Ascaniumque suum: profugaque per æquora classe Fertur ab Antandro; scelerataque; limina Thracum, Et Polydoreo manantem sanguine terram Linqvit: & utilibus ventis æstuque secundo 630 Intrat Apollineam fociis comitantibus urbem. Hunc Anius, quo rege homines, antistite Phœbus Rite colebantur, temploque domoque recepit: Urbemque ostendit, delubraque vota, duasque Latona quondam stirpes pariente retentas. 635 Thure dato flammis, vinoque in thura profuso, Cæforumque boum fibris de more crematis, Regia tecta petunt: positique tapetibus altis Munera cum liquido capiunt Cerealia Baccho. Tum pius Anchises: O Phœbi lecte sacerdos, 640 Fallor? an & natum, cum primum hæc mœnia vidi,

Bisque duas natas, quantum reminiscor, habebas Huic Anius niveis circumdata tempora vittis Concutiens, & tristis, ait: Non falleris, heros Maxime: natorum vidisti quinque parentem. 645 Quem nunc (tanta homines rerum inconstantibus versat)

Pæne vides orbem. Quid enim mihi filius absens Auxilii? quem dicta suo de nomine tellus Andros habet, pro patre locumque; & regna tenentem Delius augurium dedit huic: dedit altera Liber 65

vitis candidis, atque mæstus hæc reddit; Non deceptus es, heros maxime: Vidisti me patrem quinque liberorum: quem nunc cernis filiis prope carentem: tanta mutabilitas rerum agitat homines. Quid enim filius absens mihi adtert opis? qui nunc, pro patre locum & imperium nactus, in terra cognomine moratur, Delius huic præbuit vaticinandi peritiam Bacchus præbuit

N O T A E.

626. De tantis] Capto Ilio, Græci per præconem denunciabant, ut singuli ex civibus, quod vellent unum aliquod sacrum auferrent. Æneas Deos penates sustulit. Græci pietate viri moti permiserunt, ut unum aliquod insuper ex suis tolleret. Ille patrem senio confectum humeris subiatum portabat. Ælian. Var. Histor. lib. 3. 22.

628. Antandro] Quæ urbs est Phrygiæ minoris, ad radices Idæ montis, ubi Æneæ classis fabricata est.

628. Scelerata] Quia ibi per scelus mactatus Polydorus Priami filius.

631. Apollineam] Delum, Apollinis oraculo insignem. Egressi venerantur Apollinis urbem. Rex Anius, rex idem hominum Phœbæque sacerdos. Virg. Æn. 3.

635. Dnas stirpes] Duas arbores, Palma & Olivam, quas tenens amplectensque Latona, Apollinem & Dianam enixa est. Virg. lib. 6. v. 334.

637. Cæforumque boum] Non hoc ex ritu Næque in ara Apollinis *Levrop*, quæ Deli est, nulla hostia mactatur. Macrob. 3. li Saturnal.

642. Bisque duas] His Bacchus concessit, quicquid tangerent, instrumentum, vel vinum vel Oleum commutarent; quas cum Agamemnon ad Trojam duceret ad alendum exercitum, à Baccho in columbas conversæ sunt.

648. Dicta suo] Quam tamen alii ab Eurymacho dictam volunt.

649. Andros.] Maris Ægei insula, prioriter Cyciad.s.

Fœmineæ forti voto majora fideque
 Munera: nam tactu natarum cuncta mearum
 In segetem, laticemque meri, baccamque Minervæ
 Transformabantur: divesque erat usus in illis.
 Hoc ubi cognovit Trojæ populator Atrides, 655
 (Ne non ex aliqua vestram sensitisse procellam
 Nos quoque parte putes) armorum viribus usus
 Abstrahit invitas gremio genitoris: alantque
 Imperat Argolicam cœlesti munere classem.
 Effugiunt quo quæque potest. Eubœa daubus, 660
 Et totidem natis Andros fraterna petita est.
 Miles adest: &, ni dedantur, bella minatur.
 Victa metu pietas consortia pectora pœnæ
 Dedit: & ut timido possis ignoscere fratri;
 Non hic Æneas, non, qui defenderet Andron, 665
 Hector erat: per quos decimum durastis in annum.
 amque parabantur captivis vincla lacertis.
 Ilæ tollentes etiamnum libera cœlo
 Brachia, Bacche pater, fer opem, dixere: tulitque
 Muneris auctor opem. Si miro perdere more 670
 Terre vocatur opem. Necqua ratione figuram
 Perdiderint, potui scire, aut nunc dicere possim.
 Summa mali nota est. Pennas sumere; tuæque
 Conjugis in volucrem, niveas abiere columbas,
 V. Talibus atque aliis postquam convivia } 675
 dictis
 Implentur; mensa somnum petiere remota.
 Cumque die surgunt: adeuntque oracula Phœbi.
 Qui petere antiquam matrem, cognataque iussit
 m. Bacche pater, dixerunt, ades in auxilium: atque Auctor doni adfuit in auxilium: sequi-
 um perdendo eas mirando modo dici potest adfuisse in auxilium. Neque licuit cognoscere quomodo
 miserint formam, neque nunc possim indicare. Caput damni cognitum est. Induerunt pennas,
 que mutata sunt in columbas albas aves tua uxori sacras.
 V. Postquam absoluerunt convivia talibus atque aliis sermonibus, concesserunt ad somnum v. en-
 sublata. Et surgunt cum die; & accedunt ad oracula Apollinis: qui horiatus est querere vo-
 rem matrem;

alia dona, supra desiderio
 & fidem, forti fœminea:
 namque omnia mutaban-
 tur tactu filiarum mearum
 in frumentum, &
 liquorem vini, & Olivæ
 Minerva: atque erat in
 illis opulenta utilitas. Post-
 quam Agamemnon vasa-
 tor Trojæ hoc compertum
 habuit, (ne credas nos en-
 tiam non expertos esse ali-
 quo modo vestram cla-
 dem) usus viribus armo-
 rum abstrahit nolescentes ex
 sinu patris, atque jubet
 ut pascant classem Gra-
 cam dono cœlesti. Ela-
 buntur quo cuique licet.
 Duæ meæ filiae ierunt
 in Eubœam, atque totidem
 concesserunt in Andron,
 à fratre suo possessam.
 Classis inimica appellit:
 & nisi reddantur, inten-
 tat bellum, Pietas An-
 dri fratris superata pavore
 objecit sorores pœnæ: at-
 que ut possis veniam dare
 fratri pavido, non ibi erat
 Æneas, non Hector, quo-
 rum virtute vos Trojani
 invicti mansistis in an-
 num decimum, qui possit
 rueri Andron. Jamque
 catens parabantur bra-
 chii captivorum. Illæ
 obtendentes liceros etiamnum
 liberos in cœ-
 lum;

N O T A.

653. Baccam] Olivam dicit, Minervæ
 eo sacram quod Olivam arborem, hasta
 terram impacta pacis insigne produxerit,
 m de nomine Athenis imponendo inter eam
 Neptunum ageretur.
 654. Transformabantur] Inde nata fabula,
 od ejus generis fructuum vim magnam, ex
 onis Apollini oblatis, colligeret Sacerdos
 nius, ejusque filiz asservarent,
 660. Eubœa] Quæ insula est maxima maris
 gæi, à Bœotia Euripo admodum angusto
 emita. Hodie Negrepont

661. Natis] Pro natibus.
 663. Pœnæ] Agamemnoni tradidit, ut de
 captivis faceret quod vellet, siquidem ei
 resistere non posset.
 673. Tue] Quia cum Venere Anchises con-
 cubuisse dicitur, ex qua Æneas ortus est. Di-
 cuntur autem columbæ Veneris circum, trahere.
 678. Antiquam] Italian, unde Dardanus,
 Trojæ gentis Auctor, in Phrygiam fuerat
 profectus. Sic in Virg. Æn. 3. Apollo
 responder,

Antiquam exquirite matrem:
 C C 3 Litoræ

littora sociâ. Rex comitatur, & offert dona discessuris; Anchisæ sceptrum, chlamydem & pharetram nepoti, Cratera Æneæ; quem quodam miserat illi Hospes ab Aoniis Therfes Ismenius oris. Miserat hunc illi Therfes, fabricaverat Alcon Myleus; & longo cælaverat argumento. Urbs erat: & septem posses ostendere portas. 685 Hæ pro nomine erant; &, quæ foret illa, docebant Ante urbem exequiâ, tumulique, ignesque, rogiq; Effusæque comas & apertæ pectora matres Significant lætum. Nymphæ quoq; flere videntur Siccatosque queri fontes. Sine frondibus arbos 690 Nuda riget: rodunt arentia saxa capellæ. Ecce facit mediis natas Orione Thebis, Hanc non fœmineum jugulo dare pectus aperto, Illam demisso per fortia vulnera telo Pro populo cecidisse suo; pulchrisq; per urbem 695 Funeribus ferri, celebrique in parte cremari: Tum de virginea geminos exire favilla, Ne genus intereat, juvenes, quos fama Coronas Nominat, & cineri materno ducere pompam.

Littora. Prosequitur Rex, & dat munus ituris; Anchisæ sceptrum, chlamydem pharetramq; } 680 nepoti,

Cratera Æneæ; quem quodam miserat illi Hospes ab Aoniis Therfes Ismenius oris. Miserat hunc illi Therfes, fabricaverat Alcon Myleus; & longo cælaverat argumento. Urbs erat: & septem posses ostendere portas. 685 Hæ pro nomine erant; &, quæ foret illa, docebant Ante urbem exequiâ, tumulique, ignesque, rogiq; Effusæque comas & apertæ pectora matres Significant lætum. Nymphæ quoq; flere videntur Siccatosque queri fontes. Sine frondibus arbos 690 Nuda riget: rodunt arentia saxa capellæ. Ecce facit mediis natas Orione Thebis, Hanc non fœmineum jugulo dare pectus aperto, Illam demisso per fortia vulnera telo Pro populo cecidisse suo; pulchrisq; per urbem 695 Funeribus ferri, celebrique in parte cremari: Tum de virginea geminos exire favilla, Ne genus intereat, juvenes, quos fama Coronas Nominat, & cineri materno ducere pompam.

VI. VII. Hactenus antiquo signis fulgentibus ære; } 700

Summus inaurato crater erat asper acantho. Nec leviora datis Trojani dona remittunt: Dantque sacerdoti custodem thuris acerram; Dant pateram, claramq; auro gemmisque coronant

centes prodeuntes ex cinere virgineo, ne stirps pereat, quos fama appellat Coronas, atque ducent pompam in sepulturam matris.

VI. VII. Simulachra hactenus enumerata in veteri arte sculpta erant, crateris vero summa aurato opere prætebatur, quod Acanthum herbam referebat. Neque Trojani retribuit munera minorâ quam quæ acceperant; atque offerunt Sacerdoti acerram thuri servando, offerunt pateram, atque coronam fulgentem auro atque gemmis.

N O T A.

680. Nepoti] Ascanio Æneæ filio.

682. Aoniis] Pars Bœotiæ montana Aonia dicta est.

682. Ismenius] Thebanus, ab Ismeno Bœotiæ fluvio.

683. Alcon] Qui artifex atque sculptor insignis erat, fuit & alius sagittandi peritia celebris, de quo Virgilius.

684. Myleus] Siculus. Mylæ enim est oppidum Siciliæ ad distinctionem ab illo Cretensi, cujus meminit Virg. Ecl. 5.

686. Hæ] Nati Septem portæ significant eas esse Thebas Bœotias.

690. Queri] Nam & in illis Nymphæ.

692. Natas] Orioni duæ erant filiæ Metiocha, & Menippa: cum gressaretur per Aoniam

pestis, responsumq; esset ex oraculo, placatur iri Deorum iram, si duæ Virgines immolarentur; cæteris recusantibus, hæ pro salutariæ se devoverunt. Ant. Liberalis 25. Fa 693. Non fœmineum] Non simidum, sed virile & audax.

701. Acantho] Frutex est exotica, semper frondens, floribus albis, quem Acaciam et volunt. Sæpius autem hujus herbæ foliis hinc non accessit, postquam Callimachus Architectæ capita columnarum (quæ ab eo Corinthia dicta sunt) foliis acanthi cooperiri voluit.

703. Sacerdoti] Dant Anio, quæ Sacerdos acerram; quæ Reji, pateram, & duplicem geminis auroque coronam. FEN. I. v. 659.

INC

Inde recordati Teucros à sanguine Teucris 705
 Ducere principium, Creten tenere ; locique
 Ferre diu nequière Jovem : centumque relictis
 Urbibus, Aufonios optant contingere portus.
 Sæviti hyems, jactatque viros : Strophadumque
 receptos

Portubus infidis exterruit ales Aello. 710
 Et jam Dulichios portus, Ithacamque, Samênque,
 Neritiasque domos, regnum fallacis Ulyssiei,
 Præter erant vecti : certatam lite Deorum
 Ambraciam, versique vident sub imagine saxum
 Judicis, Actiaco quæ nunc ab Apolline nota }
 est, } 715

Vocalemque

unt, qua nunc est celebris ab Apolline Actiaco, & castem sub specie transformati judicis,

Tum memores Teucros re-
 petere originem à sanguine
 Teucris, Cretam petiverunt ;
 neque valuerunt
 diu pati ærem regionis :
 & relicta Creta centum
 urbibus clara, cupiunt
 appellere ad portus Italos.
 Tempestat furit, & agi-
 rat viros : atque volu-
 cris Aello exterruit ap-
 pulos portubus malefi-
 dis Strophadum. Jam-
 que præterierant portus
 Dulichios, & Ithacam,
 & Samum, & domos Ne-
 ritias, regnum perfidæ
 Ulyssis ; cernunt Ambra-
 ciam de qua Dii certa-

N O T A.

705. *Teucris*] Hic Scamandri Cretenfis fuit filius, qui inopia compulſus ad novas ſe- les quæ endas in Phrygiam appulit. Ejus ſi- liam Dardanus, à Tuſcis pulſus quod fratrem iſſum occidiſſet, uxorem duxit. Adeoque *Teucros* fuit *ambigua* & *parentes gemini*, ut ha- bet Virgilius : quod quidem Anchifeſem atque Æneam in errore induxit : quanquam ex Caſandræ vaticiniis, & Creuſæ verbis rem otam facile potuiſſet diſiudicare, niſi fuiſſent immemores.

706. *Creten*] Quæ inſula eſt celeberrima maris Mediterranei, inter Ægæum & Libycum mare, unde Teucrum ortum eſſe modo vidimus.

707. *Jovem*] *Ærem*. Namque gra- viſſima petilentia laborarunt. Eo etiam illud ſorte, quod Creta ſit natale ſolum *Jovis*.

707. *Centum*] Numerus certus pro in- certo : nam neque ipſe Homerus, cui *ἐκε- τήμολος* dicitur Creta, tot illi ubique tribuit.

708. *Auſonios*] *Italos* : namque ab Au- ſoniis antiquiſſimis populis, qui extrema Italice littora coluerunt, Italia tota, à Poëtis præſertim, *Auſonia* dicta eſt.

709. *Strophadum*] Sunt inſulæ duæ in ma- ri Ionio, juxta Zacynthum ; quæ Græcis à conversione ἀπὸ τῆς Στροφῆς nomen habue- runt, quod eo uſque Calais atque Zeſhes Har- pyas ex Phinei regno depulſas perſequuti ſint, æinde Jovis monitu retroceſſerint.

710. *Aello*] Unius eſt Harpyiæ nomen, quæ, ex Heſiodo, duas, ex aliis tres habuit ſorores, quibus diverſa inſuper data ſunt no-

mina. *Celano* dicitur à Virgilio. Aliæ dictæ ſunt *Ocyete*, *Iris*, *Alope*, *Thyella*, &c. Sive unica fuerit diverſis nominibus, ſive plures, per eas videntur intelligere Poëtæ in terris, quæ ſunt *Furia* in inferis, & *Dira* apud Superos. Pontî ac Terræ fuerunt filiæ volatiles, auribus ur- ſinis, corpore vulturino, vultu virgineo, ma- nibus uncis.

711. *Dulichios*] *Dulichium* una eſt ex Echinadibus inſulis, quæ olim ſub ditione fuit Ulyſſis, in mari Ionio.

711. *Ithacam*] Inſula fuit inter *Dulichium* & *Cephaleniam*, Ulyſſis patria.

711. *Samen*] Hæc inſula eſt etiam maris Ionii, quæ olim Ulyſſi paruit, alio nomine dicta *Cephalenia*, quod h. dieque retinet. Alia fuit Thraciæ adjacens, quæ & *Samoſtræce* dicta. Alia in mari Icario : plures aliæ. Namque Phœnicibus, qui primi in Greciam colonias deduxerunt, ſua lingua Σάμοις *loca celfa* dicebantur.

712. *Neritias*] De Nerito videtur agere, quæ urbs fuit *Leucadis* : namque eſt inſula à dextra Æneæ in Italiam tendenti poſt *Samum* occurrir.

713. *Certatam*] Participium contrâ Gram- mitices rationem formatum, *De qua Dii certarunt*. Qui verò fuerint Dii (qui de *Ambracia* certarunt) ac *Judex* ille, qui in *saxum* converſus fuit, ignoratur.

714. *Ambraciam*] Urbs fuit Epiri celeberrima, Pyrrhi regia, ad ſinum cui nomen dedit.

715. *Actiaco*] *Qui Actii* colebatur. Fuit autem *Actium* Epiri oppidum & Pro- montorium, victoria, quam ibi adver-

itemque terram Dodonæam vocalem sua quercu; & sinus Chaonios; ubi filii regis Moloſſi vitarunt ignes vanos pennis additis.

VIII. Tendunt in campos proximos Phæacum confites mitibus pomis. Deinde appellant ad Epirum, & Buthrotum poſſiſſam à Phrygio vate, & Trojam repræſentatam, inde ſecuri futurorum, quæ Helenus Priami filius prædixerat, adent Sici- liam. Hac protenditur in mare tribus promontoriis: ex quibus unum, viz. Pachynus porrectum eſt ad Notos pluviales; Lilybæum patet miſibus Zephyris; at Pelorus vergit ad Aquilonem & Urfam à mari vacantem. Trojani intrant per iſtum & remis, atque equo motu maris, claſſis admovetur terræ Zanclæa ingruente nocte. Scylla vexa partem dextram, Charybdis agit at ſiniſtram.

Vocalemque ſua terram Dodonida quercu, Chaonioſque ſinus: ubi nati rege Moloſſo Irrita ſubjectis fugere incendia pennis.

VIII. Proxima Phæacum felicibus obſita pomis Rura petunt. Epiros ab his, regnataque vati 720 Buthrotos Phrygio, ſimulataque Troja tenentur. Inde futurorum certi, quæ cuncta fideli Priamides Helenus monitu prædixerat, intrant Sicaniam. Tribus hæc excurrit in æquora linguis. E quibus imbriferos obverſa Pachynos ad } 725 Auſtros:

Mollibus expoſitum Zephyris Lilybæon: at Arcton Æquoris expertem ſpectat Boreanque Peloros. Hac ſubeunt Teucris: remisque æſtuque ſecundo Sub noctem potitur Zanclæa claſſis arena. Scylla latus dextrū, lævum irrequieta Charybdis 730

N O T A.

ſus Antonium Auguſtus navali prælio reportavit, celeberrimum.

715. Nunc] Quia Auguſtus Apollinis templum amplificavit; ei naves plurimas conſecravit; ludos inſuper Quinquennales magna celebritate, in victoriæ ſuæ memoriam, ibi inſtituit.

716. Dodonida] A Dodone Epiri urbe, apud quam nemus Jovi ſcruum, in quo duæ columbæ è quercu dabant reſponſa. Vocales etiam arbores fuiſſe volunt alii, & oracula edidiſſe.

717. Chaonios] Chaenes populi fuerunt Epiri; à quibus Chaonia dicta eſt.

717. Moloſſo] In aves mutatos dicit Moloſſi regis filios: quæ etiam fabula obſcurior.

719. Phæacum] Populi fuerunt Corcyræ, à Phæace Neptuni filio ſic dicti. Inſula hodie dicitur *Corſis*, *biferis* Alcinoi pomariis olim nobilitata. Odyſſ. 12.

720. Epiros] Quæ regio in Italiâ à Corcyra navigantibus occurrit.

720. Vari] Heleno, Priami fil. cui poſt Pyrrhum ab Oreſte cæſum, ceſſerat uxor ejus Andromache cum regno Epiri.

721. Buthrotos] Urbs eſt Epiri, non longe à Corcyra, à primo habitatore ſic dicta.

721. Simulataque] *Parvam Trojam, ſimulataque magnis Pergama.* Virg. *ÆN.* cœdiderat enim Helenus in Epiro urbem ad formam veteris Trojæ delineatam.

724. Sicaniam] Quæ alio nomine Sicilia dicitur, itemque *Triquetra*, *Trinacria*. Mediter anei maris inſula notiſſima.

724. Tribus] Unde nomen Trinacria.

724. Linguis] Promontoria ita appellavit quorum *Pachynus* Græciam, *Lilybæum* Africam, *Pelorus* Italiâ ſpectat De quibus Vid lib. 5. 350.

725. Obverſa] Refertur ad lingua, non ad *Pachynos*.

727. Æquoris expertem] Quia circum polum Septentrionalem volvitur.

727. Peloros] A Peloro, Claſſis Hannibali duce, ibi ſepulto, ita dicitur.

729. Zanclæa] *Zancle* eſt urbs Siciliae Strabo ſcribit eandem eſſe cum Meſſena *Zanclen* vero antea vocatam, quod in curvo littore ſita foret. *Zanclia* enim vocantur curva.

730. Scylla] Monſtrum in freto Siculo quod ipſe Poëta in principio ſequentis libri pleniffime deſcribit.

730. Charybdis] Furaciſſima fuit meretrix, quæ cum Herculi boves ſurripuiſſet, al illo in fretum projecta, vel ut aliis placet: Jove fulmine icta, in monſtrum marinum vel poſius voraginem ex Siciliae latere fui converſa. Quæ fabula ex maris æſtu in illi anguſtiis vehementiſſimo, ventis præſertim à meridie adverſus illum ruentibus, detort eſt.

Infestat.

infestant. Vorat hæc raptas revomitque carinas:
 Illa feris atram canibus succingitur alvum;
 Virginis ora gerens: & (si non omnia vates
 ficta reliquerunt) aliquo quoque tempore virgo.
 Hanc multi petiere proci: quibus illa repulsis 735
 Ad Pelagi Nymphas, pelagi gratissima Nymphis,
 bat: & elusos juvenum narrabat amores.
 Quam, dum pestendos præbet Galatea capillos,
 Talibus alloquitur repetens suspiria dictis:
 Te tamen, ô virgo, genus haud immute virorum 740
 Expetit: utque facis, potes his impune negare.
 At mihi, cui pater est Nereus, quam cærule Doris
 Inixa est; quæ sum turba quoque tuta sororum,
 Non nisi per fluctus licuit Cyclopi amore
 Effugere: & lachrymæ vocem impediere
 loquentis. 745

Quas ubi marmoreo deterfit pollicæ virgo;
 Et solata Deam est; Refer ô carissima, dixit:
 Neve tui causam tege (sum tibi fida) doloris.
 Nereis his contra refecuta Cratæide natam:
 Acis erat Fauno Nymphaque Symæthide cretus, 750
 Magna quidem patrisque sui matrisque voluptas,
 Iostra tamen major. Nam me sibi junxerat uni
 Vulcher: &, octonis iterum natalibus actis,
 Ignarat dubia teneras lanugine malas.
 Hunc ego, me Cyclops nullo cum fine petebat. 755
 Nec, si quæsieris odium Cyclopi, amore
 Acidis in nobis fuerit præsentior, edam.
 Quæ utrimque fuit. Pro quanta potentia regni
 Est, Venus alma tui! nempe ille inmitis, & ipsi
 Torrendus filvis, & visus ab hospite nullo 760
 Impune, & magni cum Dîs contemtor Olympi;
 Quid sit amor sentit: nostrique cupidine captus

Hac absorbet atque rejicit
 naves tractas. Illa habet
 nigra inguina circumdata
 truncibus canibus, exhibens
 vultus puella; & si Poëta
 non dixerunt omnia
 falsa, fuit etiam aliquan-
 do puella. Multi proci
 hanc ambiverunt; quibus
 spreis, illa acceptissima
 nymphis maris concedebat
 ad Nymphas maris; at-
 que referebat amores
 deceptos adolescentium.
 Quam Galatea, dum dat
 comam pestendam, tali-
 bus verbis alloquitur, in-
 gemans suspiria: At-
 tamen, ô puella, genus
 lene hominum te cupit;
 atque ut facis, potes ve-
 cuscare hos secure. At mi-
 hi, cui Nereus est genitor,
 quam Doris glauca ge-
 nuit, qua sum etiam po-
 tens agmine consortium,
 non datum fuit vitare a-
 morem Cyclopi nisi per
 undas, & stetus obstrue-
 runt voci loquentis. Quos
 postquam puella deterfit
 pollice candido, & solata
 est Deam, Narra, inquit,
 Galatea, ô dilectissima,
 neve mihi cela materiam
 tuæ molestiæ: sum tibi
 fidelis. Nereis contra sic
 respondit filia Cratæidis.
 Acis erat filius Fauni &
 nympha Symæthidis, deli-
 cia quidem parentum, sed
 magis nostra; namque a-
 mabili sese mihi soli da-
 vinxerat; & decimo sex-
 to anno præterito vestierat

olles maxillas incerta lanugine. Ego semper illum consectabar, Cyclops me. Neque si petiveris
 lium Cyclopi an amor Acidis fuerit vehementior, aperiam. Equæ is fuit utrinque. Proh!
 nus amabilis, quantæ sunt vires tui imperii. Nimirum ille servus, atque formidabilis ipsis filiis,
 que impune cognitus ulli peregrino, & spretoz magni Cæli & Deorum, experitur quid sit Amor:
 flagrat tactus nostri desiderio,

N O T A.

734. Virgo] Phorci nempe filia.
 738. Galatea] Quæ nympa fuit aut Dea,
 Nereis & Doridis filia.
 744. Cyclopi] Polyphemum dicit.
 749. Nereis] Galatea Nerei filia. Cratæide
 nam] Scyllam, Phorci & Cratæidis na-

tam. Cratæis autem flumen est Calabriae.
 750. Symæthide] Symæthi, Siciliae Au-
 vii prope Catanam, filia.
 753. Par utrinque fuit] Equale utrinque
 fuit, & odium, quo Cyclopi: & amor,
 quo Acidem prolequebatur Scylla.

immemor pecorum & suorum speluncarum. Jamque Polypheme, est tibi studium pulchritudinis; jamque, studes placere; jam fingis crinas hirsutas rastro; jam amas tondere barbam hispidam falce, & contemplari sevam faciem in aqua, atque ita fingere ut pulchra videatur. Amor stragis, & savitia, & cupido immoderata sanguinis emittuntur; atque naves accedunt atque recedunt intacta. Interea Telemus vectus ad Ætnam Siculam, Telemus Eurymides, quem nulla avis deceperat, accedit ad horrendum Polyphemum; atque, inquit, Ulysses eruet tibi unum oculum quem habes in fronte media. Risit, atque; O Vatam, inquit, stultissime, hallucinavis, eum alia jam sustulit. Hujusmodi verbis contemnit frustra predicentem vera. atque aut premit littora incidens vasto gressu; aut lassus redit in umbrosas speluncas. Cellis extat in mare acuminatus in formam longi cunei: maris aqua circumlavat utrumque latus. Sævus Cyclops huc adscendit, atque in medio resedit. Pecudes lanifera sequuta sunt nullo agente. Postquam verò Polyphemus pinum idoneam ferendis antennis, quas fuit pro Scipione, ante pedes posuerat, & fistulam junctam centum calamis in manus sumserat, toti montes personuerunt cantu pastorali. Fluctus persenuerunt. Ego tecta rupe, atque sedens in sinu mei Acidis procul exceptus auribus meis hujusmodi verba, atque memoria mandavi accepta. O Galatea, es candidior folio ali-

Uritur; oblitus pecorum antrorumque suorum. Jamque tibi formæ, jamque est tibi cura placendi: Jam rigidos pectus rastro, Polypheme, capillos: 765 Jam libet hirsutam tibi falce recidere barbam: Et spectare feros in aqua, & componere vultus: Cædis amor, feritasque, sitisque immensa cruoris Cessant: & turæ veniunt abeuntque carinæ. Telemus interea Siculam delatus ad Ætnam, 770 Telemus Eurymides, quem nulla fecellerat ales, Terribilem Polyphemum adit; lumenque quod unum Fronte geris media, rapiet tibi, dixit, Ulysses. Risit, & O vatam stolidissime, falleris, inquit: Altera jam rapuit. Sic frustra vera monentem 775 Spernit: & aut gradiens ingenti littora passu Degrat; aut fessus sub opaca revertitur antra. Prominet in pontum cuneatus acumine longo Collis: utrumque latus circumfluit æquoris unda Huc ferus adscendit Cyclops; mediisque resedit. 780 Lanigeræ pecudes nullo ducente secutæ. Cui postquam pinus, baculi quæ præbuit usum, Ante pedes posita est, antennis apta ferendis; Sumtaque arundinibus compacta est fistula centum Senferunt toti pastora sibila montes: 785 Senferunt undæ. Latitans ego rupe, meique Acidis in gremio residens, procul auribus hausi Talia dicta meis, auditaque mente notavi. Candidior nivei folio, Galatea, ligustri,

N O T A.

769. *Tata*] Cum prius omnes diriperet, atque vectores trucidaret.

770. *Telemus*] Eurymi fuit filius, inter Cyclopa Vates egregius.

771. *Ales*] Quarum volatu & garritu futura augurari solebant.

775. *Altera*] Galatea. Ad id alludit, quod amantes finguntur esse Cæci.

780. *Recedit*] Κατέβηκεν ὅθεν ἔπιπέτρας ἡ φηλαία, ἐκ πόντου ὄραν. Theor.

782. *Pinus*] Quantus fuerit Polyphemus ex baculo licet colligere. De quo ait Virg. Æn. 3.

Trunca manum Pinus regis & vestigia firmat.

Boccacius 4. lib. Geneal. refert in Siculo antro inventum cadaver, Polyphemi. ut credetur; cujus læva contum tenebat cujusvis navis malo majorem.

787. *Auribus hausi*] ——— Vocemque hauribus hausi. Virgil.

789. *Candidior*] Amatoria hæc Cantilenæ adumbrata est ex Cyclope Theocriti Idyll. 1.

Ω λευκὰ Γαλάτεια, τί π' οὐλοῖσσι ἀποβάλλει
Λευκοτέρα παλίας &c.

Vid. etiam Virg. Eclog. 2. & 7.

789. *Nivei*] Alludit ad nomen Galatæ: quod a candore lactis illi inditum fuisse innuit Hesiodus.

Floridior

790 floridior pratis; longa procerior alno;
 Splendidior vitro; tenero lascivior hædo;
 lævior assiduo detritis æquore conchis;
 Solibus hibernis, æstiva gratior umbra;
 Nobilior pomis; platano conspectior alta;
 Lucidior glacie; matura dulcior uva;
 Mollior & cygni plumis, & lacte coacto;
 Et, si non fugias, riguo formosior horto.
 lævior indomitis eadem, Galatea, juvencis,
 Durior annosa quercu; fallacior undis;
 Lenticior & salicis virgis, & vitibus albis;
 His immobilior scopulis; violentior amne;
 Laudato pavone superbior; acrior igni;
 Asperior tribulis; fœta truculentior ursa;
 Durior æquoribus; calcato immitior hydro:
 Et, quod præcipue vellem tibi demere possem,
 Non tantum cervo claris latratibus acto,
 Verum etiam ventis volucrique fugacior aura.
 At, bene si noris, pigeat fugisse: morasque
 Ipsa tuas damnes: & me retinere labores.
 Sunt mihi pars montis vivo pendentia saxo
 Antra; quibus nec Sol medio sentitur in æstu,
 Nec sentitur hyems: sunt poma gravantia ramos:
 Sunt auro similes longis in vitibus uvæ:
 Sunt & purpureæ: tibi & has servamus, & illas.
 Ipsa tuis manibus silvestri nata sub umbra
 Mollia fraga leges: ipsa autumnalia corna,
 Prunaque, non solum nigro liventia succo,
 Verum etiam generosa, novasque imitantia ceras.
 Nec tibi castaneæ, me conjuge, nec tibi deerunt

florentior pratis, erectior procerior alno, lucidior vitro, alacrior tenero hædo, lævior conchis expolitis fluctibus continuis, gratior solibus hibernis, atque umbra æstiva, splendidior pomis, pulchrior excelsa platano, nitentior glacie, mitior racemo maturo, tenerior & plumis Cygni, & lacte densato, & nisi fugias, formosior horto riguo. Eadem Galatea ferocior juvencis indomitis, rigidior veteri quercu, fraudulentior fluctibus, flexibilior & virgis salicis, & vitibus albis, immobilior his scopulis, impetuosior torrente, elatior laudato pavone, violentior flamma, asperior carduis, terribilior ursa qua enixa est fetus, furacior mari, sevirior serpente presso, & quod maxime à te cuperem removere, non modo fugacior cervo agitato sonoris latratibus, verum etiam venis atque levi aura. At, si bene cognoveris, peniteat fugisse, & ipsa improbes tuas constationes; & sudeas me retinere. Sunt mihi spelunca concamerata in viva rupe, pars montis, in quibus neque Sol sentitur cum intensissime ardet, neque frigus. Sunt poma

gravantia ramos; sunt uvæ similes auro in productis vitibus; sunt & rubræ: tibi afferuimus & illas, & illas. Ipsa colliges tuis manibus matura fraga nata sub umbra silvestri; ipsa dece: pes orna autumnii tempore maturescencia & pruna, non tantum nigricantia succo atro, verum etiam mobilia, atque exhibentia recentes ceras. Neque castaneæ, neque fructus arbuti tibi deerunt.

N O T A E.

790. Alno] Arbor est ripis fluminum
 gaudens.
 800. Lenticior] Ideo flexibiliorem dicit
 Galateam salicis virgis, quod æstiva cal-
 iditate sese ex Polyphemi insidiis ex-
 ediret.
 801. Immobilior] Quia nullis Polyphe-
 ni neque blanditiis, neque minis moveba-
 tur.
 804. Aquaribus] Quæ cum tumultuan-

tur & mugiant, vix alium audiri sonum pa-
 tiantur.
 804. Calcato] Qui tum sevit impensius.
 808. Moras] Quæ faciunt ne statim meis
 amoribus fruamur.
 810. Pendentia] Ita videntur, quando pars
 ima rupis est erosa, superiore in modum recti
 protensa atque imminente.
 818. Corna] Baccæ sunt rubicundæ, in
 medio nucleum durissimum habentes. Un' e
 Virg. dixit lapidisque corna.

Arbuti

me marito. Omnis arbor
tua erit. Omnes ha pecu-
des mea sunt : multa
quoque vagantur per val-
des : silva oculis multas :
multa jacent in speluncis :
neque tibi possim dicere
quot sint, si exquiras. Est
egenti hominis in numero
habere pecus. Nil mihi
credideris de laudibus
harum : ipsa praesens potes
cernere, ut vix serant pe-
dibus uber turgidum.
Sunt mihi agni, fetus
minores, in ovilibus cali-
dis : sunt etiam haedi e-
jusdem aetatis in caprili-
bus. Semper habeo lac
candidissimum : cujus
pars servatur bibenda,
coagula immixta conden-
sant partem in caseum.
Neque tantum epsulae, quae
facile haberi possunt &
dona communia tibi ob-
venient, quales sunt damae,
aut lepores, aut caprae,
aut par columbarum, aut
nidus petitus ex vertice :
inveni in excelsis monti-
bus, qui possunt ludere te-
cum, duos catulos urse
hispida inter se ita similes,
ut aegre possis dignoscere.
Inveni, atque dixi, ser-
vabimus istos Amica no-
stra. Nunc tantum tolle
pulchrum caput super
mare glaucum ; ades, Ga-
latea ; neque contemne dona nostra.

Arbutei foetus. Omnis tibi serviet arbos. 820
Hoc pecus omne meum est. Multae quoque val-
libus errant :

Multas silva tegit : multae stabulantur in antris.
Nec, si forte roges, possim tibi dicere, quot sint.
Pauperis est numerare pecus. De laudibus harum
Nil mihi credideris : praesens potes ipsa videre, 825
Ut vix sustineant distentum cruribus uber :
Sunt foetura minor tepidis in ovilibus agni :
Sunt quoque par aetas aliis in ovilibus haedi.
Lac mihi semper adest niveum. Pars inde bibenda
Servatur : partem liquefacta coagula durant. 830
Nec tibi deliciae faciles, vulgataque tantum
Munera contingent, damae, leporesque, capraeque,
Parve columbarum, dentusve cacumine nidus,
Inveni geminos, qui tecum ludere possint,
Inter se similes, vix ut dignoscere possis, 835
Villosae catulos in summis montibus ursae.
Inveni : & dixi, Dominae servabimus istos.
Jam modo caeruleo nitidum caput exsere ponto :
Jam, Galatea, veni : nec munera despice nostra.
Certè ego me novi, liquidaeque in imagine vidi 840
Nuper aquae : placuitque mihi mea forma videnti
Adspice, sim quantus. Non est hoc corpore major
Jupiter in caelo : nam vos narrare soletis
Nescio quem regnare Jovem. Coma plurima torvos
Prominet in vultus : humerosque, ut lucus, } 835
obumbrat.

Nec mihi quod rigidis horrent densissima setis

Certè ego me novi, & nuper sum intuitus in specie aquae pura
mea figura arrisit mihi spectanti. Vide quam sim vastus. Jupiter in caelo non est major hoc corpore
nam vos consuevistis dicere nescio quem Jovem regnum teneri. Spissi capilli porriguntur in tru-
culentam faciem, atque tegunt armos tanquam silva. Neque indecorum crede quod corpus riget

N O I A.

820. Arbutei] Fructus qui ex arbuto ar-
bore deripiuntur, sunt valde asperi ; quam-
obrem etiam unedones à Plinio nuncupantur,
quod plures edi non possint. At Arbor ipsa
antiquis in deiciis fuit propter umbram & fo-
lorum amœnitatem.

826. Sustineant] Al. Circueant.

826. Uber] Significat gressum ovium mag-
nitudine uberum impediti.

830 Coagula] A cogendo. Illud verò
dilutum in lac infunditur, atque cum eo
miscetur ut condensetur, & in caseum abeat.

840. Certè] Hæc ad imitationem Theocriti

Idyll. 6. 34.

Καὶ γὰρ θῆρ' εἶδ' εἶδ' ἔχω καλόν, ὡς
με λέγουσι

Ἡ γὰρ πρῶν ἐκ πόντου ἐπέλευσεν (ἢς δὲ
γαλάτα)

Καὶ καλὰ μὲν τὰ γένεια, καλὰ δ' ἐμὴν αἰ-
μία κόρα,

Ὡς πρῶν ἐμὴν κέρτατα, καλεῖσθαι το
Quod etiam imitatus est Virg. Eccl. 2.

Nec sum adeo informis, nuper me in littore
vidi &c.

846. Rigidis] Dura corpora densissimis setis
horrent.

Corpora

Corpora, turpe pura. Turpis sine frondibus arbor:
Turpis equus, nisi colla jubæ flaventia velent.

Pluma tegit volucres: ovibus sua lana decori est:
Barba viros, hirtæque decent in corpore setæ. 850
Innum est in media lumen mihi fronte, sed instar
argentis clypei. Quid, non hæc omnia magno
sol videt è cælo? Soli tamen unicus orbis.

Adde, quod in vestro genitor meus æquore regnat.
Hunc tibi do focerum. Tantum miserere, } 855
precesque
supplicis exaudi. Tibi enim succumbimus uni.
Quique Jovem, & cælum sperno, & penetrabile
fulmen,

Nerei, te vereor: tua fulmine sævior ira est.
Atque ego contemptus essem patientior hujus;
si fugeres omnes. Sed cur, Cyclope repulso, 860
Acin amas, præfersque meis amplexibus Acin?
Ille tamen placeatque sibi, placeatque licebit,
Quod nollem, Galatea, tibi; modo copia detur,
Contentiet esse mihi tanto pro corpore vires.

Miscera viva traham: divulsaque membra } 865
per agros,

Perque tuas spargam (sic se tibi misceat) undas.
Tror enim; læsusque exæstuat acrius ignis:
Cumque suis videor translatam viribus Ætnam
Pectore ferre meo: nec tu, Galatea, moveris.
Talia ne quicquam questus (nam cuncta videbā) 870
Surgit: & ut taurus vacca furibundus adempta
vitare nequit, silvaque & notis saltibus errat.

Cum ferus ignaros, nec quicquam tale timentes,
Me videt atque Acin: Videoque, exclamat; & ista
Ultima sit, faciam, Veneri concordia vestræ. 875
Tantaque vox, quantam Cyclops iratus habere
Debuit, illa fuit. Clamore perhorruit Ætne.
Ast ego vicino pavefacta sub æquore mergor.

Terga fugæ dederat conversa Symæthius heros:

Am suis ignibus: neque tu curas Galatea. Talia frustra questus surgit; (nam omnia conspicebam)
& tanquam taurus furens vacca surrepta non valet consistere, atque vagatur per nemora & nos
saltus; Cum sævus me adspicit atque Acin inscius, neque quicquam huiusmodi reformidantes:
atque vociferatur, intueor, & saxo ista sit novissima concordia vestro amori. Atque illa vox
tanta fuit quantam insensus Cyclops debuit habere. Ætina fremuit vociferatione. At egotreme-
facta me condo sub mari proximo. Heros Symæthius in fugam dederat terga conversa;

N O T A E.

852. Clypei] Lumen Sic Virg. Æn. 3.
Unum, quod fronte latebat,
Argolici Clypei, aut Phæbea Lampadis instar.
858. Nerei] Vocat. casus, à Nereis.

879. Simæthius] Symæthidis nymphæ filius
Acis est autem Symæthius Siciliæ fluvius maxi-
mus, inter Pelorum & Pachynum se in mare
exonerans. Hodie La Jarreta.

Et,

spississimum horridis setis.
Arbor indecora est sine
foliis; equus indecorus,
nisi juba tegant colla fla-
va. Pluma velat aves;
sua lana est decori ovibus:
Barba est honoris viris:
Seta horrida in corpore
grata sunt. Unus est mi-
hi oculus in media fronte,
sed instar vasti clypei.
Quid? annon sol adspicit
hac omnia ex vasto
cælo? Unicus tamen est
oculus Soli. Adde, quod
pater meus imperium habet
in vestro mari. Eum
tibi offero focerum: tan-
tum miserere, atque ex-
audi preces orantis: nam-
que tibi soli servimus.
Quique contemno Jovem,
& cælum, & fulmen sub-
tile, te veneror, Nerei fi-
lia: tua ira est terribilior
fulmine. Atque ego faci-
lius ferrem istam negli-
gentiam qua me spernis, si
contemneres etiam omnes
alios. verum quamobrem,
Cyclope spero diligis Acin,
atque anteponis Acin
meis: amplexibus? Ille
tamen & sibi pulcher vi-
deatur, & quod nollem,
licebit tibi etiam, Gala-
tea, modo ipsum compre-
hendere possim, cognoscat
me pro mensura tanti cor-
poris vires habere. Ex-
traham viva præcordia,
atque abjiciam artus dis-
cerptos in agros, atque in
tuas aquas: ita tecum
rem habeat. Namque ar-
deo; & offensus amor
violentius sævit; & vi-
deor gerere meo corde
transfertam Ætnam

atque dixerat, succurre mihi, Galatea, quæso, succurrite parentes : atque admittite interiturum in vestra aquarum regna. Cyclops persequitur, atque jacit fragmentum de reptum ex monte, & quamvis extrema pars anguli ejus illum attingit, tamen obruit totum Acin. At nos præstitimus quod solent à facis concessum fuit, ut Acis colligeret vires avitas. Sanguis purpureus fluebat de saxo; & rubor cepit evanescere intra breve spatium temporis; atque apparet color primo fluvii purpurea turbidi, & fit limpidus tempore. Tum rupes percussa aperitur, & canna viva, atque erecta nascitur ex hiatibus; & alta rima lapidis strepit aquis salientibus: relique stupenda, juvenis habens cornua recentia circumdata, interitis arundinibus repente emerxit usque ad medium ventrem. Qui, nisi quod major, quod est glaucus toto vultu, erat Acis. Verum sic etiam, erat nihilominus Acis mutatus in fluvium: & amnis retinuit vetus nomen.

IX. Galatea finem fecerat dicendi, & cæsu dimisso abeunt Nereides & manent in aquis quietis Scylla ad litus revertitur. neque enim audet se committere medio mari: atque, aut exspatiata sine amictu in bibula arena, aut postquam desessa est, incidens in secretos sinus maris, tingit suavis aqua illic stagnante. Ecce Glaucus novus incolæ profundi maris, artibus nuper mutatis apud Anthedonem Euboicam, dividens pontum accedit: atque consiliit percussus amore, conspecta puella & dicit quæcumque autumat posse retinere fugientem.

Et, Fer opem, Galatea, precor, mihi; ferte } 88.
parentes :

Dixerat: & vestris periturum admittite regnis. Insequitur Cyclops: partemque è monte revulsam Mittit; & extremus quamvis pervenit ad illum Angulus è saxo, totum tamen obruit Acin. At nos, quod fieri solum per fata licebat, } 88.
Fecimus; ut vires adsumeret Acis avitas. Puniceus de mole cruor manabat: & intra Temporis exiguum rubor evanescere cœpit: Fitque color primo turbati fluminis imbre: Purgaturque mora. Tum moles jacta dehiscit: } 89.
Vivaque per rimas, proceraque surgit arundo: Osque cavum saxi sonat exsultantibus undis: Miraque res; subito media tenus existit alvo Incinctus juvenis flexis nova cornua cannis. Qui, nisi quod major, quod toto cæruleus } 89
ore est,

Acis erat. Sed sic quoque erat tamen Acis in amner Versus: & antiquum tenuerunt flumina nomen.

IX. Desierat Galatea loqui: cœtuque soluto Discedunt: placidisque natant Nereides undis. Scylla redit: (neque enim medio se crede- } 90
re ponto

Audet) & aut bibula sine vestibibus errat arena; Aut ibi lassata est, seductos nacta recessus Gurgitis, inclusa sua membra refrigerat unda. Ecce fretum findens alti novus incolæ ponti, Nuper in Euboica versis Anthedone membris, } 90
Glaucus adest: visæque cupidine virginis hæret: Et, quæcumque putat fugientem posse morari,

N O T A.

386. *Vires*] Id est, in fluvium vertere-
tur. Istud autem ideo fictum, quia Acis flu-
vius ex Æna monte tanto impetu decurrit ut
inde fuerit appellatus. Acis enim sagitta est
Græcis.

387. *Mole*] A Polyphemo in Acin jacta,
qua obrutus fuit.

389. *Cornua*] Nimirum cornuti esse debue-
runt Dii fluviales, propter aquarum circum-
flexiones præsertim, quas etiam *cornua* vocant.

Canna additæ, quia circa amnes plerumque
nascuntur.

387. *Antiquum*] Qui & hodie vocatur a
colis *Acis*, vel *Jaci*.

905. *Euboica*] Quæ a Eubœa, quæ Egæi e
insula, à Bœotia parvo Euripo tantum disen-
ta est.

905. *Anthedone*] Urbs est Bœotizæ maritimæ

906. *Glaucus*] Nuper Deus maris factus e
homine; quod ipse modo narrabit.

Verb

Verba refert : fugit illa tamen : veloxque timore
 pervenit in summum positi prope littora montis.
 Antè fretum est ingens apicem collectus in }
 unum } 910
 longa sine arboribus convexus ad æquora vertex.
 Constat hic : & tuta loco, monstrumne, Deusne
 ille sit ignorans, admiraturque colorem,
 læsariemque humeros subjectaque terga tenentem,
 Ultimaque excipiat quod tortilis inguina piscis. 915
 entit : & innitens, quæ stabat proxima, moli,
 Non ego prodigium, non sum fera bellua, virgo ;
 um Deus, inquit, aquæ : nec majus in æquora

Proteus
 us habet, & Triton, Athamantiadesq; Palæmon.
 nte tamen mortalis eram : sed scilicet altis 920
 deditus æquoribus, jam tum exercebar in illis.
 lam modo ducebam ducentia retia pisces :
 lunc in mole sedens moderabar arundine linum,
 ant viridi prato confinia littora, quorum
 ltera pars undis, pars altera cingitur herbis : 925
 quas neque cornigeræ morfu læsere juvencæ :
 sec placidæ carpsistis oves, hirtæve capellæ.
 on apis inde rulit collectos sedula flores :
 on data sunt capiti genialia ferra : nec unquam
 alciferæ secuere manus. Ego primus in illo 930
 espite confedi, dum lina madentia sicco.
 tque recenserem captivos ordine pisces ;
 super exposui, quos aut in retia casus,
 ut sua credulitas in aduncos egerat hamos.

Ille tamen prorumpit, atque
 celeriter currens pro-
 pter metum pervenit ad
 fastigium montis siti ad
 litus. Est vertex sine ar-
 boribus inclinat in
 mare, redactus in unum
 cacumen juxta vastum
 aquor. Hic substitit ; at-
 que secuta loco, nesciens
 an ille Deus esset an pro-
 digium, admiratur &
 colorem, & capillos ve-
 lantes humeros, & dorsum
 submissum, & quod piscis
 flexilis subiciatur extre-
 mis inguinum partibus.
 Advertit Glaucus, atque
 insidens scopulo qui prope
 erat, Ego, ait, non sum
 monstrum, o puella, non
 sum aspera bellua, sum
 Deus marinus ; neque
 Proteus, & Triton, & Pa-
 læmon Athamantiades
 majorem habent potesta-
 tem in maria. Prius ta-
 men eram homo : verum
 enimvero studiosus piscan-
 di in profundis aquis jam
 tum versabar circa illas.
 Nunc enim traheram retia
 quibus captabam pisces ;
 nunc quiescens super sco-
 pulo flectebam hami li-
 nearum virga. Sunt littora
 contemina prato virenti,
 quorum pars alia cingitur
 aquis, pars alia gramini-
 bus, que neque juvenca

muta decerpserunt morfu, neque mites pecudes aut hispida capra totondistis. Apis diligens non in-
 portavit flores libatos ; cornua voluptati convenientes non sunt illinc petita ad ornandum caput,
 que unquam manus falce instructa exciderunt ea. Ego primus requievi in illo herbofo littore,
 in excicco lina humida. Atque ut numerarem singulatim pisces captos, superne exposui, quos aut
 impulerat in retia, aut sua credulitas allegerat in curvos hamos.

NOTÆ.

915. Excipiat] *Strum designat in piscem.*
 918. Tortilis] Quæ se facile torquet. *Ulti-
 inguina*] Ultimam inguinum partem. Ad
 autem alludit, quod Strab. ait, Glaucum
 esse in Balænam conversum.
 918. Proteus] Deus maris, Neptuni &
 entis filius, in omnes formas mutabilis,
 carum pastor.
 919. Triton] Neptuni ejusdem ex Amphi-
 e filius, atque tubicen.
 919. Palæmon] *Pertumass seu Portunus*

à Latinis dictus est hic Athamantis & Inus
 filius : cujus metamorphosim vidimus lib.
 4.
 920. Sed] Erat, inquit Palæphatus, Glau-
 cus natator & urinator peritissimus. Ita us
 portu Anthedonio in conspectu civium enatus,
 & in insulæ littore deserto per dies aliquot
 latitans, postmodo rediret, seque sub undis
 per id tempus degisse affirmaret, &c. Quin
 & Hyberno tempore pisces, quoscumque cives
 sui poposcerant, adducebat.

Res

Res videtur similis falsæ: verum quid mea refert fallere? Herba contacta capri pisces jamque mortui ceperunt moveri, atque exilire in latera, & micare in terra sicut in mari. Dumque maneo, & simul stupeo, omnis multitudo prorumpit in aquas suas, atque deserunt novum dominum cum littore. Obstupui, atque diu incertus pendendo qua Causa hujus rei sit; num Deus aliquis, nuda succus graminis hoc prastiterit. Quid tamen gramen, dixi, pollet his viribus? atque reveli herbas manu, & cum revulseram dente momordi. Vix fauces satis degustaverant succos inexpertos, cum statim sensi viscera intus salire, & animum teneri amore alterius naturæ. Neque potui consistere in loco, atque dixi, Tellus nunquam adeunda vale; & immisi corpus sub maria. Dii maris decorant me exceptum honore communi: & orant Oceanum atque Tethyn ut mihi offerant omnia quæ habeam morti obnoxia. Ego purgor ab illis; atque jubeor submittere pectora centum fluviis, carmine à me novies prolato quod delet nefas. Et sine dilatione, fluvii fluentes ex diversis scaturiginibus, & totum mare excurrunt supra caput nostrum. Hactenus tibi possum narrare facti digna memoria, hactenus quoque recedo: neque animus meus advertit reliqua. Qui postquam rediit, percepi me esse toto corpore alium ac fueram nuper, neque eundem ingenio. Ego tum primum spectavi glaucam hanc barbam atque subnigram, & meos capillos, quos traho per vasta maria, & magnos humeros, & lacertos carule & pedes ultimo sinuatos in piscem pinnas habentem. Quid tamen prodest hæc forma, quid grati fuisse Diis marinis,

Res similis fictæ: (sed quid mihi fingere, prodest?)
 Gramine contacto cœpit mea præda moveri,
 Et mutare latus; terraque ut in æquore, niti.
 Dumque moror, mirorque simul, fugit omnis in undas
 Turba suas: dominumque novum, littusque relinquit
 Obstupui: dubiusque diu, quæ causa, requiro: 94
 Num Deus hoc aliquis, num succus fecerit herba
 Quæ tamen has, inquam, vires habet herba? manu
 Pabula decerpsi, decerptaque dente momordi.
 Vix bene combiberant ignotos guttura succos:
 Cum subito trepidare intus præcordia sensi; 94
 Alteriusque rapi naturæ pectus amore.
 Nec potui restare loco: Repetendaque nunquam
 Terra, vale, dixi: corpusque sub æquora mersi.
 Dii maris exceptum socio dignantur honore:
 Utque mihi, quæcunque feram, mortalia } 95
 demant,
 Oceanum Tethynque rogant. Ego lustror ab illis
 Et purgante nefas novies mihi carmine dicto
 Pectora fluminibus jubeor supponere centum.
 Nec mora: diversis lapsi de fontibus amnes,
 Toraque vertuntur supra caput æquora nostrum. 95
 Hactenus acta tibi possum memoranda referre:
 Hactenus & memini: nec mens mea cætera sensi
 Quæ postquam rediit; alium me corpore toto,
 Ac fueram nuper, nec eundem mente recepi.
 Hanc ego tum primum viridem ferrugine } 96
 barbam,
 Cæsariemque meam, quam longa per æquora vert
 ingentesque humeros, & cærulea brachia vidi,
 Cruraque pinnigero curvata novissima pisce.
 Quid tamen hæc species, quid Diis placuisse marini

N O T A.

937. Niti] Salire. Salientes enim niti solent, ut longiores faciant saltus.

942. Has vires] Tantam vim, ut mortuos pisces vivos efficere possit.

947. Restare loco] Resistere amori & cupiditati alterius naturæ.

949. Scocio] Nam me quoque in suum numerum admiserunt.

451. Tethyn] Quæ uxor Oceanus, Cæli Terræ filia.

963. Curvata] Nimirum curva & plicata est piscis cauda.

Quid juvat esse Deum, si tu non tangeris istis ? 965
 Talia dicentem, dicturum plura reliquit
 Scylla Deum. Furit ille, irritatusque repulsa
 Prodigiosa petit Titanidos atria Circes.

quid esse Deum, si tu non
 moveris istis ? Scylla de-
 sistit Deum talia profe-
 rentem, & plura prola-
 turum. Ille insanit, at-
 que impulsus consentit a-
 dit aulam Circes Titanis filia monstris plenam.

N O T A.

968. *Prodigiosa*] In quibus Homines in
 bestiarum formam mutati carminibus & præ-
 rigiis Circes. Lib. seq. & Virg. 7. Æn. sub
 nitio, ex 5. Odyss. Homeri expressi.
 968. *Titanidos*] Titanis seu Solis filia. Quin &
 Veteres *magica artis peritas omnes Solis filias*

dicabant. Ut Medea in Argon. Apollon. vo-
 catur Πασίπαι, & κέρη ηελίοιο.
 968. *Circes*] Quæ veneficiis & incantamen-
 tis ab omnibus cognita meretrix, mox sese
 insuper proder.

P. OVIDII NASONIS

Metamorphoseon.

LIBER XIV.

A R G U M E N T U M.

IS cum per Venulum peteret auxilium à Diomede, cujus socii in aves fuerant mutati, repulsam passus est; redeunte Venulo per ea loca, in quibus pastor quondam in oleastrum erat conversus. Postea naves Æneæ in prælio Nymphæ fiunt; Sicut & Ardea, post occisum Turnum, avis; Atque Æneas ipse, Indiges. Successerunt huic Reges alii. Quorum inter ceteros sub Proca floruit Pomona. Quam cum amaret Vertumnus, sumpta primum anus forma, & Anaxaretès in saxum conversæ exemplo usurpato: deinde rursus juvenis factus, voto potitur. Inde, sub Numitore, aquæ frigide redduntur calide. Cui qui successit Romulus, factus est Quirinus: ejusque uxor, Ora dea.

INTERPRETATIO.

1. Jamque Glaucus Euboicus sulcator maris æstivæ præterierat Ætnam impositam cervicibus gigantium, atque agros Cyclopium intactos rastris atque aratro, nec quicquam debentes bobus jugo præstitit. Præterierat etiam Zanclen, & muros oppositos Rhegiæ,

I. Jamque Giganteis injectam faucibus Ætnen, Arvaque Cyclopium, quid rastra, quid usus aratri, Nescia, nec quicquam junctis debentia bubus, Liquerat Euboicus tumidarum cultor aquarum: Liquerat & Zanclen, adversaque mœnia Rhegiæ,

N O T A.

1. Giganteis] Non modo Ætna capiti Typhæi Gigantis & Enceladi, &c. sed tota insula Sicilia, quam latè pater, illi monstro imposita, ut alibi Naso. lib. 5. 353.

2. Cyclopium] Terra subjecta tribus scopulis Cyclopium, Qui Neptuni & Amphitritæ filii in Sicilia ferrariam sub Vulcano exeruerunt, Jovis præsertim fabricandis fulminibus inventi.

3. Debentia] Quia nunquam aratro subacta
4. Euboicus] Glaucus Anthedonius, de quo supra, qui Deus factus marinus maria natans sulcabat. Lib. 13. 906.

5. Zanclen] Vid. Lib. 13. 730.

6. Rhegiæ] Rhegium urbs est in extremi finibus Calabriae, qua parte Sicilia ab Italia impetu maris, distracta dicitur: ἀπό τῆς ἡπείρου (i. e.) abruptendo.

Navifragum

Navifragumq; fretum, gemino quod littore pressum
 Ausonia Siculaeque tenet confinia terræ.
 Inde, manu magna Tyrrhena per æquora lapsus,
 Herbiferos adiit colles, atque atria Glaucus
 Sole satæ Circes, variarum plena ferarum : 10
 Quam simul aspexit; dicta acceptaque salute,
 Diva, Dei miserere; precor : nam sola levare
 Tu potes hunc, dixit, (videar modo dignus)
 amorem.

Quanta sit herbarum, Titani, potentia nulli,
 Quam mihi cognitius ; qui sum mutatus ab illis. 15
 Neve mei non nota tibi sit caussa furoris ;
 Littore in Italico Messenia mœnia contra
 Scylla mihi visa est. Pudor est promissa, precesque,
 Blanditiasque meas, contentaque verba referre.
 At tu, si ve aliquid regni est in carmine ; carmen 20
 Ore move sacro : si ve expugnacior herba est ;
 Utere tentatis operosæ viribus herbæ.
 Nec medeare mihi, sanesque hæc vulnera, mando :
 Fineque nil opus est. Partem ferat illa caloris.
 At Circe (neq; enim flammis habet aptius ulla 25
 Talibus ingenium ; seu caussa est hujus in ipsa ;
 Seu Venus indicio facit hoc offensa paterno)
 Talia verba refert : Melius sequerere volentem,
 Optantemque eadem, parilique cupidine captam.
 Dignus eras ; ultro poteras certeque rogari : 30
 Et si spem dederis, mihi crede, rogaberis ultro.
 Neu dubites, absitve tuæ fiducia formæ :

Et fretum navifragum, quod coarctatum duplici littore fines facit terra Italia & Sicula. Inde (à fieto) Glaucus natus & a sua manu per maria Tusca, accedit ad montes herbidos, atque aulam Circes filia Solis, refertam seorsum diversi generis. Quam statim aliquis vidit, salutare oblata atque accepta, Dea, inquit, oro, miserere Dei : nam sola potes opem ferre huic amori, modo videar dignus. O si Titani, nulli quam mihi notius est, qui ab illis sum conversus ex homine in Deum marinum, quanta sit vis graminum. Neve nescias causam meæ amoris, Scylla conspecta est à me in littore Italico ex adverso urbis Messenia. Me puder narrare pollicitationes, & preces, & mea lenocinia, & dicta neglecta. At tu, seu est aliqua potentia in incantationibus, profer incantamenta ore sacro : si ve gramen est ad expugnandum efficacius, utero viribus probatis graminis efficacis. Neq; hortor ut mihi remedium admoveas, aut auxilium feras his

oblagis : nam nolo ut amori meo imponatur finis. Illi sit pars aqua amoris. At Circe (neque enim ulla prædita est animo promptiore in amores hujus generis conciliandos, seu caussa istius rei est in ipsius voluntate, seu Venus læsa indicio paterno hoc præbet) reddit talia verba : Sapientius amaveris redamanem, atque quarentem eadem, & irrisitam pari amore. Meritus eras ; atque certe poteris rogari : & si spem induiseris, mihi fidem habe, sponte rogaberis. Neve sis inceptus, aut diffidas tua pulchritudini.

N O T A.

- 6. Fretum] Siculum dicit, propter æstus violentiam atque angustias maris, & scopulos viz. Syllam & Charybdim &c. itemque ventorum impetum, maxime navifragum.
- 7. Ausonia] Freto n. m. q. Sicilia & Ausonia, hoc est Italia, determinatur. Tenet] Terit. Heinsius. Noster ipse lib. 15. de Sicilia & Italia ; ——— Confinia pontus
- Abstulit, & media tellurem reppulit unda.
- 8. Tyrrhena] Tyrrhenum & Tuscum dicitur mare, quod Italiae maximam partem à latere meridionali alluit.
- 9. Atria] I. e. Circaum, in quo monte habitasse dicitur Circes.

- 14. Titani] Vocativus est Græcus : Titanis namque fuit Circe, Solis seu Titanis filia.
- 17. Messenia] Messenia Urbis, quæ olim Zancle appellata est. Lib. 13. 730.
- 24. Illa] Scylla ; quam pari amore correptam cupit Glaucus.
- 25. Aptius] Ut satis superque constet insignem fuisse meriticem.
- 27. Indicio] Solem vidimus antea fuisse Circes patrem, qui Veneris cum Marte adulterium deprendit, atque insuper Vulcano indicavit.
- 30. Rogari] Scilicet à Scylla
- 31. Rogaberis] Sub. à me. Tacite enim subinnuit se rogaturam esse Glaucum, ut illius amore potiatur.

ecce ego, cum Dea sim,
cum filia splendidi Solis,
cum tantum valeam incantamenti,
cum tantum herbis, percipio tuam esse.
Contemne negligentem:
par pari refer amanti, atque
vindica duas uno facto. Glaucus respondet talia
dicenti, Ante arbores crescent in mari,
& algæ in excelsis collibus, quam nostri amores mutantur,
Scylla viva & incolunt. Dea irata est;
& siquidem non poterat ipsum offendere,
neque, quia amabat eum, cuperet, odium exercet in illam,
quæ sibi preposita est: atque lasa repulsa
sui amoris continuo terit herbas infames succis
abhorrendis: & addit iis contritis incantationes
Hecateias: & sumit pullos amictus;
& egreditur ex media regia per turbam ferarum
adblatentium: & tendens ad Rhegium
obversum muris Zanleis intrat a quas agitata
estibus in quibus firmat pedes tanquam
in duro litore, & fertur super ultima
maria siccis plantis. Hæc signus erat gurgis
curvatus in arcus sinusos, acceptum
otium Scyllæ, quo se recipiebat a furore
maris & caloris, cum Sol erat interius
in medio caelo, & signabat brevissimas
umbras à capite. Dea ante inscit hunc
gurgitem, atque

faciat veneni portenta & monstra facientibus: in hunc immittit sacros expressos ex herbis
noxios & demurmurat ter novies ore magico incantamentum obscurum ambitu
votum in auditurum. Scylla adest, atque progesta erat usque ad
medium ventrem, cum videi sua inguina dedecorari monstris
latrantibus & primo non putans eas esse partes sui corporis, & vitat,
& repellit manibus suis, & metuit rictus rabidos canum. Verum secum rapit
quos vitat: atque lustrans carne non femerum & tiliarum & pedum,
reperit terribilia ora canum loco illarum partium.

N O T A.

36. Redde vices] Me pariter redama.
36. Duas] Scyllam, quæ amoris non respicebat,
deserendo: Circe, quæ eam demergat, spem
amoris injiciendo, ut eo torqueretur.
36. Facto] Heinſius malit fallo, nuptiali
scilicet.
37. Prius in aquore] Ante rerum naturam
commutabitur, quam ego ab amanda Scylla
desistam.

43. Pabula] Gramina, herbæ.

En ego, cum Dea sim, nitidum cum filia Solis,
Carmine cum tantum, tantum cum gramine possim;
Ut tua sim, voveo. Spernentem sperne; sequenti
Redde vices: unoque duas ulciscere facto.
Talia tentanti, Prius, inquit, in æquore frondes,
Glaucus, & in summis nascuntur montibus algæ;
Sospite quam Scylla nostri mutantur amores.
Indignata Dea est: & lædere quatenus ipsum
Non poterat, nec vellet amans; irascitur illi,
Quæ sibi prælata est: Venerisque offensa repulsa,
Protinus horrendis infamia pabula succis
Conterit; & tritis Hecateia carmina miscet,
Cæruleaque induitur velamina; perque ferarum
Agmen adulantum media procedit ab aula:
Oppositumque petens contra Zancleia saxa
Rhegium, ingreditur ferventes æstibus undas:
In quibus, ut solida, ponit vestigia, ripa;
Summaque decurrit pedibus super æquora siccis.
Parvuserat gurgis curvos sinuatus in arcus,
Grata quies Scyllæ: quo se referebat ab æstu
Et maris & cæli, medio cum plurimus orbe
Sol erat, & minimas à vertice fecerat umbras:
Hunc Dea prævitiat, portentiferisque venenis
Inquinat. Huic fusos latices radice nocenti
Spargit: & obscurum verborum ambage novorum
Ter novies carmen magico demurmurat ore.
Scylla venit, mediaque tenus descenderat alvo;
Cum sua fœdari latrantibus inguina monstris
Aspicit: ac primo non credens corporis illas
Esse sui partes, refugitque, abigitque, timetque
Ora proterva canum. Sed quos fugit, attrahit una.
Et corpus quærens femorum, crurumque, pedumque;
CerberEOS rictus pro partibus invenit illis.

44. Hecateia] Incantamenta ab Hecate
matre accepta. Vid. lib. 7. 74.

45. Cærulea] Pro nigris videntur posita.

53. Medio cum] Periphrasis est Meridiei.

56. Fusos] uccis dicitur ex venenatis herbis
expressos. Alii, pressos.

60. Monstris] Canibus atque lupis.

65. CerberEOS]erberi inferorum canis. si-
miles, hoc est, terribiles.

Statque

Statque canum rabies : subjectaque terga ferarum
Inguinibus truncis uteroque exstante cohærent.

II. Flevit amans Glaucus : nimiumque hosti-
liter usæ

Viribus herbarum fugit connubia Circes.
Scylla loco mansit: cumq; est data copia primum, 70
In Circes odium fociis spoliavit Ulyssen.

Mox eadem Teucras fuerat mersura carinas ;
Ni prius in scopulum, qui nunc quoq; saxeus exstat,
Transformata foret. Scopulum quoq; navita vitat.

III. Hanc ubi Trojanæ remis avidamque }
Charybdin } 75

Evicere rates ; cum jam prope littus adestent
Aufonium, Libycas vento referuntur ad oras.
Excipit Ænean illic animoque domoque,
Non bene discidium Phrygii latura mariti,
Sidonis : inque pyra sacri sub imagine facta 80
Incubuit ferro : deceptaque decipit omnes.
Rursus arenosæ fugiens nova mœnia terræ,
Ad sedemque Erycis fidumque relatus Acesten

Atque manet canum ra-
bies, & terga subdita
ferarum junguntur ingui-
nibus mutilatis atque
ventri prominenti.

II. Glaucus amans
flevit Scyllæ fatum, at-
que vitavit conjugium
Circes usa nimis hostiliter
viribus herbarum. Scylla
in eodem gurgite mansit ;
& cum primum occasio
oblata est, privavit U-
lyssæ comitibus in o-
disum Circes. Brevi eadem
fuerat perditura naves
Trojanas, nisi ante mutata
fuisset in scopulum, qui
nunc quoque saxeus emi-
net : nauta etiam effugit
scopulum.

III. Poſquam naves
Trojanæ remis effugerunt
hanc, atque rapacem
Charybdin ; cum jam pœ-
ne appuſſent ad littus
Italium, revolvuntur vento
ad littora Africa. Dido

Sidonia, non aquo animo passura divortium viri Trojani, illic accipit mente & hospitio Ænean ;
atque sese iniecit in ensem super rogo structo sub specie sacri ; & elusa orane elusit. Rursus
vitans recentes muros terræ arenosæ, & reveltus ad sedes Erycis & fidem Acesten

N O T A.

67. Truncis] Quia in canes fuerunt mu-
tata.

71. Circes] Quam Scylla Ulyſſis amore
teneri reſciverat.

71. Spoliavit] Plurimos eorum in freto
Siculo amiſſiſſe Ulyſſem ſcripſit Homerus in
Odyſſea M. 245.

72. Teucras] Æneæ, qui per fretum
Scyculum iter habebat.

73. Scopulum] Inde nata fabula, quod
procul videntibus promontorium, appa-
reat ex parte Italiæ ſpecie mulieris ; ad
cujus radices aqua, æſtu atque ventorum
impetu aliſſa, latrantium canum voces redde-
re videatur.

75. Avidam] Quia à latere Siciliæ mare
vorticofum eſt ex repulſu atque colluſione flu-
xuum, qui in oppoſitos ſcopulos Italiæ per
rim ventorum irruerunt : quo efficitur, ut
naves illac tranſeuntes trahi videantur, quæ
æſtu abripiuntur.

77. Lybicas] Africanas : In Africam
nempe tempeſtate delatus ad Didonem Æneas
perveit : quod ſuſe perſequutus eſt Maro,
Lib. I. Æ1.

78. Excipit] Hiſtoriæ fidem non obſervant
Poëtæ, ſiquidem Æneas annos 286 vixitante
Didonem. Æneæ errores deſcribit Poëta, ut
commode ad Pithæcuſam inſulam deſcendat,
atque Cercopum metamorphoſim deſcribat.

79. Non bene] Namque Ænea profecto, ſeſe
iſſa Dido, amoris impatientia, jugularit.

80. Sidonis] Dido, Sidone oriunda.

80. Sacri] Quod pluribus perſequitur Maro,
Æneid. 4.

81. Decepta] Ab Ænea, qui ſpem fecerat
firmarum nuptiarum.

81. Decipit] Neminem namque, ne qui-
dem Annam ſororem fecit ſuæ necis conſciam :
Non tamen Anna novis pratexere funera
ſacris

Germanam credit ; nec tantos mente furæres
Concipit.

Virgil. Æn. 4.

82. Arenosa] Libya, ut Virgil. ait

— Littus arenosum Libya.

83. Sedem] Siciliam, in qua mons Eryx,
ab Eryce filio Veneris ibi condito. Nūi Eryx
mologia ſit Punica.

Sacrum facit, atque veneratur sepulchrum sui patris: Et solvit naves, quas Iris à Junone emissa prope cremaverat: atque præteris regnum Hippotadæ & terras fumantes sulphure calido, & cantes Sirenum Acheloidum: & navis spoliata nauclero transtulit Inarimen, & Prochyten, & Pitheculas portus in monte insæcundo, appellatas nomine inclementium. Namque pater Deorum propositus dolos & perjuriam, & facinorosa verborum fraudulenta veteris Cercopum, transformavit homines in serpente animal: ut iidem possent videri similes atque dissimiles homini: atque coarctavit arvis, & depresso nasum recurvum à fronte, & signavit vultus rugis anilibus: & misit in has sedes habentes totum corpus lectum pilis sulfureis: quinetiam ante adem it usum vocis, & lingue facta ad exoranda, erjaria Permittit tantum facultatem querendi rauco stridore.

Sacrificat; tumulumque sui genitoris honorat.
 Quasque rates Iris Junonia pane cremarat, 85
 Solvit: & Hippotadæ regnum, terrasque calenti
 Sulfure fumantes, Acheloiadumque relinquit
 Sirenum scopulos. Orbataque præside pinus
 Inarimen, Prochytenque legit, sterilique locatas
 Colle Pitheculas, habitantum nomine dictas. 90
 Quippe Deū genitor fraudem, & perjuriam quondam
 Cercopum exosus, gentisque admissa dolosæ;
 In deformem viros animal mutavit: ut iidem
 Dissimiles homini possent, similesque videri.
 Membraque contraxit: nareque à fronte refimas 95
 Contudit, & rugis peraravit anilibus ora.
 Totaque velatos flamenti corpora villo
 Misit in has sedes. Nec non prius abstulit usum
 Verborum, & natæ dira in perjuriam linguæ.
 Possè queri tantum rauco stridore relinquit. 100

NOTÆ.

83. *Acesten*] Qui Trojano à sanguine creatus, per Egestam matrem, atque Segestæ impetum in tenens quam ipse considerat, benignissime antea hospitio Æneæ exceperat.

84. *Inarimul*] Namque patri in Sicilia sepulto Æneas anniversarium sacrum instituerat: in cujus etiam honorem ludos Trojani celebrant: ut fusc à Marone hæc omnia narratur, Æn. 5.

85. *Iris*] Quæ Junonis nuncia matribus Trojanis suasit, ut ignem navibus injicerent, ne ulterius posset Æneæ progredi, aut in Latium Romanam condere gentem. Æn. 5.

86. *Hippotadæ*] Æolus est Hippotæ Trojani filius, qui optimus Princeps, atque Astronomiæ peritissimus in Æoliis insulis imperavit, quæ inter Siciliam atque Italiam jacent; alio nomine dictæ *Vulcaniæ*.

86. *Terras*] Vulcani insulas dicit, *Liparam, Hieram, Strongylen*.

87. *Acheloidum*] Sirenes, quæ Acheloides à patre Achelœo dictæ sunt: quarum descriptionem vide Metam. 7. v. 552. Tres fuerunt *Parthenope, Lysia, & Leucosia*; quæ in Sirenum saxi, seu Pæbani sinus insulis, sedem habuerunt.

88. *Præside*] *Palinuro*, quem Somnus Deus

(ut habet Virgil. Æn. 5. sub finem) priusquam Sirenum scopulos esset prætervectus.

89. *Inarimen*] Insula est contra Campaniam, quæ & *Anaria*, atque *Ischia* dicta. Vox hæc *Inarime* à Virgilio videtur esse conficta: nam Homerus locutus de hac insula dicit ἐν Ἀριμῶν. Sane apud nullos ante Virgilium Authores legitur; post eum usurpata est statim ab Ovidio, Lucano &c. quod ad conjecturam multum facit.

89. *Prochyten*] Alia est insula ab Inarime terræ motu divulsa; unde & nomen habuit: *προχέω* namque est *Profundo*.

90. *Pitheculas*] Quæ urbs est in Pitheculæ insula in Campano sinu supra Neapolim ad occasum; à Simiis, qui Græcis *πίθῆκος* dicuntur, sic appellata. Plinius scribit à *figulinis doliariorum* dictam esse: *πίθῆκος* enim est *Dolium*.

91. *Quippe*] Insulæ Inarimes incolæ, ut habet Suidas, improbi erant impostores: in eis fratres duo *Candulus* & *Atlas*, quorum alter *paxillus*, alter *incus* dictus. Hi fidem Jovi datam cum violassent, omnes in *simias* mutati sunt.

95. *Refimas*] Ita emendavit Salmastius ad Solinum. Nam *refimas* ut *repandus* & *redundus* alibi apud Nostrum.

— Cum puppis parte revulsa,
 Cumque gubernaculo, Suidas projecit in undas:

IV. Has ubi præterit, & Parthenopeia dextra
 Mœnia deseruit; læva de parte canori
 Æolidæ tumulum, & loca fœta palustribus ulvis
 Littora Cumarum, vivacisque antra Sibyllæ
 Intrat: & ut manes adeat per Averna paternos, 105
 Orat. At illa diu vultus tellure moratos
 Erexit: tandemque Deo furibunda recepto,
 Magna petis, dixit, vir factis maxime, cujus
 Dexterâ per ferrum, pietas spectata per ignes.
 Pone tamen, Trojane, metum: potiere petitis: 110
 Elysiâque domos, & regnâ novissima mundi
 Me duce cognosces, simulachraque cara parentis.
 Invia virtuti nulla est via. Dixit: & auro
 Fulgentem ramum silva Junonis Avernæ
 Monstravit: jussitque suo devellere trunco, 115
 Paruit Æneas: & formidabilis Orci
 Vidit opes, atavosque suos, umbramque senilem
 Magnanimi Anchisæ: didicit quoque jura locorum;
 Quæque novis essent adeunda pericula bellis.

IV. Postquam has reliquit, atque præterit à dextra muros Parthenopeios, adit à parte sinistra sepulchrum Æolidæ tubicinis, & littora Cumarum loca consita ulvis palustribus, atque speluncas vivacis Sibyllæ, & precatur ut veniat ad Manes paternos per Averna. At illa sustulit oculos diu affixos terræ, & denique turbata Deo admisso, Ingentia positis, inquit, vir rebus gestis clarissime, cujus dextra probata est per enses, pietas per flammâs. Omnia tamen timorem, Trojane; frueris votis, & me duce vises sedes Elysiâ, & regna ultima mundi, & dilectam imaginem genitoris. Nulla est via inaccessa virtuti, ait: at-

ue ostendit ramum in silva Dea Inferorum, splendentem auro. & imperavit deripere suo stipite. Æneas obsequutus est, & intuitus est divitias tremendi Plutonis, & majores suos, & Manes veneres generosi Anchisæ: edoctus est etiam jura locorum, & quæ discrimina essent subeunda novis illis.

N O T A.

101. Parthenopeia] Neapolis est, à Parthenope Sirene ibi sepulta sic dicta.

103. Æolida] Misenum dicit Æoli filium,

Quo non præstantior alter
 Ere ciere viros, Martemque accendere cantu.

ut Virgil. Æn. 6. Unde etiam promontorium hinc. Misenum.

104. Cumarum] Cumæ Urbs Campaniæ antiquissima.

104. Vivacis] Quæ vixit 700 annos, ut ostea dicitur, ver 144. Sybillæ erant à veteribus nuncupatæ, vel ab unius Delphidis nomine, vel a Consiliis Deorum denunciandis: Sic enim Deos, & consilium βαλὴν appellabant Æoles. Alii quasi Σὶς Βουλῆν, D. O. lena.

105. Sybilla] Cumæam dicit, quæ inter decem à Lactantio recensitas, novem oraculorum voluminibus, quæ Tarquinio Prisco obulit, maxime celebris.

105. Manes Paternos] Animam Anchisæ atris.

105. Averna] Avernus in singul. seu Averna in plur. lacus fuit non longe à Puteoano Campaniæ sinu, profundissimus, cinctus lim inaccessis silvis, atque præruptis collibus: qua ex re, cumque insuper totus ille terræ

tractus cavernosus, sulfure atque bizumina abundans esset, maxime factum, ut Latini Poëtæ hac etiam in Inferos descensum patere scripserint.

107. Deo] Apolline.

111. Elysiâ] Elysium, Campi Elysi, aut Domus Elysiæ, sedes fuerunt beatorum apud Inferos, ex Poëtarum maxime, atque Ethnicorum sententia: ubi omnis generis voluptatibus securi poss mortem fruerentur.

111. Novissima] Ima, id est, Inferos. Superum enim mundi regnum est caelum: medium terra cum aquis: ultimum, Inferi.

114. Junonis Averna] Proserpinæ. juxta Avernum fuit sylvâ Plutonî & Proserpinæ dicata.

115. Devellere] Ut ramum, munus Proserpinæ deferat.

116. Orci] Plutonem dicit, qui diversis de causis diversa etiam habuit nomina, quæ passim ex Lexicis licet cognoscere.

117. Opes] Divitiarum namque Deus est Plutus.

118. Jura] Quique adeo hic aut illic essent, plecterentur, aut oblectarentur: &c. quæ fusc persequitur Virgil. Æn. 6.

119. Novis] Quæ, adversus Turnum præsentia, gessit Æneas.

*Inde vegetians averſa
via cum duce Cumæa de-
ſeſſus decipit laborem col-
loquio. Et dum iter fa-
cit tremendum per obſcu-
ram lucem, Seu, inquit,
tu es Dea propitia, ſeu
Diis dilectiſſima, eris ſem-
per mihi tanquam Dea:
& agnoſcam me vivere
ex tuo beneficio, qua vo-
luisti me viſere ſedes mor-
tis, qua voluisti me effu-
gere ſedes conſpecta mor-
tis. Pro quibus beneficiis
ſublatus ad aras ſuperas,
tibi ponam delubra, tibi
præbebo cultum thuris.
Sibylla reſpicit hunc, &
ſuſpiriis ex imo pectore
ductis, Neque, inquit,
Dea ſum: neque honora
capit humanum ſacro
thure. Neve pecces igno-
rantia, vita æterna mihi
præberetur ſine fine, ſi mea
virginitas fuiſſet permiſſa
Apollini amanti. Quan-
diu tamen hanc ſperat,
quandiu optat me ante
captare muneribus; Diſ-
pice, inquit, puella Cu-
mæa, quid voveas, fruereis
tuis votis. Ego monſtrans
cumulum arena correpta,
inſciens petivi tot mihi
annos evenire, quot pulvis
haberet atomos. Oblita
ſum vovere etiam conti-
nuo annos juveniles. Ille
tamen mihi offerebat et-
iam juventutem illiba-
tam, ſi paterer concubi-
tum. Perſaneo celebs,
hono Apollinis neglecto.
Perum jam anni lætiores
præterierunt; & triſtis
ſenectus venit paſſu tre-
mulo; qua diu eſt ſerenda. Nam jam cernis mihi ſeptem ſæcula præterita: reſtat adſpicere tercen-
tum meſſes, & tercentum vendemias, ut impleam numerum arena. Dies erit, cum diuturnitas tem-
poris reddat me exiguum de tanto corpore, & artus exhausti ſenectute redigantur ad minimum pondus
neque videbor dilectæ, neque grata fuiſſe Deo. Apollo etiam ipſe fortè non cogneſcet, vel inſciabi-
tur ſe noſtro amore correptum fuiſſe. Uſque adeo dicar mutata: neque cuiquam conſpicienda,*

Inde ferens laſſos averſo tramite paſſus,
Cum duce Cumæa fallit ſermone laborem.
Dumque iter horrendum per opaca crepuſcula
carpit;
Seu Dea tu præſens, ſeu Diis gratiſſima, dixit;
Numinis inſtar eris ſemper mihi: meque fatebor
Muneris eſſe tui; quæ me loca mortis adire, 125
Quæ loca me viſæ voluisti evadere mortis.
Pro quibus ærias meritis evectus ad auras
Templa tibi ſtatuum; tribuam tibi thuris honorem.
Reſpicit hunc vates, & ſuſpiratibus hauſtis,
Nec Dea ſum, dixit; nec ſacri thuris honore 130
Humanum dignare caput. Neu neſcius erres;
Lux æterna mihi, carituraque ſine dabatur,
Si mea virginitas Phæbo patuiſſet amanti.
Dum tamen hanc ſperat, dum præcorrumpere donis
Me cupit; Elige, ait, virgo Cumæa, quid optes: 135
Optatis potiere tuis. Ego pulveris hauſti
Oſtendens cumulum, quot haberet corpora pulvis,
Tot mihi natales contingere vana rogavi.
Excidit optarem juvenes quoque protinus annos.
Hos tamen ille mihi dabat, æternamq; juventã, 140
Si Venerem paterer. Contempto munere Phœbi
Innuba permaneo. Sed jam felicior ætas
Terga dedit, tremuloque gradu venit ægra ſenectus:
Quæ patiendã diu eſt. Nam jam milii ſæcula ſeptem
Acta vides; ſupereſt, numeros ut pulveris } 145
æquem,
Tercentum meſſes, tercentum muſta videre.
Tempus erit, cum me de tanto corpore parvam
Longa dies faciat: conſumtaque membra ſenectã
Ad minimum redigantur onus. Nec amata videbor,
Nec placuiſſe Deo. Phœbus quoq; forſitan ipſe 150
Vel non agnoſcet, vel dilexiſſe negabit.
Uſque adeo mutata ferar: nullique videnda,

N O T A.

120. *Averſo*] Cum ruruſus ad ſuperas au-
ras Æneas atque Sibylla redirent.

122. *Crepuſcula*] Id eſt per lucem dubiam,
qualem decet eſſe apud Inferos.

124. *Numinis*] Hæc omnia adumbrata
ſunt ex Virg. Æn. lib. 6.

127. *Lux æterna*] Immortalitas; quam ca-
ſtitaris diſpendio nolit Sibylla conſequi.

129. *Excidit*] Animo ſc. Hoc eſt, oblita ſum.

142. *Felicior ætas*] Juvenilis.

143. *Tremulo*] Immo maxime feſtino venit,
ſed tremula eſt ipſa ſenectus.

Voce

oce tamen noscar. Vocem mihi fata relinquunt.
 V. Talia convexum per iter memorante Sibylla,
 edibus Euboicam Stygiis emergit in urbem 155
 roius Æneas : sacrifque è more litatis,
 ittora adit nondum nutricis habentia nomen.
 ic quoque substiterat post tædia longa laborum
 eritius Macareus, comes experientis Ulyssæi.
 esertum quondam mediis qui rupibus Ætne 160
 oscit Achæmeniden : improvisoque repertum
 ivere miratus, Qui te casufve Deufve
 ervat, Achæmenide ? cur, inquit, barbara Grajum
 rora vehit ? petitur vestræ quæ terra carinæ ?
 alia quærenti, jam non hirsutus amictu, 165
 um suus, & spinis conferto tegmine nullis,
 utur Achæmenides : Iterum Polyphemon, & illos
 piciam fluidos humano sanguine rictus ;
 ac mihi si potior domus est Ithaceque carina ;
 minus Ænean veneror genitore. Nec unquam 170
 Te satis potero, præstem licet omnia, gratus.
 quod loquor, & spiro ; cælumque, & sidera Solis
 espicio (possimne ingratus, & immemor esse ?)
 le dedit ; quod non anima hæc Cyclopi in ora
 enit : & ut lumen jam nunc vitale relinquam ; 175
 ut tumulo, aut certe non illa condar in alvo.

cognoscar tamen voce. Fa-
 ta mihi relinquunt vocem.
 V. Sibylla talia refe-
 rente per transtem ar-
 duum, Æneas Phrygius
 prodit in urbem Euboi-
 cam ex locis inferis : &
 sacrificiis feliciter absolu-
 tis secundum ritus, per-
 venit ad oras nondum ha-
 bentes nomen nutricis.
 Macareus Neritius, socius
 perspicacis Ulyssis, hic et-
 iam requieverat post
 longa radia laborum ; qui
 agnoscit Achæmeniden o-
 lim destitutum in mediis
 cavitibus Ætne : & stu-
 pens quod ex improviso re-
 pertus in vivis esset, Qua
 fortuna, inquit, vel quis
 Deus te custodit, Achæ-
 menide ? quamobrem nav-
 is Phrygia habet Gra-
 cum ? qua tellus quaritur
 vestra navi ? Achæmeni-
 des nunc non hispidus ve-
 stitu, nunc sui juris, &
 veste nullis spinis obita,
 talia refert petenti. Uri-
 nam videam denuo Poly-
 phemon, atque illud os
 fluens sanguine humano si

Ithaca est mihi carior domus hac navi si minus honoro Æneam quam patrem ; neque unquam
 ero esse satis memor, quamvis faciam omnia. Ex eius beneficio est quid verba facio, & vivo,
 intuer cælum & Solem ; quod hæc anima non data est in rictus Cyclopi : (possimne esse inme-
 mor & ingratus ?) & quanquam jam nunc deseram lumen vitale, aut componar in sepulchrum,
 certe non in illum ventrem.

N O T A E.

153. *Voce*] Vocem fatidicam intelligit ;
 indicet, se facultatem vaticinandi cum cor-
 rea mole non amissuram.
 154. *Convexum*] *Ascensus arduum.*
 155. *Euboicam*] *Cumas* Chalcidensium co-
 niam. Chalcis enim Eubœæ fuit civitas.
 155. *Stygiis*] *Inferis* : à Styge inferorum
 lude.
 156. *Litatis*] *Feliciter peractis,*
 157. *Nutricis*] *Cajeta* : quæ ibi sepulta
 omontorio atque urbi nomen dedit, in ea
 apolitani regni parte, quæ hodie *Terra di*
Verodictur. Quanquam aliunde alii nomi-
 ni ratiorem deducunt.
 159. *Neritius*] *Ithacensis* : fuit namque
 ritus mons Ithacæ Ulyssis Patriæ. Hujus
 eritius Macareus melius ab ipso postmodum
 sces historiam.
 161. *Achæmeniden*] Ulyssis socius, Poly-
 semi Cyclopi timore in Sicilia ab Ulyssæ

relictus, qui mox casus suos Macareo petenti
 narrabit.

163. *Barbara*] *Trojana* navis : nam Graeci
 cæteros omnes vocabant *Barbaros.*

163. *Græcum*] Miratur Macareus Achæme-
 nidem Græcum, Ulyssisque comitem cum
 Trojanis hostibus navigare.

165. *Hirsutus*] Qualem optime describit
 Maro : quem vide, Æn. 3. sub fine.

166. *Jam suus*] Jam liber & sui juris : Cum
 antea Polyphemi potius tractanda victima sibi
 videretur.

166. *Nulis*] Cum prius, dum in demis
 latigaret, lacera & spinis hispida vestis esset.

168. *Aspiciam*] Misere peream Polyphemi
 redditus antro, nisi mihi hæc sub Ænea con-
 ditio potior sit, quam illa sub Ulyssæ. Se enim
 gratum er. a Æneam ostendit Achæmenides.

199. *Hæc*] *Qua nunc vehor* (i. e.) *Ænea.*

Quid

Quid tum mihi fuit con-
siliū (nisi si pavor ademūt
omnem sensum & consi-
lium) cum desitutus pro-
spexi vos prouehi in vasta
maria? Subiit vocifera-
ri: verum metui me de-
tegere hosti: uocifera-
tio Ulyssis propemodum e-
tiam obsuit vestra navi.
Aspexi, cum rupe direpta
jecit in medios fluctus saxum
ingens. Aspexi pro-
jicientem iterum ingentes
lapides brachio giganteo,
tanquam impulsissent vi-
ribus tormenti. Atque
metui, ne saxum vel unda
obrueret navim, immemor
me jam non esse in illa.
Postquam autem fuga vos
seduxit à violenta nece,
ille quidem rabiosus ex-
currit per totam Ænam,
atque prætensa manu ex-
plorat arbores, & priva-
tus oculo impingit in saxa,
atque perrigens in aquor
lacertos infectos sanie, de-
testatur nationem Græcam.
O etiam dicit, si qua fors
mihi reddat Ulysses, vel
aliquem ex comitibus, in
quem mea ira exastuet,
cujus laniem præcordia,
cujus sanguis mihi irriget
fauces, & membra fra-
cta tremant sub dentibus,
quæ nullum, vel par-
uum videretur mihi dif-
ferentiam oculi effossi. Sa-
uus hac & plura dixit:
pallidus metus me inva-
dit, qui cernerem faciem
etiamnum fluentem san-
guine, & truculentas ma-
nus, & circulum orba-
tum oculo, & artus, &
barbam squallentem sanguine humano. Mors erat præ oculis, illa tamen minimum erat malorum.
Atque cogit abam illum modo correpturum me, jam jam deturbaturum mea præcordia in sua: & spe-
cies illius temporis manebat in animo, quo intuitus sum duo corpora meorum jodalium ter quater alti-
di solo: super quæ ipse immisissus tanquam hispidus leo, presuadebat in ventris voraginem præcor-
dia, & carnes, & ossa

Quid mihi tunc animi (nisi si timor abstulit omnen-
Sensum animumque) fuit; cum vos petere alt
relictus

Æquora prospexi? volui inclamare; sed hosti
Prodere me timui: vestræ quoque clamor Ulyssis 18
Pæne rati nocuit. Vidi, cum monte revulso
Immanem scopulum medias permittit in undas.
Vidi iterum, veluti tormenti viribus acta,
Vasta giganteo jaculantem faxa lacerto.
Et, ne deprimeret fluctusve lapifve carinam, 18
Pertimui; jam me non esse oblitus in illa.
Ut verò fuga vos ab acerba morte removit;
Ille quidem totam fremebundus obambulat Ænam
Præteratque manu silvas; & luminis orbis
Rupibus incurSAT: fœdataque brachia tabo 19
In mare protendens, gentem execratur Achivam
Atque ait: O si quis referat mihi casus Ulysses,
Aut aliquem è sociis, in quem mea sæviat ira,
Viscera cujus edam, cujus viventia dextra
Membra mea laniem, cujus mihi sanguis } 19
inundet

Guttur, & elisi trepident sub dentibus artus;
Quam nullum, aut leve sit damnum mihi luci
ademptæ!

Hæc, & plura ferox. Me luridus occupat horror
Spectantem vultus etiamnum cæde madentes,
Crudelesque manus, & inanem luminis orbem, 20
Membraque; & humano concretam sanguine barbam
Mors erat ante oculos; minimum tamen illa malorū
Et jam prensurum, jam jam mea viscera rebar
In sua merfurum: mentique hærebat imago
Temporis illius, quo vidi bina meorum 20
Ter quater affligi sociorum corpora terræ.
Quæ super ipse jacens, hirsuti more leonis,
Visceraque, & carnes, oblitisque ossa medullis,

N O T Æ.

180. Clamor] Ad illud alludit, quod apud
Homerum fingitur Odyss. 9. ubi Ulysses navi
aufugiens, Polyphemum clamando, atque in-
dicando quinam ipse verè esset, qui se prius
venerim dixerat, in sese irritat. Quare, in-
gentis faxi jactu, poene & ipse & tota navis
ab eodem Polyphemo oppressa est.

186. Oblitus] Hinc maximus Achæmenidi
in suos illustratur affectus.

189. Præterat] Cæcorum more, aus eo-
rum qui per tenebras ambulant.

198. Luridus] Qui luridos atque livor
pallentes efficit.

Semanimesqu

manimesque artus avidam condebat in alvum.
 e tremor invasit. Stabam sine sanguine mœstus; 210
 andentemque videns, ejectantemque cruentas
 re dapes, & frustra merò glomerata vomentem :
 alia fingebam misero mihi fata parari.
 erque dies multos latitans; omnemque tremiscens
 d strepitum, mortemque timens, cupi- } 215
 dusque moriri,
 lande famem pellens, & mista frondibus herba,
 lus, inops, expes, leto pœnæque relictus,
 aud procul aspexi longo post tempore navim :
 ravique fugam gestu, ad litusque cucurri ;
 movi, Graiumque ratis Trojana recepit. 220
 i quoque pande tuos, comitum gratissime, casus,
 ducis, & turbæ, quæ tecum credita ponto est.
 Æolon ille refert Tusco regnare profundo ;
 olon Hippotaden, cohibentem carcere ventos :
 quos bovis inclusos tergo, memorabile munus, 225
 ulichium sumfisse ducem : flatuque secundo
 ucibus ïsse novem, & terram aspexisse petitam :
 oxima post nonam cum sese Aurora moveret,
 vidia socios prædæque cupidine ductos,
 se ratos aurum, demfisse ligamina ventis : 230
 am quibus ïsse retro, per quas modo venerat
 undas,
 ollique ratem portus reperisse tyranni.
 de Lami veterem Læstrygonis, inquit, in urbem

expressis medullis, & membra semiviva. Horror me corripuit. Tristis eram atque exsanguis, aspiciens manducantem, & ejicientem rictu escas sanguinolentas, & vomentem partes vino immixtas: credebam ejusmodi sortem manere me infelicem. Atque latitans per multos dies, & tremens ad omnem motum, pavens & optans mori, fugans famem glandibus, & gramine misto foliis, solus, egenus, sine spe, traditus mori & supplicio, post longum tempus non longe vidi navim, atque gestu indicavi me cupidum esse discedendi, & excurri ad litus: commovi etiam nautas; & navis Trojana recepit Gracum. Tu etiam dilectissime sociorum exponere tuam sortem, & ducis, & agminis, quod tecum commissum est Pelago.

Ille narrat quomodo Æolus Hippotæ filius, retinuerit ventos carcere, & imperium habuerit in Tuscum mare; quos ventos coactos in pelle Tauri dux Dulichius ab Æolo accepit, donum magnifi-

210. *Ejectantem*] *Eructantem* Heins. Ita in Virg. de hac re, *saniens eructans*, &c.
 215. *Moriri*] Secundum quartam conjugationem verbum inflexit, quod sæpius secundam tertiam invenitur. *Moriri* insuper pro moriendi positum, syntaxi Græca.
 219. *Fugam*] Gestu indicavit se miserum relictum, atque in navim percipere recipi.
 220. *Graium*] Ut hinc Æneæ, aut certe Græcæ humanitas sit maxime conspicua, qui miseriam atque periculum liberat.
 221. *Tu quoque*] O Macareu.
 223. *Tusco*] In mare Tuscum, ubi Æolus regnavit esse supra vidimus, imperium tenere.

N O T A.

224. *Hypotaden*] Filium Jovis ex Acesta, quæ Hippotæ Trojani filia.
 225. *Inclusos*] Æolo ea potestas data est, quod certissime ventorum tempora atque impetum cognosceret, aliisque indicaret.
 226. *Dulichium ducem*] Ulysses, qui ita dictus est a Dulichio, ubi regnavit.
 233. *Lami*] Neptuni filius, antiquissimus rex Læstrygonum, qui fuerunt populi feritate famosi, in ultimo Italiæ habitantes. Ad eos cum venisset Ulysses, Antiphates regnabat; à quo nonnullis & navibus & sociis fuit spoliatus. *Formiarum dicitur mania tenuisse, latè Tyrannus*, in Campania, ut ait Hor.

224. *Hypotaden*] Filium Jovis ex Acesta, quæ Hippotæ Trojani filia.
 225. *Inclusos*] Æolo ea potestas data est, quod certissime ventorum tempora atque impetum cognosceret, aliisque indicaret.
 226. *Dulichium ducem*] Ulysses, qui ita dictus est a Dulichio, ubi regnavit.
 233. *Lami*] Neptuni filius, antiquissimus rex Læstrygonum, qui fuerunt populi feritate famosi, in ultimo Italiæ habitantes. Ad eos cum venisset Ulysses, Antiphates regnabat; à quo nonnullis & navibus & sociis fuit spoliatus. *Formiarum dicitur mania tenuisse, latè Tyrannus*, in Campania, ut ait Hor.

Venimus.

Antiphates imperium tenebat in illa regione. Ego sum missus ad hunc, duobus comitantibus, & vix servati sumus ego & socius meus fuga: tertius ex nobis madefecit victus impio Læstrygonis Antiphatae suo sanguine. Antiphates persequitur fugientes, & convocat multitudinem Læstrygonum.

Conveniunt, & sine intermissione iactant lapides & arbores: atque obruunt viros, obruunt naves. Una tamen elapsa est, quae ferebat nos atque ipsum Ulysses. Parte comitum amissa, indignantes & multa conquesti devenimus ad illas terras, quas vides hinc procul. Aspice, hinc tibi est procul cernenda insula a me conspecta. Tusque o aquisime Trojano: um, filii Dea, (neque enim finito bello appetendus es hostis, o Aenea) Hortor, vita littora Circeae. Nos etiam navi vincita in litore Circae, non obiit Antiphata, & Cyclopi valde crudelissimos ire, atque intrare domos incognitas. Delecti fuimus sorte. Sors misit me atque fidelem Politem, & una Eurylochum, & Elpenorem nimis ebriosum, cum octodecim sodalibus ad urbem Circeam. Ad quam statim atque pervenimus, & steterimus ad limen domus,

mille lupi, atque ursae & leana mista lupis incusserunt timorem occursum: sed nulla metuenda nullaque erat impatura plagam nostro corpori. Quin etiam agitaverunt adulantes caudas per aërem, atque adblandientes prosequuntur nostra vestigia, donec ministræ nos excipiunt, & deducunt ad dominam per aulam marmoreis tegmentis circumscriptas. Illa sedet in pulchro secessu super seculis conspicuo; & tecta palla splendens, circumvelatur insuper veste aurata.

Venimus. Antiphates terra regnabat in illa.

Missus ad hunc ego sum, numero comitante duorum: 23

Vixque fuga quaesita salus comitique mihique.

Tertius è nobis Læstrygonis impia tinxit

Ora cruore suo: fugientibus instat, & agmen

Concitatur Antiphates. Coeunt, & saxa trabesque

Continuant; merguntque viros, merguntque carinas: 24

Una tamen, quæ nos ipsumque vehebat Ulysses

Effugit. Amissa sociorum parte, dolentes,

Multaque conquesti terris allabimur illis,

Quas procul hinc cernis. Procul hinc tibi (cernenda est

Insula, visa mihi. Tuque, o justissime Troium, 24

Nate Dea (neque enim finito Marte vocandus

Hostis es, Aenea) moneo, fuge littora Circes.

Nos quoque Circae religata in litore pinu

Antiphatae memores, immanis et Cyclopi,

Ire negabamus; & tecta ignota subire. 25

Sorte sumus lecti. Sors me, fidumque Politem,

Eurylochumque simul, nimiumque Elpenora vini,

Bisque novem socios Circae ad mœnia misit.

Quæ simul attigimus, steterimusque in limine tecti

Mille lupi, mistæque lupis ursæque læque 25

Occursu fecere metum: sed nulla timenda,

Nullaque erat nostro factura in corpore vulnus.

Quin etiam blandas movere per aëra caudas,

Nostraque adulantes comitant vestigia: donec

Excipiunt famulae, perque atria marmore tecta 26

Ad dominam ducunt. Pulchro sedet illa recessu

Solenni folio; pallamque induta nitentem,

Insuper aurato circumvelatur amictu.

N O T A E

233. In urbem venimus] Quæ postea Formia dicta sunt, Ἀρχαία πόλις Ἰσθμοῦ. Homer.

234. Antiphates] Crudelissimus fuit Anthropophagus ex Lami posteris.

244. Quas] Circae promontorium digito ostendebat Macareus, olim insulam, nunc continenti junctum, ut patet ex Virgil. Æn. 7. Situm est autem in Latii extrema ora, ortum

versus: atque ibi urbs fuit Circae, à Circe dicta.

244. Procul videnda] Neque enim tutum est accedere propius.

252. Nimiumque] Al. nimiumque. Nil mutæ Sic Horat. Multi Damalis meri: idem tamen dixit nimium mero Hylæum. lib. 2. Ode 12.

253. Bisque] Homerus viginti duos præter Eurylochum menseerat, Odyss. K. 208.

Nereidi

Nereides Nymphæque simul, quæ vellera motis
 Illa trahunt digitis, nec fila sequentia ducunt, 265
 Camina disponunt; sparsosque sine ordine flores
 Sternunt calathis, variasque coloribus herbas.
 Quæ hæc faciunt, opus exigat: ipsa, quid usus
 Quoque sit in folio, quæ sit concordia mistis,
 Novit: & advertens pensas examinat herbas. 270
 Nec ubi nos vidit, dicta acceptaque salute,
 Diffudit vultus, & reddidit omnia votis.
 Nec mora; misceri tostis jubet hordea grani,
 Illaque, vinque meri, cum lacte coagula passio.
 Quibus sub hac lateant furtim dulcedine, succos 275
 Ajicit. Accipimus sacra data pocula dextra.
 Quæ simul arenti sitientes hausimus ore,
 Contigit fummos virga Dea dira capillos;
 (Nepesidæ, & referam) setis horrescere cœpi,
 Nec jam posse loqui; pro verbis edere raucum 280
 Murmur; & in terram toto procumbere vultu:
 Quoque meum sensi pando occalescere rostro;
 Illa tumere toris: & qua modo pocula parte
 Santa mihi fuerant, illa vestigia feci.
 Quæque eadem passis (tantum medicamina
 possunt) 285
 Laudor hara; solumque suis caruisse figura
 Vidimus Eurylochum: solus data pocula fugit.
 Quæ nisi vitasset, pecoris pars una maneret
 Nunc quoque setigeri. Nec tantæ cladis ab illo
 Prior ad Circe ultor venisset Ulysses. 290
 Scifer huic dederat florem Cyllenius album,
 Moly vocant Superi. Nigra radice tenetur.
 Tutus eo, monitisque simul cælestibus intrat
 In domum Circes: & ad insidiosa vocatus

Nereides mista puillis, quæ
 nullas trahunt lanas agi-
 tatis digitis, neque du-
 cunt fila sequacia, herbas
 in ordinem ponunt, atque
 discernunt in quas illos stes-
 res confuso pestos, atque
 grammata distincta colo-
 ribus. Ipsa etiam insi-
 mitis opere se exercet: ip-
 sa etiam scit, quæ sit vir-
 tus cujusque herba, quæ sit
 vis conjunctarum; atque
 sedula distinctis grammata
 ponderata. Postquam il-
 la nos intuita est, salute
 oblatam atque reddita exhibi-
 tarum faciem, & nobis
 ad omnia pro votis nostris
 benigne responderet. At-
 que omnia cunctatione,
 imperat misceri grana
 hordei tostis, & mellem, &
 copiam vini, cum lacte
 coagulato: & admisset
 succos, qui clam sint sub
 hac dulcedine. Summus
 pocula exhibita manu
 execrabilia. Quæ statim
 atque siti compulsi bibi-
 mus ore sicco, & Dea cru-
 delis attingit extremos ca-
 pillos baculo: (videt me,
 sed tamen narabo) cœpi
 asper ferri & setosus, neque
 iam posse verba facere;
 loco vocum proferre rau-
 cum murmur; & dilabi
 in solum totam facie: at-
 que sensi meum os mutari
 in callum curvi rostri;
 colla exstantibus carnibus
 tumida fieri; & quæ parte
 pocula a me acceptæ

stant, illa signavi vestigia. Et (tantum valent medicina) cum sociis concludor suili stabulo;
 & advertimus unicum Eurylochum in porcum non fuisse mutatum: unicus vitavit exhibitæ pocu-
 li. Quæ nisi effugisset, esset nunc etiam eorum unus, qui mutati erant in pecudes setiferas: neque
 res certior factus tanti exitii ab illo ultus esset Circe. Cyllenius pacis conciliator illi dederat
 stem candidum; Dii appellant Moly. Aliis radice atra. Ille securus eo, atque simul docu-
 itis cælestibus subit domum Circes: atque insidiosa ad dolosa

N O T A.

70. Pensas] Nam Pharmaca, nisi ponde-
 tur, recte componi non possunt.
 72. Diffudit] Oponitur τῶ corrugare.
 83. Parte] Manus, quibus modo pocula
 asperam, in crura anteriora versa,
 91. Cyllenius] Mercurius est a Cyllene
 cadie monte, ubi educatus erat; qui Moly
 aperisse dicitur Homero.

291. Florem] Πίζη μὲν μέλαν ἔσπε, γά-
 λακλι δὲ ἔικελον & Θ. Μῶλο δὲ μιν κα-
 λέουσι Θεοί. Hom. Odyss. 10. ἔν. 304. Scri-
 bunt quidam hanc herbam a Mercurio Ulyssæ
 datam, tanquam amuletum adversus venenâ
 præsentissimum, Alii ἄρπυριον, alii σαρκώ-
 νη interpretantur.

Pocula,

Pocula, repulit illam nitentem tangere comam bacillo, & prohibuit irmentem evaginato gladio. Inde fides inita est, & dextra juncta; atq; admisus in lectum petit in primum connubii, ut restituat corpora comitum pristinae figuræ.

VI. Irrigamur succis melioribus graminis innoxii. atque nobis percussitur caput ictu virgæ convergæ; & voces contraria vocibus prolatis proferuntur. Quo magis illa canit, eo magis tollimur sublatis ex terra, & seta decidunt, & fissura defertur peccata bifidos. Humeri redduntur, brachia submituntur lacertis.

His lacrymantes amplectimur illum lacrymantem, atque manemus fissi in collo auctis; neque proculimus ullas voces priores, quam significantes nos fore memores tanti beneficii. Ibi mansimus per annum; & cum tam diu adfuerim, vidi plurima, accepi plurima auribus. Audiivi hoc etiam cum plurimis, quod una ex quatuor ancillis institutis ad ejusmodi sacra mihi clam narravit: namque, dum Circe sola est cum meo duce, illa mihi monstrat statuam juvenis sculptam ex candido marmore, ferentem picum in vertice, col-

locatam in sacello, atque ornatam multis fertis. Cum exquirerem, & nosse cuperem, quisnam esset, & quomobrem coleretur in templo sacro, quare gereret hanc volucrem, audi, inquit, Macareu atque hinc cognosce, quæ sit potestas mea domina. Tu attentum præbe animum meis sermonibus.

VII. Picus filius Saturni rex fuit terris Italici, cupidus equorum generosorum. Pulchritudinem erat viro qualem vides. Potes fere spectare pulchritudinem, atque laudare veram Pici formam ab ea, quæ à simulachro ficto exhibetur. Animus similis erat: pulchritudini: neque adhuc poterat atatem vidisse quater certamen quinquennale in Græcia Elide.

NOTÆ.

311. Quattuor è famulis] Ancillas quidam exponunt quattuor Anni tempestates; alii elementa quattuor: ipsam Circe interpretantur mixtionem, & alterationem diversarum rerum, unde generentur omnia, beneficio solis, cujus filia fuit Circe.

322. Quam] Statuam & signum Pici ostendit.

324. Nec adhuc] Nondum natum fuisse credit 20 annos.

325. Elide] Quæ regio est Peloponnesi, qua Pisa seu Olympia ad Alpheum fluvium ubi ludi Olympici quinto quoque anno celebrati sunt.

Pocula, conantem virga mulcere capillos
Reppulit, & stricto pavidam deterruit ense.
Inde fides, dextræque datæ: thalamoque recepti
Conjugii dotem sociorum corpora poscit.

VI. Spargimur innocuæ succis melioribus herbis
Percutimurque caput conversæ verberare virgæ: 30
Verbaque dicuntur dictis contraria verbis.

Quo magis illa canit, magis hoc tellure levati
Erigimur: setæque cadunt, bifidosque relinquit
Rima pedes. Redeunt humeri: subjecta lacertis
Brachia sunt. Flentem flentes amplectimur illum: 30
Hæremusque ducis collo: nec verba locuti
Ulla priora sumus, quam nos testantia gratos.
Annua nos illic tenuit mora: multa que præfens
Tempore tam longo vidi, multa auribus hausi.
Hoc quoque cum multis, quod clam mihi } 31
rettulit una

Quattuor è famulis, ad talia sacra paratis.
Cum duce namque meo Circe dum sola moratur
Illa mihi niveo factum de marmore signum
Ostendit juvenile, gerens in vertice picum,
Æde sacra positum, multisque insigne coronis. 31
Quis foret, & quare sacra coleretur in æde,
Cur hanc ferret avem, quærenti, & scire volenti
Accipe, ait, Macareu: dominæque potentia quæ sit
Hinc quoque disce, meæ. Tu dictis adjice menter

VII. Picus in Aufoniis, proles Saturnia, terris 32
Rex fuit, utilium bello studiosus equorum.
Forma viro, quam cernis, erat. Licet ipse decoret
Aspicias, fictæque probes ab imagine veram.
Par animus formæ. Nec adhuc spectasse per annum
Quinquennem poterat Graia quater Elide pugnar

e suos Dryadas Latiis in montibus ortas
 terterat in vultus : illum fontana petebant
 lumina Naiades ; quas Albula, quasque Numici,
 asque Anienis aquæ, cursuq; brevissimus Almo,
 arg; tulit præceps, & amœnæ Farfarus umbræ ; 330
 atque colunt Scythicæ regnum nemorale Dianæ,
 nitimosque lacus. Spretis tamen omnibus unam
 e fovet Nymphen, quam quondam in colle Palati
 citur Ionio peperisse Venilia Iano.
 ec, ubi nubilibus primum maturuit annis, 335
 eposito cunctis Laurenti tradita Pico est,
 tra quidem facie, sed rarior arte canendi ;
 nde Canens dicta est. Silvas & saxa movere,
 mulcere feras, & flumina longa morari
 e suo, volucresque vagas retinere solebat. 340
 æ dum fœminea modulatur carmina voce,
 ierat tecto Laurentes Picus in agros,
 ligenas fixurus apros : tergumque premebat
 ris equi ; lævaque hastilia bina ferebat,
 enicæ fulvo chlamydem contractus ab auro. 345

Ille forma sua venustate
 in amorem allexit Drya-
 das natus in collibus La-
 tinis : Naiades Læo aqua-
 tica, quas Tiberis, & quas
 aqua Numici, & quas
 aqua Anienis, & Almo
 brevissimus cursu, & Nar-
 celer habuit, & Farfarus
 præbens gratam umbram,
 & qua frequentant reg-
 num nemorale Diane
 Scythica, & stagna prox-
 ima, illum cupiebant.
 Ille tamen, contentis ca-
 teris, amat unam Nym-
 pham, quam Venilia dicitur
 peperisse olim Iano Ionio
 in monte Palatino. Post-
 quam hæc præstans qui-
 dem forma, sed præstan-
 tior peritiam cantandi, ex
 quo vocata est Canens,
 primum pervenit ad ata-
 sem nubilem, data est
 Pico Laurenti, qui omni-
 buss erat prælatus. Consue-

rit attrahere arbores & lapides, & delinire feras, & sistere suo cantu longos fluvios, & corrigere
 fugaces. Qua dum modulatur versus voce muliebri, Picus prodierat domo in campos Lauren-
 tibus assurus apros ibi versatos ; atque equo insidebat generoso, & gerebat sinistra duo denabula,
 vestam habens chlamydem purpuream fibula aurea.

N O T A.

326. Dryadas] Nymphas dicit, quæ in
 vis vivere credebantur, Pici amore fuisse
 ceptas.
 328. Albula] Tiberis est, qui prius ab
 æ colore eo nomine appellatus.
 328. Numici] Fluvius est Laurentis agri,
 quo Æneam mersum fuisse ferunt.
 329. Anienis] Anio fluvius est Latii non
 lge ab urbe in Tiberim defluens.
 329. Almo] Fluvius hæud longe ab urbe
 ina distans, qui in Tiberim non longe à
 ste influit ; unde à Nostro cursu brevissi-
 m dicitur.
 330. Nar] Umbriæ hic est fluvius, in Ti-
 im quoque labens.
 330. Farfarus] Sabinorum est fluvius, qui
 valles stagnans ripas habet plurimis arbo-
 ris confitas, à quibus amœnæ diffunduntur
 umbræ.
 331. Scythica] In Chersoneso Taurica
 guine exterorum, qui illuc appellabant,
 ebatur Diana ; quæ ab Oreste, ut quibusdam
 cet, Ariciam Latii oppidum oraculi jussu
 ustrata, tanta ibi non culta fuit immanitate.
 331. Regnum nemorale] Sacerdotium

Dianæ Aricinæ vocabatur regnum, & Sacer-
 dos ipse Rex, quem Suet. in Calig. nemoren-
 sem regem vocat.
 333. Palati] Palatium mons fuit unus ex
 septem Romæ maxime conspicuis, ubi Augustus
 Apollini ædem porticibus & Bibliotheca
 celeberrimam exstruxit.
 334. Ionio] Janus, qui antiquissimus,
 ideo Ionius dicitur, quod Perrhæbus esset,
 atque adeo Ionio mari vicinus, illud su-
 perandum habuerit, cum in Italiam ven-
 nit.
 334. Venilia] Soror una dicitur Ama-
 ta Latini uxoris, & mater Turni à Virgilio,
 quæ quomodo Iani uxor esse poterit, non
 video.
 336. Laurenti] Qui Laurento Latii oppide
 ab ipso condito, non procul à Lavinio impe-
 rabat.
 345. Contractus] Illud est, quod Mero ita
 expressit, Æn. 5.

Lato quam circum amplectitur aure
 Balteus, & sereni subnectis fibula gemma.

Venerat

Filia Solis venerat etiam in eadem nemora; atque ut carperet raras quasdam herbas in fertilibus montibus deseruere montem Circeam appellatum suo nomine. Quæ abscondita frondibus statim atque aspexit juvenem, hæsit attonita: gramina, quæ carpserrat, exciderunt sinu, & ignis visus est currere per totas medullas. Postquam primum respuit, & venacavit se à potenti flamma, voluit agnosce, quid optaret. Impetus equi, & ministri circumfusi causa fuerunt, ne posset accedere. Non tamen elaberis, inquit, quamquam ventis auferre, si saltem mihi perspecta sum, si omnis potentia graminum non effluxit, si mea carmina non me decipiunt. Dixit; & formavit speciem ficti apri sine omni corpore: atque imperavit transcurrere præter oculos regis, & videri subire silvam spissam arboribus, qua ea est maxime opaca, & qua loca sunt impervia equo. Sine cunctatione, Picus nescius confestim persequitur umbram præda: atque prope deserit dorsum fumans equi; & sequens spem inanem vagatur pedes in excelsa silva. Illa concipit preces, & profert incantamenta, & veneratur Deos ignotos obscuro carmine, quo & consuevit obscurare faciem Luna splendida, at

inducere nubila bibula capiti paterno. Tum etiam aër cogitur carmine cantato, & tellus emi vapores; atque comites errant per obscuras vias, & rex caret satellitibus. Circe nacta loc & tempus, ô, inquit, per tuos oculos, qui corripuerunt meos, & per hanc speciem, formosissima qua causa est, ut Ego, licet Dea sim, te precer, save nostro Amori, atqui sume tibi pro se Solem, qui perspicit omnia;

Venerat in silvas & filia Solis eandem: Utque novas legeret fœcundis collibus herbas, Nomine dicta suo Circeæ reliquerat arva. Quæ simul ac juvenem virgultis abdita vidit; Obstupuit. Cecidere sinu, quas legerat, herbæ: 3
Flammaque per totas visa est errare medullas. Ut primum valido mentem collegit ab æstu: Quid cuperet, fassura fuit. Ne posset adire, Cursus equi fecit, circumfusisque satelles. Non tamen effugies, vento rapiare licebit, 3
Si modo me novi; si non evanuit omnis Herbarum virtus, & me mea carmina fallunt. Dixit: & effigiem nullo cum corpore falsi Finxit apri: præterque oculos transcurrere regi Jussit, & in densum trabibus nemus ire videri; 3
Plurima qua silva est, & equo loca pervia non su Haud mora: continuo prædæ petit inscius umbra Picus; equique celer fumantia terga relinquit. Spemque sequens vanam, silva pedes errat in al Concipit illa preces, & verba venefica dicit; 3
Ignotosque Deos ignoto carmine adorat, Quo solet & niveæ vultum confundere Lunæ, Et patrio capiti bibulas subtexere nubes. Tum quoque cantato densatur carmine cœlum, Et nebulas exhalat humus; cæcisque vagantur 3
Limitibus comites; & abest custodia regi. Nacta locum tempusque, Per ô tua lumina, dix Quæ mea ceperunt, perque hanc, pulcherrin formam, Quæ facit ut supplex tibi sim Dea, consule nost Ignibus; & focerum, qui pervidet omnia, } 3
Solem

N O T A.

316. Filia 1 Circe scilicet.

354. Circumsusus 1 Non modo celerrimus equus Picum à Circes oculis abstulerat; verum ut maxime constitisset, facile non erat coram comitum latera stipantium agmine, de amore illum compellere.

352. Umbram 1 Aprum Circes veneficiis simulatum.

366. Ignoto 1 Non vulgo intellecto; magico.

368. Patrio 1 Soli. Fabulam autem videtur exponere ipse Poëta.

369. Densatur 1 In nubem cogitur. ut inquit Virgilius.

373. Mea 1 Ipsi tui oculi per meos oculos ad intima delapsi præcordia, meis medullis a rimum commovent incendium, inquit Apule Metam. lib. 10.

Accipe : nec durus Titanida despice Circen.
 Dixerat. Ille/ferox ipsamque precesque repellit;
 Et, quæcunque es, ait, non sum tuus : altera captū
 Me tenet ; & teneat per longum comprecor ævum.
 Nec Venere externa socialia fœdera lædam ; 380
 Dum mihi Janigenam servabunt fata Canentem.
 sæpè retentatis precibus Titania frustra,
 Non impune feres, neque enim reddere Canenti :
 læfaq; quid faciat, quid amans, quid fœmina, disces
 Rebus, ait : sed amans, & læsa, & fœmina Circe. 385
 Tum bis ad occasum, bis se convertit ad ortum :
 Ter juvenem baculo tetigit : tria carmina dixit.
 Ille fugit, sese solito velocius ipse
 Currere miratus, pennas in corpore vidit :
 Neque novam subito Latiis accedere silvis 390
 Indignatus avem, duro fera robora rostro
 tetigit ; & iratus longis dat vulnera ramis.
 Turpureum chlamydis pennæ traxere colorem.
 Tibula quod fuerat, vestemque momorderat aurū,
 Luma fit : & fulvo cervix præcingitur auro. 395
 Nec quicquam antiqui Pico, nisi nomina, restat.
 VIII. Interea comites clamato sæpè per agros
 Nequicquam Pico, nullaque in parte reperto,
 conveniunt Circen, (nam jam tenuaverat auras,
 affa que erat nebulas ventis ac sole resolvi) 400
 Criminibusque premunt veris, regemq; reposcunt,
 Et inque ferunt ; sævisque parant incessere telis.
 Illa nocens spargit virus, succosque veneni :
 Et Noctem, Noctisque Deos Ereboque Chaoque
 Convocat : & magicis Hecaten ululatibus orat. 405
 Exsiluere loco (dictu mirabile) silvæ :
 Ingemuitque solum, vicinaque palluit arbor ;

neque immittis sperne Circen Titanida. Dixerat : ille serpens rejicit & ipsam & preces ; atque, inquit, Quæcunque es, non sum tuus : alia tenet me captum, & oro ut illa teneat me per longum tempus. neque : vid' abo jura connubialia Venere peregrina, quam diu fata mihi indulgebunt Canentem Jani filiam. Titania, precibus sapinus iteratis frustra ; Non inultus discedes, inquit, neque vero revertaris ad Canentem & scies experientia quid, que offensa est, prestare possit, quid amans, quid jœmina ; atque Circe & offensa, & amans, & jœmina. Tum bis se convertit ad occasum, bis se contorquet ad ortum ; ter tetigit juvenem virga ; proculit iria carmina. Ille fugit, ipse miratus sese ferri celerius solito, advertit pennas in corpore : atque agere ferens se repente accedere novam volucrem silvis Latiis percussit duras arbores flavo rostro, atque infensus impingit plagas oblongis ramis. Penna ceperunt colorem coccineum chlamydis : aurum quod fuerat uncinatus, atque junxerat amictus, sit pluma ; & colium circumdatur flavo auro : nec qui quam susperest antiqui Pico, præter nomen. VIII. Interea comites, Pico sæpe frustra vocato per campos, neque ullo invento, incidunt in Circen (jam enim tenuaverat ævum, atque passa erat nebula dispersi ventis ac Sole) atque coarquant veris accusationibus, & repetunt regem, vimque intentant, & vocant iruere in eam feris hastilibus. Illa spargit perniciosum virus & succos venenatos, & congregat Caliginem, & Deos Noctis & Erebi & Chao, atque precatur Hecaten magicis ululatibus. Silvæ (mirabile dictu) loco motæ sunt ; & terra ingemuit, & arbores proxima palluerunt ;

N O T A E

36. Titanida] Titanis sive Solis filiam.
 384. Disces rebus] Re ipsa cognosces.
 385. Circe] Non sine lepore atque maxima emphasi ultimo nominata est Circe.
 387. Ter juvenem] Religionis summæ Pythoricos hic numerus, & masculæ virtutis, Deorum Superum, propter trinam regulam vine rationis.
 391. Rostro] Felium enim more in subterrum ascendit, percussitque corticis sono pabulum subesse intelligit. A Woodpecker.

399. Tenuaverat] Coactas nubes & densatum ævum solverat.
 404. Erebo] Quæ profundissima est inferorum sedes ; ubi etiam Erebos Deus, ex Chao & Caligine procreatus.
 404. Chao] Quod omnium rerum confusa moles, ex qua omnia derivata : vel etiam Deorum omnium antiquissimus, ex quo cæteri propagati.
 405. Hecaten] Dianam dicit, quæ veneficiis atque incantamentis præfuit.

E e Sparlaque

Et gramina humida facta sunt sparsa guttis cruentis: Et saxa visa proferre raucos mugitus; Et canes latrare: Et terra exudare nigris anguibus; Et exiles umbrae mortuorum volitare. Vulgus attonitum prodigiis tremuit. Illa tetigit vultus attonitos trementium baculo incantato: ex cuius contactu prodigia dispersarum ferarum invadunt juvenes. Nulli sua forma supererat.

IX. Sol occidens tetigerat littora Tartessia, et maritus nequicquam erat expectatus oculis atque mente Canentis. Ministri una cum plebe discurrunt per omnes silvas, atque ferunt lucernas obvias. Neque satis est Nympha ejulare, et discerpere comam, et sese plangere; quanquam facit hæc omnia: exsilit, atque amens vagatur per campos Latinos. Sex noctes, et totidem dies Solis revertentis conspexerunt illam, experientem somni et alimentii, errantem per cacumina montium et per valles, qua fortuna ferebat. Tibris nevissimus vidit illam exhaustam calore et itinere, atque demittentem artus in ripa frigida. Ibi ingens etiam ipsos motus non sine modulatione exprimens, proferebat voces sono exiguo cum fletibus; ut aliquando cygnus iam moriturus modulatur cantus ante funera. Denique habens medullas extensatas fletibus defecit: et paulatim disjecta est in subtilem aërem. Fama tamen mansit loco, quem antiquæ Musa appellarunt Canentem, ut par fuit, de nomine Nymphae. Multa ejusmodi mihi relatæ atque visa per longum annum:

Sparsaque sanguineis maduerunt pabula guttis;
Et lapides visi mugitus edere raucos;
Et latrare canes; & humus serpentibus atris
Squallere, & tenues animæ volitare silentium.
Attonitum monstris vulgus pavet. Illa paventum
Ora venenata tetigit mirantia virga.

Cujus ab actu variarum monstra ferarum
In juvenes veniunt. Nulli sua mansit imago. 415

IX. Prefferat occiduus Tartessia littora Phœbus:

Et frustra conjux oculis animoque Canentis
Expectatus erat. Famuli populisque per omnes
Discurrunt silvas, atque obvia lumina portant.

Nec satis est Nymphæ flere, & lacerare capillos, 420
Et dare plangorem; facit hæc tamen omnia: sese
Proripit, ac Latios errat vesana per agros.

Sex illam noctes, totidem redeuntia Solis
Lumina viderunt, inopem somnique cibique,
Per juga, per valles, qua fors ducebat, euntem. 425

Ultimus aspexit fessam luctuque viaque
Tibris, & in gelida ponentem corpora ripa.
Illic cum lachrymis ipsos modulata dolores,

Verba sono tenui mœrens fundebat; ut olim
Carmina jam moriens canit exequialia cygnus. 430

Luctibus extremum tenues liquefacta medullas
Tabuit: inque leves paulatim evanuit auras.
Fama tamen signata loco est; quem rite Canentem
Nomine de Nymphæ veteres dixere Camœnæ.

Talia multa mihi longum narrata per annum, 435

N O T A E.

411. Tenuis] Umbras dicit sine corpore.

411. Silentium] Silentis pro umbris, passim apud Poetas: sic Æacus jura silentibus reddere dicitur Met. 13.

412. Vulgus] De Pici comitibus sermo est.

413. Tetigit] Neque hodiernæ veneficæ, nisi singulatim aut peculiari quodam modo singulis attributo, veneno nocere videntur.

416. Tartessia] Occidentalia: Tartessus enim, quam Mela aliique Carthiam vocant, est oppidum Hispaniæ Bæticæ inter Cælpem, & Beionem. Secundum vero vulgarem opinionem è littore Hesperio prospicientibus Sol in Oceano, tanquam in plano, occidere videtur.

419. Obvia] Pico, si forte reperire possent.

430. Canit] Mirum est, quod non Poetæ modo, sed Oratores, Philosophi insuper hæc eandem fabulam de Cycni ferali eventu inculcaverint, qui non aliam quam raucam vocem solitus est prodere.

432. Evanuit] Aptissima certe metamorphosis, siquidem Vocis ea sit natura, ut post breve aliquod temporis spatium tenues vanescat in auras.

435. Longum] Quo apud Circen Macareus, una cum Ulyssæ atque sociis commoratus erat.

Visaque

isaeque sunt : resides & desuetudine tardi
 rursus inire fretum, rursus dare vela jubemur.
 incipitesque vias, & iter Titania vastum
 miserat, & sævi restare pericula ponti.
 certimui, fateor ; nactusque hoc littus adhæsi. 440
 X. Finierat Macareus : urnaque Æneia nutrix
 condita marmorea, tumulo breve carmen habebat :
 hic me Caieten notæ pietatis alumnus
 reptam Argolico, quo debuit igne, cremavit.
 solvitur herbofo religatus ab aggere funis : 445
 et procul insidias, infamatæque relinquunt
 cæta Deæ ; lucosque petunt, ubi nubilus umbra
 in mare cum flava prorumpit Tiberis arena.
 unigenæque domo potitur nataque Latini ;
 non sine Marte tamen. Bellum cum gente } 450
 feroci
 incipitur ; pactaque furit pro conjuge Turnus.
 concurrit Latio Tyrrhenia tota : diuque
 ardua sollicitis victoria quæritur armis.
 tuget uterque suas externo robore vires :
 et multi Rutulos, multi Trojana tuentur 455
 castra. Neque Æneas Evandri ad limina frustra ;
 Venulus magnam profugi Diomedis ad urbem

segnes atque ignavi de
 suetudine denno jubemur
 inire mare, atque pande
 re carvasa. Titania ad
 mnuerat de itinere dubio
 atque de ejus longitudine,
 & superesse discrimina as
 peri maris. Agnosco ma
 expavisse, atque nactus
 has oras hic mansi.

X. Absolvetur Maca
 reus: & Ænea nutrix com
 posita in urna marmorea
 habebat brevem titulum
 sepulchro inscriptum : a
 lumnus celebris pietate hic
 cremavit igne, quo debuit,
 me Caietam servatam ab
 igne Græco. Vincula
 nexa expediuntur ab ag
 gere ramineo, atque
 longe deserunt insidias &
 domum Dea famosa, &
 accedunt ad lucos, ubi
 Tiberis, spæus arborum
 umbris, destitit in mare
 cum sulva glareæ. At
 que Æneas potitur domo
 & filia Latini, qui Fau
 ni filius erat, non tamen
 sine bello. Bellum geri
 tur cum natione sæva ;
 & Turnus sævit pro spon
 sione.

promissa. Tota Tuscia congregitur cum Latio ; & victoria difficilis diu quæritur bello anxio.
 et quæ angit suas opes viribus peregrinis ; & multi stant à partibus Rutulorum, multi à parti
 Trojanorum. Neque Æneas accesserat incassum ad ades Evandri : at Venulus frustra veni
 ad ingentem urbem profugi Diomedis.

N O T A E.

438. *Ancipites*] *Multis periculis oblitus.*
 438. *Titania*] Circe est.
 441. *Æneia*] *Caieta* ; quæ ibi sepulta por
 & urbi nomen suum dedit, quod hodie
 permanet.
 441. *Argolico igne*] Quo à Græcis incensum
 est Ilium. *Quo debuit*] Funebri.
 445. *Funis*] Quo Æneæ naves religatæ erant.
 449. *Faunigena*] Latini, qui Fauno &
 Faunice genitus est.
 449. *Nata*] *Lavinia*.
 450. *Marte*] Namque gravissimum bellum
 inter Tu num & Rutulos, gentem fero
 cem, gessit.
 451. *Pacta*] *Lavinia* est, quam mater A
 ntea, (ut est sceminarum pervicacia,) Turno,
 interitis Fauni oraculis, quæ illam externo ma
 gico addicebant, Latino in se per marito rela
 tante, promiserat.

452. *Tyrrhenia*] Quæ Trojanis favit adver
 sus Turnum ; ut Virgil.
 453. *Ardua*] Siquidem Dii ipsi sæpius de
 ea contenderint, Junone Turno, Venere suo
 præsertim favente Æneæ.
 455. *Rutulos*] Latii fuerunt populi Tu: no
 subditi.
 455. *Multi*] Recensentur omnes à M. rone
 ÆN. 7. à v. 794.
 456. *Evandri*] Rex fuit Arcadiæ, qui
 cum patrem imprudens occidisset, atque
 regno pulsus esset, Carmentæ matris fatidicæ
 hortatu in Italiam venit, atque victis Aborigi
 nibus ea loca tenuit ubi postea Roma condi
 ta fuit. Is Ænean consiliis, atque copiis auxi
 liaribus juvit.
 457. *Venulus*] Qui à Turno ad Diomedem
 missus orator, frustra auxilium petivit.
 457. *Diomedis*] Rex fuit Ætolis, idem

ille quidem posuerat va-
stissimos muros sub Dau-
no Iapyge, & possidebat
agros dotales. Sed post-
quam Venulus enarravit
iussa Turni, & poposcit
suppetias, heros Ætolius
excusat se quo minus opem
ferat: & ait se non cupere
ut ad bellum mittat
subditos sui soceri: ne-
que habere viros ex nume-
ro suorum, quos armare
possit. Neve credatis hac
esse fissa, tametsi maror
redintegratur crudeli ad-
monitu, sustineam tamen
referre. Postquam subli-
mis Troja destravit, &
arcus Iliaca pabulo fue-
runt igni Græco; & he-
ros Narycius, Virgine sub-
lata, penam quam ipse
solus à virgine meruit in
omnes Græcos sparsit, nos
Græci divellimur, & ab-
lati ventis per insensa
maria, ferimus fulmina,
caliginem, nimbos, iram
cæli & oceani, & in sum-
mam exitit Caphareum. Neve detineam vos memorans singulatim luctuosos eventus; Gra-
zum potuit videri lugenda etiam Priamo. Fecer tamen armigera Palladis suscipit ex undis
custoditum. Verum rursus rejicitur ab Argis patriis; atque alma Venus recordans vulneris antiq-

Venerat. Ille quidem sub Iapyge maxima Dau-
Mœnia condiderat, dotaliaque arva tenebat.
Sed Venulus Turni postquam mandata peregit, 46
Auxiliumque petit; vires Ætolius heros
Excusat. Nec se soceri committere pugnae
Velle sui populos, nec, quos è gente fuorum
Armet, habere viros. Neve hæc commenta puteti
(Admonitu quanquam luctus renovantur } 46
amaro)

Perpetiar memoraretamen. Postquã alta cremata e-
Illion, & Danaas paverunt Pergama flammæ;
Naryciusque heros, à virgine, virgine rapta,
Quam meruit solus pœnam, digessit in omnes;
Spargimur: & ventis inimica per æquora rapti, 47
Fulmina, noctem, imbres, iram cœlique marisque
Perpetimur Danaï, cumulumque Capharea cladi
Neve morer referens tristes ex ordine casus;
Græcia tum potuit Priamo quoque flenda videri
Me tamen armiferæ servatum cura Minervæ 47
Fluctibus eripuit. Patriis sed rursus ab Argis
Pellor: & antiquo memores de vulnere pœnas

que bello fortissimus, qui à bello Trojano
reversus, cum adulteram sibi in insidiam
Ægialen uxorem cogovisset, in Italiam pro-
fugit; ubi Dauni Apuliæ regis filiam cum
parte regni suam fecit, Argyripam insuper
condidit.

458. Iapyge] Apulo: ut 6. lib. Est. Et
generum Oeniden, Apule Daune tuum. Con-
funduntur hæc nomina, Apulia, Calabria,
Iapygia: quæ proprie continet Metapontum,
Peucecios, Daunios. Cluver. lib. 4. cap. 10.

459. Dotalia] In dotem uxoris à socero
Dauno accepta.

461. Ætolius] Diomedes, quem antea
in Ætolia imperium habuisse diximus.

466. Postquam] Hic incipit Diomedis ora-
tio ad Venulum. Vide similem in Virg. Æn.
II. sub initio.

468. Narycius] Locrensis: fuit enim Na-
ryx, quæ & Narycium & Naryce dicitur, urbs
Locridis. De Ajace autem Oilei hic agitur,
qui ob stupratam Cassandram regiam virgi-
nem in ipso Minervæ templo, non in se tan-
tum, sed in omnes Græcos numinis iram con-
citavit. Nam in patriam navigantes, & ipse,
maxima orta tempestate, fulmine percussus est,

& alii per maria fuere disjecti: Æneid.
ninus ob noxam, & furias Ajacis Oilei, &c.

468. Virgine] Minerva; quam dicit Virg.
Græcos tempestate oppressisse; Æn. 1.

Pallasne exurere ciossem Argivum &c.
465. Virgine] Cassandra.

372. Capharea] Illud Eubææ promon-
tium Virgilius hac causa ultorem dixit. Ni-
pli Palamedis filii mortem iniquo animo
rens, Minervæ suavis, Græcis tempestate
borantibus faces, quasi portus signa, ex C-
phareo extulit, quo cum appellere niterentur
in Cautes Euboicas naufragi interierunt.

474. Priamo] Utunque infensissimo ho-
siquidem a Græcis regno, liberis, vita den-
spoliatus erat. Diomedes apud Virg. Æn. 1.
Vel Priamo miseranda manus.

475. Armifera] Nam & Dea belli.

476. Argis] Argos enim Peloponnesi-
bem Tydeus, Ætoliæ regno pulsus,
Adrastum confugerat; ubi ex Deiphyle hu-
filia Diomedem suscepit.

477. Vulnere] Nam in bello Trojano Di-
medes cum Ænea congressus, cum sibi de
auxilio Veneris eripi viderit, in ipsam De-
sagittas conjecit. Quare irata Dea à Don-

Ex i.

xigit alma Venus : tantosque per alta labores
 Equora sustinui, tantos terrestribus armis ;
 Ut mihi felices sint illi sæpe vocati, 480
 Quos communis hyems, importunisque Caphareus
 Aferit aquis : vellemque horum pars una fuissẽm.
 Ultima jam passi comites belloque fretoque,
 Deficiunt ; finemque rogant erroris. At Agmon
 Ervidus ingenio, tum verò & cladibus asper, 485
 Quid superest, quod jam patientia vestra recuset
 erre, viri ? dixit. Quid habet Cytherea, quod
 ultra

Velle puta) faciat ? nam dum pejora timentur ;
 Est in vota locus : fors autem ubi pessima rerum,
 Sub pedibus timor est, securaque summa malorum. 490
 Audiat ipsa, licet ; licet, ut facit, oderit omnes
 ab Diomede viros ; odium tamen illius omnes
 pernimus, & magno stat magna potentia nobis.
 Talibus invitam Venerem Pleuronius Agmon
 Instimulat verbis : veteremque resuscitat iram. 495
 Dicta placent paucis. Numeri majoris amici
 Agmona corripimus : cui respondere paranti
 Vox pariter, vocisque via est tenuata ; comaque
 Plumæ abeunt : plumis nova colla teguntur,
 Pectoraque, & tergum : majores brachia pennas 500
 Accipiunt ; cubitique leves sinuantur in alas.
 Magna pedum digitos pars occupat, oraque cornu
 Indurata rigent ; finemque in acumine ponunt.
 Hunc Lycus, hunc Idas, & cum Rhetenore Nycteus,
 Hunc mirantur Abas ; & dum mirantur, eandem 505
 Accipiunt faciem : numerusque ex agmine major
 Abvolat, & remos plausis circumsonat alis.

à me illati, *reposit* pæ-
 nas : & passus sum tan-
 tos labores per profunda
 maria, tantos armis ter-
 restribus, ut illi sint sæpe
 dicti beati à me, quos pub-
 lica tempestas & Capha-
 reus absorbit aquis per-
 niciosis ; optaremque ut
 fuissẽm pars una eorum.
 Socii jam passi extrema
 bello & mari me volunt
 derelinquere, & orant fi-
 nem itineris. At Ag-
 mon vehementi animo præ-
 ditus, tum vero etiam sa-
 vior factus ex malis, Quid
 restat, inquit, quod vestra
 virus jam non patiatur,
 viri ? quid habet Cythe-
 rea, quod amplius faciat,
 siquid vel amplius cupere
 eam putaremus : nam dum
 graviora metuuntur, locus
 est precibus relictus ; cum
 vero pessimus est rerum
 status, pavor protritrus est,
 & summa malorum mini-
 me sunt timenda. Quan-
 quam ipsa audiat ; ta-
 meti, ut facit, odio ha-
 beat omnes viros Diome-
 de duce navigantes, nihil-
 ominis omnes contemni-
 mus illius odium, & con-
 tra magnum est nobis
 magna vis. Agmon Pleu-
 ronius talibus verbis pro-
 vocat Venerem nolentem,
 & accendit antiquam il-
 lius iram. Hæc verba
 probantur a paucis. *Plu-*

is amici arguimus Agmonem, cujus volentis respondere vox simul & meatus vocis tenuis & igneus est : & capilli vertuntur in plumas, collum in novam formam conversum velatur plu-
 vis cum pectore & dorso : lacerti induunt majores pennas, & leves cubiti curvantur in alas ;
 magna pars pedum à digitis fuit occupata, & os cornu rigidum induratur, & desinit in acumina-
 tum rostrum. Lycus, atque Idas, & Nycteus cum Rhetenore hunc mirantur ; & dum stupent,
 sumunt eosdem vultus ; & potior numerus ex multitudine comitum evolat, & strepit circum re-
 os alis cum erepitu quodam motis.

N O T A.

uxoris Ægiales (Stheneli amoribus jam va-
 ntis) animum sic abalienavit, ut illum ab
 cidio Trojano reversum accipere noluerit.
 483. Erroris] Eo nomine etiam appellantur
 nera, quæ per incertum mare suscipiuntur ;
 t *Aeneas* errores dicimus.
 487. Cytherea] *Venus*, Diomedi infensa, à
 heris sic dicta, in quam insulam illa pri-
 mum concha marina dicitur advecta.

490. Sub pedibus timor est] Nihil timetur.
 490. Secura] *Fortuna* miserrima tuta est, ut
 noster, lib 2. de Pont. Eleg 2.
 493. Magno] Hoc sibi vult, *Veneris* insulti-
 tum, majorem suam cognosci potentiam.
 494. Pleuronius] Ex *Pleurone* *Ætolia* oppido
 oriundus.
 495. Veterem] Ob vulnus sibi à *Diomede*
 impactum.

Si petis quanam sit facies avium repentinarum; non proorsus sane eadem est cum surma candida Cygnorum, sed tamen ad eam quam proxime accedit. *Agre equidem, gener Dauni lapygis servo hanc habitationem, & agros aridos cum minima parte meorum.*

XI. Hactenus Oenides. Venulus deserit regna Calydonia, & sinus Peucetios, atque campos Messapios: in quibus cernit speluncas, multis arboribus opacas, & stillantes leuibus aquis, quos Pan, qui dimidia parte caper est, nunc possidet; at Nymphæ olim possidebant. Pastor Appulus tremescit illas fugaces ex illa regione, atque primò movit repentino metu: mox, postquam collegerunt animum, & spreverunt persequentem, agitaverunt choreas pedibus pro numerorum varietate metis. Pastor has culpatur; atque illas simulans saltu rustico adjecit probra insulsa turpibus verbis. Neque ante sinit, quam arbor exodit fauces. Facile est verò intelligere mores ex arbore atque ejus fructu: namque oleaster indicat probrum lingua baccis auferis. Acerbitas dictorum transit in illas. XII. Postquam legati in reversi sunt, nunciante arma sibi denegata, Rutuli gerunt bella parata sine illis copiis; & multum sanguinis funditur ab utraque parte. Ecce Turnus infert rapaces tadas in rates pineas; illi, quibus fluctus non nocuerunt, reformidant flammam. Jamque ignis incendebat picem, & ceram, & reliqua fomenta flammam; atque scandebat ad lintea per excelsum malum,

Si volucrum quæ sit subitarum forma requiris; Ut non cygnorum, sic albis proxima cygnis. Vix equidem has sedes, & lapygis arida Dauni 51 Arva gener teneo minima cum parte meorum.

XI. Hactenus Oenides. Venulus Calydon regna,

Peucetiosque sinus, Messapiaque arva relinquit. In quibus antra videt; quæ multa nubila silva, Et leuibus stagnis manantia, semicaper Pan 51 Nunc tenet: at quodam tenuerunt tempore Nymphæ.

Appulus has illa pastor regione fugatas Terruit; & primo subita formidine movit: Mox, ubi mens rediit, & contempere sequentem Ad numerum motis pedibus duxere choreas. 51 Improbat has pastor: saltuque imitatus agresti, Addidit obscænis convicia rustica dictis.

Nec prius obrucit; quam guttura condidit arbor. Arbore enim succoque licet cognoscere mores. Quippe notam linguæ baccis oleaster amaris 51 Exhibet. Asperitas verborum cessit in illas.

XII. Hincubi legati rediere, negata ferentes Arma Ætola sibi, Rutuli sine viribus illis Bella instructa gerunt: multumque ab utraque cruoris

Parte datur. Fert ecce avidas in pinea Turnus 53 Texta facès: ignesq; timent, quibus unda pepercit Jamq; picem, & ceras, alimenta q; cætera flammæ Mulciber urebat, perque altum ad carbasa malum

dicat probrum lingua baccis auferis. Acerbitas dictorum transit in illas. XII. Postquam legati in reversi sunt, nunciante arma sibi denegata, Rutuli gerunt bella parata sine illis copiis; & multum sanguinis funditur ab utraque parte. Ecce Turnus infert rapaces tadas in rates pineas; illi, quibus fluctus non nocuerunt, reformidant flammam. Jamque ignis incendebat picem, & ceram, & reliqua fomenta flammam; atque scandebat ad lintea per excelsum malum,

NOTÆ.

509. Cygnis] Ardea sunt, seu Erodii; coloribus similes. Ang. Herons.

512. Oenides] Diomedes Oenici nepes.

512. Calydonia] Ea pars Apuliæ, quam in dotem Diomedes à Dauno acceperat, eo nomine appellatur, quia ille rex olim Ætolia Calydonius etiam à Calydon Ætolia urbe dicebatur.

513. Peucetios] Apulos. Namque in duas partes divisa Apulia, quarum alia ad ortum Peucetia, alia ad occasum Daunna appellatur. Utraque ad mare Adriaticum porrecta, atque Aufido, æqui fluvio, divisa.

513. Messapia] Messapiam peninsulam, in

qua Calabri & Salentini,

515. Pan] Deus pastorum qui à parte posteriori capro similis pingebatur.

525. Notam] Amarulentiam, qua lingua notabatur.

528. Ætola] Diomedis Ætolia.

530. Pinea] Naves indicat Æneæ, in qua Turnus ignem immisit.

533. Mulciber] Vulcanus, qui à mulcens ferro ita dictus. Atque is pro igne positus

535. Idao] Ida, montis Phrygiæ.

536. Genitrix] Cybele est: De his navibus à Cybele in Nymphas mutatis, ne à Turno eruerentur Vid. Virg. Æn. 9.

Ibat

bat: & incurvæ fumabant transtra carinæ :
 Cum memor has pinus Idæo vertice cælas 535
 sancta Deum genitrix, tinnitibus aëra pulsi
 Eris, & inflati complevit murmure buxi.
 Perque leves domitis invecsta leonibus auras,
 rrita sacrilega jactas incendia dextra,
 Turne, ait. Eripiā ; nec me patiente cremabit 540
 gnis edax nemorum partes & membra meorum.
 nonuit dicente Dea : tonitrumque secuti
 Cum saliente graves ceciderunt grandine nimbi :
 Aëraque, & subitis tumidum concursibus æquor
 Astræi turbant, & eunt in prælia, fratres. 545
 E quibus alma parens unius viribus usa,
 stupea prærupit Phrygiæ retinacula classis :
 fertque rates pronas, imoque sub æquore mergit.
 Robore mollito, lignoque in corpora verso,
 in capitum faciem puppes mutantur adunca. 550
 in digitos abeunt, & crura natantia, remi:
 Quodque prius fuerat, latus est : mediisque carina
 subdita navigiis, spinæ mutatur in usum.
 Lina comæ molles, antennæ brachia fiunt.
 Cærulæ, ut fuerat, color est. Quasque ante }
 timebant, } 555

Illas virgineis exercent lusibus undas
 Naidæ æquoræ : durisque in montibus ortæ
 Molle fretum celebrant : nec eas sua tangit origo.
 Non tamen oblitæ, quam multa pericula sævo
 Pertulerint pelago, jactatis sæpe carinis 560
 Supposuere manus : nisi si qua vehebat Achivos.
 XIII. Cladis adhuc Phrygiæ memores, odere
 Pelasgos :
 Neritiæque ratis viderunt fragmina lætis

virgineis illos stultus quos antea reformidabant ; & nata in asperis collibus frequentant molle æquor,
 neque curant suam originem. Non tamen immemores, quam multa discrimina sint perpessa in mari
 multofo, submiserunt crebro manus navibus agitatis ut iis opem ferrent, nisi iis navibus qua
 crebant Græcos.

XIII. Nondum oblita Phrygiæ excidii, ædio persequuntur Achivos ; atque spectaverunt hilari fa-
 cie fragmenta navis Neritiæ : NOTÆ.

536. Tinnitibus] Illud habuit cum Baccho
 commune bona hæc mater, ut incondito tym-
 panorum & fistularum strepitu furialique ul-
 lultu, sacra ejus fierent.

538. Leonibus] Ab his Cybeles currum
 rabi: finxit antiquitas.

545. Astræi] Ventis, Astræi gigantis & Au-
 oræ filii.

546. Stupea] Funis, quo navis littori alligatur.
 Græcis dicitur ἐπιζυιον & πειζυια, Latinis
 ero ora, ut Quintil. Sublata sunt anchora,
 οὐκ ἔστιν ὄρα.

& transtra cava navis
 sumum emittebant, cum
 sancta mater Deorum re-
 cordans has arbores fuisse
 excisas jugis Idæis, im-
 plevat aërem tinnitibus æ-
 ris percussi, & sono tibia
 inflata : atque velle per
 tenuem aërem leonibus sub
 jugum missis, frustra, in-
 quit, immittis ignes ma-
 nus impia, Turne ; Exi-
 mam, neque me sinente,
 flamma rapax absumet
 partes & membra mea-
 rum silvarum. Æther
 insensuit, Dea verba fac-
 iente ; & densi imbres se-
 cuti sunt tonitru cum
 grandine saliente : & fra-
 tres Astræi confundunt
 aërem, & mare inflatum
 repentinis concursibus, &
 inter se concurrunt. E quib-
 us alma mater Cybele usq;
 impetu unius prius divel-
 lit vincula Phrygiæ classis,
 & rapit naves pronas &
 deprimit in profundum
 mare. Duritie emollita,
 atque ligno mutato in ar-
 tus, puppes curva vertun-
 tur in speciem capitum,
 remi mutantur in digitos
 & edes natantes ; &
 quod fuerat antea, est la-
 tus, & carina substrata
 mediis navibus vertitur
 in spinam. Carbasa a-
 beunt in flexiles capillos,
 antenna in lacertos. Co-
 lor est caruleus, ut prius
 fuerat : atque Naidæ
 marina agitant lusibus

542. Mergit] Ex eo quod aquis extin-
 gueretur ignis à Turno Æneæ navibus im-
 missus, fabulam contexit Virgilius, eas in
 Nymphas esse conversas.

553. Spina] Carina, quæ pars est navis
 infima, seu trabs, cui cæteræ adhærent, in
 spinam dorsi fuit murata.

562. Phrygiæ] Quasi Nymphæ Græcos Tro-
 jani excidii auctores ulcisci cuperent.

563. Neritiæ] Ulyssis, qui Ithacæ regnavit,
 ubi mons Neritus.

Et hilares videntur pup-
pim Alcinoi veri in sco-
pulum & rupem (adnasci
signo

XIV. Spes erat, classe
animata in Nymphas a-
quoreas, Rutulum posse
omittere bellum timore
prodigii. Pergit, atque
pars utraque habet Deos:
& habent animos qui
sunt in par Deorum: ne-
que jam quarunt regna
dotalia, nec seipsum so-
geri, nec te, virgo La-
vina, sed victoria poti-
us esse; & gerunt bella
pra pudore ne alteruius
videatur susceptam cau-
sam deponere. Atque tan-
dem Venus cernit arma
victoria filii; & Turnus
procumbit: Ardea, vo-
cata potens Turno incolu-
mi, ruit; quam post-
quam servus ignis con-
sumsit; & domus sunt
abscondita sub calido ci-
nere, praepes tum primum
cognita evolat e medio cu-
mulo, atque excutit fa-
villas alis percussis. Et
vox, & macies, & pal-
lor, & omnia qua conve-
niunt urbi domita, no-
men e' iam urbis illi man-
sit, atque ipsa Ardea de-
plangitur suis pennis.

XV. Jamque virtus

Aenea coegerat omni-
bus Deos ipsamque Junonem
suis imponere antiqua ira,
cum opibus Ajan-
tium crescentis bene constitutis,
heros Cythereus erat maturus caelo;
& projecta in collum sui parvis,
Nunquam, dixerat, mihi immitis pater
ullo tempore, precor si
nunc benignissimus, atque optime,
concedas illi numen esse,
quantumvis exiguum, dummodo aliquo
esse concedas meo Aenea, qui facit te avum de nostro sanguine.

N O T A E.

565. Alcinoi] Qui rex Phaeacum Ulysses e
naufragio enatantem hospitio excepit; navi-
que instruxit, qua in Ithacam veheretur; quam
quidem Neptunus Polyphemus filii ultor in sco-
pulum mutavit; ut refert Homer. Odyss. 13.

566. Animata] Mutata in nymphas.

568. Pars utraque] Trojana, & Rutula;
illa Venerem habuit, haec Junonem. Sat fatis
Venerique datum &c. Sunt & mea contra fa-
tis mihi &c. Turnus. 9 Aen. 137.

570. Socreri] Latini regis.

572. Nati] Aenea.

573. Turnus] Quem Aeneas interfecit; ut
ex Marone intelligitur.

Vultibus. Et lætæ videre rigescere puppim
Cautibus Alcinoi; saxumque increfcere ligno. 56

XIV. Spes erat, in Nymphas animata classe ma-
rinas,

Posse metu monstri Rutulum desistere bello.

Perstat; habetq; Deos pars utraque: quiq; Deorum

In par, habent animos. Nec jam dotalia regna,

Nec sceptrum soceri, nec te, Lavinia virgo, 57

Sed vicisse petunt: deponendique pudore

Bella gerunt. Tandemque Venus victricia nati

Arma videt: Turnusque cadit; cadit Ardea Turn

Sospite dicta potens. Quam postquam barbarus ign

Abstulit, & tepida latuerunt tecta favilla, 57

Congerie e' media tum primum cognita praepes

Subvolat: & cineres plausis everberat alis.

Et sonus, & macies, & pallor, & omnia, captam

Quæ deceant urbem, nomen quoque mansit in ill

Urbis: & ipsa suis deplangitur Ardea pennis. 58

XV. Jamque Deos omnes, ipsamque Aenei
virtus

Junonem veteres finire coegerat iras:

Cum, bene fundatis opibus crescentis Iuli,

Tempestivus erat caelo Cythereus heros;

Ambieratque Venus Superos: colloq; parentis 58

Circumfusa sui, Nunquam mihi, dixerat, ullo

Tempore dure pater, nunc sis mirissimus oro;

Aeneaque meo, qui te de sanguine nostro

Fecit avum, quamvis parvum, des, optime, numen

573. Ardea] Quæ urbs Latii, Turn
regia.

574. Barbarus] Trojanus. Nam Trojan
aliqui omnes à Græcis barbari habiti, mo-
etiam Latinis. Heinsius legendum censet
Dardanus ignis.

576. Praepes] Avis, quæ altius volat, ut
solent Ardeæ. In auguriis felices aves pro-
petes dicuntur. Agell. lib. 6. cap. 6.

581. Ipsamque Junonem] Quæ semper e
adversata fuerat.

584. Cythereus] Aeneas, Veneris Cythereæ
filius.

585. Parentis] Jovis.

Dum

Dummodo des aliquod. Satis est inamabile }
 regnum } 590
 Aspexisse semel, Stygios semel isse per amnes:
 Assensere Dei: nec conjux regia vultus
 Immotos tenuit; placatoque annuit ore.
 Tum pater, Estis, ait, cœlesti munere digni,
 Quæque petis, pro quoq; petis. Cape, nata, }
 quod optas. } 595

Fatus erat, Gaudet; gratesque agit illa parenti:
 Perque leves auras junctis in vecta columbis
 Littus adit Laurens, ubi tectus arundine serpit
 In freta flumineis vicina Numicius undis.
 Hunc jubet Æneæ, quæcunq; obnoxia morti, 600
 Abluere; & tacito deferre sub æquora cursu.
 Corniger exsequitur Veneris mandata: suisque
 Quicquid in Ænea fuerat mortale, repurgat,
 Et respergit aquis. Pars optima restitit illi.
 Lustratum genitrix divino corpus odore 605
 Inxit, & ambrosia cum dulci nectare mista
 Contigit os; fecitque Deum: quem turba Quirini
 Nuncupat Indigetem, temploque arisque recepit.

Satis est vidiſſe ſemel regnum horrendum, tranſiſſe ſemel per fluvios inferos. Diſi annuerunt; neque uxor regia habuit faciem immotam, annuit etiam vultu placato. Tum pater, inquit, Eſti, ambo digni dono cœleſti, & Tu qua poſcis, & ille pro quo poſcis: ſume ſilia quod cupis. Abſolverat. Illa agit gratias patri; atque lara per ſubtilem aërem junctis columbis accedit ad littus Laurens, ubi fluvius Numicius velatus cannis volvitur in mare fluctibus flumineis. Huic imperat ut repurget quacumque in Ænea erant ſubjecta morti, & vehere ſub maria leni fluxu. Corniger perſicit juſſa Veneris, atque abluit ſuis aquis quicquid Ænea fuerat morti obnoxium, atque undis reſpergit. Pars optima illi permanet.

XVI. Inde sub Ascanii ditione binominis Alba

Mater imbuat corpus purgatum divino odore & tetigit faciem ambrosia mista cum suavi nectare: atque fecit Deum; quem populus Romanus vocat Indigetem, & recepit in templa atque latria.

XVI; Postquam hac fuerint transacta, Alba atque imperium Romanum fuit sub potestate

N O T A.

590. *Regnum*] Plutonis, quod Sibyllæ
 ope, patris videndi causa, Æneas subiecit.
 593. *Immotos*] Quales habent qui annuere
 solunt.
 597. *Columbis*] A quibus Veneris currum
 rahi voluerunt Poëtæ; propter earum libidinem
 scilicet.
 598. *Littus*] Quod non longe à Lavinio,
 ubi Æneas regnabat, à Laurento vicina urbe
 sit dictum.
 599. *Numicius*] Latii fluvius. Secundum
 inde prælium Latinis, Ænea etiam ultimum
 mortalium operum fuit. inquit Liv. lib. 1.
 Namq; ibi pugnans cum; in flumine interiiſſet,
 nec corpus ejus inveniretur, ad Deos migrasse
 credebatur.
 600. *Hunc*] Scilicet per mortem, quicquid
 morti obnoxium deponimus.
 602. *Corniger*] Numicius. Diximus enim
 æpius, propter divergentem cursum, fluvius
 cornua tribui.

604. *Optima*] Anima, effluviū Divinitatis.
 606. *Ambrosia*] Quæ cibus est Deorum jucundissimus; sicut nectar eorundem potus suavissimus. Utrumque immortalitatem significat, & sæpe confunduntur.
 607. *Quirini*] Romuli: quem in cælo Quirinum vocari scripsit Florus. Atque per eum Romani intelliguntur.
 608. *Indigetem*] Quos sua merita, ut inquit Tullius, in cælum vocarunt & Diis adscripterunt, illi, quod, ante in terris gentes, nunc nullius rei egentes in Diis agerent, Indigites dicti sunt.
 608. *Templo*] Æneæ tanquam Heroi Latini scellum dicaverunt cum inscriptione hujusmodi: ΠΑΡΕΘΕΩΣ ΧΕΘΟΙΣ, ΩΣ ΠΟΛΙΤΕΣ ΝΥΜΦΙΣ ΣΑΡΜΑ ΔΙΕΠΕΙ. Dionys. lib. 1.
 609. *Binominis*] Nam & Iulus dictus.
 609. *Alba*] Quam Ascanius condidit, Lavinio novercæ relicto.

Resque

Ascanii qui deus habuit nomina: Silvius succedit illi; cuius filius Latinus sumpsit nomina iterata cum veteri scepro: Alba succedit illustri Latino tum subit Epitus: Capetus & Capys hunc sequuntur, sed Capys fuit prior. Tiberinus sumpsit sceprum post illos: atque et cunctis in fluctibus fluvii Tusci dedit nomen aqua. Ex quo & savus Remulus & Acrota sunt orti. Remulus atate major simulatorem fulminis interiiit ictu fulmineo. Acrota lenior fratre suo dedit sceprum strenuo Aventino, qui sepultus est in eodem colle in quo regnaverat, atque impesuit nomen colli. Jamque Proca obtinebat imperium in gentem Palatinam. Sub hoc rege Pomona vixit, qua nulla inter Hamadryadas Latinas coluit hortos majori industria; neque alia fuit magis dedita fructibus arboreis, à quibus habet nomen. Illa non diligit nemora, neque fluvios, sed campos, & arbores proferentes poma felicia. Neque manus est armata venabulo, se curva falce, qua nunc cœrcet arborum luxuriam, & reprimit ramos passim porrectos; nunc immittit surculum in divisum corticem, & præbet humorem surculo ex alia arbore in aliam translato.

Resque Latina fuit: succedit Silvius illi. 61
 Quo fatus, antiquo tenuit repetita Latinus
 Nomina cum scepro: clarum subit Alba Latinum
 Epitos ex illo est. Post hunc Capetusq; Capysque
 Sed Capys ante fuit. Regnum Tiberinus ab illis
 Cepit; & in Tusci demersus fluminis undis 61
 Nomina fecit aquæ. De quo Remulusque feroxque
 Acrota sunt geniti: Remulus maturior annis
 Fulmineo periit imitator fulminis ictu.
 Fratre suo sceprum moderatior Acrota forti
 Tradit Aventino: qui quo regnarat, eodem 62
 Monte jacet positus; tribuitque vocabula monti
 Jamque Palatinæ summam Proca gentis habebat.
 Rege sub hoc Pomona fuit: qua nulla Latinas
 Inter Hamadryadas coluit solertius hortos,
 Nec fuit arborei studiosior altera fœtus: 62
 Unde tenet nomen. Non silvas illa, nec amnes
 Rus amat, & ramos felicia poma ferentes.
 Nec jaculo gravis est, sed adunca dextera falce
 Qua modo luxuriam premit, & spatiantia passim
 Brachia compescit: filia modo cortice virgam 63
 Inserit; & succos alieno præstat alumno.

N O T A.

[10. Silvius] Tantis tenebris involuta sunt rei Romanæ primordiâ, ut neque sibi contenti ipsi auctores qui de iis scripserunt: ne miretur quisquam ab hoc nostro Dionysium, ab utroque Livium in recensenda Albanorum regum genealogia dissentire. Hanc habet posterior. Ascanius primus est; 2 Silvius Posthumus, Æneæ filius; 3 Æneas Sylvius mansit enim Sylvius, postea omnibus Albanis regibus cognomen, sicut *Cæsar* Romanis Imperatoribus; 4 Latinus; 5 Alba; 6 Aris; (Dionysio Capetus, nostro Epitus.) 7 Capis; 8 Caperus; seu Calpetus; 9 Tiberinus; 10 Remulus; 11 Agrippa, qui nostro Acrota; 12 Aventinus; 13 Procas; 14 Amulius Numitor.

611. *Repetita*] Latinum habuimus supra Lavinia patrem.

611. *Latinus*] Sylvii Æneæ filius, Posthumi nepos. Post Latinum autem alii recensent Albam; post Albam hic Ovidius Epitum vocat.

615. *Tusci*] *Albula*, cui à submerso Tiberino, *Tibris* datum nomen.

616. *De quo*] Post Tiberinum, Agrippam Sylvium numerat, Tiberini filium, quæ annos regnavit tres & triginta. Post Agrippam autem Remulum hujus filium, quem tamen Dionysius *Alladium* vocat.

618 *Imitator fulminis*] Cum enim velle videri imitari fulmina; à Jove vero fulmine percussus est.

621. *Vocabula monti*] Aventinus enim unus ex septem Romæ collibus, ab Aventino Rege ibi sepulto cognominatus fuit.

622. *Summam gentis*] Pro imperio in eam gentem quæ circa Palatium & ea loca, ubi postea Roma condita. Dionysius vero post Aventinum, Procæ numerat, patrem Amulii & Numitoris.

623. *Pomona*] Pomorum Dea, à quibus nomen habuit. *Poma* autem dicuntur, quoscunque fructus arbores, seu plantæ cui aptos profundunt.

629. *Luxuriam*] *Luxuriari* dicuntur arbores, quæ nimias frondes protrudunt.

Nec

Nec patitur sentire sitim : bibulæque recurvas
Radices fibras labentibus irrigat undis.
Hic amor, hoc studium : Veneris quoque nulla
cupido.

Vim tamen agrestum metuens, pomaria claudit 635

Intus : & accessus prohibet refugitque viriles.

Quid non & Satyri saltatibus apta juventus

Fecere, & pinu præincti cornua Panes,

Silvanusque suis semper juvenilior annis,

Quique Deus fures vel falce vel inguine terret, 640

Ut poterentur ea ? sed enim superabat amando

Hos quoque Vertumnus : neque erat felicior illis.

O quoties habitu duri messoris aristas

Corbe tulit ; verique fuit messoris imago !

Tempora sæpe gerens sæno religata recenti, 645

Defectum poterat gramen verasse videri.

Sæpe manu stimulos rigida portabat ; ut illum

Jurares fessos modo disjunctisse juvencos.

Falce data frondator erat, vitisque putator.

Induerat scalas, lecturum poma putares. 650

Miles erat gladio, piscator arundine sumta.

Denique per multas aditum sibi sæpe figuras

Repperit, ut caperet spectatæ gaudia formæ.

Ile etiam picta redimitus tempora mitra,

Innitens baculo, positus ad tempora canis, 655

Affimilavit anum : cultosque intravit in hortos,

Pomaque mirata est : Tantoque potentior, inquit :

Paucaque laudatæ dedit oscula, qualia nunquam

crederes collecturum poma. Erat miles ense cinctus, piscator virga capta. Denique crebro sibi
paravit accessum per multas formas, ut frueretur voluptate vise pulchritudinis. Ille etiam habens
tempora involuta mitra picta, innitens scipione, capillis albis affixis temporibus imitatus est veterem,
atque subivit cultos hortos, & mirata est poma ; Et, inquit, O virgo tanto potentior : atque
obtulit pauca suavia laudata, qualia nunquam

Neque finit finire, & ir-
rigat fibras sinuosas sili-
culosa radices aquis fluenti-
bus. Hic illi erat amor
hoc studium, nullum a-
liam desiderium habuit
connubii. Nihilominus
reformidans violentiam
rusticorum claudit intus
pomaria, & impedit at-
que vitat accessus viriles.
Quid non fecerunt & Sa-
tyri, juventus prona in
saltationes, & Panes ha-
bentes cornua circumdata
pinu, & Silvanus semper
juvenilior quam aras ip-
sius poscit, & Deus qui
tremefacit fures vel falce
vel pudendis, ut eam con-
sequerentur ? Verum e-
nim vero Vertumnus præ-
cellebat etiam illis amando ;
neque erat beatior
illis. O quoties portavit
aristas corbe, specie asperi
messoris, & fuit imago
veri messoris. Sæpe ha-
bens tempora vincita novo
sæno, poterat videri is
qui metebat herbas reci-
fas. Sæpe ferebat acu-
leos manu dura, ut asse-
res illum modo jugo la-
vasse tauros lassos. Fal-
ce oblata erat frondium
putator, & vitis ampu-
rator. Sumserat scalas,

N O T A.

633. Fibras] Tenuiores & subtiliores ra-
dices, quæ terræ humorem exsugunt.

637. Satyri] De Satyris, Silvanis atque
omni cornuto & capripedi salacissimo genere
sæpius mentio est facta.

639. Juvenilior] Quia ut ut senex, si-
cuti à Marone dicitur, non ideo tamen minus
festivus, aut amori deditus.

640. Deus] Priapum dicit hortorum
Deum, Bacchi & Veneris filium, pudendis
vitiis ita turpem, ut fures etiam, si Nasoni
credas, proterrere potuerit.

642. Vertumnus] Fuit unus ex Diis La-
tinis, cui à vertendo, quod in formas

omnes sese verteret, illud nomen impo-
situm. Romæ sacellum habuit. Festa ejus
Vertumnalia dicta, quæ mense Octobri cele-
brabantur.

647. Sæpe manu] Sæpe, inquit, in Bubul-
cum Vertumnus mutabatur, ut Pomona po-
tiri posset.

650. Scalas] Quibus utuntur qui poma
ex arboribus, diu servanda, colligunt.

653. Spectata forma] Ai. sperata. Apud
Terentium tamen formarum spectator.

657. Tantoque] Quanto cultiores hortos habes.
Verum ea Ellipsis vetulæ optime sapit famili-
rem eandemque calidam agendi rationem.

Vera

vera anus obtulisset; & gibbosa sedes super cepite, suspiciens ramos incurvatos onere Autumnii. Ulmus erat in conspectu vestra faciem surgidis; quam postquam laudavit nona cum vite conjuncta, At, inquit, si esset stipex sine vite, nihil haberet quamobrem desideraretur prater folia. Hac etiam vitis socia qua composita est super ulmo, si non esset juncta jaceret humi prostrata. Tu tamen non moveris exemplo hujus arboris, atque vitas conubium, neque cupis te viro conjungere. Atque utinam cuperes! Helena non esset quaesita a pluribus proci; nec qua causa fuit certaminum Laphtheiorum; nec uxor Ulyssis qui contra timidos audax erat. Nunc etiam, cum vitas atque odio habeas ambientes, mille proci operant, & semidei, Deique, & omnia numina que colunt colles Albans. Verum tu, si sapias, si velis se iciter nubere, atque auscultare huic vetulae, (qua diligo te plus quam illi omnes, plus quam tu existimas) sperne vulgares nuptias, atque selige tibi Vertumnum socium lecti: pro quo accipias me etiam in pignus. Neque enim ille est sibi magis perspectus quam mihi. Nec ille tanquam

sero exspatiatur passim per universum mundum. Frequentat hac sola loca. Nec, sicut magna pars procorum, diligit quam vidit ultimam: tu eris illi primus atque novissimus amor; & devover tibi soli suam vitam. His adde etiam quod juvenis sit, & pueri dono quodam peculiari natura, atque eleganter se fingit in omnes figuras, & fiet quod erit iussus, quamvis omnia jubeas. Quid quod diligitis idem? quod habet primus poma, que coluntur a te, & tractat manu hilari tua dona

N O T A.

660. Autumnii] Pomorum, quæ per Autumnii tempus maturescunt.

663. Cælebs] Sine conjuge, sc. vite. Vites enim hic ulmos amplectuntur, ut uxores viros. Hæc nupta vitis, & marita ulmus non Poëti tantum, sed & Columellæ, ac aliis rei rusticæ scriptoribus passim dicta.

670. Quæ] Hippodamia.

671. Timidis audacis] (l. e.) in timidos.

Vera dedisset anus: glebaque incurva resedit, Suspiciens pandos Autumnii pondere ramos. 660
Ulmus erat contra spatiosa tumentibus uvis: Quam socia postquam pariter cum vite probavit: At si staret, ait, cælebs sine palmite truncus, Nil præter frondes, quare peteretur, haberet. Hæc quoque, quæ juncta vitis requiescit in } 660
ulmo,

Si non nupta foret, terræ acclinata jaceret. Tu tamen exemplo non tangeris arboris hujus; Concubitusque fugis; nec te conjungere curas. Atque utinam velles! Helene non pluribus esset Sollicitata proci: nec quæ Laphtheia movit 670 Prælia, nec conjux timidis audacis Ulyssæi. Nunc quoque, cum fugias averferisque petentes, Mille proci cupiunt; & semideique Deique, Et quæcunque tenent Albanos numina montes. Sed tu, si sapias, si te bene jungere, anumque 675 Hanc audire voles (quæ te plus omnibus illis, Plus quam credis, amo,) vulgares rejice tædas; Vertumnumque tui socium tibi selige: pro quo Me quoque pignus habe. Neque enim sibi notior ille est. Quam mihi. Nec toto passim vagus errat in orbe. 680 Hæc loca sola colit. Nec uti pars magna procorum. Quam modo vidit, amat. Tu primus & ultimus illi Ardor eris; solique suos tibi devover annos. Adde, quod est juvenis; quod naturale decoris Munus habet; formasque apte fingetur in } 685 omnes;

Et, quod erit iussus (jubeas licet omnia,) fiet. Quid, quod amatis idem? quod, quæ tibi poma coluntur,

Primus habet; lætaque tenet tua munera dextra?

Talis constructio occurrit Lib. 10. v. 543.

— Feris que fugacibus esto. Ita & Ammian. Mar. de Crocodilo; audax monstrum fugacibus.

676. Hanc] Seipsum indicat Vertumnus in vetulam mutatus.

688. Primus] Vertumno dicabantur fructuum primitiæ,

sed neque jam foetus desiderat arbore demtos,
 Nec quas hortus alit, cū succis mitibus herbas;
 Nec quicquam, nisi te. Miserere ardentis: & ipsum,
 Qui petit, ore meo præsentem crede precari.
 Ultioresque Deos, & pectora dura perosam
 Idalien, memoremque time Rhamnufidis iram.
 Quoque magis timeas (etenim mihi multa
 vetustas

Sed neque nunc cupit
 fructus deceptos arbori-
 bus, neque herbas quas
 hortus nutrit cum succis
 mitibus, nec quicquam
 præter te. Miserere amore
 flagrantis; atque pua
 ipsum qui petit præsentem
 orare verbis meis: & re-
 verere Deos vindices, &
 Idalien averfantem corda
 seva, & iram memorem
 Rhamnufidis. Et quo
 magis timeas (namque
 etas dedit mihi multa
 cognoscere) narrabo facta
 maxime nota per totam
 Cyprum, quibus possis fa-
 cile duci atque deliniri.
 Iphis natus ex parentibus
 plebeis conspexerat nobi-
 lem Anaxareten ortam
 ex sanguine veteris Teu-
 cri. Conspexerat, atque
 conceperat amorem totis
 ossibus; & diu repugnans,
 postquam non potuit supe-
 rare æstum ratione, sup-
 plex venit ad januam;
 & nunc confessus infeli-
 cem amorem nutrici A-
 naxaræ precatus est per
 spem alumna, ne sibi esset
 crudelis: nunc adulans
 singulis famulis, implora-
 vit favorem benevolam

icire dedit,) referam tota notissima Cypro
 facta; quibus flecti facile & mitescere possis.
 Viderat à veteris generosam sanguine Teucri
 phis Anaxareten humili de stirpe creatus.
 Viderat: & totis perceperat ossibus æstum.
 ductatusque diu, postquam ratione furorem
 Vincere non potuit, supplex ad limina venit.
 Et modo nutrici miserum confessus amorem,
 Ne sibi dura foret, per spes oravit alumnae.
 Et modo de multis blanditus cuique ministris,
 sollicita petiit propensum voce favorem.
 læpe ferenda dedit blandis sua verba tabellis:
 interdum madidas lachrymarum rore coronas
 ostibus intendit; posuitque in limine duro
 molle latus, tristisque seræ convicia fecit.
 durior illa freto surgente cadentibus Hædis,
 Durior & ferro, quod Noricus excoquit ignis,
 Et saxo, quod adhuc vivum radice tenetur;

voce anxia. Plerumque credidit sua verba ferenda lenibus tabellis: nonnunquam affixit
 ansæserta humida rore lachrymarum suarum; atque deposuit tenerum latus super rigidum li-
 nen; & jecit probra in duram seram. Ille durior mari turbato Hædis occidentibus & rigidior
 ferro, quod ignis Noricus excoquit, & siliçe vivo qui adhuc adharet locis nativis:

N O T A E.

693. Dura] Amori minus obsequentia.
 694. Idalien] Venerem dicit, ab Idalio
 Cypro nemore sic dictam.
 694. Rhamnufidis] Nemesis est, Jove &
 necessitate, vel Oceano & Nocte genita, sce-
 rerum, superbæ præsertim ultrix, & virtu-
 tum remuneratrix, quid quemque facere de-
 eat ostendens: quæ à Rhamnunte Atticæ
 oppido, ubi templum habuit, Rhamnusia seu
 Rhamnufis dicta est.
 696. Cypro] Quæ maris Mediterranei insula
 veteri scra.
 698. Teucri] Telamonis fuit filius, qui à
 matre domo pulsus propter Ajacis fratris inul-
 tam necem, profugus in Cyprum, ibidem no-
 tam Salamina condidit.

703. Miserum] Siquidem enim, à qua non
 amaretur, perditæ amar. t.
 710. Tristi] Quæ tristem amatorem faciebat.
 711. Hædis] Stellis duabus infra cap-
 pram sub humero Erichonii seu aurigæ, quæ
 ortu atque occasu suo tempestates citere di-
 cuntur.
 712. Noricus] Quia apud Noricos, qui
 Austriæ vel Baviaræ (ut vocant hodie) po-
 puli fuerunt, optima ferri vena, & tempera-
 tura. Plin. lib. 3. c. 14.
 713. Quod adhuc] Hoc est: quod nondum
 è terra est effossum. Saxa enim nondum à sua
 radice avulsæ, & viva dicuntur, & duriora
 sunt. Saxi radices dixit Lucretius; & viva
 saxi Noster Metam. lib. 7.

Spernit

contemnit atque irridet, & immitis adjicit factis crudelibus voces feroces, atque subtrahit etiam spem omnem amanti. Iphis impatiens longi doloris non sustinuit cruciatus; atque protulit has ultimas voces ad januam: Vincis Anaxarete; neque tandem ulla molestia tibi mei causa ferenda erit: adorna festivos triumphos, & circa Pænem, & redimitor splendida lauro. Namque tu victoria potiris, atque ego ultero morior: age, dura, latere. Certe cogere probare aliquid quod ad me pertinet; atque erit quo tibi sim acceptus, & agnoscas non frum meritum. Scias tamen me non prius omisisse tui amorem quam vitam: atque sum privandus simul duplici lumine. Neque rumor mea mortis accedet tibi nuncius; ipse ego, ne dubites presens ero, atque videbor tibi adstare, ut oblectes tuos feros oculos corpore exanguis. Si tamen, ô Dii, respicitis sortès hominum, estote mei memores: lingua nihil potest amplius proferre; atque prastate ut vivat nostri memoria per longum ævum: & indulgete fama annos quos sustulisti vitæ. Absolvit; & tollens oculos madidos & lacertos pallentes ad postes crebro decoratos

fertis, cum janua affigeret extremitatem funis, Haec corona, inquit, tibi sunt grata, sava atque scelestæ. Atque immisit caput, sed tum etiam conversus ad illam: & pondus luctuosum pependit compresso jugulo. Porta percussa ictu pedum tremensium visa est strepitum fecisse similem gementi multa; & cum esset reserata, exhibuit facinus. Ministri vociferantur, & reportant eum nullo quicquam sublatum ad ostium genitricis; nam pater Iphidis erat mortuus. Illa accipit in gremium, & amplexa artus gelidos sui filii, postquam locuta & fecisset ea

N O T A.

720. Paana] Hoc est, Hymnis lætitiæ, cujusmodi à triumphantibus canuntur, utre. Ab Apolline autem Paanes initium sumferunt, in cujus honorem, post occisum Pythona serpentem, hymnus hujus generis cantatus est.

720. Incingere] Coronare viridi lauro: id quod triumphantes solent.

Spernit, & irridet; factisque immitibus addit Verba superba ferox: & spe quoque fraudat amantem. } 71

Non tulit impatiens longi tormenta doloris Iphis; & ante fores hæc verba novissima dixit: Vincis, Anaxarete: neque erunt tibi tædia tandem Ulla ferenda mei. Lætos molire triumphos, Et Pæana voca, nitidaque incingere lauro. 72 Vincis enim, moriorque libens: age, ferrea, gaud Certe aliquid laudare mei cogere, eritque Quo tibi sim gratus; meritumque fatebere nostrum Non tamen ante tui curam cessisse memento, Quam vitam; geminaque simul mihi luce } 72 carendum.

Nec tibi fama mei ventura est nuncia leti; Ipse ego, ne dubites, adero: presensque videbo Corpore ut exanimi crudelia lumina pascas. Si tamen, ô Superi, mortalia fata videtis, Este mei memores; nihil ultra lingua precari Sustinet; & longo facite ut memoremur in ævo Et, quæ demisistis vitæ, date tempora famæ. Dixit: & ad postes ornatos sæpe coronis Humentes oculos & pallida brachia tendens, Cum foribus laquei religaret vincula summi; 73 Hæc tibi ferta placent, crudelis & impia, dixit. Inseruitque caput; sed tum quoque versus ad illam Atque onus infelix elisa fauce pependit. Icta pedum motu trepidantum, ut multa gementer Visa dedisse sonum est, ad aperta que janua factum 74 Prodidit; exclamant famuli: frustra que levatum (Nam pater occiderat) referunt ad limina matris. Accipit illa sinu, complexaque frigida nati Membra sui, postquam miserarum verba parentum

722. Cogere] Quia illam superbam denique deserebat.

725. Gemina] Vita mea, & Te; qua mihi altera lux est.

736. Hæc] Corpora amantium ad fores, corolarum loco, suspensa.

739. Trepidantum] Ut mos est eorum qui suspendio vitam finiunt.

Edidit

lidit, & matrum miserarum facta peregit ; 745
 unera ducebat mediam lachrymosa per urbem,
 ridaque arfuro portabat membra feretro.
 rte viæ vicina domus, qua flebilis ibat
 ompa, fuit : duræque sonus plangoris ad aures
 enit Anaxaretes: quam jã Deus ultor agebat. 750
 ota tamen, Videamus, ait, miserabile funus :
 patulis iniit tectum sublime fenestris.
 xque bene impositum lecto prospexerat Iphin ;
 riguere oculi : calidusque è corpore sanguis
 ducto pallore fugit. Conataque retro 755
 rre pedes, hæsit ; conata avertere vultus,
 oc quoq; non potuit : paulatinq; occupat artus,
 od fuit in duro jam pridem pectore, saxum.
 ve ea ficta putes, dominæ sub imagine signum
 rvat adhuc Salamis : Veneris quoq; no } 760
 mine templum
 ospicientis habet. Quorum memor, ð mea, lentos
 ne, precor, fastus, & amanti jungere, Nymphæ.
 : tibi nec vernum nascentia frigus adurat
 ma; nec excutiant rapidi florentia venti.
 ec ubi nequicquam formas Deus aptus in } 765
 omnes
 idit ; in juvenem rediit: & anilia demit
 trumenta sibi. Talisque apparuit illi,
 ualis ubi oppositas nitidissima Solis imago
 icit nubes, nullaque obstante reluxit :
 mque parat: sed vi non est opus; inq; figura 770
 pta Dei Nymphæ est, & mutua vulnera sentit.
 XVII. Proximus Aufonias injusti miles Amuli
 s florentia. Postquam Deus qui sibi omnes figuras adaptare poterat frustra hæc protulit, re-
 in juvenilem formam atque exiit cultus quibus animum simulaverat, & talis visus est illi,
 lis ubi Sol splendidissimus superavit nubes objectas, atque resplenduit nulla prohibente: vim-
 parat: ast nihil est opus violentia; & nymphea correpta est forma Dei, & sentit vulnera
 oris reciproca.
 XVII. Miles iniqui Amulii proximus occupavit

qua matres infelices solent,
 fraibat exequiis flebilibus
 per mediam urbem, atque
 ferebat artus caruleos is-
 to flagratur. Forte do-
 mus fuit proxima vico
 qua pompa procedebat;
 atque sonitus planctus per-
 moavit ad aures Anaxa-
 retes, quam jam Deus
 vindex persequatur.
 Tacta tamen aspiciamus,
 inquit, lamentabiles exe-
 quias: atque ascendit in
 excelsum cubiculum fe-
 nestris apertis. Vixque
 bene prospexerat Iphin im-
 positum feretro, cum oculi
 indurati sunt; & san-
 guis calidus excessit ex
 corpore, pallore ingruente:
 atq; conata retro ferre
 pedes correpta est: cona-
 ta dimovere oculos, neque
 id potuit: atque paulatim
 silicis durities, qua fuit
 jam diu in rigido corde,
 invadit membra. Neve
 credas ea esse falsa, Sala-
 mis servat adhuc statuam
 sub figura Domine: habet
 etiam templum dica-
 tum Veneri prospicienti.
 Quorum recordans ð mea,
 oro omite diuturnam su-
 perbiæ, & ð Nymphæ
 nube amanti. Sic neque
 frigus vernum tibi adu-
 rat poma nascentia; ne-
 que imperiosi venti desi-

46. Funera ducebat] Mater ducit funera,
 prima est in pompa funeris.
 47. Lurida] Livido colore, qualia solent
 corpora quæ ex præcluso spiritali violenta
 rte pereunt.
 50. Ultor] Nemesis.
 58. Jam pridem] Hoc dicit, quia Amori
 cesserat Anaxarete.
 60. Salamis] Cypri urbs Teucro, Telo-
 his filio, condita.
 61. Prospicientis] Venus ita dicta est quod
 axareten de fenestra funera Iphididis pros-
 um in saxum mutaverit.

766. Anilia] Baculum puta, Canes, &c.
 Vid sup: a 655.
 771. Nymphæ] Pomona.
 771. Mutua vulnera] Nam & ipsa Vertun-
 ni amore cepit ardere.
 772. Proximus] Qui à Proca regnum Alba-
 norum obtinuit. Amulius enim, pulso fratre Nu-
 mitore, ejusdemque filio Lauso perempto, illud
 invasit. Is tamen à Remo & Romulo Rheæ ex
 Marte filiis quam Numitor genuerat, denique
 fuit interfectus: atque eidem avum suum solo
 reddiderunt.
 772. Injusti] Quippe qui fratrem exturbaverit.

Rexit

regnum Italia : & Numitor senex imperio, à quo depulsus erat ab Amulio, iterum potitur, beneficio nepotum : & muri urbis ponuntur festis Palilibus. Et Tatius & patres Sabini belli moveat, & post viam arcis apertam virgo Tarpeia efflavit animam digno supplicio, armis scilicet in eam injectis. Inde orti Curibus more luporum silentium ore retinent vocem, atque aggrediuntur Romanos somno superatos, & eunt ad portas, quas Romulus Elic filius obseraverat forti repagulo. Astamen ipsa Juno aperuit unam, neque sonum reddidit cardine moto. Sola Venus advertit retinacula valvarum dimota esse; atque fuit obthuratura, nisi quod nunquam fas est Diis evertere facta aliorum Deorum. Maides Italica continebant loca finitima Iani Sacello irrigua fonte gelido; petis ab his suppetias. Neque nymphæ resistunt Dea pos-

centi aqua: atque eduxerunt venas & rivus sua scaturiginis. Nondum tamen aditus Iani aperant praeclusi, neque aqua impediverat viam. Submittunt igitur pallida sulfura scateni fœcundo sulfurum ardenti, & calor penetravit ad intimos recessus scaturiginis his viribus atque aliis; & aqua, qua modo poteratis contendere cum frigiditate Alpium non ceditis ipsis flammis. Uterque postis fumat rore calido;

N O T A E.

773. Nepotum] Remi & Romuli.

774. Palilibus] Quæ Pali Pastorum Dea 12. Calend. Maias erant dicata: quo die Urbis Romæ fundamenta à Remo atque Romulo jacta sunt. Dicuntur etiam & Parilia à partu pecorum.

775. Tatius] Sabinorum dux acerrimus, qui, propter Sabinarum raptum, gravissimum bellum Romanis intulit; atque pace facta in regni partem acceptus est.

776. Tarpeia] Sp. Tarpeii, arcis Romanæ præfecti, fuit filia, quæ hostibus arcem prodidit, ornamentis capta quæ illi in sinistris gestabant: Cum verò ambiguis verbis ea promississent, ut & fidem datam servarent, atque infidam ulciscerentur, scuta pro armillis in illam conjecerunt.

778. Sati Curibus] Sabini, quorum Cures urbs fuit princeps: à qua Romani post initam societatem Quiritibus dicti,

Rexit opes: Numitorque senex amissa nepotu
Munere regna capit: festisque Palilibus urbis
Mœnia conduntur. Tatiisque, patresq; Sabini
Bella gerunt: arcisque via Tarpeia reclusa
Digna animam pœna congestis exiit armis.
Inde sati Curibus, tacitorum more luporum,
Ore premunt voces; & corpora victa sopore
Invadunt: portasque petunt; quas objice firma
Clauserat Iliades. Unam tamen ipsa recludit.
Nec strepitum verso Saturnia cardine fecit.
Sola Venus portæ cecidisse repagula sensit;
Et clausura fuit; nisi quod rescindere nunquam
Diis licet acta Deum. Jano loca juncta tenebant
Naides Ausoniæ gelido rorantia fonte:
Has rogat auxilium, nec Nymphæ justa petent
Sustinuere Deam: venasque & flumina fontis
Elicuere sui. Nondum tamen invia Jani
Ora parentis erant, neq; iter præcluserat unda.
Lurida supponunt fœcundo sulfura fonti,
Incenduntque cavas fumante bitumine venas.
Viribus his aliisque vapor penetravit ad ima
Fontis: & Alpino modo quæ certare rigori
Audebatis aquæ, non ceditis ignibus ipsis.
Flammifera gemini fumant aspergine postes:

781. Unam] Janualem tamen Tarpeia
go reclusit.

787. Rogat] Venus. Describit Poëta mutationem aquarum frigidarum in calidas. Nondum in ipso prælio cum fugerent Romani, proventus Veneris (aut ut alii scribunt, Romulæ) aquæ calidæ scaturire cœperunt, quibus Sabini prohibiti sunt ulterius Romanos persequi.

789. Parentis] Quod signum belli: clausum Jani templum signum pacis.

790. Lurida] Quæ vapore luridum colore atque pallidum efficiunt.

792. Incendunt] Quanquam Jano ista clausum fuit, tamen ipse Natio Fast. 1.

792. Fumante bitumine] Hoc idem describit primo Factorum nisi quod illic non Nymphæ sed Jano calefactionem aquarum istam tribuit.

794. Alpino] Frigidissimæ vero ex Alpibus undiquaque scatent aquæ,

796. Gemini] Postes, pro templi portis, geminis bifrons Iani.

Portaque

ortaque, nequicquam rigidis permiffa Sabinis,
 onte fuit præstructa novo; dum Martius arma
 idueret miles. Quæ postquam Romulus ultro
 obrulit; & strata est tellus Romana Sabinis
 corporibus, strataque suis; generique cruorem
 unguine cum foceri permiscuit impius ensis:
 ace tamen fisti bellum, nec in ultima ferro
 recerrare, placet; Tatumque accedere regno.

XVIII. Occiderat Tatus, populisque } 805
 æquata duobus,

omule, jura dabas: posita cum casside Mavors
 alius affatur Divumque hominumque parentem:
 Tempus adest, genitor (quoniam fundamine magno
 es Romana valet, nec præside pendet ab uno)
 ræmia, quæ promissa mihi dignoque nepoti,
 olvere, & ablatum terris imponere cælo.

u mihi concilio quondam præfente Deorum
 Nā memoro, memoriq; animo pia verba notavi)
 Unus erit, quem tu tolles in cærule cæli;
 dixisti. Rata sit verborum summa tuorum. 815
 nnuat omnipotens: & nubibus aëra cæcis
 occuluit, tonitruque & fulgure terruit Urbem.

Et valva, frustra aperta
 Sabinis, fuerunt
 obthurata novo fonte, do-
 nec miles Martius ca-
 pesseret arma. Quæ post-
 quam Romulus sponte in-
 duxit, & tellus Romana
 fuit cooperta corporibus
 & Sabinorum, & indige-
 narum; atque gladius
 scelestus confudit sangui-
 nem generi cum orire
 foceri. decernunt tamen
 bellum pace componere,
 neque ad internecionem
 pugnare; & Tatum re-
 cipi in societatem regni.

XVIII. Tatus obierat,
 & Tu Romule, ponebas
 leges communes duobus
 populis: cum Mars, o-
 missa galea, talibus allo-
 quitur patrem Deorum
 atq; hominum: Tempus
 adest, pater, (siquidem
 imperium Romanum flo-
 ret amplo fundamento,
 neque unum tantummo-
 do Deum tutelarem ha-
 bet, quo protegi & de-
 fendi possit,) pendi mer-

dem quam mihi & dignissimo nepoti meo pollicitus es, atque recipere in cælum sublatum ex terris.
 dixisti mihi olim in catu Deorum, (nam in memoria habeo, & pia illa, quæ tu protulisti, dicta
 entia mea tenaciter inherent.) Unus erit, quem tu, ô Mars, evches in cælum caruleum. Promissa
 iam absolue. Omnipotens assensus est: atque obduxit cælum opacis nebulis, & tremefecit Ur-
 m tonitru & fulgure.

N O T A.

797. Rigidis] Illis ve:ò tristem atque
 tricam disciplinam tribuit Livius: fue-
 ritque morum gravitate atque sanctitate
 udatissimi. Cicero illos fortissimos, flo-
 rim Italiæ, atque adeo Reipublicæ robur ap-
 ellat.

798. Martius] Romanus: cui à Romulo
 larie fato illud nomen.

801. Strataq; suis] Al. Strata atq; suis.

801. Tatum] Nam inter reliquas pacis con-
 ditiones hoc etiam placuit, ut Tatus una
 cum Romulo æqua potestate paribusq; legi-
 bus regnaret.

803. Pace] Quæ Sabinorum interven-
 a his denique conditionibus constituta est,
 relicta suis sedibus novam in urbem ho-
 es demigrarent; Tatus una cum Romulo
 qua potestate, paribusque honoribus regnaret.

805. Occiderat] Lavinii, cum ad solenne
 cum eo venisset, concursu facto, interfe-
 tus est, postquam annos quatuor pari cum
 Romulo potestate imperasset. Liv. 1. Duo-
 us] Romanis, & Sabinis.

805. Tatus] A proximis legatorum
 Laurentium, (qui, ad res repetendas missi,
 pulsati fuerant,) Lavinii fuit interfectus cum
 illuc ad solenne sacrificium profectus esset,
 postquam 4 annos cum Romulo regnasset.

805. Aquata] Inter Romanos & Sabinos.

807. Parentem] Jovem.

810. Nepoti] Romulo filio meo, tuo Ne-
 poti. Recensetur hæc ἀποθέσις, 2 Fast.

813. Memoro] Memini. Sæpius enim
 idem significat ac narro.

816. Nubibus] Repente cum Concionem
 haberet, &c. Florus.

817. Terruit] Istud ex historiæ fide: ut
 intelligi potest ex loco L. Flori jam citato,
 Leg. orbem pro urbem, sed perperam. Ita e-
 nim Horat. de Jove. Lib. 1. Od. 2.

----Rubente

Dextera sacras jaculatus arces
 Terruit urbem.

Quæ Gradivus cognovit esse indicia sibi exhibita quibus sibi nunc liceret filium suum Romulum rapere è terris; atq; innixus hasta confidenter conscendit equos onustos remone cruento, & agitavit eos ictu scutica; & vultus per declivem aërem, substitit in extremo cacumine frondosi Palatini. & sustulit Iliaden dicentem jura regia Quirini jam suo. Corpus morti obnoxium dijectum per subtilem aërem, ut pila plumbea impulsæ lata funda consuevit liquecere in medio cælo. Vultus exortur splendidior, atque forma dignior excelsis pulvinaribus, & qualis solebat esse Quirini cum trabeam indueret. Uxor illum lugebat tanquam perditum; cum Juno regia jubet Irin descendere per sinuatum callem ad Herfiliam, atque sic illi vacanti narrare sua jussa.

XIX. O matrona, honor primarius genitrix Latina atque Sabina, antea dignissima fuisse uxor tanti viri, nunc esse Quirini, compece tuas lacrymas; & si cupis cernere maritum, veni, me ducente, in lucum, qui virefcit in monte Quirinali, atque umbra sua obtegit templum regis Romani. Iris obsequitur, atque delapsa in terram per arcus variis coloribus distinctos, affatur Herfiliam verbis jussis. Illa vix erigens oculo facie pudibunda, ô Dea, inquit, num neque possum dicere quænam sis, & constat esse Dea duc, ô duc, & mihi ostende faciem mei mariti: quæ, si fata concesserint

Quæ sibi promissæ sensit data signa rapinæ,
Innixusque hastæ, pressos temone cruento
Impavidus conscendit equos Gradivus, & ictu
Verberis increpuit: pronumque per aëra lapsus
Constitit in summo nemorosi colle Palati:
Reddentemque suo iam regia jura Quiriti
Abstulit Iliaden. Corpus mortale per auras
Delapsum tenues: ceu lata plumbea funda
Missa solet medio glans intabescere cælo.
Pulchra subit facies, & pulvinaribus altis
Dignior, & qualis trabeati forma Quirini.
Flebat, ut amissum conjux; cum regia Juno
Irin ad Herfiliam descendere limite curvo
Imperat: & vacuæ sua sic mandata referre.

XIX. O & de Latia, ô & de gente Sabina
Præcipuum matrona decus; dignissima tanti
Ante fuisse viri, conjux nunc esse Quirini;
Siste tuos fletus: & si tibi cura videndi
Conjugis est, duce me lucum pete, colle Quirini
Qui viret, & templum Romani regis obumbrat
Paret: & in terram pictos delapsa per arcus,
Herfiliam jussis compellat vocibus Iris.

Illâ verecundo vix tollens lumina vultu,
O Dea (namque mihi, nec quæ sis dicere promissum est;
Et liquet esse Deam,) duc, ô duc, inquit: & officio
Conjugis ora mihi. Quæ si modo posse videre

NOTÆ.

818. Rapina] Romuli ex terris in cælum auferendi.

819. Cruento] Ut bellipotentis Dei esse decet.

820. Gradivus] Mars, qui ita à Gradendo, vel à Vibrando, quod γράδαινος est Græcis, dicitur.

821. Increpuit] Insensuitque flagello (quo equi verberabantur) dixit Virgil.

822. Palatii] Jam supra, hunc unum esse ex collibus Romanis, diximus, Imperatorum sede olim clarissimum.

826. Intabescere] Liquefcere atque consuescere.

827. Pulvinaribus] Lectos dicit, qui Diis in templis sternebantur.

828. Trabeati] Trabea induti; quæ toga

tuit multis, instar trabium transversarum purpureis auroque intextis fasciis decorata.

830. Herfiliam] Hæc Romuli conjux Diis recenita Ora vel Hora dicta est, quæ apud Romanos qualis Hebe apud Græcos fuit. Hortam insuper appellatam fuisse scripsit Plutarchus, upote quæ juvenes virtutem & res bene gerendas hortatur.

830. Curvo] Qualis est arcus cælestis.

834. Quirini] Qui Romulus est, nomen mutato, postquam in Deorum numerum relatus esset.

836. Quirino] Ubi ipse Quirinus Romulus templum habuit; qui & ipsi Quirinali nomen dedit.

Fata semel dederint ; cælum aspectasse fatebor.
 Nec mora ; Romuleos cū virgine Thaumantēa 845
 Ingreditur colles. Ibi sidus ab æthere lapsum
 Decidit in terras : à cujus lumine flagrans
 Herfiliæ crinis cum sidere cessit in auras.
 Hanc manibus notis Romanæ conditor urbis
 Excipit : & priscum pariter cū corpore nomen 850
 Mutat ; Oramque vocat. Quæ nunc Dea juncta
 Quirino est.

aspicere tantum semel, a-
 gnoscere vidisse cælum.
 Et sine consultatione profi-
 cisitur in montem Ro-
 muleum cum virgine
 Thaumantea. Ibi stella ex
 cælo demissa cecidit in
 terram, à cujus igno-
 ra Herfilia incensa re-
 cessit in cælum cum stel-
 la. Edificator urbis Ro-
 mæ hanc excipit manibus
 notis, atque simul mutat.

antiquum nomen cum corpore, & appellat Oram, quæ Dea uxor est nunc Quirini.

N O T Æ.

845. Romuleos] Quos dixit Quirinos su-
 pra 836.

845. Thaumantea] Iris est Thaumantis
 filia, Junonis addicta ministeriis.

846. Romuleos] Collem Quirinalem.

847. A cujus lumine] Cujus hoc sidus
 fuit? Certè non solum Herfiliæ crinem in-
 cendit, verum etiam secum totum in cælum ra-
 puit. Non igitur in terris Romulum, sed in
 cælo vidit ; ubi & corpus adeptum est im-
 mortalitatem, & nomen ejus mutatum.

851. Mutat] Aliam mortalium lin-
 guam à lingua Deorum voluerunt Poëtæ.
 Ut Hom. II. α.

Ὁν βριάρων καλέουσι θεοὶ, ἀνδρες δ' ἐπε πάντες
 Ἀργείων. &c.

Notæ lib. II. Hunc Icelon Superè, mortuè
 le Phobotera vulgus Nominat.

851. Juncta Quirino] Nam Ora in templo
 Romulii colebatur.

P. OVIDII NASONIS

Metamorphoseon.

LIBER XV.

A R G U M E N T U M.

Secutus est Numa : qui cum de originibus Crotonis inquireret, nigri calculos quondam in albos fuisse commutatos comperit. Et Pythagoram de perpetuis rerum transformationibus disputantem audivit. Motuum deinde Numam deslens Ægeria, nec Hippolyti, qui suas ipsi conversiones proponebat, consolationem admittens, in fontem liquescit. Id quod non minus fuit mirandum, quam quod Romuli lancea arbor, aut Cippi factus est cornutus. Julius Cæsar denique in stellam post mortem commutatus fuit.

INTERPRETATIO.

1. *Queritur interea, quis ferat onus tanti imperii, & possit succedere tanto regi. Fama prænumcia veri addicit Numam justitia & integritate nobilem imperio. Ille non est contentus scire ceremonias gentis Sabinæ: mens illius perspicax ad altiora aspirat, atque exquirat qua sit natura rerum. Cupiditas hujus studii fecit, Patria & Curibus desertis,*

Quæritur interea, qui tantæ pondera mol
Sustineat, tantoque queat succedere reg
Destinat imperio clarum prænumci
veri

Fama Numam. Non ille satis cognosse Sabinæ
Gentis habet ritus: animo majora capaci
Concipit; & quæ sit rerum natura requirit.
Hujus amor curæ, patria Curibusque relictis,

N O T Æ.

4. *Numam* | Fuit Numa Pompilius ultro à
Romanis petitus ob inclytam religionem, qui
eo denique ferocem populum redegit, ut,
quod vi & injuria occupaverat imperium, re- |
ligione atque justitia gubernaret.
5. *Ritus* | *Sacra, ceremonias, omnia*
que *Deorum cultum* docuit.
7. *Curibus* | Vid. lib. 14. 778.

Fecit, ut Herculei penetraret ad hospitis urbem.
 Graia quis Italicis auctor posuisset in oris
 Mænia quærenti, sic è senioribus unus
 Rettulit indigenis, veteris non inscius ævi:
 Dives ab Oceano bobus Jove natus Iberis
 Littora felici tenuisse Lacinia cursu
 Fertur : &, armento teneras errante per herbas,
 ipse domum magni nec inhospita tecta Crotonis
 intrasse ; & requie longum relevasse laborem ;
 Atque ita discedens, Ævo, dixisse, nepotum
 hic locus urbis erit ; promissaque vera fuerunt.
 Nam fuit Argolico generatus Alemonem quidam
 Myscelos, illius Dîs acceptissimus ævi.
 Tunc super incumbens pressum gravitate soporis
 Claviger alloquitur : Patrias, age, desere sedes :
 , pete diversi lapidosas Æsaris undas.
 Et, nisi paruerit, multa ac metuenda minatur.
 Post ea discedunt pariter somnusque Deusque.
 surgit Alemonides ; tacitaque recentia mente
 Visa refert : pugnatque diu sententia secum.
 Numen abire jubet ; prohibent discedere leges :
 Pœnaque mors posita est patriam mutare volenti.
 Candidus Oceano nitidum caput abdiderat Sol,
 Et caput extulerat densissima sidereum nox :
 Visus adesse idem Deus est, eademque monere ;
 Et, nisi paruerit, plura & graviora minari.
 Pertimuit : patriumque simul transferre parabat

proficisceretur ad urbem
 hospitis Herculei. Atque
 nus ex senioribus inde oris
 non ignarus historiarum
 præterita atatis sic edocui
 it eum sciscitantem quis
 nam conditor statuisset
 urbem Græcam in littori
 bus Italis. Filius Jovis
 opulentus Tauris Hispani
 nis, dicitur pervenisse ad
 littora Lacinia felici cursu
 ab Oceano ; atque, armen
 to vagante per tenera
 gramina, ipse subiisse do
 mum hospitalem magni
 Crotonis ; & respirasse à
 longi itineris fatigatione
 per quietem ; & abiens
 sic dixisse, Hic erit locus
 urbis atate nepotum : at
 que ejus promissa fuerunt
 certa. Nam fuit quidam
 Myscelus filius Alemonis
 Argivi qui ex sua atatis
 hominibus suis erat
 gratissimus Hercules su
 perstratus ita hunc affa
 tur oppressum alto somno
 Agedum, relinque do
 mum patriam, proficere,
 concede ad undas saxeas
 Æsaris hinc longe remo
 ti : atque, nisi obla
 quutus sit, minitatur plu
 rima atque reformidanda.
 Post ea sopor atque

Deus simul abeunt. Alemonides surgit, atque apud se revolvit nova somnia, & consilium diu incertum est. Deus hortatur discedere, leges non sinunt proficisci ; atque mors est dictum supplicium ei qui cupit migrare è solo nativo. Sol splendidus considerat caput lucidum in Oceano, & nox obscurissima evexerat caput stellatum, cum idem Deus visus est assistere, atque eadem monere, nisi obsequutus sit, minari plura & duriora. Pertimuit. atque statuebas pariter transfere rem patriam

N O T A.

8. *Hospitis*] Crotonem dicit, qui, non Her
 culem tantum ex Hispania redeuntem hos
 pitio excepit, sed insuper Crotoni urbi no
 men dedit, in qua Pythagoras Philoso
 phus maximus docuit. Illius audiendi cau
 sa Numam Crotonem concessisse finxit
 Poëta, ut fabulas suas consueret : cum
 tamen Pythagoram, Servio Tullio reg
 nante, 100 amplius post annos vixisse satis
 constat.
 12. *Iberis*] Hispanis : quos inde, Geryo
 ne interfecto, abegerat Jove natus Her
 cules.
 13. *Lacinia*] Quæ à Lacinio promonto
 rio Italiæ, non longe à Crotone, inter Ta
 rentinum & Scyllacium sinum, nomen

habuerunt : sicut & ipsum promontorium à
 Lacinio latrone ibi ab Hercule mactato suum
 desumpsit.
 22. *Claviger*] Herculem dicit, qui sine
 clava & leonis pelle vix uspiam invenitur.
 23. *Diversi*] Longe hinc ab Argis distantis.
 23. *Æsaris*] Qui fluvius est parvus ad
 modum magnæ Græciæ in Calabria ulteri
 ore, Crotone in Ionium mare defluens.
 26. *Alemonides*] Myscelus, filius Alemonis.
 27. *Refert*] Volvat, agitatur, cogitatione &
 animo revolvit. Alibi etiam in eodem sensu
 verbum referre usurpat Ovidius.
 30. *Oceano*] Ut videtur oculis.
 31. *Sidereum*] Quia noctu sidera appa
 rent.

in novam habitationem.
Rumor spargitur per urbem,
& arcessitur reus legum contemtorum. Cumq;
caussa primo esset dicta,
& crimen compartum est probatum sine teste, reus
squalore obductus erigens
manus atque faciem ad Deos,
O, ait, Tu mihi duodecim labores aperuerunt
viam ad cælum, aedes in auxilium,
nam tu es mihi causa hujusce facinoris.
Mos erat prius albis atque nigris calculis,
his damnare reos, illis liberare à crimine.
Nunc etiam sententia luctuosa sic lata est:
& omnes lapilli nigri deponuntur in
tristem urnam. Quæ inversa statim atque reddidit
calculos recensendos, color omnium est
versus ex atro in candidum:
& sententia facta alba beneficio
Herculis liberavit Alemonidem.
Ille agit gratias patri Amphitryoniadae,
& ventis secundis erajit mare Ionium,
& præternavigat Tarentum Lacedæmonium,
& Sybarin, & Neathum Salentinum,
& sinus Thurinos, & Temesen, & agros Japygis:
atque terris agre præteritis qua sit
versus litus, reperit ostia fatalia sinu
Æsaris; neque hinc longe sepulchrum,
sub quo terra sepebat ossa sacra Crotonis:

In sedes penetrare novas; fit murmur in urbe: 35
Spretarumque agitur legum reus. Utque peracta est
Causa prior, crimenque patet sine teste probatum
Squallidus ad Superos tollens reus ora manusque
O cui jus cæli bis sex fecere labores,
Fer precor, inquit, opem: nam tu mihi cri- } 40
minis auctor.

Mos erat antiquus, niveis atrisque lapillis,
His damnare reos, illis absolvere culpæ.
Nunc quoque sic lata est sententia tristis: & omni
Calculus immitem demittitur ater in urnam.
Quæ simul effudit numerandos versa lapillos; 45
Omnibus è nigro color est mutatus in album:
Candidaque Herculeo sententia munere facta
Solvit Alemonidem. Grates agit ille parenti
Amphitryoniadae: ventisque faventibus æquor
Navigat Ionium; Lacedæmoniumque Tarentum 5
Præterit, & Sybarin, Salentinumque Neathum,
Thurinosque sinus, Temesenque, & Iapygis arva
Vixque pererratis quæ spectant littora terris,
Invenit Æsarei fatalia fluminis ora:
Nec procul hinc tumulum, sub quo sacrata } 5
Crotonis

& præternavigat Tarentum Lacedæmonium, & Sybarin, & Neathum Salentinum, & sinus Thurinos, & Temesen, & agros Japygis: atque terris agre præteritis qua sit versus litus, reperit ostia fatalia sinu Æsaris; neque hinc longe sepulchrum, sub quo terra sepebat ossa sacra Crotonis:

N O T A.

35. Penetrare] Hoc est Deos Penates, & quicquid interioribus domus partibus charissimum haberet. Metonymia est.

37. Causa prior] I. e. Accusatio: ut defensus fuerit causa posterior.

37. Sine teste] Quæ vir bonus ultro confessus est se commigrare decrevisse.

38. Squallidus] Munditiarum negligentes sunt, qui lugent.

39. Bis sex] Duodecim illos Hercules decantatissimos labores in superioribus vidimus. Lib. 9. 183.

40. Nam tu] Nam tu mihi persuasisti ut commigra em.

47. Candida] Ex candidis calculis.

49. Amphitryoniada] Herculi, qui quidem Jovis filius, sed ex Alcmena, quæ Amphitryonem Thebanum maritum legitimum habuit

50. Ionium] Quod ex Græcia in Italiam tendenti t. n. ferendum fuit.

50. Tarentum] Urbis est antiquissima Salentinorum in Calabria citeriore, à Tarenti Neptuni filio ædificata, à Partheniis verò, Lacedæmo-

niorum duce Phalanto, amplificata; unde vocat Lacedæmonium.

51. Sybarin] Hæc olim potentissima fuit in sinu Tarentino civitas, incolarum deliciis eriat famosa, quam Crotoniatæ deleverunt. Restituta ab indigenis Thurium dicta est, quæ denique excisa hodie in ruinis jacet; nisi forte vicus quidam quem vulgo dicunt lasorre Brudogneto est ex ejus rudibus.

51. Neathum] Fluvius est Salentinorum non longe à Crotone.

52. Thurinos] Thurii urbs est Calabriae, quæ & Thuria & Thurion dicta est, à Thuria fonte

52. Temesen] Urbis item Calabriae ab Ausonibus condita; mox ab Ætolis, qui cum The ante ad eam Italiae partem appulli fuerunt, occupata; atque inde iterum à Brutiis.

52. Japygis] Fuit Japex Dædali filius, qui Japygia Calabriae urbi, Japygio promontorio, immo & Calabriae ipsi, Japygia nomen dedit.

54. Fatalia] Herculis admonitu tanquam fato præstituta.

54. Ora] Ostia dicitur quibus maria subit.

Dissa tegebat humus. Jussaque ibi mœnia terra
 Condidit; & nomen tumulati traxit in urbem.
 Talia constabat certa primordia fama
 Esse loci, positæque Italii in finibus urbis.

II. Vir fuit hic ortu Samius; sed fugerat una 60
 et Samon & dominos; odioque tyrannidis exul
 ponte erat. Isque, licet cœli regione remotos,
 Mente Deos adiit: &, quæ natura negabat
 Visibus humanis, oculis ea pectoris hausit.
 Cumq; animo, & vigili perspexerat omnia cura; 65
 in medium discenda dabat: cœtumque silentum,
 Dictaque mirantum, magni primordia mundi,
 Et rerum causas, & quid natura, docebat:
 Quid Deus: unde nives: quæ fulminis esset origo:
 Jupiter, an venti, discussa nube tonarent: 70
 Quid quateret terras: qua sidera lege mearent;
 Et quodcunque latet. Primusque animalia mensis
 Arcuit imponi: primus quoque talibus ora
 Docta quidem solvit, sed non & credita verbis.
 Parcite, mortales, dapibus temerare nefandis 75
 Corpora. Sunt fruges: sunt deducunt ramos

Est causa fulminis; an Jupi er, an venti tonitrua cicerent nube disrupta; quid conciteret solum; sua lege astra moverentur; & quicquid cæteris hominibus est incognitum. Atque is primus prohibuit admovere animalia mensis: primus insuper aperuit os huiusmodi vocibus eruditis quidem, sed non etiam fide receptis: Nolite homines inquinare corpora epulis scilicetis.

N O T A.

57. Tumulati] Crotonis à quo urbs Croto dicta est.

60. Hic] Crotoni, quo se contulit Numa Pompilius, ut Pythagoram audiret.

60. Samius] Samo Icarii maris insula contra Ephesum oriundus: namque ea fuit Pythagoræ patria. Quanquam alii aliter.

61. Dominos] Qualis erat Polycrates ille Samius.

66. Silentium] Quinquennale fuisse silentium à Pythagora discipulis suis præscriptum voluerunt: quanquam aliud aliis, æstimata cuiusque solertia, non minus tamen bisanni, fuisse scripsit Gellius.

67. Primordia] Unde ortus, quænam insuper ejus elementa. De quibus Physici.

70. Jupiter an venti] Alii enim Tonitruum esse aiunt aëris vehementem strepitum: alii autem eruptionem ventorum effracta nube cum maximo impetu coeuntium.

71. Quateret] Terræ motus ex subterraneis flatibus, qui illius latera pulsant, volue-

Et ibi posuit urbem in solo ab Hercule præfinito: & nomen sepulti addidit urbi. Certum erat indubitata fama talia esse in-ventia loci, atque urvis condita in finibus Italii.

II. Illic Vir fuit Samius origine; sed pariter vitaverat & Samon & tyrannos: atque odio injusta dominationis ultro erat profugus: & ingenio accessit ad Deos diffusus à mortalibus spatium cœli, atque investigavit contemplatione mentis quæ natura occultabat ab intelligentia humana. Et postquam pentus cognoverat omnia mente, & cura assidua, proferebat cognoscenda palam, & indicabat turba tacita atque miranti dicta principia vasti orbis, & causas rerum, & quid natura quid Deus esset: unde nives generarentur; quæ

postquam pentus cognoverat omnia mente, & cura assidua, proferebat cognoscenda palam, & indicabat turba tacita atque miranti dicta principia vasti orbis, & causas rerum, & quid natura quid Deus esset: unde nives generarentur; quæ

runt equidem: cæterum plurima sunt adhuc in hoc argumento quæ prolixiori disquisitione indigent.

71. Mearent] Id est, Quis & qualis esset cursus astrorum: quorum omnium cognitio spectat ad Mathematicos.

72. Quodcunque latet] Ne ita accipias, quasi omnia cognoscere se Pythagoras professus sit. Illa tantum intelligenda sunt per istud Quodcumque quæ ipse docebat alioqui hominibus incognita.

72. Latet] Ex eo quod abdita Naturæ in lucem proferret Pythagoras in tanto fuit honore, ut Dei vocem audire Discipuli ejus existimarent. Atque etiam si nullam dictorum rationem reddidisset, maximam adhiberent fidem; rogatque alicujus dicti rationem, responderent Αυτός έν. Ipse dixit.

75. Parcite] Hæc oratio ex Empedocle, qui Pythagoræ dogmata carminibus complexus est, videtur esse desumpta. Vid. orationes duas Περὶ Σαρκωπαγίας, quæ Plutarcho ascribuntur.

Sunt fruges, sunt poma
curvantia ramos sua gra-
vitate: atque racemi succi
pleni in vitibus, sunt o-
lera mitia; sunt qua
possint fieri dulciora igne,
atque emolliri: neque
lac vobis tollitur, neque
mel fragrans flore thymi.

Terra benignissima præ-
bet opes suas & cibos dul-
ces; & subministrat deli-
cias sine nece & cruore.

Fera leniunt famem car-
nibus; neque tamen om-
nes. Namque equi &
greges & armenta ves-
cuntur herbis. At ti-
gres Armenia, & truci-
lenti leones, & ursi cum
lupis, quibus indoles est
crudelis & sava, amant
epulas cum sanguine.

Heu! quantum est ne-
fas præcordia devolvi
in præcordia, & cor-
pus fælicum pinguesce-
re corpore devorato, & a-
nimantem vitam ducere
morte alterius animantis.

Nimirum in tanta copia,
quam terra benignissima
matrum præfert, nihil ti-
bi placet quam contere-
re crudeli dente casorum a-
nimalium carnes, atque
imitari mores Cycloperum?
neque poteris sedare fa-
mem rapacis & inconti-
nentis abdominis nisi per
nicie alterius? Et illa
præca atas, quam Aure-
am appellavimus, beata su-
it fructibus arborum, &
graminibus qua terra alit;
neq; infecta ora sanguine.

III. Tunc & alites agi-

taverunt alas sine periculo per aërem; & lepus intrepidus vagatus est per campos medio; neque sua
credulitas corripuerat piscem hamo; omnia erant sine dolis, & pace abundantia, nullam fraudem
metuentia. Postquam pravus auctor, (quisquis ille fuit hominum) invidit facilitati vivendi, at-
que devolvit in abdomen voraginosum epulas ex corpore & carne confectas, aperuit viam crimi-
ni; atque credam ferrum infectum sanguine tepuisse ex prima nece ferarum. Idque satis fuerat;
& agnoscimus animalia

Pondere poma suo, tumidæque in vitibus uvæ:
Sunt herbæ dulces; sunt, quæ mitescere flamma
Molliri queant. Nec vobis lacteus humor
Eripitur, nec mella thymi redolentia florem. 8
Prodiga divitias alimenta que mitia tellus
Suggestit: atque epulas sine cæde & sanguin
præbet.

Carne feræ sedant jejunia; nec tamen omnes:
Quippe equus, & pecudes, armenta que gramin
vivunt.

At quibus ingeniū est immansuetumq; ferumq; 8
Armenia tigris, iracundique leones,
Cumq; lupis ursi, dapibus cum sanguine gaudent
Heu quantum scelus est, in viscera viscera condi
Congesto que avidum pinguescere corpore corpus
Alteriusque animantem animantis vivere leto! 9

Scilicet in tantis opibus, quas optima matrum
Terra parit, nil te nisi tristitia mandere sævo
Vulnera dente juvat, ritusque referre Cycloperum
Nec, nisi perdideris alium, placare voracis
Et male morari poteris jejunia ventris? 9

At vetus illa ætas, cui fecimus Aurea nomen,
Fœtibus arboreis, & quas humus educat, herbis
Fortunata fuit: nec polluit ora cruore.

III. Tunc & aves tutas movere per aëra pennas
Et lepus impavidus mediis erravit in agris: 100
Nec sua credulitas piscem suspenderat hamo.

Cuncta sine insidiis, nullamque timentia fraudem,
Plena que pacis erant. Postquam non utilis auctori
Victibus invidit (quisquis fuit ille virorum,)

Corporea s; dapes avidam demersit in alvum; 105
Fecit iter sceleri: prima que è cæde ferarum
Incaluisse putem maculatum sanguine ferrum:
Idque satis fuerat: nostrumque potentia letum

N O T A.

86. Armenia] Hæc ampla Asia regio,
ubi sævissimi Leones nascebantur.

93. Cycloperum] Αὐτοφαγοῦ γῶν: Quos
lib. 14. 205. videmus.

101. Piscem] Quin & piscium esum inter-
dixit suis Pythagoras: vel quod silentii cul-

tores sint (quod ipse divinum existimabat, ut
habet Athenæus. 16.) vel a Pherocyde Syro ha-
buit. Pisces enim inter numina venerantur Syri.

105. Corporea] Omnes dapes sunt corporæ:
sed per corporeas hic σαρκῆς intelligit,
carnæ dapes.

Corpora

Corpora missa neci salva pietate fatemur :
 sed quam danda neci, tã non epulanda fuerunt. 110
 Longius inde nefas abiit : & prima putatur
 Hostia sus meruisse mori ; quia femina pando
 Eruerit rostro, spemque interceperit anni.
 Vite caper morsã Bacchi maectandus ad aras
 Ducitur ultoris. Nocuit sua culpa duobus. 115
 Quid meruistis oves, placidum pecus, inq; tuendos
 Natum homines, pleno quæ fertis in ubere nectar ?
 Mollia quæ nobis vestras velamina lanas
 Præbetis ; vitæque magis, quam morte juvatis.
 Quid meruere boves, animal sine fraude }
 dolisque, } 120
 innocuum, simplex, natum tolerare labores ?
 immemor est demum, nec frugum munere dignus,
 Qui potuit, curvi demto modo pondere aratri,
 Ruricolam maectare suum : qui trita labore
 Ila, quibus toties durum renovaverat arum, 125
 Tot dederat messes, percussit colla securi.
 Nec satis est, quod tale nefas committitur : ipsos
 Inscriptere Deos sceleri ; numenque supernum
 Læde laboriferi credunt gaudere juvenci.
 Victimã labe carens, & præstantissima forma, 130
 Nam placuisse nocet) vittis præsignis & auro,
 Istitur ante aras ; auditque ignara precantem :
 Imponique suæ videt inter cornua fronti,
 Quas coluit fruges ; percussaque sanguine cultros
 Inscit in liquida prævisos forsitã unda. 135

insidiantia nostra vitæ
 interfecta esse iurata pi-
 tate. Verum licet interfi-
 cienda fuerint, comen-
 danda tamen non item.
 Inde scelus latius grassa-
 tum est ; & porcus cre-
 ditur dignus fuisse qui
 maectaretur prima victi-
 ma, quod evelleret sege-
 tem curvo rostro, atque
 subverteret spem anni.
 Caper agitur iugulandus
 ad altaria Bacchi vindi-
 cis, vite corrosa. Et suum
 facinus merito obfuit il-
 lis ambobus. Quid verò
 admisisit oves, mise pe-
 cus, atque creatum ad
 homines à frigore ser-
 vandos, qua portatis lac-
 suavissimam in ubere dis-
 sentio ? qua nobis offertis
 lanas vestras in molles ves-
 tes, atque plus pedestris
 vitæ quam morte. Quid
 admiserunt boves, animal
 sine fraude atque insidiis,
 innoxium, simplex, fa-
 ctum ad ferendos labores ?
 Ille denique est ingratus,
 neque dignus dono fru-
 gum, qui potuit iugu-
 lare suum agricolam, de-
 tracto modo onere curvi
 aratri, qui afflixit bi-
 penni illam cervicem tri-
 tam labore, qua toties
 profciderat durum agrum,

que collegerat tot messes. Neque satis est, quod ejusmodi scelus patrat ; ipsos Deos auctores fece-
 runt facinoris ; atque arbitrantur Potentiam caelestem delectari nece tauri laboriosi. Hostia sine vi-
 o & morbo & excellentissima specie (nam obest gratum fuisse) decora vittis aureis silitur ad al-
 taria ; atque nescia audit orantem, & videt farra, quæ coluit, spargi in suam frontem inter cor-
 nua, & vulnere afflicta tingit cruore cultros forte ante conspectos in aqua liquida.

N O T A E.

109. Corpora] Feras intelligit hominibus
 asectas.
 111. Et prima] Prima Ceres avida gavisu
 est sanguine porca, &c. 1. Fast.
 111. Longius] Quia à feris ad cicurum
 animalium cædem, deinde & hominum stras-
 es deventum est.
 113. Spem] Namque erutis feminibus
 ulla speranda messis.
 116. Quid] De hac Pythagoræ abstinen-
 a Vid. Jamblicum cap. 24. Laertium in vi-
 Pythagoræ lib. 8. Luciani Somnium, &c.
 124. Ruricolam] Bovem.
 125. Renovaverat] Renovari verò vide-
 rager, qui per culturam atque aratrum

ad recipienda nova femina apparatur.
 128. Inscriptere] Quin & Diis invidiam fe-
 cere ; eosin partem prædæ, & nidorem vi-
 ctimarum adsciscentes.
 131. Placuisse] Non enim nisi eximie
 lectæque aris admoventur hostiæ.
 131. Vittis] Victimæ ornabantur vittis
 aureis, cornua etiam deaurata habuerunt.
 134. Fruges] Salsas fruges, molam, fari-
 nam sale mistam, qua frons victimæ, focus, &
 cultri aspergebantur.
 135. Unda] Aqua in sacris adhi-
 bita, & per pelves disposita. An quia
 prævisos in aqua timet hostia cultros ? 1 lib.
 Fast.

Continuo inspiciunt fibras
 extractas ex pectore vi-
 venti, & querunt volun-
 tatem Deorum in illis.
 Unde homini tantum de-
 siderium epularum probi-
 bitarum? Non veremini
 carnibus vesci ô gens mor-
 ti obnoxia? Quod precor ne
 facite, & atrentas præbete
 mentes nostris præceptis:
 Et cum fascibus admo-
 uebitis artus taurorum
 mactatorum, cognoscite
 & sentite vos comedere
 vestros agricolas. Et
 quandoquidem Deus os
 meum agitat, sequar se-
 dulo Deum os agitantem,
 & edicam mea oracula,
 atque aperiam ipsum cæ-
 lum, & recludam sen-
 tentiam mentis divina.
 Cantabo magna, neque
 perspecta animo priorum,
 & que diu incognita fu-
 erunt. Placet ferri per
 excessa sidera; placet, ter-
 ris & pigra habitacione
 destituta, nubes ascen-
 dere, atque inniti hume-
 ris fortis Atlantis; &
 procul à calo deorum spe-
 ctare mentes passim er-
 rantes, & expertes rationis,

Protinus ereptas viventi pectore fibras
 Inspiciunt; mentesque Deum scrutantur in illis.
 Unde fames homini vetitorum tanta ciborum?
 Audetis vesci, genus ô mortale? quod, oro,
 Ne facite; & monitis animos advertite nostris. 140
 Cumque boum dabitis cæforum membra palato
 Mandere vos vestros scite & sentite colonos.
 Et quoniam Deus ora movet; sequar ora moventi
 Rite Deum; Delphosque meos, ipsumque recludam
 Æthera; & augustæ referabo oracula mentis. 145
 Magna, nec ingeniis euestigata priorum,
 Quæque diu latuere, canam. Juvat ire per alta
 Astra; juvat, terris & inertis sede relictis,
 Nube vehi; validique humeris insistere Atlantis
 Palantesque; animos passim, ac rationis egentes 150
 Despectare procul, trepidosque obitumque; timente
 Sic exhortari; seriemque evolvere fati.

III. O genus attonitum gelidæ formidine mortis
 Quid Styga, quid tenebras, quid nomina vani
 timetis,

Materiem vatum, falsique piacula mundi? 155
 Corpora five rogos flamma, seu tabe vetustas
 Abstulerit, mala posse pati non ulla putetis.
 Morte carent animæ: semperque, priore relicta
 Sede, novis domibus habitant vivuntque receptæ

& sic admonere timidos, & metuentes mortem, & aperire ordinem fati.
 III. O gens stupefacta pavore leti frigidi, quamobrem metuitis stygæ, quamobrem coliginem
 quamobrem nomina inania, argumentum Poëtarum & piacula mundi ficti? Ne existimetis corpus
 posse pati ulla mala, seu pyra diriverit ea igne, seu vetustas corruptione. Anima non moriuntur
 & semper priore habitacione omnia recipiuntur novis corporibus, & recepta vita fruuntur.

N O T A.

136. Fibras] Cordis & jecoris præsertim
 extrema eo nomine appellantur, quæ aru-
 spices ad exquirendam Deorum voluntatem
 inspicere consueverant.

137. Inspiciunt] Inde Haruspices dicti
 sunt ab Harugis (i. e.) victimis inspicien-
 dis.

139. Vesci] Pro carnibus vesci simpliciter
 vesci posuit.

143. Deus] Apollo me hortatur, ut lo-
 quar.

144. Delphos] Delphi urbs Phocidis in
 Achaia, Apollinis oraculis clarissima, quæ
 hic pro iis ponitur.

149. Atlantis] Qui Mauritanæ rex, ideo
 dictus cælum sustinere humeris, quod Astrolo-
 gus fuerit eximius.

154. Styga] Pro Inferis posuit eam pau-
 dem de qua jam toties.

155. Vatum] Id est Piëtarum, quibus
 quilibet mentiri concessum.

155. Piacula] Apud Manes expiari cri-
 mina in superis commissa credebant.

Qua quis apud superos furto latatus inani
 Distulit in seram commissa piacula mortem
 Virg.

56. Tabe] Paulatim enim dissolvuntur
 & quodammodo liquefunt inanimata corpora

157. Non ulla] Namque anima est quæ
 sensus & cognitionis est capax.

159. Domibus] Intelligitur commigra-
 tio animæ nunc de corpore in corpus, seu
 μεταμύωσις, quam ab Ægyptiis mutuatum
 erat Pythagoras.

se ego (nam memini) Trojani tempore belli 160
 anthoïdes Euphorbus eram; cui pectore quondam
 edit in adverso gravis hasta minoris Atridæ.
 Cognovi clypeum lævæ gestamina nostræ
 Juper Abanteis templo Junonis in Argis.
 Omnia mutantur: nihil interit. Errat, & illinc 165
 luc venit, hinc illuc, & quoslibet occupat artus
 piritus: éque feris humana in corpora transit,
 neque feras noster; nec tempore deperit ullo.
 Itque novis fragilis signatur cera figuris,
 Nec manet ut fuerat, nec formas servat easdē; 170
 sed tamen ipsa eadem est: animā sic semper eandē
 esse, sed in varias doceo migrare figuras.
 Ergo, ne pietas sit victa cupidine ventris,
 Arcite (vaticinor) cognatas cæde nefanda
 turbare animas: nec sanguine sanguis alatur. 175
 Et quoniam magno feror æquore, plenaque ventis
 vela dedi; nihil est toto quod perftet in orbe.
 Juncta fluunt; omnisque vagans formatur imago.
 Ipsa quoque assiduo labuntur tempora motu
 Non secus ac flumen. Neq; enim consistere } 180
 flumen,
 Nec levis hora potest: sed ut unda impellitur unda,

Ego ipse, nam recordor, e-
 ram Euphorbus Panthi fili-
 us tempore belli Trojani, in
 cujus pectore adverso va-
 lida hasta minoris Atri-
 dæ olim infixæ est. Agno-
 vi nuper clypeum, quem
 nostra sinistra gestabat,
 apud Argos Abantios in
 sano Junonis. Cuncta mu-
 tantur: nihil perit. Ani-
 ma vagatur, & illinc huc
 fertur, hinc illuc, & in-
 vadit qualibet membra;
 atque transit ex feris in
 corpora humana, & no-
 stra vicissim in feras;
 neque unquam moritur.
 Atque ut cera mollis sin-
 gitur novis figuris, neque
 perstat ut fuerat, neque
 retinet easdem species,
 verum tamen ipsa est ea-
 dem; ita doceo animam
 esse semper eandem, sed
 transire in diversus figu-
 ras. Adeoque ne pietas sit
 superata desiderio alvi,
 nolite, prædico, ejicere a-
 nimas cognatorum ve-
 strorum, nec horrenda;
 neque sanguis nutritur

anguine. Et quandoquidem versor in profundissimo mari, atq; pandi linæa plena ventis,
 nihil est in toto mundo quod stabili permaneat. Omnia labuntur atque cunctis species fluxa &
 mutabilis de novo fingitur. Ipsa etiam tempora fluunt motu continuo perinde ac flumen; neque
 enim flumen, nec levis hora potest stare; sed quemadmodum fluctus pulsatur fluctus,

N O T A.

160. *Ipsæ ego*] Primum se Ætholiden quod-
 dam memorabat; secundo Euphorbum, quod
 estatus est, agnito scuto suo suspenso inter a-
 lia spolia, in Junonis Argivæ templo; tertio,
 Permotimum; quartò, Pyrrhum; quinto
 Pythagoram. Hoc habuit ex munere Mercu-
 li, tum ut vivens, tum mortuus, omnium quæ
 contingerent, memoriam teneret. Laert. in
 vita Pythag.

162. *Minoris*] Menelai, cujus major fra-
 ter fuit Agamemnon; atque ille Menelaus
 Euphorbum Iliad. 6. peremisse dicitur.

164. *Abanteis*] Ab Abante rege, qui Ar-
 gis clarissima Peloponnesi urbe imperavit.
 Populi insuper Abantes ab Herodoto Iones
 inter & Achivos memorantur.

164. *Templo*] Stadia quindecim Mycenis
 distare hoc Junonis templum affirmat Pausa-
 nias in Corinthiacis; cujus inter alia donaria
 tunc etiam clypeum Argis celebratissimum,
 ut ex Hygini 273. fabula patet, nominatim
 recenset.

165. *Interit*] Ex sententia veterum omni-
 um Philosophorum, qui censuerunt omni-
 quidem resolvi posse in quatuor elementa vel
 materiam primam; in nihilum verò redigi
 non posse.

171. *Eadem*] Quoad substantiam; que
 quamquam varias qualitates & formas suscipi-
 at, ipsa non mutatur.

171. *Sic*] De Terra, aut communioribus
 elementis istud dici potest; fueritque compa-
 ratio elegans. Ad Spiritus seu Animas, quæ
 individuum suam formam habent, aut formæ
 sunt, si transferas, ridicula est.

173. *Ergo*] Abstinendum ab animatis
 suisit propter transmigrationem animarum.

176. *Æquore*] Id est, de maximis atque
 abditissimis Natura mysteriis sermo incidit.

177. *Quod perftet*] Quod permaneat, & à
 mutatione sit alienum.

179. *Tempora*] Nihil aliud sunt quam
 Res ipsæ, aut earum inter se durandi spa-
 tium.

Urgeturque

& prior premittitur sequenti
 atque premit antecedentem,
 sic etiam tempora dilabuntur,
 sic etiam sequuntur, & semper
 sunt nova. Nam quod fuit
 antea, est omissum; & oritur
 quod non fuerat; & omnia
 momenta renovantur. Vides
 etiam noctes ex tenebris eductas
 in diem erumpere, & hanc puram
 solis lucem caliginosa nocte
 obscurari. Neque color est
 idem cælo, cum omnia defessa
 strata sunt nocte media,
 & cum Lucifer splendidus
 prodit equis candidis, rursusque
 alius, cum Pallantias
 antecedens diem, colore rubicundo
 tingit mundum committendum
 Soli. Ipse orbis Dei, cum
 tollitur à terra infirma
 rubet mane, atque rubet
 cum conditur terra infirma.
 In cæli summitate est albus,
 qui illic natura ætheris
 est melior, & procul fugit
 commercia telluris. Neque
 figura Luna non Aurora
 potest unquam esse eadem
 aut æqualis; & hodierna
 est semper minor sequenti,
 si crescit; major, si
 decrevit. Quid? an non
 vides annum, præbentem
 in gemina nostra vita,
 dividi in quatuor partes?
 Nam Vere novo est mollis
 & lactens, atque simillimus
 ætati pueri. Tunc herba
 florent, & defluta viribus
 est tumida succorum copia
 & infirma, & spe recreat
 colonum. Tunc omnia
 florent, & dulcis campus
 ridet coloribus florum;
 neque adhuc ulla est
 potentia in foliis. Annus
 firmior concedit in Æstatem
 à Vere;

Urgeturque prior venienti,
 urgetque priorem, Tempora
 sic fugiunt pariter, pariterque
 sequuntur. Et nova sunt
 semper. Nam quod fuit ante,
 relictum est;

Fitque, quod haud fuerat:
 momentaque cuncta novantur.

Cernis & emersas in lucem
 tendere noctes: Et jubar hoc
 nitidum nigræ succedere nocti.
 Nec color est idem cælo,
 cum lassâ quiete Cuncta
 jacent media, cumque albo
 Lucifer exit Clarus equo:
 rursusque; alius, cum prævia
 luci Tradendum Phœbo
 Pallantias inficit orbem.
 Ipse Dei clypeus, terra
 cum tollitur ima, Mane
 rubet: terraque, rubet,
 cum conditur ima: Candidus
 in summo est; melior natura
 quod illi Ætheris est,
 terræque procul contagia
 vitæ. Nec par aut eadem
 nocturnæ forma Dianæ
 Esse potest unquam:
 semperque; hodierna sequenti.
 Si crescit, minor est;
 major, si contrahit orbem.
 Quid? non in species
 succedere quatuor annu
 Aspicias ætatis peragentem
 imitamina nostræ? Nam
 tener, & lactens,
 puerique simillimus ævo
 Vere novo est. Tunc herba
 nitens, & robor expers
 Turgit, & insolida est;
 & spe delectat agrestem
 Omnia tum florent;
 florumque coloribus almu
 Ridet ager: neque adhuc
 virtus in frondibus
 ulla est.

Transit in Æstatem, post Ver,
 robustior Annus:

N O T A.

189. *Lucifer*] Stella est Veneris, quæ etiam Phosphorus dicitur, ideo albis equis vecta quod Solis ortum præcedat. Cum autem ejus occasum subsequitur, *Hesperus* appellatur.

191. *Tradendum*] Ut radiis suis illum solustrer.

191. *Pallantias*] *Aurora* est *Pallantias* Gigantis filia.

192. *Dei clypeus*] *Solis orbis*, qui clypei instar nobis rotundus videtur. Sed vox hæc non satis competit solis magnitudini.

194. *Quod*] Veram hujus rei causam patet ex Phylisicis.

196. *Diana*] *Luna*, quæ nunquam eodem permanet vultu, crescit semper aut decrescit.

198. *Contrahit*] *Minuit*; quod ex opposita voce crescit intelligitur.

200. *Ætatis*] *Annus* ætates hominis referre scribit: nam ut quatuor sunt ætates partes, ita ex Pythagoræ sententia, quatuor sunt hominis ætates. *Pueritia*, quæ 20. annos implet; *Adolescentia*, 20. *Juventus*, 20. *Senectus*, 20.

206. *Annus*] Pro anni parte, æstate licet: quomodo & loquutus est *Horatius*.

Fitque

itque valens juvenis. Neque enim robustior ætas
 Illa, nec uberior ; nec, quæ magis æstuet, ulla est.
 Excipit Autumnus, posito fervore juventæ
 Maturus, mitisq; inter juvenemq; senemque ; 210
 Temperie medijs, sparsis per tempora canis.
 Inde senilis Hyems tremulo venit horrida passu ;
 Aut spoliata suos, aut, quos habet, alba capillos.
 Nostra quoque ipsorum semper, requieq; sine ulla,
 Corpora vertuntur : nec quod fuimusve, { 215
 fumusve,

Cras erimus. Fuit illa dies, qua femina tantum,
 pesq; hominum primæ materna habitavimus alvo.
 Artifices Natura manus admovit : & angi
 Corpora visceribus distentæ condita matris
 Noluit ; æque domo vacuas emisit in auras. 220
 Editus in lucem jacuit sine viribus infans :
 Mox quadrupes, rituq; tulit sua membra ferarum :
 Paulatimque tremens, & nondum poplite firmo
 Constitit, adjutis aliquo conamine nervis.
 Inde valens veloxque fuit ; spatiumq; juventæ 225
 Transit : & emeritis medii quoq; temporis annis,
 Labitur occidua per iter declive senectæ.
 Subruit hæc ævi demoliturque prioris
 Robora : fletque Milon senior, cum spectat inanes
 Illos, qui fuerant solidorum mole tororum 230
 Herculeis similes, fluidos pendere lacertos.
 Flet quoque, ut in speculo rugas aspexit aniles,

atque sit forti & robusto
 juveni similis : neque enim
 ulla ætas firmior, nec
 fertilior ; neque ulla est
 qua magis serveat. Au-
 tumnus maturus, omisso
 ardore juventutis, atque
 inter juvenem & senem
 lenitatem quandam ser-
 vans, medius temperie, ca-
 nis sparsis per tempora,
 hunc sequitur. Tum Hy-
 ems senilis & aspera, vel
 destituta suis comis, vel
 albas habens quas gerit,
 succedit gressu tremulo.
 Nostrum etiam ipsorum
 corpora mutantur semper
 sine ulla intermissione ;
 neque erimus cras quod
 fuimus, aut nunc sumus ;
 fuit illud tempus quo se-
 mina duntaxat aut spes
 prima hominum mansi-
 mus in utero materno.
 Natura adhibuit manus
 doctas, neque passa est cor-
 pora abdita in utero gra-
 vida matris torqueti ;
 atque eduxit domo in
 spaciosum aërem, Infans
 eductus in lucem jacuit
 sine viribus ; mox qua-
 drupedis instar processit,
 & promovit suos artus
 more brutorum, atque
 paulatim tremens & non-
 dum certo poplite consti-

tit, nervis sustentatis aliquo adminiculo Postea fortis & celer fuit, & pervadit spatium juventu-
 ris, atque annis etiam medii temporis præteritis, labitur per devexum callem caduca senectutis.
 Lac frangit atque everrit vires ætatis præcedentis : atque Milon senex lachrymatur, cum videt
 illos lacertos, qui fuerant pares Herculeis soliditate firmorum tororum, pendere exhaustos &
 laecidos. Lachrymatur etiam Tyndaris, simul ac vidit rugas aniles in speculo ;

N O T A.

208. *Æstuet*] Ex diversis Cupiditatibus,
 etque sanguinis calore & copia maxime
 fervent juvenes.

211. *Canis*] Qui ad senectutem ver-
 entes occupant : Hinc autem plurimos lo-
 uendi modos derivaverunt, qui *nives in ca-*
ne, glaciem in sanguinem, atque alia ejus
 generis induxerunt.

217. *Alvo*] Pro utero posuit, qui & *Locū*
matris ab imperitis dicitur, cum potius *fœ-*
cinam fœtus gratia comparatam significet,
 quo sensu Columella de gallinis ; *Œsties* anno
 pullos educat, si est bona matris.

220. *Domo*] Utero.

222. *Quadrupes*] Reptans : videturque
 allusum ad Sphingis ænigma.

Qui quadrupes foret, & bipes, & tripes unus
 & idem.

224. *Conanime*] Serperastro puta, aut e-
 jusmodi adminiculo.

227. *Declive*] Deorsum vergens sc. ad
 mortem ; perinde ut Sol, cum ad occasum
 tendit ; proinde & *senectam occiduam* dixit ;
 quod ea ultima sit ætatum hominis, pe-
 inde ut Occidens, ultima meta cursus solaris.

229. *Milon*] Athleta fuit Crotoniata
 tantis viribus, ut nudæ dextræ uno ictu
 taurum interfecisset traditur, humerisque
 per stadium sine fatione portasse. Dicitur
 insuper totum solus devorasse.

Tyndaris

& secum perpendit, quomobrem sit bis rapta. Tempus edax rerum, inque vetustas odiosa cuncta subvertitis: atque paulatim absumitis omnia morte tarde venienti vitata multitudine annorum. Hec etiam qua nos appellamus elementa non permanent: atque attendite, dicam, quas vices subeant. Mundus æternus habet quatuor corpora genitalia. Ex illis duo sunt gravia; & terra & aqua tendunt deorsum sua gravitate: atque totidem carent pondere; & aer & ignis purior aëre sursum feruntur nullo pondere eos inhibente. Quæ tamen si difflata sunt loco, tamen omnia generantur ex ipsis, atque in ipsa resolvuntur. Atque terra tenuata dissolvitur in aquas fluidas: aqua resoluta mutatur in ventos atque aërem: sublata etiam gravitate aër subtilissimus exsilit in ignis ætheris supremos. Inde retro feruntur; atque idem ordo resolvitur. Namque ignis concretus concedit in spissum aërem, hic in aquas; terra concrevit ex aqua condensata. Neque forma sua perstat cuique; & natura novatrix restituit formas rerum alias ex aliis. Neque quicquam funditus perit in tanto, mihi fidem habete, sed diverse mutatur, & renovat speciem: & incipere esse aliud quam fuit prius, dicitur Nasci; atque cessare esse illud idem, Interire. Quoniam forte illa sint transita in hoc corpus, atque hac in illud, omnia tamen quoad substantiam constant. Arbitratus equum fuero nihil perstare diu sub eadem forma. Sic ab aureis venistis ad ferrea, secula: sic mutata es, fors locorum.

Tyndaris: & secum, cur sit bis rapta, requirit. Tempus edax rerum, tuque invidiosa vetustas, Omnia destruitis: vitataque dentibus ævi Paulatim lenta consumitis omnia morte. Hæc quoque non perstant, quæ nos elementa vocamus.

Quasque vices peragant (animos adhibete) docet Quatuor æternus genitalia corpora mundus Continet. Ex illis duo sunt onerosa, suoque Pondere in inferius, tellus atque unda, feruntur Et totidem gravitate carent; nulloque premer Alta petunt, aër, atque aëre purior ignis. Quæ quanquam spatio distant; tamen omnia sunt Ex ipsis, & in ipsa cadunt. Resoluraque tellus In liquidas rorescit aquas: tenuatus in auras Aëraque humor abit: dempto quoque pondere rursum In superos aër tenuissimus emicat ignes. Inde retro redeunt; idemque retexitur ordo. Ignis enim densum spissatus in aëra transit; Hic in aquas; tellus glomerata cogitur unda: Nec species sua cuique manet. Rerumque novat Ex aliis alias reparat Natura figuras. Nec perit in tanto quicquam (mihi credite) munus Sed variat, faciemque novat: nasci quoque vocatur, Incipere esse aliud, quam quod fuit antè; morique Definere illud idem. Cum sint huc forsitan in, Hæc translata illuc; summa tamen omnia constant. Nil equidem durare diu sub imagine eadem Crediderim. Sic ad ferrum venistis ab auro, Secula. Sic toties versa es, Fortuna locorum.

N O T A E.

233. Tyndaris] Helena Jovis, sed Tyndari credita & Leda filia, à Theseo novennis rapta, quæ à fratribus Dioscuris Castore & Polluce recuperata, tum Menelao in matrimonium data, mox à Paride rapta, belli atque excidii Trojani causa fuit.

235. Dentibus] Anni dentes avi dicuntur, quibus omnia rodi dicuntur.

236. Morte] Al. legunt morsu. Fortasse melius: ut pergat in Metaphora à dentibus & edacitate temporis.

239. Æternus] Ex falsa Aristotelis opinione.

239. Genitalia] Elementa dicit, ex quibus omnia generantur.

245. Cadunt] In elementa resolvuntur.

245. Resolutaque tellus] Elementum eorum in aliud transire potest.

248. Superos ignes] Ætherem, qui in elementorum supremus est.

252. Species] Figuras, quæ mox exquantur, quas supra vagantes dixit imaginibus, ea species intelligitur.

260. Ferrum] Ad ferream aetatem de qua libro primo,

Vidi ego, quod fuerat quondam solidissima tellus,
 esse fretum. Vidi factas ex æquore terras :
 Et procul à pelago conchæ jacuere marinæ ;
 Et vetus inventa est in montibus anchora }
 summis. } 265

Quodque fuit campus, vallem decursus aquarum
 fecit ; & eluvie mons est deductus in æquor :
 Et que paludosa ficcis humus aret arenis ;
 Quæque sitim tulerant, stagnata paludibus hument.

Hic fontes Natura novos emisit, at illic } 270
 Clausit : & antiquis concussa tremoribus orbis
 Lumina profiliunt ; aut excæcata residunt.

Hic ubi terreno Lycus est epotus hiatu,
 Existit procul hinc, alioque renascitur ore.
 Sic modo combibitur ; tecto modo gurgite }
 lapsus } 275

Redditur Argolicis ingens Erasinus in arvis.
 Et Mysum capitique sui ripæque prioris
 Cœnituiffe ferunt, alia nunc ire, Cæicum.

Nec non Sicianas volvens Amenanus arenas
 Nunc fluit ; interdum suppressis fontibus aret. } 280
 Ante bibebatur ; nunc quas contingere nolis

Fundit Anigros aquas : postquam (nisi vatibus
 omnibus

cripienda fides) illic lavere bimembres
 Vulnera, clavigeri quæ fecerat Herculis arcus.

Ege vidi esse mare quod fuerat olim terra firmissima. Vidi terras natas ex mari : atque concha marina sparsa sunt longe à mari ; & antiqua anchora reperta est in supremis montibus. Fluxus aquarum effecit vallem quod fuit planities ; & mons est mutatus in planitiem diluvio : atque terra riger ficcis glareis ex paludosa ; & quæ loca sicca erant, stagna facta sunt, & ab humidis paludibus occupata. Hic natura patefecit novos fontes, at illic repressit ; & fluvii excitati antiquis terra motibus erumpunt, aut obstruati residunt. Ita postquam Lycus est absorptus hiatu terreno, erumpit hinc procul, & exundat alio ostio. Ita magnus Erasinus modo absorbetur ; modo fluens opero gurgite renascitur in campis Argolicis. Dicunt etiam Mysum piguisse & scaturiginis suæ & prioris ripa, nunc mutato nomine & cursu Cæicum dici. Amenanus quoque

habens arenas Siculas nunc currit, nonnunquam est siccus fontibus repressis. Anigros antea potabatur ; nunc emittit aquas, quas fugias tangere, ex quo (nisi omnis fides est tollenda Pœtii) Centauri bimembres illic laverunt plagas, quas arcus Herculis clavigeri inflixerat.

N O T A.

263. *Fretum*] Nam ubi nunc est fretum Siculum, ibi fuit Terra solidissima.

263. *Factas*] Plurimas insulas apud historicos, imo & alias terras invenias, quæ eo tempore emerferunt. Quin & conchæ in altissimis montibus reperiuntur, unde ibi etiam aliquando mare fuisse nonnulli colligunt.

273. *Lycus*] Plures eo nomine fuerunt fluvii ; hic verò de eo agitur qui & *Marsias* Livio dictus, Laodiceam Lydiæ urbem præterfluit.

274. *Procul*] Post quinque stadia circumiter.

276. *Erasinus*] Fluvius est Arcadiæ, qui à Strymphalide palude ortus, unde & *Strymbalus* dictus, postquam terras subit, rursus

in Argolico agro erumpit, atque *Erasinus* dicitur.

277. *Mysum*] Mysiæ fluvius terra haustus, fontem, alveum, & nomen mutavit, nunc *Cæicus* dictus.

279. *Amenanus*] Exiguus fluvius Siciliæ, ex Ætna monte per agrum Catanensem fluens.

282. *Anigros*] Hic fluvius est Peloponnesi in Elide, de quo aliter quidem alii fabulantur.

282. *Vatibus*] Optime hoc interferit Pœta. Pythagoras enim supra v. 175. materiem vatibus & nomina vana iusserat contempere.

283. *Bimembres*] Centauros dicit ab Hercule vulneratos atque profligatos.

Quid ?

Quid? annon Hypanis
fluens ex montibus Scy-
thicis, qui erat dulcis,
corrumpitur salibus a-
maris? Antissa, & Pha-
rus, & Tyros Phœnissæ fu-
erant circumdata fluiti-
bus, ex quibus nulla
nunc est insula. Antiqui
incolæ habuerunt Leuca-
dem coherentem, nunc
maria circumfluit. Zancle
etiam dicitur fuisse
connexa Italia, donec ma-
re abripuit confinia, at-
que remouit terram in-
terjecta aqua. Si quæras
Helicen & Burin oppida
Achaica, reperies sub a-
quis; & nauæ solent
adhuc monstrare urbes
depressas cum muris sub-
mersis. Est collis ex-
celsus sine ullis arbori-
bus prope Træzenen Pit-
theam, olim area campi
planissima, nunc collis:
nam, res admiranda re-
latu, saeva violentia ven-
torum repressa obscuris
speluncis, nitens aliqua
via expirare, atque co-
nata incassum frui cælo
ampliore; cum nullus es-
set hiatus in tota caverna,
neque esset peruia fluminibus,
distendit terram tumefactam;
sic foiritus oris solet inflare vesicam,
vel pellem detractam capro bicorni.
Ille tumor permanfit lo-
& habet figuram excelsi tumuli;
atque solidatus est longo tempore.
Cum plurima in mentu
veniant vobis audita & cognita

Quid? non & Scythicis Hypanis de montibus } 28
ortus,
Qui fuerat dulcis, salibus vitiatur amaris?
Fluctibus ambitæ fuerant Antissa, Pharusque,
Et Phœnissa Tyros; quarum nunc insula nulla est
Leucada continuam veteres habuere coloni,
Nunc freta circueunt. Zancle quoque; juncta } 29
fuisse

Dicitur Italiae; donec confinia pontus
Abstulit, & media tellurem reppulit unda.
Si quæras Helicen & Burin Achaidas urbes,
Inuenies sub aquis: & adhuc ostendere nauæ
Inclinata solent cum mœnibus oppida mersis. 29
Est prope Pittheam tumulus Træzena, sine ull
Arduus arboribus, quondam planissima campi
Area, nunc tumulus: nam (res horrenda relatu)
Vis fera ventorum, cæcis inclusa cavernis,
Exspirare aliqua cupiens, luctataque frustra 30
Liberiore frui cælo, cum carcere rima
Nulla foret toto, nec peruia flatibus esset;
Extentam tumefecit humum: ceu spiritus oris
Tendere vesicam solet, aut derepta bicorni
Terga capro. Tumor ille loco permanfit, & alti 30
Collis habet speciem; longoque induruit ævo.
Plurima cum iubeant, audita aut cognita vobis

N O T A.

285. Hypanis] Sarmatiæ est Europææ,
qui in Borysthenen, deinde in Pontum Eux-
inum defluit.

287. Antissa] Insula fuerat, quæ Lesbo,
Ægæi maris insulæ, contra Troadem fuit ad-
jecta.

287. Pharus] Hæc quoque olim insula
Ægypto annexa fuit: ubi celeberrima
illa turris plurimis tabulatis excelsa,
eodem nomine, quam quidam Softratus
Gnydius pro navigantium salute extrux-
it.

288. Tyros] Urbs fuit Phœnicia opu-
lentissima, quæ Alexandri magni tempo-
re insula fuit, ut ex Curtio aliisque li-
quet.

289. Leucada] Nunc est insula maris Ionii,
quam a continentis avulsit accolarum ope-
ra.

290. Zancle] Messana est, urbs Sicili-
quam, simul & totam insulam Pontus ab
Italia divisit. 3. Æn. Vir.

292. Reppulit] Uti quidem videri
oculis: cæterum non repulsa insula, sed
pars ea terræ ablata quæ Siciliam Italiae co-
mittebat.

293. Helicen, Burin] Urbes Achaicæ in
ra sinus Corinthiaci, quas terræ motu
fortas scribunt Oros. lib. 3. cap. 3. Strabo
lib. 1. Diod. lib. 25.

296. Pittheam] Pitt'ei Æthrae patris
tria fuit Træzen, urbs Peloponnesi in
meridionali sinu Saronici.

299. Ventorum] Atque ignis sub-
ranei.

305. Terga] Utres dicit, quibus vinum
atque oleum continentur. Vel folles lude
gratia inflatos.

Pauca super referam. Quid? non & lympha figuras
 Datque capitque novas? medio tua, corniger
 Ammon,
 Unda die gelida est; ortuque obituq; calefcit. 310
 Admotis Athamanis aquis accendere lignum
 Narratur; minimos cum Luna recessit in orbes.
 Flumen habent Cicones, quod potum saxea reddit
 Viscera; quod tactis inducit marmora rebus.
 Crathis, & huic Sybaris nostris conterminus }
 arvis, } 315

Electro similes faciunt auroque capillos.
 Quodq; magis mirum, sunt qui non corpora tantū,
 Verum animos etiam valeant mutare, liquores.
 Cui non audita est obscenæ Salmacis undæ?
 Æthiopesq; lacus? quos si quis faucibus hausit, 320
 Aut furit; aut mirum patitur gravitate soporem.
 Clitorio quicumque sitim de fonte levarit,
 Vina fugit; gaudetque meris abstemius undis.
 Seu vis est in aqua calido contraria vino:
 Sive, quod indigenæ memorant, Amithaone }
 natus, } 325

pauca insuper narrabo. Quid? Annon aqua dat atque accipit novas figuras? Tua aqua, Ammon cornute, gelida est de die; accedente & recedente eo calefcit. Athamanis aquis admotis dicitur accendere lignum, cum Luna abiit in minimos orbes. Cicones habent fluvium, qui potus reddit præcordia lapidea; qui inducit saxeam duritiem rebus tactis. Crathis & Sybaris huic conterminus in nostris campis, reddunt crines similes electro atque auro. Et quod magis stupendum est, sunt aqua que possint vertere non tantum corpora sed etiam mentes. Cui non cognita est Salmacis qua aquae habet turpes? & lacus Æthiopes? quos si quis gustavit, vel furit, vel patitur somnum stupidum & gravem. Quis-

nis sedaverit sitim ex fonte Clitorio odit vinum, atque febrilis amat puras lymphas; seu viri- nus est in aqua contraria vino calido, sive, quod indigena referunt, filius Amithaonis,

N O T A.

309. Ammon] De hoc cognomine Vid. lib. 1. 670.
 310. Unda] De eo fonte Plin. lib. 2. cap. 103. Curtius lib. 4. Eleganter etiam Lucret. lib. 6.
Esse apud Hammonis sanum fons, luce diurna Frigidus &c.

319. Salmacis] De eo Caria fonte supra lib. 5. v. 285.
 320. Æthiopesq; lacus] Porphyrius, de Styge, memorabile quid memorat de aqua probationis apud Indos: ubi reus, ad examen istius aquæ adductus, ex eo vel absolvitur, vel damnatur. λίμνη λεγομένη δοκιμαστρίς.

311. Athamanis] Fuerunt Athamanas populi Epiri, apud quos fons Dodonæus, qui accensas faces extingueret, extinctas accenderet. De eo Solinus, Plinius, Lucretius, alii.
 312. Minimos] Cum decrefcit.
 313. Cicones] Thraciæ esse populos jam sæpe diximus. Fluminis autem de quo hic agitur, nomen nusquam apparet, quod sciam, nisi forte Hebrus est. Sic de eo Plinius, *In Ciconum flumina & in Piceno lacu Velino lignum lejeitum lapideo cor. ice obducitur.*

321. Mirum gravitate soporem] Periphra- sis est Lethargi.
 322. Clitorio] Vinum tedio venire his, qui ex Clitorio lacu biberint, scribit Plin. lib. 32. cap. 2. Est autem lacus ille Arcadiæ in Peloponneso, non longe à sinu Corinthiaco.

315. Crathis] Hic & Sybaris, fluvii sunt Calabriae Crotonem juxta in extrema Italia, ortum versus. Crathis] Ὁ δὲ Κραθίς τῆς Λεωμπίδος ἐπιδορυχίων, ἢ λευκοτριχίων ποίεσι; Strabo lib. 6. ubi & de Sybari.

325. Amithaone natus] Melampus medicus, qui Præti Argivorum regis filius, quatuor, sc. Meram, Euryalen, Lyppen, & Iphianassam, putantes se vaccas esse eo furore liberavit, quem ipsis Juno, ut scribit Pherecydes: ut alii, Venus, immiserat, quod illa se pulchriores jactarent. Iphianassam duxit Melampus, resitutus valetudinali fororibus.

G g Proetidas

postquam liberavit furiis
per carmen & gramina
Prætidas insanas, abiecit
in illas aquas medica-
menta mentis : & odium
vini permansit in aquis.
Fluvius Lyncestius est dis-
similis effectus huic, quem
quisquis hausit faucibus
avidis, non secus vacillat,
quam si potasset vinum
purum. Est locus Ar-
cadia (veteres appellave-
runt Pheneon) non tutus
propter aquas ambiguas ;
quas nocte reformida ;
hausta de nocte ladunt.
Secure potantur de die.
Ita lacus & amnes habent
alias atque alias virtutes.
Tempus fuit, quo Ortygia
fluitavit in undis, nunc
stat. Argo reformida-
vit Symplegadas divisas
concurfibus undarum à
duobus scopulis fracta-
rum ; quæ nunc consistunt
immota, & resistunt ven-
tis. Neque Ætna, quæ
flagrat fornacibus sulfu-
reis, semper ardebit ; ne-
quo vero fuit semper in-
censa. Nam seu terra est
animal, & vivit, & ha-
bet astuaria expirantia ignem multis locis, potest mutare vias expirandi, & quoties movetur,
obstruere has speluncas, aperire illas : seu subtiles venti coercentur in summo cavernis, atque jactant
silices cum silicibus, & materiam continentem semina flammæ, ea rapit ignem confictis ; cavernæ
desistuntur sine igne ventis compositis :

Prætidas attonitas postquam per carmen & herbas
Eripuit furiis ; purgamina mentis in illas
Misit aquas : odiumque meri permansit in undis.
Huic fluit effectus dispar Lyncestius amnis,
Quem quicumque parum moderato gutture }
traxit ; } 330
Haud aliter titubat, quam si mera vina bibisset.
Est locus Arcadiæ (Pheneon dixere priores)
Ambiguus suspectus aquis : quas nocte timeto ;
Nocte nocent potæ. Sine noxa luce bibuntur.
Sic alias aliasque lacus & flumina vires } 335
Concipiunt. Tempusque fuit, quo navit in undis,
Nunc sedet Ortygie. Timuit concursibus Argo
Undarum sparsas Symplegadas elisarum ;
Quæ nunc immotæ perstant, ventisque resistunt.
Nec, quæ sulfureis ardet fornacibus, Ætne } 340
Ignea semper erit : neque enim fuit ignea semper
Nam sive est animal tellus, & vivit, habetque
Spiramenta locis flammam exhalantia multis ;
Spirandi mutare vias ; quotiesque movetur,
Has finire potest, illas aperire cavernas : } 345
Sive leves imis venti cohibentur in antris ;
Saxaque cum faxis, & habentem semina flammæ
Materiem jactant, ea concipit ictibus ignem ;
Antra relinquuntur sedatis frigida ventis :

N O T A.

326. Prætidas] Filiae fuerunt Præti Ar-
gavorum regis, quæ, immissa à Junone aut
Venere vesania, sese vaccas esse crediderunt
329. Lyncestius] Lyncestis aqua in Macedo-
nia, vini modo, temulentos facit. Plin. lib. 2.
cap. 103.

332. Pheneon] In Arcadia, quæ Achaia
regio est maxime à mari remota, oppidum
est eo nomine, è cujus paludibus Ladon pro-
fluere scripsit Plinius. Aquam autem, de
qua hic Ovidius videtur intelligere, Pausanias
Seygem vocari ait ab Arcadibus : quanquam
de lucis atque noctis discrimine nihil meminit.

337. Ortygia] Delos est, maris Ægæi,
Cycladum insula clarissima, à coturnicum co-
pia Græce sic dicta, quæ olim fluitans aut
mari obruta, Latæque locum ad pariendum,

quærenti ut commodaret, repente constitit.

337. Argo] Nomen est navis, qua Argo
nautæ Colchos ad vellus aureum surripendum
profecti sunt.

338. Symplegadas] Symplegades, (à συ-
πλεκτος Collido) quæ & Cyanea dicuntur, in
sulæ sunt contra Bosphorum Thracium, quæ
ut inquit Plinius, à Poëtis olim concurrissi-
sunt, quoniam parvo discretæ intervallo
ex adverso intrantibus geminæ esse videntur
paululumque de flexa acie coeuntium speciem
præbebant

340. Ætne] Mons Siciliæ notissimus, de
quo jam toties, qui flammæ eructat.

348. Materiem] Sulphur scilicet & bitu-
men ex saxorum collisione, excusso igne in-
cendi possunt.

Sive

Sive bituminæ rapiunt incendia vires,
 Luteave exiguis arefcunt sulfura fumis ;
 Nempe ubi terra cibos alimentaq; pinguia flammæ
 Non dabit, absumtis per longum viribus ævum,
 Naturæque suum nutrimentum deerit edaci ;
 Non feret illa famem ; desertaq; deseret ignes. 355
 Esse viros fama est in Hyperborea Pallene :
 Qui soleant levibus velari corpora plumis ;
 Cum Tritoniam novies subiere paludem.
 Haud equidem credo : sparsæ quoq; membra veneno
 Exercere artes Scythides memorantur easdem. 360
 Si qua fides rebus tamen est adhibenda probatis ;
 Nonne vides, quæcunque mora fluidove calore
 Corpora tabuerint, in parva animalia verti ?
 I quoque, delectos mactatos obrue tauros ;
 Cognita res usu : de putri viscere passim 365
 Florilegæ nascuntur apes. Quæ more parentum
 Rura colunt ; operiq; favent, in spemq; laborant.
 Pressus humo bellator equus crabronis origo est.
 Concava littoreo si demas brachia cancro,
 Cætera supponas terræ ; de parte sepulta 370
 Scorpius exhibit, caudaque minabitur unca.
 Quæque solent canis frondes intexere filis
 lectos jugulatos (res est comperta experientia) apes florem colligentes nascuntur passim de corrupta carne qua versantur in agris mor parentum, atque urgent opus, & laborant in spem. Equus bello aptus terra obrutus producit crabronem. Si auferas brachia curva cancro littoreo, & submittas reliquum ejus in terram, Scorpius prodibit ex parte defissa, & minabitur cauda recurva. Tinea etiam agrestes, quæ solent involvere folia arborum candidis filis,

Sive vires bituminæ concipiunt flammam, vel flava sulfura exsiccantur fumis exiguis ; scilicet postquam & terra non præbebit escam & fomenta pinguia igni, viribus exhaustis per longum tempus ; atque suum alimentum destituet naturam voracem, illa non tolerabit famem, & destituta destituet ignes. Dicitur esse homines in Pallene hyperborea, qui soleant habere corpus rectum levibus plumis, postquam ingressi sint novies paludem Tritoniam. Non equidem fidem adhibeo, cæterum Scythica mulieres habentes artus delibutos medicamine dicuntur exercere easdem artes. Attamen si qua fides adhibenda est rebus exploratis, nonne cernis quæcunque corpora corrupta fuerint tempore, vel calore fluido mutari, in exigua animalia? Ita etiam, desedito tauros delectos

N O T A.

350. Bituminæ] Est bitumen limus quidam picea & sulphurea natura.
 351. Exiguus] Melius legitur, irriguis aut assiduus.
 354. Naturæque] Nempe bituminæ & sulphurea.
 356. Pallene] Est quidam mons Thraciæ, seu Macedoniæ : verum de hac Hyperborea, neque de Tritoniam palude alibi quicquam extat, quod sciam. Herodotus in Melpomene pennas has interpretatur Hyperboreorum nives ; quas pinnarum similitudine illic assidue cadere testatur Plinius. Namque Hyperborei, quanquam alibi ab aliis in Scythia, Sarmatia Asiatica, Moscovia, &c. ad Septentrionem ab omnibus constituntur, à quibus & ultra quos incipit flare Boreas.
 360. Scythides] Scythica mulieres, quæ se in aves mutare dicebantur : atque etiam hodie venificæ insignes existimantur.

360. Easdem] Ut sese in aves convertant.
 361. Siqua fides] Μέλισσαι ἔσπευεις, Aristæi inventum. Varro lib. 3. R. R. cap. 16. citat illud Archelai ; Ἐὸς ἐδεμῶνος περὶ νηψία τέσσα. Vide Plin. lib. 11. cap. 20.
 362. Fluido] Ab effectu, quod calor fluida (i. e.) mollia reddat corpora.
 363. Animalia] Vermes scilicet, & ejus generis insecta.
 364. I quoque] Hunc versum melius scribendum censet Heinsius :
 I scrobe delecto mactatos obrue tauros.
 364. Tauros] Idem testatur Plinius, fumo quæ dicit obruenda viscera. Virgilius idem Georg. 4.
 367. Spem] Tum mellis, tum futuri examinis.
 368. Crabronis] Vespa atque crabrones ex equorum cadavere nasci testatur etiam Varro.
 371. Cauda] In qua aculeum habet & venenum.

(res est notata ab agricolis) mutant formam cum papilione venenoso. Cernunt habet semina quae generant virides ranas, & gignit eas pedibus carentes: mox praeber pedes idoneos natando: atque ut ii sint habiles ad longos saltus capiendos, mensura posterior superat partes priores. Neque est catulus, quem urfa emisit recenti partu, sed caro vix adhuc viva. Mater fingit eam in membra lambendo, atque reducit in formam qualera ipsa habet. Nonne cernis fetus apium mel reducentium, quos cera sexangula obvoluit, exoriri corpora sine membris, atque sero capere pedes, & alas? Quis nisi scires fieri, crederet avem Junonis, quae fert stellas in cauda, & armigerum Jovis, & Columbas, Cythereidas, & omne genus avium posse nasci ex mediis partibus ovi? Sunt qui arbitrentur medullas humanas verti in serpentem, cum spina est putrefacta in clauso sepulchro. Hac tamen sumunt originem ex aliis rebus; una est avis quae sola se vestit, & regeneret; Assyrii appellant Phanicem. Non vestitur ferro, neque gramini.

Agrestes tineæ (res observata colonis,) Ferali mutant cum papilione figuram. Semina limus habet virides generantia ranas; 375 Et generat truncas pedibus: mox apta natando Crura dat; utque eadem sint longis saltibus apta, Posterior partes superat mensura priores. Nec catulus partu, quem reddidit urfa recenti, Sed male viva caro est. Lambendo mater in } 380
artus

Fingit; & in formam, quantam capit ipsa, reducit Nonne vides, quos cera tegit sexangula, fetus Melliferarum apium sine membris corpora nasci Et ferosque pedes, serasque assumere pennas? Junonis volucrum, quae cauda sidera portat, 381 Armigerumque Jovis, Cythereidasque columbas Et genus omne avium, mediis è partibus ovi, Ni sciret fieri, fieri quis posse putaret? Sunt qui, cum clauso putrefacta est spina sepulchro Mutari credant humanas angue medullas. 390 Hæc tamen ex aliis dicunt primordia rebus; Una est, quæ reparet, seque ipsa refeminet, ales Assyrii Phœnica vocant. Non fruge, neque herbis,

373. Tinea] Bene agrestes dixit; namque domesticæ vestes præsertim aut etiam alvum infestant, quanquam lumbrici magis appellantur posteriores vermiculi. Illas quod attinet, passim conspiciuntur, quæ semen suum filis arancarum haud ab humilibus involunt, atque in foliis arborum ponunt, unde innumeris suo tempore erumpunt vermes.

374. Ferali] Papilio, inquit Pinius, lucernarum luminibus advolans, inter mala medicamenta numeratur. Cui contrarium jecur caprinum, sicut fel venescit ex mustela rusticis factis.

375. Semina] Quæ ova esse videntur conglobata, pisorum magnitudine.

376. Truncas] Ita quidem videntur: cæterum pedes simul cum iis natos, at contractos & quasi in cæteris partibus delitentes crediderim.

378. Posterior] Illud etiam in leporibus conspiciatur.

379. Nec catulus] Sic plurimi auctores haud quaquam spernendi scribunt quanquam aliter compertum est.

384. Pennas] Apium pennæ seu alæ nemine & quales sint, ex q. adam quasi vela.

385. Junonis] Parvionem dicit, cujus cauda ex Argi oculis stakata; ut in superioribus vidimus.

386. Armigerum] Aquilam.

386. Cythereidasque] Veneri, quæ à Cytheris insula contra Cretam Cythera dicitur, dicuntur columbæ; propter libidinem.

387. Mediis] Ex ovi vitio fovendi pulli germen oculorum testimonio constat.

389. Sunt qui] Anguem ex medulla hominis spina gigni accepimus à multis. Plin. lib. 10. cap. 66. circa sepulchra itaque videntur.

393. Phœnica] A colore purpureo Phœnicis videtur appellatus. De hac ave vide Plin. lib. 10. Cap. 2. Tacit. Annal. lib. 5. Alian. lib. 5. Cap. 58. &c.

Sed thuris lachrymis, & succo vivit amomi.
 Hæc ubi quinque suæ complevit secula vitæ, 395
 Illicis in ramis, tremulæve cacumine palmæ,
 Unguibus & pando nidum sibi construit ore.
 Quo simul ac casias, & nardi lenis aristas,
 Quassaque cum fulva subtravit cinnama myrrha;
 Se super imponit, finitque in odoribus ævum. 400
 Inde ferunt, totidem qui vivere debeat annos,
 Corpore de patrio parvum Phœnica renasci.
 Cum dedit huic ætas vires, onerique ferendo est;
 Ponderibus nidi ramos levat arboris altæ;
 Fertq; pius cunafq; suas, patriumq; sepulchrū: 405
 Perque leves auras Hyperionis urbe positus,
 Ante fores sacras Hyperionis æde reponit.
 Si tamen est aliquid miræ novitatis in istis;
 Alternare vices, & quæ modo foemina tergo
 Passa marem est, nunc esse marem mire-
 mur hyænam. 410

Id quoque, quod ventis animal nutritur & aura,
 Protinus assimulat tactu quoscunque colores.
 Victa racemifero lyncas dedit India Baccho:
 Ex quibus (ut memorant) quicquid vesica remisit,
 nitatis in istis, miremur hyænam alternis annis vices mutare, & qua modo semina tulit marem
 ergo, nunc esse marem. Illud etiam animal quod alitur ventis & aëre, statim imitatur tactu
 omnes colores. India subacta à Baccho racemos uvarum ferente obtulit lyncas, ex quibus quicquid
 vesica emisit

sed guttis thuris, & succo amomi. Postquam hæc implevit quinque secula sua vita, struit sibi nidum unguibus & curvo rostro in ramis illicis, vel in vertice palmae tremulae. Quo statim atque supposuit casias, & aristas suaveolentis nardi & cinnamome fracta cum nigra myrrha, se super immittit, atque absolvit vitam in odoribus. Inde dicunt parvum Phœnicem renasci de corpore patrio, qui debeat vivere totidem annos. Postquam ætas præbuit huic vires, atque sufficit ponderi portando, levat ramos excelsæ arboris onere nidi, atque pius portat eum qui erat & sua incunabula & sepulchrum paternum: & cum devenit in urbem Solis per levem aërem, deponit ante sacras januas in templo Solis. Si tamen est aliquid stupenda novitatis in istis, miremur hyænam alternis annis vices mutare, & qua modo semina tulit marem ergo, nunc esse marem. Illud etiam animal quod alitur ventis & aëre, statim imitatur tactu omnes colores. India subacta à Baccho racemos uvarum ferente obtulit lyncas, ex quibus quicquid vesica emisit

N O T A.

394. *Amomi*] Frutex est inter aromata audatissimus, in Assyria, Armenia, Ponto tque Media nascens: cujus à diversis diversæ exhibentur descriptiones: ut vix hodie, tamen forte in Pharmacia profert, notum esse reddiderim.
 395. *Quinque*] *Sexcentis sexaginta* annis vivere scribit Plinius.
 398. *Casias*] *Casia* frutex est, qui, docente Plinio, juxta Cinnami campos nascitur, in Arabia. Illi verò specie exteriori est similis, ut suo ævo esse qui pro cinnamomo vendent testetur Galenus: atque ejusdem quidem sed minoris esse virtutis asserit.
 398. *Nardi*] Frutex est etiam qui ex Assyria aut India affertur; cujus cacumen in aristas parsum ad unguenta præsertim fuit olim preciosissimum.
 406. *Hyperionis*] Fuit *Hyperion* Cœli filius, Solis pater, qui sæpius pro ipso *Sole* sumitur. Illius urbem (*Heliopolin* dict.) quod attinet, le qua hic agitur, Plinius Lib. 5. Cap. 9.

prope Panchaiam, quæ Arabiæ pars est, ad situm cognominem esse scribit.
 410. *Hyænam*] Aliud figmentum quod tamen vulgi esse scriptum Plinius, cum sine mare parere Hyænam dixit, jam diu confutavit Aristoteles. Animal autem illud ex genere est luporum, sed magis hirtum, jubamque habet toto tergo perpetuum. Flecti non potest, nisi circumactu totius corporis.
 411. *Id*] *Chamæleonem* dicit, qui colorem subinde mutat, eumque quem proxime attingit reddit semper, rubro tamen atque candido excepto. In India nascitur, figura & magnitudine lacertæ, de quo mira Plinius, quæ Agellius exhibilavit: quem vide.
 413. *Lyncas*] *Lynx* animal est maculis distincta terga habens ut *Pardus*; quod in luporum genere esse scripsit Isidorus: falsum verò esse in Europam advectæ *Lynces* prodiderunt.
 414. *Quicquid vesica remisit*] Omnis urina lyncum.

mutatur in saxa, & in duritiem concrefcit aëre tacto. Ita etiam corallium riger, statim atque venit in aërem: fuit tenerum gramen sub aquis. Dies prius deficeret, & Sol mergeret equos fessos in profundum mare, quam explicare possim verbis omnia mutata in species novas. Ita videmus nationes mutari, atque illas confirmari tempore, has interire. Ita Troja fuit magna opibus & incelsis, & potuit impendere tantum cruroris per decem annos; nunc prostrata ostendit tantum antiqua rudera, atque sepulchra pro opibus majorum. Sparta fuit inclita; Magna Mycena floruerunt; itaque arces Cecropia, nec non Thebæ ab Amphione conditæ. Sparta est commendanda ager; excelsa Mycena humi jacent. Theba Oedipodia quid sunt nisi fabula?

Vertitur in lapides, & congelat aëre tacto. 415
Sic & curalium, quo primum contigit auras
Tempore, durefcit; mollis fuit herba sub undis.
Deferet ante dies, & in alto Phœbus anhelos
Æquore tinget equos; quam consequar omnia
dictis

In species translata novas. Sic tempore verti 420
Cernimus, atque illas assumere robora gentes;
Concidere has. Sic magna fuit consueque virisque,
Perque decem potuit tantum dare sanguinis annos.
Nunc humilis veteres tantummodo Troja ruinas,
Et pro divitiis tumulos ostendit avorum. 425
[Clara fuit Sparte: magnæ viguere Mycenæ:
Nec non Cecropiæ, nec non Amphionis arces.
Vile solum Sparte est: altæ cecidere Mycenæ:
Oedipodionæ quid sunt nisi fabula Thebæ?
Quid Pandionæ restant nisi nomen Athenæ:] 430
Nunc quoque Dardaniam fama est confurgere
Romam;

Appenninigenæ quæ proxima Tibridis undis
Mole sub ingenti rerum fundamenta ponit.
Hæc igitur formam crescendo mutat: & olim

Quid sunt Athenæ Pandionæ nisi nomen? Nunc etiam perhibent Romanam Dardaniam in excelsum struunt, quæ proxima aquis Tibridis Appenninigena jacet fundamenta rerum sub immenso pondere. Hæc igitur mutat formam crescendo; atque aliquando

N O T A.

415. Congelat] In gemmas carbunculis similes, & igneo colore fulgentes glaciari Lyncum humorem scripsit Plinius, alique: verum figmenta esse hæc omnia comprobavit experientia. Lyncurium autem dicitur ab illis Lyncis urina in gemmam coacta.

416. Sic] Ita Plin. lib. 32. cap. 2. Corallio forma est fruticis, color viridis; Bacca ejus sub aqua molles exemptæ durantur,

418. Phœbus] Sol ante occiderit.

423. Decem] Decem annos durasse bellum Trojanum nemo nescit.

426. Clara fuit] Hi versus expungendi. In eo enim artificis Poëtæ consistit, ut perpetuo orationis filo mutationem rerum omnium tanquam concatenatam pertexat: & nunc in eo occupatur, ut ex ruinis Trojæ Romanam produisse demonstret. Inopportuna igitur, ut quæ maxime, Spartes, Mycenarum, Athenarum, & Thebes hic inculcatur mentio.

426. Sparte] Quæ celeberrima fuit Peloponnesi civitas, Lycurgi legibus optime

olim instituta.

426. Mycena] Alia urbs Peloponnesi, Agamemnonis regia.

427. Cecropia] Athenas dicit à Cecrope ædificatore sic dictas.

427. Amphionis arces] Theba ab Amphione conditæ.

428. Alta] Propter ædificiorum celsitudinem; vel famam & gloriam: sicut alta mania Trojæ. I. Æneïd.

429. Oedipodionia] Ab Oedipo rege Thebæ etiam ita denominatæ.

430. Pandionia] Ubi etiam Pandion regnavit, Athenæ.

430. Nomen] Falsissimum verò est Pythagoræ tempore nihil nisi nomen fuisse Athenas, quæ tunc ut cum maxime floruerunt.

431. Dardaniam] A Trojanis ædificatoribus, qui à Dardano, Trojanæ rege, sic dictæ illud nomen consequuta est Roma.

432. Appenninigena] Ex Appennino monte in urbem decurrere Tibrim notum est omnibus.

Immensi caput orbis erit. Sic dicere vates, 435
 Fatcinasque ferunt sortes : quantumque recordor,
 Priamides Helenus flenti, dubioque saluris,
 Dixerat Æneæ, cum res Trojana labaret :
 Nate Dea, si nota fatis præfagia nostræ
 Mentis habes; non tota cadet, te sospite, Troja-440
 Flamma tibi ferrumque dabunt iter. Ibis, & una
 Pergama rapta feres : donec Trojæque tibi que
 Externum patrio contingat amicus arvom.
 Urbem & jam cerno Phrygios debere nepotes ;
 Quanta nec est, nec erit, nec visa prioribus } 445
 annis.

Hanc alii proceres per sæcula longa potentem,
 Sed dominam rerum de sanguine natus Iuli
 Efficiet : quo, cum tellus erit usa, fruuntur
 Æthereæ sedes ; cælumque erit exitus illi.
 Hæc Helenum cecinisse Penatigero Æneæ, 450
 Mente memor refero : cognataque mœnia lætor
 Crescere ; & utiliter Phrygibus vicisse Pelasgos.
 Netamen oblitis ad metam tendere longe
 Exspatiemur equis ; cælum, & quodcumque sub
 illo est,

Immutat formas, tellusq; & quidquid in illa est. 455
Recordor Helenum prædixisse hæc Æneæ qui Penates suos gessit ; atque gaudeo muros affines augeri, atque Græcos vicisse in commodum Trojanorum. Ne tamen excurramus equis, qui immemores sunt festinandi ad metam, Cælum & quicquid sub illis est, terra, & quicquid in ea est, immutat formas.

erit domina immensi mundi. Ita aiunt augures & oracula prædicere ; & quantum memini Helenus Priamides dixerat Æneæ lachrymanti, atque salutis ancipiti, cum Trojanum imperium rueret : Fili Dea, Siquidem satis intelligis auguria nostra mentis, Troja non tota jacebit dum tu incolumis es : Ignis & ferrum tibi præbunt viam : Ibis, & tecum una feres Ilium dirutum, donec ager externus amicus patrio tibi & Troja obvenciat. Video & nunc posteros Phrygiorum debere Urbem condere, quanta nec est, nec erit, nec visa avo antea. Alii optimates reddent hanc validam per longa sæcula ; sed filius de sanguine Iuli faciet dominam orbis terrarum : quo cum Terra usa fuerit, arces cælestes illo hospite gaudebunt, & cælum erit illi meta. Memor recordor Helenum prædixisse hæc Æneæ qui Penates suos gessit ; atque gaudeo muros affines augeri, atque Græcos vicisse in commodum Trojanorum. Ne tamen excurramus equis, qui immemores sunt festinandi ad metam, Cælum & quicquid sub illis est, terra, & quicquid in ea est, immutat formas.

N O T A.

436. Recordor] Facile verò est eo modo vates esse, aut eos inducere ex præteritis. Apposite autem à Poëta Pythagoræ, qui se temporibus Trojanis Euphorbum fuisse prædicabat, hujusce prædictionis fictio attributa.
 437. Helenus] Priami fuit filius vates insignis, ut Æn. 3. Virgil. constat.
 438. Res Trojana] Sic Enn. Res Romana : imperium & opes. Vi g. 3 Æn. Res Asia.
 442. Pergama] Arces fuerunt Trojanæ, quas restitutum iri per Ænean prædicit Helenus.
 444. Debere] Ex factorum ordine scilicet.
 446. Alii] Reges, Consules, alii que toga & sago clari, per quos ante Cæsares Res Romana crevit.
 446. Longa] Septingentos annos.
 447. Natus] Octavius Augustus Iulii Cæsaris adoptione filius, qui, docente Suetonio,

maternum genus ad Ascanium seu Iulum Æneæ filium referebat ; in cujus gratiam hæc omnia à Poëta referuntur.
 448. Usa] Vide quam opposite voces deligat Naso ; ut peculiari quodam Deorum favore terris ad tempus concessum Augustum innuat, quo ipsi denique fruuntur.
 450. Penatigero] Qui Deos Penates secum cum patre è Troja ferebat.
 451. Cognataque] Euphorbum enim Trojanum fuisse etiam Pythagoram supra vidimus.
 452. Utiliter Phrygibus] Jactura utique Phrygibus utili, utpote in bonum cedente : quippe ex Trojæ cineribus Roma, urbiùm princeps & orbis caput, renata est. Troja re-nascens fortuna, Horat. lib. 3. Od. 3.
 454. Exspatiemur] Id est, A scopo aliena proferamus. Omnia in fluxu esse concludit, atque adeo à carnibus abstinendum.

Nos etiam pars mundi
 (quandquidem non sumus tantum corpora, verum etiam Anima leves, atque possumus transmitti in sedes ferinas, & abdi in pectora brutorum) pariamur esse secunda atque decora corpora, quæ possint habuisse animas parentum, aut fratrum, aut eorum nobis aliquo fœdere, aut certe humanum; nec certe repleamus præcordia epulis Thyestæis. Quam prave ille consuevit, quam impie parat se ad effundendum sanguinem humanum, qui aperit fauces vituli cultro, atque habet aures surdas ad mugitus! vel qui potest iugulare hædum tollentem vagitus pares puerilibus; vel pascere se avibus quibus ipse præbuit escam! in his omnibus quid deest quo minus ad summum flagitium perveniant, ad quod ab hisce rebus facilis est transitus! Taurus vertat terram, aut (quando moritur) adscribat mortem atati proventa Ovis præbeat arma adversus favos Aquilones; Capra plena exhibeat ubera succanda manibus.

Abjicite plagas cum pedicis, & laqueos, & artes insidiosas; neque decipite avem viminibus visco illitis: neque fallite cervos pennis formidatis: nec tegite curvos hamas escis dolesis. Perimite illa quæ efficiunt: verum hæc perimite tantum. Ora abstineant dapibus, & sumant cibum idoneos. Vulgo aiunt Numam rediisse in patriam animo exculto talibus atque aliis dictis, atque sponte

Nos quoque pars mundi (quoniam non corpora solum,

Verum etiam volucres animæ sumus, inque ferinas Possumus ire domos, pecudumque in pectora condidit Corpora, quæ possint animas habuisse parentum, Aut fratrum, aut aliquo junctorum fœdere nobis, 460 Aut hominum certe, tuta esse & honesta finamus Neve Thyesteis cumulemur vitcera mentis.

Quam male consuevit, quam se parat ille cruori Impius humano; vituli qui guttura cultro Rumpit, & immotas præbet mugitibus aures! 465 Aut qui vagitus similes puerilibus hædum Edentem jugulare potest; aut alite vestigi, Cui dedit ipse cibos! quantum est, quod desit istis

Ad plenum facinus! quo transitus inde paratur! Bos aret; aut mortem senioribus imputet annis: 470 Horrifera contra Borean ovis arma ministret. Ubera dent saturæ manibus pressanda capellæ. Retia cum pedicis, laqueosque, artesque dolosas Tollite; nec volucrem viscata fallite virga: Nec formidatis cervos eludite pennis; 475 Nec celate cibis uncis fallacibus hamos.

Perdite, si qua nocent. Verum hæc quoque perdite tantum.

Ora vacant epulis, alimenta que congrua carpant Talibus atque aliis instructo pectore dictis

In patriam remeasse ferunt; utroque petitum 480

N O T A.

457. Volucres] Id est Natura subtilissima atque velocissima.

458. Domos] Ferarum dicit corpora.

462. Thyestæis] Illis similibus quas Atreus fratri Thyestæ apposuit, qui filios decoctos ita illi epulando obtulit, ut sanguinem quoque poculis immiscuerit.

463. Quam male] Hic verò fuit scopus Philosophi, gentem impiam à cæde retrahere.

465. Immotas] Nulla misericordia motas, i. e. surdas.

469. Plenum] Quando à brutis ad homines cædes transfertur.

469. Inde] A brutorum cæde.

470. Bos aret] Hoc est, Ad laborum cogere

bovem equidem liceat: ceterum nullo alio modo prematur.

471. Arma] Lanam scilicet & vestes.

475. Pennis] Pro sagittis positas scriptor Commentator; verum falsus est. Pennas ipsas intelligit Poëta, quibus plerumque pinniceis aut versicoloribus, ustularis etiam funiculo intertextis, feras, visu aut odore terribitas in plagas impellere soliti erant. Quæ pinnatum instrumentum formidinem vocitant.

478. Vacant] Ne ab illis ad alias cædes grassentur.

478. Congrua] Quæ sine cæde mitia, homines decet, comparari queunt.

Accepiss

cepisse Numam populi Latialis habenas.
 Conjuge qui felix Nympha, ducibusque Camœnis,
 sacrificos docuit ritus; gentemque feroci
 assuetam bello pacis traduxit ad artes.

Quem, postquam senior regnumque ævum-} 485
 que peregit,

extinctum Latiaëque nurus, populusque, Patresque,
 deservere Numam. Nam conjux urbe relicta
 Vallis Aricinaë densis latet abdita silvis:
 sacraque Oresteaë gemitu questuque Dianæ
 impedit. Ah quoties Nymphæ nemorisque} 490
 lacusque,

Ne faceret, monuere; & consolantia verba
 dixere! ah quoties flenti Theseius heros,
 iste modum, dixit! neque enim fortuna querenda
 sola tua est; similes aliorum respice casus:
 Mitius ista ferēs. Utinamque exempla dolentē 495
 Non mea te possent relevare! sed & mea possunt.
 Cando aliquem Hippolytum vestras (puto) contigit
 aures,

Credulitate patris, sceleratæ fraude novercæ
 mirabilis ista lenius. Atque utinam exempla non mea possent tibi solatio esse, verum mes etiam
 offunt. Credo, dum narratur, audivisti quendam Hippolytum leso datum credulitate patris,
 solo nefaria noverca.

arcessum suscepisse admira-
 tionem Reipublica
 Romana. Qui beatus
 Nympha uxore & Musis
 ducibus, docuit ritus sa-
 crificandi, & addixit ar-
 tibus pacis nationem assue-
 tam sava bello. Quem
 Numam, postquam senior
 peregit regnum & annos,
 & famina Romana, &
 populus, & patres luxu-
 runt mortuum. Uxor enim
 Urbe deserta, latet abscon-
 dita in opacis silvis vallis
 Aricina: atque obstat
 sacris Diana Oresteaë
 stibus & querimoniis,
 Ah quoties nympha silvis
 & lacus hortata sunt ne
 id faceret, & verbis con-
 solatae sunt: Ah quoties
 heros Theseius admonuit
 lachrymantem ut modum
 dolori poneret; neque e-
 nim, aiebat, fors tua so-
 la est dolenda: vide dama-
 na aliorum non minora:

N O T A.

481. *Habenas*] *Illum Caribus Sabinis degan-
 em ultro petivere, obinclinatam viri religionem.*
 482. *Nympha*] *Egeria*, scilicet, quacum
 congressus se habere Numa fingebat, ut om-
 nia quasi monitu illius deæ barbari libentius
 acciperent.
 482. *Ducibusq; Camœnis*] *Musis*; quibus, ut Livius nar-
 rat, lucum, quem medium ex opaco specu fons
 perenni rigabat aqua, consecravit; quod Dea-
 um sibi consilia cum conjuge sua Egeria essent.
 482. *Ducibusq; Camœnis*] *Autonibus Mu-
 sis*. Nam omnia, quæcunque Numa statuebat,
 id Egeriæ Nymphæ & Camœnerum autori-
 tatem referebat.
 484. *Ad artes*] *Ad Deorum religionem,
 & jura, & leges, & mores colendos.*
 485. *Senior*] *Quadragesima enim annos post-
 quam regnasset, obiit.*
 488. *Vallis*] *Distabat Roma quinque leucis
 in ortum: circa illam nemus fuit ingens Dia-
 nae vel Egeriæ.*
 489. *Sacra*] *Ea in Taurica Chersoneso
 sanguine exterorum quotquot illuc appellebant
 absoluebantur: verum tanta apud Aricinos
 non fuerunt inamantate ut in superioribus vi-*

*mus. Hic neorensis regis titulo fugitivus
 aliquis servus tamdiu sacerdotio fungebatur,
 donec ab alio provocatus ab eodem occidere-
 tur.*
 489. *Orestea*] *Eo nomine appellatur Diana,
 quod ab Oreste Agamemnonis filio Ariciana,
 ut placet quibusdam, ejus simulachrum tran-
 slatum fuerit. Namque ille cum ex materna
 cæde esset furis agitatus, atque expiandi sce-
 leris causa, iussus esset inter cætera Dianæ
 simulachrum ex Chersoneso afferre, illuc
 cum Pylade amico profectus, atque à sore
 Iphigenia Sacerdote agnitus tantum non im-
 molatus clam cum ea, sublato simulachro, se
 se recepit. Quidam Myceras, alii Athenas
 transportatum illud volunt.*
 491. *Faceret*] *Effuse in stetus se daret.*
 492. *Theseius*] *Hippolytus Thetæ filius,
 quem supra novercæ insidiis, à Phocis territis
 equis, discerptum vidimus.*
 498. *Credulitate patris*] *Thetæ: qui facile
 nimis Phædræ uxori de stupro ab Hippolyto
 oblato querenti auscultavit; siquidem ipsa
 ad nefas adolescentem frustra perducere cona-
 ta esset; ut mox patebit.*

Occubuisse.

Miraberis, & vix tibi
hoc persuadebo; sed tamen
ille ego sum. Pasipheia
olim accusavit me quasi
tentassem, sed frustra, vio-
lare lectum paternum;
& crimine converso, (an
timore criminacionis an
dolore repulsæ,) simulavit
me id cupivisse quod ipsa
optavit ut cuperem: at-
que gonitor expulsi urbe
me immeritum, & devo-
vit prece infensa caput
proficiscentis. Ibam Trœ-
zenen Pitthean curru ex-
ula; atque jam tenebam
littora maris Corinthiaci,
cum mare intumuit, &
horrendus cumulus aquarum
visus sinuavi in mo-
dum collis, atque augeri;
& boare, nec non dividi
supremo fastigio. Hinc
vitulus marinus cornutus
prorumpit fractis succi-
bus; atque sublatus in te-
nuem aërem pectore tonus
emittit partem aëoris na-
ribus & ore aperto. Cer-
da comitum tremunt: a-
nimus mihi permansit im-
pavidus, in exilii sui con-
templatione totus occupatus:
cum equi frementes
torquent colla versus ma-
re, & expavescent auri-
bus arreptis: turbanturq;
formidine nostræ, atque
trahunt currum per sub-
limis scopulos. Ego fru-
strâ contendo flectere ma-
nu fræna obducta spumis candidis; & resupinus retro traho lora flexilia. Neque tamen fur-
aquorum vicisset has vires, nisi rota objectu trunci fracta atque excussa fuisset, ea parte qua vo-
vitæ circum axem continuam. Dejicior curru; atque habenis implicantibus membra, cerner
præcordia viva rapi, nervos retineri stipitibus, artus partim rapi, partim impedita omitti, of-
quassata reddere gravem sonum, atq; animam lassam expirari; neque ulla partes in corpore qu-
posses cognoscere; atque omnia erant unum vulnus.

N O T Æ.

500. Pasipheia] Phadra, Pasiphaës & Mi-
nois Crentensium regis filia, uxor Thesei, Hip-
polyti noverca.

502. Quod voluit] Ut Hippolytus patrium
cubile temeraret.

503. Indicii] Ne Hippolytus prior nover-
cæ crimen patri proderet.

507. Offensane] Dolet Phædra, quod sce-
lus pariter atque amorem suum privignus con-
remisisset.

505. Hostili prece] Imprecatione hosti con-
veniente, non patri: Theseus enim Neptu-

Occubuisse neci. Mirabere, vixque probabo:
Sed tamen ille ego sum. Me Pasiphaëia quondā 50
Tentatum frustra, patrium temerasse cubile,
Quod voluit, finxit voluisse: & crimine verso,
(Indiciine metu magis, offensane repulsæ,) 51
Arguit. Immeritumque pater projecit ab urbe
Hostilique caput prece detestatur euntis. 50
Pitthean profugo curru Trœzena petebam:
Jamque Corinthiaci carpebam littora ponti;
Cum mare surrexit; cumulusq; immanis aquarum
In montis speciem curvari, & crescere visus,
Et dare mugitus, summoque cacumine findi. 51
Corniger hinc taurus ruptis expellitur undis;
Pectoribusque tenus molles erectus in auras,
Naribus & patulo partem maris evomit ore.
Corda pavent comitū. Mihi mens interrita mansi
Exiliis contenta fuis. Cum colla feroces 51
Ad freta convertunt, arrectisque auribus horre
Quadrupedes; monstrique metu turbantur, & ali
Præcipitant currum scopulis. Ego ducere vana
Fræna manu, spumis albescentibus oblita, luctor;
Et retro lentas tendo resupinus habenas. 52
Nec vires tamen has rabies superasset equorum;
Ni rota, perpetuum qua circum vertitur axem
Stipitis occursum fracta ac disjecta fuisset.

Excucior curru: lorisque tenentibus artus,
Viscera viva trahi, nervos in stirpe teneri, 52
Membra rapi partim, partim reprehensa reliqua
Ossa gravem dare fracta sonum, fessamque videre

Exhalari animam; nullasque in corpore partes,
Noscere quas posses: unumque erat omnia vulnus

num patrem precatus est, ut Hippolytus fi-
lius discerperetur.

606. Pitthean] Pittheum Pelopis filium
Æthrae, Thesei matris, patrem, supra in hæ-
Peloponnesi urbe regnasse vidimus: apu-
quem educatus Hippolytas.

511. Taurus] Phoece.

518. Vana] Infirmam, inutili.

526. Rapi] Equorum impetu.

526. Reprehensa] Retenta à radicibus & stir-
pibus arborum.

Nun

um potes, aut audes cladi componere nostræ, 530
 ympha, tuam? vidi quoque luce carentia regna:
 lacerum fovi Phlegethontide corpus in unda.
 ec, nisi Apollinæ valido medicamine prolis,
 eddita vita foret. Quam postquam fortibus herbis
 etque ope Pæonia, Dite indignante, recepi; 535
 um mihi, ne præsens auferem muneris hujus
 vidiam, densas objecit Cynthia nubes;
 etque forem tutus possesque impune videri;
 addidit æratem, nec cognoscenda reliquit
 ra mihi. Cretenque diu dubitavit habendam 540
 raderet, an Delon. Delo Cretaque relictis
 ic posuit; nomenque simul, quod possit equorū
 dmonuisse, jubet deponere: Quique fuisti
 ippolytus, dixit, nunc idem Virbius esto.
 oc nemo inde colo. De Disque minori- } 545
 bus unus
 umine sub dominæ lateo, atque accenseor illi.
 on tamen Egeriæ luctus aliena levare
 amna valent; montisque jacens radicibus imis
 iquitur in lachrymas; donec pietate dolentis
 lota soror Phœbi gelidum de corpore fontem 550
 ecit, & æternas artus tenuavit in undas.

Anne potes vel audes conferre tuos casus cum nostris, ô Nympha. Aspexi etiam regna carentia luce, & lavi corpus mutilum in aqua Phlegethontea. Neque vita esset reddita nisi potenti medicamento filii Apollinis. Cui vitæ postquam restitutus fui efficacibus gramminibus, atque auxilio Paonio, Plutone invitato, tum Cynthia velavit me opacis umbribus, ne præsens auferem iridiam hujus doni; & ut essem securus, & posses tuto conspici; adjecti senectutem, neque reliquit mihi vultus qui possint agnosci. Atque incerta fuit diu præberetne mihi Cretam colendam, an Delon. Delo & Creta omissis, hic sedem dedit, & iussit simul abjicere nomen, quod possit in memoriam revocare equos quibus decerpitus eram: qui que fuisti Hippolytus, ait, nunc idem esto Virbius. Inde

sequento hanc silvam; & unus ex Diis minoribus lateo sub numine domina, atque illi adscribere comes. Attamen cladis aliena non possunt lenire marorem Egeriæ: quæ prostrata ad radicem ultimæ collis abit in stertus, donec soror Apollinis tacta pietate mærentis fecit fontem frigentem de ejus corpore, atque liquefecit membra in aquas æternas.

N O T Æ.

531. Regna] Plutonis scilicet.
 532. Phlegethontide] Phelegethontis fluvii, cui ex infernis est unus, undis igneis & sulphureis ardens.
 533. Apollinæ] Æsculapii Apollinis filii.
 535. Pæonia] Medica. Fuit enim Pæon medicus peritissimus, qui Plutonem gravissime ab Hercule vulneratum sanasse dicitur. iad. 5. Ab illo medicæ herbæ communiter pæoniæ Virgilio, itemque illa quæ in specie pæoniæ dicitur ab omnibus medicis.
 535. Dite] Plutone, divitiarum Deo, qui prope vitæ restitui homines sibi subditos videt. ex eo autem orta fabula quod contra spem omnium misere discerptus Hippolytus convalescit.
 536. Ne præsens] Hoc est; Ne si in Græcia viverem, Atheniensium in me iridiam contitarem, a Diana sibi occultatus.
 537. Cynthia] Diana, in Cyntho Deli monte nata, cujus favore Hippolytus castus senator fruebatur.

539. Addidit æratem] Me natu majorem effecit, quam cum ab equis dilaceratus fui; scilicet, ut natu major cum viderer, minus cognoscerer.
 542. Hic] In Latio juxta Ariciam.
 543. Admonuisse] Videtur sentire Poëta inde appellatum Hippolytum, quod ab equis solutus aut discerptus esset.
 544. Virbius] Quasi Vir bis: quanquam alii Virum bonum, alii Deum, qui viribus præsit, interpretantur.
 545. Nemo] Aricinum, de quo supra: quo alligatum deprecorem quendam volunt à Dianæ Sacerdotibus, Hippolyti nomine, ut loco famam, atque adeo sibi luctum majus aucuparentur.
 546. Accenseor] Ut Veneri Adonis, Minervæ Erichthonius, Matri Deum Atys.
 550. Soror] Diana.

At res nova movit Nymphas; & filius Amazonis non aliter stupuit quam cum agricola Tyrrenus vidit glebam fatalem in mediis agris primo ulso agitari nullo pulsante; deinde induere formam viri, & exuere formam terra, atque aperire os recens fati venturis. Indigena vocaverunt Tagen; qui primus instituit nationem Tyrrenam declarare sortes venturas. Vel ut Romulus cum advenit olim jaculum impactum monti Palatino repente frondere, quod stabat nova radice, non ferro immisso impactum; & iam non jaculum, sed arbor flexilis virgulti præbebat umbras non expectatas strepentibus. Vel eum Cipus aspexit cornua in aqua fusi, (namque aspexit,) & putans nullam esse fidem in imagine, tetigit, quæ aspexit, digitis sapiens frontem admonitis. neque jam arguens suos oculos restitit, cum victor rediret a hoste subactis; atque erigens oculos & latentes ad cælum, Quicquid, inquit, è Diis, prædicatur isto prodigio, sive faustum est, sit faustum patriæ & populo Quirini, seu ominosum, sit mihi: atque placat ignibus odoratis altaria graminea parata ex cespit viridi, infunditque vina pateris; & exquirat ex extis tremantibus ovium jugularum quæ sibi portendant. Quæ statim atque aruspex generis Etrusci inspexit.

At Nymphas tetigit nova res; & Amazone natum aliter stupuit, quam cum Tyrrenus arat fatalem glebam mediis aspexit in arvis, Sponte sua primum, nulloque agitante, moveri; Sumere mox hominis, terræque amittere formam. Oraque venturis aperire recentia fati. Indigenæ dixerunt Tagen, qui primus Etruscam Edocuit gentem casus aperire futuros. Utve Palatinis hærentem collibus olim Cum subito vidit frondescere Romulus hastam, Quæ radice nova, non ferro stabat adacto; Et jam non telum, sed lenti viminis arbor, Non expectatas dabat admirantibus umbras. Aut sua fluminea cum vidit Cipus in unda Cornua (vidit enim) falsamque in imagine crede esse fidem, digitis ad frontem sæpe relatis, Quæ vidit, tetigit. Nec jam sua lumina damna Restitit, ut victor domito remeabat ab hoste. Ad cælumque; oculos, & eodem brachia tollens, Quicquid ait, Superi, monstro portenditur isto. Seu lætum est, patriæ lætum, populoque Quirini Sive minax, mihi sit. Viridique è cespite factum Placat odoratis herbas ignibus aras, Vinaque; dat pateris; mactatarumque; bidentum, Quid sibi significant, trepidantia consulit exta. Quæ simul inspexit Tyrrenæ gentis haruspex,

N O T A.

552. Amazone] Hippolytus est, Hippolytus Amazonis atque Thesei filius.

553. Tyrrenus] Theseo cuidam aranti, emersit subito è terra sub vomere pressa puer, cui inde nomen inditum Tages: Is Etruscum Aruspiciam docuit. Cic. lib. 2. de Div.

554. Fatalem Glebam] In qua Fata, & futurorum præscientia continebantur.

557. Ora recentia] Nuper ex terræ gleba formata.

561. Hastam] Romulum scribit Plutarchus in Palatino colle, sui experiendi gratia corneam lanceam fuisse jactatum; illamque in terra defixam annientibus multis convelli nunquam potuisse, sed amissis ra-

mis in eximie altitudinis cornum incravisse. Hinc, sicut ex prodigio, imperator Romani statum armis florentem fore viderant.

574. Odoratis] Incenso thure.

574. Aras] Pro Diis, quibus aræ consecratae.

575. Vina] In pateras vina fundit sacrifici adhibenda.

577. Tyrrenus] Nefarie idolorum cultu addictissima fuit ea gens: ideoque ex Italia truria acciti ad lustrationes & prodigia præcipuum filiis tradi lex in disciplinam singulorum Etruriæ populi notum ex Cicer. 1. lib. de Divinatione.

magna quidem rerum molimina vidit in illis ;
 non manifesta tamen. Cum verò sustulit acre
 pecudis fibris ad Cipi cornua lumen ; 580
 ex, ait, ô salve : tibi enim, tibi, Cipe, tuisque
 hic locus & Latine parebunt cornibus arces.
 a modo rumpe moram, portasq; intrare patentes
 propera : sic fata jubent. Namq; Urbe receptus
 ex eris, & scepro tutus potiere perenni. 585
 extulit ille pedem ; torvamque à mœnibus Urbis
 vertens faciem, Procul, ah procul omina, dixit,
 illia Dî pellant : multoque ego justius ævum
 procul agam, quam me videant Capitolia regem.
 dixit : & extemplo populumque gravemq; } 590

Senatum
 convocat. Ante tamen pacali cornua lauro
 velat, & aggeribus factis à milite forti
 consistit : priscoque Deos è more precatus,
 ait, hic unus, quem vos ni pellitis urbe,
 ex erit. Is qui sit, signo, non nomine, dicâ. 595
 cornua fronte gerit. Quem vobis indicat augur,
 Romam intrarit, famularia jura daturum.
 e quidem potuit portas irrumpere apertas,
 sed nos obstitimus ; quamvis conjunctior illo
 omino mihi est. Vos Urbe virû prohibete, } 600

Quirites ;
 vel, si dignus erit, gravibus vincite catenis,
 ut finite metum fatalis morte tyranni.
 qualia succinctis, ubi trux insibilat Euris,
 murmura pinetis fiunt ; aut qualia fluctus
 quorei faciunt, si quis procul audiat illos ; 605
 tale sonat populus. Sed per confusa frementis
 verba tamen vulgi vox eminet una, Quis ille ?
 spectant frontes : prædictaque cornua quærunt.
 rursus ad hos Cibus, quæ poscitis, inquit, habetis :
 demta capiti populo prohibente corona 610

ante vos timore nece fatalis tyranni. Qualia murmura excitantur in proceris pinetis, cum
 Euris insibilat ; vel qualia unda marina cient, si quis audiat illas ex remoto loco, talia red-
 populus. Verum tamen unus sonus viz. Quis ille ? extollitur super ceteras voces confusas
 uli trepidantis. Atque intuentur frontes, & lustrant cornua prædicta. Cibus ad hos den-
 Videtis, ait, quem quaritis ; atque sublata corona ex capite populo

N O T Æ.

586. *Torvam*] Utpote omen atque tyranni-
 n averfantis.
 589. *Capitolia*] In illud Jovis templum cur-
 triumphantem deducebantur, qui lauream
 m Deo consecrarent.
 596. *Augur*] Qui hic pro *Arustico* posi-

vidit quidem magna mo-
 limina in illis, non tamen
 aperta : cum vero sustu-
 lit perspicaces oculos à fi-
 bris ovis ad cornua Cipi,
 ô Rex, inquit, Salve, Tibi
 namque, & tuis cornibus
 hic locus & arces Latina
 obsequentur. Tu tantum
 pelle moras, atque festina
 subire portas apertus : ita
 fata ferunt. namque
 Urbe potius eris Rex,
 & securus tractatus
 sceptrum æternum. Ide
 repræsit gradum, atque
 detorquens vultus savos à
 muris Urbis, Longe, ah
 longe, inquit, Dux aver-
 tant ejusmodi præsgia :
 atque profugus exigam
 atatem multo æquius,
 quam Capitolia aspiciens
 me regem. Dixit, &
 confestim cogit populum
 gravem Senatum.
 Prius tamen regit cornua
 lauropacifera, & stat su-
 per aggere excitato à stre-
 nuis militibus ; atque
 precatus Deos è more an-
 tiquo, Ecce, inquit, hic
 est unus, quem nisi vos
 ejicitis urbe, erit Rex.
 Aperiam indicio, non no-
 mina, quis ille sit. Habet
 cornua in fronte. Quæ
 aruspex vobis prædicat
 diffusum jura servilia
 si Romam subierit.
 Ille quidem potuit inire
 portas patentes, sed nos
 prohibuimus : quanquam
 nullus est mihi propier il-
 lo. Vos Romani arcete
 virum aditu Urbis ; vel
 si erit meritis cœcete
 gravibus vinculis ; aut

tus de quo supra.
 597. *Famularia*] Leges, quibus vos omnia
 oporteat servorum more obedire.
 603. *Succinctis*] Quia, ut alibi noster,
 hirsuto vertice pinus, riansque ramoso stipite
 à terra surgit.

obstante ostendit tempora
conspicua duplici cornu.
Omnes depresserunt oculos,
atque ingemuerunt; &
(quis possit fidem habere?)
nolentes aspexerunt caput
viri de ipsis bene meriti;
neque passi illud diutius
sine honore, imposuerunt
festam coronam. At Op-
timates, quandoquidem
prohibearis subire mania,
Cipe, prabuerunt tibi
tantum agri in merito-
rum tuorum honorem da-
ti, quantum posses com-
prehendere bobus submis-
sis aratro impacto ab ortu
Solis adoccasum. Atque
infulpunt postibus aratis
cornua imitantia stupen-
dam figuram, duratura
per longa secula. Nunc
Musa, numina faventia
Poëti, aperite, (namque
vobis compertum est ne-
que remota antiquitas vos
latet,) unde insula cir-
cumdata fossa Tibridis
addixerit Coroniden Diis
Urbis Romulea. Sava
pestis olim corruperat a-
ërem Latialem, & corpo-
ra exsanguia diffuebant sanie. Postquam exhausti funeribus vident neque humanos conatus,
que curas medicorum quicquam prudesse, se conferunt ad opem cœlestem, atque potiti Delphi
medio mundo positii, consulunt sortes Apollinis, atque precantur velut subvenire rebus afflictis
culo salutifero, & finem imponat cladi tanta Urbis. Et locus, & laurus, & phœtra qua
decorat,

Exhibuit gemino præsignia tempora cornu.
Demisere oculos omnes, gemitumque dedere
Atque illud meritis clarum (quis credere possi)
Inviri videre caput: nec honore carere
Ulterius passi, festam imposuere coronam. 6
At proceres, quoniam muros intrare vetaris,
Ruris honorati tantum tibi, Cipe, dedere,
Quantum depresso subjectis bubus aratro
Complecti posses ad finem Solis ab ortu.
Cornuaque æratis miram referentia formam
Postibus infulpunt, longum mansura per ævum
Pandite nunc, Musæ, præsentia numina vatur
(Scitis enim, nec vos fallit spatiosa vetustas)
Unde Coroniden circumflua Tibridis alveo
Insula Romuleæ sacris adsciverit urbis.
Dira lues quondam Latias vitiaverat auras,
Pallidaque exsanguis squallebant corpora tabo
Funeribus fessi postquam mortalia cernunt
Tentamenta nihil, nihil artes posse medentum.
Auxilium cœleste petunt: mediamque tenentes
Orbis humum, Delphos adeunt oracula Phœbi
Utque salutifera miseris succurrere rebus
Sorte velit, tantæque urbis mala finiat, orant
Et locus, & laurus, &, quas habet illa, pharet

N O T Æ.

612. Demisere] Tum ne boni civis dede-
cus aspicerent; tum ut animum à regia dig-
nitate aversum patifacerent.

618. Quantum] Jugerum illud dicitur,
quantum par boum uno die exarare possit:
sed hic forte intelligit tantum agri, quantum
duo boves diei spatio circumire possunt, a-
ratro limitem & quasi fossam describentes.

620. Aratis] Non auratis; quippe ita fi-
des historiæ postulat: Valerius Max. lib. 5.
cap. 6. Cujus testandæ rei gratia, Capius
(Cippi) effigies æræ portæ, qua excesserat,
inclusa est, dictaque Raudusculana; quod
olim Rauda æra dicebantur. Festus, &
Varro.

624. Coroniden] Æsculapium dicit Coro-
nei nepotem, Apollinis ex Coronide filium,
Medicum, & Medicorum Deum.

625. Insula] Quia Æsculapius Romanis
Deus non Indiges vel Indigena, sed Adsciti-

tius, in Tibridis insula Draconis specie sibi-
des aptus delegit, ut postmodum pate-
ideo ea Romæ illum Deum, ejusque sacra
scivisse dicitur.

626. Lues] Æsculapium Epidauro acci-
Romam, amoliendæ pestilentiæ causâ, re-
Livius.

630. Mediam] Parnassum montem, b
quo Delphi Apollinis oraculo clarum oppi
orbis umbilicum statuunt Strabo, Lucan
alii. Quam verè aut apposite nullus non v.

633. Sorte] Responso seu Oraculo salu-
afferenti est; namque vaticinia quædam
te etiam & conjectis in mensam talis age-
tur.

634. Quas habet] Phœbus ipse ad I-
rum supra Metam. 1.

— Semper habebunt

Te coma, te cithara, te nostra, la-
phœtra.

Intremu e

remuere simul : cortinaque reddidit imo 635
 Incadyto vocem, pavefactaque pectora movit :
 Quod peris hinc, propiore loco, Romane, petisses ;
 Petere nunc, propiore loco. Nec Apolline vobis,
 Si minuatur luctus, opus est ; sed Apolline nato.
 In bonis avibus, prolemque arcessite nostram. 640
 Ista Dei prudens postquam accepere Senatus ;
 Quam colat, explorant, juvenis Phœbeius urbem :
 Quique petant ventis Epidauria littora, mittunt.
 Quæ simul incurva missi tetigere carina,
 Concilium Graiosque patres adire : darentque ; 645
 Cavere Deum, qui præsens funera gentis
 Fugiat Ausonia. Certas ita dicere sortes.
 Confidet, & variat sententia : parsque negandum
 Non putat auxilium ; multi renuere, suamque
 Non emittere opem, nec numina tradere } 650
 suadent.

Im dubitant ; seram pepulere crepuscula lucem,
 Unbraque telluris tenebras induxerat orbi :
 Quam Deus in somnis opifer consistere visus
 Ante tuum, Romane, torum ; sed qualis in æde
 Solet ; baculumque tenens agreste sinistra, 655
 Messariem longæ dextra deducere barbæ :

*non emittere suum presidium, neque dare suos Deos. Dum incerti hærent, crepuscula
 fuerunt serum diem, atque umbra terra adduxerat caliginem mundo ; cum Deus propitius
 visus adesse in somnis ante tuum lectum, Romane, sed qualis solet esse in templo, & tractans bacu-
 nodosum sinistra, mulcere crines proluxa barba dextra ;*

*simul concussa sunt, atque
 cortina edidit hunc sonum
 ex ultimo adyto, & percussit
 corda tremantia ; Potius
 petere loco propiore
 quod hinc petis ; atque
 nunc pete loco propiore, ô
 Romane : neque habetis
 opus Apolline, qui mi-
 nuatur luctus, sed filio A-
 pollinis. Ire lætis auspi-
 cii, atque advocate no-
 strum filium. Postquam
 gravis Senatus audivit
 Dei monita, exquirunt
 in qua urbe juvenis Phœ-
 beius habitet, & mittant
 qui petant littora Epidau-
 ria ventis, Quæ statim
 atque missi tetigerunt ca-
 va navi, accesserunt ad
 concilium & patres Gra-
 eos, atque precati sunt,
 ut traderent Deum, qui
 præsens absolvat nationem
 Italiam sumeribus : sic
 monere certa oracula.
 Sententia est dissimilis at-
 que varia ; parsque non
 censet opem abnuendam ;
 multi recusant, atque ad-*

N O T Æ.

635. *Cortina*] Occiso Pythone tripodis
 modo, inquit Iul. Scaliger, oraculum suum
 est : cuius corio obductus tripus, inde etiam
 Cortina fuit, appellatus. Illam verò Poëtæ
 tripodem usurpant unde oracula dabantur,
 ea mensa fuit, ut quibusdam videtur, sive
 quædam machina, tribus pedibus inni-
 qua consensa numine afflata Pythias Va-
 nari solebat.

637. *Propiore*] Epidaurus nempe propior
 Ausonia, quam Delphi.

639. *Nato*] Æsculapio.

640. *Bonis*] Ex avium volatu atque gar-
 gili quia futurorum aucupari scientiam nite-
 retur, ideo bona quæ læta, dicebantur,
 mala quæ adversa portendebant.

642. *Juvenis*] Æsculapius.

643. *Epidauria*] Plures fuerunt Epidauri,
 de Argia hic agitur Peloponnesi, ad sinum
 Peloponnesicum, Æsculapii fano olim celebri.

647. *Ausonia*] Italia : fuerunt namque
 Ausones antiquissimi populi, qui Italiam te-
 nuerunt.

647. *Sortes*] Apollinis oracula, ut supra.

648. *Sententia*] Epidaurii concilii, seu
 Græcorum patrum.

650. *Numina*] Æsculapii.

653. *Deus*] Æsculapius.

654. *Romane*] Plures fuisse legatos Epi-
 daurum missos supra vidimus : sed unus
 princeps fuit.

655. *Agreste*] Non sine causa Æsculapii
 gestamen baculus agrestis, isque angue in-
 volutus : siquidem enim medici sanitatis
 fulcrum videri volunt, prudentia maxime
 uti debere, utpote in maximis difficultatibus
 per illud gestamen intelligitur : neque
 aliter ad novam vitam, qualem, exuviis po-
 sitis, serpentes videntur recipere, ægros pos-
 sunt perducere.

Et

& proferre huiusmodi
 verba ex amico pectore ;
 Desino expavescere, Pro-
 pter scar, atque deseram no-
 stras imagines. Intuere
 tantum hunc anguem, qui
 implicat spirus hunc bacu-
 lum, atque accuratè ani-
 madverte oculis, ut pos-
 sis cognoscere. Mutabor
 in hunc, sed major ero, &
 tantus videbor in quan-
 tum corpora caelestia de-
 bent mutari. Continuo
 Deus recedit una cum vo-
 ce, sopor cum voce &
 Deo ; & dies amabilis se-
 cutus est discessum soporis.
 Sequens Aurora dispule-
 rat ignes fidereos ; opti-
 mates dubii quid faciant
 cœiunt in templum magni-
 ficis operibus extructum
 Dei expetiti, atque pre-
 cantur ut demonstrat in-
 diciis caelestibus quo loco
 ipse cupiat manere. Vix
 satis absoluerant, cum
 Deus splendidus in for-
 ma anguis erectas cristas
 habentis emisit sibila præ-
 nuntia, & concussit ad-
 ven. n suo & statuam, &
 altaria, & va'vas, &
 stratum marmoreum, &
 cacumina aurea ; atque
 constitit excelsus in medio
 templo pectore tenus, &
 circumspexit oculis igne
 radiantibus. Turba pa-
 vida timet. Sacerdos ha-
 bens comam castam reli-
 gatam vitta alba cognov-
 vit Deum ; atque, inquit,
 Ecce Deus, ecce Deus,
 & favete animis atque linguis, quisquis ades. Sis conspectus utiliter ô formosissime ; atque
 feras populis venerantibus tua sacra. Quicumque adest adorant Deum iussu, atque omnes
 rant voces repetitas Sacerdotis ; & Æneada favent pie animo atque verbis, Deus annuit his ;
 cristis agitatis emisit sibila ter iterata lingua vibrata, quæ essent iis certa pignora. Tum de-
 dis per gradus nitentes, & retorquet caput, atque discessurus respicit altaria antiqua, & sal-
 domos affuetas & templa possissa.

Et placido tales emittere pectore voces.
 Pone metus ; veniam, simulacraque nostra relinquit
 Hunc modo serpentem, baculum qui nexibus amb
 Perspice : & usque nota visu, ut cognoscere } 60
 possis.

Vertar in hunc : sed major ero ; tantusq; videbo
 In quantum verti caelestia corpora debent.
 Extemplo cum voce Deus, cum voce Deoque
 Somnus abit ; somniq; fugam lux alma secuta e
 Postera fidereos Aurora fugaverat ignes : } 60
 Incerti quid agant proceres ad templa petiti
 Conveniunt operosa Dei : quaque ipse morari
 Sede velit, signis caelestibus indicet, orant.
 Vix bene desierant, cum cristis aureus altis
 In serpente Deus prænuntia sibila misit ;
 Adventuque suo signumque, arasque, foresque,
 Marmoreumque solum, fastigiaque aurea mov
 Pectoribusque tenus media sublimis in æde
 Constitit, atque oculos circumtulit igne micant
 Territa turba pavet. Cognovit numina castos } 6
 Evinctus vitta crines albente sacerdos :
 Et, Deus en, Deus en ; linguisque animisq; fave
 Quisquis ades, dixit. Sis, ô pulcherrime, visu
 Utiliter ; populosque juves tua sacra colentes.
 Quisquis adest, iussum venerantur numen ; } 6
 & omnes

Verba sacerdotis referunt geminata : piumque
 Æneadæ præstant & mente & voce favorem.
 Annuit his : morisque Deus rata pignora cris
 Ter repetita dedit vibrata sibila lingua.
 Tum gradibus nitidis delabatur ; oraque retro } 6
 Flectit, & antiquas abiturus respicit aras,
 Affuetaeque domos habitataque templa salutat.

N O T A.

666. Petiti] Æsculapii à Romanis postulati.
 667. Operosa] Magnificis operibus extru-
 cta, & instructa, ut mox vers. 672, fastigio
 aereo, solo marmoreo, &c.
 667. Quaque] Epidauri an Romæ ?
 669. Aureus] Non tam, quia ejus simu-
 lachrum aureum, crediderim, quam ut
 splendidum fuisse serpentem, qualemque sese
 pollicitus erat Æsculapius, intelligat.
 671. Signum] Æsculapii statuam.
 674. Micantes] Acutissimi visus & viv
 naturæ est serpens, ex quo optima pal-
 tur remedia. Quibus de causis Æscul
 Sacer.
 680. Iussum] Quod venerari Sacerdos f-
 serat.

ide per injectis adopertam floribus ingens
 erpit humum ; flectitque sinus : mediamque per
 urbem
 endit ad incurvo munitos aggere portus. 690
 estitit hic : agmenque suum, turbæque sequentis
 officium placido visus dimittere vultu ;
 orpus in Ausonia posuit rate. Numinis illa
 ensit onus : pressaque Dei gravitate carina
 Æneadæ gaudent : cæsoque in littore tauro 695
 orta coronatæ solvunt retinacula puppis.
 mpulerat levis aura ratem. Deus eminet alte :
 npositaque premens puppiam cervice recurvam,
 æruleas despectat aquas : modicisque per æquor
 onium Zephyris sexto Pallantidos ortu 700
 aliam tenuit ; præterque Lacinia templo
 obilitata Deæ, Scylaceaque littora fertur.
 inquit Iapygiam, lævisque Amphissia remis
 axa fugit : dextra prærupta Ceraunia parte,
 omechiumq; legit, Caulonaq; , Nariciamq; ; 705
 vincitque fretum, Siculique angusta Pelori,
 hippotadæq; domos regis, Themeseque metalla ;
 eucosiamque petit, tepidique rosaria Pæstii.

Hinc magnus obrepit per
 terram rectam floribus
 sparjis ; atque agit at spi-
 ras, & petit portus val-
 latus incurvo aggere per
 mediam urbem. Hic sub-
 stitit, & visus dimittere
 urbem suam & officium
 agminis prosequenti eum
 leni facie, demisit corpus
 in navem Italiam. Illa
 sensit pondus Dei, & Æ-
 neada latansur navem
 esse onustam pondere nu-
 minis ; & bove mactato
 in littore solvunt vincula
 orta navis coronata. Le-
 vis ventus agitarat na-
 vim. Deus sublimis ex-
 itat, & innixus panda
 puppi capite demisso, de-
 spicit aquas caruleas ; &
 zephyris modicis per mare
 Ionium sexto exortu Pal-
 lantidos pervenit in Ita-
 liam, & vehitur præter
 littora Lacinia inclita
 templo Deæ, atque Scyl-
 acea. Præterit Iapygiam,
 & vitat petras Amphis-

is expositis remis : præterit à parte dextra Ceraunia, & Romechium, & Caulonem, & Nary-
 am, atque superat fretum, & angustias Pelori Siculi, & domos regis Hippotada & arifodines
 themeses ; tum tendit ad Leucosiam, & rosaria calidi Pæstii.

N O T A.

689. Sinus] Quippe in spiras contorto tergo
 se angues promovent.
 696. Coronata] Ut decuit illam esse, quæ
 m preciosam mercem veheret.
 700. Ionium] Illud namque, quod Siciliam
 ter & Græciam patet, Romanis Epidauro
 omam redeuntibus, fuit enavigandum.
 700. Pallantidos] Aurora, quam Pallantis
 liam nonnulli scripserunt. Per illam autem
 x dies hic intelliguntur.
 701. Lacinia] In Lacinio promontorio
 ille Junonis templum ex Virgilio intelli-
 gitur : sanctumque fuisse omnibus circa populis
 testatur Livius.
 702. Scylacea] Scylacei sinus, aut oppidi
 extrema Calabria.
 703. Iapygiam] Calabriam, ab Iapyge,
 Ædali filio, sic dictam.
 703. Amphissia] Frustra, ut videtur in his
 etegendis viri magni defudarunt, atque adeo
 illis non herëbimus.
 704. Ceraunia] Neque hæc in Italia quis-
 quam alius scriptor indicavit.
 705. Romechium] Nullum quoque hujus

uspiam vestigium.
 705. Caulona] Fuit Caulon seu Caulonia
 urbs magnæ Græciæ in Brutiis, vel, quod i-
 dem est, oppidulum Calabriae ulterioris in
 monte cognomine.
 705. Nariciam] Narycia, Naricia, aut
 Narycium Calabriae est etiam, quam in extre-
 mo ejus angulo Loeri Naryii ædificaverunt.
 706. Evincitque fretum] Cum difficultate
 transit per Siculum fretum, quod quidem est
 maxime vorticosum ; inter Scytleum Italiae
 promontorium, & Pelorum Siciliae.
 707. Hippotada] Solias dicit insulas, in
 quibus regnavit Solus Jovis filius ex Acesta
 Hippota Trojæ filia : de quo jam sæpius.
 707. Themese] Themese seu Tempsum, Bru-
 tiorum oppidum, ærifodinis nobile, quas suo
 tempore defecisse narrat Strabo.
 708. Leucosiam] Lucaniae est parva insu-
 la in sinu Pæstano.
 708. Rosaria] Pæstum Lucaniae oppidum,
 semper vernans, cujus etiam rosaria Virgil.
 commendat his verbis,
 ——— Biferique rosaria Pæstii.

Hinc provehitur ad Capreas, & promontorium Minervæ, & montes nobiles vite Surrentinæ, & urbem Heracleam, & Stabias, & Parthenopen factam ad oria, & post hanc templa Sibyllæ Cumesæ. Inde tepidi fontes, & Linternum lentisco abundans superantur, atque Vulturinus ducens sub aquis multam glaream, & Sinuessæ abundans albis Serpentibus; & Minturna insalubres, & urbs ab ea dicta quam Alumnus sepelivit, & sedes Antiphata, & Trachæ circumdata palude, & terra Circeæ, & Antium firmum habens litus. Postquam nauta hinc direxerunt navem velis instructam;

Inde legit Capreas, promontoriumque Minervæ
Et Surrentino generosos palmite colles, 710
Herculeamque urbem, Stabiasque & in oria natan
Parthenopen, & ab hac Cumææ templa Sibyllæ.
Hinc calidi fontes, lentisciferumque tenentur
Linternum, multamque trahens sub gurgite aren
Vulturinus, niveisq; frequens Sinuessæ colubris: 711
Minturnæque graves, & quam rumulavit Alumnus
Antiphataeque domus, Trachasque obfessa palude
Et tellus Circeæ, & spissi litoris Antium.
Huc ubi veliferam nautæ advertere carinam;

Hinc direxerunt navem velis instructam;

N O T A.

709. Capreas] Insula est regni Neapolitani contra promontorium Minervæ, Tiberii secessu nota.

709. Promontoriumque] In illius extremo est Atheraeum, seu Minervæ sacellum, quod Ulysses dicitur ædificasse.

710. Surrentino] Surrentum urbs est Campaniæ, vino maxime nobilis.

71. Herculeam] Heraclea etiam, Heracleopolis, Herculanum insuper hic vocatur vicus, Cluverio la Torre del Graco: estque regni Neapolitani, ad radices montis Vesuvii.

711. Stabias] Oppidum Campaniæ bello sociali à Sylla deletum, dein restauratum: hodie Castellæ mare di Stabia.

712. Parthenopen] Neapolim dicit à Parthenope una Sirenarum ibi sepulta cognominatam; quo se Romani oriaturi, propter locorum amoenitatem, conferre solebant. Hor. Epod. 5.

712. Cumæ] Cumas Campaniæ urbem à Sibylla nobilitatam supra vidimus. Funditus fuit excisa diciturque hodie Cuma diruta.

713. Calidi] Baias innuit fontibus calidis maxime celebres. Hodie ibi exiguum castrum tantum superest nomine Baia cum balneis.

713. Lentisciferumque] Lentiscus arbor est in Chio præcipue nascens, mastichen exudans in modum gummi.

714. Linternum] Campaniæ fuit oppidum, Scipionis majoris secessu & sepulchro nobile, quod hodie in ruinis jacet.

715. Vulturinus] Fluvius Campaniæ, qui ex Apennino Capuam præterlabitur, atque in mare Tyrrenum ad Vulturini excisæ urbis rudera devolvitur.

715. Sinuessæ] Hæc etiam fuit Urbs Campaniæ, quæ hodie prorsus excisa jacet.

715. Colubris] Verissime, nigra videri solent columbis pro colubris reponi debere censet clarif. Heinsius: Campanas Columbas lat dat Plinius lib. 10. cap. 37. Mihi quidem sicut & illi, colubri hinc nivei sunt nugæ; auctoribus enim antiquis nusquam memrantur.

716. Minturna] Urbs fuit Latii, quæ hodie nulla est, in Campaniæ confinio, paludibus adiacens, in quibus septies Consul Marius delituit. Ex illis autem aer gravis atque noxius.

716. Quam] Cajetanam dicit Æneæ nutricem à qua Cajetanam urbem Latii denominatam volunt. Quanquam ex eo quidam dicitur putant à Laconibus, quod in littore curvo sit posita: illi namque curva omnia Cajetanam vocabant.

716. Alumnus] Æneas.

717. Antiphata] Formias dicit, quæ tenuit Antiphaten Læstrygonum crudelem tyrranum supra vidimus.

717. Trachas] Terracina seu Terracina, quæ & Anxur prius dicta, itemque Trachina, hodie est Assera, utpote in colle sita, urbs Volturni in Latio. Deficit in dies propter adjacentium Pontinarum paludum exhalatione aërisque intemperiem.

718. Circeæ] Mons est Latii mari ac paludibus ita cinctus, ut insula videatur, à Circe quæ illum tenuit cognominatus: In quo olim urbs Circei aut Circaum, hodie in ruinis.

718. Antium] Hæc olim Volturni caput fuit 25. mill. pas. ab Urbe in hortibus hybernæ.

Asper enim jam pontus erat) Deus explicat }
 orbes : } 720
 erque sinus crebros & magna volumina labens,
 empla parentis init, flavum tangentia litus.
 Equore pacato patrias Epidaurius aras
 inquit : & hospitio juncti sibi numinis usus
 litoream tractu squamæ crepitantis arenam 725
 ulcat : &, innixus moderamine navis, in alta
 uppe caput posuit : donec Castrumque, sacraeque
 avini sedes, Tiberinaque ad ostia venit.
 luc omnes populi passim, matrumque patrumq;
 obvia turba ruit; quæq; ignes, Troïca, servant, 730
 vesta, tuos : latoque Deum clamore saluant.
 Quaque per adversas navis cita ducitur undas,
 thura super ripas, aris ex ordine factis,
 arte ab utraque sonant : & odorant aëra fumis :
 itaque conjectos incalfacit hostia cultros. 735
 amque caput rerum Romanam intraverat urbem;
 irigitur serpens ; summoque acclinia malo
 colla mover : sedesque sibi circumspicit aptas.
 cinditur in geminas partes circumfluis amnis :
 insua nomen habet : laterumq; à parte duorum 740
 orrigit æquales media tellure lacertos.
 luc se de Latia pinu Phœbeïus anguis
 contulit : & finem, specie cœleste resumta,
 uctibus imposuit ; venitque salutifer Urbi.
 Hic tamen accessit delubris advena nostris : 745

(namque jam mare erat turbidum,) Deus evoluit spiras ; atque obrepens per frequentes flexus & ingentes orbes subit templa patris tangentia sulcum litus. Epidaurius deserit altaria paternam mari composito, & usus hospitio Dei sibi conjuncti, scindit arenam litoream tractu squama stridentis ; & insitens gubernaculo navis demisit caput in excelsa puppe, donec appulit ad Castrum & sacras domos Laviniæ ad ostia Tiberina. Omnes populû passim, & catus occurrens seminarum atque virorum, & qua custodiunt tuos ignes, Vesta Troïca, huc ruunt, & saluant Deum festiva vociferatione. Et qua velox navis ducitur per undas adversas, thura crepitant ab utraque parte, altariibus structis ex ordine ad ripas, atque persundunt aërem fumis odoriferis, & victima percussa calefacit cultros immisos. Jamque subierat Urbem Romam caput erbis ; Anguis tollitur, & movet colla qua supremo circumlabens dividitur in

duo adnitebantur ; & sibi circumspicit domum congruam. Fluvius in duas partes : Insula habet nomen ; & mittit brachia aequalia à parte duorum laterum, inter usque terra media est. Serpens Phœbeïus huc concessit ex navis Latia ; & finivit iunctus forma cœlesti recepta ; atque accessit opifer Urbi.
 Hic tamen peregrinus adscriptus est nostris templis :

N O T A.

720. *Explicat*] *Discessurus* scilicet : namque quiescentes solent angues in multos orbes esse convolvere.
 722. *Parentis*] *Apollinis*.
 723. *Epidaurius*] *Serpens* aut *Æsculapius* Epidauri auctus.
 727. *Castrum*] *Castrum* dicit Iuni seu Panos ; utulorum oppidulum in Latio ; inter Lavinium & Ostiam situm.
 728. *Lavini*] Urbs fuit Latii ab Ænea condita, in qua Veneris templum nomini Latino commune.
 738. *Ostia*] Ubi *Ostia* civitas ab Anco Martio constituta.
 730. *Quaque*] *Vestales* virgines *Æscula-*

pio etiam obviam processisse ait.
 730. *Troïca*] Vestam namque, atque Ignem æternum Imperii custodem, Æneas Troja avexerat.
 739. *Hinc*] *Tiberis*, qui Romam alluit.
 742. *Hinc*] In insulam Tiberis, quæ erât extra urbem : quia scilicet, ibi aër salubrior, neque aliud præsentius remedium adversus luem, quam secessus.
 742. *Phœbeïus*] Quia *Æsculapium Phæbi*, seu Apollinis filium exhibebat.
 743. *Cœlesti*] Pro *cœlesti* : quæ tamen species humana est barbati senis laurea redimiti, nodoso in manu baculo.

Cæsar est Deus in urbe sua; quem pace & bello principem, non magis bella absoluta triumphis, & res peracta tempore pacis, & gloria accelerata rerum mutaverunt in novam Stellam & cometam crinitum; quam sua soboles. Neque vero de factis Cæsaris ullum est majus opus, quam quod parens fuit hujus. Nempe illustrius est vicisse Britannos aequoreos, & duxisse naves victrices per septemfluvios alveos Nilii papyrum ferentis; atque addidisse populo Quirini Numidas ab officio deficientes, & Jubam Cinyphium,

Cæsar in urbe sua Deus est: quem Marte togaque Præcipuum, non bella magis finita triumphis, Resque domi gestæ, properataque gloria rerum In sidus vertere novum, stellamque comantem; Quam sua progenies. Neque enim de Cæ- } 75

saris actis

Ullum majus opus, quam quod pater exstitit hujus Scilicet æquoreos plus est domuisse Britannos, Perque papyriferi septemfluvii flumina Nilii Victrices egisse rates: Numidasque rebelles, Cinyphiumq; Jubā, Mithridateisq; tumentem 75

septemfluvios alveos Nilii papyrum ferentis; atque addidisse populo Quirini Numidas ab officio deficientes, & Jubam Cinyphium,

N O T Æ.

746. *Cæsar*] *Julius Cæsar* primus Imperator. Lege argumentum.

746. *Marte togaque*] *Pace & bello*: namque certe ille in utrumque fuit ita paratus, ut ex quibus virtutibus majorem laudem consequutus sit, difficile sit dicere:

748. *Properata*] *Properanter & brevi tempore comparata.*

749. *Comantem*] *Cometæ crinita etiam stella* dicuntur.

750. *Progenies*] *Octavianum Augustum* dicit, *Julii Cæsaris* adoptione filium & heredem, *Julia*, *Julii Cæsaris* sororis, nepotem, quem *C. Octavio* peperit *Attia Julia* ex *M. Attio Balbo* filia.

751. *Majus*] *Gratulandum*, inquit *Florus*, in tanta perturbatione est, quod potissimum ad *Octav. Cæsarem Augustum* summa rerum rediit; qui sapientia sua atque solertia, percussus undique, & perturbatus ordinavit Imperii corpus: quod ita haud dubie nunquam coire & consentire potuisset, nisi unius præsidis nutu, quasi anima & mente regeretur.

751. *Pater*] Namque ita illum rerum summæ præfecit, & causa fuit eorum omnium, quæ sapienter Augustus administravit.

752. *Scilicet*] Præstantissima quæque Cæsaris gesta cum quadam Ironia enumerat Poëta, ut Augusti adoptionem illis anteferendam esse ostendat: atque ita hujus laudem callide inculcet.

752. *Britannos*] Illos verò victos, quibus ante Cæsarem ne nomen quidem Romanorum cognitum erat, stipendarios fecit.

753. *Papyriferi*] *Papyrus* planta est nascens

in palustribus Ægypti, ex qua fiebant chartæ papyri acui seu scalpello diductis atque separatis.

753. *Nilii*] Fluvium esse Ægypti majus per septem ostia aut alveos in mare Mediterraneum se exonerantem jam sæpe didimus.

754. *Victrices*] Devicto *Ptolomæo* regi & *Cæsari*, sicuti antea *Pompeio* insidias paraverat. Ille namque victus in *Nilo* periit.

754. *Numidas*] *Numidæ* Africae populi admodum feroces, qui cum *Juba* Mauritanie rege, *Pompejanorum* partium ductore *Catonem*, *Scipionem*, *Petrem* aliosque sequuti adversus Cæsarem in Africa dimicaverunt, ibidemque victi sunt. De insidia autem neque *Pompeii* neque cæterorum mentio ulla, quia execrandum atque lacrimabile bellum Romanis.

755. *Cinyphium*] *Juba* rex Mauritanie *Cinyphus* à *Cinypho* seu *Cinype* Libyæ fluvio, in Mediterraneum prope *Lebedam* defluente, dicitur.

755. *Mithridateisque*] Namque *Mithridates* rex Pontis, quem quatuor *Pyrrho*, ductorem & septem anni *Annibali* suffecerint, ille per quadraginta annos resistit; donec tribus ingentibus bellis successus, felicitate *Scyllæ*, virtute *Luculæ* magnitudine *Pompeii* consumeretur. Phænacem filium ejus bella ferocius movente Cæsar ex *Alexandria* advensans una acie perfligavit. Unde ut ait *Sæct.* inter *Pompeii* percussa trium verborum titulum prætulit *Veni vici*.

Jominibus Pontum, populo adjecisse Quirini;
 Et multos meruisse, aliquos egisse triumphos;
 Quam tantum genuisse virum, quo præside rerum
 Humano generi, Superi cavistis abunde.
 Ne foret hic igitur mortali femine cretus; 760
 Ille Deus faciendus erat. Quod ut aurea vidit
 Eneæ genitrix; vidit quoque triste parari
 Pontifici letum; & conjurata arma moveri;
 Palluit: & cunctis, ut cuique erat obvia, Divis,
 Aspice, dicebat, quanta mihi mole parentur 765
 Infidiæ: quantaque caput cum fraude petatur,
 Quod de Dardanio solum mihi restat Iulo.
 Solane semper ero justis exercita curis?
 Quam modo Tydidæ Calydonia vulneret hasta,
 Junc male defensæ confundant mœnia Trojæ. 770
 Quæ videam natum longis erroribus actum,
 Actarique freto, sedesque intrare silentum;
 Bellaque cum Turno gerere; aut, si vera fatemur,
 Cum Junone magis. Quid nunc antiqua recordor
 Damna mei generis? timor hic meminisse
 priorum 775
 Non finit. In me acui sceleratos cernitis enses.
 Quos prohibete, precor; facinusq; repellite: neve
 læde sacerdotis flammam exstinguite Vestæ.

Et Pontum superbum Mithridatis gloria; & dignum fuisse multis triumphis, & agitasse quosdam, quam genuisse tantum virum, quo arbitro rerum satis consuleris humano generi, & Diis. Ne ergo hic Augustus videretur genitus femine mortali, ille Julius Cæsar erat faciendus Deus. Quod cum splendida mater Aenea cognovit, advenit etiam lugubrem necem parari Pontifici, & arma conjurata concuti; Palluit; atque dicebat omnibus Diis, ut in quemque incidere, Vide quanto conatus infidia mihi struantur: & quanta cum perfidia caput, quod solum mihi superest de Iulo Dardanio, appetatur. An ego sola semper ero vexata justis sollicitudinibus? Quam nunc hasta Calydonia Tydide vulneret; modo muri Trojæ male protecti turbent. Quæ cernam filium Aeneam jactatum longis erroribus, & agitari mari, & subire habitationes mortuorum, & bello congregi cum Turno, vel potius cum Junone, si vera agnoscimus. Quamobrem nunc refero præteritas cladei meæ sobolis? Hic mihi non patitur recordari antiquorum. Videtis nefarios gladius parari in me. Quos oro arceatque avertite nefas; neve suppressite ignes Vestæ nece Sacerdotis.

N O T A.

756. Pontum] Regio est minoris Asiae Septentrionem à Pontico mari cognominata, ubi regnavit Mithridates, & postea ipsius filius Pharnaces, à Cæsare cæsus.
 756. Quirini] Eo nomine appellatum Rōulum supra diximus.
 757. Aliquos] Quatuor superbo apparatu Floo designatis, quanto, inquit, majora erant de quibus non triumphabat?
 762. Aeneæ genitrix] Venus.
 763. Pontifici] Cæsari, qui Pontifex erat, eo tempore jugulatus est.
 763. Conjurata] Bruti duo, Cassius, alii Patricii, atque equites in Cæsarem, quod solentius agere inciperet, conjuraverunt; in tribus & viginti vulneribus in curia illum interfecerunt.
 765. Mihi] Quia Cæsari, qui ultimus futurus erat ex gente Julia, à Venere per Iulum que Aenean derivata.

769. Tydida] Diomedis, Tydei filii, qui Venerem Aeneæ suo faventem, ipsumque aube operientem vulneravit.
 769. Calydonia] Quia Calydon Aetolorum civitas, quibus imperavit Diomedes.
 772. Sedes] Duce Sibylla ad Inferos descendisse supra vidimus.
 773. Turno] Hunc Rutulorum regem habuimus etiam in præcedentibus.
 774. Junone] Quæ usque Turno favit.
 775. Hic] Quo Cæsaris causa percelleretur.
 776. Me] Quia in Julium Cæsarem.
 778. Sacerdotis] Pontificem maximum fuisse Cæsarem modo diximus.
 778. Exstinguite] Id est, Ne religionem atque Deorum cultum omnem ex terris tollite. Ad illud verò alludit Poëta, quod in primis focum Vestæ virginibus Numa colendum dedit, ut ad similitudinem caelestium siderum custos imperii flammam vigilarer: ut loquitur Florus.

Talia

Venus sollicita frustra
 profundit sermones toto
 caelo, & tangit Deos. Qui
 tametsi nequeunt frangere
 fata ferrea antiquarum
 ferorum; tamen præbent
 indicia hæud dubia cla-
 dis ventura. Perhibent
 arma sonantia inter atras
 nubes, atque tubas hor-
 rendas, & cornua audita
 in caelo portendisse sce-
 lus. Solis etiam luzubris
 species mittebat lumina
 pallida terris anxiiis. Sæpe
 faces visæ flagrare sub
 mediis sideribus: Sæpe
 gutta sanguinea cecide-
 runt inter imbres. Lucif-
 er caruleus infectam ha-
 bebant faciem nigro colore.
 currus Lunares tincti
 cruore. Bubo feralis fecit
 præsagia luctuosa mille lo-
 cis; mille locis ebur ste-
 vit; atque cantus & vo-
 ces minantes dicuntur au-
 ditæ in sacris lucis. Nulla
 hostia Deos placidos signi-
 ficat, & fibra testatur
 ingentes tumultus immi-
 nere; atque caput in ven-
 nitur recisum in extis.
 Dicunt canes noctu ulu-
 lasse circum demos &
 templa Deorum, atque a-
 nimas mortuorum vaga-
 tas esse, & Urbem concussam fuisse terra motibus. Attamen præsagia Deorum non potuerunt
 perare fata futura & insidias; & enses evaginati feruntur in ædem: neque enim ullus locus
 Urbis præter Curiam placet ad scelus & crudelem necem. Tum vero Cytherea planxit pectus ut
 que manu, atque præparat ut abscondat Aeneaden nube,

Talia nequicquam toto Venus anxia cælo
 Verba jacit: Superæsq; movet: Qui rumpere }
 quanquam } 78
 Ferrea non possunt veterum decreta fororum;
 Signa tamen luctus dant hæud incerta futuri.
 Arina ferunt inter nigras crepitantia nubes,
 Terribilesque tubas, auditaque cornua cælo
 Præmonuisse nefas. Phœbi quoq; tristis imago }
 78
 Lurida sollicitis præbebat lumina terris.
 Sæpe faces visæ mediis ardere sub astris:
 Sæpe inter nimbos guttæ cecidere cruentæ.
 Cæruleus & vultum ferrugine Lucifer atra
 Sparfus erat: sparsi Lunares sanguine currus. }
 79
 Tristitia mille locis Stygius dedit omina bubo;
 Mille locis lachrymavit ebur: cantusque ferunt
 Auditi, sanctis & verba minacia lucis.
 Victima nulla litat: magnosque instare tumultus
 Fibra monet; cæsumq; caput reperitur in extis. }
 79
 Inque foro, circumque domos, & templa Deorum
 Nocturnos ululasse canes; umbrasque silentium
 Erravisse ferunt; motamque tremoribus urbem
 Non tamen insidias venturaque vincere fata
 Præmonitus potuere Deum: strictiq; feruntur }
 80
 In templum gladii. Neq; enim locus ullus in Urbem
 Ad facinus, diramque placet, nisi Curia, cædes
 Tum verò Cytherea manu percussit utraque
 Pectus: & Aeneaden molitur condere nube;

N O T A.

779. Nequicquam] Namque trucidatus Ju-
 lius Cæsar.

781. Veterum] Parcas dicit Noctæ & Erebo
 fatas.

785. Præmonuisse] Hæc quoque prodigia
 Tranquillus atque Plutarchus Cæsar's necem
 dicunt denuntiasse.

790. Currus] Pro ipsa Luna,

791. Stygius] Feralis, atque pessimi ominis:
 Styx namque Inferorum palus.

792. Ebur] Simulachra Deorum eburnea.
 Ita Virg. Georg. 1. 68. De Julii morte,

Et mæstum ilachrymat templis ebur

794. Nulla] Id verò Cæsari evenisse, quo
 die fuit trucidatus, scribit Tranquillus. In-
 troiit tamen Curiam spreca religione.

795. Fibra] Viximarum exta. Virgilius,

quem noster imitatus est, hæc prodigia e-
 ganter recenset Georg. 1. 464.

795. Caput] Pessimi erat ominis, si jectum
 quod à corde inspiciebant sine capite, aut
 imminuto esset.

801. Templum] Quod fuit curia Pompei
 ubi Senatus habitus. Curia enim loca era-
 ubi res publicæ seu divinæ, ut sacrificia;
 humanæ, aut Consilia curabantur: quas singu-
 lis Curias, in quas populi Romani tribus di-
 visæ, Romulus primus assignavit.

803. Cytherea] Venus.

804. Aeneaden] Hanc vocem ex quibus-
 dam Manu. excudendam curavi pro asber
 ut sensus absolveretur. Cæsarem autem
 signat ab Aenea ortum, quem percussori
 adimere cuperet Venus.

a prius infesto Paris est ereptus Atridæ : 805
 Diomedeos Æneas fugerat enses.
 libus hæc genitor : Sola insuperabile fatum,
 ata, movere paras ? intres licet ipsa sororum
 cta trium ; cernes illic molimine vasto
 ære, & solido rerum tabularia ferro : 810
 uæ neque concursum cœli, neque fulminis iram,
 ec metuunt ullas tuta atque æterna ruinas.
 venies illic incisa adamante perenni
 ta tui generis. Legi ipse ; animoque notavi :
 referam : ne sis etiamnum ignara futuri. 815
 c sua complevit (pro quo, Cytherea, laboras)
 empora, perfectis, quos terræ debuit, annis.
 : Deus accedat cœlo, templisque colatur,
 i facies ; natusque suus, qui nominis hæres,
 opositum feret Urbis onus : cæsi que parentis 820
 os in bella suos fortissimus ultor habebit.
 ius auspiciis obsessæ mœnia pacem
 cta petent Mutinæ : Pharsalia sentiet illum,

qua antea Paris est ad-
 demptus terribili Atri-
 dæ; & quaque Æneas vita-
 verat gladium Diomedis.
 Pater affatur eam ejus-
 modi verbis ; filia cupis-
 ne sola mutare fatum in-
 victum ? Potes ipsa sub-
 ire domostrium sororum :
 ibi videbis tabulas rerum
 fato decretarum ex ara
 & rigido ferro vastæ mag-
 nitudinis ; qua tuta at-
 que æterna, neque reformi-
 dant collisionem cæli,
 neque impetum fulminis,
 neque ullas ruinas. Illic
 reperies sortes tuae sobolis
 insculptas adamante in-
 volabili. Ipse legi, at-
 que signavi mente ea
 omnia quæ generi tuo
 eventura sunt & narra-
 bo, ne sis adhuc nes-
 scitura. Hic, cujus cau-
 sa sollicita es, Cytherea,
 absolvit suam atatem,

His annis quos debuit terra. Tu una cum ipsius filio, qui hæres nominis feret imperii admi-
 rationem sibi commissam, curabis, ut Deus ascribatur cœlo, & honoretur in templis : & illic
 dex generosissimus patris interfecti habebit nos sibi in bellis faventes. Atque superati Mutina
 liene pressa ejus auspiciis petent pacem : Pharsalia sentiet illum,

N O T A.

805. *Atrida*] Menelao, Atræi filio, cum
 congressu Paris occubisset, nisi au-
 to Veneris, quæ nube ipsum operuit,
 rtem effugisset : ut narrat Homerus,
 d. 3.
 806. *Diomedeos*] Æneæ etiam suo nisi suc-
 risset Venus, Diomedes illum facile pere-
 sset, referente eodem Homero Iliad. 5. nam-
 ille inter Græcos fuit fortissimus, Ulyssi
 desertim amicitia conjunctus.
 807. *Genitor*] Jupiter.
 808. *Sororum*] Parcarum ; de quibus
 ra.
 810. *Tabularia*] Tabulas ipsas aeneas intel-
 lit, in quas immutabilia fatorum decreta
 cæ, Jovis scribæ, (ut nominat eas Capel-
 referunt.
 811. *Concursum*] Tonitrui intelligit, qui
 ær non concutitur modo, sed quasi con-
 rere videtur. Sic sæpe Lucretius.
 816. *Sua*] Sibi à fatis assignata, 56. an-
 scilicet.
 818. *Templis*] Non modo Sen. Conf. ei divi-
 siml atque humana omnia decreta, aut in

Deorum numerum, decernentium ore relatus est,
 sed & persuasione vulgi : creditumque est stel-
 lam crinitam, qua per septem dies fulsi, ludis,
 quos primo consecratos ei hæres Augustus edebat,
 Cæsaris esse animam in cælum recepti ; ut re-
 fert Suet. Atque hac de causa simulachro
 ejus in vertice additor stella,

819. *Natus*] Augustus, per adoptionem.

820. *Cæsi que*] Belli initium & causa, præ-
 textus saltem, Avunculi necem ulcisci. Suet.
 10. Cap. August.

823. *Mutinæ*] In ea Galliæ Cisalpinæ urbe
 Antonius, Cæsaris testamento prælatum sibi
 Octavium furens, Decimum Brutum suis
 motibus resistantem oblidebat : Illum
 Octavius liberavit, atque Antonium castris
 exiit.

823. *Pharsalia*] Postquam animum in
 partes omnes versavi, nihil aliud videre
 me hoc in loco fateor, quam errorem eo-
 rum auctorum, qui Pharsalam Thesaliæ
 urbem, ubi Cæsarem inter & Pompeium
 depugnatum est, cum Philippis Thraciæ
 ubi victi Brutus & Cassius ab Octavio, &
 Emathiaque

itemq; Philippi iterum ir-
rigati frage. *Emathia* &
magnum Pompeii nomen
vincetur in mari Siculo:
& uxor *Ægyptia* ducis
Romani male fisa conjugio
oscidet; atque illa erit
frustra minata nostra
Capitolia obtemperatura
esse suo Canopo. Quamo-
brem tibi recenseam Bar-
baros & nationes fias ab
utroque Oceano? Quic-
quid terra habet habita-
bile, erit sub hujus impe-
rio. Mare etiam illi ob-
sequetur. Pace prabita
terris conferet ingenium
suum ad iura civilia, &
aquisimus auctor statuet leges; & componet mores suo exemplo; & consulens seculo sui
temporis & venturorum nepotum, curabit progeniem ortans de sancta uxore sumere

*Æmathia*que iterum madefacti cæde Philippi:
Et Magnum Siculis nomen superabitur undis: 8:
Romanique ducis conjux *Ægyptia* tædæ
Non bene fisa cadet: frustra que erit illa minata
Servitura suo *Capitolia* nostra Canopo.
Quid tibi Barbariem, gentes ab utroque jacente
Oceano numerem? quodcumque habitabile } 8:
tellus

Sustinet, hujus erit. Pontus quoque serviet illi
Pace data terris, animum ad civilia verter
Jura suum, legesque feret justissimus auctor:
Exemploque suo mores reget: inque futuri
Temporis ætatem venturorumque nepotum 8:
Prospiciens, prolem sancta de conjuge natam

N O T A.

Antonio, confuderunt; nisi, ut Poëtarum
mos est, vicina, vel ejusdem ditionis loca pro-
iisdem usurpare, hic promiscue Pharsalum
atque Philippos, quæ urbes eidem Macedo-
num regi olim parebant, pro una atque ead-
em belli arena Naso noster cum aliis sumfer-
rit. Certe Florus Brutum & Cassium illam,
quæ Cinæo Pompeio fatalis fuerat, Pharsalum
scilicet infedisse testatur, cum tamen ex con-
stanti historiciæ fide apud Philippos Thracios
illi devicti sint

824. *Emathia*] Eo nomine Macedonia lo-
cæque proxima ab *Emathione* vel *Emathione*
rege dicta sunt. Macedoniæ autem fuerunt
Philippi, in confinio Thraciæ, ubi Brutus &
Cassius cum partibus suis devicti.

825. *Magnum*] *Magnum nomen* de quo hic
agitur est Pompeii, cujus alter filius Sextus se-
cum piratas navales agitans, ita in Siculo fie-
re oppressus est, ut modo trecentarum quin-
quaginta navium dominus, cum sex septemve
Mitylenam fugere coactus fuerit.

826. *Romani*] *Antonii*, qui Cleopatraz libi-
dinis pretium Romanum imperium cum stul-
tissime promississet, ab Augusto ad *Ætium*,
Epiri promontorium, navali prælio devictus est.

826 *Conjux*] *Cleopatra*, quæ, se triumpho
ubi ab Augusto servari sensit, cautiozem nocta
custodiam, in Mausoleo, juxta suum Anto-
nium, admotis ad venas serpentibus, quasi
somnia soluta est.

826. *Tædæ*] Pro conjugio; ut sæpe alibi.

828. *Nostra*] *Jovi* namque dicatum
Capitolium, qui & inde *Capitolinus* dictus.

828. *Canopo*] Urbs est Ægypti, ad
stium Nili occidentale, quod ab ea *Canopic*
dictum.

829. *Barbariem*] Pro barbaris, quos
gustus domuit, inter quos Myfos ipse
etiam barbarorum barbaros vocat Florus; qu-
vide cap. 12.

829. *Utroque*] *Orientali & Occident*
Imo, ut ait Florus, *Omnibus ad occasum*
meridiem pacatis gentibus, ad Septentrion
quoque duntaxat intra Rhenum atque Dan-
bium, item ad Orientem intra Taurum & E-
phratem; illi quoque reliqui, immunes impe-
qui erant, sentiebant tamen magnitudine
& victore gentium Populum Romanum ve-
rebantur.

831. *Huius*] Ubi cuncta atque continua
tius generis humani aut pax fuit, aut paci-
ausus tandem Cæsar Augustus septingentesi
ab Urbe condita anno Janum Geminum elua
Florus.

832. *Civilia*] *Conversus ad pacem, promi-*
in omnia mala, & in luxuriam fluens seculi
gravibus severisque legibus multis coërcis
Ob hac res facta ingenia Dictator perpetui
& Pater Patriæ dictus.

836. *Prolem*] *Tiberium* dicit ex Li-
Drusilla uxore, quam Augustus matrimo-
Tiberii Neronis, & quidem prægnantem,
duxit, dilexitque & probavit unice ac p-
severanter: ut refert Sueton. Illum autem
Tiberium dico, adoptione filium suum se-
cui successori beatissimam Rempublicam
liquit.

Ferre simul nomenque suum curasque jubebit.
 Nec, nisi cum senior similes æquaverit annos,
 Æthereas sedes cognataque sidera tanget.
 Hanc animam interea cælo de corpore raptam 840
 Fac jubar, ut semper Capitolia nostra Forumque
 Divus ab excelsa prospectet Julius æde.

Vix ea fatus erat; media cum sede Senatus
 Constat alma Venus nulli cernenda: sui que
 Cæsaris eripuit membris, nec in aëra solvi 845
 Passa recentem animam, cælestibus intulit astris.

Dumque tulit; lumen capere, atq; ignescere sensit:
 Emisitque sinu. Luna volat altius illa:
 Flammiferumque trahens spatioso limite crinem
 Stella micat; nati que videns benefacta, faretur 850
 Esse suis majora; & vinci gaudet ab illo.

Hic sua præferri quanquam vetat acta paternis:
 Libera fama tamen, nullisque obnoxia jussis,
 Invitum præfert; unaque in parte repugnat.
 Sic magni cedit titulus Agamemnonis Atreus: 855
 Ægea sic Theseus, sic Pelea vincit Achilles.

Denique, ut exemplis ipsos æquantibus utar,
 Sic & Saturnus minor est Jove. Jupiter arces
 Temperat æthereas, & mundi regna triformis:

perari ab illo. Tamen si Augustus prohibet sua acta præponi paternis, nihilominus libera fama, nullisque mandatis subdita præponit eum nolentem; atque obnititur in hac una re. Ita Atreus cedit laudibus clari Agamemnonis: ita Theseus superat Ægeum, ita Achilles Peleum. Denique ut summa exempla quæ paria ipsis sunt, sic quoque Saturnus inferior est Jove. Jupiter moderatur sedes æthereas, & regna mundi triformis:

simul nomen suum & imperii molem. Neque, nisi cum senior æquaverit similes annos, veniet in domus cælestes & ad astra eorum qui sibi affinitate fuerunt conjuncti. Interea conversa in stellam animam sublatam ex corpore interfecto, ut divus Julius prospiciat semper nostra Capitolia & forum ex sublimi calo.

Vix ea dixerat cum alma Venus nulli videntem, constitit in medio confessu Senatus; atque abstulit artibus animam recentem sui Cæsaris, nec passa evanescere in aërem immisit eam stellis cælestibus. Et dum tulit, sensit assumere litem atque ardere, & emisit sinu. Illa volat sublimis Luna; & solget ducens comam igneam longo tractu; atque cernens præclara facinora filii, agnoscit esse præstantiora suis; lataturque superiora suis;

N O T A.

838. *Similes*] *Rerum gestarum gloria interpretor: neque aliorum quos vidi placet hujus vocis explicatio. Repoñit Heinſius Pyllos: & sane Pylis anni, & Dies Pylis in Ovidio aliisque authoribus sepe occurrunt. Et licet hæc conjectura nullorum MSS. autoritate nititur, non videtur tamen alegendanda.*

838. *Æquaverit*] *Men numero, siquidem anno ætatis 56. extinctus Julius Cæsar, ad 76. Augustus pervenerit; verum hujus æquandos annos voluit Vates, quotquot seniori obtingerent prædare gestarum rerum laude.*

838. *Annos*] *Pro Vita seu ejus Ratione & Instituto; si similes retineas.*

839. *Cognata*] *Quia Divum soboles Augustus, cujus cognati Cæsar & Romulus inter sidera.*

841. *Jubar*] *Vide quæ supra annotavimus ad Vocem templis 818.*

846. *Recentem*] *Recentis à corpore liberatam.*

849. *Crinem*] *De crinita stella, quæ per ludos Cæsaris consecratos fulsit, supra ex Traquillo dictam.*

852. *Hic*] *Augustus Cæsaris adoptione filius.*

854. *Una*] *In cæteris morigeros habet omnes Augustus; hac in parte tantum repugnat, quod cum sua facta patris actis præferri vellet, fama tamen ea magis approbat.*

855. *Atreus*] *Agamemnonis pater, cujus tanta laus non fuit quanta hujus, omnium Græcorum ad Trojam ducis.*

856. *Theseus*] *Cujus, Ægei filii, fortia facta passim in superioribus vidimus.*

856. *Pelea*] *Qui Achillis pater tanta non gessit facinora quanta hujus fuisse omnibus notum est.*

857. *Ipsos*] *Julium Cæsarem & Augustum.*

859. *Triformis*] *(æli, Ætheris, Aëris, ut terra marique imperium Augusto relinquatur. Divisum Imperium cum Jove Cæsar habet.*

Terra

Tellus sub Augusto. Uterque est Parens & Moderator, Dii, oro, *Aeneas* comites, quibus ferrum & flamma cesserant, Diique Indigetes, & Pater Urbis, Quirine, & Gradive, pater invicti Quirini, & Vesta consecrata inter Penates *Caesares*, Tuque Phœbe domestice cum Vesta *Caesarea*, & Jupiter qui excelsum habes tempus in monte Tarpeio, & quos alios fas est atque pium ut Poëta invocent. Illa dies sit sera, atque tardior nostro seculo, qua Augustus in cœlum transferatur desinito mundo quem regit, atque absens sit propitius nobis ad eum vota facientibus.

Terra sub Augusto. Pater est & rector uterq; 860
Dî, precor, *Aeneas* comites, quibus ensis & ignis
Cesserunt, Diiq; Indigetes, genitorque, Quirine,
Urbis, & invicti genitor, Gradive, Quirini,
Vestaque *Caesares* inter sacrata Penates ;
Ercum *Caesarea* tu, Phœbe domestice, Vesta, 865
Quique tenes altus Tarpeias Jupiter arces,
Quosque alios vati fas appellare piumque,
Tarda sit illa dies, & nostro serior ævo,
Qua caput Augustum, quem temperat, orbe relicto
Accedat cœlo : faveatque precantibus absens. 870

P E R O R A T I O.

Jamq; opus exegi : quod nec Jovis ira, nec ignes,
Nec poterit ferrum nec edax abolere vetustas.

P E R O R A T I O.

Jamque perfecti opus, quod neque ira Jovis, neque flamma, neque furtum, rapax antiquitas
peterit delere.

N O T A.

861. *Aeneas* comites] Penates dicit, aut Deos domesticos quos in Italiam secum *Aeneas* deportavit. Alii alios esse censuerunt : ut frustra in re tam dubia tamque inutili operam suam quisquam perdidit. D. Onylius Halic. sese illos ait vidisse Romæ in templo, duorum juvenum hastatorum sedentium forma. Alii Jovem, Junonem ac Minervam fuisse ziunt : neque de Pallade, Vestaque quisquam dubitare possit, cui lectus Virgilius. Alii Neptunum & Apollinem ; namque suam etiam Trojam illi profitebantur. Alii alios.

862. *Indigetes*] Dii sunt patrii, qui ex hominibus in Deorum numerum sunt relati ; ita ab *indu* pro *in*, & *ago*, dicti sunt. Precatione simili librum i Georg. concludit Virg.

Dii Patrii *indigetes*, &c.

863. *Quirine*] Romulum eo nomine appellatum Urbisque fuisse conditorum. Superiore libro vidimus.

864. *Gradive*] Mars est Romuli pater, qui vel à *Gradiendo*, vel à *gradatibus* quod vibrare est, sic dicitur.

864. *Caesares*] Quia ejus templum in Palatio, ubi habitabant Imperatores.

864. *Penates*] Deos domesticos, qui ex eo dicitur quod in penitissima seu maxime secreta domus parte coleantur. A *Penus*

quod res maxime necessarias ad victum quotidianam in intima domus parte servatas significat, fit *Penas* Penates ; sicut à *Magnus*, *Magnas* *Magnates*, &c. Quanquam neque inepti videntur qui Penates cum Macrobio, quasi *Penes nos natos* dici volunt.

865. *Phœbe*] Jam supra, *Apollini* in *Palatina* domus parte ab Augusto excitatum templum diximus, addita porticu, cum *bibliotheca Graeca & Latina*.

866. *Tarpeias*] Capitolium dicit in Capitolino monte extractum, qui antea *Terpeius* à *Tarpeia* virgine Vestali ibidem Sabinorum scutis obruta, itemque *Saturninus* dicebatur.

867. *Quosque*] Cum respectu fortasse ad numinum tutelarium vera nomina, quae ignota esse voluerunt, ne quando hostium carmine evocarentur. Macrobi. Sat. 3. 9.

870. *Absens*] Quasi praesentem Deum laudat Poëta : quod quidem si adulandi exquisitissimam artem spectes, optime.

871. *Jamque*] Moris est fere Poëtarum, ut in suorum operum fine aliquid de se dicant. Horatius ait.

Exegi monumentum aere perennius, &c.
Itemque Virgilius 4 Georg. &c. De figuraturis, quis operibus suis affiunt Poëtae in Epilogis, lege censuram Julii C. Scalgeri lib. 5. Cap. ultimo. Crit.

Cum

um volet illa dies, quæ nil nisi corporis hujus
 is habet, incerti spatium mihi finiat ævi :
 arte tamen meliore mei super alta perennis 875
 stra ferar : nomenque erit indelebile nostrum.
 uaque patet domitis Romana potentia terris,
 re legar populi: perque omnia sæcula fama
 i quid habent veri vatum præfagia) vivam.

*Illa dies, quæ nullam ha-
 bet potestatem nisi in hoc
 corpus, finem imponat
 spatio dubia vite cum
 libebit: nihilominus im-
 mortalis surgam super
 excelsa sidera parte potiore
 mei, & fama nostra e-
 rit æterna. Atque legar
 ab hominibus, quacun-*

*potestas Romana porrigitur in terras subactis: & vivam fama per omne ævum, siquidem vati-
 a Poëtarum habent aliquid certi.*

F I N I S.

INDEX.

I N D E X

V O C A B U L O R U M O M N I U M.

Numerus primus paginam; secundus ver sum indicat.

A.

- A.** Pag. 11. Verf. 145.
 12. 173. 30. 588.
 40. 25. *& alibi
 quam plurimis
 in locis.*
 b. 3. 3. 4. 23. 5. 34. *& ali-
 bi quam plur.*
 abactas. 66. 686.
 Abanteis. 443. 164.
 Abantiades. 127. 607. 130.
 673. 133. 767. 772. 140.
 138. 144. 236.
 Abarin. 138. 86.
 Abas. 140. 126. 351. 306.
 421. 505.
 abiderat. 222. 25. 437. 30.
 abdidit. 258. 97. 309. 716.
 314. 73.
 abdit. 183. 599.
 abdira. 68. 8. 133. 777.
 247. 718. 308. 687. 416.
 349. 457. 488.
 abditus. 238. 458. 266. 47.
 abductas. 33. 677.
 aberant. 8. 91. 195. 179.
 247. 695. 247. 695.
 aberat. 131. 709. 187. 715.
 233. 309. 251. 811. 337.
 718.
 abesse. 57. 446. 85. 245.
 247. 327. 423. 331. 546.
 343. 87.
 abesset. 93. 468.
 abest. 30. 583. 70. 778. 107.
 63. 194. 162. 272. 480.
 369. 127. 416. 371.
 abesto. 96. 593.
 abeunt. 15. 326. 152. 435.
 199. 290. 421. 499. 423.
 551.
 abeuntque. 394. 769.
 abferam. 215. 723.
 abfuerunt. 286. 55.
 abfuit. 288. 90.
 abi. 306. 620.
 abibas. 336. 696.
 abibat. 253. 2.
 abibo. 344. 92.
 abiere. 65. 674. 389. 674.
 abies. 288. 94.
 abigitque. 404. 62.
 abigo. 196. 202.
 abire. 26. 495. 210. 565.
 231. 255. 260. 162. 312.
 14. 441. 111.
 abire. 66. 697. 67. 718. 93.
 476. 437. 28.
 abis. 92. 455.
 abit. 73. 872. 90. 398. 119.
 396. 208. 487. 213. 4.
 260. 152. 272. 471. 283.
 785. 308. 701. 315. 106.
 318. 194. 334. 630. 335.
 653. 339. 792. 348. 208.
 446. 247. 464. 664.
 ablara. 73. 873. 190. 52.
 204. 398.
 ablati. 258. 98.
 ablato. 18. 306.
 ablatum. 433. 811.
 ablarus. 128. 626. 156.
 546.
 abluere. 174. 353. 384. 532.
 425. 601.
 abluit. 52. 324. 132. 740.
 abnuat. 293. 221.
 abnuat. 358. 524.
 abominor. 279. 676.
 abrumperere. 53. 359.
 abrumptit. 123. 495.
 abrupta. 249. 764.
 abruptaque. 52. 315.
 abscedat. 175. 362.
 abscedit. 158. 630.
 abscessisse. 149. 376.
 abscidit. 4. 22.
 absens. 240. 515. 327. 424.
 336. 700. 388. 647. 474.
 870.
 absentem. 85. 244. 332.
 566.
 abcentes. 180. 508.
 abstitit. 331. 2.
 abstitite. 96. 557.
 abstit. 129. 650. 275. 556.
 329. 473. 342. 41.
 abstitque. 403. 32.
 absolvere. 438. 42.
 abstemiis. 449. 323.
 abstinet. 303. 532. 539.
 abstinuit. 249. 752.
 abstinitus. 358. 534.
 abstractus. 101. 696.
 abstrahere. 92. 438.
 abstrahit. 33. 666. 389.
 658.
 abstrahor. 138. 53.
 abstraxit. 204. 413.
 abstrahit. 235. 356. 264.
 263.
 abstulerit. 442. 157.
 abstulerunt. 183. 617.
 abstulit. 102. 722. 124.
 539. 181. 557. 201. 349.
 285. 24. 319. 210. 354.
 405. 406. 98. 410. 177.
 424. 575. 434. 824. 448.
 298.
 absumitur. 36. 742. 151.
 427.
 absumsit. 61. 575.
 absumtis. 28. 543. 451.
 353.
 absunt. 51. 292.
 abunde. 469. 759.
 abunder. 69. 764.
 ac. 17. 279. 36. 729. 43. 96.
& alibi. plur.
 Acantho. 390. 701.
 Acarnanum. 242. 569.
 Acasto. 326. 409.
 Acastus. 232. 3.
 accedat. 471. 818. 474.
 870.
 accede. 126. 583.
 accedere. 40. 41. 58. 503.
 90. 375. 120. 442. 160.
 674. 251. 809. 307. 646.
 417.

417. 390. 433. 804.
 accedic. 169. 181.
 accendere. 445. 311:
 accendit. 198. 260.
 accensa. 295. 279.
 accensæ. 255. 28.
 accenseor. 459. 546.
 accensis. 101. 691.
 accensum. 48. 228.
 accensus. 330. 527.
 acceperat. 79. 121.
 accipere. 280. 718. 463.
 641.
 accepisse. 174. 357. 547.
 481.
 accepit. 174. 334. 192. 98.
 accepta. 223. 47.
 accepta. 680. 695.
 acceptaque. 403. 11. 413.
 270.
 acceptas. 275. 574.
 accepti. 55. 410.
 acceptior. 382. 467.
 acceptissimus. 437. 20.
 acceptio. 207. 466. 351.
 305.
 acceptos. 199. 288.
 acceptum. 101. 686.
 acceptus. 346. 678.
 accessere. 247. 163.
 accessi. 157. 592.
 accessisse. 376. 297.
 accessit. 57. 446. 77. 72.
 174. 346. 183. 624. 467.
 745.
 accinctus. 109. 119. 181.
 551.
 accingere. 190. 47.
 accingitur. 129. 666.
 accipe. 97. 589. 109. 118.
 126. 585. 129. 655. 134.
 794. 138. 93. 217. 763.
 301. 463. 255. 12. 353.
 268. 414. 418. 417. 376.
 acciperet. 286. 63.
 accipiam. 264. 255.
 accipienda. 104. 2.
 accipimus. 413. 276.
 accipio. 212. 620.
 accipis. 351. 315.
 accipit. 120. 441. 179. 481.
 182. 591. 220. 870. 245.
 655. 286. 50. 301. 465.
 321. 270. 323. 331. 329.
 477. 430. 743.
 accipite. 289. 490.
 accipiet. 158. 606. 224.
 344.
 accipiam. 158. 606.
- accipitris. 167. 123.
 accipiunt. 131. 704. 252.
 841. 342. 47. 421. 501.
 506.
 acclinata. 428. 666.
 acclinataque. 295. 268.
 acclinavit. 138. 72.
 acclinia. 467. 737.
 acclivi. 267. 334.
 acclivo. 40. 19.
 acclivus. 286. 53.
 accommodat. 198. 398. 229.
 209.
 accubere. 245. 660.
 accusasse. 376. 309.
 accusoque. 372. 200.
 acer. 101. 704. 209. 542.
 332. 294.
 acerque. 288. 95.
 acerbæ. 410. 187.
 acerbø. 137. 62. 353. 388.
 acernæ. 349. 254.
 acernas. 122. 487.
 acerno. 235. 346.
 acerram. 390. 703.
 acerris. 231. 266.
 acervo. 4. 24.
 acervos. 138. 88. 140. 131.
 344. 113.
 Achæmenias. 112. 212.
 Achæmenide. 409. 163.
 Achæmeniden. 409. 161.
 Achæmenides. 409. 167.
 Achæna. 127. 606. 231. 278.
 343. 70. 377. 325.
 Achaidas. 94. 511. 448.
 293.
 Achæide. 157. 577.
 Acheloc. 242. 559. 244.
 614. 257. 68.
 Achelolia. 270. 413.
 Acheloiadum. 406. 87.
 Acheloides. 156. 552.
 Achelous. 242. 548. 258.
 96.
 Acheronta. 330. 504.
 Achille. 321. 265. 343. 81.
 347. 191. 353. 363. 361.
 608. 361. 615. 365. 30.
 369. 130. 386. 597.
 Achillea. 483. 9.
 Achillem. 360. 582. 276.
 301.
 Achilleos. 381. 448.
 Achilles. 343. 73. 345. 126.
 139. 346. 150. 162. 347.
 176. 360. 593. 369. 134.
 371. 179. 375. 281. 381.
 443. 383. 500. 502.
473. 856.
 Achilli. 369. 133. 370. 157.
 376. 298.
 Achillis. 233. 309. 368.
 107. 375. 273. 284.
 Achivam. 410. 191.
 Achivi. 194. 142. 346. 168.
 365. 29. 367. 88. 398.
 113. 369. 136. 381. 445.
 Achivis. 366. 61.
 Achivos. 361. 600. 423.
 561.
 acidis. 393. 757. 304. 78.
 acie. 122. 464. 194. 142.
 aciem. 90. 381. 364. 12.
 acies. 70. 776. 79. 107. 211.
 584. 343. 75. 372. 207.
 Acin. 397. 861. bis 39.
 884.
 accipe. 250. 794. 795.
 Acis. 393. 750. 398. 88.
 896. bis.
 aconita. 11. 447. 205. 41.
 aconiton. 204. 407.
 Aconteus. 142. 201.
 acre. 461. 579.
 acres. 43. 86. 198. 26.
 218. 811. 303. 550. 33.
 529.
 acri. 256. 667. 326. 401.
 acrior. 96. 540. 97. 56.
 283. 787. 325. 370.
 Acrifio. 96. 559.
 Acrifioneas. 148. 239.
 Acrifioniades. 138. 70.
 Acrifium. 127. 612.
 Acrota. 426. 617. 619.
 acta. 46. 184. 61. 562. 6.
 587. 131. 707. 140. 44.
 319. 223. 337. 714. 34.
 186. 349. 253. 359. 53.
 373. 239. 400. 956. 40.
 145. 410. 183. 432. 78.
 473. 852.
 actaque. 259. 134.
 Actæa. 186. 711.
 Actæas. 67. 720.
 Actæis. 19. 313. 214. 68.
 Actæo. 61. 554. 227. 170.
 Actæon. 84. 230. 102. 72.
 Actæona. 85. 243. 244.
 Actæonisa. 102. 720.
 acti. 221. 41.
 Actiaco. 391. 715.
 actis. 58. 497. 114. 25.
 230. 242. 250. 783. 26.
 247. 319. 222. 344. 11.
 357. 500. 393. 758. 46.
 750.

actio. 241. 531. 395. 806.
 Actoridæque. 233. 398.
 Actoridem. 138. 79.
 Actorides. 375. 273.
 Actorum. 55. 386.
 Actum. 263. 223. 303. 527.
 337. 721. 374. 260. 469.
 771.
 Actus. 125. 567. 127. 621.
 Actusque. 291. 182.
 Actutum. 96. 557.
 Act. 162. 23.
 Act. 469. 776.
 Actumine. 54. 376. 78. 84.
 126. 580. 235. 334. 314.
 72. 343. 84. 421. 593.
 Actura. 25. 470. 34. 699. 81.
 155. 115. 299.
 Acturæ. 84. 224. 164. 78.
 269. 383.
 Acturior. 149. 381.
 Acturis. 142. 204. 163. 56.
 Acturo. 230. 245. 289. 130.
 Act. 3. 4. 7. 61. 8. 86. 10.
Act. & alibi quam plur.
 Actura. 352. 324.
 Actio. 172. 271. 356. 452.
 Actus. 138. 78.
 Actamanta. 277. 614.
 Actamantis. 192. 104.
 Actamas. 115. 281.
 Actapertaque. 142. 193. 430.
 740.
 Actat. 292. 208.
 Acte. 41. 70. 86. 133. 124.
 536. 195. 168. 240. 505.
 368. 117. 397. 854.
 Actendum. 239. 484.
 Actere. 71. 826. 131. 701.
 155. 525. 259. 138. 386.
 586.
 Acticere. 31. 617.
 Actiderat. 89. 352.
 Actiderim. 219. 821.
 Actidici. 97. 593.
 Actidit. 5. 38. 82. 191. 87.
 301. 306. 134. 787. 166.
 110. 179. 471. 299. 427.
 328. 449. 342. 45. 358.
 532. 422. 522. 459. 539.
 Actit. 55. 397. 75. 4. 113.
 240. 129. 651. 162. 27.
 164. 85. 198. 273. 208.
 504. 318. 205. 430. 714.
 Actita. 80. 140. 152. 456.
 222. 14. 369. 146.
 Actitris. 160. 667.
 Actitur. 353. 380.
 Actucera. 300. 445.

adducitque. 90. 397.
 adducor. 98. 598.
 adductaque. 249. 775. 256.
 52.
 adducto. 25. 455. 235. 357.
 addunt. 175. 362. 236. 388.
 283. 792.
 adduntque. 44. 121.
 adeam. 382. 465.
 adeant. 334. 628.
 adeat. 407. 105.
 adem. 243. 591. 379. 376.
 ademit. 110. 142. 136. 16.
 155. 542.
 ademta. 57. 461. 397. 871.
 ademta. 94. 515. 410. 197.
 ademtam. 322. 331.
 ademtas. 64. 644.
 ademtis. 47. 211.
 ademto. 88. 337.
 adeo. 145. 273. 150. 396.
 164. 67. 178. 438. 206.
 453. 294. 252. 408. 152.
 adepta. 226. 151.
 aderam. 267. 344. 268. 359.
 aderamus. 348. 213.
 aderant. 126. 598. 153.
 467. 348. 213.
 aderas. 65. 679.
 aderat. 196. 219. 204. 404.
 224. 83. 266. 307. 295.
 277. 317. 162. 346.
 150.
 aderis. 29. 560.
 aderisque. 290. 142.
 aderit. 95. 519.
 adero. 430. 777.
 ades. 243. 957. 307. 673.
 464. 678.
 adesse. 212. 635. 437. 32.
 adessent. 405. 76.
 adesser. 265. 285. 279.
 673.
 adest. 58. 497. 78. 102. 85.
 247. 90. 380. 91. 528.
 126. 598. 130. 692. 137.
 46. 142. 180. 177. 429.
 196. 219. 208. 492. 210.
 561. 237. 418. 262. 200.
 282. 759. 283. 789. 295.
 295. 296. 317. 313. 58.
 342. 66. 347. 176. 348.
 216. 352. 341. 367. 82.
 389. 662. 396. 829. 398.
 906. 433. 808. 464. 680.
 adesse. 101. 713. 196. 198.
 adesto. 41. 45.
 adenda. 215. 785. 250.
 785. 407. 119.

adeundi. 321. 278.
 adeunt. 21. 369. 189. 7.
 213. 651. 462. 631.
 adfara. 70. 783.
 adfater. 433. 807.
 adfert. 17. 271.
 adflavit. 296. 313.
 adflixit. 345. 139.
 adfuit. 54. 367. 150. 402.
 218. 798. 284. 4. 288.
 106.
 adharent. 130. 694.
 adhæret. 184. 641.
 adhæsi. 419. 440.
 adhæsit. 137. 38. 275. 564.
 adhibenda. 451. 361.
 adhibendus. 139. 111.
 adhibent. 278. 653.
 adhibere. 90. 376. 263.
 216. 328. 447. 446. 238.
 adhibet. 294. 259.
 adhuc. 4. 10. 10. 132. 20.
 356. 29. 554.
Et alibi quam plur.
 adjacet. 203. 382. 337. 728.
 adibat. 338. 766.
 adjeci. 308. 677.
 adjecisse. 469. 756.
 adjecisset. 381. 434.
 adjecit. 170. 211. 275. 569.
 adjectoque. 199. 291.
 adjectura. 170. 214.
 adiere. 244. 628. 463. 645.
 adigitque. 138. 70.
 adi. 307. 651.
 adjice. 169. 182. 414. 319.
 adjiciam. 277. 627.
 adjicit. 54. 384. 198. 266.
 334. 637. 335. 671. 342.
 58.
 adjiciunt. 16. 245. 307.
 656.
 adiit. 116. 317. 276. 610.
 285. 15. 403. 9. 439.
 63.
 adimam. 57. 474.
 adimir. 93. 369. 281. 749.
 adimunt. 234. 523.
 adimuntque. 244. 615.
 adire. 116. 317. 184. 649.
 333. 594. 408. 125. 416.
 353.
 adit. 37. 779. 73. 861. 86.
 274. 114. 258. 115. 297.
 219. 830. 258. 108. 275.
 572. 326. 408. 394. 772.
 409. 157. 425. 598.
 adira. 345. 161.
 aditu. 99. 623. 215. 731.

342. 66.
 adjuro. 100. 659.
 adjutus. 445. 224.
 adjurixque. 195. 195.
 adjutus. 28. 540.
 adjuvat. 68. 732.
 adjuvet. 195. 178. 252. 867.
 306. 641.
 admirabile. 162. 14.
 admirantes. 100. 662.
 admirantibus. 32. 644.
 admiratur. 47. 209.
 admiraturque. 399. 913.
 admiremur. 376. 307.
 admiserat. 370. 512.
 admisitque. 111. 186. 320.
 256.
 admissa. 171. 237. 406. 92.
 admissi. 325. 380.
 admissio. 28. 532.
 admissum. 296. 304.
 admissumque. 14. 210. 257.
 83.
 admittitur. 387. 603.
 admonet. 329. 473.
 admonitorque. 129. 664.
 admonitu. 97. 566. 267.
 324. 353. 360. 420. 465.
 admonitus. 199. 295. 207.
 480. 306. 625.
 admonuisse. 61. 565. 459.
 543.
 admonuit. 289. 134.
 admo. 328. 454. 382.
 454.
 admoram. 90. 374. 301.
 463.
 admoti. 211. 593.
 admotis. 292. 188. 449.
 311.
 admoto. 138. 80. 269. 395.
 316. 124.
 admoveam. 297. 344.
 admoveat. 10. 139.
 admovet. 238. 461. 294.
 254. 295. 282. 355. 425.
 admovique. 186. 689.
 admovit. 26. 494. 159.
 643. 315. 115. 445. 218.
 admovitque. 302. 511.
 adolentur. 26. 492.
 adoleret. 248. 740.
 adolefcere. 118. 376.
 Adoni. 303. 543. 308. 682.
 309. 729.
 Ad nis. 303. 532.
 adopertaque. 35. 715. 70.
 790. 108. 94. 247. 701.
 adorandum. 325. 392.
- adorant. 19. 320. 331.
 266.
 adorat. 76. 18. 320. 248.
 331. 540. 416. 366.
 adoratis. 267. 350.
 adscendere. 330. 518.
 adscendit. 394. 780.
 adscendunt. 325. 394.
 adsciverit. 462. 625.
 adum. 59. 513.
 adsis. 98. 613. 106. 30.
 adit. 306. 641.
 adistere. 213. 740.
 adspexi. 411. 218.
 adspexit. 77. 69.
 adspice. 102. 725. 396.
 842.
 adspicere. 93. 479.
 adspicit. 68. 748. 263. 212.
 adsta. 45. 147. 105. 19.
 adsternunturque. 53. 343.
 adstitit. 82. 187. 318. 196.
 360. 125.
 adstricta. 10. 120.
 adstringi. 263. 222.
 adsum. 135. 10. 324. 349.
 166. 73.
 adsumeret. 398. 886.
 adsumus. 98. 605.
 adsumt. 266. 304. 268.
 363.
 advehor. 159. 640.
 advena. 96. 561. 190. 39.
 467. 745.
 adveniens. 197. 238.
 adventare. 342. 65.
 adventat. 260. 145.
 adventu. 315. 95.
 adventuque. 464. 671.
 adventum. 31. 610. 278.
 660.
 adventus. 68. 742. 1178.
 449.
 advertere. 466. 719.
 adversa. 345. 132. 385.
 541.
 adversaque. 141. 161. 387.
 614. 349. 237. 402. 5.
 adversæ. 329. 484.
 adversas. 28. 528. 467.
 732.
 adversi. 42. 80. 82. 183.
 adverso. 71. 814. 134. 803.
 356. 451. 443. 162.
 adversos. 237. 419. 351.
 312.
 adversum. 42. 72. 237. 403.
 344. 116. 351. 312.
 advertens. 413. 270.
- advertite. 99. 636.
 advertitur. 159. 649.
 adulantum. 404. 46.
 adulter. 111. 182. 21.
 746. 281. 739.
 adultera. 57. 471. 226. 13.
 297. 347.
 adulterio. 255. 25.
 adulterium. 60. 545. 11.
 171. 113. 236. 21.
 722.
 adunca. 324. 342.
 aduncâ. 18. 293. 100. 6.
 426. 628.
 aduncus. 303. 550.
 adunco. 95. 533. 118. 3.
 226. 147. 236. 371.
 aduncos. 58. 479. 399. 9.
 aduncum. 259. 128.
 advoct. 171. 249. 3.
 348.
 adurat. 229. 205. 431. 7.
 ad usque. 105. 20.
 adyto. 463. 636.
 Æacida. 218. 803.
 Æacidæ. 326. 400. 3.
 365. 383. 505. 208. 2.
 Æacide. 320. 250.
 Æacideia. 207. 472.
 Æaciden. 319. 227. 3.
 96. 361. 603.
 Æacides. 214. 468. 3.
 246. 321. 274. 325. 3.
 343. 82. 346. 168. 3.
 613.
 Æacidis. 221. 4. 365.
 Æacon. 278. 434. 439. 3.
 27.
 Æacus. 207. 474. 479. 2.
 506. 209. 517. 220. 8.
 364. 25.
 Æas. 30. 580.
 Æede. 349. 246. 377. 3.
 414. 315. 316. 463. 6.
 464. 673.
 Æedes. 119. 403. 145. 2.
 213. 644.
 Æetias. 189. 9. 200. 326.
 Ægeas. 271. 447.
 Ægæo. 335. 663.
 Ægæona. 39. 10.
 Ægea. 473. 856.
 æger. 353. 373.
 Ægeus. 204. 402. 205. 4.
 206. 454.
 Ægida. 69. 755.
 Ægide. 134. 799. 137. 7.
 164. 79.
 Ægides. 228. 174. 7.

405. 242. 559. 349. 237. æqui. 19. 322. 139. 100. 821. 440. 99. 446. 250.
 352. 343. æquo. 85. 253. 107. 62. 156. 467. 734. 373. 845.
 æginæ. 212. 616. 565. acraque. 323. 544. 446.
 Eginam. 207. 474. 247.
 gra. 211. 600. 408. 143. æquor. 19. 318. 56. 263.
 gram. 261. 779. 105. 23. 124. 527. 130.
 gre. 210. 555. 243. 591. 690. 151. 410. 176. 399.
 358. 533. 186. 704. 319. 231. 325.
 gro. 53. 229. 210. 563. 478. 488. 330. 505. 331.
 gros. 209. 540. 555. 338. 748. 339. 795.
 Egyptia. 147. 323. 472. 344. 94. 423. 544. 438.
 826. 49. 447. 267. 465. 699.
 Emathiaque. 472. 824. æquora. 39. 6. 50. 265. 51.
 mula. 25. 476. 164. 83. 292. 59. 509. 73. 872. 95.
 mulus. 364. 17. 538. 99. 627. 100. 657.
 Enæaque. 197. 247. 101. 684. 125. 562.
 Enæadæ. 464. 682. 465. æquore. 46. 172. 59. 530.
 695. 100. 660. 131. 712. 132.
 Encaden. 470. 804. 732. 742. 752. 303. 530.
 Enæa. 390. 681. 425. 600. 530. 320. 255. 328. 455.
 455. 450. 474. 861. 335. 663. 395. 792. 397.
 Enæaque. 424. 588. 854. 878. 400. 937. 404.
 Encam. 405. 78. 37. 423. 548. 443. 176.
 Enæa. 389. 665. 407. 116. 467. 723.
 409. 156. 419. 456. 471. æquorea. 306. 617.
 806. æquoreæ. 319. 226. 330.
 Enëia. 419. 441. 424. 581. 520. 423. 557.
 Eolia. 166. 116. æquorei. 347. 197.
 Eoliam. 201. 3. 7. æquoreis. 287. 78.
 Eolidæ. 273. 506. 407. æquoreo. 319. 212.
 103. æquoreos. 468. 752.
 Eoïden. 214. 672. 364. æquoreus. 244. 603.
 26. æquoribus. 118. 366. 324.
 Eolides. 185. 681. 525. 395. 804. 399. 921.
 Eolidos. 328. 444. æquoris. 20. 341. 109. 135.
 Eolii. 122. 487. 125. 564. 154. 498. 252.
 Eolique. 411. 232. 866. 329. 485. 337. 729.
 Eoliis. 17. 262. 345. 144. 348. 205. 375.
 Eolis. 332. 573. 293. 392. 490.
 Eolus. 338. 558. æquorque. 329. 488.
 equa. 162. 11. 195. 174. æquos. 45. 134.
 369. 131. æquum. 280. 719.
 equales. 150. 394. 218. æquus. 243. 958. 324. 344.
 808. aër. 4. 17. 5. 28. 6. 52. 7.
 equali. 230. 248. 75. 10. 119. 163. 47.
 equalique. 328. 463. 195. 187. 251. 830. 446.
 equalibus. 40. 26. 243. 248.
 equalis. 5. 34. 36. 750. aëra. 7. 58. 20. 337. 45.
 equantia. 162. 21. 158. 46. 165. 52. 320.
 equantibus. 473. 857. 60. 532. 90. 397. 102.
 equantur. 232. 288. 726. 109. 124. 127. 616.
 equare. 329. 497. 159. 644. 170. 216. 174.
 equare. 60. 537. 350. 201. 354. 203. 379.
 equata. 433. 805. 218. 791. 228. 187. 219.
 equatam. 246. 663. 214. 241. 545. 250. 796.
 equaverit. 473. 838. 251. 815. 268. 370. 284.
 æque. 291. 185. 293. 221. 2. 291. 184. 309. 708.
 æquem. 408. 145. 318. 194. 332. 558. 337.
 æquent. 334. 626. 731. 358. 518. 412. 258.
 423. 536. 433. 816. 434.

540. 162. 28. 189. 26.
 213. 665. 234. 529. 263.
 225. 302. 519. 303. 547.
 306. 615. 347. 188. 355.
 448. 396. 828. 408. 142.
 440. 96. 445. 207. 453.
 403.
 ætate. 208. 499. 209. 514.
 245. 631. 246. 686.
 ætatem. 459. 539. 472.
 835.
 ætatis. 280. 718. 287. 85.
 301. 467. 444. 200.
 æterna. 408. 132. 471. 812.
 æternamque. 408. 140.
 æternas. 459. 551.
 æternò. 64. 653. 129. 663.
 æternum. 33. 663. 175. 264.
 369. 252.
 æther. 11. 151. 16. 254. 84.
 231. 101. 706. 159. 654.
 181. 548. 186. 695. 329.
 496. 330. 520. 386.
 582.
 æthera. 7. 68. 37. 777. 56.
 437. 72. 835. 19. 329.
 87. 299. 91. 404. 114.
 251. 229. 219. 346. 153.
 380. 411. 385. 542. 442.
 145.
 æthere. 8. 81. 17. 259. 31.
 608. 47. 204. 68. 726.
 128. 623. 196. 219. 291.
 162. 309. 720. 435. 846.
 æthereas. 131. 700. 148.
 348. 154. 512. 473. 839.
 473. 859.
 æthereis. 23. 435. 59. 512.
 æthereos. 87. 309.
 Æthionque. 140. 146.
 Æthiopsaque. 37. 778.
 Æthiopesque. 449. 320.
 Æthiopum. 49. 236. 129.
 669.
 Ætna. 148. 352. 152. 442.
 Ætnæ. 409. 160.
 Ætnam. 397. 868. 410.
 188.
 Ætne. 48. 220. 397. 877.
 450. 340.
 Ætnea. 231. 260.
 Ætola. 422. 528.
 Ætolius. 420. 461.
 ævi. 54. 385. 271. 435.
 440. 293. 218. 347. 78.
 437. 11. 20. 445. 288.
 446. 235. 475. 874.
 ævis. 64. 649.
 ævo. 92. 445. 93. 470. 173.
321. 200. 310. 203. 392.
 244. 617. 302. 502. 346.
 169. 362. 623. 430. 731.
 437. 17. 444. 201. 448.
 306. 474. 468.
 ævoque. 247. 712.
 ævum. 10. 128. 33. 663.
 143. 227. 195. 176. 241.
 529. 270. 422. 294. 243.
 348. 208. 417. 379. 451.
 353. 453. 400. 461. 588.
 462. 621.
 affata. 144. 255. 145. 268.
 174. 348. 224. 89. 280.
 695.
 affatur. 20. 350.
 affecit. 175. 385.
 affectas. 41. 58.
 affectasse. 11. 152.
 affectat. 149. 377.
 affectibus. 239. 473.
 affectu. 194. 147.
 affectus. 195. 171.
 affer. 243. 601.
 afficit. 171. 255.
 affixa. 125. 553. 136. 26.
 353. 387. 360. 571.
 afflabat. 158. 617.
 afflabitur. 190. 29.
 afflat. 28. 542. 251. 820.
 afflata. 186. 704.
 affectibus. 239. 473.
 affectu. 194. 147.
 affectus. 195. 171.
 affer. 243. 601.
 afficit. 171. 255.
 affixa. 125. 553. 136. 26.
 353. 387.
 affixi. 360. 571.
 afflabat. 158. 617.
 afflabitur. 190. 29.
 afflat. 28. 542. 251. 820.
 afflata. 146. 704.
 afflatibus. 232. 289.
 afflatus. 77. 491.
 afflatuque. 70. 793.
 affligi. 410. 206.
 affere. 16. 256.
 affusaque. 276. 605.
 affusaque. 241. 539.
 affusique. 268. 366.
 agam. 120. 428. 240. 506.
 461. 589.
 Agamemnona. 371. 184.
 381. 444.
 Agamemnonis. 473. 855.
 Aganippe. 1146. 312.
 agunt. 332. 564. 464. 666.
 agantur. 92. 444.
- agas. 42. 74.
 agat. 41. 62. 55. 388. 390.
 47. 191. 143. 211. 295.
 291. 298. 372.
 Agave. 102. 725.
 age. 237. 433. 335. 669.
 347. 177. 357. 490. 430.
 721. 437. 22.
 agebat. 206. 441.
 agebatur. 215. 705.
 agendo. 262. 199.
 agendum. 183. 611. 379.
 377.
 Agenore. 73. 858. 77. 51.
 78. 97. 84. 257.
 Agenoream. 87. 308.
 Agenorides. 75. 8. 78. 88.
 90. 125. 563.
 agentes. 294. 243.
 ager. 9. 110. 366. 644.
 agere. 20. 349.
 ageret. 308. 681.
 agger. 264. 134.
 aggere. 419. 445. 465. 690.
 aggeribus. 461. 592.
 aggrediâr. 377. 333.
 aggrediare. 191. 71.
 aggreditur. 144. 238. 160.
 659.
 agi. 274. 532.
 agilis. 67. 720.
 agimus. 363. 5.
 agis. 226. 140.
 agisque. 194. 147.
 agit. 33. 676. 45. 152. 47.
 211. 67. 715. 76. 24.
 136. 14. 150. 402. 179.
 468. 302. 512. 425. 596.
 438. 48.
 agitque. 179. 483.
 agirabilis. 7. 75.
 agitator. 270. 410.
 agitante. 460. 555.
 agitantem. 89. 356.
 agitantia. 29. 571.
 agirare. 158. 606. 661. 661.
 agitasse. 29. 567. 88. 319.
 agitat. 100. 667. 303. 539.
 222. 300. 182. 595. 192.
 81. 225. 121.
 agitataque. 211. 586.
 agitati. 186. 708.
 agitatis. 201. 336.
 agitur. 149. 372. 186. 685.
 330. 502. 438. 36.
 Aglauros. 61. 560. 64. 739.
 69. 749. 70. 785.
 agmen. 84. 242. 202. 364.
 212.

212. 638. 223. 38. 315. 204. 415. 209. 534. 213. albida. 77. 74.
 97. 350. 261. 356. 467. 653. 217. 771. 232. 281. albis. 94. 510. 107. 48.
 361. 598. 404. 46. 412. 250. 781. 277. 642. 301. 182. 577. 422. 509.
 238. 477. 313. 35. 314. 85. albo. 60. 541. 84. 221. 444.
 agmenque. 465. 691. 315. 98. 386. 571. 397. 189.
 agmina. 44. 114. 95. 535. 865. 415. 342. 417. 397. Albula. 415. 328.
 141. 151. 161. 177. 423. 418. 422. albuma. 413. 291. 438.
 343. 75. 374. 155. 46.
 agmine. 90. 379. 135. 2. agunt. 210. 551. 302. 492. albus. 60. 541. 72. 832.
 192. 103. 212. 624. 237. aguntur. 95. 527. 354. 403.
 431. 385. 560. 421. Agyrtes. 140. 148. Alcandrumque. 374. 258.
 506. Ah. 58. 489. 73. 863. 175. Alce. 83. 217.
 Agmon. 421. 484. 494. 386. *hic & alibi.* Alcidamas. 202. 369.
 Agmona. 421. 497. ahena. 193. 121. Alcide. 258. 110.
 agna. 27. 505. 180. 527. ahenæ. 197. 227. Alcides. 255. 13. 256. 51.
 agnæ. 185. 626. ahenis. 184. 645. 202. 349. 263. 217. 319. 213.
 agni. 396. 827. aheno. 198. 262. 279. 200. Alcinooi. 424. 565.
 agnorunt. 121. 455. 319. Alcithoe. 104. 1. 114. 274.
 agnosco. 349. 251. ahenum. 163. 61. Ajcmena. 255. 23.
 agnoscer. 408. 151. ai ai. 293. 215. Alcmenæ. 241. 543.
 agnoscis. 335. 658. Ajacem. 370. 164. 379. Alcmene. 265. 276. 281.
 agnoscit. 364. 27. 390. 266. 313. 269. 396.
 agnoscitque. 143. 212. Ajaci. 364. 17. 367. 97. Alemone. 437. 19.
 agnoscoque. 213. 651. 370. 156. Alemoniden. 438. 48.
 agnoice. 46. 183. 187. 613. Ajacis. 370. 152. 376. 305. Alemonides. 437. 26.
 agnovere. 208. 495. Ajax. 362. 622. 363. 2. 364. Alcon. 390. 683.
 agnovique. 336. 686. 28. 367. 97. 369. 141. alebat. 91. 411. 253. 878.
 agnovit. 153. 471. 258. 119. 372. 219. 374. 254. 377. 267. 339.
 309. 719. 315. 94. 338. 340. 378. 356. 379. alendi. 372. 214.
 agnovitque. 151. 414. 390. alendum. 381. 431.
 agnus. 311. 320. ait 15. 222. 17. 278. 22. ales. 60. 537. 544. 67. 714.
 Agre. 83. 213. 391. 25. 464. 26. 498. 117. 362. 146. 298. 180.
 agreste. 338. 767. 463. 655. 31. 608. & *alibi quam* 517. 229. 213. 253. 873.
 agrestem. 250. 787. 444. *plur.* 297. 328. 333. 597. 337.
 203. alæ. 360. 570. 733. 391. 710. 394. 771.
 agrettes. 174. 344. 205. alantque. 389. 658. alga. 320. 233.
 419. 258. 96. 267. 346. 452. 373. alas. 33. 671. 60. 535. 117. algæ. 404. 38.
 agresti. 197. 242. 421. 364. 198. 269. 229. 201. alia. 267. 330. 447. 278.
 521. 209. 216. 231. 254. 241. alia. 106. 37. 157. 583.
 agrestibus. 317. 161. 544. 339. 789. 339. 789. 177. 419.
 agrestis. 167. 122. 325. 387. 606. 421. 501. aliam. 121. 446.
 379. alafque. 324. 337. alias. 91. 402. 153. 476.
 agrestum. 427. 635. Alastoraque. 374. 257. 371. 177. 446. 253.
 agri. 95. 528. 149. 129. alba. 55. 413. 107. 51. 236. aliena. 157. 76. 297. 340.
 agricolam. 318. 192. 373. 425. 609. 426. 612. 459. 547.
 agricolis. 231. 276. 319. 445. 213. alienaque. 80. 139.
 210. Albanos. 428. 674. aibaque. 299. 424. alienæ. 267. 326. 365. 33.
 Agriodos. 84. 224. albas. 63. 632. 309. 719. alieni. 189. 22. 238. 438.
 agris. 58. 490. 107. 714. albente. 464. 676. alienisque. 211. 610.
 140. 136. 173. 317. 440. albentes. 384. 534. alieno. 426. 631.
 100. albenti. 139. 110. alii. 16. 245. 30. 581. 83.
 agrisque. 210. 547. albentia. 94. 516. 209. 85. 254. 99. 620.
 agro. 98. 606. 250. 799. albentibus. 204. 415. 317. 237. 431. 255. 13. 324.
 321. 281. 176. 458. 519. 358. 329. 486. 334. 645.
 Agros. 23. 422. 31. 601. albescere. 329. 480. 348. 224. 358. 522. 362.
 66. 684. 67. 709. 133. albet. 175. 380. 198. 263. 624. 455. 446. 332.
 779. 159. 655. 193. 122. 330. 501. 559.
 197. 235. 292. 362. 304. albi 223. 33. aliis. 85. 253. 97. 579. 198.
 275. 213. 661. 231. 265.

270. 419. 331. 535. 536. 737. 421. 507. 424. 577.
 373. 228. 387. 620. 446. alit. 291. 173. 429. 690.
 253. 456. 479. alite. 217. 775. 305. 587.
 alitque. 176. 408. 308. 338. 742. 456. 467.
 703. 324. 345. 432. alter. 42. 83. 63. 623. 90.
 793. 373. 93. 483. & *alibi*
plur.
 aliment. 69. 769. 78. 315. alitibus. 160. 677. 338.
 93. 479. 192. 79. 204. 744.
 416. 251. 837. 253. 874. aliturque. 366. 53.
 261. 183. 287. 75. aliud. 4. 18. 87. 305. 189.
 alimentaque. 10. 137. 17. 20. 223. 42. 446. 256.
 271. 51. 288. 148. 342. aliudve. 91. 409.
 159. 656. 298. 392. 422. alium. 89. 360. 142. 180.
 532. 440. 81. 451. 352. 400. 958. 440. 94.
 alio. 264. 237. 342. 57. allevat. 241. 544.
 aliorum. 457. 494. allevat. 171. 249.
 alios. 210. 578. 222. 23. 242. 568. 257. 68. 289.
 120. 290. 142. 291. 167. alligat. 28. 548. 65. 670.
 296. 309. 117. 364.
 alipedi. 132. 756. alloquitur. 248. 728. 264.
 alipedis. 323. 312. 243. 321. 283. 393. 739.
 alipedum. 41. 48. 437. 22.
 aliqua. 116. 327. 124. 536. alludit. 73. 864.
 176. 589. 377. 323. 389. alma. 51. 272. 152. 444.
 656. 448. 300. 156. 572. 217. 767. 293.
 aliquam. 23. 421. 230. 393. 759. 421. 478.
 aliquando. 55. 391. 423. 545. 464. 664.
 aliquem. 374. 272. 386. almo. 410. 329.
 598. 410. 193. 457. 497. almus. 444. 205.
 aliquemque. 299. 404. Aloidas 166. 117.
 aliquid. 43. 97. 655. 106. Alpes. 48. 226.
 40. 126. 584. 197. 231. Alpheias. 154. 487.
 206. 454. 220. 865. 297. Alphenor. 171. 248.
 345. 325. 377. 342. 58. Alpheos. 50. 250.
 344. 93. 373. 241. 379. Alpheus. 157. 599.
 379. 403. 20. 430. 722. Alpino. 432. 794.
 453. 408. alta. 6. 50. 20. 349. 32.
 aliquisque. 260. 145. 630. 39. 1. 42. 71. 86.
 aliquis. 66. 693. 91. 404. 284. 102. 730. 113. 239.
 111. 187. 226. 128. 229. 157. 588. 58. 627. 168.
 217. 299. 398. 338. 749. 169. 172. 266. 180. 521.
 400. 941. 195. 186. 202. 351. 212.
 aliquo. 22. 407. 393. 734. 630. 232. 286. 241. 525.
 445. 224. 456. 460. 242. 553. 257. 84. 315.
 aliquod. 301. 488. 425. 108. 350. 266. 395. 794.
 590. 410. 178. 416. 364. 420.
 aliquos. 126. 588. 469. 466. 421. 478. 442. 447.
 757. 446. 243. 475. 857.
 alis. 17. 264. 18. 308. 67. altaque. 11. 153. 379. 374.
 708. 719. 119. 411. 120. altae. 8. 75. 149. 385. 184.
 425. 125. 562. 127. 616. 638. 357. 505. 371. 197.
 130. 699. 131. 724. 146. 453. 404. 454. 428.
 288. 147. 331. 156. 546. altam. 107. 57. 287. 76.
 166. 109. 186. 707. 203. altaria. 136. 36. 139. 103.
 382. 204. 401. 226. 146. 349. 258.
 244. 627. 251. 818. 281. altas. 289. 110.
 741. 309. 718. 324. 341. alte. 46. 166. 109. 121. 231.
 335. 650. 340. 1. 337. 256. 250. 795. 263. 226.

349. 248. 465. 697.
 alter. 18. 293. 25. 474. 28
 535. 537. 55. 388. & *a*
libi.
 altera. 23. 429. *bis* 25. 474
 59. 513. 73. 874. & *al*
bi quam plur.
 alteraque. 160. 673.
 alterius. 66. 682. 138. 71
 160. 673. 190. 41. 21.
 269. 312. 10.
 alteriusque. 400. 946. 44
 90.
 alternaque. 117. 353.
 alternare. 453. 409.
 alternis 134. 792.
 alterno. 136. 31. 242. 56
 alti. 348. 205. 352. 34
 353. 361. 398. 904.
 altique. 252. 843.
 altissima. 41. 64. 47. 210.
 altissimus. 30. 592. 77. 5
 324. 353.
 altior. 18. 289. 82. 18
 319. 230. 330. 513.
 altius. 45. 136. 230. 22
 303. 527. 473. 848.
 alto. 8. 80. 32. 656. 63. 62
 98. 603. 105. 18. 10
 105. 128. 623. 129. 66
 134. 788. 141. 170. 15
 574. 180. 517. 199. 29
 203. 377. 206. 441. 22
 213. 261. 177. 269. 39
 301. 462. 303. 530. 30
 720. 316. 150. 324. 34
 335. 649. 345. 128. 37
 292. 387. 600. 454. 41
 altoque. 47. 204. 231. 25
 251. 817.
 altorum. 30. 591.
 altos. 43. 105. 150. 40
 211. 608.
 altrice. 315. 101.
 altrici. 336. 683.
 altum 50. 263. 56. 44
 87. 298. 171. 259.
 altus. 56. 417. 196. 22.
 213. 667. 474. 866.
 alveo. 23. 423. 464. 62
 alveus 120. 343. 242. 55
 245. 652.
 alumna. 300. 442.
 alumnae. 59. 527. 298. 38
 299. 415.
 alumni. 381. 436.
 alumno. 63. 633. 120. 42
 315. 99. 426. 631.
 alumnus. 134. 524. 41
 44

443. 466. 716.
 vo. 23. 420. 87. 310. 151.
 413. 193. 1125. 341. 17.
 354. 392. 398. 893. 404.
 59. 409. 176. 445. 227.
 vum. 125. 575. 126. 576.
 184. 651. 251. 834. 411.
 209. 440. 105.
 na. 281. 747.
 nabam. 215. 712.
 namus. 93. 468.
 nanda. 254. 407. 427.
 641.
 nans 73. 862. 259. 141.
 274. 530. 286. 57. 295.
 288. 339. 787. 404. 41.
 405. 68.
 nante. 93. 468.
 nantem. 63. 612. 92. 447.
 93. 477. 109. 128. 295.
 294. 297. 342. 301. 472.
 328. 450.
 nantes. 107. 68. 109. 108.
 115. 278. 130. 679. 215.
 784.
 nanti. 60. 539. 68. 747.
 192. 85. 223. 45. 408.
 133. 431. 762.
 nantibus. 92. 453. 108.
 73.
 nantior. 19. 322.
 nantis. 25. 474. 62. 600.
 87. 292. 276. 602.
 nara. 32. 632. 271. 436.
 mare. 272. 476. 354. 407.
 naris. 422. 525. 448.
 286.
 maro. 420. 465.
 marunt. 92. 456.
 mat. 25. 474. 26. 490. 28.
 553. 91. 417. 272. 469.
 281. 723. 306. 618. 339.
 795. 426. 627.
 mata. 408. 149.
 matam. 286. 61.
 mathunta. 293. 220. 303.
 531.
 mathusiacaſve. 293. 227.
 matis. 428. 687.
 mato. 91. 405. 299. 428.
 matos. 112. 218.
 mavit. 92. 442. 272. 455.
 amazonc. 460. 552.
 mbæ. 163. 53. 179. 497.
 mbage. 209. 520. 227.
 161. 404. 57.
 mbagibus. 101. 692. 122.
 476. 285. 19.
 mbagum. 217. 766.
 ambarum. 179. 483. 280.
 719.
 ambas. 140. 139.
 ambierantque. 200. 332.
 ambigui. 198. 271.
 ambiguus. 219. 826. 276.
 587. 450. 313.
 ambiguo. 28. 537. 85. 253.
 227. 163.
 ambiguum. 37. 765. 39. 9.
 320. 236.
 ambiguus. 115. 280. 335.
 667. 369. 129.
 ambibat. 360. 361.
 ambieratque. 424. 585.
 ambit. 53. 355. 58. 499.
 158. 624. 352. 329.
 ambitæ. 5. 37. 448. 287.
 ambitioſa. 375. 289.
 ambo. 22. 396. 107. 62.
 111. 184. 130. 692. 218.
 797. 236. 373. 374. 239.
 487. 247. 693. 314. 64.
 338. 741. 376. 299.
 amborum. 110. 154. 118.
 384. 123. 507. 168.
 153.
 ambos 184. 631. 308. 685.
 Ambraciam. 391. 714.
 Ambroſia. 425. 606.
 Ambroſiæ. 44. 120.
 Ambroſiam. 112. 215.
 ambuſtaque. 47. 209.
 ambuſtique. 261. 174.
 amem. 219. 824.
 amens. 53. 334. 99. 628.
 117. 351. 123. 515. 130.
 691. 337. 723. 339. 777.
 amensque. 220. 849.
 ament. 272. 453.
 amentes. 55. 398.
 amentis. 218. 793.
 amento. 371. 321.
 ames. 189. 23.
 amet. 91. 405.
 ametur. 274. 509.
 amici. 195. 278. 421. 456.
 amicior. 381. 440.
 amicus. 331. 565.
 amicitæ. 199. 301.
 amicitur. 156. 546.
 amieius. 455. 443.
 amico. 92. 457. 366. 70.
 amicos. 208. 492.
 amiſtæ. 288. 100.
 amiſtu. 116. 313. 248. 1.
 412. 263.
 amiſtus. 108. 104. 116.
 318. 142. 180.
 amifit. 302. 499.
 amiſſa. 432. 773.
 amiſſum. 30. 34.
 amiſſumque. 373. 235.
 amiſſi. 386. 579.
 amiſſo. 71. 824.
 amiſſoque. 314. 68.
 amiſſos. 384. 514.
 amiſſum. 434. 829.
 Amithæone. 449. 325.
 amittere. 155. 519. 460.
 556.
 Ammon. 129. 671. 136.
 17. 147. 329. 449. 309.
 amnicoleque. 288. 96.
 amne. 50. 251. 313. 51.
 amnem. 34. 702. 316. 137.
 143. 358. 896.
 amnenque. 54. 371.
 amnes. 17. 276. 20. 343. 30.
 581. 50. 258. 196. 199.
 243. 956. 251. 836. 400.
 954. 425. 521.
 amneſque. 195. 197.
 amnis. 30. 575. 78. 89.
 158. 623. 159. 637.
 176. 400. 242. 569. 244.
 611. 248. 727. 254. 2.
 258. 103. 116. 450. 229.
 467. 739.
 amo. 191. 66. 428. 677.
 amoni. 453. 394.
 amomo. 2. 6. 307.
 amor. 10. 131. 24. 452. 25.
 480. 27. 507. 523. 28.
 532. 31. 619. 66. 683.
 72. 847. 90. 395. 107.
 60. 68. 108. 96. 110. 150.
 156. 170. 112. 203. 113.
 235. 114. 256. 116. 330.
 150. 396. 155. 526. 179.
 469. 192. 82. 93. 215.
 703. 218. 805. 219. 831.
 223. 62. 225. 112. 272.
 469. 274. 514. 280. 719.
 281. 730. 737. 285. 26.
 29. 338. 743. 339. 793.
 354. 416. 393. 762. 394.
 768. 427. 634. 436. 7.
 amorque. 133. 758.
 amore. 31. 619. 93. 464.
 489. 111. 192. 179. 499.
 189. 25. 202. 375. 226.
 124. 228. 184. 238. 435.
 274. 510. 290. 155. 297.
 333. 300. 452. 330. 527.
 339. 774. 385. 554. 400.
 946.
 amorem. 25. 469. 26. 496.
 101.

- 101 705. 114. 270. 220. Ampyca. 356. 450.
 860. 238. 450. 275. 560. Ampycyden. 356. 457.
 281. 748. 287. 83. 294. Ampycides. 235. 350.
 249. 299. 404. 306. 637. Ampycidesque. 234. 316.
 403. 13. 429. 703. Ampycus. 139. 110.
 amores. 25. 461. 31. 617. Ampyx. 142. 184.
 109. 137. 110. 170. 111. Amœnæ. 415. 330.
 191. 114. 276. 157. 576. Amyclide. 291. 162.
 274. 518. 299. 426. 300. Amyclis. 234. 314.
 439. 304. 577. 338. 750. Amycus. 349. 245.
 393. 737. 404. 39. Amymonem. 49. 240.
 amori. 218. 806. 224. 75. Amyntor. 353. 365.
 260. 154. 276. 594. 278. Amyntore. 233. 307.
 652. 296. 319. 299. 418. an. 13. 196. 15. 223. 28.
 338. 767. 537. 30. 586. & *alibi*
quam plur.
 amoribus. 114. 259. Anaphen. 206. 461. 462.
 amoris. 28. 540. 72. 836. Anapis. 151. 417.
 86. 283. 224. 92. 259. Anaxaretes. 431. 750.
 133. 298. 377. 306. 627. Ancæi. 240. 519.
 amorum. 302. 516. Ancæo. 234. 315. 237. 407.
 Amphimedon. 138. 75. Ancæus. 237. 401.
 Amphion. 172. 271. Anchisæ. 271. 424. 390.
 Amphiona. 176. 402. 680. 407. 118.
 Amphione. 170. 221. Anchises. 388. 640.
 Amphionis. 454. 427. Anchora. 18. 297. 447.
 Amphissia. 465. 703. 265.
 Amphissos. 268. 356. ancipitemque. 236. 397.
 Amphitryon. 166. 112. ancipitesque. 419. 438.
 Amphitryoniadem. 259. ancipiti. 352. 337.
 140. Andræmon. 267. 333. 268.
 Amphitrite. 4. 14. 363.
 Amphrifi. 197. 229. Andræmone. 378. 357.
 Amphrifos. 30. 580. Androgeique. 206. 458.
 amplectens. 165. 100. Andromedam. 129. 671.
 amplecti. 87. 294. 117. 132. 757.
 351. Andros. 207. 469. 389.
 amplectique. 276. 605. 661.
 amplectimur. 414. 305. Andron. 389. 665.
 amplectitur. 179. 481. 186. Anetor. 324. 348.
 707. 251. 818. 314. 63. angebar. 257. 78.
 321. 264. 335. 675. 339. angi. 445. 218.
 777. 357. 486. angit. 386. 578.
 amplexa. 149. 364. 191. angue. 122. 483. 297. 349.
 67. 244. 609. 268. 361. anguem. 123. 511. 126.
 337. 737. 594. 253. 881. 256. 63.
 amplexaque. 109. 139. 75.
 amplexas. 380. 413. anguemque. 228. 182.
 amplexibus. 111. 184. 194. angues. 121. 454. 123. 495.
 143. 397. 861. 127. 619. 134. 792. 893.
 amplexo. 139. 103. 159. 642. 196. 223.
 amplexuque. 40. 42. 183. anguesque. 312. 21.
 605. anguibus. 88. 330.
 amplexus. 63. 627. 126. anguicomæ. 130. 699.
 597. 212. 616. 228. 177. anguiferumque. 132. 741.
 256. 52. 274. 537. 319. Anguigenæ. 95. 531.
 228. 341. 22. anguipedum. 13. 184.
 amplexusque. 328. 459. anguis. 76. 32. 126. 585.
 amplius. 114. 257. 329. 248. 734. 313. 56. 467.
 478.
742.
 angulus. 165. 87. 98. 81
 angusta. 465. 706.
 angustis. 151. 410.
 angustum. 318. 195.
 407.
 anhelanti. 256. 59.
 anhelis. 128. 633.
 anhelitus. 108. 72. 158.
 210. 555. 307. 663.
 anheho. 374. 347.
 anhelos. 454. 418.
 Anienis. 415. 329.
 Anigros. 447. 282.
 anilem. 86. 277. 163. 4
 aniles. 265. 276.
 anili. 290. 406. 384. 53
 anilia. 431. 766.
 anilibus. 406. 96.
 anima. 93. 473. 109.
 171. 253. 197. 250.
 43. 334. 643. 409.
 animaque. 52. 312.
 animæ. 63. 611. 212.
 237. 406. 286. 41.
 69. 345. 143. 355.
 383. 488. 418. 411.
 158. 4. 6. 357.
 animæque. 184. 644.
 488.
 animal. 8. 76. 406.
 441. 120. 450. 342.
 animalia. 8. 84. 23.
 425. 25. 464. 212.
 281. 732. 296. 424.
 537. 357. 503. 471.
 animam. 139. 106.
 134. 143. 222. 171.
 181. 539. 183. 618.
 591. 605. 220. 866.
 505. 261. 780. 292.
 357. 508. 367. 76.
 606. 432. 777. 443.
 458. 528. 473.
 846.
 animantem. 440. 90.
 animantibus. 7. 73.
 animantis. 440. 90.
 animas. 21. 364. 123. 88
 443. 175. 456. 459.
 animasque. 325. 388.
 animasse. 12. 158.
 animata. 424. 566.
 animavit. 127. 619.
 animi. 20. 359. 43. 87. 6.
 559. 142. 185. 195. 8.
 626. 184. 652. 211. 12.
 230. 243. 239. 469. 6.
 587. 287. 75. 322. 73
 40.

34. 662. 365. 39. 381. 318. 191. 372. 209. 373. 71. 324. 343.
 34. 227. antiquarum. 145. 265.
 mique. 201. 347. 331. anorum. 379. 371. 385. antiquas. 23. 437. 167. 145.
 37. 550. 141. 74. 464. 686.
 mis. 36. 756. 40. 39. annos. 11. 148. 107. 48. antiqui. 9. 119. 417. 396.
 10. 566. 243. 583. 196. 216. 199. 293. 295. antiquique. 231. 259.
 misque. 213. 658. 464. 200. 318. 206. 449. 216. antiquis. 234. 314. 447.
 77. 757. 238. 459. 247. 708. 271.
 mo. 12. 166. 30. 587. 269. 399. 270. 414. 420. antiquo. 23. 423. 390. 700.
 2. 77. 47. 188. 84. 231. 271. 429. 285. 24. 36. 420. 477. 426. 611.
 45. 261. 180. 514. 190. 311. 21. 347. 188. 374. antiquum. 51. 299. 398.
 4. 212. 633. 244. 617. 266. 408. 139. 414. 324. 897.
 72. 467. 274. 539. 282. 428. 683. 453. 401. 454. antiquus. 349. 236. 438.
 77. 297. 352. 316. 118. 423. 473. 838. 45.
 22. 285. 336. 694. 353. annoque. 206. 448. antissa. 418. 287.
 73. 361. 597. 378. 366. annofa. 395. 799. antistita. 380. 410.
 33. 813. 436. 5. 439. annofa. 197. 237. antistite. 338. 632.
 5. antiofam. 353. 357. Antium. 466. 718.
 moque. 35. 725. 109. antiofo. 248. 743. antra 10. 121. 52. 303. 82.
 19. 265. 779. 405. 78. annia. 293. 219. 300. 431. 177. 354. 417. 394. 777.
 18. 417. 471. 815. 309. 727. 414. 308. 395. 811. 407. 104. 422.
 morum. 98. 619. 385. annuat. 195. 178. 514. 450. 349.
 50. annuerant. 59. 531. antraque. 145. 266.
 nos. 442. 140. 150. annuerat. 348. 206. 387. antri. 69. 761. 333. 605.
 nofque. 186. 688. 303. 600. antris. 17. 262. 51. 269.
 49. 311. I. annuimusque. 145. 284. 87. 314. 90. 394. 115.
 nofa. 167. 134. 170. annuit. 29. 567. 124. 539. 289. 137. 48. 155. 541.
 06. 331. 552. 242. 559. 250. 780. 361. 316. 147. 366. 47. 396.
 nofos. 42. 84. 597. 425. 593. 464. 683. 822. 450. 346.
 nofus. 356. 469. annum. 9. 118. 89. 351. antro. 30. 575. 583. 75. 14.
 num. 54. 384. 161. 5. 113. 226. 156. 565. 267. 76. 31. 320. 251. 348.
 95. 170. 240. 578. 281. 338. 287. 73. 343. 76. 212.
 41. 327. 430. 370. 165. 389. 666. 418. 335. 444.
 72. 832. 199. antorumque. 394. 763.
 numque. 193. 133. 277. annus. 40. 25. 280. 713. antrum. 63. 630. 81. 157.
 11. 410. 178. anfa. 245. 653. Anubis. 279. 689.
 mus 3. 1. 37. 775. 62. anferibus. 60. 539. anum. 86. 275. 153. 460.
 02. 77. 54. 141. 150. Antæo. 261. 184. 162. 26. 323. 310. 384.
 60. 152. 398. 375. 353. ante. 11. 448. 26. 487. 29. 519. 427. 656.
 83. 414. 325. 583. 32. 629. & alibi anumque. 428. 675.
 musque. 301. 4. 9. quam plur. anus. 152. 449. 245. 668.
 ius. 388. 632. 643. 298. 384. 391. 428. 653.
 ii. 139. 101. 178. 439. ante. 4. 2. 24. 442. anxia. 310. 623. 71. 806.
 31. 273. 441. 113. antea. 314. 65. 378. 366. 807. 215. 730. 265. 275.
 is 36. 750. 41. 55. 137. antennæ. 423. 554. 326. 411. 329. 471.
 0. 150. 400. 162. 29. 489. anxius. 13. 182. 379. 371.
 94. 163. 195. 168. 177. antennis. 329. 483. 88. 339. 247. 333.
 00. 312. 213. 658. 227. Antenora. 201. Aonias. 88. 339.
 71. 230. 239. 245. 632. Anthedone. 197. 232. 398. Aonides. 147. 333.
 47. 712. 170. 416. 271. 955. Aonidum. 161. 2.
 39. 275. 552. 300. 449. anticipata. 84. 235. Aoniis. 217. 768. 258. 112.
 02. 520. 322. 302. 347. Antigonen. 165. 93. 341. 24. 390. 682.
 38. 359. 543. 366. 66. Antimachumque. 356. 460. Aonios. 19. 313.
 86. 596. 415. 335. 455. Antiphara. 412. 249. Apenninus. 48. 226.
 45. 456. 470. 471. Antiphates. 412. 234. aper. 102. 714. 785. 210.
 17. antia. 58. 485. 266. 320. 545. 234. 338. 235. 353.
 ique. 125. 569. 299. antiqua. 120. 445. 202. 262. 192. 309. 715.
 14. 415. 90. 368. aperire. 276. 601. 460.
 10. 51. 287. 182. 571. antiquam. 59. 523. 164. 559.
 aperit. 247. 706. 301. 457.
 aperite

- aperite. 279.
 aperta. 351. 294.
 apertæ 390. 688.
 apertas. 120. 439. 461.
 598.
 aperti. 326. 497. 372. 208.
 apertis. 12. 172.
 aperto. 15. 222. 53. 339.
 186. 693. 344. 102. 390.
 693.
 apertos. 18. 285. 313. 59.
 apertum. 124. 527. 227.
 165. 331. 555. 344.
 100.
 apes 451. 366.
 apex. 218. 784.
 Aphareia. 233. 304.
 Aphareus. 352. 341.
 Aphides. 351. 317.
 apicem. 399. 910.
 Apidani. 197. 228.
 apis. 399. 928.
 apium. 452. 383.
 Apolline. 91. 421. 273.
 389. 391. 714. 463.
 628. 639.
 Apollinæ. 459. 533.
 Apollineam. 388. 631.
 Apollineas. 25. 473.
 Apollinei. 272. 454. 312.
 8.
 Apollineos. 317. 155.
 Apollinis. 292. 209. 371.
 174.
 Apollo. 322. 306. 324. 339.
 appareat. 68. 734.
 apparentia. 391.
 apparuit. 79. 107. 431.
 767.
 appellans. 250. 798.
 appellare. 97. 591. 130.
 682. 474. 867.
 appellat. 272. 465.
 appellatque. 295. 268.
 appellavere. 207. 473.
 Appenninigenæ. 454. 432.
 applauso. 117. 352.
 applicat. 141. 160. 196.
 223.
 applicor. 98. 598.
 apporrectumque. 61. 561.
 appositus. 242. 570.
 appositi. 126. 601.
 appositis. 251. 831.
 appropera. 461. 584.
 appuleram. 324. 353.
 appulit. 337. 717.
 apri. 131. 723. 416. 359.
 aprica. 116. 331.

- apris. 303. 539.
 apro. 18. 305. 83. 213.
 apros. 415. 343.
 aprum. 232. 282.
 apta. 23. 433. 116. 302.
 186. 690. 275. 571. 299.
 409. 394. 783. 427. 637.
 452. 376. 377.
 aptabat. 298. 381.
 aptæ. 349. 244.
 aptarique. 328. 456.
 aptato. 110. 162.
 aptè. 68. 733. 111. 181.
 428. 685.
 aptius. 403. 25.
 aptus. 431. 765.
 apud. 30. 586. 346. 163.
 aqua. 18. 301. 92. 450. 94.
 505. 198. 261. 230. 230.
 337. 716. 394. 767. 449.
 324.
 aquæ. 6. 53. 23. 432. 121.
 459. 149. 386. 165. 107.
 174. 343. 234. 335. 258.
 96. 316. 142. 330. 520.
 333. 603. 399. 918. 415.
 329. 426. 616. 432.
 795.
 aquam. 176. 398.
 aquarum. 18. 284. 19. 315.
 117. 344. 124. 532. 174.
 349. 193. 108. 248. 736.
 255. 17. 258. 117. 305.
 606. 324. 356. 332. 568.
 337. 730. 402. 4. 447.
 266. 458. 508.
 aquas. 17. 271. 30. 584. 51.
 273. 82. 189. 93. 475.
 97. 591. 109. 124. 131.
 707. 150. 388. 151. 429.
 157. 587. 159. 627. 227.
 166. 271. 447. 319. 208.
 446. 245. 447. 282. 450.
 328. 465. 699.
 aquatica. 267. 341. 288.
 96.
 aquaticus. 73. 853.
 aquila. 166. 108.
 aquilam. 27. 506.
 aquilone. 19. 328. 188.
 3.
 aquilonem. 17. 262.
 aquilonibus. 44. 132. 145.
 285. 287. 77.
 aquis. 15. 229. 51. 270.
 76. 31. 92. 429. 108. 92.
 117. 354. 122. 480. 131.
 722. 132. 732. 157. 595.
 169. 188. 174. 349. 195.

190. 210. 571. 215. 71.
 245. 654. 271. 83.
 421. 482. 425. 604. 44.
 294.
 aquosæ. 127. 622.
 aquosif. 156. 570.
 aquoso. 291. 165.
 ara. 132. 755. 136. 37. 13.
 57. 173. 326. 174. 3.
 331. 293. 224. 318. 11.
 341. 12. 380. 409.
 Arabas. 301. 478.
 Arachnes. 161. 5. 167. 1.
 168. 150.
 aræ. 21. 374. 139. 104.
 aram. 341. 31. 349. 260.
 aranea. 111. 179. 167. 1.
 ararat. 18. 294.
 aras. 16. 248. 168. 171. 1.
 74. 197. 240. 198. 2.
 258. 205. 427. 211. 6.
 232. 278. 239. 480. 2.
 763. 260. 160. 164. 2.
 781. 295. 273. 332. 5.
 441. 114. 132. 460. 5.
 464. 671. 686. 467. 7.
 aratus. 193. 122.
 aratra. 153. 478.
 aratri. 51. 286. 75. 11. 1.
 118. 402. 2. 441. 1.
 aratro. 28. 104. 148. 1.
 196. 211. 462. 618.
 arbiter. 57. 458. 88. 1.
 arbitrio. 49. 234. 11.
 380.
 arbitrium. 113. 224. 2.
 504. 315. 101. 362. 61.
 arbor. 29. 558. 78. 93. 1.
 52. 108. 89. 110. 1.
 128. 645. 212. 613. 2.
 735. 249. 775. 268. 3.
 289. 107. 302. 405. 5.
 512. 307. 647. 353. 3.
 422. 523. 460. 563.
 arborea. 9. 106. 24. 451. 4.
 362. 91. 410. 102. 7.
 108. 95. 109. 131. 5.
 331. 155. 536. 158. 2.
 165. 102. 174. 335. 2.
 672. 237. 410. 249. 3.
 250. 789. 262. 376. 7.
 380. 394. 268. 376. 7.
 505. 521. 312. 29. 5.
 113. 320. 244. 329. 6.
 341. 15. 12. 422. 4.
 429. 689.
 arborea. 289. 129.
 arboreæ. 128. 637.
 arborei. 107. 125. 426. 5.
 arboris.

boreis. 307. 665. 440. arctos. 76. 45. 128. 625. 113. 240. 256. 36. 308.
 97. arcueras. 287. 73. 701. 384. 526.
 boreo. 358. 515. arcuit. 58. 505. 266. 319. arenam. 252. 869. 307.
 boribus. 31. 598. 55. 408. 355. 427. 439. 73. 653. 466. 714. 467. 725.
 101. 709. 263. 230. 317. arcum. 55. 414. 56. 440. arenas. 57. 456. 127. 617.
 158. 348. 212. 399. 911. 62. 603. 76. 30. 81. 160. 148. 352. 198. 267. 256.
 448. 297. 149. 382. 234. 321. 61. 330. 499. 333. 615.
 boris. 108. 89. 109. 116. arcumque. 63. 615. arenis. 73. 865. 314. 88.
 235. 367. 268. 366. 358. arcus. 25. 464. 34. 697. 42. 319. 231. 324. 355. 447.
 513. 428. 667. 81. 47. 195. 56. 420. 76. 268.
 bos. 47. 212. 121. 459. 42. 116. 302. 137. 55. arenosæ. 405. 82.
 288. 50. 296. 310. 313. 158. 620. 164. 63. 222. arenosi. 34. 702.
 46. 331. 551. 350. 690. 30. 258. 114. 118. 263. arent. 174. 355.
 396. 820. 397. 847. 417. 231. 289. 108. 332. 568. arenti. 198. 277. 413. 277.
 407. 334. 632. 351. 309. 361. arentia. 210. 556.
 busta. 18. 286. 67. 710. 60. 404. 51. 434. 838. Areos. 351. 310.
 buteis. 32. 632. 447. 284. arefcere. 278. 656.
 buteos. 9. 104. arcusque. 81. 166. arefcunt. 451. 351.
 butus. 288. 102. Ardea. 424. 573. 580. aret. 47. 211. 447. 280.
 cade. 58. 500. ardeat. 16. 258. 456. 470.
 cades. 83. 210. ardebant. 107. 62. Arethusa. 156. 573.
 readiæ. 34. 689. 55. 403. ardebat. 380. 408. Arethusa. 151. 409.
 262. 192. 450. 332. ardent. 26. 493. 47. 216. Arge. 35. 720.
 cados. 15. 218. 50. 250. 192. 106. 211. argentea. 60. 536. 289. 114.
 cana. 64. 639. 69. 755. 610. argenteus. 43. 108. 91. 407.
 113. 223. 274. 515. 300. 292. 213.
 436. ardentem. 323. 332. argenti. 39. 4.
 canis. 195. 192. ardentibus. 14. 199. argento. 142. 189.
 arcs. 57. 468. 58. 497. ardentior. 6. 46. argilla. 246. 669.
 236. 391. arderet. 119. 402. 470. 787. Argis. 420. 476. 443. 164.
 ce. 25. 467. 33. 673. 40. ardescit. 137. 41. Argo. 31. 624. 32. 635. 636.
 33. 144. 240. 146. 289. ardescunt. 330. 523. 349. 60. 533. 450. 337.
 164. 70. 230. 250. 325. 240. Argolica. 59. 524.
 393. 342. 43. arder. 48. 217. 220. 224. Argolicæ. 35. 726.
 ceat. 127. 608. 332. 584. 91. 426. 141. 166. 158. Argolicas. 56. 560. 231.
 cebat. 78. 89. 129. 648. 602. 183. 609. 348. 221. 267. 346. 149.
 ceem. 52. 306. 70. 794. 450. 340. Argolicis. 447. 276.
 159. 645. 170. 217. 207. ardetque. 281. 724. Argolicosque. 362. 627.
 465. ardor. 191. 76. 239. 469. Argolis. 265. 276. 266.
 ceor. 170. 209. 251. 828. 258. 101. 273. 313.
 ceie. 271. 44. 501. 275. 561. 287. 81. Argos. 49. 240.
 ces. 67. 712. 720. 144. 428. 683. Argosque. 176. 414.
 239. 204. 399. 223. 54. ardore. 259. 140. arguis. 141. 247.
 241. 547. 330. 509. 360. ardua. 36. 730. 41. 63. 77. arguit. 376. 257. 458. 504.
 588. 365. 44. 371. 196. 61. 108. 90. 247. 692. arguitur. 317. 173.
 377. 344. 454. 427. 461. 263. 230. 325. 392. 329. Argum. 33. 670.
 582. 473. 858. 474. 866. 482. 330. 529. 358. 521. argumenta. 249. 745.
 ceffis. 369. 144. 419. 453. argumento. 390. 684.
 ceffite. 184. 652. 463. arduus. 12. 151. 19. 316. argumentum. 164. 69.
 640. 52. 306. 131. 712. 146. Argus. 32. 625. 33. 664.
 cet. 68. 735. 313. 59. 289. 286. 54. 315. 150. 680.
 ceisque. 432. 776. 387. 600. 448. 257. Aricinzæ. 457. 488.
 ceitenens. 24. 441. 172. aica. 232. 292. 448. 298. arida. 47. 213. 49. 238. 51.
 265. arera. 61. 573. 62. 577. 275. 250. 804. 268. 373.
 ceior. 36. 74. 586. 132. 741. 202. 361. 616. 129. 350. 274. 422.
 ceio. 171. 242. 279. 682. 257. 84. 309. 716. 312. 510.
 ceion. 44. 132. 375. 293. 26. 342. 38. 349. 239. aridus. 307. 663.
 292. 726. 398. 901. 419. 448. aries. 166. 117. 281. 73.
 ceionque. 98. 595. arenæ. 50. 262. 98. 599. 291. 165. 330. 509.

- aris. 101. 691. 170. 209. armos. 232. 287. 232. 287.
 172. 274. 198. 260. 211. 237. 419. 289. 112. 353.
 591. 24. 740. 382. 584. 377. 354. 396. 357. 491.
 346. 152. 350. 271. 382. arquato. 332. 590.
 453. arrechisq. 458. 516.
 arisque. 425. 608. arreptamque. 181. 552.
 Aristas. 1307. 655. 315. 112. arreptum. 125. 558.
 333. 614. 427. 643. 453. arrides. 92. 459.
 398. arripit. 138. 64. 286. 59.
 Aristis. 9. 110. 26. 492. 379. 386.
 178. 456. arripite. 113. 224.
 Aristoridæ. 31. 624. ars. 97. 588. 294. 252. 331.
 Arma. 10. 126. 11. 143. 62. 537.
 603. 79. 115. 127. 96. arserunt. 186. 708. 350.
 541. 127. 609. 135. 4. 275.
 138. 91. 139. 102. 142. arstiles. 240. 501.
 197. *alibi quam plur.* arsit. 49. 248. *bis* 87. 309.
 armaque. 222. 22. 356. 468. 203. 394. 223. 50. 235.
 armamentis. 328. 456. 355. 249. 514. 290. 156.
 armandique. 372. 215. arsuris. 375. 274.
 armarat. 361. 614. arvaro. 431. 747.
 armat. 201. 347. 385. 544. arufuros. 63. 620.
 armata. 73. 849. arsurusque. 49. 345.
 armataque. 142. 199. arte. 21. 380. 35. 709. 66.
 armatosque. 303. 540. 686. 81. 158. 111. 183.
 Armenia. 440. 86. 146. 310. 162. 8. 195.
 Armeniæve. 225. 121. 176. 199. 305. 294. 247.
 Armenta. 27. 513. 66. 692. 252. 320. 235. 236. 329.
 97. 585. 128. 635. 232. 494. 377. 323. 415. 337.
 297. 256. 548. 321. 276. artem. 81. 158. 197. 588.
 armenta que. 176. 395. 440. 222. 29. 291. 181.
 84. artes. 27. 524. 63. 618. 64.
 armenti. 253. 882. 303. 541. 638. 65. 659. 129. 435.
 324. 348. 168. 152. 194. 138. 210.
 armentis. 210. 546. 242. 562. 228. 188. 229. 215.
 554. 230. 234. 252. 1866. 256.
 armento. 437. 14. 62. 62. 257. 66. 280. 718.
 armentorum. 141. 165. 292. 139. 1320. 242. 451.
 armentum. 72. 842. 325. 360. 457. 484. 462. 629.
 372. artesque. 145. 273. 191. 58.
 armet. 420. 464. 58. 195. 195.
 armi. 508. 700. arti. 162. 18.
 armiferæ. 420. 475. artibus. 133. 771. 281.
 armiferos. 278. 644. 743.
 armiger, 140. 148. 353. articulos. 250. 807.
 363. artificem. 183. 615. 334.
 armigeræ. 81. 166. 158. 634. 385. 551.
 619. artinces. 445. 218.
 armigerumque. 452. 386. artificis. 317. 469.
 armis. 24. 441. 25. 456. artificum. 354. 398.
 677. 206. 458. 220. 870. artis. 33. 678. 162. 6. 227.
 223. 59. 231. 261. 233. 159. 323. 314. 334. 641.
 313. *alibi quam plur.* 375. 290.
 armisque. 70. 773. artisque. 99. 645.
 armifve. 262. 201. artus. 15. 228. 28. 548. 53.
 armo. 84. 233. 131. 719. 336. 63. 620. 76. 40. 81.
 171. 229. 351. 302. 164. 106. 26. 45. 111.
 armorem. 141. 354. 389. 247. 115. 286. 116. 310.
 119. 407. 159. 96. *alibi* aspergine. 29. 572. 78.
 109. 125. 131. 729.
 108. 329. 498. 432. 6.
 aspergit. 137. 40.
 asperior. 395. 303.
 asperitas. 282. 751.

26. affuerasque. 464. 687.
 xere. 160. 672.
 xerit. 318. 186.
 ximus. 212. 624.
 xisse. 134. 783. 411.
 27. 425. 591.
 xit. 93. 486. 230. 233.
 03. 11. 418. 426. 445.
 32. 460. 554.
 ice. 43. 92. 51. 283. 142.
 90. 191. 70. 353. 383.
 69. 765.
 ceres. 210. 578.
 cerent. 162. 14.
 ceres. 56. 435.
 ciam. 409. 168.
 cias. 386. 591. 414.
 23.
 ciens. 122. 466.
 cio. 213. 651. 218. 796.
 cis. 338. 753. 360. 588.
 44. 200.
 cit. 40. 32. 48. 228. 56.
 43. 64. 642. 67. 714. 89.
 56. 67. 577. 119. 429.
 62. 34. 171. 248. 203.
 84. 214. 672. 227. 164.
 49. 767. 305. 610. 314.
 0. 338. 769. 384. 522.
 36. 404. 61.
 cite. 374. 264.
 iciunt. 325. 395. 366.
 o.
 iracus. 338. 756.
 nferre. 264. 259. 425.
 92.
 nfibus. 16. 245. 244.
 04.
 nfit. 91. 406.
 nfu. 206. 450.
 re. 25. 462. 36. 761.
 lua. 41. 70.
 lua. 121. 463. 351. 298.
 luis. 7. 66. 170. 219.
 luo. 395. 792. 443.
 79.
 duoque. 58. 486.
 lientis. 165. 107.
 luit. 330. 526.
 mulare. 135. 6.
 mulat. 199. 298.
 onat. 94. 507.
 erant. 234. 335.
 erat. 323. 314.
 eta. 62. 603. 251. 822.
 14. 89.
 etam. 457. 484.
 etaque. 126. 597. 303.
 133.
- affuetos. 336. 690.
 affuetus. 385. 554.
 affumere. 192. 79. 452.
 28. 454. 421.
 assumit. 101. 705.
 affumferat. 339. 789.
 assumtis. 340. 1.
 assumtumque. 96. 558.
 Assyrii. 452. 393.
 Assyrius. 137. 60.
 ast. 186. 685. 252. 871.
 328. 461. 355. 439. 397.
 878.
 Asterien. 166. 108.
 astra. 7. 73. 19. 316. 195.
 193. 442. 148.
 Astræa. 11. 150.
 Astreus. 140. 144.
 astris. 265. 272. 323. 309.
 470. 787. 473. 846.
 astu. 133. 776. 205. 419.
 371. 193.
 Astyages. 380. 415.
 Astylos. 351. 308.
 Atypaleia. 206. 462.
 at. 17. 283. 25. 472. 29.
 557. 32. 643. & *alibi*
quam plur.
 atque. 15. 228. 19. 332. 21.
 364. 377. 30. 587. & *ali-*
bi quam plur.
 Atalanta. 304. 565. 305.
 598.
 ater. 110. 165. 438. 44.
 Athamantis. 449. 311.
 Athamanta. 122. 467. 471.
 Athamanteosque. 123. 497.
 Athamantiades. 399. 919.
 Athamantis. 119. 420.
 Athamas. 96. 564. 122.
 489.
 Athenæ. 159. 652. 177. 421.
 208. 507. 231. 262. 454.
 430.
 Athenas. 215. 728.
 Athin. 138. 63. 72.
 Athis. 137. 47.
 Athon. 331. 554.
 Athos. 48. 217.
 Atla. 128. 644.
 Atlante. 133. 772.
 Atlanti. 129. 653.
 Atlantiades. 34. 682. 67.
 704. 72. 834. 118. 368.
 244. 627.
 Atlantides. 66. 685.
 Atlantis. 68. 742. 122. 628.
442. 149.
 Atlas. 51. 296. 128. 632.
 646. 129. 657. 169. 174.
 265. 273.
 atra. 138. 71. 198. 259. 300.
 454. 323. 315. 333. 610.
 354. 402. 387. 604. 470.
 789.
 Atracides. 348. 209.
 atræ. 77. 63. 181. 558.
 atram. 109. 125. 393. 732.
 atrax. 181. 568. 238. 448.
 342. 51.
 Atreus. 473. 855.
 atri. 197. 244.
 atria. 12. 172. 44. 114. 133.
 763. 135. 3. 141. 153.
 242. 561. 305. 595. 342.
 53. 348. 215. 401. 968.
 403. 9. 412. 260.
 atricolor. 333. 611.
 Atridæ. 378. 359. 443. 162.
 471. 805.
 Atrides. 362. 623. 371. 189.
 373. 230. 378. 365. 389.
 655.
 atris. 70. 790. 83. 218. 172.
 288. 250. 778. 418. 410.
 atrisque. 438. 41.
 atro. 297. 1349. 349. 256.
 atrorum. 148. 360.
 atros. 129. 454.
 atrox. 265. 275.
 attractu. 418. 414.
 attenuant. 90. 395.
 attenuarat. 252. 844.
 attenuatus. 93. 489.
 Artica. 208. 492.
 attigimus. 412. 254.
 attigit. 55. 415.
 Artis. 288. 104.
 attolle. 110. 144.
 attollens. 295. 294.
 attollere. 71. 822. 83. 605.
 attollit. 57. 448. 131. 722.
 attolite. 269. 387.
 attollo. 154. 503. 220. 853.
 attonitæ. 57. 463. 249.
 777.
 attonitæque. 154. 510.
 attonitamque. 183. 600.
 attonitas. 290. 154.
 attoniti. 246. 681.
 attonito. 337. 709.
 attonitoque. 345. 135.
 attonitos. 76. 40. 134. 802.
 357. 458.
 attonitum. 14. 202. 418.
 412. 442. 153.

- Aulidaque 371: 182.
 avoque 302: 521.
 avorum 454: 425:
 avos 273: 490.
 aura 27: 502. 28: 529. 83:
 209. 98: 603. 109: 136.
 130: 673. 171: 233. 260:
 173: 303. 219: 842. 226:
 148. 229: 197. 202: 276.
 589. 305: 591. 306: 642.
 329: 474. 453: 411.
 uræ 10: 135. 210: 548.
 219: 827.
 uræque 195: 197. 210:
 557.
 uras 45: 154. 47: 202. 50:
 266. 62: 587. 67: 721.
 68: 743. 76: 214. 43: 77:
 76. 78: 101. 79: 121.
 87: 296. 122: 478. &
alibi plur.
 urata 137: 52.
 uratam 222: 151.
 urataque 247: 702.
 irato 412: 263.
 iratum 25: 470.
 ire 52: 311. 63: 624. 99:
 643.
 irea 8: 89: 43: 107. 67:
 723. 133: 762. 195: 193.
 214: 673. 295: 277. 300:
 448. 307: 650. 315: 109,
 113. 316: 118. 142. 440:
 96. 464: 672. 469: 761.
 irei 194: 151.
 irem 147: 334. 161: 1.
 219: 826. 352: 336.
 ires 14: 211. 82: 195. 92:
 462. 101: 692. 106: 41.
 108: 77: 114: 271. 141:
 159. 144: 256. 154: 488.
 156: 561. 214: 699. 226:
 133. 255: 8. 259: 137.
 279: 672. 298: 382. 317:
 157. 174. 179. 318: 186,
 193. 342: 42. 355: 426.
 iretque 355: 435.
 ireus 34: 697. 43: 107.
bis 137: 52. 166: 113.
 213: 663. 314: 87. 354:
 305. 464: 669.
 ribus 286: 62. 289: 116.
 394: 787. 414: 309. 458:
 516.
 riga 52: 327.
 rigena. 144: 250.
ris ab. aura 9: 107.
 ro 9: 115. 39: 2. 69:
 759. 76: 32. 127: 611.
 128: 637, 638, *bis* 644:
 130: 698. 142: 189. 168:
 166. 179: 488. & *alibi*
plur.
 auroque 170: 323. 449:
 316.
 Aurora 43: 113. 45: 144.
 80: 150. 108: 81. 128:
 630. 152: 440. 163: 48.
 192 100. 196: 209. 215:
 708. 726. 387: 621. 411:
 228, 464: 665.
 Auroræ. 82: 184. 128: 630.
 219: 840. 386: 576. 594.
 Auroram 7: 61. 322: 296.
 333: 598.
 aurum 50: 251. 68: 734.
 69: 750. 96: 556. 136:
 11. 164: 68. 194: 161.
 196: 213. 207: 467. 270:
 411. 295: 271. 307: 675:
 315: 103. 316: 126. 366:
 60. 385: 553. 411: 230.
 417: 394.
 aurumque 307: 667.
 ausa 58: 489. 68: 741. 73:
 868. 170: 212. 251: 810
 272: 468. 299: 439.
 ausæ 121: 462. 294: 238.
 ausam 165: 93.
 ausi 172: 269. 301: 460.
 ausim. 181: 561. 224: 77.
 ausis 164: 84. 195: 178.
 306: 640. 312: 12.
 ausit 373: 232.
 auso 320: 242.
 Ausonia 465: 693.
 Ausonizæ 432: 786. 463:
 647.
 Ausoniis 414: 320.
 Ausonio 350.
 Ausonios 391: 708.
 Ausonizæ 403: 7.
 Ausonium 405: 77.
 ausorum 277: 620.
 auspiciis 471. 822.
 auspicio 284. 8.
 auster 73: 853. 335: 664.
 australem 44: 132.
 austrii 209: 532. 221: 3.
 358: 510.
 aultro 7: 66. 145: 285. 318.
 192.
 austros 213: 660. 392:
 725.
 austrove 225: 121.
 aulum 14: 199. 148: 348.
 373: 244. 375: 275.
 aulus 51: 271. 64: 645.
 131: 700. 132: 730. 138:
 89. 271: 445. 285: 130.
 295: 275. 317: 155. 373:
 232.
 aut 18: 295. 298. 19: 323.
 22. 391. 392. & *alibi*
quam plur.
 autem 172: 284. 259: 143:
 273: 494. 297: 345. 421:
 489.
 Autolyçi 248: 738.
 Autolpeus 323: 313.
 Autonocius 82: 198.
 Autonoc 102: 720.
 autumnalia 247: 665. 395:
 816.
 autumnno 102: 729.
 autumnos 9: 117. 88: 327.
 178: 439.
 autumnum 258: 92.
 autumnus 40: 29. 445:
 209.
 avulsæ 384: 510.
 avulsuque 102: 727.
 avumque 322: 286.
 avus 96: 564. 169: 175.
 176. 268: 356. 280: 708.
 305: 606.
 auxerat 250: 807.
 auxerunt 146: 301.
 auxiliare 194: 138.
 auxiliaria: 116: 343.
 auxiliaribus 17: 275. 177:
 424.
 auxiliaris 280: 698.
 auxilii 388: 648.
 auxilio 343: 90. 366: 72.
 auxilioque 283: 780.
 auxilium 21: 368. 130:
 693. 142: 178. 192: 90.
 208: 503. 507. 377: 325.
 432: 787. 462: 630. 463:
 649.
 auxiliumque 62: 580. 132:
 737. 420: 461.
 axe 41: 59. 112: 214.
 axem 51: 297. 59: 516.
 axes 45: 148. 128: 634.
 axis 16: 255. 42: 75. 43:
 107. 52: 317.
 B.
 BAbylonia 106: 44. 108:
 99.
 Babylonius 49: 248.
 bacca 304: 19.
 baccaque 232: 295.
 bacca 289: 116.
 baccaque

- baccamque 389: 653.
 baccaram 267: 341.
 Bacchæ 105: 250. 277: 641.
 Bacchæque 314: 89.
 bacchantum 101: 703. 189: 258.
 Bacche 123: 523. 182: 596. 389: 669.
 Bacchei 352: 17.
 Baccheia 101: 691.
 Bacchi 88: 317. 119: 416. 123: 523. 133: 765. 182: 587. 183: 598. 197: 246. 206: 450. 360: 578. 441: 114.
 Bacchia 95: 518.
 Baccho 91: 421. 314: 85. 388: 639. 453: 413.
 Bacchum 97: 573. 104: 2.
 Bacchus 104: 11.
 Bacchus 97: 572. 99: 629. 630. 144: 273. 179: 488. 316: 134.
 baccis 164: 81. 288: 98.
 Bactrius 140: 135.
 baculi 88: 325. 394: 782.
 baculifque 247: 693.
 baculo 162: 27. 229: 218. 427: 655.
 baculum 66: 681.
 baculumque 70: 787. 463: 655.
 balenarumque 39: 9.
 balatum 200: 320.
 balatus 200: 315. 209: 540. 68: 727.
 balistave 330: 509.
 baltheus 262: 189.
 barba 17: 266. 129: 657. 199: 288. 335: 656. 354: 395. 397: 850.
 barba 20: 335. 352: 351.
 barbaque 187: 715.
 barbæ 354: 395. 463: 656.
 barbam 350: 270. 394: 766. 400: 960. 410: 291.
 Barbara 177: 423. 191: 53. 194: 144. 198: 276. 409: 163.
 barbare 180: 533.
 barbarica 182: 576.
 barbaricoque 317: 162.
 barbariem 472: 829.
 barbarus 159: 657. 180: 515. 424: 574.
 Baucida 247: 715.
 Baucide 247: 705.
 Baucis 145. 631. 247: 49.
 Baucifque 246: 682.
 beatam 224: 79.
 beati 116: 322. 218: 802.
 beatos 331: 539.
 beatum 30: 589.
 Belares 349: 255.
 Belides 121: 463. 286: 44.
 bella 96: 554. 147: 319. 196: 212. 213: 658. 214: 669. 223: 465. 58. 256: 42. 269: 404. 312: 14. 322: 298. 329: 491. 354: 418. 356: 476. 362: 621. 387: 613. 389: 662. 422: 529. 424: 572. 432: 776.
 bellaque 469: 773.
 bellare 139: 101.
 bellator 451: 368.
 belli 69: 765. 135: 8. 138: 91. 143: 210. 341: 21. 372: 206. 213. 217. 443: 160.
 bellica 69: 752. 132: 754. 137: 46.
 bellicus 101: 704.
 belliger 95: 534.
 bellique 347: 185. 576: 316.
 bellis 79: 117. 407: 119.
 bello 178: 464. 206: 462. 224: 68. 349: 244. 313: 364. 350: 584. 361: 613. 378: 361. 380: 403. 414: 221. 424: 567. 457: 484.
 Belona 141: 155.
 belloque 322: 294. 360: 592. 421: 483.
 bellua 130: 689. 131: 728. 136: 18. 324: 366. 399: 917.
 bellum 11: 142. 13: 186. 143: 219. 165: 92. 177: 422. 206: 459. 208: 488. 222: 19. 223: 44. 47. 340: 5. 351: 307. 419: 450. 433: 803.
 bene 4: 9. 10: 132. 41: 47. 50: 393. 72: 846. 75: 14. 80: 241. 215: 721. 217: 779. 220: 859. *et alibi quam plur.*
 benefacta 374: 270. 473: 850.
 benignior 374: 254.
 Bercynhia 312: 16.
 Bercynthus 315: 106.
 Beivæ 86: 278.
 Bianoris 352: 345.
 bibas 352: 322.
 bibat 268: 377.
 bibebatur 447: 281.
 bibenda 396: 829.
 bibendo 210: 569.
 bibisset 450: 331.
 bibit 91: 416. 152: 451. 277: 614.
 bibula 398: 901.
 bibulæque 427: 632.
 bibulaque 132: 744.
 bibulas 162: 9. 416: 368.
 bibulis 132: 730.
 bibuntur 450: 334.
 biceps 162: 9. 416: 368.
 bicolor 246: 664. 288: 98.
 bicoloribus 320: 234.
 bicorni 245. 647. 338: 763. 448: 304.
 bidentes 293: 227.
 bifidoifque 414: 303.
 biformis 65: 664. 118: 387. 227: 156. 259. 121. 356: 457.
 bifurcum 355: 342.
 bijugum 105: 24.
 bimarem 204: 405.
 bimari 151: 407. 177: 419. 420.
 bimatrem 104: 12.
 bimembres 349: 240. 357. 494. 447: 283.
 bina 32: 626. 355: 432. 415: 344.
 binas 197: 240.
 binominis 425: 609.
 bipenni 361: 611.
 bipennis: r 236: 391.
 bipennisferumque 105: 22.
 bipennem 249: 766.
 bipennis 138: 79.
 bis 64: 648. 88: 317. 113. 220. 123: 517. *et alibi quam plur.*
 bisque 158: 624. 240: 504. 354: 412. 388: 642. 412. 253. 166: 117.
 bitumen 278: 659.
 bitumine 432: 792.
 blanda 175: 360. 179: 476.
 blandarum 117: 344
 blandas 306: 642.
 blandimenta 71: 815.
 blandis 26: 485. 43: 100. 61: 575. 90: 375. 429. 707.
 blandifque 260: 156.
 blandita 124: 532. 178. 440

440.
 landitiæ 107: 70.
 landitias 28: 531. 184: 632. 219: 822. 294: 259.
 landitiæque 403: 19.
 landitiis 183: 626. 186: 685. 354: 407.
 landitur 299: 416. 404: 555.
 landitus 429: 705.
 lando 385: 555.
 lobus 402: 3.
 lobes 197: 231.
 lobæque 341: 9.
 lobotia 49: 239.
 lobotiaque 75: 13.
 lona: 170: 197. 257: 88. 369: 139.
 loni 246: 678.
 lonis 43: 97. 71: 809. 463: 640.
 lono 304: 563.
 loten 229: 206.
 lotes 300: 447.
 lotrea 46: 185.
 lotræ 185: 682.
 lotrean 456: 471.
 lotreanque 392: 727.
 lotreas 7: 65. 186: 702. 380. 418.
 lotris 31: 612. 75: 10. 76: 20. 253: 873. 456: 470.
 lotrove 36: 743.
 lotroverem 281: 739.
 lotroves 66: 685. 700. 153: 479. 173: 323. 312: 31. 313: 38. 441: 120.
 lotroum 108: 97. 205: 429. 324: 355. 325: 371. 344: 97. 353: 382. 388: 637. 442: 141.
 lotroumque 209: 536.
 lotrochia 4: 13. 13: 184. 28: 550. 32: 635. 636. 37: 762. 767. 42: 82. 83: 47: 195. 51: 270. 53: 352. 58: 478. 62: 580. 581. 65: 669. & *alibi quam plur.*
 lotrochiaque 256: 33. 286: 58. 331: 541.
 lotrove 9: 118. 100: 677. 110: 167. 163: 49. 283: 792. 287: 85. 335: 651. 384: 528. 419: 442.
 lotroverem 152: 457.
 lotrovi 22: 411. 136: 32. 200: 1307.
 lotrovibus 16: 66.
- brevior 283: 783.
 breviores 228: 192.
 brevis 79: 124. 85: 267. 130: 696. 152: 433. 273: 484. 310: 737.
 brevissima 144: 253.
 brevissimus 59: 517. 89: 367. 415: 329.
 Britannos 468: 752.
 Britomnumque 356: 459.
 Broteas 139: 107.
 brumales 112: 199.
 Bubacides 278: 643.
 Bubastis 279: 690.
 bubo 156: 350. 177: 432. 300: 453.
 bubus 402: 3.
 buccina 20: 335: 337.
 buccera 167: 395.
 Bulla 289: 114. 309: 734.
 Burin 448: 293.
 busta 108: 88. 247: 710. 384: 515.
 busto 382: 452.
 bustum 185: 665.
 Buten 208: 500.
 Buthrotes 392: 721.
 buxi 423: 537.
 Buxo 109: 134.
 buxoque 327: 417.
 buxus 106: 30.
 Byblida 272: 452. 466. 276: 580. 278: 650. 272: 453. 454. 274: 532. 277: 642. 278: 662.
- C.**
- C**acumen 28: 552. 29: 567: 33: 66.
 cacumina 18: 310. 20: 346. 70: 792. 186: 705. 218: 809. 258: 93.
 cacuminat 82: 195.
 cacumine 114: 255. 173: 311. 231: 257. 247: 716. 249: 756. 250: 797. 269: 389. 290: 140. 292: 193. 396: 833. 453: 396. 458: 510.
 cadat 240: 518.
 cadebant 180: 505.
 cadendum 361: 610.
 cadensive 383: 594.
 cadente 128: 627.
 cadentem 226: 148. 339: 784.
 cadentibus 302: 509. 429: 711.
- cadentium 141: 154.
 caderet 382: 480.
 cadet 341: 20. 455: 440. 472: 827.
 cadi 349: 243.
 cadis 343: 68.
 cadit 126: 579. 146: 292. 159: 63. 171: 250. 194: 162. 221: 2. 424: 573. 625.
 Cadme 80: 131. 138. 126: 591. 592.
 Cadmeida 86: 287. 124: 545. 170: 217.
 Cadmeides 266: 304.
 Cadmi 81: 174. 122: 470. 169: 177.
 Cadmo 75: 3.
 Cadmus 75: 14. 75: 24. 79: 115. 125: 572.
 caduca 219: 85.
 caducas 176: 396. 276: 596. 278: 650.
 caducifer 67: 708. 244: 627.
 caducum 310: 738.
 cadunt 79: 123. 158: 633. 194: 142. 209: 541. 211: 586. 330: 516. 357: 496. 380: 404. 387: 615. 414: 303. 446: 245.
 cæca 99: 620.
 cæcæ 179: 472. 301: 476.
 cæcæque 123: 502.
 cæcamque 357: 492.
 cæcaque 201: 342. 261: 174. 330: 521.
 cæcis 22: 388. 159: 639. 240: 516. 433: 816.
 cæcisque 227: 158. 416: 370.
 cæco 93: 490. 172: 293.
 cæcoque 4: 25.
 cæde 11: 149. 55: 442. 80: 143. 99: 625. 108: 57. 110: 163. 120: 429. 138: 69. 223: 62. 238: 444.
 & *alibi.*
 cædis 12: 161. 109: 125. 110: 160. 123: 503. 319: 814. 240: 507: 326: 409. 351: 298. 367: 85.
 cædisque 214: 680. 249: 769.
 cælamina 375: 291.
 cælara 39: 6.
 cælataque 247: 702.
 cælataque 71: 819.
 cælatus 246: 680. 262: 189.

- 368: 110.
 cælaverat 142: 189.
 cælebs 294: 245. 428:
 663.
 cæleste 7: 73. 11: 152. 21:
 367. 462: 630.
 cælestes 126: 594. 164: 72.
 168: 171: 42: 40.
 cælesti 36: 760. 114: 252.
 121: 447. 425: 594.
 cælestia 30: 595. 45: 136.
 63: 621. 112: 217. 167:
 131. 336: 372. 273: 479.
 375: 289. 464: 662.
 cælestibus 22: 336. 330:
 519. 464: 668. 475: 846.
 cælestium 11: 150.
 cæli 8: 81. 12: 176. 16: 257.
 40: 17. 45: 96. 44: 115.
 47: 187. 51: 294. 298.
 55: 401. 122: 478. 131:
 710. 211: 580. 244: 618.
 327: 435. 433: 814. 471:
 811.
 calicioræ 12: 174.
 calique 420: 471.
 calitibus 147: 322.
 calo 4: 22. 7: 71. 12: 168.
 13: 184: 17: 261. 274. 19:
 329. 31: 607. 35: 761.
 41: 64. 47: 193. & *alibi*
quam plur.
 Canea 346: 172.
 Caneu 358: 531.
 Caneus 233: 305. 347: 170.
 356: 459: 476. 357: 490.
 497. 358: 514.
 Cæni 356: 470.
 Cænis 347: 189.
 cærula 89: 342: 288: 98.
 317: 158. 375: 288. 393:
 742. 400: 962. 433: 814:
 cærulæque 404: 45.
 cærula 230: 229.
 cærulæque 158: 633.
 cæruleam 326: 398.
 cæruleas 465: 659.
 cærulei 152: 432.
 cæruleis 126: 578.
 cæruleo 59: 528. 396: 838.
 cæruleos 39: 8.
 cæruleum 19: 333. 341:
 13.
 cæruleus 17: 275. 76: 33.
 cærulus 398: 895. 423:
 555. 470: 789.
 cæsa 8: 54. 176: 407. 268:
 374. 360: 590.
 cæxæ 53: 341.
 Cæsar 468. 746.
 Cæsareo 14: 201.
 cæsariem 13: 180. 122:
 492. 352: 348.
 cæsariemque 399: 914.
 400: 961. 463: 656.
 cæsaries 290: 139.
 Cæsaris 473: 845.
 cæsique 471: 820.
 cæsus 180: 532. 263: 230.
 344: 113.
 cæso 62: 533. 140: 148.
 473: 840.
 cæsoque 465: 695.
 cæsozum 442: 141.
 cæsozumque 361: 603.
 cæsumque 470: 795.
 cæsus 293: 228.
 cætera 8: 84. 19: 318. 20:
 355. 23: 416. 32: 627.
 40: 16. 45: 140. 67. 722.
 73: 863. 75: 113. & *alibi*
quam plur.
 calamis 35: 711. 317: 161.
 57: 587.
 calamo 222: 30.
 calamus 218: 783.
 calathis 356: 475. 413:
 267.
 calathosque 104: 10. 150:
 393.
 calcat 138: 88.
 calcara 285: 23.
 calcataque 354: 391.
 calcaris 40: 29.
 calcato 395: 804.
 calcavere 73: 853.
 calcavit 354: 391.
 calcitrat 137: 40. 349:
 740.
 calculus 157: 589. 438: 44.
 calebat 216: 736.
 calentes 199: 283. 246:
 671.
 calenti 406: 86.
 calentibus 346: 152.
 calescit 50: 372. 449:
 310.
 calet 30: 592.
 calidi 466: 713.
 calidis 4: 19. 201: 349.
 calido 171: 238. 198: 279:
 259: 132. 345: 119. 449:
 324.
 calidoque 49: 232.
 calidumque 22: 158. 238:
 443.
 calidus 217: 780.
 calidusque 431: 754:
 caligine 17: 265. 31: 599.
 49: 233. 69: 764. 158:
 622. 186: 706. 209: 528.
 286: 54. 333: 595.
 caliginis 121: 455.
 callem 212: 626.
 calida 108: 53. 182: 576.
 199: 300. 28: 787.
 callidus 314: 73. 377: 333.
 385: 555.
 Calliope 148: 339.
 Callirrhoe 270: 414. 271:
 431.
 calore 451: 362. 1
 calorem 322: 305.
 calores 45: 154.
 caloris 403: 24.
 calorque 23: 430. 111:
 193.
 caluerit 46: 171. 50: 253.
 55: 410. 269: 393.
 Calydon 176: 415. 231:
 270. 241: 525.
 Calydonia 260: 147.
 Calydonia 422: 512.
 Calydonida 258: 112.
 Calydonides 241: 527.
 Calydonius 240: 495.
 Calydonius 234: 324. 248:
 727. 254: 2.
 Calymne 229: 222.
 camini 106.
 camoenæ 418: 334.
 camoenæ 455: 482.
 campi 307: 674. 448: 297.
 campis 65: 662. 146: 314.
 290: 151. 386: 579.
 campo 218. 795.
 campoque 6: 41.
 campos 6: 43. 18: 285.
 158: 612. 321: 356.
 campum 193: 119.
 campus 19: 315. 101: 709.
 170: 218. 185: 694. 447:
 266.
 cana 157: 590.
 Canace 83: 217.
 canæ 307: 655.
 canæque 54: 373.
 canam 59: 509.
 canamus 290. 152.
 cancer 71: 825.
 cancri 128: 625. 289: 127.
 cancro 451: 369.
 candens 260: 170.
 candentem 51: 297.
 candentia 343: 77. 354:
 411.
 candentibus 323: 315.
 candescere

- anefcercere 48: 230. 163: Canopi 472: 828.
 49. canor 156: 561.
 andida 53: 349. 63: 607. canori 407: 102.
 73: 861. 93: 483. 117: canori 101: 704.
 355. 150: 392. 165: 96. canorum 39: 8.
 223: 43. 269: 388. 305: canos 40: 30. 86: 175. 122:
 596. 323: 315. 349: 248. 474. 162: 26. 222: 9.
 antidaque 438: 47. canosque 289: 391.
 andidior 394: 789. cantatas 192: 98.
 andidioribus 236: 373. cantato 416: 369.
 andidus 60: 534. 246: cantibus 101: 703. 147:
 677. 427: 30. 444: 194. 334. 333: 589.
 andor 36: 743. 283: 786. cantu 107: 49. 196: 201.
 andore 12: 169. 91: 423. 230: 238. 312: 15.
 94: 491. 116: 332. 305: cantus 133: 761. 200: 330.
 594. 317: 155.
 anduit 10: 120. cantusque 19: 195.
 ane 139: 115. canum *subst.* 58: 491. 85:
 anebat 9: 110. 64: 639. 248. 131: 723. 158: 629.
 anem 216: 759. 312: 27. 404: 63. 66.
 anenda 148: 344. canum *adj.* 381: 427.
 anendi 415: 337. canunt 205: 433. 348: 215.
 anendo 139: 113. 350: capacem 263: 231.
 263. capaci 436: 5.
 anens 415: 338. capacibus 81: 172. 210:
 anentem 417: 381. 418: 568.
 333. capacius 8: 76.
 anenti 317: 162. 417: Capaneus 269: 404.
 383. capax 120: 439. 241: 533.
 anentri 312: 20. 418: 417. cape 66: 694. 79: 116. 149:
 anes 80: 140. 83: 206. 366. 224: 92. 240: 503.
 210: 549. 219: 812. 291: capellæ 18: 299. 91: 408,
 172. 303: 537. 309: 711. 97: 594. 390: 691. 399:
 333: 599. 418: 410. 927. 456: 472.
 anescere 270: 421. capelas 31: 676.
 anescunt 47: 212. caper 296: 372. 441: 114.
 anesve 232: 296. capere 79: 115.
 anet 29: 561. caperet 218: 807. 357: 506.
 ani 210: 550. 356: 455. 427: 653.
 anibus 191: 217. 774: capessamus 325: 378.
 234: 532. 393: 732. capetusque 426: 613.
 anibusque 333: 699. Capharea 420: 472.
 anis *adj.* 17: 266. 94: 516. Caphareus 421: 481.
 178: 456. 242: 567. 427: capi 96: 540. 377: 339. 379:
 655. 471: 371. 374.
 anis *subst.* 28: 533. 204: capiam 277: 616.
 409. 287: 66. capiant 132: 751.
 anistris 246: 675. capiat 242: 558. 281: 748.
 anit 139: 118. 147: 319. 376: 295.
 194: 138. 418. 430. capiatque 99: 644.
 anitie 199: 289. capiebant 32: 626. 211:
 anitiemque 383: 492. 607.
 anities 15: 238. 299: capiebat 24: 549.
 425. capienda 355: 445.
 anna 115: 298. 245: 630: capientibus 252: 854.
 annæ 234: 337. capientur 96: 553.
 annas 317: 171. capillis 17: 266. 29: 564.
 annis 66: 682. 173: 326. 33: 672. 58: 476. 64: 635.
 398: 894. 114: 267. 123: 521. 152:

440. 154: 513. 170: 201.
 184: 657. 187: 715. *o*
alibi quam plur.
 capillo 226: 151. 336: 691.
 350: 273.
 capillos 25: 477. 28: 529.
 39: 12. 40: 20. 52: 319.
 54: 373. 55: 413. 81:
 169. 94: 506. 122: 474.
 124: 546. 130: 673. *o*
alibi quam plur.
 capioque 218: 785.
 capistris 289: 125.
 capit 20: 343. 36: 738. 62:
 603. 70: 789. 87: 307.
 183: 610. 199: 296. 260:
 157. 292: 212. 319: 215.
 372: 221. 381: 435. 387:
 605. 432: 774. 452: 381.
 capite 168: 168.
 capiti 21: 372. 82: 194.
 164: 79. 282: 770. 289:
 121. 399: 929. 416: 368.
 461: 610.
 capitis 12: 179. 127: 618.
 258: 99. 355: 434.
 capitisque 250: 780. 447:
 277.
 Capitolia 29: 561. 60: 538.
 461: 589. 472: 828. 473:
 841.
 capiunt 178: 466.
 capræque 396: 832.
 Capreas 466: 709.
 capreisque 24: 442.
 capta 303: 529.
 captabat 229: 198.
 captæ 331. 532.
 captæque 348: 225.
 captam 373: 226. 403:
 29.
 captare 256: 38.
 captas 92: 432.
 captat 229: 217. 256: 37.
 captatam 338: 768.
 captato 86: 279.
 captatur 219: 825.
 captavit 286: 42.
 captis 107: 62. 225: 101.
 captiva 382: 471.
 captivarum 385: 560.
 captivarumque 25: 475.
 captivis 389: 667.
 captivo 13: 184. 374: 251.
 captivos 399: 932.
 capto 180: 518.
 captum 35: 709. 368: 99.
 417: 378.
 captus 33: 678. 117: 344.
 178.

- 178: 465. 226: 124. 238:
 435. 274: 510. 317. 170.
 391: 762.
 capulo 208: 506. 345: 123.
 capuloque 357: 491.
 caput 21: 382. 29: 564.
 567: 32: 625. 35: 718. 37:
 763. 41: 50. 50: 255. 76:
 37. 77: 63. 85: 245. 94:
 502. 102: 727. & *alibi*
quam plur.
 caputque 198: 274. 354:
 400. 358: 516.
 Capys 426: 614.
 Capysque 426: 613.
 cara 80: 134. 191: 61. 214:
 697. 268: 368. 407: 112.
 caræ 113: 222.
 caræque 305: 612.
 caras 115: 297.
 carbasa 171: 233. 313: 48.
 329: 477. 422: 533. 422:
 533.
 carcere 307: 652. 448: 301.
 carceris 121: 453.
 carchesia 197: 246. 247:
 351: 318. 352: 326.
 cardine 108. 93. 333: 608.
 432: 782.
 care 64: 649. 179: 496.
 268: 382. 398: 705. 327:
 440.
 careat 369: 139.
 carebat 46: 162. 215: 729.
 215: 729.
 carebis 304: 566.
 carebunt 327: 426.
 carendum 430: 775.
 carens 69: 762. 220: 856.
 230: 228. 441: 130.
 carent 442: 158. 446: 242.
 carentem 7: 67. 267: 330.
 carentia 84: 226. 459: 531.
 carerent 96: 552.
 caret 174: 354. 182: 574.
 253: 883. 330: 520.
 carica 246: 674.
 carina. 187: 721. 239: 470.
 271: 446. 409: 169. 423:
 353. 465: 694.
 carinæ 10: 134. 18: 298.
 97: 593. 99: 639. 226:
 444. 330: 524. 332: 559.
 342: 37. 371: 182. 394:
 769. 409: 164. 423: 534.
 carinam 58. 604: 331: 531.
 410: 185. 466: 719.
 carinas 178: 444. 225: 104.
 226: 135. 393: 731. 405:
72. 412: 240.
 carinis 325: 393. 375. 274.
 423. 560.
 carior 237. 405. 327: 424.
 caris 314: 88.
 carissima 393: 747.
 carissime 26: 486. 110: 143.
 327: 421. 337: 727.
 carituraque 408: 132.
 carmen 3: 4. 139: 118.
 147: 335. 182: 582. 193:
 137. 283: 792. 317: 154.
 493: 20. 404: 53. 419.
 442. 450: 326.
 carmina 27: 518. 148: 340.
 345. 150: 387. 195: 167.
 205: 424. 432. 217: 764.
 266: 509. 301. 285: 16.
 250: 187. 290: 149. 292:
 205. 296: 301. 311: 5.
 313: 45. 317: 153. 346.
 157. 404: 45. 416: 357.
 418: 430.
 carminaque 161: 2.
 carmine 50: 252. 52: 326.
 148: 345. 196: 203. 208.
 198: 253. 238: 455. 286:
 45. 290: 147. 300: 453.
 311: 1. 317: 163. 323:
 317. 400: 952. 403: 20.
 404: 34. 416: 306: 369.
 carminibus 194: 148.
 carne 346: 156. 440: 83.
 carnes 69: 769. 410: 208.
 carnibus 198: 269.
 caro 281: 749. 452: 380.
 caros 126: 596.
 carpant 456: 478.
 carpat 268: 380.
 Carp thius 320: 249.
 carpe 75: 12. 229: 208.
 316: 139.
 carpebam 458: 507.
 carpebat 127: 616.
 carpens 347: 196.
 carpentem 338: 752.
 carperet 167: 129. 229: 219.
 287: 85.
 carpis 60: 549.
 carpit 70: 792. 117: 358.
 150: 392. 197: 232. 309:
 709.
 carpique 70: 781.
 carpitur 70: 781. 93: 490.
 286: 53. 298: 370.
 carpserat 267. 342.
 carpsistis 399: 927.
 carpunt 112: 217.
 Carthæa 289. 109.
- Cartheia 202: 368.
 caruerunt 291: 186.
 caruisse 413: 286.
 caruissim 214. 698.
 caruit 185: 683. 352: 3.
 casa 247: 699.
 casam 152: 448.
 casas 145: 283.
 casias 453: 398.
 cassa 153: 482.
 casses 157: 579.
 casside 222: 25. 368: 10.
 433: 806.
 Cassiope 132: 738:
 cassis 343: 89.
 casta 60: 544.
 castæ 67: 711.
 Castalio 75: 14.
 castaneæ 395: 819.
 castique 21: 730.
 castique 382: 480.
 Castore 354: 401.
 castus 134: 799. 464: 6.
 castra 140: 128. 223: 4.
 358: 527. 337: 611. 41.
 456.
 castris 223: 52. 362: 62.
 373: 20.
 castrorum. 350. 286.
 castrumque 467: 727.
 castumque 341: 30.
 casu 174: 359. 192: 8.
 352: 324. 386: 577.
 casuque 139: 118.
 casuraque 379: 375:
 casuras 360: 588.
 casus 110: 142. 231. 25.
 237: 411. 247: 714. 26.
 278. 333: 588. 339: 79.
 399: 933. 410: 192. 42.
 473. 457: 494.
 casusque 32: 648.
 casusve 409: 162.
 catenas 101: 700. 111: 16.
 286: 65.
 catenis 130: 678. 204: 411.
 461: 601.
 caterva 348: 216.
 catulo 385: 547.
 catulos 396: 836.
 catulus 452: 379.
 cava 20: 335. 246: 676.
 250: 801. 265: 271: 289.
 116. 317: 159. 330: 524.
 343: 89. 345: 133. 357.
 481.
 cavæ 199: 291.
 cavari 345: 130.
 cavas 431: 792.

- cavata 263. 211.
 cavatur 124: 525.
 Caucaſon 250: 798.
 Caucaſiumque 138: 86.
 Caucaſius 48: 224.
 cauda 47: 196. 67: 673.
 101: 681. 117: 364. 131:
 726. 152: 456. 181: 559.
 308: 701. 354: 403. 452:
 385.
 caudæ 78: 94.
 caudam 35: 723. 278: 647.
 caudas 412: 858.
 cave 43: 89.
 caveo 308: 685.
 cavernas 154: 502. 450:
 345.
 cavernis 159: 639. 186:
 698. 448: 299.
 cavis 117: 352. 131: 725.
 144: 645. 185: 696. 256:
 35.
 caviffis 469: 759.
 Caulonaque 469: 705.
 Caune 273: 487.
 Cauni 276: 579.
 Cauno 272: 42.
 cavo 123: 505. 199: 382.
 200: 317.
 cauffa 27: 507, 509. 36:
 736. 57: 468. 60: 549.
 68: 747. 80: 139. 85:
 260. 110: 152. 115: 287.
 123: 520. & *alibi quam*
plur.
 cauffæ 71: 802.
 cauffam 68: 742. 72: 836.
 134: 794. 169: 184. 178:
 449. 208: 505. 220: 860.
 298: 388. 321: 281. 328:
 449. 364: 6. 369: 150.
 371: 190. 372: 199. 218.
 393: 748.
 cauffamque 63: 614. 159:
 651. 223: 59. 298: 380.
 cauffaque 223: 59.
 cauffas 68: 745. 85: 255.
 122: 469. 141: 174. 439:
 68.
 cautes 130: 672.
 cauti 282: 750.
 cautus 148: 361.
 cavum 398: 892.
 cavus 333: 593.
 Caicum 447: 278.
 Caicus 49: 243.
 Caycus 344: 111.
 Caieten 419: 443.
 Cayſtro 50: 353.
- Cayſtros 149: 386.
 ceciderat 56: 418. 234: 529:
 cecidere 113: 225. 127:
 618. 150: 399: 199: 283.
 275: 570: 370: 173. 416:
 350. 454: 428. 470: 788.
 cedit 78: 51. 155: 529. 473:
 855. 146: 311.
 ceditis 432: 795.
 ceditque 295: 284.
 cedunt 25: 464. 290: 148.
 Celadon 140: 144.
 Celadontis 349: 250.
 celanda 96: 552.
 celant 310: 736.
 celare 57: 463.
 celas 252: 856.
 celasse 147: 326.
 celasset 130: 683.
 celat 40: 37. 62: 595. 257:
 76. 318: 187.
 celate 456: 476.
 celatos 274: 515.
 celeberrima 34: 690. 36:
 747. 48: 218. 151: 412.
 168: 165. 295: 270
 celeberrimus 88: 339. 227:
 159.
 celebrabere 190: 50.
 celebrandaque 293: 218.
 celebrant 237: 641. 308:
 703. 423: 558.
 celebrantur 12: 172.
 celebrantur 50: 252.
 celebrasse 106: 46.
 celebratior 205: 430.
 celebravit 202: 732.
 cel-bres: 244: 625. 374:
 261.
 celebri 24: 446.
 celebrique 390: 696.
 celer 28: 539. 49: 244. 72:
 838. 246: 686. 282: 464.
 339: 774. 416: 363.
 celerem 82: 199. 236: 380.
 celeremque 339: 774:
 celeres 44: 119. 149: 367.
 178: 450:
 celeri 59: 506. 116: 304.
 307: 653. 669.
 celerique 42: 71. 170: 216.
 271: 446.
 celeris 224: 87.
 celfa 254: 402.
 celfior 12: 178. 229: 205.
 229: 205.
 celfis 77: 61.
 celfoque 324: 558.
 celfum 303: 538.
- Cæneo 259: 136.
 Cenchreis 300: 435.
 cenſer 104: 1.
 cenſu 252: 846.
 cenſus 216: 744. 279: 670.
 Centauri 64: 636. 262:
 191.
 Centauros 358: 536.
 centimanum 87: 303.
 centum 13: 183. 32: 625.
 143: 208. 209. 207: 481.
 226: 152. 241: 532. 257:
 71. 278: 665. 320: 253.
 347: 188. 394: 784. 400:
 593.
 centumque 35: 721.
 ceperat 114: 271. 144: 240.
 145: 277.
 cepere 23: 421: 276: 603.
 315: 91.
 ceperit 147: 324.
 ceperunt 416: 373.
 Cephaloque 221: 41.
 Cephalum 208: 493. 495.
 213: 665.
 Cephalus 185: 681. 208:
 502. 512. 213: 666. 229:
 870.
 Cephea 137: 42.
 Cepheia 129: 669.
 Cephæni 133: 764.
 Cephænom 135: 1. 139:
 97.
 Cephæſias 205: 438.
 Cephæus 136: 12. 137: 44.
 Cephæusque 132. 738.
 Cephifi 75: 19.
 Cephiffidas 21: 369.
 Cephiffius 89: 351.
 Cephifon 203: 388.
 Cephifos 89: 343.
 cepi 209: 513: 377: 335.
 379: 374.
 cepimus 97: 575.
 cepiſſe 133: 777. 204: 417.
 cepit 7: 75. 72: 834. 166:
 112. 199: 301. 231: 268:
 347: 198. 364: 23. 365:
 36. 426: 615.
 cera 275: 564. 276: 596.
 295: 285. 443: 169. 452:
 382.
 ceræ 35: 711. 93: 488. 230:
 227. 276: 600. 330: 514.
 ceram 229: 198. 274: 521.
 Cerambi 201: 353.
 ceras 230: 226. 395: 813.
 422: 532.
 Ceraſtæ 293: 223.

- cerata 317: 154.
 ceratis 231: 741.
 ceraulonia 465: 704.
 Cerbere 261: 185.
 Cerberei 123: 501.
 Cerbereos 404: 65.
 Cerberon 204: 413.
 Cerberus 121: 450.
 Cercyonis 205: 439.
 Cereia 248: 741.
 Cerealia 10: 123: 316: 121.
 388: 639.
 Cerealis 205: 439.
 cerebro 350: 289.
 cerebrum 355: 435.
 cerebrumque 349: 238.
 Cererem 232: 292: 250:
 778.
 Cereremque 250: 785.
 Cereri 155: 533: 231: 274.
 249: 771.
 Cereris 92: 437: 148: 343.
 149: 376: 151: 415: 159:
 655: 251: 814: 287: 74:
 300: 431: 315: 112.
 Cererisque 139: 109.
 Ceres 148: 340: 156: 572.
 160: 660: 270: 422.
 ceris 228: 193: 246: 670.
 274: 528.
 cernam 384: 518.
 cernat 118: 376.
 cerne 412: 244.
 cernens 70: 787: 179: 479.
 cernentem 101: 710: 192:
 96.
 cernere 112: 195: 145:
 259.
 cernens 44: 133: 471: 809.
 cernimus 358: 520: 454:
 421.
 cernis 92: 434: 124: 535:
 216: 761: 255: 17: 343:
 88: 412: 244: 414: 322:
 444: 186.
 cernit 70: 796: 113: 220.
 158: 624: 630: 345: 131.
 361: 600.
 cernitis 469: 776.
 cerno 154: 503: 455: 440.
 cernunt 181: 542: 311: 4:
 312: 25: 462: 628.
 certa 20: 357: 25: 458.
 519: 43: 90: *dis*: 109:
 106: 125: 574: 146: 296.
 274: 533: 276: 599: 279.
 683: 298: 394: 299: 428.
 309: 710: 343: 83: 439:
 58.
 certa 136: 29.
 certam 172: 268: 326:
 415.
 certamen 296: 317: 317:
 156: 370: 159.
 certamina 138: 64: 146:
 314: 163: 42: 52: 164: 85:
 222: 20.
 certamine 24: 446: 146:
 301: 160: 665: 165: 91:
 218: 797: 250: 793: 304:
 560: 347: 180: 351: 304.
 certaminis 147: 337: 234:
 528: 304: 572: 584: 364:
 19: 369: 129.
 certans 286: 58.
 certaue 361: 606.
 certare 147: 317: 367: 77.
 432: 794.
 certate 146: 310.
 certas 463: 647.
 certasse 364: 20.
 certat 150: 394.
 certatam 391: 713.
 certatim 85: 244.
 certatimque 349: 241.
 certe 13: 195: 29: 558: 56:
 423: 60: 543: 85: 266: 92:
 455: *& alibi quam plur.*
 certeque 403: 30.
 certi 256: 43: 392: 722.
 certior 413: 250.
 certis 7: 69: 81: 175: 276:
 594.
 certius 155: 519.
 certo 41: 67: 235: 351.
 certos 65: 668: 359: 564.
 certum 15: 533: 170: 225:
 286: 38.
 certumque 356: 468.
 certus 110: 156: 327:
 440.
 cervi 27: 505: 210: 546.
 339: 772: 342: 34.
 cervæ 184: 636.
 cervice 26: 485: 32: 652.
 56: 421: 75: 16: 140:
 139: 171: 235: 196: 218:
 249: 764: 256: 60: 295:
 272: 304: 558: 324: 335:
 326: 403: 465: 698.
 cervicem 256: 37.
 cervicibus 28: 542: 131:
 717: 169: 175.
 cervicis 59: 121.
 cervina 182: 592.
 cervis 215: 706.
 cervix 78: 92: 143: 232:
 173: 308: 232: 234: 257:
 72: 292: 195: 339: 794:
 351: 299: 354: 397:
 cervixque 43: 87.
 cervo 18: 306: 395: 806.
 cervos 89: 356: 456: 475.
 cervum 289: 121: 1303:
 538.
 cervus 84: 239: 253: 873:
 289: 110: 129: 312: 26.
 cespes 304: 556.
 cespite 56: 427: 116: 301:
 132: 753: 197: 240: 291:
 166: 379: 395: 399: 931:
 460: 573.
 cessante 377: 326.
 cessantem 152: 441.
 cessasse 232: 278.
 cessataque 307: 669.
 cesserat 267: 80.
 cessere 255: 13: 378: 361.
 cesserunt 7: 74: 474: 862.
 cessisse 143: 221: 430: 774.
 cessit 149: 368: 294: 241:
 316: 143: 422: 526: 435:
 848.
 cestibus 139: 107: 108.
 232: 301.
 ceu 10: 135: 23: 420: 78:
 89: 113: 222: *& alibi
 quam plur.*
 Ceyca 331: 544: 335: 658:
 337: 727.
 Ceyce 328: 461: 336: 685.
 Ceycis 331: 544: 333: 587:
 335: 653: 673.
 Ceyx 321: 272: 326: 411:
 332: 561: 337: 739.
 Chaoniosque 392: 717.
 Chaonis 288: 90.
 Chaonius 141: 163.
 Chaoque 417: 404.
 Chaos 4: 7: 51: 299: 285:
 30.
 Charaxi 350: 272.
 Chariclo 64: 636.
 Charopen 374: 260.
 Charibdin 405: 75.
 Charybdis 191: 63: 225:
 121: 392: 730.
 Chelydri 198: 272.
 Cheridamante 374: 259.
 Chimæra 278: 646.
 Chimeriferæ 174: 339.
 Chione 322: 301.
 Chirona 167: 126.
 Chironis 63: 630.
 chlamydem 137: 51: 415:
 345.
 chlamydemque 68: 733.
 chlamydis

- lamydis 417: 393.
 loona 374: 259.
 ordas 148: 339: 290:
 145.
 oreas 243: 581. 249:
 745. 422: 520.
 ori 145. 270.
 oro 56: 441. 314: 86.
 oromia 352: 333.
 oromis 139: 103.
 oromiumque 374: 257.
 oryfenque 371: 174.
 oryfolithi 43: 109.
 orthonius 355: 441.
 i 252: 842.
 orique 114: 262. 418: 424.
 oris 9: 193. 456: 476.
 oris 251: 826. 252: 856.
 oroque 179: 480.
 orum 442: 138.
 oros 155: 532. 456: 468.
 oris 65: 662. 252: 841.
 oratrix 355: 444.
 orones 449: 313.
 oronia 165: 97.
 oronum 186: 710. 311: 3.
 oronumque 284: 2.
 oruta 123. 505.
 oris 185: 662.
 orix 48: 217.
 orimerios 333: 592.
 orinoli 207: 463.
 orita 34: 695.
 oritam 303: 530.
 oritaque 191: 64. 348:
 16.
 oritæque 163: 59.
 oritalique 21: 382.
 oritum 32: 625. 40: 27.
 oritem 47: 216. 241: 538.
 orires 48: 231. 63: 628.
 oris 41: 538. 381: 426. 424:
 77.
 oriri 387: 615. 390: 699.
 oriebant 9: 96. 50: 790.
 oribat 24: 451.
 oriens 150: 388.
 oriens 39: 6.
 oriens 94: 510. 101:
 58.
 orere 187: 718.
 oritur 77: 78. 317: 159.
 oritur 99: 925.
 oritur 324: 496. 361: 615:
 83: 503.
 orisque 209: 521.
 orisama 453: 399.
 orisamaque 296: 308.
- cinximus 217: 771.
 cinxisse 107: 58.
 cinxit 5: 39.
 Cinyphii 198: 272.
 Cinyphius 140: 124.
 Cinyra 298: 380. 301: 464.
 Cinyræ 297: 338. bis.
 Cinyram 165: 98. 297: 343.
 300: 438.
 Cinyras 295: 299. 297:
 356. 361. 301: 472.
 Cinyreia 298: 369.
 Cinyreius 309: 712.
 Cipe 461: 581. 452: 617.
 Cipi 461: 580.
 Cipus 460: 565. 461: 609.
 circa 91: 411. 100: 668.
 333: 613.
 Circæa 412: 253. 316: 348.
 Circæo 412: 248.
 Circe 403: 25. 414: 312.
 Circen 413: 290. 417: 376.
 399.
 Circes 112: 205. 401: 968.
 403: 10. 405: 69. 71. 412:
 247. 413: 294.
 circinat 67: 721.
 circo 344: 102.
 circueunt 141: 157. 448:
 290.
 circuiere 249: 748.
 circuit 55: 492. 165: 101.
 198: 258.
 circuitu 42: 83.
 circulus 59: 516.
 circum 40: 40. 122: 493.
 158: 623. 627. 207: 313.
 289: 116. 317: 159. 338.
 749. 341: 16. 351: 296:
 358: 528. 360: 591. 458:
 522.
 circumdare 5: 37: 276:
 604.
 circumdat 32: 631.
 circumdata 51: 272. 111:
 181. 116: 313. 144: 251.
 167: 127. 173: 310. 326.
 244: 621. 388: 643.
 circumdate 272: 458.
 circumfert 84: 241.
 circumflua 462: 624.
 circumfluit 77: 74. 394:
 779.
 circumfluus 5: 30. 467:
 739.
 circumfunditur 117: 360.
 circumfusa 424: 586.
 circumfusæque 82: 180.
 circumfusufque 416: 354.
- circumque 129: 668. 470:
 796.
 circumsona 131: 723.
 circumsonat 421: 507.
 circumspectis 141: 171.
 circumspexit 116: 318.
 circumspicæ 43: 95. 51:
 294.
 circumspicit 31: 605. 345:
 265. 184: 655. 336: 678:
 467: 738.
 circumstant 55: 394. 67:
 717. 85: 249.
 circumstantes 92: 441.
 circumstetit 330: 505.
 circumtonat 13: 187.
 circumtulit 168: 169. 464:
 674.
 circumvelatur 412: 263.
 67: 719.
 cista 61: 554.
 cita 467: 732.
 citæque 28: 543.
 Citharon 48: 223. 101:
 702.
 citharæ 291: 170. 312: 18.
 317: 171. 346: 146: 157:
 citharam 139: 112. 147:
 332. 289: 108.
 citharaque 323: 317.
 citi 95: 562.
 citis 305: 591.
 citius 102: 729. 159: 635.
 210: 564. 285: 33.
 cito 276: 586.
 Citoriaco 116: 311.
 citra 142: 186. 197: 238.
 235: 365. 305: 607. 318:
 195.
 citraque 287: 84.
 citus 42: 75. 49: 239.
 cives 212: 628. 225: 116.
 373: 234.
 civilia 472: 832.
 civilique 194: 142.
 clade 85: 257. 241: 541.
 385: 565.
 cladem 44: 515. 148: 355.
 clademque 51: 281.
 clades 210: 562. 383: 506.
 cladi 459: 530.
 cladibus 261: 176. 386:
 577.
 eladis 82: 191. 184: 654.
 324: 350. 413: 289. 420:
 472. 423: 562.
 clam 368: 103. 381: 452.
 514: 295.
 clamabat 175: 386.

- clamant 85: 244. 237: 484.
 380: 420.
 clamanti 175: 387.
 clamantia 335: 665.
 clamat 54: 361. 90: 382.
 102: 728. 123: 513. 150:
 398. 258: 120. 329: 483.
 clamatque 339: 778.
 clamato 180: 525. 317 :
 397.
 clamavit 93: 478. 101: 713.
 110: 142. 173: 300.
 clamor 14 : 207. 99 : 632.
 106: 28. 132: 735. 135.
 4: 312. 16. 342: 49. 353:
 387. 355: 426. 410: 180.
 clamore 99. 630: 160: 670.
 184: 661. 236: 389. 237:
 420. 266: 294. 329: 495.
 348: 226. 397: 877. 467:
 331.
 clamoribus 193: 120.
 clamorque 307: 656.
 clangor 387: 611.
 clangore 101: 707. 358 :
 528.
 Clanique 140 : 140. 353:
 379.
 clara 39: 2. 43: 110. 162 :
 8. 156: 86. 228: 178. 324:
 359: 347 : 189. 384: 513:
 454: 426.
 clarâ. 101: 703.
 claræ 159: 653.
 claramque 390: 704.
 clarique 13: 174: 380: 399.
 claris 40: 24.
 clarissima 134: 794.
 clarissimus 129: 664.
 Clarium 326: 413.
 claro 63: 625. 109: 138.
 117: 355. 178: 456. 189:
 6. 368: 105.
 claroque 378: 357.
 claros 27: 516.
 clarum 177: 425. 322: 285.
 426: 612. 436: 3. 462:
 613.
 clarus 61: 569. 308: 686.
 319: 318. 323: 317. 444:
 190.
 classe 206: 457. 364: 8. 373:
 229. 374: 268. 378: 352.
 424: 566. 388: 627.
 classem 380: 422. 381: 439.
 389: 659.
 classes 367: 92.
 classi 371: 183.
 classis 208: 420. 225: 102.
- 360: 574. 392: 729.
 clavæ 264: 236.
 clavam 258: 114.
 claudere 96: 560.
 claudit 17: 262. 29: 568.
 94: 503. 135: 287. 182 :
 572. 427 : 635.
 clauditur 101: 696. 380 :
 407.
 claudor 413: 286.
 claudunt 211: 604.
 clauduntur 177: 419.
 claviger 437: 22.
 clavigeram. 205: 437.
 clavigeri 447: 284.
 clavo 254: 653.
 clausa 181: 546. 225: 115.
 clausaque 89: 343.
 clausam 130: 698.
 clausas 121 : 453. 193 :
 109.
 clauserat 61: 554. 128: 646.
 432: 781.
 clausere 244: 629.
 clausis 92: 449.
 claustraque 224: 70.
 clausum 64: 641.
 clausus 228: 185.
 clementia 223: 185.
 clementissimus 258: 116.
 Cleonæ 177: 417.
 clivo 228: 191. 247: 694.
 clivoque 317: 151.
 clivum 245: 662.
 Clymene 37: 765. 40: 37.
 53: 333.
 Clymenen 36: 756.
 Clymeni 139: 98.
 Clymeneia 40: 89.
 clypeata 79: 110.
 clypei 134: 782. 344: 95.
 363: 2. 367: 75. 375: 291.
 397: 852.
 clypeo 142: 188: 345: 140.
 356: 466.
 clypeoque 345: 132. 353:
 375.
 clypeum 164: 78. 222: 270.
 bis. 378: 352: 443: 163.
 clypeus 362: 621.
 Clytiæ 112: 206. 113: 234.
 Clytien 114: 256.
 Clytii 140. 142.
 Clytiumque 140: 140.
 Clyton 208: 500.
 Clidon 303: 531.
 coacervatos 239: 485.
 coacti 246: 668.
 coactis 183: 628. 295: 295.
- coacto 395: 796.
 coactus 63: 615:
 Coæ 202: 363.
 coagula 396: 830. 41
 274.
 coarguit 318: 193.
 coctilibus 107. 58.
 codice 355: 432.
 Cœa 202: 368.
 coëamus 90: 386. 387. 3:
 377.
 coëgi 216: 754. 307: 6
 373: 245. 378: 349.
 coëgit 179: 496. 220: 8.
 Cœi 175: 366.
 cœlesti 389: 659.
 cœlestibus 264: 254. 41 :
 293.
 cœli 12: 176. 13: 194. 3 :
 518. 404: 53. 438:
 439: 62.
 cœlique 230: 234.
 cœlo 59: 507. 295 : 1.
 342: 62. 375: 292. 3 :
 668. 397: 853. 444: 1.
 448 301. 471 : 318.
 cœlum 172: 279: 228: 1 :
 397: 857.
 cœnumque 23: 418.
 cœperat 15 : 221. 78:
 98: 601. 178: 449.
 cœpere 22: 401. 79: 1.
 187: 717. 249: 760.
 cœperunt 7: 71. 58: 4
 62: 582.
 cœpi 258: 115. 413: 275
 cœpisse 277: 618. 3 :
 175.
 cœpit 215: 720. 230: 21.
 253: 877: 254: 3. 2 :
 270. 318: 191. 329: 2.
 385: 567. 400: 936.
 cœpirique 192: 89.
 cœpta 23 : 426. 224: 70
 238: 463. 239: 492. 17:
 618.
 cœptæque 299: 417.
 cœptas 228: 190.
 cœpti 277: 615.
 cœptis 3: 2. 195: 194. 9:
 200. 273: 485. 341: 1
 cœpto. 22: 405.
 cœptum 62: 598. 231: 6.
 Cœranon 374: 257.
 coëcebat 25: 477.
 coëcet. 170: 226. 314: 8.
 coëcuerat 55: 413.
 coëcruit 5: 316: 20: 2.
 159: 643.

- eruleusque 611: 173.
 rtu 57: 465.
 rtuque 398: 898.
 rtus 91: 408: 338: 766.
 ſunt 65: 670. 102: 716.
 176: 412. 281: 732. 311:
 24. 338: 744. 412: 239.
 ſuntia 88: 324.
 ſuntque 296: 324.
 gam 96: 557.
 gamque 190: 46.
 gente 9: 103.
 geret 275: 561.
 geris 430: 722.
 get 274: 514.
 gi 339: 787.
 gis 359: 543.
 git 44: 114. 69: 751. 181:
 553. 193: 118.
 gitat 106: 44.
 gitis. 142: 178.
 gnata 141: 431. 387:
 615.
 gnataque 65: 663. 179:
 498. 389: 678. 473: 839.
 gnatas 443: 174.
 gnati 8. 81.
 gnatumque 270: 412.
 gnita 94: 511. 220: 848.
 272: 451. 281: 726. 301:
 461. 424: 576. 448: 307.
 151: 365.
 gnitus. 403: 15.
 gnitus 223: 46. 343: 69.
 347: 181.
 gnomine 159: 640.
 gnoram 373: 247.
 gnorat 145: 280. 334:
 322.
 gnoscenda 264: 263. 459:
 39.
 gnoscendus 215: 728.
 gnoscere 46: 161. 78:
 16. 207: 475. 301: 472.
 29: 467. 332: 570. 337:
 24. 361: 620. 422: 524.
 64: 66.
 gnosceret. 126: 596.
 gnoscēs 407: 112.
 gnosci 115: 291.
 gnoseit 159: 636.
 gnoscite 84: 230.
 gnosse 436. 4.
 gnovi 282: 776.
 gnoverat 168: 148.
 gnovi 282: 776. 443:
 63.
 gnovit 109: 131. 137.
 10: 147. 205: 422. 389:
655. 464: 675.
 cogor 275: 545. 375: 280.
 cohærent 405: 67.
 cohæserat 314: 76.
 cohælit 125: 553. 140: 125.
 cohîbentur 450: 346.
 cohors 314: 89.
 coiere 232: 300.
 coierunt 118: 377.
 colimus 256: 42.
 coire 250: 786.
 coirent 195: 179.
 coissent 107: 60.
 coit 84: 236. 151: 410.
 colat 54: 380. 463: 642.
 colatur 471: 818.
 Colcha 364: 24.
 Colchide 200: 331.
 Colchis 201: 348. 203:
 394.
 colebantur 388: 633.
 colebas 65: 679.
 colebat 8: 90. 34: 694. 127:
 605. 168: 149. 316: 146.
 332: 578. 338: 755.
 colendo 303: 534.
 colentes 160: 663. 464:
 679.
 colentibus 30: 567.
 colerent 97: 584.
 coleretur 414: 316.
 colis 282: 773.
 colit 54: 379. 116: 302.
 428: 681.
 colitur 36: 747. 168: 171.
 colla 36: 734. 43: 100. 52:
 315. 65: 673. 72: 830. 73:
 854. 78: 88. 81: 169. 91:
 422. 105: 25. 117: 335.
 126: 597. & *alibi quam*
plur.
 collaque 102: 726.
 collabitur 172: 295.
 collapsa 211: 598. 219:
 631.
 collapsamque 63: 617.
 collapsaque 328: 460.
 collapsosque 292: 186.
 collapsus 139: 96.
 collato 353: 379.
 colla 34: 698. 406: 90: 415:
 333.
 collecta 147: 338.
 collectæ 246: 676.
 collecti 150: 399.
 collectos 399: 928.
 collectum 85: 258.
 collectus 234: 319. 399:
 920.
- collegerat 245: 646. 263:
 212.
 collegit 174: 341. 416:
 352.
 collem 18: 293.
 collemque 287: 86.
 colles 20: 344. 403: 9. 435:
 846. 466: 710:
 colli 65: 672.
 collibus 244: 621. 460:
 560.
 collige 216: 737.
 colligit 15: 234. 55: 398.
 81: 170. 325: 380.
 collis 218: 784. 394: 779.
 448: 306.
 collo 26: 497. 32: 613. 35:
 718. 36: 730. 37: 762.
 82: 135. 134: 785. 141:
 170. 179: 479. 257: 77.
 & *alibi quam plur.*
 colloque 82: 182. 217: 778.
 325: 386. 424: 585.
 collocat 35: 723. 68: 734.
 111: 381. 295: 267.
 collocet 59: 526.
 colloquiumque 385: 552.
 collucere 119: 405.
 colluerant 152: 447.
 collum 91: 429. 137: 52.
 collumque 54: 374. 302:
 496.
 colo 459: 545.
 coloni 17: 272. 173: 318.
 312: 33. 448: 289.
 colonis 452: 373.
 colono 153: 478. 210: 552.
 442: 142.
 colonus 205: 435.
 Colophonius 162: 8.
 coloque 235: 350.
 color 60: 541. 82: 183. 94:
 491. 109: 132. 110: 165.
 116: 331. 126: 593. 173:
 304. 274: 535. 292: 213.
 301: 459. 326: 405. 35:
 395. 403. 386: 581. 398:
 889. 423: 555. 438: 46.
 444: 188.
 colore 109: 127. 165: 86.
 214: 683.
 colorem 49: 236. 78: 99.
 93: 485. 112: 203. 199:
 289. 213: 641. 266: 320.
 289: 137. 326: 404. 417:
 393.
 colores 17: 270. 164: 65.
 267: 340. 453: 412.
 colori 153: 460.

- coloribus 279: 690. 288: 137. 61. 226: 144. 291: 173. 393: 533. 336: 705.
 95. 413: 267. 444: 204. 365: 44. 378: 353. 409: 159.
 coloris 114: 266.
 colorque 62: 601.
 colorum 294: 264. 333: 589. 399: 913.
 coluber 339: 775.
 colubræ 122: 492. 181: 559.
 colubras 122: 475.
 colubriferi 144. 241.
 colubris 172: 620. 166: 119. 257: 73. 466: 715. 248: 724.
 coluisse 235: 350.
 coluisse 280: 699.
 coluit 426: 624. 441: 134.
 columba 180: 52.
 columbæ 27: 505. 158: 605.
 columbam 202: 370.
 columbarum 396: 833.
 columbas 60: 537. 158: 605. 322: 300. 389: 674. 452: 386.
 columbis 425: 597.
 columnæ 141: 160. 172.
 columnarum 247: 700
 columnis 39: 1.
 columque 356: 474.
 colunt 102: 733. 106: 32. 415: 331. 451: 367.
 coluntur 248: 724. 428: 687.
 colus 113: 229.
 coma 29: 559. 104: 7. 181: 552. 317: 158. 354: 396. 409: 396: 844.
 comæ 44: 124. 78: 100. 167: 141. 212: 631. 423: 554.
 comæque 129: 657. 199: 288. 421: 498.
 comam 307: 648. 313: 47.
 comantem 468: 749.
 comantur 26: 498.
 comas 55: 412. 68: 733. 82: 190. 109: 139. 138. 87: 154: 488. 166: 118. 266: 307. 288: 103. 337: 726. 324: 534. 390: 688.
 Combe 203: 383.
 combiberant 400: 944.
 combiberat 380: 410.
 combibit 152: 455. 199: 287.
 combibitur 447: 275.
 coms 61: 588. 77: 59.
137. 61. 226: 144. 291: 173. 393: 533. 336: 705.
 365: 44. 378: 353. 409: 159.
 comesque 110: 152.
 Cometem 350: 284.
 cominus 79: 119: 138: 89. 345: 129. 357: 482. 367: 89.
 comis 49: 239. 348: 223. 380: 410.
 comitant 412: 259.
 comitante 182: 594. 380: 402. 412: 235.
 comitanibus 321: 275. 388: 631.
 comitantur 122: 484.
 comitata 56: 441. 72: 845. 279: 686. 284: 9.
 comitare 247: 692.
 comitavit 366: 55.
 comitem 97: 574. 144: 250. 179: 495. 223: 48.
 comitemque 223: 175. 315: 94.
 comites 76: 22. 79: 129. 80: 148. 84: 242. 102: 728. 123: 513. 124: 543. 126: 598. 150: 397. 165: 105. 184: 649. 416: 371. 417: 397: 421: 483. 474: 861.
 comitelque 242: 565. 282: 776. 322: 290.
 comitique 229: 213. 412: 236.
 comitam 56: 426. 82: 186. 90: 379. 156: 555. 168: 165. 178: 461. 458: 514.
 comitumque 67: 725.
 commemorare 254: 5. 346: 162.
 commemorat 135: 2.
 commendat 179: 495.
 commenta 342: 54. 365: 38. 420: 464.
 commentaque 106: 37.
 commeruisse 156: 552.
 commeruit 356: 472.
 comissi 276: 586.
 commisisse 277: 625.
 commisit 189: 25. 314: 74. 381: 431.
 commissa 61: 558. 169. 178.
 commissaque 118: 369. 343. 63.
 commissas 46: 169.
 commissio 29: 418.
- commissus 356: 478.
 committat 298: 393.
 committit 242: 550.
 committere 138: 75. 271. 478. 276: 600. 377: 34.
 committi 205: 427.
 committit 277: 631.
 committitur 178: 448. 351: 815. 441: 127.
 committunt 146: 307.
 commoda 321: 283.
 commota 181: 549. 26. 324.
 commune 20: 352. 156. 566. 247: 706. 280: 70. 341: 7. 376: 304.
 communemque 10: 135.
 communes 193: 127.
 communia 273: 489. 3. 271.
 communicat 373: 239.
 communis 107: 66. 17. 349. 365: 30. 372: 19. 379: 397. 421: 481.
 compacta 394: 784.
 compagibus 76: 30. 3. 711.
 comparat 377: 338.
 comparentis 176: 410.
 compellat 80: 147. 251. 787. 360: 585. 434: 81.
 compendia 84: 234.
 compescit 426: 630.
 compescuit 108: 102. 26. 396.
 compleat 361: 616. 617.
 completat 244: 603.
 complectens 292: 407.
 complecti 194: 144. 46. 619.
 complectitur 53: 353.
 complent 141. 153.
 complentur 135: 3.
 complerunt 371: 182.
 complet 87: 312.
 complevit 323: 311. 421. 537. 453: 395. 471: 81.
 complexa 102: 727. 283. 771. 301: 483: 355: 42. 383: 488.
 complexæ 241: 540.
 complexique 430: 74.
 complexi 248: 739.
 complexibus 77: 48. 171. 249. 352: 328.
 complexu 118: 377.
 complexus 36: 734. 81. 179: 494. 298: 388.
 componat 273: 503.
 compone

- imponere 151: 416. 394: conchaque 19: 333.
 767. 459: 530. conchas 294: 260.
 imponi 110: 157. conchis 131: 725. 395:
 imponit 274: 520. 792.
 impositur 193: 126. conciderant 138: 77. 295:
 impositus 223: 35. 272.
 impositas 228: 194. concidere 209: 538. 454:
 imposito 206: 444. 422.
 impositum 252: 857. confilio 250: 144. 433:
 imposuit 116: 318. 812.
 imprecor 350: 285. concilium 35: 710. 463:
 imprendre 370: 160. 645.
 imprenditur 264: 234. conciliumque 12: 167.
 impressam 181: 556. concipe 297: 352. 319: 222.
 impressit 14: 206. conciperet 16: 255.
 impulit 143: 219. concipias 42: 77.
 namina 298: 390. concipientibus 360: 569.
 namine 77: 60. 235: concipit 12: 166. 17: 271.
 336. 37: 777. 85: 268. 189: 9.
 nantem 160: 659. 352: 211: 594. 274: 519. 295:
 327. 342. 414: 295. 290. 297: 328. 299: 403.
 nantemque 323: 327. 304: 582. 416: 365. 436:
 nanti 71: 820. 136: 12. 6. 450: 348.
 143: 232. concipiunt 23: 431. 193:
 nantur 278: 652. 108. 246: 682. 450: 336.
 nata 53: 348. 72: 829. concita 101: 711. 123: 519.
 nis. 172: 292. 238: 462. 131: 706. 168: 158. 171:
 268: 354. 314: 81. 327: 243. 182: 594. 194: 154.
 119. 385: 569. 219: 834. 235: 357. 308:
 nataque 431: 755. 690. 323: 334.
 nataque 119: 412. concitat 373: 226. 412:
 natibus 113: 249. 239.
 natoque 32: 637. concitus 78: 89. 204: 413.
 nator 15: 233. 260: 166. conclamat 130: 691. 170:
 152: 342. 358: 519. 227. 298: 385. 365: 73.
 cava. 234: 334. 289: concolor 176: 406. 309:
 27. 451: 369. 735. 330: 500.
 cavaque 106: 30. concordant 27: 518.
 cavat 47: 195. concordet 93: 473. 247:
 cedant 353: 384. 708.
 cede 143: 222. concordia 4: 25. 160: 664.
 cedimus 354: 394. concordia 232: 303. 397:
 cedite 236: 393. 875. 413: 269.
 ceditur 297: 344. concorditer 216: 757.
 centu 312: 11. concreverit 160: 673. 263:
 ceperat 127: 611. 181: 220.
 54. concreffe 204: 416.
 cepit 20: 337. 64: 640. concreta 124: 537.
 76: 397. 294: 249. concretam 410: 201.
 cepta 83: 214. 297: concretaque 350: 270.
 28. concreto 383: 492.
 cepraque 301: 470. concretum 355: 436.
 ceptas 189: 17. concrevit 142: 202.
 ceptus 302: 503. concubiru 297: 353.
 cellia 272: 453. concubiturus 203: 387.
 cessit 187: 719. concubitus 112: 207. 181.
 cha 295: 267. 541. 259: 129. 301: 473.
 cha 242: 563. 457: 308: 689.
 64. concubituque 428: 668.
 concumberet 297: 338.
 concurrere 138: 89. 191:
 62. 256: 46. 375: 275.
 concurreret 367: 87.
 concurreretque 190: 30.
 concurrunt 419: 452.
 concursibus 186: 695. 327:
 436. 423: 544. 450: 337.
 concussa 371: 175. 447:
 271.
 concussa 69: 768.
 concussaque 196: 200. 328:
 465.
 concussit 13: 179. 250: 781.
 356: 468.
 concussitque 244: 604.
 concuteret 69: 755.
 concutiens 41: 50. 51: 277.
 concutiensque 343: 79.
 concutio 186: 691. 196:
 201.
 concutit 11: 143: 73: 849:
 193: 130: 330: 509.
 condar 409: 176.
 condas 75: 13.
 condar 250: 791.
 conde 382: 459.
 condebat 411: 209.
 condereturque 384: 524.
 condi 244: 608. 268: 362.
 440: 88. 456: 458.
 condiderant 51: 274.
 condiderat 53: 230. 420:
 459.
 condidit 35: 727. 151: 423.
 230: 235. 320: 255. 351:
 295. 379: 392. 422: 525.
 439: 57.
 condit 237: 419. 385: 561.
 condita 53: 337. 419: 442.
 445: 219.
 conditaque 246: 665.
 condicione 304: 569.
 conditor 125: 566.
 conditur 444: 193.
 conditus 76: 31. 302: 521.
 conducta 118: 375.
 conduntur 432: 775.
 confecta 163: 37.
 confer 305: 603.
 conferat 357: 98.
 conferre 214: 401.
 conferturque 04: 236.
 confertur 364: 6.
 confessa 195: 171.
 confessam 321: 264.
 confessaque 163: 35.
 confessaque 143: 215.
 confessis 301: 484. 488.
 confesso

- confesso 216: 756.
 confessus 75: 2. 429: 703.
 confidit 373: 240.
 confine 35: 718.
 confinia 119: 401, 342: 40.
 386: 592. 399: 924. 403: 7. 448: 291.
 confiteor 41: 52. 194: 165.
 confiteorque 374: 270.
 confluat 281: 740.
 confodit 142: 176.
 confremuere 14: 199.
 confudit 137. 58. 198: 278.
 confugisse 246: 688.
 confugit 199: 299:
 confundas 297: 346.
 confundere 416: 367.
 confundimur 51: 299.
 confusa 348: 214. 349: 251. 461: 606.
 confusaque 65: 66. 342: 55.
 confusura 182: 586.
 congelat 173: 307. 313: 60. 454: 415.
 congerie 424: 576.
 congeriem 5: 33. 264: 235:
 congerit 184: 651.
 congesta 225. 113.
 congestaque 4: 8. 194: 160.
 congestis 432: 777.
 congestoque 440: 85.
 congestos 11: 153.
 congregaturque 255: 31.
 congressus 208: 501.
 coniecit 240: 512. 358: 511.
 coniecto 201: 338. 382: 476.
 coniectos 467: 735.
 coniectum 78: 90. 237: 413. 1
 conijcit 197: 245.
 conijciant 137: 42. 312: 28.
 conjuge 50: 261. 80: 133. 122: 468. 125: 568. 143: 219. 144: 236. 156: 567. 181: 564. 184: 635. 185: 681. *alibi quam plur.*
 conjugalialia 135: 3.
 conjugii 281: 721. 414: 298.
 conjugii que 322: 298.
 conjugis 11: 446. 22: 395. 31: 610. 36: 734. 123: 515. 126: 595. 135: 10. 168: 152. 178: 450. 214: 694. *alibi quam plur.*
 conjugium 71: 804. 305: 210: 573. 443: 180. 41651.
 613. 306: 621, 634.
 conjugiumne 191: 69
 conjunctaque 325: 378: 367: 96.
 conjunctior 461. 599.
 conjunctis 314: 64.
 conjungere 428: 668.
 conjux 20: 3. 1, 362. 29: 557. 31: 605. 85: 256. 265. 122: 488. 126: 583. 590. 141: 152. 180: 538. 184: 647. 186: 711. *alibi quam plur.*
 conjuxque 386: 574.
 connexis 355: 430.
 connubia 26: 480. 490. 306: 618. 319: 225. 347: 194. 405: 65.
 connubio 177: 428.
 conor 79: 108.
 conorque 220: 854.
 conquesti 412: 243.
 consanguineas 239: 476.
 conscelero 190: 35.
 conscendere 98: 615.
 conscendit 87: 299. 380: 422. 434: 820.
 conscendunt 170. 222.
 conscia 56: 438. 62: 593. 86: 290. 181: 547. 182: 588. 195: 194. 203: 385. 280: 706. 258: 367. 364: 15.
 conscias 107: 63.
 conscderat. 382: 408.
 conscdere 363: 1.
 conscdi 199: 931.
 conscntistis 376. 315.
 conscnsu 217: 776.
 conscsequar 259: 126.
 conscsequitur 60: 548. 123: 509. 171: 235. 214: 58. 307: 672.
 conscsequiturque 226: 143.
 conscerto 466: 166.
 conscderat 78: 95-344: 105.
 conscdere 33: 679. 63: 632. 73: 869. 175: 373. 362. 627.
 conscilii 163: 40. 326: 415.
 conscilii que 281: 745.
 consciliis 45: 146. 378: 361.
 conscilio que 242: 560.
 conscilium 35: 710. 162: 30. 247: 706. 283: 778. 381: 433.
 conscsiste 237: 406.
 conscsistere 6: 54: 41: 55

82: 767.
 sumpra 98: 600.
 sumpraque 408: 148.
 sumptis 225: 106.
 surgere 201: 344. 210:
 70. 454: 431.
 surgit 193: 129.
 tacto 400: 936.
 tactu 107: 52.
 tactus 197: 240.
 tagia 210: 551. 444:
 95.
 tegat 269: 391.
 temne 61: 571.
 temnere 96: 559. 317.
 55.
 tempere 422: 519.
 temptaque 151: 425.
 03: 19.
 tempto 408. 141.
 emptor 94: 514. 312:
 393: 761.
 emptoremque 264:
 40.
 emprix 12: 161.
 emprus 59: 327. 397:
 60.
 ende 367: 79.
 endere 73: 855. 116:
 93. 146: 315. 165: 93.
 64: 9.
 endisse 254: 6.
 endite 30: 570.
 entique 9: 103.
 ento 172: 286.
 entus 15: 226. 27:
 51. 44: 131. 216: 743.
 73: 249.
 entusque 141: 166.
 erit 404: 44.
 ermina 37: 774. 108:
 2. 242: 552. 244: 620.
 erminus 449: 315.
 erruit 172: 287.
 icuere 157: 574.
 icuit 172: 293. 300:
 30.
 igerant 80: 133. 91:
 99. 170: 217. 189: 6.
 1: 268. 347: 193.
 igerat 14: 211. 316:
 2.
 igerio 315: 103.
 igit 20: 340. 22: 404.
 1: 123. 57: 457. 62: 578.
 1: 269. 125: 568. 155:
 1. 203: 392. 273: 483.
 17: 334. 315: 111. 319:
 0. bis. 378: 353. 425:
 607: 454. 417: 497.
 contiguas 107: 57.
 contineat 327: 432.
 continet 117: 351. 118:
 367.
 contingat 455: 443.
 contingent 384: 526. 396:
 832.
 contingere 41: 57. 45: 151.
 47: 189. 73: 860. 99: 634.
 132: 748. 235: 351. 237:
 423. 332: 582. 391: 708.
 408: 138.
 continget 282: 760.
 contingit 88: 321.
 continuam 448: 289.
 continuant 412: 240.
 continuere 372: 208.
 continui 215: 734.
 contorra 235: 345.
 contortam 136: 32.
 contorto 217: 782.
 contortum 151: 422.
 contra 69: 757. 108: 80.
 117: 361. 136: 30. 183:
 605. & *alibi quam plur.*
 contractosque 51: 273.
 contractus 415: 345.
 contrahit 444: 108.
 contrahitur 36: 741. 50:
 262. 152: 458.
 contraque 127: 609. 179:
 477. 204: 411.
 contraria 7: 65. 52: 314.
 54: 380. 88: 329. 251:
 814. 347: 179. 371: 183.
 381: 429. 414: 301. 449:
 324.
 contrarius 42: 73. 60: 541.
 239: 471. 248: 737.
 contraxerit 80: 144.
 contraxere 65: 660.
 contraxit 9: 116.
 contrecto 244: 607.
 contremuit 249: 758.
 contribuere 157: 231.
 contudit 343: 85.
 contulerant 171: 242.
 contulerat 267: 348. 308:
 694.
 contulit 115: 278. 345:
 467: 743.
 convaluit 239: 478.
 convellere 267: 351. 316:
 123.
 conveniens 275: 552.
 con veniet 368: 111.
 conveniunt 30: 577. 72:
 846. 192: 101. 283: 896.
 464: 667.
 conversa 8: 88. 134: 781.
 397: 879.
 conversa 414: 300.
 convertit 114: 267. 194:
 140. 145: 189. 249: 763.
 319: 209.
 convertunt 458: 516.
 convexa 186: 697.
 convexi 5: 26.
 convexum 409: 154.
 convexus 399: 911.
 convicia 36: 756. 124: 548.
 160: 664. 676. 170: 210.
 170: 210. 175: 378. 266:
 302. 333: 601. 376: 306.
 422: 522. 429: 710.
 conviciaque 175: 362.
 convicti 366: 58.
 conviva 264: 237.
 convivia 12: 165. 135: 5.
 205: 431. 348: 222. 389:
 675.
 convocat 17: 276. 373: 230.
 417: 405.
 convulsaque 196: 204.
 convulso 349: 254.
 coortis 330: 512.
 copia 45: 157. 90: 391:
 392. 93: 466. 169: 194.
 178: 447. 181: 545. 250:
 792. 251: 838. 257: 886.
 297: 356. 316: 129. 321:
 278. 350: 265. 372: 208.
 377: 332. 397: 863. 405:
 70.
 copula 217: 774.
 cor 149: 384. 355: 421.
 coralium 454: 416.
 coram 275: 559.
 corbe 427: 644.
 corda 297: 351. 334: 624.
 458: 514.
 corde 63: 622. 101: 690.
 172: 266. 190: 33. 273:
 501. 323: 329. 337: 709.
 Corinthiaci 458: 507.
 Corintho 151: 407.
 corna 246: 665. 395: 816.
 cornaque 9: 105.
 corneaque 241: 545.
 corneus 34: 697.
 cornibus 32: 652. 53: 344.
 62: 603. 67: 20. 147: 328.
 194: 161. 200: 318. 209:
 530. 289: 111. 295: 271.
 296. 350: 269. 461: 582.
 cornicis 198: 274.
 corniger 136: 17. 425: 602.
 443:

- 449: 309. 458: 514.
 cornigeræ 399: 926.
 cornigeris 215: 706.
 cornu 65: 671. 73: 874. 95:
 533. 118: 392. 149: 383.
 171: 243. 200: 313. 257:
 85. 88. 258. 91. 97. 293:
 222. 312: 16. 344: 103.
 462: 611.
 cornua 25: 455. 32: 641.
 36: 740. 42: 80. 57: 453.
 73: 855. 80: 132. 82:
 194. 200. 101: 682. 137:
 56. 193: 112. 195: 179.
 & *alibi plur.*
 cornuaque 44: 117. 200:
 318, 329: 476. 462: 620.
 cornum 237: 408. 356:
 451.
 cornuque 313: 37.
 cornus 214: 683.
 corona 40: 27. 305: 598.
 363. 1.
 coronæ 96: 555. 228: 181.
 coronam 228: 178. 390:
 704. 462: 615.
 coronant 267: 335.
 coronantur 231: 264.
 coronas 267: 337. 390:
 698. 429: 708.
 coronat 150: 388.
 coronatæ 455: 696.
 coronatis 67: 713.
 Coroneus 91. 569.
 Coroniden 462: 624.
 coronis 60: 542. 315: 91.
 414: 315. 430: 733.
 corpora 3. 2. 11: 156. 18:
 300. 27: 527. 49: 235.
 50: 267. 52: 326. 53:
 358. 57: 459. 64: 644. 65:
 663. 70: 772. & *alibi*
quam plur.
 corpore 4: 18. 13: 186. 23:
 428. 35: 706. 36: 739. 45:
 150. 70: 775. 76: 44. 84:
 222. 236. 85: 249. 91:
 417. 93: 467. & *alibi*
quam plur.
 corporeasque 440: 105.
 corporeusque 176: 407.
 corporibus 82: 181. 172:
 277. 262: 195. 433: 801.
 corporis 22: 408. 32: 650.
 77: 56. 90: 398. 157:
 584. 175: 380. 200: 317.
 253: 880. 312: 339. 360:
 571. 404: 61. 475: 873.
 corpus 54: 352. 63: 611.
- 64: 647, 648. 76: 33, 40.
 82: 197. 87: 308. 89:
 319. 90: 396. 91: 417.
 94: 493, 509. 109: 112.
 139. 110. 158. & *alibi*
plur.
 corpusque 113: 244. 220:
 852. 230: 234. 316: 141.
 335: 675. 400: 948.
 corque 172: 282. 261: 178.
 correctis 274: 528.
 correpta 272: 454. 285:
 733.
 correptaque 16: 257.
 corcepti 350: 274.
 corceptus 91: 416. 130:
 676. 240: 514.
 corrige 43: 89.
 corripe 45: 145.
 corripens 183: 611.
 corripimus 421: 497.
 corripit 153: 485.
 corripitur 47: 210.
 corripiunt 97: 565.
 corripuere 45. 158.
 corripuit 366: 69.
 corruat 55: 403.
 corrumpere 178: 461.
 cortex 53: 353. 54: 363.
 268: 353. 269: 391.
 cortice 29: 554. 118: 375.
 155: 537. 249: 762. 268:
 362. 278: 658. 302: 494.
 498, 501, 512. 370: 736.
 426: 630.
 corve 60: 535.
 corvo 147: 329.
 coruscant 122: 494.
 coruscis 37. 768.
 corvum 63: 632.
 corvus 62: 596.
 Cornycidas 19: 320.
 coryli 288: 93.
 corymbis 100: 665.
 Corythi 140: 125. 202: 361.
 Corythumque 350: 290.
 Corythus 350: 292.
 costas 131: 726.
 costis 138: 78. 352: 330.
 347.
 costumque 296: 308.
 crabronis 451: 368.
 crabronum 324. 335.
 Cragon 278: 645.
 Crantor 353: 367.
 Crantos 353: 361.
 cras 445: 216.
 Cratida 393: 747.
 crata 250: 805.
- craterem 353: 370.
 crater 246: 669. 349: 2.
 390: 701.
 cratera 138: 82. 370: 48.
 craterere 151. 424.
 Crathis 449: 315.
 creamur 285: 18.
 crearit 167: 126.
 creat 23: 433.
 creatam 61: 553. 69: 7.
 creati 96: 543. 213: 666.
 creatis 170: 206. 190: 30.
 creato 362: 624.
 creator 233: 309.
 creatos 208: 500.
 creatum 255: 23.
 creatus 36: 760. 64: 6.
 140: 145. 322: 295. 3:
 364: 22. 378: 358. 4.
 699.
 creaverat 79: 116.
 creavit 296: 327.
 creber 318: 190.
 crebri 274: 537.
 crebros 302: 508. 467: 7.
 credant 341: 26. 452: 39.
 credar 40: 92. 277: 624.
 credas 43: 90. 142: 1.
 357: 75. 294: 290. 3.
 517.
 credit 22: 400.
 crede 20: 361. 113: 2:
 224: 94. 403: 31. 42:
 692.
 credens 297: 361. 315: 10.
 404: 61. 460: 566.
 credensque 143. 213. 27.
 444.
 credentes 244: 612.
 credere 87: 311. 128: 61.
 132: 731. 177: 421. 18.
 561. 214: 695. 215: 72.
bis, 239: 468. 262: 20.
 398: 900. 462: 613.
 crederet 293: 226. 33.
 672. 344: 115.
 credi 34: 696. 98: 61.
 116: 320. 353: 360.
 crediderimus 446: 260.
 credideris 356: 456. 390.
 825.
 credidit 229: 209. 38.
 554.
 credimus 53: 230. 27.
 554.
 credis 36: 754. 428: 67.
 credita 358: 532. 439: 7.
 credite 296: 302. 303: 37.
 87: 374. 263: 446: 254.
 credi

- reditur 36: 749. 137: 49. 365: 31. 393: 750. 469: Crocale 81: 169.
 179: 474. 760. croceis 80: 150.
 reditus 365: 43. creverat 227: 155. 302: croceo 284: 1.
 redo 276: 619. 451: 359. 505. croceum 94: 509.
 redulitas 342: 59. 399: creverunt 22: 403. 23: 421. crocique 119: 393.
 934. 440: 101. crevisse 228: 191. Cromyona 205: 435.
 redulitate 457: 498. crevit 91: 415. 107: 60. Crotonis 437: 15. 438: 55.
 redulus 252: 858. 112: 210. 129: 661. 224: cruciabere 64: 651.
 redunt 49: 235. 106: 46. 82. cruciata 265: 292.
 remabis 45: 136. cribri 355: 437. cruciatarque 101: 694.
 remabit 423: 540. crimen 26: 483. 57: 447. cruciatis 261: 779.
 remarat 361: 614. 406: 462. 63: 614. 71: 813. crudele 239: 467. 306: 620.
 85. 80: 141. 191: 71. 226: crudelem 189: 26.
 130. 230: 240. 287: 68. crudes 287: 76. 384: 518.
 emari 390: 696. 293: 231. 294: 243. 316: crudelisque 410: 200.
 emaro 183: 614. 141. 366: 60. 64. 376: crudelia 101: 697. 184:
 emat 251: 838. 299. 303. 653. 384: 531. 430: 778.
 ematis 388: 637. erimenque 157: 584. 438: crudelior 336: 701.
 emavit 419: 444. 37. crudelis 63: 612. 93: 477.
 emer 178: 457. 239: 37. 136: 20. 172: 280. 180:
 478. 277: 628. 292: 197. 301: 534. 228: 175. 261: 177.
 renæe 351: 313. 470. 321: 267. 280. 366: 268: 359. 430: 736.
 epitantia 470: 783. 67. 376: 312. 381: 437. crudus 113: 240.
 epitantibus 307: 648. crimine 62: 590. 600. 56: cruentæ 127: 618. 470:
 333: 604. 433. 96: 551. 175: 474. 788.
 epitantis 467: 725. 210: 576. 219: 834. 226: cruentant 237: 424.
 epuitque 283: 783. 129. 255: 24. 268: 372. cruentas 267: 344. 411:
 epufcula 15: 219. 333: 296: 312. 365: 46. 366: 211.
 596. 408: 122. 463: 651. 57. 376: 308. 458: 502. cruentati 97: 572.
 esce 74: 643. criminibusque 417: 401. cruentato 108: 104.
 escendo 4: 11. 118: 376. criminis 37: 766. 181: cruento 325: 395. 434:
 454: 434. 541. 819.
 escens 302: 495. crinale 137: 53. cruentos 306: 620.
 escente 247: 716. crinalem 282: 770. cruentum 35: 718. 109:
 escentem 268: 361. crinales 158: 617. 133. 214: 689.
 escentemque 257: 74. crine 24: 450. 125: 559. cruor 109: 121. 171: 253.
 escentesque 285: 24. 272: 289. 224: 78. 312: 6. 175: 388. 249: 764. 260:
 escenti 232: 290. 386: 584. 170. 292: 210. 211. 309:
 escentis 424: 583. 728. 379: 394. 398: 887. cruore 63: 607. 80: 148.
 escit 20: 336. 65: 671. 122: 482. 201: 343. 237:
 97: 567. 156: 547. 297: 402. 259: 132. 261: 782.
 333. 329: 490. 342: 58. 353: 382. 358: 534. 376:
 444: 198. 388. 412: 338. 440: 98. cruorem 138: 83. 199: 286.
 escitque 79: 110. 91: 421. 116: 311. 152: 200: 333. 236: 386. 309:
 escunt 20: 345. 28: 550. 432. 305: 592. 350: 275. 731. 341: 30. 377: 331.
 193: 124. 241: 522. 312: 464: 676. 380: 409. 433: 801.
 13. crinibus 121: 454. 123: 495. cruoris 110: 140. 456: 463.
 fessa 280: 702. 142: 195. 350: 280. cruoris 110: 161. 224: 63.
 retæas 278: 665. crinis 222: 10. 234: 319. 383: 482. 394: 768. 422:
 retæi 205: 434. 250: 801. 529.
 reteis 196: 223. crinita 138: 771. crura 15: 236. 18: 306. 27:
 retaque 459: 541. 281: 734. 509. 53: 351. 126: 580.
 rete 225: 118. 278: 667. crinitas 297: 349. 148: 351. 152: 452. 456.
 281: 734. crista 194: 150. 301: 489. 338: 752. 354:
 eten 225: 99. 228: 183. cristæ 185: 672. 392. 423: 551. 452: 377.
 391: 706. cristata 221: 25. cruraque 400: 963.
 etenque 459: 540. cristati 126: 599. 333: 597. cruribus 82: 197. 157: 143
 etofaque 207: 463. cristis 76: 32. 464: 669. 683. 351.
 etum 138: 85. crutus 127: 607. 233: 307.

- 354: 403. 396: 826.
 cruris 141: 168.
 curum 339: 793.
 crus 314: 74.
 cubat 333: 612.
 cubile 62: 592. 458: 501.
 cubilia 223: 55. 306: 635.
 320: 259.
 cubitique 352: 343. 421:
 501.
 cubito 201: 343.
 cubitoque 274: 517. 334:
 621.
 cucurri 158: 613. 220: 849.
 cui 27: 512. 29: 557. 46:
 185. 68: 742. *& alibi
 plur.*
 cuiquam 88: 336. 195: 172.
 304: 576.
 cuique 50: 259. 210: 575.
 331: 543. 334: 637. 429:
 705. 446: 252. 469: 764.
 cuive 265: 778.
 cuius 31: 613. 39: 3. 81:
 157. 115: 290. *& alibi
 quam plur.*
 culmen 18: 289.
 culmina 18: 295.
 culmine 146: 291. 177:
 432. 357: 480.
 culpa 215: 725. 276: 609.
 292: 200. 306: 625. 327.
 421. 376: 300. 441: 115.
 culpæ 160: 666. 191: 69.
 216: 754. 304: 553. 438:
 42.
 culpam 40: 57. 57: 452.
 60: 546.
 culpavi 304: 581.
 culperne 85: 256.
 culta 272: 361. 322: 297.
 cultique 67: 710.
 cultis 155: 535. 170: 208.
 cultor 139: 100. 402: 4.
 cultores 19: 327.
 cultoribus 213: 653.
 cultro 200: 314. 456: 464.
 culteros 211: 599. 441: 134.
 cultrosque 197: 244.
 cultu 137: 49. 145: 279.
 cultum 98: 609.
 cultuque 173: 344.
 cultus 178: 454. 234: 322.
 252: 854. 280: 711. 302:
 517. 354: 408.
 cultusque 133: 766. 191:
 58.
 cum adv. 7: 53. 70: 13. 197:
 39: 560. 51: 599. 53:

347: 350. 54: 373: 382.

56: 418. *& alibi quam**plur.*

cum prep. 4: 20. 6: 51. 56.

13: 180. 14: 217. 36:

733. *& alibi quam plur.*

cumque 18: 286, 287. 23:

432. 27: 526. 47: 215. 63:

616. 92: 458. *& alibi**plur.*

Cumæa 408: 121, 135.

Cumææ 466: 712.

Cumarum 407: 104.

cumulemur 456: 462.

cumulum 319: 206. 408:

157.

cumulumque 420: 472.

cumulusque 458: 508.

cuniarum 257: 67.

cunas 298: 392.

cunasaque 453: 405.

cuncta 8: 83. 13: 190. 25:

465. 168: 154. 180: 522.

192: 96. 194: 165. 275:

553. 281: 732. 294: 266.

& alibi plur.

cunctæ 57: 460. 102: 716.

cunctæque 102: 716.

cunctantem 129: 652: 301:

462.

cunctaque 71: 805. 91: 424.

282: 776. 312: 15.

cuncta: 249: 753.

cunctas 112: 211.

cunctatas 43: 105.

cunctatulusque 136: 32.

cuncti 173: 313. 203: 378.

325: 377.

cunctis 48: 227. 62: 595.

99: 646. 116: 325. 347:

177. 415: 336. 469: 764.

cunctisque 264: 255. 335:

646.

cunctos 128: 631. 244:

611. 332: 578. 368: 115.

cunctosque 147: 322. 248:

725.

cuneatus 394: 778.

cupei 330: 514.

cuinis 87: 313.

cuperem 211: 583.

cuperet 416: 353.

cupiam 274: 531.

cupiasque 377: 330.

cupidi 130: 679.

cupidine 15: 234. 43: 104.

84: 225. 117: 346. 163:

50. 185: 671. 224. 74:

226: 143. 230. 224. 23:

300. 272: 454. 281: 733

291: 182. 306: 636. 307

666. 335: 338. 393: 762

398: 906. 403: 29. 411

229. 443: 173.

cupidinis 24: 453. 274

542.

cupidisque 314: 63.

cupido subst. 99: 620. 116

321. 143: 220. 149: 366

155: 529. 189: 19. 191

73. 272: 481. 296: 311.

cupidoque 178: 467.

cupidusque 411: 215.

cupiens 14: 212. 46: 18.

64: 651. 100: 679. 141

170: 184. 654. 318: 18.

336: 687. 448: 300.

cupiere 89: 353.

cupies 203: 377.

cupio 93: 466. 240: 506.

cupioque 266: 303.

cupit 26: 490. 91: 415. 42

92: 450. 117: 351. 173

475. 251: 834. 272: 46

298: 372. 408. 135.

cupiunt 428: 673.

cupiuntque 234: 533.

cupressu 81: 155.

cupressus 283: 106.

cur 97: 581. 120: 439. 12

466. 126: 593. *& ali**plur.*

cura 6: 48. 55: 406. 92

437. 125: 574. 154: 51

179: 493. 180: 535. 21

566. 218: 805. 248: 72

& alibi.

curæ 16: 250. 66: 683. 9

396. 467.

curæque 327: 426.

curalium 454: 416.

curam 14: 209. 156: 55

178: 461. 258: 107. 37

217.

curaque 321: 274.

curarum 224: 81.

curas 43: 94. 88: 318. 42

668.

curasque 346: 156.

curat 26: 480. 303: 52

325: 370. 336: 682. 35

345.

Curetas 115: 282.

Curetida 226: 153.

Curia 371: 197.

Curibus 432: 778.

cur. s 70: 779. 212: 6

2 35: 27). 465: 765.

cur

- urras 229: 203.
 urrar 304: 583.
 urrebam 62: 586. 158:
 604.
 urrendo 216: 760.
 urrere 47: 208. 65: 662.
 100. 663: 158: 609. 324:
 336. 417: 389.
 urribus 159: 643.
 urrus 59: 531. 197: 234.
 250: 796. 309: 717. 343:
 73. 345: 128. 374: 252.
 458: 506, 524.
 urrubus 154: 511. 159:
 643. 265: 272.
 urruque 148: 360.
 urrum 45: 135, 150. 195:
 645. 343: 78. 458: 518.
 urrunt 46: 168.
 urrus 41: 47, 62: 42: 74:
 43: 104, 106: 46: 166.
 52: 305, 318, 327, 55:
 388. 128: 630. 150: 402.
 151: 424. 196: 208, 219.
 250: 794. 470: 790.
 urruque 48: 230.
 urribus 255: 18.
 urru 27: 525. 72: 838: 82:
 199. 84: 219. 116: 303.
 210: 545. 233: 311. 299:
 301. 307: 669. 308: 679.
 324: 347. 330: 510. 356:
 377. 425: 601. 437: 13.
 urruque 384: 508. 415:
 29.
 urrus 67: 721. 95: 636.
 134: 787. 158: 610. 170:
 226. 218: 785, 797. 260:
 152. 304: 575. 305: 590.
 306: 638. 307: 667, 672.
 316: 354.
 urrua 86: 276. 155: 536.
 145: 653: 324: 352. 350:
 277.
 urruæ 18: 298. 46: 163.
 57: 594.
 urruamina 100: 672.
 urruamine 44: 130. 77:
 5. 164: 64. 197: 227.
 28: 194. 271: 449. 344:
 5.
 urruantem 42: 83, 83.
 urruantur 308: 699.
 urruare 206: 441.
 urruarent 271: 434.
 urruari 458: 509.
 urruarique 58: 479.
 urruat 67: 715.
 urruata 47: 199. 78: 93.
- 400: 960.
 curvataque 288: 94. 302:
 508.
 curvatura 43: 108.
 curvi 50: 265. 441: 123.
 curvique 75: 11. 349: 243.
 curvis 359: 560.
 curvo 89: 342. 131: 720.
 curvos 258: 114. 319: 229.
 324: 342. 404: 51.
 curvum 137: 53, 330: 505.
 cuspidem 25: 470. 47: 199.
 69: 767. 78: 83. 115: 299.
 125: 571. 140: 125. 164:
 80: 185. 673. 237: 408.
 353: 371. 360: 580, 594.
 386: 580.
 cupidus 135: 10. 164: 78.
 193: 131. 343: 74.
 cuspidis 137: 38. 214: 678.
 235: 345. 344: 100. 353:
 372.
 custodem 390: 703.
 custodemque 196: 213.
 custodes 108: 85. 200: 329.
 custodia 182: 572. 224: 69.
 246: 684. 281: 749. 346:
 149. 416: 371.
 custodit 338: 747.
 custodita 262: 150.
 custos 29. 562. 33: 678.
 194: 151. 234: 321. 324:
 348. 333: 609.
 cure 77: 64.
 cutem 62: 583. 86: 276: 90:
 397. 260: 167.
 cuti 126: 577.
 cutis 100: 675. 175: 387.
 250: 803.
 Cyane 151: 412, 425.
 Cyaneæ 272: 451.
 Cyanen 153: 465.
 Cyanes 151: 409.
 Cybeleia 308: 704.
 Cybeleius 288: 104.
 Cycladas 50: 264.
 Cyclope 397: 860.
 Cyclopi 393: 744, 756.
 409: 174. 412: 249.
 Cyclops 393: 755. 394:
 780. 397: 876. 398: 882.
 Cyclopium 16: 259. 87:
 305. 402: 2. 440: 93.
 Cycneia 202: 371.
 Cycno 60: 539.
 Cycnus 54: 367, 378.
 Cydoneasque 222: 21.
 Cygni 346: 150.
 Cygnis 309: 708. 422: 509.
- Cygno 143: 76. 346: 164.
 cygnorum 150: 387. 422:
 509.
 cygnum 344: 101. 345:
 125, 138.
 Cygnumque 345: 122.
 Cygnus 343: 72. 346: 171.
 Cyllan 371: 174.
 Cyllare 354: 393. 355: 421.
 Cyllaron 354: 408.
 Cyllene 203: 386.
 Cyllenide 142: 176.
 Cyllenus 35: 713. 67: 720.
 71: 818. 147: 331. 369:
 146. 413: 291.
 Cylleno 14: 217.
 Cyllenenque 158: 607.
 cymba 18: 293.
 Cynthia 170: 204.
 Cynthia 216. 760. 459:
 537.
 Cynthus 48: 221.
 Cyparisse 289: 121.
 Cyparissus 289: 130.
 Cypria 307: 645.
 Cypro 84: 220.
 Cypro 295: 270.
 Cypron 309: 718.
 Cytherea 309: 717. 421:
 487. 470: 803. 471: 816.
 Cythereia 111: 190. 303:
 529. 306: 640.
 Cytoriaco 167: 132.
 Cythno 144: 252.
 Cythnon 207: 464.

D.

- DA 26: 486. 40: 38. 87:
 295. 212: 628. 235:
 351, & alibi.
 dabant 157: 590. 168: 152.
 dabas 433: 806.
 dabat 9: 102. 10: 132. 28:
 529. 30: 576. 78: 88. 88:
 340. 98: 619. 121: 448.
 126: 597. 136: 33. & a
 libi quam plur.
 dabatur 306: 643.
 dabimus 144: 247.
 dabis 178: 444. 181: 544.
 dabit 110: 150. 162: 33:
 190: 46. 451: 353.
 dabitur 43: 101. 66: 701.
 89: 367. 190: 31. 247:
 691.
 dabo 143: 227.
 dabunt 455: 441.
 dabuntur 304: 571.

- Dædale 230: 240.
 Dædalion 322: 295. 324: 340.
 Dædalon 231: 261.
 Dædalus 227: 159, 166. 228: 183. 230: 250. 281: 741.
 damæ 396: 832.
 Damas 303: 539.
 Damascichthona 171: 254.
 Damis 24: 442.
 dama 325: 379, 381, 341: 16. 459: 558. 469: 775.
 damnandus 204: 402.
 damoans 460: 568.
 damnantem 102: 718.
 damnarat 304: 477.
 damnare 296: 323. 438: 42.
 damnasse 376: 309.
 damnatque 274: 522.
 damnatur 317: 178.
 damnatura 219: 839.
 damnarus 369: 145.
 damnavit 88: 335.
 damnes 395: 809.
 damni 153: 476.
 damno *subst.* 47: 213. 60: 540. 210: 552. 249: 777. 297: 340.
 damno *verb.* 213: 643.
 damnosa 309: 707. 323: 376. 384: 517.
 damnosaque 229: 215.
 damnum 21: 379. 258: 100. 262: 193. 410: 197.
 damus 23: 41. 238: 455. 275: 559.
 Danaas 367: 92. 420: 467.
 Danaam 366: 59.
 Danaë 127: 611.
 Danaëius 135: 1.
 Danaën 166: 113. 315: 117.
 Danaï 341: 13. 420: 472.
 Danaïs 343: 13. 420: 472. 373: 238. 377: 327.
 Danaos 371: 181.
 danda 56: 431. 108: 75. 386: 593. 441: 110.
 dant 52: 326. 53: 341. 71: 811. 101: 683. 102: 733. 104: 11. 122: 494. 150: 390. *& alibi quam plur.*
 dantem 171: 234. 328: 465. 373: 237. 381: 424.
 danti 99: 640.
 dantibus 209: 540.
 dantque 246: 673. 386: 420. 33. 703.
 dantur 179: 489. 211: 608.
 dapes 139: 113. 185: 664. 251: 824.
 Daphne 24: 452.
 Daphnes 26: 490.
 Daphnidis 114: 277.
 dapibus 246: 683. 316: 120. 439: 7. 440: 87.
 dapibusque 242: 571.
 Dardanium 454: 431.
 Dardanidas 380: 412.
 Dardanio 377: 335. 469: 767.
 dare 25: 458. *bis* 31: 618. 41: 52. 45: 149. 64: 646. 99: 639. 100: 679. 120: 424. 141: 179. 158: 629. *& alibi quam plur.*
 darentque 463: 645.
 darentur 216: 755.
 dares 280: 712. 372: 225.
 daret 275: 570. 337: 720.
 dari 264: 258. 377: 331.
 das 40: 36. 212: 621.
 dat 29: 556. 32: 646. 46: 165. 55: 407. 57: 450. 73: 863. 78: 84. 82: 194. 195: 113. 242. 141: 169. *& alibi quam plur.*
 datque 54: 384. 137: 47. 304: 556. 449: 399.
 data 62: 588. 69: 757. 159: 646. 178: 436. 447. 193: 137. 205: 421. 213: 663. 225: 111. 247: 712. 251: 839. *& alibi quam plur.*
 datae 22: 389. 414: 297.
 datam 240: 504.
 dataque 295: 292.
 datas 45: 151. 180: 507.
 date 118: 383. 168: 160. 268: 376. 283: 790. 367: 94. 378: 370. 379: 381. 384: 534. 430: 732.
 datique 371: 191.
 datis 173: 297. 178: 463. 216: 754. 231: 266. 298: 363. 368: 101. 379: 380. 390: 702.
 dato 20: 335. 40: 42. 192: 94. 238: 447. 388: 636.
 datos 42: 74.
 datum 87: 314. 152: 451. 214: 691.
 datur 189: 8. 264: 247. 361. 5. 6. 422: 530.
 datura 125: 552. 341: 30.
 dature 97: 579.
 da.us 108: 77. 384: 530.
 Daulia 145: 276.
 Dauni 422: 510.
 Dauno 420: 458.
 de 10: 127. 15: 226. 1. 325. 326. 22: 405. 41. *& alibi quam plur.*
 deque 57. 465. 83: 214. 8. 326. 121: 454. 123: 51. 211: 610. 275: 567. 36. 621.
 Dea 21: 381. 36: 738. 74. 57: 454. 59: 521. 69: 75. 81: 163. 82: 182. 8. 254. 146: 300. 148: 34. 150: 396. 153: 462. *alibi plur.*
 Dea 21: 373. 385. 44: 1. 57: 449. 61: 562. 6. 654. 121: 456. 124: 5. 146: 300. 146: 310. 1. 345. 156: 596. 162: *& alibi.*
 Deam 34: 695. 70: 7. 787: 89: 364. 149: 3. 151: 425. 152: 452. 1. 318. 294: 239. 377: 3. 393: 747. 434: 842.
 Dearum 170: 207. 26. 381.
 Deas 122: 473. 160: 663.
 debeat 453: 401.
 debebat 272: 455.
 debebit 190: 48.
 debebunt 64: 644.
 debellare 127: 605.
 debent 285: 32.
 debetur 271: 430. 464: 66. debere 108: 76. 137: 194: 164. 326: 406. 31. 573. 455: 444.
 deberi 378: 355.
 debes 26: 481. 482. 11. 195. 197. 281: 747.
 debet 80: 137.
 debilis 344: 106.
 debilitaturum. 368: 1.
 debita 10: 137. 180: 5.
 debueram 186: 700. 27. 590. 355: 445.
 debuit 211: 582. 243: 6. 397: 877. 419: 444. 4. 817.
 deccant 354: 414. 42. 579.
 deccat 116: 312.
 deccabat 96: 542. 116: 3. 216: 738.
 decem 454: 423.
 deccant 25: 457. 254: 2. 3.

- 397: 850.
 decentia 24: 450.
 decentior 354: 405.
 deceperat 370: 163.
 deceperit 167: 125.
 deceptit 226: 132.
 deceptaque 405: 81.
 deceptam 219: 826.
 decepto 196: 284. 266: 316.
 deceptus 90: 385. 140: 147.
 372: 216.
 lecerpsi 400: 943.
 lecerpsit 315: 112.
 lecerpta 307: 649.
 lecerpraque 400: 943.
 lecerpras 32: 645.
 lecertare 433: 804.
 lecer 40: 14. 63: 622. 85
 265. 261: 781.
 lecidere 91: 106.
 ecidere 267: 345.
 ecidit 18: 308. 352: 339.
 360: 569. 435: 847.
 ecimæ 331: 530.
 ecimo 280: 713. 344: 97.
 372: 209. 373: 227.
 ecimum 265: 286. 343:
 76. 389: 666.
 ecipere 97: 587.
 eciperetur 281: 739.
 ecipiat 238: 435. 320:
 253.
 ecipiet 192: 93.
 ecipis 281: 746.
 ecipit 92: 431. 218: 788.
 368: 104.
 eclinet 45: 138.
 eclinat 192: 88. 307: 667.
 ecliva 27: 206.
 eclive 445: 227.
 eclivia 5: 39.
 eclivibus 157: 591. 176:
 397.
 eclivis 120: 432. 179:
 487. 204: 410.
 color 105: 21.
 cor 26: 488. 216: 738.
 343: 90.
 coram 70: 773.
 core 347: 189.
 corem 305: 589. 590.
 414: 322.
 cori 397: 849.
 coris 54: 382. 240: 535.
 258: 98. 428: 684.
 coro 168: 167.
 crescentibus 20: 1345.
 crescent 36: 740. 51:
 292.
 decreta 470: 781.
 decuit 113: 230. 342: 35.
 decurrere 97: 569. 276:
 590.
 decurrit 404: 50.
 decursus 447: 266.
 decus 67: 725. 96: 548.
 234: 317. 279: 689. 361:
 612. 382: 480. 434:
 833.
 decusque 91: 422.
 dedantur 389: 662.
 dedecet 186: 689.
 dedecus 57: 473. 183: 608.
 255: 26. 318: 184. 357:
 498.
 dederam 371: 180.
 dederant 53: 346. 200: 330.
 307: 652. 367: 81:
 dederas 351: 313.
 dederat 52: 305. 61: 556.
 79: 120. 128: 643. 129:
 647. 173: 324. 269: 400.
 287: 81. 340: 3. 343: 73.
Or alibi.
 dederatque 253: 876. 348:
 206.
 dedere 65: 675. 83: 207.
 88: 315. 108: 79. 208:
 495. 337: 735. 462: 612,
 617.
 dederint 214: 697. 435:
 844.
 dederis 403: 31.
 dederit 383: 482.
 dederitis 174: 357.
 dederō 240: 510.
 dederunt 282: 755. 352:
 334.
 dedi 15: 220. 212: 632.
 371: 178. 374: 259.
 dedimus 13: 195. 147: 337.
 dedisse 63: 608. 147: 322.
 240: 513. 430: 740.
 dedissent 281: 729. 291:
 163.
 dedisses 276: 578.
 dedisset 216: 758. 241:
 533. 428: 659.
 dedisti 158: 619. 194: 165.
 385: 557.
 dedit 6: 51. 8: 85. 21: 376,
 381. 24: 453. 63: 606,
 627. 66: 695: 70: 788. 76:
 37. 88: 338. 91: 427. *Or*
alibi plur.
 deditque 79: 128.
 deditus 399: 921.
 deducens 106: 36.
 deducencia 439: 76.
 deducere 173: 322. 463:
 656.
 deduci 178: 445.
 deducit 43: 106. 116: 311.
 145: 263. 171: 233. 301:
 462. 329: 477. 374: 264.
 deducite 3: 4.
 deducitur 164: 69.
 deductas 225: 104.
 deductus 447: 267.
 deducunt 30: 582. 100:
 663.
 deduxisse 350: 263.
 deduxit 93: 480. 176: 405.
 deerant 18: 392.
 deerat 8: 76. 85: 268.
 deerit 451: 354.
 deerunt 395: 819.
 defecerat 25: 566.
 defecit 292: 194.
 defectus 139: 96.
 defendentia 360: 589.
 defendere 178: 464. 349:
 232. 372: 218. 376: 3039
 310.
 defenderet 389: 665.
 defendit 124: 526. 256: 39.
 defendite 269: 384. 376:
 314.
 defenditur 164: 79.
 defensæ 330: 526. 469:
 770.
 defensamus 325: 374.
 defensore 375: 274.
 defensus 77: 63.
 deferre 99: 633.
 deferri 258: 117.
 defessa 262: 198.
 deficeret 286: 56.
 deficiis 112: 200.
 deficit 54: 382. 331: 537.
 355: 448.
 deficient 239: 492. 278:
 648. 360: 568. 421: 484.
 defigit 381: 436.
 defixa 314: 76.
 deflent 247: 698.
 deflentem 203: 388.
 deflevare 49: 239. 457:
 487.
 deflevit 285: 12.
 deflexi 218: 794.
 defluit 171: 229.
 defodit 113: 239.
 deforme 406: 93.
 deformes 18: 300.
 deformia 58: 481.
 deformis 113: 242.
 defrasate

- defrañato 17: 282.
 defuerunt 181: 585.
 defuit 153: 463. 176: 419.
 198: 271.
 defunctum 264: 354.
 degener 323: 314.
 degeneras 184: 635.
 degenerat 209: 543.
 degravat 148: 352. 394.
 777.
 dehicit 398: 890.
 Dei 6: 48. 20: 339. 55: 389.
 68: 741. 88: 337. 97: 576.
 113: 233. 114: 265. 119:
 418. 149: 367. 144: 330.
 245: 660. & *alibi plur.*
 Deique 182: 590. 428: 673.
 Deianira 255: 9. 259: 138.
 Dejecerat 87: 303.
 dejeci 262: 196.
 dejectam 358: 510.
 dejecto 349: 255.
 dejectoque 183: 607.
 deicit 35: 719.
 deinde 20: 353. 93: 465.
 157: 593.
 Deionidemque 271: 442.
 Deiphobum 359. 547.
 delabere 72: 838.
 delabor 14: 212.
 delamentatur 323: 331.
 delapsa 78. 101. 434: 838.
 delapsaque 31: 608.
 delapsam 253: 469.
 delapsus 352: 337.
 delata 215: 816.
 delatus 101: 690. 394: 770.
 delectat 346: 158. 444: 203.
 delectos 451: 364.
 delenda 376: 320.
 delere 24: 445. 274: 527.
 delet 274: 523.
 Delia 159: 639.
 deliciae 356: 83.
 delicta 130: 685. 219: 839.
 delicit 114: 253. 203:
 381.
 delinir 317: 163.
 delituit 117: 340.
 Delius 25: 454. 147: 329.
 171: 250. 317: 174. 361:
 598. 388: 650.
 Delphi 291. 168.
 Delphica 27: 515. 326:
 414.
 Delphice 60: 543. 65: 677.
 delphina 166: 120.
 delphine 320. 237.
 delphines 18: 302. 50: 266.
- Delphis 322: 304.
 Delphos 267: 332. 462:
 631.
 Delphosque 442: 144.
 Delo 459. 541.
 Delon 98: 597. 459: 541.
 Delonque 267: 332.
 Delos 169: 191. 174: 333.
 Delosque 229: 221.
 delubra 21: 373. 386: 589.
 delubraque 42: 77. 247:
 707. 388: 634.
 delubris 467: 745.
 delusa 89: 366.
 delusum 251: 826.
 demant 400: 950.
 demas 321: 267. 451: 369.
 deme 66: 700. 195: 168.
 302: 518.
 demens 36: 753. 99: 641.
 192: 87. 266: 302. 277:
 637. 306: 630.
 dementer 114: 259.
 dementia 372: 225.
 demere 87: 302. 140: 123.
 395: 805.
 demersus 426: 615.
 demetit 139: 104.
 demi 170: 197.
 demisere 193: 133. 462:
 612.
 demisit 298: 367.
 demissaque 76: 36. 289:
 112.
 demissam 330: 505.
 demissior 229: 204.
 demisso 172: 289. 252: 846.
 390: 694.
 demissus 196: 219.
 demic 183: 603. 364: 16.
 431: 766.
 demite 268: 375.
 demittere 234: 334.
 demittit 251: 834.
 demittire 329: 482.
 demittitur 438: 44.
 Demoleon 352: 356.
 Demoleonra 353: 368.
 demoliturque 445: 228.
 dempserat 200: 325.
 dempsisse 411: 230.
 dempsistis 430: 732.
 dempra 461: 610.
 dempris 26: 492.
 dempto 73: 866. 223: 32.
 441: 123.
 demptos 195: 168. 149: 302.
 429: 689.
 demptum 315: 113.
- demptusve 396: 833.
 demum 270: 413. 324: 269.
 372: 209. 441: 122.
 demunt 81: 168.
 demurmurat 404: 58.
 denegat 118: 369: 371.
 186.
 denique. 43: 95. 71: 81.
 99: 629. 100: 650. & *ali*
libi plur.
 denos 199: 293.
 densa 61: 557. 81: 15.
 355: 438.
 densas 459: 537.
 densi 10: 122. 17: 269. 6.
 717.
 densior 5: 29.
 densis 236: 285. 324: 36.
 363. 332: 572.
 densissima 396: 846. 437.
 31.
 densum 349: 247. 416.
 360. 446: 250.
 densumque 61: 576.
 densus 76: 29. 286. 54.
 dente 251: 825. 285: 1.
 308: 704. 316: 123. 12.
 335: 776. 400: 943. 441.
 93.
 dentemque 251: 825.
 dentes 70: 776. 76: 34. 78.
 84. 103. 105. 84: 23.
 125: 573. 163: 58. 19.
 122. 124. 230: 246. 23.
 288. 236: 400. 349: 250.
 dentibus 194: 151. 204.
 408. 232: 288. 235: 361.
 237: 429. 250: 800. 30.
 550. 317: 167. 410: 190.
 446: 235.
 denupsit 347: 196.
 Deo 30: 594. 595. 62: 60.
 64: 641. 647: 697. 58: 8.
 337. 234: 325. 254:
 264: 257. 277: 625. 28:
 107. 407: 107. 408: 150.
 Deoque 464: 663.
 Deoidea 166: 114.
 Deorum 5: 32. 7: 73. 8.
 83. 12: 171. 19: 323. 21.
 378. 42: 76. 59: 512. 86.
 291. 132: 735. 756. 131.
 139: 100. 147: 320. & *ali*
alibi.
 Deos 34: 693. 39: 8. 59.
 511. 62: 578. 110: 26.
 111: 186. 114: 273. 11.
 373. 125: 564. 137: 4.
 156: 559. 164. 82. & *ali*
 Deosque

- Deosque 190: 51.
 dependebat 354: 396.
 dependens 133: 760. 182:
 593.
 deperderet 156: 562.
 deperit 443: 168.
 deplangitur 424: 580.
 deplanxere 124: 546.
 deplorata 17: 272.
 deploratosque 383: 481.
 deploravit 138: 63.
 deponendique 424: 571.
 deponere 223: 47. 459:
 543.
 deponit 865.
 deposcunt 14: 200.
 depositique 148: 363.
 deposito 289: 118.
 depositum 153: 480. 258:
 120.
 depositura 108: 98.
 deposuisse 222: 16.
 deposuit 40: 41. 180: 517.
 deposuitque 335: 649.
 deprecor 43: 98.
 deprenderat 211: 581.
 deprendere 43: 94. 75: 6.
 89: 362.
 deprendimur 158: 618.
 deprendit 18: 296. 92:
 429. 335: 663.
 deprenditur 125: 560.
 deprenduntur 121: 459.
 deprensa 209: 537. 339:
 772.
 deprensaque 257: 83.
 deprensi 31. 606. 111: 184.
 deprensum 118: 366.
 deprensus 28: 537. 376:
 304.
 depresso 350: 269.
 depresso 100: 672. 462:
 618.
 depulerant 219: 840.
 depulerat 192: 100.
 depulsum 194: 140.
 Derceti 106: 45.
 erepta 175: 387.
 eripit 181 567. 301: 475:
 eripuit 277: 636.
 es 98: 614. 178: 454. 386:
 590. 424: 589. 425: 590.
 escendat 331: 532.
 escenderat 8: 95. 75: 14.
 118: 380. 404: 59.
 escendere 285: 13. 330:
 517. 338: 754. 434: 830.
 escendi 285: 21.
 descendit 59: 509. 77: 67.
 descendunt 120: 435.
 defectum 427: 646.
 defera 220: 855.
 desere 122: 477. 93: 478.
 deserere 293: 230.
 deseret 451: 355. 454: 418.
 deserit 144: 252. 251: 821.
 277: 639. 314: 85.
 deserta 225: 113.
 desertæ 228. 176.
 deserti 215: 715.
 deserto 98: 606. 216: 752.
 desertum 366: 64. 409:
 160.
 deseruere 162: 15. 16.
 deseruit 23: 422. 115: 253.
 228: 176. 407: 102.
 deseruitque 230: 224.
 desiderat 429: 689.
 desideret 331: 545.
 desiderioque 216: 736.
 deseriant 145: 285. 231:
 263. 464: 669.
 desiderat 41: 47. 110: 167.
 248: 725. 398: 898.
 designat 165: 103.
 desinit 33: 674. 117: 353.
 345: 129.
 desinit 101: 681. 203: 379.
 309: 722.
 desinat 31: 616.
 desine 71: 816. 170: 215.
 299: 412. 378: 350.
 desinere 446: 257.
 desinimus 243: 956.
 desinis 117: 336.
 desinit 131: 727. 292: 211.
 desinite 146: 308.
 desint 155: 527. 189: 27.
 301: 468. 312: 30.
 desistere 306: 629.
 desit 296: 302. 456: 468.
 desolatas 20: 349.
 despecta 112: 206.
 despectat 128: 624. 465:
 699.
 despectus 91: 404.
 desperat 281: 723. 398:
 371.
 despexit 31: 601. 46: 178.
 despice 396: 839. 417: 376.
 despiciere 330: 504.
 despicit 76: 44. 196: 223.
 331: 553.
 despondet 280: 714.
 destinat 298: 379 436: 3.
 destringere 344: 101.
 destrinxit 236: 382. 303:
 526.
 destruitis 446 235.
 desuetaque 154: 503.
 desuetas 213: 646.
 desuetudine 415: 336.
 desunt 84: 231. 237. 155:
 528. 208: 510. 212: 617.
 det 33: 670. 86: 283. 286.
 190: 40. 260: 157. 273:
 503. 360: 594.
 detque 21: 386.
 detectique 176: 389.
 detegeret 60: 546.
 detegit 260: 169.
 deterior 9: 115. 1
 deteriorque 354: 400.
 deteriora 189: 21.
 deterrere 249: 766.
 deterritus 305: 600.
 deterruit 414: 296.
 detersit 393: 746.
 detestatur 458: 505.
 detexisse 69: 756.
 detinet 106: 38.
 detinuit 34: 683. 376: 301.
 detis 174: 352.
 detorquet 180: 515.
 detrahat 59: 524.
 detrahe 40: 59.
 detrahis 175: 385.
 detrahit 182: 771.
 detrahit 315: 109.
 detrectare 374: 271.
 detrectas 144: 246.
 detrectavitque 365: 36.
 detritis 395: 792.
 detruccatque 249: 769.
 detruisit 314: 72.
 detrusum 358: 523.
 detulit 138: 90. 306: 642.
 detur 12: 175. 18: 307.
 181: 545. 350: 255. 397:
 863.
 devastata 374: 256.
 Deucalion 19: 318. 20:
 350.
 Deucaliones 201: 356.
 develat 183: 604.
 devellere 407: 115.
 devenit 200: 797.
 devortor 256: 62.
 devexaque 234: 530.
 devexo 267: 334.
 devia 33: 676. 90: 370.
 deviaque 133: 77.
 devicto 257: 80.
 devolvunt 210: 574.
 devorat 251: 827. 385: 540.
 devotaque 301: 464.
 devoveas 377: 330.

- devovet 139: 102.
 devovitque 230: 234.
 Deum 15: 220. 33: 662. 35:
 709. 71: 804. 815. 72:
 848. 118: 390. 124: 542.
 125: 574. 127: 609: 613.
 151: 414. 164: 75. 238:
 445. & *alibi*.
 Deum 51: 280.
 Deus 4: 21. 14: 213. 15:
 222. 24: 441. 25: 472.
 26: 495. 28: 531. 539.
 29: 557. 31: 599. 34: 689.
 61: 574. 67: 714. 73: 870.
 & *alibi plur.*
 Deusne 39: 912.
 Deusque 64: 647. 437: 25.
 Deusve 409: 162.
 dextera 99: 640. 140: 124.
 142: 186. 219: 814. 255:
 29. 257: 85. 292: 198.
 318: 197. 343: 70. 378:
 361. 407: 109. 426: 628.
 dexterior 45: 138.
 dexteriore 197: 241. 351:
 303.
 dextra 6: 45. 12: 171. 28:
 553. 40: 25. 41: 61. 52:
 311. 63: 624. 68: 735. 72:
 848. 73: 874. 81: 161.
 85: 264. & *alibi*.
 dextraque 77: 59: 178:
 447. 240: 511. 350: 272.
 dextræ 178. 447. 237: 421.
 178: 355. 410: 194.
 dextræque 414: 297.
 dextram 179: 494. 237:
 421. 353: 386.
 dextramque 102: 721. 192:
 89.
 dextras 65: 674. 180: 506.
 dextrasque 208: 495.
 dextris 40: 18. 98: 598.
 201: 342. 312: 23.
 dextro 139: 120. 171: 229.
 176: 406.
 dextroque 131: 719. 266:
 298.
 dextrum 68: 738. 132:
 754. 392: 730.
 Di 3: 2. *bis* 59: 531. 118:
 371. 129: 661. 190: 37.
 224: 72. 225: 57. 273:
 489. 496. 274: 541. 281:
 727. & *alibi*.
 Diamque 101: 690.
 Dian 228: 174.
 Diana 57: 451. 235: 353-
 236: 395.

- Dianæ 26: 487. 34: 695. 56:
 425. 81: 156. 82: 185.
 85: 252. 116: 304. 176:
 415. 243: 578. 258: 89.
 303: 536. 323: 321. 371:
 185. 415: 331. 444: 196.
 457: 489.
 Dianam 82: 180. 149: 375.
 dic 252: 861. 298: 395.
 347: 177.
 dicam 304: 553. 461: 595.
 dicant 137: 42.
 dicat 61: 563. 110: 151.
 dicat 268: 379. 301: 467.
 468.
 dicebant 108: 73.
 dicebar 215: 703.
 dicemur 232: 280.
 dicenda 53: 334.
 dicens 101. 689.
 dicente 423: 542.
 dicentem 55: 394. 95: 526.
 113: 239. 255: 27. 263:
 216. 286: 40. 305: 609.
 313: 46. 401: 666.
 dicenti 62: 596. 65: 665.
 143: 223. 224: 81.
 dicentum 307: 657.
 dicere 3: 1. 52: 302. 58:
 488. 110: 168. 119: 400.
 143: 208. 148: 344. 153:
 463. 467. 175: 367. 219:
 823. & *alibi*.
 dicit 384: 513.
 dicitque 80: 136.
 dicimus 259: 122.
 dicit 211: 590. 240: 519.
 243: 590. 263: 215. 337:
 713. 416: 365.
 dicite 99: 932. 247: 704.
 dicta 16: 244. 32: 656. 37:
 777. 88: 333. 95: 527.
 106: 42. 125: 550. 167:
 138. 168: 156. 207: 481.
 & *alibi*.
 dictaque 108: 95. 439: 67.
 dictæ 387: 618.
 Dictæque 75: 2.
 Dictæi 223: 43.
 Dictæo 84: 223. 280: 716.
 dictas 72: 834. 209: 524.
 406: 90.
 dicti 37: 766.
 dictis 22: 390. 43: 103. 70:
 783. 86: 287. 90: 375.
 97: 565. 118: 389. 129:
 652. 145: 283. 161: 1.
 162: 32. 163: 36. &
alibi.

- dicto 238: 455. 298: 366
 400: 952.
 dictoque 94: 501.
 dictos 24: 447. 160: 66:
 319: 213.
 dicturum 401: 966.
 dicturus 35: 713. 82: 201.
 Dyctynna 56: 447.
 Dictys 98: 615. 352: 33
 337.
 dicunt 72: 840. 306: 64
 313: 47.
 dicuntur 191: 63. 414: 30
 didicit 89: 358. 407: 118
 diducit 61: 560.
 diduxit 243: 587.
 Didymæque 207.
 die 31: 603. 67: 711. 1:
 627. 354: 412. 389: 6
 449: 310.
 dieque 53: 343. 114: 2
 342: 46.
 diebus 265: 292. 287: 7:
 diem 11: 448. 20: 346.
 683. 53: 231. 185: 6
 204: 411. 213: 662. 2
 1. 387: 602.
 diemque 54: 383. 178: 4
 dierum 346: 146.
 dies 40: 25. 80: 136. 1
 149. 95. 519. 118: 3
 119: 399. 148: 358. 1
 444. 197: 234. 205: 4
 276: 597. 598. 282: 7
 289: 126. 295: 270. 3
 745: 346: 150. 408: 1
 411: 214. 445: 216. 4
 418. 474: 868. 475: 8
 diesque 386: 589.
 diffamatumque 113: 2
 differt 73: 863. 97: 2
 117: 350. 163: 52. 3
 514. 282: 765. 322: 3
 differtis 384: 519.
 difficile 57: 447.
 difficilem 265: 284. 3
 190.
 difficili 318: 201.
 difficilis 84: 227. 227: 3
 diffidunt 22: 397.
 diffudere 133: 766.
 diffudit 259: 143. 285: 4
 419: 272.
 diffugiunt 44: 114. 1
 257. 232: 298.
 diffusa 260: 162. 264: 9
 diffusum 88. 318.
 digerit 341: 21.
 digessit 420: 469.

- digestum 282: 773.
 digiti 65: 670. 163: 57.
 367: 243. 392: 494. 308:
 699. 314: 79.
 digitique 152: 432.
 digitis 102: 727. 113: 229.
 139: 117. 162: 20. 236:
 398. 256: 45. 266. 299,
 311. 294: 264. 295: 284.
 413: 265. 460: 567.
 digitoque 242: 574. 279:
 691.
 digitorum 257: 77.
 digitos 125: 559. 218: 793.
 256: 45. 294: 257. 314:
 71. 315: 115. 351: 321.
 385: 561. 421: 502. 423:
 551.
 digitosque 26: 500. 54:
 375.
 digna 16: 241. 30: 589.
 130: 678. 134: 793. 148:
 345. *bis*. 155: 522. *bis*.
 169: 182. 178. 458. 226:
 127. 131. 247: 705. 252:
 847. 376: 307. 432: 777.
 dignabere 95: 524. 116:
 326.
 dignamque 85: 254.
 dignamur 13: 194.
 dignane 308: 681.
 dignantur 400: 949.
 dignare 408: 131.
 dignas 12: 166. 153: 475.
 dignatur 290: 158.
 dignatus 95: 521. 242: 568.
 digni 425: 594.
 dignior 214: 702. 434:
 828.
 dignissima 109: 109. 434:
 833.
 dignissime 116: 320.
 dignoque 433: 810.
 dignos 15: 231. 91: 421.
bis 130: 693.
 dignoscere 396: 835.
 dignum 87: 311.
 dignus 40: 43. 272: 477.
 306: 633. 354: 401. 403:
 13. 30. 44: 122.
 digredimur 256: 42.
 digreditur 284: 2.
 dilacerant 85: 250.
 dilaniant 184: 645.
 dilanient 36: 742. 210:
 550.
 dilapsum 434: 825.
 dilata 81: 174. 341: 8.
 dilataque 282: 768.
 dilatant 175: 378.
 dilatus 343: 176.
 dilecta 249: 755. 266: 308.
 dilectaque 150: 395: 683.
 dilectæ 243: 591.
 dilecte 94: 500.
 dilectos 290: 153.
 dilectu 296: 325.
 dilectus 289: 107.
 dilexisse 408: 151.
 dilexit 151: 417. 281: 735.
 diligis 112: 204.
 diligit 207: 467.
 diluvio 23: 434.
 dimissi 355: 441.
 dimisit 357: 491.
 dimissis 118: 376.
 dimittere 17: 261. 272:
 467. 328: 446. 372: 217.
 373: 226. 465: 692.
 dimitteret 52: 310.
 dimittit 62: 598. 109: 119:
 226: 148. 228: 188.
 dimittite 14: 209. 101:
 695. 329: 482.
 dimotis 131: 708.
 dimovit 148: 341. 334:
 617.
 Dindymaque 48: 223.
 dinumerat 332: 574.
 Dio 124: 537.
 Diomede 368: 100. 373:
 242. 421: 492.
 Diomedis 368: 102. 419:
 457.
 dira 11: 156. 89: 354. 99:
 625. 209: 523. 239: 479.
 252: 845. 295: 300. 413:
 278. 462: 626.
 diræ 64: 651. 385: 551.
 diramque 325: 371.
 diras 185: 663.
 Dircen 49: 239.
 directi 9: 98.
 directos 44: 129.
 diremit 4: 21. 358: 535.
 direpta 77: 52. 102: 731.
 direptos 312: 29.
 direxit 236: 400. 343: 78.
 361: 606.
 diri 241: 530.
 dirigere 224: 66.
 diriguere 193: 115. 431:
 754.
 diriguiffe 53: 348.
 dirigit 142: 186. 143:
 233.
 diriguitque 173: 303.
 dirimant 146: 314.
 diris 101: 694. 180: 533:
 261: 779.
 diro 62: 589. 170: 210.
 301: 469.
 diroque 382: 452.
 diruerunt 96: 550.
 diruit 359: 551.
 dirum 156: 550.
 dirusque 145: 274.
 diruta 384: 520.
 Dirus 41: 46. 47: 186. 64.
 645. 111: 187. 132: 753.
 189: 24. 191: 61. 194:
 148. 208: 511. 215: 704.
 246: 685. 248: 724. *o*
alibi.
 Discus 178: 435. 231: 265.
 459: 545.
 disce 414: 319.
 discedet 92: 436.
 discede 299: 411. 412.
 discedens 167: 139. 337:
 713. 437: 17.
 discedentem 336: 687.
 discedere 92: 436. 108: 91.
 117: 338. 267: 350. 437:
 28.
 discederet 202: 364.
 discedit 318: 189.
 discedite 21: 381. 113:
 233.
 disceditis 381. 445.
 discedunt 22: 398. 258: 94.
 398: 839. 437: 25.
 disci 292: 177.
 discidium 405: 79.
 discite 115: 287. 236: 392.
 238: 438.
 discordia *adj.* 4: 9. 269:
 403.
 discordia *subst.* 7: 60. 277:
 629. 300: 445.
 discordibus 127: 621.
 discors 23: 433.
 discreta 336: 699.
 discretus 147: 324.
 discrimen 18: 291.
 discrimina 302: 517.
 discrimine 15: 222. 205:
 426. 243: 577. 294: 242.
 305: 612.
 discriminis 164: 62.
 discubere 242: 565. 346:
 155.
 discumbere 348: 212.
 discurrent 418: 419.
 discussa 249: 762. 439: 70.
 discussique 146: 292.
 discussit 63: 625.

- discutit 123: 519.
 discutunt 330: 522.
 disertum 373: 228.
 disertus 379: 383.
 disjecit 344: 109.
 disjecit 19: 328. 291: 179.
 disiecta 458: 523.
 disiectis 102: 724.
 disiectisque 349: 252.
 disiectum 353: 366.
 disjicit 425: 386.
 disjunctis 427: 648.
 dispar 66: 682. 281: 720.
 450: 329.
 disparibus 35: 711. 228: 192.
 dispersat 172: 278.
 dispersa 313: 35.
 displicet 239: 493. 274: 526.
 disponunt 413. 266.
 dispositam 5: 32.
 disposuit 33: 673.
 dispererat 7: 69.
 diffidet 463: 648.
 diffidii 155: 530.
 diffidit 50: 260.
 diffidium 405: 79. 141: 173. 357: 488.
 diffimulem 16: 2: 2.
 diffimulemque 195: 170.
 diffimules 406: 94.
 diffimilisque 321: 273.
 diffimulant 54: 374.
 diffimulare 184: 653.
 diffimulat 68: 731. 370: 163.
 diffimulator 137: 61.
 dissipat 71: 801. 113: 241. 235: 344.
 dissociata 4: 25.
 distortemque 226. 133.
 dissuader 41: 53.
 dissuader 31: 619.
 dissuaserat 351: 307.
 distabat 80: 145. 172: 273. 291: 175.
 distans 369: 143.
 distans 164: 67. 446: 244.
 distante 337: 715.
 distantes 49: 241.
 distantia 137: 54.
 distantibus 230: 248.
 distat 81: 152. 170: 200.
 distendens 122: 491.
 distent 238: 429.
 distentæ 445: 219.
 distentum 396: 826.
 distentus 121: 458.
 distincta 165: 86.
 distinctas 145: 266.
 distinctus 84: 221.
 distinxit 6: 47.
 distringunt 100: 665.
 distuleratque 57: 467.
 distulit 35: 724. 175: 366.
 dite 459: 535.
 ditem 69: 759. 149: 384.
 titi 150: 395.
 ditia 42: 77.
 ditione 425: 609.
 ditis 120: 438.
 ditissimus 140: 129.
 diu 7: 70. 10: 133. 18: 307. 21: 384. *et alibi plur.*
 diuque 86: 279. 111: 483. 222: 12. 269: 392. 419: 452.
 diva 31: 623. 115: 288. 145: 261. 152: 454. 154: 472. 155: 527. 199: 177. 266: 315. 319: 218. 386: 589. 403: 12.
 divæ 159: 640.
 divam 266: 310.
 divamque 152: 449.
 divellere 253: 877. 413: 38.
 divellite 109: 112.
 diversa 5: 40. 12: 173. 17: 260. 33: 665. 40: 14. 68: 730. 99: 649. 108: 78. 141: 164. 143: 211. *et alibi.*
 diversaque 173: 297. 273: 500.
 diversæ 334: 641.
 diversæque 119: 406.
 diversas 151: 419. 321: 262.
 diversasque 376: 294.
 diversis 164: 65. 437: 23.
 diversis 23: 416. 163: 53. 400: 954.
 diverso 7: 59. 52: 323. 140: 141.
 diversorum 25: 469.
 dives 10: 137. 43: 95. 122: 468. 140: 130. 146: 362. 179: 451. 231: 268. 296: 307. 381: 431. 437: 12.
 diveique 257: 88. 389: 654.
 dividit 156: 565.
 dividit 368: 102.
 dividitæ 101: 682.
 divinæ 63: 633.
 divinante 326: 694.
 divino 8: 78. 188: 158. 425: 605.
 divis 180: 526. 469: 764.
 divisive 371: 186.
 divisit 90: 381.
 divite 137: 49.
 divitias 440: 81.
 divitibusque 61: 574.
 divitiis 454: 425.
 divitor 178: 452.
 divitis 66: 689.
 divorum 86: 282.
 diurnis 112: 215. 195 192. 224: 83. 334: 624.
 diurnos 128: 630.
 diurnior 93: 472.
 divulsaque 226: 138. 397 865.
 divum 181: 542. 248: 739 359: 561.
 divumque 433: 807.
 divus 473: 842.
 dixerat 21: 367. 25: 45. 30: 590. 40: 40. 52: 30. 90: 380. 91: 406. 9. 496. 114: 271. 126: 59 136: 67. 155: 533. *et alibi.*
 dixere 4: 7. 97: 574. 10 79. 160: 664. 247: 71 389: 669. 418: 334. 45 332. 460: 558.
 dixerit 216: 740.
 dixerunt 21: 377. 238 454. 247: 690.
 dixi 98: 611. 99: 622. 64 174: 328. 212: 615. 62 627: 219. 842. 844. 24 955. 248: 723. 255: 1. *et alibi.*
 diximus 348: 217.
 dixisse 12: 176. 35: 71 88: 321. 116: 305. 33 387. 437: 17.
 dixisti 433: 815.
 dixit 28: 466. 26: 481 482. 486. 29: 558. 3. 762. 41: 50. 44: 125. 5. 233. 56: 428. 57: 464 471. 58: 476. 63: 608: 6. 743. *et alibi quam plur.*
 do 43: 91. 179: 498.
 doce 243: 575.
 docebat 390: 686.
 docebo 14: 210. 446: 25
 docendam 230: 241.
 doceo 372: 214. 443: 17
 doceri 120: 428.
 docet 120: 428.
 docta 163: 60. 439: 74. *docti*

- doctas 144: 255.
docti 88: 322.
doctior 81: 168. 137: 55.
doctissimus 281: 742.
docui 220: 863.
locuique 307: 651.
locuisse 220: 863.
documenta 23: 415. 97: 579.
D. donæo 212: 623.
Dodonida 392: 716.
loleam 92: 448. 215: 725. 299: 413.
loleamne 223: 44.
loleas 36: 757.
lolebis 136: 24.
lolendi 63: 614. 324: 343.
lolens 308: 684. 314: 68. 324. 345.
olente 266: 305. 267: 325.
olentes 302: 510. 412: 242.
olenti 377: 330.
olentibus 290: 142.
olentis 459: 549.
olentius 113: 246.
oleo 223: 45.
oles 360: 591.
olet 53: 352. 85: 260. 93: 480. 219: 836. 298: 390. 393. 360: 582.
oli 199: 297.
olique 10: 130.
olis 281: 738.
olisque 441: 120.
oliturus 264: 257.
olona 367: 98. 373: 244.
olopum 353: 364.
olor 93: 469. 114: 257. 115: 278. 123: 520. 170: 210. 172: 267. 182: 583. 185: 675. 216: 738. 260: 151. 263: 212. 280: 703. & *alibi*.
olore 71: 805. 77: 68. 90: 395. 154: 510. 171: 245. 172: 280. 185: 671. 214: 693. 219: 831. 301: 474. 356: 478. 375: 280. 384: 538.
olorem 114: 256. 150: 401. 172: 272. 259: 142. 323: 328. 358: 537.
olores 33: 661. 58: 486. 70: 778. 93: 471. 120: 426. 240: 517. 302: 506. 322: 289. 376: 317. 418: 428.
dolori 16: 246. 182: 574. 336: 703.
doloris 27: 509. 36: 736. 119: 419. 182: 595. 218: 801. 265: 291. 393: 748.
dolorque 241: 522. 267: 328. 287: 75.
dolos 57: 446. 215: 731.
dolosæ 406: 92.
dolosas 456: 473.
doluere 287: 82.
doluiffe 88: 334.
doluit 167: 130.
domabile 264: 253.
domans 55: 399.
domant 19: 312.
domas 149: 370.
domat 245: 650.
domestica 186. 686.
domestice 474: 865.
domesticus 386: 578.
domi 468: 748.
domique 347: 185.
domibus 442: 159.
domina 169: 178.
dominæ 181: 560. 182: 579. 278: 664. 396: 837. 431: 759. 459: 546.
dominæque 276: 579. 414: 318.
dominam 412: 261. 455: 447.
dominari 8: 77.
dominas 104: 5.
dominatur 210: 553.
domini 94: 503. 246: 685. 318: 186. 379: 389.
dominique 41: 173. 318: 193.
dominis 247: 699. 253: 872.
domino 15: 231. 27: 524. 252: 850. 316: 149. 369: 138. 380: 402.
dominoque 62: 598. 215: 730.
dominos 268: 355. 439: 61.
dominum 60: 447. 84: 230. 235. 85: 250. 252: 848. 272: 465. 285: 16. 383: 487.
dominumque 262: 196. 400: 939.
dominus 252: 855. 869. 363: 2.
domiti 24: 447.
domitamque 257: 74.
domitius 423: 538.
domito 308: 704. 346: 164.
domitos 202: 374. 359: 541.
domo 108: 86. 122: 484. 143: 228. 162: 13. 182: 590. 227: 158. 321: 259. 327: 438. 333: 609. 419: 449. 445: 220.
domoque 242: 559. 388: 633. 405: 78.
domos 10: 121. 17: 279. 98: 596. 107: 57. 132: 736. 133: 779. 145: 261. 244: 628. 629. 251: 822. 266: 323. 289: 118. 391: 712. & *alibi*.
domosque 18: 301. 70: 793.
domui *subst.* 107: 66.
domui *verb.* 257: 74. 261: 183. 370: 172.
domuisse 468: 752.
domuit 227: 171. 253: 98.
domum 12: 171. 58: 490. 69: 766. 83: 204. 124: 546. 183: 601. 203: 390. 204: 395. 268: 496. 215: 729. & *alibi*.
domumque 87: 307.
domus 10: 121. 15: 240. 18: 288. 30: 574. 37: 774. 68: 737. 69: 761. 85: 257. 99: 637. 125: 570. 132: 737. 169: 180. & *alibi*.
dona 159: 655. 194: 159. 216: 759. 220: 851. 238: 445. 260: 157. 261: 781. 263: 213. 269: 402. 270: 415. 415. 283: 793. 286: 52. 316: 122. 375: 289. 390: 702.
donare 266: 296.
donasse 315: 114.
donata 31: 622.
donaverit 386: 113.
donavi 225: 116.
donis 42: 77. 315: 102. 349: 245. 365: 41. 408: 134.
doque 98: 599.
Dorceus 83: 210.
Doridaque 39: 11. 51: 269.
Doris 393: 742.
dorso 73: 874.
Dorylas 140: 129. 130. 353: 380.
dotabere 384: 523.
dotale 131: 705.
dotalem 224: 68. & dotalia

- dotalia 424: 569.
 dotaliaque 420: 459.
 dotatissima 322: 301.
 dote 136: 15. 157: 583.
 223: 53. 280: 716.
 dotem 307: 46. 414: 298.
 dotibus 131: 702.
 dracone 262: 190.
 draconem 61: 561. 131:
 715. 190: 36. 194: 149.
 dracones 126: 599, 603.
 197: 236. 250: 795. 251:
 812.
 draconibus 133: 771. 204:
 398.
 draconis 201: 358.
 draconum 197: 234.
 Dromas 83: 217.
 Drya 351: 296.
 Dryadas 178: 453. 415:
 326.
 Dryades 249: 746.
 Dryantaque 350: 290.
 Dryantis 351: 311.
 Dryasque 233: 307.
 Dryope 267: 331, 336,
 342.
 Dryopen 268: 364. *bis*
 duabus 138: 82. 179: 484,
 485. 197: 243. 237: 414.
 389: 660.
 duæ 81: 168.
 duarum 185: 680. 214:
 701. 283: 779.
 duas 6: 50. 126: 587. 242:
 564. 325: 388. 388: 642.
 404: 36.
 duasque 388: 634.
 dubia 106: 44. 393: 754.
 dubiaque 269: 398. 272:
 472.
 dubiæ 119: 401.
 dubiam 274: 516.
 dubie 208: 508.
 dubiis 222: 13. 239: 473.
 dubio 22: 396. 140: 145.
 223: 45. 298: 374. 358:
 522.
 dubioque 342: 61. 455:
 437.
 dubita 43: 101. 147: 335.
 280: 697.
 dubitabat 337: 740.
 dubitabile 15: 223.
 dubitabilis 364: 21.
 dubitant 463: 651.
 dubitanti 57. 461.
 dubitare 200: 307. 216:
 745. 238: 443. 297: 357.
 397: 676. 325: 376.
 dubitaret 131: 704.
 dubitas 370: 169.
 dubitat 83: 206. 109: 133.
 219: 837. 258: 116. 274:
 522. 293: 235. 305: 610.
 dubitare 145: 281.
 dubitatis 200: 332.
 dubitavit 308: 697. 364: 7.
 459: 540.
 dubites 40: 44. 244: 620.
 252: 866. 403: 430. 777:
 dubitet 169: 194.
 dubito 98: 612. 183: 619.
 214: 682. 285: 27.
 dubitor 170: 208.
 dubium 124: 545. 185:
 678. 228: 441. 307: 659.
 337: 717.
 dubius 141: 167.
 dubiusque 400: 940.
 duc 434: 842. *bis*.
 ducat 45: 139. 59: 525. 90:
 602. 282: 762. 358: 517.
 duce 75: 12. 229: 208. 407:
 112. 408: 121. 414: 312.
 434: 836.
 ducebam 399: 922.
 ducebas 289: 122.
 ducebat 289: 129. 418:
 425. 431: 746.
 ducem 212: 324. 225: 105.
 230: 224. 411: 225.
 ducemque 96: 562.
 ducens 117: 353.
 ducente 394: 781.
 ducentem 113: 221. 177:
 427. 268: 358.
 ducentia 399: 922.
 ducere 22: 402. 93: 485.
 97: 587. 193: 119: 336.
 702. 390: 699. 391: 706.
 duceret 230: 259.
 duces 362: 627. 363: 1.
 duci 29: 560.
 ducibusque 334: 644. 457:
 482.
 ducimus 154: 494.
 ducis 222: 23. 414: 306:
 472: 826.
 ducit 18: 294. 32: 649. 68:
 735. 98: 607. 120: 433.
 437. 183: 600. 214: 671.
 227: 161. 311: 2. 367:
 82.
 ducite 208: 509.
 ducitur 301: 457. 382:
 452. 467: 722.
 ducta 225: 123. 293: 21
 ductæ 85: 257.
 ductis 351: 316.
 ductor 360: 574.
 ductos 411: 229.
 ductum 163: 57. 265: 26
 ductus 210: 555.
 ducum 366: 51.
 ducumque 375: 276.
 ducunt 44: 121. 106: 3
 412: 261. 413: 265. 45
 391.
 dudum 382: 457.
 dulce 152: 450. 179: 50
 267: 339.
 dulcedine 35: 709. 146
 308. 317: 170. 326: 40
 413: 275.
 dulces 216: 757. 440: 78.
 dulci 360: 577. 425: 606.
 dulcique 115: 284.
 dulcia 275: 557.
 dulcior 395: 795.
 dulcis 448: 286.
 Dulichia 381: 425.
 Dulichios 391: 711.
 Dulichium 411: 226.
 Dulichius 368: 107.
 dum 19: 314. 30: 592. 13
 677. 43: 89. 45: 14
 147, & *alibi quam plu*
 dumque 35: 707. 43: 11
 45: 148. 53: 353. & *ali*
plur.
 dummodo 240: 510. 255
 30. 272: 478. 369: 151.
 dum 352: 356.
 dumofaque 303: 535.
 duo 20: 355. 25: 468. 6:
 609. 88: 324. & *alibi*.
 duobus 19: 316. 21: 36
 23: 431. 83: 215. 16
 160. 169: 191. 239: 47
 347: 699. 255: 13. 305
 707. 323: 318. 433: 80
 441: 115.
 duodena 387: 618.
 duorum 36: 744. 47: 19
 110: 159. 118: 373. 14
 164. 156. 566. 170: 19
 273: 504. 286: 39. 467
 740.
 duæ 6: 45.
 duos 109: 108. 123: 49
 208: 499. 218: 805. 24
 709. 323: 318. 348: 22
 350: 262.
 duplex 118: 378. 357: 50
 duplicataque 172: 29

- 331: 550.
 duplici 220: 869. 350: 268.
 dura 189: 14. 15. 195: 191.
 204: 418. 210: 559. 250:
 803. 257: 83. *& alibi*.
 duræque 371: 184. 431:
 749.
 duram 276: 607.
 durant 396: 830.
 duræque 170: 220.
 durare 446: 259.
 duras 130: 672. 266: 303.
 durasse 206: 446.
 durastis 389: 666.
 durat 293: 218.
 durata 100: 675.
 duratæque 126: 577.
 duratos 225: 559.
 duratur 302: 494.
 dure 377: 329. 424: 587.
 lurescere 244: 607.
 luri 73: 852. 97: 584. 152:
 451. 376: 296. 427: 643.
 lurior 395: 799. 429: 712.
 luris 4: 20. 9: 105. 116:
 307. 309. 345: 240. 358:
 515.
 lurisque 423: 557.
 luritia 77: 64, 65.
 luritiem 22: 401. 132: 751.
 luro 10: 127. 78: 8e. 173:
 306. 264: 260. *bis*. 337:
 738. 345: 131. 352: 331.
 357: 482. 417: 391. 429:
 709. 431: 758.
 luroq; 351: 300. 385: 540.
 luros 256: 58.
 luruerant 72: 831.
 lurum 23: 414. 67: 706.
 441: 125.
 lurus 144: 244. 275: 555.
 417: 376.
 lux 174: 328. 200: 311.
 253: 882. 378: 367.
 luxerat 81: 160. 107: 65.
 178: 439. 348: 210.
 luxere 208: 496. 243: 581.
 249: 746. 422: 520.
 luxi 255: 16.
 luxisses 336: 697.
 luxit 70: 774. 273: 497.
 295: 279. 299: 402. 308:
 689.
 Dymantis 338: 761.

 E.
 12: 162. 31: 615. 36:
 738. 13: 3. 6. *& ali*
- bi plur.*
 ca 43: 111. 53: 353. 70:
 785. 84: 225. *& alibi plur.*
 eadem 15: 238. *bis*. 239.
 25: 562. 50: 257. 77: 65.
& alibi plur.
 eam 86: 271. 155: 521.
 179: 478. 250: 793.
 eandem 93: 474. 142: 205.
 421: 505. 443: 171.
 eas *verb.* 66: 696.
 eas *prox.* 423: 558.
 eadem 67: 721. 125: 557.
 149: 377. 443: 170. 451:
 360.
 eat 49: 233. 53: 357. 208:
 509.
 eatque 120: 430.
 ebeneo 333: 610.
 ebiberant 174: 342.
 ebibit 251: 836.
 ebore 68: 737.
 ebori 116: 332.
 ebrius 106: 26.
 ebur 39: 3. 110: 148. 176:
 405. 411. 294: 248. 255.
bis. 295: 283.
 eburnas 111: 185.
 eburnea. 91: 422. 117: 335.
 354. 234: 320. 295: 275.
 395: 592.
 eburnæ 295: 276.
 eburno 12: 178. 192: 103.
 205: 422.
 ecce 43: 93. 112. 56: 441.
 58: 496. 64: 635. *& alibi*
plur.
 Echidnæ. 204: 408.
 Echidnis 296: 313.
 Echinadas 243: 588.
 Echion 79: 126. 233: 311.
 308: 686.
 Echione 95: 526.
 Echionidis 94: 513. 101:
 701.
 Echionio 235: 345.
 Echo 89: 358. 359. 90:
 380. 387. 94: 493. 501.
 equem 92: 444.
 ecquid 226: 133. 360. 588,
 589. 590.
 ecquis 50: 380. 92: 442.
 edaci 451: 354.
 edam 393: 757. 410: 194.
 edax 262: 202. 423: 541.
 446: 234. 474: 872.
 ede 36: 761. 97: 580. 99:
 63.
 edendi 251: 828.
- edendo 252: 842.
 edentem 69: 768. 263: 207.
 456: 467.
 edere 84: 238. 126: 588.
 274: 530. 324: 350. 413:
 280. 418: 409.
 edideras 383: 487.
 edidici 373: 246.
 edidicisse 64: 639.
 edidit 23: 436. 32: 637. 40:
 43. 63: 623. 65: 669. 112:
 210. 121: 451. 139: 106:
 174: 336. 211: 598. 247:
 703. 249: 754. 263: 225.
 324: 362. 360: 577. 431:
 766.
 edita 137: 48. 154: 517.
 193: 130. 203: 393. 379:
 677. 335: 647.
 editus 238: 449. 249: 770.
 295: 298. 445: 221.
 edo 335: 668.
 edocuit 133: 769.
 Edonidas 314: 69.
 Edono 87: 314. 251: 830.
 440: 97.
 educere 155: 155. 533: 379:
 393.
 educta 79: 113. 355: 422.
 eductam 328: 455.
 eductum 171: 252.
 eduxit 159: 641. 350: 278.
 Eëtioneas 344: 110.
 effecisse 35: 708.
 effecta 193: 129.
 effectum 450: 329.
 effectum 180: 519.
 efferor 172: 283.
 efferre 318: 184. 377: 345.
 efferverescere 7: 71.
 effice 315: 102.
 efficerentque 195: 180.
 efficiens 76: 30.
 efficient 64: 654.
 efficit 366: 64. 455: 448.
 efficit 111: 181.
 effigiem 8: 83. 416: 358.
 effigies 265: 264.
 efflant 42: 85. 101: 686.
 192: 104.
 effluat 171: 233.
 effluxere 76: 39.
 effodit 318: 186.
 effodiuntur 10: 140.
 effærum 198: 252.
 effærum 200: 312.
 effræno 178: 465.
 effudit 344: 107. 438: 45.
 effuge 191: 71. 276: 577:

- 309: 707.
 effugere 275: 543. 316: 128.
 351: 311. 393: 745.
 effugiam 297: 342.
 effugies 118: 371. 259:
 125. 304: 566. 357: 484.
 416: 355.
 effugimus 146: 288.
 effugit 44: 132. 121: 459.
 131: 724. 201: 356. 203:
 383. 204: 397. 205: 424.
 217: 775. 235: 362. 324:
 338. 334: 632. 418: 242.
 effugiunt 389: 660.
 effulget 45: 144.
 effundit 268: 370.
 effundite 17: 278.
 effusæque 390: 688.
 effusio 24: 444.
 effusos 19: 570. 171: 253.
 egens 4: 17.
 egentēs 316: 120. 442: 150.
 egerat 62: 583. 88: 327.
 329: 934.
 egere 178: 435.
 egerere 185: 664.
 Egeriæ 459: 547.
 egerit 107: 48. 329: 488.
 egesta 197: 243.
 egesto 289: 136.
 eget 41: 67. 366: 71. 378:
 362.
 egimus 247: 708.
 egisse 468: 754. 469: 757.
 egit 47: 203. 230: 225. 251:
 813. 271: 430. 308: 681.
 315: 55.
 ego 13: 182. 15: 230. 20:
 361. 27: 513. *alibi*
plur.
 egredere 213: 649.
 egredior 213: 649. 219:
 841.
 egreditur 108: 94. 195: 182.
 207: 478. 337: 710.
 egrediturque 122: 484.
 egregius 137: 49.
 egressa 182: 590.
 egressaque 90: 388.
 egressu 338: 748.
 egressus 45: 136. 108: 105.
 226: 153.
 eheu 94: 495. 496.
 eia 66: 691.
 eiaculatur 109: 124.
 eiaculatus 171: 259.
 eiecit 199: 282.
 eiectantemque 411: 211.
 335: 615.
 eiectat 148: 23.
 eiectatamque 48: 353.
 eiectum 384: 536.
 ejus 222: 16.
 ejusdem 258. 101.
 elabique 117: 361.
 elaborque 2: 6: 63.
 elapsæ 275: 570.
 Elateia 347: 189.
 Elateius 357: 497.
 elatumque 349: 248.
 electæ 146: 316.
 electarumque 354: 414.
 electra 54: 365.
 electro 449: 316.
 electus 101: 702.
 elegit 54: 380.
 Elei 157: 576.
 Eleis 154: 487.
 Eleleusque 105: 15.
 elementa 280: 718.
 elementaque 5: 29.
 Elide 154: 494. 233: 308.
 414: 325.
 elidite 357: 508.
 elidunt 345: 142.
 elige 86: 289. 255: 25. 275:
 547. 347: 200. 408: 135.
 eligit 58: 498. 335: 648.
 378: 365. 388: 626.
 elimat 111: 178.
 Elin 65: 679. 158: 608.
 Elinque 359: 550.
 Elis 261: 187.
 elisa 262: 197. 430: 738.
 elisarum 4: 338.
 eiiſi 186: 696. 234: 339.
 410: 196.
 eliso 25: 466.
 eloquio 366: 63.
 eloquitur 85: 257.
 Elpenora 412: 452.
 eludere 315: 117.
 eludite 456: 475.
 elue 316: 141.
 elusaque 344: 104.
 elusam 165: 103.
 eluserat 34: 692.
 elusos 393: 737.
 elususque 252: 870.
 euvie 447: 267.
 Emathides 160: 669.
 Emathiis 146: 313.
 Emathion 139: 100.
 ementitus 142: 183.
 emergit 409. 155.
 emerguntque 101: 684.
 emeritis 475: 226.
 emi 223: 54.
 emicat 37: 776. 109: 121.
 171: 260. 263: 226. 307:
 653. 446: 248.
 emicuit 5: 27. 138: 67.
 259: 130.
 eminent 130: 690. 140: 139.
 461: 607. 465: 697.
 eminus 79: 119. 237: 406.
 353: 379.
 emisit 176: 398. 328: 458.
 447: 270.
 emisitque 473: 848.
 emissi 327: 433. 343: 84.
 emissumque 147: 321.
 emittere 463: 650. 464.
 657.
 emitrite 201: 338.
 emittas 119: 413.
 emoiar 90: 391.
 en 51: 283. 296. 59: 520.
 98: 605. *alibi.*
 Enæsimus 235: 362.
 enectum 113: 243.
 enervet 115: 286.
 enim 16: 250. 28: 530. 31:
 597. 33: 680. *alibi plur.*
 Enipeu 197: 229.
 Enipeus 30: 579.
 enitantur 41: 64.
 enixa 33: 670. 64: 637. 89:
 344. 187: 712. 238: 451.
 272: 452. 323: 316. 338:
 761. 393: 743.
 Ennomon 374: 260.
 Enodisque 288: 94.
 ense 13: 191. 35: 717. 79:
 119. 110: 147. 131: 727.
 138: 80. 139: 98. 104:
 142: 204. 181: 554. 557:
 184: 641. 199: 286. 345:
 130. 353: 389. 355: 442.
 357: 484. 414: 296.
 ensem 141: 171. 181: 551.
 229: 207. 301: 475. 357:
 485. 492. 376: 294. 378:
 386. 392. 381: 435.
 enses 139: 108. 377: 343.
 469: 776. 471: 805.
 ensis 9: 99. 93: 534. 138:
 77. 142: 204. 270: 412.
 433: 802. 474: 861.
 enumerare 14: 215.
 enatrive 115: 289.
 eo 15: 226. 87: 304. 132:
 733. 218: 785. 413: 293.
 eodem 4: 4. 6: 47. 22: 410.
 23: 428. *alibi.*
 Eoo 112: 197.

- os 293: 235.
 ofdem 88: 327.
 ous 45: 153.
 paphi 36: 756.
 paphus 36: 748.
 phyre 49: 240.
 phyren 203: 391.
 pidauria 86: 278. 205: 436. 463: 643.
 pidaurius 467: 723.
 picos 426: 613.
 popeus 98: 619.
 pops 185: 674.
 potus 447: 273.
 pulæ 179: 488.
 pulanda 441: 110.
 pulas 251: 832. 252: 840. 440: 82.
 pulasque 246: 671.
 pulis 133: 765. 242: 573. 251: 827. 832. 349: 244. 456: 478.
 qua 253: 873.
 quam 65: 667.
 quam 65: 663, 668.
 quarum 66: 690. 281: 730.
 quas 281: 730.
 que 25: 468. 43: 96. 64: 647. 99: 631. & *alibi*.
 qui 41: 64. 45: 154. 46: 162. 47: 202. 52: 314. 166: 120. 223: 34. 416: 354.
 quidem 51: 282. 209: 513. 240: 497. 248: 722. & *alibi*.
 quinta 259: 125.
 quinis 343: 88. 353: 374.
 quique 179: 486. 416: 363.
 quis 128: 634. 170: 219. 200: 324. 236: 374. 242: 554. 455: 454.
 quitavit 356: 468.
 quo 167: 126. 232. 302. 236: 377. 296: 326. 356: 478. 416: 361. 444: 190.
 quorum 41: 48. 47: 192. 49: 234. 55: 392. 96: 554. 112: 214. 113: 245. 148: 360. 414: 321. 458: 521. 459: 542.
 quos 44: 118. 46: 182: 55: 399.
 quosque 222: 22.
 quum 166: 119.
 quumque 355: 431.
 quis 101: 704. 209: 512. 397: 848. 440: 84. 451: 368.
 eram 157: 581. 158: 601. 213: 650. 216: 747. 218: 804. 243: 583. 399: 920. 443: 161.
 eramque 215: 703.
 erant 8: 93. 9: 99. 18: 292. 66: 703. & *alibi*.
 eras 24: 440. 32: 655. 46: 177. 60: 534. & *alibi*.
 Erastinus 447: 276.
 erat 4: 2. 16. 9: 107. 114. 13: 185. 16: 253. & *alibi* *quam plur.*
 eratique 67: 725. 256: 43. eratis 156: 555.
 Erebi 155: 543. 287: 76.
 Ereboque 417: 404.
 Erechtheas 241: 547.
 Erechtheus 185: 677. 186: 701. 214: 702.
 Erechthida 215: 731.
 Erechthidis 205: 430.
 erectos 8: 86.
 erectus 76: 43. 458: 512.
 erepta 20: 358.
 ereptaque 298: 386.
 ereptam 419: 444.
 ereptamque 33: 665.
 ereptas 442: 136.
 ereptus 217: 781. 471: 805.
 erexit 110: 146. 407: 107.
 ergo 12: 177. 23: 434. 43: 105. 64: 640. & *alibi* *plur.*
 Erichthonia 271: 432.
 Erichthonium 61: 553.
 Eridanum 54: 372.
 Eridanus 52: 324.
 erigimur 414: 303.
 erigite 269: 386.
 erigitur 36: 746. 298: 378. 329: 497. 353: 374. 467: 737.
 Erigonem 167: 125.
 Erigonemque 300: 451.
 erigor 373: 234.
 Erimanthidas 58: 499.
 Erimantho 49: 244.
 Erimanthon 158: 608.
 erimus 445: 216.
 Erinnyn 35: 725.
 Erinnys 16: 241. 122: 490.
 eripe 51: 299. 252: 850. 316: 133.
 eripere 377: 345.
 eripiam 423: 540.
 eripiat 169: 196. eripienda 447: 283.
 eripient 136: 12. 136: 25.
 eripis 181: 540.
 eripitur 28: 538. 58: 483. 87: 311. 440: 80.
 eripiunt 345: 143.
 eripui 261: 184. 367: 80.
 eripuisse 134: 785.
 eripuit 63: 630. 77: 71. 238: 457. 420: 476. 450: 327.
 eris 29: 558. 154: 501. 257: 6. 263. 214. & *alibi*.
 Erischthona 251: 823.
 Erischthoe 248: 738.
 Erischthonis 250: 779. 252: 840.
 erit 15: 223. 36: 737. 64: 645. 99: 637. & *alibi* *plur.*
 eritque 27: 517. 430: 722.
 Erithon 138: 79.
 ero 255: 20. 469: 768.
 errabat 216: 751. 324: 357.
 errandum 108: 87.
 errans 81: 175.
 errant 120: 443. 354: 416. 396: 821. 396: 495.
 errante 437: 4.
 errare 115: 294. 210: 577. 416: 351.
 erras 165: 190.
 errasse 209: 535.
 errat 102: 714. 155: 535. 239: 473. 262: 201. 345: 122. 397: 872. 398: 901. 416: 364. 418: 422. 428: 680. 443: 165.
 erratibus 125: 567.
 erratica 174: 333.
 erraverit 153: 462.
 erravisse 470: 798.
 erravit 58: 490. 301: 479. 440: 100.
 errant 71: 802.
 erres 408: 131.
 error 80: 142. 92: 131. 447. 138: 90. 297: 342. 342: 59. 343: 83. 361: 113.
 errore 42: 79. 227: 167.
 errorem 40: 39. 220: 862. 227: 161.
 erroneusque 123: 502.
 erroribus 30: 582. 469: 771.
 erroris 421: 484.
 erubere 191. 78. 236. 383.
 erubui 157: 534.
 erubuisse 416: 33.

- erubuit 36: 755. 57: 460. 888.
 163: 46: 272: 470. 295: 293.
 erudit 229: 215.
 eruerit 441: 113.
 eruit 356: 477.
 eruiturque 350: 269.
 erumpit 210: 562.
 erunt 66: 703. 309: 725.
 eruta 171: 253.
 Erycina 148: 363.
 Erycis 405: 83.
 Erygdupum 356: 454.
 Erymanthidas 58: 499.
 Erynnys 312: 14.
 Eryx 48: 221. 142: 196.
 es 32: 653. 33: 979. 36: 754. 40: 43. & *alibi plur.*
 esculea 237: 410.
 esculeæ 24: 449.
 esculus 288: 91.
 esse 16: 256. 29: 557. 30: 587. 31: 604. & *alibi quam plur.*
 esse 215: 704. 297: 338. 340. 364: 22. 397: 859.
 esse 96: 551.
 essent 172: 270. 273: 489. 371: 195. 407: 119.
 esse 56: 435. 95: 517. 273: 490.
 esset 31: 619. 56: 444. 57: 473. 58: 493. & *alibi plur.*
 est 5: 28. 30: 6: 46. 52. 53: 7: 60. 8: 78. & *alibi quam plur.*
 este 295: 300. 279: 380. 382: 466.
 estis 425: 594.
 esto 25: 461. 298: 365. 303: 543. 304: 572.
 estote 110: 154.
 estque 27: 518. 321: 264.
 & 3: 2. 4: 5. 15, *bis* 21; 28, 23. 5: 26. 37. 38. & *alibi quam plur.*
 etenim 429: 695.
 Ethemon 141: 163, 369.
 Ethon 45: 153.
 etiam 9: 109. 32: 635. 41: 57. 168: 85: 248. & *alibi plur.*
 etli 52: 322.
 evadere 408: 126.
 Evagros 351: 293.
 Evagrum 350: 290.
 Evan 105: 15.
 Evandri 419: 456.
 evanescere 44: 17. 398: 888.
 evanuit 163: 47. 416: 356. 418: 432.
 evaserat 76: 19.
 Euboicam 371: 182. 409: 155.
 Euboicas 263: 218.
 Euboico 263: 226.
 evectus 408: 127.
 evchor 42: 73. 62: 588.
 Eveni 258: 104.
 evenient 95: 524.
 Eveninæ 241: 527.
 eveniunt 175: 370.
 eventu 201: 353. 305: 600.
 eventuque 383: 506.
 eventus 375: 278. 386: 575.
 eventusque 192: 97.
 everberat. 424: 577.
 everfæ 348: 222.
 everfam 387: 623.
 everti 15: 231.
 evertere 370: 169.
 everterit 331: 555.
 evestigata 442: 146.
 evicere 405: 76.
 evicit 431: 769.
 evincere 34: 685.
 evincique 465: 706.
 evinctus 464: 676.
 Evippe 146: 303.
 evitata 345: 123.
 eum 270: 411. 376: 307.
 Eumelique 203: 390.
 Eumenides 177: 430. 431. 239: 482.
 Eumenidum 270: 410. 286: 46.
 Eumolpo 315: 93.
 eumque 136: 28.
 eundem 67: 715. 94: 498. 116: 328. 123: 508. 126: 594.
 eundi 236: 378. 327: 440.
 eundo 68: 728.
 eunt 47: 203. 423: 545.
 euntem 34: 682. 122: 484. 276: 588. 283: 785. 301: 459. 337: 711. 418: 425.
 eunti 78: 91. 97: 568. 173: 323. 242: 548.
 euntis 145: 278.
 euntis 114: 264. 179: 494.
 euntis 458: 505.
 euntque 342: 53.
 evocat 333: 598.
 evocet 128. 630: 1
 Evohe 123: 523.
 Evoëque 182: 597.
 evolat 17: 264.
 evolvere 148: 355. 358: 519. 442: 152.
 evolvit: 4: 24. 182: 581.
 evomit 458: 513.
 Eupalamon 235: 360.
 Euphorbus 443: 161.
 Euphrates 49: 248.
 Eurynomes 112: 219.
 Eurytidos 269: 395.
 Europa 225: 120.
 Europæi 222: 23.
 Europen 159: 648. 165: 104.
 Euros 46: 160.
 Eurotam, 291: 169.
 Eurotas 49: 247.
 Eurus 7: 61. 213: 664. 329 481. 461: 603.
 Eurydica 314: 63.
 Eurydicaque 286: 48 314: 66.
 Eurydices 285: 31.
 Eurylochum 413: 287.
 Eurylochumque 413: 252.
 Eurymidas 394: 771.
 Eurynome 112: 210.
 Eurynomes 351: 310.
 Eurypilusque 378: 357.
 Eurytheus 262: 203.
 Euryte 348: 220, 228.
 Eurytion 233: 311.
 Eurytus 268: 356. 348 224.
 evulfum 259: 129.
 ex 11: 444. 13: 186. 17 261. 22: 407. & *alibi plur.*
 exactæ 22: 406. 140: 135 360: 572.
 exactum 141: 171.
 exactus 119: 399.
 Exadius 350: 266.
 exæstuat 183: 623. 385 559. 397: 867.
 exhalant 171: 247.
 examina 275: 552.
 examinat 413: 270.
 exanguis *vide* exanguis.
 exanguis 335: 654.
 exanimata 51: 268.
 exanimem 309: 721. 339 778. 381: 438.
 exanimis 173: 302. 53.
 exanimisque 53: 336.
 exanimi 198: 254. 430 728.
 exanimis 38: 53. 332 56

565.
 xarsit 23 : 424. 35 : 724.
 68 : 727. 117 : 347. 178 :
 455. 344. 102. 385 : 545.
 xasperat 135 : 7.
 xaudi 110 : 144. 259 : 122.
 xaudite 397 : 856.
 xauditi 312 : 19.
 xcæcata 447 : 272.
 xcedam 266 : 148.
 xcedere 108 : 85. 332 : 571.
 xcedit 301 : 469.
 xcellsa 473 : 842.
 xcepi 243 : 954.
 xcepti 155 : 523. 231 : 252.
 339 : 785.
 xcepras 127 : 619. 198 :
 268.
 xcepto 41 : 60. 252 : 868.
 xceptum 400 : 949.
 xcessere 170 : 197. 185 :
 670. 238 : 456.
 xcessitque 194 : 166.
 xciderit 344 : 105.
 xcidit 53 : 228. 62 : 602.
 111 : 176. 195 : 172. 238 :
 449. 276 : 596. 408 : 139.
 xcipiat 399 : 915.
 xcipis 313 : 51.
 xcipit 35 : 722. 41 : 68.
 52 : 324. 54 : 366. 128 :
 634. 134 : 790. 145 : 260.
 204 : 402. 214 : 668. 686.
 259 : 131. 267 : 333. 292 :
 186. *Et alibi.*
 xcipitur 86 : 285.
 xcipiunt 81 : 171. 199 :
 300. 383 : 431. 412 : 260.
 xcipiuntur 230 : 230.
 xcita 70 : 779. 325 : 384.
 xcitar 334 : 634.
 xcivere 309 : 711.
 xclamant 235 : 341. 384 :
 538. 430 : 741.
 xclamat 32 : 651. 79 : 117.
 117 : 356. 126 : 590. 136 :
 13. 180 : 513. 225 : 108.
 261 : 176. 337 : 725. 357 :
 499. 397 : 874.
 xclamatque 336 : 676.
 xclamo 216 : 746.
 xclusura 71 : 815.
 xcoquit 429 : 712.
 xcubias 377 : 342.
 xcurrit 392 : 724.
 xcusantia 263 : 215.
 excusare 114 : 256.
 excusat 55 : 397. 420 : 462.
 excussa 180. 528.
- excussaque 157 : 596.
 excussæ 217 : 782.
 excussis 234 : 339.
 excussit 11 : 155. 122 : 492.
 186 : 703. 205 : 423. 309 :
 713. 334 : 621.
 excussum 99 : 627.
 excute 101 : 689 : 17.
 excuteret 299 : 426.
 excutiant 431 : 764.
 excutior 458 : 524.
 excutis 281 : 745.
 excutit 150 : 404. 256 : 52.
 336 : 678. 344 : 984. 350 :
 281.
 excutiunt 52 : 310 : 739.
 excutiuntque 327 : 436.
 exeat 118 : 385.
 execrancia 139 : 105.
 execratur 410 : 191.
 execrere 377 : 329.
 exegit 132 : 734. 241 : 531.
 exemit 2 : 24.
 exempla 21 : 366. 120 : 431.
 273 : 507. 275 : 554.
 exemplis 102 : 732. 164 :
 83. 473 : 857.
 exemplo 127 : 622. 272 :
 453. 308 : 685. 428 : 667.
 exemploque 79 : 122. 472 :
 834.
 exemplum 215 : 724. 225 :
 117. 230 : 245.
 exemplumque 358 : 512.
 exequis 390 : 687.
 exequalia 418 : 430.
 exercebat 399 : 921.
 exercebat 265 : 275.
 exercent 175 : 375 : 387 :
 614. 423 : 556.
 exercoor 51 : 287.
 exercere 358 : 534. 451 :
 360.
 exerces 144 : 245.
 exercet 63 : 618. 167 : 145.
 218 : 791. 227 : 166. 360 :
 583. 366 : 54.
 exercetque 251 : 826.
 exercita 212 : 634. 374 :
 265. 469 : 768.
 exhalant 387 : 603.
 exhalantem 137 : 62.
 exhalantes 211 : 581.
 exhalantia 450 : 343.
 exhalantur 333 : 595.
 exhalari 458 : 528.
 exhalat 120 : 434. 220 : 866.
 416 : 370.
 exhalata 313 : 43.
- exhausta 24 : 443. 346 : 161.
 exhausto 141 : 149.
 exhibet 422 : 526.
 exhibita 321 : 264.
 exhibuere 200 : 323.
 exhibuit 163 : 44. 170 : 2134.
 291 : 181.
 exhorrui 109 : 135.
 exhortantur 236 : 388.
 exhortanturque 266 : 305.
 exhortari 442 : 152.
 exhortatur 150 : 403.
 exhortatus 343 : 78.
 exhortor 190 : 35. 308 :
 685. 373 : 234.
 exhibit 451 : 371.
 exierant 84 : 234. 180 : 520.
 329 : 474.
 exierat 87 : 296. 137 : 44.
 148 : 360. 415 : 342.
 exierint 108 : 86.
 exierit 286 : 52.
 exigere 226 : 125.
 exigere 273 : 500.
 exigit 111 : 190. 156 : 572.
 216 : 757. 348 : 209. 413 :
 268. 421 : 478.
 exigite 201 : 338.
 exigua 92 : 450. 100 : 136.
 exiguam 169 : 287 : 245 :
 650.
 exiguamque 128 : 629.
 exiguas 77 : 50.
 exigui 308 : 691.
 exiguis 451 : 351.
 exiguo 200 : 315. 211 : 599.
 212 : 625. 222 : 18. 236 :
 383. 343 : 70.
 exiguum 398 : 888.
 exiguumque 380 : 409.
 exiguus 120 : 442. 179 :
 486. 240 : 496.
 exiles 167 : 143.
 exiliantque 186 : 696.
 exilibus 152 : 433.
 exilio 80 : 132. 293 : 232.
 366 : 61.
 exiliis 458 : 515.
 exilium 75 : 5. 99 : 625.
 228 : 284.
 exiluisse 164 : 77.
 exire 20 : 344. 122 : 489.
 160 : 671. 196 : 206. 199 :
 286. 309 : 711. 358 : 525.
 390 : 697.
 existant 50 : 264. 79 : 110.
 exit 44 : 115. 77 : 75. 78.
 119 : 397. 125 : 565. 154 :
 512. 156 : 571. 172 : 294.

- 193: 127. 218: 783. 266: exploratis 276: 591.
 309. 277: 631. 316: 140. exploratum 148: 362.
 322: 296. 324: 366. 333: exponit 122: 469. 300 :
 602. 381: 442. 387: 610. 439.
 444: 189. exposcere 275 : 545. 318 :
exitabile 171 : 257. 237 : 201.
 425. expositum 313 : 56. 365 :
exitio 11: 446. 217 : 769. 46. 392: 726.
 236: 370. exposui 399: 933.
exitioque 374: 259. exprimit 334: 636.
exitum 51: 290. 175: 383. exprimitur 355: 438.
 204: 406. 209: 527. 383 : exprobavit 366: 69.
 500. expugnacior 403: 21.
exitus 89 : 349. 223: 60. expugnare 277: 618.
 281 : 725. 284 : 8. 345: expulit 52: 313. 11 : 259.
 121. 351: 298. 358: 522. 236: 381. 280. 704. 379:
 455: 449. 394.
exorabilis 60: 546. expulsa 251: 828.
exorata 151: 418. 280: 699. expulsi 72: 843.
exoratis 211: 591. expulsusque 321: 269.
exosa 26: 438. exquirere 298 : 394.
exosæ 209: 524. exsanguis 64: 647. 72: 831.
exosus 202: 367. 113: 244.
expalluit 28 : 543. 109 : exsanguemque 263: 224.
 106: 183. 602. 291: 185. exsanguis 114: 267. 120 :
expariantur 47: 202. 443: 286: 41.
expectanda 80: 136. exsanguis 335 : 654. 462 :
expectabam *vide* **expecta-** 627.
bam. exsatiata 241: 542.
expectatum 134 : 790. exsaturanda 136: 19.
 22: 5. exsecranda 139: 105.
expediunt 163: 57. exsecratur 410: 191.
expellam 183: 618. exequialia 418. 430.
expellere 129: 651. exfere 396: 838.
expellitur 62 : 595. 458 : exsecrere 377: 329.
 511. exferere 51: 271.
expendere 369: 150. exfereret 302: 505.
experientque 23: 414. exferui 256: 57.
experientia 15: 225. 216 : exsiliis 458: 313.
 742. exsilio 80: 132. 293: 232.
experientis 409: 159. 366: 61.
expers 54: 381. 114: 262. exsiliit 200: 320.
 119: 418. 264: 252. 444: exsiliunt 75 : 5. 99 : 625.
 202. 228: 184.
expersque 26: 479. exsiluere 100: 670. 349 :
expertem 138: 91. 392 : 252. 417: 406.
 727. exsiluisse 164: 77.
expertus 55: 392. exsiluit 136: 35. 266: 314.
expetit 207 : 476. 275 : 299: 410.
 549. 393: 741. exsistere 184: 654.
expetitur 256: 48. exsistit 447: 274.
expirare 438. 300. existunt 50: 264.
expirat 79. 121. exspatiantur 47: 202.
expiravit 139: 106. exspatiata 18: 285.
exp'et 99: 649. expectabam 219: 817.
explicat 467: 720. expectant 232: 293.
explorant 463: 642. expectare 90: 378.
explorat 55 : 403. 300 : expectanda 80: 136.
 456. expectat 281: 721.

- expectata 371: 183.
 expectatas 460: 564.
 expectato 211: 595.
 expectatoque 369: 126.
 expectatum 134: 790. 221
 5.
 expectatus 418: 418.
 expectes 411: 217.
 expirare 448: 300.
 expirat 79. 121.
 expiravit 139: 106.
 expoliatque 385: 562.
 exstabant 53 : 355. 250
 804.
exstabat 171 : 236. 259
 128.
exstant 73: 854. 252: 86
 324: 358.
exstante 405: 67.
exstantem 19: 332. 138
 81. 352: 352.
exstat 385: 569. 405: 73.
exsternata 32: 641. 314: 77.
exstimulat 178: 459.
exstincto 325: 381.
exstinctos 301: 486.
exstinctum 35 : 721. 110
 151. 355: 476.
exstructas 316: 120.
exstructos 138: 88.
exsul 369: 145. 384: 510.
exsulata 172: 283.
exsultantemque 314: 78.
exsultantibus 398: 892.
exsultat 73: 864. 184: 64:
 188: 263.
exsultatque 180: 514.
exsurgo 98: 601.
extra 460: 576.
extrabant 53: 355.
extrant 73: 854.
extrantem 138. 81.
extrantibus 349: 235.
extrat 132: 732.
exemplo 35: 715. 37: 776
 111: 176. 185. 167: 140
 176: 401. 219: 829. 461
 590.
extendi 6: 43.
extendit 33: 663.
extentam 448: 303.
extento 28: 536.
extentum 356: 477.
extentus 317: 251.
extenuat 147: 320.
extenuatur 151: 429.
exteriorque 177: 420.
externa 417: 380.
externasque 380: 406.
externata

ternata 32: 641. 314 :
 77.
 ternis 253: 879. 265 :
 19.
 terno 419: 454.
 ternos 129: 648.
 ternum 455. 443.
 territa 32: 638. 122 :
 488. 151: 418.
 terruit 391: 710.
 timuit 58: 503. 117 :
 337. 193: 134. 244: 605.
 timulata 141: 165.
 tincta 210: 569.
 tinctaque 192: 77.
 tinctique 333: 587.
 tinctos 238: 446.
 tinctum 35: 721. 110 :
 151. 176: 402. 457: 486.
 tinctus 241: 523.
 tinguere 14: 201.
 tinguire 469: 778.
 tinguor 93: 470.
 tis 67: 716.
 titit 151: 413. 398: 893.
 468: 751.
 tra 331: 535.
 trema 65: 665. 69: 767.
 185: 675. 342: 52.
 tremas 165: 101.
 tremis 250: 788.
 tremo 81: 157. 105: 21.
 198: 266.
 tremos 107: 48.
 tremum 50: 254. 59 :
 517. 418: 431.
 tremus 398: 883.
 tructos 138: 88.
 trulerat 213: 663. 437 :
 31.
 tulit 76: 37. 121: 450.
 142: 180. 154: 487. 299 :
 419.
 turbare 443: 175.
 ue 126: 591.
 uere 217: 778.
 uicit 31: 622. 56: 419.
 265: 268. 288: 105. 432 :
 777.
 uicir 200: 318.
 ul 169: 189. 270: 409.
 326: 408. 439: 61. 461 :
 589.
 ululat 15: 233. 123 :
 521.
 ululataque 182: 597.
 uritque 70: 792.
 uvia 237: 428.
 uuis 25: 476.

F.

Faber 350: 218.
 fabræ 227: 459.
 fabricata 16: 259.
 fabricataque 246: 669.
 fabricator 6: 57.
 fabricaverat 390: 683.
 fabrilis 111: 175.
 fabula 107: 53. 111: 189.
 225. 123.
 fac 51: 290. 75: 13. 473 :
 841.
 face 25: 461. 123: 508. 190 :
 49.
 facem 122: 482.
 facerè 190: 42. 323: 314.
 464: 11.
 facerem 211: 597.
 facerent 61: 558. 224: 72.
 273: 489.
 faceres 194: 146.
 faces 94: 508. 177: 430.
 198: 259. 422: 531. 470 :
 787.
 faciam 93: 465. 125: 549.
 192: 92. 397: 875.
 facias 275: 547.
 faciat 31: 617. 47. 187. 53 :
 356. 83: 204. 182: 572.
 238: 441. 297: 357. 302 :
 517. 408: 148. 417: 384.
 421: 488.
 facibus 26: 493. 183: 614.
 297: 350.
 facibusque 179: 480.
 faciebant 248: 734. 287 :
 87.
 faciem 12: 160. 22: 412.
 31: 602. 59: 523. 73: 850.
 109: 126. 112: 219. 113 :
 231. 119: 395. 179: 491.
 214: 101. 222: 27. &
alibi.
 facienda 101: 702. 190: 38.
 208: 485.
 faciendæ 162: 31.
 faciendis 266: 307.
 faciendo 379: 374.
 faciendus 186: 701. 469 :
 761.
 facientes 6: 56.
 facientia 164: 153.
 facientibus 77: 77. 335 :
 650.
 facies *verb.* 273: 491. 471 :
 819.
 facies *nom.* 39: 13. 65: 661.

675. 115: 290. 126: 593.
 156: 568. 164: 74. 169 :
 182. 178: 458. 185: 674.
 234: 322. 267: 327. 280 :
 711. & *alibi.*
 faciesque *nom.* 118: 374.
 143: 235. 215: 721.
 facietque 214: 696. 170 :
 416.
 facile 429: 697.
 faciles 282: 755. 396: 831.
 facinus 16: 242. 122: 471.
 136: 14. 181: 539: 561.
 183: 623. 224: 85. 90.
 260: 150. 300: 448. 301 :
 471. 376: 310. 456: 469.
 470: 802.
 facio 266: 302.
 facioque 239: 483.
 facis 39: 641. 136: 13. 219 :
 820. 824. 372: 210. 393 :
 741.
 facit 25: 469. 470. 28: 547.
 71: 798. 805. 109: 123.
 112: 203. 164: 76. 165 :
 102. 171: 256. 197: 244.
 201: 340. 214: 696. 231 :
 257. & *alibi.*
 facite 381: 447. 430: 731.
 442: 140.
 facitis 99: 632. 201: 346.
 372: 225.
 facitote 268: 377. 378.
 faciunt 81: 154. 413: 268.
 449: 316. 461: 605.
 facta *particip.* 41: 51. 45 :
 157. 49: 237. 59: 521. 62 :
 589. 73: 856. 122: 477.
 125: 557. 169: 192. 180 :
 537. 187: 712. 307: 735.
 315: 109. 333: 729. 438 :
 47.
 facta 58: 485. 405: 80.
 facta *nom.* 85. 248. 147 :
 320. 181: 545. 563. 206 :
 449. 238. 439. 248: 726.
 349: 233. 360: 575. 364 :
 13. 372: 211. 429: 697.
 431: 745.
 factaque 147: 317. 201 :
 358. 230: 240. 384: 537.
 facta 125: 561.
 factas 162: 17. 145: 264.
 460: 573.
 facti *particip.* 178: 434. 182 :
 574.
 facti *nom.* 132: 757. 167 :
 146. 217: 763. 225: 96.
 240: 503. 241: 530. 280 :
 706.

- 706: 296: 303:
 factique 262: 206.
 factisque 430: 714.
 factis 29: 566. 180: 533.
 268: 368. 347: 173: 407.
 108. 461: 592. 467: 733.
 factisque 323: 323.
 facto *nom.* 12: 264. 66: 693.
 75: 5. 100: 554. 111: 173.
 170: 210. 173: 316. 204:
 402. 270. 408. 356: 472.
 404: 36.
 facto *particip.* 30: 575. 52:
 314. 215: 731.
 factorum 249: 772.
 factos 312: 28.
 factum *particip.* 414: 313.
 factum *nom.* 99: 629. 132:
 747. 155: 525. 243: 578.
 244: 611. 264: 255. 296:
 302. 376: 314. 430: 740.
 facturus 76: 26.
 factus 88: 326. 129: 657.
 203: 379. 226: 146. 320:
 235.
 facunde 347: 178.
 facundia 160: 677. 208:
 505. 369: 137. 379: 382.
 facundis 369: 127.
 facundum 179: 469.
 facundus 367: 92.
 fagineus 245: 653.
 fago 246: 669.
 fagus 288: 92.
 falcara 101: 681.
 falcato 35: 717. 131: 727.
 falcatus 319: 229.
 falce 394: 766. 426: 628.
 427: 640, 649.
 falciferæ 399: 930.
 falcis 197: 227. 269: 383.
 fallaces 99: 638.
 fallacia 227: 168. 370: 164.
 fallacibus 456: 476.
 fallacior 395: 799.
 fallacis 75: 391: 712.
 fallare 314: 84.
 fallat 86: 271. 109: 128.
 fallax 22: 391. 200: 326.
 327: 430.
 falle 280: 696.
 fallebat 34: 698.
 fallente 163: 60.
 tallere 108: 85. 111: 177.
 146: 309. 153: 480. 248:
 721. 258: 120. 382: 462.
 falleret 34: 656. 280: 809.
 falli 219: 837.
 fallique 295: 287.
 fallis 92: 454. 166: 117.
 fallit 93: 463. 164: 66. 408:
 121. 462: 623.
 fallitque 108: 94. 302: 519.
 fallite 856: 474.
 fallitis 100: 655.
 fallitur 272: 459.
 fallor 31: 607. 388: 641.
 fallunt 26: 491. 243: 577.
 245: 651. 416: 357.
 falsa 73: 871. 134: 787.
 140: 147. 212: 615. 225:
 123. 259: 138. 295: 292.
 299: 427.
 falsâ 40: 37. 167: 125.
 falsæ 63: 631. 335: 662.
 falsam 14: 212. 356: 473.
 falsamque 460: 566.
 falsaque 119: 404. 385:
 559.
 falsi 36: 754: 85: 250. 202.
 360. 285: 19. 416: 358.
 falsique 442: 155.
 falsis 319: 206.
 falsisque 181: 569.
 falso 376: 308.
 falsoque 147: 319.
 falsum 136: 11. 199: 297.
 257: 75.
 falsus 255: 24.
 fama 51: 268. 116: 305.
 141: 256. 145: 262. 157:
 580. 162: 30. 172: 267.
 231: 267. 259: 137. 266:
 316. 278: 665. 286: 45.
 & *alibi.*
 famâ 88: 339. 96: 546. 259:
 141. 343: 86. 439: 58.
 475: 878.
 famaque 285: 28.
 famæ 194: 146. 209: 542.
 275: 555. 430: 732.
 famam 94: 512. 24: 445.
 famamque 255: 14.
 fame 141: 165. 1250: 784.
 252: 843.
 fameque 325: 369. 366: 52.
 famem 316: 129. 325: 371.
 411: 216: 451: 355.
 famas 251: 314. 252: 845.
 442: 138.
 famulæ 113: 223. 1412:
 260.
 famularia 461: 597.
 famulas 113: 220.
 famulasque 104: 5. 106:
 35.
 famuli 101: 694. 418. 430:
 741.
 famulis 96: 562. 275: 567.
 414: 311.
 famulos 84: 229. 218: 811
 famulosque 184: 649. 241:
 752.
 famulumque 97: 574.
 famulus 231: 272. 318: 18
 fare 133: 770.
 farris 140: 131.
 fas 41: 57. 64: 645. 69:
 767. 120: 428. 151: 41
 184: 649. 274: 509. 26
 385. 281: 747. 474: 86
 fasque 182: 585. 275: 55
 fassaque 223: 53.
 fassoque 371: 189.
 fassura 416: 333.
 fassuræ 275: 561.
 fassus 72: 836.
 fastigia 21: 373. 39: 3.
 fastigiaque 464: 672.
 fastus 431. 762.
 fata 63: 617. 64: 648. 65
 657. 82: 176. 96: 54
 125: 570. 146: 298. 15
 534. 159: 635. 181. 57
 184: 639. 642. 201: 34
 & *alibi plur.*
 fatale 142: 182. 239: 47
 270: 411. 379: 381.
 fatalem 460: 554.
 fatali 88: 316. 224: 85. 29
 203.
 fatalia 238: 453. 438: 54.
 fatalis 461: 602.
 fataliter 343: 67.
 fateamur 274: 518.
 fatebar 212: 632. 216: 75
 fatebere 430: 723.
 fatebitur 274: 515.
 fatebor 174: 356. 190: 3
 408: 124. 435: 844.
 fatemur 108: 76. 239: 49:
 469: 773.
 fatendo 354: 407.
 fatentem 102: 718.
 fatentis 275: 560.
 fatentur 55: 389. 132: 737
 fateor 226: 127. 268: 362
 306: 643. 364: 16. 371
 189. 419: 440.
 faterer 215: 733.
 fateri 96: 558. 130: 68.
 256: 53. 274: 513. 275
 544. 299: 420. 359: 54
 fatetur 277: 637. 294: 255
 329: 492. 464: 27. 47.
 850.
 fati 219: 833. 263: 35.
 44

- 442: 152.
 faticino 270: 417.
 faticinasque 455: 436.
 faticicamque 19: 321.
 fatidicus 89: 348.
 fatifero 171: 251.
 fatiferum 357: 492.
 fatigant 153: 485.
 fatigat 30: 573. 246: 686.
 251. 825.
 fatigatum 231: 260.
 fatis 16: 256. 20: 358. 65:
 655. 121: 5. 271: 429.
 430. 309: 724. 366. 54.
 379. 460: 557.
 fatisque 374: 260.
 fatio 47: 189. 52: 305. 138:
 65.
 fatiorum 45: 156. 64: 639.
 230: 241. 267: 336.
 fatium 113: 249. 165: 90.
 237: 412. 269: 394. 471:
 807.
 fatum 214: 694. 409: 167.
 fatutus 345: 122. 425: 596.
 473: 843.
 fauce 430: 738.
 fauces 51: 282. 174: 355.
 196: 203. 250: 802. 257:
 79. 298: 378. 345: 142.
 358: 509.
 faucesque 251: 819.
 faucibus 402: 1. 449: 320.
 fauveant 131: 702. 265: 781.
 fauveas 68: 747. 98: 613.
 174: 327. 328.
 fauveat 377: 334.
 fauveatque 474: 870.
 fauveant 141: 153. 451: 367.
 fauveantibus 438: 49.
 fauveantum 206: 451.
 fauveat 90: 388. 215: 726.
 231: 252.
 fauveere 464: 677.
 fauilla 387: 604.
 fauilla 173: 325. 192: 80.
 246: 667. 390: 697. 424:
 575.
 fauilla 51: 284.
 fauillam 48: 231.
 fauini 176: 392.
 fauunique 13: 193.
 fauigenæque 419: 449.
 fauine 174: 329.
 fauino 393: 750.
 fauoni 278: 660.
 fauorque 307: 656.
 fauore 264: 246. 271: 425.
 fauorem 429: 706.
 fausto 283: 784.
 fautrix 78: 101.
 fauus 246: 677.
 fax 284: 6.
 faxo 86: 271. 360: 594.
 fecerat 53: 345. 77. 50. 89:
 362. 97: 578. 124: 528.
 342: 64. 357: 498. 373:
 229. 404: 54. 447: 284.
 fecere 119: 419. 124: 548.
 172: 268. 181: 566. 314:
 70. 412: 256. 427: 638.
 fecerit 59: 514. 341: 26.
 400: 941.
 feci 274: 540. 276: 585.
 370: 160. 372: 205.
 fecimus 369: 140. 440: 96.
 fecisse 88: 337. 118: 381.
 147: 322. 373: 236.
 fecissem 276: 607. 378:
 346.
 fecissent 236: 376. 341: 9.
 fecisses 141: 540.
 fecisti 186: 94.
 fecit 8: 78. 27: 520. 44:
 123. 59: 507. 524. 84:
 232. 86: 277. 93: 466.
 100: 670. 107: 59. 112:
 208. 114: 258. 115: 292.
 & alibi plur.
 fecitque 425: 607.
 fecellerat 303: 528. 394:
 771.
 fecellimus 348: 218.
 fele 147: 330.
 felicem 299: 422. 348: 217.
 344: 520.
 felices 295: 299. 297: 329.
 421: 480.
 felicesque 145: 267.
 felici 172: 285. 437: 13.
 felicia 133: 761. 212: 620.
 223: 37. 240: 519. 258:
 92. 426: 627.
 felicibus 392: 719.
 felicior 306: 633. 408: 142.
 427: 642.
 felicisque 71: 809.
 felicissima 168: 155.
 feliciter 213: 659. 221: 4.
 294: 247. 334: 643.
 felix 80: 132. 95: 517. 116.
 322. 169: 193. 185: 681.
 191: 60. 208: 511. 215:
 703. 218: 804. bis. 223:
 36. 51. & alibi.
 felixque 169: 193.
 felle 70: 777.
 femorum 404: 64.
 femur 140: 143. 236: 371.
 314: 81.
 fenestris 431: 752.
 fer 21: 380. 28: 545. 66:
 700. 102: 719. 158: 618.
 282: 774. 389: 669. 438.
 40.
 fera *adject.* 16: 241: 61. 85:
 248. 100: 669. 120: 438.
 135: 4. 143: 216. 190: 31.
 196: 212. 257: 85. 322:
 298. 354: 418: 399: 917.
 417: 391. 448: 299.
 fera *subst.* 9: 410. 131: 708.
 713. 218: 787. 333: 660.
 334: 639.
 feracis 204: 416.
 feræ *adi.* 12: 159. 313: 37.
 feræ *subst.* 25: 458. 109: 106.
 123: 515. 131: 719. 440:
 83.
 ferali 452: 374.
 feram *subst.* 217: 770. 219:
 846.
 feram *verb.* 356: 470. 400:
 950.
 feramus 325: 378.
 ferant 45: 134. 372: 214.
 ferantur 370: 156.
 ferat 41: 69. 191: 61. 67.
 408: 152.
 ferarum 14: 216. 25: 475.
 30: 593. 47: 194. 56: 442.
 80: 143. 148. 119: 404.
 203: 387. 303: 549. 308:
 705. 311: 1. 312: 21. &
 alibi.
 ferarumque 134: 780.
 feras *subst.* 7: 75. 58: 498.
 303: 545. 415: 339. 443:
 168.
 feras *verb.* 41: 45.
 feratque 40: 15. 195: 185.
 ferat 52: 305. 107: 52. 127:
 609. 182: 579. 281: 735.
 296: 309. 310. 326: 399.
 feratis 271: 432.
 feratur 141: 167.
 ferax 19: 314. 177: 417.
 207: 470.
 ferè 58: 497. 101: 708. 218:
 809. 291: 174. 360: 584.
 ferebam 265: 287. 307:
 649.
 ferebant 82: 176. 352: 332.
 358: 523.
 ferebat 9: 109. 40: 22. 101:
 687. 107: 51. 179: 470.
 208: 493. 238: 445. 267:

339. 332: 577. 347: 197.
 200.
 feremur 328: 443.
 feremus 232: 279. 327:
 442.
 ferenda 425: 707.
 ferendæ 306: 628.
 ferendam 130: 696.
 ferendis 394: 783.
 ferendo 279: 683. 368: 118.
 453: 493.
 ferendum 359: 555.
 ferens 123: 522. 158: 621.
 243: 954. 321: 272. 408.
 120.
 ferentem 359: 565.
 ferentes 422: 527. 426:
 627.
 ferenti 345: 136.
 ferēs 57: 474. 142: 191.
 236: 387. 319: 207. 322,
 287. 350: 265. 417: 383.
 feret 240: 494. 368: 108.
 451: 355. 471: 820. 472:
 833.
 feretro 431: 747.
 feretrumque 94: 508.
 feretur 364. 20.
 feri 181: 549. 235: 355.
 236: 382. 330: 511.
 feriam 88: 320.
 ferendus 102: 715.
 feriens 126: 590.
 feriente 218: 809. 258: 93.
 ferinæ 214: 680. 219: 813.
 ferinas 456: 457.
 ferinis 311: 4.
 ferinos 59: 523. 198: 270.
 ferioque 157: 595.
 ferire 125: 554. 164: 75.
 feris *subst.* 58: 493. 209:
 537. 443: 167.
 feris *adj.* 327: 436.
 ferisne 16: 249.
 ferit 79: 119: 142: 204.
 184: 641. 298: 386. 336.
 682. 353: 389. 357: 479.
 feritaque 394: 768.
 feritate 14: 198. 243: 601.
 feritatis 15: 239. 87: 304.
 226: 137.
 feriant 163: 58.
 feriantque 205: 428.
 fero *verb.* 51: 287. 159: 655.
 280: 699.
 fero *adj.* 83: 213. 109: 113.
 148: 353. 181: 557. 256:
 65.
 fero. es 329: 490. 387: 612.
- 458: 515.
 feroci 364: 11. 419: 450.
 ferocia 276: 579.
 feroque 93: 464.
 feror 243: 582. 273: 508.
 296: 320. 443: 176.
 feros 348: 211. 376: 317.
 377: 343. 394: 767.
 feror 36: 758. 77: 68. 113:
 237. 123: 519. 136: 35.
 139: 119. 145: 277. 186:
 698. 233: 306. 235: 369.
 & *alibi.*
 feror 233: 312.
 ferrataque 352: 323.
 ferre 33: 669. 49: 232. 136:
 28. 158: 620. 212: 637.
 214: 678. 223: 38. 242:
 551. 263: 233. 268: 360.
 & *alibi.*
 ferrea 230: 247. 384: 516.
 450: 721. 470: 781.
 ferrem 215: 734. 382: 460.
 ferret 308: 682. 414: 317.
 ferreus 330: 508.
 ferri *subst.* 343: 84. 346:
 170.
 ferri *verb.* 320: 696.
 ferro 10: 127. 63: 606. 77:
 53. 67. 78: 84. 110: 163.
 143: 226. 160: 659. 171:
 251: 172: 271. 183: 612,
 617. 184: 643. 185: 666.
 & *alibi.*
 ferroque 10: 141. 230: 245.
 ferrove 348: 207.
 ferrugine 71: 198. 150:
 404. 470: 789.
 ferrum 10: 141. 77: 71. 78:
 90. 103: 119. 131: 720.
 132: 734. 140: 132. 171:
 236. 183: 612. 190: 33.
 200: 315. 235: 353. &
alibi.
 ferrumque 80: 148. 96:
 550. 101: 698. 137: 39.
 346: 167. 367: 91. 382:
 455. 455: 441.
 fert 3: 1. 37: 775. 40: 21.
 73: 873. & *alibi.*
 fertque 195: 184. 423: 548.
 453: 405.
 ferte 398: 880.
 fertilis 159: 642. 173: 317.
 176: 396.
 fertilitas 153: 481.
 fertilitatis 51: 285.
 fertis 373: 227. 441. 117.
 fertur 46: 184. 52: 320. 58:
484. 78: 90. 88: 334. 113:
 245. 128: 623. 150: 405.
 181: 561. 205: 430. 206:
 445. 222: 15. & *alibi.*
 ferturque 289: 127.
 fervebat 62: 602.
 fervens 97: 571. 239: 466.
 ferventes 404: 48.
 ferventesque 48: 229.
 ferventi 109: 120.
 ferventia 150: 406.
 ferventibus 15: 228. 245
 650.
 fervet 210: 560. 331: 545
 fervidus 421: 485.
 ferula 106: 26.
 ferum 164: 77. 237: 422
 261: 178. 326: 396.
 ferumque 202: 373. 440
 85.
 ferunt 11: 152. 12: 158. 5:
 231. 90: 399. 114: 266
 123: 499. & *alibi.*
 feruntque 357: 495.
 feruntur 46: 164. 47: 20
 57: 452. 84: 227. 95: 53
 122: 486. 180: 513. 21
 605. 294: 240. 297: 33
 366: 621. 446: 241. 470
 792, 800.
 fervore 445: 209.
 ferus 13: 185: 158: 60.
 226: 124. 236: 400. 231
 469. 313: 56. 381: 44.
 394: 780. 397: 873.
 fessa 81: 163. 112: 21
 152: 446. 158: 618. 17:
 340. 224: 83. 266: 29:
 301: 480. 334: 625.
 fessam 56: 422. 331: 53
 418: 426.
 fessamque 458: 527.
 fessas 30: 582.
 fessi 462: 628.
 fessis 180: 519. 325: 393.
 fessios 128: 634. 147: 32
 271: 439. 324: 352. 47:
 648.
 fessum 94: 502.
 fessus 289: 128. 321: 27.
 394: 777.
 fessusque 194: 163. 366
 66.
 festa 106: 33. 295: 270
 300: 431. 346: 150.
 festa 70: 795. 305: 598.
 festaque 348: 214.
 festas 243: 581. 249: 746
 festinant 163: 59.

- festinat 332: 575.
 festinus 324: 347.
 festis 79: 111. 295: 277.
 festisque 95: 528. 432: 774.
 festo 245: 657.
 festum 104: 4. 118: 390.
 315: 95.
 festumque 139: 113.
 fiant 282: 752.
 fias 304: 579.
 fiat 132: 752. 282: 759.
 299: 416. 377: 332.
 fibra 211: 600.
 fibras 176: 391. 427: 633.
 452: 136.
 fibris 320: 248. 388: 637.
 461: 580.
 fibula 55: 412. 417: 394.
 ficta 37: 771. 393: 734. 431:
 759.
 ficta 200. 308. 256: 55.
 fictæ 400: 935.
 fictamque 144: 246.
 ficti 219: 829. 282: 768.
 342: 57.
 fictilibus 246: 668.
 fictis 364: 9.
 ficto 282: 766. 365: 37.
 fictos 181: 565.
 fictum 255: 25.
 fictumque 366: 59.
 fida 68: 745. 264: 249.
 376: 319. 393: 748.
 fidæ 154: 491. 220: 848.
 fidas 298: 382.
 fide *adj.* 72: 837.
 fide *subst.* 79: 106. 119: 394.
 180: 506. 215: 733. 216:
 742. 219: 834. 283: 791.
 359: 545.
 fidelem 376: 319.
 fideli 392. 722.
 fidelius 210: 563.
 fidem 88: 341. 175: 498.
 181: 566. 190: 46. 194:
 166. 200: 323. 215: 726.
 219: 838. 287: 81. 298:
 395. & *alibi*.
 fidemque 137: 44. 141: 151.
 280: 705. 313: 365.
 fidenque 236: 370.
 fideque 213: 648. 389: 651.
 fidere 210: 545.
 fides 95: 527. 247: 256: 55.
 268: 371. 296: 302. 414:
 207. 451: 361.
 fidesque 10: 129. 279: 671.
 fidibusque 169: 178.
 fidis 259: 125.
 fidissima 29: 562. 77: 68.
 105: 192. 326: 415. 332:
 585.
 fidissime 115: 281. 275:
 568.
 fido 90: 379.
 fiducia 20: 356. 68: 731.
 86: 270. 130: 687. 146:
 309. 200: 309. 222: 10.
 224: 88. 237: 434. 258:
 120. 281: 720. 327: 430.
 362: 625. 403: 32.
 fidum 366: 63.
 fidumque 405: 83. 412:
 251.
 fierent 162: 18.
 fieres 95: 518.
 fieret 107: 66. 280: 712.
 fieretque 57: 472.
 fieri 53: 352. 58: 481. 86:
 270. 111: 188. 114: 272.
 263: 221. 265: 250. 290:
 139. 348: 207. 398: 885.
 452: 388.
 fies 64: 647.
 fiet 200: 311. 428: 686.
 figat 25: 463.
 figens 110: 141.
 figentem 382: 456.
 figere 137: 55. 160: 659.
 figis 112: 196. 351: 299.
 figit 76: 25. 131: 717. 139:
 116. 257: 84. 385: 341.
 417: 392.
 figitque 78: 84.
 figitur 18: 297. 350: 268.
 figura 66: 698. 106: 46.
 413: 286. 431: 770.
 figuræ 287: 69. 293: 234.
 334: 634.
 figuram 28: 547. 57: 474.
 90: 399. 119: 409. 215:
 727. 227: 169. 317: 175.
 389: 671. 452: 374.
 figuras 8: 88. 123: 436. 244:
 615. 248: 730. 320: 253.
 359: 556. 427: 652. 443:
 172. 446: 253. 449: 308.
 figuris 143: 211. 147: 326.
 320: 241. 443: 169.
 fila 64: 654. 107: 54. 119:
 396. 139: 118. 162: 34.
 285: 31. 287: 89.
 filia 26: 481. 64: 636. 72:
 844. 106: 47. 112: 210.
 211. 149: 376. 152: 438.
 155: 522. *bis* 163: 39.
 175: 366. 222: 17. 252:
 847. & *alibi*.

- fissa 126: 587.
 fissa 302: 512.
 fissaque 47: 211.
 fissum 131: 718.
 fissus 107: 65.
 fistula 34: 688. 66: 682,
 683. 109: 122. 228: 192.
 394: 784.
 fit 15: 237. 17: 269. 36:
 740. 41: 66. 54: 377. 65:
 673. *Et alibi plur.*
 fitque 36: 739. 167: 142.
 398: 889. 444: 185. 445:
 207.
 fiunt 129: 660. 308: 700:
 314: 82. 423: 554. 446:
 244.
 fiuntque 193: 124. 338:
 744.
 fixa 78: 92. 140: 124. 141:
 173. 173: 311. 192: 87.
 236: 382. 262: 206.
 fixerat 309: 712.
 fixit 25: 472. 289: 131.
 352: 331. 355: 421. 356:
 451.
 fixo 8: 91. 305: 601. 356:
 458.
 fixum 77: 66. 237: 413.
 fixumque 77: 69.
 fixurus 58: 504. 415: 343.
 fixus 170: 227. 252: 358.
 352: 335.
 flabat 213: 664.
 flagellis 118: 367.
 flagrans 435: 847.
 flagrant 117: 347.
 flagrantem 238: 456. 350:
 271.
 flagrantemque 204: 395.
 flagrantes 198: 258.
 flagrat 178: 460.
 flagratque 43: 104.
 flamina 7: 59. 17: 263. 28:
 528. 371: 184.
 flamine 73: 875. 212: 629.
 333: 600. 335: 664.
 flamma 235: 356. 252:
 846. 263: 233. 264: 241.
 295: 279. 455: 411.
 flammâ 15: 230. 52: 325.
 194: 160. 440: 78.
 flammaque 416: 351.
 flammæ 44: 123. 218: 803.
 261: 172. 264: 262. 273:
 508. 422: 532. 451: 352.
 flammæque 87: 306. 210:
 554.
 flammam 90: 374. 450:
343.
 flammamque 148: 353.
 359: 551.
 flammâs 16: 255. 26: 495.
 71: 811. 93: 464. 178:
 466. 189: 17. 196: 210.
 264: 249. 281: 724: 291:
 173. 351: 295. 420: 467.
 469: 778.
 flammâsque 39: 2. 223: 53.
 flammiferaj 152: 442. 432:
 796.
 flammiferis 45: 155.
 flammiferumque 473: 849.
 flammis 47: 210. 51: 299.
 54: 380. 57: 454. 63: 629.
 168: 164. 183: 615. 238:
 462. 364: 7. 388: 636.
 403: 25.
 flatibus 209: 532.
 flatuque 380: 418. 411:
 226.
 flava 166: 167: 130.
 flavâ 419: 448.
 flavaque 9: 112.
 flavæ 69: 749. 93: 487.
 231: 275.
 flavam 229: 168. 280: 714.
 flaventi 406: 97.
 flaventibus 246: 670. 279:
 688.
 flavescere 156: 560. 187:
 718.
 flavescit 256: 36.
 flavescunt 247: 701.
 flavum 317: 156.
 flavus 98: 617.
 flavusque 49: 245.
 flebam 100: 656.
 flebant 21: 367. 286: 41.
 flebat 322: 289. 434: 829.
 flebile 209: 518. 313: 52,
 53. 387: 620.
 flebilis 431: 748.
 flebant 58: 482.
 flebat 46: 169. 286: 51.
 flebantem 25: 455. 137:
 56.
 fletere 116: 303. 143: 232.
 276: 608.
 flesti 100: 672. 173: 308.
 327: 439.
 flectique 22: 409.
 flectimur 71: 821.
 flectit 170: 225. 228: 194.
 429: 697. 464: 686.
 flectitur 465: 689.
 flectitur 21: 378. 67: 718.
 295: 286. 326: 400.
- flector 253: 881.
 flectunt 21: 372.
 flemus 259: 144.
 flendo 420: 474.
 flendo 203: 380.
 flendoque 259: 142.
 flens 382: 475.
 flentem 414: 305.
 flentemque 152: 459.
 flentes 210: 578. 414: 305.
 flenti 100: 652. 455: 437.
 457: 492.
 flentibus 220: 868. 341:
 31.
 flere 120: 426. 182: 585.
 214: 696. 297: 362. 298:
 387. 190: 689. 418: 420.
 flerunt 176: 194.
 flette 176: 404.
 flet 173: 310. 185: 665.
 269: 396. 302: 500. 445:
 232.
 fletque 445: 229.
 fletibus 30: 584. 327: 419.
 fletu 130: 674. 335: 657.
 fletumque 110: 140. 183:
 610.
 fleturi 232: 291.
 fletus 53: 340. 130: 693.
 289: 136. 335: 672. 434:
 835.
 fleverunt 313: 46.
 flevit 405: 68.
 flexere 247: 696.
 flexerat 211: 584. 300:
 447.
 flexipart. 6: 98.
 flexi verb. 252: 865.
 flexipedes 288: 99.
 flexis 181: 552.
 flexisque 47: 196.
 flexit 82: 188. 286: 57.
 293: 236. 309: 720. 328:
 450.
 flexo 200: 313.
 flexos 256: 64.
 flexum 227: 160.
 flexumque 62: 603. 117:
 340.
 flexus 152: 430.
 flore 257: 87. 267: 344.
 florebat 267: 341.
 florem 94: 509. 196: 216.
 271: 435. 292: 20^v. 309:
 728. 379: 395. 413: 291.
 440: 80.
 florent 333: 605. 444: 204.
 florente 40: 27.
 florentemque 207: 464.
 florentia

- florentia 70: 791. 431: 953.
 764.
 florentis 215: 707. 383: 157: 576. 316: 139. 398: 889. 426. 615. 438. 54.
 flores 9: 108. 73: 861. 115: 283. 116: 315. 150: 390. 399. 267: 343.
 florefque 198: 265. 199: 284. 296: 309.
 floribus 145: 266. 465: 688.
 floridior 393. 790.
 florilegæ 451: 366.
 florumque 444: 204.
 flos 114: 269. 292: 212. 293: 216. 309: 735.
 flosque 292: 206.
 fluctibus 10: 134. 124: 526. 319: 210. 329: 481. 497. 336: 700. 337: 721. 420: 476. 448: 287.
 fluctu 330: 507.
 fluctus 18: 310. 131: 728. 156: 558. 256: 40. 320: 256: 329: 488. 330: 525. 529. 331: 538. 332: 564. 566. 568. 335: 666. 393: 744. 461: 604.
 fluctusque 20: 334.
 fluctusve 410: 185.
 fluens 201: 343. 315: 117.
 fluentem 255: 18.
 fluentia 256: 57.
 fluentibus 126: 582.
 fluere 335: 656.
 fluidoque 122: 482.
 fluidos 409: 168. 445: 231.
 fluidove 451: 362.
 fluit 17: 266. 50: 251. 232: 288. 261: 173. 350: 270. 355: 436. 447: 280. 450: 329.
 fluitantia 329: 470.
 fluitare 316: 126.
 fluitque 227: 163.
 lumen 248: 737. 443: 180. 449: 313.
 lumina 9: 111. 13: 188. 18: 285. 20: 234. 344. 23: 423. 28: 545. 30: 577. 49: 24. 54: 380. 55: 407. 60: 539. *alibi*.
 luminaque 5: 39: 40: 16.
 lumine 50: 256. 89: 342. 195: 189. 354: 413.
 luminea 460: 565.
 luminea 50: 253.
 lumineis 425: 599.
 luminibus 17: 280. 400: 388. 426. 615. 438. 54.
 fluvialis 339: 773.
 fluvii 210: 568.
 fluvios 209: 535.
 fluviumque 258: 11.
 fluunt 54: 364. 237: 402. 443: 178.
 fluxerunt 83: 203.
 fluxit 344: 112. 352: 325.
 foci 246: 671.
 focus 325: 393.
 fodiebant 312: 23.
 fodientibus 331: 535.
 fodit 200: 315.
 fecunda 57: 472. 257: 70. 333: 605. 383: 505.
 fecundaque 23: 419. 229: 222.
 fecundam 293: 220.
 fecundior 33: 680.
 fecundique 204: 417.
 fecundis 416: 347.
 fecundo 432: 791.
 fecundum 251: 821.
 fecundus 76: 31.
 fœda 12: 165. 210: 548.
 fœdabis 95: 523.
 fœdantem 220: 850.
 fœdaque 156: 549.
 fœdari 404: 601.
 fœdat 171: 238. 241: 529.
 fœdataque 385: 563. 410: 190.
 fœdera 69: 757. 190: 46. 208: 486. 487. 215: 715. 715. 220: 857. 417: 380.
 fœdere 155: 532. 204: 403. 305: 599. 456: 460.
 fœdo 353: 366.
 fœdoque 296: 319.
 fœdus 297: 353. 338: 744.
 fœdusque 208: 503.
 fœmina 20: 351. 22: 413. 56: 434. 66: 701. 88: 326. 115: 280. 118. 378. 173: 314. 233: 305. 237: 433. 247: 704. 252: 868. *alibi*.
 fœmineæ 55: 536. 106: 29. 185: 680. 294: 245. 389: 651.
 fœminea 415: 341.
 fœmineam 287: 80.
 fœmineis 236: 392. 370: 165.
 fœmineo 22: 413. 333: 333.
 fœmineos 309: 729.
 fœmineum 390: 693.
 fœmineusque 260: 151.
 fœnilibus 178: 457.
 fœno 427: 645.
 fœta 395: 803.
 fœtibus 23: 433. 307: 665.
 fœto 193: 130.
 fœtu 166: 111.
 fœtum 164: 81. 184: 637. 226: 133.
 fœtura 396: 827.
 foliis 94: 510. 116: 314. 132: 742. 268: 369. 293: 215. 312: 9. 379: 398.
 folio 394: 789. 413: 269.
 folioque 292: 208.
 fons 81: 161. 91: 407. 156: 573.
 fontana 415: 327.
 fonte 116: 310. 146: 312. 157: 575. 432: 786. 433: 798. 449: 322.
 fontem 118: 388. 278: 663. 459: 550.
 fontemque 91: 414.
 fontes 5: 33: 51: 273. 57: 464. 118: 385. 152: 447. 196: 200. 209: 533. 390: 690. 447: 270. 366: 713.
 fontefque 49: 238. 55: 406.
 fonti 91: 427. 316: 140. 432: 791.
 fontibus 17: 281. 48: 218. 76: 27. 82: 177. 90: 545. 210: 568. 400: 954.
 fontis 198: 98. 115: 287. 144: 256. 145: 263. 151: 425. 289: 122. 432: 788. 794.
 foramen 259: 129.
 foramina 342: 44. 355: 438.
 foramine 106: 30. 109: 123.
 forcipe 181: 556. 257: 78. 350: 277.
 fore 13: 196. 16: 250. 69: 758. 199: 639. *alibi*.
 forem 224: 72. 240: 502. 274: 533. 281: 734.
 forent 77: 62. 223: 46. 312: 15.
 fores *subst.* 29: 563. 43: 113. 69: 768. 71: 819. 101: 699. 121: 453. 122: 487. 152: 448. 247: 702. 266: 298. 310. 283: 782. 293. 224. 298: 384. 301: 457. 333: 333.

- 333: 605. 430: 717. 453: 407.
 fores *verb.* 57: 472.
 foret 5: 35. 7: 72. 11: 151.
 20: 359. & *alibi plur.*
 foribus 40: 18. 430: 735.
 foribusque 108: 85. 129: 651. 213: 647.
 forma 16: 248. 22: 405.
 26: 489. 28: 530. 61: 572: 88. 331. 92: 455.
 93: 476. 111: 193. 118: 378. 185: 680. 190: 28.
 & *alibi.*
 formâ 68: 726. 89: 354. 98: 607. 134: 794. 137: 49.
 178: 412. 267: 330. 272: 451. 294: 240. 303: 529.
 332: 301.
 formaque 70: 773. 335: 653.
 formæ 17: 237. 36: 743.
 68: 731. 86: 270. 91: 416.
 117: 346. 127: 604. 130: 676. 687. 157: 580. 208: 497. 237: 434. 280: 715.
 & *alibi.*
 formæque 7: 73.
 formam 22: 402. 92: 439.
 94: 503. 134: 783. 152: 457. 213: 642. 318: 203.
 319: 209. 354: 394. 380: 405. 416: 373. 452. 381.
 & *alibi.*
 formamque 163: 43. 252: 853. 292: 212. 294: 248.
 303: 534.
 formaras 86: 288.
 formas 3: 1. 321: 261. 333: 633. 334: 626. 431: 765.
 443: 170. 455: 455.
 formaſque 42: 78.
 formatæ 21: 364.
 formatum 91: 419.
 formatus 147: 328.
 formidabile 73: 857.
 formidabilis 46: 174.
 formidatis 456: 475.
 formidine 41: 66. 47: 200.
 134: 802. 422: 518. 442: 153.
 formis 23: 416.
 formosa 31: 612. 116: 319.
 168: 167. 272: 461. 294: 266.
 formosæ 157: 581.
 formosii 92: 461.
 formosior 192: 84. 216: 735. 272: 462. 302: 523.
- formosis 305: 611.
 formosissimus 105: 18. 302: 522.
 formosius 214: 684.
 formosos 116: 310.
 formosus 73: 851. 859: 222: 26. 272: 475. 280: 712.
 fornace 48: 229. 192: 107.
 fornacibus 450: 340.
 foro 470: 796.
 fors 18: 297. 24: 453. 50: 257. 338: 751. 418: 425.
 forſitan 42: 76. 147: 333.
 215: 704. 219: 821. & *alibi.*
 forte *adj.* 177: 427. 260: 150.
 fortè *adv.* 16: 254. 26: 493.
 66: 692. 67: 711. & *alibi plur.*
 fortemque 370: 170.
 fortes 96: 547. 170: 221.
 256: 46. 327: 431. 367: 84. 378: 360.
 forti 69: 754. 235: 341.
 323: 319. 342: 64. 344: 98. 364: 23. 386: 597.
 387: 616. 426: 619.
 fortia 129: 652. 328: 462.
 360: 575. 370: 170. 386: 595. 390: 694.
 fortibus 25: 456. 115: 285.
 210: 546. 220: 870. 237: 407. 242: 553. 303: 39.
 319: 222. 459: 534.
 fortior 224: 76.
 fortis 84: 219. 110: 149.
 191: 76. 350: 286. 368: 121. 377: 340. 382: 451.
 383: 488.
 fortisque 303: 543. 379: 383.
 fortissime 133: 769. 143: 221. 248: 728. 375: 278.
 fortissimus 292: 207.
 fortiter 106: 27. 255: 28. 373: 237.
 fortius 44: 127. 186: 708.
 263: 218.
 fortuna 125: 566. 140: 140. 149: 368. 169: 195.
 209: 518. 217: 762. 222: 12. 224: 73. 299: 400.
 305: 603. 377: 334. 381: 435. 384: 525. 386: 573.
 446: 261. 457: 493.
 fortunæ 45: 140. 80: 141.
 fortunæque 80: 149.
- fortunam 367: 90.
 fortunaque 214: 688. 297 335.
 fortunata 116: 323. 440 98.
 fortunatumque 71: 803.
 forum 120: 444.
 forumque 473: 841.
 fossa 198: 259.
 fossæ 9: 97.
 fossas 197: 245. 346: 149.
 372: 212.
 fovebam 212: 633.
 fovendos 245: 654.
 foventque 241: 536.
 fovesque 219: 823.
 foveť 63: 617. 205: 427.
 355. 424. 415: 333.
 fovi 459: 532.
 fovit 53: 339.
 fracta 355: 434. 458: 52.
 527.
 fractaque 357: 488.
 fractæ 352: 340.
 fractarum 52: 317.
 fractis 137: 58.
 fractus 366. 52.
 fræna 44: 121. 47: 168.
 191. 52: 316. 171: 231.
 234. 223: 37. 308: 704.
 frænabas 289: 125.
 frænataque 196: 220.
 frænato 320: 237.
 frænis 105: 24. 250: 795.
 frænisque 159: 643. 170 228.
 fraga 9: 104.
 fragiles 288: 93.
 fragileſque 349: 243.
 fragilis 443: 169.
 fragmina 238: 460. 332 561. 423: 563.
 fragor 17: 269. 329: 485.
 fragore 324: 365.
 fragorem 235: 340. 330 507.
 fragoris 133: 778.
 frangit 337: 730. 352: 34.
 frangitur 331: 551. 552 332: 569.
 frangunt 240: 508.
 frater 17: 275. 51: 29.
 116: 323. 191: 54. 272 476. 273: 493. 503: 27.
 509. 338: 758. 365: 3 378: 359.
 fraterque 214: 669. 371 191.

- fraterna 565: 31.
 fraternaque 238: 442.
 fraternæque 79: 128.
 fraterni 239: 488. 369: 149.
 fraternis 57: 454. 202: 367. 240: 505.
 fraterno 272: 458. 275: 557. 321: 268.
 fratre 84: 220. 144: 238.
 fratrem 134: 786. 137: 46. 155: 528. 238: 442. 272: 455. 460. 321: 273.
 fratremque 190: 51. 240: 520. 326. 410.
 fratres 79: 123. 139: 107. 176: 393. 186: 693. 194: 141. 236: 372. 238: 446. 239: 491. 240: 509. 269: 405. 361: 603. 369: 151. 372: 202. 383: 499. 423: 545.
 fratresque 331: 542.
 fratri 94: 506. 144: 250. 172: 291. 272: 469. 275: 569. 322: 298. 389: 664.
 fratribus 79: 118. 214: 686. 335: 646. 340: 3.
 fratrique 323: 329.
 fratris 51: 293. 272: 454. 277: 639. 297: 348. 360: 586.
 fratrisque 156: 564. 316: 410.
 fratrum 7: 60. 11: 445. 172: 289. 240: 506. 456: 460.
 fraudare 197: 250.
 fraudat 430: 715.
 fraudate 292: 396.
 fraude 61: 558. 365: 32. 441: 120. 457: 498. 469: 766.
 fraudem 100: 650. 190: 45. 440: 102.
 fraudes 95: 534.
 fraudesque 10: 130.
 fraudo 231: 654.
 fraxineam 135: 9. 353: 369.
 fraxinus 140: 143. 214: 682. 288: 93. 345: 122. 352: 324.
 fregit 141: 172. 153: 478. 352: 340. 349. 155: 433.
 fremebant 270: 418.
 fremebundus 345: 128. 410: 188.
 frementem 263: 207.
- frementes 158: 627.
 frementi 16: 244.
 frementis 131: 719.
 fremida 135: 2.
 fremit 101: 704. 109: 136. 167: 146.
 fremitu 351: 316.
 fremunt 95: 528.
 frendens 238: 437.
 frequens 55: 409. 127: 620. 258: 106. 466: 715.
 frequentant 102: 732. 106: 37. 314: 89.
 frequentat 266: 323. 291: 169. 300: 436.
 frequentes 97: 581. 168: 159.
 freuento 101: 691.
 freta 5: 36. 51: 298. 125: 552. 134: 788. 165: 104. 178: 445. 186: 691. 191: 67. 196: 201. 206: 460. 226: 142. 343: 586. 307: 654. 316: 150. 328: 463. 338: 749. 448: 291. 458: 516.
 fretaque 329: 491.
 freti 319: 209.
 freto 135: 6. 225: 104. 429: 711. 469: 772.
 fretoque 421: 483.
 fretum 120: 440. 180: 512. 188: 1. 251: 534. 320: 258. 327: 435. 330: 517. 398: 904. 910. 403: 6. 419: 337. 423: 558. 447: 263. 465: 706.
 fretumque 337: 714. 342: 39.
 frigida 4: 19. 193: 136. 440: 349.
 frigidus 158: 632. 265: 290.
 frigora 6: 56. 48: 224. 150: 390.
 frigore 6: 51. 46: 174. 276: 581. 278: 661.
 frigoris 69: 763.
 frigus 63: 611. 219: 814. 250: 790. 289: 129. 326: 416. 431: 763.
 frigusque 71: 823.
 frondaror 427: 649.
 fronde 20: 347. 61: 557. 96: 542. 132: 745. 219: 845. 258: 94. 268: 355. 312: 27. 315: 108.
 frondem 28: 550. 178: 457. 199: 280.
- frondente 249: 756.
 frondentis 232: 299.
 frondere 247: 714. 715.
 frondes 55: 407. 128: 637. 195: 178. 232: 289. 249: 759. 268: 355. 268: 374. 384. 333: 615. 404: 37. 428: 664.
 frondesque 278: 650.
 frondescere 119: 395.
 frondibus 50: 393. 100: 667. 150: 389. 168: 163. 183: 599. 288: 91. 313: 46. 377: 324. 390: 690. 397: 847. 411: 516. 444: 205.
 frondis 24: 449. 29: 565.
 frondosus 237: 410.
 frons 156: 570. 293: 223.
 fronte 12: 173. 17: 267. 58: 476. 73: 857. 137: 38. 154: 488. 256: 45. 257: 86. 290: 138. 353: 387. 394: 770. 397: 851. 406: 95. 461: 596.
 frontem 76: 21. 84: 221. 100: 666. 176: 133. 256: 45. 289: 114.
 frontemque 124: 527.
 frontes 461: 608.
 fronti 51: 276. 80: 139. 279: 687. 351: 315. 353: 386. 441: 133.
 frontis 253: 884.
 fruatur 50: 585.
 fructum 312: 32.
 fructus 51: 285.
 fruenter 455: 448.
 fruetur 239: 486.
 fruge 250: 789. 452: 393.
 fruges 9: 109. 51: 288. 148: 342. 441: 234.
 frugiferas 159: 656.
 frugilegas 212: 624. 624.
 frugis 316: 120.
 frugum 153: 475. 490. 166: 118. 231: 274. 300: 433. 441: 122.
 frui 26: 487. 281: 723.
 fruitur 70: 779.
 frustra 46: 172. 63: 619. 65: 676. 92: 432. 94: 500. 116: 333. 138: 91. 142: 152. 141: 175. 172: 265.
 & passim alibi.
 frustra 15: 233. 97: 495. 256: 39. 287: 73. 356: 458. 430: 741. 472: 827.
 frutex 24: 719.

- frutices 16: 122. 268: 381.
 fruticumque 117: 339.
 fudi 367: 86: 374: 256.
 fudit 63: 610. 626. 140:
 141. 356: 469.
 fueram 274: 512. 400:
 659.
 fueramque 91: 570.
 fuerant 65: 659. 229: 221.
 243: 579. 347: 195. *o*
aliquoties alib.
 fuerat 8: 58. 57: 469. 58:
 504. 84: 228. 108: 172.
 113: 235. 125: 551. *o*
passim alib.
 fuere 65: 666. 247: 711.
 287: 75.
 fuerint 60: 451. 126: 603.
 fueris 95: 121.
 fuerit 115: 280. 125: 572.
 130: 687. 166: 111. 213:
 660. 216: 738. 279: 677.
 347: 179.
 fueritque 374: 254.
 fuerunt 53: 233. 119: 396.
 187: 716. 276: 585. 369:
 151. 437: 18. 441: 110.
 fuga 28: 530. 180: 518.
 339: 777. 358: 535. 368:
 115. 410: 187.
 fugabatur 273: 501.
 fugacem 134: 785.
 fugaci 28: 541.
 fugacibus 24: 442. 303:
 543.
 fugæ 28: 534. 147: 323.
 158: 618. 308: 706. 321:
 381. 323: 334. 351: 313.
 397: 879.
 fugæque 293: 233.
 fugam 31: 60. 77: 47.
 182: 572. 314: 77. 366:
 69.
 fugant 17: 263. 211: 605.
 221: I.
 fugarant 188: 4.
 fugat 25: 469. 471. 304:
 569.
 fugatis 45: 144.
 fugato 144: 238.
 fugaverat 464: 665.
 fugavi 364: 8.
 fuge 31: 597. 304: 565. 351:
 309. 412: 247.
 fugerat 235: 368. 439: 60.
 fugere 158. 605. 218: 796.
 fugère 10: 129. 392: 718.
 fugerent 89: 355.
 fugeres 357: 860.
 fugiamus 162: 29.
 fugiant 347: 183.
 fugias 27: 515. 92: 456.
 393: 797. 428: 672.
 fugiebant 145: 286.
 fugiebat 31: 597.
 fugiens 172: 295. 267: 347.
 336: 695. 405: 82.
 fugiensque 90: 390.
 fugientem 70: 787. 292:
 188. 329: 468. 376: 295.
 398: 907.
 fugienti 355: 425.
 fugientia 259. 127.
 fugientibus 412: 238.
 fugientis 339: 775.
 fugio 61: 756. 117: 336.
 158: 601.
 fugis 27: 515. 90: 384.
 93: 477. 225: 108. 271:
 446. 372: 223. 428: 668.
 fugisse 34: 701. 46: 176.
 174: 337. 395: 808.
 fugit 15: 232. 25: 474. 27:
 502. 526. 50: 254. 58:
 492. 62: 594. 70: 786.
 82: 198. 84: 228. 229.
 90: 390: 108: 100, 101.
 122: 488. 123: 521. 153:
 460. 117: 232. 199: 290.
 201: 351. 216: 749. 210:
 788. 276: 579. 277: 632.
 300: 448. 301: 476. 334:
 624. 336: 688. 339: 771.
 351: 301, 302. 352: 338.
 367: 81. 400: 938. 404:
 63.
 fugitque 301: 458.
 fugiunt 27: 506. 36: 739.
 126: 602. 220: 864. 313:
 34. 444: 153.
 fugiuntque 210: 574.
 fui 13: 184. 124: 538. 157:
 578. 158: 603. 308: 682.
 383: 505.
 fuimus 359: 553.
 fuimusve 445: 215.
 fuisse 434: 834. 442: 290.
 fuisssem 306: 632. 421: 482.
 fuisses 20: 358. 60: 534.
 194: 145.
 fuisset 72: 829. 134: 800.
 153: 455. 168: 156. 274:
 533. 295: 298. 336: 699.
 fuisti 459: 543.
 fuistis 92: 443.
 fuit 4: 15. 5: 32. 12: 162.
 14: 205. 215. 16: 241.
 19: 314. 323. 22: 408.
 410. 31: 623. 33: 659. *o*
alibi passim.
 fuitque 27: 517.
 fulgebant 289: 112.
 fulgentem 222: 27.
 fulgentia 181: 567.
 fulgentibus 390: 700.
 fulgentis 40: 17.
 fulget 25: 470. 67: 722.
 fulgore 212: 619. 334: 61.
 fulgorem 119: 398.
 fulgura 87: 300.
 fulgure 433: 517.
 fulcificque 244. 625.
 fulmen 13: 197. 87: 301.
 305. 232: 289. 303: 550.
 397: 857.
 fulmina 16: 223. 30: 591.
 41: 61: 51: 279. 52: 308.
 290: 156. 158. 330: 523.
 359: 560.
 fulmine 11: 155. 235: 555.
 fulmineis 330: 553.
 fulmineo 426: 618.
 fulmineos 325: 368.
 fulminibus 6: 56.
 fulminis 18: 305. 426: 618.
 439: 69. 471: 811.
 fulsit 59: 109. 195: 110.
 fulva 214: 683. 343: 89.
 fulvaque 86: 273.
 fulvæ 256: 36. 308: 698.
 fulvas 330: 499.
 fulvis 73: 865. 156: 546.
 186: 707. 226: 146. 292:
 191. 303: 551. 324: 355.
 358: 524.
 fulvo 9: 115. 307: 648.
 350: 273. 415: 345. 417:
 595.
 fulvos 18: 304.
 fulvum 315: 103. 339: 771.
 fumabant 295: 273.
 fumabat 137: 57.
 fumant 47: 209. 348: 215.
 fumante 432: 792.
 fumantes 406: 87.
 fumantia 52: 325. 380.
 421. 416: 363.
 fumat 51: 295.
 fumavit 49: 242.
 fumi 387: 601.
 fumificque 193: 114.
 fumida 119: 405. 349:
 259.
 fumo 49: 232. 284: 6. 320:
 248.
 fumos 29: 571.
 funale 349: 247. *o*

functa 120: 435. 284: 14. furibundus 123: 112. 397: 332: 559.
 functi 133: 765.
 functo 332: 585.
 functus 241: 547. 295: 273.
 funda 68: 728. 131: 710.
 fundâ 434: 425.
 fundæ 123: 518.
 fundamina 148: 361. 454: 433.
 fundamine 433: 808.
 fundatis 424: 583.
 fundebat 260: 160.
 fundere 335: 672. 376: 306.
 fundit 197: 248. 211: 594. 237: 417. 383: 490.
 undunt 241: 540.
 unduntque 81: 172.
 unduntur 17: 269.
 une 99: 628.
 unera 172: 282, 285. 181: 565. 211: 607. 239: 484. 331: 540. 384: 518. 431: 746.
 unere 177: 430. 210: 565.
 funereum 240: 512.
 unereus 300: 453.
 uneribus 211: 607. 384: 523. 390: 696.
 uneris 292: 199.
 unes 100: 679.
 unesta 210: 775.
 unestâ 120: 432.
 unestaque 293: 216.
 unestas 332: 584.
 unestri 43: 88. 77: 49.
 unesto 325: 378.
 ungi 58: 480.
 ungis 203: 393.
 unibus 249: 775.
 unis 419: 445.
 unus 239: 484. 431: 751.
 urca 245: 647.
 urcas 247: 700.
 urens 102: 716. 236: 391.
 urentem 136: 13. 377: 322.
 urientibus 349: 231.
 ures 427: 640.
 urale 123: 506.
 urali 184: 657.
 uraliaque 182: 591.
 uralibus 164: 84. 239: 481. 312: 12.
 urib. nda 225: 107. 277: 636. 407: 107.

G

Galatea 393: 738. 394: 789. 395: 798. 396: 839. 397: 863, 869. 398: 880, 898.
 Galanthida 266: 316.
 Galanthis 266: 316.
 galea 193: 121. 222: 26. 353: 375.
 galeæ 9: 99. 345: 141. 368: 105.
 galeam 164: 79.
 galeamque 345: 130. 96: 542. 356: 466.
 Gallicus 28: 533.
 Gange 105: 21. 137: 47.
 Gangesque 49: 249.
 Gangetica 184. 636.
 Ganymedes 338: 756.
 Ganymedis 290: 155.
 Gargaphie 81: 156.
 garrula 60: 547. 89: 360. 230: 237.
 garrulitas 160: 678.
 gaude 300: 442. 430: 721.
 gaudeat 307: 660.
 gaudebat 64: 634. 115: 295.
 gaudens 25: 476. 252: 863.
 gaudent 132: 736, 748. 440: 87.
 gaudenti 316: 119.
 gaudere 157: 583. 230: 223. 361: 607. 441: 129.
 gauderet 242: 75.
 gaudet 15: 235. 45: 152. 56: 430. 73: 862. 85: 258. 259: 139. 295: 278. 330: 445. 331: 456. 425: 596. 473: 851.
 gaudete 283: 791. 286: 39. 341: 19.
 gaudetque 315: 106. 449: 323.
 gaudia 117: 350. 118: 368. 180: 514. 141: 653, 660. 206: 455. 209: 513. 218: 800. 230: 238. 237: 420. 272: 482. 323: 310. 347: 198. 350: 285. 382. 463.
 gavisâ 280: 708.
 gavisus 345: 126.
 gelida 47: 200. 418: 427. 449: 310.
 gelidæ 442: 131.
 gelidæque 240: 496.
 gelidas 128: 625. 152: 433.
 gelidi

871.
 furiis 450: 327.
 furiisque 182: 595.
 furiosaque 298: 370.
 furiosior 281: 736.
 furit 78: 93. 79: 122. 99: 623. 141: 170. 251: 828. 339: 791. 356: 478. 385: 547. 401: 967. 419: 451. 449: 321.
 furor 95: 531. 99: 640. 120: 429. 274: 540. 297: 355. 299: 397. 365: 43.
 furore 365: 36.
 furorem 189: 10. 429: 701.
 furores 64: 640. 276: 582. 276: 601.
 furoribus 120: 431.
 furoris 89: 350. 179: 480. 356: 58. 403: 16.
 furta 31: 606. 66: 696. 75: 7. 111: 174. 201: 359. 275: 557. 368: 111.
 furti 31: 623.
 furtique 111: 174.
 furtim 87: 313. 90: 371. 133: 776. 338: 760 413: 275.
 furtis 368: 104.
 furtisque 365: 32.
 furtiva 116: 327.
 furto 85: 266.
 furtoque 66: 700.
 furtum 56: 423. 66: 687. 323: 313.
 furvis 155: 541.
 fusca 245: 286.
 fusco 113: 221. 320: 247. 350: 292.
 fusile 316: 126.
 fusos 404: 56.
 fusura 162: 22.
 futura 16: 248. 65: 660. 88: 338. 286: 33. 356: 456. 368: 116.
 futuræ 82: 191.
 futuri 78: 104. 167: 137. 192: 96. 238: 455. 271: 423. 328: 457. 378: 363. 477: 782. 471: 815. 475: 834.
 fururis 308: 684.
 futuro 237: 409.
 futurorum 392: 722.
 futuros 460: 559.
 futurum 36: 735.
 futurus 283: 755.

- gelidi 14 : 217. 46 : 171.
 186 : 711.
 gelidis 34 : 689. 110 : 141.
 171 : 277. 219 : 815. 263 :
 220.
 gelido 108 : 90. 133 : 772.
 260 : 170. 320 : 251.
 gelidoque 21 : 376. 78 : 110.
 gelidos 113 : 247. 165 : 88.
 171 : 249. 174 : 347. 175 :
 374. 299 : 423.
 gelidum 57 : 455. 459 : 550.
 gelidumque 101 : 683. 158 :
 608.
 gemellam 272 : 452.
 gemelliparæ 173 : 315.
 gemellos 186 : 712. 323 :
 316.
 gemina 123 : 514. 170 :
 205. 286 : 64.
 geminæ 101 : 713. 357 :
 502.
 geminam 227 : 169. 239 :
 472.
 geminaque 100 : 663. 430 :
 775.
 geminas 76 : 45. 133 : 774.
 163 : 54. 229 : 201. 467 :
 739.
 geminasque 262 : 193 :
 geminat 301 : 471.
 geminata 66 : 702. 384 :
 221. 464 : 681.
 geminatis 48 : 220.
 geminato 349 : 257.
 geminaverat 157 : 586.
 gemini 110 : 161. 139 : 107.
 232 : 301. 236 : 372. 353 :
 449. 432 : 796.
 geminique 63 : 630.
 geminis 180 : 538. 198 :
 260. 251 : 818. 289 : 116.
 328 : 463.
 gemino 61 : 555. 166 : 111.
 247 : 720. 257 : 72. 293 :
 222. 403 : 6. 462 : 611.
 geminos 47 : 195. 174 :
 336. 236 : 400. 247 : 720.
 390 : 697. 396 : 834.
 geminum 91 : 420. 167 :
 126.
 gemit 71 : 807. 209 : 544.
 298 : 394.
 gemitu 36 : 732. 58 : 486.
 325 : 395. 366 : 48.
 gemicum 260 : 163. 305 :
 599. 309 : 719.
 gemitumque 249 : 758.
 gemitus 63 : 621. 181 : 555.
 219 : 843. 240 : 513. 254 :
 1. 263 : 207. 266 : 297.
 293 : 215. 302 : 509. 337 :
 709. 357 : 487.
 gemitusque 141 : 154.
 gemma 242 : 572.
 gemmâ 73 : 856. 275 : 565.
 gemmæ 43 : 109. 228 : 180.
 gemmantia 85 : 264.
 gemmas 294 : 264.
 gemmata 289 : 113.
 gemmis 35 : 723. 317 : 167.
 gemmisque 390 : 704.
 gemuere 10 : 124.
 gemuit 78 : 94. 299 : 423.
 gemunt 241 : 526. 383 :
 453.
 genæ 192 : 78. 229 : 210.
 327 : 418.
 genas 91 : 422. 297 : 362.
 286 : 46.
 gener 131 : 701. 151 : 415.
 155 : 526. 179 : 496. 255 :
 19. 273 : 488. 422 : 511.
 generat 452 : 376.
 generatus 437 : 19.
 generi 33 : 659. 51 : 589.
 167 : 138. 179 : 494. 469 :
 759.
 generique 433 : 801.
 generis 16 : 246. 21 :
 379. 36 : 761. 85 : 259.
 128 : 640. 225 : 123. 227 :
 155. 285 : 35. 384 : 509.
 469 : 775. 471 : 814.
 generisque 31 : 620.
 genero 11 : 445. 137 : 43.
 generosa 252 : 848. 395 :
 818.
 generosaque 349 : 234.
 generosi 133 : 765.
 generosior 273 : 490. 369 :
 148.
 generoso 265 : 780. 382 :
 457.
 generosos 466 : 710.
 generum 26 : 481. 255 : 12.
 genalia 399 : 929.
 genialis 105 : 14. 288. 95.
 genialiter 325 : 95.
 genibus 36 : 370. 84 : 240 :
 266 : 311. 386 : 585.
 genibusque 345 : 140.
 genis 65 : 656. 173 : 305.
 genitalia 446 : 239.
 genitam 31 : 615.
 genitas 185 : 666.
 geniti 271 : 431. 426 : 617.
 88 : 317.
 genitis 170 : 221.
 genitivaque 88 : 331.
 genitor 26 : 486. 27 : 517.
 40 : 38. 40 : 43 : 105. 54 :
 380. 72 : 836. 130 : 691.
 173 : 323. 179 : 483. 205 :
 435. 211 : 590. 224 : 70.
 241 : 528. 301 : 465. 355 :
 440. 359 : 549. 370 : 155.
 371 : 186. 397 : 854. 406
 91. 433 : 508. 474 : 864.
 genitore 140 : 145. 148
 318 : 202. 321 : 271. 222
 295. 323 : 319. 409 : 170
 genitorem 459 : 544.
 genitoris 187 : 708.
 genitorque 268 : 363. 474
 862.
 genitrice 141 : 153.
 genitrici 382 : 471.
 genitricis 87 : 310. 112
 219. 207 : 474.
 genitrix 36 : 757. 112 : 205
 118 : 384. 154 : 490. 183
 627. 187 : 711. 203 : 380
 225 : 120. 238 : 460. 267
 326. 297 : 332. 170 : 162
 423 : 536. 469 : 425. 605
 169 : 174.
 genitrixque 297 : 348. 295
 401.
 genium 43 : 90. 142 : 187
 genitus 36 : 748. 287 : 89
 302 : 522. 324 : 346.
 gens 152 : 407. 293 : 232
 385 : 565.
 gente 15 : 226. 76 : 35. 83
 208. 97 : 576. 354 : 400
 373 : 244. 419 : 450. 420
 463. 434 : 832.
 gentem 410 : 191. 460
 559.
 gentemque 457 : 483.
 gentes 16 : 249. 47 : 215
 105 : 16. 169 : 177. 271
 441. 297 : 331. 454 : 421
 472 : 829.
 gentesque 322 : 299.
 gentibus 129 : 668. 296
 305.
 gentis 112. 209. 162 : 6. 285
 320. 358 : 530. 365 : 33
 426 : 622. 436 : 5. 46 :
 577. 463 : 646.
 gentisque 178 : 460. 173
 323. 341 : 7. 406 : 92.
 genu 117 : 340. 149 : 383
 174 : 346. 228 : 182. 256
 61. 286 : 299. 303 : 536
 352

352: 347.
 genua 46: 180. 301: 458.
 324: 351.
 genualia 305: 593:
 genuere 116: 3226 296:
 307.
 genuisse 293: 217, 221.
 469: 758.
 genuit 24: 439. 61: 570.
 146: 302. 267: 330. 295:
 297. 379: 395.
 genus 13: 188. 14: 203.
 17: 260. 21: 365. 23: 417.
 46: 183. 80: 133. 89: 350.
 168: 153. 177: 427. 178:
 459. 189: 27. 213: 656.
 216: 750: 250. 783. 383:
 504. 390: 698. 393: 740.
 442: 139. 153. 452: 387.
 enuumque 250: 807.
 eras 130: 681.
 erat 262: 206. 332: 576.
 eneratis 156: 513.
 eneratur 342: 62.
 ere 29: 565.
 erebam 62: 585.
 erebant 213: 655. 354:
 418.
 erebat 40: 28. 134: 782.
 353: 380.
 erens 83: 216. 109: 135.
 141: 161. 393: 733. 414:
 314. 427: 645.
 erentes 212: 625.
 erenti 324: 335.
 erere 208: 489. 469: 773.
 eret 223: 44.
 eris 378: 363. 394: 773.
 erit 40: 15. 151: 427.
 152: 456. 170: 228. 223:
 58. 377: 614. 333: 615.
 364: 15. 368. 104.
 ermana 18: 523. 183:
 613. 242: 230. 239: 475.
 268: 382.
 ermanā 349: 240.
 ermanæ 274: 509.
 ermanæque 182: 582.
 ermanam 71: 803. 178:
 444. 181: 564. 190: 51.
 ermanamque 183: 598.
 ermane 136: 13.
 ermine 265: 780.
 erunt 329: 491. 387: 613.
 422: 529. 424: 572.
 eruntur 78: 316. 329:
 189.
 ererat 263: 230. 355: 443.
 erent 134: 722.
 gesserunt 364: 202.
 gessit 152: 455. 359: 545.
 gestæ 468: 748.
 gestamina 368: 116. 443:
 163.
 gestanda 54: 366.
 gestare 190: 33.
 gestet 354: 411.
 gestit 109: 130. 185: 164.
 gestu 125: 560. 142: 183.
 182: 579.
 gestum 368: 110.
 gestumque 335: 673.
 gestus 173: 308.
 gigantes 11: 152. 147: 319.
 gigantæ 148: 346. 402: 1.
 gigantæo 410: 184.
 gignis 166: 117.
 glaciali 46: 173. 276: 580.
 glacialis 40: 30. 250: 788.
 glacie 395: 795.
 gladii 205: 422.
 gladiis 224: 78.
 gladio 142: 185. 345: 130.
 357: 483. 427: 651.
 gladios 21: 345. 200: 333.
 224: 77.
 glande 411: 216.
 glandes 9: 106. 211: 586.
 217: 782. 249: 759. 317:
 159.
 glandibus 288: 94.
 glandiferam 352: 328.
 glans 434: 826.
 Glauci 197: 233.
 Glaucus 308: 505. 403: 9.
 404: 38. 405: 68.
 glebam 315: 111.
 glebaque 428: 659.
 glebæ 79: 106.
 Glebam 148: 341. 315:
 111. 460: 554.
 glebas 114: 254. 153: 477.
 170: 220. 312: 29.
 glebis 23: 425. 316: 145.
 glomerabat 162: 19.
 glomerari 263: 222.
 glomerata 411: 211.
 glomeratâ 446: 251.
 glomerataque 237: 401.
 387: 604.
 glomeravit 5: 35.
 gloria 25: 465. 100: 654.
 128: 639. 129: 649. 237:
 427. 256: 55. 303: 547.
 523: 320. 350: 292. 358:
 130. 361: 617. 357: 96.
 468: 748.
 glorior 169: 176.
 gnati 297: 348.
 gnatis 194: 159.
 gnato 207: 482. 211: 590.
 375: 288.
 Gnoſſia 223: 40.
 Gnoſſiacæque 226: 144.
 Gnoſſiacas 207: 471.
 Gnoſſiaci 223: 52.
 Gnoſſiaco 278: 668.
 Gnoſſico 83: 208.
 Gorgone 142: 202. 143:
 209.
 Gorgoneas 133: 779.
 Gorgonei 127: 618.
 Gorgoneis 142: 196.
 Gorgoneum 134: 801.
 Gorgonis 130: 699. 142:
 180.
 Gortyniaco 218: 783.
 graciles 18: 299. 111: 176.
 gracili 163: 54. 290: 140.
 gradere 37: 775.
 gradibus 211: 587. 324:
 357. 464: 685.
 gradiens 394: 776.
 gradientis 317: 179.
 gradieris 42: 80.
 graditur 262: 205.
 Gradive 474: 863.
 Gradivus 434: 820.
 gradu 76: 36. 117: 338.
 256: 43. 283: 786. 408:
 143.
 gradumque 98: 609.
 gradus 21: 375. 53: 354.
 107: 59. 195: 185. 223:
 39. 247: 692: 713.
 Græcia 172: 199. 420: 474.
 Graia 437: 9.
 Graiâ 414: 325.
 Graiæ 361: 659.
 Graias 105: 16. 196: 214.
 342: 64.
 Graii 380: 414.
 Graiorum 373: 241.
 Graios 380: 402.
 Graiosque 463: 645.
 Graium 409: 163.
 Graiumque 124: 538.
 gramen 18: 299. 32: 633.
 91: 411. 153: 486. 197:
 232. 427: 646.
 graminâ 55: 407. 193: 137.
 278: 655. 413: 266.
 gramine 72: 841. 112:
 215. 440: 84. 199: 152.
 400: 936.
 gramineo 81: 162.
 graminis 287: 87.

- grana 155: 537.
 grandævique 194: 160.
 grandævumque 240: 310.
 grandævus 139: 99.
 grande 182: 574. 212 :
 625.
 grandia 5: 29. 155: 545.
 169.
 grandiaque 293: 237.
 grandine 141: 158. 186 :
 692. 263: 222. 423: 543.
 grandior 173: 321. 213 :
 665.
 grandio 357: 480.
 grani 413: 273.
 Granico 338: 763.
 graniferumque 212: 638.
 granum 310: 736.
 grata 14: 204. 159: 641.
 243: 590. 288: 104. 293.
 230. 294: 259. 325: 393.
 404: 52.
 gratam 145: 272.
 gratamque 67 : 709. 69 :
 758. 174: 345.
 gratantibus 194: 162.
 gratantur 194: 142.
 gratare 166: 312.
 gratata 178: 434.
 gratentur 30: 578.
 grates 45: 152. 76: 24. 178:
 435. 179: 484. 194: 148:
 295: 291. 308: 681, 682.
 438: 48.
 gratia 11: 445. 51: 293. 61:
 562. 66: 693. 124. 536.
 129: 654. 136: 14. 149:
 378. 154: 515. 178: 440.
 190: 44. 208: 511. 265:
 284. 325: 390. 360: 576.
 369: 127. 381: 446.
 gratior 56: 416. 154: 495.
 395: 793.
 gratissima 219: 819. 249 :
 771. 359: 561: 384: 528.
 393: 736. 408: 123.
 gratissime 353: 367. 360 :
 586.
 grator 264: 244.
 gratos 414: 307.
 gratulor 296: 305. 306.
 gratum 315: 100.
 gratus 289: 121. 354: 397.
 430: 723.
 gravant 395: 812.
 gravatos 110: 145.
 gravatum 159: 658. 292 :
 192.
 grave 112: 207. 121: 452.

- 136: 17. 193: 118. 237: 663.
 408. 274: 539. 351: 314.
 359: 567.
 gravem 15: 224. 24: 443.
 194: 139. 279: 684. 300:
 438. 302: 495. 345: 118.
 458: 527.
 gravemque 461: 590.
 graves 57: 467. 88: 319.
 123: 498. 125: 569. 170:
 223. 210: 557, 570. 280:
 696. 313: 36. 423: 543.
 466: 716.
 gravet 220: 205.
 gravi 129: 570. 52: 306.
 131: 721. 140: 142, 154:
 511. 253: 876. 324: 365.
 332: 558. 350: 288. 383.
 506:
 gravida 278: 659.
 gravidæ 193: 228: 279 :
 672.
 gravidamque 85: 260.
 gravidamve 303: 531.
 gravidi 232: 294.
 gravidis 9: 110. 100: 665:
 195: 281.
 gravidus 302: 505.
 gravior 284: 8.
 graviora 437: 33.
 graviore 210: 552: 290 :
 150. 347: 203.
 gravis 17: 266. 28: 548.
 93: 471. 58: 608. 113:
 240. 134: 784. 154: 511.
 174: 339. 199: 299. 261:
 355. 244: 610. 258: 113.
 320: 244. 329: 496. 335:
 656. 343: 82. 426: 628.
 443: 163.
 gravis 368: 108.
 gravitas 256: 39. 265: 287.
 350: 283.
 gravitate 5: 30. 7: 67. 14:
 207. 46: 162. 71: 821.
 72: 847. 164: 73. 200:
 308. 207: 478. 308: 678.
 334: 618. 360: 571. 437:
 21. 446: 242. 449: 321.
 gravius 88: 333.
 grege 33: 660:
 greges 66: 690. 95: 537.
 97: 585. 128: 635. 176:
 395. 321: 276.
 gregibus 209: 540. 242 :
 553.
 gregis 147: 327. 200: 311.
 gremio 299: 406, 410. 389:
 658. 393: 787.

- gremioque 191: 663.
 gressu 75: 17.
 gressus 172: 275.
 gruem 165: 92.
 Grynæus 349: 260. 350 :
 268.
 gulæ 252: 846.
 gurges 404: 51.
 gurgite 18: 290. 59: 528.
 125: 561. 153: 469. 154:
 504. 157: 597. 175: 364.
 373. 381. 200: 324. 252:
 865. 263: 327. 320: 249.
 330: 506: 332: 558. 447
 275: 466: 714.
 gurgitis 151: 421. 398
 903.
 guttæ 54: 360. 127: 618
 158: 633. 190: 283. 278
 658. 470: 788.
 guttas 267: 344.
 guttis 126: 578. 153: 461
 418: 408.
 guttur 251: 826. 316: 121
 410: 196.
 guttura 77: 73. 99: 621
 167: 135. 197. 244. 201
 314. 201: 348. 257: 71
 287: 22. 338: 753. 350
 459. 422: 523. 456: 46.
 gutturaque 193: 110.
 gutture 58: 484. 78: 9
 141: 173. 171: 236. 35
 325.
 Gyaroque 144: 292.
 gyrum 218: 789.

H.

- HAbē 110: 161. 215
 728. 428: 679.
 habeant 258: 95.
 habeat 169: 184.
 habebam 157: 581. 77:
 247.
 habebant 18: 291: 331
 673. 278: 657.
 habebas 35: 720. 112: 20
 226: 137: 388: 643.
 habebat 32: 625, 629. 5
 417. 64: 641. 89: 30
 153: 467. 177: 425. 2
 667. 217: 780: 218: 80
 252: 851. 287: 81. 31
 513. 419: 442. 426: 61
 habebatur 231: 262.
 habebunt 29: 558.
 habemus 41: 62. 145: 2
 216: 761.

- abenas 17: 280. 45: 151.
 46: 169. 55: 390. 150: 404. 170: 223. 196: 221.
 457: 481. 458: 520.
 abendi 10: 131.
 abendum 6: 57.
 abendus 33: 660.
 abenis 43: 87. 251: 813:
 abens 338: 768.
 abent 112: 215. 213: 656.
 232: 283. 248: 739. 302:
 306. 303: 550. 424: 569.
 449: 313.
 abentem 7: 68. 119: 420.
 263: 224. 450: 347.
 abenti 32: 633. 340: 2.
 abentia 4: 20. 271: 448.
 abeo 97: 589. 154: 497.
 268: 374. 299: 397.
 abeoque 13: 197.
 abere 116: 516. 223: 48.
 252: 271. 298: 364. 397:
 876. 420: 464.
 aberent 172: 270.
 aberet 20: 361. 362: 231:
 270. 271: 435. 319: 424.
 338: 760. 365: 46. 366:
 57. 428: 664.
 aberi 295: 299.
 abes 105: 17. 183: 622.
 184: 605. 252: 851. 383:
 497.
 abet 12: 169. 20: 343. 25:
 471. 34: 694. 39: 8. 43:
 95. 69: 767. 84: 239. 89:
 360. 92: 435. 122: 468.
 153: 461. 162: 29. 165:
 87. 91. 167: 128: 144.
 176: 400. 208: 500, 508.
 222: 8. 224: 84. 232: 283.
 244: 619. 265: 265. 278:
 664. 308: 702. 320: 233.
 336: 701. 350: 266. 358:
 517. 374: 267. 376: 313.
 386: 570. 388: 649. 399:
 919. 400: 942. 403: 25.
 421: 487. 428: 685, 688.
 431: 761. 436: 5.
 abetque 450: 342.
 abetis 461: 609.
 abito 140: 135. 343: 80.
 aberque 424: 568.
 abetur 296: 325. 370:
 159.
 abili 59: 530.
 abitabat 162: 13.
 abitabilis 6: 49.
 abitanda 7: 9.
 abitandas 7: 74.
 habitant 12: 173. 250: 790.
 habitantem 316: 147.
 habitantum 406: 90.
 habitare 13: 195.
 habitasse 133: 774.
 habitas 333: 602.
 habitavit 354: 406.
 habitu 427: 643.
 habitura 274: 524.
 habitusque 33: 766, 768.
 222: 22.
 habuere 118: 373. 301:
 489. 313: 49. 448: 280.
 habuisse 82: 188. 215: 718.
 322: 292.
 habuissim 181: 541.
 habuit 32: 636. 52: 310.
 68: 729, 738. 79: 129. 80:
 149. 82: 189. 100: 680.
 107: 56. 158: 602. 280:
 706. 344: 107.
 hac 12: 170. 33: 675. 40:
 33. 44: 133. 47: 204.
 109: 114. 117: 360. 141:
 152. 159: 642. 174: 331.
 178: 433. 186: 700. *o*
alibi frequenter.
 hastenus 63: 610. 144: 250.
 147: 332. 218: 799. 299:
 423. 343: 82. 390: 700.
 400: 956, 957. 422: 512.
 hædo 395: 791.
 Hæmon 16: 87.
 Hæmonia 198: 264.
 Hæmonia 29: 568.
 Hæmoniam 251: 813.
 Hæmonii 348: 213.
 Hæmonio 62: 599. 326:
 409. 343: 81.
 hærebat 320: 244. 344:
 106. 410: 204.
 hærebis 292: 204.
 hæredè 257: 72.
 hærent 111: 184. 164:
 143. 194: 143. 210: 568.
 366.
 hærentes 102: 730.
 hærentia 9: 105. 172: 290.
 hærentem 97: 592.
 hæres 97: 589. 171: 239.
 369: 129. 370: 154.
 hæret 77: 71. 90: 395. 91:
 419. 106: 27. 109: 132.
 226: 144. 260: 168. 350:
 269. 398: 906.
 hæserat 180: 530.
 hæssisse 114: 266.
 hæssim 99: 628.
 hælit 55: 410. 84: 233. 129:
 50. 142: 183.
 hæstura 235: 348.
 halabat 219: 815.
 Halcyone 325: 384. 326:
 416. 327: 423. 328: 458.
 329: 473. 332: 553. 335:
 661, 674. 336: 684.
 Halcyonen 332: 562. 333:
 588. 334: 628.
 Halcyoneus 140: 135.
 Halefi 356: 462.
 Halæxeros 226: 146.
 halitus 77: 75.
 Hamadryadas 34: 690. 426:
 624.
 hamata 148: 384.
 hamatis 71: 79.
 hamis 97: 586. 171: 252.
 hamo 131: 720. 440: 101.
 hamos 324: 342. 399: 934.
 456: 476.
 hara 413: 286.
 Harpalos 84: 222.
 hasta 217: 782. 237: 415.
 343: 82. 368: 109. 469:
 769.
 hasta 70: 786. 235: 366.
 343: 67, 83. 356: 477.
 370: 171.
 hastæ 344: 105, 112. 434:
 819.
 hastam 100: 667. 136: 32.
 140: 137. 224: 66. 344:
 115. 353: 369. 460: 561.
 hastamque 370: 167.
 hastarum 236: 375.
 hastile 77: 69. 214. 681.
 hastilia 222: 28. 232: 286.
 415: 344.
 hastis 288: 93.
 haurire 377: 331.
 hauriret 384: 535.
 haurit 294: 252. 385: 564.
 haurerit 270: 412.
 hauri 394: 787. 414: 309.
 haufimus 413: 277.
 haufit 140: 126. 234: 327.
 236: 371. 381: 425. 449:
 320.
 haufita 132: 740.
 haufitæ 318: 187.
 haufiti 408: 136.
 haufitis 408: 129.
 haufito 256: 35.
 haufitos 381: 426.
 haufitus 109: 118. 174: 355.
 384: 526.
 Hebe 269: 400.
 Hebes 357: 369. 135.

- hebetaræ 152: 454.
 hebetastis 196: 210.
 hebeti 343: 85.
 Hebre 313: 50.
 Hecate 195: 174: 194.
 Hecateia 404: 44.
 Hecateidos 167: 139.
 Hecates 197: 241.
 Hector 340: 3. 343: 69.
 367: 83. 371: 178. 375: 279. 383: 487.
 Hectora 343: 75. 359: 448.
 361: 607. 371: 178.
 Hectorea 343: 167.
 Hectoreis 364: 7.
 Hectoreo 375: 275.
 Hectoris 338: 758. 1355: 447. 360: 591. 381: 426.
 427. 384: 512.
 Hecubæque 386: 577.
 Hecube 381: 423. 385: 556.
 hедера 147: 338.
 hederæ 100: 664. 117: 365.
 288: 99.
 hederarum 183: 599.
 hederis 167: 128.
 heci 27: 523. 170: 227. 220: 848. 239: 491. 274: 519.
 Helenamque 372: 200.
 Helene 428: 669.
 Helenum 368: 99. 455: 450. 455: 437.
 Helicen 229: 207. 448: 293.
 Helicon 48: 219.
 Helicona 144: 254. 241: 533.
 Helimumque 356: 461.
 Helles 318: 195.
 Hellepontus 380: 407.
 Helopsque 352: 334.
 herba 32: 632. 33: 681.
 56: 420. 65: 662. 73: 864. 75: 12. 76: 23. 92: 438. 94: 502. 232: 290.
 339: 775. 400: 942. 403: 21. 411: 216.
 herbæ 192: 105. 287: 87.
 333: 606. 416: 350. 440: 78.
 herbarum 292: 210.
 herbarum 27: 522. 403: 14. 405: 69. 416: 357.
 herbas 32: 645. 65: 669.
 70: 792. 78: 86. 108: 82.
 114: 267. 128: 635. 145: 266. 178: 457. 192: 98.
 196: 224. 200: 327. 219: 241. 250: 800. 278: 654.
 284: 8. 413: 267. 270. 416: 347. 429: 690. 450: 326.
 herbida 232: 282.
 herbis 27: 523. 71: 810.
 73: 85. 107: 49. 116: 314.
 117: 341. 153: 482. 195: 196. 198: 254. 292: 188.
 299: 397. 302: 513.
 herbofaque 66: 689.
 herbofas 460: 574.
 herbofo 419: 445.
 Herculea 334: 627.
 Herculeæ 359: 539.
 Herculis 265: 278. 360: 574.
 herile 302: 502.
 herili 80: 140.
 Hermaphroditus 118: 383.
 hero 252: 853.
 heros 65: 676. 82: 198.
 135: 1. 194: 156. 204: 410. 208: 496. 220: 868.
 234: 324. 242: 565. 572.
 254: 1. 260: 157. 286: 50. 292: 207. 397: 659.
 309: 370. 321: 264. 324. 351. 339: 773. 368: 124.
 370: 166. 387: 625. 388: 644. 397: 879. 420: 461.
 463: 424: 784. 457: 492.
 Herse 67: 724. 68: 739: 747.
 Herfes 71: 809.
 Herfiliam 434: 839.
 Hefioneque 319: 217.
 Hesperidas 315: 114.
 Hesperiem 338: 769.
 Hesperio 45: 142. 128: 628.
 Hesperium 320: 258.
 heu 57: 447. 63: 612. 84: 229. 94: 500. 110: 153.
 172: 273. 224: 85. 324: 349. 332: 562. 337: 220.
 357: 498. 366: 51.
 hiau 148: 357. 204: 409.
 447: 273.
 hiatus 81: 162.
 hiberna 141: 158.
 hibernis 395: 793.
 hiemalibus 258: 105.
 hiems 72: 827.
 hiemsque 120: 436.
 hinnitibus 45: 154.
 Hiphinoum 353: 379.
 Hippafus 233: 318.
 Hippocoon 234: 314.
 Hippocoonte 235: 363.
 Hippodamen 348: 210. 224:

- Hippodamas 243: 599.
 Hippolytum 457: 497.
 Hippolytus 459: 544.
 Hippomene 305: 608. 307: 658.
 Hippomenen 307: 651.
 308: 690.
 Hippomenes 304: 575.
 305: 587. 306: 640. 307.
 Hippotadæque 465: 707.
 Hippotade 406: 86.
 Hippotades 129: 663. 327: 431.
 Hippothoosque 233: 307.
 hirsuta 40: 30.
 hirsutaque 84: 222. 288: 103.
 hirsutam 394: 766.
 hirsuti 410: 207.
 hirsutis 350: 280.
 hirta 299: 425.
 hirtæque 397: 850.
 hisce 28: 546.
 hiscere 373: 231.
 hominem 59: 521. 126: 602. 288: 105.
 hominemque 146: 297. 35: 431.
 homines 195: 185. 334: 638. 388: 632. 645. 441: 117.
 hominesque 62: 578. 28: 753.
 homini 80: 136. 406: 94. 442: 138.
 hominis 22: 405. 193: 125. 128. 317: 178. 460: 556.
 hominum 70: 780. 128: 631. 456: 461.
 hominumque 21: 366.
 honor 43: 99. 302: 501.
 honorque 293: 217.
 honorat 406: 84.
 honoratos 222: 9.
 honore 13: 194. 64: 63. 95: 521. 524. 147: 31. 242: 568. 291: 170. 38. 447. 400: 949. 408: 13.
 honorem 51: 285. 236: 387. 364: 16. 374: 272. 386: 598. 408: 128.
 honores 29: 565. 248: 74. 375: 287. 386: 593.
 honori 62: 590.
 honoris 238: 438. 293: 214.
 honorum 209: 543.
 honos 232: 277. 367: 5

- 370: 153.
 hora 110: 156. 154: 499.
 horā 309: 754.
 horæ 40: 26.
 horamque 277: 611.
 horas 112: 199.
 hordea 413: 273.
 horrea 232: 293.
 horrenda 14: 216. 189: 8.
 448: 298.
 horrendaque 76: 38.
 horrendæ 134: 782.
 horrendus 194: 151. 293:
 760.
 horrent 232: 285. 396:
 846. 458: 516.
 horrentia 133: 778. 237:
 428.
 horrefcere 58: 478. 413:
 279.
 horret 180: 530. 299: 414.
 301: 460.
 horrida 10: 126. 232: 284.
 horridus 27: 514.
 horrifera 7: 65.
 horriferaque 35: 725.
 horror 265: 291. 410: 198.
 horrore 267: 345.
 horruerant 212: 631.
 horruit 38: 494. 183: 602.
 hortamine 17: 277.
 hortanda 371: 193.
 hortatibus 201: 330.
 hortator 98: 619. 365: 45.
 hortaturque 225: 215. 303:
 537.
 hortatus 151: 421.
 hortis 155: 535.
 horto 245: 646. 292: 190.
 395: 797.
 hortos 426: 624. 427: 656.
 hortus 429: 690.
 hosne 51: 285.
 hospes 11: 144. 66: 695.
 79: 129. 117: 338. 128:
 639. 130: 695. 134: 793.
 174: 330. 192: 90. 293:
 228. 306: 620. 390: 682.
 hospita 99: 637. 154: 493.
 169: 190.
 hospite 11: 444. 189: 21.
 242: 569. 393: 760.
 hospitibus 246: 685.
 hospitique 137: 45.
 hospitio 159: 658.
 hospitis 293: 224. 315: 95.
 437: 8.
 hospitium 128: 643. 204:
 403.
- hostes 27: 507. 134: 802.
 194: 139. 224: 88. 231:
 338. 368: 121. 372: 207.
 377: 345.
 hosti 25: 458. 138: 89.
 172: 276. 205: 420. 208:
 510. 218: 789. 223: 41.
 261: 178. 360: 595. 379:
 376. 384: 516. 410: 179.
 hostia 441: 112. 467: 735.
 hostibus 190: 31. 193: 135.
 225: 102. 372: 212. 377:
 338.
 hostile 223: 39.
 hostilique 458: 505.
 hostilia 158: 628. 384: 515.
 hostis 13: 185. 27: 504. 78:
 95. 223: 45. 261: 179.
 342: 66. 374: 253.
 hostisque 346: 160. 373:
 243.
 humana 14: 213. 65: 661.
 126: 582. 443: 167.
 humanæ 263: 227.
 humanam 213: 642.
 humanas 6: 55.
 humani 16: 246. 285: 35.
 humanis 434: 64.
 humano 51: 289. 262: 194.
 409: 168. 410: 201. 456:
 464.
 humanos 278: 500.
 humanum 14: 263. 408:
 131.
 humectat 278: 655.
 humente 336: 691.
 humentes 328: 464.
 humenti 31: 604.
 humentia 4: 19.
 humeri 79: 109. 314: 83.
 humerique 36: 741. 126:
 592. 129: 658. 152: 434.
 354: 397.
 humeris 51: 297. 62: 582.
 122: 493. 308: 700. 339:
 770. 789. 354: 396. 358:
 516. 375: 284. 387: 625.
 humero 56: 419. 182: 593.
 234: 320. 345: 123. 351:
 299. 354: 415.
 humeroque 176: 404. 292:
 195.
 humeros 19: 332. 25: 457.
 64: 635. 141: 160. 179:
 476. 353: 376. 399: 914.
 humerum 168.
 humerumque 353: 362.
 humerus 176: 406.
 humet 502: 509.
- humi 21: 376. 58: 477.
 78: 105. 79: 127. 91:
 420. 241: 525.
 humida 22: 407. 45: 143.
 150: 390. 221: 2. 242:
 562. 287: 71.
 humidus 23: 432. 195: 187.
 humilem 76: 30. 207: 463.
 humilemque 177: 417.
 humili 97: 583. 429: 699.
 humilis 454: 424.
 humo 57: 448. 69: 771.
 113: 240. 111: 264. 159:
 647. 210: 560. 315: 110.
 333: 596. 381: 442.
 humor 23: 417. 91: 411.
 143: 233. 268: 358. 275:
 566. 440: 79. 446: 247.
 humorque 23: 430.
 humore 174: 354.
 humoribus 49: 237.
 humoris 263: 224.
 humum 10: 136. 67: 710.
 125: 573. 128: 636. 132:
 742. 138: 84. 146: 293.
 159: 639. 183: 607. 186:
 706. 210: 574. 231: 258.
 243: 587. 317: 166. 331:
 642. 448: 302. 465: 682.
 humumque 318: 185.
 humus 10: 138. 127: 519.
 150: 390. 193: 123. 199:
 284. 210: 560. 416: 379.
 418: 410. 439: 56. 440:
 97. 447: 268.
 Hyacinthe 291: 185.
 Hyacinthia 293: 219.
 Hyacinthon 293: 217.
 Hyadaeque 98. 595. 375:
 293.
 Hyaleque 81: 171.
 Hyanteo 233: 310.
 Hyantius 80: 146.
 hyems 40: 30. 391: 702.
 421: 481. 445: 212.
 hyemes 9: 117.
 hyemisque 330: 521.
 Hylæctor 224: 81.
 Hylæusque 83: 213.
 Hyles 353: 378.
 Hylis 265: 279.
 Hylonome 354: 405. 355:
 423.
 Hymenæon 348. 315.
 Hymenæus 133: 758. 17:
 429. 284: 2.
 Hymetti 215: 707.
 Hymettia 295: 284.
 Hypanis 418: 285.

- Hypæpis 317: 152.
 Hyperione 111: 192. 242: 564.
 Hypsea 139: 99.
 Hypseus 139: 98.
 Hyrie 203: 380.
 Hyries 202: 371.
- I.**
- I.** 57: 464. 139: 115. 356: 475. 437: 23.
 Jacchus 105: 15.
 jacebant 65: 673.
 jacebas 113: 244. 320: 238.
 jacebat 56: 420. 209: 527. 217: 765. 272: 470. 351: 316.
 jacens 122: 493. 165: 100. 324: 356. 410: 207. 459: 548.
 jacent 17: 273. 52: 316. 100: 669. 209: 521. 241: 549. 243: 577. 313: 35. 50: 333. 614: 444: 189.
 ja entem 62: 558. 133: 772: 237: 422. 355: 439. 367: 77.
 jacentes 89: 363. 110: 144. 171: 246. 210: 578. 235: 361. 334: 618. 355: 439. 472: 829.
 jacentia 10: 338. 47: 201.
 jacere 22: 394.
 jacerent 11: 166. 160: 166.
 jaceret 234: 451. 428: 666.
 jaces 35: 720. 383: 495.
 jacet 11: 449. 139: 98. 153: 482. 181: 558. 225: 114. 241: 525. 249: 750. 262: 197. 278: 654. 292: 194. 322: 108. 371: 178. 383: 505. 426: 621.
 jacet 146: 291. 400: 780.
 jaciuntque 236: 389.
 jacta 117: 357. 153: 485. 798: 890.
 jactant 450: 358.
 jactantem 137: 59.
 jactanti 71: 816.
 jactantur 305: 592.
 jactantur 124: 535.
 jactanturque 469: 772.
 jactas 255: 23. 423: 519.
 jactasque 3: 8. 519.
 jactat 52: 308. 317: 153. 352: 329.
 jactata 123: 50. 132: 749. 266: 460.
 jactaram 334: 664.
 jactare 21: 383.
 jactatibus 168: 703.
 jactatis 22: 387. 72: 835. 131: 700. 134: 789. 423: 560.
 jactato 312: 6.
 jactatque 391: 709.
 jactavit 102: 726.
 jactis 236: 390.
 jactu 157: 596.
 jactor 336: 700.
 jactu 22: 413. 256: 36. 307: 671. 385: 566.
 jactura 16: 246. 150: 401. 258: 98.
 jacuere 111: 186.
 jacuit 273: 483.
 jacuit 109: 121. 312: 13. 352: 324. 445: 221.
 jaculabile 214: 685.
 jaculante 356: 456.
 jaculantem 410: 184.
 jacu atoremque 352: 259.
 jaculatricemque 149: 375.
 jaculatur 41: 61.
 jaculi 218: 792. 800.
 jaculis 236: 377.
 jaco 79: 119. 137: 54. 28: 799. 219: 813. 235: 354. 352: 335. 355: 443. 46: 628.
 jaculoque 233: 306.
 jaculum 55: 44. 77: 54. 65: 81. 166: 116. 300: 308. 140: 143. 142: 182. 214: 673. 216: 761. 223: 36. 237: 411. 352: 323. 353: 385. 354: 419. 355: 443.
 Jalyssos 202: 365.
 jamdudum 100: 656. 819. 405. 217: 777. 224: 74. 252: 867. 255: 27. 329: 482.
 jamjam 226: 136.
 jampridem 198: 276.
 Jani 432: 789.
 Janigenam 417: 381.
 Jano 415: 334. 432: 785.
 Janthe 281: 743. 282: 759. 203: 796.
 Janua 33: 662. 227: 173. 333: 608. 430: 740.
 Japetide 139: 111.
 Japetionides 128: 632.
 Japeto 8: 82.
 Japyge 420: 458.
 Japygiam 405: 703.
 Japygis 438: 52.
 Jasonia 200: 422.
 Jason 189: 25. 190: 48. 195: 175. 232: 302. 235: 349.
 Jafone 189: 5.
 Jasonis 189: 26. 191: 66. 204: 397.
 ibar 57: 456. 67. 725. 90. 389. 97: 571. 191: 74. 226: 147. 237: 403. 241. 547. 330. 513. 351: 305. 393: 737. 431: 748.
 Iberi 261: 844.
 Iberis 437: 12.
 Ibero 200: 324.
 ibimus 160: 668. 228: 186.
 ibis 455: 141.
 ibuntque 269: 405.
 Icare 229: 204. 230: 231. 300: 450.
 Icarus 229: 195.
 Icelon 324: 640.
 Ichnobates 83: 208.
 icta 63: 606. 151: 423. 330. 507. 430: 739.
 ictaque 467: 735.
 ictæ 299: 272.
 icti 357: 487.
 ictibus 109: 124. 211: 598. 249: 775. 450: 348.
 icto 276: 583.
 ictu 63: 62. 78. 87. 82. 183. 88: 325. 163: 49. 235: 344. 30: 712. 328. 453. 331: 556. 343: 74. 85. 346: 170. 350: 288. 353: 377. 357: 497. 434. 820.
 ictus 77: 64. 101: 706. 123. 459. 171: 255. 201: 340. 235: 352. 360. 286: 390. 249: 757. 345: 125. 333. 375.
 Idæis 115: 289.
 Idæumque 201: 359.
 Idalien 429: 794.
 Idan 138: 90.
 Idaque 115: 253.
 Idas 233: 305. 421: 504.
 idcirco 24: 751. 328: 449. 375: 288.
 idipsum 57: 468. 136: 20.
 Idmon 162: 6.
 Idmonæ 167: 133.
 Idmonæus 378: 358.
 idonea 276: 610.
 iccit 79: 127. 307: 675. 350: 261.

- secur 198: 273. 286: 43.
 jejuna 250: 791.
 jejunia 114: 263. 155: 534.
 251: 820, 831. 312: 19.
 440: 83.
 ignara 24: 453. 45: 156,
 58: 495. 204. 403. 205:
 421, 230: 241. 332: 573.
 441: 132. 471: 815.
 ignaram 86: 287. 320:
 252.
 ignare 43: 100.
 ignari 85: 243.
 ignaroque 260: 155.
 ignaros 397: 873.
 ignava 71: 821.
 ignavi 69: 763. 333: 593.
 ignavis 224: 73.
 ignavo 240: 518.
 ignavos 209: 529.
 ignavus 156: 550.
 igne 23: 416. 26: 498. 51:
 281. 69: 764. 76: 33. 87:
 303. 93: 488. 112: 195.
 232: 284. 238: 456. 272:
 464. 300: 450. 350: 277.
 351: 296. 387: 601. 419:
 444. 464: 674.
 ignea 5: 26. 450: 241, *bis*.
 ignem 178: 456. 193: 108.
 274: 519. 278: 646. 304:
 582. 350: 280. 450: 348.
 ignes 52: 313. 55: 396,
 410. 68: 729. 108: 81.
 113: 246. 119: 406. 128:
 629. 130: 675. 133: 759.
 139: 106. 150: 389. 179:
 492. 189: 9. 193: 115.
 212: 613. 224: 76. 228:
 180. 234: 339. 2, 8: 461.
 240: 512. 264: 250. 274:
 515. 281: 745. 283. 795.
 284: 7. 294: 253. 306:
 641. 319: 225. 327: 436.
 328: 452. 446: 248. 451:
 355. 464: 665. 467: 730.
 ignescere 473: 847.
 ignesque 121: 11. 422:
 531.
 igneus 166: 113. 274: 540.
 igni 6: 53. 15: 229. 93:
 490. 200: 326. 298: 396.
 387: 606. 395: 802.
 ignibus 16: 254. 21: 374.
 37: 773. 42: 84. 48: 220.
 50: 251. 52: 313. 63: 620.
 73: 849. 111: 194. 119:
 403. 123: 509. 195: 193.
 105: 427. 211: 610. 224:
 77. 240: 501, 514, 517.
 264: 234. 290: 154. 330:
 520, 523. 341: 12. 348:
 215. 350: 261. 386: 583,
 590. 416: 375. 432: 795.
 ignifero 41: 69.
 ignigenamque 104: 12.
 ignipedum 55: 392.
 ignis 23: 432. 51: 280,
 295. 54: 378. 55: 402.
 71: 810. 107: 64. 199:
 283. 216: 752. 229: 205.
 239: 477. 248: 737. 251:
 837. 328: 445. 380: 408.
 423: 541. 424: 574. 429:
 712. 446: 243, 250.
 ignisque 96: 550. 241:
 522.
 ignobilitate 173: 319.
 ignorans 337: 719.
 ignorant 32: 642. 120: 538.
 ignorantia 192: 92.
 ignorat 32: 642. 126: 31.
 274: 525.
 ignoro 214: 684.
 ignoscas 252: 864.
 ignoscat 371: 189
 ignosce 279: 678:
 ignoscere 192: 85. 243:
 600. 389: 664.
 ignoscite 239: 491. 304:
 580.
 ignota 95: 530. 115: 294.
 214: 672. 412: 250.
 ignotæ 47: 203.
 ignotas 8: 88. 228: 188.
 229: 209.
 ignotis 10: 134. 115: 294.
 298: 119.
 ignotissima 155: 540.
 ignoto 279: 669. 337: 720.
 416: 366.
 ignotos 76: 25. 193: 155.
 361: 600. 400: 944.
 ignotosque 416: 366.
 ignotum 81: 175.
 illex 288: 94.
 ilia 77: 67. 83: 216. 109:
 119. 237: 413. 352: 340.
 355: 441. 457: 486.
 Iliacas 371: 196.
 Iliaden 290: 160. 434: 824.
 Iliades 540: 7.
 ilice 9: 112. 211: 585. 230:
 237. 278: 664. 315: 109.
 illicis 453: 396.
 Ilion 165: 95. 380: 408.
 383: 505. 420: 467.
 Ilioneus 171: 261.
 illac 117: 360. 120: 435.
 228: 186.
 illæfas 257: 489.
 illæfos 357: 489.
 illato 301: 473.
 illarum 183: 609.
 illic 4: 15. 6: 54. 18: 294.
 33: 674. 39: 5. 42: 76. 52:
 315. 5: 516. 115: 298.
 129: 670. 153: 477.
 illidit 139: 221.
 illimis 91: 407.
 illine 31: 618. 108: 71.
 317: 152.
 Ilithyiam 265: 283.
 illuc 30: 577. 53: 357. 117:
 342. 121: 447. 127: 622.
 222: 16. 251: 811. 298:
 376. 309: 720.
 illudens 100: 650. 257: 66.
 illustre 41: 50.
 illuxisse 20: 431.
 Ilus 338: 756.
 ima 50: 265. 70: 774. 124:
 525. 147: 321. 151: 421.
 198: 278. 239: 335. 286:
 47. 332: 557. 35: 440.
 432: 793. 444: 193, 194.
 imæ 78: 93. 351: 315.
 imagine 8: 87. 14: 213.
 36: 754. 40: 37. 71: 804.
 90: 385. 91: 415. 117:
 349. 130: 676. 143: 229.
 165: 103. 166: 110. 167:
 122. 173: 305. 182: 585.
 195: 181. 202: 360. 213:
 649. 225: 96, 122. 251:
 824. 279: 685. 281: 738.
 334: 627. 368: 110. 372:
 216. 375: 273. 385: 446.
 391: 714. 396: 840. 405:
 80. 414: 323. 431: 758.
 460: 566.
 imaginis 92: 434.
 imago 15: 239. 40: 17. 88:
 331. 93: 463. 112: 202.
 142: 199. 164: 74. 193:
 128. 240: 507. 272: 474.
 309: 726. 327: 427. 331:
 550: 348. 225. 383: 484.
 410: 204. 418: 415. 427:
 644. 431: 768. 443: 178.
 imas 228: 293.
 imbelle 139: 114.
 imbellemque 367: 98.
 imbellibus 368: 109.
 imber 145: 282.
 imbre 164: 63. 242: 549.
 398: 882.

- imbrem 145: 281.
 imbres 52: 310. 145: 285.
 263: 220. 330: 516. 420:
 471.
 Imbreus 351: 310.
 imbri 115: 282.
 imbribus 78: 89. 124: 526.
 imbriferos 392: 725.
 imbris 171: 234.
 imbutam 260: 153.
 imbutum 114: 252.
 imi 120: 444.
 imis 65: 655. 69: 761. 174:
 343. 176: 397. 238: 458.
 262: 202. 450: 346. 459:
 448.
 imitabere 292: 206.
 imitamina 120: 445. 444:
 200.
 imitamine 334: 626.
 imitante 39: 2. 374: 252.
 imitantes 146: 299.
 imitantia 333: 613. 395:
 818.
 imitata 267: 340. 272: 480.
 488: 106.
 imitataque 283: 782.
 imitatur 334: 638.
 imitatus 248: 736. 422:
 521.
 imitentur 229: 195.
 immaduſſe 12: 158.
 immaduit 176: 396.
 immane 160: 678.
 immanem 349: 260. 410:
 182.
 immanemque 237: 422.
 immani 358: 514.
 immania 39: 10. 357: 501.
 immanibus 264: 247.
 immanis 243: 583. 458:
 508.
 immanſuetique 412: 249.
 immanſuetumque 440: 85.
 immanſuetuſque 113: 237.
 immedicabile 13: 190.
 292: 189.
 immemor 217: 766. 291:
 171. 398: 682. 409: 173.
 441: 122.
 immemores 241: 535. 243:
 581.
 immemoreſque 331: 554.
 immenſa 18: 309. 244:
 618. 194: 768.
 imenſique 251: 829.
 immenſi 40: 35. 455: 435.
 immenſo 35: 728. 124: 535.
 130: 682.
 immenſos 76: 42. 289:
 136.
 immenſum 48: 220. 77:
 77. 127: 621. 129: 661.
 284: 2.
 immergere 120: 423.
 immergitque 385: 563.
 immeritæ 124: 531.
 immeritam 129: 670. 371:
 185.
 immeritas 359: 550.
 immeriti 237: 412.
 immeritamque 458: 504.
 imminet 6: 52. 11: 446.
 28: 542. 39: 7. 121: 459.
 124: 525. 236: 370.
 immiſcuit 198: 278.
 immiſit 123: 496. 228:
 179.
 immiſſa 352: 330. 351.
 immiſſos 147: 338. 168:
 168.
 immiſſuſque 148: 358.
 immiſtaque 87: 300.
 immiſtoſ 134: 792.
 immite 393: 740.
 immitem 205: 438. 224:
 66. 438: 44.
 immiti 381: 449. 384: 532.
 immitituſ 183: 621. 374:
 260. 430: 714.
 immitior 395: 804.
 immittam 183: 615.
 immittiſ 304: 573. 393:
 759.
 immitite 17: 280.
 immittor 98: 599.
 immittitur 117: 357. 164:
 68. 217: 768.
 immo 208: 512.
 immobilior 395: 801.
 immodico 251: 808.
 immodicum 185: 673.
 immoritur 172: 296.
 immoriuntur 210: 571.
 immota 173: 305. 298:
 589.
 immotæ 450: 329.
 immoræque 195: 187.
 immotus 425: 593.
 immotoſque 58: 502.
 impotus 91: 418.
 immotuſque 142: 199.
 immune 264: 253.
 immunenique 375: 293.
 immunibus 247: 690.
 immunis 9: 101. 75: 11.
 197: 229.
 immuni amque 291: 169.
 immurmurat 99: 646.
 181: 558. 318: 187. 332:
 567.
 immutat 455: 455.
 immutatque 215: 727.
 imo 20: 336. 29: 569. 157:
 588. 269: 352. 299: 402.
 317: 177. 330: 499. 333:
 602.
 imoque 30: 583: 75: 114.
 impar 158: 610. 254: 661.
 288: 95. 317: 156.
 impatiens 26: 479. 363: 3
 430: 716.
 impatienſque 173: 322.
 impavidus 434: 820. 440:
 100.
 impediabat 229: 200.
 impedienda 73: 868.
 impediendibus 35: 703.
 impediere 393: 445.
 impeditque 308: 678.
 impedit 354: 392.
 impedit 56: 433. 83: 205
 236: 390.
 impediunt 100: 664. 267
 329. 329: 484.
 impelli 225: 103.
 impelli 106: 157.
 impellitur 443: 181.
 impendere 178: 463.
 impendit 374: 266.
 impenſaque 224: 63.
 impenſior 55: 405.
 impenſius 173: 314. 200
 323.
 imperat 33: 670. 44: 118
 96: 562. 238: 461. 255
 28. 334: 629. 389: 659
 434: 831.
 impercepta 280: 710.
 imperfecta 23: 427. 27
 526.
 inaperfectus 87: 310.
 imperfoſſus 315: 496.
 imperiis 265: 279.
 imperio 54: 371. 292: 373
 436: 3.
 imperium 122: 472.
 imperiumque 208: 504.
 impetus 30: 581. 42: 73
 47: 203. 53: 356. 65: 663
 145: 287. 178: 461. 218
 789. 223: 38. 39. 303
 551. 323: 332. 331:
 530.
 impexos 28: 529.
 impia 14: 200. 99: 629
 100: 656. 201: 339. 207
 465

465. 226: 128. 239: 485. imposuere 171: 240. 462: 61: 575. 78: 83. 95: 537.
 247: 690. 249: 761. 293: 215. 100: 668. 123: 510. 226:
 232. 297: 345. 301: 469. imposuit 7: 67. 15: 230: 134. 298: 391. 335: 670.
 412: 237. 430: 736. 59: 507. 124: 541. 225: 358: 522. 361: 619
 impietate 239: 477. 102. 236: 381. 346: 152. inaniter 63: 618.
 impietatis 104: 4. 467: 744. inarata 9: 109.
 impiger 25: 467. 233: 311. imposuitque 44: 124. inarsit 192: 83.
 impius 179: 482. 204: 396. 243: 599. 381: 435. impressa 70: 786. 275: 565. inattenuata 252: 844.
 433: 802. 456: 464. impresso 238: 453. inaurato 390: 701.
 implacabile 121: 452. improba 167: 136. incalfacit 467: 735.
 implacataeque 252: 845. improbat 422: 521. incaluere 43: 87.
 impleat 328: 453. improbe 118: 370. 368: incaluisse 440: 107.
 implebat 249: 749. 112. incaluit 46: 175. 61: 574.
 implebo 181: 546. 90: 371. 260: 161. incana 250: 802.
 implet 16: 245. 45: 155. 65. 289: 130. 291: 182. incandescit 68: 728.
 193: 120. 342: 56. impubesque 91: 422. incautus 236: 378.
 implerant 259: 135. impubibus 270: 416. incedere 57: 445. 178:
 implerat 53: 344. 54: 372. in ugnante 141: 151. 453.
 impleratque 265: 780. impulerat 465: 697. incedit 70: 772. 132: 739.
 implerit 166: 111. impulit 76: 21. 423: 325. incendia 47: 215. 53: 231.
 implerunt 335: 666. 389: 350: 552. 392: 718. 423: 539. 451:
 676. impulfas 290: 145. 350. incendit 91: 426.
 impleffet 278: 666. impulsu 77: 61. 131: 708. incenduntque 432: 792.
 implet 35: 723. 71: 799. impulsum 345: 138. inceptaque 162: 34.
 150: 394. 205: 428. 227: impulsumque 256: 53. incepti 372: 217.
 166. 317: 176. 321: 256. impune 57: 474. 134: 800. incepto *subst.* 163: 50. 194:
 impleverat 267: 338. 139: 119. 173: 318. 232: 145.
 implevere 82: 180. 132: 279. 240: 495. 257: 71. incepto *adj.* 376: 297.
 736. 213: 662. 314: 67. 319: 207. 350: inceptos 266: 301.
 implevit 130: 684. 698. 265. 373: 233. 393: 741. incerta 149: 382. 339: 472.
 209: 530. 268: 355. 299. 761. 417: 383. 459: 538. 470: 782.
 419. 359: 546. imputat 55: 400. incertae 277: 629.
 implicet 354: 411. imputet 456: 470. incertas 227: 166.
 implicuit 37: 762. 89: 343. imum 110: 162. 115: 297. incerti 464: 666. 475: 874.
 imploraret 366: 65. imumque 330: 504. incerto 71: 808. 118: 388.
 imploravere 231: 269. in 3: 1. 4: 6. 5: 27. 33. 8: 354: 419.
 impluit 30: 573. 77. 83. *et alibi quamplur.* incessere 373: 232. 385:
 implumes 187: 716. Inachidas 32: 640. 566.
 imponere 224: 68. 238: Inachides 36: 753. 131: incessit 258: 91. 286: 49.
 462. 433: 811. 720. incessus 334: 636.
 imponi 439: 73. Inachidos 31: 611. incidit 112: 198.
 imponimus 441: 133. Inachis 279: 686. incidit 58: 500. 139: 194.
 imponis 191: 70. 645, 651. 209: 524.
 imponit 200: 327. 280: inaequales 151: 408. incidit 230: 245.
 707. 453: 400. inamabile 122: 477. 425: incinctus 81: 162. 398:
 impono 59: 522. 157: 594. 590. 894.
 importuna 58: 475. 122: inambitiosa 338: 765. incingere 420: 720.
 482. 306: 634. inamenaque 285: 15. incingitur 122: 483.
 importunisque 421: 481. inane 63: 611. 131: 718. incinxit 197: 242.
 imposita 40: 17. 73: 875. 171: 230. 181: 568. 263: incipere 446: 256.
 180: 511. 229: 201. 258: 223. 383: 488. incipiat 90: 377.
 100. 264: 236. inanem 20: 348. 410: 200. incipiens 354: 395.
 impositaque 355: 424. inanes 201: 336. 332: 576. incipit 100: 673. 171: 255.
 imposito 172: 291. 222: 340: 3. 445: 229. 234: 530. 239: 475. 265:
 300. 237: 425. 256: 56. inani 46: 166. 251: 826. 781. 274: 522.
 impositum 176: 410. 302: 354: 392. incisa 471: 813.
 514. 431: 753. 471: 820. inania 53: 340. 59: 506. incitat 92: 431.
 impositus 127: 614.

- inclamare 410: 179.
 inclinarat 324: 355.
 inclinat 67: 721.
 inclinata 448: 295.
 inclinatioque 320: 257.
 inclinavit 319: 208.
 includere 227: 158.
 inclusa 308: 503. 448: 299.
 inclusaque 158: 620.
 inclusas 178: 466.
 inclusit 209: 529. 342: 45.
 inclulum 6: 47. 151: 410.
 287: 78.
 inclyra 263: 229.
 inclyte 242: 549.
 inclytus 347: 173. 371: 178.
 incōla 27: 512. 247: 720.
 248: 731. 358: 904.
 incoluit 347: 174.
 incomitata 195: 185.
 incommendataque 327: 434.
 incomta 114: 261.
 incomtis 283: 788.
 inconcessamque 277: 637.
 inconcessisque 290: 153.
 inconstantia 388: 646.
 inconsumpta 105: 17. 211: 592.
 incoquit 198: 265.
 incrementa 78: 103.
 increpat 142: 195. 153: 474. 241: 529.
 increpor 59: 646.
 increpuit 342: 52. 434: 821.
 increfcere 126: 577. 424: 565.
 increviffe 313: 48.
 increvit 244: 610. 280: 793.
 incubat 32: 634. 116: 314.
 182: 593.
 incubuit 110: 163. 277: 432. 355: 428. 405: 81.
 inculpara 62: 588. 279: 672.
 incultus 209: 534.
 incumbens 174: 335. 335: 657. 437: 21.
 incumbensque 295: 281.
 incumbere 269: 385. 307: 657.
 incumbit 172: 277.
 incunabula 88: 317. 225: 99.
 incurrere 210: 546.
 incurrite 142: 196.
 incurfant 18: 303. 47: 205.
 incurfat 410: 190.
 incurfu 235: 340. 329: 496. 331: 551.
 incurfus 142: 198.
 incurfus 78: 92. 337: 730.
 incurva 463: 644.
 incurvæ 423: 534.
 incurvata 171: 245.
 incurvis 250: 804.
 incurvo 465: 690.
 indagine 217: 771.
 inde 13: 181. 21: 371. 22: 350. 23: 414. & *alibi quam plur.*
 inflectæque 212: 611.
 indejecta 18: 289.
 indeploratum 335: 670.
 indere 218: 793.
 indefrictus 344: 92.
 indefonfusque 105: 13.
 indevitato 63: 65.
 index 60: 546. 67: 706.
 219: 829. 274: 534.
 India 105: 21. 127: 604.
 453: 413.
 indicat 113: 237. 130: 688.
 326: 405. 461: 596.
 indice 182: 574. 365: 34.
 indicere 165: 92.
 indicet 209: 406. 464: 668.
 indicii 111: 190.
 indiciine 458: 503.
 indicio 155: 542. 156: 551.
 403: 27.
 indicioque 219: 838.
 indicium 32: 650. 182: 578. 210: 555. 276: 585.
 indiciumque 114: 257.
 318: 188.
 indigenæ 72: 840. 306: 644. 449: 325. 460: 558.
 indigenæne 174: 330.
 indigenas 415: 343.
 indigenis 437: 11.
 indigestaque 4: 7.
 indignamque 306: 627.
 indignanda 245: 659.
 indignante 459: 533.
 indignantefque 352: 354.
 indignanti 181: 555.
 indignantia 13: 181. 182: 584. 329: 491.
 indignantibus 64: 645.
 indignata 170: 204. 404: 40.
 indignatur 339. 787.
 indignatus 203: 377. 417: 391.
 indignave 27: 508.
 indignere 267: 337.
 indignis 309: 723.
 indigno 32: 631.
 indignos 109: 138.
 indignum 136: 37.
 Indis 232: 288. 317: 167.
 inductum 146: 308.
 indoluisse 264: 261.
 indoluit 57: 469. 70: 789.
 94: 495. 111: 173. 315: 105.
 indomitæ 378: 355.
 indomitas 137: 41.
 indomitis 395: 798.
 in domito 298: 370.
 Indos 37: 778.
 indotata 133: 758. 211: 609.
 induat 332: 574.
 inducere 52: 307. 309. 55: 395. 213: 642.
 inducit 119: 408. 449: 314.
 inducitur 118: 374.
 inducta 31: 599. 192: 80.
 244: 608. 331: 549.
 inductæ 295: 271.
 inductaque 194: 161.
 inductas 17: 263. 329: 498.
 inducto 431: 755.
 inductum 319: 231.
 inductus 269: 391.
 induere 335: 669.
 induerat 427: 650.
 induere 325: 382.
 indueret 375: 291. 433: 799.
 induit 8: 88. 183: 599.
 199: 281. 252: 854. 257: 82. 352: 340.
 induitur 56: 425. 73: 850.
 122: 483. 318: 203. 333: 589. 404: 45.
 induiturque 181: 568. 260: 158. 317: 179.
 indulgens 361: 598.
 indulgent 210: 566.
 indulgere 274: 511. 276: 595. 203: 534.
 indulfit 259: 142.
 indurata 421: 503.
 induroque 186: 692.
 induruit 132: 745. 143: 233. 263: 219. 288: 105.
 Indus 137: 47.
 induta 17: 270. 195: 182.
 412: 262.
 indutus 137: 51.

- nduxerat 463 : 652. 382: inferius *adj.* 338: 760. 446: 433. 316: 143. 369: 137.
 471. 241. 371: 188. 378: 362. 403:
 neo 215: 728. inferiusque 47: 208. 26. 440: 85.
 nerant 279: 687. inferna 94: 504. ingeniumque 241: 533.
 nermi 96: 553. infernas 120: 433. ingens 92: 448. 94: 512.
 nermia 141: 175. inferni 154: 508. 158: 616. 213: 644. 248:
 nermis 368: 103. inferno 330: 506. 743. 249: 763. 285: 30.
 ners 4: 9. 120: 434. 246: infernum 50: 261. 289: 110. 298: 373. 512:
 678. 250: 790. 353: 361. inferre 89: 601. 15. & *alibi*.
 nertem 376: 76. infert 181: 569. ingentem 138: 82. 330:
 nertes 200: 332. 305: 602. infestæ 231: 272. 507. 332: 340. 370: 169.
 nerti 70: 772. 143: 225. infestant 393: 731. 12: 166.
 209: 544. 442: 148. infestaque 127: 620. ingentesque 400: 962.
 nertia 156: 548. infestus 377: 328. ingenti 128: 631. 164: 64.
 nesser 214: 683. inficie 70: 784. 184: 661: 237: 432. 335:
 nest 306: 616. inficere 164: 64. 664. 358: 528. 367: 86.
 nevitabile 87: 301. 17: inficienda 40: 34. 394: 776. 454: 433.
 234. inficiatur 318: 205. ingentia 55: 401. 352: 343.
 neunt 133: 764: 291: 177. inficit 77: 76. 305: 596. 377: 340. 384: 537.
 nexcusabile 208: 511. 441: 135. 444: 191. ingentibus 178: 462. 195:
 nexpectatus 342: 65. infidis 391: 710. 178.
 nesperrectus 351: 317. infirmis 299: 407. 360: ingentique 321: 265.
 nexplo 92: 439. 570. ingentis 397: 852.
 nexpugnabile 153: 486. infirmos 162: 27. ingenua 279: 670.
 338: 767. infit 59: 511. ingenua 148: 346.
 afames 198: 269. 380: infixa 349: 253. ingrataque 153: 475.
 400. inflata 20: 340. ingrate 215: 716. 225:
 ifamia *subst.* 14: 215. 225: inflataque 175: 377. 119. 226: 135.
 97. in ati 423: 537. ingrati 108: 76.
 ifamia *adj.* 404: 43. inflato 312: 16. ingrato 266: 302.
 ifamis 115: 285. 140: 148. instigique 138: 83. ingratos 63: 626. 70: 780.
 ifans 191: 54. 193: 126. infra 51: 277. 387: 603. ingratum 280: 700.
 240: 501. 302: 503. 522. infractaque 183: 627. ingratumque 58: 488.
 445: 221. infraque 129: 668. ingratus 190: 43. 409: 173.
 ifantem 64: 642. 89: 345. infregit 257: 86. ingrediens 56: 442.
 268: 375. infringit 292: 191. ingredior 15: 219. 374:
 ifantia 123: 518. infringere 263: 208. 252.
 ifantibus 217: 414. infundere 21: 364. ingrediorque 215: 729.
 ifaulto 76: 36. 178: 448. infusa 195: 183. 325: 386. ingreditur 60: 532. 70:
 ifecerat 72: 832. infuso 201: 355. 791. 72: 835. 208: 498.
 ifecere 387: 602. ingeminat 32: 653. 90: 220: 869. 320: 259. 404:
 ifecit 122: 487. 369. 48. 435: 846.
 ifectaque 104: 10. 170: ingemis 360: 589. inguina 53: 353. 236: 400.
 202. ingemit 12: 164. 335: 674. 268: 353. 399: 915. 404:
 ifelix 32: 634. 102: 723. ingemuere 171: 245. 60.
 110: 149. 122: 490. 126: ingemuit 70: 774. 82: 202. inguine 140: 132. 309:
 591. 167: 134. 171: 239. 87: 297. 121: 450. 155: 715. 356: 455: 427: 640.
 179: 485. 183: 602. 189: 543: 209: 517. 267: 325. inguinibus 405: 67.
 18. 209: 538. 219: 836. & *alibi*. 290: 141. 321: 263. 351:
 300. inhærebat 118: 370. 222:
 ifera 13: 189. ingemuitque 417: 407. 10.
 inferiaque 387: 615. ingenii 231: 254. inhærentem 326: 403.
 inferias 239: 490. 325: ingenii 10: 126. 70: 795. inhæret 206: 447.
 381. 340: 3. 353: 367. 217: 765. 231: 252. 442: inhæserat 355: 427.
 381: 428. 384: 516. 146. inhæsi 252: 865.
 inferior 256: 62. 386: 587. ingenio 81: 159. 227: 159. inhæsit 222: 16. 256: 54.
 inferiora 186: 702. 376: 305. 421: 485. inhæfuro 28: 535.
 inferiorum *adv.* 45: 137. 355: ingentosus 323: 313. inhibe 27: 511.
 420. ingenium 182: 575. 205: inhibente 47: 202.
 205: inhibere 44: 128. 97: 565.

- 249: 766. 259: 124.
 inhonestaque 372: 224.
 inhonoratæ 272: 280.
 inhonorati 365: 41.
 inhospita 15: 218. 225: 120. 322: 284. 437: 15.
 inhumata 211: 608.
 injecique 370: 170.
 injecit 158: 622.
 injectam 402: I.
 injectis 465: 688. 339: 770.
 inire 86: 282.
 injiceret 90: 389.
 injicit 257: 78.
 injicere 13: 184.
 inimica *subst.* 172: 283. 275: 547.
 inimica *adj.* 191: 63. 420: 470.
 inimicos 238: 461.
 iniqua 144: 245. 266: 308.
 iniquæ 209: 523. 266: 296.
 iniqui 219: 833. 291: 172. 304: 575.
 iniquis 272: 475.
 iniquo 371: 190.
 iniquus 305: 611.
 iniri 431: 752.
 inire 419: 337.
 init 296: 327. 308: 695. 467: 722.
 initis 87: 294.
 injuria 57: 472. 85: 267. 155: 525. 260: 150. 347: 201.
 injusta 317: 173.
 injustaque 63: 627. 145: 277.
 injuste 54: 378.
 injusti 143: 210. 431: 772.
 injusto 341: 444.
 injustus 129: 671.
 innabilis 4: 16.
 innata 178: 458.
 innato 19: 332.
 innecte 320: 252.
 innectere 298: 378.
 innectite 168: 161.
 innitens 427: 655.
 innixa 274: 517.
 innixamque 204: 401.
 innixus 12: 178. 229: 218. 467: 726.
 innixusque 434: 819.
 innocuæ 268: 373.
 innocuos 19: 327.
 innocuum 441: 121.
 innoxia 277: 627.
 innuba 288: 92. 304: 567. 349: 234. 351: 297. 38408: 142.
 innubere 220: 861.
 innumeræ 387: 609.
 innumeræque 333: 606.
 innumeræ 227: 167.
 innumeratque 251: 838.
 innumeris 25: 460. 129: 668. 145: 266. 200: 312. 249: 775.
 innumerisque 342: 44.
 innuptæque 25: 476.
 inobrutus 201: 356.
 inobservata 60: 544.
 inobservatam 117: 341.
 Inoo 102: 722.
 Inoosque 123: 497.
 inopem 93: 466. 188: 2. 418: 424.
 inopes 251: 822. 281: 745. 381: 428.
 inopi 19: 312.
 inopino 113: 232.
 inops 47: 200. 163: 37. 252: 848. 348: 510. 411: 217.
 inornatos 26: 497. 153: 472. 254: 3.
 inquam 158: 618. 375: 284. 400: 942.
 inque 31: 610. 36: 735. 51. 284. 56: 420. 62: 583.
Et alibi quam plur.
 inquinat 404: 56.
 inquire 31: 616.
 inquirat 11: 148. 342: 63.
 inquit 28: 545. 34: 689. 36: 736. 54: 385. *Et alibi quam plur.*
 insanaque 312: 14.
 insani 358: 510.
 insania 95: 536. 100: 670. 122: 485. 124: 528.
 insano 101: 711.
 insanos 274: 518.
 inscius 45: 148. 130: 675. 158: 624. 240: 515. 416: 362. 437: 11.
 inscribenda 292: 199.
 inscribit 164: 74. 293: 215.
 inscribere 441: 128.
 inscripta 379: 398.
 inscriptum 293: 216.
 infecti 163: 58.
 insequar 27: 511. 226: 241.
 insequeris 226: 130.
 insequitur 25: 540. 309: 715. 329: 468. 339: 774. 349: 234. 351: 297. 382. 568. 398: 882.
 insequor 27: 504.
 inferere 79: 117.
 inferere 43: 94.
 inferit 351: 321. 365: 426. 631.
 inferitur 163: 56.
 inferui 377: 166.
 inferuitque 430: 737.
 infibilar 461: 603.
 infidiæ 469: 766.
 infidiæque 10: 131.
 insidias 14: 198. 42: 419: 446. 470: 799.
 insidiis 440: 102. 277: 62.
 insidiisque 277: 622.
 insidiosus 372: 212.
 insidiosa 216: 749. 41294.
 insigne 37: 768. 414: 31.
 insignia 86: 286. 183: 55. 223: 33. 282: 775.
 insignis 192: 103. 23306.
 insiliit 226: 142. 337: 7352: 346.
 insiluit 235: 367.
 insistere 156: 558. 223: 442: 149.
 insistit 461: 593.
 insisto 157: 598.
 insolida 444: 203.
 insolitus 304: 554.
 insomni 262: 190.
 insonat 317: 161.
 insons 369: 149.
 insonant 130: 689. 17286. 387: 608.
 insopitumque 190: 36.
 inspicitur 342: 42.
 inspicunt 442: 137.
 inspirantque 123: 498.
 inspirare 20: 334.
 inspirat 251: 819.
 inspiratque 71: 800.
 instabant 141: 162.
 instabilemque 169: 191.
 instabiles 46: 164.
 instabileque 317: 177.
 instabilis 4: 16.
 instant 200: 323.
 instantem 304: 568. 3338.
 instantes 141: 162. 3231.
 instanti 130: 685. 299: 2.
 instantiaque 78: 92.
 instar 109: 135. 178: 3. 17

- 397: 851. 408: 124. 424: intentare 160: 671.
 569. intentata 904: 585.
 nstare 249: 772. 470: 794. inter 6: 50. 18: 304. 21:
 instat 158: 602. 256: 59. 389. 34: 690. & *alibi*
 298: 391. 345: 134. 412: *quam plur.*
 238. interceperit 441: 113.
 nstigant 85: 243. intercipe 237: 433. 259:
 nstimulat 421: 495. 122.
 institerant 146: 299. 282: intercipit 232: 292.
 769. 236: 398. interdixit 297: 336.
 nstituit 24: 446. interdixit 174: 833.
 nstructa 133: 763. 422: interdumque 47: 190. 52:
 529. 321. 77: 78. 248: 736. &
 nstructamque 317: 167. *alibi.*
 nstructo 456: 479. interdum 358: 520.
 nstruis 195: 196. interea 22: 388. 31: 601.
 nstruit 229: 203. 385: 45: 153. 54: 381. & *alibi.*
 544. intereat 306: 624. 390:
 nstruitur 182: 591. 697.
 nstrumenta 101: 698. interit 96: 546. 336: 686.
 385. interimo 373: 245.
 nstruxere 242: 571. interit 443: 165.
 nstruxit 198: 276. interitura 52: 306.
 nsuetum 193: 119. interius 173: 306. 214:
 nsuitur 87: 312. 670.
 nsula 148: 346. 174: 334. intermissa 36: 746.
 208: 508. 242: 574. 243: intermittuntque 81: 154.
 590. 244: 610. 295: 297. internodia 171: 256.
 412: 245. 448: 288. 462: interque 281: 732. 800:
 625. 467: 740. 446.
 nsultavere 10: 134. interrira 154: 506. 306:
 nsuper 136: 24. 175: 362. 616. 458: 514.
 198: 273. 399: 933. 412: interrirus 172: 198.
 263. interrumpente 327: 420.
 nsuperabile 361: 613. interserit 304: 559.
 nsurgens 331: 530. intertextos 167: 128.
 nsurgere 271: 444. intervenit 206: 454. 224:
 nsabescere 93: 487. 434: 82. 336: 708.
 826. intexere 117: 365. 451:
 nsabescitque 70: 780. 372.
 nsacta 9: 101. intexto 168: 166.
 nsteger 137: 50. 176: 411. intextum 96: 556.
 271: 440. 368: 118. intexuit 182: 577.
 nspecta 65: 666. 217: intima 123: 507. 171. 251.
 764. 326: 416.
 nspectam 298: 365. intindas 198: 260.
 nspectumque 313: 42. intonat 52: 311.
 nspectat 164: 83. intonet 186: 696.
 nspectat 272: 456. 376: intonsis 29: 564.
 295. intonsum 171: 254. 360:
 nspectiva 106: 33. 308: 585.
 689. intonsumque 138: 87.
 nspectans 180: 533. 286: intonuit 423: 542.
 58. intortusque 138: 90.
 nspectansque 225: 107. intortus 100: 679.
 363: 5. intra 173: 309. 183: 600.
 nspectat 161: 5. intrant 392: 723.
 nspectant 163: 54. intraque 335: 651.
 nspecta 387: 621. intrarant 200: 331. 354:

418.
 intrare 30: 593. 122: 479.
 377: 344. 461: 583. 462:
 616. 469: 772.
 intrarit 461: 597.
 intrasse 437: 16.
 intrat 87: 308. 112: 218.
 178: 446. 204: 398. 208:
 492. 224: 85. 266: 309.
 388: 631.
 intrata 255: 11. 371: 197.
 intravere 17: 277.
 intravit 70: 797. 77: 55.
 82: 177. 121: 449. 321:
 275. 334: 616. 364: 24.
 427: 656.
 intremuere 46: 180. 301:
 458. 463: 635.
 intremuit 18: 284. 212:
 629. 353: 371.
 intrepidus 382: 478.
 intrepidum 258: 107.
 intres 471: 808.
 intresque 219: 819.
 introitu 133: 774.
 introversus 385: 539.
 intulit 265: 272. 473: 846:
 intumuere 23: 419.
 intumui 243: 582.
 intumuit 59: 508. 146:
 305. 309: 733.
 intus 43: 94. 61: 560. 69:
 768. 106: 32. & *alibi.*
 invadere 331: 533.
 invadunt 432: 780.
 invalidus 271: 442.
 invaserat 321: 260.
 invasit 7: 65. 411: 210.
 investa 80: 150. 523: 538.
 425: 597.
 investae 313: 54.
 inveni 734: 797. 396: 834:
 837.
 invenit 30: 586.
 inveniebantur 239: 470.
 invenies 60: 552. 80: 142.
 448: 294. 471: 813.
 inveniesque 335: 660.
 invenio 92: 447. 157: 587.
 220: 852.
 invenit 68: 729. 85: 255.
 284: 7. 298: 372. 314:
 63. 336: 680. 404: 65.
 438: 54.
 inveniunt 23: 426. 94:
 510. 417: 399.
 inventa 32: 654. 227: 173.
 381: 423.
 inventos 108: 103.
 inventum

- inventam 27: 521. 290: 156.
 inventus 371: 179.
 invergens 197: 246, 247.
 invia 326: 414. 341: 9. 407: 113. 432: 789.
 invicti 139: 108. 474: 863.
 invictos 218: 797.
 invictumque 346: 163. 379: 386.
 invictus 233: 311.
 invida 273: 485. 297: 331. 306: 642.
 invide 108: 73.
 invideatis 110: 157.
 invidere 237: 431.
 invidia 272: 462.
 invidia 176: 403. 369: 139. 411: 229.
 invidiæ 69: 760. 306: 628. 309: 731.
 invidiam 69: 770. 124: 548. 459: 537.
 invidiæque 362: 626.
 invidaque 304: 584.
 invidiöse 134: 795. 154: 513. 172: 276. 226: 144. 255: 10. 380: 414. 446: 234.
 invidiosior 211: 603.
 invidi 118: 234. 159: 657. 440: 104.
 invisa 176: 415.
 invisamque 261: 780.
 inviti 210: 572.
 invitio 316: 130.
 invisosque 277: 638.
 invisumque 303: 552.
 invita 31: 613. 154: 492. 163: 46. 174: 336. 307: 662.
 invitâ 236: 395.
 invitam 189: 19. 421: 494.
 invitæque 117: 359.
 invitæque 290: 161.
 invitas 389: 658.
 invitat 333: 604.
 inviti 462: 614.
 invitique 183: 628.
 invitis 240: 514.
 invito 45: 152. 276: 604.
 invitum 226: 141. 339: 787. 473: 854.
 invitumque 215: 709.
 invitus 279: 678.
 invitumque 264: 258. 382: 475.
 inulta 217: 767.
 inultæ 232: 280.
- inulti 259: 131.
 inultos 120: 426.
 inundet 410: 195.
 Jo 30: 584, 588. 32: 628. 629.
 iö 92: 442. 101: 713. 102: 728. 158: 625. bis.
 jocos 88: 320.
 jocosa 88: 332.
 lolao 233: 310.
 lolaus 269: 399. 271: 429.
 lolciacos 194: 158.
 Iole 269: 394.
 Iolen 265: 778.
 Ioles 259: 140.
 Ionio 124: 535. 415: 334.
 Ionium 438: 50. 465: 700.
 Jove 9: 114. 12: 166. 30: 589. 33: 673. 36: 733. 41: 62. 56: 429. 86: 270, 272. 89: 363. 114: 260. 128: 645. 130: 697. 146: 297. 163: 51. 164: 72. 235: 122. 231: 265. 258: 104. 269: 404. 270: 414. 290: 148. 319: 224. 354: 28. 437: 12. 473: 858.
 Jovem 31: 623. 56: 1437. 58: 488. 86: 288. 149: 369. 154: 513. 255: 14. 266: 265. 289. 322: 286. 391: 707. 396: 844. 397: 857.
 Jovemque 367: 91. 374: 269. 379: 384.
 Jovi 14: 205. 58: 481. 76: 26. 115. 282. 211: 596. 212: 623. 213: 652. 226: 152. 259: 137. 266: 303. 290: 161. 338: 756.
 Jovique 54: 377.
 Jovis 9: 106. 16: 244. 17: 274. 36: 749. 75: 7. 85: 256. 261. 86: 280. 88: 333. 104: 3. 127: 610. 132: 755. 155: 528. 164: 74. 165: 94. 180: 517. 218: 806. 225: 99. 262: 199. 263: 229. 264: 261. 265: 265. 271: 438. 290: 148. 293: 224. 319: 219. 380: 409. 369: 142. 372: 216. 386: 574, 586. 452: 386. 474: 871.
 Jovisque 57: 473. 85: 265.
 Iphi 280: 714. 281: 744.
 Iphigenia 341: 317.
 Iphis 280: 708. 281: 723. 283: 785. 429: 699.
- 430: 717.
 ipsa 9: 101. 14: 215. 2353. 41: 69. & alibi quæ plur.
 ipsâ 5: 40. 61: 567. 10: 103. & alibi.
 ipsæ 161: 3.
 ipsam 85: 263. 170: 2281: 747. 303: 528. 30685.
 ipsamque 134: 784. 41: 377. 424: 581.
 ipsaque 86: 278. 175: 3297: 339.
 ipsaque 34: 694.
 ipsas 125: 549. 211: 603.
 ipse 12: 178. 17: 283. 2511. 28: 532. & alibi plur.
 ipsi 41: 65. 142: 178. 1435. 241: 537. & alibi
 ipsiis 28: 537. 198: 2210: 570. 266: 317: alibi.
 ipsisque 332: 567.
 ipsius 264: 347.
 ipso 12: 169. 15: 233. 775. 82: 199. & alibi
 ipsoque 112: 207. 29: 286.
 ipsorum 445: 214.
 ipsos 175: 363. 194: 1210: 561. 246: 687. alibi.
 ipsoque 58: 505. 262: 1
 ipsum 23: 426. 51: 252. 304. 100: 658. alibi.
 ipsumque 149: 369. 3412: 241. 442: 144.
 ira 17: 274. 19: 330. 2378. 85: 252. 97: 5101: 693, 707. 113: 2136: 33. 160: 668. 1167. 175: 366. 181: 5 & alibi.
 irâ 37: 765. 62: 602. 11277. 125: 574. 144: 2 & alibi.
 iracundia 58: 483.
 iracundique 440: 86.
 iræ 35: 724. 87: 306. 228. 363: 3.
 iræque 121: 448.
 iram 54: 384. 65: 6104: 8. 151: 420. 161: 163: 35. 173: 313. 1609. 225: 106. 23418. 239: 474. 308: 6

- alibi.*
 amque 36: 755. 75: 7.
 186: 688.
 aque 377: 322.
 as 12: 166. 77: 72. 265:
 273. 360: 583. 387: 613.
 424: 582.
 ascendentemque 172: 269.
 263: 209.
 ascerere 154: 491.
 asci 210: 545.
 asclitur 404: 47.
 ata 94: 494. 153: 478.
 215: 718.
 atus 202: 375. 397: 876.
 e 42: 75. 66: 700. 75: 15.
 76: 26. *alibi plur.*
 i 332: 585.
 is 17: 271. 122: 480. 333:
 590. 334: 630. 406: 85.
 434: 839.
 eprehensa 88: 340.
 equieta 55: 386. 152:
 443. 392: 730.
 equietus 30: 579.
 evocatus 326: 401.
 idet 15: 221. 244: 612.
 430: 714.
 rigat 427: 633.
 ita 88: 336. 91: 427.
 137: 38. 208: 484. 211:
 589. 286: 52. 313: 40.
 331: 541. 360: 587. 392:
 718. 423: 535.
 itamen 259: 133. 381:
 434.
 itamenta 344: 103.
 itamina 344: 103.
 itare 25: 462.
 itat 237: 418.
 itata 71: 805. 385: 565.
 itaturque 97: 566.
 itatusque 401: 96
 itus 17: 273.
 itorant 268: 369.
 itoravere 21: 371.
 itoravit 195: 190.
 itumpere 331: 438. 461:
 598.
 itumpit 10: 128.
 82: 185. 86: 284. 99:
 626. 141: 258. *alibi.*
 item 46: 160. 68: 748.
 88: 330. 57. 592. *alibi.*
 i 282: 772.
 itaria 2: 7: 641.
 itario 384: 530.
 itarios 50: 257.
 itenidus 102: 7. 106:
31. 125: 562. 168: 159.
 Itmenis 81: 169.
 Itmenius 390: 682.
 Itmenos 49: 244. 170: 224.
 itque 112: 212. 165: 99.
 289: 117. 317: 160. 439:
 62.
 itte 53: 231. 175: 370. 212:
 616. 291: 173. 411: 227.
 231. 425: 391.
 Itten 167: 124.
 ittet 136: 37. 201: 350.
 236: 377. 371: 194.
 itta 25: 457. 37: 772. 62:
 597. 117: 336. *alibi.*
 itta 146: 300. 28: 546.
 ittam 28: 546.
 ittas 163: 38.
 itte 26: 488. 66: 696. 91:
 405. 112: 203. *alibi.*
 Itter 45: 249.
 Itthmo 177: 419. 420.
 Itthmon 204: 405.
 itti 364: 11.
 ittis 41: 54. 130: 678. 259:
 144. 282: 757. *alibi.*
 itto 71: 818. 98: 611. 612.
 118: 372. 175: 369. *alibi.*
 ittos 396: 837.
 ittum 118: 371.
 it 117: 342. 167: 147. 193:
 111. 235: 349. 300: 454.
 302: 493.
 ita 20: 350. 21: 377. 35:
 711. 46: 184. *alibi.*
 Italicis 437: 9.
 Italico 403: 17.
 ite 96: 562. *bis.* 168: 159.
 170: 201. 247: 693.
 iter 12: 170. 42. 78. 44:
 133. 46: 170. 60: 547.
 550. 62: 598. 68: 730.
 101: 69. 120. 437. 154:
 502. *alibi.*
 iterabat 94: 496.
 iterant 132: 749.
 iterata 227: 172.
 iteratque 342: 47.
 iterque 67: 714. 113: 241.
 345: 142.
 iterum 14: 208. 49: 247.
 64: 646. 101: 684. *alibi.*
 itenumque 184: 656. 334:
 119. *bis.*
 itelacamque 391: 711.
 Itlaceque 404: 109.
 Itthaci 584: 512.
- Itthaco 368: 103.
 Itthacus 367: 98.
 itque 55: 409.
 itum 10: 138.
 ituras 341: 10.
 ituris 390: 679.
 ituros 372: 220.
 Ilyn 184: 636. 652.
 Ityosque 184: 658.
 Itys 278: 437. 183: 620.
 jubæ 308: 699. 397: 848.
 jubar 37: 768. 213: 663.
 444: 187. 473: 841.
 jubas 65: 674.
 jubasque 150: 403. 171:
 237.
 jube 333: 587. 334: 627.
 jubcas 428: 686.
 jubcatis 118: 371.
 jubcative 329: 493.
 jubebit 473: 837.
 jubemur 22: 394. 419:
 337.
 jubendo 262: 198.
 jubent 99: 639. 106: 42.
 199: 306. 371: 184. 461:
 584.
 jubcanti 276: 595
 jubco 229: 207.
 jubcoque 196: 205.
 jubcoor 400: 953.
 jubcs 122: 477. 263: 233.
 jubct 20: 334. 36: 737: 55:
 408. 76: 26. 78: 102.
 101: 701. 168: 162. 178:
 444. 180: 508. 198: 255.
 245: 752. 305: 612. *alibi.*
 jubere 368: 122.
 jubis 343: 89.
 judex 317: 157.
 judice 56: 428. 222: 24.
 305: 613. 317: 156. 160:
 371: 190.
 judicis 8: 93. 88: 335. 391:
 715.
 judicium 117: 172.
 juga 7: 62. 43: 109. 84:
 239. 129: 658. 132: 733.
 200: 324. 291: 172. 303:
 335. 355: 432. 418: 425.
 jugales 26: 483.
 jugalia 215: 705. 720.
 jugalibus 87: 309.
 jugalis 282: 759.
 jugera 25: 459.
 jugeribus 121: 458.
 jugis 56: 427. 192: 102.
 jugo 10: 124. 52: 315. 163:

- 55: 193: 118. 278: 646.
 343: 77.
 jugulaberis 357: 484.
 jugulare 456: 467.
 jugulata 260: 151.
 jugulati 321: 267.
 jugulatus 343: 81.
 juguli 176: 409.
 jugulo 353: 362. 360: 572.
 382: 458. 390: 693.
 juguloque 381: 436.
 jugulum 15: 227. 171: 258.
 181: 553. 184: 643. 199:
 286.
 jugulumque 382: 459.
 jugum 46: 162. 75: 11.
 316: 138.
 Juli 424: 583.
 Julius 473: 842.
 Julo 455: 447.
 junci 115: 299
 juncisque 234: 336.
 juncis 174: 345.
 juncosaque 197: 231.
 juncta 36: 749. 57: 449.
 62: 604. 66: 701. 324:
 363. 351: 299. 355: 433.
 428: 665. 432: 785. 448:
 290.
 junctæ 138: 73.
 junctam 222: 29. 273: 497.
 291: 181.
 junctamque 432.
 junctarum 4: 9.
 junctaque 266: 314.
 junctior 275: 548.
 junctis 35: 712. 53: 344.
 209: 530. 266: 299. 402:
 3.
 junctisque 34: 683. 309:
 708.
 junctissima 275: 548. 287:
 701.
 junctissimus 137: 60.
 junctoque 126: 600.
 junctorum 456: 460.
 junctum 372: 201.
 junctura 54: 375. 71: 823.
 juncturas 350: 288.
 junctus 54: 368.
 jungat 53: 357. 272: 457.
 junge 149: 397.
 jungere 287: 82. 428: 675.
 jungi 190: 49. 336: 706.
 jungi 108: 74. 118: 376.
 271: 486.
 jungit 204: 403. 206: 461.
 275: 362.
 jungitur 178: 448. 297:
- 333: 359: 566.
 jungunt 20: 353.
 junguntur 118: 374. 130:
 679.
 Juno 31: 601. 57: 469. 59:
 508. 85: 263. 89: 362.
 120: 421, 426. 121: 448.
 122: 479. 123: 523. 174:
 332. 255: 21. 282: 761.
 283: 795. 334: 629. 434:
 829.
 Junonem 59: 518. 174:
 337. 273: 498. 424: 582.
 Junonia 229: 220. 269:
 400. 406: 85.
 Junonigenæque 111: 173.
 Junonis 209: 523. 265:
 284. 332: 578. 357: 505.
 407: 114. 443: 164. 452:
 385.
 Junonius 33: 678.
 junxerat 393: 752.
 junxiffe 176: 408.
 junxit 110: 156. 177: 428.
 180: 507. 214: 702. 215:
 703. 285: 29. 301: 464.
 357: 503.
 Jupiter 9: 116. 14: 208. 19:
 324. 27: 517. 30: 588.
 31: 615. 55: 396. 56:
 422, 438, 444. 68: 744.
 86: 281. 128: 640. 129:
 650. 130: 698. 136: 12.
 147: 327. 155: 523. 156:
 565. 166: 111. 202: 367.
 211: 588. 212: 615. 244:
 626. 255: 24. 264: 243.
 270: 415. 271: 426. 290:
 156. 313: 41. 319: 226.
 342: 51. 364: 28. 369:
 143, 145, 387: 600. 396:
 843. 473: 858. 474: 866.
 jura 30: 576. 151: 426. 180:
 536. 208: 503. 215: 720.
 240: 499. 273: 499. 275:
 550. 296: 321. 297: 331.
 346. 407: 118. 433: 806.
 472: 833.
 jurabat 122: 31.
 juranda 41: 46.
 jurant 99: 638. 146: 316.
 jurantem 385: 559.
 jurare 183: 607. 269: 401.
 jurares 427: 648.
 jurasse 16: 242. 41: 49. 87:
 298.
 jurat 192: 97.
 juratus 366: 50.
 juravimus 43: 101.
- jure 107: 60. 115: 279.
 jurgia 56: 424. 85: 261.
 262.
 juris 99: 622. 172: 270.
 237: 426. 248: 739. 285:
 37. 297: 355. 309: 725.
 juro 13: 188. 37: 769. 268:
 371. 328: 451. 385: 558.
 jus 41: 48. 238: 436. 248:
 730. 382: 472. 399: 919.
 438: 39. 475: 874.
 jusque 137: 44.
 jussa 44: 119. 65: 678. 68:
 743. 71: 798. 72: 844. 81:
 154. 189: 14. 255: 15.
 282: 777. 300: 441. 329:
 484. 463: 641.
 jussæ 101: 497. 200: 331.
 316: 142.
 jussam 79: 130. 251: 816
 jussaque 106: 32. 439: 56.
 jusserat 17: 281. 104: 8
 129: 671. 173: 323. 348
 219.
 jussere 178: 437. 307: 647
 jussi 109: 111. 198: 257
 333: 591.
 jussique 123: 510.
 jussis 96: 563. 168: 163
 266: 307. 434: 839. 473
 853.
 jussisque 21: 385.
 jussit 5: 37. 6: 43. 55. 8
 86. 31: 609. 40: 41. 153
 479. 159: 640. 165: 91
 198: 253. 225: 103. C
alibi.
 jussitque 407: 115.
 jussorum 72: 837. 255: 2:
 jussos 20: 340. 22: 399. 78
 105. 249: 753. 334: 63:
 jussum 464: 680.
 justus 139: 113. 202: 374.
 justa 63: 627. 68. 732. 22:
 58. 253: 874. 382: 460
 432: 787.
 justæ 124: 547.
 justamque 161: 2.
 juste 247: 704.
 justis 21: 377. 91: 406. 201
 458. 366: 70.
 justissime 204: 399. 412
 245.
 justissimus 225: 101. 472
 833.
 justitia 185: 678.
 justus 130: 692. 461: 58
 justo 46: 163. 88: 333. 17
 470. 247: 704.

- istos 285: 36.
 iva 288: 780.
 uvabat 157: 582. 220: 863.
 uvant 96: 554.
 uvat 17: 275. 140: 140.
 175: 370. 218: 802. 226:
 138. 273: 484. 305: 586.
 346: 162. 401: 965. 440:
 93: 441: 148.
 uvatis 441: 119.
 uvencæ 32: 652. 36: 745.
 226: 124. 295: 272. 296.
 325. 326: 403. 399: 926.
 uvencam 31: 611. 75: 15.
 uvenci 10: 124. 72: 843.
 97: 584. 140: 122. 441:
 129.
 uvencis 73: 850.
 uvenco 166: 115. 323: 334.
 uvencos 243: 579. 293:
 237. 324: 352. 427: 648.
 uvencum 201: 359.
 uvenem 40: 32. 43: 106.
 142: 197. 160: 661. 192:
 83. 193: 135. 248: 732.
 307: 670. 352: 322. 416:
 349.
 uvenemque 109: 129. 356:
 464. 445: 210.
 uvenes 80: 135. 89: 353.
 355. 96: 541. 100: 655.
 169: 183. 185: 679. 199:
 295. 208: 494. 235: 341.
 359: 236: 393. & *alibi*.
 juvenescere 271: 430.
 juvenesque 188: 3. 241:
 525.
 juveni 117: 360. 305: 589.
 307: 656. 315: 95. 319:
 222. 346: 166.
 juvenile 29: 564. 171: 241.
 414: 314.
 juvenili 45. 150. 99: 626.
 200: 334.
 juvenilia 107: 50. 242:
 556.
 juvenilibus 245: 632.
 juvenilis 106: 28. 356: 465.
 juveniliter 307: 675.
 juvenis 28: 531. 80: 146.
 144: 243. 159: 649. 174:
 331. 173: 132: 214: 690.
 238: 459. 275: 573. 302:
 523. 303: 545. 304: 558.
 & *alibi*.
 juvenisque 89: 352. 227:
 169.
 juvena 272: 196. 338: 79.
 juvenæ 287: 719. 197. 241.
- 271: 442. 445: 209. 225.
 juventam 287: 84. 408:
 140.
 juventas 105: 171.
 juventus 79: 124. 217: 770.
 296: 316. 359: 553. 427:
 637.
 juvenum 24: 448. 107: 55.
 131: 707. 232: 300. 304:
 577. 583. 305. 600. 353:
 367. 393: 737.
 juvenumque 212: 612.
 juverat 266: 322.
 juvere 207: 471.
 juves 207: 482. 219: 819.
 464: 679.
 juvet 48: 141.
 juvit 208: 505.
 juxta 212: 622. 251: 809.
 349: 235.
 Ixion 121: 461.
 Ixiona 122: 465.
 Ixione 244. 613. 348: 210.
 357: 504.
 Ixionides 242: 566.
 Ixionis 237: 403: 286: 42.
- L.
- L** Abant 18: 290. 46: 163.
 labare 148: 362. 183:
 629.
 labaret 455: 438.
 labe 60: 537. 441: 130.
 labefactaque 249: 774. 352:
 329.
 labefactum 55: 402.
 labefactus 298: 375.
 labefecit 77: 70.
 labens 57: 455. 157: 596.
 333: 603. 382: 477.
 labentia 13: 189.
 labentibus 316: 138. 427:
 633.
 laberis 292: 196.
 labi 55: 406.
 labique 334: 631.
 labitur 71: 824. 220: 864.
 302: 519. 313: 51. 445:
 227.
 labor 17: 273. 37: 773. 44:
 128. 154: 504. 157: 586.
 179: 486. 274: 519. 304:
 554. 346: 145. 379: 373.
 laborant 97: 565. 451: 367.
 laboras 299: 413. 471: 816.
 laborat 51: 296.
 laboratum 81: 158.
 laborej 28: 544. 152: 446.
- 158: 618. 174: 340. 279:
 674. 318: 200. 441: 174.
 laborem 81: 154. 115: 295.
 163: 60. 408: 121. 437:
 16.
 laborent 282: 753.
 labores 55: 404. 124: 531.
 125: 570. 144: 243. 154:
 490. 196: 207. 240: 500.
 265: 277. 289. 395: 809.
 421: 478. 438: 39. 441:
 121.
 laberet 16: 258.
 labori 35: 728. 112: 216.
 171: 240. 219: 817. 842.
 376: 297. 316.
 laboribus 98: 613. 106: 35.
 261: 780.
 laboriferi 265: 285. 441:
 129.
 laboris 132: 739. 158: 611.
 241: 546. 341: 20.
 labore 375: 285.
 laborum 23: 414: 55: 387.
 81: 174. 213: 656. 240:
 565. 255: 143. 22: 409:
 158.
 labra 250. 802.
 Labros 84: 224.
 labuntur 65: 656. 445:
 179.
 lac 268: 377. 277: 614. 355:
 437. 396: 829.
 lacer 95: 522.
 laceræ 326: 403.
 laceranda 1205: 424.
 laceras 330: 509.
 lacerare 250: 784. 418:
 420.
 lacerat 337. 725.
 lacerata 102: 722.
 laceri 52: 318.
 laceris 262: 195.
 lacerio 253: 877.
 laceros 260: 169.
 lacerta 152: 458.
 lacerti 15: 236. 176: 409.
 lacertis 26: 485. 29: 555.
 36: 734. 39: 10. 43: 100.
 47: 196. 101: 699. 131:
 707. 179: 475. 180: 532.
 181: 552. 183: 625. &
alibi.
 lacerto 140: 142. 151: 422.
 235: 345. 353: 368. 410:
 184.
 lacertos 26: 501. 101: 699.
 109: 138. 125: 555. 230:
 227. 257: 82. 277: 656.
 553:

- 335: 674. 445: 231. 467: 741.
 lacertosi 312: 33.
 lacrimum 181: 562. 459: 532.
 lacestas 348: 228.
 laceffe 303: 546.
 laceffit 256: 38.
 Lachne 84: 222.
 Lacinia 465: 701.
 Lacon 84: 219.
 Laconide 84: 223.
 lacrymabile 70: 796. 223: 44.
 lacrymæ 54: 364. 180: 505. 181: 566. 239: 470. 268: 368. 283: 780. 375: 282. 393: 745.
 lacrymæque 65: 656. 82: 202. 96: 552. 172: 267. 267: 328. 287: 75.
 lacrymam 337: 720.
 lacrymans 220: 868. 335: 674.
 lacrymante 92: 460.
 lacrymantem 299: 406.
 lacrymantia 369: 132.
 lacrymare 165: 100.
 lacrymarum 130: 695. 278: 655. 429: 708.
 lacrymas 53: 341. 70: 796. 92: 459. 110: 656. 109: 117. 123: 503. 173: 312. 176: 397. 179: 471. 195: 169. 239: 469. 241: 540. & *alibi*.
 lacrymasque 328: 457. 381: 428. 385: 549.
 lacrymavit 470: 792.
 lacryment 212: 611.
 lacrymis 20: 350. 53. 339. 93: 475. 110: 140. 126: 582. 179: 495. 180: 523. 535. 183: 611. 628. 192: 91. 214: 694. & *alibi*.
 lacrymisque 114: 263. 299: 419. 302: 509. 327: 418. 328: 444.
 lacrymosa 431: 746.
 lacrymoso 284: 6.
 lactantia 174: 342.
 lactantiaque 200: 321.
 lacte 395: 796. 413: 274.
 lactea 12: 167.
 lactens 444: 301.
 lactente 385: 547.
 lactentes 29: 227.
 lactentis 93: 624.
 lacteus 268: 358. 440: 79.
- lactis 9: 111. 197: 247.
 lactisque 88: 315.
 lacu 93: 476. 260: 171. 339: 772.
 lacuque 96: 545.
 lacubus 350: 278.
 lacum 91: 412. 174: 343.
 lacumque 173: 320.
 lacunabant 242: 563.
 lacunæ 234: 335.
 lacus 149: 385. 150: 405. 159: 634. 173: 325. 175: 364. 374. 202: 371. 267: 334. 415: 332. 449: 320. 450: 335.
 lacusque 195: 197. 209: 533. 457: 490.
 Ladon 83: 216.
 Ladonis 34: 702.
 lædam 417: 380.
 lædar 28: 547.
 lædat 132: 741.
 lædere 22: 387. 59: 518. 404: 40.
 lædi 27: 508. 345: 131.
 lædit 111: 192.
 lædor 31: 608. 297: 335.
 lædunt 126: 602.
 Lætraque 362: 625.
 Lærtes 369: 144.
 Lærtiadæque 366: 48.
 Lætrius 368: 124.
 Lælapa 217: 776.
 Lælape 83: 211.
 læsa 131: 721. 303: 527. 417: 385.
 læsaque 78: 88. 417: 384.
 læsaque 55: 408.
 læse 59: 527.
 læsere 309: 926.
 læsi 57: 450. 104: 8. 274: 534.
 læsit 25: 473. 111: 191.
 læso 346: 172.
 Læstrigonis 411: 233. 412: 237.
 læsum 216: 756.
 læsufque 397: 867.
 læra 295: 560. 87: 292. 122: 479. 156: 570. 280: 701. 283: 784.
 læraque 428: 683.
 lætabere 138: 65.
 lætabile 264: 255.
 lætabitur 259: 144.
 lætatis 194: 147.
 lætatur 205: 425.
 læter 223: 44.
 læti 133: 761.
- lætior 236: 384.
 lætis 206: 454. 423: 563.
 lætissimus 242: 569.
 lætitia 242: 60.
 lætitiam 237: 930.
 lætitiam 300: 444.
 læto 264: 242.
 lætor 455: 451.
 lætos 374: 252. 430: 719.
 lætum 450: 572. *bis*.
 lætus 37: 776. 64: 634. 315: 98. 106.
 læusque 192: 99.
 læva 134: 782. 148: 351. 234: 321. 318. 197.
 lævâ 201: 357. 257: 82. 300: 455. 317: 168. 378. 347. 407: 102.
 lævam 352: 336.
 lævaque 12: 171. 40: 25. 129: 655. 208: 499. 41: 344.
 lævæ 443: 163.
 lævi 140: 123.
 lævia 113: 221.
 lævibus 242: 561.
 lævior 395: 792.
 lævis 354: 409.
 lævo 139: 116. 234: 320. 354: 415.
 lævum 68: 739. 740. 132. 754. 266: 298.
 Laiades 217: 764.
 lambebat 126: 595.
 lambendo 452: 380.
 lambentem 77: 57.
 lambit 32: 646.
 lamentabile 231: 262.
 Lami 411: 233.
 lamina 141: 173. 260. 170: 316: 124. 357: 48.
 lampades 119: 403.
 Lampetie 53: 349.
 lana 107: 54. 397: 849.
 lanæ 162: 31.
 lanæque 209: 541.
 lanam 55: 411. 162: 19.
 lanas 162: 9. 106: 34. 441. 118. 441: 118.
 lancea 77: 53. 352: 330.
 languere 192: 82.
 languescuntque 241: 52.
 languida 35: 716.
 languor 210: 547.
 languore 282: 766. 333. 612. 335: 648.
 laniabat 125: 558.
 lanianda 121: 457.
 laniare 53: 350. 268: 254. l. niar.

- anaret 226: 147.
 anarque 336: 681.
 aniata 53: 335: 109: 139.
   180: 531. 384: 434.
 aniatque 171: 248.
 aniato 383: 493.
 aniarum 201: 349.
 aniatum 54: 362.
 aniaverat 359: 563.
 aniavit 108: 104: 153:
   472.
 aniem 410: 195.
 anient 7: 60.
 anificæ 162: 6.
 aniger 200: 312.
 anigeræ 394: 781.
 anigeris 209: 540.
 anigerosque 176: 395.
 anugine 350: 291. 393:
   754.
 aomedonta 318: 200.
 aomedonque 338: 757.
 aomedonve 165: 96.
 apidem 66: 697. 313: 59.
 apides 22: 393. 399. 198:
   266. 287: 71. 419: 409.
 apidis 90: 399. 326: 405.
 apidosas 437: 23.
 apidoso 250: 799.
 apidosos 6: 44.
 apidum 76: 30.
 apidumque 385: 566.
 apillis 333: 604. 438: 41.
 apillo 222: 18.
 apillos 294: 260. 438: 55.
 apis 66: 696. 73: 832.
   129: 660. 248: 735. 312:
   10. 345: 137.
 Apithæ 349: 250.
 Apithææ 358: 550.
 Apitharum 350: 261.
 Apithas 358: 536.
 Apitheia 354: 417. 428:
   670.
 apsa 108: 101. 223: 51.
   237: 402.
 apsa 122: 493.
 apsas 294: 262.
 apsasque 101: 699.
 apsi 138: 77. 400: 954.
 apsis 354: 412.
 apsu 117: 216. 227: 163.
 apsum 231: 251. 435: 846.
 apsus *adj.* 91: 410. 430: 8.
   434: 821. 447: 275.
 apsus *subst.* 258: 95.
 laquei 299: 417. 430: 735.
 laqueique 228: 383.
 laqueis 314: 73. 320: 252.
 laqueo 211: 604.
 laqueoque 167: 134. 298:
   378.
 laqueos 111: 177.
 laqueosque 456: 473.
 largi 330: 516:
 largis 133: 759.
 largoque 115: 282.
 Larissæa 60. 542.
 lascivaque 101: 685.
 lascive 25: 456.
 lascivior 395: 791.
 lascivitque 200: 321.
 lassa 444: 183.
 lassaque 210: 579.
 lassant 387: 614.
 lassata 278: 648. 398: 902.
 lassataque 174: 353.
 lassatis 18: 308.
 lassavit 304: 554.
 lassio 307: 663.
 lassor 62: 577.
 lassos 408: 120.
 lassus 91: 413.
 lata *adj.* 138: 79. 328: 443.
   338: 749.
 lata 17: 268. 434: 48:
 lata *particip.* 438: 43.
 latarumque 324: 356.
 lateque 170: 218. 289: 110.
 lateantque 108: 88.
 lateat 83: 205.
 latebant 280: 710.
 latebat 209: 523.
 latebra 92: 443.
 latebramque 153: 460.
 latebras 30: 593. 119: 407.
   126: 601.
 latebris 14: 216. 22: 388.
   25: 475. 309: 710.
 latens 158: 628. 339: 775.
   385: 553.
 latent 27: 502.
 latentem 60: 545. 368:
   106.
 latentes 234: 325.
 latentia 275: 572. 333:
   591.
 latentis 210: 554.
 lateo 459: 546.
 latera 330: 529.
 latere 167: 143. 207: 471.
 lateri 57: 449. 382: 592:
   329: 475. 354: 415: 359:
   566.
 laterique 357: 482.
 laterum 131: 726. 353:
   370. 467: 740.
 later 50: 255. 90: 393. 91:
   400. 115: 287. 172: 296.
   178: 438. 210: 576. 268:
   379. 294: 252. 331: 550.
   457: 488.
 Latia 434: 832. 467: 742.
 Latia 461: 582.
 Latiaque 457: 486.
 Latialis 457: 481.
 Latias 426: 626.
 laticem 81: 171. 200: 327.
 laticemque 389: 653.
 latices 117: 353. 145: 263.
   231: 275. 404: 56.
 laticesque 98: 601.
 Latiis 29: 560. 415: 326.
   417: 392.
 Latina 426: 610.
 Latinas 426: 623.
 Latinis 54: 356.
 Latinum 426: 612.
 Latinus 426: 611.
 Latio 419: 452.
 Latios 418: 422.
 latis 52: 307. 65: 662.
 latissima 355: 434.
 latitans 411: 214. 394:
   786:
 latitant 119: 405.
 latitantem 263: 211.
 latitantia 300: 449.
 latus 71: 802. 140: 131.
 lato 44: 130. 58: 481. 1085:
   87. 235: 342.
 latoque 148: 357.
 Latoia 241: 541.
 Latoidos 203: 384. 332:
   278.
 Latois 172: 274.
 Latoius 318: 196.
 Latona 168: 162. 171. 1703:
   214. 172: 280. 174: 336.
   388: 635.
 Latonæ 168: 260. 170: 200.
 Latonam 169: 186.
 Latonia 34: 696. 236: 394.
 Laronigenisque 168: 160.
 latos 159: 655. 217: 771.
   232: 287.
 latoque 301: 477.
 latrantes 235: 344.
 latrancibus 404: 60.
 latrantis 237: 412.
 latrare 195: 65. 218: 796.
   418: 410.
 latrasse 387: 620.
 latratibus 58: 491. 84: 231.
   242. 395. 806.
 latratu 83: 207. 202: 362.
   380: 426.

- latratus 121: 451.
 latravit 385: 569.
 Latreus 356: 463.
 latronis 206: 444.
 latuere 7: 70. 442: 147.
 latronum 424: 575.
 latuisse 51: 269.
 latuit 58: 493. 147: 331.
 latuirque 386: 582.
 latum 20: 336. 130: 690.
 153: 481. 283: 794.
 latura 267: 337. 405: 79.
 laturus 16: 248.
 latus 19: 315. 54: 376. 73: 865. 76: 230. 82: 187. 140: 126. 141: 159. 150: 388. 171: 229. 264: 239. 270: 412. 274: 517. & *alibi*.
 lausque 152: 434.
 laudabat 222: 29.
 laudamus 359: 548.
 laudando 304: 582.
 laudant 85: 254.
 laudare 161: 3. 430: 722.
 laudaret 302: 515.
 laudat 26: 500. 300: 440. 338: 750.
 laudata 157: 582.
 laudataque 580: 480.
 laudatae 427: 658.
 laudatis 57: 458.
 laudatissima 280: 715.
 laudato 395: 802.
 laudatos 137: 59.
 laudatve 373: 238.
 laudavit 57: 457.
 laudaverit 359: 548.
 laude 231: 263. 373: 248.
 laudemur 161: 3.
 laudes 25: 462. 144: 246.
 laudibus 162: 6. 396: 824.
 laudis 138. 66. 164: 83. 232: 300. 359: 539. 367: 67. 378: 251.
 lavere 279: 679.
 Lavini 467: 728.
 lavit 198: 267.
 laure 29: 559.
 laurea 29: 566.
 Laurens 425: 598.
 Laurentes 342.
 Laurenti 415: 336.
 lauro 327: 165. 430: 720. 461: 501.
 laurumque 170: 201.
 laurus 24: 450. 288: 92. 462: 634.
 la 108: 102.
 lae 278: 647.
 leana 108: 97. 123: 514. 385: 547.
 leanae 277: 614.
 Learchum 123: 516.
 lecta 232: 300. 275: 574.
 lecte 388: 640.
 lecti *subst.* 210: 572. 215: 715. 220: 657.
 lecti *particip.* 296: 315. 412: 251.
 lecto *subst.* 111: 181. 177: 429. 301: 463. 465. 431: 753.
 lectos *particip.* 173: 322.
 lectum *particip.* 53: 338.
 lectum *subst.* 329: 471.
 lectusque 329: 472.
 Ledam 166: 109.
 legar 475: 878.
 legati 422: 527.
 legatur 292: 208.
 lege *subst.* 8: 90. 25: 477. 47: 204. 64: 650. 88: 316. 155: 531. 292: 203. 329: 489.
 legebant 9: 104. 174: 344. 214: 669.
 legebantur 8: 92.
 legebat 116: 315.
 legem *subst.* 61: 555. 131: 704. 286: 50.
 legendo 150: 394.
 legerat 416: 350.
 legeret 156: 354.
 leges *subst.* 148: 343. 225: 101. 257: 330. 437: 28.
 leges *verb.* 395: 816.
 legi *verb.* 327: 429. 373: 242. 471: 814.
 legit 5: 27. 75: 17. 116: 315. 157: 579. 182. 582. 276: 610. 333: 607. 342: 43. 383: 491. 406: 89. 465: 705. 466: 709.
 legitima 300: 437.
 legum 438: 36.
 legumque 275: 551.
 legunt 153: 485.
 Lelegas 278: 644.
 Lelegeia 206: 443. 222: 6.
 Lelex 233: 312. 242: 567. 244: 617.
 Lemnicolæ 69: 751.
 Lemnius 711: 185.
 Lemnos 365: 46. 376: 313.
 Lenæ 316: 133.
 Lenæo 105: 14.
 lenæ 278: 660.
 leni *adv.* 318: 192. 338: 527.
 leni *verb.* 386: 599.
 leniat 239: 476.
 lenimen 179: 500. 328: 450.
 lenique 71: 811.
 lenire 376: 317.
 lenis 219: 816. 453: 398.
 lenisque 30: 580.
 lenita 36: 738. 342: 35.
 lenius 97: 569. 282: 763.
 lenta 137: 56. 222: 28. 234: 336. 314: 78.
 lentâ 446: 236.
 lentaque 71: 807.
 lentæ 77: 66. 288: 102.
 lente 75: 15. 317: 179.
 lenti 460: 563.
 lentisciferumque 466: 713.
 lentior 395: 800.
 lentis 61: 572.
 lento 310: 736.
 lentes 431: 761.
 lentosque 56: 419.
 lentus 268: 353.
 leonem 27: 505. 202: 373. 248: 732.
 leones 18: 304. 199: 114. 303: 541. 308: 704. 330. 511. 440: 86.
 leoni 77: 52.
 leonibus 303: 551. 423: 538.
 leonis 42: 81. 78: 91. 167. 123. 258: 113. 410: 207.
 leonum 355: 429.
 lepotes 303: 538.
 lepotesque 396: 832.
 lepus 440: 100.
 Lernæ 31: 597.
 Lernæe 257: 69. 260: 158.
 Lernæi 259: 130.
 Lesbi 313: 55.
 Lesbom 62: 591. 370: 173.
 lethali 63: 611.
 lethalem 379: 392.
 lethali 300: 453.
 lethaliibus 330: 515.
 lethalis 72: 827.
 lethataque 77: 55.
 Lethæa 287: 70.
 Lethæi 194: 152.
 Lethes 333: 603.
 leti 33: 662. 205: 426. 210. 564. 249: 773. 306: 616. 324: 338. 370: 162. 430. 776.
 letifer 140: 127.
 letifera 361: 606.
 letiferam 260: 16.

- letiferis 209: 532.
 letiferos 235: 362.
 letique 89: 350. 110: 151.
 339: 792.
 leto 79: 120. 96: 547. 153:
 479. 173: 297. 194: 163.
 236: 399. 240: 518. 286:
 39. 292: 198. 325: 374.
 343: 72. 352: 344. 353:
 378. 356: 463. 358: 535.
 411: 217. 440: 90.
 letum 121: 462. 141: 174.
 205: 439. 469: 763.
 levabas 384: 514.
 levabere 136: 21.
 levam 99: 642.
 levant 346: 156.
 levare 403: 12. 459: 547.
 levarit 280: 697. 449: 322.
 levat 56: 428. 236: 380.
 301: 466. 453: 404.
 levatæ 160: 675.
 levati 45: 159. 247: 693.
 414: 302.
 levatum 430: 741.
 levatus 92: 440. 229: 212.
 334: 621.
 levavit 119: 410. 167: 135.
 88: 338. 250: 798.
 Leucada 448: 289.
 Leucippusque 233: 306.
 Leucon 83: 218.
 Leuconoe 110: 168.
 Leucosiamque 465: 708.
 Leucothoe 112: 208.
 Leucothoen 112: 196. 113:
 220.
 Leucothoëque 31: 620. 46:
 161. 55: 414. 78: 87. 235:
 346. 317: 154. 342: 53.
 410: 197.
 levem 45: 150. 159: 645.
 219: 845: 312: 6.
 levemus 106: 39.
 leves 26: 492. 76: 43. 98:
 599. 111: 180. 119: 413.
 196: 221. 234: 336. 241:
 524. 285: 14. 302: 518.
 418: 432. 421: 501. 450:
 346. 453: 406.
 Levi 27: 503. 61: 557. 93:
 488. 106: 36. 147: 336.
 162: 22. 217: 772. 309:
 717.
 levibus 62: 581. 81: 160.
 422: 515. 451: 357.
 leviora 390: 702.
 leviores 290: 152.
 levis 28: 529. 65: 671. 130:
 673. 171: 233. 174: 334.
 182: 593. 218: 783. 226:
 149. 298: 376. 308: 698.
 360: 570. 443: 181. 465:
 697.
 levitas 387: 606.
 levitare 5: 28. 46: 164. 310.
 738.
 leviter 246: 667. 277: 621.
 levius 6: 53. 87: 305. 330:
 508. 331: 554.
 lex 304: 572.
 libandas 76: 27.
 libasse 231: 275.
 libat 307: 653.
 libatos 21: 371.
 libebat 84: 229.
 libens 264: 244. 430: 721.
 libentius 90: 386.
 liber *adj.* 36: 757. 382: 469.
 Liber *cognom. Bacchi* 95: 520.
 528. 99: 636. 105: 17.
 167: 125. 199: 295. 202:
 360. 315: 105. 388: 650.
 liber *pro cortice.* 269: 389.
 libera 117: 337. 160: 667.
 382: 465. 389: 668.
 liberat 181: 551. 317: 158.
 liberiore 448: 301.
 liberioris 6: 42.
 libertas 275: 558.
 libet 277: 630.
 libidine 181: 562. 250:
 154. 348: 221.
 libido 178: 458. 272: 482.
 librat 218: 792. 249: 757.
 librata 4: 13. 140: 142.
 libraro 237: 409.
 libratum 52: 311. 291:
 178.
 libratius 63: 624.
 libravit 229: 201.
 libro 28: 549.
 Libycas 127: 617. 405:
 77.
 Libye 49: 237.
 Libys 98: 617. 100: 676.
 138: 75. 147: 328.
 liceat 51: 280. 223: 38. 273.
 486. 275: 553.
 liceatque 275: 550.
 licebat 398: 885.
 licebit 41: 58. 244: 602.
 249: 755. 397: 862. 416:
 355.
 licent 297: 329.
 licentia 18: 309.
 licere 275: 553.
 liceret 41: 51. 270: 419.
 277: 217. 692: 202.
 licet 33: 661. 41: 53. 53:
 357. 56: 429. 82: 193.
 88: 336. 91: 405. 118:
 370. 170: 203. 189: 25.
 191: 71. 194: 147. *et a-*
libi plur.
 Lichæ 260: 155.
 Lichan 263: 211, 229.
 licuit 43: 105. 168: 173.
 247: 717. 309: 730. 332:
 572. 393: 744.
 ligari 275: 549.
 ligat 54: 375. 129: 665.
 ligati 111: 186.
 ligatis 97: 575.
 ligavit 4: 25. 167: 134.
 314: 70.
 Ligo 279: 683.
 Ligdum 279: 669.
 lignea 308: 694.
 ligno 29: 556. 226: 132.
 249: 771. 268: 365. 296:
 308. 302: 497. 344: 106.
 lignoque 238: 454. 423:
 549.
 lignum 29: 556. 235: 354.
 239: 479. 314: 80. 353:
 301. 449: 311.
 ligo 220: 854.
 ligones 313: 36.
 Ligurum 54: 370.
 lilia 117: 355. 150: 392.
 292: 212. 354: 411.
 liliaque 292: 191. 294:
 262.
 Lilybæo 148: 351.
 Lilybæon 392: 725.
 limbo 167: 127. 305: 593.
 limbus 137: 51.
 limen 86: 274. 121: 450:
 227: 168. 298: 383. 350:
 281.
 limenque 197: 238.
 limes 44: 130. 206: 443.
 limina 183: 600. 199: 298.
 200: 331. 216: 749. 295:
 293. 300: 456. 388: 626.
 419: 456. 429: 702. 430:
 742.
 limine 71: 814. 122: 486.
 137: 43. 214: 668. 269.
 397. 333: 609. 412: 254.
 429: 709.
 limite 10: 136. 40: 19. 66:
 699. 218: 787. 229: 203.
 242: 558. 434: 830. 473:
 849.
 limitibus 70: 69. 41: 371.
 Ffff 2 Limite

- Limbate 137: 48.
 Limofoque 175: 381.
 Limum 175: 365.
 Limunique 20: 347.
 Limus 23: 424.
 Lina 80: 148. 81: 153. 217:
 773. 219: 812. 423: 554.
 Lingua 60: 540. 70: 777.
 126: 586. 153: 466. 173:
 306. 210: 556. 313: 52.
 227: 325.
 Lingua 60: 540. 139: 105:
 184: 632. 255: 29. 356:
 458. 464: 624.
 Linguaque 156: 551. 219:
 830. 276: 583.
 Linguae 66: 550. 63: 631.
 76: 34. 89: 366. 129: 670.
 146: 296. 156: 562. 182:
 584. 200: 330. 333: 601.
 376: 306. 406: 99. 422:
 525.
 Linguam 85: 251. 170: 213.
 181: 556. 183: 626. 256:
 65. 275: 566.
 Linguae 175: 375.
 Linguis 24: 532. 392: 724.
 Linguisque 194: 150. 464:
 077.
 Linigera 35: 747.
 Lino 228: 193.
 Linoque 97: 585.
 Linoquendus 366: 2.
 Linguis 72: 835. 217: 767.
 339: 776. 388: 630. 467:
 724.
 Lintea 99: 640. 190: 40.
 276: 591. 371: 195.
 Linthernum 466: 714.
 Lino 398: 925.
 Liquebar 337: 718.
 Liquefacta 390: 830. 718:
 431.
 Liquefactis 261: 175.
 Liquefactum 194: 161.
 Liquefactibus 238: 457.
 Liquefactum 402: 415.
 Liquerunt 235: 364.
 Liquefuerunt 152: 431. 210:
 550.
 Liquefacta 434: 842.
 Liquida 337: 715.
 Liquidarum 193: 108. 248:
 736.
 Liquiditas 8: 95. 21: 370. 35:
 704. 118: 380. 384: 535.
 445: 246.
 Liquidus 123: 500. 197: 46.
 285: 122.
 liquidis 117: 354. 315: 116.
 liquidissimus 176: 400.
 liquido 81: 164. 152: 454.
 350: 289. 388: 639.
 liquidum 4: 23. 7: 67. 60:
 532.
 liquidumque 318: 194.
 liquidus 227: 162.
 liquitur 71: 808. 173: 312.
 459: 549.
 liquor 93: 490. 115: 300.
 355: 437.
 liquores 21: 371. 174: 347.
 449: 318.
 Liræza 31: 598.
 litatis 409: 156.
 lite 88: 332. 3: 1715.
 litem 4: 21. 164: 71.
 litibus 175: 375.
 litis 362: 628.
 littera 32: 649. 274: 515.
 293: 216. 336: 706. 379:
 397.
 littora 5: 37. 6: 42. 7: 63.
 8: 96. 18: 292. 20: 338.
 61: 572. 72: 842. 98: 598.
 607. 100: 652. 132: 735.
 178: 446. & *alibi plus*.
 littoraque 364: 24.
 littore 73: 870. 228: 176.
 252: 860. 867. 313: 55.
 324: 362. 325: 394. 327:
 428. 337: 713. 363: 4.
 381: 439. 384: 536. 403:
 617. 412: 248. 465: 695.
 littoream 467: 725.
 littorei 289: 127.
 littoreo 451: 369.
 littoris 267: 335. 466: 718.
 litus 20: 343. 62: 577.
 320: 232. 325: 374. 333:
 615. 337: 710. 344: 113.
 384: 533. 405: 76. 419:
 440. 425: 598. 467: 722.
 littulusque 73: 873. 342: 66.
 400: 939.
 liventia 131: 715. 172:
 279. 241: 535. 395: 817.
 livor 167: 129. 274: 258.
 302: 515.
 loca 20: 345. 27: 510. 57:
 457. 84: 228. 237. 120:
 436. 148: 362. 201: 353:
 236: 377. 285: 29. 293:
 230. & *alibi*.
 locaque 177: 337.
 locat 3: 9: 476.
 loc tas 406: 89.
 locavit 6: 30.
 loci 91: 414. 185: 677. 297:
 335. 439: 59.
 locique 145: 267. 247: 713.
 391: 706.
 locis 4: 25. 5: 40. 12: 173.
 95: 522. 115: 294. 119:
 406. 313: 50. 450: 343.
 470: 791. 792.
 loco 12: 178. 33: 681. 40:
 31. 49: 241. 53: 338. 153:
 469. 154: 498. 162: 7.
 218: 181. 235: 368. 223:
 585. 288: 90. & *alibi*.
 locoque 5: 28.
 locorum 125: 566. 133:
 766. 166. 121. 407: 118.
 locum 5: 28. 10: 130. 108:
 83. 109: 131. 111: 174.
 122: 488. 133: 773. 158:
 624. 169: 191. 183: 603.
 193: 114. 244: 602. &
alibi.
 locumque 113: 250. 145:
 271. 158: 631. 388: 649.
 locus 12: 175. 47: 195.
 120: 441. 140: 133. 176:
 409. 206: 452. 210: 576.
 212: 613. 242: 574. 244:
 602: 250: 788. 805. 252:
 842. & *alibi*.
 loculusque 329: 472.
 locuta 51: 278. 70: 785.
 122: 473. 170: 205. 183:
 622. 369: 138.
 locuti 108: 78.
 lolium 153: 485.
 longa 14: 214. 19: 312. 56:
 416. 93: 470. 95: 538.
 106: 40. 130: 695. 143:
 207: & *alibi*.
 longa 10: 109. 185: 673.
 209: 520. 234: 337. 395:
 790.
 longaque 163: 37. 357:
 486.
 longave 346: 158.
 longæ 29: 561. 65: 672.
 246: 672. 463: 656.
 longæque 185: 675.
 longas 241: 544.
 longe 128: 623. 129: 649.
 650. 133: 777. & *alibi*.
 longeqque 116: 325. 329:
 479. 339: 772.
 longi 134: 787. 158: 611.
 202: 358. 249: 760. 301:
 491. 372: 213. 430: 716.
 longique 17: 273. 313: 36.
 102: 502: 734.

- longis 77: 48. 82: 196. 101: 692. 706. 122: 476. 211: 587. 265: 275. 395: 813. 417: 392. 452: 377. 469: 771.
 longisque 125: 567.
 longissima 285: 35.
 longius 51: 292. 67: 718. 78: 89. 79: 120. 113: 230. 151: 414. 158: 631. 235: 349. 252: 861. 329: 467. 336: 703. 441: 111.
 longo 4: 14. 17: 277. 42: 82. 76: 37. 89: 354. 92: 445. 142: 203. 162: 20. 174: 340. 198: 251. 199: 280. *alibi*.
 longoque 24: 450. 106: 30. 164: 75. 219: 832. 448: 306.
 longos 53: 352. 117: 565. 318: 182. 326: 396.
 longum 54: 374. 113: 226. 138: 65. 164: 64. 195: 176. 213: 661. 230: 240. 256: 63. 308: 688. 340: 5. *alibi*.
 longumque 228: 183.
 longus 37: 773. 380: 407. loquar 66: 696. 181: 454.
 longusque 16: 255.
 loquarque 297: 343.
 loquatur 32: 648.
 loquaci 60: 540.
 loquendi 90: 368. 160: 678. 275: 558. 346: 159.
 loquendo 34: 682. 80: 279. 139: 101. 255: 30. 364: 12.
 loquentem 36: 751. 152: 453. 385: 558.
 loquentes 146: 296.
 loquenti 100: 674. 113: 224. 372: 222.
 loquentis 87: 295. 301: 489. 351: 294.
 loqueretur 346: 162.
 loquerentur 346: 163.
 loqui 15: 233. 36: 745. 58: 483. 65: 658. 72: 829. 89: 358. 116: 320. 119: 412. 126: 586. 142: 194. 160: 670. 162: 28. *alibi*.
 loquor 37: 771. 45: 142. 61: 571. 115: 279. 126: 593. 210: 549. 265: 291. 409: 172.
 loquantur 212: 615. 349: 241.
- lora 45: 145. 47: 200. 52: 315.
 loricaeque 77: 63.
 lotis 44: 127. 289: 114.
 lorisque 458: 524.
 lotique 133: 760.
 lotis 267: 347.
 loton 268: 365.
 lotos 267: 341. 288: 96.
 lubrica 126: 599.
 luce 26: 494. 32: 630. 71: 807. 110: 169. 119: 401. 172: 272. 192: 85. 312: 24. 368: 100. 386: 592. 430: 775. 450: 334. 459: 531.
 lucem 80: 149. 119: 400. 283: 778. 444: 186. 445: 221. 463: 651.
 lucemque 54: 383. 62: 594. 119: 414.
 lucent 15: 239.
 lucente 40: 24.
 luces 114: 262.
 luci 444: 190.
 lucida 33: 669.
 lucidior 395: 795.
 lucidus 54: 365.
 Lucifer 67: 723. *bis*. 128: 629. 129: 665. 315: 98. 332: 570. 444: 189. 470: 789.
 lucifero 221: 2. 321: 271. 324: 346.
 Lucina 280: 697. 302: 507. 510.
 Lucinam 146: 304. 266: 294.
 lucis 4: 17. 114: 258. 215: 711. 242: 564. 410: 197.
 luco 13: 189. 150: 391.
 lucoque 192: 95. 324: 360.
 lucos 18: 301. 42: 76. 145: 265. 248: 742.
 lucosque 419: 447.
 lactante 166: 108.
 lactantique 181: 556.
 lactantia 171: 242. 352: 331.
 lactantiaque 117: 358.
 lactata 189: 10.
 lactataque 448: 300.
 lactatur 148: 354. 357: 483.
 lactataeque 429: 701.
 lactibus 54: 384. 110: 160. 387: 621. 418: 431.
 lactifono 36: 732.
 lactor 186: 694.
- lactu 53: 229. 125: 564. 385: 549.
 lactuque 418: 426.
 lactum 390: 689.
 lactus 32: 655. 33: 663. 54: 334. 80: 139. 122: 484. 156: 549. 207: 480. 238: 450. 239: 485. 250: 155. *alibi*.
 lactusve 375: 282.
 lacum 76: 35. 82: 176. 434: 836.
 lacus 318: 190. 396: 845.
 ludere 32: 639. 72: 845. 396: 834.
 ludit 49: 246. 150: 392. 217: 775. 227: 163.
 ludos 24: 416.
 ludum 101: 685.
 luebat 99: 625.
 luet 247: 689.
 lugeat 289: 135.
 lugebat 321: 273.
 lugebere 290: 141.
 lugebifque 290: 141.
 lugebitis 239: 487.
 lugendae 181: 570.
 lugent 176: 402. 241: 525.
 lugenti 180: 532.
 lugentis 203: 390.
 luger 30: 585. 181: 570.
 lugubie 179: 485.
 lugubriaque 335: 669.
 lugubris 53: 334. 130: 691. 293: 225.
 lumbis 250: 804.
 lumen 35: 720. 46: 181. 50: 261. 53: 231. 75: 857. 141: 159. 180: 515. 295: 293. 336: 680. 385: 564. 397: 851. 409: 175. 473: 847.
 lumenque 394: 772.
 lumina 4: 10. 10. 135. 34: 683. 35: 714. 716. 720. 37: 767. 40: 23. 43: 110. 45: 149. 55: 388. 88: 335. 91: 420. 94: 503. *alibi plur*.
 lumine 39: 4. 57: 470. 70: 787. 83: 337. 92: 439. 255: 27. 301: 473. 329: 468. 435: 847.
 luminibus 144: 248.
 luminis 36: 740. 69: 752. 95: 517. 133: 775. 308: 691. 385: 564. 410: 189. 200.
 luna 47: 208. 53: 344. 195: 182.

- 181: 193. 196: 207. 198: 268. 209: 531. 300: 449.
 449: 312. 473: 848.
 lunæ 4: 117. 108: 99. 112: 202. 116: 333. 301: 479.
 350: 264. 416: 367.
 lunam 283: 782.
 lunares 470: 790.
 lunaria 57: 453.
 lunaribus 295: 296.
 lupi 180: 528. 198: 271.
 210: 550. 353: 381. 412: 255.
 Lupis 412: 255. 440: 87.
 lupo 83: 214.
 luporum 432: 778.
 lupum 27: 505. 326: 406.
 339: 712.
 lupus 15: 237. 18: 304.
 324: 366. 326: 402.
 lurida 11: 447. 432: 791.
 470: 786.
 luserat 91: 403.
 luserit 166: 113.
 lufibus 423: 556.
 luftra 80: 146. 90: 370.
 luftrabere 299: 398.
 luftrant 387: 610.
 luftrat 26: 479. 153: 464.
 198: 261.
 luftrarum 425: 605.
 luftraverat 182: 571.
 luftravit 122: 480.
 lufiro 14: 213. 173: 324.
 luftror 400: 951.
 lufuque 229: 199.
 lutea 215: 708.
 luteave 451: 351.
 lutulenta 23: 434.
 lux 34: 772. 40: 35. 108: 91. 179: 494. 235: 356.
 258: 93. 283: 794. 372: 204: 408: 132. 464: 664.
 luxque 282: 759.
 luxuriant 199: 292.
 luxuriare 265: 267.
 Lyæo 231: 274.
 Lyæum 126: 11.
 Lyæus 314: 67.
 Lycabas 99: 624. 100: 673.
 137: 60.
 Lycabafque 351: 302.
 Lycaon 14: 198. 15: 221.
 Lycaona 59: 526.
 Lycaoniæ 12: 165. 58: 496.
 Lycæi 67: 710. 234: 317.
 Lycæo 34: 698.
 Lycæum 138: 86.
 Lycia 175: 382. 344: 116.
 Lyciamque 278: 644.
 Lyciæ 173: 317. 174: 340.
 Lyciæque 115: 296.
 Lycias 115: 296.
 Lycidasque 351: 310.
 Lycii 374: 255.
 Lycifca 84: 220.
 Lycormas 49: 245. 139: 119.
 Lycoram 352: 350.
 Lyctia 208: 400.
 Lycum 352: 332.
 Lycuigum 105: 22.
 Lycus 421: 504. 447: 273.
 Lydæ 162: 11.
 Lydia 167: 146.
 Lydos 315: 98.
 lymphæ 81: 173. 152: 437.
 lymphæ 115: 258.
 lymphamque 153: 449.
 lymphara 311: 3.
 lymphis 57: 459. 92: 451.
 384: 531.
 Lynca 160. 660.
 Lynceæ 453: 413.
 Lynceftius 450: 329.
 Lynceus 233: 304.
 Lyncidæ 142: 185.
 Lyncides 133: 768. 139: 90.
 Lyncum 100: 668. 105: 25.
 Lynceus 159: 650.
 Lyræ 290: 152. 292: 205.
 313: 52.
 Lyræ 139: 118.
 Lyræque 133: 760.
 Lyræm 222: 16.
 Lyræmque 313: 50.
 Lyrnefia 344: 108. 371: 176.

M.

- M^Acareida 167: 124.
 Macæren 414: 318.
 M^Acareus 359: 452. 409: 159. 419: 441.
 Macedoniaque 356: 466.
 maciem 641: 336: 793.
 macies 70: 775. 90: 397.
 189: 290. 250: 807. 274: 535. 424: 578.
 maclandus 441: 114.
 macltare 246: 685. 371: 185. 441: 124.
 maclatumque 460: 575.
 macltas 105: 23.
 macltiffent 243: 580.
 macltata 381: 448.
 macltati 140: 122.
 macltatos 293: 226.
 macltatur 132: 755.
 maculas 152: 455.
 maculat 35: 719.
 maculatum 440: 107.
 maculavit 200: 315.
 maculoſæ 320: 245.
 maculoſo 82: 197.
 madebit 379: 389.
 madeſacta 138: 76.
 madeſactaque 109: 126.
 237: 402. 176: 396.
 madeſactam 122: 481.
 madeſacti 472: 824.
 madeſactis 180: 529.
 madeſactus 351: 301.
 madeſecit 114: 253.
 madent 80: 148. 330: 519.
 madentes 11: 149. 410: 190.
 madeſcere 249: 760.
 madeſcit 7: 66.
 madida 20: 339. 349: 239.
 madidas 429: 708.
 madidis 17: 264. 316: 145.
 madidiſque 335: 656.
 madidos 23: 422. 137: 53.
 madidus 96: 555.
 maduere 131: 729. 183: 628. 229: 210. 327: 418.
 maduerrunt 418: 408.
 maduiſſe 286: 46.
 maduit 379: 389.
 Mæandri 271: 450.
 Mæandrius 275: 573.
 Mæandros 227: 162.
 Mænades 312: 22.
 Mænalioſque 158: 608.
 Mænalon 55: 415.
 Mæoniam. 168: 149.
 Mæoniæque 161: 5.
 Mæonias 50: 252.
 Mæonius 165: 103.
 Mæra 202: 362.
 magarum 195: 195.
 magas 195: 196.
 magica 142: 197.
 magicæ 95: 534.
 magicis 417: 405.
 magico 299: 398. 404: 58.
 magis 13: 182. 36: 757. 37: 766. 73: 856. & alibi plur.
 magiftra 162: 24.
 magna 22: 393. 36: 571.
 41: 54. 59: 522. 71: 805.

- 124: 534. 127: 605: 136: 25. 142: 191. 152: 457. 173: 315. 191: 55, 56. *& alibi.*
 magnâ 30: 595. 90: 382. 403: 8.
 magnaque 255: 7.
 magnæ 21: 383. 47: 214. 141: 160. 210: 553. 324: 349. 454: 426.
 magnæque 209: 542.
 magnam 419: 457.
 magnanimi 407: 118.
 magnanimo 376: 298.
 magnanimus 348: 230.
 magnas 50: 370. 271: 441. 381: 433.
 magnasque 119: 417.
 magnæ 212: 617.
 Magnætas 326: 408.
 magni 5: 35. 12: 170, 176. 30: 574. 36: 748. 65: 677. 69: 750. 72: 844. 85: 260. 123: 510. 128: 640. 142: 184. 165: 54. *& alibi.*
 magnique 168: 153. 233: 309.
 magbiloquo 236: 396.
 magnis 53: 328. 148: 347. 151: 416. 180: 526. 206: 440. 231: 269. 237: 429. 316: 137.
 magno 77: 60. 160: 670. 177: 427. 178: 451. 208: 487. 217: 776. 242: 551. 256: 40. 266: 293. 270: 413. 303: 547. 343: 68. *& alibi.*
 magnorum 88: 324. 147: 320. 275: 554.
 magnos 148: 355. 240: 518.
 magnum 77: 60. 143: 225. 151: 428. 167: 147. 183: 618. 305: 608. 346: 163. 347: 201.
 magnumque 157: 586.
 magnus 369: 134.
 Maia 66: 685.
 Maiâque 322: 303.
 majestas 72: 847.
 majestatemque 124: 540.
 major 88: 320. 119: 394. 169: 195. 196: 225. 200: 309. 208. 500. 251: 818. 279: 671. 362: 623. 367: 96. *& alibi.*
 majorquæ 48: 225. 265: 269. 319: 223.
 majora 100: 660. 145: 269. 213: 648. 359: 545. 389: 651. 436: 5. 473: 851.
 majore 283: 786.
 majorem 214: 687.
 majores 232: 282. 324: 342. 421: 500.
 majoris 378: 359. 421: 79.
 majus 41: 62. 56: 429. 79: 106. 195: 175. 212: 639. 234: 328. 274: 657. 296: 315. 399: 918. 468: 751.
 majusque 212: 639.
 mala 33: 668. 144: 244. 239: 490. 246: 675. 442: 157. 462: 633.
 malas *subst.* 269: 398. 350: 291. 393: 754.
 male 45: 148. 93: 474. 102: 730. 115: 285. 117: 351. 123: 521. *& alibi plur.*
 maledicere 175: 376. 367: 298.
 maledictaque 160: 666.
 mali 71: 802. 172: 267. 247: 691. 253: 875. 260: 161. 316: 127. 329: 494. 389: 673.
 malignas 297: 329.
 maligne 374: 270.
 maligno 175: 365.
 malis *adj.* 53: 334. 125: 569. 173: 303. 226: 126. 260: 164. 266: 293. 270: 409.
 malis *verb.* 255: 26.
 malit 305: 610.
 malleum 65: 660. 359: 546.
 malleus 561: 611.
 mallet 46: 182. 290: 157. 366: 56.
 malleus 63: 625.
 malo *adj.* 18: 289. 53: 232. 62: 597. 87: 292. 172: 288. 216: 749. 257: 74.
 malo *subst.* 308: 677. 315: 160. 329: 470. 475: 467. 737.
 malorum 10: 140. 36: 733. 125: 564. 332: 573. 359: 542. 386: 570. 410: 202. 421: 490.
 maluit 184: 659.
 malum *adj.* 71: 825. 209: 525. 281: 729.
 malum *subst.* 422: 533.
 malus 297: 342.
 manabant 130: 674.
 manabat 398: 887.
 manant 54: 360. 173: 312. 184: 646. 302: 500.
 manantem 388: 629.
 manaria 422: 515.
 manere 78: 85.
 manat 159: 634. 175: 388. 278: 659. 664. 355: 438.
 mandabat 180: 504. 279: 680.
 mandarat 372: 199.
 mandasset 179: 471.
 mandat 260: 157. 323: 334.
 mandata 378: 449. 179: 468. 180: 505. 534. 208: 493. 502. 251: 810. 372: 199. 334: 629. 420: 460. 434: 831.
 mandataque 280: 696.
 mandataque 208: 505.
 mandate 377: 321.
 mandato 251: 821.
 mandare 440: 92. 442: 142.
 mando 45: 140. 279: 678. 403: 23.
 mane 27: 504. 505. 93: 477. 126: 591. 336: 676.
 mane *adv.* 41: 63. 215: 708. 337. 710. 444: 193.
 maneat 331: 540.
 maneat 64: 650. 316: 136.
 maneat 256: 49.
 manebant 32: 627.
 manebit 35: 710. 277: 619.
 manebo 169: 193.
 manemus 21: 366.
 manent 49: 242.
 manente 302: 492.
 manere 130: 695. 225: 114. 247: 697.
 manerent 12: 159.
 maneret 385: 545. 413: 288.
 manes *subst.* 30: 586. 120: 437. 133: 73. 186: 64. 239: 488. 270: 406. 381: 448. 382: 465. 407: 109.
 manesque 195: 206.
 manet 19: 330. 90: 399. 124: 538. 143: 206. 242: 536. 256: 41. 266: 320. 281: 725. 339: 794. 357: 496. 443: 170. 445: 251.
 manetque 92: 435.
 manibus 16: 259. 53: 359. 359. 73: 863. 76: 59. 94: 497. 97: 575. 102: 731. 104: 7: 138. 82. 352: 441. 176: 407. 201: 335. *& alibi.*

- alibi.*
 manibus *pro inferis.* 52: 303: 139: 116. 181: 569.
 manibusque 45: 151. 57: 463. 130: 682. 196: 221. 246: 681. 334: 616.
 manifesta 12: 168. 22: 404. 44: 133. 153: 468. 272: 463, 482. 280: 694. 336: 688. 461: 579.
 manifesta que 85: 268.
 manifestabit que 368: 106.
 manifestam 173: 318.
 mansit 18: 288. 22: 410. 58: 485. 77: 62. 83: 203. 142: 199. 143: 235. 248: 729. 316: 148. 338: 743. 405: 70. 418: 415. 424: 579. 458: 514.
 mansua 143: 227. 462: 821.
 Manto 168: 157.
 manu 11: 143. 17: 268. 24: 448. 30: 596. 33: 672. 45: 145. 55: 414. 61: 560. 63: 616. 66: 691. 69: 756. 71: 798. 73: 856, 867. & *alibi plur.*
 manue 14: 205. 175: 363. 369: 132. 400: 942.
 manum 51: 276. 140: 127. 140. 163: 35. 268: 355. 275: 564. 300: 455. 357: 493. 370: 170.
 manumque 63: 615. 126: 584.
 manus 14: 200. 58: 479, 487. 82: 196. 90: 390. 91: 404. 100: 656. 677: 678. 110: 148, 150. 117: 335. 359. 118: 382. 125: 556, 557. 126: 585. 132: 740. & *alibi plur.*
 manusque 26: 500. 36: 741. 53: 354. 126: 592. 129: 658. 149: 365. 179: 491. 201: 347. 336: 686. 354: 397. 438: 38.
 manuum 105: 39.
 Marathon 205: 434.
 marcentia 200: 314.
 marcida 292: 192.
 mare 4: 1. 6: 41. 13: 180. 16: 257. 18: 291, 308. 20: 343. 41: 65. 46: 164. 50: 262. 92: 448. 99: 638. 101: 686. & *alibi.*
 marem 281: 736.
 Mareotica que 282: 772.
 mares 287: 84.
 margine 414. 36: 729. 79: 114. 81: 162. 157: 598. 267: 334. 275: 564. 286: 55.
 mari 276: 590. 324: 359.
 maribus 88: 321.
 marinæ 319: 228. 447: 264.
 marinas 424: 566.
 marinis 400: 964.
 maris 19: 315, 330. 125: 556. 248: 731. 319: 207. 324: 364. 331: 534. 338: 747. 342. 36. 354: 410. 414: 53.
 marisque 43: 96. 243: 586. 420: 471.
 maritæ 361: 609.
 mariti 11: 446. 31: 606. 169: 178. 219: 839. 280: 696. 282: 750. 297: 358. 325: 386. 405: 79.
 marito 58: 475. 111: 173. 155: 521. 184: 634. 218: 804.
 maritum 279: 681. 328: 485.
 Marmaridæ 140: 125.
 marmor 143: 214.
 marmora 173: 512. 218: 795. 449: 314.
 marmore 22: 405. 53: 338. 91: 419. 143: 234. 247: 701. 324: 359. 326: 404. 412: 260. 414: 313.
 marmorea 419: 442.
 marmoream que 207: 46.
 marmoreis 93: 481.
 marmoreo 12: 177. 393: 745.
 marmoreum 130: 675.
 marmoreum que 464: 672.
 marmoris 357: 487.
 Mars 343: 91.
 Marsique 80: 132.
 Marsya 176: 400.
 Marte 79: 123. 96: 540. 110: 171. 353: 379. 364: 11. 378: 360. 387: 619. 412: 246. 419: 450.
 Martem 194: 140.
 Marti 375: 275.
 Martis 222: 20. 372: 208.
 Martius 76: 32.
 massa 7: 70. 246: 666. 315: 112.
 massæ 138: 81.
 mater 53: 356. 86: 269. 102: 725. 112: 211. 113: 222. 123: 519. 130: 69. 146: 303. 154: 509. 16. 10. 166: 118, 120. 17: 298. & *alibi.*
 mater que 115. 290.
 materia 88: 334.
 materia que 289: 133.
 materiam 253: 876. 28: 768.
 materiam que 47: 213.
 materiam 39: 5. 450: 34.
 materna 240: 499. 268: 357.
 maternâ 193: 125. 264: 25.
 materna que 240: 503. 38. 599.
 maternæ 129: 670.
 maternas 22: 387.
 maternis 268: 375.
 materno 37: 762. 54: 361. 145: 259. 369: 148. 390: 699.
 maternos 384: 515.
 matertera 68: 746. 87: 31: 402: 719. 119: 417.
 matre 61: 553. 69: 756. 84: 223. 124: 542. 140. 141, 145. 156: 567. 203. 386. 241: 530. 255: 23. 272: 481. 357: 504. 380. 417.
 matrem 36: 756. 355. 58. 500. 72: 839. 79: 125. 172: 268. 183: 620. 629. 184: 633. 241: 522. 268. 378. 273: 491. 302: 506. & *alibi.*
 matrem que 95: 523.
 matres 194: 159. 202: 363. 241: 527. 266: 304. 300: 431. 314: 69. 380: 412. 390: 688.
 matres que 95: 529. 104: 9.
 matri 102: 723. 113: 224. 120: 424. 152: 438. 170: 224. 239: 491. 267: 329. 288: 104. 303: 525. 308: 686. 383: 487, 494. 384: 528.
 matrique 36: 753.
 matribus 384: 512.
 matris 23: 420. 37: 776. 51: 274. 123: 516. 134: 786. 149: 380. 154: 515. 215: 25. 265: 265. 347: 194. 381: 450. 384: 525. & *alibi.*
 matris que 95: 523. 149: 371. 270: 410. 303: 528. 393:

- 393: 751.
 matrona 57: 466. 154: 508.
 182: 581. 434: 833.
 matrum 168: 155. 190: 50.
 348: 216. 385: 560. 431:
 745.
 matura 93: 485. 232: 291.
 265: 782. 285: 36.
 maturâ 395: 795.
 maturæ 89: 347.
 maturior 376: 300. 426:
 617.
 maturo 279: 684.
 maturuit 318: 191. 415:
 335.
 maturus 193: 127. 244:
 617. 323: 311. 445: 210.
 matutina 312: 26.
 natutinæve 93: 488.
 natutinis 7: 62.
 Mavors 223: 61. 433: 806.
 Mavortia 93: 531.
 Mavortis 164: 70. 192:
 101. 222: 7.
 Mavortius 238: 437.
 maxima 19: 311. 53: 347.
 65: 672. 85: 263. 99:
 622. 642. 125: 549. 154:
 507. 160: 662. 162: 31.
 169: 186. & *alibi*.
 maxime 24: 438. 205: 433.
 358: 531. 388: 645. 407:
 108.
 maximus 52: 323. 102:
 714. 169: 174. 191: 55.
 200: 310. 242: 572. 356:
 464.
 ne 15: 225. 20: 362. 27:
 508. 517. 518. & *alibi*
quam plur.
 neque 36: 761. 95: 525.
 99: 639. 645. & *alibi*.
 nea 3: 4. 29: 557. 518. 32:
 657. 41: 51. 43: 100. &
alibi quam plur.
 neæ 60: 550. 65: 657. 68:
 746. 93: 470. & *alibi*.
 neam 215: 727. 367: 88.
 400: 961.
 nearent 439: 71.
 nearum 56: 426. 208: 509.
 209: 522. 257: 67. 280:
 695.
 neas 158: 602. 250: 793.
 256: 62. 257: 79. 355:
 427. 403: 19.
 necum 33: 679. 93: 466.
 138: 64. 142: 196. & *ali-*
bi plur.
 necumque 215: 719. 377:
 333.
 Medea 189: 11. 190: 41.
 191: 70. 198: 257. 199:
 285. 204: 405.
 medeare 403: 23.
 medendi 209: 526.
 medentes 210: 561.
 medentum 462: 629.
 medere 219: 842. 282: 774.
 media 6: 49. 132: 755.
 mediâ 26: 501. 76: 43. 123:
 512. 140: 138. 143: 207.
 266: 306. 302: 505. 394:
 774. 397: 851. 398: 893.
 404: 46. 424: 576. 444:
 189. 448: 292. 467: 741.
 473: 843.
 mediâque 302: 492. 404:
 59.
 mediæ 139: 121. 195: 184.
 321: 283.
 mediani 353: 389. 431:
 746.
 medianque 29: 563. 462:
 630. 465: 689.
 medias 39: 6. 80: 144. 168:
 158. 228: 193. 309: 717.
 410: 182.
 medicabilis 27: 523.
 medicamen 198: 262.
 medicamina 193: 116. 413:
 285.
 medicamine 118: 388.
 167: 140. 200: 311. 459:
 533.
 medicas 63: 618.
 medicate 35: 716.
 medicina 27: 521.
 medi 131: 710. 218: 784.
 259: 134. 445: 226.
 mediique 73: 872.
 mediis 91: 428. 111: 184.
 117: 357. 123: 495. 178:
 453. 183: 615. 191: 62.
 214: 679. 243: 588. 258:
 97. 278: 646. 282: 760.
 & *alibi*.
 mediisque 423: 552.
 medio 20: 337. 30: 592.
 41: 64. 45: 137. 56: 417.
 71: 801. 76: 29. 77: 66.
 84: 221. 101: 708. 135:
 1. 142: 193.
 medioque 164: 76. 170:
 227. 209: 539. 219: 847.
 229: 203. 349: 253. 358:
 524.
 medios 31: 601. 139: 106.
 194: 139. 164: 72. 224:
 88. 234: 338. 240: 512.
 323: 333. 354: 396. 368:
 121.
 meditata 274: 520.
 meditataque 215: 732.
 medium 68: 739: 94: 510.
 196: 41. 151: 409. 159:
 644. 163: 56. 205: 432.
 293: 233. 298: 368. 329:
 478. 350: 261. 439: 66.
 mediumque 110: 167.
 medius 40: 31. 156: 564.
 176: 409. 186: 691. 201:
 345. 228: 182. 290: 144.
 291: 174. 445: 211.
 mediusque 289: 126. 394:
 780.
 mediusve 333: 594.
 Medon 100: 671. 351: 303:
 492.
 medulla 132: 741. 302:
 492.
 medullas 25: 473. 416:
 351. 418: 431. 452: 390.
 medullis 261: 174. 273:
 483. 410: 208.
 Medusa 134: 781.
 Medusæ 129: 655. 132: 743.
 134: 783. 143: 217. 144:
 246.
 Medusæi 144: 257. 285:
 22.
 Medusæo 144: 249.
 Megareius 307: 659.
 Megareus 305: 605.
 mei 57: 473. 93: 464. 169:
 178. 216: 750. & *alibi*.
 meique 375: 276: 394: 786.
 meis 3: 3. 62: 584. 136: 19.
 195: 168. & *alibi*.
 Melampus 83: 206. 208.
 Melanchætes 84: 232.
 Melaneus 84: 4. 140: 128.
 351: 306.
 Melantho 166: 120.
 Melanthus 98: 617.
 Melas 49: 247.
 Meleagre 260: 149.
 Meleagron 231. 270.
 Meleagros 232: 299. 236:
 385. 240: 515.
 Melicerta 123: 522.
 melior 4: 21. 19: 322. 106:
 38. 143: 220. 209: 518.
 239: 475. 255: 29. 444:
 194.
 meliora 28: 502. 189: 20.
 190: 37. 315: 105. 322:
 288.

- meliore 220: 867. 265: 414.
 269. 271: 432. 413. 86. memorante 409: 154.
 475: 875. memorantur 292: 209. 451:
 melioribus 414: 299. 360.
 melioris 8: 79. 122: 478. memorare 209: 519. 420:
 154: 501. 154: 343. 191: 466.
 57. memorat 321: 280.
 melius 45: 141. 239: 487. memorata 215: 719.
 273: 496. 403: 28. memoratis 130: 688.
 mella 9: 112. 440: 80. memoraverat 236: 396.
 mellaque 413: 274. memoraverit 348: 230.
 melle 229: 222. memorem 111: 190.
 Melliferarum 452: 383. memoremque 429: 694.
 membra 5: 33. 29: 555. 47: memoremur 430: 731.
 197. 63: 607. 64: 652. memores 96: 543. 243:
 86: 277. 102: 731. 109: 585. 360: 583. 379: 380.
 134. 112: 216. 114: 266. 412: 249. 420: 477. 423:
 118: 377. 383. 151: 429. 562.
 & alibi. memoresque 248: 744.
 membraque 199: 291. 406: memori 180: 508. 209:
 95: 410: 201. 521.
 membrana 119: 407. 198: memorique 292: 204. 433:
 272. 813.
 membris 102: 724. 123: memoro 433: 813.
 498: 148: 346. 152: 433. mendacem 92: 439.
 456. 213: 642. 244: 610. mendaci 266: 322.
 260: 168. 294: 257. 333: mendacia 259: 139. 280:
 612. 354: 409. 356: 463. 710.
 398: 905. mendacibus 290: 159.
 membrisque 258: 108. mendacis 109: 301.
 memento 430: 774. Mendacius 140: 144.
 meminere 126: 603. 387: mendosa 354: 399.
 616. Menelaë 372: 203.
 meminî 347: 184. 356: Menephron 203: 386.
 454. 461. 400: 957. Menœtæ 345: 127.
 meminisse 218: 802. 265: mens 72: 832. 83: 203.
 291. 359: 542. 315: 280. 123: 499. 136: 14. 180:
 469: 775. 531. 185: 20. 215: 717.
 meministis 92: 445. 240: 499. 306: 616. 336: 240: 499. 306: 616. 336:
 meminit 210: 545. 702. 422: 519. 458: 514.
 meminirque 332: 563. mensa 389: 676.
 Memnonides 387: 618. mensæ 12: 165. 213: 662.
 Memnonis 386: 579. 595. 245: 661. 348: 222. 349:
 387: 600. 254.
 memor 54: 378. 128: 642. mensam 245: 660.
 231: 259. 260: 149. 277: mensas 137: 40. 168: 173.
 620. 325: 380. 366: 58. 184: 661. 242: 571. 258:
 382. 453. 386: 570. 423: 92.
 535. 431: 761. 455: 451. menses 156: 567.
 memoraque 94: 494. 297: mensis *i. è. Tabulis* 15: 230.
 354. 179: 488. 184: 647. 246: 673. 251: 831. 346: 154.
 memorabat 220: 868. 348. 211: 439: 72. 456:
 memorabile 119: 416. 127: 462.
 615: 162: 12. 305: 608. mensis *protemp.* 40: 25. 215:
 memoranda 364: 13. 400: 705.
 956. mensio 242: 564.
 memorant 46: 176. 88: menfor 10: 136.
 318. 114: 273. 187: 714. mensium 240: 500.
 304: 408. 366: 47. 453:

- mensura 152: 458. 361
 618. 452: 378.
 mensuraque 249: 748. 34:
 57.
 mentæ 246: 663.
 mente 37: 777. 54: 369. 6.
 640. 78: 99. 145: 27
 151: 427. 209: 521. 27:
 472. 277: 634. 296: 32
 299: 404. 360: 582.
 mentem 20: 357. 57. 47
 276: 608. 327: 421. 41.
 319. 416: 352.
 mentes 6: 55. 95: 532. 14
 274. 296: 301.
 mentesque 442: 137.
 menthas 309: 729.
 menti 278: 653. 294: 24
 mentique 410: 204.
 mentiar 59: 514.
 mentibus 107: 62.
 mentior 268: 373.
 mentiris 129: 650.
 mentis 112: 200. 123: 50
 156: 568. 163: 37. 18
 510. 212: 620. 223: 9
 277: 629. 300: 445. 31
 316: 149. 353: 369. 44
 145. 450: 327. 455: 44
 mentisque 8: 76. 72: 8:
 244: 613. 249: 767. 27
 409.
 mentita 184: 648. 28
 705. 285: 28. 320: 25
 mentitis 117: 326.
 mentio 300: 439.
 mentitur 31: 615.
 mentitus 231: 251.
 mentitusque 321: 281.
 mento 334: 620. 345: 14
 349: 255.
 mentoque 356. 458.
 mentum 356: 458.
 meo 145: 282. 154: 51
 168: 162. 172: 281. ( )
 alibi.
 meoque 59: 525. 219: 82
 meorum 72: 837. 124
 534. 170: 198. 211: 58
 & alibi.
 meos 43: 93. 212: 61
 266: 297. 276: 601. ( )
 alibi.
 meosque 220: 858. 22
 91.
 mera 450: 331.
 mercède 59: 529. 214: 69
 319: 214. 356: 73.
 merces 66: 702. mercib

- mercibus 370: 166.
 Mercurio 115: 288. 132:
 754.
 Mercurium 68: 741.
 merere 275: 562.
 mergeret 308: 697.
 mergis 244: 625.
 mergit 200: 317. 332: 557.
 423: 548.
 mergitur 339: 795.
 mergor 157: 595. 397:
 878.
 mergum 338: 753.
 merguntque 412: 240.
 mergus 264: 238. 389: 653.
 413: 274. 450: 328.
 Meriones 378: 359.
 meris 449: 323.
 meritam 94: 511. 323:
 325.
 meritaque 247: 689.
 meritique 190: 45.
 meritis 136: 28. 143: 220.
 184: 660. 359: 546. 368:
 101. 369: 150. 379: 372.
 408: 127. 462: 613.
 meritifine 136: 14.
 merito 67: 707. 142: 200.
 240: 503.
 merito 186: 687. 223: 50.
 276: 584:
 meritoque 145: 271.
 meritorium 194: 166. 199:
 302. 225: 108. 226: 140.
 meritos 386: 594.
 meritum 131: 702. 225:
 111. 236: 387. 370: 152.
 meritumque 430: 723.
 meritus 316: 130.
 mermeros 351: 305.
 mero 98: 608. 99: 631.
 114: 263: 411: 212.
 meroque 315: 90.
 meropis 46: 184.
 meropisque 37: 763.
 mersa 86: 272. 159: 639.
 247: 696.
 mersa 17: 295:
 mersaque 243: 601.
 mersi 400: 948.
 mersis 21: 380. 200: 324.
 448: 295.
 mersisque 85: 249.
 mersit 201: 349. 242: 556.
 421: 482.
 mersum 332: 569.
 mersura 405: 72.
 mervere 16: 243. 441: 120.
 mervi 100: 654. 220: 859.
- 226: 127. 301: 484. 376:
 314.
 meruisse 51: 290. 55: 393.
 160: 666. 239: 492. 264:
 258. 268: 372. 290: 154.
 441: 112. 469: 757.
 meruissis 441: 116.
 meruit 51: 291. 116: 319.
 366: 49. 430: 469.
 merum 242: 572.
 merumque 349: 238.
 Messapiaque 422: 513.
 Messenia 359: 549. 403:
 17.
 Messeniaque 65: 679.
 messes 153: 486. 232: 293.
 408: 146. 441: 126.
 messibus 250: 781.
 messis 315: 113. 333: 614.
 messeneque 177: 417.
 messoris 427: 643, 644.
 meta 305: 597.
 metalla 465: 707.
 metalli 293: 220. 303:
 531.
 metam 455: 453.
 metaque 307: 664.
 metas 45: 142. 288: 106.
 Methione 138: 74.
 metior 113: 226.
 metiris 271: 447.
 metitur 47: 188.
 metu 43: 92. 58. 492: 97:
 582. 109: 128. 186: 706.
 193: 115, 133. 238: 465.
 258: 111. 263: 224. 264:
 249. 289: 117. 324: 351.
 & alibi.
 metuque 113: 228. 299:
 414.
 metuam 191: 68. bis. 327:
 426, 442.
 metuaria 368: 114.
 metuenda 69: 765.
 metuendus 366: 62. 383:
 502, 503.
 metuens 128: 646. 148:
 359. 285: 56. 427: 635.
 metuenti 351: 308.
 metuentior 19: 323.
 metues 297: 349.
 metuuisse 386: 575.
 metuit 73: 860. 219: 835.
 bis 231: 259. 294: 258.
 metuitque 36: 745.
 metum 31: 623. 99: 634.
 101: 690. 143: 226. 170:
 197. 407: 110. 461: 602.
 metuo 86: 281. 224: 64.
- metus 36: 736. 109: 111.
 148: 363. 181: 550. 215:
 720. 301: 466, 482. 325:
 390.
 metusque 8: 91.
 metuunt 169: 177. 225:
 117. 471: 812.
 Methymnæ 313: 55.
 meum 27. 521. 29: 564.
 162: 30. 168: 172. &
 alibi.
 meumque 99: 648. 266:
 295. 377: 329.
 meus 25: 464. 40: 42. 110:
 155. 117: 356. & alibi.
 micabant 200: 325.
 micant 76: 33. 195: 188.
 232: 284.
 micante 39: 2.
 micantes 26: 498. 40: 40:
 192. 100. 204: 411.
 micantia 256: 37. 330:
 522.
 micat 181: 557. 235: 356.
 473: 850.
 Miconon 207: 463.
 micuerunt 196: 217.
 Midæ 317: 174.
 Midam 315: 92. 314: 162.
 migrare 443: 172.
 mihi 13: 187, 192, 197.
 20: 352, 361. 26: 481.
 482, 486. & alibi quam
 plur.
 mihi que 377: 328.
 miles 142: 201. 208: 510.
 330: 525. 375: 290. 389:
 662. 427: 651. 431: 772.
 433: 799.
 Milete 271: 446. 277: 634.
 Miletum 271: 443.
 milite 145: 276. 206: 456.
 220: 870. 235: 358. 342:
 64. 378: 367. 461: 592.
 militia 347: 180.
 militiae 207: 483. 319: 216:
 miliciam 365: 37.
 miliris 9: 99.
 mille 24: 443. 57: 452. 95:
 522. 120: 439. 128. 635.
 141: 157. & alibi plur.
 millia 342: 55. 360: 590.
 milliaque 209: 534.
 millibus 19: 325. 373: 241.
 Milon 445: 229.
 milvus 67: 716.
 Mimasque 48: 222.
 minabitur 451: 371.
 minaces 186: 688.

- minaci 313: 37. 381: 442.
 minacia 8: 91. 160: 669.
 minæ 73: 857.
 minanti 239: 367.
 minari 437: 33.
 minas 55: 397. 90: 368.
 minasque 175: 361.
 minata 82: 193. 472: 827.
 minatur 299: 417. 389: 662. 437: 24.
 minax 460: 573.
 minaxque 58: 483.
 Minerva 106: 33.
 Minervæ 61: 563. 62: 588.
 67: 709. 69: 749. 132: 755. 134: 798. 230: 250.
 231: 275. 246: 664. 377: 337. 379: 381. 389: 653.
 420: 475. 466: 709.
 minetur 73: 859.
 minima 228: 190. 259: 139. 422: 511.
 minimæ 246: 684.
 minimam 119: 412. 173: 300.
 minimamque 173: 299.
 minimas 404: 54.
 minimo 107: 70. 172: 265. 279: 674.
 minimos 449: 312.
 minimum 92: 453. 167: 142. 367: 76. 408: 149. 410: 202.
 minimus 384: 529.
 minis 129: 651. 238: 439.
 minister 72: 837. 275: 571.
 ministeriis 112: 216. 334: 625.
 ministerio 69: 750.
 ministræ 267: 324.
 ministrarum 258: 90. 266: 306.
 ministri 175: 575. 276: 609. 316: 119. 336: 679.
 ministris 341: 31.
 ministro 51: 289. 263: 233.
 ministros 76: 26. 198: 255.
 minitantem 47: 199.
 minitantiaque 352: 348.
 Minoa 271: 440.
 Minoæ 271: 436.
 Minoide 228: 174.
 minor 14: 215. 152: 458. 181: 550. 328: 445. 396: 827. 444: 198. 473: 859.
 minorque 207: 476.
 minora 175: 368.
- minores 208: 499. 232: 283.
 minoribus 168: 151. 459: 545.
 minoris 443: 162.
 Minos 207: 472. 222: 6. 24. 223: 45. 224: 64. 225: 95. 226: 152. 227: 157. 228: 187.
 Minturnæque 466: 716.
 minuant 196: 208.
 minuat 463: 639.
 minuendo 253: 878.
 minuente 115: 295.
 minuitque 382: 463.
 minus *adj.* 87: 306. *bis.* 248: 738.
 minus *adv.* 14: 204. 40: 44. 102: 717. 149: 382. *& alibi.*
 minuunt 300: 454.
 minuuntur 200: 317.
 Minyæ 188: 1. 193: 115. 120.
 Minyæia 118: 389.
 Minyæias 104: 1.
 Minyæidas 120: 425.
 Minyæides 106: 32.
 Minyis 188: 720.
 mira 248. 727. 267: 327. 359: 556.
 mirâ 294: 247.
 miraque 398: 893.
 mirabatur 343: 88.
 mirabere 128: 641. 214: 687. 304: 553. 458: 499.
 mirabile 88: 326. 114: 271. 132: 747. 144: 258. 226. 136. 302: 611. 346: 165. 417: 406.
 mirabilis 91: 424.
 miracula 47: 193. 100: 673. 142: 181. 199: 294. 278: 666. 324: 346.
 miræ 453: 498.
 miram 462: 620.
 mirandi 217: 763.
 mirantem 152: 459. 172: 269.
 mirantes 237: 423.
 miranti 357: 489.
 mirantia 94: 503. 418: 413.
 mirantibus 196: 199. 200: 320.
 mirantis 143: 206.
 mirantum 439: 67.
 mirantur 18: 301. 53: 353. 193: 120. 347: 698. 421:
505.
 mirata 31: 603. 145: 2205: 434. 427: 657.
 mirator 128: 641.
 miratur 43: 111. 73: 877: 51. 82: 199. 91: 47305: 590.
 miraturus 202: 370.
 miratus 409: 162. 41389.
 miremur 453: 410.
 mirer 95: 538.
 mirere' 243: 578.
 miror 212: 627.
 miros 400: 938.
 mirum 192: 130. 218: 7313: 51. 347: 174. 3539.
 mirumque 189: 12. 3731.
 misce 116: 307.
 misceat 159: 638. 397: 80.
 miscendaque 351: 321.
 miscent 11. 447. 329: 45.
 miscentem 129: 652.
 miscentur 330: 520.
 misceri 413: 273.
 miscet 116: 309. 141: 1204: 406. 250: 160. 4044.
 miscerat 316: 125.
 miscuit 110: 141. 385549.
 miser 337: 720.
 miserque 316: 127.
 misera 323: 328.
 miserâ 339: 788.
 miserabile 90: 396. 110158. 139: 118. 165: 5185: 665. 250: 782. 26394: 380: 422. 431: 75.
 miserabilis 53: 229. 94495: 250: 783. 336: 69337: 733.
 miseræ 158: 626. 72: 28183: 604. 335: 655.
 miseram 172: 292. 21833. 226: 138. 240: 50272: 473. 297: 334. 33780.
 miseramque 20: 359. 10110. 172: 276.
 miserande 336: 704. 33728.
 miserandus 261: 778.
 miserans 53: 342.
 miserat 258: 114. 390681.
 miserata 124: 531. 167133

135. 169. 189. 339: 784. misto 94: 491.
 miseratus 324: 339. mistoque 64: 634.
 misere 246: 671. mistos 131: 728.
 miserere 51: 294. 124: 534. 275: 560. 283: 779.
 316: 133. 397: 855. 403: 12. 429: 691.
 misereri 239: 468. 243: 600.
 miseri 96: 551. 110: 155. 130: 692. 188: 4. 230: 236.
 miseris 210: 572. 268: 371. 462: 632.
 miserose 93: 479. 411: 213. miseroseque 299: 411.
 miserose 210: 552.
 miserrima 71: 807. 110: 151. 126: 583. 219: 837. 260: 156. 328: 459. 335: 557.
 miserrimum 27: 508. 32: 651. 32: 201. 220: 851. 375: 280. 429: 703.
 miseri 370: 170.
 miseris 99: 627. 324: 340. miseris 196: 214.
 miseris 52: 312. 76: 38. 77: 50. 159: 645. 160: 660. 184: 659. 232: 282. 234: 314. 237: 411. 244: 623. 275: 571. 291: 179. *alibi.*
 misera 22: 412. 247: 696. 259: 127. 349: 243. 356: 477. 434: 826. 441: 109. misera 178: 450.
 miseris 15: 226. 54: 378. 276: 609. 463: 644.
 miseris 357: 503.
 miserisque 237: 414.
 miseris 9: 113. 11: 154. 101: 12. 137: 54. 355: 432.
 miseris 55: 396. 258: 118.
 miseris 140: 132. 352: 336. 385: 567.
 miseris 217: 779. 255: 19. 312: 10. 412: 235.
 misera 118. 373. 123: 504. 46: 674. 274: 526. 351: 313.
 misera 6: 51. 152: 454. 411: 215. 425: 606.
 miseraque 18: 626. 342: 54.
 misera 156: 555. 333: 595.
 miseraque 95: 52. 412: 355.
 miseri 13: 69.
- misto 94: 491.
 mistoque 64: 634.
 mistos 131: 728.
 mistum 91: 423.
 mistus 259: 130.
 mistusque 73: 850.
 mite 316: 134.
 mitem 73: 860.
 mites 180: 505.
 mitescere 429: 697. 440: 78.
 mitia 51: 288. 159: 656. 440: 81.
 mitibus 429: 690.
 mitior 22: 403. 56: 435.
 mitis 198. 277: 213. 262: 243: 598. 270: 421. 302: 510.
 mitisque 106: 31. 445: 210.
 mitissima 21: 380. 71: 816. 154: 497. 166: 118.
 mitissimus 424: 587.
 mitius 457: 495.
 mitra 427: 654.
 mittam 339: 782.
 mittantur 368: 121.
 mittat 325: 387. 333: 587.
 mitte 98: 614. 178: 441.
 mittentis 235: 347.
 mittere 136: 12. 142: 183. 223: 40. 260: 154. 325: 381. 352: 342.
 mitti 355: 445.
 mittis 105: 23.
 mittit 54: 366. 124: 530. 231: 251. 263: 218. 274: 530. 335: 790. 349: 257. 398: 883.
 mittitur 380: 415.
 mitto 30: 596.
 mittor 371: 193. 196. 372: 215.
 mittunt 22: 399. 463: 643.
 mittuntque 357: 495.
 Mnemonidas 145: 268.
 Mnemonides 145: 280.
 moderabat 399: 925.
 moderamen 41: 48.
 moderamina 99: 644.
 moderamine 41: 67. 378: 362: 467. 726.
 moderantum 8: 83.
 moderantur 170: 223.
 moderata 56: 431.
 moderatior 378: 356. 426: 613.
 moderatius 27: 510. 511.
 moderato 450: 330.
- moderator 113: 245. 561. 252: 856.
 moderatus 113: 234.
 moderere 250: 795.
 moderetur 278: 652.
 modestos 130: 682.
 modicisque 465: 699.
 modico 97: 569. 244: 621.
 modis 13: 181. 157: 596.
 modo *adv.* 8: 87. 18: 299. 19: 325. 326. 22: 410. *alibi quam plur.*
 modo *subst.* 20: 360. 32: 628. 77: 63. *alibi.*
 modulata 418: 428.
 modularur 317: 154. 415: 341.
 modum 114: 258. 249: 748. 457: 493.
 modumque 98: 618. 277: 630. 334: 636.
 modus 165: 102. 261: 172. 298: 377.
 modusque 312: 14.
 moenia 55: 401. 75. 13: 77: 62. 92: 449. 96: 550. 151: 408. 169: 179. 170: 218. 186: 1710. 202: 368. 206: 443. 212: 628. *alibi plur.*
 moenibus 47: 214. 127: 608. 129: 647. 149: 385. 210: 553. 232: 298. 318: 204. 330: 526. 372: 207. 374: 261. 448: 295. 461: 586.
 moerens 151: 426. 418: 429.
 moerent 300: 444.
 moerenti 33: 664. 314: 81.
 moeret 240: 519.
 moesta 156: 569: 337: 711. 386: 571.
 moestæ 314: 44.
 moestaque 156: 564.
 moestam 277: 634.
 moestis 173: 304. 238: 447.
 moestisque 84: 239.
 moestissimus 87: 298.
 moestus 150: 396. 337: 734.
 moestus 321: 272. 411: 210.
 molerem 77: 59.
 mole 11: 156. 17: 279. 39: 12. 358: 523. 395: 423. 454: 433. 469: 765.
 molem 367: 75.
 moles 4: 7. 16: 258. 235: 357. 256: 40. 262: 197. 329: 494. 337: 729. 398: 890.

- molī 399: 976.
 molibar 62: 582.
 mollibus 148: 347.
 molimina 461: 578.
 molimine 179: 473: 186:
   694: 353: 357: 471: 809.
 molior 296: 320.
 molire 45: 135. 149: 367.
   430: 719.
 moliri 318: 199.
 molirique 121: 462.
 molis 133: 773. 436: 1.
 molitor 232: 302.
 molitur 349: 249.
 moliturque 250: 782.
 molle 263: 221. 355: 436.
   423: 558. 429: 710.
 mollem 175: 364.
 molles 34: 685. 90: 376.
   96: 547. 288: 92. 458:
   512.
 mollesque 96: 555.
 mollescat 118: 386.
 mollescit 295: 283.
 molli 62: 577. 242: 562.
   305: 609. 335: 648.
 mollia 4: 20. 9: 100. 28:
   549. 117: 345: 171: 256.
   199: 284. 289: 125. 395:
   816. 441: 118.
 molliaque 157: 594.
 mollibat 162: 21. 229:
   199.
 mollibus 116: 314. *bis*.
   245: 655. 295: 269. 302:
   513. 392: 726.
 mollierant 144: 244: 170:
   220.
 molliet 377: 323.
 mollior 395: 796.
 mollire 55: 411.
 molli 151: 429.
 mollirique. 22: 402. 440:
   79.
 mollis 269: 388. 454: 417.
 mollit 15: 229. 132: 742.
   230: 226.
 mollira 312: 15.
 mollitaque 22: 402. 118:
   381.
 molliter 339: 785.
 mollito 423: 549.
 Molossa 15: 226.
 Molosso 392: 717.
 Molpea 141: 168.
 Molpeus 141: 163.
 Moly 413: 292.
 momenta 322: 285.
 momentaque 111: 180.
- 298: 376. 444: 185.
 momordi 256: 61. 400
   943:
 momordit 77: 69. 140:
   143.
 monebat 276: 598.
 monedula 207: 468.
 monendo 163: 40. 303:
   542.
 monentem 394: 775.
 moneo 229: 204. 412:
   247.
 monere 437: 32.
 moneri 295: 427.
 monet 163: 52. 198: 256.
   303: 543. 470: 795.
 Monychus 357: 499.
 monilia 137: 52. 289: 113.
   294: 264.
 monitæ 102: 732.
 monitis 22: 397. 44: 126.
   309: 709. 442: 140.
 monitifque 413: 293.
 monitu 79: 127. 372: 216.
   392: 723.
 monitumque 283: 779.
 monitus 43: 103.
 monitufque 211: 600. 229:
   210.
 mons 19: 316. 80: 143.
   129: 657. 333: 593. 447:
   267.
 monstra 23: 437. 65: 675.
   143: 216. 152: 459. 281:
   735. 725: 391. 418: 414.
 monstrare 385: 552.
 monstraverat 30: 591.
 monstravit 111: 174. 407:
   115.
 monstri 127: 615. 132:
   745. 144: 241. 199: 294.
   227: 156. 268: 666. 285:
   22. 347: 175. 424: 567.
 monstrique 458: 517.
 monsttris 122: 488. 126:
   591. 404: 60. 418: 412.
 monstro 54: 367. 319: 211.
 monstium 144: 258. 225:
   100. 304: 553.
 monstrumne 399: 912.
 montana 18: 310.
 montanaque 9: 104.
 montani 250: 786.
 montanis 316: 147.
 montano 72: 841.
 montanum 174: 331.
 monte 24: 440. 72: 843.
   89: 363. 91: 400. 408.
   101: 708. 129: 659. 144:
254. 149: 364. 167: 1:
 242: 555. 256: 56. 3
 157: 352: 341. 398: 88
 410: 181. 426: 621.
 montes 6: 44. 11: 153. 5
   264. 115: 292. 165: 8
   196: 205. 338: 765. 35
   507. 394: 785. 428: 67
 montesque 195: 197.
 monti 426: 621.
 montibus 8: 95. 34: 68
   47: 216. 58: 494. 66: 70
   bis. 91: 402. 176: 35
   263: 210. 352: 353. 35
   416. 396: 836. 404: 3
   415: 326. 447: 265. 44
   285.
 monticolæ 13: 193.
 montis 19: 320. 27: 51
   33: 666. 84: 234. 17
   311: 247: 692. 250: 75
   291: 172. 316: 138. 31
   172. 330: 503. 352: 33
   395: 810. 399: 909. 45
   509.
 monuere 457: 491.
 monuit 280: 700. 309: 70
 monumenta 12: 159. 11
   161. 125: 550. 143: 22
   305: 725.
 monumentis 384: 524.
 Mopso 356: 457.
 Mopsofopios 177: 423.
 Mopsofopium 160: 661.
 Mopsum 356: 457.
 Mopfos 358: 528.
 mora *fructus* 9: 105. 105
   127.
 mora *cunctatio* 12: 167. 12
   214. 21: 369. 33: 67
   35: 717. 45: 143. 77: 4
   51. 84: 225. 96: 563. 111
   344. 122: 481. 143: 20
   153: 463. *Or alibi plur*
 morâ 21: 402. 101: 69
   222: 21. 398: 890. 45
   362.
 moraque 223: 62. 308
   678.
 morabar 268: 361.
 moræ 57: 468. 335: 651.
 moram 72: 838. 117: 350
   190: 48. 282: 766. 307
   659, 669.
 morando 23: 421.
 morantia 217: 778.
 morantur 72: 846.
 morari 355: 446.
 moras 57: 461. 178: 46

242: 548. 265: 782. 322: mori 411: 215.
 307. 328: 461. 385: 556. moris 184: 648.
 norasque 395: 808. morisque 97: 581.
 norata 251: 810. 307: 661. moritura 276: 606.
 norati 285: 32. moriturus 209: 544.
 noratos 369: 125. 407: moror 253: 879. 384: 517,
 106. 531. 400: 938.
 noratum 344: 97. Morphea 334: 635. 335:
 noratur 199: 303. 224. 71: 647.
 414: 312. Morpheus 335: 671.
 noratus 113: 230. 337: mors 93: 471. 211: 603.
 712. 352: 322. 239: 483. 261: 781. 298:
 norbi 209: 537. 210: 565. 377, 378. 304: 572. 336:
 211: 601. 699. 352: 325. 359: 556.
 norbis 377: 322. 382: 464. 437: 29.
 norbo 209: 544. 253: 876. morfa 441: 114.
 norboque 366: 52. morfibus 28: 538. 385:
 nordetur 71: 806. 568.
 nore 36: 745. 53: 345. 67: morflu 77: 48. 109: 113.
 711. 123: 518. 131: 722. 253: 877. 269: 384. 325:
 140: 122. 203: 387. 211: 373. 399: 926.
 606. 281: 729: 293: 218. morflu 131: 724. 218: 791.
 341: 11. 357: 494. *alibi*. morfluque 313: 58.
 norem 53: 345. mortale 13: 188. 17: 260.
 norer 209: 520. 420: 473. 21: 365. 41: 56. 87: 308.
 norerne 260: 147. 98: 610. 124: 540. 209:
 nores 213: 655. 215: 722. 525. 285: 18. 334: 640.
 216: 740. 422: 524. 472: 425. 603. 434: 824. 442:
 834. 139.
 noresque 133: 768. 214: mortalem 62: 579. 318:
 701. 203.
 nori 64: 651. 71: 812. mortales 8: 96. 162: 31.
 137: 43. 220: 867. 266: 265: 268. 439: 75.
 303. 289: 132. 299: 428. mortali 198: 276. 244. 626.
 441: 112. 255: 16. 469: 760.
 noribunda 172: 291. 220: mortalia 64: 643. 78: 105.
 856. 112: 201. 179: 472. 192:
 noribundo 138: 84. 345: 87. 203: 392. 366: 70.
 118. 400: 950. 430: 729.
 noribundum 309: 716. mortalibus 156: 550.
 noriemur 63: 609. 93: mortalis 15: 223. 41: 56.
 473. 259: 131. 64: 648. 116: 322. 399:
 noriens 109: 120. 138: 71. 920.
 140: 127. 146: 293. 172: morte 15: 224. 33: 661. 93:
 272. 181: 560. 249: 773. 471. 110: 145. 152. 124:
 286: 60. 292: 194. 418: 545. 211: 605. 239: 483.
 430. 276: 578. 332: 583. 339:
 noriensque 97: 590. 355: 782. 367: 74. 384: 521.
 428. 410. 187: 441: 119. 446:
 noriente 170: 228. 236. 461: 602.
 norientem 289: 131. mortem 456: 470.
 norientes 355: 423. mortemque 411: 215.
 norientia 269: 391. mortes 331: 538.
 norientibus 139: 117. 425: 600.
 norientis 309: 719. mortis 64: 653. 77: 58.
 norientum 138: 83. 1: 8: 73. 142: 191. 181:
 noriere 240: 503. 554. 220: 850. 239: 493.
 noriorque 430: 721. 258 380, 390. 299: 418.

309. 716. 339: 782. 343:
 80. 386: 598. 408: 125.
 126. 442: 153.
 mortisque 211: 604. 293:
 233. 298: 384. 301: 482.
 mortua 273: 503. 301: 486.
 morus 108: 90.
 mota 21: 381. 22: 391. 37:
 766. 62: 579. 77: 62. 95:
 536. 142: 186. 154: 498.
 158: 621. 183: 627. 195:
 169. 215: 716. *alibi*.
 motæ 122: 492. 277: 640.
 motæque 78: 102. 258: 95.
 motaque 229: 202.
 motatque 335: 674.
 moti 333: 600. 336: 679.
 motibus 284: 7. 337: 739.
 358: 521.
 motis 45: 158. 60: 547.
 67: 719. 129: 667. 135:
 7. 205: 424. 211: 585.
 212: 629. 413: 264. 422:
 520.
 moto 93: 475. 132: 732.
 motos 35: 707. 123: 509.
 motu 69: 753. 92: 461.
 101: 711. 168: 158. 210:
 579: 212: 637. 236: 375.
 244: 606. 250: 780. 300:
 455. 314: 75. 430: 739.
 443: 179.
 motuque 18: 284.
 motum 187: 721. 230:
 721.
 motura 6: 55. 71: 817.
 370: 165.
 moturaque 266: 303.
 motus 118: 387. 158: 629.
 172: 264. 270: 415. 318:
 192.
 motusque 179: 491.
 movè 290: 149. 403: 211.
 358.
 moveant 102: 720. 174:
 moveat 154: 516. 322:
 289.
 movebant 325: 379.
 movebat 28: 531.
 movebatur 289: 115.
 movebere 217: 763.
 movebo 181: 547.
 movens 94: 516.
 movensque 168: 167.
 movent 163: 60. 269: 404.
 382: 470.
 moventem 142: 197. 286:
 40. 313. 40. 351: 320.
 442: 143.

- moventur 347: 175.
 moveo 196: 205: 372: 201.
 moveoque 93: 464.
 moverat 130: 674: 147:
 332: 229: 197: 244: 612.
 248: 725: 283: 781: 329:
 474: 386: 573:
 movere 70: 778: 175: 360:
 365: 180: 535: 190: 28:
 271: 438: 303: 548: 412:
 258: 440: 99.
 moverent 355: 432.
 moveres 139: 112.
 moveret 411: 228.
 moveri 71: 821: 79: 106.
 125: 552: 137: 45: 173:
 307: 267: 375: 294: 251:
 317: 177: 325: 391: 386:
 577: 400: 936: 469: 763.
 movetis 397: 869.
 moves 257: 76: 366: 48.
 movet 52: 308: 156: 548.
 173: 303: 229: 216: 251:
 825: 267: 327: 268: 352:
 303: 547: 306: 615: 331:
 544: 358: 520: 362: 621:
 442: 143: 467: 738: 470:
 780.
 moveretur 163: 48: 328: 444.
 450: 344.
 movi 159: 634: 256: 65.
 movimus 143: 219.
 movisse 283: 781.
 movit 13: 180: 59: 510.
 65: 669: 101: 707: 114:
 264: 122: 475: 123: 507:
 150: 401: 225: 112: 244:
 603: 259: 123: 261: 185.
 & *alibi*.
 movitque 102: 726.
 mox 9: 109: 15: 222: 22:
 403: 53: 336: & *alibi plur*.
 moxque 30: 581.
 mucrone 15: 227: 110: 162.
 mucronem 139: 116.
 mugiat 36: 746.
 mugire 196: 206.
 mugit 73: 851.
 mugitibus 76: 21: 141:
 165: 193: 114.
 mugitu 36: 732.
 mugitus 32: 637: 211: 597.
 418: 409: 458: 510.
 mulcebant 9: 18.
 mulcebat 251: 8: 4.
 mulcebunt 296: 301.
 mulcendaque 289: 118.
 mulcendas 156: 561.
 mulcere 414: 255: 415: 339.
 mulces 334: 625.
 mulcet 19: 331: 21: 391
 66: 683: 193: 117.
 Mulciber 39: 5: 264: 263.
 270: 422: 422: 533.
 multa 34: 682: 108: 84.
 168: 152: 197: 228: 229:
 209: 534: 228: 176: 242:
 555: 308: 693: 414: 309:
 418: 335: 423: 559: 429:
 695: 437: 24.
 multa 77: 70: 108: 102.
 237: 422: 514.
 multaque 114: 251: 169:
 196: 299: 426: 328: 448.
 342: 38: 347: 183: 412:
 243: 414: 308.
 multa 89: 353: 287: 82.
 354: 404: 396: 821: 822.
 multa 138: 81.
 multam 249: 776.
 multarum 112: 208.
 multas 295: 285: 396: 822.
 427: 652.
 multi 25: 478: 86: 281: 89:
 353: 100: 655: 210: 570.
 217: 769: 393: 735: 419:
 455: *bis*: 463: 649: 242:
 561.
 multiplicique 227: 158.
 multis 89: 361: 92: 443:
 106: 43: 173: 300: 223:
 57: 323: 320: 414: 310:
 429: 701: 450: 343.
 multisque 414: 315.
 multo *adj*. 11: 157: 141:
 155: 237: 401: 256: 57:
 312: 33: 353: 382.
 multo *adv*. 169: 196.
 multoque 330: 513: 461:
 588.
 multorum 346: 145: 347:
 187: 192.
 multorumque 255: 10.
 multos 96: 544: 209: 515.
 411: 214: 469: 757.
 multum 47: 187: 277: 628.
 multum *adv*. 110: 155.
 mundi 3: 3: 6: 57: 8: 79:
 13: 182: 16: 253: 40: 35:
 113: 228: 14: 372: 154:
 507: 169: 189: 285: 17:
 342: 40: & *alibi*.
 mundo 4: 10: 54: 385: 112:
 197: 446: 254.
 mundum 7: 60.
 mundumque 44: 116.
 mundus 9: 114: 43: 95:
 319: 224: 446: 239.
 munera 53: 341: 118: 38:
 174: 351: 216: 755: 225:
 95: 111: 283: 790: 791:
 294: 316: 122: 28: 315:
 104: 316: 122: 135: 319:
 213: 376: 296: & *alibi*.
 muneraque 216: 745.
 munere 22: 411: 41: 55:
 43: 99: 133: 765: 153:
 475: 192: 93: 214: 698:
 237: 430: 240: 502: 269:
 390: 285: 37: 287: 74: &
alibi.
 muneribus 216: 755.
 muneribusque 205: 428:
 231: 266.
 muneris 43: 88: 159: 657:
 194: 157: 200: 310: 214:
 691: 217: 762: 777: 237:
 430: 238: 436: 307: 673:
 315: 101: 316: 125: 389:
 670: 408: 125.
 munimine 133: 773: 372:
 212.
 munire 329: 487.
 munitos 465: 690.
 munus 31: 616: 620: 40:
 44: 86: 288: 129: 655:
 143: 225: 148: 343: 195:
 175: 198: 276: 199: 296:
 205: 436: 216: 759: 238:
 436.
 munusque 289: 134.
 murice 193: 332: 162: 5:
 242: 563: 317: 166.
 muris 107: 58: 208: 450:
 222: 14: 321: 277.
 murmur 157: 597: 213:
 645: 237: 431: 270: 420:
 368: 124: 413: 281: 438:
 35.
 murmura 14: 206: 70: 788:
 308: 702: 323: 330: 342.
 murmurat 313: 53.
 murmurare 57: 455: 107:
 70: 108: 83: 157: 587:
 170: 203: 174: 327: 328:
 198: 251: 242: 552: 256:
 40: 333: 603: 378: 350:
 385: 567: 423: 533.
 muro 345: 124.
 muros 444: 236: 177: 42:
 235: 358: 258: 103: 315:
 204: 345: 148: 360: 585:
 462: 616.
 murum 330: 528: 531:
 536.
 murus 375: 281.
 multa 146: 294: 147: 387:
 396

- 290: 148.
 musæ 462: 622.
 musco 21: 374. 242: 562.
 musta 408: 146.
 muta 120: 433. 195: 184.
 278: 654. 276: 53. 298:
 389. 333: 602.
 mutabile 45: 145.
 mutabit 281: 743.
 mutabitur 309: 728.
 mutanda 276: 598.
 mutando 28: 547.
 mutant 452: 374.
 mutantur 119: 397. 338:
 742. 423: 550. 443: 165.
 mutare 198: 270. 271: 433.
 400: 937. 449: 318. 450:
 344.
 mutarent 35: 704.
 mutari 452: 390.
 mutasse 191: 60. 342: 34.
 murastis 3: 2.
 mutat 82: 196. 274: 523.
 435: 851. 454: 434.
 mutata 153: 465. 207. 467.
 226: 150. 322: 300. 278:
 667. 335: 659. 408: 152.
 mutataque 114: 270.
 mutataque 301: 487.
 mutatas 3: 1.
 mutati 32: 650.
 mutatis 152: 456. 244:
 610.
 mutato 197: 233. 269: 393.
 273: 486.
 mutatum 166: 115.
 mutatur 22: 409. 423:
 553.
 mutatus 213: 660. 257: 81.
 309: 731. 403: 15. 438:
 46.
 mutaverat 31: 611.
 mutavit 134: 801. 326:
 404. 406: 93.
 mutantur 404: 39.
 mutet 88: 327. 293: 235.
 mutilatæ 181: 559.
 Mutinæ 471: 823.
 mutor 159: 636.
 mutua 32: 653. 79: 123.
 194: 141. 218: 805. 247:
 717. 431: 771.
 mutum 182: 574. 337:
 736.
 Munychiosque 67: 709.
 Mycale 48: 223.
 Mycenæ 454: 426.
 Mycenida 342: 34.
 Mygdonidesque 163: 45.
 myricæ 288: 97.
 Myrrha 296: 321. 298: 363.
 299: 402. 301: 476. 302:
 501.
 Myrrhâ 96: 555. 137: 53.
 453: 399.
 Myrrhæ 300: 441.
 Myrrhæque 119: 393.
 Myrrham 296: 310.
 myrreta 320: 234.
 myrreta 267: 335.
 myrtus 288: 98.
 Myscelos 437: 20.
- N.
- NAbat 174: 334. 244:
 605.
 Nabathæaque 7: 61.
 Nabathæus 141: 163.
 nacta 57: 455. 183: 603.
 300: 438. 385: 548. 398:
 902. 416: 372.
 nactaque 204: 416.
 nactus 98: 606. 186: 693.
 275: 572. 358: 511.
 natulque 15: 232. 419: 440.
 Naiades 415: 328.
 Naiadum 174: 329. 284:
 9.
 Nais 34: 691.
 Naidas 178: 453. 278: 656.
 Naides 32: 642. 94: 506.
 115: 289. 243: 579. 257:
 87. 302: 514. 313: 49.
 432: 786.
 Nais 107: 49. 117: 356.
 nam 3: 2. 4: 22. 13: 185. 19:
 318. & *alibi quam plur.*
 namque 20: 361. 34: 687.
 141: 149. 230: 241. &
alibi.
 nando 258: 110.
 nant 324: 358.
 nantemque 243: 954. 339:
 785.
 nantis 332: 562.
 Nape 83: 214.
 Narcissum 90: 370.
 Narcissumque 89: 346.
 Nardi 453: 398.
 nare 39: 11. 140: 138. 175:
 372. 225: 104.
 nares 35: 435.
 naribus 42: 85. 83: 212.
 101: 686. 192: 104. 218:
 811. 458: 513.
 naris 100: 675. 167: 141.
 349: 253. 351.
- harrabat 393: 737.
 narrantia 333: 588.
 narrare 56: 432. 71: 813.
 82: 193. 106: 42. 109:
 130. 214: 692. 396: 843.
 narrarent 247: 714.
 narrasset 153: 466.
 narrat 62: 599. 119: 418:
 133: 768. 772. 147: 325.
 181: 565. 324: 346.
 narrata 342: 57. 418: 335.
 narratur 219: 832. 449:
 312.
 narravere 248: 722.
 narravit 157: 576.
 narres 82: 192.
 narret 106: 44. 364: 14.
 narretque 347: 176.
 Narriciusque 233: 312.
 420: 468.
 nascendi 23: 427. 64: 650.
 176: 406.
 nascentia 431: 763.
 nasci 145: 259. 202: 370.
 294: 248. 297: 334. 452:
 383.
 nascique 446: 255.
 nascitur 323: 313. 316.
 nascuntur 204: 418. 451:
 366.
 nat 18: 304.
 nata 26: 482. 32: 654. 73:
 858. 134: 800. 8: 146.
 297: 154. 516: 518. 155:
 524. 163: 51. 178: 436.
 224. 85. & *alibi.*
 natae 70: 595. 113: 222.
 180: 504. 199: 300. 200:
 331. 202: 369. 243: 593.
 295: 300.
 natale 190: 52.
 natales 408: 138.
 natalibus 58: 497. 230:
 242. 393: 753.
 natalis 228: 184. 265: 285.
 358: 471. 387: 609.
 natam 33: 665. 125: 563.
 152: 444. 155: 533. 180:
 520. 190: 32. 203: 390.
 301: 474. 323: 331. 371:
 185. 393: 749. 466: 711.
 472: 836.
 natamque 30: 584. 180:
 507. 261: 780.
 natando 452: 376.
 natant 51: 268. 345: 136.
 398: 899.
 natantes 244: 699.
 natantia 423: 551.

- natantibus 138: 71.
 natantis 244: 605.
 nataque 419: 449.
 natarum 70: 784. 165: 99.
 389: 652.
 nataras 39: 11. 51: 269. 156:
 549. 157: 541. 169: 182.
 187: 714. 344: 94. 388:
 642. 390: 692.
 natasque 132: 742. 173:
 302.
 nate 37: 769. 41: 52. 43:
 89. 72: 837. 78: 97. 111:
 192. 149: 365. 214: 695.
 238: 455. 255: 12. 343:
 86. 370: 168. 412: 246.
 455: 439.
 nati 23: 415. 44: 122. 118:
 387. 174: 342. 185: 665.
 229: 216. 220: 236. 265:
 277. 360: 581. 385: 543.
 392: 717. 424: 572. 430:
 743.
 natiq̄ue 473: 850.
 natis 61: 555. 83: 215. 119:
 420. 172: 211. 211: 597.
 241: 543. 257: 73. 270:
 414. 337: 732. 360: 586.
 389: 661.
 natisque 383: 489. 384:
 309.
 nativo 308: 692.
 nativura 81: 160.
 nato 118: 383. 205: 420.
 425. 206: 455. 223: 58.
 229: 211. 238: 445. 239:
 486. 267: 342. 297: 332.
 321: 266. 385: 553. 516:
 463: 639.
 natorum 11: 157. 170:
 198. 203: 383. 204: 396.
 334: 633. 381: 423.
 natorumque 12: 612.
 natos 9: 108. 12: 162. 80:
 134: 786. 172: 278. 173:
 302. 174: 338. 357: 504.
 natum 63: 629. 115: 288.
 229: 203. 269. 387. 303:
 527. 352: 338. 370: 163.
 388: 641. 469: 771.
 natumque 55: 400. 149:
 364.
 natura 4: 21. 81: 159. 90:
 376. 126: 589: 132: 750.
 174: 350. 276: 676: 282:
 757. 287: 67. 294: 245.
 2. 6: 304. 297: 330: 303:
 546. 320: 235. 357: 503.
 433: 3. 68. 444: 19.
 445: 218. 446: 253. 447:
 270.
 naturaque 22: 403.
 naturæ 4: 6. 115: 279. 297:
 353. 354: 394. 400: 946.
 naturæ 451: 354.
 naturale 281: 729.
 naturalique 289: 117.
 naturam 142: 205.
 naturamque 228: 189.
 natus 8: 79. 33: 660. 673:
 57: 469. 66: 686. 697. 68:
 726. 77: 51. 95: 526. 113:
 241. 120: 422. 128: 645.
 130: 697. 156: 561. 183:
 624. 192: 84. 193: 110.
 225: 122. 244: 613. 258:
 104. 270: 408. 348: 210.
 378: 357. 379: 396. 437:
 12. 449: 325. 455: 447.
 460: 553.
 natusque 48: 223. 471:
 819.
 navale 100: 661.
 navalibus 328: 455.
 naves 46: 163.
 naufraga 334: 628.
 navibus 367: 94.
 navisfragumque 403: 6.
 navigat 118: 296.
 navigii 332: 561.
 navigiis 423: 553.
 navim 335: 663. 411: 218.
 navis 131: 706. 331: 532.
 467: 726. 732.
 navit 450: 356.
 navita 10: 133. 243: 590:
 324: 361. 329: 479. 380:
 419. 405: 74.
 Naupliades 365: 39. 376:
 310.
 nautæ 99: 632. 100: 652.
 263: 228. 448: 294. 466:
 719.
 nautas 120: 423.
 Neæhum 438: 51.
 ne 5: 34. 12: 159. 13: 191.
 & alibi quam plur.
 Nebrophonosque 83: 211.
 nebula 361: 598.
 nebulæ 17: 267. 333: 595.
 nebulas 6: 34. 31: 602. 45:
 159. 120: 434. 162: 21.
 387: 603. 416: 370. 417:
 400.
 nebulasque 31: 609.
 nebulis 205: 424.
 nec 4: 8. 11. 12. 7: 68. 8:
 92. & alibi quam plur.
 necari 246: 688.
 necat 77: 49.
 nece 286: 64. 293: 233.
 335: 650. 366: 62.
 necem 355: 393. 144: 247.
 205: 425. 206: 458. 306:
 627. 351: 311.
 necemque 301: 487.
 necetur 279: 678.
 neci 200: 328. 211: 606.
 301: 477. 356: 455. 441:
 109. 110: 458. 499.
 necis 101: 698. 238: 449.
 263: 214. 269: 254. 301:
 477.
 nectar 174: 356. 290: 161.
 441: 117.
 nectare 88: 318. 114: 252.
 309: 732. 425: 606.
 nectareis 225: 712.
 nectaris 9: 111.
 Nedyminum 352: 350.
 nefanda 224: 86.
 nefandam 183: 601.
 nefandas 372: 203.
 nefandis 102: 731. 293:
 228. 439: 75.
 nefando 238: 439.
 nefandos 181: 540.
 nefandum 277: 625.
 nefas 10: 129. 22: 392. 180:
 524. 183: 613. 191: 71.
 205: 427. 239: 483. 249:
 766. 268: 372. 296: 322.
 297: 352. 299: 404. 314:
 70. 400: 952. 441: 111.
 127. 470: 785.
 nefasque 58: 505. 182: 585.
 275: 550. 277. 632.
 nega 66: 693.
 negabat 203: 376. 439: 63.
 negabit 61: 568. 408: 151.
 negabo 285: 25. 376: 315.
 neganda 365: 35.
 negandum 463: 648.
 negant 114: 272. 286: 38.
 297: 335. 360: 568.
 negare 294: 239. 329: 487.
 293: 741.
 negarem 41: 52.
 negarent 306: 634.
 negaretur 31: 621.
 negari 40: 42. 359: 546.
 negarit 306: 619.
 negarunt 97: 573. 369:
 131.
 negat 28: 541. 54: 385. 88:
 322. 104: 3. 162: 24. 206:
 445. 219: 838. 279: 676:
 282:

- 282: 751. 296: 311. 345: neptis 124: 531.
 135. Neptune 124: 533. 166: nescierat 267: 349.
 negata 319: 214. 115. 243: 597. nescimus 275: 553.
 negate 301: 487. 374: 254. Neptunia 306: 639. 307: nescio 25: 461. 30: 550.
 negatur 296: 323. 665. 343: 72. 92: 457. 157: 597. 169:
 negaverit 386: 575. Neptunus 254: I. 185. 191: 62. 219: 827.
 negavit 169: 187. Neptunum 341: 26. 844: 266: 309. 273: 491.
 negentur 225: 98. Neptunus 51: 270. 124: 313: 52. 337: 716. 361:
 neget 37: 771. 169: 193. 539: 305. 606. 347: 198. 616: 396: 844.
 neglectos 55: 413. 359: 558. nescis 27: 514.
 Nelea 177: 418. neque 27: 503. 33: 680. nescisse 65: 660.
 Nelei 66: 689. 359: 558. 40: 22. *Or alibi quam plur.* nescit 30: 585: 49: 234. 92:
 Neleius 360: 577. nequeat 58: 488. 430. 102: 721. 125: 563.
 Nelide 359: 553. nequeo 240: 506. 269: 388. 141: 141. 331: 448.
 Nemea 262: 197. 273: 502. 277: 625. 376: nescius 41: 58: 503. 224:
 Nemexo 264: 235. 303. 66. 340: I. 408: 131.
 nemo 55: 389. 66: 687. nequeunt 71: 821. 210: Nefse 258: 101. 259: 121.
 252: 867. 461: 600. 570. 329: 467. Nefseis 356: 455.
 nemoris 126: 601. nequicquam 62: 477. 108: Nefseo 260: 153.
 nemorisque 147: 336. 234: 78. 136: 33. 152: 438. Nefso 258: 112. 351: 308.
 317. 249: 777. 457: 490. 251: 827. 275: 563. 284: Nefloque 258: 119.
 nemorosi 434: 822. 3. 337: 738. 359: 559. Nefso 258: 108. 259: 131.
 nemorosus 380: 687. 417: 396. 431: 765. 433: Nestor 233: 313. 346: 169.
 nemorosum 260: 165. 797. Nestora 366: 63. 64.
 nemorum 26: 479. 30: nequiere 391: 707. neutra 138: 91.
 591. bis. 594. 160: 676. nequireret 353: 385. neurrumque 118: 379.
 196: 198. 214: 680. 423: nequis 224: 64. nexaque 122: 491.
 541. nequit 22: 409. 184: 653. nexibus 76: 41.
 nempe 57: 477. 65: 664. Nerea 51: 268. nexilibus 167: 128.
 111: 194. 191: 53. 66. Nereaque 344: 94. nexilibusque 58: 499.
 273: 496. 281: 736. 367: Nereia 370: 162. nexis 204: 412. 249: 747.
 93. 371: 178. 377: 339. Nereida 325: 380. nexu 171: 242.
 393: 759. 451: 351. Nereide 344: 93. nexuque 100: 664.
 nenius 29: 568. 56: 418. Nereides 18: 302. 324: 361. nexus 256: 68.
 438. 57: 435. 76: 44. 81. 413: 264. nidi 453: 404.
 175. 82: 180. 191: 75. Nereidum 136: 17. nidis 338: 746.
 201: 359. 235: 340. 248: Nereis 320: 259. 393: 749. nido 180: 517. 229: 214.
 741. 744. 262: 188. 288: Nereius 214: 690. nidor 346: 153.
 91. 290: 143. 416: 360. Nereus 13: 187. 341: 24. nidos 231: 257.
 459: 545. 393: 742. nidum 453: 397.
 nentes 238: 453. Nereusque 324: 361. nidus 341: 15. 396: 833.
 Neoptolemus 382: 455. Neritiaque 423: 563. niger 77: 76. 332: 568. 352:
 Nepheleidos 318: 195. Neritiaque 391: 712. 326.
 Nepheleque 81: 171. Neritius 409: 159. nigraque 126: 578. 278:
 nepos 68: 743. 80: 138. 81: 664.
 174. 127: 605. nervi 176: 389. 235: 364. nigrae 444: 187.
 nepotem 125: 563. 127: 261: 174. 319: 567. nigram 84: 221.
 613. 319: 227. nervis 27: 518. 48: 340. nigrantes 60: 535.
 nepotemque 180: 507. 285: 16. 289: 108. 311: nigras 470: 783.
 nepotes 26: 482. 80: 134. 5. 445: 224. nigrescere 62: 581. 100:
 455: 444. nervo 138: 67. 235: 357. 671.
 nepori 319: 219. 390: 680. nervos 458: 525. nigri 47: 198. 120: 438.
 435: 810. nervosque 286: 40. nigrrior 330: 500. 354:
 nepotibus 167: 138. 338: nervosus 171: 256. 402.
 748. nervumque 63: 615. nigri que 387: 601.
 nepotis 45: 156. 203: 388. nervus 172: 286. nigris 58: 478. 207: 468.
 nepotum 33: 659. 432: nescia 30: 578. 31: 614. 73: 323: 315.
 573: 437. 17. 472: 835. 869. 116: 330. 203: 380. nigro 69: 760. 245: 643.
 neptem 204: 405. 256: 49. 260: 155. 267: 395: 817. 438: 46.

- nigrum 49: 236.
 nigrumque 213: 641.
 nihil 67: 707. 90: 392-97 :
   590. 136: 30. 143: 221.
   145: 273. 152: 437. 162:
   25. 173: 305. 178: 465.
   186: 685.
 nil 36: 743. 70: 796. 92:
   435. 97: 568. 98: 610.
   113: 245. 120: 426. 226:
   140. 238: 440. 268: 367.
et alibi.
 Nile 35. 728.
 Nileus 142: 187.
 Nili 468: 753.
 Nilo 142: 187.
 Nilum 282: 773.
 Nilus 23: 423. 50: 254.
 nimbi 17: 269. 423: 543.
 nimbis 17: 266. 258: 105.
   330: 519.
 nimbisque 15: 328.
 nimbos 17: 261. 87: 300.
 nimboſi 331: 551.
 nimia 46: 164. 183: 629.
   310: 738.
 nimis 235: 347.
 nimios 304: 577.
 nimis 26: 494. 189: 15.
 nimiam 28: 546. 87: 304.
   95: 525. 108: 75. 157:
   582. 163: 38. 189: 114.
   298: 363. 359: 564. 366:
   58. 372: 222.
 niniumque 87: 292. 107:
   49. 124: 547. 186: 686.
   244: 616. 272: 461. 327:
   440. 405: 68.
 nimius 153: 483.
 Niobe 168: 148, 156, 164.
   172: 173.
 Nioben 172: 286.
 Niſe 226: 126.
 Niſeia 223: 35.
 niſi 4: 8. 22: 400. 24: 442.
et alibi quam plur.
 Niſus 222: 8.
 nitar 377: 333.
 nitent 68: 736. 164: 65.
 nitentem 289: 115. 316:
   124.
 nitentem 336: 690.
 nitentem 208: 506.
 nitentem 31: 610. 117:
   361. 412: 262.
 nitentem 128: 636.
 nitenti 302: 508.
 nitentia 256: 50.
 nitentior 292: 211.
 nitere 265: 267.
 nitet 307: 647.
 niti 400: 937.
 nitidæ 171: 241.
 nitidæque 207: 470.
 nitidaque 338: 764. 430:
   720.
 nitidique 307: 666.
 nitidis 7: 74. 91: 207.
 nitidiffima 431: 768.
 nitidiffimus 117: 348.
 nitido 31: 603. 187: 720.
   279: 688. 345: 129.
 nitidum 221: 1. 301: 475.
   396: 838. 437: 30. 440:
   487.
 nitidumque 376: 294.
 nititur 63: 618.
 nitor 28: 552. 42: 71. 266:
   301. 368: 105.
 nitore 133: 233.
 nitorem 138: 231. 321:
   271.
 nituntur 247: 694.
 nive 236: 373.
 nivea 147: 330. 290: 138.
   295: 272. 300: 432.
 niveæ 416: 367.
 nivei 394: 789.
 niveis 60: 536. 83: 218.
   108: 89. 203: 379. 388:
   643. 438: 41.
 niveique 466: 715.
 niveo 91: 423. 414: 313.
 nives 286: 692. 263: 221.
   439: 69.
 niveum 73: 865. 294: 247.
   396: 829.
 nivibus 48: 212. 242: 555.
   263: 221.
 nivis 73: 852.
 nivofos 146: 313.
 nix 6: 50.
 nixique 228: 182.
 nixique 266: 294.
 nixus 32: 733. 248: 727.
 nobilis 177: 416. 241: 543.
 nobilitas 190: 44. 369:
   147.
 nobilitate 279: 671. 364:
   22.
 nobilium 12: 172. 66: 690.
 nobis 21: 365. 22: 391.
   23: 522. *et alibi plur.*
 nobiſcum 146: 309.
 noceat 255: 21. 369: 136.
 nocent 97: 567. 185:
   262.
 nocentior 22: 397.
 nocendi 152: 457. 204:
   417.
 nocenda 59: 519.
 nocens 10: 141. 71: 800.
   109: 110. 209: 526. 287:
   69. 417: 403.
 nocent 153: 484. 210: 551.
   450: 334. 456: 456.
 nocenti 404: 56.
 nocentius 10: 147.
 nocere 169: 195.
 nocet 163: 38. 272: 477.
   282: 758. 441: 131.
 nocituraque 315: 104. 316:
   148.
 nocte 15: 224. 53: 343. 108:
   84. 109: 111. 114: 260.
   119: 415. 121: 452. 138:
   71. 182: 589. 590. 188:
   2. 200: 335. 216: 744.
   332: 571. 334: 645. 342:
   46. 374: 253. 378: 348.
   450: 333. 334.
 noctem 15: 219. 108: 79.
   119: 840. 329: 480. 346:
   159. 392: 729. 417: 404.
   420: 471.
 noctes 195: 179. 265: 292.
   300: 434. 315: 96. 332:
   574. 418: 423. 444: 186.
 nocti 101: 695. 128: 627.
   377: 342. 444: 186.
 noctis 31: 602. 61: 564.
   119: 401. 179: 473. 195:
   185. 215: 711. 291: 175.
   298: 368. 301: 476. 312:
   25. 322: 306. 331: 550.
   386: 592.
 nocturnæ 444: 196.
 nocturnos 108: 81. 470:
   797.
 noquere 277: 612.
 nocui 243: 598.
 nocuiſſe 60: 552. 296: 311.
 nocuit 61: 572. 237: 407.
   299: 398. 441: 115.
 nodis 122: 491. 230: 247.
 nodosa 219: 812.
 nodosaque 186: 691.
 nodoso 352: 249.
 nodos 61: 560.
 nodum 81: 170. 234: 319.
 nodus 214: 683.
 Noëmonaque 374: 258.
 nolet 264: 257.
 noli 335: 662.
 nolim 272: 474.
 nolis 447: 281.
 nolit 59: 518.

molle 130: 686. 286: 39.
 nollem 306: 632. 397: 863.
 nollet 24: 439. 383: 486.
 noluit 365: 40. 445: 220.
 nomen 12: 169. 14: 201.
 25: 474. 35: 712. 65: 678.
 85: 245. 86: 280. 97: 582. 110: 145. 115: 291.
 118: 384. 119: 415. & *alibi plur.*
 nomenque 32: 648. 53: 338. 68: 741. 94: 512.
 159: 651. 219: 827. 280: 707. 339: 795. 356: 461.
 459: 542. 473: 837. 475: 876.
 nomina 47: 192. 105: 17.
 155: 524. 165: 89. 191: 69. 213: 654. 222: 21.
 238: 464. 240: 508. 241: 540. 297. 346. 301: 468.
 310: 739. 327: 429. 365: 33. 417: 396. 426: 612,
 616. 442: 154.
 nominat 110: 144. 332: 567. 334: 641. 390: 699.
 nomine 19: 317. 22: 410.
 24: 447. 43: 98. 81: 156.
 86: 282, 288: 123: 523.
 143. 212. 149: 386. 150: 402. & *alibi plur.*
 nominibus 469: 756.
 nominis 171: 239. 220: 862. 361: 613. 379: 398.
 471: 819.
 non 4: 9. 5: 34. 9: 97, 98.
 & *alibi quam plur.*
 nona 197: 234.
 Nonacrinas 34: 690.
 nonaque 197: 235.
 nondum 9: 94, 97. 12: 164.
 13: 194. & *alibi plur.*
 nonne 149: 375. 276: 597.
 451: 362.
 nono 57: 453.
 norant 8: 96.
 norat 106: 43. 232: 21.
 Noricus 429: 712.
 norint 275: 550.
 noris 395: 808.
 nois 375: 291.
 noscar 409: 153.
 noscere 458: 529.
 nosces 335: 659.
 noscit 409: 161.
 nosse 37: 773. 222: 24.
 nosset 31: 606.
 nostra 25: 465. 27: 519.
 59: 520. 99: 648. & *alibi plur.*
alibi plur.
 nostrâ 27: 519.
 nostrâ 20: 356. 29: 559.
 37: 774. 142: 190. 381: 446. 443: 163. 444: 200.
 455: 439.
 nostraque 145: 279. 268: 376: 377. 412: 259.
 nostras 14: 211. 25: 462.
 55: 390. & *alibi.*
 nostrasque 266: 323.
 nostri 21: 379. 85: 267.
 90: 391, 392. 143: 228.
 & *alibi.*
 nostrique 383: 500. 393: 762.
 nostris 32: 655. 37: 772.
 40: 39. 45: 146. & *alibi.*
 nostrisque 98: 613.
 nostro 43: 90. 58: 475. 62: 590. 93: 467. & *alibi.*
 nostros 25: 457. 33: 663.
 174: 352. 219: 819. & *alibi.*
 nostrum 54: 362. 102: 728.
 109: 112. 225: 110. & *alibi.*
 nostrumque 377: 331. 440: 108.
 nota 21: 370. 57: 473. 61: 570. 84: 239. 88: 323.
 116: 304. 229: 200. 464: 660.
 notabilis 12: 169.
 notæ 109: 117. 185: 670.
 419: 443.
 notam 36: 761. 212: 619.
 312: 9. 422: 525.
 notamque 153: 468.
 notare 276: 589.
 notas 182: 577. 211: 600.
 227: 169. 328: 466.
 notasti 274: 537.
 notat 274: 523. 303: 597.
 notata 337: 714.
 notatam 264: 261.
 notatas 230: 244.
 notatum 107: 67.
 notavi 92: 459. 98: 595.
 282: 777. 356: 461. 433: 813. 471: 814.
 notavit 68: 740. 116: 329.
 163: 46.
 notis 57: 452. 435: 849.
 notissima 62: 591. 111: 189. 115: 264: 330.
 noticiam 107: 59.
 noticiamque 191: 57.
 notum 17: 264.

notum 173: 321. 342: 64.
 notus 17: 264.
 notus 14: 198. 66: 687.
 210: 576. 285: 26.
 nova 3: 1. 4: 71. 23: 437.
 35: 709. 54: 377. 102: 732. 111: 183. 125: 573.
 141: 152. 189: 19. 193: 124. 203: 394. 244: 609.
 253: 876. 258: 103. 262: 200. 269: 397. 277: 633.
 284: 9. 289: 122. 296: 310. 325: 391. 338: 759.
 348: 223. 357: 498. 384: 518. 386: 592. 398: 894.
 405: 82. 421: 499. 444: 184.
 novabis 64: 648.
 novâ 460: 562.
 novæ 33: 678. 175: 381.
 259: 141. 318: 199. 347: 198.
 novæque 281: 726: 726.
 novam 417: 390.
 novandî 253: 879.
 novandum 200: 145.
 novantur 444: 185.
 novas 46: 175. 160: 674.
 339: 788. 416: 347. 438: 35. 449: 309. 360: 552.
 novasque 395: 818.
 novat 228. 189. 252: 853.
 321: 261. 350: 287. 446: 255.
 novata 65: 674.
 novato 115: 279.
 novatrix 446: 252.
 novavit 124: 541.
 novem 114: 262. 146: 298.
 198: 174. 300: 437. 301: 479. 341: 21. 411: 227.
 novemque 121: 457.
 novena 344: 97.
 novenis 227: 171.
 noverat 10: 132. 222: 23.
 noverca 174: 336.
 novercæ 11: 447. 255: 155.
 259: 135.
 novercam 261: 781.
 novi 18: 310. 97: 581. 219: 417. 144: 256. 218: 785.
 225: 96. 273: 507. 278: 665. 327: 437. *bis.* 396.
 840. 416: 356.
 novies 146: 304: *bis.* 295: 296. 400: 952. 404: 58.
 451. 358.
 novique 120: 436.
 novis 24: 439. 54: 365. 737: 868.

868. 120: 425. 204: 401. nubifer 48: 226.
 407: 119. 442: 159. 443: nubigenas 359: 541.
 169. nubigenasque 341: 211.
 novissima 37: 772. 54: 362. nubila 17: 268. 19: 328.
 89: 361. 101: 681. 110: 20: 357. 29: 572. 47: 209.
 156. 124: 544. 149: 368. 87: 300. 120: 432. 145: 286: 174: 512. 158: 623.
 298: 373. 305: 597. 320: 186: 690. 196: 200. 221:
 256. 338: 757. 347: 203. 3. 265: 271.
 382: 478. 400: 963. 407: nubilaque 196: 202.
 111. 430: 717. nubilus 322: 302.
 novissimus 44: 115. 322: nubilus 335: 663. 419:
 296. 447.
 novit 47: 252. 413: 270. nubimur 282: 762.
 novitasque 89: 350. nubes 127: 622.
 novitate 40: 31. 115: 284. nuda 40: 28. 61: 584. 585.
 217: 763. 246: 681. 316: 126. 590. 132: 741. 156.
 127. 347: 175. 603. 195: 183: 303: 536.
 novo 29: 554. 79: 115. 112: 320: 237. 397: 691.
 195. 202: 362. 237: 417. nudaque 93: 481. 157: 595.
 380: 406. 433: 798. 357: 479.
 novorum 404: 57. nudabant 27: 527.
 novos 215: 714. 447: 270. nudæ 82: 178. 242: 570.
 novum 40: 27. 93: 468. nudæque 117: 346.
 132: 746. 400: 939. 458: nudans 298: 391.
 749. nudare 355: 439.
 novus 95: 520. 265: 256. nudata 20: 346.
 292: 206. 342: 58. 368: nudaverit 223: 32.
 119. nudis 114: 261. 123: 522.
 nox 35: 172. 45: 143. 59: nudo 57: 462. 185: 666.
 514. 94: 503. 98: 600. nudorum 302: 516.
 108: 92. 109: 108. 182: nudos 26: 501. 195. 183.
 588. 195: 192. 197: 253. 230: 227.
 213: 663. 224: 82. 300: nudum 171: 236. 370: 159.
 450. 301: 471. 323: 309. nudumque 336: 691.
 330: 521. 333: 607. 360: nudus 358: 512.
 579. nulla 12: 159. 21: 369. 56:
 noxque 112: 218. 273: 485. 416. 418. 66: 694. 73:
 300: 454. 358: 535. 859. 822. *& alibi plur.*
 noxa 450: 334. nulla 76: 28. 81: 158. *&* numeros 193: 126. 408
 noxæ 14: 214. *alibi.* 145.
 noxia 297: 351. nullaque 8: 96. 264: 253. numerum 170: 199. 213
 nube 86: 273. 144: 251. 417: 398. 431: 769. 520.
 171: 232. 439: 70. 442: nullæ 73: 857. 89: 315. numerumque 57: 446
 149. 470: 804. 121: 458. 213: 641.
 nubemque 158: 631. 342: nullam 43: 97. 86: 289. numerusque 421: 506.
 32. 136: 23. 252: 864. Numici 415: 328.
 nubere 38: 621. nullamque 332: 581. 440: Numidasque 468: 754.
 nubes 6: 54. 17: 263. 19: nullasque 458: 528. numina 13: 192. 19: 320
 317. 52: 307. 309. 86: nulli 4: 17. 107: 67. 152: 21: 377. 40: 16. 55: 395
 274. 131: 712. 291: 179. 446. *& alibi.* 64: 653. 86: 291: 99
 300: 449. 329: 498. 342: nullique 90: 386. 307: 638. 131: 702. 145: 279
 52. 359: 565. 416: 363. 650. 408: 152. 149: 369. 370. 161: 4
 431: 769. 455: 537. nullis 27: 523. 211: 606. 163: 44. 173: 315. 174
 nubibus 7: 66. 17: 271. 227: 172. *& alibi.* 338. 181: 542. 197: 242
 70: 750. 82: 184. 156: nullisque 246: 683. 473: 248: 739. 265: 781. 268
 571: 158: 621. 209: 525. 853. 371. 285: 17. 301: 484
 234: 339. 330: 516. 331: nullius 226: 124. 415: 328. 428: 674. 462
 549. 332: 572. 386: 582. 622. 463: 650. 464: 675
 433: 819. numin

- numine 266 : 316. 300 : Nyctimene 62 : 590. obliquo 70 : 787. 235 : 344.
 430. 308 : 690. 321 : 263. Nyctimenen 62 : 593. 300 : 447. 307 : 675. 309 :
 numinis 19 : 327. 65 : 659. Nympha 25 : 472. 27 : 504, 712.
 104 : 8. 178 : 443. 250 : 505. 64 : 636. 113 : 244. obliquos 249 : 757.
 786. 294 : 239. 295 : 278. 116 : 302. 249 : 771. 459 : obliquum 44 : 130. 82 : 187.
 408 : 124. 465 : 693. 467. 531. obliisique 410 : 208.
 724. Nymphæ 13 : 192. 34 : 691. oblita 56 : 439. 54 : 493.
 Numitorque 432. 773. 35 : 706. 49 : 238. 57 : 452. 108 : 97. 385 : 550. 458 :
 nunc 7 : 58. 13 : 187. 15 : 82 : 178. 87 : 314. 89 : 365. 519.
 235. 17 : 278. & *alibi* oblita 423 : 552.
quam plur. oblite 226 : 140.
 nuncia 17 : 270. 184 : 654. 16. 163 : 44. 176 : 394. oblitus 455 : 453.
 332 : 585. 430 : 776. 219 : 828. 242 : 570. 278 : oblitus 130 : 677. 209 : 543.
 nunciat 335 : 666. 651. 390 : 689. 418 : 420, 325 : 367. 375 : 276. 394 :
 nunciat 135 : 4. 434. 763. 410 : 186.
 nunciis 324 : 349. Nympham 34 : 701. 219 : 828. oblivia 112 : 208. 123 : 502.
 nuncupat 425 : 608. 828. 190 : 45. 359 : 539.
 nunquid 223 : 46. Nymphas 19 : 320. 40 : 16. obmutuit 384 : 538.
 nupli 151 : 418. 57 : 445. 89 : 363. 91 : 403. obnoxia 143 : 235. 425 :
 nupra 184 : 634. 203 : 394. 151 : 412. 155 : 540. 243 : 600. 473 : 853.
 284 : 8. 348 : 223. 428 : 585. obnoxius 338 : 742.
 666. Nymphæ 36 : 744. 89 : 357. obortas 46 : 181. 65 : 656.
 nuribus 54 : 366. 114 : 177. 244 : 605. 258 : obortas 328 : 458.
 nuribusque 384 : 509. 89. 267 : 347. 431 : 762, obortis 20 : 350. 130 : 684.
 nurumque 241 : 542. 771. 179 : 495. 299 : 419.
 urus 163 : 39. 45. 182 : Nymphis 89 : 345. 267 : oborto 142 : 202. 287 : 67.
 588. 267 : 325. 273 : 487. 337. 350. 289 : 109. 317 : obrue 451 : 364.
 278 : 643. 311 : 3. 457 : 153. obruerat 18 : 309. 302 : 496.
 486. Nymphisique 30 : 576. obruit 318 : 189. 319 : 210.
 nurusque 95 : 529. 104 : 9. Nylæus 105 : 13. 332 : 569. 398 : 884.
 169 : 183. 270 : 415. obruor 276 : 593.
 nurumque 348 : 216. O. obruta 10 : 124. 11 : 156.
 nusquam 30 : 387. 70 : 201 : 355. 318 : 193.
 776. 92 : 433. 94 : 409. O Bambulat 73 : 851. 410 : obrutaque 381 : 446.
 180 : 515. 188. obsecæna 267 : 347.
 nutantem 35 : 717. obductos 53 : 229. 359 : obsecæne 273 : 508. 294 :
 nutanti 334 : 620. 543. 238. 449 : 319.
 nutantia 79 : 108. obfct 273 : 493. 323 : 320. obsecænicque 95 : 537.
 nutrici 268 : 376. 429 : 703. 382 : 453. obsecænis 422 : 522.
 nutricis 298 : 382. 299 : obfuit 323 : 321. obsecæno 301 : 465.
 420. 423. 409 : 157. obibat 173 : 51. obscura 22 : 388. 150 : 404.
 nutricisque 178 : 462. 300 : 455. 173 : 319. 180 : 521. 217 :
 455. 766.
 nutrit 26 : 498. 112 : 216. obfcuraque 93 : 475. obfcuram 163 : 36.
 179 : 493. obfcurum 59 : 514. 108 :
 nutrita 23 : 420. 100. 404 57. obfcurus 112 : 201. 286 :
 nutritaque 157 : 590. 54. 332 : 570.
 nutritur 453 : 411. obfedit 122 : 490. obsequio 87 : 293. 258 :
 nutritrix 86 : 278. 116 : 324. 117.
 224 : 81. 280 : 706. 299 : obfeditur 26 : 488. obfervata 452 : 373.
 403. 300 : 438. 419 : 441. obfessum 324 : 363. 466 : 717. obfervo 27 : 524.
 nutu 73. 849. 92 : 460. 99 : obfessum 276 : 581. obfessa 324 : 363. 466 : 717.
 642. 107 : 63. obfide 223 : 48. obfessum 276 : 581.
 nutuque 87 : 299. obfiteri 355 : 425. obfistitur
 nux 246 : 674. obfistitur
 Nyctæida 166 : 111. obfistitur
 Nyctæides 87 : 314. obfistitur
 Nyctæiusque 105 : 15. obfistitur
 Nyctæus 421 : 504. obfistitur

- obfistitur 7: 58.
 obfifto 99: 623.
 obfita 320: 234.
 obftabat 97: 568.
 obftabatque 4: 18.
 obftante 431: 769.
 obftantes 45: 159. 78: 90.
 100: 676. 122: 475.
 obftantia 334: 616. 379: 373.
 obftaret 224: 75.
 obftarique 339: 788.
 obftat 113: 249. 189: 12.
 235: 344.
 obftet 294: 251. 347: 182.
 obftiterit 112: 203.
 obftitit 78: 52. 122: 490.
 138: 77. 151: 420. 177: 422.
 obftrepere 118: 392. 312: 78.
 obftroctaque 97: 570.
 obftroximus 225: 117.
 obftupuere 21: 384. 200: 322. 244: 616. 249: 765.
 341: 18.
 obftupui 99: 644. 215: 732. 400: 940.
 obftupuit 68: 725. 117: 346. 229: 219. 416: 350.
 obfuntque 210: 562.
 obticuit 422: 523.
 obtulimus 65: 42.
 obtulit 433: 800.
 obtufum 25: 470.
 obverfa 392: 725.
 obverfus 356: 467.
 obverterat 143: 231.
 obvertere 102: 676.
 obvertit 329: 475. 361: 605.
 obvia 302: 497. 418: 417.
 467: 730. 469: 764.
 obviaque 28: 528.
 obvius 42: 75. 193: 111.
 316: 138.
 obumbrat 396: 845. 434: 837.
 obuncis 180: 516.
 obufta 351: 399.
 obcallefcere 413: 282.
 occafus 47. 190. 128: 626.
 152: 445.
 occidat 189: 24. 190: 43.
 occiderat 162: 10. 430: 742. 433: 805.
 occidit 15: 210. 140: 144.
 172: 265. 206: 440. 285: 10. 306: 626. 336: 684.
 occidua 445: 227.
 occiduo 7: 63.
 occubiffie 458: 499.
 occubuit 356: 458.
 occulta 361: 596.
 occultat 66: 686.
 occulte 302: 519.
 occulto 71: 806.
 occuluere 88: 315.
 oculuit 31: 600. 202: 360.
 433: 817.
 oculuitque 50: 255.
 occumbere 348: 207.
 occupat 18: 293. 33: 667.
 35: 721. 45: 150. 76: 40.
 77: 49. 124: 528. 126: 585. 131: 716. 158: 632.
 167: 147. 212: 635. 332: 528. 345: 135. 352: 343.
 410: 198. 421: 502. 431: 757. 443: 152.
 occupet 374: 276.
 occurrenſque 227: 164.
 occurret 75: 10.
 occurrunt 207: 476.
 occurrit 412: 256. 458: 523.
 Oceani 198: 267.
 Oceano 276: 493. 437: 12.
 30.
 Oceanum 400: 951.
 Oceanumque 59: 510.
 Oceanus 273: 498.
 ocior 27: 502. 28: 541. 98.
 616. 217: 781.
 ocius 16: 242. 348: 226.
 octavo 88: 327.
 octonis 137: 50. 393: 753.
 oculi 76: 33. 183: 628. 214: 685. 232: 284. 329: 467.
 349: 252. 431: 754.
 oculis 35: 725. 37: 772. 40: 32. 41: 46. 46: 181. 51: 284. 68: 748. 97: 577. 98: 595. 101: 710. 108: 129.
 138: 71. 92. 154: 505.
 217: 781. 235: 356. 239: 466. 242: 573. 269: 390.
 272: 475. 342: 32. 366: 70. 385: 562. 418: 417.
 349: 64.
 oculifque 85 243. 183: 621.
 oculorum 34: 686. 143: 233. 211: 584.
 oculos 26: 499. 32: 629.
 35: 714. 43: 93. 47: 188.
 57: 488. 58: 502. 69: 770.
 71: 803. 92: 440. 110: 145. 112: 197. 168: 169.
 183: 606. 191: 72. 194: 155. 198: 256. 202: 366.
 204: 412. 212: 635. 240: 507. 247: 696: 286: 57.
 297: 350. 308: 696. 328: 464. 334: 619. 350: 269.
 355: 429. 369: 125. 410: 202. 416: 359. 430: 734.
 oculosque 201: 341. 303: 549. 345: 136. 355: 435.
 Ocyrhoen 64: 638.
 oderat 74: 782. 338: 764.
 odere 225: 116. 423: 562.
 odertit 21: 491.
 odique 122: 469.
 odiis 121: 448.
 odio 56: 438: 296: 315.
 odioque 439: 61.
 odiſſe 296: 314.
 odiſſem 211: 583.
 odit 54: 383. 63: 613. 614.
 616. 255: 22. 272. 465: 316. 128.
 Odites 139: 97. 356: 458.
 odium 85: 259. 143: 218.
 144: 245: 199: 297. 355: 544. 393: 756. 405: 71.
 421: 492.
 odiumque 259: 135. 265: 274. 450: 328.
 odorant 467: 734.
 odorato 113: 250.
 odore 197: 236. 425: 605.
 odores 63: 626.
 odoribus 133: 759.
 odoriferæ 112: 209.
 odoro 257: 87.
 Odryſſus 179: 490. 385: 554.
 Oeagrius 48: 219.
 Oealide 292: 196.
 Oebalio 379: 396.
 Oechalia 259: 136.
 Oechalidum 267: 131.
 Oecli 356: 450.
 Oeclides 234: 317.
 Oenea 231: 273.
 Oeneos 232: 281.
 Oenidæ 237: 414.
 Oenopium 207: 472. 473.
 Oenopis 208: 490.
 Oetæas 264: 249.
 Oeten 260: 165. 262: 204.
 offenſa 152: 453. 162: 24.
 293: 228. 403: 27. 404: 42.
 offenſaque 216: 750.
 offenſamque 59: 519.
 offenſamne 458: 519.
 offenſi 300: 452.

- offensus 294: 244.
 offer 434: 842.
 offert 32: 644.
 officiique 51: 286.
 officii 266: 308.
 officio 171: 250. 177. 422.
 374: 373: 375: 277.
 Officioque 36: 744: 58: 480.
 258: 109.
 officium 201: 337. 226:
 131. 239: 489. 298: 418:
 342: 33. 344: 92. 378:
 367.
 officiumque 54: 385.
 oleis 165: 101.
 Olenos 287: 89.
 olentes 309: 729.
 olentia 150: 405.
 Oliarios 207: 469.
 olim 57: 466. 107: 65.
 199: 292. 204: 406. 244:
 624. 330: 508. 346: 171.
 418: 429. 454: 434.
 olivæ 164: 81. 198: 277.
 207: 470. 208: 498. 232:
 295.
 olivi 291: 176.
 olivis 199: 281.
 olor 202: 372. 203: 379.
 olorinis 166: 109. 309:
 718.
 Olympi 41: 60. 179: 487.
 273: 498. 393: 761.
 Olympo 14: 212. 332: 571.
 Olympum 11: 154.
 Olympus 48: 225. 176:
 393. 196: 225.
 omen 62: 592. 156: 550.
 212: 621. 284: 5. 295:
 278. 300: 452. 348: 218.
 omnia 146: 299. 282: 766.
 470: 791.
 omne 178: 448. 283: 784.
 337: 719.
 omnibus 276: 594.
 omne 10: 129: 40: 40. 50:
 260. 76: 33. 82: 179.
 129: 661. *Et alibi.*
 omnemque 287: 79. 411:
 214.
 omnes 14: 199. 16: 242.
 20: 342. 23: 432. 32: 653.
 82: 182. *Et alibi plur.*
 omnesque 55: 389. 244:
 617.
 omni 5: 34. 17: 261. 77:
 54. 99: 623. 117: 356.
 118: 367. *Et alibi.*
 omnia 4: 5. 7: 69. 9: 102.
- 25: 463. 36: 753. 40: 32.
Et alibi quamplur.
 omnibus 16: 247. 20: 341.
 27: 524. 39: 13. 64: 650.
 67: 724. *Et alibi plur.*
 omniferos 51: 275.
 omnipotens 11: 154. 52:
 304. 55: 401. 58: 505.
 88: 336. 265: 271. 433:
 816.
 onerata 288: 101. 318: 180.
 onerataque 79: 109.
 oneratos 250: 781.
 oneratur 199: 281.
 onere 46: 165.
 oneri 64: 604. 292: 195.
 onerique 453: 403.
 oneris 196: 211. 308: 678.
 onerosa 368: 108: 466:
 240.
 onerosior 6: 53. 279: 675.
 onerosus 256: 54.
 onus 6: 47. 212: 625. 267:
 339. 301: 481. 302: 506.
 513. 343: 89. 350: 282.
 358: 517. 362: 626. 387:
 625. 408: 149. 430: 738.
 471: 820.
 onusque 66: 681. 124: 530.
 155: 523.
 opaca 92: 438. 285: 20. 286:
 54: 321: 277. 394: 777.
 408: 122.
 opacæ 51: 274.
 opacas 184: 637. 236: 376.
 304: 567. 333: 607.
 opaci 154: 507.
 ope 63: 617. 99: 633. 100:
 663. 144: 240. 186: 700.
 190: 39. 196: 199. 201:
 354. 227: 172. 259: 125.
 267: 339. 459: 535.
 opem 21: 380. 28: 545. 32:
 648. 52: 305. 66: 700.
 102: 719. 130: 696. 136:
 23. 143: 213. 158: 618.
 209: 527. 228: 177. 231:
 269. 270. 282: 774. 331:
 542. 389: 671. 398: 880.
 438: 40.
 opemque 69: 676. 268:
 359. 275: 545. 280: 698.
 298: 395. 326: 399.
 opera 145: 269. 370: 171.
 operata 216: 751.
 operi 164: 182. 251: 815.
 294: 254.
 operique 165: 103. 236:
 392. 451: 367.
- operire 120: 425. 302: 496.
 operiri 160: 672.
 operis 24: 445. 79: 129.
 operisque 294: 249. 213:
 34.
 operosa 16: 258.
 operosæ 403: 22.
 opertis 318: 189.
 opertos 158: 612.
 opertum 320: 233.
 operum 25: 469. 80: 147.
 104: 5. 347: 187. 370:
 159.
 opes 10: 140. 97: 590. 169:
 181. 252: 844. 316: 128.
 129. 318: 201. 381: 434.
 407: 117. 432: 773.
 opesque 319: 209.
 Opheltes 98: 605.
 Ophias 203: 383.
 Ophionides 349: 245.
 opibus 388: 626. 424: 583.
 440: 91.
 opibusque 70: 795. 177:
 426.
 opiferque 27: 521.
 opifex 8: 79. 229: 201.
 Opim 273: 497.
 opinâ 15: 224.
 opis 213: 644. 306: 643.
 335: 661.
 oportuit 215: 734.
 opperiantur 258: 96.
 oppida 9: 97. 448: 295.
 oppidaque 148: 355.
 opportuna 92: 443. 304:
 556.
 opposita 117: 349.
 oppositas 291: 179. 431:
 768.
 oppositumque 414: 47.
 opposui 256: 34. 367: 75.
 opposuit 353: 386.
 opposuitque 51: 276.
 oppressit 350: 284.
 oppressumque 358: 533.
 opprimere 87: 296. 141:
 150.
 opprobria 36: 758.
 opprobrium 227: 155.
 oppugnant 256: 41.
 oppugnare 331: 531.
 opta 43: 192.
 optabat 332. 581.
 optabile 282: 758.
 optandi 315: 100.
 optant 391: 708.
 optare 109: 115.
 optarem 408: 139.

- optari 306: 622.
 optaris 43: 102.
 optas 26: 488. 41: 56. 425: 595.
 optasse 87: 297.
 optastis 156: 559.
 optat 316: 128. 332: 565.
 optata 175: 370.
 optatæ 339: 786. 347: 172.
 optatis 315: 104. 408: 136.
 optato 316: 136.
 optatos 45: 148.
 optavit 116: 316. 234: 325.
 optem 86: 280.
 optes 408: 135.
 optet 111: 187. 298: 364.
 optetis 247: 705.
 optima 219: 844. 307: 645.
 365: 40. 425: 604. 440: 91.
 optime 212: 627. 424: 589.
 opto 45: 141. 208: 512.
 295. 275.
 opus 17: 279. 39: 5. 55: 411. 70: 785. 81: 151. 153. 96: 645. 102: 728. 106: 39. 111: 175. 178. 118: 390. 122: 476. 136: 675. 139: 112. *& alibi plur*
 opusque 43: 111. 205: 436. 344: 112.
 ora 8: 93. 13: 181. 17: 281. 20: 339. 26: 484. 28: 538. 552. 44: 122. 51: 283. 284. 52: 324. 53: 355. 58: 481. 63: 622. 73: 861. 78: 92. 87: 295. 90: 393. *& alibi quam plur.*
 oraque 72: 831. 82: 187. 109: 134. 144: 248. 152: 446. 172: 294. 183: 604. 230: 229. 251: 825. 295: 291. 324: 342. 335: 424. 421: 502.
 orabam 216: 753.
 oracla 19: 321.
 oracula 22: 392. 26: 491. 75: 8. 389: 677. 442: 145.
 oramus 68: 747.
 orandus 186: 701.
 orant 131: 704. 250: 779.
 orantem 175: 361. 287: 72.
 orantemque 370: 172.
 oranti 124: 539. 286: 47.
 orare 36: 733.
 oras 98: 597. 159: 649. 165: 101. 284: 2. 331: 546. 405: 77.
 orasse 35: 704.
 orat 299: 405. 326: 399. 417: 405.
 orator 371: 196.
 oravere 176: 413.
 oravit 37: 764. 429: 74.
 orba 7: 72. 170: 200. 173: 301. 371: 195. 386: 595.
 orbæ 16: 247.
 orbam 325: 380.
 orbataque 406: 88.
 orbator 383: 500.
 orbatura 55: 391.
 orbe 4: 6. 30: 592. 57: 453. 75: 6. 117: 348. 128: 628. 154: 489. 174: 333. 225: 98. 265: 277. 281: 740. 324: 353. 342: 39. 344: 97. 404: 53. 428: 680. 443: 177. 474: 869.
 orbem 5: 31. 8: 94. 13: 187. 19: 324. 35: 727. 37: 770. 39: 7. 48: 227. 50: 254. 53: 335. 344. 54: 382. 59: 514. 67: 715. *& alibi.*
 orbis 76: 41. 162: 19. 256: 64. 259: 123. 467: 720.
 orbi 39: 7. 64: 642. 296: 305.
 orbis 5: 35. 14: 203. 20: 348. 36: 740. 153: 463. 189: 22. 191: 59. 225: 100. 251: 808. 286: 42. 291: 167. 397: 843. 455: 435.
 orbum 165: 98. 388: 647.
 orbis 95: 518. 239: 487.
 Orchamus 112: 212.
 Orchomenon 158: 607.
 Orchomenosque 177: 416.
 Orci 407: 116.
 ordine 43: 109. 46: 168. 76: 34. 147: 335. 172: 277. 209: 520. 213: 650. 228: 189. 236: 389. 249: 747. 254: 5. 271: 437. 315: 96. 338: 755. 348: 211. 399: 932. 413: 266. 420: 473. 467: 733.
 ordinibus 328: 462.
 ordo 43: 108. 446: 249.
 ore 21: 386. 32: 637. 42: 85. 48: 230. 70: 775. 77: 76. 80: 147. 92: 452. 108: 104. 109: 106. 122: 475. 131: 729. 140: 143. 143: 206. 144: 1249. *& alibi quam plur.*
 Oreada 250: 787.
 Orestrophus 84: 233.
 Orestæ 457: 489.
 oret 32: 648.
 orgia 104: 1. 315: 93.
 Oribasius 83: 210.
 oriens 105: 20. 107: 56. 353: 594.
 oriente 198: 266. 296: 316.
 orientis 222: 11.
 origine 3: 3. 13: 186. 16. 252. 23: 415. 112: 213. 127: 607. 162: 7. 213. 654. 306: 617.
 origo 8: 79. 20: 352. 338. 755. 356. 471. 387: 605. 423: 558. 439: 69. 451. 567.
 Orio 350: 262.
 Orion *ibid.*
 Orione 390: 692.
 Orionis 229: 207. 376: 29.
 oris 65: 671. 89: 360. 91. 423. 108: 72. 123: 50. 146: 292. 152: 451. 15. 562. 568. 158: 617. 20. 407. 250: 787. 254: 25. 333: 597. 349: 252. 38. 470. 390: 682. 437: 448: 303.
 Orithyia 185: 683. 214. 700.
 Orithyia 214: 700.
 Orithyiam 186: 707.
 oritur 37: 774. 292: 212.
 oriuntur 23: 431.
 ornabant 137: 52.
 ornant 168: 163.
 ornat 294: 263.
 ornata 325: 385.
 ornatos 430: 733.
 Orneus 351: 302.
 ornique 288: 101.
 ornum 352: 339.
 oro 27: 510. 179: 499. 20. 482. 220: 855. 858. 37. 376. 442: 139.
 Orontes 49: 248.
 Orphea 284: 3. 311: 312: 23.
 Orphei 312: 22.
 Orpheu 313: 44.
 Orpheus 286: 64. 287: 79. 314: 66. 315: 92.
 Orphne 155: 539.
 orsa 107: 54. 110: 16. 116: 320. 146: 300. 16. 28.
 orta 151: 407. 162: 13.

- ortæ 423: 557.
 ortas 415: 326.
 ortos 46: 160.
 ortu 369: 148. 439: 60.
 ortum 154: 494. 255: 26.
 ortoque 449: 310.
 ortus 20: 354. 37: 779. 40:
 43. 47: 190. 128: 627.
 129: 665. 178: 437. 309:
 735.
 Ortygie 450: 337.
 Ortygiam 154: 499. 159:
 640.
 os 8: 85. 15: 234. 52: 303:
 54: 376. 143: 234. 152:
 45: 153: 466. 174: 354.
 182: 547. 313: 41. 57.
 317: 164. 322: 308. 351:
 295. 355: 434.
 osque 413: 282.
 oscula 21: 376. 26: 499.
 29: 556. 32: 646. 53:
 357. 73: 863. 76: 24. 91:
 427. 92: 451. 108: 75. 80.
 109: 117. 113: 222. 117:
 335. & *alibi plur.*
 osculaque 179: 479. 297:
 344. 383: 491.
 ossa 22: 394. 409. 25: 473.
 53: 336. 337. 71: 800. 90:
 398. 399. 123: 519. 129:
 660. 152: 430. 209: 521.
 250: 804. 260. 169. 327:
 417. 336: 707. & *alibi.*
 ossaque 21: 383. 48: 225.
 302: 492.
 Ossæ 351: 319.
 Ossam 11: 155.
 offe 137: 39. 351: 300.
 offibus 22: 387. 55: 410.
 77: 71. 120: 443. 146:
 292. 206: 445. 336: 707.
 349: 252. 353: 370. 381:
 424. 429: 700.
 ostendens 102: 724. 338:
 853. 361: 604. 384: 512.
 408: 137.
 ostendere 79: 112. 390:
 685. 448: 294.
 ostendi 268: 365.
 ostendisse 176: 405. 236:
 386.
 ostendit 19: 329. 66: 697.
 120: 430. 153: 470. 242:
 574. 247: 719. 366: 60.
 388: 634. 414: 314: 454:
 425.
 ostentare 378: 351.
 ostentis 125: 565.
- ostia 50: 255. 467: 728.
 ostro 222: 8. 292: 211.
 Othryadæ 236: 371.
 Othrys 48: 221.
 Othrysq̄ue 196: 225.
 Othryn 261: 353. 347:
 173.
 otia 9: 100. 116: 307. 309:
 147: 333.
 ova 231: 258.
 ovaque 246: 667.
 ovantem 351: 298. 367:
 85.
 oves 18: 304. 200: 311.
 399: 927.
 ovi 452: 387.
 ovibus 397: 849.
 ovilibus 396: 827. 828,
 ovis 456: 471.
- P.
- PAbula 47: 212. 112:
 217. 199: 284. 289:
 121. 400: 943. 404:
 43. 418: 408.
 pacali 461: 591.
 pacalibus 165: 101.
 pacato 467: 723.
 pacatum 381: 440.
 pacatus 106: 31.
 pacaverat 204: 405.
 pace 4: 25. 70: 795. 215:
 710. 433: 803. 472: 832.
 pacem 73: 858. 473: 822.
 Pachyne 148: 351.
 Pachynos 392: 725.
 pacifer 413: 291.
 pacis 79: 128. 139: 112.
 223: 48. 322: 297. 353:
 365. 440: 103. 457: 484.
 pacisci 199: 306.
 paciscitur 271: 424.
 paciscor 131: 703. 216:
 744.
 pacta 108: 91. 215: 705.
 pactaque 419: 451.
 pactæ 109: 116.
 pactæque 281: 721.
 pactamque 316: 135.
 pacto 71: 818. 318: 204.
 Pactolides 162: 16.
 Pactolonque 314: 87.
 pactus 136: 28. 216: 746.
 Pæan 29: 566.
 Pæana 430: 720.
 Pæante 263: 233.
 Pæantea 365: 45.
 pæne 556: 439. 130: 677:
- 150: 395. 215: 732. 388:
 647. 410: 181.
 Pæonia 459: 535.
 Pæonis 146: 303.
 Pagasæa 181: 1. 364: 24.
 Pagasææ 354: 412.
 Palæmon 399: 919.
 Palæmona 124: 542.
 Palæstina 140: 145.
 Palæstini 106: 46.
 palestræ 171: 241.
 palam 277: 637.
 Palameden 376: 308.
 Palamedes 366: 56.
 Palantesque 442: 150.
 palati 415: 333. 434: 822.
 palatia 12: 176.
 Palatinæ 426: 622.
 Palatinis 460: 560.
 palato 78: 85. 349: 253.
 442: 141.
 palearia 73: 854. 193: 117.
 Palicorum 159: 406.
 Palilibus 432: 774.
 palla 317: 166.
 Pallada 145: 263. 149: 375:
 163: 36. 346: 151.
 Palladaque 163: 44.
 Pallade 61: 567. 72: 834:
 162: 23. 368: 99.
 Palladios 231: 275.
 Palladis 67: 712. 174: 335.
 Pallados 353: 360.
 pallæ 65: 672. 81: 167.
 pallam 122: 483. 186: 705.
 pallamque 412: 262.
 Pallantias 270: 420. 444:
 191.
 Pallantidos 465: 700.
 Pallas 61: 553. 78: 102.
 106: 38. 137: 46. 147:
 336. 162: 26. 164: 70.
 167: 129. 135. 231: 252.
 pallebant 238: 465.
 Pallene 451: 356.
 pallent 71: 824.
 pallentem 180: 522. 336:
 691.
 pallentemque 258: 111.
 367: 74.
 pallenti 155: 537.
 pallentia 201: 345. 316:
 145.
 palles 112: 203. 276: 580.
 pallefcere 249: 759.
 pallor 196: 209.
 pallida 430: 734.
 pallidaque 462: 627.
 pallidus 263: 215.

- pallor 70: 775. 114: 267. 120: 436. 250: 801. 327: 418. 424: 578.
 pallorque 122: 487. 199: 290. 250: 790.
 pallore 431: 755.
 palluerat 386: 582.
 palluit 46: 180. 193: 136. 315: 110. 417: 407. 469: 764.
 palmae 163: 50. 174: 335. 288: 102. 453: 396.
 palmas 62: 585. 175: 368. 180: 533. 209: 543. 252: 849. 261: 175. 315: 116. 380: 411.
 palmis 32: 646. 53: 341. 93: 481. 106: 29. 117: 352. 124: 545. 139: 103. 153: 473. 246: 674. 256: 35. 309: 723.
 palmite 119: 397. 232: 294. 428: 663. 466: 710.
 palpat 381: 560.
 palude 175: 371. 247: 696. 466: 717.
 paludem 324: 364. 451: 358.
 paludes 23: 418. 36: 737. 325: 375.
 paludibus 19: 324. 174: 345. 447: 269.
 paludosa 447: 268.
 palus 41: 46. 324: 363.
 palufres 234: 336. 35: 706.
 palustri 245: 630.
 palustribus 244: 625. 324: 396: 407: 103.
 palustris 115: 298.
 Pamphagus 83: 210.
 pampineæ 288: 100.
 pampineis 100: 667.
 pampinus 119: 397.
 Pan 34: 699. 317: 153. 422: 515.
 Pana 317: 171.
 Panaque 35: 705. 316: 147.
 Panchæaque 301: 478.
 Panchaia 296: 309.
 panda 100: 674.
 pande 130: 680.
 Pandion 177: 426. 179: 495.
 Pandionâ 185: 676.
 Pandione 178: 436. 184: 634. 185: 666.
 Pandionis 454: 430.
 pandis 295: 271.
- pandite 123: 513. 462: 622.
 pando 106: 27. 309: 713. 282. 441: 112. 453: 397.
 pandos 428: 660.
 Pandroso 68: 738.
 Pandrosos 61: 559.
 Panomphæo 318: 198.
 Panopesque 235: 312.
 Pantherarum 100: 669.
 Panthoïdes 443: 161.
 Paphius 295: 290.
 Paphon 295: 297. 303: 530.
 papyrifera 468: 753.
 par 185: 680. 209: 514. 280: 717. 300: 441. 354: 416. 361: 619. 393: 758. 396: 828. 414: 324. 444: 196.
 parabant 77: 46. 122: 489. 246: 685.
 parabantur 389: 667.
 parabat 13: 183. 79: 115. 142: 182. 181: 553. 259: 136: 293: 229. 302: 496. 316: 123. 325: 383. 345: 143. 437: 34.
 Parætonium 282: 772.
 parant 417: 402.
 parante 258: 119.
 parantem 56: 432. 122: 479. 152: 459. 235: 363. 263: 216. 309: 711. 315: 58.
 parantes 193: 132. 312: 32.
 paranti 421: 477.
 parantur 101: 698.
 parares 372: 224.
 pararet 53: 350. 373: 246.
 parari 63: 619. 411: 213. 465: 762.
 pararis 356: 473.
 parat 15: 225. 61: 576. 126: 588. 146: 288. 183: 623. 206: 456. 320: 240. 326: 413. 355: 439. 431: 770. 456: 463.
 parata 90: 377.
 paratæ 298: 384.
 paratas 239: 489.
 paratibus 246: 683.
 paratior 158: 603.
 paratis 99: 633. 111: 183. 382: 458. 414: 311.
 parato 383: 568.
- paratu 133: 763. 178: 451.
 paratur 456: 469.
 paratus 178: 454.
 paravi 256: 34. 273: 307.
 Parcarum 155: 532.
 parce 44: 127. 54: 361. 362. 299: 412. 303: 545.
 parcere 281: 728. 341: 25.
 parcite 144: 248: 172: 264. 439: 75: 443. 174.
 parcumque 213: 656.
 parebunt 461: 582.
 parem 245: 662. 218: 790.
 parens 22: 393. 105: 15. 118: 387. 169: 192. 170: 206. 179: 482. 205: 420. 290: 148. 383: 484. 384: 513. 386: 584. 423: 546.
 parensque 331: 542.
 parent 104: 9. 247: 693.
 parentali 387: 619.
 parente 36: 752. 180. 525. 239: 745. 244: 626. 252. 847: 270. 407. 271: 443. 299: 429. 369: 147.
 parentem 30: 578. 172. 292. 179: 481. 199: 305. 212: 617. 224: 85. 270. 407. 296: 314. 433: 807.
 parentes 97: 583. 110: 155. 164. 131: 705. 178: 433. 273: 492. 295: 300. 338. 744. 398: 880.
 parent 36: 749. 40: 34. 45. 152. 58: 496. 71: 813. 113: 236. 153: 468. 195: 168. 204: 404. 225: 109. 244: 623. 253: 874. 273: 487. 488. 297: 332. 425: 596. 438: 48.
 parentibus 381: 449.
 parentis 21: 383. 37: 764. 40: 20. 63: 629. 75: 7. 144: 237. 180: 534. 201: 335. 346. 261: 183. 300: 451. 302. 514. 371: 187. 407: 112. 424: 585. 467: 722. 471: 720.
 parentum 97: 580. 208: 503. 240: 599. 296: 321. 430: 744. 451: 366.
 parentur 462: 765.
 parere 44: 126.
 pares 235: 303. 266: 294. 269: 405.
 parat 16: 249. 78: 104. 434: 838.
 paratque 239: 472.
 paratur 168: 162.

- pari 67: 122. 291: 175.
 parias 279: 675.
 paribus 67: 708.
 Paradis 340: 4.
 pariebat 388: 635.
 parientem 266: 322.
 parientibus 265: 783.
 parientis 302: 507.
 paries 167: 66. 108: 73.
 parilli 199: 305. 242: 568.
 parilique 153: 478: 212 :
 637. 289: 115. 403: 29.
 Parin 361: 601. 372: 200.
 Pario 91: 419.
 Paris 372: 202. 471: 805.
 parit 266: 323. 440: 92.
 pariter 21: 369. 57: 445. 62:
 601. 63: 610. 66: 698.
 69: 754. & *alibi plur.*
 pariturque 52: 312. 58 :
 505. 65: 674. 91: 426.
 118: 376. 180: 504. 238:
 441. 243: 583. 309: 722.
 327: 442. 331: 556. 358.
 529. 444: 183.
 paritura 146: 304.
 parituræ 169: 187. 243 :
 593.
 parmam 345 : 130. 370 :
 167.
 parnassi 25: 467. 324: 330.
 parnassia 128 : 643. 145 :
 278.
 parnasside 317: 165.
 parnassius 19: 317.
 parnassiusque 48: 221.
 paron 207: 465.
 parosque 229: 221.
 parrhasio 234: 315.
 parrhasis 57: 460.
 pars 13: 191. 16: 244. 19 :
 311, 315. 22: 407. 23:
 429. 39: 11, 12. 56: 426.
 65: 665, 672. 68: 737. 85:
 255. 99: 622, 643, *bis.*
 114: 272. *bis.* 119: 396.
 & *alibi quam plur.*
 parisque 120 : 444. 122 :
 493. 265: 291. 324: 355.
 463: 648.
 parsa 351: 378: 348.
 parsa 5: 35. 6: 46. 26: 501.
 34: 686, 687. 72: 829.
 76: 43. 78: 94. 93: 483,
 484. 114: 268. 118: 367.
 129: 655, 666. 141: 152,
 162. & *alibi plur.*
 parstem 77: 70. 143: 230.
 145: 270. 169: 180. 184:
 638. 210: 564. 237: 427.
 245: 649. 252: 864. 317:
 178. 328: 447: 358: 535.
 396: 830. 403: 24. 458 :
 513.
 partemque 114: 266. 398 :
 882.
 partes 16: 245. 33 : 667:
 71: 820, 825. 90: 381.
 126: 587. 129: 660. 138:
 93. 151: 419. 164: 85.
 242: 564. 321: 262. 382:
 479. 404: 62. 423: 541.
 452: 378. 458: 528. 467 :
 739.
 partesque 140: 129. 243 :
 587.
 Parthaone 255: 12.
 Parthaonia 241: 541.
 Partheniumque 262: 188.
 Partheniopeia 407: 101.
 partique 108: 79.
 partibus 46: 160. 163: 53.
 404: 65. 452: 387.
 participes 80: 147.
 partim 5: 40. 15: 229. 23 :
 437. 159: 647. 197: 226,
 227. 458: 526. *bis.*
 partimque 23 : 436. 159 :
 646.
 partior 213: 653.
 partis 176: 411.
 partitas 133: 775.
 partu 33: 669. 57: 472:
 112: 209. 240: 504. 279:
 677. 280: 697. 383: 486.
 452: 378.
 partus 187: 712. 238: 451.
 266: 300, 301. 279: 673.
 parva 33: 671. 47: 214. 70:
 788. 73: 855. 89: 367.
 111: 180. 123: 516. 151:
 417. 216: 758. 245: 630.
 246: 671. 247: 699. 327:
 438. 451: 363.
 parvâ 19: 319. 162: 13.
 174: 359. 202: 361. 318:
 187.
 parvaque 152: 458.
 parvæ 144: 242. 168: 142.
 220: 864. 234: 337. 342:
 49.
 parvam 361: 616. 408 :
 147.
 parvas 294: 261. 318: 201.
 parvasque 152: 448.
 parve 396: 833.
 paruerit 24: 33.
 paruerunt 113: 225.
 parvi 129: 654. 164: 62.
 parvis 162: 13. 183: 625.
 289: 114. 317: 152.
 paruit 376: 318. 407: 116.
 parum 666: 124. 547: 160:
 666. 161: 3. & *alibi.*
 parvo 108: 83. 115: 281.
 178: 442. 199: 300. 205:
 426. 228: 194. 252: 855.
 294: 242. 355: 421. 357.
 481.
 parvoque 65 : 668. 358 :
 512.
 parvos 115: 283. 119: 407:
 302: 494.
 parvum 123 : 522. 277 :
 628. 424: 589. 453: 402.
 parvumque 125: 563. 269:
 387.
 parvus 404: 51.
 pascas 430: 728.
 pascat 281: 748.
 pascere 172: 280, 281. 261:
 176.
 pasci 32: 630. 72. 841.
 pascut 32: 632. 262: 202.
 pascuca 31: 597. 32: 665.
 66: 689. 112: 214. 173:
 324.
 Pasiphæa 458: 500.
 Pasiphæen 226: 136.
 passa 75: 11. 107: 51. 113:
 233. 199: 287. 240: 502.
 269: 403. 281: 739. 297:
 352. 347: 197. 356: 474.
 453: 410. 473: 846.
 passæ 198: 274.
 passam 267: 332.
 passaque 417: 400.
 passis 421: 483. 462: 615.
 passibus 61: 573. 81: 175.
 314: 64.
 passim 6: 57. 47: 193. 210.
 567. 333: 613. & *alibi.*
 passimque 133: 779.
 passis 49: 238. 154: 513.
 173: 297. 198: 257. 225:
 107. 282: 771: 413: 285.
 passisque 123: 521.
 passio 413: 274.
 passioque 313: 49.
 patens 170: 218. 376: 311.
 patent 79: 114. 131: 725.
 133: 763. 176: 389. 210:
 557. 322: 284. 342: 46.
 patentés 46: 179. 297: 350.
 451: 583.
 patenti 274: 536.
 pater 11: 154. 12: 163. 26:
 480.

480, 481, 487. 28: 545: patremque 190: 51. 332: patruelis 20: 352. 370
 32: 651. 40: 36. 43: 92. 561.
 44: 116, 122. 52: 304. 53. patres 55: 391. 107: 61. patruumque 467: 729.
 229. 55: 401. 58: 495. 194: 160. 205: 431. 463. patruo 224: 532. 149: 37.
 64: 649. 65: 664. & *ali-* 645. 386: 596.
bi plur. patresque 457: 486. patruoque 323: 328. 361
 paterque 115: 290. 264: 597.
 245. 268: 382. 299: 401. patruer 69: 768.
 306: 638. paruisse 101: 699.
 patera 260: 160. paruisse 408: 133.
 pateram 390: 704. paruit 57: 462. 159: 65
 paterer 408: 141. 379: 383, 392.
 pateres 108: 75. paruitque 154: 492.
 pateris 460: 575. patula 9: 106.
 paterna 243: 601. 327: 437. patulos 197: 245. 101: 68
 paternam 170: 213. 212: 622. 246: 675. 43
 paterni 52: 327. 259: 124. 752.
 paternis 21: 363. 44: 126. parulo 458: 513.
 176: 407. 473: 552. parulos 81: 162. 175: 37
 paterno 224: 78. 403: 27. 222: 30: 313: 60.
 paternus 41: 47. 46: 182. parulosque 54: 379.
 224: 84. 407: 105. pauca 214: 679. 220: 85
 paternum 57: 591. 265: 247: 705. 449: 308.
 274. paucaque 427: 658.
 paret 16: 241. 27: 518. paucis 321: 275. 421: 49
 206: 444. 228: 186. 301: paveant 264: 249.
 488. 330: 515. 368: 119. pavefacta 397: 878.
 438: 37. pavefactaque 463: 636:
 patetis 301: 483. pavens 21: 376. 180: 527:
 pati 16: 243. 152: 430. 181: pavent 123: 506. 246: 68
 553. 285: 25. 347: 202. 458: 514.
 442: 157. paventque 256: 48.
 patiar 190: 32. 240: 497. paventem 224.
 327: 442. paventes 55: 398.
 patiare 220: 861. paventem 418: 412.
 patiatur 149: 377. pavere 217: 770.
 patianda 408: 144. pavet 46: 169. 73: 87
 patiens 158: 611. 196 413: 228. 148: 356. 276
 211. 581. 329: 492. 418: 41
 patiensque 213: 656. 464: 675.
 patiente 423: 540. pavetque 21: 386. 263
 patientem 64: 653. 214.
 patientia 44: 123. 160: pavidam 41: 66.
 667: 260: 164. 421: 486. pavidam 152: 438.
 patientior 397: 859. pavidam 414: 296.
 patiēre 43: 97. 86: 289. pavidamque 186: 706.
 patior 268: 372. pavido 21: 386. 174: 327
 212: 630.
 patitur 32: 644. 117: 350. 212: 630.
 122: 467. 317: 175. 323. pavidus 78: 99. 276: 579.
 309. 427: 632. 449: 321. pavit 114: 263. 176: 39
 patiuntur 43: 86. paularim 72: 827. 79: 113
 Patraque 177: 417. 93: 450. 126: 580. 171
 patre 84: 223. 224: 72. 229. 218: 192. 241: 52
 299: 402. 388: 649. 268: 353. 272: 460. 418
 patrem 32: 643. 41: 49. 432. 446: 236.
 96: 558. 154: 516. 192: paulatimque 73: 866. 431
 96. 240: 520. 255: 25. 757. 445: 213.
 256: 326. 341: 30. 38c: paulo 337: 717.
 417. 387: 624. paulum 51: 277. 78: 9
 41.

246: 673. 256: 42. 369: pecudes 15: 235. 232: 296. Pelasgæ 341: 7.
 125. 296: 327. 333: 600. 394: Pelasgas 190: 19.
 paulumque 92: 440. 251: 781. 440: 84. Pelasgi 193: 133. 341: 19.
 810: 285: 32. pecudesque 18: 286. 83: 361: 612. 364: 13. 369:
 pavone 395: 802. 214. 128.
 pavonibus 60: 532, 533. pecudis 200: 316. 461: 580. Pelasgos 386: 572. 455:
 pavor 82: 198. pecudumque 456: 458. 452. 433: 562.
 pavore 289: 117. pecus 91: 409. 396: 821, Pelates 140: 124.
 pauper 97: 586. 824. 441: 116. Pelea 325: 379. 263: 407.
 pauperque 246: 678. pede 57: 457. 108: 100. 473: 856.
 pauperis 396: 824. 159: 654. 193: 113. 237: Pelou 322: 284. 324: 349.
 pax 222: 19. 322: 297, 334: 425: 252. 869. 256: 44. bis..
 624. 307: 653. 349: 254. Peleus 207: 477. 236: 380:
 peccare 271: 457. pedem 109: 134. 159: 634. 319: 217. 320: 238. 244.
 peccasse 216: 753. 316: 195: 183. 207: 468. 339: 321: 260. 266. 324: 350.
 134. 776. 461: 586. 326: 398. 347: 193. 353:
 peccavere 293: 231. pedes 53: 348. 62: 586. 79: 366. 370: 155.
 peccavimus 316: 132. 114. 129: 666. 108: 615. Peleusque 322: 290. 369:
 peccati 33: 680. 51: 288. 231: 255. 266: 319. 267: 151.
 peccati 269: 384. 317: 160. 351: 276. 605: 299: 415. Pelia 199: 304. 200: 322.
 320: 248. 413: 288. 312: 13. 394: 783. *et alibi.* Peliacæ 343: 74.
 peccorum 321: 276. 394: pedesque 117: 363. 152: Peliaque 199: 298.
 763. 432. 156: 553. Pelias 368: 109.
 peccorumque 217: 769. pedibus 28: 534. 33: 671. Peliden 361: 605.
 peccabant 121: 454. 811: 168. 83: 212. 131: Pelides 361: 619.
 peccandos 393: 738. 711. 180: 516. 259: 126. Pelio 11: 155.
 peccare 116: 311. 163: 58. 304: 570: 359: 561. 404: Pelion 169: 224. 201: 352.
 266: 299. 354: 409. 50. 421: 490. 422: 520. 358: 513.
 peccatis 394: 765. 452: 376. Pellæis 146: 302.
 peccatori 35: 726. 43: 93. 53: pedibusque 45: 158. 82: Pellæus 349: 254.
 341. 58: 504. 62: 584. 195. 175: 363. 245: 656. pellant 461: 588.
 585. 63: 605, 626. 67: 353: 374. pelle *verb.* 72: 838. 190: 48.
 705. 70: 777. 72: 827. 73: pedibusve 24: 448. 307. 659.
 866. 82: 178. 93: 481. pedicis 456: 473. pelle *subst.* 104: 6. 176: 390.
 482. 99: 631. *et alibi* 353: 381.
quàm plur. pedis 73: 853. 145: 264. 157: 592. 300: 452. pellex 59: 508, 530. 108:
 peccatori 152: 435. 302: pedum 36: 744. 58: 480. 537. 183: 606. 259: 144.
 496. 436: 682. 354: 398. 73: 871. 117: 343. 124: 297: 347.
 421: 500. 544. 158. 616, 631. 213: pellibus 351: 319.
 peccatore 26: 495. 27: 520. 641. 217: 780. 234: 333. pellice 31: 622. 157: 469.
 32: 657. 42: 85. 44: 125. 259: 121. 304: 563. 314: 85: 258. 120: 422. 124:
 53: 339. 54: 374. 62: 604. 71. 351: 304. 385: 548. 547. 209: 524. 219: 836.
 64: 641. 69: 754. 78: 90. 421: 502. 430: 739. 260: 151.
 79: 125. 134: 803. *et ali-* Pegafæus 235: 349. pellicis 35: 726. 113: 235.
bi plur. Pegafon 134: 786. 114: 277.
 peccatoribus 171: 243. Pegafus 145: 262. pellis 66: 680. 77: 53. 64.
 peccatoribusque 458: 512. Pejora 30: 587. 421: 488. 302: 494.
 464: 673. peioris 10: 128. pellite 59: 530. 96: 547.
 peccatoris 131: 708. 274: pelagi 19: 331. 51: 273. 61: 301: 486.
 534. 574. 432: 747. 134: 798. pellitis 461: 594.
 peccatus 29: 554. 41: 66. 45: 164: 75. 320. 247. 325: pello 186: 650. 196: 201.
 145. 69: 754. 110: 162. 392. 328: 446. 342: 50. pellor 420: 477.
 123: 507, 138: 70. 149: 393: 735. pellucens 176: 391.
 387: 160: 659. 164: 79. pelago 228: 185. 336: 702. Pelopœia 244: 622.
 172: 271. 184: 641. *et* pelagoque 120: 423. 342: Pelopœiadesque 176: 414.
alibi. 62. Pelops 176: 404, 411.
 peccatusque 53: 354. 71: 798. Pelori 465: 706.
 126: 579. 353: 362. 382: Peloro 148: 351.
 459. Pelagonaque 235: 360.

- Peloros 392: 727.
 Penates 12 : 174. 15: 231.
 37: 773. 96: 539. 141 :
 155. 154: 496. 159: 650.
 210: 574. 224: 91. 277 :
 638. 359: 551. 474: 864.
 Penatibus 271: 455.
 penatigero 455: 450.
 pendat 293: 232.
 pende 167: 136.
 pendeat 68: 733. 320: 233.
 pendebant 160: 676. 185:
 668. 289: 113. 290: 138.
 pendebat 4 : 12. 13: 186.
 203: 379. 222: 12. 226 :
 145.
 pendens 68: 726. 117: 363.
 119: 395. 234: 320. 263:
 219.
 pendet 73: 854. 264: 265.
 317: 159.
 pendentem 167: 135. 324 :
 341.
 pendentemque 359: 566.
 pendentes 329: 475.
 pendenti 301: 475.
 pendentia 109: 127. 245
 648. 248: 722. 252: 855:
 395: 810.
 pendentiaque 173: 232.
 pendentibus 116: 331. 338:
 746.
 pendennis 211: 580.
 pendere 27: 497. 185: 667.
 250: 805. 445: 231.
 pendere 129 : 670. 231 :
 163.
 penderet 127: 617.
 pendet 111: 179. 324: 351.
 350: 270. 433: 809.
 pendulaque 193: 117.
 penduntque 305: 599.
 pene 24: 443.
 Penæ 197: 230.
 Penæia 24: 452. 27: 525.
 Penæi 27: 504.
 Penæiaque 348: 209.
 Penæidas 28: 544.
 Penæide 25: 472.
 Peneus 29: 569.
 Penelope 284: 511.
 Penelopeseque 234: 315.
 Peneosque 49: 243.
 penetrabile 138 : 67. 346.
 166. 397: 857.
 penetrabile 438: 35.
 penetrabilia 18 : 287. 30 :
 574. 184: 646. 333: 593.
 349: 245.
 penetrabilibus 238: 458.
 penetraret 437: 8.
 penetrat 299: 424.
 penetratque 50: 260. 342:
 42.
 penetravit 86: 272.
 penetravit 346: 153. 352 :
 336. 432: 793.
 penitus 46: 179. 69: 753.
 penitusque 46: 179.
 penna 54: 376.
 pennâ 27: 506. 119: 408.
 158: 605. 246: 636.
 pennæ 131: 729. 136: 11.
 146: 294. 187: 717. 417 :
 393.
 pennæque 17: 267.
 pennarum 230: 226.
 pennas 33: 675. 130: 677.
 156: 548. 160: 671. 167 :
 123. 186: 703. 187: 713.
 228: 189. 229: 205. 230 :
 233. 322: 292. 389: 673.
 417: 389. 421: 500: 440 :
 99. 452: 384.
 pennatis 201: 350.
 pennis 25: 466. 28: 540.
 35: 722. 60: 536. 548.
 62: 581. 72: 835. 106 :
 47. 129: 665. 134: 789.
 156: 560. 165: 96. 171 :
 258. & *alibi*.
 pennisque 45 : 159. 134 :
 785. 197: 234. 229: 212.
 pensa 104: 10. 384: 511.
 pensaque 139: 94.
 pensandum 379: 372.
 pensas 413: 270.
 penset 371: 192.
 Penthea 96: 561. 101: 706,
 712. 105: 22. 120: 429.
 Pentheus 94: 514. 95: 532.
 97: 577. 101: 692.
 Peperethos 207: 470.
 pependit 10: 120. 138: 68.
 140: 127.
 pepercit 19: 311. 422: 531.
 peperit 384: 516.
 peperisse 63: 609. 155: 541.
 323: 318. 338: 762. 415 :
 334.
 peperit 23: 417. 223: 49.
 pepulere 463: 651.
 per 9 : 102. 13 : 188. 18 :
 285. 368. & *alibi quam*
plur.
 perque 9: 117. 36: 749. 46:
 164. 92: 440. & *alibi plur.*
 peracta 438: 36.
 peractum 244: 619.
 peragant 446: 238.
 peragat 335: 647.
 peragebant 9: 100.
 peragentem 444: 200.
 peraget 309: 727.
 peragit 112: 218. 183: 619
 208: 502. 251: 815.
 peragunt 44: 119.
 peraguntque 119: 413.
 perarantem 275: 563.
 peraravit 406: 96.
 perbibit 176: 397.
 percaluit 23: 418.
 percensuit 53: 335.
 perceperat 429: 700.
 percepit 206: 455.
 percepto 316: 144.
 percipit 230: 228.
 percudit 137: 58. 139: 9
 351: 312.
 percurrens 114: 275.
 percurrere 307: 655.
 percussa 93: 482. 124: 530.
 percussaque 441: 134.
 percussæ 141: 172.
 percussamque 164: 80.
 percusserat 94: 497.
 percusseret 82: 179.
 percussis 25: 466. 88: 330
 148: 340. 164: 63. 311 :
 percussit 17: 283. 93: 48
 149: 384. 153: 473. 16
 133: 309: 723. 314: 8
 441: 126.
 percusso 163: 58. 172: 28
 290: 159. 357: 488.
 percussus 33: 213.
 percutiens 84: 620.
 percutiensque 337: 732.
 percutimurque 414: 300
 percutit 109: 138. 330
 681.
 perdam 85: 264. 268: 37
 perdant 121: 463.
 perde 322: 286. 361: 596.
 perdendum 13: 188.
 perdere 15: 224. 17: 26
 28: 531. 224: 75. 27
 546. 305: 612. 389: 67
 perdes 92: 433.
 perdet 109: 108.
 perdiderat 78: 100. 211
 601. 258: 102.
 perdiderim 383: 496.
 perdiderint 119: 409. 38
 672.
 perdideris 540: 94.
 perdidinus 339 : 78
 38

- 384: 527.
 perdidit 24: 444. 96: 544.
 214: 698. 380: 405. 383:
 499.
 perditæ 456: 477. *bis*.
 perdix 230: 237.
 peream 273: 502.
 pereant 223: 55.
 pereat 189: 16. 239: 485.
 493. 240: 497.
 peregerit 285: 36.
 peregit 32: 650. 63: 627.
 334: 629. 387: 618. 420:
 460. 431: 745.
 peregrina 154: 495. 280:
 693.
 peregrinâ 53: 337. 277:
 633.
 peregrinæque 76: 24. 384:
 526.
 peregrinis 313: 56.
 peregrino 261: 782.
 peregrinosque 251: 836.
 peregrinum 8: 94.
 perenni 109: 109. 257: 74.
 262: 196. 373: 250.
 peremptam 384: 521.
 peremptis 306: 623.
 peremptum 78: 97.
 perenni 228: 177. 461: 585.
 471: 585. 471: 813.
 perennis 475: 875.
 pereo 220: 860. 336: 700.
 pererrant 123: 497. 334:
 645.
 pererrat 206: 460. 278:
 644. 348: 209.
 pererratis 438: 53.
 pererrato 75: 6.
 pereunt 47: 214. 51: 298.
 194: 141.
 pereuntem 190: 34. 386:
 580.
 perfectaue 182: 578.
 perfectis 471: 817.
 perfida 216: 747. 353: 246.
 385: 561.
 perfide 67: 704. 181: 539.
 perfidiæ 319: 206.
 perforat 353: 377.
 perforata 11: 154.
 perfringit 350: 273.
 perfudit 53: 339. 63: 607.
 82: 190. 152: 454.
 perfundere 81: 164.
 perfundit 141: 156. 197:
 245.
 perfunditur 204: 396.
 perfulam 11: 157.
 Pergama 355: 445. 360: permulcent 126: 599.
 591. 370: 169. 372: 219. permulcetque 68: 733.
 376: 320. 378: 349. 379: permulsit 196: 221.
 374. 383: 507. 384: 520. pernocte 198: 268.
 420: 467. 455: 442.
 Pergus 149: 386.
 perhorruit 14: 203. 186:
 704. 397: 877.
 pericla 229: 196.
 pericli 328: 447. 372: 204.
 periclis 231: 269.
 periclo 3031: 545. 373:
 243.
 periculum 214: 233.
 Periclymeni 359: 556.
 pericula 20: 353. 61: 565.
 109: 130. 134: 787. 192:
 97. 304: 576. 346: 161.
 365: 42. 407: 119. 419:
 439. 423: 559.
 periere 209: 522.
 periit 426: 618.
 perimat 226: 129.
 Perimelen 243: 590.
 perimunt 313: 41.
 Peripha 204: 400.
 Periphanta 355: 449.
 perire 15: 240: 51: 281.
 226: 127.
 perisset 235: 365.
 perit 17: 273. 92: 440. 446:
 254.
 peritura 136: 20. 370: 168.
 perituraque 87: 292.
 perituræ 51: 280. 387: 619.
 periture 97: 579.
 periturum 398: 881.
 periturus 312: 26. 336:
 696.
 perjura 319: 215.
 perjuraque 67: 705.
 perjuria 319: 206. 406: 91.
 99.
 perlucenti 116: 313.
 perlucetibus 119: 411.
 perlucida 73: 856. 309:
 733.
 perlucidus 81: 161.
 perlucit 81: 173.
 perluit 116: 310.
 permaneo 408: 142.
 permanet 283: 787. 341:
 24.
 permansit 448: 305.
 permaturuit 110: 165.
 permiscuit 433: 802.
 permisit 7. 58: 410: 182.
 permissa 433: 797.
 permittat 350: 282.
 permulcent 126: 599.
 permulcetque 68: 733.
 permulsit 196: 221.
 pernocte 198: 268.
 perosa 216: 750.
 perosæ 119: 414.
 perosam 429: 693.
 perosus 54: 379. 228: 183.
 316: 146. 360: 582.
 perpeffæ 342: 38.
 perpeffi 189: 5.
 perpeffiar 99: 622. 420:
 466.
 perpetimur 420: 422.
 perpetua 26: 486.
 perpetuaque 188: 2.
 perpetuas 122: 467.
 perpetuo 65: 671. 338:
 755.
 perpetuoque 288: 97.
 perpetuos 29: 565. 230:
 246.
 perpetuum 150: 391.
 perpetuumque 271: 435.
 perquirere 75: 3.
 Perrhæbum 346: 172. 347:
 173.
 perripit 353: 370.
 Persea 127: 611. 136: 30.
 33.
 Persei 142: 201.
 Perseia 140: 128.
 Perseidos 191: 74.
 Persephone 309: 730.
 Persephones 153: 470.
 persequar 110: 151. 125:
 551. 360: 590.
 persequer 241: 534.
 persequitur 236: 378. 245:
 774.
 Perseu 133: 770. 142: 190.
 143: 216.
 Perseus 128: 639. 130: 697.
 699. 132: 730. 136: 16.
 34. 137: 56. 138: 80. 141:
 167. 175. 142: 178. 144:
 248.
 Perſidaue 7: 62.
 perſpexerat 439: 65.
 perſpice 46: 660.
 perſpicit 43: 112. 55: 405.
 197: 226.
 perſpicuas 157: 588.
 perſpicuas 115: 300.
 perſtant 100: 662. 175:
 361. 450: 339.
 perſtas 367: 77.
 perſtat 90: 385. 101: 701.
 118: 368. 163: 50. 326:
 464.

402. 424: 568.
 perstet 443: 377.
 pesterita 259: 141. 267: 349. 339: 771.
 pesterritus 50: 254.
 pertimui 410: 186. 419: 440.
 pertimuit 32: 641. 271: 444. 437: 34.
 pertimuitque 32: 638. 58: 495.
 pertulerint 423: 560.
 pertulit 182: 580. 538: 382: 478.
 pervenerat 309: 718.
 peiveni 99: 633.
 pervenientia 92: 462. 108: 80.
 pervenisse 298: 383.
 pervenit 69: 765. 144: 256. 214: 699. 231: 276. 255: 8. 371: 181. 398: 883.
 pervenit 82: 176. 108: 95. 210: 552. 216. 753. 224: 89. 335: 652. 361: 599. 399: 909.
 perveniunt 6: 41. 226: 134.
 pervia 69: 762. 142: 194. 154: 501. 236: 377. 352: 335. 357: 483. 416: 361. 448: 302.
 pervidit 416: 375.
 pervigili 298: 369.
 pervigilem 194: 149.
 pervius 159: 654.
 pes 28: 551. 32: 649. 126: 592. 173: 309. 245: 661. 256: 44. 314: 79.
 pestem 261: 177.
 pestes 432: 796.
 pestifer 239: 477.
 pestifera 250: 784.
 pestiferaque 123: 496.
 pestifero 25: 459.
 pestiferos 77: 74.
 pestis 210: 553. 217: 769. 262: 200.
 petam 142: 179. 274: 513.
 petant 463: 643.
 petat 136: 31.
 petatur 162: 30. 469: 766.
 pete 30: 590. 40: 44. 72: 841. 281: 747. 434: 836. 437: 23. 463: 638.
 petebam 458: 506.
 petebamus 145: 278.
 petebant 415: 327.
 petebat 61: 3. 1. 356: 3.
 petebat 112: 206. 126: 597. 264: 240. 393: 755.
 petebatur 219: 816.
 petenda 85: 263.
 petendi 231: 271.
 petendo 142: 185. 366: 53.
 petendum 375: 378.
 petens 98: 597. 176: 399. 335: 675. 345: 130. 404: 47.
 petent 471: 823.
 petentem 184: 640. 274: 512. 309: 714. 432: 787.
 petentes 25: 478. 244: 628. 428: 672.
 petenti 88: 340.
 petere 76: 27. 222: 18. 305: 613. 389: 678. 410: 178.
 peterem 130: 697.
 peteret 307: 676. 378: 356. *bis.*
 peteretis 304: 582.
 peteretur 428: 664.
 petet 270: 413.
 petii 193: 135. 208: 504. 364: 16. 368: 122.
 petiere 25: 478. 187: 721. 354: 404. 389: 676. 393: 735.
 peti 277: 626. 373: 249.
 petiisse 186: 700.
 petiit 61: 567. 136: 27. 231: 271. 277: 611. 381: 444. 429: 706.
 petiitque 79: 128.
 petis 41: 54. 43: 91. 92: 433. 121: 460. 195: 174. 175. 208: 48+. 254: 4. 255: 25. 322: 287. 358: 112. 407: 108. 425: 595. *bis.* 463: 637.
 petisses 136: 26. 463: 637.
 petisti 40: 33.
 petit 19: 316. 28: 534. 31: 616. 52: 306. 56: 437. 68: 730. 69: 761. 91: 426. 99: 649. 128: 629. 138: 80. 142: 185. 144: 254. *et alibi.*
 petita 157: 580. 389: 661.
 petita 99: 635.
 petitam 411: 227.
 petite 208: 507.
 peti 255: 11. 464: 666.
 petitis 320: 250. 407: 110.
 petito 235: 348.
 petitos 63: 622. 198: 266. 222: 5.
 petitive 573: 238.
 petitum 456: 480.
 petitur 91: 426. 235: 351. 304: 576. 409: 164.
 petitus 92: 455.
 peto 128: 642. 219: 841a. 224: 92. 365: 31. 369: 150. 371: 180. 382: 466.
 Petraei 352: 330.
 Petraeum 352: 327.
 Petralus 139: 115.
 petunt 47: 206. 50: 265. 72: 844. 119: 407. 199: 306. 237: 421. 312: 27. 388: 638. 392: 720. 419: 447. 424: 571: 432: 780. 446: 243. 462: 630.
 petuntur 367: 97.
 Penciliofus 422: 513.
 Phæacum 392: 719.
 Phædimus 171: 239.
 Phæcomes 355: 431.
 Phæthoin 36: 751. 755. 37: 777. 40: 34. 41: 54. 43: 99. 111. 46: 179. 48: 227. 52: 319. 327. 54: 369.
 Phæthontes 113: 246.
 Phæthontis 37: 765. 54: 381.
 Phæthufa 53: 346.
 Phantafos 334: 642.
 pharetra 24: 443. 25: 468. 158: 620.
 phareticæ 29: 559. 462: 63+.
 pharetram 56: 419. 439. 149: 379.
 pharetramque 81: 166. 263: 231. 390: 680.
 pharetraque 258: 113.
 pharetras 116: 306. 308. 222: 22. 302: 518.
 pharetræ 85: 2. 2. 171: 230.
 pharetratus 303: 525.
 Pharonque 282: 772.
 Pharosque 448: 287.
 Pharsalia 471: 823.
 Phasias 199: 298.
 Phasis 49: 249.
 Phegeius 270: 412.
 Pheneon 450: 332.
 Pheretiade 233: 310.
 Phiale 81: 172.
 Philammon 323: 317.
 Philemon 245: 631. 246: 682. 247: 706; 715.

- Philemona 247: 714.
 Philomela 178: 451. 179: 444: 191.
 475. 180: 503. 511. 181: 553. 182: 572. 183: 601.
 184: 643, 658.
 Philippi 472: 824.
 Philoctete 377: 329.
 Philyrcia 201: 352.
 Philyreus 65: 679.
 Phynca 138: 92. 141: 158.
 143: 210.
 Phinea 139: 109.
 Phineu 138: 93. 143: 224.
 204: 399.
 Phineus 135: 8. 136: 36.
 138: 89. 141: 157. 143: 231. 188: 3.
 Phlegethontide 155: 544.
 459: 532.
 Phlegianque 138: 87.
 Phlegon 45: 154.
 Phlegæis 290: 151.
 Phlegæon 353: 378.
 Phlegyis 326: 414.
 Phobetora 334: 640.
 Phocæ 18: 300.
 Phocaica 61: 569.
 Phocaico 49: 244. 162: 9.
 Phocarum 50: 267.
 Phoce 216: 738. 218: 801.
 Phoceaque 145: 276.
 Phocen 203: 389.
 Phoceus 324: 348.
 Phoci 321: 267.
 Phocis 19: 313.
 Phoco 325. 381.
 Phocus 207: 477. 214: 668. 670. 218: 800.
 Phoebe *Dea*. 4: 11. 67: 723.
 170: 216.
 Phoebe *Deus*. 25: 463. 40: 36. 63: 608. 235: 350.
 474: 865.
 Phoebeamque 202: 365.
 Phoebeia 278: 662.
 Phoebeis 79: 130.
 Phoebeius 60: 545. 463: 642. 467: 742.
 Phoebeos 150: 389.
 Phoebes 25: 476. 55: 415.
 222: 11. 342: 36.
 Phœbi 24: 452. 147: 330.
 317: 164. 380: 410. 388: 640. 389: 677. 408: 141.
 459: 550. 462: 631. 470: 785.
 Phœbique 75: 8. 383: 501.
 Phœbo 20: 338. 43: 110.
 131: 715. 179: 486. 293: 214. 323: 316. 408: 133.
 444: 191.
 Phœboque 36: 752. 271: 443.
 Phœbum 76: 18. 222: 31.
 Phœbus 24: 451. 26: 490.
 28: 53. 40: 24. 55: 399.
 63: 628. 75: 10. 81: 151.
 117: 349. 167: 122. 170: 215. 289: 132. 291: 162.
 178. 292: 197. 313: 58.
 322: 303. 310. 333: 595.
 388: 632. 408: 150. 418: 416. 454: 418.
 Phœnica 452: 393. 453: 402.
 Phœnicas 77: 46.
 Phœnix 233: 307.
 Phœstias 280: 715.
 Pholus 351: 306.
 Phonoleniden 355: 433.
 Phorbantis 138: 78.
 Phorbas 138: 74. 326: 414.
 352: 322.
 Phorcidas 133: 775.
 Phorcynida 143: 230.
 Phorcynidos 132: 743.
 Phoronide 59: 524.
 Phoronidos 33: 668.
 Phryges 315: 91. 343: 70.
 Phrygia 373: 244.
 Phrygia 169: 177. 176: 400.
 377: 337. 381: 429. 423: 547. 562.
 Phrygiæque 167: 146.
 Phrygiæque 365: 44.
 Phrygibus 455: 452.
 Phrygii 290: 155. 405: 79.
 Phrygiis 168: 166. 227: 162. 244: 621. 386: 579.
 Phrygiisque 381: 432.
 Phrygio 392: 721.
 Phrygioque 318: 203.
 Phrygios 346: 148. 455: 444.
 Phrygum 361: 612. 379: 389. 381: 435.
 Phryxeaque 189: 7.
 Phthian 370: 156.
 Phyleus 233: 308.
 Phyllei 357: 479.
 Phyllius 202: 372.
 pia 15: 221. 22: 392. 125: 551. 168: 161. 179: 496.
 201: 339. 239: 477. 245: 631. 298: 366. 332: 577.
 376: 301. *bis* 433: 813.
 piâ 280: 710.
 piacula 181: 569. 442: 155.
 piæque 207: 482.
 pianda 239: 483.
 piâs 327: 420.
 piâsque 240: 520. 387: 621.
 piâsti 384: 515.
 piæ 160: 676.
 pice 354: 402.
 picea 17: 265. 49: 233.
 piceæ 278: 658. 288: 101.
 piceis 81: 155. 331: 549.
 picem 422: 532.
 piceumque 71: 800.
 pico 415: 336. 417: 396.
 398.
 picta 427: 654.
 pictæ 99: 639. 180: 518.
 pictam 56: 421.
 pictarumque 100: 669.
 pictas 116: 306.
 pictis 60: 532. 533. 96: 556. 105: 24. 119: 398.
 picto 79: 108. 305: 593.
 picum 414: 314.
 Picus 414: 320. 415: 342.
 416: 363.
 Picros 146: 302.
 pictas 11: 149. 14: 204.
 180: 503. 184: 635. 201: 336. 240: 508. 269: 383.
 279: 678. 296: 321. 324.
 297: 333. 323: 328. 389: 663. 407: 109. 443: 173.
 pietasque 191: 80.
 pietate 183: 629. 195: 169.
 441: 109. 459: 549.
 pieratem 341: 29.
 pietatis 272. 459. 298: 366.
 419: 443.
 pigeat 277: 630. 395: 808.
 piget 46: 183. 143: 221.
 175: 386. 339: 778.
 pigetque 55: 386.
 pigeror 212: 621.
 pignora 40: 38. 43: 95.
 80: 134. 144: 247. 183: 603. 208: 497. 239: 490.
 pignore 164: 77.
 pignoribus 331: 543.
 pignus 86: 283. 155: 523.
 223: 48. 224: 92. 428: 679.
 pignusque 353: 365.
 pigra 46: 174. 298: 396.
 pigrâ 69: 771.
 pigris 28: 551.
 pil 248: 724. 180: 535.
 pilas 294: 262.
 Pindo 29: 570. 196: 225.
 Pindurne

- Pindumve 331: 554.
 Pindusque 196: 225.
 pinea 422: 530.
 pineta 14: 217.
 pinetis 461: 604.
 pingebat 162: 23.
 pingit 164: 71: 165: 93.
 pingue 316: 148.
 pingues 162: 194.
 pinguesque 119: 402.
 pinguis 451: 352.
 pinguis 291: 176.
 pinguescere 440: 89.
 pinguntur 302: 516.
 pinnas 100: 678.
 pinnigero 400: 963.
 pinnis 100: 671. 456: 475.
 pinu 350: 267. 412: 248.
     427: 638.
 pinuque 34: 699.
 pinum 328: 456. 329: 468.
     331: 533. 357.
 pinus 8: 95. 46: 185. 152:
     442. 206: 442. 288: 103.
     394: 782. 406: 88. 423:
     535.
 pio 171: 250. 195: 172. 300.
     451. 323: 329.
 piorum 313: 62.
 piofque 325: 389.
 Piræaque 178: 446.
 Pirenida 203: 391.
 Pirenidas 49: 240.
 Pirithoi 352: 330, 332,
     333.
 Pirithoo 232: 303.
 Pirithoum 348: 218, 229.
 Pirithous 237: 404.
 Pifa 154: 494.
 Pifææ 151: 409.
 pifcator 427: 651.
 pifce 39: 13. 147: 331: 230.
     244. 400: 963.
 pifcem 18: 296. 131: 727.
     252: 854. 440: 101.
 pifces 50: 265. 97: 587.
     107: 50. 229: 217. 399:
     922.
 pifcibus 7: 74: 287: 78.
 pifcis 252: 857. 399: 915.
 pifcofa 341: 10.
 pifcofamque 303: 531.
 Pifcnore 351: 303.
 Pitanen 201: 357.
 Pithecufas 406: 90.
 Pittheam 448: 296. 458:
     506.
 Pittheia 177: 418.
 Pittheus 246: 622.
 pijumq; 464: 681. 474: 867.
 pius 75: 5. 141: 152. 179:
     474. 270: 408. 297: 354.
     388: 626, 640. 453: 405.
 placabat 346: 151.
 placabilis 299: 399.
 placabitur 382: 461.
 placandam 341: 28.
 placare 382: 468. 440: 94.
 placat 460: 574.
 placatoque 425: 593.
 placavit 198: 251.
 placeas 27: 512.
 placeat 41: 58. 44: 129.
 placeatque 397: 862.
 placebant 94: 492. 168:
     154. 322: 298.
 placebimus 323: 323.
 placendi 394: 764.
 placent 108: 91. 224: 67.
     421: 496. 430: 736.
 placere 157: 584. 273: 505.
 places 58: 475. 113: 228.
 placet 15: 225. 17: 260.
     65: 662. 92: 446. 107:
     53. 155: 525. 272: 476.
     274: 516. 298: 378. 303:
     524. 317: 172. 325: 391.
 placerque 92: 446.
 placida 272: 468. 372:
     214.
 placidæ 399: 927.
 placidam 202: 369.
 placidique 9: 107.
 placidis 129: 652. 251: 823.
 placidisque 398: 899.
 placidiffime 334: 623.
 placido 80: 146. 179: 489.
     247: 703. 321: 282. 464:
     657.
 placidoque 79: 113.
 placidos 194: 153. 258:
     95.
 placidum 441: 116.
 placidus 243: 957.
 placita 197: 226.
 placitum 34: 702.
 placuere 168: 154.
 placuerunt 197: 228.
 placul 28: 546.
 placuiffe 323: 318. 400:
     964. 408: 150. 441:
     131.
 placuit 21: 367. 60: 543.
     88: 322. 322: 302.
 placuitque 396: 841.
 plaga 77: 73. 141: 175.
     298: 373. 357: 487.
 plagæ 6: 48. 88: 328.
 plagamque 78: 88.
 plagarum 217: 773.
 plagas 330: 518. 342: 40.
 plagis 58: 499. 368: 119.
 planamque 207: 464.
 plangebant 79: 125.
 plangente 345: 118.
 plangentibus 94: 507.
 plangere 62: 584. 314: 81.
 plangi 160: 675.
 plangit 383: 491.
 plangitur 314: 75.
 plangor 337: 709.
 plangore 109: 138. 125:
     554. 180: 532. 238. 447:
 plangorem 53: 346. 418:
     421.
 plangoris 94: 498. 399:
     727. 431: 749.
 planguntur 241: 527.
 planiffima 287: 86. 448:
     297.
 plano 234: 530.
 plantas 165: 107.
 plantis 68: 736. 305: 591.
 planus 170: 218.
 planxere 94: 505, 507.
 planxitque 277: 636.
 platano 395: 794.
 platanum 341: 14.
 platanus 288: 95.
 plaudat 165: 97.
 plaudenda 73: 867.
 plaufis 421: 507. 424: 577.
 plaufit 230: 238.
 plauftra 46: 177.
 plauftri 350: 282.
 plauftrum 300: 447.
 plaufu 132: 735. 307: 668.
 plebe 97: 583. 162: 10. 266:
     306. 279: 670. 344: 116.
 plebemque 334: 645.
 plebi 321: 283.
 plebis 361: 602.
 plebs 12: 173.
 plectro 290: 150.
 plectrum 317: 168.
 plectrumque 62: 601. 139:
     114.
 Pleiadafque 375: 293.
 Pleiadum 169: 174.
 Pleias 33: 670.
 Pleiones 68: 744.
 plena 43: 113. 109: 111.
     264: 238. 275: 563. 285:
     29. 301: 469. 325: 390.
     403: 10.
 plena 309: 734.
 plenaque 58: 484. 262:
     195.

195. 280; 693. 372: 198. Pœantiaden 376: 313.
 440: 103. 443: 176. Pœmenis 83: 215.
 plenas 235: 358. pœna 8: 91. 17: 260. 43:
 pleni 192: 106. 231: 273. 98. 61: 564. 181: 538.
 plenis 77: 73. 255: 22. 293: 234. 308:
 plenissima 69: 763. 142: 698. 319: 211.
 184. 195: 180. 295: 290. pœnâ 161: 4. 168: 150. 175:
 pleno 85: 268. 89: 344. 385. 432: 777.
 180: 509. 208: 491. 318: pœnæ 63: 612. 97: 578.
 191. 441: 117. 167: 137. 170: 215. 190:
 plenoque 352: 325. 41. 201: 351. 250: 782.
 plenos 20: 343. 198: 253. pœnæque 185: 671. 411:
 plenum 209: 531. 295: 217.
 296. 456: 469. pœnam 43: 99. 75: 4. 99:
 plenumque 337: 734. 625. 100: 654. 111: 190.
 plerumque 350: 277. 156: 551. 268: 372. 290.
 Pleuton 293: 382. 154. 296: 303. 420: 469.
 Pleutonium 421: 494. pœnamque 88: 338. 250:
 Plexippi 238: 440. 779.
 pluma 62: 583. 119: 410. pœnaque 182: 586. 437:
 156: 554. 185: 670. 226: 29.
 150. 339: 791. 397: 849. pœnarumque 239: 481.
 417: 395. pœnâs 14: 209. 16: 243. 36:
 plumæ 54: 374. 735. 57: 467. 59: 521. 63:
 plumas 155: 545. 229: 198. 608. 72: 833. 122: 467.
 421: 499. 129: 671. 142: 200. 160:
 plumbea 434. 825. 668. 181: 544. & *alibi*.
 plumbo 109: 122. 131: pœne 56: 439. 348: 218.
 710. 406: 85.
 plumbum 25: 471. 68: pœniceam 415: 345.
 727. pœniceas 344: 104.
 plumbeus 333: 611. pœnitet 63: 612. 127: 614.
 plumis 160: 672. 180: 529. 143: 210. 301: 461.
 226: 150. 295: 269. 395: pœnituisse 447: 278.
 796. 421: 499. 451: 357. pœnituit 41: 49.
 plura 27: 525. 52: 302. 65: Pœonas 146: 313.
 658. 70: 785. & *alibi*. polenta 152: 450. 454.
 plures 219: 822. 248: 730. polis 42: 75.
 pluribus 132: 748. 428: Politen 412: 251.
 669. pollutibus 195: 199.
 plurima 23: 425. 84: 237. pollice 106: 34. 36. 148:
 105: 16. 106: 43. 125: 339. 162: 22. 229: 198.
 565. 294: 244. 332: 562. 238: 453. 269: 395. 290:
 396: 844. 448: 307. 145. 295: 285. 289. 317:
 plurimus 243: 582. 277: 170. 356: 475. 393: 745.
 623. 316: 140. 404: 53. pollicibusque 257: 79.
 plus 26: 501. 30: 573. 41: pollicita 200: 309.
 57: 188. & *alibi*. pollicitamque 315: 107.
 pluivæ 251: 834. 283: 789. pollue 57: 464. 297: 353.
 plusquam 382: 451. polluit 70: 794. 440: 98.
 pluviæ 97: 594. pollutosque 141: 156.
 pluviælibus 203: 393. polo 46: 173.
 pluviælis 234: 335. polumque 44: 131.
 pluviæ 127: 611. 309: 733. polus 51: 295.
 pluviæque 7: 66. Polydæmona 138: 85.
 pocula 205: 421. 246: 670. Polydecta 144: 242.
 264: 238. 290: 160. 413: Polydore 381: 432.
 276. 283. 287. 414: 295: Polydoreo 388: 629.
 Pœantia 365: 45. Polydori 384: 536.
 Polydorus 384: 530.
 Polymestora 385: 551.
 Polymestoris 381: 430.
 Polypheme 394: 765.
 Polyphemon 394: 772.
 479: 167.
 Polyphemonis 204: 401.
 Polypus 118: 366.
 Polyxena 381: 448. 382:
 460.
 poma 93: 483. 107: 51.
 128: 638. 211: 586. 258:
 92. 307: 650. 395: 812.
 426: 627. 427: 650. 428:
 687. 431: 764. 440: 77.
 pomaque 262: 190. 427:
 657.
 pomaria 128: 646. 437:
 635.
 pomi 109: 132. 307: 666.
 671.
 pomis 108: 89. 116: 331.
 257: 87. 392: 719. 395:
 794.
 pomo 110: 165.
 pomoque 288: 101.
 pompa 431: 749.
 pompâ 279: 686. 293: 219.
 pompæ 29: 561. 67: 725.
 pompam 390: 699.
 pomum 155: 536. 315:
 113.
 ponar 61: 564.
 ponat 55: 391. 265: 276.
 279: 682.
 pondera 148: 354. 271:
 437. 308: 677. 368: 102.
 375: 286. 436: 1.
 pondere 4: 20. 5: 26. 6:
 52. 45: 163. 78: 93. 59:
 621. 113: 243. 138: 81.
 249: 776. 256: 41. 279:
 684. 291: 179. 331: 556.
 & *alibi*.
 ponderibus 4: 13. 453:
 404.
 ponderis 69: 750. 265: 289.
 pondus 438. 20. 6: 53. 46:
 161. 265: 273. 273: 405.
 280: 703. 291: 181. 308:
 701. 358: 509.
 pone 36: 736. 99: 634. 143:
 226. 237: 433. 280: 696.
 299: 408. 325: 390. 407:
 110. 451: 762. 464: 658.
 ponendi 291: 163.
 ponensque 248: 723.
 ponentem 230: 236. 418:
 427.
 ponere

- ponere 22: 403. 213: 642. 387: 612. 457: 481. 467: 583.
247: 694.
poni 238: 460.
ponit 71: 804. 73: 871. 117: 729.
345. 432: 753. 147: 320. populique 172: 267.
227: 160. 228: 189. 239: populifer 30: 579.
474. 245: 661. 274: 524. populis 47: 215. 169: 179.
277: 633. 404: 49. 454: 209: 523.
433. populisque 24: 439. 165: 92. 213: 652.
ponitque 231: 258. populo 16: 252. 116. 88: 340. 120: 442. 170. 198.
ponite 170: 202. 251: 833. 334: 633. 390: 675. 467: 756.
ponitur 179: 489. 246: 664. populoque 460: 572.
664. populoſorum 207: 481.
ponti 18: 309. 73: 872. 136: populos 21: 363. 49: 236.
18. 149: 369. 370. 323: 52: 370. 70: 793. 129: 669. 181: 1546. 186: 710.
330. 326: 397. 327: 427. 285: 14. 334: 645. 420: 398: 904. 419: 439. 458: 463.
507. populofque 464: 679. 172: 274.
pontifici 469: 763. populus arbor 157: 590. 304: 555.
ponto 18: 292. 20: 337. 51: populus vulgus. 337: 740.
172. 124: 536. 130: 689. 357: 499. 382: 474. 461: 177: 442. 201: 355. 320: 606.
259. 396: 838. 398: 900. populufque 306: 638. 418: 418. 457: 486.
pontum 100: 651. 124: 529. porrecta 225: 95.
144: 253. 318: 195. 330: porrectaque 314: 83.
518. 339: 784. 394: 778. porrexerat 4: 14. 22: 645.
469: 756. porrexerit 92: 458.
pontus 4: 15. 18: 292. 20: 355. 361. 50: 263. 128: porreximus 92: 451.
633. 251: 830. 329: 498. porrexit 37: 767. 198: 254.
331: 548. 336: 701. 448: 205: 420. 225: 95.
291. 467: 720. 472: 831. porrigar 145: 575.
pontufque 225: 98. porrigerer 267: 343.
ponunt 18: 300. 57: 460. porrigeris 92: 458. 112: 199.
79: 114. 210: 559. 421: porrigit 47: 197. 73: 861.
503. 124: 527. 125: 557. 241. 544. 467: 741.
popes 171: 256. porrigitur 54: 375. 119: 408. 301: 491.
poplite 157: 593. 195: 191. porta 224: 87. 285: 13.
235: 364. 266: 298. 301: portaque 433: 797.
458. 382: 477. 445: 223. portabant 67: 713.
poplitibus 305: 593. portabat 301: 481. 427: 647. 431: 747.
popofcerat 207: 466. 374: 253. portans 194: 157.
popofcerit 69: 759. 270: 411. portant 418: 419.
411. portante 286: 65.
popofcit 180: 506. portantes 55: 388.
populabile 264: 262. portare 352: 346.
populandas 16: 249. portarum 224: 70.
populante 52: 319. portas 96: 560. 120: 439.
populare 313: 54. 223: 41. 390: 685. 461: 598.
populari 344: 111. portafque 183: 597. 461: 598.
popularia 30: 577. portafque 183: 597. 461: 598.
popularis 168: 150. 208: 498. 255: 20. 347: 191.
populator 360: 593. 389: 655.
populi 78: 103. 192: 101. 206: 451. 231: 268. 232: 298. 368: 113. 371: 191.

- portafle 174: 338.
portat 301: 470. 452: 385.
portatendit 460: 571.
portentiferique 404: 55.
portis 92. 449: 342: 45.
portitor 287: 73.
porto 68: 744. 243: 598.
portubus 329: 474. 391: 710.
portus 98: 596. 99: 634.
151: 408. 178: 445. 194.
158. 222: 5. 319: 231.
391: 711. 411: 232. 465: 690.
portufque 208: 492.
poſcat 372: 219. 386: 594.
poſce 43: 97.
poſcebat 65: 677.
poſcebatur 10: 138.
poſcentem 367: 87.
poſcenti 117: 334. 203: 376.
poſceret 223: 54.
poſcer 379: 387.
poſcitur 45: 144. 147: 333.
poſcimus 247: 708. 285: 37.
poſcis 43: 99. 184: 655.
poſcit 143: 213. 197: 248.
251: 831. 271: 423. 319: 214. 331: 542. 414: 298.
poſcitis 461: 609.
poſcitur 114: 274. 319: 212.
poſco 124: 534. 173: 300.
207: 483.
poſcor 217: 776.
poſcunt 189: 7. 306: 638.
376: 320.
poſcuntque 252: 841.
poſita 46: 173. 99: 648.
394: 783. 437: 29.
poſita 56: 321. 57: 462. 75: 1. 113: 233. 199: 289.
235: 366. 265: 266. 304: 558. 433: 806.
poſitaque 28: 553.
poſitæ 40: 26.
poſitaque 43: 109. 273: 503. 439: 59.
poſitamque 69: 754.
poſitarum 217: 773.
poſitas 45: 142. 137: 40.
poſitaſque 178: 457. 274: 524.
poſiti 283: 17. 291: 168.
385: 543. 399: 909.
poſitique 388: 638.

positus 127: 606. 238: 461. 244: 627. 278: 649. 285: 19. 313: 46. 346: 147. 348. 211. 427: 655.
 positisque 36: 729. 335: 652.
 positus 42: 192. 109: 128. 198: 262. 241: 537. 304: 578. 445: 209.
 positoque 19: 330. 159: 637. 174: 346. 210: 567. 295: 283.
 positus 25: 477.
 positusque 37: 778.
 posito 55: 412.
 positum 414: 315.
 posituro 93: 471.
 positus 91: 420. 137: 57. 426: 621.
 posse 55: 389. 58: 483. 64: 646. 651. 92: 453. 100: 678. 114: 273. 156: 58. 170: 198. 173: 307. 184: 660. & *alibi*.
 possederat 68: 739. 140: 130. 144: 239.
 possedit 5: 31. 20: 355.
 possem 21: 363. 93: 467. 148: 344. 189: 18. 209: 519. 223: 52. 274: 511. 297: 338. 306: 635. 395: 805.
 possemque 459: 538.
 possent 46: 161. 115: 291. 139: 108. 274: 538. 381: 437. 406: 94. 457: 496.
 posses 43: 93. 65: 678. 119: 400. 192: 85. 234: 323. 239: 468. 265: 288. 304: 562. 332: 570. 458: 529. 462: 619.
 posset 8: 77. 34: 696. 52: 309. 89: 345. 361. 362. 98: 610. 101: 693. 274: 532. 278: 656. 299: 426. 307: 661. & *alibi*.
 possideat 228: 187.
 possidet 130: 690. 191: 59. 228: 187.
 possim 360: 594. 389: 672. 396: 823. 404: 34.
 possimne 409: 173.
 possint 111: 177. 118: 379. 252: 203. 396: 834. 456: 459.
 possis 73: 855. 92: 436. 113: 242. 135: 6. 152: 437. 176: 390. 361: 620. 389: 64. 396: 835. 429: 697.
 possit 24: 445. 56: 434. 75: 6. 84: 238. 167: 130. 169: 195. 177: 421. 183: 620. 185: 663. 260: 150. & *alibi*.
 possum 97: 591. 143: 225. 272: 476. 277: 627. 400. 956.
 possumus 25: 458. 456: 458.
 Possunt 193: 116. 195: 167. 210: 558. 232: 297. 269: 387. 457: 496. 470: 781.
 post 10: 125. 21: 383. 22: 399. 37: 776. & *alibi plur.*
 poste 140: 127. 298: 379.
 postera 108: 81. 192: 100. 219: 840. 301: 471. 464: 965.
 postes 69: 767. 122: 486. 211: 602. 315: 115.
 posthac 269: 402.
 posti 139: 120.
 postis 29: 562: 315: 114. 429: 709. 462: 621.
 postis 140: 123.
 postmodo 340: 5.
 postponere 170: 211.
 postquam 4: 24: 9: 113. 14: 205. 17: 276. & *alibi. quam plur.*
 postulat 69: 751. 372: 215. 376: 295.
 posuere 12: 174. 94: 506. 171: 246. 197: 237. 238: 452. 242: 572. 316: 119.
 posuerunt 151: 408.
 posuisset 152: 430.
 posuisset 291: 162. 437: 9.
 posuisti 360: 587.
 posuistis 96: 539.
 posuit 33: 675. 79: 130. 151: 579. 166: 116. 289: 128. 459: 542. 465: 693. 467: 727.
 posuitque 86: 275. 429: 709.
 potae 450: 334.
 potat 32: 634.
 potens 87: 292. 123. 510. 206: 460. 223: 56. 266: 315. 364: 22. 384: 509. 424: 574.
 potente 237: 409.
 potentem 146: 303. 177: 426. 224: 80. 264: 251. 305: 603. 385: 562. 455: 446.
 potentes 12: 173. 244: 614. 322: 308.
 potenti 33: 671. 315: 111. 322: 308.
 potentia 27: 522. 50: 259. 56: 416. 59: 520. 88: 328. 120: 427. 149: 365. 373. 168: 153. 200: 330. 244: 618. 304: 573. 322: 285. & *alibi*.
 potentibus 107: 49.
 potentior 116: 325. 185: 678. 282: 757. 297: 340. 329: 494. 427: 657.
 potentes 249: 745. 297: 352.
 poteram 158: 611. 265: 290. 268: 360. 273: 487. 276: 603. 375: 614. 355: 446. 373: 248.
 poteramus 217: 779.
 poterant 259: 124. 274: 534. 276: 608. 348: 225.
 poterat 33: 679. 65: 678. 80: 131. 110: 133. 113: 243. 248: 735. 273: 488. 403: 30.
 poterat 31: 621. 56: 437. 57: 451. 114: 257. 189: 11. 206: 441. 208: 421. 223: 47. 251: 833. 329: 469. 332: 582. 334: 631. & *alibi*.
 poteratque 89: 352. 348: 204.
 poteremur 369: 130.
 poterentur 427: 641.
 poteris 82: 193. 110: 153. 440: 95.
 poterisne 274: 513. *bis*.
 poterit 120: 426. 224: 63. 268: 378. 269: 405.
 potero 409: 171.
 poterunt 130: 696.
 potes 29: 557. 32: 657. 45: 147. 116: 321. 151: 415. 189: 18. 275: 546. 282. 753. 297: 345. 306: 622. 327: 423. 378. 364. & *alibi*.
 potest 22: 405. 33: 669. 49: 232. 61: 565. 87: 298. 302. 92: 438. 131: 710. 156: 552. 173: 309. 18: 23. 190: 28. 42. 201. 341. & *alibi quam plur.*
 potestas 59: 522. 89: 366. 124: 533. 253: 880. 290: 149. 295: 274.
 potiar 377: 334.

- potiatur 91: 405. 299: 428. 606. 394: 783.
 potiere 299: 429. 320: 250. præcedentem 314: 65.
 408: 136. 461: 585. præcedere 158: 614.
 potior 409: 169. præceps 41: 69. 52: 320.
 potiorque 365: 35. 273: 485. 329: 481. 345:
 potiora 378: 369. 128: 352: 339.
 potita 144: 254. 224: 86. præcepta 229: 208. 230 :
 potitur 194: 156. 256: 60. 243.
 319: 217: 321: 265. 324: præceptaque 323: 310.
 339. 392: 729. 419: 449. præcessit 359: 137.
 potiturque 266: 313. præcincti 427: 638.
 potitus 320: 242. 374: 251. præcinctus 34: 699.
 377: 335. 453: 406. præcingitur 417: 395.
 potiunda 282: 752. 304: præcipiet 270: 416.
 569. 313. 55. 342: 38. præcipitant 458: 518.
 potius 141: 166. 223: 55. præcipitata 217: 765.
 276: 597. 293: 232. 346: præcipitatur 108: 92.
 163. præcipitem 101: 694. 231:
 potuere 107: 61. 262: 191. 251.
 potui 63: 608. 253: 883. præcipites 9: 97. 47: 207.
 276: 604. 606. 389: 672. præcipiti 46: 185.
 400: 947. præcipitique 379: 378.
 potuisse 36: 759. *bis*. 114: præcipiunt 278: 653.
 272. 172: 269. 182: 583. præcipue 125: 551. 248 :
 202: 370. 205: 427. 216: 726. 346: 164. 385: 544-
 754. 337: 731. 359: 555. 385: 805.
 potuissent 175: 360. 276: præcipuum 434: 833. 468:
 608. 747.
 potuisset 295: 299. præcluditur 65: 658.
 potuit 36: 731. 52: 302. præclusa 43: 652.
 322. 120: 422. 130: 684. præcluserat 332: 790.
 227: 168. 235: 352. 260: præconia 360: 573.
 163. 347: 186. 353: 358. præconsumere 208: 489.
 420: 474. 429: 702. 431: præcontractaque 179: 478.
 757. & *alibi*. præcordia 28: 549. 71: 799.
 potuitque 18: 288. 171: 251. 210: 559. 244:
 potum 449: 313. 608. 250: 791. 261: 172.
 potura 174: 347. 316: 149. 345: 140. 382:
 præ 317: 155. 476. 400: 945.
 præacutæ 193: 131. præcordiaque 123: 507.
 præbebant 53: 232. præcorrumpere 408: 134.
 præbebat 4: 10. 121: 457. præcorrupta 266: 295.
 289: 113. 4°: 786. præcutiant 133: 759.
 præbebatque 253: 874. præda 190: 31. 312: 27.
 præbent 308: 706. 400: 936.
 præbentque 330: 522. prædaque 224: 86.
 præbentem 131: 715. 344: prædæ 84: 225. 85: 246.
 101. 99: 620. 128: 645. 303:
 præber 93: 479. 147: 334. 537. 383: 485. 416: 362.
 289: 119. prædæque 385: 554. 411 :
 præbet 47: 213. 73: 866. 229.
 154: 502. 440: 82. 456: prædam 28: 534. 73: 873.
 464. 98: 606. 388: 626.
 præbetis 441: 119. prædamque 372: 200.
 præbetque 330: 515. prædator 180: 516. 351 :
 præbita 382: 476. 306.
 præbuerat 161: 1. prædelassat 337: 730.
 præbuimus 101: 692. prædiæaque 461: 608.
 præbuit 357: 489. 387: prædivite 258: 91.
- prædone 155: 521.
 præduraque 352: 349.
 præferre 169: 186. 323 :
 321.
 præferret 131: 701.
 præferret 218: 806. 332 :
 581.
 præferri 56: 430. 473: 852.
 præferique 397: 861.
 præfert 473: 854.
 præfertur 303: 532.
 præfixaque 193: 112.
 præfixo 131: 706.
 præfoderat 366: 60.
 præfractam 353: 358.
 prælata 107: 56. 404: 42.
 prælaræ 293: 219.
 prælaræ 225: 109. *bis*.
 prælatum 136: 29.
 prælatus 375: 277.
 prælia 73: 859. 141: 156.
 146: 307. 343: 68. 358:
 537. 367: 82. 368: 117.
 372: 210. 423: 545. 428:
 671.
 præmia 63: 631. 66: 694.
 132: 757. 180: 518. 203:
 376. 224: 92. 225: 105.
 240: 503. 249: 767. 252:
 850. 224: 257. 288: 102.
 & *alibi*.
 præmiaque 136: 25.
 præmissa 373: 248.
 præmonitus 470: 800.
 præmonuisse 470: 785.
 prænuntia 82: 191. 436 :
 3. 460: 670.
 præpes 131: 718. 424: 576.
 præpetibus 387: 617.
 præpetis 144: 257.
 præponere 168: 170. 190 :
 42.
 præposito 415: 336.
 præposuisse 226: 137.
 præquestus 114: 251.
 præreptæ 135: 10.
 prærumpit 423: 547.
 prærupta 29: 568. 463 :
 704.
 præruptam 35: 719.
 præsaga 328: 457.
 præsagaque 44: 124. 94 :
 514. 300: 444.
 præsagia 60: 550. 455 :
 439. 475: 879.
 præscia 168: 157. 270: 417.
 370: 162.
 præsciis 171: 231.
 præsens 81: 153. 173: 320.
 335

- 335: 668. 396: 825. 408: præterita 308: 680.
 123. 414: 308. 459: 536. præteritæ 232: 278.
 463: 646. præteriti 358: 538.
 præsensque 276: 601. 430: prætinctâ 193: 123.
 727. prævalidusque 84: 219.
 præsenferat 31: 610. prævertant 65: 657.
 præsentē 433: 812. prævisos 441: 135.
 præsentem 429: 692. prævitiat 404: 55.
 præsentia 127: 612. 176: prævius 314: 65.
 401. 340: 4. prato 18: 297. 399: 924.
 præsentior 100: 658. 393: precamur 154: 516.
 757. precanda 190: 37.
 præsentis 192: 83. precando 61: 574. 171:
 præsentit 299: 404. 261. 322: 286.
 præsepe 209: 544. precantem 113: 237. 243:
 præsepia 262: 195. 957. 441: 132.
 præsepibus 44: 120. precanti 102: 721.
 præside 30: 594. 291: 168. precantia 168: 164. 211:
 406: 88. 433: 809. 469: 590. 260: 159.
 758. precantibus 474: 870.
 præsignia 462: 611. precantum 342: 335.
 præsignis 76: 32. 348: 217. precari 15: 220. 21: 367.
 441: 131. 98: 514. 189: 24. 429:
 præstant 310: 739. 464: 692. 430: 730.
 682. precaria 257: 76.
 præstanti 272: 451. precaris 366: 48.
 præstantia 353: 381. precatur 275: 547. 280:
 præstantior 67: 724. 77: 702. 282: 764. 298: 392.
 54. 304: 563. 330: 525. 325: 387.
 præstare 225: 105. precarus 461: 593.
 præstat 426: 631. prece 28: 548. 548: 168.
 præstem 386: 591. 409: 161. 179: 483. 231: 271.
 171. 252: 852. 458: 505.
 præstatque 338: 748. preceris 366: 49.
 præstent 236: 392. preces 58: 482. 90: 376.
 præstet 124: 524. 122: 472. 170: 214. 246:
 præstiteris 347: 293. 682. 301: 483. 306: 642.
 præstructa 433: 798. 367: 89.
 præfura 312: 9. precesque 71: 815. 397:
 prætendat 354: 415. 855: 403: 18. 417: 377.
 prætendens 321: 279. precibus 21: 377. 34: 701.
 prætenta 78: 83. 37: 765. 91: 405. 185:
 prætentaque 330: 511. 353: 684. 224: 73. 225: 106.
 376. 235: 352. 269: 401. 279:
 prætentanda 276: 588. 682. 320: 239. 327: 439.
 prætentat 148: 339. 417: 382.
 prætentaque 410: 189. precibusque 55: 397. 198:
 præter 8: 96. 97: 591. 141: 251. 206: 451.
 159. 143: 221. 172: 287. precor 27: 504. 54: 361,
 241: 542. 275: 490. 428: 362. 62: 597. 96: 543.
 664. 125: 575. 133: 770. 143: præfissum 121: 449. 437: 21.
 præterque 141: 359. 415: 218. 145: 281. 232: 620.
 359. 465: 701. 243: 601. 273: 502. 282: præfissus 14: 207. 256: 56.
 prætereo 105: 16. 216: 758. 774. & *alibi*. 257: 78. 451: 368.
 prætereo 115: 284. prehendit 192: 89. pretioque 377: 312.
 prætereunt 46: 160. prehenſis 348: 223. pretioſior 9: 115. 224: 79.
 prætereit 407: 101. premant 206: 449. pretium 66: 701. 164: 84.
 prætereit 307: 668. 335: premat 358: 509. 256: 47. 304: 572. 306:
 646: 438: 512. Pieme 45: 135. 320: 254. 627. 318: 205. 364: 19.

- 374: 253.
 pretiumque 132: 539. 199:
 306.
 Priameia 380: 404. 384:
 513.
 Priami 380: 409. 382: 470.
 Priamidas 383: 482.
 Priamidenque 368: 99.
 Priamidis 392: 723. 455:
 437.
 Priamo 420: 474.
 Priamoque 372: 201.
 Priamum 372: 201. 384:
 520.
 Priamus 340: 1. 361: 607.
 Priamusque 380: 404.
 Priapi 267: 347.
 pridem 431: 758.
 prima 8: 89. 33: 659. 41:
 63: 57: 449. 168: 740. 80:
 138: 84: 232. 88: 341.
 101: 711. *bis*, 712. 125:
 569. 132: 733. 148: 341,
 342, 343. *& alibi*.
 primâ 187: 721. 209: 536.
 292: 196. 338: 759. 349:
 242. 350: 291. 441: 111.
 primaque 79: 107. 152:
 431. 215: 715. 372: 204.
 376: 302.
 primâque 3: 3. 440: 106.
 primæ 294: 240. 445: 217.
 primæque 232: 302.
 primamque 106: 42.
 primas 372: 207.
 primasque 145: 284. 280:
 717.
 primi 107: 68. 208: 501.
 primis 73: 871. 87: 313.
 153: 482. 218: 809. 233:
 313. 240: 501. 260: 159.
 347: 183.
 primisque 386: 596.
 primitias 231: 274. 300:
 433.
 primitium 350: 272.
 primo 53: 336. 124: 544.
 210: 554. 258: 93. 398:
 889. 422: 518.
 primo *adv.* 15: 121. 56:
 444. 73: 890. 130: 681.
& alibi.
 primoque 93: 470. 303:
 528. 306: 636. 337: 716.
 primordia 142: 190. 439:
 58. 67. 452: 391.
 primos 162: 19. 218: 803.
 266: 319. 269: 399. 287:
 85. 300: 450.
 primosque 107: 59. 196:
 216.
 primum *adj.* 277: 617.
 primum *adv.* 10: 119. 221,
 123. 30: 577. 46: 171.
 98: 600. 115: 292. 163:
 48. *& alibi plur.*
 primumque 79: 112. 157:
 592.
 primusque 83: 206. 100:
 671. 370: 154. 439: 72.
 principiis 55: 386.
 principio 5: 34.
 principium 209: 518. 218:
 801. 391: 706.
 prior 21: 385. 88: 331. 89:
 358. 109: 112. 147: 318.
 237: 415. 263: 225. 274:
 510. 287: 67. 355: 442.
 365: 34. 438: 37. 444:
 182.
 priora 173: 316. 414: 307.
 priore 442: 158.
 priorem 444: 182.
 priores 36: 738. 450: 332.
 452: 378.
 priori 16: 251. 85: 259.
 266: 321.
 prioribus 230: 239. 455:
 445.
 prioris 445: 228. 447: 277.
 priorum 217: 764. 227:
 172. 293: 218. 442: 146.
 469: 775.
 prisca 160: 677.
 prisca 308: 693.
 prisici 112: 213. 307. 645.
 prisicis 213: 653.
 prisicoque 461: 593.
 prisicum 435: 850.
 pristina 83: 203.
 privigna 270: 415.
 prius 10: 135. 13: 190. 46:
 168. 174. 48: 238. *&*
alibi plur.
 pro 13: 182: 22. 400. 35:
 706. 43: 99. *& alibi*
quam plur.
 proque 32: 633. 154: 515.
 251: 827. 379: 371.
 proavitaque 380: 416.
 proavos 369: 140.
 probabit 264: 258.
 probabo 458: 499.
 probant 16: 244. 106: 42.
 probarant 348: 224.
 probarunt 244: 616.
 probas 154: 271.
 probat 31: 613. 89: 350.
 probatur 91: 425.
 probaverat 161: 2.
 Probavit 366: 59. 428
 662.
 Probes 414: 323.
 probetne 85: 256.
 Proboque 189: 20.
 Probor 43: 92.
 Probro 308: 695.
 Proca 426: 622.
 procedit 404: 46.
 Procellam 389: 656.
 Proceraque 398: 891.
 Proceres 133: 764. 176
 412. 296: 316. 346: 355
 348: 213. 369: 126. 378
 370. 455: 446. 462: 616
 464: 666.
 Procereque 95: 530. 241
 526.
 Procerior 395: 790.
 Procerum 134: 791. 379
 382.
 processisse 66: 685.
 processit 209: 515. 384
 533.
 Prochytenque 406: 89.
 Proci 393: 735. 428: 673.
 Procidis 278: 649.
 Procis 61: 571. 322: 30
 428: 670.
 Procne 178: 433. 440. 18
 566. 182: 595. 183: 60
 610. 619. 184: 641. 65
 Procnen 179: 470. 181
 563.
 Procnes 177: 428. 179: 46
 Procorum 134: 795. 255
 10. 428: 681.
 Procri 185: 682.
 Procrin 215: 712: 717. 21
 830.
 Procris 214: 699. 215: 71
bis.
 Procuften 205: 438.
 procubere 374: 262.
 procubuisse 371: 176.
 procubuit 36: 730. 76: 23
 91: 414. 140: 122. 350
 292. 375: 282.
 Procul 40: 22. 52: 535. 5:
 458. 72: 841. *& alibi plur.*
 proculcat 232: 290. 35
 374.
 procumbere 53: 347. 38
 585. 413: 281.
 procumbit 21: 375. 299
 415.
 procurru

procurrunt 319: 230.	profugam 35: 727.	proles 9: 114. 40: 19. 54:
prodámne 190: 38.	profugi 277: 639. 419:	367. 58. 496. 95: 520.
prodere 57: 447. 164: 81.	457.	531. 118: 389. 147: 329.
318: 183. 366: 59. 373:	Profugo 458: 506.	204: 404. 207: 477. 222:
246.	profugos 96: 539.	15. 224: 90. 237: 403. <i>alibi.</i>
prodes 378: 365.	profugum 326: 407.	prolesque 233: 304.
prodesse 303: 542.	Profugus 75: 7.	Prolis 459: 533.
prodest 62: 589: 323: 320.	Profuit 136: 37. 165: 95.	Prolisque 68: 746.
400: 935.	242: 554. 262: 192. 369	Promerere 113: 242.
prodet 368: 106.	137.	Promethides 22: 390.
prodibant 251: 808.	profunda 48: 229.	Prominet 185: 673. 394:
prodidit 129: 656. 207:	profundi 318: 197. 202.	778. 396: 845.
465: 318: 192.	profundo 50: 267. 124:	Promissis 100: 653.
prodierat 11: 142.	537. 152: 439. 191: 65.	Promissitque 192: 91.
prodiga 440: 81.	profundum 19: 331. 243:	Promissa 41: 51. 50: 359.
prodigiis 326: 411.	592. 339: 791.	122: 472. 192: 94. 403:
prodigio 173: 321.	Profusus 192: 91. 279: 679.	18. 433: 810.
prodigiosa 281: 726. 401:	337: 418.	Premissaque 200. 322. 300:
968.	profuso 388: 636.	430. 319: 213. 437: 18.
prodigium 399: 917.	profusus 249: 764.	Promissæ 434: 818.
prodis 32: 656. 67: 704.	Progeniem 104: 3. 230:	Promissas 232: 293.
705.	242.	Promissas 325: 390.
prodit 11: 142. 56: 433.	Progenies 40: 34. 168: 155.	Promissis 41: 45. 206: 462.
152: 449.	246. 338: 754. 468: 750.	328: 454.
prodita 226: 126.	progenitore 323: 319.	Promittar 98: 603.
prodizione 223: 56. 225:	progeniuit 226: 125. 279:	Promittere 335: 662.
115.	669.	Promittes 178: 443.
proditus 366: 67.	progressaque 224: 87.	Promittit 377: 325.
producat 377. 323.	prohibebant 215: 722. 377:	Promittis 92: 457.
produxit 229: 214.	339.	Promittit 16: 252. 332:
Prætidus 450: 326.	prohibebat 276: 594.	576.
Prætum 144: 238.	prohibebat 77: 47.	promptas 82: 188.
Prætus 144: 239.	prohibere 64: 646.	promptior 10: 126.
profana 69: 755.	prohibere 139: 101. 210:	promptus 25: 468.
profanæ 72: 833.	573. 245: 652. 342: 66.	promptu 43: 86. 370: 161.
profanam 155: 543.	437: 28.	prona 27: 508. 41: 67.
profani 252: 840.	prohibentque 267: 329.	pronaque 4: 84.
profanis 201: 710.	prohibente 137: 45. 461:	pronam 58: 477.
profanos 198: 256.	610.	pronas 423: 548.
profanus 277: 431. 326:	prohibere 175: 361.	pronepos 305: 606. 369:
413.	prohibes 225: 119.	142.
profatur 272: 472. 322:	prohibet 336: 708. 427:	pronis 84: 240.
290.	636.	pronos 151: 424. 303: 538.
profeci 85: 262.	prohibetque 256: 59.	pronuba 177: 428. 282:
profecisse 163: 47.	prohebite 59: 528. 296:	761.
profecit 343: 84.	322. 471: 600. 469:	pronomque 178: 459. 434:
profecit 76: 35.	777.	821.
profecit <i>adv.</i> 116: 323. 224:	prohibetis 174: 349:	Pronus 21: 376. 126: 579.
72.	projecerat 370: 166.	171: 237. 236: 379. 256.
profectu 256: 50. 171: 261.	projecit 458: 504.	44. 307: 552. 320: 257.
profecturas 380: 411.	proiectæ 181: 545.	339: 792.
profectus 125: 572.	proicit 275: 574.	propago 12: 160. 40: 38.
proferris 198: 252.	Prole 123: 514. 170: 205.	323: 312.
profers 149: 372.	220: 869. 265: 274. 295:	prope 170: 218. 289: 673.
professa 147: 318.	298.	300: 691: 333: 592. 381:
profitemur 281: 737.	prolem 61: 553. 229: 214.	450. 399: 905. 405: 76.
profuga 125: 568. 373:	272: 452. 472: 836.	448: 296.
229.	prolemque 364: 27. 463:	propensum 429 706.
profugaque 388: 627.	640.	

- propèra 307: 658.
 properabat 116: 313. 291 :
 183.
 properamus 285: 33.
 properandum 260: 145.
 properant 44: 128. 329 :
 486.
 properantibus 100: 657.
 properare 226: 138.
 properas 27: 510. 157 :
 599, 600.
 properata 87: 296. 285: 31.
 properataque 468: 748.
 properate 170: 201.
 properatis 276: 586.
 properatur 150: 396.
 properent 197: 250.
 properus 213: 647.
 propinquæ 176: 412. 337 :
 723.
 propinquas 347: 190.
 propinquos 115: 296.
 propior 54: 369. 194: 163.
 210: 563. 301: 460. 386:
 578.
 propiorque 96: 541.
 propiora 40: 72. 278: 667.
 propioraque 52: 303.
 propiore 47: 207. 90: 372.
 173: 316. 275: 549. 350:
 284. 463: 637, 638.
 propioris 112: 202. 157 :
 598.
 propius 337: 722.
 propiusque 40: 41. 58: 503.
 Propœtidas 293: 221.
 Propœtides 294: 238.
 propositique 369: 150.
 propositos 328: 446.
 propositum 81: 158. 198 :
 276.
 propositumque 43: 104.
 propriaque 32: 638.
 proprias 159: 638.
 proprium 174: 350.
 propter 231: 258. 271 :
 436.
 propulit 243: 593.
 propulsa 235: 340.
 prora 409: 164.
 proræ 98: 617.
 Proreus 99: 634.
 prorumpit 419: 448.
 proscindere 193: 119.
 profecta 198: 271. 346 :
 152.
 Proferpina 150: 391. 154 :
 505. 155: 530. 156: 554.
 profequitur 390: 679.
 profiliit 184: 658.
 profilit 325: 385.
 profiliunt 210: 573. 447 :
 272.
 profiliuit 354: 390.
 profim 59: 519. 365: 29.
 proficit 369: 135. 377: 327.
 prospectat 100: 651.
 prospectet 473: 842.
 profpexerat 441: 753.
 prospexi 410: 179.
 prospexit 174: 343. 230 :
 237.
 prospiciens 242: 573. 315 :
 159. 472: 836.
 prospicientis 431: 761.
 prospicio 98: 604.
 prospicit 47: 190. 234 :
 530. 337: 715.
 prospiciunt 247: 697.
 profsternit 235: 361.
 profsternite 142: 197.
 profstravit 249: 776.
 profunt 18: 305. 27: 524.
 bis. 48: 224. 111: 193.
 292: 189. 357: 501.
 Proteaque 39: 9.
 protecta 64: 635. 350: 273.
 protectam 352: 351.
 protectus 355: 431.
 protegat 236: 394.
 protegit 90: 394. 137: 45.
 protendens 410: 191.
 Protenora 139: 98.
 proterit 70: 791.
 proterva 404: 63.
 protervas 160: 670.
 protervis 349: 233. 373 :
 233.
 Protefilæ 343: 68.
 Proteu 348: 731.
 Proteus 319: 221. 320 :
 255. 399: 918.
 protinus 10: 128. 17: 262.
 25: 474. 31: 622. & *alibi*
plur.
 protulerit 238: 460.
 proturbat 78: 90. 95: 526.
 provida 215: 717.
 providus 341: 18.
 provolat 356: 462.
 provolvi 243: 586.
 proxima 7: 64. 46: 173.
 84: 233. 424: 533. 143:
 211. 235: 347, 367. 236:
 399. 243: 954. 278: 668.
 324: 365. 341: 14. 344:
 96. & *alibi.*
 proximitas 297: 340. 370 :
 154.
 Proximus 5: 28. 91: 411
 171: 230. 338: 751. 349
 258.
 prudens 89: 364. 463: 641
 prudentia 347: 178.
 pruinae 93: 488.
 pruinas 199: 268.
 pruinofas 108: 82. 152
 443.
 prunaque 246: 675. 395
 817.
 Psamathen 326: 398.
 Psecas 81: 172.
 Psophidaque 158: 607.
 Pterelas 83: 212.
 pubis 191: 56.
 publica 40: 35. 174: 35
 206: 450. 341: 29. 371
 188.
 pudet 36: 758. 212: 61:
 274: 530. 293: 217. 41
 279.
 pudetque 298: 371.
 pudibunda 183: 604. 275
 567.
 pudibundaque 90: 39
 299: 421.
 pudicam 215: 725.
 pudici 216: 739.
 pudicos 86: 282.
 pudor 10: 129. 31: 61
 619. 83: 205. 194: 14
 274: 514. 294: 241. 40
 18.
 pudorque 191: 72. 234
 327.
 pudore 36: 755. 96: 55:
 175: 375. 181: 544. 210
 67. 216: 748. 318: 180
 376: 307. 424: 571.
 pudorem 31: 600. 62: 59.
 183: 616. 216: 756. 22
 157. 276: 577. 300: 454
 pudori 155: 526. 214: 69:
 274: 526. 299: 411.
 pudoris 57: 450. 282: 480
 puduit 255: 31.
 puella 56: 436.
 puella 305: 622.
 puellæ 35: 712. 67: 71
 89: 353. 335. 272: 45
 280: 711. 295: 280.
 puellam 275: 543.
 puellari 150: 393. 305
 504.
 puellis 290: 153.
 puellis 107: 56. 294: 259.
 puer 25: 456. 44: 127. 47
 19

198. 57: 468. 64: 643. 89: pulcherrima 89: 344. 112 : 308: 692.
 352. 90: 379: 91: 413. 205. 250: 780. 255: 9. Punica 310: 737.
 92: 454. 94: 495, 500. 347: 190. puniceo 63: 607. 109: 127.
 105: 18. 116: 320. 117: pulcherrime 223: 49. 273 : 131: 728.
 341. *alibi*. 491. 289: 120. 360: 574. puniceum 155: 536.
 ieri 116: 329. 138: 65. 416: 373. 464: 678. puniceus 398: 887;
 202: 373. 280: 711. pulcherrimus 107: 55. punior 283: 778.
 erique 444: 201. pulchra 26: 484. 209: 514. puppe 159 : 653. 188: 7.
 erile 187: 719. 320: 258. 374: 263. 434: 328: 464. 329: 579. 467:
 erilem 234: 323. 827. 727.
 erili 306: 631. pulchraque 71: 804. puppes 225: 103. 341: 10.
 erilibus 41: 55. 150 : pulchram 166: 110. 367: 93. 423: 550.
 400. 183: 626. 456: 466. pulchrior 60: 542. puppi 100: 651.
 ero 96: 553. 234: 323. pulchrisque 390: 695. puppibus 98 : 596. 180:
 280. 712. 350: 292. pulchro 412: 261. 520.
 eroque 379: 397. pulchroque 133: 763. puppim 226 : 148. 424:
 erosque 290: 152. pulchros 325: 389. 564. 465: 698.
 erpera 174: 337. 266: pulchrosque 214: 670. puppimque 226: 141.
 313. 302: 511. pulla 189: 290. puppis 208: 492. 330: 502.
 erum 98: 607. 100: 655. pullo 313: 48. 333: 611. 465: 696.
 115: 288. 116: 316. 230: pullosque 110: 160. pura 77: 713.
 243. 267: 338. 280: 705. pulmone 71: 801. 353 : puraque 73: 856.
 281: 742. 372. purasque 280: 701.
 gna 346: 146. pulmonibus 262: 201. purgamina 326: 409. 450:
 gnâ 349: 242. pulmonis 171: 252. 327.
 gnabam 257: 79. pulsa 61: 563. 154 : 511. purgante 400: 952.
 gnabant 4: 19. 292: 205. purgaturque 398. 890.
 gnacem 378: 354. pulsa 59: 525. puris 316: 125.
 gnacemque 117: 358. pulfabant 179: 487. puro 59: 530. 117: 348.
 gnæ 143: 208. 256: 349. pulfabantque 18: 310. purpura 119: 398. 163: 61.
 47. 308: 706. 347: 180: pulfant 6: 42. 18: 303. 45 : 224: 80.
 352: 355. 367: 90. 375 : 155. purpuraque 96: 556.
 278. 420: 462. pulfare 109: 133. purpurea 40: 23.
 gnæque 101: 705. pulfarunt 330: 529. purpureæ 82: 184.
 gnam 138: 75. 346 : pulfat 69: 767. 138: 84. purpureas 43: 113.
 160. 345: 133. 340: 234. purpureasque 182: 577.
 gnandi 378: 464. pulfata 330: 508. purpureis 246: 676. 289 :
 gnando 255: 30. pulfatus 170: 219. 125. 318: 181.
 gnant 141: 150. 211 : pulfavere 193: 113. purpureum 93 : 485. 224:
 510. 238: 463. pulfavit 152: 448. 93. 305: 596. 379: 394.
 gnantem 354: 393. 370 : pulsi 423: 536. purpureus 163: 48. 192 :
 172. pulsis 215: 708. 213.
 gnare 364: 10. 378: 364. pulsisque 285: 16. purpureusque 223: 33.
 gnati 11: 142. 34: 685. pulso 186: 692. purum 200 : 327. 211 :
 16: 436. 71: 822. 139: pulsoque 175: 375. 594.
 102. 142: 201. 217: 777. pulsumque 287: 77. } purus 101: 709.
 267: 351. 366: 62. pulsus 95: 624. puta 112: 477. 297: 354.
 gnati 148: 343. 437: pulsusque 191: 76. 397: 847. 421: 488.
 27. pulvere 32: 649. 109: 106. putabant 203: 378.
 gnatum 209: 526. 209: 542. 241: 528. 256: putabat 127: 612.
 gnavirque 273: 542. 35. putans 219: 828.
 gnavimus 372: 209. pulvereamque 186: 705. putant 204: 416. 332: 299.
 gnax 23: 432. pulvereumque 193: 113. 237: 424.
 gnes 336: 703. pulveris 408: 136, 145. putares 157: 589. 165: 104.
 gnes 118: 370. pulverulenta 50: 256. 185: 667. 192: 82. 218:
 gnet 372: 220. pulvinaribus 434: 827. 796. 324: 337. 427: 650.
 gno *subst.* 99: 626. pulvis 217: 780. 408: 137. putarec 35: 705. 384: 519.
 gno *verb.* 216: 743. pulydamanta 359: 547. 452: 388.
 gher 593: 753. pumice 81: 159. 242: 561. putas 244: 614.

putat 27: 502. 30: 587. 91.
417. 98: 606. 146: 297.
179: 485. 192: 88. 208:
488. 272: 457. 294: 256.
306: 618. 375: 276: 398.
907. 463. 649.
putate 371: 175.
putatis 379: 379.
putator 427: 649.
putatur 110: 171. 236:
385. 441: 111.
putavi 157: 584.
puteisque 210: 568.
putem 440: 107.
putes 16: 242. 92: 453.
163: 41. 228: 191. 256:
38. 275: 544: 307: 654.
314: 84. 515: 114. 386:
593. 389: 657. 431: 759.
putet 127: 610. 268: 381.
putetis 322: 292. 420: 464.
442: 157.
puto 61: 566. 85: 266.
223: 60. 327: 425. 384:
523. 457: 497.
putrefacta 452: 389.
putria 211: 585.
Pygmææ 165: 90.
Pyllos 66: 684.
Pylus 335: 365. 359: 542.
Pylonque 359: 550.
Pylos 177: 418.
Pyracmon 356: 460.
pyram 263: 231.
Pyrame 110: 142, 143.
Pyramus 107. 55: 108: 71.
109: 107. 110: 146.
Pyreneus 145: 274. 287.
pyreti 355: 449.
Pyroeis 45: 153.
pyropo 39: 2.
Pyrria 21: 385.
Pyrrius 20: 350.
Pyrrhus 370: 155.
Python 24: 438.
Pythona 25: 460.

Q

QUA *adv.* 13: 187. 18:
299. 27: 510. 30: 581.
43: 105. & *alibi plur.*
qua 27: 502. 116: 324.
326. 158: 627. 163: 39.
bis & alibi.
quæ 13: 183. 21: 379. 23:
415. 28: 546. & *alibi*
quam plur.
quæque 4: 15. 47: 203. 131.

725. 144: 253. & *alibi.*
quacunque 70: 791. 97:
570. 106: 28. 199: 282.
quadrijugi 46: 168.
quadrupedantis 56: 450.
quadrupedes 42: 84. 44:
181. 112: 217. 170: 226.
quadrupes 445: 222.
quæ 6: 49. 7: 63. 70. 8: 87.
12: 163. & *alibi quam*
plur.
quæque 10: 153. 26: 491.
27: 507. 40: 33. & *alibi.*
quæcunque 17: 263. 53:
333. 54: 361. 122: 477.
& *alibi.*
quædam 22: 404. 23: 426,
427. 39: 13.
quærant 61: 565.
quæras 61: 567. 80: 141.
quærat 370: 153.
quære 142: 181.
quærebat 152: 445.
quærenti 133: 767. 153:
463. 182: 584. 184: 656.
409: 165. 414: 317. 437:
10.
quæreret 21: 368. 215: 725.
quæri 252: 863.
quæris 136: 16.
quærit 31: 614. 57: 461.
133: 767. 146: 296. 158:
623. 181: 560, 564. 184:
656. 200: 321. 214: 690.
251: 832.
quæritur 169: 184.
quæritus 59: 512: 367: 89.
quæritur 367: 95. 419:
453. 436: 1.
quæsierat 162: 12.
quæsieris 393: 756.
quæsiſti 156: 556.
quæſita 32: 653. 152: 439.
154: 518. 213: 657. 412:
236.
quæſitæ 154: 489.
quæſitamque 250: 799.
quæſiti 134: 794.
quæſitique 213: 657.
qualem 40: 14. 87: 293.
qualemve 342: 51.
quales 178: 452.
qualeſcunque 58: 487.
qualesque 213: 649.
qualia 101: 682. 179: 492.
342: 50. 427: 658.
qualibet 24: 451.
qualis 54: 382. 86: 284.
164: 63. 216: 737. 223:

50: 431: 768. 434: 828.
quam *pro nom.* 14: 212. 30:
586. 32: 649. 53: 348.
& *alibi quam plur.*
quam *adv.* 30: 573. 41: 57
45: 141. 51: 278. & *a*
libi plur.
quancumque 169: 180.
quamprimum 180: 501
502.
quamvis 32: 629. 34: 680
46: 177. 54: 368. 58
495. 61: 568. & *alibi*
plur.
quandocumque 181: 544.
quancquam 13: 185. 22
395. 31: 613. 82: 186
& *alibi.*
quanta 393: 758. 403: 14.
quantâ 133: 770.
quantam 397: 876. 452
381.
quantaque 109: 130. 130
687.
quantas 136: 33.
quanto 6: 52. 6: 723.
quanto *adj.* 76: 44. 375
280.
quanto *adv.* 6: 52. 67
722, 723. 249: 750. 37
367.
quantoque 25: 464. 378
366.
quantum *adj.* 14: 214. 66
10. 108: 74. 155: 52
179: 472. 191: 69. 440
88.
quantum *adv.* 92: 461. 16
167. 170: 200. 238: 43
& *alibi.*
quantumque 364: 11.
quantus 129: 657. 354
408. 396: 842.
quantusque 343: 582.
quare 59: 512. 65: 66
115: 285. 414: 316. 42
664.
quarta 200: 325.
quarro 387: 611.
quartusque 45: 154.
quarum 6: 49. 39: 11. 4
114. 151: 428. & *alibi*
quas 13: 155. 26: 493. 5
309. 66: 699.
quaſcuſque 20: 354. 7
820.
quaſi 31: 614.
quatenus 250: 784. 40
40.
qual

uator 53: 344. 132: 734.
167: 133. 199: 293. & *alibi*.
uateret 439: 71.
uaterque 12: 179. 41: 49.
350: 288.
uati 119: 402.
uatiatur 358: 521.
uaticbant 236: 375.
uatiens 135: 9.
uauit 230: 227. 352: 329.
uatuor 9: 118. 164: 85.
bis 185: 679. 341: 15.
414: 311. 444: 199. 446:
239.
ueant 440: 79.
ueat 113: 248. 436: 2.
uem 4: 7. 12: 175. 20:
348. 24: 452. & *alibi*
quam plur.
uenquam 352: 346. 383:
496.
uernque 143: 212. 150:
402. 164: 73. 191: 59.
ueru 391: 716. 395: 799.
uerum 29: 563. 352:
328.
uercus 78: 91. 212: 623.
630, 635. 244: 620. 248:
743. 249: 758.
uerela 113: 233.
uerelæ 65: 665.
uerelas 53: 342. 119: 413.
170: 215. 215: 716.
uerelis 54: 371. 84: 239.
uerenda 96: 551.
uerentes 146: 298.
uerenti 35: 708. 228: 176.
ueri 32: 637. 36: 733.
390: 690. 406: 100.
ueritur 49: 239. 251: 831.
uerno 235. 369. 352: 342.
355: 436.
ueror 67: 214.
uerorque 213: 643.
uerulas 148: 339.
ueruntur 85: 245.
uesta 53: 347.
uesti 108: 84.
uestus 126: 588. 397: 807.
ui 6: 52. 14: 205. 17: 276.
25: 458. 1459. & *alibi*
quam plur.
uique 49: 246. 77: 75.
106: 26. 110: 152. &
alibi.
uia 4: 18. 70: 796. 78: 87.
89: 362. & *alibi*.
uibus 19: 311. 20: 342.
40: 32. 56: 427. & *ali-*
bi quam plur.
uibusque 133: 770.
uicquam 4: 8. 7: 68. 61:
566. 71: 812. & *alibi*.
uicquid 43: 95. 425: 603.
uicunque 24: 448. 109:
114.
uid 22: 397. 26: 480. *ter.*
31: 617. 40: 33. & *alibi*
quam plur.
uidam 437: 19.
uidem 27: 519. 56: 436.
62: 563. 65: 667. & *alibi*
plur.
uidque 25: 456. 47: 191.
120: 429. 122: 470. 126:
603.
uidquid 244: 619. 364:
18:
uidve 373: 227. 384: 517.
uiques 195: 186. 224: 83.
251: 828. 334: 623. 404:
52.
uiquiescere 58: 489.
uiquies 444: 188.
uiquiescem 32: 626.
uiquiescit 92: 437.
uiquiescit 55: 388.
uin 7: 60. 143: 227. 165:
96. 181: 539. & *alibi*.
uinos 36: 742. 65: 670.
89: 351.
uinquæ 44: 129. 58: 497.
178: 439. 240: 500. 243:
577, 579. 249: 749. 356:
459. 388: 645. 453: 395.
uinquennia 115: 292.
360: 584.
uinquennem 414: 325.
uinqta 6: 46.
uippe 23: 430. 73: 852.
406: 91. 422: 525. 440:
84.
uirini 425: 607. 434: 828,
834.
uirino 434: 836. 435:
851.
uiriti 434: 823.
uis 16: 248. 22: 400. 59:
518. 75: 6 & *alibi quam*
plur.
uisquam 19: 322. 41: 59.
369: 145. 379: 390.
uisque 7: 59. 13: 183. 41:
58. 99: 642. & *alibi*.
uisquis 5: 32. 33: 679. 92:
455. 58: 613. & *alibi*.
uisque 56: 457.
quo pro nom. 16: 257. 20:
359, 360. 46: 168. 57:
455. & *alibi quam plur.*
quo adu. 40: 19. 53: 356.
57: 470. 81: 165. & *alibi*
plur.
quocunque 32: 628.
quod 4: 1. 8: 77. 11: 142:
22: 409. 410. & *alibi*
quam plur.
quod 6: 552. 422: 516.
quodque 32: 657. 35: 720.
50: 251. 72: 841. & *alibi*.
quodcunque 43: 102. 183:
618. 214: 688. 224: 75.
373: 236. 439: 72.
quodvis 40: 44.
quondam 36. 751. 58: 480.
60: 536. 64: 636. 89:
342. 94: 493. & *alibi plur.*
quondamque 58: 490.
quoniam 13: 194. 107: 53.
113: 249. 129: 654. &
alibi.
quoquam 136: 24.
quoque 6: 57. 9: 101. 11:
145. 15: 235. & *alibi*
quam plur.
quorum 59: 510. 68: 738.
79: 126. 150: 403. &
alibi.
quos 13: 194. 15: 230. 25:
461. 36: 731. & *alibi plur.*
quoscunque 34: 693.
quoslibet 443: 166.
quosque 50: 263. 242: 568.
quot 243: 588. 396: 823.
408: 137.
quota 209: 522.
quoties 58: 491. 90: 375.
91: 427; 428. 179: 481.
211: 589, 593. 216: 739,
740. 246: 679. 427: 643.
quotiesque 94: 495. 126:
588. 179: 469.
quove 31: 614. 92: 455.

R.

R Abida 204: 413.
rabidi 357: 494.
rabie 325: 370.
rabieque 325: 369.
rabiem 15: 234. 263: 212.
rabiemque 123: 503.
rabies 97: 567. 135: 7. 405:
66. 458: 521.
racemifero 453: 413.
racemis 93: 484.

radere

- radere 307: 654.
 radiabant 39: 4.
 radiante 128: 637.
 radiantia 187: 720. 200: 325.
 radiantibus 265: 272.
 radiantis 368: 105.
 radiare 315: 115.
 radiataque 111: 193.
 radice 53: 349. 114: 269. 236: 379. 197: 226. 267: 351. 314: 70. 404: 56. 413: 292. 429: 713. 460: 562.
 radices 62: 583. 198: 264.
 radibus 28: 551. 114: 54. 268: 366. 459: 548.
 radialis 427: 633.
 radii 52: 317.
 radiis 7: 62. 37: 768. 46: 171. 108: 82. 113: 241. 163: 56. 218: 809. 283: 794. 333: 594.
 radio 114: 275.
 radiorum 113: 247.
 radios 40: 41. 44: 124. 108: 99.
 radiosque 204: 411.
 radium 167: 132.
 radix 109: 126. 181: 557. 246: 666. 301: 491. 314: 78.
 rami 150: 390. 249: 760. 269: 393. 333: 600.
 ramis 18: 303. 29: 566. 54: 365. 110: 158. 132: 746. 146: 295. 299. 211: 586. 212: 622. 636. 231: 257. 232: 295. 225: 367.
 & *alibi*.
 ramisque 212: 629.
 ramo 198: 277. 350: 268.
 ramos 28: 550. 29: 555. 53: 352. 359. 118: 375. 128: 638. 212: 636. 248: 723. 267: 345. 312: 29. 314: 84. 341: 22. 395: 812. & *alibi*.
 ramofque 268: 361.
 ramofa 230: 237.
 ramofam 257: 73.
 ramum 238: 462. 355: 442. 407: 114.
 ramumque 208: 498.
 ramus 91: 410. 237: 410.
 ranæ 175: 381.
 ranas 452: 375.
 rapacibus 242: 550.
 rapacis 230: 243.
 rapax 191: 65. 251: 837.
 rapere 178: 464.
 rapi 214: 702. 400: 946. 458: 526.
 rapiam 183: 617.
 rapiare 416: 355.
 rapidas 83: 209. 350: 274.
 rapidæ 44: 123.
 rapidas 189: 6. 258: 104.
 rapidi 64: 637. 230: 225. 431: 764.
 rapidisque 5: 36.
 rapidissima 67: 716.
 rapido 200: 326.
 rapidum 84: 242. 176: 399.
 rapienda 151: 416.
 rapiet 394: 773.
 rapimur 380: 420.
 rapinæ 154: 492. 285: 28. 434: 818.
 rapior 239: 491.
 rapis 336: 676.
 rapit 102: 730. 117: 363. 123: 517. 133: 758. 183: 598. 215: 709. 239: 471. 259: 121. 329: 489. 350: 271.
 rapite 101: 694.
 rapitur 19: 311. 41: 70. 196: 222.
 rapiunt 18: 287. 90: 374. 348: 225.
 rapiuntque 47: 205.
 rapra 136: 19. 155: 520. 173: 311. 267: 327. 381: 450. 446: 233. 455: 442.
 rapra 184: 632. 197: 249. 228: 174. 249: 754. 340: 5. 420: 468.
 raptaque 139: 120. 150: 395.
 rapta 214: 700. 252: 850. 259: 133.
 raptraque 183: 598.
 raptam 751: 3. 140: 137. 178: 464. 473: 840.
 raptamque 151: 425. 349: 231. 377: 345.
 raptas 177: 430. 393: 731.
 raptatur 49: 234.
 raptaturque 348: 223.
 rapti 420: 470.
 raptis 49: 237.
 rapto 11: 444. 215: 730. 240: 504. 322: 291.
 raptor 150: 402. 180: 518. 186: 710.
 raptore 361: 609.
 raptores 238: 438.
 raptoreſque 303: 540.
 raptos 123: 496.
 raptu 102: 722.
 raptum 201: 359. 265: 271.
 raptusque 338: 756.
 rapuere 199: 289. 235: 361. 312: 22. 313: 37. 372: 202.
 rapuit 377: 337.
 rapuit 132: 745. 349: 247. 394: 775.
 rara 11: 445. 272: 474. 361: 600. 415: 337.
 raras 250: 800.
 rari 355: 437.
 rarior 415: 337.
 raris 242: 568.
 rarissima 212: 622. 386: 588.
 raro 368: 117.
 rarus 338: 766.
 rafa 77: 75.
 ralis 234: 318.
 raftra 402: 2.
 raftrique 313: 36.
 rafttris 394: 765.
 raftroque 9: 101.
 raftrorumque 51: 287.
 rata 118: 387. 280: 702. 433: 815. 464: 683.
 ratæ 88: 341. 124: 545.
 rate 19: 319. 465: 693.
 ratem 332: 557. 378: 366. 411: 232. 465: 697.
 rates 207: 471. 226: 143. 341: 7. 342: 65. 364: 6. 405: 76. 406: 85. 423: 648. 468: 754.
 rati 410: 181.
 ratibus 226: 153.
 ratibusque 191: 63.
 ratione 34: 688. 111: 183. 119: 409. 189: 10. 389: 671. 429: 701.
 rationis 442: 150.
 ratis 101: 687. 232: 302. 329: 493. 330: 513. 423: 563.
 ratos 411: 230.
 ratus 130: 675. 142: 203. 19: 846.
 rauca 175: 377. 339: 783.
 raucaque 160: 678.
 raucis 118: 391.
 raucos 58: 484. 157: 600. 232: 287. 385: 567. 406: 100.
 raucos 18: 409.

- raucum 413: 280.
 re 259: 127. 379: 383. 385: 569.
 reque 90: 368.
 rear 299: 400. 366: 65.
 rebar 383: 497. 410: 203.
 rebellant 387: 619.
 rebelles 468: 754.
 rebus 21: 380. 55: 395. 155: 524. 182: 575. 191: 59. 198: 275. 360: 573. 374: 265. 377: 326. 449: 324. 451: 361. 452: 391. 462: 632.
 recalcificat 238: 444.
 recanduit 101: 707. 224: 530. 192: 78.
 recedat 31: 609.
 recedit 226: 139.
 recens 8: 80. 23: 424. 77: 73. 85: 260. 132: 744.
 recensent 383: 481.
 recensferem 399: 932.
 recentem 473: 846.
 recentes 41: 63. 98: 601. 120: 434. 215: 714. 239: 488. 269: 393. 286: 48.
 recenti 12: 164. 23: 434. 108: 96. 123: 504. 265: 267. 427: 645. 452: 379.
 recentia 248: 723. 437: 26. 460: 557.
 recentibus 213: 652. 236: 370.
 receperat 265: 779.
 receperunt 327: 417.
 recepi 145: 275. 400: 959.
 receipt 90: 384. 151: 424. 244: 629. 388: 633. 425: 608.
 recepta 6: 41. 140: 138. 169: 188.
 recepta 59: 529.
 receptae 442: 159.
 recepto 64: 652. 206: 455. 285: 10. 315: 101. 407: 107.
 receptos 391: 709.
 receptus 20: 340. 34: 686. 94: 504. 209: 516. 414: 297. 461: 584.
 recessit 7: 61. 192. 99. 243: 589. 280: 700. 313: 43. 319: 216. 328: 466. 342: 36. 353: 359. 449: 312.
 recessu 12: 177. 81: 157. 333: 592. 412: 261.
 recessus 214: 670. 308: 691. 398: 902.
 recidat 170: 212.
 recidendum 13: 191.
 recidere 394: 766.
 recidimus 285: 181.
 recidit 291: 180.
 recinctas 195: 182.
 recingitur 123: 511.
 recingor 157: 593.
 recingunt 22: 398.
 recipit 159: 658. 251: 835. 287: 77.
 recisum 257: 71.
 recludam 442: 144.
 recludere 223: 41.
 recludit 199: 285.
 reclusa 432: 776.
 reclusis 213: 647.
 recognoscit 313: 62.
 recolligat 196: 216.
 reconsiderat 10: 139.
 recondere 357: 482.
 recondidit 110: 146. 335: 649. 341: 17.
 recondita 86: 273. 117: 339.
 reconditus 30: 583.
 recordati 391: 705.
 recordor 219: 818. 455: 436. 469: 774.
 recta 70: 776.
 rectior 77: 78.
 recto 71: 822. 218: 787.
 rectoque 313: 640.
 rector 19: 331. 33: 668. 41: 60. 47: 186. 134: 798. 144: 242. 171. 242. 207: 481. 273: 498. 319: 207. 329: 482. 493. 353: 364. 386: 599. 474: 860.
 rectorque 72: 478. 264: 245.
 rectum 67: 715. 191: 721.
 rectumque 8: 90.
 recubare 166: 109.
 recultae 159: 647.
 recumbere 209: 539.
 recumbit 292: 195.
 recursus 178: 450. 276: 593. 328: 454.
 recurva 328: 464.
 recurvam 226: 141. 465: 698.
 recurvas 427: 632.
 recurvatis 49: 246.
 recurvis 147: 327.
 recurvo 100: 665.
 recusar 21: 385. 163: 51. 291: 171.
 recussem 162: 25.
 recuset 421: 486.
 recusso 301: 484.
 reddant 159: 654.
 reddat 155: 521. 260: 154. 333: 608. 374: 272.
 redde 212: 618. 240: 505. 367: 78. 404: 36.
 reddebant 247: 717.
 reddebant 94: 498.
 reddemus 227: 166.
 reddentemque 434: 823.
 reddere 64: 644. 89: 361. 173: 308. 191: 64. 292: 203. 347: 187.
 reddere 417: 383.
 redderet 385: 553.
 reddi 199: 296.
 reddique 294: 256.
 reddit 23: 423. 66: 695. 167: 122. 174: 330. 218: 800. 231: 253. 413: 272. 452: 379. 463: 635.
 reddit 255: 29. 302: 513. 315: 99. 364: 26. 449: 313.
 reddique 328: 466.
 reddita 93: 476. 252: 870. 332. 558. 459: 534.
 reddite 379: 372. 382: 472.
 redditur 61: 563. 136: 15. 216: 757. 447: 276.
 redditus 20: 348.
 reddunt 308: 702. 333: 601.
 redeamus 367: 77.
 redeant 99: 631.
 redeat 196: 216. 272: 479.
 rededit 5: 33.
 redemit 354: 393.
 redeo 215: 719.
 redeunt 17: 281. 36: 747. 97: 572. 293: 219. 414: 304. 446: 249.
 redeuntque 101: 684.
 redeuntem 30: 588. 34: 698.
 redeuntia 418: 423.
 redeuntibus 221: 3.
 redeuntis 271: 450. 301: 479.
 redibani 215: 723.
 rediere 196: 200. 276: 382. 422: 527.
 redigantur 408: 149.
 redigar 170: 199.
 rediit 88: 331. 93: 474. 113: 231. 180: 531. 197: 235. 276: 582. 295: 280. 300: 442. 400: 958. 482: 519

519. 431. 766.
 redimat 382. 472.
 redimebat 382. 473.
 redimiculâ 294. 265.
 redimitus 254. 3. 264. :
 238. 427. 654.
 redire 286. 39.
 rediret 307. 674. 332. 580.
 redis 337. 728.
 redit 55. 409. 66. 698. 108.
 103. 109. 129. 122. 479.
 176. 401. 218. 789. 398. :
 900.
 reditum 155. 542.
 reditura 213. 664.
 redituram 178. 442.
 redolent 119. 393.
 redolentia 246. 675. 440. :
 80.
 reducere 165. : 107. 377. :
 333.
 reducet 80. 150.
 reducit 452. 381.
 reducto 345. 132.
 reducunt 328. 461.
 redundo 359. 562.
 reduxi 473. 229.
 refeci 370. 172.
 refecta 219. 832.
 refelli 36. 759.
 refer 122. 478. 147. 335. :
 393. 747.
 referam 218. 802. 254. 5. :
 267. 328. 356. 450. 374. :
 255. 413. 279. 429. 696. :
 471. 815.
 referam 106. 41.
 referat 106. 43. 265. 277. :
 380. 401. 410. 192.
 refereram 213. 715.
 refererat 255. : 15. 381. :
 443. 404. 52.
 referemus 110. 170.
 referens 12. 165. 127. 615. :
 420. 473.
 referente 214. 689. 358. :
 537.
 referentem 368. 122.
 referentia 462. 620.
 referitur 117. 349.
 refero 61. 562. 455. 451. :
 referre 34. 700. 84. 225. :
 100. 659. 178. 449. 359. :
 540. 372. 205. 400. 956. :
 403. 19. 434. 831. 440. :
 93.
 referrem 375. 283.
 referrent 134. 797.
 referri 238. 446.
- refers 32. 656. 51. 286. 92. :
 462. 145. 271. 244. 614. :
 referet 34. 700. 40. 35. 85. :
 245. 147. 337. 199. 302. :
 207. 481. 208. 503. 214. :
 692. 219. 830. 251. 810. :
 269. 394. 276. 580. &
alibi.
 refertque 332. 563.
 referunt 267. 346. 346. :
 160. 430. 742. 464. 681. :
 referuntur 246. 672. 405. :
 77. 219. 823.
 reflectitur 156. 547.
 reflectunt 201. 341.
 refluitque 227. 163.
 refluxum 198. 267.
 reformatus 269. 399.
 reformet 320. 254.
 refoventque 241. 536.
 refovet 292. 187.
 refrigerat 398. 903.
 refringit 182. 597.
 refrixit 355. 422.
 refugam 286. 42.
 refugerat 287. 79.
 refugerit 262. 206.
 refugit 29. 556. 32. 641. :
 56. 433. 58. 501. 225. :
 95.
 refugitque 197. 239.
 refundit 329. 488.
 refuso 335. 657.
 regale 72. 842. 151. 422. :
 279. 689.
 regalemque 12. 171.
 regales 179. 488.
 regalia 83. 204. 135. 2. :
 183. 614.
 regalis 164. 74.
 regaliter 55. 397.
 regant 7. 59.
 rege 128. 633. 200. 329. :
 371. 187. 368. 632. 392. :
 717. 426. 623.
 regebant 191. 75.
 regebat 223. 34.
 regem 50. 261. 139. 97. :
 189. 7. 197. 249. 200. :
 328. 213. 666. 667. 224. :
 89. 255. 17. 315. 92. 461. :
 589.
 regemque 213. 651. 417. :
 401.
 regentis 14. 207.
 regere 43. 86.
 reges 176. 413. 322. 299. :
 373. 232.
 regesta 318. 188.
- reget 472. 834.
 regi 359. 561. 384. 530. :
 416. 371. 436. 2. :
 regieque 377. 328.
 regia *subst.* 16. 256. 27. :
 516. 39. 1. 51. 298. 1209. :
 438. 122. 468. 470. 169. :
 177. 206. 452. 227. 154. :
 381. 431.
 regia *adj.* 61. 570. 73. 868. :
 117. 362. 165. 94. 174. :
 332. 189. 21. 222. 14. :
 224. 90. 255. 21. 264. :
 259. 286. 46. 338. 754. :
 348. 214. 383. 483. 484. :
 384. 523. 388. 638. 425. :
 592. 434. 823. 829.
 regimen 97. 592. 331. 552. :
 regina 59. 512. 85. 265. :
 154. 507. 155. 543. 182. :
 590. 325. 389. 385. 545. :
 reginam 125. 552.
 regia 7. 72.
 regione 230. : 232. 422. :
 517. 439. 62.
 regionibus 178. 459. 196. :
 223. 296. 306. 342. 41. :
 regionis 47. 203.
 regis 72. 843. 133. 764. :
 159. 650. 203. 385. 204. :
 395. 223. 43. 52. 300. :
 436. 305. 606. 319. 211. :
 333. 591. 334. 627. 382. :
 470. 416. 359. 434. 837. :
 465. 707.
 regisque 140. 147. 375. :
 276.
 regit 149. 370. 214. 689. :
 286. 47.
 regna 7. 61. 123. 511. 145. :
 277. 190. 38. 207. 472. :
 243. 955. 255. 18. 285. :
 15. 35. 322. 284. 388. :
 649. 407. 111. 424. 569. :
 432. 774. 459. 531. 473. :
 859.
 regnaque 263. 232.
 regnabat 412. 234.
 regnarat 426. 620.
 regnat 16. 241. 251. 829. :
 271. 437. 348. 221. 397. :
 854.
 regnata 244. 623.
 regnataque 392. 720.
 regni 149. 368. 168. 153. :
 222. 10. 256. 49. 285. :
 30. 393. 758. 403. 20. :
 regnive 143. 218.
 regnis 128. 628. 271. 444. :
 301.

301: 486. 398: 881. religatam 130: 672.
 regno 13: 182. 149: 378. religatus 419: 445.
 278: 668. 290: 148. 433: religione 308. 693.
 804. relinquam 190: 52. 191: 55. 277: 619. 336: 704.
 regnum 156: 566. 409: 175. 464: 658.
 regnum 11: 152. 122: 477. relinquant 108: 86.
 131: 705. 178: 463. 240: 495. 321: 270. 391: 712. relinquantur 190: 41.
 406: 86. 415: 331. 425: relinque 153: 299. 306: 590. 426: 614. 620. 356: 476.
 regnumque 384: 522. 457: relinquentur 450: 349.
 485. relinquare 297: 341.
 regunt 271: 433. relinquet 169: 196.
 reguntur 169: 179. relinqui 293: 235. 458: 526.
 rejeci 255: 32. relinquis 225: 119.
 rejectit 122: 475. relinquit 28: 538. 69: 771.
 rejectura 274: 512. 76: 39. 108: 101. 126: 589. 162: 34. 201: 357.
 rejice 428: 677. 301: 459. 478. 307: 670.
 rejicere 62: 582. 381: 428. 405: 87. 100. 416: 363. 422: 513.
 rejiceret 276: 606. relinquitte 247: 691.
 relabens 334: 619. relinquitur 304: 585.
 relabi 98: 616. relinquo 61: 576. 117: 336.
 relanguit 172: 291. relinquo 46: 167. 52: 315. 170: 202. 380: 421.
 relapsa 286: 57. 400: 939. 419: 446.
 relatis 170: 214. 368: 122. reliquerat 31: 598. 278: 645. 416: 348.
 relatu 134: 793. 260: 167. 315. 170: 202. 380: 421. reliquerunt 393: 734.
 relatus 262: 188. 405: 83. 400: 939. 419: 446. 457: 820. 266: 318. 457: 496.
 relaxant 17: 281. reliquit 11: 150. 26: 494.
 relecto 227: 173. 27: 526. 47: 186. 97: 585. 590. 140: 136. 275: 563. 287: 66. 307: 662.
 releguntque 125: 570. 321: 277. 323: 327. 349: 251. 366: 71. 384: 522. 401: 966. 459: 539.
 releware 174: 354. 219: 496. 496. 401: 966. 459: 539. relictæ 229: 221.
 820. 266: 318. 457: 496. relictas 165: 105. 232: 277.
 relevasse 437: 16. relictis 129: 668. 144: 252.
 relevat 316: 129. 278: 643. 391: 707. 436: 7. 442: 148. 459. 541.
 relevare 279: 674. relictis 68: 730. 54: 369. 113: 225. 320: 258. 339: 772. 474: 869.
 relicta 345: 144. relictum 20: 347. 47: 187. 73: 873. 331: 543. 385: 552. 444: 184.
 relicta 72: 847. 99: 649. 115: 293. 121: 447. 225: 108. 302: 504. 327: 423. 442: 158. 457: 487.
 relicta 229: 221. relictus 195: 170. 366: 56. 410: 178. 411: 217.
 relictas 165: 105. 232: 277. relictus 195: 170. 366: 56. 410: 178. 411: 217.
 relictis 129: 668. 144: 252. 278: 643. 391: 707. 436: 7. 442: 148. 459. 541.
 relictis 68: 730. 54: 369. 113: 225. 320: 258. 339: 772. 474: 869.
 relictum 20: 347. 47: 187. 73: 873. 331: 543. 385: 552. 444: 184.
 relictus 195: 170. 366: 56. 410: 178. 411: 217.
 religarat 381: 439. religaret 430: 735.
 religata 130: 683. 427: 645.
 religata 412: 243. religatam 130: 672.
 religatus 419: 445.
 religione 308. 693.
 relinquam 190: 52. 191: 55. 277: 619. 336: 704.
 relinquant 108: 86.
 relinquantur 190: 41.
 relinque 153: 299. 306: 590. 426: 614. 620. 356: 476.
 relinquentur 450: 349.
 relinquare 297: 341.
 relinquet 169: 196.
 relinqui 293: 235. 458: 526.
 relinquis 225: 119.
 relinquit 28: 538. 69: 771.
 76: 39. 108: 101. 126: 589. 162: 34. 201: 357.
 301: 459. 478. 307: 670.
 381: 428. 405: 87. 100. 416: 363. 422: 513.
 relinquitte 247: 691.
 relinquitur 304: 585.
 relinquo 61: 576. 117: 336.
 relinquo 46: 167. 52: 315. 170: 202. 380: 421.
 400: 939. 419: 446.
 reliquerat 31: 598. 278: 645. 416: 348.
 reliquerunt 393: 734.
 reliqui 215: 732.
 reliquit 11: 150. 26: 494.
 27: 526. 47: 186. 97: 585. 590. 140: 136. 275: 563. 287: 66. 307: 662.
 321: 277. 323: 327. 349: 251. 366: 71. 384: 522. 401: 966. 459: 539.
 relictæ 229: 221.
 relictis 165: 105. 232: 277.
 relictis 129: 668. 144: 252.
 278: 643. 391: 707. 436: 7. 442: 148. 459. 541.
 relictis 68: 730. 54: 369. 113: 225. 320: 258. 339: 772. 474: 869.
 relictum 20: 347. 47: 187. 73: 873. 331: 543. 385: 552. 444: 184.
 relictus 195: 170. 366: 56. 410: 178. 411: 217.
 religarat 381: 439.
 religaret 430: 735.
 religata 130: 683. 427: 645.
 religata 412: 243. remis 98: 598. 619. 100: 657. 156: 558. 180: 512. 226: 138. 405: 75. 465: 703.
 remisque 322: 728.
 remisit 46: 185. 47: 200. 94: 500. 215: 718. 266: 314. 453: 414.
 remissis 113: 229. 150: 392. 170: 228. 266: 315. 136: 35.
 remissos 88: 319.
 remissurus 139: 95.
 remittas 180: 501.
 remittat 90: 378.
 remittent 328: 452.
 remitti 31: 604.
 remittis 92: 450.
 remittit 47: 191. 167: 144. 297: 330. 325: 376.
 remittunt 350: 702.
 remolliri 148: 354.
 remollescit 278: 661. 295: 285.
 remollescunt 21: 378.
 remoraminaque 97: 567.
 remorata 109: 137. 307: 671.
 remoratur 372: 220.
 remoretur 320: 233.
 remos 18: 294. 100: 664. 675. 328: 462. 329: 475. 486. 421: 507.
 remota 17: 279. 389: 676.
 remotam 184: 638.
 remotis 19: 328. 242: 571.
 remotio 368: 100.
 remotos 439: 62.
 remotus 338: 764.
 remove 143: 216.
 removebitur 343: 91.
 removente 179: 493.
 removerat 108: 81.
 removere 199: 256.
 removete 227: 157.
 removete 382: 467.
 removi 99: 645. 379: 373.
 removit 33: 674. 154: 488. 153: 43. 184: 649. 362. 626. 381: 432. 410: 187.
 remugis 32: 657.
 Remulus 426: 617.
 Remulusque 426: 616.
 renarrat 173: 316.
 renarro 159: 634.
 renasci 453: 402.
 renideas 304: 558.
 renovamine 248: 729.
 renovantur 420: 465.
 renovare

- renovare 271: 424.
 renovat 329: 472.
 renovata 196: 215.
 renovataque 141: 156.
 renovatus 9: 110.
 renovaverat 441: 125.
 renuente 234: 325.
 renuere 463: 649.
 reor 22: 394. 327: 438.
 357: 505. 364: 14.
 reos 438: 42.
 repagula 45: 155. 139: 120.
 432: 783.
 repandus 100: 680.
 reparabat 4: 11.
 reparabile 21: 379.
 reparare 21: 363.
 reparasque 334: 625.
 reparat 446: 253.
 reparatque 112: 216.
 reparata 22: 413.
 repellere 277: 631.
 repellite 469: 777.
 rependatur 66: 694.
 rependis 136: 15.
 repens 342: 61.
 repente 119: 402. 126: 586.
 repentinos 135: 5.
 repercussa 92: 434.
 repercussio 43: 110. 134: 783.
 repercussum 291: 184.
 reperire 155: 519. 520.
 reperit 153: 477.
 reperitur 298: 377. 470: 795.
 reperta 32: 654. 34: 687.
 688. 154: 518. 156: 572.
 211: 592.
 repertis 176: 408.
 repertum 14: 214.
 repetam 260: 147.
 repetamus 81: 151.
 repetat 155: 530.
 repetatne 83: 204.
 repetebam 219: 814.
 repetenda 229: 212.
 repetendaque 400: 947.
 repetendus 277: 615.
 repetens 44: 125. 179: 491.
 258: 103. 395: 739.
 repetisse 181: 562. 411: 232. 153: 464. 303: 530.
 337: 711.
 repetitque 272: 471.
 repetita 132: 734. 153: 473. 227: 171. 464: 684.
 repetitaque 162: 20. 249: 769. 309: 726.
 repetiti 178: 439.
 repetitum 270: 422. 350: 287.
 repetoque 98: 604.
 repertunt 22: 388. 121: 463.
 replam 200: 334.
 replent 346: 156.
 repleri 246: 679.
 replet 20: 338. 84: 239.
 199: 285.
 repletum 257: 87.
 reponere 359: 557.
 reponit 295: 269. 453: 407.
 reponunt 104: 10.
 reponuntur 16: 259.
 reportat 90: 369.
 repesco 471: 180. 372: 200. 373: 235.
 repescunt 417: 40.
 repperit 31: 607. 53: 337.
 109: 108. 153: 477. 230: 246. 383: 487. 427: 653.
 reppulerint 216: 740.
 reppulit 70: 786. 96: 64.
 260: 164. 303: 527.
 reprehensa 458: 526.
 repressit 36: 755. 182: 583.
 260: 163.
 repugnas 189: 11. 320: 239.
 repugnat 26: 489. 43: 87.
 103. 90: 376. 224: 73.
 296: 319. 473: 854.
 repulsa part. 95: 533. 180: 512. 345: 124.
 repulsa 131: 711.
 repulsa nom. 276: 580. 401: 967. 404: 42.
 repulsa nom. 90: 395. 347: 199. 458: 503.
 repulsa particip. 287: 82.
 repulsam nom. 43: 97. 86: 289.
 repulsa particip. 393: 735.
 repulso 71: 817. 397: 860.
 repulsus 323: 333.
 repurgat 45: 603.
 repurgato 145: 286.
 requiem 128: 629. 345: 135. 346: 146.
 requiemque 28: 541. 128: 642. 244: 628.
 requies 219: 817. 298: 377.
 requiescere 304: 556. 308: 688.
 requiscit 110: 156. 428: 665.
 requieverit 75: 12.
 requievit 129: 662. 301: 480. 304: 557.
 requiram 230: 332.
 requirere 60: 551.
 requirens 53: 336.
 requirenti 130: 680.
 requireret 66: 692.
 requiris 209: 521. 217: 762. 372: 211. 422: 508.
 requirit 75: 9. 109. 129.
 207: 479. 436: 6. 446: 235. 370: 154.
 requiro 209: 515. 400: 940.
 rerum 4: 9. 8: 79. 23: 419.
 40: 31. 50: 259. 52: 300.
 80: 144. 128: 641. 129: 649. 203: 509. 522. 212: 614. 223: 49. *alibi*.
 rerumque 185: 677. 446: 252.
 res 23: 433. 62: 591. 80: 138. 94: 511. 113: 223.
 125: 550. 173: 319. 209: 513. 219: 831. 248: 725.
 259: 122. 269: 397. *alibi*.
 resque 43: 89. 89: 350. 119: 394. 426: 610. 468: 748.
 rescierit 56: 424.
 rescindere 65: 677. 678: 359. 543. 432: 784.
 refecare 318: 182.
 refecat 245: 649.
 refectas 198: 264.
 refecuta 163: 36. 252: 863.
 393: 749.
 refedit 173: 301. 192: 102.
 214: 671. 287: 88. 428: 659.
 refeminet 452: 392.
 referabo 442: 145.
 referabit 223: 61.
 referatis 133: 762.
 referato 185: 663.
 referatque 298: 384.
 reservant 370: 168.
 reservent 213: 657.
 residant 258: 95.
 residens 30: 575. 149: 364.
 289: 124. 394: 787.
 residentem 266: 310.
 residerat 191: 76.
 resides 419: 336.
 residunt 447: 72.
 resiliire 100: 677. 175: 374.
 resiliuit 357: 480.
 resimas 406: 95.

resistere 18: 288. 262: 191. 381: 615. 417: 396: 469: retinente 140: 127.
 resisti 262: 200. 767. retinentia 184: 644.
 resistit 27: 503. restatque 152: 437. retinere 47: 192. 317:
 resistite 296: 322. restitit 181: 539. 175: 336: 687. 395: 809.
 resistunt 450: 339. restitit 58: 500. 174: 327. 415: 340.
 resolvent 64: 654. 425: 604. 460: 569. 465: retinet 32: 647. 297: 342.
 resolvi 417: 400. 690. 350: 28.
 resolu it 15: 227. 184: 643. restituit 15: 407. 316: 135. retorquet 131: 716.
 243: 587. resto 99: 626. 384: 516. retorserunt 308: 696.
 resolvite 21: 382. resumere 256: 59. 252: 193. retractant 125: 569.
 resolvo 51: 282. 193. retractat 295: 288. 298:
 resoluta 272: 468. 273: resumit 274: 524. 370.
 483. resumpta 467: 743. retracto 215: 719.
 resolutum 198: 253. resumptis 129: 665. retrahebat 78: 87.
 resonabat 234: 320. 348: resupina 50: 267. 172: retraxi 373: 237.
 214. 275. retro 28: 520: 78: 88, 98.
 resonabilis 89: 358. resumino 345: 138. 82: 187. & *alibi*.
 resonant 216: 333. 307: resupinoque 36: 730. retroque 109: 134. 251:
 668. resupinum 367: 86. 812. 345: 136.
 resonare 192: 106. resupinus 109: 121. 138: retroversus 129: 656.
 resonat 84: 231. 84. 148: 352. 349: 239. retuleram 218: 795.
 resonis 94: 496. 352: 324. 458: 520. retulit 23: 437. 52: 303.
 respexit 425: 604. 11. 90: 387. 175: 383. 369:
 respexit 363: 4. 141: 414: 310. 437: 11:
 respice 335: 659. 457: 494. 461: 586. retusa 357: 496.
 respicere 143: 224. 331: 421: revellere 352: 356.
 547. 495. revelli 110: 152. 153. 243:
 respiceret 324: 354. 584. 260: 168. revellit 197: 226. 257: 86.
 respiciens 76: 22. 117: 339. 351: 300.
 351: 314. reverentia 194: 146. 211:
 respicio 409: 173. 609. 259: 123. 271: 447.
 respicit 47: 190. 73: 874. 275: 555. 294: 251.
 90: 383. 203: 389. 229: reverfurum 328: 453.
 216. 314: 66. 408: 129. revertat 225: 113.
 464: 646. 275: 555. 294: 251. revertetur 157: 535.
 respiramen 345: 142. reverentes 67: 714. 322:
 respiramina 72: 828. 303. reverti 181: 563. 301: 461.
 responde 110: 143. 373: 248. 373: 248.
 responderat 90: 380. revertitur 178: 467. 251:
 respondere 421: 497. 822. 394: 777.
 responderet 361: 618. revexit 380: 402.
 responait 68: 742. 225: 96. revincta 136: 22.
 242: 560. 328: 441. revincta 298: 379.
 responsa 88: 340. revinctam 319: 212.
 responsaque 95: 527. revirescere 55: 408. 199:
 responsura 90: 387. 305. 305.
 restabam 101: 688. revivax 102: 77.
 restabant 143: 208. revocabile 172: 264.
 restabas 35: 728. revocamina 62: 596.
 restabat 34: 700. 57: 471. revocantis 27: 503.
 65: 655. 173: 298. 179: revocare 20: 335. 113: 248.
 486. 252: 847. 257: 80. 195: 177. 277: 617.
 282: 769. 307: 673. revocata 300: 452.
 restagnantis 324: 364. revocataque 218: 794.
 restant 126: 581. *bis*. 383: revocate 96: 548.
 507. 454: 430. revolat 214: 639.
 restare 379: 379. 400: 947. 419: 439.
 restat 21: 365. 298: 373. 275: 575: 452: 348.
 1113 3

- revolvēt 281: 747.
 revolvor 297: 335.
 revomitque 393: 731.
 reus 376: 314. 438: 36.
 revulsam 398: 882.
 revulsū 137: 39. 350: 281. 352: 341.
 revulsus 52: 316.
 revulso 410: 181.
 revulsos 333: 554.
 Rex 16: 251. 148: 356.
 159: 650. 179: 490. 180: 520. 192: 102. 244: 603.
 290: 155. 315: 99. 316: 142. 318: 205. 325: 383.
 372: 217. 381: 436. 390: 679. 414: 321. 461: 581.
 585.
 Rexque 341: 30.
 rexerat 54: 370.
 rexerit 55: 353.
 réxit 112: 212. 432: 773.
 Rhadamanthō 271: 439.
 Rhadamanthūs 271: 435.
 Rhamnusia 91: 405.
 Ramnulis 429: 694.
 Rhanisque 81: 171.
 Rhegi 402: 5.
 Rhegion 404: 48.
 Rhenum 50: 258.
 Rhesi 383: 249.
 Rhesum 367: 98.
 Rhetenore 422: 504.
 Rhodanumque 50: 258.
 Rhodiæ 360: 574.
 Rhodon 202: 365.
 Rhodope 48: 222. 181: 589.
 Rhodopæius 285: 11. 286: 50.
 Rhodopen 165: 87. 287: 77.
 Rhodosque 112: 204.
 Rhœtæi 318: 197.
 Rheti 137: 38.
 Rhœtus 350: 271, 285.
 ritū 58: 481.
 rictus 36: 741. 77: 74. 100: 674. 108: 97. 175: 378.
 313: 59. 316: 126. 325: 367. 404: 65. 409: 168.
 ridens 139: 115.
 rident 160: 669.
 ridentem 123: 516. 266: 317.
 ridet 56: 429. 94: 514. 100: 657. 444: 205.
 rigavit 327: 419.
 rigabant 78: 100. 316: 122.
- rigebat 250: 807.
 rigent 182: 573. 421: 503.
 rigescere 268: 357. 424: 564.
 rigescunt 54: 364.
 riger 71: 823. 124: 527. 316: 150. 390: 691.
 rigida 427: 647.
 rigidas 277: 613.
 rigidi 222: 20. 313: 45.
 rigidique 250: 797.
 rigidis 237: 428. 299: 425. 396: 846. 433: 797.
 rigido 71: 813. 79: 118. 160: 673.
 rigidoque 123: 518.
 rigidos 263: 225. 394: 765.
 rigidum 257: 85. 294: 242.
 rigore 290: 139. 295: 283.
 rigorem 22: 401. 132: 745.
 rigori 432: 794.
 riguerunt 143: 209.
 riguisse 125: 555.
 riguo 245: 646. 395: 797.
 rima 330: 515. 414: 304. 408: 301.
 rimā 107: 65.
 rimas 47: 211. 302: 512. 398: 891.
 rimis 50: 260.
 ripa 158: 602.
 ripā 53: 337. 258: 109. 287: 74. 338: 769. 404: 49. 418: 427.
 ripæ 36: 729. 50: 250. 157: 598. 242: 552. 271: 449. 313: 53.
 ripam 175: 373. 258: 114. 118.
 ripas 32: 639. 640. 49: 241. 50: 252. 54: 371. 467: 733.
 Riphea 352: 352.
 ripis 5: 39. 6: 42. 64: 637. 157: 591. 196: 199. 197: 228.
 risere 111: 188.
 risisse 266: 316.
 risit 67: 704. 124: 524. 257: 66. 394: 774.
 risitque 152: 452.
 risus 70: 778.
 rite 85: 264. 218: 803. 388: 633. 442: 144.
 ritibus 182: 591.
 ritu 34: 695. 187: 717. 198: 258. 258: 89. 299: 398. 303: 536.
 rituque 445: 222.
- ritus: 273: 499. 436: 5. 457: 483.
 ritusque 440: 93.
 rivi 234: 334.
 rivo 278: 655.
 rivos 152: 435.
 rivus 57: 456. 333: 603.
 robora 18: 303. 78: 94. 140: 123. 186: 691. 196: 204. 208: 510. 249: 769. 314: 82. bis. 83. 352: 329. 358: 515. 417: 391. 445: 229. 454: 421.
 roborē 78: 92. 248: 743. 249: 770. 337: 443. 302: 503. 352: 331. 345. 350. 423: 549.
 roboribusque 212: 632.
 roboris 55: 404. 249: 748. 444: 202.
 robrur 249: 753. 302: 492.
 robusta 139: 120.
 robustior 444: 206. 445: 207.
 rodunt 390: 691.
 rogā 162: 33.
 rogabam 174: 329. 336: 695.
 rogabat 143: 223. 179: 469.
 rogaberis 403: 31.
 rogabo 93: 465.
 roganda 151: 415. 46: 183.
 rogandos 171: 263.
 rogant 16: 248. 55: 396. 106: 31. 322: 290. 347: 176. 400: 951. 421: 484.
 rogantem 61: 566. 180: 523: 252. 863: 298: 393.
 rogantis 200: 308.
 roganti 84: 240. 152: 449. 162: 33. 282: 751. 303: 552. 336: 683.
 rogantis 195: 169. 326: 399.
 rogarem 223: 53.
 rogari 332: 583. 403: 30.
 rogat 21: 386. 36: 735. 41: 47. 86: 288. 173: 301. bis. 185: 684. 197: 249. 254: 2. 382: 471. 432: 787.
 rogata 100: 653. 182: 579.
 rogati 110: 154.
 rogato 86: 285.
 rogatus 159: 651.
 rogavi 408: 138.
 rogavit 192: 90.
 rogem 53: 465.

- roger 93: 465.
 roges 293: 220. 396: 823.
 rogique 390: 687.
 rogis 110: 166. 211: 610.
 rogos 211: 609. 323: 333.
 rogum 387: 610.
 rogumque 63: 619.
 rogus 239: 478. 387: 601.
 442: 156.
 Romam 454: 431. 461: 597.
 Romana 433: 800. 809.
 Romanæ 435: 849.
 Romanam 467: 736.
 Romane 463: 637. 654.
 Romani 434: 837.
 Romanique 472: 826.
 Romanum 14: 201.
 Romechiumque 465: 705.
 Romule 433: 806.
 Romuleæ 462: 625.
 Romuleos 435: 845.
 Romulus 460: 561.
 rorant 17: 267.
 rorantia 20: 339. 82: 177.
 rorat 387: 622.
 rose 81: 164. 114: 263.
 297: 360. 313: 57. 354: 410. 429: 708.
 rorescit 446: 246.
 ros 159: 635.
 rosaria 465: 708.
 rosarum 43: 113.
 rosave 354: 410.
 roseo 215: 710.
 rostris 85: 249.
 rostrisque 387: 613.
 rostro 28: 536. 131: 706.
 160: 673. 165: 97. 226: 147. 236: 371. 309: 713.
 337: 735. 738. 413: 282.
 417: 391. 441: 113.
 rostrum 54: 376. 155: 545.
 185: 673.
 rota 45: 139. 458: 522.
 rotave 24: 448.
 rotæ 43: 108. 44: 133.
 rotarum 170: 219.
 rotat 123: 518.
 rotatis 42: 74. 263: 221.
 rotato 351: 296.
 rotatum 263: 217.
 roris 80: 150.
 rotisque 52: 312.
 ruat 141: 166.
 rubebant 343: 71.
 rubefactaue 379: 394.
 rubefecit 236: 383.
 rubens 350: 277.
 rubent 93: 484. 325: 375.
 rubentem 122: 482.
 rubentes 54: 375.
 rubenti 116: 332. 288: 101.
 rubentia 170: 222.
 rubescere 44: 116. 98: 600.
 rubescunt 386: 581.
 rubet 444: 193.
 rubetis 9: 105.
 rubigine 70: 776. 250: 802.
 rubor 114: 268. 116: 329.
 163: 47. 210: 555. 398: 887.
 rubore 26: 484. 57: 450.
 ruborem 91: 423. 93: 482.
 239: 466. 305: 594.
 rubori 94: 491.
 rubra 325: 368.
 rubuerunt 312: 19.
 rude 280: 719.
 rudem 162: 19. 196: 213.
 rudente 98: 616.
 rudentes 329: 474: 495.
 rudi 159: 646.
 rudibusque 22: 406.
 rudis 4: 7. 8: 87. 23: 429.
 306: 636. 375: 290.
 ruent 51: 296.
 ruenti 235: 343.
 ruere 141: 166. 338: 538.
 rugas 445: 232.
 rugis 86: 276.
 rugosis 246: 674.
 rugosique 212: 626.
 rumæ 14: 202. 172: 268.
 ruinam 240: 498.
 ruinas 454: 424. 471: 812.
 ruit 102: 715. 163: 51.
 182: 586. 207: 475.
 235: 343. 324: 336. 331: 530. 556. 367: 83. 467: 730.
 ruitque 345: 134.
 ruitis 271: 428.
 ruiturum 121: 460.
 rumor 85: 253. 167: 147.
 304: 561.
 rumoribus 335: 667.
 rumorum 342: 55.
 rumpere 349: 249. 470: 780.
 rumpit 14: 208. 109: 124.
 159: 639. 171: 251. 456: 465.
 rumpitque 21: 384.
 rumpo 196: 203.
 rumpant 333: 598.
 rupe 109: 114. 263: 211.
 333: 591. 394: 786.
 rupes 84: 226: 158: 613.
 rupibus 409: 167. 410: 190.
 rupisque 132: 733.
 rupisset 136: 36.
 rupit 99: 627. 114: 255.
 144: 257. 167: 131. 309: 723. 344: 96. 345: 117.
 350: 289. 254: 391. 382: 476.
 rupta 150: 406. 332: 569.
 381: 442.
 rupti 359: 567.
 ruptis 358: 511.
 ruptosque 301: 490.
 rura 33: 676. 75: 2. 145: 276. 207: 463. 301: 478.
 316: 146. 338: 766. 392: 720. 451: 367.
 rure 66: 688.
 ruricolæ 176: 392. 319: 91.
 ruricolam 441: 124.
 ruricolisque 153: 479.
 rurigenæ 217: 770.
 ruris 15: 232. 40: 16. 462: 617.
 rursumque 256: 42. 444: 190.
 rursus 88: 327. 90: 383.
 93: 486. 101: 684. *alibi plur.*
 rursusque 160: 660. 163: 47. 295: 288. 344: 98.
 359: 557.
 rus 34: 694. 426: 627.
 rustica 13: 192. 157: 583.
 174: 348. 422: 522.
 rustice 66: 699.
 rusticisque 351: 294.
 rutilis 64: 635. 119: 403.
 152: 440. 187: 715.
 rutilo 43: 112.
 rutilos 52: 319. 327: 436.
 rutilum 138: 83.
 Rutuli 422: 528.
 Rutilos 419: 455.
 Rutilum 424: 567.
 ruunt 18: 285. 46: 167. 47: 204. 83: 209. 95: 529.
 357: 424.
 S.
 Sabina 434: 832.
 Sabinæ 436: 4.
 Sabini 432: 775.
 Sabinis

- Sabinis 433: 797, 807.
 sacer 16: 254. 125: 571. 156: 573. 289: 109. 308: 63. 317: 163.
 sacerdos 104: 4. 139: 109. 211: 593. 308: 693. 382: 475. 388: 640. 464: 676.
 sacerdoti 247: 707.
 sacerdoti 390: 703.
 sacerdotis 464: 681. 469: 778.
 sacra 48: 223. 67: 713. 76: 26. 81: 156. 95: 518. 530. 96: 558. 97: 576. 101: 691, 702, 710. 102. 732. 106: 32. 37. 170: 202. 192: 94. *& alibi.*
 sacraque 230: 250. 457: 489.
 sacraaria 308: 695.
 sacrarunt 257: 88.
 sacras 21: 368. 326: 412. 453: 407.
 sacraque 467: 727.
 sacrata 300: 451. 318: 198. 438: 55. 474: 864.
 sacrataque 296: 321.
 sacravere 307: 646.
 sacri 243: 956. 342: 33. 405: 80. 408: 130.
 sacrificâ 349: 249.
 sacrificat 406: 84.
 sacrilegæ 313: 41.
 sacrilegi 250: 792. 351: 817.
 sacrilegos 105: 23.
 sacris 18: 287. 170: 201. *bis.* 182: 588. 239: 482. 295: 399. 341: 14. 462: 625.
 sacrificque 409: 156.
 sacro 44: 122. 99: 621. 153: 469. 403: 21.
 sacroque 121: 449.
 sacrorum 97: 574. 173: 325. 183: 303. 314: 68. 315: 94.
 sacros 24: 446. 57: 464. 145: 263. 160: 661. 211: 602. 247: 713.
 sacrum 184: 648. 192: 101. 249: 752. 382: 451.
 sacri 225: 97.
 sacula 92: 444. 107: 67. 170: 208. 198: 274. 408: 144. 453: 395. 455: 446.
 saculaque 10: 26.
 sepe 23: 428. 25: 481. 482. 32: 639. 41: 65.
- & alibi quam plur.*
 sapius 123: 508. 130: 685. 150: 397. 272: 457.
 sæva 24: 453. 108: 102. 131: 716. 135: 6. 210: 561. 262: 199. 266: 317.
 sævaque 42: 82.
 sævæ 124: 547. 371: 185.
 sævam 57: 470. 104. 8.
 sævamque 249: 766.
 sævarum 119: 404. 203: 387.
 sæve 351: 296.
 sævi 182: 581. 341: 8. 419: 439.
 sævique 353: 381.
 sævior 10: 126. 97: 571. 395: 798. 397: 858.
 sævis 52: 313. 191: 64. 201: 342. 297: 350.
 sævisque 417: 402.
 sævissimè 348: 219.
 sævit 14: 200. 55: 399. 400. 131: 713. 232: 296. 237: 416. 324: 345. 325: 369. 383: 504. 391: 709.
 sævitæ 87: 306. 125: 550.
 sævitiam 186: 688.
 sævo 178: 464. 423: 559. 440: 92.
 sævorum 348: 219.
 sævumque 360: 582.
 sagacior 333: 599.
 sagax 83: 207. 140: 146. 234: 316.
 sagitta 27: 519. 171: 235. 258. 247: 695. 360: 571.
 sagittâ 172: 266. 258: 102. 259: 127. 305: 588. 361: 596.
 sagittæ 291: 170. 366: 51.
 sagittam 236: 380. 323: 324.
 sagittas 63: 616. 82: 188. 149: 367. 263: 232. 380: 401.
 sagittifera 25: 468.
 sagittis 25: 460. 222: 31. 377: 334: 383: 501.
 Salentinumque 438: 51.
 salibus 448: 286.
 salici 157: 594.
 salicis 395: 800.
 salicta 157: 590.
 salictis 324: 363.
 salientes 97: 587.
 salientia 244: 606.
 saligna 258: 99.
 salignis 245: 656.
- saligno 245: 659.
 salire 181: 559.
 saliant 175: 381. 295: 289.
 salix 234: 336.
 Salmaci 116: 306.
 Salmacis 115: 286. 117: 337. 347. 449: 319.
 saltatibus 427: 637.
 saltem *adv.* 44: 126. 117: 334. 265: 781. 281: 729. 336: 705.
 saltibus 452: 377. 397: 872.
 saltu 52: 314. 76: 42. 175: 365. 217: 772.
 saltu *pro nemore* 256: 47.
 saltuque 422: 521.
 saltumque 125: 552.
 saltus 46: 165. 98: 599. 101: 683. 330: 524.
 saltus *nemora* 58: 498. 66: 689.
 salva 441: 109.
 salve 56: 428. 358: 530. 461: 581.
 salus 99: 648. 412: 236.
 salutant 132: 736. 213: 651. 467: 731.
 salutantum 146: 295.
 salutat 76: 25. 464: 687.
 salute 403: 11. 413: 271.
 salutem 28: 534. 179: 477. 183: 624. 195: 173. 274: 529.
 saluten 180: 508.
 salutifer 64: 642. 467: 744.
 salutifera 462: 632.
 salutis 210: 564.
 Samenque 391: 711.
 Samius 439: 60.
 Samos 229: 221.
 sana 123: 521. 276: 599.
 sanæ 223: 35.
 sancta 423: 536.
 sanctaque 279: 690.
 sanctæ 21: 372.
 sanctasque 102: 733.
 sanctique 317: 172.
 sanctis 168: 164.
 sanctius 8: 76.
 sanesque 403: 23.
 sanet 299: 397.
 sanguine 11: 157. 12: 162. 14: 201. 15: 235. 35: 719. 43: 90. 49: 235. 54: 368. 63: 610. 64: 652. 71: 824. 80: 140. 95: 522. *& alibi quam plur.*
 sanguinea 77: 57.
 sanguineaque

sanguineaque 11: 143.
 sanguinea 54: 360. 367: 85.
 sanguineam 79: 125.
 sanguineis 418: 408.
 sanguinis 107: 52. 198: 259. 272: 465. 326: 402. 359: 558: 369: 142; 149: 370: 152. 454: 423.
 anguis 78: 85. 171: 259. 249: 762. 259: 129. 301: 459. 302: 493. 345: 127. 350: 275. 352: 326. 382: 469. 410: 195. 431: 754. 441: 175.
 anguisque 76: 39. 294: 241.
 aniem 201: 338.
 aniemque 122: 494.
 anior 189: 18. 274: 541.
 ano 216: 742.
 apiens 381: 433.
 apiente 306: 622. 378: 354.
 apienter 379: 377.
 apientius 43: 102.
 apies 428: 675.
 arcina 170: 224.
 arculaque 313: 36.
 ardidibus 316: 137. 317: 152.
 ariffa 356: 466. 357: 479.
 arpedonis 374: 255.
 it 222: 24.
 ata 8: 89. 168: 157.
 atæ 200: 322.
 atam 196: 185. 323: 320.
 atelles 416: 354.
 ati 193: 124. 213: 665. 482: 778.
 atia 261: 178.
 atiaque 172: 281.
 atiantur 133: 759.
 atiat 172: 282.
 atiare 325: 371.
 atiatæ 85: 252: 219: 813.
 atiatæ 80: 140.
 atiator 251: 836.
 atis *adv.* 13: 196. 20: 357. 22: 406. 26: 500. *& alibi plur.*
 atis *i. e. segitibus.* 18: 286.
 atisque 120: 429.
 atos 115: 282. 140: 141.
 atum 37: 771. 263: 233. 344: 93.
 aturæ 456: 473.
 aturata 317: 166.
 aturatos 303: 541.
 Saturnia 31: 612. 615. 56: 435. 59: 531. 86: 271. 87: 293. 88: 333. 89: 365. 121: 448. 122: 464. 147: 330. 261: 176. 414: 320. 432: 782.
 Saturnius 12: 163. 151: 420. 247: 703. 264: 242.
 Saturno 9: 13.
 Saturnus 167: 126. 273: 497. 473: 858.
 faturos 44: 120.
 fatus 8: 82. 36: 751. 235: 363. 321: 271. 280. 368: 123. 426: 611.
 Satyri 166: 110. 175: 383. 176: 393. 427: 637.
 Satyrique 13: 193. 105: 25.
 Satyros 34: 692.
 faucia 9: 102. 54: 361. 64: 652. 71: 808. 298: 373. 325: 373.
 faucius 102: 719. 262: 204. 348: 206. 350: 280. 351: 302.
 faxa 22: 400. 411. 58: 491. 84: 226. 97: 570. 133: 778. 141: 160. 158: 613. 181: 547. 196: 204. 222: 18. 242: 552. 303: 535. *& alibi.*
 faxaque 450: 347.
 faxea 125: 557. 154: 509. 350: 283. 449: 313.
 faxeus 405: 73.
 faxi 164: 76. 398: 892.
 faxificos 143: 217.
 faxis 313 42. 450: 347.
 faxo 21: 576. 33: 679. 67: 707. 123: 518. 124: 544. 142: 202. 147: 317. 182: 573. 222: 16: 241: 539. 286: 44. 324: 340. *& alibi.*
 faxoque 35: 718. 143: 233. 165: 100.
 faxum 52: 326. 72: 836. 115: 278. 121: 460. 132: 752. 173: 309. 315: 110. *bis* 341: 23. 364: 26. 385: 557. 431: 758.
 faxumque 334: 642. 352: 341. 424: 565.
 scabræ 250: 802.
 scelerata 10: 127. 109: 113. 121: 456. 170: 213. 201: 340. 250: 792.
 scelerataque 139: 102. 224: 94. 388: 628.
 sceleratæ 457: 498.
 scelerato 136: 37. 146: 293.
 sceleratos 469: 776.
 sceleratus 10: 131. 75: 5. 240: 497. 249: 754. 270: 408.
 sceleri 145: 273. 301: 460. 468. 441: 128.
 scelerique 296: 322.
 sceleris 179: 473. 182: 578. 225: 105. 238: 465. 293: 225. 298: 367. 381: 433.
 scelerisque 99: 645.
 scelerum 365: 45.
 scelus 80: 142. *bis.* 123: 303. 184: 635. 195: 172. 225: 111. 226: 130. 239: 484. *bis.* 249: 774. 273: 505. 296: 314. 315. 323. 297: 342. 314: 67. 440: 88.
 scepra 85: 265. 332: 560.
 scepri 72: 847. 208: 506. 371: 192.
 scepro 426: 612.
 sceproque 12: 178. 192: 103.
 sceptrum 151: 422. 390: 680. 424: 570. 426: 619.
 Schœneia 305: 609. 307: 660.
 sciat 46: 170.
 sciet 55: 392. 264: 258.
 scilicet 43: 90. 57: 471. 80: 135. 99: 647. *& alibi.*
 scindere 260: 166.
 scindit 335: 683.
 scinditque 298: 386.
 scinditur 109: 123: 467: 739.
 scindunt 328: 463.
 scintilla 192: 80.
 scire 63: 615. 88: 338. 119: 410. 155: 520. 217: 780. 299: 413. 329: 493. 389: 672. 414. 417. 429: 696.
 scires 12: 162. 162: 23.
 sciret 452: 388.
 Scironis 206: 447.
 scis 372: 203.
 scissaque 220: 853.
 scissæ 124: 546.
 scissæque 421: 526.
 scisset 153: 472.
 scit 46: 170. 153: 474. 182: 580. 355: 440.
 scitabere 37: 775.
 scitantibus

- scitantibus 59: 511.
 scitariæ 68: 741.
 scitaris 134: 793.
 scitatur 297: 357. 334:
 622.
 scite 442: 142.
 scitetur 60: 548.
 scitis 92: 443. 462: 623.
 scitusque 258: 108.
 scopulis 97: 592. 131: 707.
 206: 447. 395: 801. 458:
 518.
 scopulo 243: 593. 339:
 783. 381: 438.
 scopuloque 125: 553.
 scopulos 190: 33. 206: 447.
 276: 592. 406: 88.
 scopulosque 84: 226.
 scopulum 164: 70. 405:
 73. 410: 182.
 scopulus 124: 525. 263:
 226.
 scorpion 42: 83.
 scorpions 47: 196.
 scorpions 451: 371.
 scribit 274: 522.
 scripsi 277: 626.
 scripta 274: 527.
 scripto 292: 206.
 scrobibus 197: 243. 318:
 189.
 scrutantur 442: 137.
 sculpi 293: 248.
 Scyllaceaque 465: 702.
 Scylla 191: 65. 224: 91.
 225: 104. 392: 730. 398:
 900. 403: 18. 404: 59.
 405: 70.
 Scyllâ 404: 39.
 Scyllâ 404: 52.
 Scyron 207: 464.
 Scyronve 370: 156.
 Scythiæ 48: 224. 250: 788.
 Scythiam 7: 64. 250: 797.
 Scythica 305: 588.
 Scythicas 159: 640.
 Scythicis 448: 285.
 Scythides 451: 360.
 Scythion 115: 280.
 se 9: 101. 35: 704. 712.
 37: 772. & *alibi quam*
plur.
 seque 22: 389. 32: 641. 644.
 63. 613. 124: 529. &
alibi.
 secabant 188: 1.
 secabatur 329: 479.
 secant 6: 46.
 secantes 21: 370.
- secedere 57: 465. 93: 467.
 secedit 318: 185.
 secent 27: 509.
 secernunt 413: 267.
 secessit 179: 490.
 secius 71: 805: 588.
 secreta 30: 594. 61: 556.
 68: 737. 69: 749. 113:
 224. 275: 558. 385: 555.
 secretaque 191: 75. 347:
 196.
 secretos 338: 765.
 secrevit 4: 23.
 sectamque 5: 33. 245: 650.
 secto 278: 658.
 sectos 94: 506.
 secuere 399: 930.
 secus 44: 130.
 secuit 5: 33.
 secula 446: 261. 475: 878.
 secum 22: 389. 109: 116.
 120: 422. 123: 500. &
alibi.
 secumque 367: 82.
 secunda 33: 659.
 secundas 80: 138. 258: 92.
 secundi 378: 360.
 secundis 246: 673.
 secundo 212: 619. 237:
 46. 380: 418. 392: 728.
 secundum 277: 618.
 secura 156: 572. 167: 137.
 206: 415. 220: 867. 283:
 784. 347: 199.
 securaque 421: 490.
 securæ 9: 100.
 secures 205: 428.
 securi 67: 28. 298: 372.
 349: 249. 411: 126.
 securiferumque 356: 460.
 securim 236: 397.
 securior 11: 151.
 securosque 264: 240.
 securum 445: 129.
 securus 205: 435. 327: 423.
 secus 68: 727. 178: 455.
 227: 162. 344: 102. 357:
 480. 443: 180.
 secuta 82: 201. 83: 214.
 125: 550: 281: 737. 314:
 71. 343: 82. 464: 664.
 secutæ 124: 543. 283: 780:
 313: 45. 394: 781.
 securi 141: 157. 253: 884.
 309: 710. 423: 542.
 secutum 97: 576. 138: 91.
 339: 778. 368: 123.
 secuturo 146: 289.
 secutus 84: 228. 91: 414.
- 140: 124. 358: 529.
 sed 8: 93. 10: 138. 12:
 160. 13: 190. & *alibi*
quam plur.
 sedant 440: 83.
 sedate 91: 415.
 sedatis 450: 349.
 sede 72: 846. 94: 504. 96:
 539. 108: 78. 147: 321.
 148: 359. 331: 555. 442:
 148. 159: 473: 843.
 sedem 154: 497. 169: 187.
 206: 445. *bis.*
 sedens 39: 12. 320: 237.
 399: 923.
 sedere 12: 177. 78: 88.
 sederunt 350: 289.
 sedes 15: 218. 30: 574.
 120: 433. 121: 456. 148.
 348. 406: 98. 422: 510.
 437: 22. 438: 35. 455.
 449. 467: 728: 473: 839.
 sedesque 467: 738.
 sedet 18: 293. 70: 775. 412.
 261. 450: 337.
 sedibus 45: 147. 59: 513.
 164: 72. 409: 155.
 sedilia 147: 317.
 fedit 34: 682. 71: 814.
 114: 261: 177: 432. 193.
 136. 287: 74: 443: 162.
 feditio 271: 426.
 feditioque 342: 61.
 feducati 117: 372.
 feducta 246: 673.
 feductaque 270: 406.
 feductos 398: 902.
 feductus 901: 379.
 feducunt 387: 611.
 fedula 300: 438. 399.
 928.
 fedulitas 299: 409.
 feduxit 66: 691.
 fegetes 47: 213. 79: 110.
 350: 274.
 fegetem 389: 653.
 fegetes 10: 137. 17: 272.
 18: 295. 153: 482. 232.
 290.
 feignem 85: 246.
 feignibus 357: 500.
 feignis 96: 563.
 felige 428: 678.
 femanimes 210: 577.
 femanimesque 411: 209.
 femanimi 135: 105.
 femel 34: 692. 64: 64.
 141: 155. 247: 695. &
alibi.

demele 87: 293.
 Semelēia 147: 329. 277: 640.
 Semelēn 85: 261.
 Semelēs 86: 274, 278.
 emefaque 185: 664.
 emefarumque 69: 771.
 femicaper 422: 515.
 emidei 13: 192.
 emideique 428: 673.
 emifer 63: 633.
 emihomines 358: 536.
 emilacerque 201: 344.
 emimarem 118: 381.
 emina 4: 9. 8. 91. 10: 123. 23: 419. 63: 629. 78: 105. 125: 573. 153: 480, 485. 193: 123. 301: 470. 445: 216. 450: 347. 452: 375.
 eminaque 132: 749.
 emine 8: 78. 36: 748. 85: 260. 212: 623. 316: 144. 469: 760.
 emineces 15: 228.
 emiramis 107: 58.
 emivir 118: 386.
 emper 29: 558, 565. 32: 633. 69: 764. 80: 135. & alibi plur.
 emperque 116: 301. 252: 842. 442: 158. 444: 197.
 ena 355: 429.
 enatum 461: 590.
 enarus 463: 641. 473: 843.
 enecta 109: 299. 265: 266. 408: 148.
 enectæ 89: 347. 179: 500. 197: 237. 246: 672. 271: 436. 445: 227.
 enectam 188: 2. 201: 337.
 enectus 196: 215. 298: 396. 347: 186. 384: 517. 408: 143.
 enem 59: 510. 198: 261.
 enemque 356: 464. 445: 210.
 enes 95: 538. 48: 722. 275: 550. 307: 646.
 enesque 241: 525.
 enex 30: 580. 49: 243. 66: 688. 106: 26. 204: 400. 247: 704. 319: 221. 338: 757. 347: 178. 351: 607. 442: 773.
 enilem 407: 117.
 eniles 197: 250. 229: 210. 241: 528.
 fenili 207: 478. 194: 163.
 fenilis 445: 212.
 fenior 32: 645. 66: 702. 247: 715. 317: 157. 335. 646. 338: 749. 347: 182. 359: 540. 445: 229. 457: 485. 473: 838.
 fenioribus 437: 10. 456: 470.
 fenis 94: 515. 188: 4. 199. 286. 360: 578. 380: 409.
 feniserat 57: 466. 66: 687. 319: 225. 33: 741.
 fenisere 46: 167.
 feniserit 100: 651. 337: 739.
 feniserunt 343: 71. 394: 785, 786.
 fenisi 93: 463. 157: 597. 220: 863. 244: 607. 400: 945. 413: 282.
 fenisibus 313: 43.
 fenisim 73: 870. 114: 254.
 fenisimus 383: 504.
 fenisisse 57: 452. 215: 727. 251: 812. 389: 656.
 fenisisset 338: 759.
 fenisistis 107: 68.
 fenisit 57: 446. 60: 545. 63: 620. 89: 365. 166: 119. bis. 120: 183: 601. 184: 630. 264: 242. 265: 273. 266: 308. 29: 277. 295: 293. & alibi.
 fenisitique 314: 74. 382: 454.
 fenisum 352: 325.
 fenisum 410: 178.
 fenisura 295: 269.
 fenisurum 263: 228.
 fenisuras 375: 287.
 fenisus 99: 651. 302: 499.
 fenta 120: 436.
 fententia 16: 243. 88: 322. 163: 41. 224: 67. 274: 516. 276: 587. 279: 683. 317: 172. 327: 439. 438: 43. 47. 463: 648.
 fentes 27: 509.
 fentiar 123: 499. 252. 858. 360: 595.
 fentire 85: 248. 427: 632.
 fentirent 156: 557.
 fentiri 274: 538.
 fentirique 243: 652.
 fentis 297: 346.
 fentit 29: 514. 31: 604. 48: 230. 58: 488. 107: 68. 120: 442. 125: 555. 126: 577. 193: 116. 239: 472. 240: 516. 252: 862.
 fentite 239: 489.
 fentitar 395: 811.
 feparat 19: 313. 76: 45. 92: 448.
 fepes 26: 493. 196: 186.
 fepibus 231: 258.
 fepouisse 88: 319.
 fepofuit 149: 381.
 fepsem 50: 255. 256: 59. 528: 88. 326. 142: 188. & alibi.
 fepsemque 7: 64.
 fepsemflua 468: 753.
 fepsemflua 23: 427.
 fepsempllice 142: 187.
 fepsemplieis 363: 2.
 fepstenis 66: 682.
 fepstima 169: 192.
 fepstimus 112: 213.
 fepulchrales 239: 480.
 fepulchris 120: 435. 196: 206. 285: 14. 381: 423.
 fepulchro 53: 343. 212: 618. 230: 234. 275: 562. 336: 705. 452: 389.
 fepulchrum 381: 447. 453: 405.
 fepulta 451: 370.
 fepulti 230: 235. 383: 503.
 fepulto 387: 615.
 fequantur 32: 647.
 fequar 191: 56. 240: 511. 442: 143.
 fequatur 111: 180. 372: 221.
 fequendi 27: 507.
 fequendo 278: 648.
 fequens 78: 91. 345: 134. 416: 364.
 fequente 107: 54. 444: 197.
 fequentem 422: 519.
 fequentes 34: 692. 76: 22. 217: 774.
 fequenti 228: 190. 252: 404: 35.
 fequentia 87: 299. 311: 2. 413: 265.
 fequentis 218: 788. 465: 691.
 fequerer 20: 362.
 fequerere 336: 695. 403: 28.
 fequeretur 276: 583.
 fequecur 209: 518.
 fequi 98: 609. 219: 812. 229: 21.
 fequimur

- sequimur 275: 554.
 sequitur 28: 532. 32: 643.
 58: 498. 61: 576. 90: 371, 372. 95: 527. 123: 515. 185: 666. 247: 711.
 257: 83. 268: 358. 271: 449. *& alibi.*
 sequiturque 32: 643. 121: 461. 218: 790.
 sequor 189: 21.
 sequuntur 102: 716. 105: 25. 234: 532. 323: 326.
 349: 6. 444: 183.
 sera 15: 219.
 seræ 244: 625. 429: 710.
 seram 463: 651.
 seraque 63: 617.
 serasque 452: 384.
 sereno 12: 168. 52: 321.
 seri 271: 434.
 seriemque 442: 152.
 series 365: 29.
 serieque 125: 564.
 serior 474: 868.
 Seriphi 144: 242.
 Seriphon 144: 251. 207: 464.
 seris 162: 29.
 serisque 167: 138.
 serius 108: 105. 112: 198.
 285: 33.
 sero 63: 612.
 seroque 119: 415.
 serosque 452: 384.
 sermo 178: 448. 308: 679.
 sermone 14: 208. 34: 683.
 86: 279. 89: 364. 106: 39. 270: 418. 317: 174.
 346: 159. 165. 408: 121.
 sermonibus 167: 147. 213: 661. 214: 679. 245: 651.
 342: 56.
 serpens 24: 439. 46: 173.
 76: 38. 77: 62. 78: 98. 117: 362. 166. 114. 257: 69. 265: 266. 280: 693.
 334: 639. 341: 17. 467: 737.
 serpente 25: 454. 464: 670.
 serpentem 78: 98.
 serpentibus 201: 350.
 serpentigenis 196: 212.
 serpentis 24: 447. 64: 652.
 78: 93. 96: 545. 278: 647.
 313: 59. 341: 23.
 serpentum 70: 772. 88: 325. 209: 534. 210: 798.
 serpere 71: 826. 341: 13.
 serpit 269: 389.
 serpunt 100: 665. 126: 600.
 ferræ 230: 246.
 ferta 40: 28. 104: 7. 248: 723. 300: 433. 399: 929.
 430: 736.
 fertaque 249: 745.
 fertis 73: 867. 264: 238.
 ferva 154: 497.
 servabant 32: 627.
 servabat 66: 690.
 servabere 192: 93.
 servaberis 351: 309.
 servabitur 190: 39.
 servabunt 417: 381.
 servamus 395: 814.
 servandâ 129: 647.
 servandam 31: 624.
 servant 467: 730.
 servantes 212: 626.
 servantia 34: 684.
 servantis 298: 383.
 servare 382: 480.
 servari 203: 380.
 servas 384: 517.
 servasset 215: 72.
 servat 15: 237. 114: 270.
 158: 631. 224: 63. 263: 227. 265: 265. 341: 23.
 346: 149. 409: 163. 431: 760. 443: 170.
 servata 131: 703. 136: 24.
 servatæ 136: 15. 191: 56.
 servato 267: 348.
 servatoque 245: 649.
 servatos 338: 750.
 servatrix 190: 50.
 servatum 420: 445.
 servatur 396: 830.
 servaturis 60: 538.
 servatus 192: 94.
 servatusque 238: 459.
 servaverat 238: 459.
 servavique 367: 76.
 servavit 326: 405.
 servet 320: 232.
 serviet 396: 820. 472: 831.
 servire 382: 460.
 servit 27: 516.
 servitque 210: 563.
 servitii 75: 16.
 servitura 472: 828.
 servum 376: 297.
 servo 216: 741. 386: 592.
 servor 216: 741.
 setæ 36: 739. 232: 285. 285. 397: 850.
 setæque 414: 303.
 setas 236: 383.
 setiger 236: 376.
 setigeri 413: 289.
 setigerosque 303: 549.
 setis 237: 428. 396: 846.
 413: 279.
 seu 123: 520. *bis.* 128: 639.
 162: 20. 23. *& alibi.*
 sex 85: 254.
 sex 40: 18. 113: 220. 164.
 72. *& alibi.*
 sexque 173: 297.
 sexangula 452: 382.
 sexta 222: 11.
 sexto 464: 700.
 si 18: 288. 20: 358. 361.
 21: 376. 377. *& alibi quam plur.*
 sibi 5: 27. 16: 250. 21: 380.
 35: 705. *& alibi quam plur.*
 Sibila 76: 38. 122: 49.
 394: 785. 464: 670. 68.
 sibilat 426: 589. 350: 279.
 Sibylla 409: 154.
 sic 4: 16. 5: 32. 6: 47. 8: 8.
& alibi quam plur.
 Sicaniam 154: 495. 392.
 724.
 Sicanias 447: 279.
 sicca 48: 218.
 siccaque 51: 278.
 siccæque 50: 262.
 siccantem 339: 770.
 siccare 39: 12.
 siccet 50: 257. 269: 395.
 siccata 157: 575. 174: 341.
 siccatosque 390: 690.
 siccaverat 108: 82. 239.
 469.
 siccis 4: 19. 404: 50.
 sicco *verb.* 399. 931.
 sicco *adj.* 307: 654.
 siccoque 73: 870.
 siccum 100: 661.
 Sicelides 151: 412.
 Sicula 232: 283.
 Siculæque 403: 7.
 Siculam 394: 770.
 Siculo 191: 65.
 sicut 18: 370. 158: 608.
 171: 244. 184: 657. 348.
 205. 386: 585.
 Sicyonius 83: 216.
 sidera 7: 71. 11: 153. 13.
 180. 36: 731. 58: 487.
 59: 508. 67: 722. 134.
 789. 152: 444. 175: 368.
 195

- 195: 188. 196: 217. & silent 195: 187. 300: 446. silvisque 210: 547. 324:
alibi. silenti 108: 84. 366. 309: 711.
 deraque 42: 71. 59: 529. silentia 14: 206, 208. 15: Silvis 426: 610.
 153: 484. 232. 20: 349. 21: 384. sim 27: 509. 43: 88. 86:
 dere *verb.* 18: 307. 66: 700. 120: 433. 195: 271. 116: 328. & *alibi.*
 dere *subst.* 23: 424. 228: 184. 279: 691. 285: 30. simque 60: 551.
 178. 265: 286. 333: 598. 342: 48. simile 189: 13.
 derea 110: 169. silentibus 364: 25. similem 198: 254. 337:
 dereis 37: 779. silentum 148: 356. 418: 734.
 dereo 174: 341. 411. 439: 66. 469: 772. similemque 35: 708.
 dereos 464: 665. 470: 797. similes 26: 499. 232: 285.
 dereum 290: 140. 437: 31. Silepium 315: 99. 395: 813. 396: 835. 400:
 dereus 328: 445. Silenus 315: 90. 935: 445: 231. 449: 316.
 deribus 26: 499. 129: 662. filet 57: 450. 130: 681. 456: 466. 473: 838.
 idone 125: 572. 182: 583. 184: 632. 195: simileisque 178: 454. 406:
 donæ 124: 543. 187. 200: 307. 214: 693. 94.
 donida 72: 840. 272: 471. 297: 359. 298: simili 174: 328. 216: 754.
 donide 295: 267. 389. 272: 479.
 donis 405: 80. flex 142: 199. similis 58: 501. 100: 650.
 donius 79: 129. filicem 67: 706. 134: 781. 146: 289. 154: 510. 180:
 dus 91: 420. 97: 594. 145: 144: 249. 532. 183: 622. 200: 328.
 291. 435: 846. 468: 749. filices 192: 107. 263: 225. 239: 467. 295: 276. 297:
 igæa 343: 71. 266: 304. 277: 613. 313: 355. 302: 508: 692. 387:
 igæia 318: 197. 45. 607.
 igæia 363: 3. silva 29: 569. 34: 693. 56: simileisque 46: 166. 84:
 gillis 165: 86. 438. 76: 28. 150: 388. 240. 218: 790. 323: 334
 gna 15: 220. 37: 764. 57: 191: 75. 234: 529. 235: 381: 422.
 450. 79: 112. 83: 207. 341. 249: 750. 317: 164. simillima 22: 406. 381:
 92: 460. 101: 705. 110: 320: 234. 333: 615. 358: 540.
 160. 117: 355. 124: 544. 509. 416: 361. simillimus 327: 417. 3650
 153: 468. 182: 571. & silva 56: 432. 58: 489. 88: 32. 444: 201.
alibi. 324. 117: 339. 157: 585. Simois 377: 324.
 gnaque 40: 18. 276: 599. 249: 750. 416: 364. 422: simplex 155: 535. 171:
 385: 548. 514. 254. 234: 319. 441: 121.
 gnans 333: 590. silvaque 197: 242. simplicitas 150: 400.
 gnârat 393: 754. silvæ 20: 346. 47: 216. 92: simul 15: 230. 18: 286. 36:
 gnat 275: 565. 442. 278: 648. 729. 40: 19. & *alibi*
 gnataque 185: 670. 241: silvam 249: 776. quam plur.
 539. silvamque 54: 372. simulac 46: 167. 199: 285.
 gnatum 345: 125. Silvani 13: 193. simulacra 47: 194. 92: 432.
 gnatur 443: 169. Silvanusque 427: 639. 143: 211. 201: 358. 295:
 gnaverat 292: 210. silvarum 81: 163. 358: 280. 308: 694.
 gnavit 10: 136. 523. simulacraque 100: 668. 407:
 gnificat 273: 494. 390: silvas 29: 572. 55: 408. 58: 112. 464: 658.
 689. 499. 78: 90. 92: 44. 95: simulamina 309: 727.
 gnificat 99: 643. 522. 208: 103. 119: 414. simulantis 65: 668.
 gnificent 460: 576. 129: 658. 181: 547. 182: simulâtie 376: 299.
 gnis 22: 406. 138: 81. 594. 184: 637. & *alibi.* simulat 162: 26. 164: 80:
 349: 235. silvasque 18: 302. 40: 15. 182: 596. 323: 310.
 gnisque 107: 63. 219: 841. simulatque 117: 338.
 gnno 20: 334. 300: 452. siluere 114: 274. simulatas 305: 596.
 461: 595. silvestre 66: 681. simulati 294: 253.
 gnnum 75: 16. 91: 419. silvestri 395: 815. simulatoremque 334: 634.
 142: 183. 377: 337. 379: silvestribus 366: 47. simulaverat 81: 158.
 381. 414: 313. silvis 66: 686. 83: 205. 90: simulavimus 376: 299.
 gnnumque 72: 831. 464: 588. 393. 101: 708. 123: simulavit 86: 275.
 671. 513. 133: 778. 160: 674. simus 23: 415. 145: 272.
 ileam 260: 147. 178: 453. 180: 521. 181: 365: 42. 372: 214.
 ilendo 360: 575. 546. 243: 584. & *alibi.* sinamus 161: 4. 456: 461.
 inat

- finat 106: 41. 195: 174.
 372. 219.
 sincera 13: 191. 206: 453.
 sinceræ 246: 664.
 sincerumque 344: 100.
 sine 4: 20. 8: 87, 90. 20:
 358. 21: 374. *& alibi*
quam plur.
 sinebam 219: 812.
 sinebat 78: 89.
 sineres 108: 74.
 singula 276: 607. 315: 107.
 singultantem 140: 134.
 singultibus 180: 509.
 finis 206: 440.
 sinistra 6: 45. 132: 733.
 141: 162. 208: 506. 352:
 347. 354: 419. 463: 655.
 sinistrae 66: 681. 343: 89.
 sinistris 40: 18.
 sinistro 176: 405. 182: 592.
 207: 471. 274: 517. 360:
 372.
 sinistrum 353: 362.
 sinit 32: 630. 43: 89. 90:
 377. 139: 119. 168: 167.
 332: 566. 351: 294. 469:
 776.
 finitis 96: 540.
 sint 26: 480. 62: 597. 138:
 64. 147: 333. *& alibi.*
 sintque 212: 620.
 sinu 123: 516. 174: 338,
 359: 304: 558. 381: 450.
 416: 350. 473: 848.
 sinuantur 73: 875: 101:
 682. 126: 580. 421: 501.
 sinuatas 331: 553.
 sinuatoque 236: 381.
 sinuatur; 76: 42.
 sinuatus 404: 51.
 sinuaverat 222: 30.
 sinuavi 256: 64.
 sinuessa 466: 715.
 sinumque 150: 393.
 sinunt 119: 410. 155: 34.
 234: 327. 350: 786. 326:
 408. 387: 624.
 sinuosa 138: 68.
 sinus 18: 284. 53: 335.
 123: 497. 126: 596. 158:
 608. 219: 819. 422: 513.
 438: 52. 465: 683. 467:
 721.
 sinusque 17: 267.
 Snylumque 168: 149.
 Siopyus 171: 231.
 siquidem 288: 104. 319:
 219.
- Sirenis 156: 555.
 Sirenum 406: 88.
 sis 156: 573. 167: 137. 184:
 634. 207: 483. *& alibi.*
 sistant 194: 154.
 sistè 154: 490. 215: 716.
 434: 835. 457: 493.
 sistetur 258: 209.
 sisti 433: 803.
 sistite 81: 153.
 sistitur 246: 669. 441: 132.
 sisto 196: 200.
 sistraque 279: 692.
 sistrorum 282: 777.
 sistrum 283: 783.
 Sisyphio 365: 32.
 Silyphon 122: 466. 364:
 26.
 sit 14: 210, 214. 15: 223.
 16: 247, 248. 21: 380.
& alibi quam plur.
 sitque 37: 772.
 sitæ 177: 420.
 Sithoniæ 182: 588.
 Sithonios 386: 571.
 Sithonis 207: 466.
 sitiemus 282: 760.
 sitientes 413: 277.
 sitim 91: 415. 108: 98.
 152: 446. 174: 341, 354.
 175: 366. 449: 322.
 sitiamque 346: 156.
 sitis 91: 415. 210: 569.
 sitisque 394: 768.
 situs 52: 327. 199: 303.
 situsque 199: 290.
 sive 8: 78, 80. 77: 46. 77:
 47. 100: 678. *& alibi.*
 smaragdus 40: 24.
 Sminthea 360: 585.
 sobolemque 16: 251.
 focer 11: 445. 141: 152.
 234: 315. 327: 431.
 focerque 185: 700. 282:
 756.
 foceri 80: 132. 143: 228.
 179: 447. 192: 95. 195:
 176. 225: 11. 319: 219.
 420: 462. 424: 570. 433:
 802.
 focero 169: 176. 178: 443.
 focerum 255: 14. 397: 855.
 416: 375.
 focerumque 59: 526. 332:
 551.
 focia 31: 620.
 focalia 417: 380.
 focalis 218: 805.
 fociam 295: 268.
- fociamque 241: 521.
 fociantem 311: 5.
 fociare 306: 635.
 focias 379: 375.
 fociasque 104: 3.
 focciati 241: 545.
 foccii 237: 420. 373: 226.
 focciis 77: 51. 98: 611. 2:
 386. 388: 631. 377: 3:
 381: 449. 405: 71. 4:
 193.
 focio 149: 378. 366:
 373: 240. 400: 949.
 fociorum 98: 605. 41:
 206.
 focios 85: 259. 366:
 372: 213. 373: 230. 3:
 267. 411: 229. 412: 2.
 fociosque 283: 795.
 focium 315: 94. 350: 2:
 428: 678.
 Sol 30: 592. 40: 32. 5:
 417. 77: 50. 80: 1.
 153. 483. 156: 570. 1:
 614. 174: 339. 213: 6:
 324: 353. 387: 603: 6:
 395: 811. 404: 54. 4:
 30:
 folque 122: 488.
 sola 20: 351. 30: 593.
 519. 85: 256. 134: 7:
 163: 45. 195: 188. 2:
 824. 282: 758. 364:
 381: 450. 384: 514. 46:
 12. 295: 312. 428: 6:
 432: 783. 471: 807.
 sola 58. 489. 110: 153. 30:
 115.
 solæ 106: 32. 177: 4:
 solam 298: 395.
 solantia 328: 448.
 solane 469: 768.
 solaque 116: 304.
 solari 172: 292.
 solata 393: 747.
 solatia 127: 604. 138: 7:
 142: 191. 176: 413. 24:
 510. 255: 7. 278: 6:
 289: 152. 323: 329. 5:
 782. 343: 80. 386: 3:
 Sole. 7: 63. 36: 751. 3:
 771. 53: 231. 54: 30:
 69: 762. 71: 808. 9:
 412. 93: 489. 218: 80:
 258: 93. 278: 661. 29:
 284. 339: 770. 403:
 417: 400.
 soleant 451: 357.
 soleat 116: 303.
- soleb:

- lebam 218 : 810. 219 : 225. 281 : 735. 404 : 33.
 818 : 409. 172. 416 : 346. 418 : 332 : 582. 375 : 275. 398 :
 lebant 107 : 70. 423. 462 : 619. 885.
 lebas 320 : 737. solita 186 : 686. 222 : 17.
 lebat 32 : 639. 57 : 448. solitâ 81 : 173. 260 : 163.
 72 : 845. 81 : 163. 97 : 283 : 786.
 586. 222 : 19. 289 : 119. solitaque 46 : 162.
 327 : 422. 352 : 354. 359 : solitaque 15 : 234.
 541. 380 : 417. 381 : 441. solitam 94 : 499.
 415 : 340. solitas 77 : 72.
 lem 55 : 394 : 110 : 170. soliti 198 : 270.
 114 : 270. 416 : 375. solitis 82 : 200. 84 : 242.
 lemus 178 : 452. solito 125 : 554. 171 : 240.
 lenni 412 : 262. 192 : 84. 242 : 557. 258 :
 lennia 284 : 4. 105. 306 : 638. 352 : 346.
 lent 93 : 483. 489. 117 : 417 : 388.
 365. 157 : 583. 182 : 587. solitum 108 : 83.
 192 : 106. 242 : 552. 310 : solitamque 113 : 231. 367 :
 737. 334 : 645. 342 : 51. 78.
 448 : 295. solitas 219 : 823. 318 : 182.
 leo 61 : 573. follertia 22 : 391. 182 : 575.
 lerti 133 : 776. 281 : 740. 377 : 327.
 lertius 334 : 635. 426 : sollicita 231 : 271. 306 :
 624. 639. 429 : 706.
 let 41 : 69. 71 : 825. 82 : sollicitâ 179 : 500.
 184. 87 : 294. 93 : 484. sollicitare 178 : 463.
 158 : 606. 163 : 47. 164 : sollicitat 279 : 682. 317 :
 63. 181 : 559. 192 : 79. 170.
 249 : 763. 265 : 267. *alibi.* sollicitatque 122 : 473.
 oletis 396 : 343. sollicitatque 206 : 454.
 oletur 143 : 229. sollicitis 419 : 453.
 oli *adj.* 168 : 173. 362. 624. sollicitive 333 : 599.
 383 : 507. sollicito 44 : 125. 186 : 699.
 oli *subst.* 228 : 184. 397 : folo *adj.* 191 : 68. 328 : 450.
 853. folo *subst.* 23 : 420. 56 : 420.
 olique 428 : 683. 114. 266. 154 : 496. 171 :
 246. 314 : 76. 371 : 176.
 olibus 23 : 435. 164 : 63. folos 36 : 731. 334 : 638.
 395 : 793. solvente 101 : 700.
 olida 195 : 181. 404 : 49. solverat 155 : 535. 195 :
 olidam 291 : 180. 314 : 72. 186. 217 : 765. 265 : 274.
 olidas 242 : 551. 298 : 369.
 olidave 345 : 124. solvere 104 : 6. 336 : 682.
 olidis 45 : 147. 128 : 646. 433 : 811.
 olidissima 447 : 262. solvi 225 : 102. 256 : 58.
 olido 182 : 573. 473 : 845.
 olidoque 352 : 356. solvit 13 : 181. 14 : 209. 73 :
 olidorum 445 : 230. 853. 85 : 261. 149 : 380.
 olidum 22 : 409. 320 : 232. 195 : 191 : 226 : 153. 256 :
 olidumque 5 : 31. 52. 271 : 427. 289 : 707.
 olidumve 277 : 613. 283 : 793 : 320 : 246. 337 :
 olio 40 : 24. 86 : 273. 684 : 712. 401 : 86. 438 : 48.
 650. 412 : 262. 439 : 74.
 olis 10 : 135. 23 : 418. 37 : solvitur 419 : 445.
 767. 39 : 1. 45 : 154. 46 : solum *subst.* 7 : 73. 50 : 260.
 162. 75 : 10. 82 : 183. 90 : 109 : 124. 115 : 298. 148 :
 394. 110 : 170. 112 : 214. 357. 190 : 52. 193 : 113.
 113 : 232. 128 : 633. 152 : 196 : 206. 250 : 789. 417 :
 445. *bis.* 163 : 49. 230 : 407. 454 : 428. 464 : 672.

- folum *adj.* 41 : 52. 224 : 70.
 332 : 582. 375 : 275. 398 :
 885.
 folum *adv.* 249 : 755. 395 :
 817. 456 : 456.
 folumque 104 : 12. 413 :
 286.
 folvo 213 : 652.
 folas 101 : 688. 127 : 607.
 165 : 98. 170 : 210. 204 :
 71. 275 : 546. 374 : 271.
 378 : 353. 379 : 384. 384 :
 529. 411 : 217. 420 : 469.
 folusque 155 : 538.
 foluti 192 : 107. 247 : 712.
 folutis 81 : 170. 242 : 555.
 333 : 612.
 foluto 386 : 584.
 folatum 251 : 817. 335 :
 648. 338 : 743.
 folvunt 465 : 696.
 fomne 334 : 623.
 fomni 196 : 213. 213 : 646.
 649. 251 : 824. 279 : 685.
 332 : 586. 333 : 593. 372 :
 216.
 fomnia 272 : 474. 273 :
 495. *bis.* 333 : 588. 614 :
 344 : 617.
 fomniferam 33 : 672.
 fomnifer 280 : 693.
 fomnique 418 : 424.
 fomnis 213 : 663. 463 : 653.
 fomno 15 : 224. 35 : 714.
 70 : 779. 179 : 489. 272 :
 480. 280 : 694. 320 : 238.
 360 : 579.
 fomnoque 98 : 608. 159 :
 658.
 fomnos 34 : 685. 68 : 735.
 194 : 153. 198 : 253. 333 :
 604.
 fomnum 334 : 631. 335 :
 675. 389 : 676.
 fomnus 134 : 784. 194 :
 155. 200 : 329. 212 : 634.
 213 : 643. 224 : 84. 251 :
 823. 272 : 471. 479. 298 :
 368. 335 : 647.
 fomnusque 437 : 25.
 fonabat 264 : 239.
 fonabile 283 : 783.
 fonabunt 291 : 205.
 fonaci 19 : 333.
 fonant 106 : 30. 119 : 393.
 261 : 174. 380 : 419. 467 :
 734.
 fonantem 358 : 528.
 fonantes 353 : 355.

- sonanti 342: 46.
 sonantia 44: 121. 241: 532.
 sonantibus 330: 501.
 sonantem 96: 550. 290: 146.
 sonat 77: 75. 81: 161. 123: 523. 182: 589. 597. 226. 139. 330: 508. 348: 226. 398: 892. 461: 606.
 sonent 146: 297.
 sonis 118: 392.
 sonitu 30: 573. 171: 230.
 sonituque 158: 616.
 sonitum 76: 37. 94: 498.
 sono 90: 387. 142: 193. 160: 664. 312: 18. 348: 204. 369: 127. 418: 429.
 sonos 32: 638. 90: 378.
 sonstem 183: 618. 321: 268.
 fontes 308: 697.
 fonti 385: 563.
 sonuere 122: 492. 387: 668.
 sonuit 142: 204.
 sonum 35: 708. 212: 629. 333: 601. 337: 735. 342: 51. 350: 276. 430: 740. 458: 527.
 sonumque 84: 237. 282: 776.
 sonus 65: 667. 91: 401. 141: 154. 222: 16. 249: 770. 424: 578. 431: 749.
 sopire 194: 149.
 soppitis 196: 213.
 sopita 272: 478. 320: 251.
 sopitus 351: 317.
 sopor 34: 686. 99: 631. 213: 667.
 sopore 251: 817. 432: 779.
 soporem 35: 715. 179: 493. 322: 307. 333: 606. 336: 677.
 sopotiferam 332. 586.
 soporis 437: 21.
 sorbent 261: 172.
 sorbentur 5: 40.
 sorbere 191: 64.
 sordida 245: 648.
 sordidus 40: 29.
 soror 20: 351. 85: 266. 116: 324. 147: 330. 169: 174. 178: 442. 214: 700. 267: 349. 268: 360. 368. 272: 455. 274: 527. 296: 314.
 sororque 238: 463. 386: 574.
 sorore 180: 526.
 sororem 179: 476. 180: 502. 184: 633. 260: 149. 272: 466. 477. 274: 527.
 sorores 32: 643. 35: 704. 61: 559. 94: 505. 95: 523. 101: 713. 104: 3. 166: 42. 110: 168. 114: 274. 116: 305. 119: 405. 419. 121: 451. *et alibi.*
 sorori 68: 745. 69: 758. 172: 295. 178: 441. 180: 537. 183: 604.
 sororia 117: 334. 274: 538.
 sororicus 54: 372. 119: 418.
 sororis 71: 803. 180: 535. 183: 606. 610. 184: 630. 191: 54. 267: 327.
 sororum 37: 763. 40: 14. 53: 346. 134: 791. 145: 268. 146: 305. 241: 534. 273: 506. 470: 781. 471: 808.
 fors 55: 386. 227: 171. 279. 675. 373: 242. 383: 485. 412: 251. 421: 489.
 forsique 96: 551.
 forte 51: 291. 147: 318. 412: 251.
 fortem 88: 329. 128: 643. 145: 272.
 fortemque 21: 381. 367: 88.
 fortes 21: 368. 326: 412. 371: 184. 455: 436. 463: 647.
 forti 389: 651.
 fortibus 79: 130.
 fortis 22: 389. 128: 643. 185: 680. 375: 277.
 fortita 49: 241. 79: 124. 273: 492.
 fortite 243: 955.
 fortitus 338: 758.
 fospes 190: 40. 258: 99. 332: 580.
 fospite 205: 425. 404: 39. 424: 574. 455: 442.
 spargam 397: 866.
 spargensque 82: 150.
 spargentem 361: 600.
 spargere 95: 522.
 spargere 159: 647. 212: 638.
 spargimur 414: 299. 420: 470.
 spargit 71: 801. 78: 105. 113: 250. 167: 140. 193: 122. 251: 820. 256. 309: 732. 333: 607. 57. 417: 403. 159: 655.
 sparsæ 451: 359.
 sparsaque 52: 318. 2. 151. 418: 408.
 sparsat 450: 338.
 sparserat 231: 267. 3. 309.
 sparsi 123: 520. 125: 5470: 790.
 sparsique 206: 444.
 sparsis 194: 152. 220: 8445: 211.
 sparsit 194: 152. 204: 4
 sparsitque 238: 457.
 sparsio 82: 194.
 sparsios 81: 169. 313: 384: 532.
 sparsioque 413: 266.
 sparsum 28: 542.
 sparsumque 155: 544.
 sparsuras 206: 442.
 sparsurus 16: 253.
 sparsus 242: 567. 470. 790.
 Spartana 83: 208.
 Sparte 176: 414. 454: 42428.
 Sparten 291: 170. 293. 217.
 spatiantes 117: 364.
 spatiantia 426: 629.
 spatiantibus 108: 87.
 spatiantur 314: 64.
 spatiarer 61: 573.
 spatii 24: 440. 243: 577.
 spatiis 40: 26.
 spatium 22: 411. 47: 20. 200: 307. 230: 248. 27. 685. 298. 385. 329: 46. 337: 715. 350: 28446: 244.
 spatiumque 59: 517. 29. 175.
 spatiosa 347: 186. 428. 661. 462: 623.
 spatiosam 76: 20.
 spatiosi 372: 206.
 spatioso 473: 849.
 spatiosum 338: 753.
 spatiosumque 241: 529.
 spatium 23: 427. 46: 168. 47: 197. 56: 417. 65. 672. 71: 802. 78: 95. 75. 124. 82: 195. 100: 677. 179: 487. 195: 173. 214. 670. 250: 794. 317: 170.
 spatiumque

- spatiumque 218: 788. 445: 225.
 spe 28: 539. 330: 527. 430: 715. 444: 203.
 speque 213: 648.
 specie 192: 83. 214: 687. 228: 181. 244: 626. 303: 528. 467: 743.
 specieque 336: 677.
 speciem 5: 35. 31: 612. 101: 685. 193: 125. 272: 472. 356: 473. 448: 306. 458: 509.
 species 23: 436. 400: 964. 444: 199. 446: 252.
 speciosa 191: 69.
 speciosoque 316: 133.
 specta 261: 177.
 spectabat 32: 628. 94: 505. 114: 264. 324: 356.
 spectabere 78: 98. 143: 228.
 spectabilis 101: 709. 168: 166. 208: 496. 215: 710.
 spectabant 85: 246. 218: 785. 307: 668.
 spectandique 112: 199.
 spectans 28: 544. 136: 31. 184: 631. 223: 43. 282: 855. 317: 160. 349: 258.
 spectansque 37: 767.
 spectant 237: 423. 256: 48. 438: 53.
 spectante 63: 623. 136: 22.
 spectantem 410: 199.
 spectantia 164: 66.
 spectantis 94: 499.
 spectantur 169. 181. 177: 420.
 spectârat 337: 711.
 spectare 162: 17. 165: 105. 201: 341. 220: 865. 222: 200. 229: 206. 490: 140. 586: 584. 394: 767.
 spectari 208. 491. 250: 803.
 spectas 37: 770. 78: 98. 112: 196.
 spectasse 414: 324.
 spectat 26: 497. 91: 420. 179: 478. 180: 518. 192: 86. 220: 865. 255: 28. 329: 470. 338: 750. 385: 543. 558: 392: 727. 445: 229.
 spectata 144: 243. 347: 183. 407: 109.
 spectatae 427: 653.
 spectatam 138: 69.
 spectatas 116: 312.
 spectator 304: 675.
 spectatorem 347: 187.
 spectatrix 268: 359.
 spectatus 232: 301.
 spectavit 195: 181.
 spectemur 368: 120.
 spectentque 292: 193.
 spectes 45: 149. 76: 45.
 spectro 98: 609. 190: 34.
 specularar 61: 557.
 specularer 373: 247.
 speculetur 33: 667.
 speculi 179: 349.
 specus 76: 29. 204: 409. 320: 235.
 spelunca 333: 592.
 spelunculæ 308: 692.
 spem 92: 457. 267: 341. 277: 638. 279: 682. 281: 738. 322: 306. 357: 506. 367. 94. 387: 624. 403: 31.
 sperando 26: 496.
 sperare 148: 348. 212: 632. 397: 345.
 sperat 26: 491. 28: 536. 370: 158. 408: 134.
 speratque 219: 837.
 sperata 73: 862. 223: 55.
 sperataque 118: 368.
 sperato 90: 389.
 speravit 364: 18.
 Spercheides 50: 250.
 Spercheos 30: 579.
 Sperchionidenque 138: 86.
 speret 64: 84.
 sperne 60: 550: 162: 30.
 spernenda 398: 684.
 spernentem 404: 35.
 sperneret 248: 740.
 sperni 161: 4.
 spernimus 62: 597. 421: 493.
 spernit 94: 513. 258: 117. 394: 776. 430: 714.
 spernitque 118: 390.
 spernite 264: 249.
 spernuntque 160: 669.
 spes 22: 396. 134: 795. 149: 377. 199: 304. 201: 386. 220: 565. 225: 112. 255: 10. 272: 467. 276: 596. 316: 118. 379: 375.
 & alibi.
 spesque 33: 659. 445: 217.
 spicea 40: 28. 300: 433.
 spicis 232: 292. 279: 688.
 spicula 236: 375. 324: 335. 361: 601. 606. 366: 54.
 spina 175: 380. 452: 389.
 spinæ 77: 66. 100: 672. 250: 806. 423: 553.
 spinas 230: 244.
 spinea 70: 789.
 spinis 409: 166.
 spinosus 71: 810.
 spiramenta 450: 343.
 spirandi 450: 344.
 spirantis. 278: 660.
 spirare 329: 481.
 spirârunt 209: 532.
 spiratque 235: 356.
 spiris 77: 77.
 spiritus 172: 294. 219: 825. 241: 524. 277: 616. 358: 517. 443: 167. 448: 303.
 spiro 409: 172.
 spissa 209: 172.
 spissatus 446: 250.
 spissi 466: 728.
 spissisque 158: 621.
 spisso 4: 23. 325: 367.
 spissus 355: 438.
 splendenti 77: 53.
 splendescunt 291: 177.
 splendidaque 237: 419.
 splendidior 67: 722. 395: 791.
 splendidus 222: 8.
 spolia 194: 157.
 spoliabitur 128: 644.
 spoliantis 355: 440.
 spoliare 345: 143.
 spoliat 224: 86.
 spoliata 170: 199.
 spoliavit 405: 71.
 spoliaris 368: 114.
 spoliis 227: 154. 356: 452. 370: 153.
 spoliisque 331: 552.
 spolioque 78: 91. 194: 156. 258: 113.
 spolium 127: 615. 224: 87. 237: 426.
 sponda 245: 656.
 spondere 178: 450. 298: 395.
 spondet 299: 418.
 sponsa 116: 326.
 sponsi 143: 229.
 sponse 8: 90. 44: 128. 101: 699. 700: 157: 591. 209: 541. 246: 680. 271: 446. 329: 486. 460: 555.
 sponda

- spreta 90: 393. 232: 281.
 252: 852.
 spretarumque 438: 36.
 spretis 34: 701. 415: 332.
 spretor 244: 613.
 sprevere 173: 318.
 sprevit 122: 469.
 spuma 124: 538. 232: 288.
 spumaque 77: 74.
 spumam 237: 417.
 spumantiaque 52: 324.
 170: 226. 223: 34.
 spumas 123: 501. 199:
 282.
 spumeus 97: 571.
 spumis 204: 415. 325: 367.
 458: 519.
 squallebant 31: 374. 462:
 627.
 squallentia 129: 659.
 squamaque 265: 267.
 squamæ 467: 725.
 squamas 126: 577.
 squamea 198: 272.
 squammamque 100: 675.
 squamigeris 131: 717.
 squamis 77: 63. 75. 106:
 45.
 squamosos 76: 41.
 stabam 411: 210.
 stabant 80: 131. 172: 288.
 stabantque 21: 374. 212:
 631.
 stabat 40: 27. 28. 29. 76:
 28. 173: 326. 229: 196.
 235: 367. 248: 743. 293:
 224. 318: 205. 341: 14.
 343: 73. 353: 389. 399:
 916. 460: 562.
 stabisque 468: 711.
 stabis 29: 563. 377: 325.
 stabula 158: 627. 180: 521.
 182: 596. 242: 553.
 stabulantur 396: 822.
 stabulorum 182: 573.
 stabuntque 208: 487.
 stagna 5. 38. 54: 379. 106:
 46. 150: 406. 268: 380.
 stagnare 19: 324.
 stagnata 447: 269.
 stagni 115: 300. 175: 373.
 stagno 175: 369. 267: 340.
 stagnum 115: 297. 244:
 624.
 stagnumque 173: 320. 203:
 381.
 stamen 163: 55. 167: 145.
 stamina 106: 34. 111: 179.
 113: 221. 114: 275. 163:

57. 182: 576. 317: 169.
 356: 475.
 staminaque 238: 453.
 stamine 119: 397. 163:
 54.
 standi 367: 80.
 stant 76: 34. 173: 305.
 185: 672. 191: 54. 343:
 69. 354: 401.
 stantque 232: 286.
 stante 363: 1.
 stantem 252: 860. 350: 284.
 382: 455.
 stantemque 328: 464.
 stantia 196: 261.
 stantibus 132: 732.
 stantis 114: 275.
 stare 96: 549. 164: 75.
 210: 577. 222: 31. 397:
 872.
 starent 247: 713.
 staret 122: 471. 230: 249.
 428: 663.
 stat 16: 243. 224: 67. 309:
 709. 355: 429. 421: 493.
 statque 45: 151. 405: 66.
 statione 32: 627. 44: 115.
 256: 34.
 statuam 408: 128.
 statuit 289: 132. 385: 546.
 statuitque 197: 240.
 status 208: 509. 317: 169.
 329: 492. 386: 594.
 statuunt 108: 84.
 stella 52: 321. 473: 850.
 stellæ 44: 114.
 stellamque 468: 749.
 stellantibus 35: 723.
 stellarum 315: 97.
 stellas 59: 516. 192: 100.
 stellatus 33: 664. 153: 461.
 stellis 47: 205.
 stemus 711: 818.
 sterilem 26: 496.
 steriles 115: 299.
 sterilique 406: 89.
 sterilis 250: 789.
 sternebat 343: 74.
 sternentemque 263: 209.
 sternere 245: 658.
 sternis 264: 236.
 sternit 132: 743. 138: 88.
 257: 84. 352: 351.
 sternique 325: 371.
 sternitur 140: 128. 235:
 340. 330: 501.
 sternuntur 17: 272. 232:
 294.
 stet 303: 547.

- steterant 10: 133.
 steterat 252: 860. 349:
 258.
 stetimus 256: 43.
 stetimusque 412: 254.
 stetit 100: 660. 130: 678.
 136: 34. 140: 132. 154:
 513: 237. 415: 279: 687.
 299: 425. 335: 655. 341:
 31.
 Steneleia 54: 367.
 Steneleida 360: 581.
 Steneleius 265: 273.
 Sticteque 83: 217.
 stillabant 9: 112.
 stillanti 313: 57.
 stillataque 54: 364. 302:
 501.
 stimulataque 113: 235.
 stimulatus 181: 550.
 stimulis 44: 127. 179: 480.
 stimuloque 55: 399.
 stimulos 427: 647.
 stimulosque 16: 244. 35:
 726.
 stipata 82: 186.
 stipes 198: 279. 238: 451.
 240: 514.
 Stipelumque 356: 459.
 stipite 28: 553. 53: 351.
 137: 57. 235: 369. 240:
 504. 268: 379. 296: 313.
 350: 287.
 stipitis 458: 523.
 stipulæ 26: 492.
 stipulis 245: 620.
 stirpe: 36: 760. 96: 543.
 176: 402. 323: 312. 429:
 699. 458: 525.
 stirpem 69: 757.
 stirpes 388: 635.
 stirpis 12: 159. 63: 639.
 stivave 229: 218.
 stolidæ 316: 149.
 stolidæque 163: 50.
 stolidarum 146: 305.
 stolidas 317: 175.
 stolide 376: 306.
 stolidi 377: 327.
 strage 20: 536.
 stramina 247: 701.
 stramine 152: 447.
 strata 433: 800.
 strataque 433: 801.
 stratis 136: 34. 198: 254.
 223: 33. 295: 267.
 stratoque 335: 649.
 stratoque 325: 394.
 stratum 210: 558. 211: 585.

- stravere 177: 431.
 stravimus 25: 460.
 stravit 58: 477. 309: 716.
 349: 255. 356: 454. 359:
 550.
 strepitans 324: 365.
 strepitu 97: 569:
 strepitum 219: 845. 411:
 215. 432: 782.
 strepitus 335: 650.
 strictis 95: 535.
 stricto 199: 285. 414: 296.
 strictumque 229: 207.
 stridente 109: 123.
 stridentemque 237: 417.
 stridentibus 127: 616.
 strident 350: 279.
 stridit 260: 171.
 stridore 119: 413. 232:
 287. 256: 65. 329: 495.
 350: 276. 406: 100.
 stridorem 333: 608.
 stridula 284: 6.
 strigis 198: 269.
 stringebat 337: 733.
 stringit 28: 526. 329: 776.
 stringitè 200: 333.
 Strophadumque 391: 709.
 structa 182: 573. 242: 562.
 structis 33: 677. 263: 231.
 structoque 312: 25.
 struxerit 14: 198.
 struxisse 11: 153.
 Strymone 50: 257.
 studeat 271: 425.
 studeo 215: 725.
 studii 97: 589.
 studiique 245: 267.
 studiis 34: 694. 216: 751.
 studiisque 14: 199. 348:
 208.
 studio 91: 413. 115: 295.
 162: 12.
 studioque 236: 378. 252:
 865.
 studiosior 426: 625.
 studiosus 214: 680. 414:
 321.
 studium 427: 634.
 studiumque 160: 678.
 stultos 281: 745.
 stupea 423: 547.
 stupet 47: 191. 90: 381.
 130: 676. 142: 295. 295:
 287. 331: 539.
 stupri 59: 529.
 stupuit 154: 509. 286. 64:
 450: 553.
 stupuitque 286: 42.
 Stygi 285: 13.
 Stygia 94: 505. 308: 697.
 330: 500.
 Stygiæ 101: 695:
 Stygiam 120: 437.
 Stygias 36: 739. 43: 101.
 86: 272.
 Stygii 86: 290.
 Stygius 139: 115. 409:
 155.
 Stygiisque 10: 139.
 Stygio 13: 189. 77: 76.
 154: 504. 296: 213.
 Stygios 382: 465.
 Stygius 470: 791.
 Stryphalide 157: 585.
 Stryphalides 261: 187.
 Styx 120: 434.
 sua 4: 17. 7: 59. 18: 300.
 22: 399. & *alibi quam*
plur.
 suadeat 31: 618.
 suadent 22: 392. 463: 650.
 suadet 189: 20. 380: 418.
 suæ 35: 722. 36: 734. 37:
 777. 55: 406. & *alibi.*
 suam 67: 719. 166: 121.
 174: 332. 179: 477. *bis.*
 & *alibi.*
 suarum 67: 725. 82: 186.
 165: 99. 182: 594. 217:
 766. 300: 433.
 suas 116: 305. 162: 16. 165:
 106. 176: 304. & *alibi.*
 suasisse 376: 315.
 suasit 224: 90. 308: 688.
 sub 7: 70. 9: 114. 13: 189.
 14: 213. & *alibi quam*
plur.
 subde 316: 141.
 subdidit 202: 367.
 subdit 128: 634. 131: 722.
 subdita 7. 62. 245: 662.
 264: 234. 345: 141. 423:
 553.
 subducere 329: 486.
 subduci 65: 661.
 subduxit 366: 61.
 subeant 448: 307.
 subederat 339: 783.
 subibis 30: 594.
 subiecit 81: 167. 291: 184.
 subiecta 18: 298. 27: 522.
 199: 304. 414: 304.
 subiectaque 345: 117. 399:
 914.
 subiectas 170: 220. 381:
 438.
 subiectatque 117: 355.
 K k k k 2

- subjectis 41: 68. 212: 638.
 218: 784. 392: 718.
 subjecto 11: 155. 15: 229.
 subjectos 211: 599.
 subjectum 148: 347.
 subiere 10: 130. 145: 282.
 247: 700.
 subii 186: 697.
 subiit 81: 165. 195: 170.
 subire 412: 250.
 subit 56: 418. 69. 755. 85:
 259. 99. 648. 185: 669.
 212: 634. 242: 562. 258:
 93. 313: 61. 426: 612.
 434: 827.
 subita 53: 349. 422: 518.
 subitæ 14: 202: 172: 268.
 subitam 308: 683.
 subitarum 19: 315. 422:
 508.
 subiti 79: 123. 209: 537.
 subitis 156: 560. 324: 341.
 423: 544.
 subitisque 82: 179.
 subito *adj.* 46: 180.
 subito *adv.* 60: 535. 78: 965.
 118: 386. 391. 125: 559.
 126: 600. 131: 711. 172:
 193: 136. 199: 281: 598:
 & *alibi.*
 subitos 228: 180.
 subitus 76: 40. 202: 372.
 subitusque 163: 46.
 subjungit 148: 340.
 sublato 308: 677.
 sublime 315: 97. 375: 283.
 431: 752.
 sublimes 120: 421.
 sublimia 231: 259. 359:
 565.
 sublimum 39: 1.
 sublimis 12: 168. 159: 648.
 650. 196: 212. 251: 813:
 330: 503. 333: 610. 464:
 673.
 submersum 250: 279.
 submisit 76: 32. 94: 502:
 117: 340.
 submissa 192: 90.
 submissaque 143: 235.
 submisso 195: 191.
 submittere 317: 171.
 submoveant 225: 97.
 submoveat 172: 274:
 submover 33: 654. 349:
 231.
 submovit 141: 163:
 subnectite 329: 433.
 subrepi 194: 155.
 subscribi

- subscribi 275: 562.
 subscedit 51: 277. 266: 297.
 302: 498.
 subsequitur 75: 17.
 subside 6: 43.
 subfidit 295: 284.
 subsidunt 20: 344.
 subsisterat 409: 158.
 substitit 14: 207. 346: 147.
 substravit 453: 399.
 substricta 83: 216.
 substrictaque 338: 752.
 subsunt 324: 359. 355 :
 420.
 subtemen 163: 56.
 subtraheret 376: 316.
 subvêcta 250: 796.
 subvêctaque 177: 422.
 subvolat 339: 790. 421 :
 507.
 succedat 369: 133.
 succede 242: 549. 69: 766.
 314: 80. 426: 2. 444 :
 187. 444: 199.
 succedit 316: 142. 426 :
 610.
 succeditis 195: 193.
 succendit 152: 442.
 succensa 224: 74.
 succensaque 380: 413.
 successerat 280: 713.
 successibus 231: 273. 352 :
 355.
 successisse 179: 484.
 successit 10: 125. 62: 590.
 369: 134.
 successor 97: 589.
 successu 167: 130. 236 :
 384: 240: 495. 351: 298.
 successurumque 70: 788.
 successus 70: 781.
 succi 194: 152.
 succidere 249: 752.
 succidit 197: 227.
 succincta 245: 660. 258 :
 8: 288. 103. 303: 536.
 succinctæ 81: 156.
 succinctis 461: 603.
 succis 47: 211. 167: 139.
 196: 215. 199: 287. 404 :
 43. 414: 299. 429: 690.
 succiso 235: 364.
 succo 22: 407. 44: 120.
 393: 817. 453. 393.
 succos 198: 265. 200: 316.
 302: 493. 400: 943. 413 :
 275. 426: 631.
 succosque 417: 403.
 succrescere 246: 680.
 succrescit 268: 352.
 succubuisse 37: 714.
 succumbere 142: 177. 216 :
 754.
 succumbimus 397: 856.
 succurrere 462: 632.
 succurritis 170: 209.
 succus 90: 397. 400: 941.
 succuriturque 46: 166.
 sudataque 296: 308.
 sude 351: 299.
 sudem 351: 300.
 sudor 158: 632. 261: 173.
 sudore 47: 198. 249: 760.
 256: 57. 312: 32.
 suem 309: 710.
 suggerit 440: 82.
 sui 530. 17: 277. 54: 382.
 92: 435. & *alibi quam*
plur.
 sui que 55: 403. 88: 334.
 suis *pro nom.* 4: 13. 7: 72.
 18: 287. 29: 555. & *ali-*
bi quam plur.
 suis *subst.* 413: 286.
 sulcat 131: 707. 467: 726.
 sulcavitque 86: 276.
 sulcis 10: 123. 79: 107.
 sulco 209: 539.
 sulcum 78: 104.
 sulfura 90: 374. 432: 791.
 sulfure 150: 445. 198: 261.
 406: 87.
 sulfureis 450: 340.
 sum 27: 513. 62: 588. 68 :
 743. 71: 817. & *alibi*
plur.
 sumat 59: 526. 86: 286.
 sume 116: 306. 237: 426.
 sumere 104: 7. 325: 382.
 359: 557. 365: 40. 460 :
 556.
 sumimus 206: 450.
 sumit 116: 308. 122: 481.
 193: 125. 298: 376. 326 :
 409.
 sumite 96: 545. 208: 507.
 summa 47: 206. 49: 235.
 70: 792. 117: 343. 124 :
 527. 242: 563. 268: 352.
 371: 192. 389: 673. 433 :
 815.
 summâ 12: 163. 18: 296.
 61: 573. 62: 387. 93 :
 480. 150: 398. 151: 413.
 341: 15. 446: 258.
 summæ 43: 107. 52: 300.
 146: 291.
 summam 52: 306. 234 :
 318. 264: 235. 307: 653.
 426: 622.
 summaque 5: 27. 334: 620.
 342: 43. 404: 50.
 summas 57: 457. 98: 615.
 337: 733. 377: 344.
 summasque 29: 572. 82 :
 195.
 summe 132: 756. 386 :
 599.
 summi 430: 735.
 summique 176: 409.
 summis 153: 470. 396: 836.
 404: 38.
 summisque 198: 278.
 summo 14: 212. 31: 608.
 46: 178. 50: 267. 59 :
 515. 111: 179. 129: 659
 131: 712: 247. 695. 257
 77. 434: 822. 444: 194.
 summoque 170: 204. 269
 389.
 summorum 165: 89.
 summos 175: 387. 413
 278.
 summum 47: 201. 109
 136. 236: 382. 267: 335
 330: 506. 360: 572.
 summus 390: 701.
 summusque 275: 564.
 sumo 253: 882.
 sumpserat 55: 414. 159
 637. 205: 421. 222: 26.
 sumfere 23: 430. 389
 673.
 sumfisse 33: 672. 324: 337
 411: 226.
 sumfit 78: 341.
 sumta 207: 482. 413: 284
 sumtâ 427: 651.
 sumtaque 155: 537. 394
 784.
 sumtas 359: 557.
 sumtis 106: 47. 125: 562
 146: 288. 195: 189. 222
 31. 231: 261. 330: 510
 sumpto 65: 759. 235: 366.
 sumtumque 123: 511.
 sumtus 88: 332.
 sumus 20: 355. 23: 414
 108: 76: 146: 311. 357 :
 501. 412: 251. 414: 307.
 sunt 7: 64: 13: 192. *bis.* 27
 510. 52: 318. & *alib*
quam plur.
 sunto 86: 290. 143: 222.
 suntque 46: 181.
 suo 17: 274. 47: 213. 53
 345: 56: 441. & *alibi plur*
 suoque

fuoque 79: 122, 162. 10. 178: 460. 249: 777. 256: 41. 344: 109. 361: 597.
 fuorum 69: 769. 85: 248. 96: 564. 172: 267. 247: 698. 334: 633. 885: 550. 394: 763.
 fuos 37: 778. 48: 230. 58: 486: 84. 229. *alibi*.
 super 7: 67. 40: 17. 45: 151. 50: 265. *alibi plur.*
 superque 201: 351, 352.
 superabat 39: 5. 209: 527. 217: 772. 304: 562. 427: 641.
 superabit 216: 760.
 superabitur 472: 835.
 superamur 357: 499.
 superando 305: 602.
 superare 56: 436. 224: 63: 257: 67. 355: 446. 379: 390.
 superari 305: 610.
 superas 78: 101. 285: 11.
 superasque 132: 735.
 superasse 304: 561.
 superasset 458: 521.
 superat 141: 154. 180: 525. 208: 510. 240: 517. 452: 378.
 superatque 19: 317.
 superata 225: 144. 255: 15. 275: 544.
 superator 130: 699.
 superatus 353: 364. 367: 90.
 superba 56: 442.
 superbia 169: 184.
 superbior 395: 802.
 superbit 319: 218.
 superbos 168: 169.
 superbum 36: 752. 271: 443. 364: 17.
 superbus 25: 457. 194: 156.
 superem 255: 30.
 supereminet 82: 182.
 superentur 259: 115.
 superesse 19: 325. 326. 324: 354. 336: 703.
 superest 52: 300. 110: 166. 126: 584. 127: 608. 141: 149. 194: 149. 277: 628. 379: 377. 385: 564. 421: 486.
 superet 271: 429.
 superetque 250: 793.
 superflua 58: 482.
 superfluis 57: 459.
 superi 12: 177. 13: 196. 87: 307. 145: 283. 172: 270. 179: 472. 181: 542. 244: 619. 270: 418. 334: 640. 366: 70. 413: 292. 469: 759.
 superis 32: 170. 21: 366. 41: 57. 213: 644. 247: 706. 273: 499. 289: 135. 290: 153. 332: 577. 338: 741.
 superorum 22: 411. 168: 173.
 superos 52: 304. 179: 499. 231: 276. 385: 558. 424: 585.
 superosque 220: 858. 470: 780.
 superfint 336: 693.
 superstans 331: 552.
 superfries 20: 351. 301: 485.
 superficitibus 79: 126.
 superfunt 90: 398. 172: 284.
 Superum 12: 161. 16: 251. 33: 668. 56: 437. 147: 319.
 supervolat 128: 624.
 supinis 246: 681.
 suppletur 199: 291.
 supplevit 110: 140.
 supplex 8: 92. 32: 635. 58: 477. 75: 8. 84: 240. 143: 214. 154: 493. 514: 174: 352. 179: 498. 199: 298. 220: 858. 231: 271. 280: 701. 299: 415. 326: 400. 416: 374.
 supplicat 175: 267.
 supplice 55: 396. 162: 33. 321: 279.
 supplicium 160: 666.
 suppliciumque 70: 782.
 supponas 451: 370.
 supponat 178: 456.
 supponere 78: 102. 400: 953.
 supponitur 71: 810.
 supponunt 432: 791.
 supposita 133: 777. 342: 34.
 supposito 67: 712.
 supposuique 186: 698.
 suppressa 142: 193. 339: 777.
 suppressis 447: 280.
 suppressit 86: 709.
 suppressit 35: 715.
 supra 18: 295. 400: 955.
 supraque 19: 331.
 suprema 171: 246. 172: 278. 203: 376.
 supremis 63: 620.
 supremo 240: 521.
 supremos 331: 547.
 supremum 289: 134. 358: 526.
 furas 314: 80.
 furdior 395: 804. 429: 711.
 surge 335: 669.
 surgente 429: 711.
 surgentibus 138: 77.
 surgere 6: 44. 91: 720. 79: 112.
 surgimus 348: 227. 122: 197.
 surgis 112: 197.
 surgit 36: 273. 108: 92. 228: 192. 280: 701. 298: 384. 363: 2. 397: 871. 398: 891.
 surgunt 199: 284. 221: 2. 389: 677.
 Surrentino 466: 709.
 surrexit 114: 255. 458: 508.
 sus 231: 272. 235: 359.
 susceptaque 318: 200.
 suscipimus 206: 450.
 suscipitur 419: 451.
 suscipiunt 266: 305.
 suspectum 31: 618.
 suspenderat 56: 440. 440: 101.
 suspendit 182: 576.
 suspenditque 200: 308.
 suspensus 236: 398. 245: 653.
 suspicere 330: 506.
 suspiciens 428: 660.
 suspicor 92. 461.
 suspirat 35: 707. 64: 655. 86: 280. 207: 480.
 suspiratibus 408: 129.
 suspiria 32: 656. 44: 125: 69: 753. 70: 774. 299: 402. 393: 739.
 sustineamque 384: 28.
 sustineant 292: 193. 396: 826.
 sustinet 28: 530. 106: 27. 117: 362. 121: 447. 141: 162. 162: 27. 175: 367. 181: 563. 271: 438. 287: 71. 317: 168. 430: 731.
 sustinere 119: 414. 432: 788.
 sustinus

- fustini 158: 609. 240: 500.
 364: 8. 367: 88. 421: 479.
 fustiniuit 266: 400. 323:
 386: 584.
 fustulit 51: 275. 59: 506.
 77: 60. 157: 574. 246:
 663: 328: 463. 349: 237.
 260. 369: 126.
 fufurra 219: 830.
 fufurri 342: 61.
 Sybariu 438: 31.
 Sybillæ 466: 712.
 Syenites 138: 74.
 sylva 396: 822.
 fylvaque 397: 872.
 fylvarum 176: 392.
 fylvas 6: 4. 415: 338.
 fylvis 393: 760.
 Symæthide 393: 750.
 Symplegadas 450: 338.
 Syringa 34: 691. 35: 705.
 Syron 371: 175.
 Syrtis 225: 120.
- T.
- T**Abe 70: 784. 71: 807.
 77: 49. 259: 230. 261:
 175. 442: 156.
 tabellæ 248: 744. 275: 570.
 276: 603.
 tabellas 274: 522. 275:
 574.
 tabellis 276: 586. 429: 707.
 rabent 209: 541.
 rabuerant 230: 227.
 rabuerint 451: 363.
 rabuerit 92: 445.
 rabuit 114: 259. 418: 432.
 tabula 302: 516.
 tabularia 471: 810.
 tabulas 327: 428.
 taceam 359: 552. 371: 177.
 tacebitur 302: 502.
 taceo 114: 276.
 tacet 323: 326.
 tacetve 341: 27.
 tacita 151: 427. 266: 300.
 tacitæ 272: 473.
 tacitaque 183: 623. 437:
 26.
 tacitas 142: 191.
 tacito 170: 203. 194: 147.
 216: 748. 358: 538. 425:
 601.
 tacitorum 432: 778.
 tacitos 84: 241. 107: 50.
 taciturna 224: 84.
 tacitus 318: 189.
- tactæ 167: 140.
 tactæque 162: 105.
 tactas 102: 729.
 tactis 118: 386. 294: 257.
 449: 314.
 tacto 132: 751. 454: 415.
 tactofquæ 115: 286.
 tactu 322: 308. 389: 652.
 453: 412.
 tactuque 132: 745. 382:
 466.
 tactumquæ 165: 106.
 tactus 111: 180. 230: 224.
 309: 732.
 tactusque 228: 184. 300:
 434.
 tacui 36: 758.
 tacuit 116: 326. 134: 790.
 218: 799. 244: 611.
 tæda 116: 326.
 tædæ 107: 60. 281: 721.
 182: 768. 472: 826.
 tedas 26: 483. 133: 758.
 428: 677.
 tedasque 32: 658. 37: 763.
 238: 460.
 tædia 210: 572. 277: 615.
 301: 482. 306: 625. 372:
 213. 409: 158.
 tædis 90: 373.
 Tænaria 285: 13.
 Tænarides 291: 183.
 Tænarius 49: 247.
 Tagen 460: 558.
 Tagus 50: 251.
 talaria 68: 736. 305: 591.
 talaribus 129: 667. 132:
 730.
 tale 61: 566. 71: 812. 238:
 440. 272: 478. 290: 143.
 347: 202. 382: 461. 397:
 873. 441: 127. 461: 606.
 talem 87: 295.
 tales 195: 171. 213: 650.
 268: 370. 276: 583. 301:
 483. 464: 657.
 tali 146: 307. 311: 1.
 talia 14: 200. 16: 250. 34:
 700. 35: 713. 37: 776.
 55: 394. 62: 596. 65: 665.
 95: 526. 108: 78. 143:
 203. 174: 330. 181: 563.
 183: 619. 207: 481. 224:
 81. 236: 396. 244: 616.
 247: 703. 255: 27. 269:
 402. 274: 528. 275: 563.
 286: 40. *passim*.
 tallibus 13: 181. 24: 441.
 70: 783. 86: 287. 102:
732. 107: 54. 161: 1. 163:
 36. 170: 205. 176: 401.
 181: 549. 213: 661. 248:
 728. 787: 250. 321: 283.
 328: 444. 360: 585. 373:
 228. 389: 675. 398: 739.
 403: 26. 421: 494. 433:
 807.
 talis 61: 562. 223: 49. 234:
 322. 249: 770. 302: 517.
 talisque 86: 285. 431: 767.
 talo 251: 808.
 taloque 117: 343.
 Tanais 49: 242.
 tandem 36: 735. 648: 48:
 222. 70: 794. 154: 518.
 182: 596. 189: 5. 203:
 391. 216: 745. 241: 541.
 249: 774. 252: 846.
 tangam 191: 61. 336: 707.
 tangamque 297: 343.
 tangat 189: 26. 327: 430.
 tange 126: 584.
 tangebam 244: 606.
 tangendo 315: 107.
 tangenia 467: 722.
 tangentiæque 28: 538.
 tangere 93: 478. 152: 459.
 168: 173. 329: 498.
 tangeret 223: 36. 226: 149.
 tangeris 401: 965. 428:
 667.
 tanges 114: 251.
 tanget 249: 756. 473: 839.
 targi 32: 644. 92: 453.
 269: 387. 305: 614.
 tangit 51: 293. 59: 527.
 71: 799. 117: 359. 128:
 639. 143: 213. 164: 67.
 178: 446. 232: 279. 271:
 424. 300: 456. 322: 308.
 423: 558.
 tangor 305: 614.
 tangunt 175: 379.
 tanquam 54: 360. 84: 241.
 100: 650. 125: 566. 153:
 471. 179: 471. 216: 758.
 295: 269. 337: 720. 381:
 437. 385: 545.
 tanta 7: 60. 33: 668. 68:
 731. 80: 133. 86: 270.
 88: 328. 127: 612. 149:
 373. 216: 755. 192: 97.
 224: 88. 227: 168.
 tentaque 150: 400. 156:
 562. 162: 24. 184: 652.
 210: 572. 397: 876.
 tantæ 240: 507. 362: 625.
 413: 289. 436: 1.
 tantaque

- tantæque 207 : 475. 209 : 361 : 619.
 525. 462 : 633.
 Tantale 12 : 458.
 Tantalides 362 : 626.
 Tantalus 170 : 211.
 Tantalus 168 : 172. 171 : 240. 286 : 41.
 tanti 36 : 761. 56 : 424. 65 : 659. 132 : 757. 175 : 386. 189 : 16. 199 : 294. 214 : 691. 256 : 49. 296 : 310.
 tantique 154 : 498. 159 : 657.
 tantis 43 : 96. 53 : 334. 113 : 249. 131 : 701. 136 : 14. 388 : 626. 440 : 91.
 tanto 6 : 53. 14 : 202. 18 : 288. 25 : 465. 67 : 724. 65 : 753. 142 : 192. 158 : 602. 186 : 694. 212 : 614. 224 : 74. 242 : 569. 249 : 749.
 tantoque 76 : 44. 427 : 657. 436 : 2.
 tantorum 332 : 573. 361 : 608.
 tantos 33 : 661. 48 : 228. 322 : 289. 421 : 479.
 tantummodo 33 : 675. 116 : 748. 258 : 106. 343 : 85. 454 : 424.
 tantumne 271 : 428.
 tantumque 265 : 265. 327 : 425.
 tantus 86 : 285. 115 : 378. 162 : 18. 243 : 583. 255 : 7. 357 : 505.
 tantisque 464 : 661.
 tapetibus 388 : 638.
 tarda 347 : 182. 368 : 116.
 tardaue 334 : 618.
 tardæ 298 : 390.
 tardarunt 375 : 283.
 tardata 124 : 529.
 tardatus 367 : 81.
 tarde 108 : 91.
 tardi 267 : 346. 419 : 430.
 tardior 308 : 679.
 tardis 304 : 572. 324 : 357.
 tardius 307 : 674. 351 : 305.
 taro 286 : 49.
 tardus 46 : 177. 207 : 478. 366 : 66.
 Tarantum 438 : 50.
 Tarpeia 432 : 776.
 Tarpeias 474 : 866.
 Tartara 9 : 113. 50 : 260. 149 : 371. 151 : 423. 285 : 21. 335 : 670. 358 : 523.
 Tartareas 185 : 676. 349 : 257.
 Tartessia 418 : 416.
 Tatumque 433 : 804.
 Tatius 433 : 805.
 Tatiisque 423 : 804.
 tauri 42 : 804. 73 : 850. 869. 75 : 1. 165 : 192. 105. 205 : 434. 211 : 595. 225 : 122. 227 : 169. 257 : 80.
 tauro 66 : 701. 257 : 81. 465 : 695.
 taurorum 190 : 29. 196 : 210. 226 : 152. 378 : 347.
 taurum 165 : 104. 202 : 374. 203 : 376. 226 : 132. 136. 248 : 734. 281 : 735.
 taurus 132 : 756. 226 : 125. 249 : 763. 344 : 102. 397 : 871. 498 : 511.
 taurusque 48 : 217.
 taxo 120 : 432.
 taxa 12 : 170. 15 : 218. 1231. 17 : 276. 45 : 136. 69 : 761. 83 : 204. 108 : 86. 119 : 402. 405. 120 : 444. 145 : 287. 183 : 614. 185 : 669. 192 : 99. 201 : 352. 245 : 630. 247 : 691. 697. 702.
 taxaue 18 : 287. 119 : 414.
 taxaue 311 : 3.
 taxam 152 : 447. 158 : 622.
 taxas 124 : 526.
 taxati 137 : 43. 170 : 217. 227 : 168. 265 : 288. 357 : 480. 412 : 254.
 taxis 69 : 751. 756. 101 : 697. 133 : 760. 195 : 182. 227 : 158. 242 : 549. 260 : 48. 337. 710. 342 : 44.
 taxo 145 : 281. 348 : 212. 415 : 342. 447 : 275.
 taxaue 122 : 489. 177 : 431.
 taxos 111 : 191.
 taxum 19 : 332.
 taxaue 110 : 159.
 taxus 17 : 265. 49 : 233. 107 : 64. 156 : 570. 186 : 706 : 216 : 746. 308 : 692. 333 : 611. 350 : 291. 435 : 598.
 taxum 35 : 710. 92 : 435. 436. 155 : 524. 237 : 427. 275 : 549. 558. 304 : 556. 336 : 697. 360 : 576. 372 : 204. 396 : 834.
 taxumque 117 : 336.
 tecumve 292 : 202.
 tegat 117 : 355.
 tege 393 : 748.
 Tegena 234 : 317. 236 : 380.
 tegebant 128 : 638.
 tegebat 439 : 56.
 tegeudas 382 : 479.
 tegens 173 : 299. 269 : 398.
 tegi 6 : 44. 96 : 542. 104 : 6.
 regimen 77 : 52.
 regimenque 33 : 672. 674.
 tegis 110 : 159. 300 : 450.
 tegit 4 : 5. 6 : 50. 18 : 290. 114 : 269. 396 : 822. 397 : 849.
 tegitur 107 : 64. 182 : 592. 197 : 239. 305 : 598.
 tegmina 79 : 108.
 tegmine 330 : 514. 409 : 166.
 tegminis 344 : 92.
 tegunt 300 : 449.
 teguntur 421 : 499.
 tela 16 : 259. 25 : 468. 63 : 63. 616. 77 : 46. 87 : 307. 96 : 554. 141 : 158. 149 : 366. 158 : 620. 163 : 55. 164 : 69. 170 : 228. 172 : 290.
 telaue 137 : 42. 357 : 495.
 tela 114 : 275. 119 : 394. 167 : 127.
 Telamon 207 : 477. 213 : 647. 214 : 669. 233 : 309. 236 : 378. 319 : 216. 369 : 151.
 Telamone 362 : 624. 364 : 22. 368 : 123. 378 : 346.
 Telamoniades 373 : 231.
 Telamonius 371 : 194. 266. 377 : 321.
 Telamonque 207 : 476.
 telas 163 : 54.
 Telchinas 202 : 365.
 Teleboasque 355 : 441.
 Telemus 394 : 770. 771.
 Telephon 370 : 171.
 Telephus 344 : 112.
 Teleste 280 : 716.
 Telethusa 279 : 681. 280 : 695.
 teli 235 : 349. 350 : 265. 353 : 381.
 telique 350 : 266.
 telis 24 : 443. 56 : 440. 70 : 109. 95 : 535. 384 : 537. 417 : 402.
 telisque 201 : 337.
 tellure 6 : 48. 31 : 604. 32 : 632

630. 61: 569. 190: 30. temperat 37: 770. 110: 39. 314: 88. 321: 272.
 197: 245. 237: 413, 422. 169. 289: 108. 360: 580. 336: 698. 338: 754. 355:
 270: 406. 278: 649, 659. 378: 366. 473: 859. 474: 447. 358: 512. 372: 206.
 342: 63. 350: 281. 369: 869. 373: 236. 393: 734. 411:
 125. 407: 106. 414: 302. temperie 117: 344. 445: 218. 414: 309. 422: 516.
 467: 741. 211. 424: 587. 443: 160, 108.
 tellurem 70: 786. 171: 238. temperiem 23: 430. 454: 417.
 448: 292. temperiemque 6: 51. temporis 14: 211. 218: 803.
 telluris 29: 341. 98: 597. tempestate 13: 183. 259: 134. 375: 281. 381:
 113: 227. 286: 58. 307: tempestativa 154: 500. 443: 398: 888. 410: 205.
 645. 463: 652. tempestivus 424: 584. 445: 226. 472: 835.
 tellus 4: 5, 12, 15, 16. 5: templa 36: 750. 145: 278. temporius 112: 198.
 29. 7: 65. 8: 80, 87. 9: 211: 587. 231: 264. 261: tempus 16: 256. 66: 680.
 102. 16: 257. 18: 291. 782. 308: 686, 691. 324: 110: 167. 128: 644. 141:
 23: 416, 429, 434. 27: 359. 326: 413. 332: 578. 169. 163: 49. 187: 719.
 515. 28: 546. 47: 210. 51: 380: 413. 208: 511. 251: 818. 282:
 272. 52: 301. 71: 839. templi 165: 99. 247: 711. 758. 292: 207. 300: 446.
 75: 9. 99: 637. 113: 227. 283: 782. 324: 361. 307: 657. 335: 651. 384:
 128: 632. 138: 76. 142: 593. 238: 445. 283: 790, 527: 408. 147. 433: 808.
 198. 147: 323. 148: 356, 791. 446: 234.
 151: 423. 242: 562. 244: templisque 307: 646. 471: tempusque 119: 399. 234:
 624. 247: 701. 250: 789. 818. 327. 416: 372. 450: 336.
 256: 60. 279: 669. 291: templo 21: 381. 134: 798. tenaci 320: 252.
 184. 296: 309. 321: 269. 283: 785. 443: 164. 465: tenax 213: 657.
 327: 434. 329: 479. 341: 101. tendat 102: 723.
 5. 379: 394. 381: 429. temploque 388: 633. 425: tendebam 62: 580.
 388: 648. 433: 800. 440: 608. tendebant 174: 359.
 81. 446: 241, 245, 251. templorum 95: 521. tendebat 58: 477. 60: 547.
 vellusque 180: 512. 225: 98. templum 247: 700. 431: 265: 287. 380: 411.
 telo 19: 330. 58: 504. 63: 760. 434: 837. 470: 801. tendens 92: 441. 118: 382.
 605. 235: 351. 253: 883. 143: 215. 151: 419. 172:
 346: 165. 353: 359. 390: tempora 3: 4. 24: 451. 35: 279. 195: 188. 201: 345.
 696. 724. 57: 467. 61: 575. 63: 252: 849. 261: 175. 336:
 zeloque 77: 54. 129: 666. 625. 86: 275. 87: 312. 89: 357. 430: 734.
 zelorum 234: 321. 385: 347. 93: 469. 94: 516. tendensque 266: 293. 337:
 566. 97: 578. 106: 40. 122: 726.
 zelum 77: 53. 138: 67, 80. 493. 130: 696. 159: 110. tendentem 123: 517. 142:
 171: 234, 257. 172. 264: 159: 647. 162: 26. 168: 176. 215: 706. 263: 210.
 214. 685: 695. 238: 444. 163. 178: 458. 185: 676. tendentemque 113: 238.
 249: 757. 312: 10. 200: 313. 221: 2. 235: 184: 639. 313: 36.
 zelumque 219: 846. 366. 238: 454. 242: 567. tendentes 237: 432.
 zemerare 439: 75. 275: 572. 277: 611. 281: tendere 32: 636. 137: 55.
 zemeraria 27: 51. 41: 50. 721. 282: 765. 289: 116. 444: 186. 448: 304. 455:
 63: 616. 104: 2. 162: 32. 307: 665. 317: 159. 318: 453.
 237: 407. 275: 552. 276: 181. 322: 286. 306. 323: tenderet 32: 636.
 584. 304: 574. 312: 13. 311. 338: 758. 345: 133. tendi 321: 262.
 zemerarius 135: 8. 219: 350: 273. 352: 335. 353: tendimus 285: 34.
 829. 303: 545. 342: 59. 380. 356: 465. 376: 302. tendit 62: 604. 126: 581.
 zemerasse 62: 592. 209: 378: 364. 386: 582. 388. 217: 778. 284: 3. 299:
 535. 248: 742. 458: 501. 643. 427: 645. 654. 655. 415. 302: 506. 349: 564.
 zemerat 308: 695. 443: 179. 444: 183. 445: 465: 650.
 zemerata 277: 626. 211. tenditur 126: 576.
 Zemelexa 196: 207. tempore 19: 314. 60: 552. tendo 458: 520.
 Zemelexenque 438. 52. 65: 668. 107: 60. 112: tendunt 174: 358. 231:
 Zemo 43: 107. 208. 130: 693. 136: 19. 580. 234: 531.
 Zemone 52: 316. 300: 447. 139: 116. 143: 220. 145: tene 45: 140. 101: 690.
 320: 258. 434: 819. 283. 199: 280, 300. 208: 110: 160.
 Tempe 29: 569. 196: 222. 494. 219: 833. 345: 657. teneas 42: 79. 214: 681.
 202: 371. 275: 569. 291: 180. 313: teneat 215: 711. 417: 379.
 tenebant

- tenebant 46: 177. 97: 570. 268: 355.
 tenebat 19: 321. 42: 830.
 75: 2. 89: 364. 111: 175.
 134: 782. 145: 277. 167:
 132. 213: 664. 231: 260.
 234: 321. 239: 479. 320:
 243. 257. 321: 270. 351:
 318. 382: 474. 420: 459.
 tenebit 274: 514.
 tenebo 115: 284.
 tenebor 181. 546.
 tenebræ 46: 181. 119: 410.
 300: 454. 345: 136.
 tenebras 74: 440. 55: 395.
 108: 93. 119: 400. 152:
 443. 335: 651. 442: 154.
 463: 652.
 tenebris 45: 144. 95: 525.
 215: 708. 301: 476. 330:
 521.
 tenebrisque 62: 594. 224:
 82.
 tenebrofa 9: 113. 148: 359.
 Tenedon 371: 174.
 Tenedonque 344: 109.
 Tenedos 27: 516.
 tenemur 292: 203.
 tenemus 322: 284.
 tenendæ 322: 297.
 tenens 132: 733. 179: 476.
 199: 66. 208: 498. 219:
 847. 258: 118. 281: 725.
 463: 655.
 tenent 7: 73. 18: 302. 120:
 436. 194: 14. 235: 342.
 324: 361. 332: 560. 342:
 53. 428: 674.
 tenentem 508: 502. 266:
 311. 285: 15. 382: 455.
 388: 649.
 teneo 30: 596. 422: 511.
 tener 87: 311. 200: 319.
 444: 201.
 tenera 89: 354. 272: 481.
 teneras 393: 754. 272: 481.
 tenere 28: 535. 85: 265.
 96: 541.
 teneret 106: 161.
 teneri 53: 351. 92: 450.
 166: 108. 250: 806. 259:
 140. 314: 74. 321: 261.
 458: 525.
 teneris 73: 851. 216: 749.
 278: 651. 317: 153.
 tenero 117: 345. 395: 791.
 teneros 53: 359.
 tenerum 127: 616.
 tenes 43: 100. 474: 866.
- tenet 36: 750. 43: 104. 54:
 376. 59: 513. 70: 796. 73:
 874. 92: 447. 99: 642.
 112: 205. 117: 358. 192:
 87. 211: 588. 218: 791.
 244: 70. 234: 335. 257:
 86. 260: 146. 274: 521.
 281: 527. 295: 297. 299:
 421. 300: 455. 303: 533.
 314: 78. 315: 115. 331:
 539. 332: 560. 342: 43.
 354: 408. 382: 475. 403:
 7. 417: 379. 422: 516.
 426: 626. 428: 688.
 tenetis 285: 35.
 tenetque 294: 256.
 tenetur 114: 269. 413: 292.
 429: 713.
 tenore 79: 113.
 Tenos 207: 469.
 tentabat 140: 124. 314: 77.
 331: 533.
 tentabimus 195: 176.
 tentamenta 215: 733. 462:
 629.
 tentamina 88: 341. 216:
 739.
 tentant 110: 663. 332: 747.
 175: 376.
 tentantes 294: 254.
 tentanti 404: 37.
 tentare 22: 397. 277: 630.
 298: 371.
 tantaretque 376: 317.
 tantarunt 46: 172.
 tantasse 277: 622. 630. 285:
 25.
 tantasset 347: 193.
 tentat 34: 684. 53: 358.
 55: 390. 87: 302. 113:
 248. 125: 554. 129: 651.
 201: 341. 315: 107. 318:
 181. 353: 357. 355: 425.
 tentata 13: 190. 63: 619.
 260. 168. 320: 239.
 tentataque 323: 326.
 tentatæ 295: 289.
 tentatis 403: 22.
 tentatos 125: 555.
 tentatum 295: 283. 458:
 591.
 tentavit 290: 145. 356:
 458.
 tentem 272: 478.
 tentemus 357: 491.
 tentent 108: 85.
 tento 131: 702. 171: 243.
 218: 793. 273: 500.
 tento:ia 223: 43. 373: 240.
- tenuata 55: 374. 209: 531.
 421: 498.
 tenuatus 446: 246.
 tenuaverat 417: 399.
 tenuem 35: 708. 93: 482.
 tenuere 14: 206. 107: 57.
 110: 168. 177: 430. 184:
 638. 222: 5. 372: 203.
 391: 706.
 tenuerunt 266: 301. 327:
 433. 398: 897. 412: 516.
 tenues 29: 571. 108: 104.
 109: 123. 164: 62. 174:
 351. 228: 79. 242: 558.
 418: 411. 431. 434: 825.
 teneſque 288: 97.
 tenui 28: 549. 81: 161. 107:
 65. 337: 735. 371: 190.
 418: 429.
 tenuique 119: 408. 256:
 33.
 tenuis 198: 272.
 tenuisse 35: 706; 712: 291:
 172. 364: 17. 437: 13.
 tenuisset 342: 10.
 tenuissima 111: 178. 131:
 726. 152: 431.
 tenuissimus 446: 248.
 tenuit 12: 167. 53: 328.
 68: 740. 142: 198. 151:
 420. 186: 710. 194: 146.
 195: 169. 238: 463. 284:
 6. 317: 168. 414: 308.
 425: 593. 426: 611. 465:
 701.
 tenuitque 31: 600.
 tenuis 51: 275. 82: 182.
 117: 343. 131: 720. 151:
 413. 157: 593. 159: 642.
 171: 258. 357: 491. 398:
 893. 404: 59. 458: 512.
 464: 673.
 tepebat 110: 163. 138: 76.
 tepentibus 9: 107.
 tepere 295: 281.
 tepescere 91: 412.
 tepescunt 7: 63.
 tepida 424: 575.
 tepidæ 302: 500.
 tepidi 197: 247.
 tepidique 267: 339. 465:
 708.
 tepidis 51: 259. 245: 654:
 296: 827.
 tepido 268: 365. 297: 350.
 tepidos 319: 225.
 tepore 71: 811.
 teque 64: 653. 122: 478.
 123: 522. 126: 591. 204:
 404.

401. 304. 566. 383. 483.
 ter 51: 270. 271. 58: 497.
 89: 351. 128: 625. 132:
 734. 167: 133. 194: 153.
 195: 189. bis. 198: 261.
 200: 324. 223: 51. 249:
 749. 256: 50. 295: 279.
 300. 452. 327: 419. 345:
 133. 387: 611. 404: 58.
 410: 206.
 terque 12: 179. 41: 49.
 123: 517. 198: 261. 263:
 217. 350: 288. 387: 610.
 tercentum 408: 146.
 Terea 183: 615. 184: 647.
 Tereaque 352: 353.
 terebat 346: 167.
 terebrata 171: 260.
 Tereo 184: 635.
 teres 68: 735.
 teretem 162: 22.
 teretesque 294: 260.
 tereti 289: 113.
 Tereu 179: 497.
 Tereus 177: 424. 178: 455.
 179: 473. 478. 184: 650.
 185: 682.
 Tereusque 178: 433.
 terga 22: 394. 39: 10. 47:
 187. 76: 22. 77: 68. 97:
 575. 131: 715. 719. 725.
 141: 161. 147: 323. 167:
 123. 120: 223. 175: 379.
 181: 552. 186: 698. 191:
 73. 223: 34. 235: 303.
 237: 429. 245. 648: 258:
 102. 259: 127. 266: 320.
 307: 670. 308: 706. 344:
 97. 351: 313. 372: 224.
 373: 237. 397: 879. 399:
 914. 405: 66. 408: 143.
 416: 363. 448: 305.
 tergaque 305: 592.
 tergo 73: 869. 77: 71. 108:
 101. 235: 348. 289: 124.
 296: 329.
 tergoque 28: 541. 256. 54:
 352: 345.
 tergora 378: 347.
 tergore 245: 649.
 tergum 21: 383. 47: 201.
 354: 401. 421: 500.
 tergumque 152: 434. 415:
 343.
 terit 278: 654.
 terna 285: 22.
 ternis 195: 190. 204: 414.
 terra 7: 75. 19: 314. 22:
 393. 31: 615. 40: 15. 45:
134. 73: 870. 79: 116.
 81: 152. 99: 635. 100:
 653. 120: 440. 127: 620.
 150: 406. 154: 492. 496.
 169: 187. 176: 396: 189.
 23: 195: 191: 196: 204.
 206: 445. 210: 559. 226:
 139. 237: 402. 415. 244:
 608. 609. 251: 830. 835.
 264: 254. 266: 318. 271:
 447: 277: 633. 285: 17.
 289: 128. 301: 480. 490.
 326: 407. 400: 948. 474:
 860.
 terraque 77: 75. 354: 390.
 400: 937. 444: 193.
 terræ 5: 37. 6: 52. 10: 138.
 16: 247. 21: 364. 22: 393.
 32: 633. 37: 1774. 47: 207.
 51: 298. 53: 437. 55: 407.
 76: 24. 78: 102. 113: 243.
 140: 122. 136. 147: 321.
 148: 354. 361. 153: 481.
 154: 491. 164: 71. 186:
 697. 212: 631. 243: 577.
 264: 241. 296: 306. 337:
 724. 358: 521. 380: 420.
 403: 7. 405: 82. 471:
 terræque 43: 96. 130: 680.
 686. 159: 644. 181: 558.
 210: 578. 345: 139. 444:
 195. 460: 556.
 terram 5: 34. 8: 84. 11:
 157. 13: 180. 17: 283.
 164: 80. 174: 346. 199:
 283. 206: 442. 226: 153.
 291: 180. 345: 118. 360:
 569. 382: 477. 388: 629.
 392: 716: 411: 227.
 terramque 114: 253. 298:
 389.
 terrarum 4: 14. 20: 354.
 225: 118.
 terrarumque 39: 7.
 terras 4: 22. 11: 150. 13:
 189. 195. 14: 213. 16:
 253. 19: 329. 20: 349. 31:
 599. 32: 654. 33: 674.
 39: 6. 41: 65. 111: 194.
 134: 788. 159: 648. 654:
 165: 101. 186: 692. 209:
 524. 528. 313: 61. 319:
 209. 327: 425. 333: 607.
 375: 292. 380: 400. 435:
 847. 439: 71. 447: 263.
 terræque 342: 39. 406: 86.
 terreat 134: 802. 148: 358.
 terrebant 177: 423.
 terrebat 158: 616.
- terrebit 99: 561.
 terrena 22: 408.
 terrenæ 7: 68.
 terrenaque 197: 248.
 terreno 447: 273.
 Terrent 20: 357. 45: 27
 327: 427.
 terrens 367: 83.
 terres 112: 201.
 terrestribus 421: 479.
 terret 50: 261. 131: 72
 299: 417. 324: 365.
 reretur 126: 598.
 terribilem 17: 265. 350
 276. 394: 772.
 terribiles 11: 447. 19:
 112.
 terribilesque 151: 421. 47
 784.
 terribili 41: 61. 344: 10
 349: 259.
 terribilis 182: 595.
 terrificam 12: 179.
 terrigenæ 194: 141.
 terrigenam 147: 325.
 terrigenasque 190: 36.
 terrigenis 79: 118.
 terris 4: 22. 11: 151. 1
 307. 19: 329. 31: 60.
 45: 149. 52: 307. 11
 202. 152: 439. 154: 50.
 169: 190. 412: 243. 41:
 320. 433: 811. 438: 5
 442: 148. 470: 786. 47
 832.
 terrisa 58: 492. 113: 23:
 150: 396. 163: 45. 30:
 567. 464: 675.
 territaque 157: 598.
 territus 15: 232. 79: 11:
 122: 489.
 terror 24: 440. 122: 485.
 terrore 14: 202. 55: 391
 78: 100. 373. 230.
 terroris 58: 484.
 terruerat 271: 441.
 terruerint 95: 535.
 terruit 35: 727. 202: 361
 384: 105: 422: 518. 433
 817.
 tersere 246: 663.
 tersis 68: 736.
 terit 369: 132.
 tertia 10: 125. 53: 350
 149: 372. 207: 477. 22:
 171. 320: 245. 344: 100
 347: 188.
 tertius 245: 661. 280: 71:
 287: 78. 334: 641. 36

- 28: 412: 237.
 terunt 18: 298.
 testa 245: 662.
 testantia 414: 307.
 testantur 237: 420.
 testari 184: 660.
 testarique 183: 608.
 testata 58: 486.
 testataque 230: 238.
 testatum 57: 473.
 testatur 52: 304. 137: 44.
 teste 22: 490. 266: 747.
 364: 15. 438: 37.
 testemque 155: 543.
 testes 190: 46. 274: 541.
 testis 41: 45. 272: 480.
 testor 260: 151.
 testudine 68: 737.
 tenderat 138: 63.
 tetendi 336: 687.
 Tethye 199: 296.
 Tethyn 59: 509. 273: 498.
 Tethynque 400: 951.
 Tethys 45: 156. 339: 784.
 tetigere 21: 375. 47: 201.
 76: 36. 89: 355. 110: 164.
 210: 550. 463: 644.
 tetigisse 46: 182. 133: 779.
 248: 733.
 tetigisset 134: 789.
 tetigit 36: 729. 45: 143.
 194: 158. 280: 719. 337:
 736. 413: 278. 418: 413.
 460: 552, 568.
 Teucer 370: 157.
 Teucas 405: 72.
 Teucris 391: 705. 392: 728.
 429: 698.
 Teucros 391: 705.
 texebas 289: 123.
 texerat 19: 318. 50: 263.
 56: 420. 158: 624.
 texere 82: 181.
 texique 367: 75.
 textit 66: 681. 134: 800.
 247: 718. 299: 422. 332:
 572. 339: 786.
 textitur 164: 62.
 texta 61: 554. 330: 524.
 422: 531.
 thalami 85: 267. 204: 403.
 296: 317. 300: 456.
 thalamique 177: 432. 294:
 246. 304: 571.
 thalamis 220: 861. 227:
 157. 301: 469. 308: 703.
 320: 250.
 thalamo 59: 526.
 thalamoque 119: 420. 265:
- 279: 280: 700.
 thalamos 68: 738. 70: 797.
 86: 282. 112: 218. 168:
 148. 186: 700. 189: 22.
 218: 806. 284: 84. 251:
 817. 260: 146. 273: 506.
 347: 193, 196.
 thalamosque 215: 714. 306:
 620.
 thalamumque 116: 328.
 Thaumantea 435: 845.
 Thaumantias 122: 480.
 Thaumantidos 335: 647.
 Thaumias 351: 303.
 theatris 79: 111.
 teatro 312: 25.
 Thebæ 96: 553. 269: 403.
 370: 173. 454: 429.
 Thebæides 168: 163.
 Thebas 96: 549. 144: 253.
 344: 110.
 Thebis 96: 561. 119: 416.
 217: 768. 390: 692.
 Themeseque 465: 707.
 Themis 21: 379.
 Themin 19: 321.
 Themis 128: 643. 217: 767.
 269: 403. 270: 418.
 Theridamas 84: 233.
 Thermodonque 49: 249.
 Thermodontica 361: 611.
 Thermodontico 262: 189.
 Theron 53: 211.
 Therses 390: 682, 683.
 Therfites 373: 233.
 Thefelus 142: 182.
 Thefea 231: 263. 248: 726.
 352: 356.
 Thefeos 231: 268.
 Thefeus 457: 492.
 Thefeu 205: 433.
 Thefeus 204: 404. 205:
 421. 232: 303. 241: 546.
 242: 565. 348: 227. 353:
 359. 473: 856.
 Theffala 196: 222.
 Theffalidum 347: 190.
 Theffalus 249: 798.
 Theffiadæ 233: 304.
 237: 434.
 Theffias 238: 452. 239: 473.
 Theffius 239: 487.
 Thefforides 341: 19. 27.
 Theti 320: 237.
 Thetididis 319: 226.
 Thetis 41: 69. 321: 264.
 326: 400.
 Thisbe 107: 55. 108: 71,
 93, 99. 100: 143:
- Thisbeas 322: 300.
 Thisbes 109: 115. 110: 145.
 Thoactes 140: 147.
 Thoantis 380: 399.
 Thous 84: 220.
 Thracas 262: 194.
 Thracesque 185: 682.
 Thracia 78: 435.
 Thracius 184: 661. 315:
 92.
 Thracum 287: 83. 381:
 436. 385. 565: 389. 628.
 Threiciam 165: 87.
 Threiciis 384: 538.
 Threicio 145: 276. 381:
 439.
 Threicius 177: 424. 311: 2.
 thura 16: 249. 51: 289.
 168: 161. 194. 161. 211:
 589. 260: 159. 296: 309.
 308: 683. 332: 577. 388:
 636. 467: 733.
 thuraque 102: 733. 104:
 11. 168: 164.
 thure 168: 172. 232: 277.
 388: 636.
 thurea 114: 255.
 Thurinosque 438: 52.
 thuris 211: 592. 231: 266.
 308: 681. 320: 248.
 Thusca 99: 624.
 Thysteis 456: 462.
 thymi 440: 80.
 Thyoneus 105: 13.
 thyrso 101: 712. 277: 640.
 thyrsofos 96: 540. 104: 7.
 312: 28.
 tiaris 318: 181.
 tibia 95: 533. 175: 386.
 346: 158.
 tibiaque 133: 761.
 Tiberinaque 467: 728.
 Tiberinus 426: 614.
 Tibridis 454: 432. 462:
 624.
 Tibris 418: 427. 419: 448.
 tigno 111: 279. 245: 648.
 tigres 18: 305. 100: 668.
 tigride 190: 32. 277: 612.
 tigridis 320: 245.
 tigris 83: 217. 141: 164. 184:
 637. 262: 205.
 tilia 288: 92.
 timeam 12: 176. 190: 45.
 timeas 303: 542. 429: 695.
 timeat 268: 380.
 timebam 336: 694.
 timebant 8: 92. 423: 555.
 timenda 412: 256.

- timendi 275: 556. 305 : 66: 691. 346: 249. 450 : Timolus 48: 217. 317: 151
 703. 337. 171.
 timendo 43: 91. timuitque 31: 623. 180 : togaque 468: 746.
 timendos 327: 438. 510. tolerare 52: 301. 158: 610
 timens 411: 215. tineta 71: 798. 259: 132. tolle 143: 217, 218. 327
 timent 173: 314. 422: 531. 260: 171. 309: 717. 441. 385: 559.
 timentem 180: 522: 238: tinetam 109 : 107. 146: tollebar 62: 587.
 442. 258: 111. 301: 466. 293. 293: 225. tollebor 140: 131.
 timentes 397: 873. 442: tinetas 150: 440. tollens 36: 731. 76: 20. 911
 151. tinetis 295: 267. 404: 280: 702. 316: 131
 timentia 238: 440. 440: tineto 116: 332. 331: 548. 334: 619. 434
 102. 840. 438: 38. 460: 570.
 timentur 421: 488. tingamus 57: 459. tollensque 175: 368.
 timeo 189: 16. 224: 71. tingat 354: 413. tollentes 389: 668.
 timerent 248: 733. tingatur 59: 530. tollere 8: 86. 50: 266. 56
 timeri 326: 406. tingebat 162: 9. 440. 113: 244. 213: 640
 times 30: 593. 190: 47. tingi 46 : 172. 63: 621. 278: 652. 280: 698. 291
 timet 67: 717. 180: 530. 318: 455. 183. 308: 677. 337: 740
 229: 213. 304: 584. 358: 519.
 timetis 442: 154. tingit 117: 343. 198: 260. tolleret 258: 118.
 timeto 450: 333. tinnicibus 142: 204. 182 : tolles 433: 814.
 timerur 298: 374. 589. 423: 536. tolli 381: 437.
 timida 283: 791. timulaque 119: 393. tollit 58 : 487. 109: 116
 timida 368: 111. tinus 288: 98. 138: 82. 231: 256. 299:
 timidas 61: 559. tinxerat 78: 86. 406. 307: 667. 315: 110
 timidafque 165: 107. tinxi 57: 592. 350: 282.
 timide 36: 746. 263: 215. tinxit 118: 388. 211: 599. tollite 81: 153. 336: 685
 295: 274. 287. 275: 566. 316: 142. 412: 456: 474.
 timidi 109: 115. 365: 38. Tiresia 168: 157. tollitur 444: 192.
 timidis 265: 283. 275: 545. Tiresia 88: 323. tollor 218: 785.
 428: 671. Tirynthia 166: 112. 380: tolluntur 79: 111.
 timido 27: 525. 108: 100. 401. Tonanti 318 : 198. 323:
 361: 609. 389: 664. 319.
 timidum 143 : 234. 328 : Tirynchius 204: 410. 257: Tonantis 12: 170. 57: 466.
 448. 66. 265: 268. 351: 564. tonarent 439: 70.
 timidumque 295: 293. Tisiphone 122: 474: 481. tonitribus 329: 496.
 timidus 286: 65. Titan 4: 10. 44: 118. 178: tonitrua 6: 55. 342: 52.
 timidusque 139: 100. 246: 438. 287: 79. 291: 174. tonitrumque 423: 542.
 682. 320: 257. tonitruque 212: 619. 433:
 timor 41: 66. 77: 47. 83: Titani 403: 14. 817.
 205. 86: 291. 100: 671. 174: 346. 417: 382. 419: tonitrus 52: 308. 87: 301.
 113: 230. 158: 615. 264: 438. tonfa 313: 47.
 243. 275: 556. 361: 612. Titimiacis 204: 398. tonfo 226: 151.
 410: 177. 421: 490. Titanida 169: 185. 417 : tophis 81: 60. 242: 561.
 timore 28 : 539. 46: 180. 376. Tori 19: 319. 111: 174. 215:
 124: 529. 212: 630. 327: Titanidos 401: 968. 714. 240: 521. 295: 268.
 426. 399: 908. ritubantem 315: 90. torique 31: 620.
 timorem 20: 359. 211: titubantes 105: 26. toris 73 : 854. 242 : 565.
 604. teubat 450: 331. 257: 82. 346: 355. 354:
 timores 342: 60. titulis 473: 855. 402. 360: 579. 413: 283.
 timori 215 : 726. 282 : titulus 206: 448. 237: 433. tormenta 96 : 549. 430:
 774. titulum 128: 645. 191: 56. 716.
 timoris 189 : 16. 285: 29. 283: 792. 305: 602. 352: tormenti 410: 183.
 297: 361. 367: 84. 334. 379: 372. tormentis 191: 695.
 timorve 375: 282. titulis 283: 792. tormento 263: 217.
 timuere 264: 241: 273 : Tityos 121: 457. toro 30: 550. 32: 633. 136:
 506. Tlepolemus 358: 537. 34: 201: 344. 290: 701.
 timui 339: 779. Timolo 317 : 156. 318 : 295: 281. 329: 472.
 timuit 16 : 254. 56: 443. 194. toros 172: 289. 352: 326.
 torosa

- torosa 205: 429.
 torpēt 385: 541.
 torpētis 142: 196.
 torpor 28: 548.
 torquē 356: 475.
 torquent 312: 30.
 torquere 193: 132.
 torquet 42: 71. 76: 42.
 140: 137.
 torquetur 316: 230.
 torrens 238: 457. 240: 512.
 350: 272.
 torrens 242: 555.
 torrentem 97: 568.
 torrentis 86: 291.
 torrentur 210: 554.
 torrenti 240: 516.
 torruit 15: 229.
 torserat 222: 28.
 torssi 353: 385.
 torssit 237: 408. 344: 99.
 352: 323.
 torta 314: 70. 465: 696.
 tortilis 20: 336.
 torto 131: 709.
 tortum 45: 138.
 torva 122: 464. 144: 241.
 torvæ 176: 415.
 torvamque 461: 586.
 torvi 69: 752.
 torvis 138: 92. 162: 34.
 torum 111: 182. 177: 431.
 192: 91. 200: 332. 279: 686.
 304: 556. 335: 655.
 463: 654.
 torumque 299: 410.
 torvo 51: 270. 166: 115.
 257: 27. 363: 3.
 torvos 293: 237. 385: 542.
 396: 844.
 torus 20: 353. 245: 655.
 333: 610.
 torvum 226: 132.
 tosta 152. 450. 346: 155.
 tosti 413: 273.
 tostos 51: 283.
 tot 16: 254. 19: 325. 326.
 25: 459. 35: 720. 43: 96.
 80: 134. 138: 92: 444.
 129: 662. 140: 136. 144:
 243. 146: 306. 172: 285.
 193: 135. 201: 345. 255:
 29. 301: 473. 306: 623.
 624.
 totque 119: 418. 383: 499.
 tota 60: 542. 65: 664. 66:
 688: 79: 114. 120: 440.
 133: 763. 134: 796. 145:
 275. 152: 431. 167: 146.
 173: 299. 175: 371. 182:
 586. 195: 179. 206: 452.
 251: 838. 276: 597. 277:
 634. 295: 270. 328: 460.
 333: 609. 342: 46, 47.
 totaque 268: 353. 329: 475,
 494. 400. 955. 406: 97.
 totam 62: 591. 410: 188.
 totas 16: 253. 17: 280. 47:
 215. 60: 537. 263: 208.
 416: 351.
 toti 394: 785.
 rotidem 6: 50. 90: 384.
 132: 753. 140: 131. 156:
 567. 169. 183. 212: 627.
 635. 243: 588. 265: 292.
 333: 614. 418: 423. 446:
 242. 453: 401.
 rotidemque 6: 48. 40: 18.
 94: 500. 128: 672. 146:
 311. 185: 679. 212: 636.
 331: 537. 369: 143.
 roties 31: 606. 62: 604. 85:
 262. 92: 452. 202: 375:
 271: 450. 291: 166: 379.
 385. 383: 489. 441: 125.
 446: 261.
 rotique 64: 642.
 rotis 96: 561. 119: 416.
 273: 483. 307: 658. 429:
 700.
 rotius 208: 504.
 toto 4: 6. 7: 71. 26: 495.
 57: 449. 62: 595. 70: 775.
 77: 67. 108: 74. 111: 189.
 118: 359. 154: 489. 512:
 156: 556. 158: 633. 167:
 142. 173: 298. 256: 47.
 261: 173: 276: 592. 281:
 740. 299: 424. 300: 443.
 355: 422. 387: 622: 398:
 895. 400: 958. 413: 281.
 443: 177. 448: 302. 470:
 779.
 totoque 51: 287. 109: 106.
 183: 602. 192: 18. 237:
 431. 256: 44. 264: 244.
 296: 316.
 totos 325: 385. 331: 555.
 totosque 309: 715. 357:
 507.
 torque 119: 418. 383: 499.
 totum 13: 187. 35: 727.
 53: 335. 70: 789. 76: 45.
 126: 585. 244: 607. 308:
 700. 329: 483. 330: 517.
 344: 94. 361: 617. 398:
 884.
 totumque 68: 734. 99: 646.
 128: 624. 178: 463. 186:
 699. 241: 533. 258: 91.
 342: 63.
 totus 191: 59. 354: 402.
 totusque 14: 203.
 toxca 238: 441.
 trabe 77: 78.
 trabem 358: 511.
 trabemque 334: 642.
 trabes 206: 441. 242: 551.
 251: 838. 253: 209.
 trabesque 357: 507. 412:
 239.
 trabibus 234: 329. 324:
 360.
 trabs 298: 373.
 Trachasque 466: 717.
 Trachine 334: 627.
 Trachinia 321: 169. 330:
 502.
 Trachinius 321: 282. 324:
 351.
 tractare 229: 196.
 tractata 380: 410.
 tracti 360: 591:
 tracto 360: 584.
 tractoque 63: 606.
 tractu 7: 59. 52: 320. 162:
 21. 467: 725.
 tractum 139: 95:
 tractus 196: 218.
 tradat 182: 580.
 tradendum 444: 191.
 tradere 16: 249. 222: 67.
 224: 93. 463: 650.
 tradiderat 202: 374. 230:
 241. 315: 93.
 tradidit 31: 624. 81: 165.
 182: 578. 258: 112.
 tradit 229: 209. 260: 156.
 426: 620.
 traditque 275: 572.
 tradita 51: 291. 415: 336.
 traditur 133: 776.
 tradit 117: 337. 224: 91.
 tradunt 97: 575.
 traduxit 457: 484.
 traham 397: 865.
 trahar 226: 142.
 traharis 42: 79.
 trahat 53: 356. 240: 498.
 trahatur 13: 191.
 trahebant 219: 821.
 trahebat 100: 675. 321:
 276.
 trahendo 55: 411.
 trahens 172: 290. 183: 600.
 186: 705. 188: 2. 257: 83.
 466: 714. 473: 849.
 trahentem

- trahentem 384: 511.
 trahenti 368: 116.
 trahere 171: 257.
 traherent 15: 219. 122:
 479. 276: 578.
 trahe 458: 525.
 trahit 42: 71. 48: 230. 130:
 675. 180: 521. 189: 19.
 260: 167. 282: 756. 317:
 176. 345: 141. 353: 371:
 367: 84.
 trahitur 260: 167.
 trahoque 157: 595.
 trahor 384: 510.
 trahunt 119: 415. 238:
 464. 380: 414. 413: 265.
 trahuntur 337: 709.
 trajecit 63: 605. 171: 244.
 323: 325. 362: ult.
 trajecta 25: 473.
 trajecti 141: 168.
 trajectum 258: 102.
 trajectus 125: 571.
 trajicit 259: 128.
 trames 286: 53.
 tramite 408: 120.
 trans 114: 258.
 transcribere 195: 173.
 transcurere 416: 359.
 transferre 287: 84. 437:
 34.
 transfert 85: 258. 341: 25.
 transformabantur 389:
 654.
 transformat 293: 237.
 transformata 405: 74.
 transformia 252: 871.
 transibant 308: 683.
 transibat 217: 773.
 transferant 871: 241.
 transire 107: 70. 248: 730.
 287. 72. 307: 661.
 transit 112: 201. 202: 368.
 225: 106. 334: 643. 350:
 290. 443: 167. 444: 206.
 445: 226. 446: 250.
 transitque 307: 672.
 transitus 108: 77. 152: 434.
 164: 66. 456: 469.
 tranlata 446: 258.
 tranlatam 397: 868.
 translucet 117: 354.
 transmittere 131: 710.
 transtra 423: 534.
 transtulit 143: 230.
 traxerat 305: 595.
 traxere 22: 412. 293: 223.
 315: 99: 322: 305. 425:
 381. 417: 393.
- traxerunt 93: 482.
 traxisse 49: 236. 90: 399.
 traxit 5: 29. 69: 753. 87:
 299. 109: 120. 115: 291:
 142: 205. 184: 636. 230:
 230. 245. 224: 252. 266:
 318. 287: 68. 314: 72.
 354: 390. 365: 39. 439:
 57.
 tremat 59: 519.
 tremebunda 109: 133.
 tremendos 97: 577.
 tremens 171: 235. 181: 558.
 445: 223:
 tremensque 245: 660.
 trementem 366: 73.
 trementes 337: 726.
 trementi 86: 275. 101:
 688. 240: 511. 274: 520.
 trementia 344: 98.
 tremiscens 411: 214.
 tremiscere 196: 205. 212:
 637.
 tremis 148: 356. 180: 527.
 263: 214.
 tremor 76: 40. 299: 424.
 411: 210.
 tremore 51: 276.
 tremoribus 186: 699. 447:
 271. 470: 798.
 tremorque 250: 790.
 tremuere 229: 211. 283:
 782.
 tremuisse 122: 486.
 tremula 229: 217.
 tremulæ 73: 875.
 tremulave 453: 396.
 tremulasque 299: 414.
 tremulis 139: 103. 173: 326.
 318: 190.
 tremuloque 408: 243.
 trepida 350: 279.
 trepidæque 176: 389.
 trepidamque 180: 522.
 trepidans 314: 75. 352:
 338.
 trepidant 331: 534.
 trepidantem 235: 363. 367:
 74:
 trepidantes 148: 358.
 trepidantia 460: 576.
 trepidantibus 203: 382.
 trepidantis 275: 575.
 trepidantum 430: 739.
 trepidare 29: 5. 4. 172:
 296. 331: 536. 400: 945.
 trepidas 138: 606.
 trepidat 41: 66. 324: 351.
 trepident 410: 196.
- trepidisque 210: 56.
 trepido 79: 125. 130: 67.
 143: 231. 244: 606.
 trepidos 89: 356. 373: 23.
 trepidosque 442: 151.
 trepidum 102: 717. 141:
 175. 263: 211.
 trepidumque 309: 714.
 trepidus 47: 194.
 trisque 76: 34.
 tria 115: 292. 121: 451.
 286: 65. 307: 649.
 tribuam 143: 226. 408:
 128.
 tribuere 165: 89.
 tribuisse 143: 225.
 tributique 426: 621.
 tribulique 153: 485.
 tribulis 393: 803.
 tribus 61: 555. 132: 75.
 194: 150. 296: 314. 30:
 664. 392: 724.
 tribusque 211: 596.
 tributum 231: 263.
 tributuram 269: 402.
 triceps 195: 194.
 tricuspide 19: 330.
 tridente 17: 283. 164: 79.
 tridentifer 243: 595.
 tridentigero 318: 202.
 triennia 277: 641.
 triformis 192: 94. 195:
 177. 473: 859.
 Tinacriam 153: 476.
 Trinacris 148: 347.
 Trionem 7: 64.
 Triones 46: 171. 59: 528.
 300: 446.
 Triopeida 253: 872.
 Triopeius 249: 751.
 triplex 261: 185.
 triplices 120: 425. 238:
 452.
 triplicesque 64: 654.
 triplici 76: 34. 360: 594.
 triplicis 149: 368. 342: 40.
 Triptolemo 159: 646.
 Triptolemus 159: 653.
 triste 32: 656. 250: 789.
 254: 4. 301: 484. 382:
 472. 469: 762.
 tristes 211: 601. 420: 473.
 tristi 167: 140. 216: 736.
 340: 4.
 tristique 209: 517. 328:
 459. 429: 710.
 tristia 77: 57. 186: 690.
 241: 534. 291: 163. 292:
 187. 440: 92. 470: 791.
 tristibus

- fribus 111: 187.
 ftis 69: 763. 154: 506.
 206: 452. 208: 487. 216:
 735. 268: 379. 327: 427.
 359: 542. 388: 644. 438:
 43. 470: 785.
 iftitiam 269: 397.
 fulcis 72: 848.
 ita 123: 504. 441: 124.
 iticeas 153: 486.
 tis 235: 369. 404: 44.
 rition 399: 919.
 ritiona 19: 333. 39: 8.
 ritionia 70: 783. 144: 250.
 145: 270. 167: 1.
 ritioniaca 175: 384.
 ritioniacum 451: 358.
 ritionida 70: 794. 159:
 645.
 ritionidos 241: 547.
 itumque 46: 157.
 rivix 56: 416.
 ium 44: 131. 471: 809.
 iumphe 172: 283.
 iumphis 468: 747.
 iumphos 374: 252. 430:
 719. 469: 757.
 iumphum 29: 560.
 ioada 385: 566.
 ioades 380: 421. 383:
 481. 384: 534. 537.
 iroaque 343: 74.
 iroas 375: 274.
 iroasque 374: 269. 386:
 572.
 iroës 343: 67. 367: 91.
 iroezen 177: 418.
 iroezena 458: 506.
 iroezenius 242: 566.
 iroia 341: 20. 373: 246.
 380: 404. 420: 381. 429.
 392: 721. 454: 424. 455:
 440.
 iroia 360: 604.
 irojæ 318: 192. 319: 208,
 215. 338: 737. 341: 25.
 360: 587. 371: 197. 377:
 325. 378: 348. 379: 379.
 383: 500. 387: 623. 389:
 655. 469: 770.
 irojæque 386: 577. 455:
 442.
 iroiam 370: 169. 373: 226.
 377: 339.
 iroiana 235: 365. 263:
 232. 364: 23. 419: 455.
 iroianæ 405: 75.
 iroianæque 377: 336.
 iroiane 407: 110.
- Troiani 390: 702. 433:
 160.
 Troianis 366: 54.
 Troius 339: 773. 408: 156.
 Troum 377: 343. 379: 375.
 412: 245.
 truces 193: 114. 232: 297.
 trucus 257: 81.
 truculentia 385: 558.
 truculentior 395: 803.
 trunca: 23: 428. 102: 724.
 332: 560.
 truncaque 257: 86.
 truncæque 254: 1.
 truncas 452: 376.
 truncat 245: 647.
 trunci 249: 747. 301: 491.
 truncis 53: 358. 405: 67.
 truncoque 100: 680. 235:
 346. 288: 105.
 truncos 117: 365. 247:
 720.
 truncum 268: 361.
 trux 83: 211. 309: 715.
 461: 603.
 tuba 9: 98. 116: 535.
 tubas 470: 784.
 tubera 251: 808.
 tubicen 101: 705.
 tuearis 179: 499.
 tuebere 29: 563.
 tuendos 441: 116.
 tuens 138: 92.
 tuentem 380: 416.
 tuentibus 223: 59.
 tuentur 342: 66. 419: 455.
 tueri 8: 85. 61: 558. 247:
 707.
 tuetur 337: 715. 722.
 tulerant 447: 269.
 tulerat 172: 275.
 tulere 346: 154.
 tulerit 214: 693.
 tulero 190: 29.
 tulerant 108: 501. 335:
 661.
 tuli 262: 198. 272: 482.
 275: 544. 323: 329. 375:
 285.
 tulimus 358: 533.
 tulisse 264: 261. 374: 269.
 tulisset 143: 269. 278: 667.
 tulisti 136: 23. 263: 213.
 351: 313.
 tulit 18: 297. 30: 581. 36:
 753. 756. 51: 271. 62:
 580. 63: 628. 630. 86:
 277. 87: 309. 89: 344. 93:
 487. 109. 134: 113: 239.
- 120: 422. 125: 449. 138:
 73. 152: 443. 167: 134.
 196: 224. 211: 589. 226:
 133. 228: 177. 238: 587.
 243: 592. 258: 91. 281:
 720. 302: 497. 322: 307.
 338: 751. 345: 132. 352:
 355. 364: 19. 366: 71.
 374: 270. 379: 383. 381:
 426. 386: 596. 399: 928.
 415: 330. 430: 716. 445:
 222.
 tumefactum 330: 518.
 tumefecit 448: 303.
 tumens 242: 549.
 tumensibus 198: 263. 428:
 661.
 tumere 413: 283.
 tumescere 5: 36.
 tumescunt 175: 377.
 tumet 76: 33. 302: 505.
 tumidæque 440: 77.
 tumida 203: 389.
 tumidaque 385: 559.
 tumidarum 402: 4.
 tumidi 318: 202.
 tumidis 329: 480.
 tumidisque 296: 313.
 tumidum 25: 460. 423:
 544.
 tumidus 36: 754. 236: 396.
 240: 495.
 tumor 448: 305.
 tumulandus 247: 710.
 tumulati 439: 57.
 tumulatur 202: 361.
 tumulavit 466: 716.
 tumuletur 332: 565.
 tumuli 311: 4.
 tumulis 327: 429. 384:
 510.
 tumulo 52: 326. 98: 603.
 110: 157. 207: 483. 230:
 236. 241: 539. 340: 2.
 383: 504. 409: 176. 419:
 442.
 tumulos 18: 309. 212: 613.
 381: 424. 454: 425.
 tumultus 87: 308. 135: 5.
 370: 794.
 tumulum 108: 95. 382: 452.
 407: 103. 438: 55.
 tumulumque 113: 240. 114:
 255: 405. 84.
 tumulus 448: 295. 297.
 tundit 246: 293.
 tundunt 241: 535.
 tunicalque 22: 398.
 tunicis 150: 399.

- turba 8: 92. 20: 353. 79: 122. 84: 225. 236. 95: 529. 96: 564. 99: 629. 102: 716. 131: 723. 170: 219. 174: 348. 207: 475. *alibi*.
 turbâ 36: 747. 82: 186. 135: 2. 168: 165. 170: 200. 182: 594. 190: 50. 284: 9. 300: 435.
 turbaque 251: 839.
 turbæ 142: 177. 288: 106. 290: 144.
 turbæque 465: 691.
 turbam 146: 301.
 turbamque 146: 301.
 turbamve 120: 442.
 turbant 423: 545.
 turbantes 106: 33.
 turbantur 458: 517.
 turbat 91: 410.
 turbasti 180: 537.
 turbata 122: 474. 275: 571. 336: 677.
 turbati 198: 889.
 turbatis 252: 889.
 turbatque 227: 160. 345: 134.
 turbatum 46: 176. 194: 154.
 turbatus 326: 411.
 turbatusque 225: 96.
 turbavere 175: 364.
 turbavit 93: 475.
 turbine 20: 336. 173: 310. 212: 614.
 turbineo 242: 556.
 turbinis 331: 551.
 turget 444: 203.
 Turne 423: 540.
 Turni 420: 460.
 Turno 424: 573.
 Turnus 419: 452. 422: 530.
 turpe 146: 315. 254: 6. 255: 16. 296: 325. 376: 308. 397: 847.
 turpes 144: 801. 175: 374.
 turpi 21: 373.
 turpis 111: 188. 397: 847. 848.
 turpiter 111: 187.
 turpius 146: 316.
 turres 18: 290. 235: 358.
 turribus 77: 61. 107: 48. 223: 40. 380: 415.
 turris 146: 291. 222: 14. 325: 392.
 turritaque 308: 696.
 Tusci 1426: 615.
 tuta 30: 594. 594. 41: 53. 49: 242. 180: 528. 256: 41. 264: 246. 303: 544. 309: 714. 338: 747. 399: 912. 456: 461. 471: 812.
 tutaque 88: 317. 141: 161.
 tutæ 145: 272. 394: 769.
 tutæque 107: 69. 303: 537.
 tutam 169: 194. 383: 498.
 tutelâ 88: 617. 247: 711. 361: 612.
 tutelâ 61: 563.
 tuti 8: 93.
 tutior 242: 557.
 tutissimus 45: 137.
 tutius 364: 9.
 tuto 314: 66.
 tutos 13: 196. 232: 299.
 tutum 133: 773. 193: 134. 237: 423.
 tutus 11: 444. 45: 149. 66: 696. 206: 443. 219: 813. 234: 316. 235: 368: 375. 273. 413: 293. 459: 538. 461: 585.
 tnum 97: 580. 205: 436. 283: 779. 292: 197. *alibi*.
 tuumque 130: 680. 149: 371.
 tuus 219: 825. 359: 549. 368: 117. 372: 211. 417: 378.
 Tyaneus 247: 719.
 Tybrin 50: 259.
 Tydidæ 469: 769.
 Tydiden 378: 350.
 Tydides 362: 622. 366: 68. 373: 239.
 tympana 95: 537. 106: 29. 118: 391. 357: 481.
 tympanaque 312: 17.
 Tymoli 162: 15. 324: 86.
 Tyndaridæ 232: 301.
 Tindaris 446: 233.
 Typhocæus 158: 353.
 Typhocæa 87: 303. 147: 321. 325. 148: 348.
 tyranni 15: 218. 17: 276. 120: 444. 154: 508. 131: 549. 182: 581. 186: 711. 385: 565. 411: 232. 461. 602.
 tyranno 178: 436. 318: 203.
 tyrannus 148: 359.
 Tyria 76: 35. 85: 258.
 Tyriam 137: 51.
 Tyriis 72: 845.
 Tyrio 317: 166.
 Tyrioque 170: 222. 292: 211.
 Tyrios 50: 390. 267: 340.
 Tyrium 163: 61.
 Tyron 96: 539.
 Tyrrhæna 97: 576. 403: 8.
 Tyrrhænaque 105: 23.
 Tyrrhæna 460: 577.
 Tyrrhenia 419: 452.
 Tyrrhenus 460: 553.

U.

Vacant 50: 256. 334:

643.

vacantem 56: 422. 277:

611.

vacarunt 286: 43.

vacat 182: 585. 352: 345.

vacavit 298: 387.

vacca 31: 621. *bis*. 132:

755. 147: 330.

vacca 31: 612. 281: 730.

738. 346: 151.

vaccam 66: 694. 281: 730.

vacent 456: 478.

vacet 69: 764.

vacuæ 434: 831.

vacuum 274: 521.

vacuaque 88: 319.

vacuas 106: 41. 176: 398.

181: 541. 200: 334. 342:

56. 356: 469. 445: 220.

vacuis 117: 341. 251: 820.

vacuum 110: 148. 329:

471:

vacuus 97: 582. 289: 117.

vada 76: 19.

vade 129: 649. 316: 137.

vadit 101: 702. 385: 551.

vadorum 258: 108.

vaga 18: 308. 229: 197.

231: 267. 372: 221.

vagæ 243: 955.

vagans 443: 178.

vagentem 90: 370. 148:

363.

vagantes 80: 146.

vagantur 212: 611. 416:

370.

vagas 115: 340.

vagata 301: 477.

vagatur 284: 9. 303: 535.

vagi 65: 673.

vagina 181: 551. 301: 475.

vagina 335: 667.

vagitque 302: 513.

vagitur

- vāgitus 456: 466.
 vagos 195: 184.
 vagus 326: 408. 428: 680.
 vale 54: 363. 94: 501. *bis*.
 108: 79. 180: 509. 268:
 382. 286: 62. 298: 380.
 328: 460. 380: 420. 400:
 948.
 valeque 247: 717.
 valeant 193: 137. 375: 286.
 449: 318.
 valeat 120: 429.
 valens 83: 211. 258: 108.
 264: 239. 445: 207. 225.
 valent 95: 533.
 valentes 141: 174.
 valentior 257: 72.
 valentius 329: 481.
 valeo 364: 12.
 valerem 271: 433.
 valet 41: 60. 47: 192. 206:
 457. 223: 59. 364: 12.
 433: 809.
 valeatque 344: 114.
 valida 237: 404.
 validi 173: 310. 261: 186.
 validique 442: 149.
 validis 263: 223.
 validissime 185: 678.
 valido 151: 422. 193: 123.
 416: 352.
 validoque 77: 64. 189: 9.
 209: 538.
 validosque 220: 316.
 validum 198: 262. 358:
 511.
 valle 141: 164. 185: 662.
 198: 264.
 vallem 447: 266.
 valles 6: 43. 50: 256. 286:
 52. 330: 504. 418: 425.
 vallibus 69: 761. 174: 344.
 219: 815. 278: 663. 396:
 821.
 vallis 81: 155. 234: 334.
 457: 488.
 vallum 232: 286.
 valvas 111: 185.
 valvere 124: 543. 367: 89.
 379: 393.
 valvis 12: 172. 133: 762.
 valuisse 369: 128.
 valuit 344: 101. 108. 114.
 376: 311.
 vana 235: 346. 251: 825.
 259: 121. 266: 303. 282:
 754. 333: 614. 366: 49.
 408: 138. 442: 154. 458:
 518.
 vanam 416: 364.
 vanaque 342: 60.
 vani 248: 721.
 vanis 279: 681.
 vano 219: 834. 264: 248.
 vanum 62: 597. 96: 559.
 vapor 23: 432. 51: 283.
 432: 793.
 vaporibus 81: 152. 192:
 105.
 vaporis 334: 630.
 vara 353: 382.
 varas 256: 33.
 variabant 356: 465.
 variare 55: 412.
 variari 126: 578.
 variarum 80: 143. 403: 10.
 418: 414.
 variās 333: 613.
 variāsque 413: 267.
 variat 237: 414. 446: 255.
 variatus 359: 559.
 varius 153: 461.
 vario 47: 193. 106: 39.
 270: 418. 298: 375.
 varios 17: 270. 127: 619.
 260: 152. 289: 123. 290:
 146.
 varius 166: 114.
 variusque 279: 690.
 vasta 59: 520. 148: 346.
 303: 551. 324: 366. 410:
 184.
 vastarumque 47: 194.
 vasti 41: 60.
 vastior 349: 236.
 vastius 331: 530.
 vasto 78: 89. 129: 647. 471:
 8.
 vastum 349: 236. 419:
 438.
 vate 314: 68. 377: 335.
 vatemque 312: 27.
 vates 89: 348. 217: 766.
 270: 407. 285: 12. 290:
 143. 311: 2. 320: 249.
 376: 320. 393: 733. 408:
 129. 455: 435.
 vatibus 447: 282.
 vaticinata 168: 159.
 vaticinatus 104: 9.
 vaticinor 249: 773: 174.
 vats 95: 527. 312: 8. 313:
 38.
 vatium 394: 774. 442: 155:
 475: 879.
 ubi: 396: 826.
 ubera 116: 324. 268: 358.
 298: 392.
 uberaque 174: 342.
 ubere 441: 117.
 uberibus 76: 31.
 uberius 258: 105.
 ubi 5: 32. 18: 294. 307. 19:
 318. & *alibi quam plur.*
 ubiqueque 216: 741.
 ubique 14: 214. 119: 418.
 uda 335: 655.
 udæque 23: 418. 98: 599.
 vecordia 348: 227.
 vecors 146: 291.
 vesia 159: 644. 309: 717.
 vestrabantur 236: 374.
 veste 356: 453.
 vesti 95: 538.
 vestus 19: 319. 148: 360.
 159: 649. 318: 194.
 vehebat 423: 561.
 vehi 39: 13.
 vehit 18: 304. 305. 50: 251.
 409: 164.
 vel 26: 494. *bis*. 28: 546.
 45: 145. 60: 544. *bis* &
alibi plur.
 vela 10: 132. 99: 639. 100:
 669. 213: 664. 228: 175.
 276: 593. 329: 470. 471.
 487. 330: 519. 371: 224.
 380: 401. 419: 337. 443:
 177.
 velaque 100: 663.
 velamen 321: 279.
 velamina 57: 460. 108:
 101. 109: 115. 117: 345.
 157: 594. 181: 566. 210:
 558. 259: 132. 333: 589.
 411: 119.
 velamine 82: 192. 304:
 578. 335: 611.
 velant 245: 657. 308: 699.
 velantque 22: 398.
 velantibus 106: 45.
 velare 318: 181. 342: 479.
 velat 82: 197.
 velata 207: 468.
 velaram 100: 667.
 velate 21: 382.
 velator 406: 97.
 velaturque 365: 53.
 velatus 139: 110. 284: 1.
 361: 598.
 velavit 231: 253.

- veli 276: 589.
 veliferam 466: 719.
 velim 191: 60.
 velimus 206: 448.
 velint 190: 37. 295: 278.
 velis 68: 746. 155: 527.
 214: 701. 219: 820.
 velit 55: 395. 99: 643. 122:
 470. 223: 42. 254: 5. 274:
 525. 293: 221. 297: 358.
 327: 432.
 velle 179: 470. 224: 69.
 289: 132. 294: 251. 297:
 354. 385: 553. 421: 488.
 vellem 273: 490. 274: 531.
 297: 355. 336: 696. 382:
 462. 395: 805.
 vellemque 421: 482.
 vellent 248: 721. 281: 727.
 vellentem 250: 800.
 vellera 187: 720. 189: 7.
 354: 415. 355: 430. 413:
 264.
 vellere 82: 197.
 velleribus 311: 4.
 velleribus 197: 244.
 velles 197: 144. 306: 629.
 428: 669.
 vellet 32: 635. 53: 347.
 122: 470. 179: 482. 223:
 54. 266: 296. 267: 350.
 301: 461. 331: 546. 359:
 557. 404: 41.
 velo 150: 389. 208: 491.
 veloque 178: 445.
 veloces 304: 561.
 velocia 18: 306.
 velocibus 44: 118. 131:
 734. 242: 554.
 velocior 158: 609. 306:
 630.
 velocis 231: 254.
 velociser 123: 509. 332:
 586.
 velocius 302: 520. 304:
 583.
 velox 28: 551. 71: 818. 84:
 220. 117: 352. 185: 671.
 217: 772. 233: 305.
 veloxque 324: 338. 399:
 908. 445: 225.
 velum 305: 595. 329: 482.
 velut 26: 483. 44: 117. 48:
 229. *alibi*.
 veluti 99: 630. 126: 596.
 171: 231. 184: 636. *alibi*.
- vena 22: 410.
 venabula 237: 419. 262:
 205. 309: 713. 356: 454.
 venæ 71: 824. 173: 307.
 176: 390. 199: 291. 295:
 289. 316: 144.
 venam 278: 656. 91: 413.
 venantum 58: 492.
 venas 152: 436. 200: 334.
 432: 792.
 venasque 532. 788.
 venata 56: 427.
 venatibus 116: 302. 309.
 venatrix 57: 454.
 venatrixque 58: 492.
 venatu 81: 163.
 venatum 218: 810.
 vendit 252: 848. 253: 872.
 venifica 200: 316. 416:
 365.
 veneni 47: 198. 77: 49.
 123: 500. 520. 259: 130.
 280: 693. 417: 403.
 venenifero 78: 85.
 venenis 196: 209. 203:
 394. 209: 535. 404: 55.
 veneno 24: 444. 70: 777.
 260: 171: 451: 359.
 venenum 71: 801. 123:
 506. 285: 23.
 venerabile 387: 625.
 venerande 105: 22.
 venerantur 163: 44. 170:
 203. 173: 315.
 venerat 251: 811. 267: 336.
 295: 271. 334: 632. 411:
 231. 416: 346. 420: 458.
 veneratus 145: 279.
 venere 86: 270. 111: 182.
 234: 531.
 Venere 417: 380.
 Venerem 178: 460. 271:
 423. 287: 80. 294: 238.
 296: 324. 300: 434. 303:
 548. 408: 141. 421: 494.
 Veneri 295: 270. 291. 397:
 875.
 Veneris 25: 463. 87: 294.
 110: 171. 277: 638. 281:
 727. 281: 738. 322: 306.
 347: 198. 427: 634. 431:
 760.
 Venerisque 114: 258. 259:
 141. 404: 42.
 venerit 35: 703. 118: 385.
 332: 575.
 veneror 409: 170.
- veni 90: 382. 109: 112.
 154: 493. 514. 159: 653:
 174: 351. 219: 842. 365:
 34. 396: 839.
 veniam *subst.* 21: 386. 98:
 614. 216: 753. 246: 683.
 286: 38. 316: 132. 326:
 401.
 veniam *verb.* 181: 546. 336:
 705.
 veniant 331: 538.
 venias 219: 818. 282: 764.
 316: 139.
 veniat 73: 862. 95: 520.
 159: 651. 294: 258.
 veniebat 136: 18. 146:
 295. 307: 663. 332: 579.
 veniendi 207: 479.
 veniens 152: 440. 307: 649.
 veniensque 130: 689.
 veniente 90: 383. 353:
 359.
 venientem 68: 740. 71:
 814.
 venientia 211: 605.
 venientique 302: 497.
 venientis 193: 111.
 veniet 128: 644. 454: 499.
 Venilia 415: 334.
 venimus 217: 771. 412:
 234.
 venio 386: 589. 595.
 venire 53: 348. 320: 236.
 venires 109: 111.
 veniret 218: 807.
 venis *subst.* 77: 73. 163: 37.
 176: 397. 210: 556. 251:
 820.
 veniffes 320: 241.
 veniffet 413: 290.
 veniffis 288: 99. 446: 260.
 venit 32: 639. 33: 677.
 54: 363. 64: 635. 72: 827.
 88: 331. 108: 96. 146:
 307. 153: 465. 162: 29.
 163: 42. 43. *alibi plur.*
 venitque 92: 435. 467:
 744.
 venitis 282: 761.
 veniunt 342: 53. 394: 769.
 418: 415.
 venter 167: 144. 175: 380.
 302: 505. 323: 311.
 venti 27: 527. 173: 310.
 226: 134. 327: 433. 329:
 491. 341: 9. 431: 764.
 439: 70. 450: 546.
- ventique

ventique 153: 484.
 ventis 5: 36. 10: 120, 132.
 87: 300. 127: 621. 190:
 40, 52. 192: 79. 263:
 220. 276: 591. 329: 487.
 330: 512. 380: 419. 388:
 630. & *alibi*.
 ventisque 438: 49. 450:
 339.
 ento 59: 506. 69: 762.
 186: 686. 251: 815. 405:
 77. 416: 355.
 entoque 239: 471.
 entorum 135: 7.
 entorumque 98: 596.
 entos 6: 56. 35: 707. 129:
 663. 196: 202. 313: 43.
 327: 432. 336: 695. 338:
 747. 342: 37.
 entre 25: 459. 250: 805.
 entrem 279: 684.
 entris 250: 805.
 entura 140: 146. 145:
 270. 430: 776.
 enturaque 470: 799.
 enturi 168: 157. 270:
 417. 370: 162.
 entus 102: 730.
 enus 88: 323. 124: 531.
 147: 331. 272: 481. 275:
 552. 293: 230. 295: 277.
 393: 759. 403: 27. 414:
 572. 585. 432: 783. 470:
 779. 473: 844.
 enusque 80: 132.
 pre 158: 628.
 ergo 107, 118. 150: 391.
 287: 85. 291: 165.
 erque 40: 27.
 era 40: 38. 100: 659. 145:
 262. 271. 155: 525. 165:
 104. 215: 709, 733. 285:
 20. 367: 95. 387: 607.
 394: 775. 428: 659. 437:
 18. 469: 773.
 era 219: 836. 256: 53.
 era 294: 250.
 ram 414: 323.
 ras 229: 195.
 ros 333: 588.
 raba 8: 91. 22: 389. 27:
 503, 526. 32: 647. 32:
 657. 34: 700. 36: 746.
 51: 282. 58: 482. 65: 666.
 667. 68: 744. 82: 191. &
alibi plur.
 rabaque 71: 816. 182:
 584. 194: 153. 255: 29.
 307: 657. 356: 469: 414:
 301.
 verbenis 197: 242.
 verberē 55: 399. 100: 661.
 verberis 434: 821.
 verbis 12: 175. 61: 575.
 90: 388. 110: 154. 142:
 194. 196: 203. 201: 348.
 260: 156. 304: 559. 308:
 702. 319. 206. 349: 232.
 & *alibi*.
 verbisque 168: 151. 301:
 474. 325: 387.
 verbum 72: 833. 298:
 382. 404: 57. 422: 526.
 433: 815.
 verboque 336: 708.
 vere *subst.* 444: 202.
 vere *adv.* 226: 131. 234:
 322.
 verecundo 434: 840.
 verendus 265: 270.
 verentur 263: 228.
 vereri 41: 69. 165: 106.
 veretur 30: 587. 295: 287.
 veri 15: 225. 31: 614. 37:
 764. 127: 612. 144: 247.
 192: 92. 211: 600. 341:
 18. 436: 30. 475: 879.
 verique 427: 644.
 veris *subst.* 9: 116.
 veris *adj.* 259: 138. 417:
 401.
 veritus 128: 627.
 vernar 199: 284.
 vernos 156: 554.
 verum 431: 763.
 vero *adj.* 43: 58. 292: 209.
 vero *adv.* 46: 178. 59: 518.
 63: 621. 77: 72. & *alibi*
plur.
 veros 40: 43. 114: 272.
 300: 439. 314: 83. 333:
 588. 335: 672.
 verri 186: 706. 317: 166.
 veria 22: 408. 135: 5. 184:
 630. 438: 45. 446: 261.
 verla 66: 698.
 verlabat 57: 4. 6. 162: 22.
 verla 293: 234: 294: 242.
 verlam 10: 131.
 versant 196: 34. 241: 538.
 versantem 140: 134.
 versantes 210: 579.
 versarunt 171: 247.
 versaque 341: 545.
 verfat 131: 713. 237: 416.
 388: 646.
 verfato 108: 93. 113: 221.
 versatus 198: 279.
 versavitque 357: 493.
 versi 203: 385, 389.
 vertique 391: 714.
 versis 23: 425. 251: 813.
 378: 905.
 verso 117: 338. 252: 869.
 268: 368. 333: 608. 423:
 549. 432: 782. 458: 502.
 versos 267: 348.
 versum 115: 283. 263:
 225. 360: 581.
 versus 60: 535. 212: 219.
 136: 11. 141: 161. 227:
 165. 238: 450. 257: 75.
 275: 564. 347: 179. 398:
 897. 430: 737.
 versuta 323: 312.
 vertatur 315: 103.
 verte 72: 842.
 vertebat 118: 792.
 vertentia 113: 477.
 verterat 415: 237.
 vertere 120: 423. 235: 364.
 309: 729. 331: 547.
 vertere 193: 111. 46: 749.
 verteres 100: 674. 107: 50.
 veret 472: 832.
 vertex 368: 107. 399: 911.
 verti 289: 137. 290: 157.
 371: 188.
 vertice 67: 712. 125: 558.
 132: 731. 133: 84. 170:
 204. 185: 672. 191: 61.
 21: 707. 222: 9. 288:
 103. 311: 4. 322: 304.
 & *alibi*.
 verticibus 19: 316.
 verticis 350: 288.
 vertigine 41: 70. 331: 548.
 vertille 12: 160.
 venit 67: 705. 68: 730. 69:
 752. 123: 506. 155: 545.
 165: 95. 237: 412. 327:
 422: 330: 419. 345: 139.
 verticis 126: 594.
 vertitur 15: 235. 114: 270.
 159: 638. 185: 672. 247:
 709. 278: 663. 359: 560.
 454: 415. 458: 522.
 verti 186: 621.
 vertor 65: 663.
 Vertumnus 427: 642.
 vertunt 47: 216.
 vertuntur

- virtuntur 109 : 126. 228 :
 180. 312 : 23. 400 : 955.
 verubus 184 : 646.
 verum *adj.* 15 : 223. 136 : 16.
 281 : 727.
 verum *adv.* 142 : 177. 155 :
 526. 224 : 69. & *alibi.*
 verumque 10 : 129.
 veruntamen 272 : 464.
 verus 86 : 284. 216 : 747.
 225 : 24. 365 : 43.
 vesana 418 : 422.
 vesci 442 : 139. 456 : 467.
 vescitur 184 : 651.
 vesica 453 : 414.
 vesicam 448 : 304.
 vesper 7 : 63.
 vesperere 119 : 415.
 Vesta 467 : 731.
 Vestaque 474. 854.
 Vestæ 469. 778.
 veste 40 : 23. 82 : 185. 117 :
 357. 124 : 546. 138 : 68.
 173 : 299. 220 : 853. 291 :
 176. 300 : 432.
 vestem 55 : 412. 62 : 582.
 93 : 480. 109 : 107. 150 :
 3. 8. 234 : 318. 255 : 32.
 260 : 153. 166. 277 : 635.
 303 : 536. 337 : 726.
 vestes 15 : 236. 21 : 382. 28 :
 528. 73 : 875. 158 : 601.
 163 : 59. 167 : 131. 176 :
 40. 181 : 568. 182 : 581.
 195 : 182. 263 : 208. 332.
 575. 336 : 681. 344 : 104.
 vestibus 21 : 372. 96 : 556.
 158 : 601. 168 : 166. 172 :
 288. 238. 448. 245 : 657.
 250 : 778. 294 : 263. 299 :
 421. 335 : 654. 398 : 901.
 vestigatque 77 : 52.
 vestigia 15 : 237. 21 : 372.
 28 : 532. 536. 40 : 21. 44 :
 133. 52 : 318. 75 : 17. 90 :
 371. 108 : 105. 117 : 343.
 123 : 515. 153 : 476. &
alibi.
 vestis 57 : 461. 119 : 395.
 245 : 659. 370 : 164.
 vestit 54 : 376.
 vestra 51 : 296. 88 : 320.
 100 : 654. 169 : 188. 170 :
 205. 247 : 691. 707.
 vestrâ 209 : 516.
 vestræ 77 : 58. 88 : 328. 92 :
 444. 367 : 89. 375 : 278.
- 397 : 875. 409 : 164. 410 :
 180.
 vestram 156 : 537. 389 :
 656.
 vestras 17 : 278. 95 : 531.
 200 : 310. 208 : 508. 296 :
 301. 441 : 118. 457 : 497.
 vestri 225 : 123. 285 : 37.
 309 : 724. 325 : 390.
 vestris 17 : 286. 201 : 335.
 369 : 128. 374 : 265. 377 :
 326. 398 : 881.
 vestro 264 : 246. 267 : 326.
 269 : 390. 346 : 169. 378 :
 370.
 vestros 99 : 636. 142 : 179.
 156 : 560. 375 : 287. 442 :
 142.
 vestrum 84 : 320. 376 :
 314.
 vestrumque 147 : 335. 261 :
 187.
 vetant 174 : 348.
 vetantes 174 : 348.
 vetare 107 : 61.
 verat 16 : 251. 26 : 489. 297 :
 362. 473 : 852.
 veteremque 199 : 286. 200 :
 333. 421 : 495.
 veteres 203 : 392. 207 : 473.
 270 : 420. 302 : 498. 418 :
 334. 424 : 582. 448 : 289.
 454 : 424.
 veteris 201 : 353. 208 : 497.
 267 : 324. 285 : 28. 304 :
 553. 416 : 144. 437 : 11.
 veterum 308 : 694. 380 :
 400. 477 : 781.
 veterumque 386 : 570.
 veterve 329 : 493.
 veteræ 276 : 576.
 vetitis 300 : 435.
 vetito 46 : 172. 297 : 353.
 308 : 695.
 veteritorum 442 : 138.
 vetitos 259 : 124.
 vetitum 145 : 273. 327 :
 434.
 vetitus 273 : 501.
 veto 65 : 657.
 vetuere 107 : 61. 246 : 688.
 vetuit 63 : 632.
 vetus 23 : 417. 67 : 707.
 75 : 28. 164 : 69. 173 : 326.
 198 : 279. 247 : 699. 318 :
 198. 355 : 444. 440 : 96.
 447 : 265.
- verusque 245 : 658.
 vetustæ 128 : 642.
 vetustas *subst.* 22 : 400. 24
 445. 206 : 446. 347 : 182
 429 : 695. 446. 234.
 vetustis 180 : 521.
 vetusto 324 : 360.
 vetustos 248 : 742.
 vexant 327 : 435.
 vi 77 : 70. 180 : 525. 186
 690, 701. 321 : 270. 34
 139.
 via 41 : 63. 67. 44 : 129. 8.
 227. 235. 92 : 449. 12
 432. 144 : 253. 146 : 29
 158 : 613. 174 : 355. 20
 410. 236 : 399. 324 : 33
 327 : 424. 338 : 747. 43
 776.
 viæ 40 : 33. 59 : 511. 60
 549. 68 : 747. 76 : 18. 14
 258. 173 : 322. 250 : 79
 285 : 25. 431 : 748.
 viæque 122 : 469.
 viam 42 : 79. 45 : 158. 15
 423. 229 : 208. 302 : 50
 316 : 139. 330 : 515. 33
 792. 380 : 418.
 viarum 227 : 161.
 vias 72 : 828. 75 : 12. 13
 780. 168 : 159. 227 : 16
 419 : 438. 450 : 344.
 viasque 47 : 206.
 viator 26 : 493.
 vibrabant 28 : 528.
 vibrant 76 : 34.
 vibrantia 235 : 342. 345
 79.
 vibrata 236 : 374.
 vibrataque 52 : 308.
 vicem 108 : 72. 112 : 21
 184 : 631. 256 : 36. 274
 524. 353 : 381.
 vicerat 202 : 375. 351 : 30.
 vices 106 : 40. 111 : 19
 239 : 474. 346 : 161. 40.
 36 : 446 : 238. 453 : 409
 vici 878 : 349.
 vicibus 330 : 502.
 vicinus 117 : 356. 180
 513. 300 : 443. 345 : 12
 vicina 30 : 573. 217 : 776
 252 : 849. 425 : 599. 43
 748.
 vicinaque 59 : 507. 417
 407.
 vicini 1 : 8 : 98.

- vicinia 66 : 688. 107 : 59. videant 271 : 439.
 128 : 636. 230 : 225. videar 19 : 173. 403 : 13.
 vicino 397 : 878. videat 92 : 430.
 vicinos 247 : 720. videbam 98 : 610. 397 : 870.
 vicinum 216 : 137. videbar 213 : 645. 219 : 843.
 vicisse 160 : 663. 424 : 571. 256 : 56. 267 : 343.
 vicit 341 : 30. videbat 158 : 615.
 victa 11 : 149. 21 : 378. 28 : videbatur 165 : 105.
 544 46 : 185. 149 : 370. videbis 213 : 648.
 162 : 25. 209 : 527. 216 : videbit 270 : 406.
 748. 260 : 164. 269 : 401. videbitur 273 : 505.
 277 : 624. 304 : 570. 342 : videbor 408 : 149. 430 :
 32. 385 : 663. 432 : 779. 777.
 443 : 173. 453 : 413. videnda 307 : 650. 408 :
 victa 25 : 454. 152. 412 : 244.
 victæ 146 : 301. 310. 160 : videndi 286 : 56. 434 : 835.
 664. videndo 70 : 780. 179 : 478.
 victam 165 : 91. 190 : 34.
 victarum 286 : 45. videndum 37 : 771.
 victi 78 : 95. 305 : 599. videns 298 : 385. 411 : 211.
 victima 194 : 162. 211 : 597. 473 : 850.
 441 : 130. videt 20 : 354. 23 : 428.
 victo 305 : 608. 61 : 561. 210 : 565. 246 :
 victoque 145 : 285. 680. 297 : 351. 391 : 714.
 victor 56 : 437. 78 : 95. 127 : videntem 280 : 694.
 617. 144 : 236. 194 : 158. videntur 20 : 344. 39 : 11.
 240 : 495. 255 : 7. 259 : 118 : 379. 119 : 402. 136 :
 136. 308 : 680. 346 : 150. 25. 175 : 379. 315 : 115.
 350 : 290. 361 : 608. 374 : 331 : 537. 390 : 689.
 251. 380 : 399. 383 : 485. video 92 : 446. 113 : 227. 189 :
 victore 238 : 445. 239 : 485. 20. 344 : 114.
 victorem 194 : 144. 355 : videoque 92 : 446. 292 :
 449. 197. 366 : 73. 383 : 495.
 victoremque 77 : 56. videor 215 : 727. 253 : 881.
 victores 380 : 414. 360 : 573.
 victori 352 : 334. viderat 679 : 749. 125 : 565.
 victoria 102 : 728. 164 : 82. 155 : 539. 313 : 61. 318 :
 222 : 13. 225 : 100. 256 : 183. 345 : 126. 429 : 698 ;
 49. 306 : 628. 346 : 164. 700.
 378 : 348. 419 : 453. videre 41 : 65. 83 : 206. 85 :
 victoris 223 : 57. 288 : 102. 247. 124 : 544. 140 : 146.
 victricemque 237 : 421. 192 : 88. 204 : 400. 248 :
 victrices 132 : 740. 468 : 732. 278 : 643. 341 : 13.
 754. 372 : 223. 398 : 825. 424 :
 564. 434 : 843. viderent 61 : 556.
 victricia 290 : 151. videres 95 : 518. 125 : 559.
 victrix 123 : 510. 172 : 284. 151 : 429. 172 : 296. 263 :
 331 : 553. 209. 316 : 126. 322 : 288.
 victu 19 : 312. 458 : 527.
 victum 165 : 384. 353 : 388. videret 71 : 812. 324 : 354.
 370 : 172. videretur 130 : 686.
 victus 31 : 619. 105 : 20. 125 : videri 22 : 404. 31 : 621. 52 :
 565. 254 : 4. 312 : 11. 347 : 322. 80 : 131. 89 : 352.
 181. bis 364 : 20. 106 : 40. 156 : 551. 212 :
 vide 60 : 551. 184 : 634. 281. 639. 248 : 735. 265 : 269.
 746. 356 : 474. 272 : 461. 276 : 606. 287 :
 videam 247 : 710. 469 : 771. vigili 60 : 538. 378 : 370.
 videamus 431 : 751. viginti

- viginti 101: 637.
 vigor 4: 492. 231: 254.
 378: 369.
 vigore 292. 194.
 vigorem 152: 430.
 vilisque 610: 547.
 vile 454: 428.
 villi 252: 859.
 vilibus 368: 101.
 villæ 18: 295. 246: 684.
 villis 58: 478. 83: 218.
 villisque 317: 176.
 villo 187: 720. 405: 97.
 villos 15: 235.
 villosa 285: 21.
 villosa 396: 836.
 villosis 351: 319.
 vim 89: 344. 113: 233.
 239. 132: 745. 183: 608.
 239: 472. 334: 631. 347:
 197.
 vimque 129: 651. 146:
 288. 267: 332. 322: 254.
 323: 309. 413: 274.
 vimine 61: 554. 355: 436.
 vina 231: 274. 246: 672.
 680. 349: 242. 352: 322.
 449. 323. 450: 331.
 vinaque 260: 160.
 vincant 95: 537.
 vincat 30: 607.
 vincas 257: 68.
 vincat 250: 793. 366: 63.
 vince 255: 30.
 vincemur 223: 60.
 vincemus 341: 19.
 vincendo 177: 425.
 vincere 34: 684. 183: 612.
 189: 11. 202: 374. 305:
 610. 339: 779. 429: 702.
 470: 799.
 vinceris 361: 609.
 vinces 307: 659.
 vincet 224: 250. 319: 223.
 vincetis 240: 509.
 vincetur 277: 615.
 vinci 139: 108. 223: 56.
 254: 6. 269: 404. 305:
 604. 359: 555. 378: 349.
 473: 851.
 vincis 143: 216. 321: 263.
 368: 115. 430: 718.
 vincit 42: 72. 77: 65. 112:
 211. 264: 250. 274: 516.
 379: 386. 453: 856.
 vincite 96: 546. 240: 509.
 vincitū 179: 483.
 vincla 130: 681. 181: 553.
 345: 141.
 vincisque 111: 183.
 vinclo 275: 549.
 vincloque 320: 252.
 vincta 163: 55. 289: 115.
 vinctæ 10: 122.
 vinctoque 130: 694.
 vinctorum 205: 429.
 victum 96: 563.
 victumque 315: 91.
 vinctus 317: 165.
 vincula 32: 631. 70: 790.
 217: 777. 230: 226. 234:
 532. 257: 77. 298: 381.
 387. 314: 75. 430: 735.
 vindex 144: 237.
 vindexque 231: 272.
 vindicat 125: 574. 296:
 312. 319: 213.
 vindice 8: 89. 93. 15: 230.
 196: 214. 264: 241: 349.
 vindicet 59: 523.
 vindicis 349: 253.
 vindicta 14: 210. 341: 8.
 vineta 183: 15. 314: 86.
 vini 412: 252.
 vinis 351: 317.
 vino 95: 536. 205: 432.
 300: 438. 320: 247. 348:
 220: 449: 324.
 vinoque 388: 636.
 vinum 211: 554.
 vinxerat 355: 430.
 vinxit 230: 248.
 violabere 143: 226.
 violæque 14: 268.
 violari 99: 621.
 violas 292: 190.
 violasse 127: 613. 248: 741.
 violata 76: 28.
 violavit 101: 712.
 violam 301: 485.
 violenta 12: 162. 102: 717.
 154: 491. 274: 542. 304:
 568.
 violentaque 325: 382.
 violentam 225: 106.
 violente 259: 121.
 violentique 42: 81.
 violentia 15: 238.
 violentior 85: 233. 395:
 801.
 violentus 234: 338. 248:
 733: 341: 24.
 violesque 348: 229.
 vipera 285: 24.
 vipereas 196: 203.
 vipereasque 185: 662.
 vipereis 122: 491.
 vipereos 78: 103. 125: 573.
 192: 122.
 vir 11: 446. 19: 323. 33:
 660. 115: 280. 118: 380.
 385. 268: 363. 302: 523.
 322: 259. 356: 478. 357:
 500. 358: 531. 439: 60.
 virque 173: 314. 190: 41.
 virago 69: 765.
 Virbius 459: 544.
 virentem 70: 795. 315:
 108.
 virenti 342: 27.
 vires 17: 278. 18: 305. 55:
 392. 87: 302. 93: 469. 94:
 492. 101: 693. 110: 150.
 119: 417. 124: 528. 149:
 374. 192: 81. *Or alibi.*
 virefque 360: 568.
 virefcere 119: 394.
 viret 175: 380. 434: 837.
 virga 33: 675. 132: 744.
 315: 107.
 virgæ 35: 716. 68: 736. 71:
 817. 413: 278. 414: 295.
 418: 413: 455: 474.
 virgæque 114: 254. 322:
 307.
 virgæ 10: 122. 414: 300.
 virgam 315: 199. 426: 630.
 virgas 132: 742.
 virgine 55: 407. 56: 431.
 62: 579. 166: 116. 178:
 455. 281: 724. 742. 305:
 601. 420: 468. *bis.*
 virginea 73: 867. 98: 607.
 227: 172. 390: 697.
 virgineam 234: 323.
 virgineas 143: 274. 188: 4.
 virgines 297. 361.
 virgineis 423: 556.
 virginem 180: 524.
 virgineo 189: 17. 341: 28.
 382: 457.
 virgineos 81: 164. 223: 39.
 321: 260. 370: 167.
 virgineosque 301: 466.
 virgineum 105: 20. 243:
 591.
 virgineus 306: 631.
 virginibus 67: 724. 72:
 845. 199: 304.
 virginibusque 61: 555.
 virginis 154: 489. 156:
 553.

553. 258: 101. 294: 250. 191: 58. 216: 750. 332: 184: 651. 185: 664. 210:
 300: 440. 319: 228. 322: 553. 351: 592. 380: 400. 554. 211: 601. 237: 402.
 308. 393: 733. 398: 906. 393: 740. & *alibi*.
 virginitas 180: 536. 408: viros 40: 15. 77: 52. 213: visceraque 410: 208.
 135. 650. 214: 669. 270: 416. viscere 172: 250.
 virginitatis 252: 851. 304: 561. 325: 382. 330: visceribus 136: 18. 193:
 virgis 76: 29. 132: 748. 292: 528. 343: 73. 391: 709. 128. 445: 219.
 191. 395: 800. 397: 850. 405: 93. 420: viscendæ 178: 441.
 virgo II: 149. 28: 539. 30: 464. 421: 292. 451: 356. visent 29: 561.
 589. 56: 426. 427. 57: virosque 18: 286. viseret 8: 94.
 451. 61: 570. 62: 579. virtus 144: 243. 145: 269. visi 70: 778.
 73: 868. 113: 232. 130: 189: 27. 237: 407. 306: visibus 439: 64.
 632. 691. 132: 739. 754. 616. 309: 707. 709. 322: visis 58: 493. 67: 716. 102:
 149: 376. & *alibi*. 299. 364: 21. 416: 357. 725. 168: 170.
 viri 22: 412. 26: 479. 81: 424: 581. 444: 205. viso 58: 500. 82: 178. 181:
 154. 100: 670. 102: 731. virtute 346: 159. 554. 181: 564. 192: 86.
 111: 183. 234: 531. 236: virtute 131: 703. 133: 770. 313: 34.
 388. 269: 401. 303: 529. 204: 405. 240: 517. 256: visu 113: 232. 202: 366.
 320: 495. 335: 656. & *alibi*. 62: 262: 188. 200. 352: 380: 422.
 virique 96: 549. 336: 688. 332. visum 21: 366. 91: 428.
 viribus 28: 543. 41: 54. 51: virtutem 142: 177. 324: 146: 315. 208: 494. 209:
 280. 55: 402. 113: 247. 343. 525: 215: 704. 236: 386.
 129: 653. 136: 32. 141: virtuti 407: 113. 318: 183. 387: 620.
 171. 158: 610. 206: 440. virtutis 236: 387. 370. 153. visumque 116: 316.
 208: 856. 222: 29. & *alibi*. 381: 446. visura 179: 476.
 viridem 255: 32. 287: 87. virum 130: 682. 198: 270 visuræque 272: 460.
 289: 137. 400: 960. 207: 475. 234: 327. 249: visuras 263: 232.
 virides 39: 12. 54: 371. 768. 275: 670. 281: 722. visurus 89: 347.
 204: 415. 341: 22. 452: 298: 364. 307: 672. 353: visus 166: 116. 188: 3. 213:
 375. 374. 377: 322. 379: 386. 643. 240: 513. 246: 687.
 viridesque 157: 575. 278: 469: 758. 324: 336. 335: 673. 337:
 654. virus 71: 800. 123: 501. 740. 393: 760. 437: 32.
 viridi 9: 112. 18: 297. 88: 250: 758. 417: 403. 458: 509.
 324. 94: 502. 123. 505. virasque 339: 776. vita 201: 335. 247: 712.
 viridique 73: 864. vis 5: 26. 10: 131. 115: 287. 279: 671. 323: 327. 382:
 viridis 199: 280. 152: 457. 187: 19. 253. 464. 459: 534.
 virilem 22: 412. 875. 356: 465. 448: 299. vitâ 85: 251. 109: 109.
 viriles 91: 403. 300: 434. 449: 324. vitæque 441: 119.
 382: 466. vita 27: 527. 29: 567. 36 vitæ 20: 356. 7: 124. 92:
 virilli 118: 382. 384: 529: 733. 85: 254. 89: 349. 94: 444. 93: 469. 120: 445.
 virilia 236: 392. 492. 108: 91. 123: 514. 301: 482. 305: 612. 306:
 virilibus 348: 208. 131: 713. 144: 253. 150: 625. 336: 698. 453: 395.
 viris 95: 529. 356: 476. 395. 154: 505. & *alibi*. vitale 409: 175.
 372: 198. 381: 430. visâ 134: 781. 143: 209. vitalesque 72: 828.
 virisque 177: 426. 454: 171: 232. 328: 457. 348: vitam 63: 610. 136: 15.
 422. 220. vifaque 69: 770. 110: 146. 137: 62. 174: 357. 211:
 viro 54: 373. 88: 326. 138: 262: 196. 282: 767. 419: 583. 276: 605. 292: 202.
 83. 145: 284. 162: 11. 336. 336: 702. 384: 522. 430:
 819. 256: 63. 649. 251: vifæ 82: 185. 91: 416. 130: 775.
 819. 256: 63. 260: 157. 676. 408: 126. 470: 787. vitæque 174: 356. 301:
 332: 579. 394: 400. & *alibi*. vifæque 26: 490. 398: 506. 487.
 viroque 169: 179. 379: vifam 82: 192. 131: 713. vitant 30: 585.
 397. 383: 489. 384: 509. vifamque 56: 443. vitant 119: 406.
 virorum 133: 768. 143: viscera 10: 138. 51: 274. vitare 145: 282. 353: 385.
 79. 173: 319. 175: 382. 109: 113: 120: 424. 121: vitarit 10: 130.
 457. 173: 309. 176: 390. vitasset 413: 288.
 vitat 75: 8. 163: 42. 303.

541. 444. 195.
 vite 182: 592. 428: 662.
 441: 114.
 vites 119: 396. 288: 100.
 vitiātes 202: 366.
 vitiāntur 210: 548.
 vitiāsse 134: 798.
 vitiātaque 153. 480. 365: 39. 446: 235.
 vitiātas 77: 76. 152: 436.
 vitiātis 71: 826.
 vitiāto 109: 122.
 vitiāveris 51: 295.
 vitibus 246: 676. 288: 100. 375: 800. 440: 77.
 vitis 298: 244.
 vitio 174: 460.
 vitisque 427: 649.
 vitium 107: 67. 209: 533.
 vitiumque 112: 200.
 vitta 25: 477.
 vittā 139: 110.
 vittæ 248: 744.
 vittam 282: 770.
 vittas 104: 6.
 vittatæ 346: 151.
 vittis 205: 429. 388: 643.
 vituli 63: 624. 456: 464.
 vitulos 293: 227.
 vitulus 132: 756.
 vivā 132: 744. 304: 566. 397: 865. 452: 380.
 vivaque 184: 644. 196: 204.
 vivacem 384: 519.
 vivacemque 357: 508.
 vivaci 23. 420.
 vivacia 90: 374. 204: 418.
 vivacis 82: 194.
 vivam 475: 879.
 vivat 189: 23. 24.
 v. vatis 175: 369.
 vivax 197: 232.
 vive 167: 136. 299: 429.
 vivebat 294: 246.
 vivente 348: 228.
 v. venti 442: 136.
 viventia 410: 194.
 vivere 142: 203. 214: 696. 294: 250. 306: 633. 340: 2. 339: 787. 384: 527. 440: 90. 453: 401.
 veret 366: 57. 381: 441.
 vivi 173: 305.
 vis 76: 27.
 vivit 23: 429: 79: 121. 91: 401. 304: 568. 322: 291. 360: 593. 361: 617. 366: 35. 376: 318. 450: 342. 453: 394.
 vivitur 347: 188.
 vivo *adj.* 81: 159. 115: 300. 147: 317. 152: 436. 371: 180. 395: 810.
 vivos 352: 354.
 vivosque 301: 485.
 vivum 113: 248. 302: 512. 429: 713.
 vivunt 299: 401.
 vivuntque 442: 159.
 vivus 270: 407.
 vivusque 240: 494.
 vix 7: 58. 69. 43: 86. 51: 282. 57: 448. *& alibi plur.*
 vixque 51: 297. 70: 796. 98: 609. 101: 689. *& alibi.*
 v. ximus 268: 373.
 vixisse 163: 38.
 vixisti 240: 502.
 ulciscere 361: 603. 404: 36.
 ulcisci 238: 442. 385: 546.
 ulciscitur 206: 458. 303: 524.
 ulciscor 239: 483.
 ulla 19: 323. 55: 415. 97: 585. 123: 479. 180: 503. 201: 341. 208: 485. 210: 558. 218: 808. 224: 76. 252: 868. 217: 616. *& alibi.*
 ullā 445: 214.
 ullam 329: 485.
 ullas 230: 228. 471: 812.
 ulli 46: 174. 69: 762. 120: 441.
 ullis 9: 101. 211: 598. 224: 77. 348: 206. 448: 296.
 ullo 33: 680. 184: 659. 209: 519. 347: 181. 424: 586. 443: 168.
 ullos 347: 195.
 ullum 62: 578. 257: 70. 299: 403. 382: 461. 468: 751.
 ullus 181: 548. 206: 452. 271: 438. 470: 801.
 ulmi 288: 100.
 ulmo 18: 205. 61: 557. 428: 665.
 ulmus 428: 661.
 ulnas 249: 748.
 ulnis 220: 852. 278: 651. 374: 63.
 ulmi 288: 100.
 ulmo 18: 296. 61: 557. 428: 665.
 ulmus 428: 661.
 ulnas 249: 748.
 ulnis 220: 852. 278: 651. 314: 63.
 ulta 216: 756.
 ultaque 204: 397.
 ulterius 52: 302. 56: 417: 73: 872. 93: 487. 163: 52. 179: 470. 265: 290. 334: 630. 345: 132. 360: 575.
 ultima 5: 31. 10: 127. 11: 150. 45: 67. 80: 135. 94: 499. 101: 708. 115: 300. 128: 632. 142: 192. 167: 127. 173: 298. *& alibi.*
 ultime 383: 495.
 ultimus 35: 728. 59: 517. 171: 267. 275: 561. 418: 426. 428: 682.
 ultor 77: 58. 135: 10. 140: 138. 352: 341. 431: 750.
 ultorem 232: 281.
 ultoris 441: 115.
 ultra 28: 530. 33: 668. 132: 730. 142: 186. *& alibi.*
 ultricibus 82: 190.
 ultro 61: 566. 92: 458. 433: 799.
 ultroque 211: 605. 456: 480.
 ultus 318: 194.
 ulrusque 270: 407.
 ulvæ 115: 299.
 ulvæque 234: 336.
 ulvam 174: 345.
 ulvis 245: 655. 407: 103.
 ululare 119: 404.
 ululasse 277: 642. 470: 797.
 ululatus 82: 179. 95: 528. 101: 706. 195: 190. 238: 447. 417: 405.
 ululavit 102: 725. 386: 571.
 Ulyssæ 367: 83. 373: 240.
 Ulyssæi 409: 159. 428: 671.
 Ulyssæi 410: 192. 366: 55. 412: 241.
 Ulysses 364: 63. 74. 18. 366: 62. 367: 92. 376: 305. 577.

- 577: 341. 383: 485. 413: 130: 688. 132: 740. 206: unius 15: 227. 110: 159.
 290. 445. 226: 139. 229: 205. 133: 775. 317: 174. 371:
 Ulyffis 376: 304. 410: 180. 278: 661: & *alibi*. 181. 381: 425. 423: 546.
 umbra 92: 434. 131: 713. undã 32: 640. 81: 161. 93: uno 4: 18. 13: 185. 99:
 287: 88. 288: 90. 313: 486. 108: 98. 102. 157: 647. 204: 402. 230: 247.
 61. 336: 688. *bis*. 360: 590. 174: 357. 252: 857. 249: 753: 344: 107. 349:
 591. 330: 500. 332: 569. 350: 241. 353: 377. 357: 499.
 umbrã 108: 88. 147: 336. 279. 398: 903. 441: 135. 359: 554.
 272: 459. 303: 533. 304. 443: 181. 446: 251. 448. unocque 404: 36.
 555. 331: 545. 395: 793. 292. 459: 532. unquam 90: 386. 243: 582.
 419: 447. undaque 325: 375. 247: 709. 151: 837. 365
 umbrã 102: 720. 120: 443. undæ 7: 74. 157: 574. 197: 44. 399: 929. 409: 170.
 164: 62. 240: 496. 381: 230: 243: 955. 244: 625. unum; 19: 325. 52: 657.
 449. 415: 330. 261: 187. 319: 221. 330: 43: 98. 53: 230. 57: 471.
 umbram 33: 681. 109: 116. 523: 337: 739. 394: 786. 89: 351. 97: 591. 100:
 131: 713. 158: 615. 335: 449: 319. 655: 110: 149. 111: 182.
 660. 416: 362. undæque 114: 262. 122: 472. 126: 579. &
 umbramque 407: 117. undam 94: 499. 286: 41. *alibi*.
 umbras 22: 387. 30: 590. 289: 122. unumque 458: 529.
 77: 50. 80: 144. 121: undas 8: 95. 18: 304. 21: unus 4: 6. 28: 552. 30: 583.
 455. 142: 191. 148: 358. 369. 28: 544. 30: 576. 94. 513. 96: 544. 133:
 157: 591. 181: 541. 185: 582. 43: 101. 49: 240. 767. 134: 790. 142: 209.
 676. 219: 814. 239: 476. 57: 457. 76: 27. 36. 86: 165: 87. 173: 317. 176:
 & *alibi*. 272. 98: 602. 100: 680. 403. 257: 69. & *alibi*.
 umbris 10: 139. 270: 410. & *alibi plur.* unufque 282: 769.
 umbrosa 324: 360. undique 29: 568. 49: 232. vobis 51: 289. 99: 607.
 umbrosã 25: 467. 338: 51: 273. 85: 249. 101: 146: 290. 309. 156: 552.
 702. 683; 709. 120: 439. 141: & *alibi*.
 umbrosave 34: 693. 150. 171: 232. 175: 388. vobisque 399: 131.
 umbrosum 191: 75. 201: 296: 315. voca 430: 720.
 352. undis 8: 82. 17: 260. 275. Vocabam 266: 294.
 una 15: 240. 27: 519. 56: 20: 341. 345. 29: 570. 30: vocabant 66: 688.
 426. 57: 461. 61: 559. 576. 35: 703. 41: 68. 49: vocabat 223: 37.
 109: 108. 118: 375. 119: 242. 246. 73: 871. 82: vocabere 297: 348.
 419. 120: 427. 145: 268. 190. 200. 89: 343. 91: vocabis 265: 782.
 157: 578. 172: 290. & *alibi plur.* 402. 407. & *alibi plur.* vocabatur 319: 223.
alibi plur. unguis 36: 742. 58: 479. vocabula 426: 621.
 unã 13: 186. 63: 609. 72. 65. 670. 71: 823. 131: vocalemque 392: 716.
 846. 93: 473. 110: 166. 717. 152: 430. 156: 547. vocali 323: 317.
 140: 141. 325: 388. 160: 671. 180: 530. 301: vocalia 312: 8.
 unã adv. 70: 781. 106: 28. 490. 308: 690. 314: 79. vocalibus 222: 14.
 187: 714. 232: 299. 288: unguibus 250: 800. 278: vocalis 89: 357.
 99. 327: 441. 336: 684. 654. 303: 540. 324: 342. Vocandus 412: 246.
 337: 725. 1354: 416. 404: 359: 563. 387: 613. 453: vocant 53: 343. 87: 307.
 63. 455: 441. 397. 104: 11. 205: 419. 211:
 unaque 473: 854. unguis 65: 671. 144: 257. 605. 231: 265. 286: 48.
 unam 19: 326. 70: 784. 170: 220. 413: 292. 452: 393.
 112: 204. 149: 381. 158: unguis 36: 742. vocationem 90: 382.
 621. 172: 287. 173: 300. unã 81: 165. 86: 269. 182: vocanti 181: 555. 184: 656.
 180: 524. 250: 786. 317. 578. 184: 648. 251: 833. vocantia 53: 355.
 178. 331: 545. 379: 385. 319: 220. *bis*. 393: 752. Vocari 100: 678. 178: 437.
 415: 332. 397: 856. 292: 200. 302: 507.
 unis 194: 150. unica 230: 239. 267: 329. vocas 155: 519. 520. 191:
 unco 129: 666. 196: 210. 358: 531. 99.
 uncos 456: 476. unice 92: 454. vocassent 243: 580.
 unda 4: 16. 17: 266. 18: unicus 246: 684. 346: 169. Vocat 12: 167. 19: 333. 33:
 290. 305. 398: 8. 124: 530. 397: 853. 669. 56: 443. 61: 559. 89:
 346.

346. 90: 382. 121: 452. volantem 341: 16.
 145: 267. 153: 475. 160: volantes 204: 400. 338: voluere 179: 497.
 668. 174: 332. & *alibi*. 749. volvere 242: 551.
 vocati 421: 480. volare 219: 846. volui 144: 258. 196: 199.
 vocato 49: 234. 75: 13. volatilis 302: 519. 268: 362. 285: 25. 410:
 vocatos 143: 212. 150: volatu 131: 718. 230: 223. 179.
 402. 358: 527. 387: 611. voluiffa 277: 621. 438:
 vocatum 219: 827. 366: volebat 353: 360. 502.
 68. volentem 117: 361. 238: voluiffi 179: 497.
 vocatur 189: 13. 226: 150. 441. 248: 726. 266: 318. voluiffis 386: 597.
 284: 3. 317: 173. 389: 287: 72. 403: 28. voluit 71: 812. 87: 295. 90:
 671. 446: 255. volentes 44: 128. 375. 218: 798. 256: 50.
 vocatus 413: 294. volenti 57: 463. 153: 466. 306: 626. 458: 502.
 vocavit 64: 637. 146: 304. 183: 607. 334: 788. 414: voluitque 287: 68.
 152: 452. 158: 625. 275: 317. 437: 29. volvirur 29: 570. 171:
 567. voles 215: 718. 428: 676. 238.
 voce 14: 205. 16: 244. 20: volet 475: 873. volumina 387: 601.
 338. 21: 384. 32: 638. volitare 418: 411. volumine 42: 71.
 33: 678. 51: 273. 55: volitat 231: 258. volunt 160: 675.
 396. 61: 565. 66: 698. volubile 307: 667. voluntas 41: 53. 246: 678.
 90: 382. 98: 619. & *alibi* plur. volubilibus 76: 41. 276: 597. 277: 626. 347:
 177.
 vocem 86: 277. 110: 168. volucris 355: 434. voluptas 73: 862. 88: 321.
 119: 412. 126: 589. 258: volucer 272: 481. 116: 327. 219: 822. 264:
 119. 279: 691. 282: 763. volucrum *adj.* 149: 364. 243. 272: 480. 273: 484.
 290: 147. 298: 365. 299: volucrum *subst.* 165: 95. 393: 751.
 421. 329: 485. 335: 67. 185: 672. 203: 385. 320: volutant 22: 389. 342: 55.
 & *alibi*. 243. 322: 291. 345: 145. vomens 349: 239.
 voces 66: 695. 95: 536. 360: 581. vomens 44: 119.
 106: 29. 154: 509. 163: volucres *adj.* 45: 153. 456: vomere 312: 31.
 39: 276: 583. 386: 586. 457. vomeribus 9: 102.
 431: 779. volucres *subst.* 50: 253. 61: vomit 131: 729. 148: 353.
 vocesque 213: 645. 564. 125: 561. 153: 484. vomunt 122: 494.
 vocet 272: 466. 188: 4. 286: 42. 294: 261. voracior 251: 840.
 voci 107: 69. 312: 21. 313: 44. 341: 21. voracis 440: 94.
 vocibus 94: 496. 219: 826. 397: 849. voragine 252: 843.
 260: 165. 279: 673. 434: vorat 393: 731.
 839. volucresque 160: 674. 195: vorrice 157: 587. 242:
 775. 258: 102. 185. 415: 340. 556.
 vocis 72: 830. 84: 224. 90: volucris *adj.* 206: 460. 217: vorricibus 258: 106.
 385. 142: 192. 174: 355. volucris *subst.* 387: 607. vor 88: 330. 96: 546. 547,
 268: 370. 318: 188. 332: volucrisque 395: 807. 557. 125: 549. 130: 696.
 585. 342: 49. volucris *subst.* 18: 308. 67: & *alibi* plur.
 vocisque 35: 709. 65: 658. 716. 91: 407. 230: 237. vofne 95: 532. 540.
 89: 367. 312: 11. 421: 231: 256. 314: 74. 334: vofque 80: 140. 170: 211.
 498. 639. 359: 560. 387: 240: 510. 285: 34.
 voco 98: 604. 213: 654. 607. vota 17: 273. 43: 89. 118:
 369: 141. volucris *adj.* 166: 120. 373. 387. 180: 513. 191:
 vocoque 196: 202. volucrisque 35: 722. 54. 206: 449. 211: 593.
 vocor 85: 264. voluerum *adj.* 49: 234. 113: 212: 633. 213: 652. 224:
 vocum 346: 157. 145. 196: 218. 71. 226: 152. & *alibi*.
 vola 229: 206. volucrum *subst.* 146: 301. voti 249: 745. 301: 481.
 volabat 337: 731. 187: 717. 341: 15. 422: votique 224: 80. 237: 409.
 volandi 229: 208. 360: 508. votis 331: 540. 332: 582.
 568. volucrumque 230: 144. 347: 192. 413: 272.
 volans 67: 709. volvens 447: 275. vofisque 47: 186. 374:
 volant 119: 415. 141: 158. volventem 156: 565. 251.
 345: 243. volventia 193: 109.

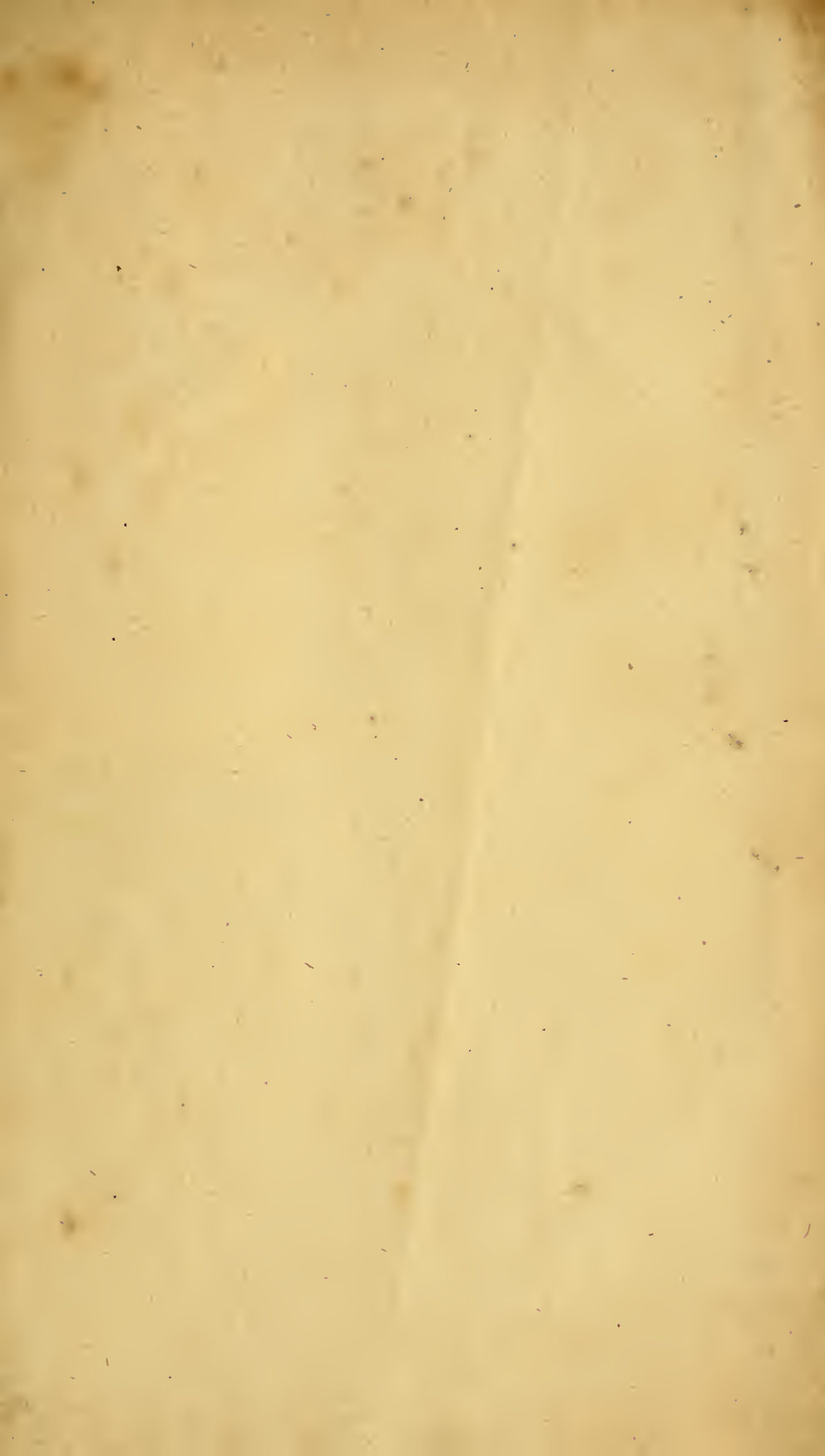

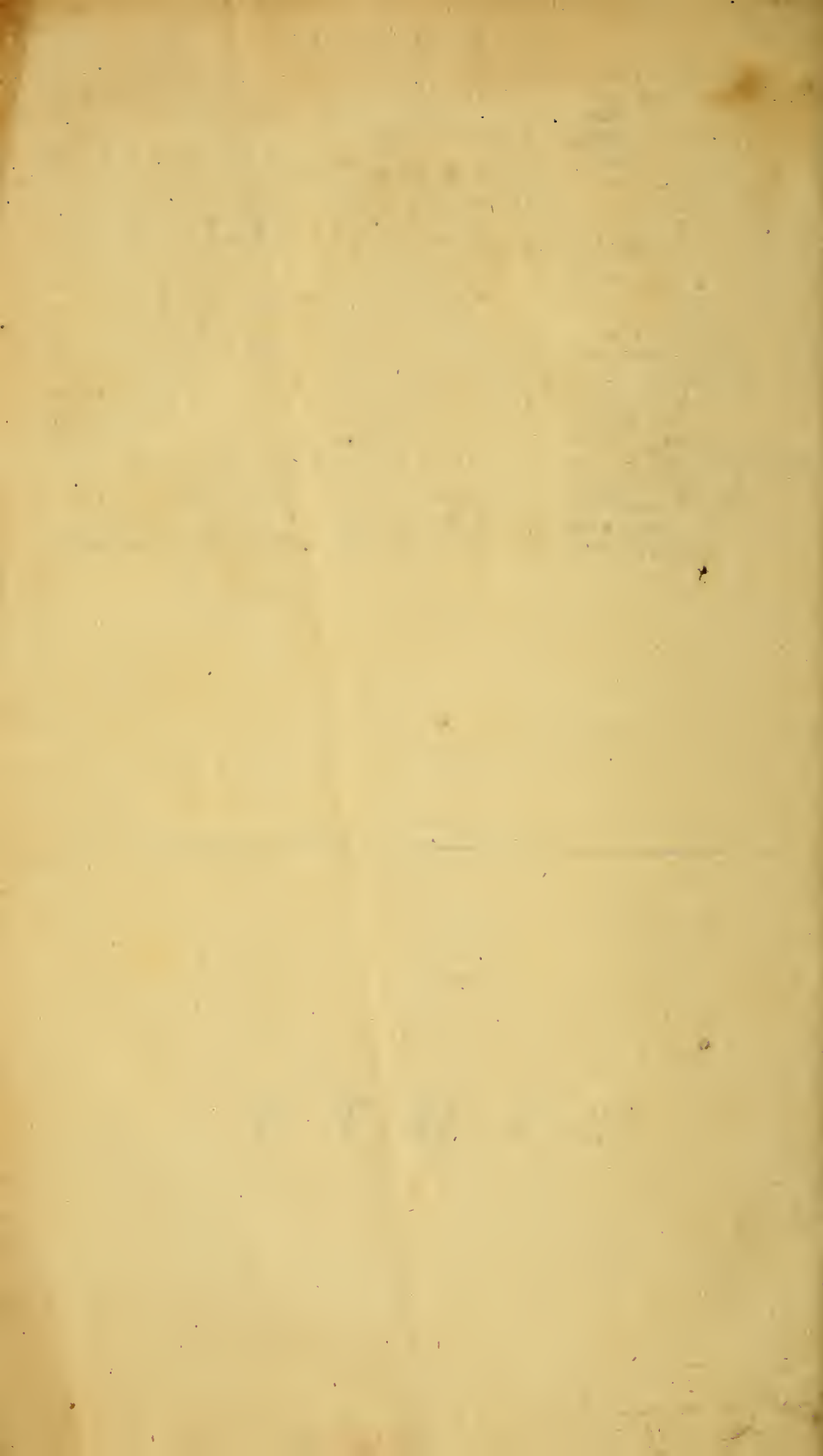
- votivi 350: 267.
 voto 231: 265. 266: 313.
 308: 687. 348: 205.
 389: 651.
 votoque 26: 489.
 votorum 274: 533.
 votum 93: 468. 247: 201.
 voveam 279: 674.
 voveo 404: 35.
 voverat 283: 793. 316:
 128.
 vovistis 367: 88.
 vox 29: 561. 41: 51. 54:
 373. 58: 483. 62: 579.
 65: 675. 78: 96. 82:
 201, 202. 87: 296. 89:
 348, 359. 90: 358, 399.
 94: 499. & *alibi*.
 urbe 99: 624. 125: 566.
 209: 516. 222: 7. 438:
 35. 458: 504.
 urbem 79: 130. 107: 58.
 120: 437. 164: 77. 213:
 652. 202: 363. 223: 60.
 238: 447. 321: 275. 335:
 651. 388: 631. 390: 687,
 695. & *alibi*.
 urbes 36: 749. 47: 214.
 54: 370. 88: 339. 94:
 511. 112: 212. 115: 296.
 146: 306. 162: 11. 177.
 419. 190: 50. 196: 214.
 & *alibi*.
 urbeique 18: 301. 40: 15.
 42: 76. 70: 793. 176: 412.
 urbi 208: 484. 341: 26. 467:
 744.
 urbibus 251: 832. 391:
 708.
 urbis 108: 86. 127: 608.
 210: 553. 232: 298. 330:
 526. 348: 225. 372: 207.
 374: 261. 424: 580. 432:
 774. 435: 849. 437: 18.
 439: 59. 472: 820. 474.
 urebat 218: 808.
 urebat 422: 533.
 ureret 174: 339.
 ureris 112: 195. 189: 22.
 urgent 106: 35.
 urges 121: 460.
 urget 118: 390. 148: 347.
 234: 528. 339: 774. 364:
 26.
 urgeturque 444: 182.
 urimur 219: 820.
 uris 111: 294.
 urit 277: 623. 281: 730.
 316: 130.
 uritur 26: 496. 71: 809.
 92: 430. 240: 516. 394:
 763.
 urna 76: 37. 336: 706.
 urnâ 110: 166.
 urnaque 419: 441.
 urnæ 76: 39.
 urnam 361: 616. 438: 44.
 urnis 181: 172.
 urnisque 286: 43.
 uror 93: 464.
 urſa 58: 485. 395: 803.
 urſaque 58: 494.
 urſæ 351: 319. 396: 836.
 urſæque 412: 255.
 urſi 210: 546. 440: 87.
 urſos 58: 494. 303: 540.
 352: 353.
 uſa 235: 347. 423: 546.
 uſæ 405: 68.
 uſquam 30: 586. 336: 680.
 342: 41.
 uſque 78: 91. 87: 302. 115:
 298. 146: 313. & *alibi*.
 uſſit 277: 623.
 uſta 193: 110.
 uſus 10: 119.
 uſu 9: 99. 295: 286. 451:
 365.
 uſum 22: 408. 40: 36. 89:
 359. 133: 775. 156: 562.
 176: 410. 192: 99. 230:
 246. 285: 37. 304: 565.
 406: 98.
 uſurus 315: 102.
 uſus *ſubſt.* 53: 232. 65: 658.
 89: 367. 96: 554. 124:
 524. 139: 111. 162: 29.
 307: 651. 310: 737. 372:
 211. 215. 389: 654. 402:
 2. 413: 268.
 uſus *particip.* 206: 440. 242:
 560: 359: 562. 389: 657.
 467: 724.
 ut 8: 94. 12: 163. 19: 324.
 20: 337. & *alibi quam*
plur.
 utque 46: 163. 70: 773. 71:
 825. 109: 131. & *alibi*
plur.
 utar 345: 121.
 utarque 242: 559.
 utentem 252: 355.
 utere 258: 110. 307: 658.
 382: 457. 403: 22.
 uteri 239: 490.
 utero 86: 269. 89: 344.
 226: 133.
 uterque 241: 523. 280:
 712. 419: 454.
 uterum 265: 780, 287.
 uti 428: 681.
 utile 106: 39. 223: 56. 336:
 617.
 utilibus 388: 630.
 utilis 295: 286.
 utilitas 178: 458. 371:
 191.
 utiliter 372: 206.
 urimur 349: 259.
 utinam 93: 467. 96: 549.
 181: 540. 209: 519. 249:
 591. 292: 202.
 utraque 85: 255. 88: 323.
 346: 147.
 utraque 129: 666. 181:
 550. 236: 397.
 utramque 6: 50.
 utrimque 258: 90. 393:
 758.
 utrique 107: 66.
 utro 141: 166.
 utroque 141: 126. 242:
 560. 369: 147. 472: 829.
 utrum 275: 547.
 utrumque 140: 142. 141:
 159. 222. 13. 259: 129.
 utve 117: 365. 278: 659.
 660. 355: 437. 460: 560.
 uva 93: 484.
 uvæ 105: 14. 246: 676.
 uvis 100: 666. 119: 398.
 Vulcania 376: 313.
 Vulcanum 192: 104. 264:
 251.
 vulgares 428: 677.
 vulgarunt 203: 393.
 vulgasse 294: 240.
 vulgata 153: 481.
 vulgataque 396. 831:
 vulgatos 114: 276.
 vulgatum 197: 233.
 vulgi 363: 1.
 vulgus 137: 41. 146: 308.
 176: 402. 176: 402. 205:
 431. 211: 585. 418: 412.
 vulgusque 241: 526.
 vulnera 24: 444. 27: 520.
 47: 199. 59: 515. 77:
 57. 78: 84. 85: 251. 110:
 150. 123: 498. 141: 170.
 194: 141. 201: 342. 203:
 383.

383. *Or alibi.*
 vulneraque 77: 69.
 vulnerat 131: 727. 325:
 372.
 vulnere 54: 360. 77: 62.
 109. 120. 131: 721. 137:
 62. 139: 94. 140: 141.
 141: 168. 172: 293. 199:
 288. 218: 787. 220: 851.
 259: 126. *Or alibi.*
 vulnerat 244: 65.
 vulneribus 84: 237. 257:
 70. 348: 207.
 vulneris 140: 133. 237:
 418. 276: 584.
 vulnifico 58: 504.
 vulnificus 235: 359.
 vulnus 78: 87. 139: 94.
 184: 643. 235: 346. 274:
 539. 292: 189. 197. 339:
 780. 350: 287. 355: 424.
 383: 495.
 vulnusque 357: 493. 367: 78.
- vult 96: 270. 100: 676.
 272: 473. 282: 756, *bis.*
 757. 326: 147.
 vultibus 270: 410. 297: 359.
 424: 564.
 vultu 15: 238. 51: 270. 57:
 447. 82: 185. 92: 457.
 122: 485. 136: 30. 173:
 304. 183: 607. 192: 86.
 220: 867. 274: 526. 305:
 609. 356: 451.
 vultuque 378: 350.
 vultum 17: 265. 79. 112.
 108. 94. 116: 319. 184:
 642. 279: 679. 293: 235.
 317: 164. 337: 739. 381:
 443. 385: 543. 416: 367.
 470: 789.
 vultumque 70: 774. 82: 189.
 vultus 36: 731. 738. 53:
 230. 73: 858. 84: 241.
 130: 683. 173: 59. 142:
 179. 143: 206. 146:
292. 154: 501. 156: 563:
 184: 630. 190: 43. *Or*
alibi.
 vultusque 173: 234. 241:
 528.
- X.
 X Anthique 278: 645.
- Z.
 Z Anclæa 392: 729.
 Zancia 448: 290.
 Zancleia 404: 47.
 Zancien 402: 5.
 zephiri 9: 108.
 zephiris 392: 726. 465: 700.
 zephyro 7: 64.
 zethesque 187: 716.
 zonæ 6: 46.
 zonam 153: 470.

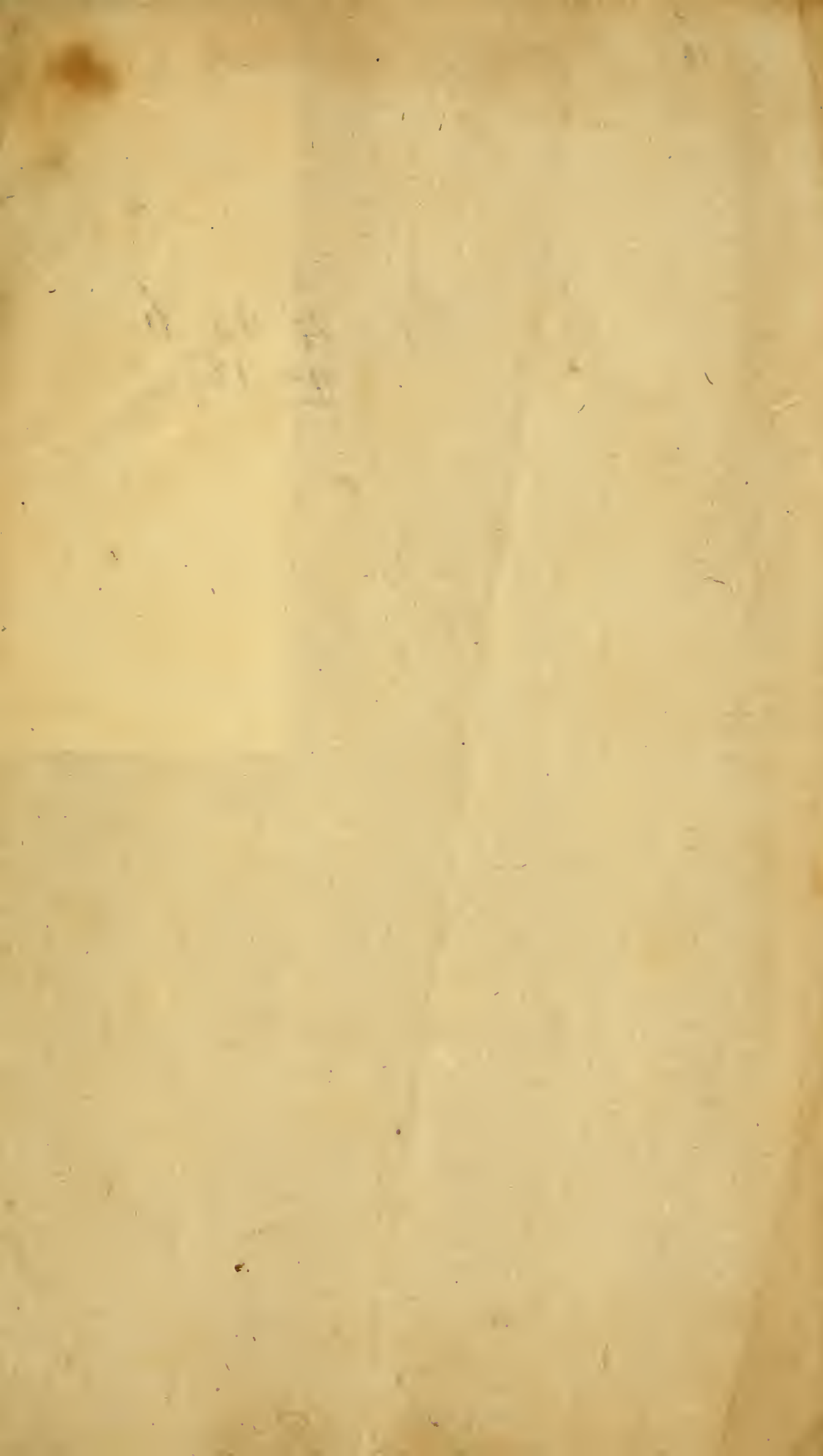
FINIS.

4

4. 14. 6
11. 16

Geo. Fryer

8

JAN 31 1934

[Faint, illegible handwritten marks]

